ആരോഗ്യകല്പദ്രുമം

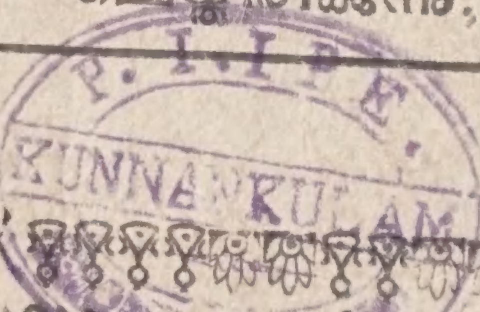
ബാലചികിത്സ

പാലപ്പുറത്ത പുതിയെടത്ത ഗോവിന്ദൻനമ്പ്യാര
അവർകളുടെ ശിഷ്യനായി യൊഗവിദ്യൊപദെ
ഷ്ടാവായയൊഗാനന്ദസ്വാമി അവർകളിൽനി
ന്ന സിദ്ധിച്ചതായ നാമത്രയത്തൊടു കൂടി
യ കയ്ക്കുളങ്ങരെ വാരിയത്തു രാമവാരിയ
ര അവർകളാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട
വൈദ്യശാസ്ത്രം

കുന്നംകുളം വിദ്യാരത്നപ്രഭാ അച്ചുകൂട്ടം പ്രൊ
പ്രൈറ്റർ പാറെമ്മൽ ഐ. അയ്യു
അവർകളുടെ ചിലവിന്മേൽ
അക്ഷരരത്നപ്രകാശിക അച്ചുകൂട്ടത്തിൽ
അച്ചടിപ്പിക്കപ്പെട്ടത്.

———

1101

സാരസംഗ്രഹം

ശ്വിത്രചികിത്സാ ,,

വാതവ്യാധിചികിത്സാ ൨൭൨

ന്ത *

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമം

ബാലചികിത്സാ

പ്രഥമാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

൧. അഥബാലചികിത്സേഷാ വൃദ്ധവൈദ്യമതാനുഗാ।
മന്ദബുദ്ധ്യുപകാരായ പൃഥഗേവവിതന്യതേ॥

വൃദ്ധവൈദ്യന്മാരുടെ മതത്തെ അനുസരിച്ചതായ ഒരു ബാലചികിത്സാ മന്ദബുദ്ധികൾക്ക ഉപകാരത്തിനായിക്കൊണ്ട വേറെതന്നെ വിസ്തരിച്ച കാണിക്കപ്പെടുന്നു.

൨. ജന്മനഷോഡശാബ്ദസ്യയേനാളകതമിഹായനം।
മാസോവാദിനമേകംവാസബാലഇതിഗൃഹ്യതാം॥

യാവനൊരുത്തനൊ യാവളൊരുത്തിക്കൊ പതിനാറാമത്തെവയസ്സ അടുക്കാതെയൊ തികയാതെയൊ ഇരിക്കുന്നു. അങ്ങിനെ ഉള്ളവരെക്കുറിച്ചബാലനെന്നുള്ളവാക്ക ഒരു ശാസ്ത്രത്തിൽ അവിടവിടെ ഉപയോഗിക്കപ്പെട്ടമെന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾകയുംവേണം.

൩. ജാതമാത്രാദിഭേദോസ്യ ഏകാദശവിധോമതഃ॥
യദസ്യഭിദ്യതെസവ്വഃപ്രതികാലമുപക്രമഃ।

പതിനാറ വയസ്സ തികയുന്ന വരയ്ക്കും ബാലനെന്നുള്ള വ്യവഹാരത്തിന്ന ഭേദമില്ലെങ്കിലും ആ ബാലന പതിനൊന്നു പ്രകാരേണ അതാത ശബ്ദങ്ങളെക്കൊണ്ട വെറെയും വ്യവഹാരങ്ങൾ പൂവ്വന്മാരുടെ നിശ്ചയങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കയാൽ ജാതമാത്രാദിഭെദെന പതിനൊന്ന വിഭാഗങ്ങളൊടുകൂടെ ഗ്രഹിക്കുന്നത ഇഷ്ടംതന്നെ. ജാതമാത്രൻമുതലായ പതിനൊന്ന ബാലന്മാൎക്കും ചികിത്സകൾക്ക ഭേദമുണ്ടാകയാൽ ബാലനെ പതിനൊന്നാക്കി വിഭാഗം ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

൪. തത്ഭേദോജാതമാത്രശ്ചപക്ഷാതീതസ്തതഃപരഃ।
അഥാതിപക്ഷതിർഭ്രയസ്ത്രൈമാസികഉദാഹൃതഃ॥

൫. ഷാണ്മാസികൊഥൈകാബ്ദശ്ചത്ര്യബ്ദോഥൊപഞ്ചഹായനഃ। അഷ്ടാബ്ദോഥദശാബ്ദശ്ചദ്വാദശാബ്ദഇതിസ്മൃതഃ॥

ബാലന്മാരുടെ ഭേദം, ജാതമാത്രൻ, പക്ഷാതീതൻ, അതിപക്ഷതി, ത്രൈമാസികൻ, ഷാണ്മാസികൻ, എകാബ്ദൻ,ത്ര്യബ്ദൻ, പഞ്ചഹായനൻ, അഷ്ടാബ്ദൻ, ദശാബ്ദൻ, ദ്വാദശാബ്ദൻ ഇങ്ങിനെ പതിനൊന്നാകുന്നു.

൩. ഉപക്രമൊദ്വിധാതസ്യഭിദ്യമാനഃപരസ്പരം।
ഉപാധിഭെദാദെകൊപിഭിദ്യതെയദസാവപി॥

മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം ബാലനുള്ള ജാതമാത്രാദിഭെദത്തെഅനുസരിച്ച അന്യോന്യഭെദമുള്ള ചികിത്സ സംക്ഷെപെണ രണ്ടുവിധമാകുന്നുയെന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം

൪. ആരഭ്യതെയൊരൊഗാണാമനുല്പത്യൈതതഃപുരാ।
ഉല്പന്നാനാംപ്രശാന്ത്യത്ഥംപശ്ചാദ്യസ്സഇതിദ്വിധാ॥

ബാലചികിത്സ രണ്ടുവിധമെന്ന മുൻപറഞ്ഞതിന്റെ വിവരം മേലിൽ രോഗങ്ങളുണ്ടാവാതെ ഇരിപ്പാൻവേണ്ടി മുമ്പെ കുട്ടി കരുതി പ്രവൃത്തിക്കേണ്ടതും രോഗങ്ങളുണ്ടായതിന്റെ ശെഷം അതുകളുടെ ശമനത്തിന്നുവെണ്ടി പിന്നെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തെണ്ടതുമായിരിക്കയാൽ ബാലചികിത്സ രണ്ടുവിധമെന്ന താല്പൎയ്യം.

൫. അഥാസൌജാതമാത്രസ്യകഥ്യതെസ്മിൻസമാസതഃ।
അദ്ധ്യായെന്യത്രചാന്യെഷാംക്രമെണ സൌപ്രവക്ഷ്യതെ

ഇനി ഒരു അദ്ധ്യായത്തിങ്കൽ ജാതമാത്രനായ ബാലന്ന രൊഗാനുല്പത്തിക്കവേണ്ടിയും ഉല്പന്നരോഗങ്ങളുടെ ശമനത്തിന്നുവേണ്ടിയും പ്രവൃത്തിക്കെണ്ടതിനെ പറയുന്നു. പക്ഷാതീതൻ മുതലായവൎക്ക വെണ്ടുന്ന പ്രവൃത്തികൾ അനന്തരാദ്ധ്യായങ്ങളിൽ ക്രമേണ പറകെപ്പെടുകയും ചെയ്യും.

൬. ജാതമാത്രംസമാദായബാലംലിംപെച്ഛിരൊവിനാ।
മാണിമന്ഥരജൊയുക്തനവനീതെനസവ്വതഃ॥

പെററുവീണാൽ ഉടനെ നോവിക്കാതെ ആ കുട്ടിയെ എടുത്ത ഇന്തുപ്പ പൊടിച്ച വെണ്ണനെയ്യിൽ കൂട്ടി ഉരസി ആയത ശിരസ്സൊഴികെ ശേഷം അംഗങ്ങളിൽ തേക്കുക.

൭. അതിത്യാനാഡികാഷ്ടാംശമംഗെഭ്യോപഹരെച്ചതൽ।
മൃദുനാവഹിതൊവൈദ്യൊനാളികെരദളാദിനാ॥

ബാലന്റെമേൽ തേച്ച വെണ്ണനെയ്യ അരയ്ക്കാൽ നാഴിക കഴിഞ്ഞാൽ മൃദുവായ തെങ്ങൊലകൊണ്ടൊ അപ്രകാരമുള്ള അന്യപദാൎത്ഥങ്ങൾകൊണ്ടൊ വടിച്ചുകളകയും വേണം.

൮. ബലാതൈലെനചാഭ്യജ്യനാഡ്യദ്ധമതിവാഹയെൽ।

യദൈവംകുപിതസ്സ്യാന്മൈദ്രായുഃപ്രസവപീഡനാൽ॥
മെൽ തേച്ച വെണ്ണനെയ്യ വടിച്ചകളഞ്ഞതിൻെറ ശെഷം തലയിലും മേലും ബലാതൈലം തെപ്പിച്ച അര നാഴിക കഴിഞ്ഞാൽ പ്രസവപീഡനം ഹേതുവായിട്ട കോപിച്ചിരിക്കുന്ന വായു ശമിക്കുകയും ചെയ്യും. മേൽപറഞ്ഞ പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യാതെ ഇരുന്നാൽ മേൽപറഞ്ഞ വായുകോപം ചിലരോഗങ്ങൾക്ക കാരണമായി വരികയും ചെയ്യും.

൩൨. സ്വാസ്ഥ്യംതാമീയുഷസ്തസ്യചതുരംഗുലതഃപരം।
സൂത്രാഗ്രേണസമാബദ്ധ്യനാഭിനാളംവിവദ്ധയെൽ।
പ്രസവക്ലെശംതീൎന്ന സ്വാസ്ഥ്യതവന്നാൽ ആ ബാലൻെറ പൊക്കിൾക്കൊടിയുടെ നാലുവിരൽമുകളിൽ ഒരു ചരടിൻെറ തലകൊണ്ട കെട്ടിനാലുവിരൽ കഴിച്ച അധികംഉള്ളതമുറിച്ചുകളകയും വെണം.

൩൩. അഗ്രേണയസ്യസൂത്രസ്യനിബദ്ധോനാഭിനാളികാ।
തസ്യേതരാഗ്രമാകൃഷ്യഗ്രീവായാമവസജ്ജയെൽ॥
യാതൊരു ചരടിൻെറ തലകൊണ്ട ബാലൻെറ പൊക്കിൾക്കൊടി കെട്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ ആ ചരടിൻെറ മററെ തല ബാലൻെറ കഴുത്തിൽ കെട്ടുകയും വേണം.

൩൪. യഥാസ്യാന്നചശൈഥില്യാന്നാഭിനാളമിതസ്തതഃ।
വിച്യുതംന്വ്യഥാംയായാദ്യഥാവാതെനബാലകഃ॥
ചരട കഴുത്തിൽ കെട്ടുമ്പോൾ അയവുകൊണ്ട പൊക്കിൾക്കൊടി അങ്ങൊട്ടുമിങ്ങൊട്ടും മറിഞ്ഞുവീണുപോകാതെ കണ്ടിരിപ്പാനും ചരടിൻെറ വലിവുകൊണ്ടു ബാലന വേദന ഉണ്ടാകാതെകണ്ടിരിപ്പാനും തക്കവിധത്തിൽ ചരട വലിച്ചുകെട്ടുകയും വേണം.

൩൫. കുഷ്ഠതൈലെനനാഭിഞ്ചസിഞ്ചേദേനമഥാപ്ലുതം।
വിദദ്ധ്യാൽക്ഷീരിവൽക്കസ്യകഷായെണയഥാസുഖം॥
കുഷ്ഠതൈലം പൊക്കിളിൽ തുളിച്ച നാല്പാമരത്തിൻതൊലികൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കഷായവെള്ളത്തിൽ കുളിപ്പിക്കുക.

൩൬. സൎവ്വഗന്ധൊദകെനാപിസ്നപനംകെശ്ചിദിഷ്യതെ।
കൊഷ്ണെനതപ്തഗാംഗെയരൂപ്യഗൊളകമജ്ജനൈഃ॥
ചന്ദനം മുതലായ ഗന്ധദ്രവ്യങ്ങൾകൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കിയ കഷായത്തിൽ കുളിപ്പിക്കെണമെന്ന ചില വൈദ്യന്മാരുടെ പക്ഷം, രണ്ടായാലും സ്വൎണ്ണത്തിൻേറയൊ വെള്ളിയുടെയൊ കട്ടകൾ പഴുപ്പിച്ചു മുക്കി കഷായവെള്ളത്തിന്ന അല്പമായ ചൂ

ടുണ്ടാക്കീട്ടല്ലാതെ അതിൽ കുളിപ്പിക്കുകയുംഅരുത.

൧൭. പ്രാശയെന്മധുസപ്പിൎഭ്യാംഹേമധാത്രീരജസ്തതഃ।
ത്രായന്ത്യുഗ്രാഭയാതാൎക്ഷ്യഹേമചൂൎണ്ണമഥാപിവാ॥

കുളിപ്പിച്ചതിൻെറശേഷം പൊന്നിൻെറ പൊടിയും നെല്ലിക്കാപ്പൊടിയും കൂട്ടി തേനും നെയ്യും ചേൎത്തതിൽ ചാലിച്ച സേവിപ്പിക്കുകയും വേണം. ഈ സ്ഥാനത്ത ബ്രഹ്മി, വയമ്പ കടുക്ക, മാക്കീരക്കല്ല, സ്വൎണ്ണം ഇതുകൾ പൊടിച്ച ആ പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കേണമെന്ന ചിലരുടെ പക്ഷം. പക്ഷാന്തരങ്ങളുണ്ടായ്വരുമ്പോൾ ഇച്ഛയെ അനുസരിച്ച നടക്കെണ്ടതിന്ന വിരോധമില്ല.

൧൮. ഹൃദയസ്ഥസിരാദ്വാരവിവാരമനുസൃത്യയൽ।
തൃതീയെഹ്നിചതുൎത്ഥെവാപ്രാങ്നസ്യാൽസ്തന്യസംഭവഃ

ഹൃദയത്തിങ്കലുള്ള ഞരമ്പുകളുടെ പിടച്ചിലു തക്കവണ്ണം മൂന്നാം ദിവസമോ നാലാം ദിവസമൊ അല്ലാതെ മുലപ്പാല ഉണ്ടാകയുമില്ല.

൧൯. പ്രഥമെഹനിതെനത്രിഃപ്രാശയെന്മധുസപ്പിഷീ।
ദൂൎവ്വാഗ്രമിശ്രിതെജപ്ത്വാപാവിതെപാവനാന്മനൂൻ

അത ഹേതുവായിട്ട പ്രസവിച്ച ദിവസം തേനും നെയ്യും ചേൎത്ത അതിൽ കറുകനാക്കിട്ട ശുദ്ധീകരണങ്ങളായിരിക്കുന്ന മന്ത്രങ്ങളെ ജപിച്ച കറുകനാക്ക എടുത്തുകളഞ്ഞആപാത്രത്തിലുള്ള തെനും നെയ്യും ബാലനെ സേവിപ്പിക്ക. ഇങ്ങിനെ മൂന്നനേരം കൊടുക്കയും വേണം

൨൦. ലക്ഷ്മണാരസകല്കാഭ്യാംദ്വിതീയെതുശൃതംഘൃതം।
മധുനാസഹിതംതദ്വൽഘൃതമേവതതഃപരം॥

രണ്ടാം ദിവസം തിരുതാളി ഇടിച്ചപിഴിഞ്ഞനീരിൽതിരുതാളിതന്നെ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച അതിൽ തേനുംകൂട്ടി മൂന്നനേരം സേവിപ്പിക്ക. ആയതിൻെറ ശെഷം മുലപ്പാലുണ്ടാകുന്ന വരെ നെയ്യതന്നെ കൊടുക്കുക.

൨൧. സമാനപ്രകൃതെൎവ്വൎണ്ണായാസ്സചെതസഃ।
സ്വസ്ഥായാഃപായയെത്സഖ്യാസ്സവിത്ര്യാനന്യദിഷ്യതെ॥

വേറെ ഒരുത്തിയുടെ മുലപ്പാലു കൊടുക്കുന്നു എങ്കിൽ പ്രസവിച്ചുകിടക്കുന്ന സ്ത്രീയോട തുല്യപ്രകൃതിയായി തുല്യജാതിയിൽ ജനിച്ചവളായി തുല്യമനസ്സായി രോഗത്തൊടുകൂടാതെ ഇരിക്കുന്നവളായി പ്രസവിച്ചവളുടെ സഖിയായിരിക്കുന്ന സ്ത്രീയുടെ മുലപ്പാലല്ലാതെ വേറെയുള്ള മുലപ്പാല കൊടുക്കരുത.

൨൨. പ്രാഗപീതസ്തനായാസ്സ്മൃതൽപാണിതലസമ്മിതം ।
നവനീതംനവംദത്വാസ്തന്യംദദ്യാത്തതഃപരം ॥

കുട്ടിക്ക ആദ്യം മുല കൊടുക്കുമ്പോൾ ആ കുട്ടിയുടെ ഉള്ളങ്കയ്യിലൊതുങ്ങിയ പുതിയവെണ്ണ നെയ്യ കൊടുത്തിട്ട പിന്നെ മുലകൊടുക്കുക.

൨൩. പ്രാതസ്സായഞ്ചകൎത്തവ്യോവിധിരെഷപ്രദൎശിതഃ ।
ദേഹദൌൎബ്ബല്യമാലക്ഷ്യഹീനംവാകല്പയെച്ഛതൽ ॥

മുൻപറഞ്ഞ വിധി രാവിലെയും വൈകുന്നേരവും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. നിയമെന്ന എത്തുമെങ്കിൽ അപ്രകാരം എന്നും അനുഷ്ഠിക്കുന്നത നല്ലതാകുന്നു. ദേഹത്തിൻെറ ദുൎബ്ബലതയ്ക്ക തക്കവണ്ണം മാത്രം കുറക്കെണമെന്ന ആവശ്യമായി കണ്ടാൽ ഉള്ളങ്കയ്യിലൊതുങ്ങിയത എന്നുതന്നെ നിയമമില്ല, അല്പം കുറച്ചു കൊൾകയും വേണം.

൨൪. സംക്ഷാള്യചന്ദനൊശീരബലാനിഷ്കപഥിതാം ।ഭസാ
സമ്യൃജ്യചൂചുകെദദ്യാൽസദാശുദ്ധൊദകെനവാ ॥

ചന്ദനവും രാമച്ചവും കുറുന്തോട്ടിവേരും കൂട്ടി കഷായംവെച്ച ആ കഷായംകൊണ്ട മുലക്കണ്ണ കഴകി നല്ലവണ്ണം തോൎത്തിയല്ലാതെ മുല കൊടുക്കരുത. ആയത സാധിക്കാത്തപക്ഷം പച്ചവെള്ളംകൊണ്ട കഴുകി തോൎത്തി കൊടുക്കുക.

൨൫. സ്തന്യന്തുമാതുരെവാസ്യപ്രശസ്തംതദസംപദി ।
ഉഭേനിയൊജ്യെസ്തന്യസ്യദാത്ര്യൌശിശുഷുവത്സലെ ॥

മാതാവിൻെറ മുലപ്പാലുതന്നെ കുടിക്കുന്നത കുട്ടികൾക്ക വളരെ ഗുണമുള്ളതാകുന്നു. ആയതിന്ന കുറവ സംഭവിച്ചാൽ കുട്ടികളിൽ സ്നേഹത്തോടുകൂടിയവരായ രണ്ടുസ്ത്രീകളെ മുല കൊടുപ്പാനായി വെച്ചുകൊൾകയും വേണം.

൨൬. അവ്യംഗെനീരുജെമദ്ധ്യവയസൌജീവദാത്മജെ ।
തുല്യെജാത്യാപ്രകൃത്യാചബ്രഹ്മചൎയ്യസമന്വിതെ ॥

ആ സ്ത്രീകൾ അംഗവൈകല്യത്തോടും രോഗത്തോടും കൂടാത്തവരായും മദ്ധ്യവയസ്സുകളായിട്ടുള്ളവരായും ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന ശിശുക്കളോടുകൂടിയവരായും ജാതികൊണ്ടും പ്രകൃതികൊണ്ടും ചേൎച്ചയുള്ളവരായും മുലകൊടുക്കുന്ന കാലങ്ങളിൽ പുരുഷസംസൎഗ്ഗംകൂടാതെയിരിപ്പാൻ കഴിയുന്നവരായും ഇരിക്കണം.

൨൭. ഹിതാഹാരവിഹാരാഭ്യാംയത്നാസ്തന്യമദൂഷിതം ।
തയൊരപ്യനുവൎത്തെതഥാതെസമുപാചരെൽ ॥

പത്ഥ്യമായിരിക്കുന്ന ആഹാരംകൊണ്ടും പ്രവൃത്തികൊണ്ടും

യാതൊരുപ്രകാരം അവരുടെ മുലപ്പാല ദൂഷിക്കാതെ എന്നും എത്തിവരുമൊ അപ്രകാരം അവരെ പരിപാലിക്കുകയും വേണം.

൨൮. അപാനപവനൊത്ഥാനാംവെഗാനാമതിധാരണാൽ ।
ശോകൊപവാസായാസൈശ്ചസ്തന്യനാശഃപ്രജായതെ ॥

അപാനവായുവിങ്കൽനിന്ന ഉണ്ടാകുന്ന മലമൂത്രാദികളുടെ വേഗങ്ങളെ വളരെക്കാലം തടുത്തിരുന്നാലും മനോദുഃഖം, പട്ടിണി, വളരെ വഴിനടപ്പ ഇവകൾ ഉണ്ടായാലും മുലപ്പാല ക്ഷയിക്കും.

൨൯. ശുക്ലക്ഷയാഗ്നിസെവാഭ്യാംരാത്രൌജാഗരണാദപി ।
രൂക്ഷൊഷ്ണാഹാരസാതത്യാൽസ്നെഹസ്യവിലയാദപി ॥

മുൻപറഞ്ഞ ഹേതുക്കൾകൊണ്ടെന്നപോലെ ശുക്ലക്ഷയം, വളരെ തീക്കൊൾക, രാത്രികാലം അധികമായി ഉറക്കമിളയ്ക്ക, രൂക്ഷമായും ഉഷ്ണമായും ഇരിക്കുന്ന അന്നത്തെ നിയമെന ഭക്ഷിക്ക, തേച്ചുകുളി അധികമായി അകലുക എന്നിവകളെക്കൊണ്ടും മുലപ്പാല നശിക്കും.

൩൦. ക്ഷീരാത്ഥംതത്രശാകാനിദദ്യാച്ഛിഗ്രുദലാദിഭിഃ ।
നിമ്മിതാന്യല്പയാജ്യസ്യമാത്രയാഭജ്ജിതാന്യപി

മുൻപറഞ്ഞ ഹേതുക്കളെക്കൊണ്ട മുലപ്പാലനശിച്ചുപോയാൽ മുരിങ്ങയുടെ ഇല ഞരമ്പുകൂടാതെ തിരഞ്ഞെടുത്ത ഉപ്പുകൂട്ടി വേവിച്ച വെന്താൽ വെള്ളം പിഴിഞ്ഞുകളഞ്ഞ അല്പമായ നെയ്യിൽ നീരുവലിയ പുരട്ടി ആയത ഭക്ഷിപ്പിച്ചാൽ മുലപ്പാല ഉണ്ടാകയും ചെയ്യും ഇപ്രകാരം അടപതിയൻകുമ്പ, മുത്തള തുടങ്ങിയുള്ളതുകളെക്കൊണ്ടും ചെയ്യാം.

൩൧. ജീവന്തീമൂലനിഷ്ക്വാഥംസാജ്യംതെനൈവസാധിതാം ।
യവാഗൂംനാളികേരസ്യപയസാവാവിമിശ്രിതാം ॥

പന്ത്രണ്ടുകഴഞ്ച അടപതിയൻകിഴങ്ങുകൊണ്ട ക്രമപ്രകാരം കഷായം ഉണ്ടാക്കി നെയ്യ മെമ്പൊടിചെൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. അടപതിയൻകിഴങ്ങുകൊണ്ടുള്ള കഷായത്തിൽ അരിയിട്ട കഞ്ഞിവച്ച തെങ്ങാപ്പാലും കൂട്ടി സേവിപ്പിക്കുക. ഈ രണ്ട പ്രയോഗങ്ങളും സ്ത്രീകൾക്ക മുലയിൽപാലുണ്ടാകുവാൻ എററവും നല്ലതാകുന്നു.

൩൨. രജഃകമലകഞ്ജല്ക്കഛിന്നപ്യാവ്യാഘൃതാന്വിതം ।
ജീവന്തീശാരിബാമസ്തുധാത്രീണാംരജഏവവാ ॥

താമരയല്ലി ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചചിററമൃതിൻ ഊറൽതുല്യമാ

യിച്ചെൎത്ത നെയ്യിൽ സേവിപ്പിക്ക. അടപതിയൻകിഴങ്ങ, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, പച്ചനെല്ലിക്ക ഇതുകളുടെ ഊറലെടുത്ത തുല്യമായിചേൎത്ത നെയ്യിൽ സേവിപ്പക്ക. മുലയിൽ പാല വൎദ്ധിക്കുകയുംചെയ്യും.

൩൩. ശോകാൎത്തായാമനശ്ചാസ്യ്വാഹൎഷയെദതിയത്നതഃ ।
സസ്നേഹാംഷഷ്ടികാന്നസ്യലഘ്വിംമാത്രാഞ്ചയൊജയെൽ"

മനൊവ്യസനത്തിലകപ്പെട്ടവളാകിൽ വ്യസനംതീരുവാൻ തക്കതായ ഉപായംകൊണ്ട തീൎത്ത അവളുടെ മനസ്സിനെ സന്തോഷിപ്പിക്കയും വേണം നവരച്ചോറ നെയ്യകൂട്ടി അഗ്നിബലത്തിന്നതക്കവണ്ണം ഭക്ഷിപ്പിക്കയും ചെയ്യുന്നത മുലപ്പാൽ വൎദ്ധനയ്ക്കു നല്ലതാകുന്നു.

൩൪. ക്ഷീരെണൊവസ്ക്കൃതാംനക്തംലഘ്വൊശ്ശാല്യൊദനസ്യവാ। അഥവായൊജയെത്തത്രശശാങ്കകിരണാൻനിശി॥

രാത്രി നവരച്ചോറുതന്നയൊ ലഘുവായ ശാല്യന്നമൊപാൽകൂട്ടി കൊടുക്കുക (ഉമി പോയാൽ വെളുത്തഅരിയോടുകൂടിയ നെല്ലിന്ന ശാലി എന്നു പേരാകുന്നു) അല്ലായെങ്കിൽ ഇതിന്റെ സ്ഥാനത്ത ശശാംകകിരണമെന്നു പറയുന്ന ഭക്ഷ്യത്തെ ഭക്ഷിപ്പിക്കുകയുമാം (ശശാംകകിരണമെന്ന പറഞ്ഞത മിഠായിയിൽ ഒരു വകഭേദമാകുന്നു)

൩൫. എവമപ്യപ്രവൃത്തൌതുവായൊരപ്യനുലോപനം ।
സമീക്ഷ്യാനുപ്രയുഞ്ജീതവിശിഷ്ട്യെവാന്തരാന്തരാ ॥

ഇത ഒക്കയും ചെയ്തിട്ടും മുലപ്പാല ഉണ്ടായില്ലാ എങ്കിൽ ൟ പ്രവൃത്തിയുടെ ഇടയിൽതന്നെ നല്ലവണ്ണം ആലോചിച്ച വായുവിന്റെ അനുകൂലതയെ വിശേഷിച്ച ഉണ്ടാക്കുന്നതായും മുലപ്പാല്പ വൎദ്ധിപ്പാൻ നല്ലതായുമുള്ള പ്രയോഗത്തെ ചെയ്കയും വേണം. അതിന്നെ താഴെ പറയുന്നു.

൩൬. ബലാമധുകവൃശ്ചീവസുവൃപൎണ്ണീസ്ഥിരാദ്വയൈഃ ।
രാസ്നാശ്വഗന്ധാദേവദ്രുതിക്താനാഗരജീരകൈഃ ॥

൩൭. ദ്രാക്ഷാപ്രിയാളമജ്ജാഭ്യാംഗൊധൂമൈനചസംയുതൈഃ ।
കഷായംപായയെത്സിദ്ധംസാജ്യംസക്ഷീരമെവവാ ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, ഇരട്ടിമധുരം, തമിഴാമവേര, കാട്ടുഴുന്നിൻവേര, കാട്ടുപയററിൻവേര, ഓരിലവേര്, മൂവ്വിലവേര, അരത്ത, അമുക്കുരം, ദേവതാരം, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിമ്മേൽതൊലി, ചുക്ക, ജീരകം, മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം, ബതത്തിൻപരുപ്പ, കോതമ്പ, ഇവകൊണ്ട കഷായമുണ്ടാക്കി നെയ്യ മെപ്പൊടിച്ചേൎത്ത സേ

വിപ്പിക്ക. മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകളെക്കൊണ്ട പാൽക്കഷായ മാക്കിച്ചമച്ച പഞ്ചസാര മേല്പൊടിചേൎത്തും സേവിപ്പിക്കാം.

൩൭. വായൊൎവ്വിമാൎഗ്ഗഗസ്യാപിയൊഗൊയമനുലൊമനഃ।
സ്തന്യവൃദ്ധികരസ്സ്തനവിശേഷാച്ഛീലയെദമും ॥

മുൻപറഞ്ഞ യോഗം വായുവിന്ന അനുകൂലതയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതും മുലപ്പാല വൎദ്ധിപ്പിക്കുന്നതുമാകയാൽ അതിനെ വിശേഷിച്ച ശീലിക്കുകയും വേണം.

൩൮. ക്ഷീരിണീരൊഷധീഃപത്ഥ്യായൊജയേൽക്ഷീരമെവവാ।
ശീഘ്രനൊന്യാനിമദ്യാനിരസാനാനൂപജാനപി ॥

പാലുള്ളമരങ്ങളിൽ പത്ഥ്യങ്ങളായവറ്റുകളുടെ വെരുമുതലായ ഔഷധങ്ങളും പശുവിൻപാലും ഇളയ മദ്യവും ആനൂപമാംസങ്ങളെക്കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ രസങ്ങളും മുലപ്പാല വൎദ്ധിപ്പാൻ നല്ലതാകുന്നു (ആനൂപമാംസങ്ങളുടെ വിവരം മാംസവൎഗ്ഗത്തിൽ നോക്കി അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.)

൪൦. യാവന്ത്യഹാനിസ്തന്യേനഹീനാമാതാഭവെച്ഛിശൊഃ।
താവന്ത്യഹാനിതസ്മൈതെധാത്ര്യൌപ്രതിശതാംസ്തനം ॥

പെററവൾക്ക മുലപ്പാലില്ലാതെ കഴിയുന്ന ദിവസങ്ങളിൽ വേണ്ടപ്പൊഴൊക്കയും മുലകൊടുപ്പാനായിക്കൊണ്ട നിശ്ചയിച്ചാക്കിയ സ്ത്രീകൾ മുലകൊടുക്കയും വേണം.

൪൧. അഥവാപായയെൽക്ഷീരമാജംഗവ്യഞ്ചതത്സമം।
അക്ഷീരപന്തമെകാഹമപിവാനാതിവാഹയെൽ ॥

മുലകൊടുപ്പാനാളില്ലാതെവരികിൽആട്ടിൻപാലുകൊടുക്കുകതീനിനായി അവിടവിടെ നടന്ന ശരീരലാഘവത്തൊടുകൂടെ വൈകുന്നേരംവന്ന പശുവിന്റെ പാല കറന്ന കൊടുക്കുകയുമാം. പാലുകൊടുക്കാതെ ഒരു ദിവസമെങ്കിലുംകഴിഞ്ഞാൽകുട്ടികൾക്ക ദോഷമാകകൊണ്ട നിത്യവും പാല കൊടുക്കണം.

൪൨. അസ്തന്യംസ്ഥിരയാസിദ്ധംസ്ഥിരാഭ്യാംഭദ്രയാപിവാ।
ബൃഹത്യാവാസിതായുക്തംപയസ്സ്തംനചാന്യഥാ ॥

മുലപ്പാലല്ലാതെ ആട്ടിൻപാലൊ പശുവിൻപാലൊ കൊടുക്കുന്നപക്ഷം ഓരിലവേര തന്നെയൊ ഓരിലവേരും മൂവിലവേരും കൂട്ടിയിട്ടൊ ചെറുവഴുതിനവേരതന്നെയൊ ചെറുവഴുതിനവേര തന്നെയൊ ചതച്ച കിഴികെട്ടിയിട്ടക്രമപ്രകാരം കുറുക്കി പഞ്ചസാരയിട്ട കൊടുക്കണം. മേൽപറഞ്ഞ ഔഷധങ്ങളൊട സമങ്ങളായ ഔഷധങ്ങളെ വേറെയും ചേൎക്കാം, കുറുക്കാതെ കൊടുക്കയും അരുത.

൪൩. സ്വസ്ഥസ്യപ്രത്യഹംസ്നാനംഹിതമഭ്യംഗപൂർവ്വകം ।
അഭ്യംഗേനാളികേരസ്യപയഃകേവലമിഷ്യതേ ॥
കുട്ടിക്ക സ്വാസ്ഥത ഉണ്ടെങ്കിൽ നിത്യമായി തേച്ചുകുളിപ്പിക്കുകയും വേണം വരട്ടുതേങ്ങയുടെ പാലല്ലാതെ തലയിലും മേലും വേറെ ഒന്നുംതന്നെ തേപ്പിക്കുകയും അരുത.
൪൪. ശീതമേവോദകംമൂർദ്ധ്നഃ കൂപവാപീതടാകജം ।
അധഃകായസ്യകോഷ്ണാംബുഹിതംവടദളൈശ്ശൃതം ॥
കുളിപ്പിക്കുമ്പോൾ തലയ്ക്കു കിണററിലെയോ കുളത്തിലെയോ ചിറയിലെയോ തണുപ്പുള്ള പച്ചവെള്ളം ഒഴിക്കേണം. കഴുത്തിനുകീഴ പേരാലില ഇട്ട തിളപ്പിച്ച വെള്ളം അല്പമായ ചൂടോടുകൂടെ ഒഴിക്കേണം.
൪൫. പാരന്തീപല്ലവൈർവ്വാചന്ദനാഗരുഭിശ്ചവാ ।
ദേവദാരുബലാഭിർവ്വാകുഷ്ഠൈർവ്വാഗ്രാരുഗ്ഭിരേവവാ ॥
പേരാലിന്റെ ഇല ഇടുന്നതിന്നു പകരം തെച്ചിയുടെ ഇല ഇട്ടാൽ അധികമായ ഗുണം ഉണ്ട. ചന്ദനം, അകില, ഇതുകളും ദേവതാരം, കുറുന്തോട്ടിവേര ഇതുകളും കറുക, വയമ്പ, കൊട്ടം, ഇതുകളുമിട്ട വെള്ളം തിളപ്പിച്ച ചെറുവെക്കയോടെ മെലൊഴിക്കാം.
൪൬. അഥഷഷ്ഠ്യാംനിശായാംതുകൃത്വാരക്ഷാബലിക്രിയാം ।
താംനിശാംജാഗൃയുസ്സർവ്വേബാന്ധവാഃപ്രിയകാരിണഃ ॥
ആറാമത്തെ രാത്രിയിൽ രക്ഷോബലി കർമ്മം ചെയ്തു ആ രാത്രി മുഴുവനും ബന്ധുക്കൾ കുട്ടിക്ക സന്തോഷകരമായ പ്രവൃത്തിയോടുകൂടെ ഉറങ്ങാതെ ഇരുന്ന രക്ഷിക്കുകയും വേണം.
൪൭. ദശമെഹന്യതീതെതുതാമുത്ഥാപ്യയഥാവിധി ।
സൂതികാമന്യശയ്യായാംസ്നാതാംതമപിശായയെൽ ॥
പത്തുദിവസംകഴിഞ്ഞാൽ പതിനൊന്നാം ദിവസം പെററവളെയും കുട്ടിയെയും ചട്ടപ്രകാരം കുളിപ്പിച്ച പടുപ്പ മാറിവിരിച്ച അതിൽ കിടത്തുക.
൪൮. ശുചൌരമ്യോപധാനായാംധൌതാസ്തരണവാസസി ।
രക്ഷോഘ്നൈരൌഷധൈസ്സർവ്വൈർദ്ധൂപിതായാംസമന്തതഃ ॥
കിടത്തുന്ന കിടയ്ക്ക ശുദ്ധമായി മൃദുവായിരിക്കുന്ന തലെണയോടുകൂടിയതായി അലക്കിയ മേൽവിരിപ്പോടുകൂടിയതായി യക്ഷി, കുക്ഷി, പിശാച മുതലായ ദുർദ്ദേവതകളുടെ ഉപദ്രവത്തെ തീർക്കുകയും മേലിൽ ഉപദ്രവിക്കാതെ നിർത്തുകയും ചെയ്യുന്ന ഔഷധങ്ങളെക്കൊണ്ട എല്ലാടവും നല്ലവണ്ണം പുകയ്ക്കപ്പെട്ടതാ

യിരിക്കണം.

൭൯. കൃഷ്ണസാരലുലായാവിമൃഗഗണ്ഡകസംഭവൈഃ। ശൃം
ഗൈഃഖുരൈശ്ചഗൊജിഹ്വാശ്വേതസർഷപസംയുതൈഃ॥
൮൦. ചൂർണ്ണിതൈർഘൃതസമ്മിശ്രൈർദ്ധൂപൊരക്ഷൊനിബർഹ
ണഃ। ഗൊജിഹ്വാസർഷപസ്ഥാനെലശുനസ്യത്വചൊപിവാ॥
൮൧. അഥവാശുഷ്കദൂർവ്വാഗ്രപിചുമന്ദതരുച്ഛദാൻ।
യോജയെൽസർജ്ജനിര്യാസഗ്ഗുൽഗ്ഗുലൂഷ്ട്റനഖാനിവാ॥

കൃഷ്ണമൃഗത്തിൻകൊമ്പു, കാട്ടുപോത്തിൻകൊമ്പ, ആട്ടിൻ കൊമ്പ, കലകൊമ്പ, ഖണ്ഡാമൃഗത്തിൻകൊമ്പ, ഇതുകളുടെ അഞ്ചിന്റെയും കുളമ്പുകൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, വെളുത്തകടുക ഇവസമം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച നെയ്യുകൂട്ടിപുകച്ചാൽ മുൻപറഞ്ഞ ദുഷ്ട്രവതകളുടെ ഉപദ്രവം ഉണ്ടാകയില്ല. ഈ പറഞ്ഞ മരുന്നുകളിൽ മരമഞ്ഞത്തൊലിയുടെയും കടുകിന്റെയും സ്ഥാനത്ത വെള്ളുള്ളിയുടെ തൊലി ചേക്കുകയുമാം. അല്ലായെങ്കിൽ കറുക നാക്കും വേപ്പിലയും ഉണക്കി ചേക്കുക. ഇപ്രകാരം ചെഞ്ചല്യവും ഗുൽഗ്ഗുലുവും ഒട്ടകത്തിൻകുളമ്പും ചേക്ക.

൮൨. മയൂരപിഞ്ഛമെകംവാധൂപനെതത്രയോജയെൽ।
യദ്വാമയൂരപിഞ്ഛാലചന്ദനാഗരുസർഷപൈഃ॥
൮൩. പൃഥഗെവാഭിയുഞ്ജീതധൂപംപ്രാഗ്വൽഘൃതാന്വിതൈഃ।
അയഞ്ചവൈദ്യൈരാഖ്യാതൊബാലഗ്രഹനിബർഹണഃ॥

മുൻപറഞ്ഞ മരുന്നുകളുടെ സ്ഥാനത്ത മയിൽപീലി ചേക്കാം. മയിൽപീലിയും പൊന്നരിതാരവും ചന്ദനവും അകിലും കടുകുംകൂട്ടി പൊടിച്ച നെയ്യുകൂട്ടി പുകയ്ക്കുക. ഈ പുകയും കുട്ടികളുടെ ദുഷ്ട്രവതോപദ്രവശമനമാകുന്നു.

൮൪. ധാരയെദൊഷധീശ്ശ്രേഷ്ഠാ ദൂർവ്വാബ്രഹ്മ്യാദികാസ്സദാ।
രത്നാനിചശുഭാന്യബ്ജരാഗനീലാദികാന്യപി॥

കറുക ബ്രഹ്മിമുതലായ ഔഷധങ്ങളെയും പത്മരാഗം ഇന്ദ്രനീലം മുതലായ രത്നങ്ങളെയും ബാലനെക്കൊണ്ട എല്ലാസമയവും ധരിപ്പിക്കേണം.

൮൫. മൂർദ്ധ്നാവാഗ്രീവയാദൊർഭ്യാംതെഷുവാസകലെഷുച।
രക്ഷോനിബർഹണീമെകാംവചാംവാധാരയെത്സദാ॥

ശിരസ്സിലും കഴുത്തിലും കൈകളിലും പ്രത്യേകമായിട്ടോ ഈ മൂന്നു സ്ഥാനങ്ങളിലുംകൂടിയിട്ടോ മുൻപറഞ്ഞ ഔഷധങ്ങളെയും രത്നങ്ങളെയും ധരിപ്പിക്കുക. ഇതുകളുടെ സ്ഥാനത്ത വയമ്പിന്റെ കഷണം ധരിപ്പിച്ചാലും മതി.

൪൬. വചയാബാലകസ്യായുർവൃദ്ധിർമ്മെധായ്യമാണയാ ।
മെധാസ്മൃതിശ്ചസ്വാസ്ഥ്യഞ്ചസൎവ്വദാഭവതിധ്രുവം ॥
വയമ്പ ധരിച്ചാൽ ബാലൻെറ ആയുസ്സും ധാരണാശക്തിയും ഓൎമ്മയും വൎദ്ധിക്കും. എല്ലായ്പ്പോഴും ദേഹത്തിന്ന സ്വസ്ഥത ഉണ്ടാകയും ചെയ്യും.

൪൭. കുലോചിതവിധാനേനകുൎയ്യാന്നാമാദിശാസ്ത്രതഃ ।
വിഹിതോല്ലംഘനെദൈവദ്രോഷകോപെപൊഭവെദ്ധ്രുതം ॥
അതാതു ജാതിക്കാൎക്കുള്ള മൎയ്യാദയെ അനുസരിച്ച പെരിടുക മുതലായ കൎമ്മങ്ങളെ അതാതുകാലങ്ങളിൽ ചെയ്കയും വെണം. ഇത വൈദ്യൻ വിധിക്കെണ്ടതല്ലെന്ന വിചാരിക്കവെണ്ട. വിധിച്ച കൎമ്മങ്ങളെലംഘിച്ചാൽ ദൈവകൊപം ഹെതുവായിട്ട ദോഷകോപം ഉണ്ടാകുന്നതാകയാൽ വൈദ്യന വിധിപ്പാൻ അധികാരമുണ്ട.

൪൮. വ്യാധയൊയദിതസ്യസ്യുഃപക്ഷാദൎവ്വാഗ്ജ്വരാദയഃ
കുൎവ്വീതക്ഷീരവൃത്തിത്വാത്തസ്യമാതുശ്ചികിത്സിതം ॥
ഒരുപക്ഷം കഴിയുംമുമ്പെ കുട്ടികൾക്ക പനിമുതലായ രോഗങ്ങൾ ഉണ്ടായാൽ അവൎക്ക ഉപജീവനം മുലപ്പാലമാത്രമാകകൊണ്ട അമ്മെക്ക ചികിത്സിക്കുന്നതല്ലാതെ കുട്ടികൾക്ക ചികിത്സിക്കകയും വേണ്ട അമ്മെക്ക ചികിത്സിക്കുന്നത ജ്വരാദിചികിത്സയിൽപറഞ്ഞതിനെ അനുസരിച്ച ചെയ്യേണ്ടുന്നതല്ലാതെ ഇവിടെ പറയേണ്ട ആവിശ്യം വിശേഷിച്ചില്ല.

൪൯. ഉൽക്കടെഷുതുരോഗേഷുതേഷാംയെഹെതവൊമതാ ।
ദോഷാനിവാൎയ്യാവൈദ്യേനകോപോദ്രെകാദിതീതരെ ॥
ആശുകാരികളായി പ്രബലങ്ങളായിരിക്കുന്ന രോഗങ്ങൾ സംഭവിച്ചാൽ ബാലൻ ക്ഷീരമാത്രോപജീവനനായാലും അമ്മെക്കുതന്നെ ചികിത്സിച്ചാൽപോര ആവക രോഗങ്ങൾക്ക കാരണമായ വാതപിത്തകഫങ്ങൾ അധികമായി കോപിക്കാത്ത വിധത്തിൽ ബാലനും ചികിത്സവേണമെന്ന ചിലരുടെ പക്ഷം.

൫൦. ഭിന്നെഷ്വപിവികാരേഷുഹേതുമെവാവലോകയൻ ।
തസ്യതസ്യശമംകുൎയ്യാന്നതുവ്യാധിവിപൎയ്യയം ॥
രോഗങ്ങൾ പലതായാലും അതുകളെ ചിന്തിക്കാതെ ദോഷകോപത്തെ മാത്രം പരീക്ഷിച്ചറിഞ്ഞ അതിന്ന ശമനങ്ങളായ ഔഷധങ്ങളെ പ്രവൃത്തിക്കണം. ശോധനമായ പ്രവൃത്തിയെയും വ്യാധി വിപൎയ്യയമായ പ്രവൃത്തിയെയും പക്ഷാതീതനല്ലാ

തെ ചെയ്കയുമരുത. (പക്ഷാതീതൻ പതിനഞ്ചുദിവസം കഴിഞ്ഞവൻ)

൬൫. തസ്യവീൎയ്യമസൌസൊഢംസ്യാൽപക്ഷാൽപ്രാഗലന്നയൽ। സഹെതമാത്രയാലഘ്വ്യാപ്രായൊഹേതുവിപൎയ്യയം॥

വ്യാധി വിപൎയ്യയമായ ചികിത്സക്കു വേണ്ടുന്ന ഔഷധങ്ങളുടെ വീൎയ്യത്തെ സഹിപ്പാൻ പതിനഞ്ചു ദിവസമെങ്കിലും കഴിയാത്ത കുട്ടികൾക്ക ശക്തിയുണ്ടാകയുമില്ല ഹേതുവിപൎയ്യയമായ ചികിത്സക്കു വേണ്ടുന്ന ഔഷധങ്ങളുടെ ലഘുവായ മാത്രകൊണ്ടുള്ള പ്രയോഗത്തെ ബാലനായാലും സഹിക്കയും ചെയ്യുമെന്നൎത്ഥം എന്നാൽ ജ്വരത്തിങ്കൽ മുത്തെങ്ങയും പൎപ്പടകവും വ്യാധിവിപൎയ്യയംതന്നെ. എന്നാലും അതുകളുടെ വീൎയ്യം ബാലനും സഹിക്കാവുന്നതാകുന്നു. കസ്തൂരി വായു ശമനമാകകൊണ്ടു ഹേതു വിപൎയ്യയങ്ങളിൽ ചേരുന്നതായാലും അതിന്റെ വീൎയ്യം ബാലന സഹിപ്പാൻ ഭാരമുള്ളതുമാകുന്നു. ആയതുകൊണ്ട ൦൨൦ പറഞ്ഞത മിക്കതും ഇങ്ങിനെ എന്ന മാത്രം ധരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അതിനെ ഗ്രഹിപ്പിപ്പാനായിക്കൊണ്ട ഇവിടെ പ്രായഃഎന്നപദം പ്രയോഗിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

൬൬. സിന്ദുവാരാക്കരാഗാബ്ദരാസ്നാദാരുപുനൎന്നവൈഃ ।
സംഭ്രുകഷ്ത്ര്യംശസൈ്ഥഃകഷായഃപവനെഹിതഃ ॥

വായുകോപംകാരണമായ രോഗങ്ങളിൽകരുനൊച്ചിവേര, അക്കിരാരിതേങ്ങ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, അരത്ത, ദേവതാരം, തമിഴാമവേര ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച സേവിപ്പിക്ക. കഷായത്തിന്ന മരുന്നുകളൊക്കക്കൂടി ഒരു കഴഞ്ചു മതി.

൬൭. ദുരാലഭാവൃഷാംഭോദഹിമാംഭസ്സെവ്യപൎപ്പടൈഃ ।
പിത്തെശ്ലേഷ്മണിവിശ്വൊഗ്രാധാന്യഭ്രനിംബപൎപ്പടൈഃ ॥

പിത്തകാരണമായി ഉണ്ടാകുന്ന രോഗങ്ങളിൽ കൊടിത്തൂവവേര, ആടലോകത്തിൻവേര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഇരുവേലി, രാമച്ചം, ചന്ദനം, പൎപ്പടം, ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച സേവിപ്പിക്ക (കഴഞ്ചു മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം) കഫകാരണമായി ഉണ്ടാകുന്ന രോഗങ്ങളിൽ ചുക്ക, വയമ്പ, പൂത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, കൊത്തമ്പാലയരി, പൎപ്പടം ഇവകൊണ്ടകഷായം വെച്ച സേവിപ്പിക്ക. (കഴഞ്ചു മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം)

൬൮. ജീരകസ്യപരാഗെണസിതയാമധുനാപിച ।
ക്രമേണയുക്താഃപാതവ്യാസ്തെവാതാദിഹരാസ്ത്രയഃ ॥

വാതാദി ദോഷഹരങ്ങളായ മുൻപറഞ്ഞ കഷായങ്ങൾക്ക

ക്രമെണ ജീരകം വറുത്തപൊടിച്ചതും പഞ്ചസാരയും തേനും മെപ്പൊടി ചെൎത്തുകൊൾക.

൩൫. പലദ്വാദശഭാഗെനകഷായപരികല്പനെ ।
കുഡുംബെനമിതംതോയമിത്യെവാസിതഋഷ്മതി ॥

ഒരു പലത്തിന്റെ പന്ത്രണ്ടിൽ ഒരു ഭാഗമായ ഒരു കഴഞ്ചമരുന്നുകൊണ്ട കഷായം വെക്കുമ്പോൾ അഴിവന നാഴി വെള്ളത്തിൽ വെക്കെണമെന്ന ധാന്വന്തരിയുടെ സഖിയായ അസിതമഹൎഷിയുടെ മതമാകുന്നു.

൩൬. കിഞ്ചാസ്യഷോഡശാംശഞ്ചകഷായംപരിശെഷയെൽ ।
പാനഞ്ചബഹുഭിൎവ്വാരൈൎദ്ദാനംശംഖമുഖെനച ॥

അത്രയുമല്ല നാഴിവെള്ളത്തിന്റെ പതിനാറിൽ ഒരു ഭാഗം കുറുക്കി ശേഷിപ്പിക്കെണം (കഴക്കാകുമ്പോൾ പിഴിഞ്ഞരിച്ച കുറുക്കി ആഴക്കിൽപകുതി ആക്കേണമെന്നൎത്ഥം) ആയത പല പ്രാവശ്യമായിട്ടല്ലാതെ കൊടുക്കുകയും അരുത. ശംഖിൽ പകൎന്ന ശംഖിന്റെ അഗ്രംകൊണ്ട കുട്ടിയുടെ വായിൽ ഒഴിച്ചു കൊടുക്കുകയും വെണം ഇത ഒക്കയും അസിതമഹൎഷിയുടെ മതമാകുന്നു.

൩൭. ശ്ലെഷ്മണാസ്രോതസാംരൊധെബലാജലദകന്ദയൊഃ ।
സതിന്ത്രിണിദളസിരാരാസ്നയൊശ്ശ്ലക്ഷ്ണരെണുനാ ॥

൩൮. സ്തന്യയുക്തെനസന്ദദ്ധ്യാൽപിചുംതസ്യതുമൂൎദ്ധനി ।
രസെനശിഗ്രുപത്രാണായദ്വാവിലദ്വലസ്യവാ ॥

കഫംകൊണ്ട മൂക്കുമുതലായ ദ്വാരങ്ങൾക്ക അടവ കണ്ടാൽ കുറുന്തോട്ടിവേര, മുത്തങ്ങകിഴങ്ങ, പുളിഞ്ചരമ്പ, അരത്ത ഇവകൾ പൊടിച്ച ശീലപ്പൊടി ഇട്ട ആപൊടി മുലപ്പാലിൽ കുഴച്ച ഒരു ശീലയിൽ തേച്ച ആയത ബാലന്റെ മൂൎദ്ധാവിൽ ഇടുക. മുരിങ്ങത്തളിര പിഴിഞ്ഞ നീരിലും കൂളത്തില പിഴിഞ്ഞ നീരിലും ചേൎത്ത മേൽപ്രകാരമിടുകയുമാം.

൩൯. മലബന്ധെഭയാംപിഷ്ട്വാഗ്നതശീതെനവാരിണാ ।
ചൂചുകെതെനസല്ലിപ്യപാതുംവൈദ്യഃപ്രദാപയെൽ ॥

മലംപൊവാഞ്ഞാൽ കാച്ചിത്തണുത്ത വെള്ളത്തിൽ കടുക്കഅരച്ച മുലക്കണ്ണിന്മെൽ തേച്ച മുല കുടിപ്പിക്കുക.

൪൦. അഥവൈരണ്ഡതൈലെനദദ്യാദ്വാസുന്യസംയുതം ।
ദ്രാക്ഷാകഷായംസിതയാധാത്രീചൂൎണ്ണമഥാപിവാ ॥

ആവണക്കെണ്ണ മുലക്കണ്ണുകളിൽ തെച്ച മുല കൊടുക്കുകയൊ മുന്തിരിങ്ങാക്കഷായം മുലപ്പാലു ചെൎത്ത പഞ്ചസാരയുമിട്ടു

കൊടുക്കുകയൊ നെല്ലിക്ക പൊടിച്ച പഞ്ചസാര ചേൎത്ത കൊടുക്കുകയൊ ചെയ്ക എന്നാൽ മലം ഒഴിഞ്ഞുപോകും.

൬. മലസ്രംസെതിമാത്രെത്തുമധുനാതിവിഷാരജഃ ।
മൂത്രരൊധെശ്വദംഷ്ട്രായാശ്ചൂൎണ്ണഞ്ചമധുസംയുതം ॥

മലം അധികമായി ഇളകിപ്പോകിൽ അതിവിടയം പൊടിച്ച തെൻചേൎത്ത കൊടുക്കുക. മൂത്രത്തിന്ന തടവുകണ്ടാൽ ഞെരിഞ്ഞില പൊടിച്ച തെൻ ചെൎത്ത കൊടുക്കുക.

൭. സ്തനവേഷേതുടീകൃഷ്ണാവെല്ലാതലീസപത്രജം ।
ശക്കരാമധുയുക്തഞ്ചരജഃകൊലരജൊപിവാ ॥

മുല കുടിക്കാതെ ഇരുന്നാൽ ഏലത്തരി, തിപ്പലി, വിഴാലരി താലീസപത്രം ഇവപൊടിച്ച പഞ്ചസാരയും തേനും ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ഇപ്രകാരം ലന്തക്കുരുവിന്റെ പൊടിയുമാം

൮. ശിരൊരുജിമൂഹുൎല്ലിംപെല്ലലാടംസ്തന്യപെഷിതൈഃ ।
ബൃഹതീവിലചകുഷ്ഠാബ്ദചന്ദനെന്ദ്രമദാംബുഭിഃ ॥

തലവെദന ഉണ്ടായാൽ ചെറുവഴുതിനവേര, കൂളത്തിൻവേര, കൊട്ടം, മുത്തങ്ങ, ചന്ദനം, കന്നാരം, ഇരുവേലി ഇവ മുലപ്പാലിൽ അരച്ച നെററിമേൽ തേക്കുക.

൯. സ്നാനാദിപ്രതിഷെദഞ്ചയഥാരൊഗംപ്രകല്പയെൽ ।
തത്തദ്രൊഗെഷുയൽപത്ഥ്യമുദിതംതച്ചശീലയെൽ ॥

അതാത രോഗങ്ങളെ അനുസരിച്ച സ്നാനാദികളുടെ നിഷേധത്തെ ചെയ്കയും പത്ഥ്യങ്ങളായവറ്റുകളെ ശീലിപ്പിക്കുകയും വെണം.

൧൦. ഗുൎവ്വഭിഷ്യന്ദിവിഷ്ടംഭിവിദാഹീനിവിവൎജ്ജയെൽ ।
ഔഷധാനിതഥാന്നാനിയാവദബ്ദത്രയാത്യയഃ ॥

൧൧. അഥവാനിയമെനൈവപത്ഥ്യന്നാപത്ഥ്യമിഷ്യതെ ।
വയൊഭേദേനരോഗസ്യസത്ത്വൊബാഹുല്യസംഭവാൽ ॥

൧൨. അബ്ദത്രയാവസാനാന്തൊനിയമഃപ്രാഗുദീരിതഃ ।
സാമാന്യെനനിഷിദ്ധസ്യവിശെഷപ്രതീഷെധതഃ ॥

ഗുരുവായും കഫവൃദ്ധിയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതായും ഭക്ഷിച്ചാൽ ഉദരത്തിങ്കൽ സ്തംഭനത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതായും ദീപനകാലത്തിങ്കൽ പിത്തൊഷ്മാവിനെ ജ്വലിപ്പിച്ച വയററിൽ കാളലുണ്ടാക്കുന്നതായുമുള്ള പദാൎത്ഥങ്ങൾ ഏവക്കും അപത്ഥ്യമെന്ന വിധിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലൊ. അതുകൾ ബാലന്മാൎക്ക ഏററവും അപത്ഥ്യങ്ങളാകുന്നു. അവിടേയും വിശേഷിച്ച മൂന്ന വയസ്സുകഴിയൊളം കൂട്ടുംതന്നെ കൊടുക്കാതെ കഴിച്ചുകൊൾകയും വെണം.

൮൭. അക്ഷ്ണൊാന്നിമീലനംശശ്വൽസ്തനദെപഷൊന്മവക്രമഃ
പ്രതതംരൊദനഞ്ചസ്യാൽനപക്ഷസ്യമൃത്യവെ॥

എല്ലാസമയവും കണ്ണുമിഴിക്കാതെ കിടക്കുക, പ്രതിവിധി ചെയ്താലും മുലകുടിക്കാതെ കിടക്കുക, ഇടവിടാതെ കരയുകഎന്നിവ കണ്ടാൽപ്പേതിനഞ്ച ദിവസം കഴിയാതെ ഉള്ളകുട്ടിയാകിൽ ആ കുട്ടി മരിക്കുമെന്ന വിചാരിക്കണം.

൮൮. മലമൂത്രവിബന്ധശ്ചസന്ദൃഷ്ടൊനിഷ്പ്രതിക്രിയഃ।
സ്വരശ്ചഗുദഃസാദൃശഃസൎവ്വേഷാമപിമൃത്യവെ

മലമൂത്രങ്ങൾക്ക ഔഷധങ്ങൾകൊണ്ട തീൎത്താൽ തീരാതെയുള്ള ബന്ധവും കരയുന്ന സമയം കഴുകിന്റെ ഒച്ചപോലെയുള്ള ഒച്ച പുറപ്പെടുകയും കൂടികണ്ടാൽ എല്ലാ ബാലന്മാരും ഉടനെ മരിക്കുമെന്നറിക.

൮൯. ആസ്യെന്ധബന്ധിവൈവൎണ്ണ്യമക്ഷ്ണൊരന്തന്നിമജ്ജനം। ഉച്ഛ്വിഷ്ടാരുഭിരംഗാനാംപ്രചിതൈഃപരിസൎപ്പണം॥

൯൦. ഫനനാദിവനിൎബ്ബന്ധ്യരൊദനംസാസ്രയാദൃശാ।
വാമയെതരയാവാസ്രസിരാദന്തുരഗഭയാ॥

൯൧. രുദതസ്സ്വരസംരൊധൊധാത്രാക്ഷെപൊഭയാദിവ।
സൎവ്വാംഗെലൊഹിതച്ഛായാദൊഃപാദതലനീലിമാ।

൯൨. ഫാലെനീലസിരാശൊണവിന്ദുമണ്ഡലദൎശനം।
സ്വസ്ഥസ്യമൃത്യവെകസ്മാച്ഛിശൊരെതാനിഭൂരിശഃ॥

സ്ഥായിയായി കാണുന്ന മുഖത്തിന്റെ നിറമാററം, അകത്തെക്ക കണ്ണുകളുടെ വലിച്ചിൽ, സൎവ്വാംഗം എച്ചിൽപുണ്ണനിറയുക, ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക അടികൊണ്ട കരയുന്നതുപോലെ കരയുക, ഒരുകണ്ണിൽ രക്തവൎണ്ണമായ ഞരമ്പുകൾപൊങ്ങികാണുകയും കണ്ണുനീർ വാലുകയും ചെയ്ക, കരയുന്നസമയം ഒച്ചപൊങ്ങായ്ക, ഭയം ഹേതുവായിട്ട എന്നപോലെ കൂടക്കൂടെ ഞെട്ടിത്തെറിക്കുക, സൎവ്വാംഗവുംചൊകപ്പുകാണുക. ഉള്ളംകയ്യിലുംഉള്ളംകാലിലും കറപ്പുകാണുക, നെററിമേൽ കറുത്തഞരമ്പുകളും വട്ടത്തിൽ രക്തവൎണ്ണമായ ചിലപുള്ളികളുംകാണുക ഈ വക ലക്ഷണങ്ങളിൽ മൂന്നിലധികം ഒന്നിച്ച ഹേതുകൂടാതെ കണ്ടാൽ സ്വസ്ഥനായാലും ആബാലൻ മരിക്കുമെന്നറിക.

൯൩. സൎവ്വാണിചബലിഷ്ഠസ്യശംസന്ത്യുല്പത്തിമന്തികാൽ।
എഷുസന്ദൃശ്യമാനേഷുവൈദ്യസ്സ്വവഹിതൊഭവേൽ॥

മെൽപറഞ്ഞ ലക്ഷണങ്ങളിൽ എതെങ്കിലും ഒന്നു കണ്ടാൽ ബലവാനായിരിക്കുന്ന ഒരുവ്യാധി ഉടനെ കാണുമെന്നറിഞ്ഞ

വൈദ്യൻ ആ വ്യാധികണ്ടാലുടനെ ചികിത്സിപ്പാനായിക്കൊണ്ട ഒരുങ്ങിയിരിക്കയും വേണം.

൮൭. സിദ്ധൈരെവൌഷധൈർമ്മന്ത്രൈസ്തസ്യതസ്യപ്രതികൃിയാം। യഥാകാലംയഥാദേശംകുർവ്വാണൊനാവരാദ്ധ്യതി॥

സിദ്ധങ്ങളായ ഔഷധങ്ങളെക്കൊണ്ടും സിദ്ധമന്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടും അതാതുരോഗങ്ങളുടെ ചികിത്സയെ ദെശകാലവസ്ഥയെ അറിഞ്ഞപ്രവൃത്തിക്കുന്ന വൈദ്യൻ അപരാധിയാകയും ഇല്ല.

ഇതി വാദാസൊപനാമകരാമാനന്ദനാഥ പണ്ഡിതപാരശവെന്ദ്രകൃതാ വാരോഗ്യകല്പദ്രുമെബാലചികിത്സായാംപ്രഥമസ്തബകൊനാമ പ്രഥമാദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാല ചികിത്സായാം
ദ്വിതീയാദ്ധ്യായ പ്രാരംഭഃ

---

൧. പക്ഷാതീതസ്യസന്ധ്യായാംകുർവ്വീതാസ്യബലിക്രിയാം।
ഷൊഡശാഹാൽസമാരഭ്യപ്രത്യഹംശാസ്ത്രചൊദിതാം॥

പതിനഞ്ച ദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ ആ ബാലന പതിനാറാം ദിവസംമുതൽ സന്ധ്യാകാലങ്ങളിൽ ശാസ്ത്രത്താൽ വിധിക്കപ്പെട്ടബലികർമ്മത്തെ നിത്യമായി ചെയ്ക.

൨. ജാതമാത്രസ്യയച്ചോക്തംതത്തദ്രോഗപ്രശാന്തയെ।
തത്സർവ്വംയൊജയെദത്രകിന്തുമാത്രാതുഭിദ്യതെ॥

ഒന്നാമദ്ധ്യായത്തിൽ ജാതമാത്രന്ന അതാതരോഗങ്ങളെക്കുറിച്ച പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ചികിത്സകൾ പക്ഷതീതനായ ബാലന്നും ചെയ്തുകൊൾക. മാത്രാഭേദം വരുത്തിക്കൊൾകയും വേണം.

൩. കഷായദ്രവ്യസ്യമാത്രംതുദ്വിഗുണാസ്യപ്രകീർത്തിത।
തൊയസ്യപ്രാഗ്വദെവെതിസംപ്രദായവിദോവിദുഃ॥

കഷായത്തിന്നുള്ളമരുന്ന രണ്ടു കഴഞ്ച വേണമെന്നും വെള്ളം നാഴിതന്നെ മതിയെന്നും പൂർവ്വവൈദ്യന്മാരുടെ പക്ഷമാകുന്നു. കഷായം ആഴക്കിൽ പകുതിതന്നെ മതി.

൪. സ്തന്യദോഷെഷുസത്സ്വസ്യപ്രായശൊവ്യാധിസംഭവഃ।
ജാതമാത്രസ്യദോഷാണാംപ്രചയാദെവകെവലം॥

മുലപ്പാലിന ദോഷമുണ്ടായിരുന്നാൽ ആയത നിത്യമായികുടിച്ചാലും ജാതമാത്രനദോഷങ്ങളുടെ വൎദ്ധനയല്ലാതെആയത കാരണമാകയുമില്ല. ജാതമാത്രനായവൻ ദൂഷിച്ചമുലപ്പാലുകുടിക്കിൽ അത ഹേതുവായിട്ട ദോഷങ്ങൾ വൎദ്ധിച്ച പക്ഷാതീതനാകുന്ന സമയത്തിങ്കൽ രോഗങ്ങളെ ഉത്ഭവിപ്പിക്കും.

൭. അതഃപ്രാഗേവവൈദ്യെനസ്തന്യദോഷഃപരീക്ഷ്യതാം।
ക്ഷാളനാല്പങ്കസ്യദൂരാദസ്പൎശനംവരം॥

അത ഹേതുവായിട്ട ജാതമാത്രനായിരിക്കുമ്പോൾതന്നെമാതാവിന്റെ മുലപ്പാലിന്ന ദോഷമുണ്ടൊയെന്ന പരീക്ഷിച്ച ഉണ്ടായിരുന്നാൽ ആയത തീൎക്കേണ്ടതാകുന്നു. ചളിയിൽചവിട്ടിചളി കാലിമ്മെലാക്കികഴുകുന്നതിനേക്കാൾമുമ്പെതന്നെഅതിനെ തൊടാതെ ദൂരത്തുടെ പോകുന്നത നല്ലതാകുന്നു.

൮. അത്രൈവമപിതന്നവ്യംനചികിത്സിതുമൎഹതി।
അസ്ഫുടത്വെനദോഷാണാമിതിപൂൎവ്വമുദാസിതം॥

മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരമായിരിക്കലും പുതുതായ മുലപ്പാലിന്ന അല്പംദോഷമുണ്ടായാലും ആയത ചികിത്സിച്ച ശമിപ്പിപ്പാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ദോഷങ്ങളുടെ അസ്ഫുടതഹെതുവായിട്ട അപ്പോൾ പരീക്ഷിച്ചറിവാൻപ്രയാസമാകുന്നു എന്ന വിചാരിച്ച ആ പ്രവൃത്തിയെ അപ്പോൾ പറയേണ്ടതിലേക്ക ഉദാസീനതയെ ചെയ്തു എന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾകയുംവേണം.

൯. അതൊത്രതല്പരീക്ഷാതുപ്രത്യുദീക്ഷ്യവിധിയതെ।
ലക്ഷണാനിചദോഷാണാംവക്ഷ്യന്തെചസമാസതഃ॥

അതഹേതുവായിട്ട ഇവിടെ സ്തന്യപരീക്ഷയും സ്തന്യദോഷത്തിന്ന കാരണമായ വാതാദിദോഷങ്ങളെ അറിവാൻതക്കതായ ലക്ഷണങ്ങളെയും ഇതിന്നുതാഴെ പറയുന്നു.

൧൦. യാത്യൈക്യംസ്തന്യമംഭൊഭിശ്ശുദ്ധംതദ്വാതദൂഷിതം।
അംഭസ്യുൽപ്ലുതമാതിഷ്ഠെൽകഷായംഫേനസംയുതം॥

ശുദ്ധമായിരിക്കുന്ന മുലപ്പാലശുദ്ധജലത്തിലൊഴിച്ചാൽ അതൊട നല്ലവണ്ണം ചേരും. വാതംകൊണ്ട ദൂഷിച്ചാൽ വെള്ളത്തിലൊഴിച്ചാൽ പൊങ്ങിനിൽക്കും. ചവൎപ്പരസത്തോടുക്കൂടിയിരിക്കയും നുരയൊടുക്കൂടിയിരിക്കയും ചെയ്യും.

൧൧. പിത്തെനപീതരെഖാഢ്യമുഷ്ണംകടൂപ്ലുസംയുതം।
നിമജ്ജതികഫാൽസാന്ദ്രവിച്ഛിലംലവണാന്വിതം॥

പിത്തംകൊണ്ടു ദൂഷിച്ചാൽ വെള്ളത്തിലൊഴിക്കുമ്പോൾ മ

ഞ്ഞ നിറത്തിൽ ചില രേഖകൾ കാണും. എരു, പുളി ഈ രണ്ടു രസത്തോടുകൂടിയിരിക്കും ചൂടുമുണ്ടാകും. കഫംകൊണ്ടു ദുഷിച്ചാൽ വെള്ളത്തിലൊഴിക്കുമ്പോൾ താഴും കൊഴപ്പും ഇഴുക്കവും ഉണ്ടായിരിക്കും ഉപ്പുരസത്തോടും കൂടിയിരിക്കും.

൫൦. ദ്വാഭ്യാംത്രിഭിർദ്വയോർല്ലിംഗംത്രയാണാഞ്ചരദാവഹേൽ । യഥാസ്വലിംഗംകുയ്യാച്ചനിവീതന്തൽഗദാഞ്ഛിശോ॥

രണ്ടുദോഷങ്ങൾകൊണ്ടു ദുഷിച്ചാൽ രണ്ടുദോഷങ്ങളുടെയും മൂന്നു ദോഷങ്ങൾകൊണ്ടു ദുഷിച്ചാൽ മൂന്നു ദോഷങ്ങളുടെയും ലക്ഷണങ്ങൾ കാണാം ആ പാലു കുടിച്ചാൽ അതാതുദോഷങ്ങളെക്കൊണ്ടു കുട്ടികൾക്കു വ്യാധികൾ ഉണ്ടാകും.

൫൧. ഏവംപരീക്ഷ്യസ്തന്യസ്യദൊഷന്നിശ്ചിത്യസൂക്ഷ്മയാ । ഭിഷഗ്ദൃശാത്രകുവീതമാതുസ്തസ്യചികിത്സിതം ॥

ഇപ്രകാരം മുലപ്പാലിൻെറ ദോഷത്തെ സൂക്ഷ്മമായി പരീക്ഷിച്ചറിഞ്ഞ അത ശമിപ്പാൻ ഉള്ള ചികിത്സകൾ മാതാവിന്ന ചെയ്കയുംവേണം.

൫൨. അഥവാസ്ഫുടദോഷെപികുയ്യാത്തദ്ദൊഷശംകയാ । അദുഷ്ടതൈ്വതുനൈഷ്ഫല്യമസ്തൂഹാനിിന്നചെയതാ॥

മുലപ്പാലിൻെറ ദോഷങ്ങൾ പരീക്ഷിച്ചറിവാൻതക്കവണ്ണം വ്യക്തമല്ലാത്ത സമയങ്ങളിലും ദോഷങ്ങളെ ശങ്കിച്ച അതുകൾ ശമിക്കത്തക്കതായ സാമാന്യ ചികിത്സയെ ചെയ്യുന്നത ഏററവും നല്ലതാകുന്നു. മുലപ്പാലിന ദോഷമില്ലാത്തപ്പോൾ ഉണ്ടായ ശങ്കയാകിൽ ആ ചികിത്സാ നിഷ്ഫലമായി എന്നല്ലാതെവേറെ ഒരു ദോഷവും ഇല്ലല്ലൊ.

മുലപ്പാൽപരീക്ഷയുടെ കാലനിയമം

൫൩. സകൃദ്വിർവ്വാപരീക്ഷ്യേഷാപക്ഷസ്യതുവിധീയതാം । പീതെദുഷ്ടെപുനസ്തന്യെശിശൊരപിചികിത്സിതം॥

ഒരുപക്ഷത്തിങ്കൽ ഒരു പ്രാവശ്യമൊ രണ്ടുപ്രാവശ്യമൊ മുലപ്പാൽ പരീക്ഷിച്ചറികയും വേണം. ദുഷ്ടമായ മുലപ്പാല അകത്തുപെട്ടാൽ കുട്ടികൾക്കു ചികിത്സിക്കണം.

ദുഷ്ടമായ മുലപ്പാല കുടിച്ചാൽ ചികിത്സിക്കേണ്ടു കാലനിയമം.

൫൪. സദ്യഏവപ്രകുവ്വീതപ്രാഗ്രൂപേഷ്വപസത്സുവാ । വ്യക്തലിംഗെഷ്ചാശക്താവാത്ത്ബന്ധുഭിരത്ഥിതഃ ।

ദുഷ്ടമായ മുലപ്പാല കുടിച്ചു എന്നറിഞ്ഞാൽ ഉടനെയൊ ആ

യതഅറിയാഞ്ഞിൽ അതാതുരോഗങ്ങളുടെപൂർവ്വരൂപങ്ങൾ കാണു മ്പോൾതന്നെയൊ അന്നും കഴിയാതെവരികിൽരോഗങ്ങൾ വ്യ ക്തങ്ങളായതിന്റെ ശേഷമോ രോഗിയുടെ ബന്ധുക്കളുടെ അ പേക്ഷപ്രകാരം വൈദ്യൻ പ്രതിവിധിയെചെയ്കയും വേണം.

(മൂലപ്പാലുദൂഷിച്ചാൽ ചെയ്യേണ്ടത)

൧൭. വിലാപസ്യമൂലംനിഷ്പിഷ്യശൃതശീതേനവാരിണാ!
വിധേയസ്തനയൊർല്ലേപസ്തന്യദോഷപ്രശാന്തയെ॥

കൂളത്തിൻവേര, കാച്ചിത്തണുത്തവെള്ളത്തിൽ അരച്ച മുല മേൽ എല്ലാടവും തേക്കുക.

൧൮. ബലാകഷായെനിഷ്പിഷ്യരാസ്നാമധുകശാരിബാഃ।
പ്രലിംപെദ്വാസ്തനൌദാരുശതാഹ്വാധാന്യകാനിവാ॥

കുറുന്തോട്ടിക്കഷായത്തിൽ അരത്ത, ഇരട്ടിമധുരം, നന്നാറി ക്കിഴങ്ങ ഇവകൾ അരച്ച മേൽപ്രകാരം തേക്കുക. കുറുന്തോട്ടി ക്കഷായത്തിൽ തന്നെദേവതാരം, ശതകുപ്പ, കൊത്തമ്പാലയരി ഇതുകളരച്ച മേൽപ്രകാരം തേക്കുക.

൧൯. സർവ്വദോഷഹരാലെപാസ്സൂയഏതെപ്രകീർത്തിതാഃ । ദ്വി രന്യൊധാരണന്തെഷാംയാമാർദ്ധന്നവിശോഷയേൽ॥

മേൽപറഞ്ഞ ലേപനങ്ങൾ സർവ്വദോഷഹരങ്ങളാകുന്നു. ഇത ത്രെ സാമാന്യചികിത്സാ എന്നമുമ്പെപറഞ്ഞത്. രണ്ടുനേരവും ഈലേപനം ചെയ്ത മൂന്നെമുക്കാൽനാഴിക ഇരിക്കണം. മരുന്ന മുലമേൽ ഇരുന്ന ഉണങ്ങാതെ മാറിമാറിതേക്കണംമൂന്നെമുക്കാ ൽ നാഴികകഴിഞ്ഞാൽ മുലകഴുകിതോർത്തികൊടുക്കുക.

(വാതംകൊണ്ടു മുലപ്പാലദൂഷിച്ചാൽ)

൨൦. ബലാമധുകജീവന്തീരാസ്നാവിശ്വാസുരദ്രുമൈഃ।
സഹിതൈസ്സർവ്വപർണ്ണീഭ്യാംപടശൌണ്ഡീരജൊന്വിതം॥

൨൧. വാതെനൊപഹതസ്തന്യാപിബതുക്വഥിതംജലം ।
പഞ്ചമൂലവരീദാരുവിദാരീഭിരഥാപിവാ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, എരട്ടിമധുരം, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, അരത്ത കൂളത്തിൻവെര, ദേവതാരം, കാട്ടുഴുന്നിൻവേര കാട്ടുപയററി ൻവേര, ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച ഇന്തുപ്പുംതിപ്പലിലുംപൊ ടിച്ച മേപ്പൊടിചേർത്ത സേവിപ്പിക്കുക. അല്ലായെങ്കിൽ കുമി ഴിൻവേര, കൂളത്തിൻവേര, പുപ്പാതിരിവേര, പലകപ്പയ്യാനി വേര, മുഞ്ഞവേര, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ദേവതാരം മുതക്കിൻകി ഴങ്ങഇവ കൊണ്ടകഷായം വച്ച മേൽപ്രകാരം മേപ്പൊടി ചേ ർത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(പിത്തംകൊണ്ടു മുലപ്പാലദൂഷിച്ചാൽ)

൨൦. മൂലൈസ്തൃണാനാംപഞ്ചാനാംധാത്രീക്ഷീരിദ്രുവല്ക്കലൈഃ
സിന്ദുവാരസുഗന്ധാഭ്യൈശ്ച്യസ്സിതാസപ്പിർവ്വിമിശ്രിതം॥
൨൧. പിത്തെനയഭാജീലന്തീവരീമധുകചന്ദനൈഃ।
ശാരിബാമലകൊശീരസാരണീദാരുസംയുതൈഃ॥

ദർഭവെര, ആറുദർഭവേര, അമവേര, കരിമ്പിൻവേര, ചെന്നെല്ലിൻവേര, നെല്ലിക്ക, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, കരിനൊച്ചിവേര, അരത്ത ഇവകൊണ്ടകഷായം വച്ച പഞ്ചസാരയും നെയ്യുംമേപ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്ക അല്ലായെങ്കിൽ അടപതിയൻകിഴങ്ങ, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ഇരട്ടിമധുരം, ചന്ദനം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, നെല്ലിക്ക, രാമച്ചം, പ്രസാരിണി, ദേവതാരം ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച മേൽപ്രകാരം മേപ്പൊടിചെത്ത സേവിപ്പിക്ക. (ചെന്നെല്ലിൻ വെരിന്നു പകരം വരിനെല്ലിൻ വേര കൂട്ടിവരുന്നു)

(കഫംകൊണ്ട മുലപ്പാലദൂഷിച്ചാൽ)

൨൨. ശ്ലേഷ്മണാപിച്ചമന്ദതാഗാരാമഗധജന്മഭിഃ।
പടോലാമൃതവല്ലീഭ്യാംസഹിതൈസ്സസിതാമധു॥
൨൩. യഭാവെല്ലവചാധാത്രീഭൂനിംബകടുകാനപിതൈഃ।
അഭീരുവീരാതാലീസപത്രൈസ്സകണകൈശ്ശൃതം॥

വെപ്പിൻതൊലി, ത്രിഫല, തിപ്പലി, പടൊലം, ചിററമൃത ഇവകൊണ്ടകഷായംവെച്ച തേനും പഞ്ചസാരയും മേപ്പൊടി ചേത്ത സേവിപ്പിക്ക. അല്ലായെങ്കിൽ വിഴാലരി, വയമ്പ, നെല്ലിക്ക, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരമ്മൽതൊലി, കടുകരോഹണി, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, കോവക്കിഴങ്ങ, താലീസപത്രം, തിപ്പലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച മേൽപ്രകാരം മേപ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്ക.

൨൪. സംസഗ്ഗേസന്നിപാതെചസ്വയമെവപ്രകല്പയെൽ।
അനയാബുദ്ധിമാൻയുക്ത്യാചൂണ്ണാദ്യമിതരച്ചയൽ॥

രണ്ടുദോഷങ്ങളെക്കൊണ്ടൊമൂന്നുദോഷങ്ങളെക്കൊണ്ടൊ മുലപ്പാലദൂഷിച്ചാൽ സേവിപ്പിക്കേണ്ട കഷായങ്ങൾ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻ മെൽപറഞ്ഞ കഷായങ്ങളുടെ യുക്തിയെഅനുസരിച്ച നിശ്ചയിക്കുകയും വേണം ഇപ്രകാരം പൊടിമുതലായ ഔഷധങ്ങളെയുക്ത്യനുസാരെണ നിശ്ചയിച്ച പ്രവൃത്തിക്കുകയുമാം.

൨൫. അസംശുദ്ധസ്യപാനെനസ്തന്യസ്യപയസശ്ശിശൊഃ।

വച്ചോമൂത്രവിബന്ധാന്തർദ്ദാഹച്ഛർദ്ദ്യാദയോഗദാഃ।
൫൬. സാമാന്യേനമഹാവൈദ്യൈഃപ്രോക്താസ്സന്ത്യസനാഥ
താം। കാലകമ്മവിശേഷസ്യപ്രാപ്യകുയ്യാജ്ജ്വരാദികാൻ।

ദുഷ്ടമായ മുലപ്പാൽ കുടിച്ചാൽ അതുകൊണ്ടു കുട്ടികൾക്കു സാമാന്യേന മലബന്ധം മൂത്രരോധം ഉള്ളിൽചൂട, ഛർദ്ദി മുതലായ രോഗങ്ങൾ ഉണ്ടാകുമെന്ന ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ പറകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അത്രയുമല്ല അതുതന്നെ കാലഭേദങ്ങളെയും അപത്ഥ്യങ്ങളായ പ്രവൃത്തികളുടെ ഭേദങ്ങളെയും സഹായമാക്കിപ്പിടിച്ച പനിമുതലായ അനേകരോഗങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കുന്നു.

൫൭. അതസ്സംപായയെൽബാലംയെനതൽപീതമഞ്ജസാ।
പൂവ്വോക്താനെവവാതാദൌകഷായാൻസ്വസ്വമാത്രയാ

ദുഷിച്ച മുലപ്പാൽ കുട്ടികൾ കുടിച്ചാൽ മാതാവിന സെവിപ്പാൻ ഇതിന്നുമുമ്പെ പറഞ്ഞ കഷായങ്ങൾ തന്നെ ലഘുവായി അവരവൎക്കു വിധിക്കപ്പെട്ട മാത്രകൊണ്ടു മരുന്ന കണക്കാക്കി എടുത്ത അതിനെ അനുസരിച്ച വിധിച്ച വെള്ളത്തിൽ വച്ച ക്രമപ്രകാരം മെപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

൫൮. പ്രാഗ്രൂപെഷുജ്വരാദീനാംദൃശ്യമാനെഷുവാതതഃ।
വൈദ്യഃപ്രതിവിധിംകുയ്യാദ്വക്ഷ്യതെതസ്യതുക്രമഃ॥

ജ്വരാദിരോഗങ്ങളുടെ പൂൎവ്വരൂപങ്ങൾ കണ്ടാൽ ഉടനെയൊ അതാതുരോഗങ്ങൾ വ്യക്തങ്ങളായതിന്റെ ശേഷമൊ വൈദ്യൻ പ്രതിവിധികളെ ചെയ്യണം. അതുകളുടെ ക്രമം ഇതിന്നുതാഴെ പറയുന്നു.

ജ്വരചികിത്സാ

൫൯. ജ്വരെഷുകടുകാചൂർണ്ണംസ്തന്യേനസഹപായയെൽ।
രജഃപൎപ്പടകാനാംച്ചമുസ്താപൎപ്പടയൊശ്ചവാ॥

കടുകരോഹണി പൊടിച്ച മുലപ്പാലിൽ സേവിപ്പിക്കുക പൎപ്പടകം ഉണക്കിപ്പൊടിച്ച മുലപ്പാലിൽ സെവിപ്പിക്ക. പൎപ്പടകവും മുത്തങ്ങയുംകൂടി ഉണക്കിപ്പൊടിച്ച മുലപ്പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക. ഈ മൂന്നു പ്രയോഗങ്ങൾ ബാലന്മാരുടെ എല്ലാ ജ്വരങ്ങൾക്കും നന്നു.

൬൦. സ്വൎശാസഹായാശ്ചൂർണ്ണന്തുപയസാലോധ്യപായയെൽ
മൂലംവാപൌഷ്കരംപിഷ്ട്വാപാഠാംവാധാന്യകാന്വിതാം।

തൊട്ടാവാടി ഉണക്കിപ്പൊടിച്ച പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക. പുഷ്കരമൂലം പാലിലരച്ച സേവിപ്പിക്ക. പാടക്കിഴങ്ങും കൊത്ത

മ്പാലയരിയും സമം പാലിലരച്ചു സേവിപ്പിക്ക.

൩൧. താലീസപത്രഭൂനിംബവചാവെല്ലപയോമുചാം॥
സപപ്പടാനാംചൂർണ്ണംവാമാക്ഷികെണസമന്വിതം।

താലീസപത്രം, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിമ്മൽതൊലി, വയമ്പ, വിഴാലരി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, പപ്പടകം ഇവ പൊടിച്ച തേനിൽ സേവിപ്പിക്ക.

൩൨. സർവ്വജ്വരഹരായോഗാസ്സർവ്വേമീവൃദ്ധസമ്മതാഃ॥
ഏഭിരെവശമഃകാൎയ്യോജാതമാത്രസ്യതുജ്വരെ॥

൩൩. പക്ഷാദൂർദ്ധ്വംഭവെതത്രപ്രതിദൊഷൊതിതെനവാ।
അന്യേഷ്വപിചരൊഗെഷുരീതിരെഷാനുരുദ്ധ്യതാം॥

മേൽപറഞ്ഞ പൊടികൾ ഒക്കയും എല്ലാ ജ്വരങ്ങൾക്കും ശമനകരങ്ങളാകുന്നു. പതിനഞ്ചുദിവസത്തിലകം പനികണ്ടാൽ മേൽപറഞ്ഞ പൊടികൾ കൊടുക്കുന്നതല്ലാതെ കഷായാദികൾക്ക ആവശ്യമില്ല. പതിനഞ്ചു ദിവസം കഴിഞ്ഞാലും പൊടികൾഏററവും നല്ലതാകുന്നു. കഷായാദികൾക്ക വിരോധമില്ല. ഈ ന്യായം ഇതരരോഗങ്ങളിലും അനുസരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

(വാതജ്വരത്തിന്ന)

൩൪. വാതജ്വരെതുഭൂനിംബമുസ്താജീരകധാന്യകാൻ।
സഞ്ചൂർണ്ണ്യരാസ്നയോപെതാൻപായയേൽസ്തന്യലോളിതാൻ

പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ജീരകം, കൊത്തമ്പാലയരി, അരത്ത ഇവ പൊടിച്ച മുലപ്പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക.

൩൫. അഥവാവെല്ലവിശ്വാബ്ദശതാഹ്വാഹസ്തിപിപ്പലീഃ॥
കടുരൊഹണികൊപെതാശ്ചൂർണ്ണീകൃത്യപ്രയോജയെൽ।

അല്ലായെങ്കിൽ വിഴാലരി, ചുക്ക, മുത്തങ്ങ, ശതകുപ്പ, അത്തിത്തിപ്പലി, കടുകരോഹണി ഇവ പൊടിച്ച മുലപ്പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക

(പിത്തജ്വരത്തിന്ന)

൩൬. പിത്തജ്വരെവരീസെവ്യചന്ദനാബ്ദമധൂകജം॥
കടുകാപപ്പടൊപെതംരജസ്തന്യേനപായയെൽ।

ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, രാമച്ചം, ചന്ദനം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഇരിപ്പക്കാതൽ, കടുകരോഹണി, പപ്പടം, ഇവ പൊടിച്ച മുലപ്പാലിൽ സെവിപ്പിക്ക.

൩൭. യദ്വായഷ്ട്യാഹ്വയാഭീരുമുസ്താസെവ്യോൽപലാംബുഭിഃ
സപപ്പടൈഃകൃതംചൂർണ്ണംസസിതന്തെനപായയെൽ।

അല്ലായെങ്കിൽ ഇരട്ടിമധുരം, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, മുത്തെങ്ങ രാമച്ചം, ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങ, ഇരുവേലി പപ്പ്ടം ഇവ പൊടിച്ച പഞ്ചസാരക്കൂട്ടി മുലപ്പാലിൽ ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(കഫജ്വരത്തിന്ന)

൩൭. കഫജ്വരെവചാജാജീഷഡ്ഡീഫലനകണാരജഃ ।
ശൃംഗിവെരരസസ്തന്യലുളിതംലെഹയെന്മുഹുഃ॥

വയമ്പ, അശാളി, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ തിപ്പലി ഇവ പൊടിച്ച ഇഞ്ചിനീരും മുലപ്പാലും കൂട്ടി അതിൽ ചാലിച്ച പലവട്ടമായി സേവിപ്പിക്ക.

൩൮. അഥവാജീരകദ്വന്ദ്വവചാഭൃനിംബഫിംഗുഭിഃ।
സനാഗരൈഃകൃതംചൂൎണ്ണംവൈദ്യഃപ്രാഗ്വദ്വിലേഹയേൽ॥

അല്ലായെങ്കിൽ ജീരകം, കരിഞ്ജീരകം, വയമ്പ, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, കായം, ചുക്ക ഇവ പൊടിച്ച മെൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക.

(വാതപിത്തജ്വരത്തിന്ന)

൩൯. ജ്വരെതുവാതപിത്തോത്ഥെമുസ്താപുഷ്കരമൂലയൊഃ ।
സപൎപ്പടകയൊശ്ചൂൎണ്ണംനവനീതെനലെഹയെൽ ॥

മുത്തെങ്ങ, പുഷ്കരമൂലം, പപ്പ്ടം ഇവ പൊടിച്ച വെണ്ണനെയ്യിൽ ചാലിച്ച സെവിപ്പിക്ക. ജ്വരം ശമിക്കും.

(വാതകഫജ്വരത്തിന്ന)

൪൦. വാതശ്ലെഷ്മോത്ഥവെവ്യോഷജീരകാംഭൊദജംരജഃ ।
കടുകാപൎപ്പടൊപെതംദദ്യാജ്ജീൎണ്ണഗുളാന്വിതം ॥

ചുക്ക മുളക തിപ്പലി, ജീരകം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, കടുകരോഹണി, പപ്പ്ടം ഇവ പൊടിച്ച പഴശൎക്കരയിൽ സേവിപ്പിക്ക

൪൧. സ്തന്യേനസഹിതംവാതൽസ്ഥാനെജീൎണ്ണഗുളസ്യതു ।
യദ്വാലശുനതൈലെനലെഹയെൽപരിമിശ്രിതം ॥

ശൎക്കരയുടെ സ്ഥാനത്ത മുലപ്പാലായാലും നല്ലതാകുന്നു. അല്ലായെങ്കിൽ ഉള്ളിത്തൈലത്തിൽ ചാലിച്ച സേവിപ്പിക്ക.

(പിത്തകഫജ്വരത്തിന്ന)

൪൨. പിത്തശ്ലെഷ്മോത്ഥവെതത്രമുസ്താമലകജംരജഃ ।
സ്തന്യയുക്തംമധുകാബ്ദകണാപൎപ്പടകഞ്ചവാ ॥

മുത്തെങ്ങ, നെല്ലിക്ക ഇവ പൊടിച്ച മുലപ്പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക. അല്ലായെങ്കിൽ ഇരിപ്പക്കാതൽ, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, തിപ്പലി, പപ്പ്ടം ഇവ പൊടിച്ച മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക.

(സന്നിപാതജ്വരത്തിന്ന)

൭൮. ജ്വരെത്തുസന്നിപാതൊത്ഥെസിന്ദുവാരാക്കരാഗജം ।
രജൊഗൊരൊചനായുക്തംസിതാസ്തന്യസമന്വിതം ॥
കരിനൊച്ചിവേര അക്ലാരിത്തെങ്ങ, ഗോറോചനം ഇവ സമം പൊടിച്ച പഞ്ചസാരകൂട്ടി മുലപ്പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക.

൭൯. അപരാജിതയാസാദ്ധംസഹദേവീംവിചൂർണ്ണ്യവാ ।
ഗോരോചനെന്ദുസംയുക്തംസ്തന്യെനപരിലെഹയേൽ ।
വിഷ്ണുക്രാന്തി പൂവ്വാംകുറുന്തല ഇവ പൊടിച്ച ഗോരോചനവും പച്ചക്കർപ്പൂരവും ചേർത്ത മുലപ്പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക.

(ജ്വരഭൈരവചൂർണ്ണം)

൮൦. വ്യൊഷൈലാജീരകാംഭൊദകടുകാമലകാഭയാഃ ।
വാശാട്ടസ്സശ്ശ്രനിംബധാന്യകൊശീരശാരിബാഃ ॥

൮൧. ഗജാഹ്വാബൃഹതീദാരുദീപ്യകാജാജികാന്വിതാഃ ।
രുദ്രാക്ഷമുക്താസാരംഗരുരുഗണ്ഡകശൃംഗതഃ ॥

൮൨. പാദാംശാദ്ധ്യാസ്സമാച്ചൂർണ്ണ്യമൃതികാഷ്ടെന്ദുകുംകുമൈഃ
സ്വഷോഡശാംശൈസ്സംയുക്തംസ്തന്യെനപരിലോളിതം ॥

൮൩. ലേഹയേൽബഹുഭിവ്വാരൈസ്സസിതംസാർദ്രകാംബുവാ ।
സവ്വജ്വരഹരഃപ്രോക്തശ്ചൂർണ്ണോയംജ്വരഭൈരവഃ ॥

ചുക്ക മുളക തിപ്പലി ഏലത്തരി ജീരകം മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ കടുകരോഹണി നെല്ലിക്ക കടുക്ക ആടലോടകത്തിൻവേര കൊടിത്തൂവ്വവേര പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിമ്മൽതൊലി കൊത്തമ്പാലയരി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ അത്തിത്തിപ്പലി ചെറുവഴുതിനവെര ദേവതാരം അയമോതകം ആശാളി ഇവ സമം രുദ്രാക്ഷം മുത്ത കലമാൻകൊമ്പ കൃഷ്ണമൃഗത്തിൻകൊമ്പ കണ്ടാമൃഗത്തിൻകൊമ്പ ഇവ അഞ്ചുംകൂടി മേല്പറഞ്ഞമരുന്നുകളുടെ നാലിൽ ഒരു ഭാഗം മൃതിയുണത്തി പച്ചക്കപ്പൂരം കുങ്കുമം ഇവ മൂന്നുംകൂടി മേല്പറഞ്ഞ മരുന്നുകളുടെ പതിനാറിൽ ഒരുഭാഗം ഇങ്ങിനെ കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച മുലപ്പാലിൽ ചാലിച്ച പലവട്ടമായി സേവിപ്പിക്ക. ഈ പൊടി പഞ്ചസാരകൂട്ടി ഇഞ്ചിനീററിൽ സേവിപ്പിക്കുകയുമാം സന്നിപാതജ്വരത്തിന്ന എന്നല്ല സവ്വജ്വരങ്ങൾക്കും ശമനമാകുന്നു.

(ജീർണ്ണജ്വരത്തിന്ന)

൮൪. ജീർണ്ണജ്വരെഷുഭാങ്ഗ്യബ്ദശുണ്ഠീകുഷ്ഠജംരജഃ ।
ലേഹയേൽസ്തന്യസംയുക്തംസിതയാമധുനാപിവാ ॥

ചെറുതേക്കിൻവേര മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചിററമൃത, കൊട്ടം ഇവപൊടിച്ച മുലപ്പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക. പഞ്ചസാരകൂട്ടി തേനിൽ ചാലിച്ചിട്ടും സേവിപ്പിക്കാം.

(ഒന്നരാടം പനിക്ക)

൭൫. ഏകാഹാന്തരിതെപിഷ്ടാബ്രാഹ്മീപപ്പടാബ്ദകം ।
കുഷ്ഠോപകുല്യാസംയുക്തംജ്വരെചാതുൎത്ഥികെപിബ॥

ബ്രഹ്മി, പപ്പ്ടകം, മുത്തെങ്ങ, കൊട്ടം, തിപ്പലി ഇവ പൊടിച്ച മുലപ്പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക.

(നാലെത്തുമ്പോൾ വരുന്ന പനിക്ക)

൭൬. സ്തന്യേനസഹിതംയദ്വാലശുനസ്നേഹസംയുതം ।
ഗുളേനസഹിതംയദ്വാജീൎണ്ണേനസിതയാപിവാ ॥

മേൽപറഞ്ഞ പൊടി മുലപ്പാലിലൊ ഉള്ളിത്തൈലംചേൎത്തിട്ടൊ പഴയശൎക്കരയൊ പഞ്ചസാരയൊ ചേൎത്തിട്ടൊ സേവിപ്പിക്കാം.

൭൭. മൎക്കടാണ്ഡംഗുളസഞ്ഛന്നാൻഭക്ഷയെദ്വായഥാൎത്ഥതഃ ।
ചാതുൎത്ഥികജ്വരെവൈദ്യോരഹസ്യമിദമൌഷധം ॥

മൂന്ന മുട്ടയെ പിടിച്ച ശൎക്കരയുടെ ഉള്ളിൽ പൊതിഞ്ഞ സേവിപ്പിക്ക. ഇത നാലെത്തുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന പനിക്ക എത്രയും രഹസ്യമായ ഔഷധമാകുന്നു.

(രാപ്പനിക്ക)

൭൮. ധാന്യകംസഹദെവീഞ്ചലവലീപത്രമെവവ ।
ചൂൎണ്ണീകൃത്യസിതാസ്തന്യസംയുക്തംനൈശികെജ്വരെ॥

കൊത്തമ്പാലയരിയും പൂവ്വാങ്കുറുന്തലയുംകൂട്ടിപ്പൊടിച്ചിട്ടൊ വെള്ളിയിലത്തിന്റെ വെളുത്തയിലതന്നെ പൊടിച്ചിട്ടൊ പഞ്ചസാര ചേൎത്ത മുലപ്പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക.

൭൯. അശ്വത്ഥപല്ലവംപിഷ്ട്വാപയസാപായയെച്ചവാ ।
നൈശികജ്വരനാശായരഹസ്യമിദമൌഷധം॥

അരയാൽകൂമ്പ അരച്ച പശുവിൻപാലിൽ സേവിപ്പിക്ക. രാപ്പനിക്ക ഇത എത്രയും രഹസ്യംതന്നെ.

൮൦. അഥക്ഷീരാന്നവൃത്തിത്വാജ്ജ്വരാദാവതിപക്ഷതഃ । വക്ഷ്യമാണാൻകഷായാൻവായഥാവസ്ഥംപ്രയോജയെൽ॥

ഒരുമാസം കഴിഞ്ഞ കുട്ടികൾ ക്ഷീരാന്നങ്ങളെക്കൊണ്ട ഉപജീവിക്കുന്നവരാകയാൽ അവൎക്കായിക്കൊണ്ട വിശേഷിച്ച താഴെ പറയുന്ന കഷായാദികളും അവസ്ഥയ്ക്കുതക്കവണ്ണം പ്രയോഗിക്കാം.

(ആഗന്തുക ജ്വരത്തിന്ന)

൭൧. ആഗന്തുകെജ്വരെപിഷ്ട്വാകാരവല്ലീരസെവചാം । മ
ന്ത്രൈഃപൈശാചരുദ്രൈസ്താംജപ്ത്വാലിംപെച്ഛിശോസ്തനും॥
വിഷക്കാററ, കഠിനമായ വ്യസനം, ഭയം, ആഭിചാരം,ശാ
പം ഈ വകനിമിത്തങ്ങളെക്കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന പനിക്ക കയ്പനീ
രിൽ വയമ്പ അരച്ച പിശാച രുദ്രമന്ത്രങ്ങൾ ജപിച്ച ബാല
ന്റെ ശരീരത്തിൽ തെക്കക.

൭൨. മന്ത്രസ്ഥസ്ഥാനെഭവെദ്യച്ചതച്ചകുർയ്യാത്തതഃപരം । പ്രാ
ങ്നിർദ്ദിഷ്ടോവിധിർയ്യോജ്യഃകൃത്സ്നഎവയഥോചിതം ॥
മേല്പറഞ്ഞതുകൂടാതെ മന്ത്രസ്ഥാനത്തിങ്കൽ പറയപ്പെട്ടുന്ന
ത ഒക്കയും ചെയ്തിട്ട അതിന്റെ ശേഷം മുൻപറഞ്ഞ ചികിത്സ
കൾ ചെയ്താൽ ശമിക്കും.

൭൩. പത്ഥ്യമാഹാരമന്യച്ചസർവ്വന്ദെശദശൊചിതം ।
കാലാവസ്ഥാചിതംചാസ്യകല്പയെദതിപക്ഷതെഃ॥
ഒരു മാസം കഴിഞ്ഞ ബാലന ദഹനത്തിന തക്കതായും പ
ത്ഥ്യമായുള്ള മുത്താറി കോതമ്പ മുതലായ ഭക്ഷണസാധനങ്ങ
ളെയും മററും കാലദേശാവസ്ഥകളെ അനുസരിച്ച വൈദ്യൻ
നിശ്ചയിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ആറാം മാസത്തിലല്ലാതെ ചോറു
കൊടുപ്പാൻ ധർമ്മശാസ്ത്രപ്രകാരം വിധിയില്ല.

൭൪. അന്യേഷാഞ്ചതഥാപ്യെതെയദിസ്യുർവ്വിധിവില്പവാൽ ।
കഷായപാനപത്ഥ്യാന്നഭോജനാദീനിശീലയെൽ ॥
മേൽപറഞ്ഞ വിധി ഒരു മാസം കഴിഞ്ഞ ബാലന എന്നല്ല
മററുള്ളവക്കും വേണ്ടതാകുന്നു. അവക്ക ആഹാരാദികളുടെ ദോ
ഷം ഹേതുവായിട്ട ജ്വരാദികൾ സംഭവിച്ചാൽ കഷായം മുത
ലായ ഔഷധങ്ങളും കഞ്ഞി മുതലായ ആഹാരവും ശീലിക്കേ
ണ്ടതാകുന്നു.

(ജ്വരത്തിന്ന)

൭൫. പർപ്പടൈർജ്ജലദൊപെതൈർയ്യദ്വാരുസ്പശ്യാനിർമിതൈഃ
സധാന്യകൈസ്സഭൂനിംബൈസ്സർവ്വഷെർവ്വാമൃതായുതൈഃ।
൭൬. സനാഗരൈർവ്വാവിഹിതഃക്വാഥോവാനാഗരാഷ്ടമാ ।
സസിതാജീരകക്ഷൗദസ്സർവ്വജ്വരവിനാശനഃ ॥
പർപ്പടകം മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവ കൊണ്ട കഷായം വച്ച
സേവിപ്പിക്ക. ഇതിൽ മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങിന്റെ സ്ഥാനത്ത കൊ
ടിത്തുവവേരൊ കൊത്തമ്പാലയരിയൊ പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മ
ൽതൊലിയൊആടലോടകത്തിൻവേരൊ ചിററമൃതൊചുക്കൊ

ചെത്ത കഷായംവച്ച കൊടുക്കകയുമാം.

(നാഗരാഷ്ടമ കഷായം)

മെൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ എട്ടുംകൂടെ കഷായംവച്ച സേവിപ്പിക്കാം. എന്നാൽ അതിന്ന നാഗരാഷ്ടമമെന്ന പേരാകുന്നു ഇതുകൾക്ക മെപ്പൊടി ജീരകത്തിൻപൊടിയും പഞ്ചസാരയും ചെത്തുകൊൾകയും വേണം.

൩൩. കാശ്മീരമമൃതൊപെതംയദ്വാകുടചസംയുതം ।
പടൊലവല്ലീയുക്തംവായദ്വാമുസ്താസമന്വിതം ॥
൩൪. സൊശീരംവാസഭ്രനിംബമെതാനികടുകാപിച ।
തത്തൽകഷായാസ്സൎവ്വെന്ത്യഃക്വാഥശ്ചകടുകാഷ്ടമഃ ॥
൩൫. സിതയാസഹിതാസ്സിദ്ധാസ്സൎവ്വജ്വരനിവാരണാഃ ।
സകണാജീരകക്ഷൊദസിതാമധുയുജൊപിവാ ॥

പുഷ്കരമൂലം, ചിററമൃത ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ച സെവിപ്പിക്ക. ചിററമൃതിൻെറ സ്ഥാനത്ത കുടകപ്പാലയരിയോപടോലവള്ളിയോ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങൊ രാമച്ചമൊ പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിന്മെൽതൊലിയൊ ചെൎക്കാം.

(കടുകാഷ്ടമ കഷായം)

മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ ഏഴും കടുകരോഹണിയുംകൂട്ടി കഷായംവച്ച സേവിപ്പിക്കാം. എന്നാൽ അതിന്ന കടുകാഷ്ടമമെന്നപേരാകുന്നു. ഇതുകൾക്ക മെപ്പൊടി പഞ്ചസാര, തിപ്പലി ജീരകം, തേൻ ഇതുകൾനാലും വെവ്വേറെയും ഒന്നായിട്ടും ചെത്തസെവിപ്പിക്കാം.

(വാതജ്വരത്തിന്ന)

൩൬. മുസ്താമൃതാഗുളൂചീദുസ്പൎശനാഗരൈഃക്വഥിതംജലം ।
സജീരകഞ്ജൊഹന്തിജ്വരംമാരുതകൊപജം ॥

മുത്തങ്ങ, ചിററമൃത, കൊടിത്തുവവേര, ചുക്ക ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച ജീരകം മേപ്പൊടിചെത്ത സേവിപ്പിക്ക.

൩൭. ധന്വയാഷബലാവില്വഗുളൂചീഘനനാഗരൈഃ ।
ധാന്യപപ്പടകൊപെതൈശ്ശൃതമംഭശ്ചതാദൃശം ॥

കൊടിത്തുവവേര, കുറുന്തോട്ടിവേര, കൂവളത്തിൻവേര, ചിററമൃത, മുത്തങ്ങ, ചുക്ക, കൊത്തമ്പാലയരി, പപ്പടം ഇവകൊണ്ടകഷായംവച്ച ജീരകം മേപ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(പിത്തജ്വരത്തിന്ന)

൩൮. സിതയാപപ്പടക്വാഥഃപിത്തജ്വരനിബൎഹണഃ ।
അഥവാസാധിതഃക്വാഥഃപഥ്യാപപ്പടകാംബുദൈഃ ॥

പപ്പടകംതന്നെ കഷായംവച്ച പഞ്ചസാരമേമ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. അല്ലായെങ്കിൽ കടുക്ക, പപ്പടകം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച പഞ്ചസാര മേമ്പൊടിചേൎത്തിട്ടും സേവിപ്പിക്കാം.

൬൯. അമൃതോശീരകുഷ്ഠാബ്ദചന്ദനൈൎന്നാഗരാന്വിതൈഃ ॥
കഷായഃ പിത്തജ്വരംഹന്തിസിതയാപരിമിശ്രിതഃ ॥

ചിററമൃത, രാമച്ചം, കൊട്ടം, മുത്തെങ്ങ, ചന്ദനം ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച പഞ്ചസാര മെമ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(കഫജ്വരത്തിന്ന)

൭൦. കഫജ്വരെതുഭാൎങ്ഗ്യബ്ദകൃഷ്ണാപുഷ്കരദാരുഭിഃ ।
അമൃതാവൃഷവിശ്വൈൎവ്വാകഷായൊമധുമാൻഹിതഃ ।

ചെറുതേക്കിൻവേര, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, തിപ്പലി, പുഷ്കരമൂലം, ദേവതാരം ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തേൻ മേമ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ചിററമൃത, ആടലോടകത്തിൻവേര, ചുക്ക ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക.

൭൧. പത്ഥ്യാനാഗരഭൂനിംബഗുളൂചീഭിരഥാപിവാ।
യദ്വാപപ്പടകാമ്ഭസ്യവചാധാന്യകനാഗരൈഃ ॥

കടുക്ക, ചുക്ക, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിമ്മൽതൊലി, ചിററമൃത ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തേൻ മെമ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. അല്ലായെങ്കിൽ പപ്പടം, കുമിഴിൻവേര തൊലികളഞ്ഞത, വയമ്പ, കൊത്തമ്പാലരി, ചുക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക.

൭൨. വ്യാഘ്രീദുരാലഭാച്ഛിന്നരുഹാഭാൎങ്ഗ്യബ്ദനാഗരൈഃ ।
കഫജ്വരന്നിഹന്ത്യാശുകഷായഃകൃഷ്ണാരജോന്വിതഃ ॥

ചെറുവഴുതിനവേര, കൊടിത്തൂവവേര, ചിററമൃത, ചെറുതേക്കിൻവേര, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചുക്ക, ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച തിപ്പലിപൊടിച്ച മേമ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(വാതപിത്ത ജ്വരത്തിന്ന)

൭൩. വാതപിത്തജ്വരെതിക്താനാഗരാംബുദപപ്പടൈഃ।
കഷായസ്സിതയൊപെതശ്ശിശൂനാംപരമൊഹിതഃ ।

പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിമ്മൽതൊലി, ചുക്ക, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, പപ്പടം ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച പഞ്ചസാര മെമ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

൭൯. ബലാശൃദംഷ്ട്റാഭൃനിംബഘനനാഗരപർപ്പടൈഃ।
കൃതശ്ചതാദൃശഃകൃാഥ സ്സിതാജീരകമിശ്രിതഃ।
കുറുന്തോട്ടിവേര,ഞെരിഞ്ഞില, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മെൽ തൊലി, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചുക്ക, പപ്പ്ടം ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച പഞ്ചസാരയും ജീരകവും മെപ്പൊടി ചെത്തസെവിപ്പിക്ക.

(വാതകഫ ജ്വരത്തിന്ന)

൮൦. ജ്വരെവാതകഫൊത്ഥെതുകൃാഥംതിക്താഭയാംബുദൈഃ
ഗ്രന്ഥികാരഗ്വധൊപെതൈഃപായയെന്മധുസംയുതം॥
പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിമ്മൽതൊലി, കടുക്ക, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, കാട്ടുതിപ്പലിവേര, കൊന്നത്തൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തേൻമേപ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്ക.

൮൧. വ്യാഘ്രീശുണ്ഠ്യമൃതാഭിർവ്വാപിപ്പലീചൂർണ്ണസംയുതം।
യദ്വാഭൃനിംബദെവാഹ്വഷഡ്ഢീവാശാമൃതാഘനൈഃ॥
ചെറുവഴുതിനവേര, ചുക്ക, ചിററമൃത ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തിപ്പലി മെപ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്ക. അല്ലായെങ്കിൽ പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി,ദേവതാരം കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ,ആടലോടകത്തിൻവേര, ചിററമൃത, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക.

(പിത്തകഫജ്വരത്തിന്ന)

൮൨. പിത്തശ്ലേഷ്മോത്ഭവെതത്രനിംബചന്ദനധാന്യകൈഃ।
അമൃതാപത്മകൊപെതൈഃകൃാഥൊജ്യസ്സിതാന്വിതഃ।
വേപ്പിൻതൊലി, ചന്ദനം, കൊത്തമ്പാലയരി,ചിററമൃത, പതിമുകം ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ച പഞ്ചസാര മേപ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്ക.

൮൩. ദ്രാക്ഷായവാഷഭൃനിംബരക്തചന്ദനധാന്യകൈഃ॥
അമൃതാപർപ്പടാംഭൊദശാരിബൊൽപലനാഗരൈഃ
൮൪. സഭാങ്ഗീകൈഃകൃതഃകൃാഥൊയദ്വാമഗധജാന്വിതൈഃ। സിതാജീരകസംയുക്തൊയൊജ്യസ്സപരമൊഹിത:
മുന്തിരിങ്ങ,കൊടിത്തൂവവെര, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിമ്മൽതൊലി, രക്തചന്ദനം, കൊത്തമ്പാലയരി,ചിററമൃത, പപ്പ്ടം,മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ചെങ്ങനീക്കിഴങ്ങ, ചുക്ക, ചെറുതേക്കിൻവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച ജീരകവും പഞ്ചസാരയും മേപ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്ക. (ചെറുതേക്കിന്നുപകരം തിപ്പലി ചേക്കാം.)

(ജീൎണ്ണജ്വരത്തിന്ന)

വ്യം. ജീൎണ്ണജ്വരെഗുഭാൎങ്ഗ്യബ്ദകടുകാബ്വ്രഹതീഗദൈഃ।
സനാഗരൈഃകൃതഃക്വാഥസ്സിതാജീരകമിശ്രിതഃ॥

ചെറുതേക്കിൻവേര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കടുകരോഹണി, ചെറുവഴുതിനവേര, കൊട്ടം, ചുക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാരയും ജീരകവും മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(ഒന്നരാടപ്പനി മുതലായതിന്ന)

വ്യ൲. ഏകാഹാന്തരിതാദ്യേഷുയൊഗൊയമപരാജിതഃ।
സിന്ദുവാരാക്കരാഗാഭ്യാംസംയുക്തസ്തുവിശേഷതഃ॥

മേൽപറഞ്ഞ കഷായംതന്നെ ഒന്നരാടപ്പനിമുതലായതിന്നും ശമനമാകുന്നു. കരുനൊച്ചിവേരും അക്ലാരിതെങ്ങയുംകൂടെ ചേൎത്താൽ അധികം ഗുണമുണ്ട.

(തുള്ളപ്പനിക്ക)

വ്യ൨. ജീരകവ്യോഷവഷാഭ്രവിഷ്ണുക്രാന്തിനിശാദ്വയൈ।
വെണപത്രബലാദാരുരാസ്നാതിക്താകുശദ്വയൈഃ।
വ്യ൩.അഭയാരോഹിണീകുഷ്ഠസൂഷവീലശുനാന്വിതൈഃ।
ആരണ്യതുളസീമൂലബദരീപത്രസംയുതൈ॥
വ്യ൪. കഷായസ്സാധിതസ്സാധുചീനൊഷണരജൊന്വിതഃ
ശീതജ്വരെപ്രയൊക്തവ്യസ്തഥൈവവിഷമജ്വരെ॥

ജീരകം, ത്രികടു, തമിഴാമവേര, വിഷ്ണുക്രാന്തി, വരട്ടമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, മുളയില, കുറുന്തോട്ടിവേര, ദേവതാരം, അരത്ത, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, ദൎഭവേര, ആറുദൎഭവേര, കടുക്ക, കടുകരോഹണി, കൊട്ടം, കരിഞ്ചീരകം, വെളുത്തുള്ളി, കാട്ടുതൊളസിവേര, ലന്തയില ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച വാലുമുളക മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. തുള്ളപ്പനിയും ഒന്നരാടംപനിയും നാലെത്തുമ്പോൾ വരുന്ന പനിയും ശമിക്കും.

(സന്നിപാതജ്വരത്തിന്ന)

വ്യ൫. വാശാധാന്യകതിക്താംബുപത്ഥ്യാപത്മകചന്ദനൈഃ।
അമൃതാരഗ്വധാംഭൊദപാഠാവിശ്വകലിംഗകൈഃ॥
വ്യ൬. ദശമൂലഗജാഹ്വാദൈദ്ര്യഃകഷായൊജീരകാന്വിതഃ।
സന്നിപാതജ്വരംഹന്തിതിമിരംഭാസ്കരൊയഥാ॥

ആടലോടകത്തിൻവേര കൊത്തമ്പാലയരി, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, ഇരുവേലി, കടുക്ക, പതിമുകം, ചന്ദനം, ചിററമൃത, കൊന്നത്തൊലി, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, പാടക്കിഴങ്ങ, ചുക്ക

കൊടകപ്പാലയരി, ദശമൂലം, അത്തിത്തിപ്പലി ഇവ കൊണ്ടു കഷായംവച്ച ജീരകം മേപ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(ഛൎദ്ദ്യാദിസഹിതമായജ്വരത്തിന്ന)

വൃ൭. ജംബ്വാമ്രപല്ലവൊശീരവടാംകുരശൃതംജലം।
മധ്വാഢ്യംപായയെത്തത്ര ഛൎദ്ദിമൂൎച്ഛാതൃഡന്വിതെ॥

ഞാവൽത്തളിര, മാവിൻതളിര, രാമച്ചം, പേരാൽമൊട്ട ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച തേൻ മേപ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്ക. ഛൎദ്ദി, മോഹാലസ്യം, തണ്ണീർദാഹം ഇവകളൊടുകൂടിയ പനി ശമിക്കും.

(ജ്വരാതിസാരങ്ങൾക്ക)

വൃ൮. ധാതകികുസുമൊപേതസമംഗാമൂലജംരജഃ।
സ്തന്യെനപായയെദ്വൈദ്യൊജ്വരാതീസാരശാന്തയെ॥
താതിരിപ്പൂവ്വ, പറച്ചുണ്ടവേര ഇവ പൊടിച്ച മുലപ്പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക.

വൃ൯. സമംഗാമൂലവൈദെഹ്യൊശ്ചൂൎണ്ണംവാസ്തനസംയുതം।
വചാതിവിഷയൊശ്ചൂൎണ്ണമഥവാമധുസംയുതം॥

പറച്ചുണ്ടവേര, തിപ്പലി ഇവ പൊടിച്ച മുലപ്പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക. വയമ്പ, അതിവിടയം ഇവപൊടിച്ച തേനിൽ സേവിപ്പിക്ക. ജ്വരാതിസാരങ്ങൾ ശമിക്കും.

(ദീൎഘകാലത്തെഅനുസരിച്ച നിൽക്കുന്നപനിക്ക)

൯൦. കടുകായാഃകഷായേണദ്വിഗുണെനശൃതംപയഃ।
തക്രെണാസിച്യനിൎമ്മഥ്യപരശ്വഉദിതെരവൌ॥

൯൧. നവനീതംസമുദ്ധൃത്യതസ്മാത്തൽപ്രാശയെച്ഛിശും।
ജ്വരേഷുവൈദ്യസ്സപ്താഹംദീൎഘകാലാനുബന്ധിഷു॥

കടുകരോഹണികൊണ്ടുള്ള കഷായം പാലിൽ ഇരട്ടികൂട്ടികുറുക്കി പാലോളമായാൽ വാങ്ങി ഉറ വീഴ്ത്തിപിറന്നാൾ അതികാലത്ത കടഞ്ഞ വെണ്ണനെയ്യ എടുത്ത അത ഏഴ ദിവസം സേവിപ്പിക്ക.

(പനിക്ക മൂൎദ്ധാവിലിടുവാൻ കുഴമ്പിന്ന)

൯൨. സ്രോതസ്സുകഫരുദ്ധെഷുകുൎയ്യാന്മൂൎദ്ധ്നിപിചുക്രിയാം।
രസേനശിഗ്രുപത്രസ്യസ്നേഹേനൈരണ്ഡജെനവാ
സഹദേവീരസസ്തന്യപകെ്വനവ്യോഷരേണുനാ॥

കഫവൃദ്ധികൊണ്ടു മൂക്കുമുതലായ ദ്വാരങ്ങൾ അടഞ്ഞു പോകിൽ മുരിങ്ങയിലനീററിൽ ത്രികടു പൊടിച്ചചെത്ത മൂ

ല്ഠാവിൽ കുഴമ്പിടുക. പൂവാംകുറുന്തലനീരും മുലപ്പാലും ആവണക്കെണ്ണയും സമം ചേൎത്ത മൂപ്പിച്ച ആയതിലും ചേൎത്ത ഇടുക.

൯൩. യഷ്ടാരാസ്നാശ്വഗന്ധാബ്ദകുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വചന്ദനൈഃ ।
ദാരുശീരനിശാഫേനവൃശ്ചീകാഷ്ഠൈസ്സഗൈരികൈഃ ।

൯൪. തിന്ത്രിണീസിരയൊപെതൈസ്സബലൊഗ്രാംബുസഞ്ജ്ഞകൈഃ । സനായകാഗരുവ്യോഷൈഃകടുകാവേധികാന്വിതൈഃ॥

൯൫. ചൂൎണ്ണിതൈസ്തദ്വിധിംകുൎയ്യാൽസൎവ്വതൈവാല്പമാത്രയാ
യൊജ്യോയംസന്നിപാതെചപിചുസ്സംജ്ഞാപ്രസാദനഃ॥

അരത്ത, അമുക്കുരം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, കൊട്ടം, ഇരട്ടിമധുരം ചന്ദനം, ദേവതാരം, രാമച്ചം, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, കടൽനാക്കു, പീനാറി, കാവിമണ്ണ, പുളിഞരമ്പ, കുറുന്തൊട്ടിവേര, വയമ്പ, ഇരുവേലി, ചെഞ്ചല്യം, ചെന്നിനായകം, അകില, ത്രികടു, കടുകരോഹിണി, സഹസ്രവേധി ഇവ സമം പൊടിച്ച മുരിങ്ങയിലനീററിലൊ ആവണക്കെണ്ണമേൽപ്രകാരം മൂപ്പിച്ചതിലൊ ചാലിച്ച കുഴമ്പിടുക. ഈ കുഴമ്പ സന്നിപാതജ്വരത്തിങ്കലെക്ക ഏററവും ആവശ്യമാകുന്നു.

(പനിക്കാക്കുള്ള തലവേദനെക്കു)

൯൬. ശിരൊഭിതാപനിസ്തോദശംഖഭേദേഷു പെഷിതൈഃ ।
സ്തന്യേനമുസ്താസാരംഗശൃംഗജീരകചന്ദനൈഃ ॥

൯൭. സകൎപ്പൂരൈസ്സലാജൈൎവ്വാലലാടെലേപനംഹിതം ।
യഷ്ടാമുസ്താജലൊശീരചന്ദനാമയയഷ്ടിഭിഃ ॥

൯൮. മഞ്ജിഷ്ഠാശാരിബാചൊരലാജകൎപ്പൂരസംയുതൈഃ ।
സ്തന്യപിഷ്ടൈൎഹിതൊലെപൊലലാടസ്യപരംശിരൊ॥

മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, കലകൊമ്പ, ജീരകം, ചന്ദനം മലര കൎപ്പൂരം ഇവ മുലപ്പാലിൽ അരച്ച് നെററിമേൽതേക്കുക. മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഇരുവേലി, രാമച്ചം, ചന്ദനം, കൊട്ടം, ഇരട്ടിമധുരം മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, മലര, കൎപ്പൂരം ഇവ മുലപ്പാലിൽ അരച്ച നെററിമേൽ തേക്കുക. തലവേദന ശമിക്കയും ചെയ്യും.

(നെഞ്ചിൽകഫംകെട്ടുന്നതിന്നു)

൯൯. ഉരഃകണ്ഠാദ്ധ്വനൊശ്ലേഷ്മരോധെകൈരജലെശൃതൈഃ।
ജാതീതൽപത്രയഷ്ട്യാഹ്വവരാളാജാജിജീരകൈഃ ॥

൧൦൦. അഗ്രഗ്രാഹിശ്താഹ്വാബ്ദയുക്തൈഃ

പിഷ്ടൈർമ്മധുദ്രുതൈഃ । ഉദരാലിംപേൽഗളംതദ്വന്മദ്ധ്യമേകേന
വർത്മനാ॥

ജാതിക്ക ജാതിപത്രിക ഇരട്ടിമധുരം കരയാമ്പൂവ ആശാളി ജീരകം അക്കിക്കറുക പതകപ്പു മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവ സമം ഇളന്നീർവെള്ളത്തിൽ പുഴുങ്ങിയരച്ച തേൻ ചേൎത്ത മാറത്തും കഴുത്തിലും മദ്ധ്യഭാഗങ്ങളിൽ തേക്കുക.

(കഞ്ഞിവെപ്പാൻ വെള്ളം)

൧൦൧– കഥിതേനജലേനാസ്യജ്വരിതസ്യതുകല്പയേൽ।
വിലപീധാന്യകശുണ്ഠീഭിഃപേയാംദീപനപാചനീം॥

പനി തുടങ്ങിയാൽ ആദിയിൽതന്നെ തുടങ്ങി കുളുത്തുംനവരം കൊത്തമ്പാലയരിയും ചുക്കമിട്ട വെള്ളം കുറക്കിയുണ്ടാക്കി അതിൽ കഞ്ഞിവെച്ച കൊടുക്കുക.

(മുസ്താദി ഗുളിക)

൧൦൨– മുസ്താപൎപ്പടകവ്യോഷാൻപിഷ്ട്വാകടുകികാരസേ।
തൽകൃതാമാഷമാത്രാതുഗുളികാസ്തന്യലോളിതാ
൧൦൩– ജ്വരേശിശുഭ്യോദാതവ്യാ കഷായൈർവ്വാപ്രാങ്നിദർശിതൈഃ। അഥവാജീരകാംഭോദകഷായേണൈവപായയേൽ॥

മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പർപ്പടകം ത്രികടു ഇവ കരുവേപ്പിലനീരിലരച്ച ഉഴുന്നിൻമണിപ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി മുലപ്പാലിലൊ മുൻപറഞ്ഞ കഷായങ്ങളിലൊ ജീരകവും മുത്തങ്ങയുംകൂട്ടി കഷായം വച്ചതിലൊ സേവിപ്പിക്ക.

(ത്രിഫലാദി ഗുളിക)

൧൦൪– ത്രിഫലാവ്യോഷതക്കോലവരാളലശുനാംബുദൈഃ।
ജീരകദ്വയകർപ്പൂരജാതീഫലസമന്വിതൈഃ॥
൧൦൫– നിർഗ്ഗുണ്ഡീസ്വരസേപിഷ്ട്വാഗ്ഗുളികാശ്ചജ്വരാപഹാഃ।
പീതാസ്തന്യേനബാലാനാംകഷായൈർവ്വാപ്രാങ്നിദർശിതൈഃ॥

ത്രിഫല ത്രികടു തക്കോലപ്പുട്ടിൽ കരയാമ്പൂവ വെളുത്തുള്ളി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ജീരകം കരിഞ്ചീരകം കർപ്പൂരം ജാതിക്ക ഇവ സമം കരുനൊച്ചി നീരിലരച്ച ഉഴുന്നിൻമണിപ്രമാണംഉരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി മുലപ്പാലിലൊ മുൻപറഞ്ഞ കഷായങ്ങളിലൊ ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക

(മുസ്താസുവൎണ്ണാദി ഗുളിക)

൧൦൬– മുസ്താസുവൎണ്ണരുദ്രാക്ഷതിക്താമധുകപുഷ്കരൈഃ।
സവിഷ്ണുക്രാന്തിഭിഃപിഷ്ടൈരമൃതാമലകീരസേ॥
൧൦൭– വിഹിതാഗ്ഗുളികാതദ്വത്സർവ്വജ്വരവിനാശനീ।

മെധാസ്മൃതിബലാകാംക്ഷാപെചാഗ്നെരുഗ്രൈണ്യ്യചശസ്യതെ॥

മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ സ്വൎണ്ണം രുദ്രാക്ഷം പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരിന്മൽതൊലി ഇരട്ടിമധുരം പുഷ്കരമൂലം വിഷ്ണുക്രാന്തി ഇവ ചിററമൃതിൻനീരിലും നെല്ലിക്കനീരിലും അരച്ച ഉഴുന്നിൻമണി പ്രമാണം ഉരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി മുലപ്പാലിലൊ മുൻപറഞ്ഞ കഷായങ്ങളിലൊ സെവിപ്പിക്കുക എല്ലാ ജ്വരങ്ങളും ശമിക്കും ഓൎമ്മക്കെട കൊഞ്ഞൽ ഇത്യാദികളും ശമിക്കും

(മൃഗശൃംഗാദി ഗുളിക)

൱൮– മൃഗശൃംഗവചാവ്യാഘ്രീഗൊരൊചനബലാംബുദൈഃ।
ജീരകദ്വയരുദ്രാക്ഷസൎജ്ജനിശ്വാസസംയുതൈഃ॥

൱൯– സകൎപ്പൂരൈശ്ച ദ്രാക്ഷസ്യ കഷായെണ പരിപെഷിതൈഃ।
കൃതാജ്വരഹരാതദ്വൽഗുളികാസ്ത്വന്യശീലിതാ॥

കലംകൊമ്പു വയമ്പ ത്രികടു ഗൊരൊചനം കുറുന്തോട്ടിവെര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ജീരകം കരിഞ്ജീരകം രുദ്രാക്ഷം ചെഞ്ചല്യം കൎപ്പൂരം ഇവ കരയാമ്പൂവ കഷായം വച്ചതിൽ അരച്ച ഉഴുന്നിൻമണി പ്രമാണം ഉരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി മുലപ്പാലിൽ സെവിപ്പിക്ക എല്ലാപ്പനിയും ശമിക്കും

(ത്ര്യൂഷണാദി ഗുളിക)

൱൰– ത്ര്യൂഷണത്രിഫലാനീലിരുദ്രാക്ഷകടുകാവചാഃ।
കൎപ്പൂരംമൃഗരൊതാഖ്യശിഖിതുത്ഥഞ്ചജീരകം॥

൱൰൧– ആൎയ്യാംസജ്ജരസംചൈവതുല്യാന്നീന്ദ്രലതാരസെ।
പിഷ്ട്വാഗുഞ്ജാപ്രമാണാസ്സൽഗുളികാഃപരികല്പിതാഃ॥

൱൰൨– മുസ്താജീരകഭൂനിംബകഷായെപായയെൽപ്രഗെ।
സൎവ്വജ്വരവിനാശായസ്തന്യെനസിതയാപിവാ॥

ത്രികടു ത്രിഫല അമരിവെര രുദ്രാക്ഷം കടുകരൊഹിണി വയമ്പ കൎപ്പൂരം പച്ചപ്പുഴു തുരിശ ജീരകം കിരിയാത്ത ചെഞ്ചല്യം ഇവ സമം ഉഴിഞ്ഞ നീരിലരച്ച കുന്നിക്കുരുപ്രമാണം ഗുളിക ഉരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി മുത്തങ്ങ ജീരകം പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി ഇവകൊണ്ടകഷായംവച്ച അതിൽ വെത്താവിലെ സെവിപ്പിക്ക മുലപ്പാലിൽ പഞ്ചസാരയുമിട്ടും സെവിപ്പിക്കാം— എല്ലാപ്പനിയും ശമിക്കും

(വൈകുണ്ഠാദി ഗുളിക)

൱൰൩– വൈകുണ്ഠാകടുകാവിശ്വകൃഷ്ണാപുഷ്കരജീരകൈഃ।
സമാംശൈസ്സൂക്ഷ്മിതംകൃത്വാകാകമാചീത്രയാജലൈഃ॥

൬൧- സൎവ്വഷോഡശഭാഗേന കൎപ്പൂരംജീരകാംഭസി।
പ്രവിഷ്യഗുഞ്ജാമാനേന ഗുളികാസ്സന്നിൎമ്മിതാഃ॥
൬൨- സ്തന്യേനസിതയായുക്താഃ പ്രാതസ്സപ്താഹമാത്രാം।
പായയെത്തേനസൎവ്വേഷാംജ്വരാണാം പ്രശമൊഭവെൽ॥

തുമ്പപ്പുവ്വ കടുകരൊഹിണി ചുക്ക തിപ്പലി പുഷ്കരമൂലം ജീരകം ഇവ സമം അതിൽ അത്ര കുംകുമപ്പൂവ്വ ചെൎത്ത എല്ലാം കൂട്ടിയതിന്റെ പതിനാറിൽ ഒരു ഭാഗം പച്ചക്കൎപ്പൂരം ചെൎത്ത ജീരകക്കഷായത്തിൽ അരച്ച കുന്നിപ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി മുലപ്പാലിൽ ചെൎത്ത പഞ്ചസാരയുമിട്ട സെവിപ്പിക്ക എല്ലാപ്പനിയും ശമിക്കും

൬൩- ജ്വരസ്യാപക്രമസ്ത്വാവൽ പ്രായശൊത്രപ്രദൎശിതഃ।
അതിപക്ഷതിമുഖ്യേഷുതംസൎവ്വഷ്വപിയോജയെൽ।

ജ്വരത്തിന്റെ ചികിത്സകൾ ഇവിടെ പ്രായെണ പറഞ്ഞ അവസാനിച്ച ഈ വിധികളെ അതിപക്ഷതിമുതലായവരിലും യൊജിപ്പിക്കുക (ഒരുമാസം തികഞ്ഞ ബാലന്ന അതിപക്ഷതി എന്ന പെരാകുന്നു

(അതിപക്ഷതി മുതലായവൎക്കുള്ള മാത്രാഭെദങ്ങൾ)

൬൪- കഷായെ പക്ഷതെമാത്രാകൎഷാദ്ധവ്യസ്യതുസ്മൃതഃ।
ജലസ്യകുഡുബം തത്ര സാമാന്യെന പ്രകല്പയെൽ॥

അതിപക്ഷതിയായ ബാലന്ന കഷായദ്രവ്യത്തിന്റെ തൂക്കം മൂന്നകഴഞ്ചാകുന്നു- വെള്ളം നാഴി എന്നുള്ളത സാമാന്യവിധികൊണ്ട സിദ്ധമായിരിക്കുന്നു.

(ത്രൈമാസികന്ന)

൬൫- ത്രൈമാസികെതുസപാദാംശംതത്രദ്രവ്യസ്യവൎദ്ധയെൽ। അംഭസഃകുഡുബെദ്വെചയൊജയെദിതിതുസ്മൃതിഃ॥

മൂന്നമാസംതികഞ്ഞവന്ന നാലരക്കഴഞ്ചു മാത്രയാകുന്നു. വെള്ളം ഇരുനാഴി

൬൬- കഷായെതുതദൎദ്ധാംശമധികന്നപകല്പയെൽ।
പലാൎദ്ധകാദ്ധപൎയ്യന്തൊവിധിരെഷ പ്രദൎശിതഃ॥

മെൽപ്രകാരം കഷായം വെയ്ക്കുമ്പോൾ ഉഴക്കായാൽ പിഴിഞ്ഞരിച്ച കുറക്കി സാമാന്യെന ഉഴക്കാക്കെണമെന്നല്ലാതെ മരുന്നു ഉന്നരക്കഴഞ്ചു അധികമായതുകൊണ്ട കഷായം അധികം വെണമൊ എന്ന സംശയം വെണ്ട എന്ന താൽപൎയ്യം- ഈ പറഞ്ഞ വിധി ആറകഴഞ്ചു വരെക്കും ചെൎപ്പെടാത്തതാകുന്നു.

(ആറമാസംതികഞ്ഞ ബാലന്ന)

൧൭൦ - ഷാണ്മാസികെ തുഷഷ്ഠാംശംഹിതാദ്ധ്പലമുച്യതെ॥
ഏകാബ്ദെദ്ധ്പലംദ്രവ്യംകാഥസ്യതുവിധീയതെ॥

ആറമാസം തികഞ്ഞവന്ന കഷായത്തിന്റെമരുന്ന കഴഞ്ച
അഞ്ച- ഒരു വയസ്സുതികഞ്ഞാൽ കഴഞ്ച ആറ ഇങ്ങിനെ കൂട്ടുക

(മൂന്നവയസ്സതികഞ്ഞ ബാലന്ന)

൧൭൧ - കഷ്പാദാധികംതച്ചത്ര്യബ്ദമാത്രാപ്രകീർത്തിതാ।
കുഡുബത്രയമംഭസ്യാകാഥഃപാദാധികാമതഃ॥

മൂന്ന വയസ്സതികഞ്ഞവന്ന ആറെമുക്കാൽകഴഞ്ച മരുന്നുകൊ
ണ്ട മൂന്നാഴിവെള്ളത്തിൽ കഷായംവച്ച മുഴക്കാകുമ്പോൾ പിഴി
ഞ്ഞരിച്ച കുറുക്കി ആഴക്കും ആഴക്കിൽ നാലിൽ ഒരു ഭാഗവുമാ
ക്കി സെവിപ്പിക്കണം.

(അഞ്ചും എട്ടും പത്തും വയസ്സതികഞ്ഞവൎക്ക)

൧൭൨ - പഞ്ചാബ്ദെപാഷ്ടവൎഷെ ചദശാബ്ദെചക്രമാദിഹ।
ഏകൈകംവൃദ്ധയെദംശംയന്ത്രബ്ദസ്യനിദൎശിതഃ॥

അഞ്ചും എട്ടും പത്തും വയസ്സായവൎക്ക മുൻപറഞ്ഞ ആറെ
മുക്കാലിൽ ക്രമെണ മുക്കാലും ഒന്നരയും രണ്ടെകാലും കഴഞ്ച വെ
ൎദ്ധുകൊൾക.

൧൭൩ - പാദൊനപലസംസിദ്ധെഃകാഥംപാദാംശവൎജ്ജി
തം। കല്പയെൽകുഡുബസ്യാൎദ്ധംതസ്യാൎദ്ധമിതിചെതരെ॥

മുക്കാൽപലം മരുന്നുകൊണ്ട കഷായംവെക്കുമ്പോൾ മുഴക്കാ
യാൽ പിഴിഞ്ഞരിച്ച കുറുക്കി ഉഴക്കാഴക്കാക്കുക- (ഉഴക്കാക്കെണ
മെന്ന ചിലരുടെ പക്ഷം)

(പന്ത്രണ്ടവയസ്സ തികഞ്ഞവന്ന)

൧൭൪ - ദ്വാദശാബ്ദസ്യമാത്രാതുകൎഷാൎദ്ധപരിവൎജ്ജിതം।
പലമംഭഃകഷായശ്ചപ്രാഗ്വദെവവിധീയതെ॥

പന്ത്രണ്ട വയസ്സായവന്ന പത്തരക്കഴഞ്ച മരുന്നുകൊണ്ട മു
ൻപറഞ്ഞ പ്രകാരം കഷായംവെക്കുക.

൧൭൫ - പൂൎണ്ണെതുഷോഡശെവൎഷെമാത്രാതുപലമുച്യതെ।
നാതഃപൂൎവ്വംതതസ്തച്ചമാത്രാസ്യപരമാമതാ॥

പതിനാറ വയസ്സതികഞ്ഞല്ലാതെ ഒരുപലം മരുന്നുകൊണ്ട
കഷായം വിധിച്ചിട്ടില്ലായ്കയാൽ പത്തരക്കഴഞ്ചിലധികം മരു
ന്നബാലന്ന കൂട്ടെണ്ട.

൧൭൬ - ഏഷമദ്ധ്യാവിധിഃപ്രൊക്തൊയഥാവസ്ഥമിതൊല്ലരം।

ലഘ്വംവാകല്പയെദ്യുക്ത്യാചൂൎണ്ണാദീനാംദിശാനയാ।

മെല്പറഞ്ഞ വിധികൾ ആധിക്യന്യൂനതകളെ പരിഹരിച്ച മദ്ധ്യമപക്ഷത്തെ ആശ്രയിച്ച പറഞ്ഞതാകുന്നു. മെല്പറഞ്ഞ മാത്രകളിൽനിന്ന അധികമാക്കുകയൊ കുറക്കുകയൊ കാലദെശാവസ്ഥകളെ വിചാരിക്കുമ്പോൾ വെണ്ടതായിട്ട വൈദ്യന തൊന്നിയാൽ ചെയ്യാം. പൊടിമുതലായതിന്നും മെല്പറഞ്ഞന്യായെന മാത്രയെ വൈദ്യൻ സ്വബുദ്ധികൊണ്ട നിശ്ചയിക്കെണ്ടതാകുന്നു

൧൬.. ഉപക്രമസ്സമാനസ്സ്യാൽസൎവ്വെഷാംഭിദ്യതെത്രതു।
മാത്രൈകാസാത്രനിൎദ്ദിഷ്ടാസമാസെനനവിസ്തരാൽ॥

ചികിത്സകൾ മിക്കതും എല്ലായ്ക്കും ഒന്നാകുന്നു എങ്കിലും ദ്രവ്യങ്ങളുടെ മാത്രാഭെദംകൊണ്ട ഫലഭെദം കണ്ടുവരുന്നതാകയാൽ മാത്രാഭെദങ്ങളെ സംക്ഷെപിച്ചിട്ട ഇവിടെ കാണിച്ചിരിക്കുന്നു

ഇതി വാശാസൊപനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിതപാരശവെന്ദ്രകൃതാവാരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം ദ്വിതീയസ്തബകൊനാമദ്വിതീയാദ്ധ്യായഃ

ആരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം

തൃതീയാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

(പനിമാറിയാൽചെയ്യെണ്ടത)

൧- പത്ഥ്യാഹാരവിഹാരാഭ്യാംനീത്വാസപ്താഹമാതുരം।
ജ്വരസ്യപ്രശമാദൂൎദ്ധ്വമഭ്യജ്യസ്നപയെത്ഭിഷക്॥

എഴദിവസം പത്ഥ്യമായഭക്ഷണത്തൊടും പ്രവൃത്തിയൊടും കൂടെ ഇരുത്തി ആ ദിവസങ്ങളിൽ പനിക്കാതെ കണ്ടാൽ പിന്നെ തെച്ചുകുളിപ്പിക്കാം.

൨- യാനിചജ്വരമുക്തസ്യലക്ഷണാനിമഹൎഷിഭിഃ।
ആഖ്യാതാനിപരീക്ഷെതതാന്യത്രാപ്യപ്രമത്തധീഃ॥

ജ്വരംകൂടാതെ ഇരുന്നാലും ജ്വരം വിട്ടാൽ ഉണ്ടാകുന്നലക്ഷണങ്ങൾ കാണ്മാനുണ്ടൊ എന്നുകൂടെ പരിക്ഷിക്കാതെ കുളിപ്പിക്കുകയും ഇഷ്ടമായ ഭക്ഷണസാധനത്തെ കൊടുക്കുക മുതലായതും അരുത.

(പനിവിട്ടാലുണ്ടാകുന്നലക്ഷണങ്ങൾ)

൩– താപസ്യപ്രശമോനാശഃക്ലമസ്യാംഗസ്യ ലാഘവം।
സൌഷ്ഠവംചക്ഷുരാദീനാംഹൃദയസ്യവ്യഥാശമഃ॥

൪– മനസഃപ്രകൃതിപ്രാപ്തിഃക്ഷവഃകണ്ഡൂശ്ചമൂർദ്ധനി।
അന്നാഭിലാഷസ്തമനിർമ്മുക്തജ്വരസ്യജ്വരിതസ്യതു॥

ശരീരത്തിന്ന ചൂടില്ലാത്തയും തളൎച്ച വിടുകയും കനം കുറവും കണ്ണുമുതലായ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്ക പ്രസാദവും മനസ്സിന്ന സൌഖ്യവും സ്വഭാവപ്രാപ്തിയും തുമ്മലും തലയിൽ ചൊറിച്ചിലും ഭക്ഷിപ്പാനുള്ള ആഗ്രഹവും പനി വിട്ടാലുള്ള ലക്ഷണങ്ങൾ ആകുന്നു–

(കുളിപ്പിപ്പാൻ എണ്ണ)

൫– സഹദേവീസപ്രസൂനമസ്തുപാഢകസമന്വിതേ।
പഞ്ചഗന്ധചതുർജ്ജാതവചാസരളദാരുഭിഃ

൬– കല്കിതൈസ്തൈലമേകംസ്യാത്സാധു പ്രസ്ഥാവിപാചിതഃ।
ഹിതോഭ്യംഗേതുതദ്ബാലമൂർദ്ധ്നിതിലജംഘൃതംവാ॥

പൂവാംകുരന്തല ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞനീര ഇടങ്ങഴി ഒന്ന തൈർവെള്ളം ഇടങ്ങഴിനാല ഇതിൽ ഇരുവേലി രാമച്ചം ചന്ദനം ഇരട്ടിമധുരം കൊട്ടം ഏലത്തരി ഏലവങ്ഗത്തൊലി പച്ചില നാഗപ്പൂവ്വ വയമ്പ ചരളം ദേവതാരം ഇവ രണ്ടരക്കഴഞ്ച അരച്ചുകലക്കി നാനാഴിവെളിച്ചെണ്ണ ചേൎത്ത അരക്കിലമന്ന പാകത്തിൽ കാച്ചി അരിക്കുക– ഈ വെളിച്ചെണ്ണ തലയിലും മെയ്യും തേച്ചുകളിപ്പിക്കുക– മൂന്നു വയസ്സ തികയാഞ്ഞാൽ വെളിച്ചെണ്ണെക്കു പകരം എണ്ണ കൂട്ടുകയുമാം.

(മുസ്താദി എണ്ണ)

൭– മുസ്താവിലംബലാമൂലവയസ്ഥാമരയഷ്ടിഭിഃ।
അസനേന്ദ്രലതാഭിശ്ചനിര്യൂഹേവിധിവൽകൃതേ॥

൮– കല്കീകൃതൈശ്ചദാരുയഷ്ടീസരളചന്ദനൈഃ॥
രാസ്നാശതാഗന്ധതക്കോലമഞ്ജിഷ്ഠാപത്രകൈരപി॥

൯– സമാംശനാഗതഗ്രേണസഹദേവീരസേനച।
സഹിതസ്സാധിതസ്നേഹോനാളികേരഫലോത്ഭവഃ॥

൧൦. തിലജോവാഹിതോഭ്യംഗേപൂർവ്വസ്മാദധികോഗുണൈഃ।
ആര്യാഭിശ്ചതായംമഹാർവൈദ്യൈഃ കല്പിതോഭേഷജേവവാ॥

മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കുറുന്തോട്ടിവേര തൊലികളഞ്ഞ കുറുന്തോ

ട്ടിവേര ചിറ്റമൃത ദേവദാരം ഇരട്ടിമധുരം ചെങ്ങക്കാതൻ ഉഴിഞ്ഞ ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു ത്രിഫല ദേവതാരം ഇരട്ടിമധുരം ചരളം ചന്ദനം അരത്ത അമുക്കരം തക്കൊലപ്പൊട്ടിൽ മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി പതിമുകം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ മൊരും പൂവാങ്കുറുന്തല നീരും സമം കൂട്ടി ചെർത്ത കാച്ചി മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം അരിച്ചു തേപ്പിക്ക. ൟ എണ്ണ മുൻപറഞ്ഞതിനെക്കാൾ അധികം ഗുണമുള്ളതാകുന്നു.

(ത്രിഫലാദിഎണ്ണ)

൬൬- ത്രിഫലായാഃകഷായെണതുല്യാംശെനപചെത്സുധീ।
കല്കീകൃത്യജടാകുഷ്ഠകുന്ദുരുഷ്കചന്ദനം॥
൬൭- വിപാകംവാപ്രയുഞ്ജീതതൈലംവിഷമജ്വരജിൽ।
പ്രതിശ്യായശിരശ്ശൂലസപീനസാദിവിനാശനം॥

ത്രിഫലാകഷായത്തിൽ മാഞ്ചി കൊട്ടം കുന്തുരുക്കം രക്തചന്ദനം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയൊ വെളിച്ചെണ്ണയൊ തയിർവെള്ളം സമം കൂട്ടി കാച്ചിയരിച്ചു തേപ്പിക്കെ- ൟ തൈലം വിഷമജ്വരത്തെയും പീനസത്തെയും തലവെദന ഇച്ചയടപ്പ ഇതുകളെയും ശമിപ്പിക്കും.

(സുഷവിതൈലം)

൬൮- സുഷവീസ്വരസെക്വാഥ്യംകുഷ്ഠകല്കെനസാധിതം।
തൈലംവാപരമഭ്യംഗെജ്വരിതസ്യഹിതഞ്ചതൽ॥

പുല്ലാനിത്തളിര ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞനീരും മൊരും എണ്ണയും സമംചെർത്ത കൊട്ടം അരച്ചുകലക്കി കാച്ചിയരിച്ചു ആയതും തേപ്പിക്കാം.

(മെലക്കു വെള്ളംവെപ്പാൻ)

൬൯- പഞ്ചത്വക്പല്ലവൈശ്ശാഖകരഞ്ജകരവീരജൈഃ।
സിഞ്ചെൽപ്രതപ്തതൊയെനസുഖൊഷ്ണെനശല്ലാദയഃ॥

പാല അരയാൽ ഉങ്ങ അലരി ഇവകളുടെ ഇലയിട്ടു വെള്ളം തിളപ്പിച്ചു ചൂടു പാകമായാൽ അത കഴുത്തിൽനിന്നു കീഴ്പോട്ടു ഒഴിക്കുക.

൭൦- യഥാവച്ഛമീനിംബബബ്ബുദീപത്രമുഷ്ടിഭിഃ।
എരണ്ഡാശീരപാരന്തിപഞ്ചത്വക്പനസൊത്ഭവൈഃ

അത്തിയെങ്കൽ പേരാലില വന്നിയില വേപ്പില ലന്തയില ഇവ ഓരോ പിടിയിട്ടുവെള്ളം തിളപ്പിച്ചു മെൽപ്രകാരം ഒഴിക്കുക ആവണക്കിലയും രാമച്ചവും തെച്ചിയിലയും കൂട്ടി വെള്ളത്തിലിട്ടു തിളപ്പിച്ചു ആ വെള്ളവും മെൽപ്രകാരം ഒഴി

ക്കാം— പഴുത്ത പ്ലാവില തന്നെ ഇട്ടും വെള്ളം തിളപ്പിച്ച ഒ
ഴിക്കാം.

൭൩— ശിരൊധാത്രീകഷായെണ സുതരാം ശീതളെന ച।
സിഞ്ചെത്തൈലസ്യ നിഷ്ഠാരം ബചാസാരെണ കല്പയെൽ॥

തല നെല്ലിക്കവെള്ളംകൊണ്ടു കഴുകി കുറുന്തോട്ടിത്താളി തെ
ച്ചു മെഴുക്കു കളക

൭൪— അംഗെഭ്യൊമുദ്ഗപിഷ്ടെന തതഃ ആസിച്യമാൎജ്ജയെൽ।
രാസ്നാമലകയൊശ്ചൂൎണ്ണം മൂൎദ്ധ്നി തൊയമൎദ്ദയെൽ॥

ചെറുപയറ അരച്ചു മെൽതെച്ചു തല നെല്ലിക്കവെള്ളംകൊ
ണ്ടും കഴുത്തിന്നു കീഴ മുൻപറഞ്ഞ കാച്ചുവെള്ളംകൊണ്ടും കഴു
കി തൊൎത്തി മൂൎദ്ധാവിങ്കൽ അരത്തയും നെല്ലിക്കയും കൂട്ടിപ്പൊടി
ച്ചു തിരുമ്പുക.

(കുളിച്ചു ഉടനെ സെവിപ്പാൻ ഗുളിക)

൭൫— പായയെജ്ജ്വരഹരാം ഗുളികാം പ്രാഗുദീരിതാം।
കൊഷ്ണെന മുസ്താശുണ്ഠീഭ്യാം ക്വഥിതെന തു വാരിണാ॥

പനിക്ക നന്നായിട്ടുള്ള ഗുളികകൾ പറഞ്ഞേടത്ത ആ
ദ്യം പറഞ്ഞ ഗുളിക മുത്തങ്ങയും ചുക്കുംകൂടി കഷായംവ
ച്ചു അതിലരച്ചു ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക—

(മുക്കുടിക)

൭൬— സഹദെവീരസെ സിദ്ധം സമതക്രെ കടുത്രയം
കല്ക്കീകൃത്യ ഗളം ദദ്യാദഥവാ സൈന്ധവാന്വിതം॥

പൂവാംകുറുന്തലനീരും മൊരും സമം ചെൎത്ത അതിൽ ത്രിക
ടു അരച്ചുകലക്കി നല്ലവണ്ണം തിളപ്പിച്ചു ഇന്തുപ്പു പൊടിച്ചിട്ടു
ആയത ഗുളികയുടെ സ്ഥാനത്തും അന്നത്തൊടുകൂട്ടിയിട്ടും ഉപ
യൊഗിപ്പിക്കാം.

൭൭— ലംഘനാനന്തരം ഭൊജയെൽ പശ്ചാദന്നം ജീൎണ്ണൌഷധരൊച
നൈഃ। ദദ്യാത്തക്രം ച നാത്യമ്ലം യവക്ഷാരനാഗരപാചിതം॥

കുളി കഴിഞ്ഞാൽ ഗുളികയൊ മുക്കുടിയൊ സെവിപ്പിച്ചതി
ന്റെശെഷം ഗുരുത്വം കുറഞ്ഞ അരികൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ചൊറ
ഗുരുത്വം കുറഞ്ഞതായും രുചികരമായുള്ള കറിയൊടും കൂടെ ഭ
ക്ഷിപ്പിക്ക അധികം പുളിയില്ലാത്ത മൊര കൊടിത്തൂവവെരും
ചുക്കുമിട്ടു കാച്ചി കൂട്ടാം

൭൮— നാശയെൽ ഗുരുണൈവാതിമാത്രം നൈവ വിദാഹി ച।
സദ്യൊന്നവൃദ്ധുളം ഗുളാന്വചമാംസാനി ദധി സൎപ്പിംഷി॥

ഗുരുത്വമുള്ള സാധനത്തെ ഭക്ഷിപ്പിക്കുകയും കിഴങ്ങു കാവി

ത്ത, ചെമ്പ മുതലായതുകളെകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കറികൾകൊടുക്കുകയുമരുതു. മൂന്നു കുളി കഴിയുന്നവരെ പുതിയ ശക്കര, ആനൂപമാംസം, തയിര, നെയ്യ ഇവകളെ വൎജ്ജിക്കണം.

൨൨. ജ്വരഃപ്രത്യവതിഷ്ഠേതലീനൊധാതുഷ്വസ്ഥിതഃ ।
ആമാന്വയായിമന്ദാഗ്നിരാമാദ്രക്ഷ്യോവിശേഷതഃ ॥

൨൩. ജ്വരെണകശിതസ്സത്വശരീരബലവൎജ്ജിതഃ ।
അപൂൎണ്ണധാതുൎയ്യാവത്സ്യാൽപ്രകൃതിംപ്രാപ്യനിൎവൃതഃ ॥

ഗുരുദ്രവ്യഭക്ഷണം മുതലായതു ചെയ്താൽ രസാദിസപ്തധാതുക്കളിൽ സൂക്ഷ്മമായി ലയിച്ചിരിക്കുന്ന ജ്വരം അജീൎണ്ണദോഷത്തെ അനുസരിച്ചു പിന്നെയും പ്രകാശിക്കും. മന്ദാഗ്നിയായിരിക്കുന്നവന്നു അജീൎണ്ണം വരാതെ കഴിപ്പാൻ വളരെ യത്നം ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. വിശേഷിച്ചും പനികൊണ്ടു കൃശനായി മനശ്ശരീരങ്ങൾക്കു ബലഹാനിയെ പ്രാപിച്ചവനായി ബാല്യം കൊണ്ടു ധാതുക്കൾക്കു തികവില്ലാത്തവനായിരിക്കുന്ന ബാലൻ എപ്പോൾ സ്വാസ്ഥ്യതയെ പ്രാപിക്കുമൊ അത്രനാളും വളരെ പത്ഥ്യമായ ആഹാരത്തോടും പ്രവൃത്തിയോടും കൂടിയവനാക്കി ഇരുത്തുകയും വേണം.

൨൪. ക്രമെണാഹാരമാത്രാഞ്ചരക്ഷന്നഗ്നിംവിവൎദ്ധയേൽ ।
സ്നാനഞ്ചപ്രത്യഹന്തസ്യക്രമെണൈവാനുകല്പയെൽ ।

ചോറ അല്പമായി ദിനംപ്രതി അധികം കൊടുത്തു ക്രമേണ നിത്യസ്ഥിതിയിലാക്കണം. ഇതുപോലെ കുളിയും ക്രമത്തിലടുപ്പിച്ചു നിത്യമാക്കിക്കൊൾക.

൨൫. ഷഷ്ഠാദിഷ്വാല്പവെഷ്വസ്യനെഷ്ടസ്വക്രസമന്വിതഃ ।
സ്നെഹസ്തസ്മാദിദംഭ്രയഃകല്പയെത്തൈലമുത്തമം ॥

ആറാമത്തെ കുളിമുതൽ മോരുകൂട്ടി കാച്ചിയ എണ്ണ തേപ്പിക്കുകയും അരുതു. അത ഹേതുവായിട്ടു അന്നു തേപ്പാൻ എണ്ണ വേറെ പറയുന്നു.

(അശ്വത്ഥവില്വാദി)

൨൬. അശ്വത്ഥവില്വസിംഹാസ്യപത്രാണിഗിരിമൎദ്ദിനീം ।
ഭൃംഗരാജഞ്ചസംക്ഷുദ്യനിഷ്പീഡ്യസ്രാവിതെരസെ ॥

൨൭. പൂതെജടാശ്വഗന്ധൈലാസരളൊശീരചന്ദനൈഃ ।
ത്രിഫലാമധുകോപെതൈഃകല്കിതൈൎന്നാളികെരജം ॥

൨൮. സ്നേഹന്തിലൊത്ഭവംവാപിപാചയെത്സഹിതഃപരം ।
വൎണ്ണപ്രസാദനായാലമായുഷ്യോബലപുഷ്ടികൃൽ ॥

അരയാലില, കൂവളത്തില, ആടലോടകത്തില, മലയമുക്കി കഞ്ഞുണ്ണി ഇവ ഇടിച്ചു പിഴിഞ്ഞ നീരെടുത്ത അരിച്ച മാഞ്ചി, അമുക്കുരം, ഏലത്തരി, ചരളം, രാമച്ചം, ചന്ദനം, ത്രിഫല, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ കാച്ചിതേക്കുക. ഇത രക്തപ്രസാദത്തെയും ബലത്തെയും പുഷ്ടിയെയും ഉണ്ടാക്കും. എന്നും ശീലിക്കാം.

(ബലാഗളൂച്യാദി എണ്ണ)

൨൯. ബലാഗുളൂചികാളാരിമെദതാഗ്യഷ്ടിചന്ദനൈഃ।
സിദ്ധെകഫായെയഷ്ട്യാഹ്വാകുഷ്ഠവാളകപത്മകൈഃ॥
൩൦. സൊശീരൈവ്വെല്ലമുസ്തെലാചരാകുടചധാന്യകൈഃ।
ജ്യോതിഷ്മതീന്ദുരെഖാശാഗന്ധാസരളസംയുതൈഃ॥
൩൧. കല്ക്കിതൈഃപകാമഭ്യംഗെതൈലന്തുപരമംഹിതം।
വൃദ്ധവൈവൈദ്യൈസ്സമാംന്നാതംപൂവ്വസ്മാൽഗുണതൊധികം॥

കുറുന്തോട്ടിവേര ചിററമൃത കരുവേലപ്പട്ട എരട്ടിമധുരം ചന്ദനം ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച എരട്ടിമധുരം കൊട്ടം ഇരുവേലി പതിമുകം രാമച്ചം വിഴാലരി മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ഏലത്തരി ത്രിഫല കുരുക്കളഞ്ഞ കുടകപ്പാലയരി കൊത്തമ്പാലയരി ചെറുപ്പുന്നയരി കാർകൊകിലരി അമുക്കുരം ചരളം ഇവ കല്ക്കമാക്കി എണ്ണകാച്ചി ആയതും തേപ്പിക്കാം ഈ പറഞ്ഞ എണ്ണ മുൻപറഞ്ഞതിനെക്കാൾ ഗുണമുള്ളതാകുന്നു.

(ശതാവൎയ്യാദി എണ്ണ)

൩൨. ശതവൎയ്യാരസെമാംസിരുഗ്രാസ്നാനതചന്ദനൈഃ।
കുന്ദുരുഷ്ഠാശഗന്ധൈലാസരളൈഃകല്ക്കിതൈഃപചേൽ।
൩൩. നാളികേരോത്ഭവംസ്നേഹംതിലജംവാതമനാഥം।
ശീലയെദാരസെധാത്ര്യാസ്സിദ്ധമെഭിരഥാപിവാ।

ശതാവരിനീരിൽ മാഞ്ചി കൊട്ടം അരത്ത തകരം ചന്ദനം കുന്തുരുക്കം അമുക്കുരം ഏലത്തരി ചരളം ഇവ അരച്ചു കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ കാച്ചി ആയത നിത്യമായി ശീലിപ്പിക്കുക. നെല്ലിക്കയുടെ നീരിലും മേൽപ്രകാരം കല്ക്കംചേൎത്ത എണ്ണ കാച്ചിതെക്കാം.

(ബലാമൂലാദി എണ്ണ)

൩൪. ബലാമൂലവരീവിലാവയസ്ഥാദാരുചന്ദനൈഃ।
സിദ്ധെകഷായെമഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠാബ്ദമധുയഷ്ടിഭിഃ॥

൩൭. ശാരിബാഞ്ജനതക്കോലകട്ഫലാഗരുചന്ദനൈഃ ।
ഫലത്രയജലോശീരചതുർജ്ജാതകചോരകൈഃ॥
൩൮.കല്ക്കിതൈഃകേരജസ്നേഹസിദ്ധസ്തിലജഏവവാ ।
പ്രശസ്തോനിത്യമഭ്യംഗേജ്വരിതസ്യവിശേഷതഃ॥
൩൯. ചക്ഷുഷ്യഃകേശ്യആയുഷ്യോ്യാരക്ഷോഘ്നഃപരിബൃംഹണഃ ।
മേധാബലൃശ്ചധാതൂനാംസ്ഥാപനോവർണ്ണപൂരണഃ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര ശതാവരിക്കിഴങ്ങ കൂവളത്തിൻവേര ചിററമൃത ദേവതാരം ചന്ദനം ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി കൊട്ടം മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇരട്ടിമധുരം നന്നാറിക്കിഴങ്ങ അഞ്ജനക്കല്ല തക്കോലപ്പൊട്ടിൽ കട്ഫലരോഹിണി അകില ചന്ദനം ത്രിഫല ഇരുവേലി രാമച്ചം ഏലത്തരി ഇലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില നാഗപ്പൂവ്വ ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ കാച്ചി ശീലിച്ചാൽ നല്ലതാകുന്നു. ഇതുവരെ പറഞ്ഞ എണ്ണകളിൽ ഏതെങ്കിലുമൊന്ന ആറാമത്തെ കുളി മുതല്ക്കു നിത്യമായി തേപ്പിക്കുക. ഈ പറഞ്ഞ എണ്ണ പനി ഉണ്ടായവന്ന വിശേഷിച്ചും ഹിതമാകുന്നു. കണ്ണിന്ന രക്ഷാകരമായും തലമുടിയെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതായും ഭൂതബാധാശമനമായും പുഷ്ടികരമായും ബുദ്ധിശക്തിയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതായും ബലകരമായും രസാദിധാതുക്കളെ ക്ഷയിക്കാതെ നിറുത്തുന്നതായും രക്തപ്രസാദത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതായുമിരിക്കുന്നതാകുന്നു.

൩൭. രക്തക്ഷയെവിശെഷെണരക്തവൃദ്ധിവിശുദ്ധിദൈഃ ।
ശീലയെൽസാധിതംതൈലംശിരൊഹിത്വാതത്രതു॥

ചിലക്ക പനി മാറിയാലും പനിയുടെ ചികിത്സാ വൈഷമ്യം കൊണ്ട രക്തക്ഷയം കണ്ടു എന്നുവരാം. അവക്ക വിശേഷിച്ച രക്തത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതായും രക്തത്തിന്ന ശുദ്ധിയുണ്ടാക്കുന്നതായുമിരിക്കുന്ന തൈലം ശിരസ്സൊഴികെ ശേഷം അംഗങ്ങളിൽ തേക്കുന്നതു ഹിതമാകുന്നു.

(മേലസ്സു ലാക്ഷാദിതൈലം)

൩൮. ലാക്ഷാവർണ്ണവതീദന്തീവാട്യാലകനിശാദ്വയൈഃ ।
സിദ്ധെകഷായെമഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠോശീരപുനർന്നവൈഃ ॥
൪൦. കല്ക്കീകൃതൈഃപയോമസ്തുദത്വാതത്രചതുർഗ്ഗുണം ।
വിപക്വംതൈലമഭ്യംഗേശീലയെൽപ്രതിവാസരം ॥

കോലരക്ക, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, വേമ്പാടത്തൊലി, കുറുന്തോട്ടിവേര, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, കൊട്ടം, രാമച്ചം, തമിഴാമവേര ഇവ

അരച്ചുകലക്കി പാലും തയിർവെള്ളവും ഇരട്ടികൂട്ടി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ കാച്ചി ആയത കഴുത്തിന്ന കീഴ തേച്ചു കുളിപ്പിക്കുക. നീര ശമിച്ച രക്തപ്രസാദമുണ്ടാകും.

(സാരസ്വതഘൃതം)

൭൩. ലബ്ധാഗ്നയെഭയാവ്യോഷപാഠൊഗ്രാശിഗ്രുസൈന്ധവൈഃ । അജാക്ഷീരെഘൃതംസിദ്ധംഹിതന്തൽപ്രതിവാസരം ॥

൭൪. ശീലിതംകുരുതെപുഷ്ടിംദാർഢ്യമംഗസ്യസൎവ്വതഃ ।
കാന്തിമായുൎബ്ബലഞ്ചാഗ്നെൎവ്വാങ്മെധാസ്മൃതികൃൽപരം ॥

൭൫. മംഗല്യംയക്ഷരക്ഷൊഘ്നമപസ്മൃതിവിനാശനം ।
സാരസ്വതമിദംസൎപ്പിൎബ്ബാലാനാമമൃതൊപമം ॥

ക്രമേണ അഗ്നിബലമുണ്ടായാൽ കടുക്ക, ത്രികടു, പാടക്കിഴങ്ങ, വയമ്പ, മുരിങ്ങവേര ഇന്തുപ്പ ഇവ അരച്ച ആട്ടിൻ പാലിൽ കലക്കി നെയ്യ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച ആ നെയ്യ സേവിപ്പിക്കുകയൊ കൂട്ടി ചോറുകൊടുക്കുകയൊ ചെയ്ക. ഇതു നിത്യമായി ശീലിച്ചാൽ ശരീരത്തിന്ന പുഷ്ടിയും ദൃഢതയും കാന്തിയും അഗ്നിബലവും വാക്സാമൎത്ഥ്യവും ധാരണാശക്തിയുമുണ്ടാകും. ഭൂതോപദ്രവവും അപസ്മാരവും ശമിക്കും. സാരസ്വതമെന്ന ഈ നെയ്യിന്ന പേരാകുന്നു. ഇതുബാലന്മാൎക്ക അമൃതോട സമമാകുന്നു.

(പിപ്പല്ല്യാദിഘൃതം)

൭൬. പിപ്പലീകുടചദ്രാക്ഷാഗുഹാമലകശാരിബാഃ ।
തിക്താതാമലകീവിലപനിംബചന്ദനമാലതീഃ ॥

൭൭. സസ്ഥിരാതിവിഷാസെവ്യാഃകല്കീകൃത്യശൃതംഘൃതം ।
ജ്വരപ്രശമനംവഹ്നെൎവ്വിഷമസ്യാനുലൊമനം ॥

൭൮. ഹലീമകാംസതാപാംഗശൊഷാരുചിനിബൎഹണം ।
പാൎശ്വശൂലംശിരശ്ശൂലംവമഥുഞ്ചനിയച്ഛതി ॥

തിപ്പലി, കുടകപ്പാലയരി, മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, മുവ്വിലവേര, നെല്ലിക്ക, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽ തൊലി, കിഴാനെല്ലി, കൂളത്തിൻവേര, വേപ്പിൻതൊലി, ചന്ദനം, പിച്ചകമൊട്ട, ഓരിലവേര, അതിവിടയം, രാമച്ചം ഇവ അരച്ച പച്ചവെള്ളത്തിൽ കലക്കി നെയ്യ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച ആയതും ശീലിപ്പിക്കാം. വിഷമജ്വരം, വിഷമാഗ്നി, ഹലീമകം, അംസതാപം, അരുചി, ക്ഷയം, പാൎശ്വശൂലം, ശിരശ്ശൂലം, ഛൎദ്ദി ഇവ ശമിക്കും.

൭൯. വിരുദ്ധൊപക്രമവ്യാധിസാഹചൎയ്യെണസംഭവെ।

ജ്വരസ്യശമനംകുൎയ്യാൽസഹചാസ്യവിരോധിയൽ॥

അന്യോന്യവിരുദ്ധമായ ചികിത്സകൊണ്ടു സാധിക്കേണ്ടതുകളായ വ്യാധികൾ പലതുംകൂട്ടി വരുന്നെടത്ത അതുകളിൽ ഒന്ന ജ്വരമായിരുന്നാൽ വേറെ ഉള്ള വ്യാധിക്ക വിരോധം കൂടാതെ ജ്വരത്തിന്ന ശമനമായത ആദ്യംതന്നെ ചെയ്യേയും വേണം.

൪൮. ഹീനെബലെസമാനെചഭൂയിഷ്ഠെചെഷ്ടദിഷ്യതെ।
യസ്മാദ്രോഗപതിസ്സോയംതസ്മാൽപ്രാധാന്യമൎഹതി॥

മേല്പറഞ്ഞതിന്ന ബലാബല ചിന്തയുടെ അപേക്ഷയില്ല. ജ്വരം രോഗങ്ങളിൽവെച്ച രാജാവാകകൊണ്ടു എവിടെയും തന്റെ പ്രാധാന്യം വിട്ടുപോകയുമില്ല.

(വിഷഭുക്തികൊണ്ടുണ്ടായ ജ്വരത്തിന്ന)

൪൯. ജ്വരെതുവിഷഭുക്ത്യുത്ഥെവിഷമാമാശയസ്ഥിതം।
പ്രച്ഛൎദ്ദ്യസാധയെദ്വൈദ്യസ്തത്തുപക്വാശയസ്ഥിതം॥

൫൦. വിരെകെണചനിൎഹൃത്യയഥാദോഷംപ്രതിക്രിയാം।
കുൎയ്യാദശക്തൗശമനംപ്രച്ഛൎദ്ദനവിരെകയൊഃ॥

വിഷഭുക്തികൊണ്ടുണ്ടായ പനിക്ക വിഷം ആമാശയത്തിങ്കലാകുന്നു എങ്കിൽ ഛൎദ്ദിപ്പിച്ചിട്ടും പക്വാശയത്തിങ്കലാകുന്നു എങ്കിൽ വയറിളക്കിയിട്ടും കളഞ്ഞ ദോഷകോപത്തിന്ന തക്കവണ്ണം പ്രതിവിധിയെ ചെയ്യണം. ദുൎബ്ബലതകൊണ്ടൊ വേറെ കാരണംകൊണ്ടൊ ആയത സാദ്ധ്യമല്ലാ എങ്കിൽ ശമനമായ ഔഷധത്തെ ശീലിപ്പിക്കണം.

(അഗ്നിമന്ഥാദി കഷായം)

൫൧. അഗ്നിമന്ഥകണാവില്വലശുനൈനപ്രസാധതിഃ।
കഷായസ്സിതയൊപെതൊവിഷഭുക്ത്യുത്ഭവംജ്വരം॥

൫൨. നിഹന്തിസിന്ദുവാരാക്കരാഗമുസ്താകരഞ്ജകൈഃ।
ശംഖിനീമൂലസംയുക്തൈഃകഥസ്സിദ്ധശ്ചതാദൃശഃ॥

മുഞ്ഞവേര, തിപ്പലി, കൂവളത്തിൻവേര, വെളുത്തുള്ളി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാര മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. വിഷഭക്ഷണം നിമിത്തമായി ഉണ്ടായ പനി ശമിക്കും. ഇപ്രകാരം കരിനൊച്ചിവേര, അക്ലാരിതേങ്ങ, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഉങ്ങിൻതൊലി, ശംഖപുഷ്പത്തിൻവേര ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാര മേപ്പൊടി ചേൎത്തിട്ടും സേവിപ്പിക്കാം.

൫൩. ശ്വെതപാരന്തികാമൂലകടുകാഘനപപ്പടൈഃ।

കഷായസ്സാധിതസ്തദ്വൽപിപ്പലീരജസായുതഃ ॥

വെളുത്ത തെച്ചിവേര, കടുകരോഹിണി, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, പപ്പടം ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തിപ്പലി പൊടിച്ച മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ഇതും നല്ലതാകുന്നു.

(മുസ്താദി കഷായം)

൭൮. മുസ്താനീലീഗുഹാപാഠാനിൎഗ്ഗുണ്ഡീസെവ്യപപ്പടൈഃ ।
സനാഗരൈഃകൃതഃകാഥോവിഷോത്ഥംഹരതിജ്വരം ॥

മുത്തെങ്ങ, അമരിവേര, മുവ്വിലവേര, പാടക്കിഴങ്ങ, കരുനൊച്ചിവേര, രാമച്ചം, പപ്പടം, ചുക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച തിപ്പലി മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിച്ചാൽ വിഷജ്വരം ശമിക്കും.

(വിഷ്ണുക്രാന്താദികഷായം)

൭൯. വിഷ്ണുക്രാന്താബലാവില്വസഹദേവീഫലത്രയൈഃ। മുസ്താ
പപ്പടവിശ്വാദ്യൈഃകാഥോസ്മാദധികൊഗുണൈഃ॥

വിഷ്ണുക്രാന്തി, കുറുന്തോട്ടിവേര, കൂവളത്തിൻവേര, പൂവാംകുറുന്തലവേര, ത്രിഫല, പപ്പടം, ചുക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച തിപ്പലി മെപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ഇത മുമ്പെ പറഞ്ഞ കഷായത്തെക്കാൾ അധികം നല്ലതാകുന്നു.

(അഭിഘാത ജ്വരത്തിന്ന)

൮൦. അഭിഘാതജ്വരെവിശ്വമുസ്താജീരകപുഷ്കരൈഃ ।
ബലാഭൂനിംബമൂലാദ്യൈഃസക്ഷീരശ്ശൃതൊഹിതഃ ॥

വിഷക്കാററ തട്ടിയിട്ടൊ കനമുള്ള സാധനങ്ങൾ ശരീരത്തിങ്കൽ വീണ ചതവ പററിയിട്ടൊ താൻതന്നെ വല്ലെടത്തും വീഴുകനിമിത്തം ചതവ പററിയിട്ടൊ കനമുള്ള വസ്തു ശിരസ്സിൽ വഹിച്ചിട്ടൊ ഉണ്ടാകുന്ന പനിക്ക അഭിഘാതജ്വരമെന്ന പേരാകുന്നു. അതിന്നു ചുക്ക, മുത്തെങ്ങ, ജീരകം, പുഷ്കരമൂലം, കുറുന്തോട്ടിവേര, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി ഇവകൊണ്ട പാൽക്കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാര മേപ്പൊടിചെൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(വേണുപത്രാദി കഷായം)

൮൧. അഥവാവേണുപത്രാബ്ദസല്ലകീപല്ലവെക്ഷുഭിഃ ।
ഭൂനിംബവില്വദെവാഹ്വബലാദ്വയപുനൎന്നവൈഃ ।
൮൨. അമൃതാപപ്പടദ്രാക്ഷാസൂൎയ്യപൎണ്ണീയുതൈശ്ശൃതഃ ।
കണാജീരകസംയുക്താകാഥസ്സസിതഏവവാ ॥

മുളംകൂമ്പ മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഈററമ്പനക്കൂമ്പ, കരിമ്പ, പൂ

ത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, കൂളത്തിൻവേര, ദേവതാരം, കുറുന്തോട്ടിവേര, ഉൗരകത്തിൻവേര, വെങ്കുറുന്തോട്ടിവേര, തമിഴാമവേര, ചിററമൃത, പപ്പടം, മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, കാട്ടുഴന്നിൻവേര, കാട്ടുപയററിൻവേര, ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച ജീരകവും തിപ്പലിയും മേപ്പൊടി ചേൎത്തിട്ടൊ പഞ്ചസാര മേപ്പൊടി ചേൎത്തിട്ടൊ സേവിപ്പിക്ക. അഭിഘാതജ്വരം ശമിക്കും.

(അഭിഷംഗ ജ്വരത്തിന്ന)

൭൯. അഭിഷംഗജ്വരെഭാൎങ്ഗീപുഷ്കരാംബുദപപ്പടൈഃ।
ശംഖിനീമൂലദേവാഹ്വകടുകാലശുനാന്വിതൈഃ ॥

(ഭാൎങ്ഗ്യാദികഷായം)

൮൦. കഷായസ്സക്കരൊപെതൊമധുമാൻവാഹിതഃപരം।
ഐലെയമൂലദൂൎവ്വാബ്ദഗുളൂചീസാധിതൊപിവാ ॥

ചെറുതേക്കിൻവേര, പുഷ്കരമൂലം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, പപ്പടം, ശംഖപുഷ്പത്തിൻവേര, ദേവതാരം, കടുകരോഹിണി, വെളുത്തുള്ളി ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച പഞ്ചസാര മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. കാമംകൊണ്ടൊ ക്രോധംകൊണ്ടൊ ഭയംകൊണ്ടൊ ഉണ്ടായ പനി ശമിക്കും. മേല്പറഞ്ഞ കാരണങ്ങളെകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ജ്വരത്തിന്ന അഭിഷംഗജ്വരമെന്ന പേരാകുന്നു. അതിന്ന മുക്കാപ്പീരകത്തിൻവേരും കറുകനാക്കും മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങും ചിററമൃതും കൂട്ടി കഷായം വച്ച പഞ്ചസാര മേപ്പൊടിചേൎത്തും സേവിപ്പിക്കാം. ഈ കഷായങ്ങൾക്ക രണ്ടിന്നും തേൻ മേപ്പൊടി ചേൎക്കാം.

(ചേരുമരം തൊട്ടാലുണ്ടാകുന്ന പനിക്ക)

൮൧. അരുഷ്കരതരുസ്പൎശസംഭവെശീഷ്ശൂലിനി।
രക്തമണ്ഡലകച്ഛന്നശരീരെതത്രശൊഫിനി ॥
൮൨. അക്ഷകഷായൊഹിതഃക്ഷൌദ്രസിതാജീരകമിശ്രിതഃ।
ലാക്ഷാദരാലഭാംഭോദൈസ്സാക്ഷെവ്വാസംപ്രസാധിതഃ॥

ചേരുമരം തൊട്ടാൽ സൎവ്വാംഗം ചുവന്ന വട്ടത്തിൽ തടിച്ച നീരോടും തലവേദനയോടുംകൂടിയ പനി ഉണ്ടാകും. അതിന്ന താന്നിക്ക കഷായംവച്ച തേനും പഞ്ചസാരയും ജീരകവും മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. അല്ലായെങ്കിൽ കോലരക്ക, കൊടിത്തുവവേര മുത്തെങ്ങ താന്നിക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച സേവിപ്പിക്ക.

൮൩. അക്ഷാണാന്തച്ചതുരൊയപിഷ്ടൗതക്രെമൂത്രമ്മുഹുഃ।

ലിംപെദ്ജ്വപുഷിസൎവ്വത്രശോഫമണ്ഡലശാന്തയെ ॥

താന്നിക്കയുടെ തൊലി മോരിലരച്ച സൎവ്വാംഗവും പിന്നെയും പിന്നെയും തേപ്പിക്കുക. ചുവപ്പും നീരും ശമിക്കും.

൫൪. കുലസ്ഥംദധിതൈലഞ്ചസെ്വദഞ്ചപരിവൎജ്ജയേൽ ।
മൂദ്ധ്നിസ്തന്യെനമഞ്ജിഷ്ഠാംധാരയെച്ചശിരൊരുജി॥

മുതിര തയിര എണ്ണ ഇതുകളെ വൎജ്ജിക്കുകയും ശരീരം വിയക്കാതെ കഴിച്ചുകൂട്ടുകയും ചെയ്ക. തലവേദന ഉണ്ടായാൽ മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി മുലപ്പാലിൽ ചാലിച്ച മൂൎദ്ധാവിലിടുക.

൫൫. ബാധാഭിചാരജൌയൌതൌകൃതജ്വാബാധാഭിചാരയൊഃ
സദ്യഃപ്രതിവിധിംവൈദ്യശ്ചികിത്സെച്ചയഥൊദിതം ॥

ബാധാഭിചാരങ്ങളെക്കൊണ്ട ഉണ്ടായ പനിക്ക ബാധാഭിചാരങ്ങളുടെ പ്രതിവിധിയെ ചെയ്തിട്ട ദോഷകോപത്തെ അനുസരിച്ച മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം ചികിത്സകൾ ചെയ്തുകൊൾക.

൫൬. ഇത്യാഗന്തുസ്സമാസേനദശിതൊത്രപ്രതിക്രിയാ ।
യാചസാജ്വരിതസ്യാമീപയ്യാപ്താവിധയസ്മൃതാഃ ॥

ഇങ്ങിനെ ആഗന്തുകജ്വരവും അതിന്റെ ചികിത്സയും ഇവിടെ സംക്ഷേപെണ പറയപ്പെട്ടു. മേല്പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ എല്ലാ ജ്വരങ്ങളിലും മതിയായി വരുന്നതാകയാൽ ഇനി വിസ്തരിച്ച പറയുന്നില്ല.

ഇതി വാദാസെ്വാപനാമകരാമാനന്ദ നാഥപണ്ഡിതപാരശവെന്ദ്രകൃതാ വാരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം തൃതീയസ്കബകൊനാമ തൃതീയാദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം.

ചതുൎത്ഥാദ്ധ്യായ പ്രാരംഭഃ.

രക്തപിത്ത ചികിത്സാ

൧. അഥാത്രരക്തപിത്തസ്യചികിത്സാതത്രതൂദ്ധ്വഗെ।
വിരേചനംപ്രയുഞ്ജീതമൃദ്വീകാമലകാദിഭിഃ॥

എററവും ഉഷ്ണങ്ങളായി തീക്ഷ്ണങ്ങളായി എരുവൊ പുളിയൊ ഉപ്പൊ ആകുന്ന രസത്തോടുകൂടിയതുകളായി വിദാഹികളായിരിക്കുന്ന വസ്തുക്കളെയോ പിത്തവൎദ്ധനങ്ങളായിരിക്കുന്ന വരക

മൂലനെല്ലു മുതലായതുകളെയൊ അധികമായി ഭക്ഷിച്ചാൽ എകൃൽപ്ലീഹകളിലുള്ള രക്തം ഇളകി മേല്പോട്ട വ്യാപിച്ച വായ, മൂക്ക മുതലായ ദ്വാരങ്ങളൂടെയും, കീഴ്പോട്ട വ്യാപിച്ച മലദ്വാരത്തൂടെയും മൂത്രദ്വാരത്തൂടെയും, സൎവ്വാംഗം വ്യാപിച്ചാൽ സകല രോമകൂപങ്ങളൂടേയും പുറത്തു പുറപ്പെട്ടുകാണാം. അതിന്ന രക്തപിത്തമെന്ന പേരാകുന്നു. അത ഊൎദ്ധ്വഗവും അധോഗവും ഉഭയായനവും ഇങ്ങിനെ മൂന്നുപ്രകാരത്തിലാകുന്നു. വായ മുതലായിട്ടുള്ള ദ്വാരങ്ങളിൽക്കൂടി വരുന്നത ഊൎദ്ധ്വഗമെന്ന അറിക. മലദ്വാരം മുതലായതിൽക്കൂടി വരുന്നത അധൊഗമെന്ന അറിക. രണ്ടുപ്രകാരവുമായാൽ ഉഭയായനമെന്ന അറിക. അതുകളിൽവച്ച ഊൎദ്ധ്വഗമായതിന്ന മുന്തിരിങ്ങ, നെല്ലിക്ക മുതലായ മൃദുദ്രവ്യങ്ങളെക്കൊണ്ട വയറിളക്കുക.

(വയറിളക്കുവാൻ അഭയാദി കഷായം)

൨. അഭയാമലകദ്രാക്ഷാക്വാഥൊമധുസിതാന്വിതാ ।
ഊൎദ്ധ്വഗെരക്തപിത്തെതുവിരെകായപ്രശസ്യതെ ॥

കടുക്ക, നെല്ലിക്ക, മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച പഞ്ചസാരയും തേനും മേല്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. എന്നാൽ വയറിളകും. രക്തപിത്തം ശമിക്കുകയും ചെയ്യും.

൩. വിഷ്ണുക്രാന്ത്യാഃപിബെൽകല്കംപയസാകുംകുമസ്യവാ ।
ശമ്മലീമുകുളാനാംവാതതസ്തസ്യപ്രശാന്തയെ ॥

വയറിളക്കിയതിന്റെശേഷം വിഷ്ണുക്രാന്തി പാൽ വീഴ്ത്തിയരച്ച സേവിപ്പിക്കുക. അല്ലായെങ്കിൽ കുംകുമകേസരമൊ പൂളയുടെ മൊട്ടൊ പാലിലരച്ച സേവിപ്പിക്കുക. ഊൎദ്ധ്വഗമായ രക്തപിത്തം ശമിക്കും.

൪. രസംധുൎദ്ധൂരപത്രസ്യചതുൎഗ്ഗുണഘൃതാന്വിതം ।
സമ്മൎദ്യനീരസീകൃത്യഘൃതംമൂൎദ്ധ്നിപ്രലേപയെൽ ॥

ഉമ്മത്തില പിഴിഞ്ഞ നീര നാലിരട്ടി നെയ്യുകൂട്ടി ഉരസി നീര വററിയാൽ നെയ്യ മൂൎദ്ധാവിൽ തലോടുക. രക്തപിത്തം ശമിക്കും.

(മൂക്കിൽക്കൂടി ചോരവരുന്നതിന്ന)

൫. പടൊലപത്രസാരെണനവനീതംവിമൎദ്ദ്യതൽ ।
വിധായനീരസംതെനമൂൎദ്ധ്നിലെപംപ്രകല്പയെൽ ॥

൬. നാസാമാൎഗ്ഗാഗതംരക്തപിത്തമാശുനിയച്ഛതി ।
കൎണ്ണാദ്ധ്വനാതുവില്വപത്രജെനരസെനതൽ ॥

പടോലത്തിൻെറ ഇല പിഴിഞ്ഞ നീരും വെണ്ണനെയ്യും സമം ചേൎത്ത ഉരസി നീരറുത്ത മൂൎദ്ധാവിലിടുക. മൂക്കിൽക്കൂടെ ചോര വരുന്നത മാറും കുളത്തില പിഴിഞ്ഞ നീരിൽ വെണ്ണനെയ്യ കൂട്ടി മേൽപ്രകാരം ചെയ്താൽ ചെവിയിൽകൂടി ചോര പോകുന്നത മാറും.

(കണ്ണിൽക്കൂടെ ചോരവരുന്നതിന്ന)

൬. സംക്ഷുദ്യത്രിപദീപത്രംവസ്ത്രേനിഷ്പീഡ്യതദ്രസം।
നാളികെരോദകെസിഞ്ചെൽകരുകഞ്ചാത്രയൊജയെൽ॥

൭. അക്ഷ്ണൊരാശ്ച്യോതനന്തെനരക്തപിത്തനിബൎഹണം। ജീവന്തീംസസൎപ്പിഭ്യാംമൂൎദ്ധ്നൊലെപശ്ചശസ്യതെ॥

നിലംപരണ്ട ഇടിച്ച വസ്ത്രത്തിലിട്ട ഞെക്കി നീരെടുത്ത അത ഇളന്നീർ വെള്ളത്തിൽ ചേൎത്ത അല്പം തേററാമ്പരലും അരച്ചുചേൎത്ത അതുകൊണ്ട കണ്ണിൽ ധാരയിടുക. കണ്ണിൽക്കൂടെ ചോര പോകുന്നത മാറും അടപൊതിയൻകിഴങ്ങിൻെറ നീരും നെയ്യുംകൂട്ടി ഉരസി മൂൎദ്ധാവിലിടുകയുമാം.

(ചോര ഛൎദ്ദിക്കുന്നതിന്ന)

൮. സഹസ്രവെധ്യാശ്ചൂൎണ്ണന്തുനവനീതെനസംയുതം।
ലെഹയെദാതുരംവൈദ്യോരക്തഛൎദ്ദിപ്രശാന്തയെ॥

സഹസ്രവേധി പൊടിച്ച വെണ്ണനെയ്യ കൂട്ടി സേവിപ്പിക്കുക. ചോരഛൎദ്ദിക്കുന്നത മാറും.

(വടശുംഗാദി കഷായം)

൯൦. വടശുംഗബലൊശീരവൃഷമൂലൈഃപ്രസാധിതഃ।
പിതഃകഷായസ്സക്ഷീരൊരക്തപിത്തനിബഹ്ണഃ॥

പേരാൽമൊട്ട, കുറുന്തോട്ടിവേര, രാമച്ചം, ആടലോടകത്തിൻവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച പാൽകൂട്ടി സേവിപ്പിക്കുക. രക്തപിത്തം ശമിക്കും.

(ശതാവരി കഷായം)

൯൧. അധൊഗെതുശതാവൎയ്യാമൂലെനക്വഥിതംജലം।
മധുമച്ഛസ്യതെപീതംതത്സദ്യസ്സന്നിയച്ഛതി॥

അധോഗമായിരിക്കുന്ന രക്തപിത്തത്തിന്ന ശതാവരിക്കിഴങ്ങ കഷായംവെച്ച തേൻ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സെവിപ്പിക്ക.

(മൂത്രമാൎഗ്ഗത്തിൽക്കൂടെ ചോരവരുന്നതിന്ന)

൯൨. പഞ്ചമൂലബലാഭീരുസിദ്ധഃകഫഃപയൊപിവാ।
പീതംപ്രശമയെൽസദ്യഃപിത്താസൃങ്മൂത്രമാൎഗ്ഗഗം ॥

(പഞ്ചമൂലാദി കഷായം)

ഓരിലവേര, മുവ്വിലവേര, ചെറുവഴുതിനവേര, ചെറുവൂള വേര, ഞെരിഞ്ഞില, കുറുന്തോട്ടിവേര ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ചിട്ടൊ പാൽ കുറുക്കിയിട്ടൊ സെവിപ്പിച്ചാൽ മൂത്രദ്വാരത്തൂടെ രക്തം പോകുന്നത ശമിക്കും.

(മലദ്വാരത്തൂടെ രക്തംപോകുന്നതിന്ന)

൯൩. പിഷ്ടാശന്മലിനിൎയ്യാസമജാക്ഷീരെണപായയേൽ ।
ഗുദാദ്ധ്വനാപ്രവൃത്തന്തുരക്തപിത്തംനിയച്ഛതി ॥

പൂളപശയരച്ച, ആട്ടിൽപാലിൽ കലക്കി സേവിപ്പിക്കുക. മലദ്വാരത്തൂടെ പോകുന്ന രക്തപിത്തം ശമിക്കും.

(ശാരിബാദി കഷായം)

൯൪. ശാരിബാമധുകോശീരതണ്ഡുലീയകവാളകൈഃ ।
ദ്രാക്ഷാഹിമസമംഗാഭിരുല്പലെനച സാധിതഃ॥

൯൫. ഊൎദ്ധ്വാധോഗംദ്വിമാൎഗ്ഗംവാരക്തപിത്തന്നിയച്ഛതി ।
അത്രപാദശ്ശതാവൎയ്യായൊജ്യഇത്യപരെവിദുഃ ॥

നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ഇരട്ടിമധുരം, രാമച്ചം, ചെറുചീരവേര, ഇരുവേലി, മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം, ചന്ദനം, പറച്ചുണ്ടവേര, ചെങ്ങഴിനീൎക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച തേനും പഞ്ചസാരയും മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിച്ചാൽ എല്ലാ രക്തപിത്തവും ശമിക്കും. (ഇതിൽ നാലിൽ ഒരു ഭാഗം ശതാവരി ചേൎക്കേണമെന്ന ചിലരുടെ പക്ഷം)

(രക്തപിത്തത്തിന്നുള്ള സിദ്ധൌഷധങ്ങൾ)

൯൬ നിഷ്പിഷ്യവിഷപത്രാണിനവനീതെനഭക്ഷയെൽ ।
പലാശസ്യത്വചാബൊളപല്ലവാന്യഥവാതഥാ ॥

൯൭. ക്ഷീരെണസേവയേൽസദ്യോരക്തപിത്തപ്രശാന്തയെ ।
തിസ്രഔഷധയസ്സിദ്ധാവിഫലാനകദാചനാ ॥

ആടലോടകത്തില അരച്ച വെണ്ണനെയ്യു ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കുക. പ്ലാശിൻതോലരച്ച മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്കുക. ഞെഴകിൻകുമ്പ അരച്ച പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക. ഇവ മൂന്നും സിദ്ധൌഷധങ്ങളാകുന്നു.

(ചന്ദനാദി ഘൃതം)

൯൮. കഷായെചന്ദനസാരെണസിദ്ധെമധുകകല്കിതെ ।
ശതാവരീരസൊപെതംസിദ്ധംസൎപ്പിശ്ചതദ്ധിതം ॥

ചന്ദനം കഷായംവെച്ച ഇരട്ടിമധുരം അരച്ചുകലക്കി ശതാവരിനീരും നെയ്യും സമം ചേൎത്ത കാച്ചി അരിക്കക. ഈ നെയ്യ രക്തപിത്തത്തിന്ന നല്ലതാകുന്നു.

(ശതാവൎയ്യാദി ഘൃതം)

൫൯. ശതാവരീബലാധാത്രീവൃഷമൂലൈഃപലോന്മിതൈഃ ।
ജലാഢകംവിപച്യാസ്മിൻപാദശെഷെപരിസ്രുതെ ॥

൬൦. സിതാപലാഷ്ടകംദത്വാഘൃതസ്യകുഡുബന്തഥാ ।
വിപച്യമാനെസാന്ദ്രെതുവാംശീഗോക്ഷുരയഷ്ടിഭിഃ ॥

൬൧. ഭൂതാലകന്ദശൈലെയസീതാവസുകവാളകൈഃ । പ്രത്യേകംകൎഷഭാഗസ്ഥെഘൃതജയെഛ്ലക്ഷ്ണചൂൎണ്ണിതൈഃ ॥

൬൨. തൽപശ്ചാദവതാൎയ്യാശുശീതീഭൂതംപ്രയോജയേൽ ।
സൎവ്വേഷാംരക്തപിത്താനാംഘൃതഎഷപ്രശസ്യതെ ॥

ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, കുറുന്തോട്ടിവേർ, നെല്ലിക്ക, ആടലോടകത്തിൻവേര ഇവ ഓരോപലം നാലിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ച നാനാഴിയാക്കി അരിച്ച എട്ടുപലം പഞ്ചസാര കലക്കി നാഴി നെയ്യ ചേൎത്ത കുറുക്കി സാന്ദ്രപാകമായാൽ കുവ്വപ്പൊടി, ഞെരിഞ്ഞിൽ, ഇരട്ടിമധുരം, നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ, കന്മതം, തിപ്പലി, താൎതാവൽവേര, ഇരുവേലി ഇവ മുമ്മൂന്നു കഴഞ്ചെ പൊടിച്ച ശീലപ്പൊടിയിട്ട ആ പൊടിവിതറി ഇളക്കിച്ചേൎത്ത വാങ്ങി ആറിയാൽ അത ദീപനത്തിന്ന തക്കവണ്ണം സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാ രക്തപിത്തവും ശമിക്കും. രക്തപിത്തങ്ങളിൽ ഊൎദ്ധ്വഗമായിട്ടുള്ളത സാദ്ധ്യമെന്നും അധോഗമായിട്ടുള്ളത പത്ഥ്യാഭ്യാസംകൊണ്ട അധികം ഉപദ്രവിക്കാതെ നില്ക്കുമെന്നും ഉഭയമാൎഗ്ഗേണ ഉള്ളതായാൽ അസാദ്ധ്യമെന്നും ശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തമാകുന്നു. ആയത വൈദ്യൻ അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

കാസ ചികിത്സാ

൬൩. അഥകാസചികിത്സാത്രകാസാഃപഞ്ചവിധാസ്മൃതാഃ । വാതപിത്തകഫൈരാദ്യാസ്ത്രയൊദ്വൌക്ഷതശോഷജൌ ॥

കാസചികിത്സയെ പറയുന്നു. കാസങ്ങൾ അഞ്ച വിധത്തിലാകുന്നു. വാതപിത്തകഫങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഉരഃക്ഷതംകൊണ്ടും ക്ഷയംകൊണ്ടും ഉണ്ടാകും.

൬൪. തൈക്രമെണബലൊദ്രിക്താസ്സൎവ്വേചാപെക്ഷയാക്ഷയാ । കുൎവ്വന്തിതസ്മാദാശേഷതാശ്ചികിത്സെദാശുകാരിണഃ ॥

മേല്പറഞ്ഞവ അഞ്ചും ക്രമേണ ബലമേറുന്നവയാകുന്നു. എല്ലാ കാസങ്ങളും ചികിത്സിക്കാതെ ഇരുന്നാൽ ഉടനെ ദേഹത്തെ ക്ഷയിപ്പിക്കും. അതുഹേതുവായിട്ട ആശുകാരികളായിരിക്കുന്ന അതുകൾക്ക ചികിത്സ ഉടനെ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

൮൫. ഭൎജ്ജയിത്വാടരൂഷസ്യപത്രാണിസഹചൂൎണ്ണയെൽ ।
ലാജാനാംതുല്യഭാഗെനസിതയാതദ്രജൊഹിതം ॥

ആടലോടകത്തില വറുത്ത മലരസമം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച ആ പൊടി പഞ്ചസാരകൂട്ടി സെവിപ്പിക്ക. കാസങ്ങൾ ശമിക്കും.

൮൬. പിഷ്ട്വാബൃഹതികാമൂലംമധുനാപരിലേഹയെൽ ।
ഖളൊബൃഹതികാപത്രസിദ്ധശ്ചപരമൌഷധം ॥

ചെറുവഴുതിനവേര തേനിലരച്ച സേവിപ്പിക്ക. ചെറുവഴുതിനയുടെ ഇലകൊണ്ട മുക്കുടിവെച്ച കുടിപ്പിക്ക.

൮൭. ഐലെയകരസംജീൎണ്ണഗുളയുക്താപ്രഗെതരാം ।
പായയെച്ഛ്രമനംയാതികാസാപഞ്ചവിധഃക്ഷണാൽ ॥

മുക്കാപ്പീരകത്തിന്റെ ഇല പിഴിഞ്ഞ നീരെടുത്ത പഴയ ശൎക്കരചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാക്കാസങ്ങളും ഉടനെ മാറും.

(വ്യോഷാദി പൊടി)

൮൮. വ്യോഷംവൃഷസ്യതുല്യാംശംകൃത്വാസഞ്ചൂൎണ്ണ്യലെഹയേൽ । സക്ഷൌദ്രംസിതയൊപെതംപ്രാതഃകാസപ്രശാന്തയെ ॥

ചുക്കമുളകുതിപ്പലി ഇവയൊട സമം ആടലോടകത്തില വറുത്തുപൊടിച്ചത ഒക്കക്കൂട്ടി പൊടിച്ച തേനും പഞ്ചസാരയും കൂട്ടി സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാക്കാസങ്ങളും ശമിക്കും.

(ഗുളശുണ്ഠി)

൮൯. ഗുളംദ്വിഗുണിതംശുണ്ഠ്യാസ്തതൊദ്വിഗുണിതാംസ്തിലാൻ । കൃത്വാതാശ്ചസമായൊജ്യമുസലെനവിമൎദ്ദയേൽ ॥
൯൦. അശ്മൊലൂഖലആധായസ്ഥാപയെച്ചസുഭാജനെ ।
തത്ഭക്ഷിതംപ്രഗെയദ്വാബഹ്വകൃത്വൊനിയച്ഛതി ॥
൯൧. കാസാൻവഞ്ചാരുചിഛൎദ്ദിഗുന്മൊദരഃക്ഷതമാരുതാൻ ।
അഗ്നെശ്ചബലമാധത്തെബല്യോവൎണ്ണപ്രസാദനഃ ॥

ചുക്കിന്റെ പൊടിയിൽ ഇരട്ടി ശൎക്കരയും അതിൽ ഇരട്ടി വറുത്ത എള്ളും തമ്മിൽചേൎത്ത കല്ലൊരലിലിട്ട ഇരുമ്പൊലയ്ക്കകൊണ്ട ഇടിച്ച പാകംചെയ്ത നല്ല പാത്രത്തിലാക്കി അതിൽനിന്ന കുറേശ്ശ എടുത്തു സേവിപ്പിക്കുക.

(ലാജാമലകാദി പൊടി)

൩൨. ലാജാമലകവൈദെഹീസിതാനാഗരകാഭയാഃ ।
ചൂൎണ്ണിതാസ്സമഭാഗെനമധ്വാജ്യാഭ്യാഞ്ചതദ്ധിതാഃ ॥

മലര, നെല്ലിക്കാ, തിപ്പലി, ചുക്ക, കടുക്ക ഇവ പൊടിച്ച പഞ്ചസാരയും തേനും നെയ്യും ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(ലാജവിശ്വാദി പൊടി)

൩൩. ലാജവിശ്വാഭയാകൃഷ്ണാധാത്രീതുല്യന്തുജീരകം ।
സൎവ്വതുല്യാഞ്ചഭൂനിംബംചൂൎണ്ണയിത്വാസിതാസമാം ॥

൩൪. തതൊമാത്രാംപ്രയുഞ്ജീതമധ്വാജ്യലുളിതാംപ്രഗെ ।
നിശിവാബഹുശൊവാപിസൎവ്വകാസപ്രശാന്തയെ ॥

മലര, ചുക്ക, കടുക്ക, തിപ്പലി, നെല്ലിക്ക ഇവ ഓരോ കഴഞ്ച ജീരകം അഞ്ചുകഴഞ്ച, കിരിയാത്ത പത്തുകഴഞ്ച ഇങ്ങിനെ കൂട്ടിപൊടിച്ച ആ പൊടി പഞ്ചസാരയും തേനും നെയ്യും ചേൎത്ത രാവിലെയൊ രാത്രിയിലൊ പലവട്ടമായിട്ടൊ സേവിപ്പിക്ക.

(വ്യോഷാദി കഷായം)

൩൫. വ്യോഷതാമലകീയഷ്ടിഭാൎങ്ഗിഭിസ്സംപ്രസാധിതഃ ।
പീതഃകഷായഃപഞ്ചാപി കാസാനാശുനിയച്ഛതി ॥

ത്രികടു, കിഴാനെല്ലി, എരട്ടിമധുരം, ചെറുതേക്കിൻവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച സെവിപ്പിക്ക. എല്ലാകാസങ്ങളും ശമിക്കും.

(വാശാദി കഷായം)

൩൬. വാശാകാസഹരാംഭൊദഗുളൂചീവിശ്വധാന്യകൈഃ ।
ഭാൎങ്ഗീഹരിദ്രാവൈദേഹീസഹിതൈഃകഥിതംജലം ॥

൩൭. സിതാജീരകസംയുക്തംപായയെൽകാസശാന്തയെ ।
ദശമൂലകഷായംവാവൃഷമൂലെനവാശൃതം ॥

ആടലോടകത്തിൻവേര, പൊന്നാവീരത്തിൻവേര, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചിററമൃത, ചുക്ക, കൊത്തമ്പാലയരി, ചെറുതേക്കിൻവേര, വരട്ടമഞ്ഞൾ, തിപ്പലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച ജീരകവും പഞ്ചസാരയും മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ദശമൂലംകൊണ്ടൊ ആടലോടകത്തിൻവേരുകൊണ്ടൊ കഷായം വെച്ച മേൽപ്രകാരം സെവിപ്പിക്ക.

(കൂശ്മാണ്ഡ രസായനം)

൩൮. കൂശ്മാണ്ഡസ്യപുരാണസ്യത്വഗസ്ഥിരഹിതാംതുലാം ।
സ്വെദയിത്വാവിനിഷ്പീഡ്യഘൃതപ്രസ്ഥെതുഭൎജ്ജയെൽ ॥

൩൯. ക്ഷൌദ്രവൎണ്ണാംവിനിഷ്പിഷ്യതദ്രസസ്യാഢകെപുനഃ।
തുലാപാദംസിതാംദത്വാതത്രൈതൽപരിയോജയേൽ॥
൪൦. ഘൃതസ്യകുഡുബൌദ്വൌചദത്വാമന്ദാഗ്നിനാപുനഃ॥
പച്യമാനെതുസാന്ദ്രേസ്മിൻകൃഷ്ണാജീരകവിശ്വതഃ॥
൪൧. ദ്വെദ്വെപലെത്രിജാതസ്യധാന്യസ്യമരിചസ്യച।
പലാൎദ്ധഭാഗംപ്രത്യേകംയോജയെൽശ്ലക്ഷ്ണചൂൎണ്ണിതം॥
൪൨. മധുനഃകുഡുബൌദ്വൌചശീതെതത്രാവതാൎയ്യതു।
ഖജെനാമത്ഥ്യസംയുജ്യസൽപ്യന്തഷ്ണൂഭക്തെജനെ॥
൪൩. തന്നിഹന്ത്യുപയോഗെനകാസയിൎദ്ധമാരുചിക്ഷയാൻ।
ശ്വാസഞ്ചരക്തപിത്തഞ്ചശമയെൽക്ഷതമെവച॥
൪൪. മെധാസ്മൃതിബലാധായസന്ധാനംബൃംഹണംപരം।
ഹൃദ്യഞ്ചൈതൽപരാനാമ്നാകൂശ്മാണ്ഡകരസായനം॥

പഴയ കുമ്പളങ്ങ തൊലിയും കരടും നീക്കി ഒരു തുലാം തൂക്കി എടുത്ത ചിരകി വാട്ടിപിഴിഞ്ഞ നീരുകളഞ്ഞ എടങ്ങഴി നെയ്യിൽ വറുത്ത തേനിൻെറ നിറമായാൽ വാങ്ങി വറുത്തത വേറെ എടുത്ത അരച്ച പതിനാറു നാഴി പഴെ കുമ്പളങ്ങ നീരിൽ ഇരുപത്തഞ്ച പലം പഞ്ചസാര കലക്കി അതിൽ വറുത്തരച്ചതും ചേൎത്ത ഇരുനാഴി നെയ്യും ചേൎത്ത കുറുക്കി സാന്ദ്രപാകമായാൽ തിപ്പലി, ജീരകം, ചുക്ക ഇവ ഈരണ്ടുപലം ഏലത്തരി, ഇലവങ്ങത്തൊലി, പച്ചില, കൊത്തമ്പാലയരി ഇവ ആറാറു കഴഞ്ച ഒക്കക്കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച ശീലപ്പൊടിയിട്ട ആ പൊടി വിതറി ഇളക്കിചേൎത്ത വാങ്ങി ആറിയാൽ ഇരുനാഴി തേൻ ഒഴിച്ച കയിൽകൊണ്ട ഇളക്കി യോജിപ്പിച്ച നന്നായിട്ടുള്ള പാത്രത്തിലാക്കി അതിൽനിന്ന വേണ്ടത എടുത്ത നിത്യമായി സേവിപ്പിക്ക. കൊര, എക്കിട്ടം, അരുചി, ക്ഷയം, ഏക്കം, രക്തപിത്തം, ഉരഃക്ഷതം ഇവ ശമിക്കും.

(കൎപ്പൂരാദി പൊടി)

൪൫. കൎപ്പൂരദലതക്കോലലൊല്യജാതീഫലൈസ്സമൈഃ।
കൃഷ്ണാലവങ്കമരിചനാഗവിശ്വാൻവിവൎദ്ധിതാൻ॥
൪൬. കൃത്വാസഞ്ചൂൎണ്ണ്യസിതയാചൂൎണ്ണന്തൽപരിശീലയെൽ।
തദ്രോചനഞ്ചഹൃദ്യഞ്ചവൈസ്വൎയ്യക്ഷയകാസജിൽ॥
൪൭. ഗുന്മാൎശ്ശ്വാസവമഥുകണ്ഠാമയനിബൎഹണം।
പ്രയുക്തഞ്ചാന്നപാനേഷുഭക്തദ്വേഷനിവാരണം॥

കൎപ്പൂരം, പച്ചില, തക്കോലപ്പൊട്ടിൽ, പാച്ചോററിത്തൊലി ജാതിക്ക ഇവ ഓരോ കഴഞ്ച ഇലവങ്ങത്തൊലി, തിപ്പലി, കുരു

മുളക, നാഗപ്പൂവ്വ, ചുക്ക ഇവ ഈരണ്ടു കഴഞ്ച പൊടിച്ച സമമായി പഞ്ചസാര ചേൎത്ത സേവിപ്പിച്ചാൽ രുചിയും ഹൃദയത്തിന്ന പ്രസാദവുമുണ്ടാകും. ഒച്ചയടപ്പ, ക്ഷയം, കുര, ഗുന്മം, അൎശ്ശസ്സ, ഏക്കം, ഛൎദ്ദി, കണ്ഠരോഗം ഇവയും ശമിക്കും. അന്നപാനങ്ങളോട ചേൎത്ത സേവിപ്പിച്ചാൽ ഭക്തദ്വേഷം ശമിക്കും.

(അമൃതാദി എണ്ണ)

൮൮. അമൃതാവൃഷനിൎഗ്ഗുണ്ഡീദ്വിരെഫഗിരിമൎദ്ദിനീഃ।
 ഐലെയകഞ്ചവെത്രാഗ്രംസംക്ഷുദ്യപരിപീഡയേൽ ॥
൮൯. തദ്രസെഥജടാകുഷ്ഠശാരിബാദാരുചന്ദനൈഃ । അഭ
 യാരോഹിണീലാക്ഷായഷ്ടിസജ്ജരസാന്വിതൈഃ ॥
൯൦. കല്ക്കിതൈൎന്നാളികേരസ്യസ്നേഹസ്തിലജഎവവാ ।
 വിപകഃസ്സവ്വകാസഘ്നശ്ശ്വാസാനാഞ്ചനിബൎഹണഃ ॥

ചിററമൃത, ആടലോടകത്തില, കരിനൊച്ചിയില, കഞ്ഞുണ്ണി, മലയമുക്കി, മുക്കാപ്പീരകത്തില, ചൂരൽതല ഇവ ഇടിച്ചു പിഴിഞ്ഞ നീരിൽ മാഞ്ചി, കൊട്ടം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ദേവതാരം, ചന്ദനം, കടുക്ക, കടുകരോഹണി, കോലരക്ക, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ കാച്ചി തേപ്പിച്ചാൽ കാസശ്വാസങ്ങൾ ശമിക്കും.

(വാശാഘൃതം)

൯൧. വാശാംസമൂലാംസംക്ഷുദ്യസ്വരസേതസ്യകല്ക്കിതൈഃ ।
 തൽപുഷ്പൈസ്സാധിതംസൎപ്പിസ്സക്ഷൌദ്രംശ്വാസകാസജിൽ ॥

ആടലോടകം സമൂലം ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീരിൽ ആടലോടത്തിന്റെ പൂവ്വരച്ചുകലക്കി നെയ്യ ചേൎത്ത കാച്ചി അരിച്ച ആ നെയ്യ സേവിപ്പിച്ചാൽ കാസശ്വാസങ്ങൾ ശമിക്കും.

ശ്വാസഹിദ്ധ്മ ചികിത്സാ

൯൨. ശ്വാസഹിദ്ധ്മചികിത്സാഥശ്വാസൊഹിദ്ധ്മാചഹേതുഭിഃ । സമാനൈൎജ്ജായതെതസ്മാൽസമാനന്തച്ചികിത്സിതം ॥

ശ്വാസഹിദ്ധ്മചികിത്സയെ പറയുന്നു. ക്ഷുദ്രകൻ മുതലായ ശ്വാസങ്ങളും അന്നജമുതലായ എക്കിട്ടങ്ങളും സമാനഹെതുക്കളെക്കൊണ്ടു ഉണ്ടാകുന്നതാകയാൽ അതുകളുടെ ചികിത്സകളും തുല്യങ്ങളായിരിക്കും.

(നയൊപായ കഷായം)

൯൩. ബലായാദശഭിൎഭാഗൈൎദ്വാഭ്യാംജീരകവിശ്വയൊഃ ।
 സിദ്ധഃകഷായൊനയൊപായശ്ശ്വാസഹിദ്ധ്മഹരഃപരം॥

കരന്തൊട്ടിവെര പത്താംശം ജീരകം ചുക്ക ഇവകൊണ്ടൊ ന്നാംശം ഇഞ്ചിനെചെൎത്ത കഷായം വെച്ച സെവിപ്പിച്ചാൽ ശ്വാസഹിദ്ധ്മകൾ ശമിക്കും

(ബലാജീരകാദി കഷായം)

൩൩- ബലാജീരകമെവെല്ലക്ഷ്മലാജ്ജവിലാമരഹൌഷധൈഃ।
ദെവദാരുഗ്ഗുഹാവാശാസഹിതൈഃക്വഥിതംജലം॥
൩൪- കൃഷ്ണാമധുസിതൊപെതം ശ്വാസകാസഹരംപരം।
ആജംപയൊവാസംസിദ്ധമെഭിശ്ശൃക്ക്രയാന്വിതം॥
കരന്തൊട്ടിവെര ജീരകം മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ കരിമ്പ മലരു ഉഴുന്തിൻവെര ചുക്ക ദെവതാരം മുവ്വിലവെര ആടലൊടകത്തിൻവെര ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തിപ്പലിയും തെനും പഞ്ചസാരയും ചെൎത്ത സെവിപ്പിച്ചാൽ ശ്വാസകാസങ്ങൾ ശമിക്കും- മെല്പറഞ്ഞ മരുന്നിട്ട ആട്ടിൻപാല കുറുക്കി പഞ്ചസാര ചെൎത്ത സെവിപ്പിച്ചാലും ശമിക്കും-

(ബലാരാസ്നാദി കഷായം)

൩൫- ബലാരാസ്നക്ഷുദ്രനിംബസല്ലകീപത്രയഷ്ടിഭിഃ।
കഷായസ്സാധിതൊഹന്തിശ്വാസാൻമാക്ഷികസംയുതഃ॥
കരന്തൊട്ടിവെര അരത്ത കരിമ്പ പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി രെംഗപന്നപ്പവ ഇരട്ടിമധുരം ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തെൻ മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിച്ചാൽ ശ്വാസഹിദ്ധ്മകൾ ശമിക്കും

(നിൎഗ്ഗുണ്ഡ്യാദി കഷായം)

൩൬- നിൎഗ്ഗുണ്ഡീമൂലരാസ്നാഗ്രാക്ഷുദ്രനിംബാഢ്യമൌഷധൈഃ।
കഷായൊമധുനാൻഹന്തിശ്വാസഹിദ്ധ്മജ്വരാമയാൻ॥
കരുനൊച്ചിവെര അരത്ത വയമ്പ പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി കിരിയാത്ത ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തെൻ മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- ശ്വാസഹിദ്ധ്മജ്വരങ്ങൾ ശമിക്കും-

(ശൌണ്ഡീ രസായനം)

൩൭- ശൌണ്ഡ്യാസ്സുണ്ഡുലമാദായ കഡുമ്പാകുണ്ഡലീരസെ।
പ്രക്ഷിപ്യരജനീമെകാന്നീത്വാഹനിവിശൊഷയെൽ॥
൩൮- തദെവ്വതമെകന്യായാരസെപ്യാൽശ്രീരസെചിച।
സുഷവിപത്രസാരെചനിൎഗ്ഗുണ്ഡീപത്രജെരസെ॥
൩൯- ആൎദ്രകൊസഹരാതഥമാവാശാചത്രൊൎദ്ധവെവിഷ।

ശൈലേയകരസേവ്യാജാക്ഷീരൈരേവം പുനശ്ശ്രുതൽ॥
൩൧- സഞ്ചൂർണ്ണ്യ വൈണവേ പാത്രേ രക്ഷന്നിക്ഷിപ്യ യത്ന
തഃ। സിതാമധുയുതം തച്ച സേവിതം ശ്വാസകാസജിൽ॥

തിപ്പലിയുടെ അരിയെടുത്ത നാഴിയായാൽ ഇശങ്കിന്റെറ്റു ഷ പിഴിഞ്ഞ നാഴി നീരെടുത്ത അതിൽ ഒരുരാത്രി മുഴുവൻ ഇട്ടുവെച്ചു പിറേറന്നാൾ ഉണക്കുക- ഇപ്രകാരം ചെലിപ്പരുത്തിയില നീരിലും ചെറുവഴുതിനയില നീരിലും പുല്ലാനിയില നീരിലും കരുനൊച്ചിയില നീരിലും എരിക്കില നീരിലും പൊന്നാവിരത്തില നീരിലും ആടലോടകത്തില നീരിലും മുക്കാപ്പീരത്തില നീരിലും ആട്ടിൻപാലിലും ഓരോരാത്രിയിട്ടുവെച്ചു പിറേറന്നാൾ ഉണക്കി ഒടുക്കം അതു പൊടിച്ചു മുളകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ പാത്രത്തിലാക്കി സൂക്ഷിക്കുക- ഇതു പഞ്ചസാരയും തേനും ചേർത്തു സേവിപ്പിച്ചാൽ കുര എക്കം എക്കിട്ടം ഇവ ശമിക്കും.

(ജീരകാദി പൊടി)

൩൨- ജീരകവ്യോഷമുസ്തൈസ്സ്ഥൂലഭൂനിംബോശീരവാളകൈഃ।
രാസ്നാജാതിഫലാജാജീവരാകല്ലാഗ്രാലവംഗകൈഃ॥
൩൩- അഗ്രഗ്രാഹ്യജമോദാക്കരാഗപുഷ്കരമൂലകൈഃ।
ബലായത്രവിളംഗാഖ്യാശതവേധീന്ദ്രലോതകൈഃ॥
൩൪- കർപ്പൂരമൃഗനാഭിഭ്യാം സഹിതൈസ്തുല്യചൂർണ്ണിതൈഃ।
സസിതൈർമ്മധുനാലീഢൈശ്ശാന്തിസ്സ്യാൽ ശ്വാസകാസയോഃ॥

ജീരകം ത്രികട്ടു മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ചൂലത്തരി പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽത്തൊലി രാമച്ചം ഇരുവേലി അരത്ത ജാതിക്ക ആശാളി കരയാമ്പൂവ്വ വയമ്പ ഏലവങ്ങത്തൊലി അക്കിക്കറുക അയമോദകം അക്ലാരിതേങ്ങ പുഷ്കരമൂലം കരന്തോളിവേര ഊരകത്തിൻചേര ചെങ്കുറുന്തോട്ടിവേര വിഴാലരി കിരിയാത്ത സഹസ്രവേധി കന്മതം പച്ചക്കർപ്പൂരം മെരുകിൻപട്ട ഇവ പൊടിച്ചു പഞ്ചസാരയും തേനും ചേർത്തു സേവിപ്പിച്ചാൽ എക്കവും കുരയും ശമിക്കും-

(ഭൂനിംബാദി പൊടി)

൩൫- ഭൂനിംബമൂലതാഗ്രാസ്നാവചാമധുകപിപ്പലീഃ।
ആഖ്യാജീരകസൈരേയയുതാവ്യജാജീസമന്വിതാഃ॥
൩൬- സപ്തച്ഛദവൃഷാളക്സുരസൈലേയകാംബുഭിഃ।
നിർഗ്ഗുണ്ഡീട്ടംഗഗാംഗേയചവ്യചോരൈസ്ഥിരൈസ്സരവിഃ।
൩൭- പിഷ്ടൈർവാകുചമഹൗഷധചൂർണ്ണം കൃതം ശ്വാസശോഷ്യത്ര

ഇ। കര്‍പ്പൂരം കുങ്കുമഞ്ചാപി യോജയിത്വാ സമാംശകം॥
൬൮- സിതയാ ഭക്ഷയെല്‍ പ്രാതന്മധുനാവാമഹര്‍മ്മഹുഃ।
ശ്വാസം കാസഞ്ച ഹിക്മാഞ്ച സദ്യസ്തന്നിയച്ഛതി॥

പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മല്‍തൊലി അരത്ത വയമ്പ ഇരട്ടിമധുരം തിപ്പലി കിരിയാത്ത ജീരകം കരിംകുറിഞ്ഞിവെര കാട്ടുമുല്ലവെരുമ്മല്‍തൊലി അശാളി ഇവ പാല ആടലൊടകം വെള്ളരിക്ക കരത്തുളസി മുക്കാപ്പീരകം കരുനൊച്ചി കഞ്ഞുണ്ണി ഉമ്മത്ത ഇവകളുടെ ഇലകള്‍ വെവ്വെറെ വാട്ടിപിഴിഞ്ഞ നീരുകളില്‍ ഓരൊരൊ ദിവസം അരച്ച ഉണക്കിപ്പൊടിച്ച അതില്‍ കുങ്കുമവും പച്ചക്കര്‍പ്പൂരവും കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച പഞ്ചസാര ചെര്‍ത്തിട്ടൊ തെനില്‍ ചാലിച്ചിട്ടൊ രാവിലെ എങ്കിലും വലാവട്ടമായിട്ടെങ്കിലും സെവിപ്പിക്ക- എക്കം കര എക്കിട്ടം ഇവ ശമിക്കും.

(ധാന്വന്തരി ഗുളിക)

൬൯ ഏലാവിശാലയാമാതീര്‍ബൃഹത്യാവെഷ്ഠ ചജീരകം।
ചീനൊഷണ ചെന്ദ്രനിംബംരൊക്ഷംസുരദാരുവ॥
൭൦- കര്‍പ്പൂരകരിശൃംഗാഭ്യാംസമഞ്ചാമൃഗമദെനസാ।
നിഷ്പിഷ്യജീരകകാഥെനമാംഭസിചകല്പയെല്‍॥
൭൧- ഗുളികാസ്സമ്മിതാമാഷൈഃകഷായെസാധിതെപുനഃ।
പനസത്ത്വഭൃംനിംബൊജീരകൈസ്സ്വാദുയൊജിതാഃ॥
൭൨- പായയെച്ഛ്വാസനാശായകാസനാഞ്ചനിവൃത്തയെ।
യക്ഷ്മണസ്സ്വാന്തയെഹിക്കാച്ഛര്‍ദ്ദ്യൊശ്ചവിനിവൃത്തയെ॥
൭൩- കഫപ്രസെകശാന്ത്യൈചനാമ്നാധാന്വന്തരീമതാ।
ഗുളികെയംവിശെഷെണമാരുതസ്യാനുലൊമനീ॥

ഏലത്തരി ചുക്ക കുട്ടാവ അശാളി ചെറുവഴുതിനവെര കിരിയാത്ത ജീരകം വാല്മുളക പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മല്‍തൊലി രുദ്രാക്ഷം ദെവതാരം പച്ചക്കര്‍പ്പൂരം കുണ്ഡിവെണ്ണ പച്ചപ്പുഴ ഇവ ജീരകക്കഷായത്തിലും പനിനീരിലും അരച്ച ഉഴുന്നിന്‍മണിപ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി പഴുത്ത പുലാവിലഞെട്ടി പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മല്‍തൊലി ജീരകം ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച അതില്‍ ഓരൊ ഗുളികചെര്‍ത്ത സെവിപ്പിക്ക എക്കം കര രാജയക്ഷ്മാവ എക്കിട്ടം ഛര്‍ദ്ദി വായില്‍ വെള്ളം വരവ ഇവ ശമിക്കും- വായുവിന്റെ ഗതി രെക്കയും വെണ്ടുംവണ്ണമാകും- ഈ ഗുളികക്ക ധാന്വന്തരീ എന്ന പെരാകുന്നു.

(ശ്വാസാനന്ദ ഗുളിക)

൫൮.. ഹിംഗുളംവത്സനാഭിഞ്ചസകർപ്പൂരംവരാരസി
നിഷ്പിഷ്യഗുളികാഃകുൎയ്യാൽമുദ്ഗാഭാഃശ്വാസകാരയെൽ॥
൫൯- ഏതാസ്സിതായുതാസ്തൃപീതാഃകാസാനിലക്ഷയാൻ।
ഹിക്കാഞ്ചഘ്നന്തിക്ഷിപ്രംശ്വാസാനന്ദാഹ്വയാമതാഃ॥

ചായില്യം വത്സനാഭി ഇവ ശുദ്ധിചെയ്തു രണ്ടിനൊടും തുല്യമായി പച്ചക്കർപ്പൂരംചെൎത്ത ത്രിഫല കഷായത്തിൽ അരച്ച ഉഴുന്നിൻമണിപ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി മുലപ്പാലിൽ അരച്ചചെൎത്ത പഞ്ചസാരയുമിട്ടു സെവിപ്പിക്ക ഏക്കം കുരക്ഷയക്ഷയം ഏക്കിട്ടം ഇവ ശമിക്കും

(വില്വാദി ലേഹം)

൬൦- വില്വമൂലാത്തുലാമാഹിനംമിതംഷൊഡശഭിഃപലൈഃ।
സംക്ഷുദ്യനിക്ഷിപെദ്വൊരാമാഢകാനാംചതുഷ്ടയെ॥
൬൧- നിഷ്കാത്ഥ്യപാദശെഷെസ്മിൻ സംസ്രുതെസദ്ദശാംശകം।
യൊജയിത്വാപുരാണസ്യഗുളസ്യാനപചെദ്ഭിഷക്॥
൬൨- സാന്ദ്രതാസ്യാത്തദാമുസ്താനാഗകെസരധാന്യകാൻ।
വ്യൊഷമെലാംലവംഗഞ്ചാജീരകഞ്ചവിചൂൎണ്ണിതാൻ॥
൬൩- പ്രത്യെകംകൎഷഭാഗസ്ഥാൻ പ്രക്ഷിപ്യപരിയൊജയെൽ।
അവതാൎയ്യാഥശീതംതൽസെവിതംവിനിയച്ഛതി॥
൬൪- കാസാഗ്നിസദനശ്വാസപ്രമെഹക്ഷയരുചിംതഥാ।
ഹിക്കാഞ്ചരാജയക്ഷ്മാണമചിരെണനസംശയഃ॥

കൂവളത്തിൻവെര കാതല പലം പതിനാറ പതിനാറിടങ്ങഴിവെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ച നാലിടങ്ങഴിയാക്കി അരിച്ച പതിനാറ പലം പഴശൎക്കര കലക്കി കുറുക്കി കൊഴുത്തപാകമായാൽ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ നാഗപ്പൂവ്വ കൊത്തമ്പാലരി ത്രികടു ഏലത്തരി ഇലവങ്ഗത്തൊലി ജീരകം ഇവ മുമ്മൂന്നു കഴഞ്ചപൊടിച്ചിട്ട ഇളക്കി ചെൎത്ത വാങ്ങി ആറിയാൽ അതിൽനിന്ന വെണ്ടത എടുത്ത സെവിപ്പിക്ക- ഏക്കം കുര ഏക്കിട്ടം അഗ്നിമാന്ദ്യം മുതലായ രൊഗങ്ങൾ ശമിക്കും

(ശ്വാസാശനി തൈലം)

൬൫- അമൃതാവൃഷഭൂനിംബമൂൎവ്വെലാകണശൈവലാൻ।
പാഠൊലാനാഗവല്ലീഞ്ചയഷ്ടീമിന്ദ്രലതാമപി॥
൬൬- ബൃഹതീകാസമൎദ്ദഘ്നനിൎഗ്ഗുണ്ഡീസ്യന്ദനസെദ്ധൃതെ॥
ബലാനിഷ്കാഥതുല്യാംശസഹിതെഗ്നികങ്ക്ഷിതെഃ॥

വൃ൯— ജടാസരളമഞ്ജിഷ്ഠാപഞ്ചഗന്ധത്രിജാതകൈഃ।
വിപക്വൊനാളികെരസ്യസ്നെഹസ്തൈലജമെവവാ॥
വൃ൭— ആജ്യെനപയസായുക്തഃപവനസ്യാനുലൊമനഃ।
കാസഹാക്ഷയഹൃന്നാമ്നാശ്വാസാശനിരിതിസ്മൃതഃ॥

ചിററമൃത തൂടലൊടകത്തില പുത്തരിച്ചുണ്ടയില കരകമുക്കാപ്പീരം കഴിതാളച്ചുണ്ടി പടൊലം കൊടിഞാലി കാട്ടുമുല്ലയില ഉഴിഞ്ഞ ഇവ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീരൊടുസമം കുറുന്തൊട്ടികഷായം ചെൎത്ത അതിൽ മാഞ്ചി ചരളം മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി ഇരുവെലി രാമച്ചം കൊട്ടം ചന്ദനം ഇരട്ടിമധുരം ഏലത്തരി ഇലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ സമം ആട്ടിൻപാലുംചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തെപ്പിക്ക— ഇതുതന്നെ സെവിപ്പിക്കുകയുമാം ഏക്കം കുരക്കിട്ടും ക്ഷയം ഇവ ശമിക്കും

വൃ൩ - ഇത്യാഖ്യാതസ്സമാസെനശ്വാസാനാംയഉപക്രമഃ।
ശൈനവാമതിവത്തരഞ്ജരാസാഃപ്രശമംഗതാഅപി॥

ഇങ്ങിനെ ഇവിടെ ശ്വാസചികിത്സ പറഞ്ഞത എറ്റവും ചുരുക്കിയിട്ടാകുന്നു എങ്കിലും ശ്വാസങ്ങൾ അതിപ്രബലങ്ങളായാലും മെല്പറഞ്ഞ ചികിത്സയെ അനുസരിക്കാതെ ഇരിക്കയില്ലെന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വെണം

ഇതി വാഗ്ഭടസൊപാനാകരാനന്ദനാഥപണ്ഡിതപാരശവെന്ദ്രകൃതൌ ആരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം ചതുൎത്ഥസ്തബകൊനാമ ചതുൎത്ഥൊദ്ധ്യായഃ

ആരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം

പഞ്ചമാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

ക്ഷയചികിത്സാ

൧- അഥാത്രക്ഷയരൊഗസ്യചികിത്സാതത്രചാദിതയൽ॥
ക്വാഥംമധുസിതൊപെതംപ്രാതൎന്നാഗബലാശ്രിതം॥
ക്ഷയരൊഗത്തിന്റെ ചികിത്സയെ പറയുന്നു ഉരകത്തിൻ

ലേരകഷായംവെച്ചു തേനും പഞ്ചസാരയും മേമ്പൊടിചേർത്തു രാവിലെ സേവിപ്പിക്ക. കഷായം ശമിക്കും

(ലാക്ഷാദികഷായം)

൮- ലാക്ഷാനാഗബലാഭ്യാംവാതാഭ്യാഞ്ചമധുകേനവാ।
ശുണ്ഠീജീരകസംയുക്തൈസ്സൎവ്വൈരേതൈൎവ്വാകണ്ണാനചിതൈഃ॥

കോലരക്ക ഊരകത്തിൻവേര ഇവകൊണ്ടും ഇരട്ടിമധുരം ഇത്തുകളോടുകൂടെ ചേർത്തിട്ടോ കോലരക്ക ഊരകത്തിൻവേര ഇരട്ടിമധുരം ചുക്ക ജീരകം ഇവകൊണ്ടോ ഇത്തുകളോടുകൂടെ തിപ്പലി ചേർത്തിട്ടോ കഷായംവെച്ച തേനും പഞ്ചസാരയും മേമ്പൊടിചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(ഹ്രസ്വപഞ്ചമൂലാദിയും ദശമൂലാദിയും)

൯- ഹ്രസ്വൈസ്വൎവ്വാപഞ്ചഭിൎമ്മൂലൈൎബ്ബലാവൃശ്ചീവസംയു
തൈഃ। ദശമൂലപയസ്യാശതാഗന്ധാദിഭിൎവ്വാമധുൽക്കടം।

ഓരിലവേര മൂവിലവേര ചെറുവഴുതിനവേര ചെറുവൂളവേര ഞെരിഞ്ഞിൽ കറുന്തോട്ടിവേര തഴുതാമവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തേൻ മേമ്പൊടി ചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക. ദശമൂലം അടപതിയൻകിഴങ്ങ അമുക്കുരം ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ചു തേൻ മേമ്പൊടിചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(ദ്രാക്ഷാദികഷായം)

൰- ദ്രാക്ഷാജീരകയുക്തൈൎവ്വാദശമൂലാബ്ദപുഷ്കരൈഃ॥
സൎവ്വൈരേതൈഃപൃഥക്സിദ്ധമാജംക്ഷീരമഥാപിവാ॥

മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം ജീരകം ദശമൂലം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പുഷ്കരമൂലം ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തേൻ മേമ്പൊടി ചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക. മേല്പറഞ്ഞ കഷായങ്ങളുടെ മരുന്നുകൾ ഇട്ട ആട്ടിൻപാൽകാച്ചി സേവിപ്പിക്കകയും ചെയ്യാം.

(ഏലോപകുല്യാദികഷായം)

൰൧- ഏലോപകുല്യായഷ്ട്യാഹ്വാദശമൂലാമൃതാശൃതം।
സകണാജീരകക്ഷൌദ്രസിതമംഭശ്ച്യുതലിതം॥

ഏലത്തരി തിപ്പലി ഇരട്ടിമധുരം ദശമൂലം ചിററമൃത ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച തിപ്പലി ജീരകം തേൻ പഞ്ചസാര ഇവ മേമ്പൊടിചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(അമൃതാദികഷായം)

൰൨- അമൃതാദാരുമുസ്തോശീരാബ്ദവൃഷപുനൎന്നവൈഃ।
ദശമൂലബലാപഞ്ചകോലപൃശ്നീകകല്യകൈഃ॥
൰൩- സിംഹാസ്യാമൃതകാകോലീസ്തുതാരാംശ്രാജയക്ഷ്മനി॥

സലക്ഷണെപ്രയൊക്തവ്യാവിദാൎയ്യാദിരഥാപിവാ॥

ചിററമൃത ദെവതാരം കൊടിത്തൂവ്വവെര ചെറുതെക്കിൻവെര ആടലൊടകത്തിൻവെര തഴുതാമവെര ശെമ്മൂലം കറുന്തൊട്ടിവെര കാട്ടുമുളകിൻവെര കാട്ടുതിപ്പലിവെര കൊട്ടവെലിക്കിഴങ്ങ തിപ്പലി ചുക്ക ആവിൽക്കുരു ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച തെൻ മെമ്പൊടി ചെൎത്ത ലക്ഷണങ്ങളൊട തികവൊട കൂടിയ ക്ഷയരൊഗത്തിന്ന സെവിപ്പിക്ക- അല്ലാ എങ്കിൽ വിദാൎയ്യാദി ഗണം കൊണ്ട കഷായം വെച്ച തെൻമെമ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക.

(വിദാൎയ്യാദിഗണം)

൮- വിദാരിഗൊപീവൃശ്ചീവവൃശ്ചികാളീസുരദ്രുമാഃ।
സൂൎപ്പപൎണ്ണ്യൗസഹഗുച്ഛാചത്രിപാദീചൊരുപൂഗകഃ॥
൯- ബൃഹത്യാശ്രുമതീയുഗ്മഗൊക്ഷുരജീവകൎഷഭൌ।
വീരാഭീരുപയസ്യാശ്ചവിദാൎയ്യാദിൎഗ്ഗണൊമതഃ॥
൧൦- വാതപിത്തഹരൊഹൃദ്യശ്ശൊഷഗുല്മനിബൎഹണഃ।
ഊൎദ്ധ്വശ്വാസാംഗമൎദ്ദൌചകാസഞ്ചാപിനിയച്ഛതി॥

മുതക്കിൻകിഴങ്ങ നന്നാറിക്കിഴങ്ങ തഴുതാമവെര തെക്കടവെര ദെവതാരം കാട്ടുഴുന്നിൻവെര കാട്ടുപയററിൻവെര നായ്ക്കുരണവെര നിലംപരണ്ട ആവണക്കിൻവെര കാരിലവെര മുവ്വിലവെര ചെറുവഴുതിനവെര വെൾവഴുതിനവെര ഞെരിഞ്ഞില ജീവകം ഇടവകം കൊവക്കിഴങ്ങ ശതാവരിക്കിഴങ്ങ അടകൊതിയൻകിഴങ്ങ ഇത വിദാൎയ്യാദിഗണം ഇതുകൊണ്ട കഷായം നെയ്യ ലെഹം പൊടി ഇങ്ങിനെ പല വിധത്തിലും പ്രവൃത്തിക്കാം- വാതപിത്തങ്ങളും ഗുന്മവും ഊൎദ്ധ്വശ്വാസവും കാസവും അംഗങ്ങളിൽ നുറുങ്ങിനൊവുന്നതും ശമിക്കും- ഓജസ്സ ഉണ്ടാകയും ചെയ്യും

(ജംബീരനവനീതം)

൧൧- നവനീതന്തുജംബീരാത്രിഗുണെനവിലിപ്യതൽ।
പ്രാതഃപ്രതിദിനംനയെൽക്ഷന്തിക്ഷിപ്യവാരിണി॥
൧൨- പക്ഷമെവംതതസ്ത്യക്താജംബീരംസൈന്ധവെനതൽ।
പ്രാശയെദന്നസംയുക്താനവനീതംസിതാന്വിതം॥
൧൩- മധ്വന്വിതംവാപ്രത്യൂഷെലെഹ്യംകെവലമെവവാ।
രൊഗാന്ഹന്തിപനഞ്ചാദ്ധസ്സഹനന്ധാതുപൂരണം।

ഒരു ചെറുനാരങ്ങ തൂക്കി അതിൽ മൂന്നിരട്ടി വെണ്ണതെച്ച

കൊണ്ട ആ ചെറുവാരങ്ങ പൊതിഞ്ഞ പുലച്ചിസ്സ പച്ചവെള്ള ത്തിലിട്ട വെയ്ക്കുക- പിറെറന്നാൾ വെള്ളം മാറി അതിലിടുക- ഇങ്ങിനെ പതിനഞ്ച ദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ വെണ്ണനെയ്യ വെ റെ എടുത്ത ഇന്തുപ്പ ചെൎത്ത അന്നത്തൊടുകൂടെ ഉപയൊഗി പ്പിക്ക- അല്ലായെങ്കിൽ പഞ്ചസാരയൊ തെനൊകൂട്ടി രാവിലെ സെവിപ്പിക്ക- ഒന്നുംകൂടാതെയുമാം എന്നാൽ രുചിയും ദീപ നവും ശരീരത്തിന്ന സ്നിഗ്ദ്ധതയും പുഷ്ടിയുമുണ്ടാകും

(ദ്രാക്ഷാദിനെയ്യ)

൧൫- ദ്രാക്ഷാശതാവരീധാത്രീനിംബമുസലീസാധിതൈഃ ഭൈസി।
കരളീവാകചപൎണ്ണൈഃലാജീരകവ്യാഷൈസ്സന്ധവൈഃ॥
൧൬- കല്ക്കിതൈരാജദുഗ്ദ്ധേനസപ്പിസ്സിദ്ധംസിതാന്വിതം।
ബൃംഹണംവൃഷ്യമായുഷ്യംക്ഷയമൂൎച്ഛാനിബൎഹണം॥
മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം അമുക്കരം പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊ ലി നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച കദളിപ്പഴം കടുക്ക ഏലത്തരി ജീരകം ത്രികടു ഇന്തുപ്പ ഇവ അരച്ചുകല ക്കി ആട്ടിൻപാല നെയ്യൊട സമംകൂട്ടി കാച്ചിയരിച്ച സെവി പ്പിക്ക- ശരീരത്തിന്ന പുഷ്ടിയും ഓജസ്സും ഉണ്ടാകും- ക്ഷയമൂ ൎച്ഛകൾശമിക്കും- നിത്യമായിസെവിപ്പിച്ചാൽ ദീൎഘായുസ്സായി രിക്കും- പാത്രപാകത്തിന്ന പഞ്ചസാരയിടുകയും വെണം

(പുനൎന്നവാദിഘൃതം)

൧൭- പുനൎന്നവതിക്താശീരസ്ത്രാഗിവെരകയഷ്ടിഭിഃ।
കച്ചൂചന്ദനപാഠാബ്ദപിപ്പലീമൂലപൎപ്പടൈഃ।
൧൮- കല്ക്കിതൈസ്സാധിതംസപ്പിസ്സദുഗ്ദ്ധാമലകീരസെ।
സെവ്യംസിതാമധുപെതം പ്രവൃദ്ധെരാജയക്ഷ്മണി॥
തമിഴാമവെര മഞ്ഞള രാമച്ചം ഇഞ്ചി ഇരട്ടിമധുരം കൊ ട്ടം ചന്ദനം പാടക്കിഴങ്ങ മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ കാട്ടുതിപ്പലിവെ ര പപ്പടം ഇവ നെല്ലിക്കനീരിൽ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യും നെ യ്യൊളം ആട്ടിൻപാലും ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച അത പഞ്ച സാരയും തെനും ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- നന്നെ വൎദ്ധിച്ച ക്ഷയ വുംശമിക്കും

ഉരഃക്ഷതചികിത്സാ

൧൯- സാഹസൈഃകൎമ്മഭിസ്സുസ്സുരയഃഭാബലാസചി
തൈഃ। ഉരസൊന്തഃക്ഷതംജാതംവിജാനീയാദുരഃക്ഷതം

ശരീരബലത്തിന്ന തക്കതല്ലാതെയുള്ള സാഹസകൎമ്മങ്ങൾ ഹേതുവായി നെഞ്ഞിൻെറ അകത്തുഭാഗത്ത പൊട്ടിയാൽ അതിന്ന ഉരഃക്ഷതമെന്ന പേരാകുന്നു.

ഫൻ. തത്രക്ഷൌദ്രേണസംപിഷ്ട്യലാക്ഷാം സദ്യോവിലോഹയേ
ൽ। സമാക്ഷികംവാഗൊധൂമനിഷ്ക്വാഥംപായയേൽപ്രഗെ॥

ഉരഃക്ഷതത്തിന്ന ഉടനെ കോലരക്ക തേനിലരച്ച സേവിപ്പിക്ക. കോതമ്പുകൊണ്ട കഷായംവച്ച തേൻ മേപ്പൊടിചേൎത്ത രാവിലെ സേവിപ്പിക്ക.

സ്വരസാദി ചികിത്സാ

വ൦. അത്യുച്ചഭാഷണാദ്യൈൎയ്യസ്സ്വരരോധൊഭവെദിഹ ।
സ്വരസാദംവിജാനീയാത്തമസ്യതു ചികിത്സിതം ॥

അധികമായി ഉറക്കെ സംസാരിക്ക മുതലായ ഹേതുക്കളെകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ഒച്ചടപ്പിന്ന സ്വരസാദമെന്ന പേരാകുന്നു അതിൻെറ ചികിത്സയെ പറയുന്നു.

വ.ഫ. ഭൃംഗരാജരസെസിദ്ധംദ്രാക്ഷാകല്കംപയസ്സമം ।
സ്വരസാദഹരംസൎപ്പിൎവ്വിദാരീരസഏവവാ ॥

കഞ്ഞുണ്ണി ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീരിൽ മുന്തിരങ്ങപ്പഴം അരച്ചുകലക്കി നെയ്യോടുസമം പശുവിൻപാല ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു സേവിപ്പിക്ക മുതക്കിൻകിഴങ്ങ ഇടിച്ചു പിഴിഞ്ഞ നീരിലുമാം

വ.വ. ത്രിഫലാദ്യാസ്സാധിതംതൊയെപഞ്ചഗന്ധാവകല്കിതം ।
തൈലംനസ്യെനതുക്ഷിപ്രംസ്വരസാദംനിയച്ഛതി ॥

നിലംപരണ്ട ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞനീരിൽ ഇരുവേലി, രാമച്ചം, കൊട്ടം, ചന്ദനം, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണകാച്ചി അതുകൊണ്ട നസ്യംചെയ്ക. സ്വരസാദം ശമിക്കും.

(രാസ്നാദി കഷായം)

വ.ന. രാസ്നാജൊംഗകവാശാഭിസ്സിദ്ധഃകഷായൊഘൃതാന്വിതഃ।
വാതൊത്ഥസ്വരസാദഘ്നൊദശമൂലശൃതൊപിവാ ॥

അരത്ത, അകില, ആടലോടകത്തിൻവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച നെയ്യ മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ദശമൂലം കൊണ്ടുമാം. വായുകോപം കൊണ്ടുണ്ടായ സ്വരസാദം ശമിക്കും.

(ദ്രാക്ഷാദി കഷായം)

വ.ര. ദ്രാക്ഷോപകുല്യാവാശാഭിഃകഷായോഘൃതസിതാന്വിതഃ ।
പിത്തജസ്വരസാദസ്യപിതഃപ്രശമനോമതഃ॥

ൻ *

മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, തിപ്പലി, ആടലോടകത്തിൻവേര, ഇവ കൊണ്ട കഷായംവെച്ച നെയ്യും പഞ്ചസാരയും മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. പിത്തംകൊണ്ടുണ്ടായ സ്വരസാദം ശമിക്കും.

(ഏലാദി കഷായം)

൨൮. ഏലാത്വക്പത്രസംസിദ്ധഃകഷായോമധുസിതാന്വിതഃ।
സ്വരസാദംനിഹന്ത്യാശുശ്ലേഷ്മകോപസമുത്ഭവം॥

ഏലത്തരി, ഏലവങ്ങത്തൊലി, പച്ചില ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തേനും പഞ്ചസാരയും മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. കഫകോപംകൊണ്ടുണ്ടായ സ്വരസാദം ശമിക്കും.

൨൯. ദ്വാഭ്യാംത്രിഭിശ്ചസംഭൂതെ യഥായോഗംവികല്പയെൽ।
മേദസഃക്ഷപണംകുൎയ്യാന്മേദൊവൃദ്ധിഭവെത്രതു॥

രണ്ടു ദോഷങ്ങൾ കോപിച്ചിട്ടും മൂന്നു ദോഷങ്ങൾ കോപിച്ചിട്ടും ഉണ്ടാകുന്ന സ്വരസാദങ്ങൾക്ക ദോഷകോപങ്ങൾ ശമിപ്പാൻതക്കവണ്ണം ഉള്ള ചികിത്സകളെ വൈദ്യൻ ഊഹിക്കുകയും വേണം. മേദസ്സ വൎദ്ധിച്ചാൽ ഉണ്ടാകുന്നതിന്ന മേദസ്സിനെ ക്ഷയിപ്പിക്കുന്ന ചികിത്സകളെ ചെയ്യെണം.

അരോചക ചികിത്സാ

൩൦. അരോചകെതുവൈകണ്ണമാതുളുംഗാൎദ്രകൈശ്ശൃതം।
സസിതംപായയേൽകാഥമാജംവാക്ഷീരമിഷ്യതെ॥

തുമ്പപ്പൂവ്വ, മാതളനാരങ്ങയല്ലി, ഇഞ്ചി ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാര മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. അല്ലായെങ്കിൽ ആട്ടിൻപാൽ കറന്ന ആറുന്നതിന്നുമുമ്പെ പഞ്ചസാര ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

ഭക്തരോധ ചികിത്സാ

(വിശ്വാദി കഷായം)

൩൧. വിശ്വാമുസ്താബലാദ്വന്ദ്വാലാക്ഷാകാഥസ്സമാക്ഷികഃ।
രാസ്നാകണാപരാഗാഢ്യോഭക്തരോധനിരോധകഃ॥

ചുക്ക, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, കുറുന്തോട്ടിവേര, ഊരകത്തിൻവേര, കോലരക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തേൻ, അരത്ത, തിപ്പലി ഇവ മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. അന്നം ഇറക്കുവാൻ വഹിയാതെ തടസ്ഥപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത ശമിക്കും.

ഛർദ്ദി ചികിത്സാ

(ലാജവില്വാദി കഷായം)

൮൯. ലാജവില്വബലാമുദ്ഗകദളീകന്ദദാരുഭിഃ ।
ജംബ്വത്വഗേലാസംയുക്തൈഃ കഷായോ വമഥുനാശനഃ ॥

മലര, കൂവളത്തിൻവേര, കുറുന്തോട്ടിവേര, ചെറുപയററിൻ പരിപ്പ, കദളിവാഴക്കിഴങ്ങ, ദേവതാരം, ഞാവൽതൊലി, ഏലത്തരി ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാര മേപ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(മരിചാദി പൊടി)

൯൦. മരിചാഞ്ജനവൈദേഹീഗൈരികൈർവ്വിഹിതംരജഃ ।
ബീജപൂരകസാരേണസസിതംഛർദ്ദിനാശനം ॥

മുളക, അഞ്ജനക്കല്ല, തിപ്പലി, കാവിമണ്ണ ഇവ പൊടിച്ച താളിമാതളത്തിൻെറ കായയൊ തളിരൊ പിഴിഞ്ഞ നീരിൽ ചാലിച്ച പഞ്ചസാര ചേത്ത സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാ ഛർദ്ദിയും ശമിക്കും.

൯൧. മധുനാവില്വമൂലംവാപിഷ്ട്വാസദ്യോവിലേഹയേൽ ।
ശൃതശീതെക്കരാഗംവാസലിലെപായയെച്ഛ്ളിഷ്ടം ॥

കൂവളത്തിൻവെര തേനിലരച്ച സേവിപ്പിക്ക. കാച്ചിത്തണുത്ത വെള്ളത്തിൽ അക്ലാരിതേങ്ങ അരച്ചുകലക്കി സേവിപ്പിക്ക.

ഹൃദ്രോഗ ചികിത്സാ

(ബലാഗോധൂമാദി കഷായം)

൯൨. ബലാഗോധൂമവില്വാഗ്നിമന്ഥൈരണ്ഡപുനൎന്നവൈഃ ।
ലഘുഭിഃപഞ്ചഭിർമ്മൂലൈര്യവകോലാമരദ്രുമൈഃ ॥
൯൩. സകലൈസ്ഥ്കൃതഃകഷായഃപടുമധ്വാജ്യസംയുതഃ ।
ഹൃദ്രോഗാൻശമയെൽസദ്യഃസദ്യഏവൊപയൊജിതഃ ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, കോതമ്പ, കൂവളത്തിൻവേര, മുഞ്ഞവേര, ആവണക്കിൻവേര, തമിഴാമവേര, ഓരിലവെര, മൂവ്വിലവേര, ചെറുവഴുതിനവേര, ചെറുവഴുതിനവേര, ഞെരിഞ്ഞില, യവം, ലന്തക്കുരു, ദേവതാരം, പഴമുതിര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച ഇന്തുപ്പ, തേൻ, നെയ്യ ഇവ മേപ്പൊടി ചേത്ത സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാ ഹൃദ്രോഗങ്ങളും ഉടനെ ശമിക്കും. ഹൃദ്രോഗമെന്നത ഹൃ

ദയം പൊട്ടുന്നുവൊ എന്ന തോന്നത്തക്കവിധത്തിലുള്ള വേദന യാകുന്നു. ആയത തുടങ്ങിയാലുടനെ ചികിത്സിപ്പിക്കണം. താമസിച്ചുപോയാൽ ശമിക്കയില്ല.

തൃഷ്ണാ ചികിത്സാ

(കെസരാദി കഷായം)

൱൪. കെസരാമാതുലുംഗസ്യവീരാഭീരുപുനൎന്നവാഃ ।
ദ്രാക്ഷാപത്രൂഷകംകൃഷ്ണാഗണസ്തൃഷ്ണാനിബൎഹണഃ ॥
൱൫. കഷായാദിവിധാനെനസിതാമധ്വാജ്യസംയുതഃ ।
തൃഷ്ണാസുവാതപിത്തഘ്നൊഭ്രയിഷ്ഠംസമ്പ്രതെവിധിഃ ॥

മാതളനാരങ്ങയല്ലി, കോവക്കിഴങ്ങ, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, തമിഴാമവേര, മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, ചിററീന്തലിൻവേര, തിപ്പലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തേനും നെയ്യും പഞ്ചസാരയും മേല്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കാം. മേല്പറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ പൊടിച്ച സേവിപ്പിക്കുകയൊ ലേഹമാക്കി സേവിപ്പിക്കുകയൊ ചെയ്ക. തൃഷ്ണശമിക്കും. (തൃഷ്ണ എന്നത വെള്ളം കുടിക്കെണമെന്നുള്ള ഇച്ഛയാകുന്നു. ആയതിന്ന വാതപിത്തങ്ങളെ ശമിപ്പിക്കുന്ന ചികിത്സകൾ മിക്കതും ഹിതങ്ങളാകുന്നു)

(സിദ്ധൌഷധം)

൱൬. സിതാമധ്വാഢ്യമേകംവാവിരാമൂലകൃതംരജഃ ।
ലേഹയെൽബഹുഭിൎവ്വാരൈസ്സൎവ്വതൃഷ്ണാപ്രശാന്തയെ ॥

കോവക്കിഴങ്ങ പൊടിച്ച തേനും പഞ്ചസാരയും നെയ്യുംചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാ തൃഷ്ണകളും ശമിക്കും.

മദാത്യയ ചികിത്സാ

൱൭. സുകുമാരശരീരത്വാൽബാലൊമദ്യാദിസേവിതും ।
നാൎഹത്യബുദ്ധ്യാസെവായാംതസ്യോപക്രമഉച്യതെ ॥

മൃദുശരീരനാകയാൽ മദ്യം മുതലായതിനെ ബാലൻ സേവിക്കരുതു. അറിയാതെ സേവിച്ചുപോയാൽ ആയതുകൊണ്ട ഉണ്ടാകുന്ന ഉപദ്രവങ്ങൾക്ക ചെയ്യേണ്ടുന്ന ചികിത്സകളെ പറയുന്നു.

(മദ്യം സേവിച്ചാൽ)

൱൮. ഐലെയകസ്യമൂലെനസിദ്ധഃകാഥഃസിതാന്വിതഃ ।
മദ്യജന്യംമദംഹന്തിതഥാന്യാനപ്യുപദ്രവാൻ ॥

മുക്കാപ്പീരത്തിൻ വേർകൊണ്ട കഷായംവച്ചപഞ്ചസാരമെ
പ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്ക. മദ്യപാനംകൊണ്ടുണ്ടായ മദംമു
തലായ ഉപദ്രവങ്ങൾ ശമിക്കും.

(കഞ്ചാവ തിന്നാൽ)

൬൯. ബൃഹതീമൂലസംസിദ്ധഃകഷായോമധുസിതാന്വിതഃ।
മദയന്തീമദംഹന്തിവീരാമൂലശൃതൊപിവാ॥

ചെറുവഴുതിനവേർകൊണ്ട കഷായം വച്ച തേനും പഞ്ച
സാരയും മേപ്പൊടി ചെത്ത സേവിപ്പിക്ക. കഞ്ചാവ തിന്നാ
ലുണ്ടാകുന്ന ഉപദ്രവങ്ങൾ ശമിക്കും. കോപക്കിഴങ്ങുകൊണ്ടും
മേൽപ്രകാരം കഷായംവച്ച സേവിപ്പിക്കാം.

(കറപ്പ തിന്നാൽ)

൭൦. ബിംബീഫലാനിസംപിഷ്യമഥിതെനപ്രപായയെൽ।
നാഗഫെനാശനൊൽഭൂതാൻവിനിഹന്തുമുപദ്രവാൻ॥

കൊരക്കാ അരച്ച മോരിൽ കലക്കി സേവിപ്പിക്കുക. കറ
പ്പ തിന്നാലുണ്ടാകുന്ന ഉപദ്രവങ്ങൾ ശമിക്കും.

൭൧. ദ്രാക്ഷാകല്ക്കംപ്രയുഞ്ജീതനവനീതെനവായുതം।
കഷായഃഖർജ്ജൂരസംസിദ്ധഃപാതവ്യോവാഘൃതാന്വിതഃ॥

മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം അരച്ച വെണ്ണനെയ്യ ചേത്ത സേവിപ്പിക്ക
ഈത്തപ്പഴംകൊണ്ട കഷായംവെച്ച നെയ്യ മേപ്പൊടിചേത്ത
സേവിപ്പിക്ക.

(പുകയില തിന്നാൽ)

൭൨. നാളികേരഫലക്ഷീരെകേതകസ്യരജഃപിബെൽ।
ശാന്തയെധൂപപത്രൊത്ഥവികാരാണാംതഥാസിതാം॥

തോറാമ്പരൽ തേങ്ങാപ്പാലിലരച്ച ചെത്ത സേവിപ്പിക്ക
അല്ലായെങ്കിൽ പഞ്ചസാര തേങ്ങാപ്പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക.

(തേൻ കുടിച്ചാൽ)

൭൩. ഐലെയകരസൊദ്ഗശ്ധയുക്തഃപാതവ്യഇഷ്യതെ।
മാക്ഷികാധ്യശനെതദ്വത്ത്രായന്തീപത്രജൊരസഃ॥

മുക്കാപ്പീരകത്തിൻനീര പാലുകൂട്ടി സേവിപ്പിക്കുക. അല്ലാ
യെങ്കിൽ ബ്രഹ്മിനീര പാൽകൂട്ടി സേവിപ്പിക്കുക. തേൻ അ
ധികമായി കുടിച്ചാലുണ്ടാകുന്ന ഉപദ്രവങ്ങൾ ശമിക്കും.

(ജാതിക്ക തിന്നാൽ)

൭൪. പയസൊന്മദംദദ്യാൽപാതുംജാതിഫലാശനെ।
പിഷ്ട്വാവാവാരിണാലൊധ്യശൈവലസ്യതുപല്ലവംഃ

കന്നാരം പൊടിച്ച പാലിൽകലക്കി സേവിപ്പിക്കുക. അല്ലായെങ്കിൽ കുഴിതാളച്ചുണ്ടിയുടെ ഇളയതളിര അരച്ച പച്ചവെള്ളത്തിൽ കലക്കി സേവിപ്പിക്കുക. ജാതിക്ക അധികമായി തിന്നാലുണ്ടാകുന്ന ഉപദ്രവങ്ങൾ ശമിക്കും.

(കൊള്ളിക്കിഴങ്ങ തിന്നാൽ)

൭൫. കൂടശന്മലികന്ദസ്യഭുക്തൌമഥിതലൊളിതം।
ധാത്രീചൂൎണ്ണംവിശാലായാഃകല്ക്കംവാബാലകഃപിബെൽ॥

നെല്ലിക്കയുടെ പൊടിമോരിൽ സേവിപ്പിക്കുകയോ കാട്ടുവെള്ളരിവേരരച്ച മൊരിൽ സേവിപ്പിക്കുകയോ ചെയ്ക. എന്നാൽ കൊള്ളിക്കിഴങ്ങ അധികമായി തിന്നാലുണ്ടാകുന്ന ഉപദ്രവങ്ങൾ ശമിക്കും.

(മുളയുടെആണ്ടൽ തിന്നാൽ)

൭൬. ഗൃഹധൂമരജഃക്ഷൌദ്രഘൃതയുക്തംവിലെഹയെൽ।
കരീരഭുക്തിസംഭൂതാൻവിനിഹന്തുമുപദ്രവാൻ॥

ഉള്ളടക്കരി തേനും നെയ്യും ചേൎത്ത് സേവിപ്പിക്ക.

൭൭. അഥവാമക്കടീമൂലമമൃതായാരജൊപിവാ
ശീതൊദകെനപാതവ്യംനാളികെരജലെനവാ॥

അല്ലായെങ്കിൽ നായ്ക്കരണവെരൊ ചിററമൃതൊ പൊടിച്ച പച്ചവെള്ളത്തിലൊ ഇളനീര വെള്ളത്തിലൊ കലക്കി സേവിപ്പിക്കാം. എന്നാൽ മുളയുടെ ആണ്ടൽ തിന്നാലുണ്ടാകുന്ന ഉപദ്രവങ്ങൾ ശമിക്കും.

(അടയ്ക്കതിന്ന ചൊരുക്കിയാൽ)

൭൮. ത്വചംപൂഗതരൊഃപിഷ്ട്വാശീതതൊയെനപായയെൽ। ക്രമുകാദ്ധ്യശനൊൽഭൂതസ്സവ്വൊപദ്രവശാന്തയെ॥

കവുങ്ങിൻ മൊരി അരച്ച പച്ചവെള്ളത്തിൽ സേവിപ്പിക്ക. (വളുത്ത മൊരി നീക്കി ചുവന്ന മൊരി എടുക്കണം) എന്നാൽ അടയ്ക്കതിന്ന ചൊരുക്കിയാലുണ്ടാകുന്ന ഉപദ്രവങ്ങൾ ശമിക്കും.

൭൯. എഭിഃപ്രയുക്തൈൎതാശെഷമദ്യപാനാദിഹെതവഃ।
വികാരാനൊത്ഭവിഷ്യന്തിനൊചെന്മദ്യാന്മദാത്യയഃ।
൮൦. സ്യാദെവദാരുണൊവ്യാധിസ്സൂത്രകുൎയ്യാദ്യഥൊചിതം॥
മാത്രയാതല്പയാദൈവെദ്യൊമദാത്യയചികിത്സിതം॥

മേല്പറഞ്ഞ ഔഷധങ്ങൾ ഉടനെപ്രവൃത്തിച്ചാൽ മദ്യപാനാദികൾ ഹേതുവായിട്ടുണ്ടാകുന്നഉപദ്രവങ്ങളൊക്കെയുംശമിക്കും.

ആയതിന സംഗതിയായീലാഎങ്കിൽ മദ്യംമുതലായതുകളിൽ ചിലത അധികമായി ചെന്നുപോയാൽ മദാത്യയമെന്ന മഹാ വ്യാധിഉണ്ടാകും. അവിടെ ഉചിതത്തിന്നതക്കവണ്ണം മദാത്യയത്തിന്നുള്ള ചികിത്സകളെ മരുന്നുകളുടെ മാത്രാഭെദത്തെ കല്പിച്ച ബാലന്മാൎക്കും പ്രവൃത്തിക്കുക.

ഇതി വാഗ്ദാസൊപനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിത പാരശവെന്ദ്രകൃതാവാരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം പഞ്ചമസ്തബകൊനാമപഞ്ചമൊദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം ഷഷ്ഠാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

അൎശശ്ചികിത്സാ

൧. അഥാൎശസാംചികിത്സാത്രതത്രശ്ലേഷ്മസുയോജയേൽ ।
ബഹിൎഭവെഷ്വപ്രസപിന്നഃസ്നു ദീപത്രമഹന്നിശം ॥
൨. ദിനത്രയെണഭിന്നാനിസ്യുരൎശാംസിനസംശയഃ ।
കൃമികണ്ഡൂതിശൊഫാനാംയൊഗൊയംശമനഃപരം ॥

ഇനി അൎശസ്സിന്റെ ചികിത്സയെ പറയുന്നു. അൎശസ്സ എന്നത മലദ്വാരത്തിങ്കലുള്ള വലികളിൽ ഉണ്ടാകുന്ന മാംസകീലമാകുന്നു. ആയത ശുഷ്കമായിട്ടും ആൎദ്രമായിട്ടും രണ്ടുപ്രകാരമിരിക്കും. അതുകളിൽവെച്ച ശുഷ്കാൎശസ്സ പുറത്ത കാണ്മാൻതക്കവിധത്തിലാകുന്നു എങ്കിൽ അതിന്മേൽ കള്ളിയില വാട്ടിപതിക്കുക. മൂന്നുദിവസംകൊണ്ട ആ കീലം പൊട്ടിപ്പോകും അത്രയുമല്ല പുഴക്കടി, ചൊറിച്ചിൽ, നീര ഠരംവക ഉപദ്രവങ്ങളും ശമിക്കും

൩. ഇക്ഷ്വാകുരജനീനക്തമാലപൂതികപല്ലവൈഃ ।
ഗുഞ്ജാലാംഗലികാകുന്ദതാമ്രചൂഡശകൃല്ലതൈഃ ॥
൪. പിഷ്ടൈൎമ്മെഷസ്യമൂത്രെണലെപൊത്രപരമൌഷധം ।
അൎക്കക്ഷീരെണലിംപെദ്വാപിഷ്ട്വാപപ്ഫണപല്ലവാൻ

പെരത്തളിര, വരട്ടുമഞ്ഞള, ഉങ്ങിൻതൊല, ആവിൽതളിര, കുന്നിക്കുരു, മെത്തൊന്നിക്കിഴങ്ങ, കൊഴികാഷ്ഠം ഇവ ആ

ട്ടിൻമൂത്രത്തിലരച്ചുപുരട്ടുക. അൎശ്ശസ്സ ശമിക്കും. അല്ലായെങ്കിൽ പാവിട്ടത്തളിര എരിക്കിൻപാലിലരച്ച പുരട്ടുക.

൭. പിഷ്ട്വാലാംഗലികാകന്ദംശൈരീഷേണരസേനതു ।
സമ്യൿഗാലെപനംകുൎയ്യാദൎശസാമുപശാന്തയെ ॥

വാകത്തളിര തിരുംബിപ്പിഴിഞ്ഞ നീരിൽ മെത്തോന്നിക്കിഴങ്ങ അരച്ച പുരട്ടുക. അൎശ്ശസ്സ ശമിക്കും.

(ശുണ്ഠ്യാദി തൈലം)

൮. ശുണ്ഠീസിന്ധൂത്ഥകൃഷ്ണാഭിഃപത്ഥ്യാലാംഗലികാഭ്രകൈഃ ।
വിദാരികന്ദഗോജിഹ്വാവിളംഗൈഃപിഷ്ടകല്കിതൈഃ ॥
൯. സ്നുൿക്ഷീരസംയുക്തംഗോമൂത്രെതിലജംപചേൽ ।
സ്നേഹമെതെനലിംപെദ്ദാതെഷാംസമ്യൿപ്രശാന്തയെ ॥

ചുക്ക, ഇന്തുപ്പ, തിപ്പലി, കടുക്ക, മേത്തൊന്നിക്കിഴങ്ങ, അഭ്രകം, മുതക്കിൻകിഴങ്ങ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, വിഴാലരി ഇവ അരച്ച ആട്ടിൻമൂത്രത്തിൽകലക്കി കള്ളിപ്പാലും എരിക്കിൻപാലും എണ്ണയോട സമംകൂട്ടി കാച്ചി അരിച്ച ആ എണ്ണ പുരട്ടുക. അൎശ്ശസ്സ ശമിക്കും.

൧൦. ആന്തരെഷ്വപിയൊജ്യോയംലെപൊൎശ്ശസുമഹൎമ്മുഹുഃ ।
ക്ഷാരാദീനാംപ്രയൊഗൊപിനചൈനമതിവൎത്തതെ ॥

മേല്പറഞ്ഞ ലേപം അകത്തെ വലികളിലുള്ള അൎശ്ശസ്സിന്നും ചെയ്യാൻ കഴിയുന്നതാകുന്നു. ക്ഷാരം മുതലായതിന്നും ഇതിനെക്കാൾ അധികമായ ശക്തി ഇല്ല എന്ന പ്രസിദ്ധമാകുന്നു.

൧൧. തൈലഞ്ചകൎക്കടീപത്രരസെകുഷ്ഠാവകല്കിതം ।
സിദ്ധംസമാനംപൂൎവ്വേണസ്നുഹീക്ഷീരസമന്വിതം ॥

കാട്ടപ്പയില ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീരിൽ കൊട്ടം അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയോട സമം കള്ളിപ്പാല ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടുക. ഈ എണ്ണയും മേല്പറഞ്ഞ എണ്ണയ്ക്കു ശരിയാകുന്നു.

൧൨. വനസൂരണകൂശ്മാണ്ഡഗുഞ്ജാബീജനിശാഭയാഃ ।
സമ്മൎദ്യകൎക്കടീസാരെവസ്ത്രേലിപ്ത്വാപ്രകല്പയെൽ ।
൧൩. വൎത്തിംപ്രാഗുക്തതൈലെനശുഷ്കാമാസിച്യതാംപുനഃ ।
ഗുദെനിധാപയെദ്ദൈദ്യസ്സദ്യസ്തദുപശാന്തയെ ॥

കാട്ടുചേന, കുമ്പളങ്ങവിത്ത, കുന്നിക്കുരു, വരട്ടമഞ്ഞൾ, കടുക്ക ഇവ കാട്ടപ്പനീരിലരച്ച തുണിയിൽ തേച്ച തിരിയാക്കി ഒണക്കി മുൻപറഞ്ഞ എണ്ണകളിൽ നനച്ച മലദ്വാരത്തിങ്കൽ തിരുകുക. അൎശ്ശസ്സ ശമിക്കും.

(വനസൂരണകന്ദാദിഘൃതം)

൧൬- വനസൂരണകന്ദാഗ്നിചവ്യാദിഭിഃ കഥിതൈർജ്ജലൈ,
പഞ്ചകോലസ്യകല്ക്കേന സതക്രം സാധിതം ഘൃതം॥
൧൭- പീതം തദർശസാം ശാന്ത്യൈ ഘോരാണാമപി ദന്ത്യഥാ।
പുനർന്നവകഷായേ വാ സിദ്ധം ലശുനകല്കിതം॥

കാട്ടുചേന കൊട്ടവെലിക്കിഴങ്ങ പാടക്കിഴങ്ങ ഇവ കഷായംവെച്ച കാട്ടുമുളകിൻവേര കാട്ടുതിപ്പലിവേര കൊട്ടവെലിക്കിഴങ്ങ തിപ്പലി ചുക്ക ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യും മോരുംസമം ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്ക. അൎശസ്സു ശമിക്കും തമിഴാമവേര കഷായംവെച്ച വെളുത്തുള്ളി അരച്ചുകലക്കി നെയ്യു കാച്ചി സേവിപ്പിക്കുകയുമാം.

൧൮- ആർദ്രേഷു പാഠാസംസിദ്ധകഷായോ മധുസമന്വിതഃ।
പ്രശസ്തഃ കൗടജൈർവ്വീജൈസ്സിദ്ധോ വാ സഹമുസ്തയാ॥

ആൎദ്രാൎശസ്സിന്ന പാടക്കിഴങ്ങുകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തേൻ മേമ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. കടകപ്പാലയരിയും മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങും കൂട്ടി കഷായംവെച്ച തേൻ മേമ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കുകയുമാം

(ധന്വയാസാദികഷായം)

൧൯- ധന്വയാസകണാബില്വമസ്താജീരകജാതിഭിഃ।
വിശ്വാജമോജസംയുക്തൈഃ കഥശ്ച മധുമാൻ ഹിതഃ॥

കൊടിത്തൂവവേര തിപ്പലി കൂവളത്തിൻവേര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ജീരകം ജാതിക്ക ചുക്ക അയമോതകം ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തേൻമേമ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(കുടജാദികഷായം)

൨൦- കുടജത്രിഫലാബില്വശുണ്ഠീചിത്രകദാരുഭിഃ।
ദുസ്പൎശാതിവിഷാംഭോദരജനീഭിശ്ച സാധിതഃ॥
൨൧- കഷായോ മധുനാ മിശ്രഃ പ്രാതഃ പീതോ നിയച്ഛതി।
സൎവ്വാണ്യൎശാംസി സിദ്ധോ വാ ലവലീഫലദാഡിമൈഃ॥

കടകപ്പാലയരി ത്രിഫല കൂവളത്തിൻവേര ചുക്ക കൊട്ടവെലിക്കിഴങ്ങ ദേവതാരം കൊടിത്തൂവവേര അതിവിടയം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ വരട്ടുമഞ്ഞൾ ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തേൻ മേമ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. അല്ലായെങ്കിൽ വെള്ളി

യിലത്തിന്റെ വെള്ളത്തിയില മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ- താളിമാതളക്കായുടെ തോട ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തേൻമെമ്പൊടി ചെത്ത സെവിപ്പിക്ക-

(ദാഡിമാദികഷായം)

൫൭- ദാഡിമത്വങ്നിശാപാഠ്യകണാമൂലപുനർന്നവൈഃ।
പാഠാവാസാകാരംഭോദവില്വജാതീഫലാന്വിതൈഃ॥
൫൮- സാജമോദൈഃ കൃതഃ ക്വാഥോ മധുമാൻ വാ പ്രയോജിതഃ।
പാഠാക്രാഗസിദ്ധോ വാ പട്ടക്ഷൗദ്രസമന്വിതഃ॥

താളിമാതളക്കായുടെതോട മരമഞ്ഞൾ കാട്ടുതിപ്പലിവെര കാട്ടുമുളകിൻവെര തമിഴാമവെര പാടക്കിഴങ്ങ കൊടിത്തൂവവെര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കൂവളത്തിൻവെര ജാതിക്ക അയമോദകം ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തേൻ മെമ്പൊടിചെത്ത രാവിലെ സെവിപ്പിക്ക- അല്ലായെങ്കിൽ പാടക്കിഴങ്ങ അക്കാരിതെങ്ങ ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച ഇന്തുപ്പും തേനും മെമ്പൊടിചെത്ത സെവിപ്പിക്ക - അൎശ്ശസ്സ ശമിക്കും.

(പാഠാദിമുക്കുടി)

൫൯- പാഠാവൃശ്ചീവശ്ചിന്നാഗ്രന്ഥികാവ്യാഘ്രീദാഡിമൈഃ।
കൈഡൎയ്യദളസംയുക്തൈഃ ഖലസ്സ്യാൽ പക്വജീരകഃ॥
൬൦- നിഹന്ത്യൎശാംസ്യജാസദ്യഃ പഞ്ചകോലകൃതോപി വാ।
യദ്വാ ദാഡിമപഞ്ചാംഗസിദ്ധോഥവാ സംയുതഃ॥

പാടക്കിഴങ്ങ തമിഴാമവെര കൊടിത്തൂവവെര കാട്ടുതിപ്പലിവെര കാട്ടുമുളകിൻവെര താളിമാതളക്കായുടെതോട കറുവെപ്പില ഇവകൊണ്ട മുക്കുടിവച്ച ഇന്തുപ്പും ജീരകവും പൊടിച്ചിട്ട സെവിപ്പിക്ക- അല്ലായെങ്കിൽ കാട്ടുതിപ്പലിവെര കാട്ടുമുളകിൻവെര കൊടുവെലിക്കിഴങ്ങ തിപ്പലി ചുക്ക ഇവകൊണ്ടും മുക്കുടിവച്ച സെവിപ്പിക്ക- മാതളനാരകത്തിന്റെ വെര- തൊലി പൂവ്വ ഇല കായ ഈ പഞ്ചാംഗങ്ങൾകൊണ്ടും മുക്കുടിവച്ച സെവിപ്പിക്ക അൎശ്ശസ്സ ശമിക്കും.

(ആൎദ്രകാദിമുക്കുടി)

൬൧- ആൎദ്രകാംബുദപൂതീസഥിവാവ്യാഘ്രീദാഡിമധാന്യകൈഃ।
സാജഗന്ധാകൈഡൎയ്യജാതീഭിസ്സാധിതഃ ഖലഃ॥

ഇഞ്ചി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ മാങ്ങയണ്ടിപ്പരുപ്പ കാട്ടുമുളകിൻവെര താളിമാതളക്കായുടെതോട കൊത്തമ്പാലയരി മാങ്ങനാറിപ്പുല്ല കറുവെപ്പില ജാതിക്ക ഇവകൊണ്ട മുക്കുടിവച്ച സെ

ചിപ്പിക്ക അർശ്ശസ്സു ശമിക്കും.

(അജമോദാദി മുക്കുടി)

൫൩.– അജമൊദാജഗന്ധാചവ്യമൂലധാന്യാഗ്നിജാതിഭിഃ।
മാതുലുംഗാംബുദവ്യോഷചാംഗേരീലാജധാന്യകൈഃ॥
൫൪.– രസാലശുണ്ഠീമൂത്രാമ്ലലവലീപല്ലവാന്വിതൈഃ।
സതൈലകാഞ്ജികാഗ്നേ മന്ദസിദ്ധശ്ചാഖിലഃ പടുയുതോഹിതഃ॥

അയമൊദകം കാട്ടുതിപ്പലിവെര കാട്ടുമുളകിൻവെര താളി മാതളക്കായുടെതൊട ജാതിക്ക ചെറുകടലാടി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ത്രികട്ടു പുളിയാരില- മലര കൊത്തമ്പാലയരി മാങ്ങനാറിപ്പുല്ല മാങ്ങയണ്ടിപ്പരുപ്പ തുമ്പപ്പൂവ്വ മുഞ്ഞയില ഇവകൊണ്ട മുക്കുടിവെച്ച ഇന്തുപ്പ പൊടിച്ചിട്ട സെവിപ്പിക്ക- അർശ്ശസ്സു ശമിക്കും.

(പുനർന്നവാദി മുക്കുടി)

൫൫– പുനൎന്നവരസാലാഗ്നി മന്ഥായൂതികാദളൈഃ।
ശുണ്ഠീബില്വതസാംബഷ്ഠലവലീപത്രകൈസ്സഹാ।
൫൬– കൈഡൎയ്യബദരീശിഗ്രുചാംഗേരീദാഡിമല്ലകൈഃ।
രസാലഗന്ധാവെതസാമ്ലദന്തൈരഭിസ്സകൈരപി॥
൫൭– ശൃംഗിവേരനിശാദന്തീധാനകീവാഹ്രീധാന്യകൈഃ॥
അജമോജവരാളാഗ്നിവൈകങ്കതകസൂപമെസ്സഹാ॥
൫൮. ഏലാലവംഗപൂതനാസാദ്ധീരകാംബുദകൈരപിതൈഃ।
മല്ലകപുഷ്പയുക്തൈത്വ്വാസതൈല്ലാളിശ്ചവാസകൈഃ॥
൫൯– തക്രവത്കൃതണ്ണാപാകൈഃ ചിതൈല്ലസ്വാദുതിലൊളി
തൈഃ। പാഠഷീനാവാഖ്യസ്സിദ്ധഃ പടുമാനാർശസാംഹിതഃ॥

തഴുതാമ്മുല മാവിൻതളിര മുഞ്ഞയില ചെറുകടലാടിയില മുത്തങ്ങ തൈരിഞ്ഞാമ്പുളിയില അമ്പഴത്തിൻതളിര വെള്ളിയിലത്തിൻഇല കരുവേപ്പില ചാഴയില മുരിങ്ങയില പുളിയാരില താളിമാതളത്തിൻകൂമ്പ മാങ്ങനാറിപ്പുല്ല പറങ്കിമാവിൻകൂമ്പ ഇഞ്ചി മഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾ നൊച്ചില താതിരിപ്പൂവ്വ കായം കൊത്തമ്പാലയരി അയമൊദകം കരയാമ്പൂവ്വ കൊട്ടവെലിക്കിഴങ്ങ തുമ്പപ്പൂവ്വ ഏലത്തരി ഏലവങ്ഗത്തൊലി മാങ്ങയണ്ടിപ്പരുപ്പ ജീരകം മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങ കൊടകപ്പാലയരി ഇരുപ്പപ്പൂവ്വ ഇവസമം നാലിരട്ടി മൊരിൽ പുഴുങ്ങിപ്പറിച്ചു നാലിരട്ടി മൊരിൽ കലക്കി നാലിൽ ഒരുഭാഗം കുറുക്കി

ഇന്തുപ്പ പൊടിച്ചിട്ട സെവിപ്പിക്ക- മെല്പറഞ്ഞ മരുന്നുകളിൽ വെള്ളിയിലത്തിൻ ഇലവരെ എടുത്ത ഇഞ്ചിമുതൽ തുമ്പപ്പൂവ്വ വരെയുള്ള മരുന്നുകൾ കൂട്ടിയിട്ടും കരുവെപ്പിലമുതൽ പറങ്കിമാവിൻകുമ്പുവരെയുള്ള മരുന്നുകളിൽ മെല്പറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ കൂട്ടിയിട്ടും മെല്പറഞ്ഞ രണ്ട യൊഗങ്ങളിലും ഏലത്തരി മുതലായ മരുന്നുകൾ കൂട്ടിയിട്ടും ഇങ്ങിനെ പലവിധമായിട്ടുംരം യൊഗംകൊണ്ടുതന്നെ മുക്കുടിയുണ്ടാക്കി സെവിപ്പിക്കാം (മുക്കുടിയുടെ മരുന്ന ഒരുപലം പുഴുങ്ങുവാൻ നാഴിമൊര മതി ആയത അരച്ച നാഴി മൊരിൽ കലക്കി തിളപ്പിച്ച മുഴക്കാകുമ്പൊൾ വാങ്ങി അതിൽ ന.ന്ന വെണ്ണത എടുത്ത സെവിപ്പിക്ക- ഇങ്ങിനെ ക്രമമാകുന്നു.

(കുടചഫാണിതം)

ന.ഠ- പലാനിദശബീജാനാംകുടചസ്യാഷ്ടഭിസ്ത്വചഃ।
പലെലെശ്ചിശ്വമൂലസ്യപത്രൾഃകസുമസ്യച॥
ന.൧- ദ്വാഭ്യാംപലാഭ്യാംപത്രസ്യസഥിതാനിചതുഷ്ടയെ।
ജലാഢകാനാംസംക്ഷുദ്യനിക്ഷിപ്യാഗ്നാവധിശ്രയെൽ॥
ന.൨- പാദശെഷെകഷായെസ്മിൻപൂതവസ്ത്രാവഗാളനാൽ।
പലാനിഷൊഡശക്ഷിപ്ത്വാപുരാണസ്യഗുളസ്യതു॥
ന.൩- വിപച്യമാനെസാന്ദ്രത്വംപ്രാപ്തെപ്യാഷാമ്പുധാന്യകൈഃ। ജംബൂപല്ലവചൂതാസ്ഥിഡാഡിമത്വഗ്ബാലകൈഃ॥
ന.൪- പാഠാജാതിഫലാജാജീഫിംഗുളാതിവിഷാഗുഫഃ।
തികൊശന്മലിനിര്യ്യാസനാഗഫെനയജൊപിച॥
ന.൫- പൃഥക്കർഷമിതാസ്സമ്യക്ചൂർണ്ണീകൃത്യാത്രതല്ലജ।
അവകീര്യ്യാവതൊഡ്യാന്തസംയൊജ്യാഥാവതാരയെൽ।
ന.൬- ഭക്ഷ്യാച്ചശീതെക്ഷൌദ്രസ്യപ്രസ്ഥമസ്മിൻസുഭാജനെ।
ആധായസമ്യഗ്രക്ഷെച്ചയഥാകാലംസശീലിതഃ॥
ന.൭- ഫാണിതഃകൌടചഃഫെളമുനിനാവിഫിതൊർശസാം।
സർവ്വെഷാംശമനൊയലംബാലെഷപപ്യനിവാരിതഃ॥
ന.൮- മാത്രയാതുലഘീയസ്യാശീലയെതതമെവാ।
താന്ത്യമുംനാതിവർത്തന്തെതമാംസിവാരുണൊദയം॥

കുടകപ്പാലയുടെ അരി പലം പത്ത തൊലിപലം എട്ട വെരപലം ആറ പൂവ്വ പലം നാല തളിര പലം രണ്ട കൊള്ളിട്ടിപ്പൊടിച്ച പതിനാറ ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായം വച്ച നാലിടങ്ങഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ച ആ കഷായത്തിൽ പതിനാറ പലം പഴശർക്കര കലക്കികുറുക്കി സാന്ദ്രപാകമായാൽ ത്രികട

കൊത്തമ്പാലയരി ഞാവൽതളിര മാങ്ങയണ്ടിപരിപ്പ താളി മാതളക്കായയുടെതൊട വയമ്പ കട്ടക്ക പാടക്കിഴങ്ങ ജാതിക്ക ജീരകം മായിലേ്യം അതിവിടയം മുവ്വിലവെര പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരിന്മെൽതൊലി പൂളപ്പശ കരപ്പ ഇവമുമ്മൂന്നു കഴഞ്ചു നല്ലവണ്ണം പൊടിച്ച ആപ്പൊടി വിതറി ഇളക്കി യൊജിപ്പിച്ചുവാങ്ങി ആറിയാൽ നാനാഴി തെൻ ചെൎത്ത നല്ലപാത്രത്തിലാക്കി വെക്കുക- ഇതത്രെ ഭെളമുനിയാൽ വിധിക്കപ്പെട്ട കുടജഫാണിതമാകുന്നു ഇതു സെവിച്ചാൽ എല്ലാ അൎശസ്സുകളും ശമിക്കും. ബാലന്മാൎക്കും വിരൊധമില്ലെന്ന മെല്പറഞ്ഞമുനിയുടെ വചനമുണ്ടു- അതുകൊണ്ടു വളരെ ശക്തിയുള്ള അൎശസ്സുകൾക്ക ഈ ലെഹം തന്നെ ഉണ്ടാക്കി ശീലിപ്പിക്കാം. സൂൎയ്യൊദയംകൊണ്ടു ഇരുട്ട നശിക്കുന്നതുപൊലെ ഇതുകൊണ്ടു അൎശസ്സ നശിക്കും.

(രക്താൎശസ്സിന്ന ചന്ദനാദികഷായം)

൩൯- ചന്ദനദ്വയഭൂനിംബധന്വയാസകവത്സകൈഃ।
രക്താൎശസാം പ്രയൊക്തവ്യഃ കഷായൊയമധുസംയുതഃ॥

ചന്ദനം രക്തചന്ദനം പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി കൊടിത്തൂവവെര കുടകപ്പാലരി ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ചു തെൻ മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക.

(ഉശീരാദി കഷായം)

൪൦- ഉശീരദാൎവ്വീനിംബത്വങ്മുസ്താപാഠാവൃഷൈഃകൃതഃ।
ശതാവധീഃക്ഷൌദ്രയുക്തഃകഷായൊത്രപരമൌഷധം॥

രാമച്ചം മരമഞ്ഞത്തൊലി വെപ്പിൻതൊലി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പാടക്കിഴങ്ങ ആടലൊടകത്തിൻവെര ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ചു സഹസ്രവെധി മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക. രക്താൎശസ്സിന്ന ഈ കഷായം പരമൌഷധമാകുന്നു.

൪൧- കൌടജഃ ഫാണിതസ്തദ്വച്ഛ്രൂയതെരക്തസ്രവെഖിലഃ।
ഉപക്രമൊത്രപ്രാഗുക്തഇതിശാസ്ത്രസ്യപദ്ധതിഃ॥

മെല്പറഞ്ഞ കുടജഫാണിതവും രക്താൎശസ്സിന്ന പരമൌഷധമാകുന്നു- രക്തസ്രാവം ശമിച്ചാൽ അൎശസ്സുകൾക്ക പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ ഒക്കെയും രക്താൎശസ്സിന്ന പറയുന്നതാകുന്നു.

(അതിസാരചികിത്സാ

(വാതാതിസാരത്തിന്ന സമംഗാദികഷായം)

൪൨- സമംഗാമൂലബില്വാബ്ദധാതകീകുസുമൈഃകൃതഃ। കഷാ
യൊവാതാതിസാരഘ്നൊമാക്ഷികെണസമന്വിതഃ॥

പറച്ചുണ്ടവെര കൂവളത്തിൻവെര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ താതി

തിപ്പലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തേൻ മേമ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക- വാതാതിസാരം ശമിക്കും.

(പിത്താതിസാരത്തിന്ന ധന്വയാസാദികഷായം)

൭൩- ധന്വയാസാംബുപാഠാഭിശ്ചവിശ്വവത്സകസാധിതഃ।
ക്വാഥഃ പിത്താതിസാരസ്യ ശമനഃ ക്ഷൌദ്രസംയുതഃ॥

കൊടിത്തൂവവേര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പാടക്കിഴങ്ങ ഇരുവേലി ചുക്ക കുടകപ്പാലയരി ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച തേൻ മേമ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക- പിത്താതിസാരം ശമിക്കും.

(കഫാതിസാരത്തിന്ന വത്സകാദികഷായം)

൭൪- വത്സകഗ്രന്ഥികാവിശ്വപാഠാഭൂനിംബപൎവതികൈഃ।
ക്വാഥഃ ക്ഷൌദ്രയുതോ ഹന്യാദതിസാരം കഫാത്മകം॥

കുടകപ്പാലയരി കാട്ടുതിപ്പലിവേര ചുക്ക പാടക്കിഴങ്ങ പുത്തരിച്ചുണ്ടവേര മൂൎത്തേലി കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ ഇവ കൊണ്ട കഷായംവെച്ച തേൻ മേമ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക- കഫാതിസാരം ശമിക്കും.

(രക്താതിസാരത്തിന്ന ശാരിബാദികഷായം)

൭൫- ശാരിബാലോധ്രയഷ്ട്യാഹ്വപദ്മകസ്യശൃതം ജലം।
ശൎക്കരാക്ഷൌദ്രസംയുക്തം രക്താതിസാരനാശനം

നന്നാറിക്കിഴങ്ങ പാച്ചോറ്റിത്തൊലി ഇരട്ടിമധുരം അടപതിയൻകിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തേനും പഞ്ചസാരയും മേമ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക- രക്താതിസാരം ശമിക്കും.

൭൬- തക്രേവാപായയേൽസദ്യഃ പിഷ്ടാശാല്മലിപല്ലവം।
പൂതീബദളപത്രം വാ ക്ഷീരേണ സമന്വിതം॥

മുള്ളിലവിന്റെ തളിര അരെച്ച മോരിൽ കലക്കി സേവിപ്പിക്ക അല്ലായെങ്കിൽ കൊഴലരിഞ്ഞിതളിര അരെച്ച പാലിൽ ചാലിച്ച സേവിപ്പിക്ക- രക്താതിസാരം ശമിക്കും.

(അജമോദാദി കഷായം)

൭൭- അജമോദാമോചരസശൃംഗിവിഷാനാഗരധാതകീഃ। പാ
ഠാബില്വയുതൈഃ ക്വാഥഃ [illegible]॥

൭൮- ആമശൂലാന്വിതം ഘോരമതിസാരം ജ്വരാന്വിതം।
സരക്തം പാരദോഷോത്ഥം ബാലാനാം ഹന്തി നിശ്ചിതം॥

അയമോദകം പാച്ചോറ്റിത്തൊലി അതിവിടയം ചുക്ക കുട

കച്ചോലയരി പാടക്കിഴങ്ങ ഇളന്തിൻവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തിപ്പലി മേമ്പൊടിചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക— ആമദോഷത്തോടും വയറ്റിൽ വേദനയോടും കഫത്തോടും രക്തത്തോടും കൂടിയിരിക്കുന്ന അതിസാരം ശമിക്കും.

(ദീപ്യകാദി മൂടടെ)

൫൯. ദീപ്യകൌഷധമുസ്താനി വിഷാ പാഠാധിമധാതകീ। വത്സകാത്രൈ സപിപ്പല്യാ ചൂർണ്ണം ... ॥
൬൦. അതിസാരേഷു സർവ്വേഷു ഗ്രഹണീദോഷജേഷു ച।
ശൂലാനാഹാഗ്നിമാന്ദ്യേഷു ഭേഷജന്ത്വേതദുത്തമം॥

അയമോദകം ചുക്ക മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങ അതിവിടയം താളിമാതളക്കായ്ക്കോടു താതിരിപ്പൂവ്വ ഇവ കൊണ്ട മൂക്കടിവച്ച സേവിപ്പിക്ക— എല്ലാ അതിസാരവും ശമിക്കും— ഗ്രഹണീദോഷം വയറ്റിൽവേദന വയറുവീർപ്പ അഗ്നിമാന്ദ്യം ഇവകൾക്ക പരമൌഷധമാകുന്നു.

(ചാർങ്ങേര്യാദിഘൃതം)

൬൧. ചാർങ്ങേരികം സമംഗാഞ്ച മായൂരീം വസുകം തഥാ। വില്വാം വിശ്വകം ശ്വേചാ വിലുധാതക്യാഃ ഫലാനി ച॥
൬൨. സവ്യോഷാ ക്ഷുദ്രനിംബീഡ്യ തച്ചോലപേഷ്ടുര സല്ലതാ।
കണാമൂലകണാപാഠാഫലത്രയഘനാഗ്നിഭിഃ॥
൬൩. നാഗരാതിവിഷാപഥ്യാധാതകീകുസുമൈരപി।
കല്കിതൈസ്സിദ്ധമഭ്യാസാൽബാലാതിസാരനാശനം।

പുളിയാരില പറച്ചുണ്ട ചെറുകടലാടി താർതാവൽ കഞ്ഞിക്കൊട്ടത്തിൻകുമ്പ തുമ്പ മടേടം ഇലയക്കളക്കായ പച്ചനെല്ലിക്ക ഇവ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീരിൽ കാട്ടുതിപ്പലിവേര തിപ്പലി പാടക്കിഴങ്ങ ത്രിഫല മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ ചുക്ക അതിവിടയം കാട്ടുമുളകിൻവേര താതിരിപ്പൂവ്വ ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യ ചേർത്ത കാച്ചിയരിച്ച ആയത കൂട്ടി ഉണ്ണാനായും സേവിക്കായും ചെയ്യുന്ന ബാലന്മാരുടെ അതിസാരം ശമിക്കും.

(അരിഷ്ടാദ്യഘൃതം)

൬൪. ഘൃതാച്ചതുർഗ്ഗുണേരിഷ്ടചാർങ്ങേരീരസസമ്മിതേ।
വ്യോഷാജമോജസിന്ധൂത്ഥദീപ്യകൈരായഹിംഗുഭിഃ॥
൬൫. കല്കിതൈസ്സാധിതം തൈലഘൃതമന്നേന സംയുതം।
മാത്രയാ ശീലിതം ഹന്യാദതിസാരമസംശയം॥

നെയ്യിൽ നാഴിരട്ടി മോരിൽ ത്രികടു അയമോദകം ഇന്തുപ്പ ജീരകം കരിഞ്ജീരകം കായം ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യോളം പുളിയാരിലനീർക്കൂട്ടി കാച്ചിയ നെയ്യ് അന്നത്തോടുകൂടി ഉപയോഗിപ്പിച്ചാൽ ബാലാതിസാരശമനമാകുന്നു.

(ദാഡിമാദി ഗുളിക)

൯൩- ദാഡിമവ്യോഷചവ്യാഗ്നിചപലാമൂലഹിംഗുഭിഃ।
ചന്ദനദ്വയഭൃംഗനിംബവചാജാതിഫലൈസ്സമൈഃ॥
൯൪- വിശ്വാവിഷാചതുർഭാഗസഹിതൈഃകടുകാരസേ।
സമ്യക്പിഷ്ടൈസ്സ്വരേണസമ്മിതാഗ്ഗുളികാഃകൃതാഃ॥
൯൫- ഛായാശുഷ്കാഃപ്രയോക്തവ്യാസ്തക്രേണമധുനാപിവാ।
അതിസാരേഷുസർവ്വേഷുകാഥേനജലദസ്യവാ॥

താളിമാതളക്കായുടെതോട ത്രികടു കാട്ടുമുളകിൻവേര കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ കാട്ടുതിപ്പലിവേര ചായില്യം ചന്ദനം രക്തചന്ദനം പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി വയമ്പ ജാതിക്ക ഇവ സമം നാലിൽ ഒരുഭാഗം അതിവിടയം കൂട്ടി കരുവേപ്പിലനീരിൽ അരച്ച വലിയ പയററിൻമണി പ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി മോരിലോ തേനിലോ മുത്തങ്ങക്കഷായത്തിലോ സേവിപ്പിക്ക- അതിസാരം ശമിക്കും.

(യവാന്യാദിഗുളിക)

൯൬- യവാനീമരിചാംബഷ്ഠധാതകീപുഷ്പദാഡിമൈഃ।
വചാദീപ്യകനിർഗ്ഗുണ്ഡീമൂലവില്വഫലാസ്ഥിഭിഃ॥
൯൭- തക്കോലകോലഭാർങ്ഗ്യബ്ദശതചധീത്രിജാതകൈഃ।
അക്രാഗകണാമൂലചവ്യൈശ്ച സമഭാഗകൈഃ॥
൯൮- അജഗന്ധാരസേപിഷ്ടൈർഗ്ഗുളികാഃകോലസമ്മിതാഃ
കൃതാസ്തക്രേണവാപേയാസ്സർവ്വാതീസാരശാന്തയേ॥

ജീരകം മുളക അമ്പഴത്തിൻതൊലി താതിരിപ്പൂവ ദേവതാരം വയമ്പ അയമോദകം കരുനൊച്ചിവേര കൂവളക്കായുടെ അകത്തെക്കുരുവിന്റെപരിപ്പ തക്കോലപ്പുട്ടിൽ ലന്തക്കുരു ചെറുതേക്കിൻവേര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ സഹസ്രവേധി ഏലത്തരി ഏലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില അക്കാരിതെങ്ങ കാട്ടുതിപ്പലിവേര കാട്ടുമുളകിൻവേര ഇവസമം വെളുത്തവേളയുടെ നീരിൽ അരച്ച ലന്തക്കുരുപ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി മോരിൽ സേവിപ്പിക്ക- എല്ലാ അതിസാരവും ശമിക്കും.

൯൯- യാനിചാസ്മിംശ്ചികിത്സായാമുക്താനിഗ്രഹണീഗദേ। വ

കല്പ്യന്തെയാനിവാതാനിയഥാവസ്ഥംപ്രയോജയെൽ॥

അർശസ്സിൻെറ ചികിത്സകളിൽ പറയപ്പെട്ട പ്രയോഗങ്ങളും ഗ്രഹണി ചികിത്സയിൽ ഇനി പറവാൻ പോകുന്ന ചികിത്സകളും അവസ്ഥയ്ക്കു തക്കവണ്ണം അതിസാരത്തിന്നും പ്രവൃത്തിക്കാം.

൩൨- പാചനംഗ്രഹണീരോഗെപ്രാക്സംഗ്രാഹിതുമദ്ധ്യതഃ।
അന്തെഗ്നിദീപനംസൎവ്വമെവംകാൎയ്യഉപക്രമഃ॥

ഗ്രഹണിക്ക ആദിയിൽ ദഹിക്കാതെ കിടക്കുന്ന വസ്തുക്കളെ പാകം ചെയ്യുന്നതായിട്ടുള്ള ഔഷധങ്ങളെയും മദ്ധ്യത്തിങ്കൽ മലത്തെ ബന്ധിക്കുന്ന ഔഷധങ്ങളെയും അവസാനത്തിങ്കൽ അഗ്നിദീപനങ്ങളായ ഔഷധങ്ങളെയും പ്രവൃത്തിക്കുക ഇങ്ങിനെ ക്രമമാകുന്നു.

(പാഠാദി കഷായം)

൩൩- പാഠാകഞ്ജകൈഡൎയ്യപഞ്ചകോലശൃതംജലം।
കണാചൂൎണ്ണയുതംദദ്യാൽപാചനംഗ്രഹണീഗദെ॥

പാടക്കിഴങ്ങ ഉങ്ങിൻതൊലി കരുവേപ്പിൻതൊലി കാട്ടുതിപ്പലിവേര കാട്ടുമുളകിൻവേര കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ തിപ്പലി ചുക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച തിപ്പലിമെല്പ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക

(ശരപുംഖാദി കഷായം)

൩൪- ശരപുംഖാജമൊജാബ്ദയവാഷനാഗരസാധിതഃ । കഷാ
യൊവാസംപ്രയൊക്തവ്യഃപാചനാൎത്ഥംകണാന്വിതഃ॥

കൊഴിഞ്ഞിലിൻവേര അയമോദകം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കൊടിത്തൂവവേര ചുക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തിപ്പലി മെല്പ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(കിരാതപുംഖാദി കഷായം)

൩൫- കിരാതമൂലകൈഡൎയ്യമുസ്താധാന്യകനാഗരൈഃ।
ചപലാചവ്യമൂലാദ്യൈഃകഷായോവാപടുസംയുതഃ॥

പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി കരുവേപ്പിൻതൊലി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കൊത്തമ്പാലയരി ചുക്ക കാട്ടുതിപ്പലിവേര കാട്ടുമുളകിൻവേര ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച ഇന്തുപ്പ മെല്പ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(കൈഡൎയ്യപത്രാദി കഷായം)

൩൬- കൈഡൎയ്യപത്രത്വങ്നിംബകാരവീശരപുംഖകൈഃ।
ശൃംഗിവേരചതുൎഭാഗസഹിതൈൎവ്വാകണാന്വിതഃ॥

കുരുവെപ്പില പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽ തൊലി കരിഞ്ചീരകം കൊഴിഞ്ഞിലിൻവെര ഇവ നാലിൽ ഒരു ഭാഗം ഇഞ്ചി ചെൎത്ത കഷായം വച്ച തിപ്പലി മെപ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്കം·

൩൮– ഏതെകഷായാസ്സൎവ്വെപ്രൊക്താപാചനാഃസൎവ്വഏവഹി।
ഏതെഷാമന്യതമംതത്രയഥാവസ്ഥംപ്രയൊജയെൽ॥

മെല്പറഞ്ഞ കഷായങ്ങൾ ഒക്കയും പാചനങ്ങളാകുന്നു– അതഹെതുവായിട്ട അതുകളിൽവെച്ച ഏതെങ്കിലും ആദിയിൽസെവിപ്പിക്കണം·

൩൯· കണാമൂലെനസംസിദ്ധംഖളംവാപ്രാങ്നിഷെവയെൽ।
അജമൊജകിരാതാഭ്യാംസിദ്ധംവാപടസംയുതം॥

കഷായംസെവിപ്പിക്കുന്നതിന്റെസ്ഥാനത്ത കാട്ടുതിപ്പലിവെർകൊണ്ടൊ അയമൊതകം പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽ തൊലി ഇവകൊണ്ടൊ മുക്കുടിവച്ച ഇന്തുപ്പ മെപ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്കാം·

൪൦– അൎശ്ശശ്ചികിത്സാഭാഗെപ്രൊക്തായെഖളാസ്സമുദീരിതാഃ।
തെഷാന്തുപാചനംദദ്യാദെകംവാദീപ്യകാദികം॥

അൎശസ്സിന്റെ ചികിത്സയിൽ മുൻപറകപ്പെട്ട മുക്കുടികളിൽ വച്ച പാചനമായത ഏതെങ്കിലും സെവിപ്പിക്കാം– അതിസാര ചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞ ദീപ്യകാദിയും സെവിപ്പിക്കാം·

൪൧– സംഗ്രാഹീണ്യൌഷധാന്യത്രപ്രവക്ഷ്യന്തെതദുത്തരം।
താന്യൎശസ്യതിസാരെചയച്ചൊക്താന്തത്സമാചരെൽ॥

ഇനിമെൽ സംഗ്രാഹികളായിരിക്കുന്ന ഔഷധങ്ങളെ ഇവിടെ പറയും– അതുകളിൽ ചിലതൊ അൎശസ്സിന്റെയും അതിസാരത്തിന്റെയും ചികിത്സകളിൽ പറയപ്പെട്ട ഔഷധങ്ങളിൽ സംഗ്രാഹികളായിട്ടുള്ളതുകളെയൊ അനന്തരം പ്രവൃത്തിക്കെണ്ടതാകുന്നു·

(മുസ്താതക്രം)

൪൨– സംയൊജ്യമുസ്താനിഷ്ക്വാഥംശ്രുതെനപയസാസമം।
സിദ്ധംതക്രന്തുസംഗ്രാഹിഗ്രഹണീദൊഷനാശനം॥

പാലിൽ മുത്തെങ്ങ കഷായം സമമായി ചെൎത്ത കുറുക്കി പാലൊളമായാൽ വാങ്ങി ഉറ വീഴ്ത്തിവെച്ച പിറ്റെന്നാൾ അതിൽ നാലിലൊരുഭാഗം മുത്തെങ്ങ കഷായം ചെൎത്ത കലക്കി നെയ്യെടുത്ത ഉണ്ടാക്കിയ മൊര സെവിപ്പിച്ചാൽ ഗ്രഹണീദൊഷമുള്ളവൎക്ക മലം ഇളകി പൊകുന്നത ശമിക്കും.

(വിശാലാദികഷായം)

൩൨- വിശാലാവിഷാമുസ്താംബുജോശീരമധൂകതലനാഗകേസരൈഃ।
ലാജധാന്യകസംയുക്തൈഃ കഷായസ്ത്വഥ മധുമാൻ ഹിതഃ॥

അതിവിടയം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇരുപ്പപ്പൂവ്വ പച്ചില ചുക്ക മലര കൊത്തമ്പാലയരി ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ച തെൻ മെമ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിച്ചാലും മെല്പറഞ്ഞ ഫലം സിദ്ധിക്കുന്നതാകുന്നു.

(മധൂകപുഷ്പാദികഷായം)

൩൩- മധൂകപുഷ്പഭൂനിംബമധുകാതിവിഷാംബുദൈഃ। ലാജാഗ്നിമന്ഥമൂലാദ്യൈര്യുക്തോ ബാലാതിസാരനാശനഃ॥

ഇരുപ്പപ്പൂവ്വ പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൻതൊലി ഏരട്ടിമധുരം അതിവിടയം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ മലര മുഞ്ഞവെര ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ച തെൻ മെമ്പൊടി ചെൎത്തിട്ടും സെവിപ്പിക്കാം.

(അക്കരാഗാദി കഷായം)

൩൪- അക്കരാഗകണാമൂലവല്യാവിശാലാവിഷാഘനൈഃ।
ഭൂനിംബകലശീബില്വധാന്യദാഡിമജീരകൈഃ॥
൩൫- ലാജാജമോദസംയുക്തൈഃ സതക്രസ്സംപ്രസാധിതഃ।
പടുജീരകസംയുക്തഃ കഷായസ്സർവ്വകൊഷ്ഠഗൈഃ।

അക്കാരത്തെങ്ങ കാട്ടുതിപ്പലിവെര കാട്ടുമുളകിൻവെര അതിവിടയം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരിമ്മൻ തൊലി മുവ്വിലവെര കൂളത്തിൻവെര കൊത്തമ്പാലയരി താളിമാതളക്കായുടെ തൊട ജീരകം മലര അയമൊതകം ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ച ഇന്തുപ്പും ജീരകവും മെമ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- കഷായം വയ്ക്കുമ്പൊൾ നാനാഴി വെള്ളത്തിൽ ഉഴക്കാഴക്കമൊര ചെൎക്കയും വെണം- ഈ കഷായം മുൻപറഞ്ഞ കഷായങ്ങളെക്കാൾ അധികം ഗുണമുള്ളതാകുന്നു.

(ചൂൎണ്ണരാജം പൊടി)

൩൬- വ്യോഷാജമോദഹിംഗുഗ്നികാഗ്നിമന്ഥൈസ്സസൈന്ധവം। വിളങ്ഗാവല്ഗുജാചൂൎണ്ണീകൃത്യാതിവിഷാന്വിതൈഃ॥
൩൭- ചൂൎണ്ണരാജ ഇതിഖ്യാതശ്ചൂൎണ്ണോയം തക്രസെവിതഃ।
കഫവാതാതിസാരശൂലനാശനോ വഹ്നിദീപനഃ॥

ത്രികടു അയമൊദകം കായം കൊടുവെലിക്കിഴങ്ങ ചെറുതെക്കിൻവെര കാട്ടുമുളകിൻവെര ഇന്തുപ്പ വിഴാലരി വപ

ക്കാരം ഇവ പൊടിച്ചു മോരിൽ സെവിപ്പിക്ക- കഫകൊപവും വായുകൊപവും വയററിൽ വെദനയും ശമിക്കും- അഗ്നിബലമുണ്ടാകയും ചെയ്യും.

(നാഗരാദി ചൂൎണ്ണം)

൯൯- നാഗരാതിവിഷാംഭോദപാഠാരസാഞ്ജനൈഃ।
കൌടജൈശ്ചത്വക്ഫലൈഃതിക്താധാതകീഭിശ്ചസമ്മിതൈഃ॥
൧൦൦- ചതാഗൊവിധിതഃക്ഷൌദ്രസംയുക്തൈൎഗ്രഹണീഗദെ।
പിത്തജെദീപനാൎത്ഥഞ്ചപ്രയൊജ്യാസ്സൎപ്പിഷാപിവാ॥

ചുക്ക അതിവിടയം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കുളത്തിൻവെര പാടക്കിഴങ്ങ രസാഞ്ജനം കൊടകപ്പാലവെരുമ്മൽതൊലി കൊടകപ്പാലയരി പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി താതിരിപ്പൂവ്വ ഇവ പൊടിച്ചു തെനിലൊ നെയ്യിലൊ ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക പിത്തഗ്രഹണി ശമിക്കും.

(ജീരക രസായനം)

൧൦൧- അമ്ലവെതസജംബീരമാതുലുംഗശൃംഗിവെരജൈ।
കൈഡൎയ്യപത്രമാൎഗ്ഗീസുനിഷണ്ണദലൊദിതൈ॥
൧൦൨- വജ്രവല്ലീസമുത്ഥൈചരസൈൎവൃക്ഷധാന്യയൊഃ।
ഐരാവണ്യാശ്ചമൂലസ്യകഷായൈശ്ചക്രമഭാവിതൈഃ॥
൧൦൩- നിശായാംക്ഷെപണാദഹ്നിശൊഷണാച്ചകൃതംരജഃ।
മധുനാസെവിതംസദ്യൊഗ്രഹണീദൊഷനാശനം॥

ഞെരിഞ്ഞാംപുളിയില ചെറുനാരങ്ങ ചെറുകടലാടി ഇഞ്ചി കരുവെപ്പില പുളിയാരില നീരാലില ചങ്ങലംപരണ്ട ഈ എട്ടുമരുന്നുകൾ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീരിലും അയമൊതകം കൊത്തമ്പാലയരി ഐരാണിവെര ഇവകൊണ്ടു വെവ്വെറെ വച്ച കഷായങ്ങളിലും ക്രമെണ ഓരൊരൊ ദിവസം രാത്രിനെരം ഇട്ടുവെക്കുകയും പിറെറന്നാൾ പകൽ മുഴുവൻ ഉണക്കുകയും ചെയ്യപ്പെട്ട ജീരകം പൊടിച്ചു തെനിൽ സെവിപ്പിച്ചാൽ ഗ്രഹണീദൊഷങ്ങൾ ഉടനെ ശമിക്കും- നീരുകളും കഷായങ്ങളും ജീരകം അതിൽ മുങ്ങിക്കിടക്കുവാൻ തക്കവണ്ണം വെണം ഉണക്കുമ്പൊൾ നീരുകളും കഷായങ്ങളും ഊററിക്കളഞ്ഞ പലകപ്പുറത്ത പരത്തി ഉണക്കുകയും വെണം.

(അഷ്ടാക്ഷരി ഗുളിക)

൧൦൪- നാഗഫെനഹിമാംബുജാതിഹിംഗുളമാഗധീഃ।
രാമഠാതിവിഷായുക്താസ്സമഭാഗാവിചൂൎണ്ണിതാഃ॥

൮൫- വിശ്വാജീരകഭൂസ്തർശമുസ്താദീപ്യകധാന്യകൈഃ।
സിദ്ധേകഷായെജംബീരസാരസെചയിമർദ്ദയെൽ॥
൮൬- കൃഷ്ണാച്ഛഗുളികാഃപശ്ചാൽഗുഞ്ജായാസ്സമ്മിതാഃഫലൈഃ।
അഷ്ടാക്ഷരീയംഗുളികാഗ്രഹണീരോഗിണാംഹിതാഃ॥
൮൭- തഥാർശസ്യതിസാരെചമദ്ധ്ന്നാവാമാക്ഷികെണവാ।
പഞ്ചകൃതാഃപ്രയുഞ്ജീതബലെസത്യനലസ്യച॥
൮൮- താപത്തെവപ്രശാമ്യേയുഃപ്രോക്താരോഗാനസംശയഃ।
പാചനെപഞ്ചകൊലസ്യകഷായെണൈവപായയെൽ॥
൮൯- ത്രിശ്യകവ്യാഥദീപ്യപ്രത്ഥംവഹ്നസ്യക്രാവലൊളിതാം।
പൂൎവ്വാദിഷ്ടാവിധിജ്ഞത്തയാമലസംഗ്രഹണൊഹിതഃ॥
൯൦- സാസ്രനളദഭ്രനിംബദാൎവ്വീസിദ്ധാംഭസാഥവാ।
ശാരിബാദിപ്യകാജാജീകഷായെണരസെനവാ॥
൯൧- മായൂരീപല്ലവൊതൈനശ്രൂലവത്സഗതൊജ്ജ്വു।
കലസ്ഥബദരാംഭൊദസാരെയശൃതവാരിണാ॥
൯൨- സാനാഥൊഷ്വപചാവിലപലനനാഗരദീപ്യകൈഃ।
സാധിതെനകഷായെണവിഷൂച്യാംചൈവ്യാഷലാജകൈഃ।
൯൩- ശരപുംഖവപാംഭൊദഷഡീകെകഡയ്യവാളകൈഃ।
നാളികെരശലാകാദ്യൈസ്സാധിതെനജലെനച॥
൯൪- പാതവ്യാഗുളികാസെയമഥവാതണ്ഡുലാംഭസാ।
നൈനാംപ്രാപ്യാതിവൎത്തന്തെകശ്ചിൽകുക്ഷ്യാമയഃക്വചിൽ॥

കറപ്പ ചന്ദനം രക്തചന്ദനം ജാതിക്ക ചായില്യാ തിപ്പലി കായം അതിവിടയം ഇവ പൊടിച്ച ചുക്ക ജീരകം കൊടുത്തൂവ്വവെര മുത്തെങ്ങകിഴങ്ങ അയമൊതകം കൊത്തമ്പാലയരി ഇവകൊണ്ട വെവ്വെറവെച്ച കഷായങ്ങളിലും ചെറുനാരങ്ങനീരിലും അരച്ച കുന്നിക്കുരുപ്രമാണം ഉരുട്ടി നിഴലിൽ ഉണക്കി സൂക്ഷിക്കുക — ഈ ഗുളികക്ക അഷ്ടാക്ഷരി എന്ന പെരാകുന്നു — തൈരിലൊ തെനിലൊ അഞ്ചുനെരം സെവിപ്പിച്ചാൽ ഗ്രഹണി അർശസ്സ അതിസാരം ഇവ ശമിക്കും — അതുകൊണ്ട ശമിച്ചില്ലാ എങ്കിൽ അജീർണ്ണാദിദൊഷം ശമിച്ചിട്ടില്ലെന്ന അറിഞ്ഞ കാട്ടുതിപ്പലിവെര കാട്ടുമുളകിൻവെര കൊടുവെലികിഴങ്ങ തിപ്പലി ചുക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച അതിൽ ചെത്ത മൂന്നൊ നാലൊ നെരംസെവിപ്പിക്ക — അഗ്നിബലംപൊരാത്തവൎക്ക മൊരിൽ സെവിപ്പിക്ക — തൈരിലൊ തെനിലൊ സെവിപ്പിപ്പാൻ മുൻ പറയപ്പെട്ട വിധി മലാ ഇളകിപൊകുന്നവൎക്ക വെണ്ടതാകുന്നു — രക്തസംബന്ധം ഉണ്ട എങ്കിൽ രാമച്ചം പൂത്തരിച്ചുണ്ട

ചെരിമ്മൽതൊലി മരമഞ്ഞൾതൊലി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു അതിലൊ അല്ലായെങ്കിൽ നന്നാറികിഴങ്ങ അയമൊതകം ആശാളി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു അതിലൊ വെറകടലാടിയുടെ ഇലയുടെ നീരിലൊ സെവിപ്പിക്ക— വയററിൽ വെദനയും മുൻ പറഞ്ഞ രൊഗങ്ങളൊടുകൂടെ അധികമായിട്ടു ഉണ്ടു എങ്കിൽ പഴമുതിര ലന്തക്കുരു മുത്തങ്ങകിഴങ്ങ കരിങ്കുറിഞ്ഞിവെര ഇവ കൊണ്ടു കഷായം വച്ചു അതിൽ സെവിപ്പിക്ക— വയററിന്ന അധികമായ വീർപ്പും കൂടെ ഉണ്ടു എങ്കിൽ വയമ്പ കുളത്തിൻവെര മുത്തങ്ങകിഴങ്ങ ചുക്ക അയമൊതകം ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ചു അതിൽ സെവിപ്പിക്ക വിഷൂചിക്ക ത്രികടു മലര കൊഴിഞ്ഞിൽവെര വയമ്പ മുത്തങ്ങകിഴങ്ങ കച്ചൂരികിഴങ്ങ കരുവെട്ടിർതൊലി ഇരുവെലി പച്ചയീക്കിൽ ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ചു അതിലൊ കാടിയിലൊ മൊത്ത സെവിപ്പിക്കെ— ഉദരരൊഗങ്ങൾ ഒക്കയും ഈ ഗുളിക ശീലിച്ചാൽ ശമിക്കുകയും ചെയ്യും—

(കൈഡര്യാദിഗുളിക)

൯൫— കൈഡര്യാദിവൃകാംഭൊദസമംഗാതിവിഷാസ്സമാഃ।
പിഷ്ടാദിവൃകനിഷ്ടാഭാഗഗ്രഹണീദൊഷനാശനാഃ॥

കരുവെപ്പില അയമൊതകം മുത്തങ്ങകിഴങ്ങ പറച്ചുണ്ടവെര ഇവ സമം അയമൊതക കഷായത്തിൽ അരച്ചു പുത്തരിച്ചുണ്ടങ്ങപ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി മൊരിലൊ തൈരിലൊ വെന്നീരിലൊ സെവിപ്പിക്കെ.

(ശൊണപുഷ്പാദിഗുളിക)

൯൬— ശൊണപുഷ്പസമംഗാബ്ദവരാളെലധാന്യകൈഃ।
ഹിമദാരുകണാമൂലചവ്യധാഡിമദാർവ്യകൈഃ॥
൯൭— മധൂകപുഷ്പശൈലാജീരകദായവെധിഭിഃ।
ചൂതാസ്ഥിധാതകീപുഷ്പഷഡ്വീചിലാജഫലാസ്ഥിഭിഃ॥
൯൮— വിശ്വാവിഷാക്ഷരൊഗാംഭൊലാമജ്ജകൂഗ്രഹാഗ്നിഭിഃ।
നാഗരഹനയുതൈതൈഃ പിഷ്ടൈഃകടുകാപത്രജൈരസൈഃ॥
൯൯— ചാങ്ഗെര്യ്യാഃപൃശ്നിപർണ്ണ്യാശ്ചകായസ്ഥാവസുകസ്യച।
ഡാഡിമപല്ലവാനാഞ്ചെന്നിംബൊഫലസമ്മിതാഃ॥
൱— വിഹിതാഗുളികാച്ഛായാശുഷ്കാഗ്രഹണീഗദം।
അർശാംസിചാതിസാരംശ്ചഹന്യുരഗ്നിബലപ്രദാഃ॥

ഇവച്ചൊല്ലു പറച്ചുണ്ടവെര മുത്തങ്ങകിഴങ്ങ കരയാമ്പൂവ്വ പച്ചില മൊത്തപ്പാലയരി ചന്ദനം രക്തചന്ദനം കാട്ടുതിപ്പ

ലിവെര കാട്ടുമുളകിൻവെര താളിമാതളക്കായുടെ ഓട അയ മൊതകം ഇരിപ്പപ്പൂവ്വ തക്കൊലപ്പൊട്ടിൽ ജീരകം കരിഞ്ചീരകം സഹസ്രവെധി മാങ്ങയണ്ടിപ്പരുപ്പ താതിരിപ്പൂവ്വ കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ കൂളക്കായുടെപരിപ്പ അതിവിടയം അംക്കുരതെങ്ങ ഇരുവേലി രാമച്ചം മുവ്വിലവെര കൊടുവെലിക്കിഴങ്ങ കറപ്പ ഇവ സമം കരുവെപ്പില പുളിയാരില മുവ്വിലത്തളിര വെറകളൊടി താർതാവൽ താളിമാതളത്തിൻകൂമ്പ ഇവററിൻ നീരിൽ അരച്ചു പുത്തരിച്ചുണ്ടങ്ങ പ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി തയിരിൽ സെവിപ്പിക്ക– ഗ്രഹണി അതിസാരം അർശസ്സ അഗ്നിമാന്ദ്യം ഇവ ശമിക്കും.

കൃമിചികിത്സാ

(വിളംഗാദികഷായം)

൪൦൧– വിളംഗരജനീദാരുദാപലാശത്വചവല്കലൈഃ।
കൃതഃകഷായൊഹിംഗാഢ്യൊജഠരക്രിമിനാശനഃ॥

വിഴാലരി മഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി പ്ലാശിൻതൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ചു കായം മെമ്പൊടി ചെർത്ത സെവിപ്പിക്ക.

൪൦൨– ബാലകെതകിമൂലെനകെവലെനാസ്ഥവാഥവാ।
പാതവ്യഃകൃമിനാശായപടുഹിംഗുസമന്വിത॥

വെറകെത വെരുകൊണ്ട കഷായംവെച്ചു ഇന്തുപ്പും കായവും മെമ്പൊടിചെർത്ത സെവിപ്പിക്ക–

൪൦൩– കാരവല്ലീരസെചൂർണ്ണംപലാശകുസുമസ്യവാ।
വിളംഗമരീചാലംബുഷബീജചൂർണ്ണമഥാപിവാ॥

കയ്പയുടെ നീരിൽ പ്ലാശിൻപൂവ്വ ഉണക്കിപൊടിച്ചു പൊടി സെവിപ്പിക്ക– വിഴാലരി മുളക കയ്പവള്ളിയുടെ വിത്ത ഇവ പൊടിച്ചു മെൽപ്രകാരം സെവിപ്പിക്ക–

൪൦൪– ഗുളെനമക്ടിചൂർണ്ണമഥവാകിംശുകത്വചഃ।
കൃമിശത്രൊരജന്യാവാദയദ്വാഹിംഗുരജഃപരം॥

നാളികെരണക്കായയുടെ പുറമെയുള്ള തൊണ്ട ശർക്കരയുടെ അകത്താക്കി പൊതിഞ്ഞ സെവിപ്പിക്ക– മുരിക്കിൻ തൊലി ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചതും കൃമിശത്രു പൊടിച്ചതും മഞ്ഞൾ പൊടിച്ച പൊടിയും ഇവ വെവ്വെറെ ശർക്കരയിൽ സെവിപ്പിച്ചാലും കൃമി ശമിക്കും– മെൽപ്രകാരം കായവുമാം.

(മൊക്കഞ്ഞിക്ക)

൧൭൫- കണാമൂലകണാശിഗ്രുവിളംഗമരിചൈഃകൃതാ।
യവക്ഷാരയുതാപെയായവാഗ്രസ്ക്രസാധിതാ॥
കാട്ടുതിപ്പലി വെരതിപ്പലി മുരിങ്ങവെര വിഴാലരി മുളക ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച അതിൽ മൊരും വീഴ്ത്തി കഞ്ഞിവെച്ച ചവക്കാരം പൊടിച്ചിട്ട സെവിപ്പിക്ക-

(മുക്കുടിക്ക)

൧൭൬- വന്യസൂരണകന്ദോത്ഥനിശയാസഹസാധിതഃ।
ഖളഃകൃമികുലം ഹന്തിതഥാധ്രുവന്നിശാകൃതഃ॥
കാട്ടുചെന മഞ്ഞൾ ഇവകൊണ്ട മുക്കുടിവെച്ച സെവിപ്പിക്ക- മഞ്ഞളിന്റെ സ്ഥാനത്ത കപ്പമഞ്ഞൾ കൂട്ടിയാൽ എറ്റവും നന്നു.

൧൭൭- ഗൊമൂത്രെണവചാചൂൎണ്ണംപായയെദ്ബാപ്രഗെതരാം।
കാരവല്ലീദലൊത്ഥംതുരസംവാതൈലസംയുതം॥
വയമ്പ പൊടിച്ച ഗൊമൂത്രത്തിൽ കലക്കി എറ്റവും കാലത്ത സെവിപ്പിക്ക- കയ്പന്റെ രസം എണ്ണകൂട്ടി സെവിപ്പിക്ക.

൧൭൮- ധാന്യാമ്ലെനകവൊഷ്ണെനഗുഡധൂമരജൊപിവാ।
കെവലെനവിളംഗെനസിദ്ധംവാപായയെൽഖളം॥
ഉള്ളടക്കരി പൊടിച്ച അല്പം ചൂടൊടുകൂടിയ കാടിയിൽ സെവിപ്പിക്ക- വിഴാലരി മൊരിൽ പുഴുങ്ങി അരച്ച മൊരിൽ കലക്കി തിളപ്പിച്ച വെറവെക്കയൊടെ സെവിപ്പിക്കം.

(കെതകിശൎക്കരാ)

൧൭൯- ബാലകെതകിമൂലസ്യപലാന്യംഭസിഷൊഡശ।
പക്ത്വാദ്രൊണെത്രപാദസ്ഥപൂതെ പസ്യാവശാലനാൽ।
൧൮൦- സിതാപലാഷ്ടകംദത്വാചിപകെത്സാന്ദ്രതാംഗതെ
വിളംഗവ്യൊഷഭൂനിംബപലാശകുസുമാഭയാഃ।
൧൮൧- കഷാംശാശ്ചൂൎണ്ണിതാക്ഷിപ്ത്വാസംയൊജ്യാഥാവതാരയെൽ। പ്രാശയിരെചനമാധായപശ്ചാദെതാംപ്രയൊജയെൽ।
൧൮൨- മസൂനാസഹസംയുക്താംമധുനാവാരസെനവാ।
ധാത്രീഫലാനാംമുസ്തായായദ്വാകെതകിശൎക്കരാം।
ചെറുകയിതവെര പലം പതിനാറ പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ച നാലിടങ്ങഴ യാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ച എട്ടുപലം പഞ്ചസാര കലക്കി കുറുക്കി സാന്ദ്രപാകമായാൽ വിഴാലരി ത്രികട്ടു പുത്തരിച്ചുണ്ടവെമ്മൽതൊലി പ്ലാശിൻപൂവ് കടുക്ക ഇവ മുമ്മൂന്നുകഴഞ്ച പൊടിച്ചിട്ട ഇളക്കി വാങ്ങി ആറി

യാൽ അത വയറിളക്കിയതിന്റെ ശെഷം തയിററിൻ വെള്ളത്തിലൊ തെനിലൊ പച്ചനെല്ലിക്ക നീററിലൊ മുത്തങ്ങക്കഷായത്തിലൊ സെവിപ്പിക്ക - സകലവിധ ക്രിമികളും ശമിക്കും.

(സാരശക്കരാ)

൧൰൩ — അംഭസ്സു ഷഡ്വികാകാന്ധ ശിഗ്രുശൃംബെരവാരിണി।
ദ്രൊണെ പലാഷ്ടകം ദത്വാ സിതായാഃ സ്ഥാപയെദ്ധിയെൽ॥

൧൰൪ — ഫലന്ത്രിഭ്രതെ വതാഷ്ഠാധതസ്മിൻ സ്ഥൂൾ ക്ഷമെസതി।
കൊല പ്രമാണമുദപത്ത്യഭാജനെ സ്ഥാപയെ വ ഗ്ഗ്രു ളെ॥

൧൰൫ — ഏക്കൈകംമനൊരാത്രെശ്ചമുഖയൊഃ ഖാദയെച്ചതൽ।
ഏകപക്ഷപ്രയൊഗെണ നശ്യെയുഃക്രിമയൊഖിലാഃ

വെള്ള പുല്ലാനിയുടെ തണ്ട വെട്ടി അതിന്മെൽ നിന്ന ഒഴുകിവീഴുന്ന നീരും മുരിങ്ങയുടെ വെരും അത്തിവെരും മുറിച്ച പാത്രം വച്ച വാററി എടുത്ത നീരും സമമായി ചെൎത്ത ഇടങ്ങഴി നീരിന്ന രണ്ടു പലം വീതം പഞ്ചസാര കലക്കി കുറക്കിനീരുവററിയാൻ വാങ്ങി സഹിക്കത്തക്ക ചൂടുള്ളപ്പോൾ തന്നെ ലന്തക്കുരുപ്രമാണം ഉരുട്ടി നല്ലപാത്രത്തിൽ സൂക്ഷിച്ച ഓരോന്ന കാലത്തും വൈകുന്നെരവും തിന്നാൽ പതിനഞ്ചു ദിവസം കൊണ്ട എല്ലാ ക്രിമികളും ശമിക്കും.

൧൰൬ — കടുസ്തിക്തശ്ച ശസ്താത്രമധുരൊമൊഷ്യതെരസഃ।
ഉദിക്തകടുതിക്തൊഷ്ണമല്പസ്നെഹഞ്ചഭൊജനം॥

ക്രിമിയുള്ളവൎക്ക എരുവും കൈപ്പും ഈ രണ്ടു രസങ്ങൾ ഹിതങ്ങളാകുന്നു - മധുര രസംകൊണ്ട ക്രിമികൾ വൎദ്ധിക്കും മെഴുക്കുള്ള പദാൎത്ഥംകൊണ്ടും വൎദ്ധിക്കും എന്നാലും എരുവും കൈപ്പും അധികമായി ശീലിക്കപ്പെടുന്ന പക്ഷത്തിങ്കൽ നെയ്യമുതലായത അല്പമായി ഉപയൊഗിച്ചാൽ വിരൊധം കാണുകയുമില്ല.

൧൰൭ — മധുരാന്നഗുളക്ഷീരദധിശുക്തനവൊദനാൻ।
ശാകശാല്യകഫന്ദാംശ്ച ക്രിമിമാനതിവൎജ്ജയെൽ॥

പായസം ശൎക്കര പാല തയിര കാടി പുത്തരിച്ചൊറ ഇവ എല്ലാററവും അഹിതങ്ങളാകുന്നു - കാടിയിൽ മരുന്നസെവിപ്പാൻ വിധിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതിനെ തടസ്ഥപ്പെട്ടിട്ടുമില്ല -

ഇതി വാഗ്ഭാസെച നാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിതപാരശവെന്ദ്രകൃതാ ചാരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം ഷഷ്ഠസ്തബകൊനാമഷഷ്ഠൊദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം

സപ്തമാദ്ധ്യായ പ്രാരംഭഃ

മൂത്രാഘാതചികിത്സാ

൧– മൂത്രാഘാതെഷ്വ കൊഷ്ണ്ണ നസെവ്യം യത്സമസപ്പിഷാ।
വസ്തിപ്രദെശെ തൈലെന മാണിമന്ഥമയൊയുജാ॥

മൂത്രാഘാതമുണ്ടായാൽ എണ്ണയും നെയ്യും സമം ചെൎത്തു ഇന്തുപ്പു പൊടിച്ചിട്ട അല്പം ചൂടപിടിപ്പിച്ച അതുകൊണ്ട വസ്തിപ്രദെശമായ പൂക്കിളിന്നതാഴെ പിഴിഞ്ഞ വീഴ്ത്തുക.

൨– കുശ്മാണ്ഡവല്ലീസംസിദ്ധഃ കഷായസ്സിതയാന്വിതഃ।
മൂത്രാഘാതെഷു പാതവ്യസ്സദ്യോമൂത്രപ്രവൃത്തയെ॥

കുമ്പളവള്ളികൊണ്ട കഷായം വെച്ച പഞ്ചസാര മെല്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിച്ചാൽ ഉടനെ മൂത്രത്തിന്നുള്ള തടവ തീരും

(ശ്വദംഷ്ട്രാദി കഷായം)

൩– ശ്വദംഷ്ട്രാബൃഹതീദ്രാക്ഷാവീരൊഷണശൃതം ജലം।
സസിതം പായയെദ്വൃദ്ധജീരകൊത്ഥരജൊന്വിതം॥

ഞെരിഞ്ഞില ചെറുവഴുതിനവെര മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം വാലുമുളക ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച പഞ്ചസാരയും ജീരകത്തിൻപൊടിയും മെല്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക

(ഗുഹാമൂലാദി കഷായം)

൪– ഗുഹാമൂലൈകഭാഗെന സ്ഥിരാഭാഗദ്വയെന ച।
ത്രിഭിൎബ്ബൃഹത്യാഭാഗൈശ്ച സൎവ്വതുല്യശ്ചഗൊക്ഷുരൈഃ॥

൫– തുല്യൈസ്സൎവ്വൈൎവ്വിപക്വെന കഷായെണ സസി
തൊപിതഃ। മൂത്രാഘാതെഷു സൎവ്വെഷ്വെതത്സിദ്ധക്ഷീ
രമെവ വാ॥

മൂവിലവെര ഭാഗം ഒന്ന ഓരിലവെര ഭാഗം രണ്ട ചെറുവഴുതിനവെര ഭാഗം ആറ ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച പഞ്ചസാരമെല്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക ചെല്ലപ്പെട്ട മരുന്നുകളിൽ ഓരില മൂവില ചെറുവഴുതന ഇവ സമം ഇവ മൂന്നും കൂട്ടിട്ടുള്ളതിൽ ഇരട്ടി ഞെരിഞ്ഞില ഇങ്ങിനെയും കഷായം വെച്ച സെവിപ്പിക്കാം ഇതുകൾ തന്നെ പാൽക്കഷായമായിട്ടും സെവിപ്പിക്കാം.

൬– പിഷ്ട്വാകതകമൂലം വാ ശീതതൊയെന പായയെൽ।
ഫലം വാതസ്യ നിഷ്പിഷ്യ മൂത്രരൊധനിവൃത്തയെ॥

൭ - മൂലംപിഷ്ട്വാപ്രസാരണ്യാനാളികേരാംഭസാപിബേൽ।
ഗോക്ഷുരംപത്മമൂലംവാതേനൈവസസിതയായുതം॥

തലനീലിയുടെവേര അരച്ച ഇളന്നീർവെള്ളത്തിൽ കലക്കി സേവിപ്പിക്ക ഞെരിഞ്ഞിലൊ താമരക്കിഴങ്ങൊ അരച്ച ഇളനീർവെള്ളത്തിൽ കലക്കി പഞ്ചസാരയിട്ട് സേവിപ്പിക്ക.

൮ - ഉർവ്വാരുബീജയഷ്ട്യാഹ്വാകതകാശ്മഭിദേലജൈഃ।
പിഷ്ടൈഃപ്രലേപോവസ്തൗചമൂത്രരോധവിനാശനഃ॥

വെള്ളരിക്കുരു ഇരട്ടിമധുരം തേററാമ്പരല ഏലിക്കാഷ്ഠം ഇവ പച്ചവെള്ളത്തിലരച്ച പൊക്കിളിന്നകീഴെ എല്ലാടവും ലേപനം ചെയ്ക മൂത്രം സുഖമായി ഒഴിഞ്ഞുപോകും

(ഗോക്ഷുരാദിഗുളികാ)

൯ - ഗോക്ഷുരേന്ദ്രമദോർവ്വാരുബീജപത്മാപത്രഷകൈഃ।
ദ്രാക്ഷാകതകനിർഗ്ഗുണ്ഡീമൂലേന്ദുത്രുടികുങ്കുമൈഃ॥
൰ - വാംശീവസുകംഗാജിഫാപത്തൂരകഫാരേണകൈഃ।
ഏലാചകുല്യാശൈലേയശതാവരീഫലത്രയൈഃ।
൰൧ - സുനിഷണ്ണശതാവര്യ്യാസാരസപത്മകന്ദജൈഃ।
മത്സ്യാക്ഷീപല്ലവൈർവ്വാതൈഃപിഷ്ടൈഃകോലഫലോപമാഃ॥
൰൨ - വർത്തിതാഗുളികാശ്ശുഷ്കാശ്ഛായായാന്താംപയസാപ്രഗേ।
ധാരോഷ്ണേനാഥവാധാത്രീരസേനമധുനാപിവാ।
൰൩ - ഐക്ഷവേണരസേനാപിനാളികേരജലേനവാ।
പീതാഘ്നന്ത്യചിരാദേവമൂത്രാഘാതമശേഷതഃ॥

ഞെരിഞ്ഞില കന്നാരം വെള്ളരിക്കുരു ഓരിലത്താമര ചിററീന്തൽവേര മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം തേററാമ്പരല കുന്നൊച്ചിവേര പച്ചക്കർപ്പൂരം ഏലത്തരി കുങ്കുമം കുവപ്പൊടി താർതാവൽവേര മരമഞ്ഞൾത്തൊലി വട്ടക്കത്തിൻവേര അരേണുകം ചിററേലം തിപ്പലി കതകം സഥാസ്ത്രവെട്ടിക്കല്ല ത്രിഫല ഇവ നീററാൽ ശതാവരിക്കിഴങ്ങ താമരക്കിഴങ്ങ മീനങ്ങാണി ഇവററിൻനീരിൽ വെവ്വെറെ അരച്ച ലന്തക്കുരു പ്രമാണം ഉരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി രാവിലെ കറന്ന ചൂടുമാറാത്ത പാലിലൊ പച്ചനെല്ലിക്കനീരിലൊ തേനിലൊ കരിമ്പിൻനീരിലൊ ഇളന്നീർവെള്ളത്തിലൊ സേവിപ്പിക്ക എല്ലാമൂത്രാഘാതവും ഉടനെശമിക്കും—

(മൂത്രാതിസാരത്തിന്നു)

൰൪ - കപാഠോഃഗ്ഗജപാമൂലസാധിതോമധുസംയുതഃ।
പേയോമൂത്രാതിസാരസ്യസദ്യഏവനിവൃത്തയേ॥

ചെറുപയറ ചെമ്പരത്തിവെര ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തെൻ മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക മൂത്രം അധികമായിപൊകുന്നത ശമിക്കും

(നിശാമലകാദികഷായം)

൧൫- നിശാമലകപാഠാഭിസ്സമംഗൊശീരചന്ദനൈഃ।
വൈരിമൂലെനവാശ്യുതംജലംവാപായയെൽപ്രഗെ॥

വരട്ടുമഞ്ഞൾ നെല്ലിക്ക പാടക്കിഴങ്ങ പറച്ചുണ്ടവെര രാമച്ചം ചന്ദനം ഏകനായകത്തിൻവെര ഇവ കൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തെൻ മെമ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക മൂത്രം അധികമായി പൊകുന്നത ശമിക്കും.

(മൂത്രാളുവരുന്നതിന്നു)

൧൬- പിഷ്ട്വാശെഫാലജമൂലംപാരന്തീപുഷ്പമെവവാ।
കിംശുകസ്യത്വചംവാഫലംവാബകുളസ്യവ॥
൧൭- ഉദുംബരസ്യപത്രംവാപിഷ്ട്വാതക്രെണപായയെൽ।
ജൈസാസന്നമൂത്രസ്യപ്രവൃത്തിംനിരുണദ്ധിതൽ॥

വെളുത്ത ചെമ്പരത്തിയുടെവെരൊ തെച്ചിയുടെപൂവൊ മുരുക്കിൻതൊലിയൊ എരിഞ്ഞിക്കുരുവൊ അത്തിക്കുമ്പൊ അരച്ചു മൊരിൽ സെവിപ്പിക്ക ഉറക്കത്തിലൊട്ടുകൂടിയ മൂത്രംപൊക്ക ശമിക്കും.

പിടകാചികിത്സാ

൧൮- പിടകാഃക്ഷീരിവൃക്ഷസ്യനിഷ്ക്വാഥെനാഭിഷിച്യതു।
ക്ഷീരപിഷ്ടൈസ്തിലൈല്ലിംപെദമൃതാവിജയാന്വിതൈഃ॥

കുരുക്കൾഉണ്ടായാൽ നാല്പാമരത്തൊലി കഷായംവെച്ചു അതുകൊണ്ടുധാരയിട്ട എള്ളു ചിററമൃത കടുക്ക ഇവ പാലിൽ അരച്ചു പുരട്ടുക.

(കടുക്കവെണ്ണ)

൧൯- ഹരീതകിസ്സമുദ്ധൃത്യ ക്വാഥാദ്വിജമപാസ്യതു।
താസാംപുടാനിപൂൎണ്ണാനിതിലചന്ദനരെണുഭിഃ॥
൨൦- കൃതാമൃതായാഃപത്രാണാംപഞ്ചകെനാവകുണ്ഠ്യതു।
സൎവ്വാണിപരിബദ്ധ്വീയാത്ത്രിഭിസ്സൂത്രൈഃഗ്രന്ഥിഭിഃ॥
൨൧- പയസ്യഷ്ടഗുണെപക്ത്വാകിഞ്ചിച്ഛിഷ്ടെവതാംസ്ത്വതു।
ശിഷ്ടെനതെനസംപിഷ്യനവനീതെനയോജയെൽ॥
൨൨- മൎദ്ദനാന്ദിജ്ജലീകൃത്യലിംപെൽപിടകാമുഖെ।

നിവ്വാപണാത്ഥംശോഫസ്യപാകാത്ഥഞ്ചോദ്ധൃതാസൃജഃ॥

കടുക്ക കുരുവോടുകൂടി സമമായി മുറിച്ച തൊടിന്ന കെട്ടുവരാതെ കുരുവെടുത്ത കളഞ്ഞ ആ തൊടുകളിൽ ഒന്നിൽ എള്ളും മറെറതിൽ ചന്ദനത്തിൻപൊടിയും നിറച്ച തമ്മിൽ ചെൎത്ത ചിറെറമൃതിന്റെ അഞ്ചു ഇലകൊണ്ടു പൊതിഞ്ഞ മൂന്ന കരുകവള്ളികൊണ്ടു കെട്ടി ആയത തൂക്കിനൊക്കി പലത്തിന്ന ഇരുനാഴിപാലുവീതം വെണ്ടുന്ന പാലിൽ പുഴുങ്ങി അരച്ച ചെയ്പാൻ കണ്ടുള്ള പാകത്തിൽ വററിച്ച അരച്ച വെണ്ണനെയ്യകൂട്ടി ഉരസി നീരവത്ത കുരുവിന്മെൽ പുരട്ടുക- നീരു ശമിച്ച വററുകയും പൊട്ടെണ്ടുന്നത പൊട്ടുകയും ചെയ്യും.

(നന്ദ്യാവൎത്താദി പുഴുക്ക)

൮൩– നന്ദ്യാവൎത്തശിഫാവല്ക്കഗോപീശാരദികാതൃണൈഃ।
സ്ഥൌണേയഞ്ചാല്പതൊയേഭൃഷ്ടാക്ഷീരെപക്ത്വാചാത്രലേപയെൽ॥
൮൪– തൽപിഷ്ടംനവനീതാഢ്യംനിൎജ്ജലീകൃത്യലെപനാൽ।
ശോഫരാഗരുജാമുഖ്യപിടകാൎത്തിനിവൎത്തനം॥

നന്ത്യാൎവട്ടത്തിൻ വെരിന്മെൽതൊലി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ കൊടിപ്പാലവെരിന്മെൽതൊലി ത്രുണിയാങ്കം ഇവ നെയ്യിൽ വറുത്ത പാലിൽ പുഴുങ്ങി അരച്ച വെണ്ണനെയ്യ കൂട്ടി ഉരസി നീരവത്ത പുരട്ടുക- കുരുക്കൾ ശമിക്കും.

(ശാലൂകാദിപുഴുക്ക)

൮൫– ശാലൂകഗോപികാകന്ദചന്ദനോശീരവാളകൈഃ।
ക്ഷീരിദ്രുവല്ക്കസംയുക്തൈഃപക്വപിഷ്ടൈഃപയോദ്രവെ॥
൮൬– ക്ഷൈരെയനവനീതാഢ്യൈൎദ്ദാഹാധിക്യവിലെപനം।
പിടകാനാംപ്രയുഞ്ജീതതല്യലംശോഫപാകയോഃ॥

ആമ്പൽ താമര നെയ്തൽ ചെങ്ങഴിനീർ കരിംകൂവളം നന്നാറി ഇവററിൻ കിഴങ്ങുകൾ ചന്ദനം രാമച്ചം ഇരുവെലി ഇവ പാലിൽ പുഴുങ്ങി അരച്ച പാൽ കടഞ്ഞെടുത്ത വെണ്ണ കൂട്ടി ഉരസി നീരവത്ത ചുട്ടുനീറൽ അധികമായിട്ടുള്ള കുരുക്കൾക്ക പുരട്ടുക- എന്നാൽ സുഖമാകയും ചെയ്യും.

(മൃണാളാദി പുഴുക്ക)

൮൭– മൃണാളമുസ്താത്രിഫലാരജനീമധുകഞ്ചികാഃ
പൂതികരഞ്ജനിംബാൎക്കസെവ്യസൎഷപകാമൃതാഃ॥
൮൮– ക്ഷീരിദ്രുദലദൂൎവ്വാഗ്രവടാങ്കുരകശാരിബാഃ।
ചന്ദനഭൂരാഗാരതിലസൈന്ധവലക്ഷ്മണാഃ॥
൮൯– കദളീപല്ലവൈരണ്ഡബീജൈഃപക്ത്വാപയോദ്രവെ

പിഷ്ട്വാഥ നവനീതാഢ്യാഃ । പ്രലിംപേൽ പിടകാമുഖെ
സ്നേഹാനന്യാനഥാവസ്ഥം വീക്ഷ്യ കഞ്ചാത്ര യോജയേൽ ॥

താമരവളയം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ത്രിഫല വരട്ടുമഞ്ഞൾ ഞെട്ടാഞെരിങ്ങ നീരൊലിയില കടകപ്പാലവെരിന്മെൽ തൊലി വെപ്പിൻതൊലി രാമച്ചം കടുക ചിററമൃത നാല്പാമരത്തിൻകൂമ്പ കരകനാക്ക പെരാൽമൊട്ട നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം വെട്ടാളൻകൂട എള്ള ഇന്തുപ്പ തിരുതാളി തെങ്ങിൻപൂക്കുലയരി പപ്പടം അവണക്കിൻകുരു ഇവ പാലിൽ പുഴുങ്ങിയരച്ച വെണ്ണനെയ്യ ചെർത്ത ഉരസി നീരമത്ത പുരട്ടുക - എണ്ണ അവണക്കെണ്ണ തെൻ ഇവയും ദോഷകോപത്തെ അനുസരിച്ച ചെർത്ത പുരട്ടുകയുമാം എല്ലാക്കുരുവും ശമിക്കും.

(പൊട്ടിവാന്ന കുരുവിന്ന)

൩൦- ഭിന്നാഃ ക്ഷീരിദ്രുവല്കസ്യ കഷായേണ വിശോധ്യതാഃ ।
സിഞ്ചേൽ ജാത്യാദി തൈലേന രോപണാർത്ഥം മുഹുർമുഹുഃ ॥

പൊട്ടിവാന്ന കുരുക്കളെ നാല്പാമരത്തിൻ കഷായം കൊണ്ട ശുദ്ധിവരുത്തി ജാത്യാദി തൈലം കൂടക്കൂടെ പുരട്ടുക - എന്നാൽ ഉണങ്ങും.

(ജാത്യാദിതൈലം)

൩൧- ജാതീകിംശുകനിർഗ്ഗുണ്ഡീസുഷവീമുസ്തകഞ്ചികാഃ ।
മായൂരീഭല്ലികാദൂർവ്വാരജനീപപ്പടാമൃതാഃ ॥
൩൨- യുക്താഃ കടുകികാപത്രൈസ്സംക്ഷുദ്യ പരിപീഡനാൽ ।
തൈല്യോലബ്ധരസേ തൈലം യഷ്ടികല്കേന സാധയേൽ ॥
൩൩- ഇദം ജാത്യാദികം നാമ തൈലം പൂർവ്വൈർവ്വിനിശ്ചിതം ।
സ്നേഹം വാ നാളികേരസ്യ ദുഗ്ദ്ധം വാനേന സാധയേൽ ॥
൩൪- തദ്യോഗസമേതം തൈലം വാ യഥാദോഷം യഥാവയഃ ।
യഥാപ്രദേശം ദ്രവ്വായാഃ കേവലായാ രസേപി വാ ॥

പിച്ചകത്തില കരുമരിക്കില കരുനൊച്ചിയില പുല്ലാനിത്തളിര ഞൊട്ടാഞൊടിയൻ മൊരകടലാടി ചെറുപൂള കരുകപ്പച്ചമഞ്ഞൾ പപ്പടം കരുവെപ്പില ഇവ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീരിൽ എരട്ടമധുരം അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചെർത്ത കാച്ചിയരിക്കുക - ഇതിന്ന ജാത്യാദി തൈലമെന്ന പെരാകുന്നു - ഇപ്രകാരം വെളിച്ചെണ്ണയൊ നെയ്യൊ കാച്ചിയിട്ടും എണ്ണയിൽതന്നെ നെയ്യും വെളിച്ചെണ്ണയും ദോഷകോപത്തെയും വയസ്സിനെയും വ്രണപ്രദേശത്തെയും അനുസരിച്ച കൂട്ടി ആയത പുരട്ടുകയുമാം ക

റുകയുടെ നീരിൽതന്നെ എരട്ടിമധുരം അരച്ചുകലക്കി എണ്ണമുതലായത കാച്ചി പുരട്ടാം— എന്നതുകൊണ്ട ജാത്യാദി മരുന്നുകൾ കളൂടി ഇടിച്ചുപിഴിയുമ്പോൾ കറുകയുടെ ഭാഗം അധികമായി ചെയ്യുന്നത ഉത്തമമാകുന്നു എന്നറിക.

(ന്യഗ്രോധാദിതൈലം)

൩൫. ന്യഗ്രോധോദുംബരാശ്വത്ഥപ്ലക്ഷചൂതകപീതനൈഃ।
ലോധ്രദ്വയപ്രിയാളദ്വിജംബ്വാമ്രദ്രുമവഞ്ജുളൈഃ॥
൩൬- സോമവല്കപലാശദ്രുനന്ദിവിരളകോളിഭിഃ।
മധൂകമധുകാഭ്യാഞ്ചകദംബേന ച സാധിതേ।
൩൭- കഷായൈസ്സംക്ഷുദ്യജാത്യാദീനൌഷധീഃ പീഡിതം രസം।
യോജയിത്വാ പരിസ്രാവ്യ പൂതെസ്മിന്നവകല്പിതെ॥
൩൮- ഏലാദ്വയജലസ്പൃക്കാതുരുഷ്കഫലിനീദളൈഃ।
മാംസീകുഷ്ഠഷഡീചോചധ്യാമകാഗരുശുക്തിഭിഃ॥
൩൯- സുരാഹ്വയനഖവ്യാഘ്രനസ്ഥൌണേയജാതിഭിഃ।
ശ്രീവാസചന്ദനാഗേരദേവധൂപകകൌശികൈഃ॥
൪൦- പുന്നാഗചമ്പകാനാഗകുങ്കുമൈശ്ച പ്രസാധയെൽ।
തൈലം ചാനാളികേരസ്യ ദ്വേഷം ചാല്പതമേവ വാ॥
൪൧- അഥവ്രണോൽപലപാദീന്മൃദ്നാവന്ദധീത ച।
സദ്യശ്ശുദ്ധാഃ പ്രരോഹയുക്താസ്ഥാദാരുണാ അപി॥

പേരാലിൻതൊലി അത്തിത്തൊലി അരയാലിൻതൊലി ഇത്തിത്തൊലി മാവിൻതൊലി കല്ലാലിൻതൊലി വെട്ടിത്തൊലി പാച്ചോറ്റിത്തൊലി മുരുക്കത്തിൻതൊലി ഞാവൽത്തൊലി ഞാറവെരുന്താൻതൊലി നീർമരുതിൻതൊലി വഞ്ചിത്തൊലി തൊരായത്തിൻതൊലി പ്ലാശിൻതൊലി നന്ത്യാർവട്ടത്തിൻതൊലി കഞ്ഞിക്കൊട്ടത്തിൻതൊലി വെള്ളത്തചെലതൊലി ഇരുപ്പക്കാതൽ എരട്ടിമധുരം കടമ്പിൻതൊലി ഇവ കൊണ്ട കഷായംവെച്ച അതിൽ മുൻപറഞ്ഞ ജാത്യാദിയുടെ മരുന്നുകൾ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞനീർക്കൂട്ടി പിഴിഞ്ഞരിച്ച ഏലത്തരി ചിററേലം ഇരുവേലി ജൊനകപ്പുല്ല കന്നുരക്കം തൊഴൽപുവ്വ പച്ചില മാഞ്ചി കൊട്ടം കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ഇലവങ്ങത്തൊലി നാഗകപ്പുല്ല അകില മുത്തശിപ്പി ദേവതാരം നാഗ്ഗണം പുലിച്ചുവടിൻവേര നറുമ്പശ ളുണിയാങ്കം ജാതിക്ക തിരുവട്ടപ്പശ ചണ്ണക്കിഴങ്ങ തക്കരം ചെഞ്ചല്യം ഗുല്ഗുലു പുന്നപ്പൂവ്വ കരിഞ്ഞാലിക്കാതല നാകപ്പൂവ്വ കുങ്കുമം ഇവ അരച്ചു കലക്കി മേൽപ്രകാരം എണ്ണമുതലായത കാച്ചിയരിച്ച അതു പു

രട്ടുകയൊ ധാരയിടുകയൊ ചെയ്യു- എല്ലാ വ്രണങ്ങളും ശുദ്ധി വന്ന ഉണങ്ങുകയും ചെയ്യും.

(നിംബാദികഷായം

൭൨- നിംബതാഗമൃതാവിശാനിശാവാശാഫലത്രയൈഃ।
പടൊലബൃഹതീമൂലസഹിതൈഃ ക്വഥിതംജലം॥
൭൩- ക്ഷൌദ്രഗുഗ്ഗുലുസംയുക്തംപിടകാസുപ്രശസ്യതെ।
ആരംഭമാത്രെഭിന്നാസുതൈഃ ക്ഷീരിദ്രുതാഗനപിതൈഃ॥

വെപ്പിൻതൊലി ചിററമൃത ചുക്ക വരട്ടുമഞ്ഞൾ ആടലൊടകത്തിൻവെര ത്രിഫല പടൊലം ചെറുവഴുതിനവെര ഇവ കൊണ്ടു കഷായംവച്ചു തെനും ഗുല്ഗുലുവും മെമ്പൊടി ചെർത്തു സെവിപ്പിക്ക- ഠരം പ്രവൃത്തി വലുതായിട്ടുള്ള കുരുക്കളുടെ ആരംഭത്തിങ്കൽ ചെയ്യെണ്ടതാകുന്നു- ആ കുരുക്കൾതന്നെ പൊട്ടിയാൽ മെല്പറഞ്ഞമരുന്നുകളിൽ നാല്പാമരത്തിൻ തൊലികൂടെ ചെർത്താൽ അധികം ഗുണമുണ്ടു- ഇങ്ങിനെ കുരുക്കളുടെ സാമാന്യചികിത്സ.

(തലയിലെകുരുക്കൾക്ക)

൭൪- പിടകാസുതുബാലാനാംജായമാനാസുമൂൎദ്ധ്നി।
നിമ്ബഖാസുഫിതൊലെഖഃപകപപിഷ്ടൈഃപയൊദവെ॥
൭൫- ഉദുംബരഫലതൊണകസുമെസ്തിലസംയുതൈഃ।
സംശ്ലൂഷ്ണനവനീതാഢ്യൈഃക്രിയമാണൊമുഹുമ്മുഹുഃ॥

കുട്ടികളുടെ തലയിൽ മുഴച്ചു കണ്ണു കൂടാതെ ഉണ്ടാകുന്ന കുരുക്കൾക്ക അത്തിക്കായ തുമ്പപ്പൂവു എള്ളു ഇവ പാലിൽ പുഴുങ്ങിയരച്ചു നീരററ വെണ്ണകൂട്ടി ഉരസിച്ചെർത്തു കൂടക്കൂടെ പുരട്ടുക- എന്നാൽ ശമിക്കും.

൭൬- അഥവാവിസിനീകന്ദദാൎവ്വീതിലഫലത്രയൈഃ।
ക്ഷീരപിഷ്ടൈസ്സുഗ്രാലെപശ്ശാല്മകാദിഭിരെവവാ॥

അല്ലായെങ്കിൽ താമരക്കിഴങ്ങു മരമഞ്ഞത്തൊലി എള്ളു ത്രിഫല ഇവ പാലിൽ പുഴുങ്ങിയരച്ചു നീരററവെണ്ണകൂട്ടി ഉരസി പുരട്ടുകയൊ മുൻപറഞ്ഞ ശാല്മകാദി പുരട്ടുകയൊ ചെയ്യു- എന്നാൽ ശമിക്കും.

(നിംബപത്രാദിഎണ്ണ।

൭൭- നിംബപത്രവരീകന്ദഭൃംഗരാജാമൃതാരസൈ।
മഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വചന്ദനൊശീരവാരിഭിഃ॥

൭൮– മുസ്താഗോപവധൂകന്ദകന്ദുരുഷ്ട്രത്രിജാതകൈഃ।
കല്കിതൈസ്സാധിതം തൈലം മൂർദ്ധ്നി പിടകാപഹം॥
൭൯– ഭൂയോഭൂയസ്സമുത്ഥാനേ തൈലമേതൽ പ്രയോജയേൽ।
ശിരസോഭ്യഞ്ജനേ തേന ശാന്താ നാന്നാന്യതോത്ഭവഃ॥
വെറ്റില ശതാവരിക്കിഴങ്ങ കഞ്ഞുണ്ണി സമൂലം ചിററമൃത ഇവ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീരിൽ മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി കൊട്ടം ഏരട്ടിമധുരം ചന്ദനം രാമച്ചം ഇരുവേലി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ നന്നാറിക്കിഴങ്ങ കന്നുരുക്കം ഏലത്തരി ഏലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണ ചേർത്ത കാച്ചിയരിക്കുക– മെല്ലിറഞ്ഞ കുരുക്കൾ തലയിൽ കൂടക്കൂടെ പുറപ്പെട്ടുകണ്ടാൽ ഈ എണ്ണ തലയിൽ തേപ്പിക്ക– എന്നാൽ അപ്പൊഴുള്ള കുരുക്കൾ ശമിക്കുകയും ചെയ്യും പിന്നെ പുറപ്പെടുകയുമില്ല.

(അഷ്ടപത്ര തൈലം)

൮൦– ലോദ്ധ്രകിംശുകനിർഗ്ഗുണ്ഡീഭൃംഗരാജപയസ്വിനാം।
പത്രാണ്യാമർദ്ദ്യനിഷ്പീഡ്യ തേഭ്യസ്സമ്പാദിതേ രസേ॥
൮൧– കപിത്ഥൈലായഷ്ടിമഞ്ജിഷ്ഠാകുചന്ദനസുരാഹ്വയൈഃ।
മുസ്താനളദതക്കോലഗോപികാകന്ദചന്ദനൈഃ॥
൮൨– കല്കിതൈസ്സാധിതം തൈലം യഥാഫലൈസ്ത്രിഭിഃ। കല്കിതൈഃ ക്ഷീരിവൃക്ഷത്വക്കഷായേ പരമിഷ്യതേ॥
പാച്ചോററി കരുമുരുക്ക കരുനൊച്ചി കഞ്ഞുണ്ണി നാല്പാമരം ഇവററിന്റെ ഇലകൾ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീരിൽ കൊട്ടം ഏലത്തരി എരട്ടിമധുരം രക്തചന്ദനം ദേവതാരം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ രാമച്ചം തക്കോലപ്പൊട്ടിൽ നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണ ചേർത്ത കാച്ചി തേപ്പിക്കുക– എന്നാലും തലയിലെ കുരുക്കൾ ശമിക്കും– നാല്പാമരക്കഷായത്തിൽ ത്രിഫല അരച്ചുകലക്കി എണ്ണ കാച്ചി തേപ്പിക്കുകയുമാം.

(കഴുത്തിൽ കുരുവിന്ന)

൮൩– ധാന്യാമ്ലശരപുംഖസ്യമൂലം പിഷ്ട്വാ പ്രലേപനം।
കണ്ഠാൽ ഗളോത്ഥവാസവാസ്സു സാമുദം പകാതവാ॥
കാടിയിൽ കൊഴിഞ്ഞിലിൻവേരോ സമുദ്രപ്പഴമൊ അരച്ചു പുരട്ടുക– കഴുത്തിലെ കുരുക്കൾ ശമിക്കും.

(ദൂർവ്വാദി തൈലം)

൮൪– ദൂർവ്വാകിംശുകനിർഗ്ഗുണ്ഡീപുണ്ഡരീകാദിമർദ്ദനീഃ।
സുഷവീനിംബശാണ്ഡില്യനാഗവല്ലീന്ദ്രവല്ലികാഃ॥
൮൫– അമൃതാഹരിപുഷ്പേന്ദ്ര്യാവപീഡയിത്വാ ഹതേ രസേ।

ഉഗ്രഗന്ധാഭയാകുഷ്ഠകട്കാനതചോരകൈഃ॥
൩൬- രാസ്നാപകുഞ്ചികാദാരുസരളൈലസ്ത്രിജാതകൈഃ।
കല്കിതൈസ്സാധിതംതൈലമഭ്യംഗാൽക്ത്രശസ്യതെ॥

കറുക കരുമുരുക്കില കരുനൊച്ചിയില പുണ്ഡരീകത്തില മലയമക്കി പുല്ലാനിക്കുമ്പ വെപ്പില കൂവളത്തില കൊടിത്തൊലി ഉഴിഞ്ഞ ചിററമൃത പൂവരശിൻകുമ്പ ഇവ സമം ഇടിച്ചു പിഴിഞ്ഞനീരിൽ വയമ്പ കടുക്ക കൊട്ടം കടുകരോഹണി തകരം കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ അരത്ത കരിഞ്ചീരകം ദെവതാരം ചരളം ഏലത്തരി ഏലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തെപ്പിക്ക- കഴുത്തിലെ കുരുക്കൾ ശമിക്കും.

(കക്ഷത്തിൽ കുരുവിന്ന)

൩൭- കൂൎമ്മാസ്ഥികരിദന്തൈണശൃംഗൈൎമ്മഥിതപെഷിതൈഃ।
പ്രലെപൊബാഹുമൂലൊത്ഥപിടകാസുപ്രശസ്യതെ ॥

ആമയൊടു ആനപ്പല്ലു കലമാൻകൊമ്പ ഇവ മൊരിൽ അരച്ചുതെക്കുക- കക്ഷത്തിൽ കുരു ശമിക്കും.

൩൮- കരഞ്ജത്വരവല്പ്ലക്ഷചന്ദനദ്വിതയെസ്തിലാൻ।
ക്ഷീരെപക്ത്വാനുസംപിഷ്യലിംപെദാജ്യസമന്വിതാൻ॥

ഉങ്ങിൻതൊലി നീരട്ടിത്തൊലി ഇത്തിത്തൊലി ചന്ദനം രക്തചന്ദനം എള്ളു ഇവ പാലിൽ പുഴുങ്ങിയരച്ചു നെയ്യു ചെൎത്ത പുരട്ടുക- എന്നാലും കക്ഷത്തിൽ ഉള്ള കുരു ശമിക്കും.

(കയ്യിന്മെൽ കുരുവിന്ന)

൩൯- ബാഹൌപാഃകാശ്ചനജായെരന്ധ്രയാസ്സന്ധൌവിശെഷതഃ। പിടകാഗന്ധുതുല്യാശ്ചതാഘൊരിവവിഷൊത്ഭവാഃ॥
൪൦- ക്ഷീരിദ്രുദലയഷ്ടാഹ്വാതിലദൂൎവ്വാമൃതാവരാഃ।
ക്ഷീരെണപക്ത്വാസംപിഷ്യസൎപ്പിഷാലെപഇഷ്യതെ॥

കുട്ടികളുടെ കൈകളിൽ അവിടവിടെ വീങ്ങി എലിവിഷം കൊണ്ടു ഉണ്ടാകുന്ന മുഴപൊലെ പുറപ്പെടുന്ന കുരുക്കൾക്ക നാല്പാമരത്തിൻകുമ്പ ഇരട്ടിമധുരം എള്ളു കറുക ചിററമൃത ത്രിഫല ഇവ സമം പാലിൽ പുഴുങ്ങിയരച്ചു നെയ്യുചെൎത്ത പുരട്ടിയാൽ ശമനം വരും-

(മാറത്തെ കുരുവിന്ന)

൪൧- ഉരൊജെചാത്രബാലാനാംപിടകാഗന്ധുസന്നിഭാഃ।
നിൎമ്മുഖാഃകാശ്ചിദെതാസുകൎയ്യാദപചിവൽക്രിയാഃ॥

കുട്ടികളുടെ മാറത്ത മുഴപൊലെ കുന്നുകൂടാതെ വീങ്ങി ചി

ലകുരുക്കൾ പുറപ്പെട്ടും- എന്നാൽ അപചിയുടെ ചികിത്സകൾ ചെയ്താൽ ശമിക്കും.

൩൨.- നന്ദ്യാവൎത്താദിനാലേപൊമൂന്നാളാദിരഥവാ।
രോപണാൎത്ഥംചജാത്യാദിതൈലമത്രപ്രശസ്യതേ॥

നന്ദ്യാവൎത്താദിയോ മൂന്നാളാദിയോ ഉണ്ടാക്കി തേക്കുക- പൊട്ടിയാന്നാൽ ജാത്യാദി തൈലം പുരട്ടുക-

(കടുകാദി കഷായം)

൩൩.- കടുകാമധുകോശീരവിളംഗവ്യാധിഘാതകൈഃ।
യുക്തൈശ്ശിഗ്രുമധുസ്സാഹ്വാകഷായോത്രമധുമാൻഹിതഃ॥

കടുകരോഹിണി ഇരട്ടിമധുരം രാമച്ചം വിഴാലരി കൊന്നവേരിന്മേൽ തൊലി മുലപ്പാവ ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ചു തേൻ മേമ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക- മാറാത്ത കുരുക്കൾ ശമിക്കും.

(വയറ്റത്തെ കുരുക്കൾക്കു)

൩൪.- പിടകാസൂദരോത്ഥാസുഗോപികാകന്ദസംയുതൈഃ।
ക്ഷീരപിഷ്ടൈസ്തിലൈല്ലേപസ്സൎപ്പിഷാസഹിതൈൎഹിതഃ॥

നന്നാറിക്കിഴങ്ങ എള്ള ഇവ സമം പാലിൽ പുഴുങ്ങിയരച്ച നെയ്യുംചേൎത്ത പുരട്ടിയാൽ വയറ്റത്തെ കുരുക്കൾ ശമിക്കും.

൩൫.- സജാരാസുതൂളീമന്തിശാരിബായഷ്ടിചന്ദനൈഃ।
വാശാമൃതാപടോലാബ്ദനാഗരംബുഫലത്രയൈഃ॥

൩൬.- നിംബോശീരകലിംഗൈശ്ച നിഷ്കാഥോമധുമാൻ
ഹിതഃ। യദാജീൎണ്ണജ്വരോപേതാദാഹ്യാമാഹ്യാം
യുതാഥവാ॥

പനിയോടുകൂടിയ കുരുക്കൾക്കു അടപതിയൻകിഴങ്ങ നന്നാറിക്കിഴങ്ങ എരട്ടിമധുരം ചന്ദനം ആടലോടകത്തിൻവേര ചിറ്റമൃത പടോലം മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ചുക്ക ഇരുവേലി ത്രിഫല വെപ്പിൻതൊലി രാമച്ചം കൊടകപ്പാലയരി ഇവ കൊണ്ടു കഷായം വച്ചു തേനൊ പഴയ ശൎക്കരയൊ രണ്ടുംകൂട്ടിയൊ മേമ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിച്ചാൽ ശമനം വരും.

൩൭.- അന്യത്രാപിയഥാവസ്ഥംസാമാന്യാത്മചികിത്സയാ।
ഭിഷക്പ്രതിവിധിംകുൎയ്യാൽപിടകാസ്വഖിലാസ്വപി॥

മേൽപറഞ്ഞ സ്ഥലങ്ങൾ ഒഴികെ മറ്റുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ കുരുക്കളുണ്ടായാൽ സാമാന്യ ചികിത്സതന്നെ ചെയ്താൽ ശമിക്കും- തലമുതലായസ്ഥലങ്ങളിലായാലും സാമാന്യ ചികിത്സ പറഞ്ഞതാകുന്നു- എങ്കിലും പ്രത്യേകം പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ ഗു

ണാധിക്യമുള്ളതുകളാകുന്നു- എന്നത്രെ ശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തം.

ഇതി വാഗ്ഭടസോപനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിതപാരശവെന്ദ്രകൃതൌ ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം സപ്തമസ്തബകൊനാമസപ്തമൊദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം

അഷ്ടമാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

വൃദ്ധിചികിത്സാ

൧- വൃദ്ധൌവാതഘ്നൈരെരണ്ഡപ്രലെപശ്ചതഥാവിധഃ। ശസ്ത്രാത്രക്ഷിപാചകപായാംപ്രയോജ്യാവ്രണവൽക്രിയഃ॥

വൃദ്ധിക്ക വാതശമനങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഔഷധങ്ങളിട്ട വെള്ളം തിളപ്പിച്ച അതുകൊണ്ട വിയൎപ്പിക്കയും വാതശമനങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഔഷധങ്ങൾ അരച്ച പുരട്ടുകയും നല്ലതാകുന്നു- പഴുത്ത പൊട്ടിയാൽ വ്രണത്തിന്റെ ചികിത്സ ചെയ്കയും വെണം-

(ലശുനാദി കഷായം)

൨- ലശുനനൌഷധവൃശ്ചീവഥബൃഷാധനദാക്ഷിഭിഃ। ഉരുബൂകയുതൈഃകഥാഥൊഹിംഗ്വാൻവൃദ്ധിനാശനഃ॥

വെളുത്തുള്ളി ചുക്ക തഴുതാമവെര അടെക്കാമണിയൻവെര കഴഞ്ചിവെര ആവണക്കിൻവെര ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച കായം മെമ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക-

(നിൎഗ്ഗുണ്ഡ്യാദി കഷായം)

൩- നിൎഗ്ഗുണ്ഡ്യരണ്ഡകൊരണ്ഡമൂലൈഃകഥിതമംബുചി
ഏരണ്ഡതൈലസംയുക്താപായയെദ്വൃദ്ധിശാന്തയെ॥

കരുനൊച്ചിവെര ആവണക്കിൻവെര കരിങ്കുറിഞ്ഞിവെര ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച ആവണക്കെണ്ണ മെമ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- വൃദ്ധിശമിക്കും.

(വാശാദി കഷായം)

൪- വാശെന്ദ്രവല്ലീദെവാഹ്വനിൎഗ്ഗുണ്ഡീവരണൌഷധൈഃ। കഥഃഏരണ്ഡതൈലാഢ്യോഹന്ത്യാമാരുതവൃദ്ധിജിൽ॥

ആടലോടകത്തിൻവെര ഉഴിഞ്ഞവെര ദെവതാരം കരു നൊച്ചിവെര നീർമാതളത്തിൻതൊലി ചുക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച ആവണക്കെണ്ണ മെമ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക മെദസ്സിന്റെ വൎദ്ധനകൊണ്ടും വായുകൊപംകൊണ്ടും ഉണ്ടാകുന്ന വൃദ്ധി ശമിക്കും.

(ആവണക്കെണ്ണ)

൬– പഞ്ചപത്രെന്ദ്രലതാമൃണ്ഡായകഷ്ടഗ്ഗുഗ്ഗുലുനൊത്തവെ।
രസവിപകമെരണ്ഡതൈലംവൃദ്ധിഹരംപരം॥

പാവിട്ടയില ഉഴിഞ്ഞ മുത്തിള കഴഞ്ചിയില വെളുത്തുള്ളി ഇവററിൻനീരിൽ ആവണക്കെണ്ണ ചെൎത്ത കാച്ചി പുരട്ടുകയൊ സെവിപ്പിക്കുകയൊ ചെയ്താൽ വൃദ്ധി ശമിക്കും.

(വരണാദിഘൃതം)

൭– വരണെരണ്ഡദെവാഹ്വകുലസ്ഥലചിത്രനെഷരെധൈഃ।
അമൃതായകഷ്ടകൎക്കടലതാമാഗധികാനഗിതൈഃ॥

൮– ഹബുഷാഗ്നിബലാമൂലസഹിതൈഃകഥിതെജലെ।
കല്കിതൈഃപട്ടദെവാഹ്വകണാത്രിതയഹിംഗുഭിഃ॥

൯– ജടാജീരകപയ്യൈവ്യശ്ചവചാമരിചദീപ്യകൈഃ।
വിപകംഘൃതമെരണ്ഡതൈലതുല്യാംശസംയുതം॥

൧൦– പാനെനവൃദ്ധിജിൽഗുന്മമഹൊദരഹരഞ്ചതൽ।
സൎവ്വാസാമപിവൃദ്ധീനാംശമായതദലംപരം॥

നീർമാതളത്തിൻതൊലി ആവണക്കിൻവെര ദെവതാരം മുതിര വെളുത്തുള്ളി ചുക്ക ചിററമൃത കഴഞ്ചിവെര ഉഴിഞ്ഞ വെര തിപ്പലി അടസ്സാമണിയൻവെര കൊടുവെലിക്കിഴങ്ങ കരന്തൊട്ടിവെര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച ഇന്തുപ്പ ദെവതാരം തിപ്പലി അത്തിത്തിപ്പലി കാട്ടുതിപ്പലിവെര കായം മാഞ്ചി ജീരകം കാട്ടുമുളകിൻവെര വയമ്പ മുളക അയമൊതകം ഇവ അരച്ചുകലക്കി ആവണക്കെണ്ണയും നെയ്യും സമംചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സെവിപ്പിച്ചാൽ വൃദ്ധി ഗുന്മം മഹൊദരം ഇവ ശമിക്കും.

ആന്ത്രവായുചികിത്സാ.

൧൧– ആദായസ്വരസംദ്യാന്നിശ്ശീഡ്യമൂദകുഞ്ചികാം।
പാനാത്ഥതൈലസംയുക്തമാന്ത്രവായവിനാശനം॥

ഞൊട്ടാഞൊടിയൻ ഇല പിഴിഞ്ഞ നീരിൽ എണ്ണചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക— ആന്ത്രവായു ശമിക്കും.

൮൭- ശ്രോണീശിരീഷബീജാനാംവ്രീഹീണാഞ്ചാപിസപ്തകം।
ചൂർണ്ണയിത്വാഥതൈലേനലിഹ്യാദാന്ത്രാനിലാർത്തിമാൻ॥

ചിറിക്കക്കുരു നെന്മണി ഇവ ഏഴേഴ എണ്ണം എടുത്ത പൊടിച്ച എണ്ണയിൽ ചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക- ആന്ത്രവായു ശമിക്കും.

൮൮- ഏരണ്ഡതൈലലിപ്തന്തുഭൃഷ്ടംയക്ഷദേശഃഫലം।
ത്വചംവിഹായസഞ്ചൂർണ്ണ്യപിബേൽകോഷ്ണാംബുനാപിവാ॥

കഴഞ്ചിക്കുരു ആവണക്കെണ്ണ പുരട്ടി വറുത്ത ഓടുകളഞ്ഞ പൊടിച്ച കാച്ചുവെള്ളത്തിൽ സേവിപ്പിക്ക- ആന്ത്രവായു ശമിക്കും.

൮൯- യക്ഷദേക്കുല്ലവൈസ്സുക്രൂവിപച്യവിഹിതഃഫലഃ।
പട്ടരാമാസംയുക്തആന്ത്രവായുനിബർഹണഃ॥

കഴഞ്ചിയുടെ തളിരുകൊണ്ട മോരിൽ മുക്കുടി വെച്ച ഇന്തുപ്പും കായവും പൊടിച്ചിട്ട സേവിപ്പിക്ക- ആന്ത്രവായു ശമിക്കും.

(ഗുന്മചികിത്സാ

൯൦- ഗുന്മേഷ്വപൊയസ്സർവ്വേഷുരുചകഗ്രന്ഥികാന്വിതൈഃ।
സിദ്ധഃകഷായസ്സമ്മിശ്രോവിളസൈന്ധവഹിംഗുഭിഃ॥

ആവണക്കിൻവേര കാട്ടുതിപ്പലിവേര കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച വിളയുപ്പ ഇന്തുപ്പ കായം ഇവ മെല്പ്പൊടിചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക എല്ലാഗുന്മങ്ങളും ശമിക്കും.

(സപ്തസാരകഷായം)

൯൧- വർഷാഭൂവില്വപലാഗ്നിമന്ഥൈരണ്ഡസ്സനാഗരൈഃ।
കോരണ്ഡമൂലസംയുക്തസ്സപ്തസാരഇതിസ്മൃതഃ॥

൯൨- കഷായഃപട്ടുഹിംഗ്വാഢ്യകണാചൂർണ്ണവമിശ്രിതഃ।
യഥാവസ്ഥംസപാതവ്യോഗുന്മേഗ്നൌമന്ദതാംഗതേ॥

൯൩- വസ്തിവങ്ക്ഷണകക്ഷിപൃഷ്ഠാർത്തിശ്രോണിശൂലേഷുചോദരേ।
അഷ്ഠീലായാഞ്ചവിഡ്ബന്ധപ്രത്യഷ്ഠീലാമയേതഥാ॥

൯൪- ജലകൂർമ്മേവതൂന്യാംചപ്രതിതൂന്യാംതഥാമയേ।
സ്ത്രീണാമുദാവൃതേശൂലേശസ്തോയംസർവ്വത്രാപ്യപരാജിതഃ॥

തഴുതാമവേര കൂവളത്തിൻവേര മുഞ്ഞവേര ആവണക്കിൻവേര ചുക്ക കരിങ്കുറിഞ്ഞിവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച ദോഷകോപത്തിന്നു തക്കവണ്ണം ഇന്തുപ്പ കായം നെയ്യ തിപ്പ

ലി ഇവകൾ മെഴുപ്പൊടിച്ചെത്ത സെവിപ്പിക്ക- ഗുന്മം ശമിക്കം അഗ്നിമാന്ദ്യവം വസ്തി ഹൃദയം വയറ പുറം അരക്കെട്ട ഠരം പ്രദെശങ്ങളിലുള്ള വെദയും മഹൊദരവും അഷ്ഠീല മലബന്ധം പ്രത്യഷ്ഠീല ജലകുമ്മം തൂനി പ്രതിതൂനി പ്ലീഹഞ്ജവയും ശമിക്കും.

ശൂലചികിത്സാ

൧൯- ശൂലെഘ്നമാന്നിമന്ഥസ്യരജഃകൊഷ്ണാംബസാഹിതം।
രാജവൃക്ഷാന്തരാധായപ്രതപ്തസ്യമൃദന്തരെ॥

വയററിൽവെദനക്ക കള്ളിയുടെ തണ്ട തുരന്ന അതിൽ ഇന്തുപ്പ നിറച്ച മണ്ണിൽ പൊതിഞ്ഞ ചുട്ട മണ്ണ വിണ്ടാൽ വാങ്ങി ഉള്ളിൽവെച്ച ഇന്തുപ്പ എടുത്ത പൊടിച്ച കാച്ചവെള്ളത്തിൽ സെവിപ്പിക്ക വയർവെദന ശമിക്കും.

൨൦- കൈഡര്യപല്ലവംപിഷ്ടാജീൎണ്ണതക്രണപായയെൽ।
ഉഷ്ണൊദകെനവാതദ്വദ്യവക്ഷാരാജമൊജകെ॥

കരുവെപ്പില അരച്ച പഴകിയ മൊരിലൊ ചൂടവെള്ളത്തിലൊ സെവിപ്പിക്ക- ചവക്കാരവും അയമൊദകവും സമം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച ചൂടുവെള്ളത്തിൽ സെവിപ്പിക്ക- വയർ വെദന ശമിക്കും.

(ക്ഷാരത്തിന്ന)

൨൧- വനമായൂരികാഭസ്മജലമപ്ലൂംസസൈന്ധവം।
സൌവൎച്ചലയവക്ഷാരസഹിതംമന്ദവഹ്നിനാ॥

൨൨- പക്വംപാതൽഘനതാംനീതമാദായാദ്ധപണൊന്മിതം।
പായയെൽകൊഷ്ണതൊയെനബാലംശൂലസ്യശാന്തയെ॥

വലിയകടലാടിയുടെ ഭസ്മം കലക്കി ഉപ്പുവള്ളികൊണ്ട തെളിയിച്ച തെളിഞ്ഞവെള്ളം ഊററിയെടുത്ത അതിൽ ഇന്തുപ്പ തുവച്ചിലക്കാരം ചവക്കാരം ഇവപൊടിച്ച ചെൎത്ത കുറുക്കി നീരുവററിയാൽ വാങ്ങി ആ പാത്രത്തിലുള്ള ക്ഷാരം എടുത്ത അരപ്പണത്തൂക്കം ക്ഷാരം ചൂടുവെള്ളത്തിൽ കലക്കി സെവിപ്പിക്ക. വയററിൽഉള്ളവെദന ശമിക്കും.

൨൩- ദശമൂലശൃതംക്ഷീരംപിബെതശൎക്കരായുതം।
ശാമ്യന്തിശൂലാസ്സൎവ്വെപിക്ഷീരമാജമഥാപിവാ।

ദശമൂലമിട്ടപാലൊ ആട്ടിൻപാലൊ കുറുക്കി പഞ്ചസാരയിട്ട സെവിപ്പിക്ക- എല്ലാ വയററിൽ വെദനകളും ശമിക്കും.

൨൪- കുശ്മാണ്ഡവല്ലീപത്രസ്യപ്രസന്നസ്യരസൊഹിതഃ।

സൎവ്വശൂലേഷുഭേസ്യാപിശാരിബായാശ്ചഭേസ്യച॥
കുമ്പളത്തില പാലയില നന്നാറിയില ഇവകൾ വാട്ടിപ്പിഴിഞ്ഞനീര വെവ്വെറെ സെവിപ്പിച്ചാലും വയർവെദന ശമിക്കും—

(താംബൂലഭസ്മം

൨൫— താംബൂലവല്ലീപത്രാണിപയസാലിപ്യഭാസുതഃ।
സൎവ്വകൃതൊപിശുഷ്കാണിമൃൽപാത്രെദഗ്ദ്ധധൂമകം॥
൨൬— ദഗ്ദ്ധപാത്രദ്ഭസ്മസിന്ധൂത്ഥദീപ്യചൂൎണ്ണസമന്വിതം।
അശ്നീയാൻഗുളസംയുക്താംസൎവ്വശൂലനിവൃത്തയെ॥

വെററില ഏഴ പ്രാവശ്യം എരിക്കിൻപാലതെച്ച ഉണക്കി മൺപാത്രത്തിലിട്ട പുക പൊകാതെ ഭസ്മമാക്കി ആ ഭസ്മം ഇന്തുപ്പിൻെറ പൊടിയും അയമൊതകത്തിൻെറ പൊടിയും അല്പം ചെൎത്ത ശൎക്കരയിൽ കുഴച്ച സെവിപ്പിക്ക- വയററിൽ വെദന ശമിക്കും

(ഗൃഹധൂമാദിപൊടി)

൨൭— ഗൃഹധൂമകണാവിശ്വമരിചൈസ്സഹസിന്ധുജം।
രാമഠഞ്ചാപിസഞ്ചൂൎണ്ണ്യകൊഷ്ണതൊയെനവാപിബെൽ।
ഉള്ളടക്കരി തിപ്പലി ചുക്ക മുളക ഇന്തുപ്പ കായം ഇവ പൊടിച്ച ചൂടുള്ള വെള്ളത്തിൽ സെവിപ്പിക്ക.

(അഷ്ടചൂൎണ്ണം)

൨൮- വ്യൊഷാജമൊജസിന്ധൂത്ഥജ്ജീരകെദ്വെസരാമഠെ।
ചൂൎണ്ണീകൃത്യപിബെൽകൊഷ്ണവാരിണാഗുന്മശൂലവാൻ॥
ത്രികടു അയമൊതകം ഇന്തുപ്പ ജീരകം കരിഞ്ചീരകം കായം ഇവ പൊടിച്ച കാച്ചവെള്ളത്തിൽ സെവിപ്പിക്ക- ഗുന്മവും വയററിൽ വെദനയും ശമിക്കും

(സൈന്ധവാദിപൊടി)

൨൯— സൈന്ധവവ്യൊഷവൃശ്ചീവപത്രുഗന്ധാഭയാവചാഃ।
ഹബുഷാഗ്രന്ഥികാചവ്യജീരകദ്വയധാന്യകൈഃ॥
൩൦— സഹിതാശ്ചൂൎണ്ണയിത്വാതുതക്രെണൊഗുളസംയുതം।
അശ്നീയാൽകൊഷ്ണതൊയെനപിബെദ്വാശൂലശാന്തയെ॥
ഇന്തുപ്പ ത്രികടു തമിഴാമവെര വെളുത്തവെളവെര കടുക്കവയമ്പ അടക്കാമണിയൻവെര കാട്ടുതിപ്പലിവെര കാട്ടുമുളകിൻവെര ജീരകം കരിഞ്ചീരകം താളിമാതളക്കായുടെതൊട ഇവ പൊടിച്ച ആ പൊടി ശൎക്കര ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക— അല്ലായെങ്കിൽ കാച്ചവെള്ളത്തിൽ സെവിപ്പിക്കം

(വൈശ്വാനര ഭസ്മം)

൩൧- വൈശ്വാനരസ്യമൂലാനിശുഷ്കാണിബദരീരസൈഃ।
പിഷ്ടാനിദിനത്രയംഭൂയസ്തൈലേനാഥതുസപ്പിഷാ॥
൩൨- തതശ്ചമധുനാഭൂയോജംബീരസാരസേനച।
പുനസ്തൈലേനമൃൽപാത്രേരുദ്ധധൂമംമുഹുർദ്ദഹേൽ॥
൩൩- ഏതദ്വൈശ്വാനരോനാമഭസ്മഹൈമവസമ്മതം।
സഗുളംസവ്വശൂലേഷുസേവ്യംപരമമൌഷധം॥

കൊടുവെലിക്കിഴങ്ങ ഉണക്കിലന്തയുടെ ഇലപിഴിഞ്ഞനീരിൽമൂന്നു ദിവസം അരച്ച മൺപാത്രത്തിലാക്കി പുക പോകാതെ ഭസ്മമാക്കി ആ ഭസ്മം എണ്ണയിൽ മൂന്നുദിവസം അരച്ച മൺപാത്രത്തിലാക്കി പുകപോകാതെ വെവിച്ചപിന്നെ നെയ്യിലും തേനിലും ചെറുനാരങ്ങനീരിലും മുമ്മൂന്നുദിവസം അരച്ച മേൽപ്രകാരം വെവിച്ച ഒടുക്കം എണ്ണയിൽ തന്നെ മൂന്നു ദിവസം അരച്ച മൺപാത്രത്തിലാക്കി പുകപോകാതെ വെവിച്ചെടുക്കുക- ഇത വൈശ്വാനരഭസ്മമെന്ന പേരോടുകൂടി ഹൈമവാചാര്യനാൽ വിധിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു- ഈഭസ്മം ശക്കരയിൽ സേവിപ്പിച്ചാൽ എല്ലാവയററിൽവേദനയും ശമിക്കും ശൂലവ്യാധിക്ക പരമൌഷധമാകുന്നു.

(ഇന്ദുകാന്തഘൃതം)

൩൪ - ദശമൂലകദേവാഹ്വപൂതീകക്വാഥകല്കിതൈഃ।
പഞ്ചകോലകസിന്ധൂത്ഥൈസ്സക്ഷീരംസാധിതംഘൃതം॥
൩൫- വാതജ്വരരാജയക്ഷ്മാംസ്താമുദരഞ്ചനിയച്ഛതി।
ഗുന്മശൂലേഷുജ്വരഞ്ചാശുനിമ്നോന്നതമപാസ്യതി

ദശമൂലം ദേവതാരം ആവിൽതോല ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച കാട്ടുതിപ്പലിവേര കാട്ടുമുളകിൻവേര കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ തിപ്പലി ചുക്ക ഇന്തുപ്പ ഇവ അരച്ചുകലക്കി പാലും നെയ്യും സമംചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച നെയ്യതന്നെ സേവിപ്പിക്കുകയോ അന്നത്തോടുകൂടെ ഉപയോഗിപ്പിക്കുകയോ ചെയ്താൽ വാതവ്യാധി രാജയക്ഷ്മാവ മഹോദരം ഗുന്മം വയററിൽവേദന വിഷമജ്വരം ഇവ ശമിക്കും.

(ശൂലാശനിഗുളിക)

൩൬- തുത്ഥടങ്കണബാണാഗ്നിമൂലചവ്യകടുത്രയൈഃ।
നാഗായസ്കാന്തഭൂനിംബജീരകദ്വയയഷ്ടിഭിഃ॥
൩൭- സഹിംഗുഭിഃസകർപ്പൂരൈഃപിഷ്ടൈസ്സ്വാദുലതാര
സൈസ്സപ്താഹംഗുളികാഃകാൎയ്യാൽനിംബഫലസമ്മിതാഃ॥

൩൮- ശൂലാശനയമാഖ്യാതാഗ്നിതാജ്ജീരകവാരിണാ।
പീതാനാതിചിരാദെവ ശൂലവ്യാധിഹരാഃപരം॥

ശുദ്ധപൊൻകാരം കൊഴിഞ്ഞിലിൻവെര കൊട്ടവെലിക്കിഴങ്ങ കാട്ടുമുളകിൻവെര ത്രികടു ശുദ്ധനാഗം അയസ്കാന്തം പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മത്തൊലി ജീരകം കരിഞ്ജീരകം എരിട്ടിമധുരം ചായില്യം പച്ചക്കർപ്പൂരം ഇവ എലിത്തടിയൻനീരിൽ ഏഴുദിവസം അരച്ച പുത്തരിച്ചുണ്ടങ്ങപ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി ജീരകക്കഷായത്തിൽ സെവിപ്പിക്ക- എല്ലാ വയററിൽ വെദനയും ഉടനെ ശമിക്കും.

(മഹൊദര ചികിത്സാ

൩൯- അധഃപ്രതിഹതൊവായുന്നിഹത്യമലനിർഗ്ഗമം।
നാനൊപദ്രവസംയുക്താശിശൊരുദരമാചഹെൽ॥
൪൦- യൂനാംമഹൊദരൊനാമയദെഷകഥിതൊഗദഃ।
തസ്മാൻമഹൊദരസ്യാത്രചികിത്സാപ്രായശൊഹിതാ॥

കീഴ്പ്പൊട്ട ഗതിമുടങ്ങുകഹെതുവായിട്ട വായു മലത്തെ തടുത്ത വയററിന്ന വീർപ്പ ഉണ്ടാകും- ഇത വലുതായവർക്കായാൽ മഹൊദരമെന്ന പറയപ്പെടുന്നു- ബാലന്മാർക്കായാൽ അപ്രകാരം വ്യവഹാരമില്ലാ എങ്കിലും ചികിത്സകൾ മിക്കതും മഹൊദരത്തിന്ന പറഞ്ഞതുതന്നെ.

(പത്ഥ്യാദി കഷായം)

൪൧. പത്ഥ്യാവൃഷിവപൂതികപല്ലവൈഃകഥിതംജലം।
സസൈന്ധവഗുളംദദ്യാച്ഛ്വരസ്യപ്രശാന്തയെ॥

കടുക്ക തമിഴാമവെര ആവൽത്തുമ്പ ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച ഇന്തുപ്പും ശർക്കരയും മെമ്പൊടിചെർത്ത സെവിപ്പിക്ക- ഉദരം ശമിക്കും.

(പുനൎന്നവാദി കഷായം)

൪൨- പുനൎന്നവാഭയാകുംഭൈഃപഞ്ചകൊലസമന്വിതഃ।
കഷായശ്ശർക്കരാമിശ്രഃപീതൊജഠരനാശനഃ

തമിഴാമവെര കടുക്ക ത്രികൊല്പക്കൊന്ന ഇവമൂന്നുംകൂടി പകുതിഭാഗം കാട്ടുതിപ്പലിവെര കാട്ടുമുളകിൻവെര കൊട്ടവെലിക്കിഴങ്ങ തിപ്പലി ചുക്ക ഇവ അഞ്ചുംകൂടി പകുതി ഭാഗം ഇങ്ങിനെകൂട്ടി കഷായംവച്ച പഞ്ചസാരമെമ്പൊടിചെർത്ത സെവിപ്പിക്ക ഉദരം ശമിക്കും.

(ത്രിഫലാദി കഷായം)

൩൰൩– ത്രിഫലാരജനീകുംഭഗവാക്ഷീവിശാലാഭേഷജൈഃ।
സാജമോദൈഃകൃതഃകാഥസ്സിതാഢ്യശ്ചതഥാവിധഃ॥

ത്രിഫല വരട്ടുമഞ്ഞൾ ത്രികൊല്പക്കൊന്ന ശംഖുപുഷ്പത്തിൻവേര ചുക്ക അയമോദകം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു പഞ്ചസാരമേമ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(ആർദ്രകാദി ഘൃതം)

൩൰൪– ആർദ്രകവ്യാധിഘാതാക്സ്നുഹീത്രായന്തികാരസൈ।
വ്യോഷത്രിജാതകാംഭോദധാത്രീകുംഭവിഡംഗകൈഃ॥
൩൰൫– കല്കിതൈസ്സാധിതംസർപ്പിരുദരാമയനാശനം।
പീതമന്നേനയുക്തംവാപ്രാതസ്സമുപയോജിതം॥

ഇഞ്ചി കൊന്നത്താളി ഏരിക്കിലെ കള്ളിയില ബ്രഹ്മി ഇവ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞനീരിൽ ത്രികടു ഏലത്തരി ഏലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ നെല്ലിക്ക ത്രികൊല്പക്കൊന്ന വിഴാലരി ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു രാവിലെ സേവിപ്പിക്കുകയോ അന്നത്തോടുകൂടെ ഉപയോഗിപ്പിക്കയോ ചെയ്താൽ ഉദരം ശമിക്കും.

(ഗവാക്ഷ്യാദി ഗുളിക)

൩൰൬– ഗവാക്ഷീകടുകാപഥ്യാനികുംഭാഖ്യനീലിനീഃ।
നാഗദന്തീതഥാധാത്രീഫലാനിബദരാണിച॥
൩൰൭– പിഷ്ടാസപഞ്ചകോലാനിഗോമൂത്രത്രിഫലാരസൈ।
അമൃതായാഃകഷായേണത്രായമാണാരസേനച॥
൩൰൮– കടുത്രയകഷായേണകുംഭേനചശൃതേജലെ।
തിലകസാരസേനാപിഗുളികാമാഷസമ്മിതാഃ॥
൩൰൯– കൃതാവിശോഷ്യച്ഛായായാംകൊഷ്ണതോയേനപായയേൽ।സിതാഢ്യാസ്താഃപ്രശാമ്യന്ത്യുദരാണിനസംശയഃ॥

ശംഖുപുഷ്പത്തിൻവേര കടുകരോഹണി കടുക്ക നാഗദന്തിക്കുരു വെള്ളരിക്കിൻവേര താളിയരി നാഗദന്തിവേരിന്മേൽതൊലി നെല്ലിക്ക ലന്തക്കുരു കാട്ടുതിപ്പലിവേര കാട്ടുമുളകിൻവേര കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ തിപ്പലി ചുക്ക ഇവസമം ഗോമൂത്രം ത്രിഫലക്കഷായം ചിററമൃതിൻകഷായം ബ്രഹ്മിനീര ത്രികടുകഷായം ത്രികൊല്പക്കൊന്നകഷായം കുമ്മട്ടിനീര ഇവററിൽ വെവ്വെറെ അരച്ചു ഉഴുന്നിൻമണിപ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി കാച്ചുവെള്ളത്തിൽ ചേൎത്ത പഞ്ചസാരയുമിട്ടു സേവിപ്പിക്ക ഉദരം ശമിക്കും.

൧൦- പ്രായേണോദരതുല്യവ്യസമ്മതഃ കുംഭകാമിലാ। തസ്മാ
ത്തത്രാപി യോജ്യോയം വിധിഃ പ്രായേണ സാധകൈഃ॥

കുംഭകാമില എന്ന രോഗം പ്രായേണ മഹോദരത്തോടു സദൃശമാകയാൽ മഹോദരത്തിന്നു പറകപ്പെട്ട ചികിത്സകൾ മിക്കതും കുംഭകാമിലെക്കു പറവന്നതാകുന്നു.

പാണ്ഡു ചികിത്സാ

(ശതാവര്യാദി കഷായം)

൧൧- ശതാവരീവിദാരീന്ദ്രവല്ലീഭൂനിംബനിംബജഃ।
കഷായസ്സർപ്പിഷായുക്തഃ പാണ്ഡുരോഗനിബർഹണഃ॥

ശതാവരിക്കിഴങ്ങു മുതക്കിൻകിഴങ്ങു ഉഴിഞ്ഞവേര പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി വെപ്പിൻതൊലി ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച നെയ്യു മെമ്പൊടി ചെത്ത സേവിപ്പിക്ക പാണ്ഡുരോഗം ശമിക്കും.

(കരന്ധപത്രാദി കഷായം)

൧൨- കരന്ധപത്രനക്താഹ്വാമുണ്ഡാപുണ്ഡ്രകമൂലകൈഃ।
കൂശ്മാണ്ഡവല്ലീസംയുക്തൈഃ കഷായശ്ചാജ്യസംയുതഃ॥

കരന്താളിയില ഉങ്ങിൻതൊലി മുത്തങ്ങ പുണ്ഡരീകകരിമ്പിൻവേര കുമ്പളവള്ളി ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച നെയ്യു മെമ്പൊടി ചെത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(പടോലാദി കഷായം)

൧൩- പടോലദാർവ്വീഭൂനിംബപിചുമന്ദശൃതസാധിതഃ। സ
സർപ്പിഷാമിശ്രിതഃ ക്വാഥഃ പാതവ്യഃ പാണ്ഡുരോഗിഭിഃ॥

പടോലം മരമഞ്ഞൾതൊലി പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി വെപ്പിൻതൊലി ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച നെയ്യുമെമ്പൊടി ചെത്ത സേവിപ്പിക്ക- പാണ്ഡുരോഗം ശമിക്കും.

(അമൃതാദി കഷായം)

൧൪- അമൃതാവൃഷയഷ്ട്യാഹ്വപത്രികൈലാപിചുമന്ദജഃ।
കഷായോ മധുമാൻ ഹന്തി പാണ്ഡുപിത്താസ്രകാമിലാഃ॥

ചിററമൃത ആടലോടകത്തിൻവേര എരട്ടിമധുരം പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി ഏലത്തരി വെപ്പിൻതൊലി ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച തേൻ മെമ്പൊടി ചെത്ത സേവിപ്പിക്ക- പാണ്ഡുരോഗം രക്തപിത്തം കാമില ഇവ ശമിക്കും.

(അജമോജാദിമുക്കുടി)

൫൫- അജമോജകമസ്യൂഷമൂണ്ഡാതിലമധുപ്ലതെഃ।
ഫലത്രയത്രിക്രസംസിദ്ധഃപാണ്ഡുരോഗംനിയച്ഛതി॥

അയമോതകം പുരാണകിട്ടം മുത്തിള എള്ള കഞ്ഞുണ്ണി ഇവകൊണ്ട മോരിൽ മുക്കുടിവച്ച സെവിപ്പിക്ക- പാണ്ഡുരോഗം ശമിക്കും.

(ഭൃംഗരാജാദിപൊടി)

൫൬- ഭൃംഗരാജസ്യപത്രാണാംമരിചസ്യചചൂർണ്ണഃ।
കിട്ടസ്യചക്രമാൽപാദഹീനൈർഭാഗൈഃകൃതംരജഃ॥
൫൭- ദീപ്യകൌഷധസംസിദ്ധതക്രസംയോജ്യപായയെ
ൽ। പ്രാതഃപാണ്ഡുവിനാശായരഹസ്യമിദമൌഷധം॥

കഞ്ഞുണ്ണിയില കഴഞ്ച നാല കുരുമുളക കഴഞ്ച മൂന്ന കൊട്ടവെലിക്കിഴങ്ങ കഴഞ്ച രണ്ട പുരാണകിട്ടം കഴഞ്ച ഒന്ന ഇങ്ങിനെ കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച അയമോതകവും ചുക്കും ഇട്ട മോരു കാച്ചി അതിൽ സെവിപ്പിക്ക- പാണ്ഡുരോഗം ശമിക്കും- ഒരു ഔഷധം രഹസ്യമാകുന്നു.

(പുനൎന്നവാദി കഷായം)

൫൮- പുനൎന്നവാമൃതാനിംബോഭൂനിംബൈബരയോനചിതൈഃ॥
ദാൎവ്വീവിശാചപടോലാഭ്യാംഭ്യഃകഷായസ്സിദ്ധസ്സിതാ
നചിതഃ॥
൫൯- സൎവ്വാംഗശോഫസംയുക്തെസജ്വരശ്വാസകാസിനി।
സശൂലെപാണ്ഡുരോഗെതുവിശെഷെണപ്രശസ്യതെ॥

തമിഴാമവെര ചിറമൃത വെപ്പിൻതൊലി പുത്തരിച്ചുണ്ട വെരുങ്ങൽതൊലി കടുക്ക മരമഞ്ഞൾതൊലി ചുക്ക പടൊലം ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച പഞ്ചസാര മേമ്പൊടിമേത്ത സെവിപ്പിക്ക- സൎവ്വാംഗം നീരൊട്ടം പനി കാസം ശ്വാസം വയററിൽവെദന ഇവയൊടുംകൂടിയ പാണ്ഡുരോഗത്തിന്ന ഒരു കഷായം ഏററവും നല്ലതാകുന്നു.

(ഇന്ദ്രാശനിപൊടി)

൬൦- ഏകന്തിലാനാംക്വൎണ്ണായാബദരസ്യാപിചാംശകം।
ദെവഭാഗൌതാൎക്ഷ്യശൈലസ്യത്രീനയോരജസോംശകാൻ॥
൬൧- ചതുരൊനാഗരസ്യാപിസഞ്ചൂൎണ്ണ്യസിതയാസമം।
മധുനാളീകൃതംലിഹ്യാൽപ്രാതഃപാണ്ഡാഃപ്രശാന്തയെ॥

൩൧- ഘ്നന്തി വാൎശാംസി ചൂൎണ്ണോയമുദരഞ്ച ഭഗന്ദരം।
പ്ലീഹാഷ്ഠീലെ ച നാമ്നാസാവഗ്നിരാശന ഇതി സ്മൃതഃ॥

എള്ള തിപ്പലി ലന്തക്കുരു ഇവ ഓരോ കഴഞ്ച ഛാക്കിരക്ക കഴഞ്ച രണ്ട ഇരിമ്പിൻപൊടി കഴഞ്ച മൂന്ന ചുക്ക കഴഞ്ച നാല ഇങ്ങിനെ ചെൎത്ത പൊടിച്ച ആ പൊടി പഞ്ചസാര സമം ചെൎത്ത തേനിൽ ചാലിച്ച സേവിപ്പിക്ക- പാണ്ഡുരോഗം അൎശസ്സ മഹോദരം ഭഗന്ദരം പ്ലീഹ അഷ്ഠീല ഇവ ശമിക്കും.

(പത്ഥ്യാദിഗ്ഗുളിക)

൩൨ - പത്ഥ്യാവൃശ്ചീവകക്സൂപത്രാണി തിലദീപ്യകാൻ।
നാഗരംഭൃംഗരാജഞ്ചബലാമഗ്നിഞ്ചതൈസ്സമൈഃ।
൩൩ - സമഭാഗഞ്ചമണ്ഡൂരംപിഷ്ട്വാജംബീരവാരിണാ।
സപ്താഹംഗുളികാഃകുൎയ്യാന്മുൽഗ്ഗമാത്രാഃ പ്രയത്നതഃ॥
൩൪- ഛായായാംശോഷിതാസ്താശ്ചതക്രേണാലോഡ്യപാ
യയെൽ।സൎവ്വേഷാമപിപാണ്ഡൂനാംശമനായെദമൌഷധം॥

കടുക്ക തമിഴാമവേര ലന്തയില എള്ള അയമൊതകം ചുക്ക കഞ്ഞുണ്ണി കുറുന്തോട്ടിവേര കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ ഇവ സമം കൊള്ളുടിയൊടത്തൊളം പുരാണകിട്ടം ഇങ്ങിനെ ചെൎത്ത ചെറുനാരങ്ങനീരിൽ ഏഴ ദിവസം അരച്ച ചെറുപയററിൻമണി പ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി മോരിൽ സേവിപ്പിക്ക- എല്ലാ പാണ്ഡുരോഗങ്ങളും ശമിക്കും.

(പാണ്ഡുവിന്നാസിദ്ധൌഷധം)

൩൫- കൃമിഘ്നംനിംബപുഷ്പംവാപാഠാംമൂൎവ്വാമഥാപിവാ।
ചൂൎണ്ണീകൃത്യാജ്യസംയുക്തംലിഹ്യാൽപാണ്ഡ്വാമയീ പ്രഗെ॥

വിഴാലരിയോ വെപ്പിൻപൂവോ പാടക്കിഴങ്ങോ പെരുംകുരുമ്പവേരോ പൊടിച്ച നെയ്യ ചെൎത്ത രാവിലെ സേവിപ്പിക്ക. പാണ്ഡുരോഗം ശമിക്കും.

കാമിലാ ചികിത്സാ

൩൬- കാമിലായാഞ്ചശസ്താസ്സ്യുശ്ചൂൎണ്ണാഃപല്ലവമേവവാ।
ആമ്രസ്യപിഷ്ട്വാപ്രത്യൂഷെപായയെൽകേരജാംഭസാ॥

കാമിലക്കു വിഴാലരിമുതലായ മെല്പറഞ്ഞ പൊടികൾ സേവിപ്പിക്ക നല്ലതാകുന്നു- മാവിൻതളിരരച്ച ഇളന്നീർ വെള്ളത്തിൽ സേവിപ്പിക്കുകയുമാം.

൩൭- വൃശ്ചീവസ്യത്രമൂലംവാതൈനെവസിതയാന്വിതം।

കൃഷ്ണലോഹോത്ഥവം ചൂൎണ്ണം തദ്വദ്രതിക്ഷുരസേന വാ॥

തഴുതാമവേര അരച്ച ഇളനീർവെള്ളത്തിൽ കലക്കി പഞ്ചസാര ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക- ഇരിമ്പിൻപൊടി കരിമ്പിൻനീരിൽ ഇട്ട പഞ്ചസാര ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക- കാമില ശമിക്കും.

(കാമിലസ്യ കഷായം)

൯- ദ്രാക്ഷാമൃതേക്ഷുഭിസ്സിദ്ധഃ കഷായോ മധുസിതാന്വിതഃ।
കാമിലാനാശനസ്തദ്വദ്ദ്രാക്ഷാപുണ്ഡ്രകയഷ്ടിഭിഃ॥

മുന്തിരിങ്ങ ചിററമൃത കരിമ്പ ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച തേനും പഞ്ചസാരയും മേല്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക- ആടലോടകത്തിൻവേര പുണ്ഡരീകകരിമ്പ എരട്ടിമധുരം ഇവ കൊണ്ട കഷായംവെച്ച മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക- കാമില ശമിക്കും.

൧൦- യഥാദോഷം പ്രകുൎവ്വീത ഭൂയോ ഭൂയോ വിരേചനം।
ദ്രാക്ഷാവൃശ്ചീവപത്ഥ്യാഭിസ്സക്ഷൌദ്രാഭിൎയ്യഥാബലം॥

ദോഷബലങ്ങളെ അനുസരിച്ച മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം തഴുതാമവേര കടുക്ക ഈ ൩ ഔഷധങ്ങളെക്കൊണ്ട കഷായം വെച്ച തേൻ മേല്പൊടിചേൎത്ത അതുകൊണ്ട കൂടക്കൂടെ വയറ ഇളക്കുകയും നല്ലതാകുന്നു.

൧൧- ആമ്രാതമജ്ജധടാകല്കമസകൃൽകാമിലാപഹം।
നിഷിക്തോദ്രോഗരാജസ്യ രസോ വാ ബഹുമൂൎദ്ധനി॥

കീഴാനെല്ലി സമൂലം അരച്ച കുടങ്ങളുടെ നാററിയാൽ കാമില ശമിക്കും- കഞ്ഞുണ്ണിനീരുകൊണ്ട മൂൎദ്ധാവിൽ ധാരയിടുക- എന്നാലും ശമിക്കും.

൧൨- ധാരോഷ്ണെന പ്രശേപിഷ്ടാദ്രോണപുഷ്പാണി പായയേ-
ൽ। പയസാനീലമുണ്ഡ്യായാ രസം വാ പല്ലവോത്ഭവം॥

തുമ്പപ്പൂവ്വ അരച്ച കറന്ന ചൂടാറാത്ത പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക- കരുമുത്തിളിൻെറ ഇല പിഴിഞ്ഞ നീരും പാലും കൂട്ടി സേവിപ്പിക്ക- കാമില ശമിക്കും.

൧൩- വീരാമൂലസ്യ കല്കം വാ തക്രേണ ബദരസ്യ വാ।
ഗോക്ഷീരം ഗുളയുക്തം വാ കാമിലായാഃ പ്രശാന്തയേ॥

കൊവക്കിഴങ്ങ അരച്ച മോരിൽ സേവിപ്പിക്ക- ലന്തക്കുരു മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക- പശുവിൻപാലിൽ ശൎക്കര ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക- ഇവയൊക്കെയും കാമിലാശമനമാകുന്നു.

൧൪- ദ്രോണപുഷ്പരസോപേതമഞ്ജനം വാഥവാ നിശാം॥
ഗൈരികസ്യ രജോ ധാത്രീചൂൎണ്ണം വാ തത്ര യോജയേൽ॥

അഞ്ജനക്കല്ലോ വരട്ടുമഞ്ഞളോ കാവിമണ്ണോ നെല്ലിക്കയോ മഞ്ഞൾ കാവിമണ്ണ നെല്ലിക്ക ഇവ മൂന്നും കൂടീട്ടോ പൊടിച്ചു തുമ്പപ്പൂ പിഴിഞ്ഞനീരിൽ സേവിപ്പിക്ക- കാമില ശമിക്കും.

൭൫- പീതതാമാഹിഷതക്രേണബദരീപത്രസംഭവഃ।
കല്കോനാതിചിരാദേവകാമിലാശ്രുലനാശനഃ॥

ലന്തയില അരച്ചു എരുമമോരിൽ സേവിപ്പിക്ക- കാമില ഉടനെ ശമിക്കും.

൭൬- മധുകാമലകേപിഷ്ടാമധുനാവാവലേഹയേൽ।
ഹരീതകീത്രിവൃച്ചൂർണ്ണംസസിതംവാസമാക്ഷികം॥

ഇരട്ടിമധുരം നെല്ലിക്ക ഇവ തേനിൽ അരച്ചു ചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക- കടുക്ക ത്രികൊല്പക്കൊന്ന ഇവ സമം കൂട്ടി പൊടിച്ചു പഞ്ചസാരയും തേനും ചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക കാമില ശമിക്കും-

(ശ്രേഷ്ഠാദിഘൃതം)

൭൭- ശ്രേഷ്ഠാമൃതാഝടാനിംബൈലാവ്ലീഖദിരൈഃപ്രകല്പിതൈഃ।
പഥ്യാകഷായെസക്ഷീരംസിദ്ധംപാസിതംഘൃതം॥

൭൮- പ്രാതഃപാതവ്യമന്നേനസഹിതംവായഥാബലം।
മാത്രയൈവലഘീയസ്യാളക്ഷ്ണംതൽകാമിലാന്തകൃൽ॥

ത്രിഫല ചിററമൃത കിഴാർനെല്ലി ദമൂലം വെപ്പിൻതൊലി മരഞ്ഞത്തൊലി ഇവ കടുക്കക്കഷായത്തിൽ അരച്ചു കലക്കി നെയ്യും പാലും സമം ചേർത്ത കാച്ചി പഞ്ചസാര പാത്രപാകമിട്ട അരിച്ചു സേവിപ്പിക്കുകയോ അന്നത്തോടുകൂടി ഉപയോഗിപ്പിക്കുകയോ ചെയ്യു- രണ്ടുവിധമായാലും നെയ്യിന്റെ മാത്ര കുറഞ്ഞിരിക്ക ആവശ്യം- അധികമായാൽ ആ ഔഷധത്തിന്ന ദഹനം ഭവിക്കയില്ല- അഗ്നിമാന്ദ്യം നിമിത്തമായി വേറെ ചില വ്യാധികളും സംഭവിക്കും മേൽപറഞ്ഞ നെയ്യ കാമിലക്ക ഏററവും ശമനൗഷധമാകുന്നു.

(ലോഹചൂർണ്ണാദി ഗുളിക)

൭൯- ലോഹചൂർണ്ണനിശായുഗ്മകതകാനിഫലത്രയം।
ഗൈരികഞ്ചഹിമഞ്ചൈവവ്യോഷലാഢ്യാഡിമാംബുഭിഃ॥

൮൰- സാദ്ധ്യംസമാംശൈസ്തുല്യാനിപിഷ്ടാപ്രാഗദ്ധകാരസേ।
ഹരിദ്രായാരസേപശ്ചാൽബദരീപത്രജെതതഃ॥

൮൧- ഭൂയശ്ചാംബഷ്ഠപത്രോത്ഥെനാളികേരോദകേപിച।
പത്രഷകകഷായെചഗുളികാസ്സുനനിർമ്മിതാഃ॥

വൃ൨– ഗുഞ്ജാഫലപ്രമാണേന ച്ഛായാശുഷ്കാഃ പ്രയോജയേൽ।
നാളികേരാംഭസാ പ്രാതഃ കാമിലായാഃ പ്രശാന്തയേ॥

ഇരുമ്പിൻപൊടി മരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി തേററാമ്പരല ത്രിഫല കാവിമണ്ണ ചന്ദനം രക്തചന്ദനം ത്രികടു ഏലത്തരി താളിമാതളക്കായ്ക്കെട്ടതോട മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവ സമം കിഴാർനെല്ലി പച്ചമഞ്ഞൾ ചന്തയില അമ്പഴത്തില ഇവററിൻനീരുകളിലും ഇളന്നീർവെള്ളത്തിലും ചിററീന്തലിൻവേർകഷായത്തിലും ക്രമേണ അരച്ച കുന്നിക്കുരുപ്രമാണം ഉരുട്ടി നിഴലിൽ ഉണക്കി ഇളന്നീർവെള്ളത്തിൽ സേവിപ്പിക്ക– കാമില ശമിക്കും.

കുംഭകാമിലാ ചികിത്സാ

വൃ൩– ഗോമൂത്രേണ പിബേൽ കുംഭകാമിലായാം ശിലോൽഭ-
വം। പടോലവല്ലീമൂലം വാ നിംബീമൂലമഥാപി വാ॥

ഗോമൂത്രത്തിൽ കന്മദം സേവിപ്പിക്ക കുംഭകാമില ശമിക്കും അല്ലായ്കിൽ പടോലത്തിൻവേരോ അമരിവേരോ മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക എന്നാലും ശമിക്കും.

(നിംബതാഗാദി കഷായം)

വൃ൪– നിംബതാഗ്ത്രിഫലായഷ്ടിരജനീശാരിബാവൃഷൈഃ।
ശ്യാമാതാമലകീനീലീപലംകഷബലായുതൈഃ॥
വൃ൫– സ്ഥിരാമൃതാപടോലാദ്യൈഃ കഷായഃ പരികല്പിതഃ।
ഹന്തി മാക്ഷികകൃഷ്ണാശിജതുഭിഃ കുംഭകാമിലാം॥

വേപ്പിൻതൊലി ത്രിഫല എരട്ടിമധുരം വരട്ടുമഞ്ഞൾ നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ആടലോടകത്തിൻവേര നാല്പാൽപ്പക്കൊന്ന കിഴാനെല്ലി അമരിവേര ഞെരിഞ്ഞില കരുന്തൊട്ടിവേര ഓരിലവേര ചിററമൃത പടോലം ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച തേനും തിപ്പലിയും കന്മദവും മേല്പൊടിചേർത്ത സേവിപ്പിക്കം. കുംഭകാമില ശമിക്കും.

വൃ൬– പായയേൽക്ഷാരപേയാം വാ തക്രേണ പയസാപി വാ।
യഥാദോഷന്തു ശോഫസ്യ വക്ഷ്യമാണാമുപക്രമൈഃ॥

ശോഫചികിത്സയിൽ പറവാൻപോകുന്ന ഭസ്മക്കഞ്ഞിയെ ദോഷകോപത്തെ അനുസരിച്ച മോർകൊണ്ടോ പാൽകൊണ്ടോ ഉണ്ടാക്കി സേവിപ്പിക്ക– കുംഭകാമില ശമിക്കും.

(ശോഫ ചികിത്സാ

൨൭- സവ്വാംഗവ്യാപകശോഫക്ഷീരെഗോമൂത്രമെവവാ।
വിരെചനാൎത്ഥമെരണ്ഡതൈലംപ്രാക്പായയെച്ശിശും॥

സവ്വാംഗങ്ങളിലും വ്യാപിച്ചനീരിന്ന ആദ്യത്തിങ്കൽ പാലി ലൊ ഗൊമൂത്രത്തിലൊ ആവണക്കെണ്ണചെൎത്ത സെവിപ്പിച്ചവി രെചനമുണ്ടാക്കുക-

(മഹാപഞ്ചമൂലാദി കഷായം)

൨൮- മഹൽഭിഃപഞ്ചഭിൎമ്മൂലൈസ്സമയുക്താപുനൎന്നവൈഃ।
സനാഗരകഷായാംശൈഃകാഥഃപെയൊത്ര വാതജെ॥

കുമിഴിൻവെര കൂവളത്തിൻവെര പൂപ്പാതിരിവെര പലക പ്പയ്യാനിവെര മുഞ്ഞവെര ഇവ ഓരൊഭാഗം തമിഴാമവെര അ ഞ്ചുഭാഗം ചുക്ക രണ്ടുഭാഗം ഇങ്ങിനെചെൎത്ത കഷായം വച്ച തിപ്പലിയും പഞ്ചസാരയും മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക-വാ തംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന നീര ശമിക്കും-

൨൯- എരണ്ഡമൂലവൃശ്ചീവരാസ്നാവിലാഭയക്ഷുരൈഃ।
സിദ്ധൊയാമാഗധീചൂൎണ്ണസിതാഭ്യാംപരിമിശ്രിതഃ॥

ആവണക്കിൻവെര തമിഴാമവെര അരത്ത കൂവളത്തിൻ വെര കടുക്ക വയൽച്ചുള്ളിവെര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തിപ്പലിയും പഞ്ചസാരയും മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- വാ തജമായ ശൊഫം ശമിക്കും-

൩൦- പിത്തജെദീപ്യകാംഭോദസ്ഥിരാമലകധാന്യകൈഃ।
സവൃശ്ചീരൈഃകൃതഃകാഥഃപാതവ്യശ്ശൎക്കരാന്വിതഃ॥

അയമൊദകം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഓരിലവെര നെല്ലിക്ക കൊത്തമ്പാലയരി തമിഴാമവെര ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച പഞ്ചസാര മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- പിത്തജമായശൊ ഫം ശമിക്കും-

൩൧- അഥവാനിംബഭൂനിംബപടൊലഘനഗൊക്ഷുരൈഃ।
സവൃശ്ചീരൈഃകൃതഃപെയൊലൊഹചൂൎണ്ണവിമിശ്രിതഃ॥

വെപ്പിൻതൊല പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരങ്ങൽതൊലി പടൊ ലം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഞെരിഞ്ഞില തമിഴാമവെര ഇവകൊ ണ്ട കഷായംവച്ച ഇരിമ്പുപൊടി മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പി ക്കപിത്തശൊഫം ശമിക്കും.

൩൨- സുരപാദപവൎഷാഭ്രഗൊക്ഷുരാൎദ്രകധാന്യകൈഃ।
കാഥംമധുയുതംശ്ലെഷ്മസംഭവെതത്ര പായയെൽ॥

ദേവതാരം തമിഴാമവേര ഞെരിഞ്ഞിൽ ഇഞ്ചി കൊത്തമ്പാലയരി ഇവകൊണ്ടുകഷായംവെച്ചു തേൻചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക— കഫശോഫം ശമിക്കും.

൪൩- കോലാൎദ്രകോപകല്യാഗ്നിമന്ഥൈരണ്ഡപുനൎന്നവൈഃ।
ഏലാനാഗരയുക്തൈൎവ്വാ സിദ്ധം മധുകണായുതം॥

ലന്തക്കുരു ഇഞ്ചി തിപ്പലി മുഞ്ഞവേര ആവണക്കിൻവേര തമിഴാമവേര ഏലത്തരി ചുക്ക ഇവകൊണ്ടുകഷായംവെച്ചു തേനും തിപ്പലിയും മേമ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക കഫശോഫം ശമിക്കും.

൪൪- ഷഡ്ഭിശ്ഛിന്നോദ്ഭവാഭാഗൈശ്ചതുൎഭിരഭയാംശകൈഃ।
ദ്വാഭ്യാം ശുണ്ഠ്യാശ്ച ഭാഗാഭ്യാം സമവൃശ്ചീവസാധിതഃ॥

൪൫- ക്വാഥഃ പുരണ്ഡതൈലാഢ്യഃ പാതവ്യസ്സൎവ്വജിത്തു।
ഏഷ ശോഫേഷു സൎവ്വേഷു യോജ്യസ്ത്രിദോഷജാംമതഃ॥

ചിററമൃതഭാഗംആറ കടുക്കഭാഗംനാല ചുക്കഭാഗംരണ്ട തമിഴാമവേര എല്ലാററിനും സമം ഇങ്ങിനെ ചേൎത്ത കഷായംവെച്ചു ആവണക്കെണ്ണ മേമ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക— ത്രിദോഷജമായ ശോഫം ശമിക്കും— ഈ കഷായം എല്ലാശോഫങ്ങൾക്കും ഹിതമാകുന്നു— ഈകഷായമായി വെക്കുമ്പോൾതാഴെ പറയുംപ്രകാരം ചേൎത്തുകൊൾക— ചിററമൃത കഴഞ്ചുമൂന്ന കടുക്ക കഴഞ്ചു രണ്ട ചുക്കകഴഞ്ചു ഒന്ന തമിഴാമവേര കഴഞ്ചു ആറ ഇങ്ങിനെ ചേൎത്തുകൊൾക ത്രിഭിശ്ഛിന്നോദ്ഭവാഭാഗൈൎദ്വാഭ്യാമഭയാംശകൈഃ । ഏകേനശുണ്ഠ്യാഭാഗേനസമവൃശ്ചീവസാധിതഃ എന്ന പറയാതെ അരക്കഴഞ്ചിന ഭാഗശബ്ദംകൊണ്ട ഗ്രഹിക്കാമെന്ന വിചാരിച്ചു മേൽപ്രകാരം പ്രയോഗിച്ചത ആറുകഴഞ്ചു ചിററമൃതും നാലുകഴഞ്ചു കടുക്കയും രണ്ടുകഴഞ്ചു ചുക്കും ഇവകൊണ്ടു തന്നെയും കഷായംവെച്ചു സേവിപ്പിക്കാമെന്നതിനെ ധ്വനിപ്പിപ്പാനായിക്കൊണ്ടാകുന്നു—

(പഥ്യാദി കഷായം)

൪൬- പഥ്യാവൃശ്ചീവദേവാഹ്വകൃഷ്ണാതന്മൂലവഹ്നിഭിഃ।
രജനീജീരകാംഭോഭിസ്സഹിതൈൎന്നാഗരാന്വിതൈഃ॥

൪൭- ഏലാംഗോക്ഷുരചൂൎണ്ണാഭ്യാം സഹിതം സാധിതം ജലം।
പായയേൽസൎവ്വശോഷഘ്നയദ്രാമധുസിതായുതം॥

കടുക്ക തമിഴാമവേര ദേവതാരം തിപ്പലി കാട്ടുതിപ്പലിവേര കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ വരട്ടുമഞ്ഞൾ ജീരകം ഇരുവേലി ചു

ക്ക ഇവകൊണ്ടുകഷായംവെച്ചു ഏലത്തരിയും ഞെരിഞ്ഞില്ലും മെല്പ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക. എല്ലാ നീരുകളും ശമിക്കും- തെൻപഞ്ചസാരയും മെല്പ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്കുകയുമാം-

(ശുണ്ഠ്യാദി കഷായം)

൯൮- ശുണ്ഠീഭൃംഗനിംബൈദസ്പൃശ്ഖരമഞ്ജരികാസനൈഃ॥
വൃശ്ചീവമൂലൈസ്സിദ്ധംവാശൎക്കരാഢ്യംഹിതംജലം॥

ചുക്ക പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി കൊടിത്തൂവവെര വലിയകടലാടിവെര ഇവ സമം തമിഴാമവെര എല്ലാംകൂടിയെടത്തോളം ഇങ്ങിനെ ചെൎത്ത കഷായംവെച്ചു പഞ്ചസാരമെല്പ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- എല്ലാനീരുകളും ശമിക്കും.

(തിന്ത്രിണീ പൎണ്ണശാഖാദി കഷായം)

൯൯- തിന്ത്രിണീപൎണ്ണശാഖാഭിൎല്ലൊംഗപത്രാഭയെക്ഷുഭിഃ।
വിലപവൃശ്ചീവകാഭ്യാഞ്ച സിദ്ധഃക്വാഥശ്ശൊഫജിൽ॥

പുളിഞരമ്പ ഇരിമ്പിൻതകിട കടുക്ക കരിമ്പ കൂവളത്തിൻവെര തമിഴാമവെര ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ചു പഞ്ചസാര മെല്പ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക എല്ലാ നീരുകളും ശമിക്കും.

(പുനൎന്നവാദി കഷായം)

൧൦൦- പുനൎന്നവാഭയാവിശ്വകാളശാകൈശ്വസാധിതഃ।
പ്രാതസ്സായംചപാതവ്യഃകഷായശ്ശൊഫശാന്തയെ॥

തമിഴാമവെര കടുക്ക ചുക്ക കരുവെപ്പില ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു പഞ്ചസാര മെല്പ്പൊടിചെൎത്ത രണ്ടുനെരവും സെവിപ്പിക്ക- എല്ലാനീരുകളും ശമിക്കും.

൧൦൧- ആൎദ്രകംഗുളസംയുക്തംമധുനാലൊഡ്യലെഹയെൽ।
പ്രാതസ്സൎവ്വശ്വശൊഫഘ്നപ്രയൊഗൊയംപ്രശസ്യതെ॥

ഇഞ്ചിയും ശൎക്കരയുംകൂട്ടി അരച്ചു തെൻചെൎത്ത രാവിലെസെവിപ്പിക്ക ഈപ്രയൊഗം സകലശൊഫങ്ങൾക്കും ഏറ്റവും പ്രധാനമാകുന്നു.

(ഗുളാൎദ്രകം)

൧൦൨- ആൎദ്രകസ്യരസെതുല്യംഗുളംദത്വാചിരൊഷിതം।
വിപചൽക്ഷാരെസാരെഗുത്രിജാതവ്യൊഷവാരിദാൻ॥

൧൦൩- ജീരകഞ്ചവരാഗുഞ്ചെദ്ധ്യപകംധനികാമപി।
സംഭൃത്യാഷ്ടമഭാഗെനചൂൎണ്ണയിത്വാത്രയൊജയെൽ॥

൧൦൪- ഏവത്വാൎദ്രഗുളാഖ്യാംശമധുനാപിചയൊജിതം।

ഏതൽഗുഡാർദ്രകംനാമശോഫനാശനമൌഷധം।
൧൦൫– അഗ്നിമാന്ദ്യാരുചിശ്വാസകാസപീനസശൂലിനാം।
ഗുന്മപ്ലീഹാതിസാരേഷുസന്ന്യാസേചപ്രശസ്യതേ॥
ഇഞ്ചിനീരിൽ നാഴിക്ക നാലുപലം വീതം പഴെ ശൎക്കരകലക്കി കുറുക്കിസാന്ദ്രപാകമായാൽ ഏലത്തരി ഏലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില ത്രികടു മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ജീരകം കരയാമ്പൂവു അയമൊതകം കൊത്തമ്പാലയരി ഇവ ഒക്കക്കൂടി നാലുപലം ശൎക്കരെക്കു അരപ്പലം വീതം ഇട്ടിപ്പൊടിച്ചു ആ പൊടി വിതറി ഇളക്കി വാങ്ങി ആറിയാൽ നാലു പലം ശൎക്കരെക്കു ഉരി വീതം തേൻ ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക- എല്ലാ നീരുകളും ശമിക്കും- അഗ്നിമാന്ദ്യം അരുചി ശ്വാസം കാസം പീനസം വയറ്റുവേദന ഗുന്മം പ്ലീഹ അതിസാരം സന്ന്യാസം ഇവയും ശമിക്കും.

(ഭസ്മകഞ്ഞിക്ക)

൧൦൬– പുനൎന്നവേക്ഷുരക്ഷാരവാരിണാസംപ്രകല്പിതാം।
സക്ഷീരേണയവാഗ്രൂവാപായയെച്ഛോഫശാന്തയെ॥
തഴുതാമവേര വയൽച്ചുള്ളിവേര ഇവ നനക്കിയിട്ടില്ലാത്ത കലത്തിലിട്ട വേറെ ഒരു കലംകൊണ്ടടച്ചു തീക്കത്തിച്ചു ഭസ്മമാക്കി അതിൽനിന്നു ഒരു കഴഞ്ചെടുത്ത ആറു നാഴി വെള്ളത്തിൽകലക്കി തെളിയിച്ചു തെളി ഊററിയെടുത്ത അതിൽ ഉഴക്ക പാൽ ചേൎത്ത കുറുക്കി പാകത്തിൽ പൊടിയരി ഇട്ട വെവിച്ചു ഉരിയായാൽ വാങ്ങി സേവിപ്പിക്ക- നീര ശമിക്കും.
൧൦൭– താലംഗുലിവരാരംഭാഖദിരമഞ്ജരികെക്ഷുരൈഃ।
ക്ഷാരീകൃതൈസ്സുവൃഷീവെഃപെയാംപ്രാഗ്വച്ചപായയെൽ॥
കരിമ്പനവാഴക്കു ത്രിഫല കദളിവാഴക്കൂട്ടം വലിയകരിങ്ങാലിവേര വയൽച്ചുള്ളിവേര തഴുതാമവേര ഇവ മെൽപ്രകാരം ഭസ്മമാക്കി അതുകൊണ്ടു മെൽപ്രകാരം കഞ്ഞിവെച്ചു സേവിപ്പിക്ക- നീര ശമിക്കും.
൧൦൮– ഇക്ഷുരക്ഷാരതോയെന പക്വമന്നമഥാപിവാ।
ആശയെദാശുശോഫസ്യനാശായലഘുസൎപ്പിഷാ॥
വയൽച്ചുള്ളിവേര ഭസ്മമാക്കി വെള്ളത്തിൽ കലക്കി തെളിയിച്ചു തെളി ഊററിയെടുത്ത അതിൽ അരിയിട്ട വെവിച്ചു ചോറുണ്ടാക്കി അല്പം നെയ്യ ചേൎത്ത ഭക്ഷിപ്പിക്ക- നീരുടനെ ശമിക്കും-

(കന്ദഘൃതം)

൧൦൯– കന്ദാനികരിവല്ലീനാംകല്കീകൃത്യപ്രസാധിതം।
ഗവാംമൂത്രഘൃതംസിദ്ധംസൎവ്വശോഫവിനാശനം॥

കരിക്കൊടിക്കിഴങ്ങു ഗോമൂത്രത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യു മെത്തു കാച്ചിയരിക്കുക– ഈ നെയ്യു എല്ലാ നീരുകൾക്കും ശമനമാകുന്നു.

(ധാത്ര്യാദിഎണ്ണ)

൧൫൦– ധാത്രീകഷായദ്വിപ്രാഗ്രവിലേപേ ഭൂമ്യാമൃതാഖ്യജൈഃ।
രസൈസ്സഹ ത്രിജാതബ്ദകുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വചന്ദനൈഃ॥
൧൫൧. സൗവീരസലിലൈഃ കല്കൈസ്തൈലം വാ നാളികേരജം।
സ്നേഹം വാ സാധിതം തത്ര മൂർദ്ധ്നാഭ്യംഗായ കല്പയേൽ॥

നെല്ലിക്കകഷായത്തിൽ കരക്കു കൂവളത്തില പാരച്ചോററിയില ചിററമൃത കഞ്ഞുണ്ണി ഇവ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീർ മെത്തു ഏലത്തരി ഏലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങു കൊട്ടം ഏരട്ടിമധുരം ചന്ദനം രാമച്ചം ഇരുവേലി ഇവ അരച്ചു കലക്കി എണ്ണയോ വെളിച്ചെണ്ണയോ മെത്തു കാച്ചിയരിച്ചു ആയതു തലയിൽ തേപ്പിക്ക–

൧൫൨– അഥവാമലകക്വാഥാരസേ താലപത്രയഷ്ടിഭിഃ।
ഏലാത്വക്കുഷ്ഠസേവ്യെണയസരൈസ്സം പ്രസാധിതം॥

വെലിപ്പരുത്തിനീരിൽ ഏലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില ഏരട്ടിമധുരം ഏലത്തരി കന്നുരുക്കം ത്രണിയാങ്കം ചരളം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയോ വെളിച്ചെണ്ണയോ കാച്ചി തേപ്പിക്കുകയുമാം.

(വില്വാദി തൈലം)

൧൫൩– വില്വമസ്തുലതാകന്ദപുനൎന്നവവാരിഭിഃ।
ഫലത്രയസ്യ കല്ക്കേന സിദ്ധം തൈലഞ്ചതദ്ധിതം॥

കൂവളത്തില കരിക്കൊടിക്കിഴങ്ങു തഴുതാമ സമൂലം ശതാവരിക്കിഴങ്ങു ഇവററിൻനീരിൽ ത്രിഫല അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയോ വെളിച്ചെണ്ണയോ മെത്തു കാച്ചിയരിച്ചു തേപ്പിക്കുകയുമാം

(ത്രിഫലാദിതൈലം)

൧൫൪– ത്രിഫലാസനമേദയഷ്ട്യാഹ്വയബലാംബുദൈഃ।
സിദ്ധേകഷായേ വൃശ്ചീവവെത്രാഗ്രയ്യഫതീവരൈഃ॥
൧൫൫.. തുല്യമേലാത്വകാളാരിമേദാവ്യാഘ്രീനഖാഹ്വകൈഃ।
കുഷ്ഠവാളകലാമജ്ജയഷ്ടിചന്ദനസംയുതൈഃ॥
൧൫൬– കല്കൈസ്തൈലജം സിദ്ധം സ്നേഹം വാ നാളികേരജം॥
മൂർദ്ധ്നാഭ്യംഗപ്രയുഞ്ജീത സകേധാത്രീസ്രുതം ജലം॥

ത്രിഫല വെങ്ങാക്കാതൽ ദേവതാരം ഏരട്ടിമധുരം കരന്തോ

ട്ടിവേര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച തഴുതാ
മനീര ചൂരൽതല ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞനീര ചെറുവഴുതിനയില
നീര ഇവ എണ്ണയൊടസമം ചെൎത്ത ഏലത്തരി മുത്തങ്ങക്കി
ഴങ്ങ കരുവെലപ്പട്ട മരമഞ്ഞത്തൊലി കുന്തുരുക്കം കൊട്ടം
ഇരുവെലി രാമച്ചം എരട്ടിമധുരം ചന്ദനം ഇവ അരച്ചു ക
ലക്കി എണ്ണയൊ വെളിച്ചെണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തല
ക്കു തെപ്പിക്കുക- തല കഴുകുവാൻ നെല്ലിക്കവെള്ളം അല്ലാതെ
പച്ചവെള്ളം അരുത.

(തിരുലസ്സുതൈലം)

൧൫൭- തിന്ത്രിണീദളസംഭൂതരസെരാസ്നാപുനൎന്നവൈഃ।
ഗജകൎണ്ണ്യാ ച സംസിദ്ധമധഃകായസ്യ തദ്ധിതം॥

പുളിയിലനീരിൽ അരത്ത തഴുതാമവെര ഒരംഴെകച്ചുമ്പിൻ
കട ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു ആയത
മെൽ തെപ്പിക്ക- നീര ശമിക്കും.

(അമൃതാദി തൈലം)

൧൫൮- അമൃതാതിന്ത്രിണീപത്രബൃഹതീദളസംഭവൈ।
വഷാഭ്രകസതുല്യാംശൈരസകുഷ്ഠാബ്ദയഷ്ടിഭിഃ॥
൧൫൯- ശതാഹ്വാനളദാംഭോളിശ്വാന്ദനെനസാധിതം।
തൈലം സതക്രമഭ്യംഗമധഃകായസ്യ കല്പയെൽ॥

ചിററമൃത പുളിയില ചെറുവഴുതിനയില ഇവററിൻനീര
സമം ഒക്കക്കൂട്ടിയെടത്തൊളം തഴുതാമനീര അതിൽ ചെൎത്ത
കൊട്ടം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ എരട്ടിമധുരം ചതകുപ്പ രാമച്ചം ഇ
രുവെലി ചന്ദനം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയൊളം മൊരചെ
ൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു മെൽ തെപ്പിക്ക- നീര ശമിക്കും.

(വരുണാദി തൈലം)

൧൬൦- വരുണസാരസപത്ര്യാശതാഹ്വാഹ്വലനചന്ദനൈഃ।
മഞ്ജിഷ്ഠാപത്മകോശീരലാക്ഷാഗോപവധൂയുതൈഃ॥
൧൬൧- കല്ക്കിതൈസ്സാധിതംതൈലംധാന്യാമ്ലവാപ്രശസ്യ
തെ തത്രധാന്യാമ്ലതുല്യാംശംപകാംവാതക്രസംയുതം॥

നീർമാതളത്തില നീരിൽ കട്ടക്ക ചതകുപ്പ മുത്തങ്ങക്കിഴ
ങ്ങ ചന്ദനം മഞ്ചെട്ടിപ്പാടി പതുമുകം രാമച്ചം കൊലരക്ക
നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചെൎത്ത കാച്ചിയ
രിച്ചു മെൽതെപ്പിക്ക- നീരശമിക്കും മെൽപറഞ്ഞ മരുന്നുക
ൾ കാടിയിൽ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചെൎത്ത കാച്ചി തെപ്പിക്ക
യുമാം- മെൽപ്രകാരം തന്നെ കാച്ചുമ്പൊൾ അതിൽ കാടി

യൊ മൊരൊ ചെൎത്തിട്ടൊ കാച്ചുകയുമാം.

(അശ്വഗന്ധാദി തൈലം)

൧൨൨- അശ്വഗന്ധാബലാരാസ്നാബിംബീവൃശ്ചീവജെരസെ।
ശതാഹാദാവരണസ്ത്ര്യൂഷണാശ്മഭിദാചന്ദനൈഃ॥

൧൨൩- ലാക്ഷാവൎണ്ണവതീദാരുദാമഞ്ജിഷ്ഠാനാഗകെസരൈഃ।
സമജ്ജഭസ്തൈസ്ത്രിഫലാക്വാഥൈഃപിഷ്ടൈശ്ചസാധിതം॥

൧൨൪- തൈലംദാഗ്ധൂണമസ്താദ്ധ്യമധഃകായസ്യയൊജിതം।
ശൊഫന്നിഹന്തിതത്ത്വംഗജെന്ദ്രമിവകെസരീ॥

ഞെരിഞ്ഞാംപുളിയില ചെറുനാരകത്തില കസ്തൂരിമഞ്ഞൾവെള്ളി തമിഴാമസമൂലം ഇവ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞനീരിൽ ചതകുപ്പ നിൎമാതളത്തിൻതൊലി ജൊനകപ്പുല്ല കന്ദുരുക്കം ഏലത്തരി ചന്ദനം കൊലരക്ക വെമ്പാടത്തൊലി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി നാകപ്പൂവ്വ ചെഞ്ചല്യം എരട്ടിമധുരം കൊട്ടം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും എണ്ണയിൽ ഇരട്ടി തയിർ വെള്ളവും ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച മെൽതെച്ചിച്ചാൽ സിംഹം ആനയെ നശിപ്പിക്കുന്നതുപൊലെ നീരിനെ ശമിപ്പിക്കും.

(പുനൎന്നവാദി പൊടി)

൧൨൫- പുനൎന്നവജടാകൃഷ്ണാപഥ്യാജലദജീരകൈഃ।
അബ്ധടാഗ്രന്ഥികാമൂലവിലദാഗ്നിസുരദാരുഭിഃ॥

൧൨൬- കൃതശ്ചൂൎണ്ണഃകഷൊഷ്ണനതൊയനശദയഥുംഘൊരൻ।
അതിവൃദ്ധമപിക്ഷിപ്രന്നീഹാരമിവഭാസ്കരഃ॥

തമിഴാമവെര മാഞ്ചി തിപ്പലി കടുക്ക മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ജീരകം കിഴാനെല്ലി കാട്ടുതിപ്പലിവെര കുളത്തിൻവെര കൊടുവെലിക്കിഴങ്ങ ദെവതാരം ഇവ പൊടിച്ച കാച്ചവെള്ളത്തിൽ സെവിപ്പിക്ക- ആദിത്യന്റെ രശ്മി തട്ടുമ്പൊൾ മഞ്ഞ ശമിക്കുന്നതുപൊലെ ഈ പൊടിയുടെ വീൎപ്പും ശരീരത്തിങ്കൽ വ്യാപിക്കുമ്പൊൾ നീര ശമിക്കുകയും ചെയ്യും-

(വ്യൊഷാദിമൊര)

൧൨൭- വ്യൊഷത്രിജാതകാംഭൊദപഞ്ചകൊലനിശാദ്വയൈഃ।
ജംബൂദ്വയതുഗഭൃംഗനിംബാകലശീവന്ദുവല്ലിഭിഃ॥

൧൨൮- ബൃഹതീമൂലവിലൊദക്ഷുതിന്ത്രിണീകാമ്ലവെതസൈഃ
ഢാഡിമതാദശാരാകൊലപാഠാരളുസുരദ്രുമൈഃ॥

൧൨൯- ത്രിഫലാദിജീരകദാന്ദവവചാദിപ്യകധാന്യകൈഃ॥

കൈഡൎയ്യശരപുംഖാഗ്നിമന്ഥമുന്ധാപുനൎന്നവൈഃ॥
൫൰൧- ദ്രോണപുഷ്പീജടാംബഷ്ഠഭാൎഗ്ഗീഗോക്ഷുരവാരിഭിഃ।
കഷാംശൈശ്ശൃതലൊഹസ്യപത്രംപലമിതാനവം॥
൫൰൨- മണ്ഡൂരസ്യവിശുദ്ധസ്യപലാനിത്രീണിചക്ഷിപെൽ।
അന്തൎവ്യൂമ്നായപാത്രെജംബീരാണിചഷൊഡശ॥
൫൰൩- മഥിതസ്യാഢകംതത്രതദ്ധ്വൊഷ്ഠാംശികാരസം।
തൽപാദാംശഞ്ചഗൊമൂത്രംനിഷിച്യതൃംബവഹ്നിനാ॥
൫൰൪-സന്താപ്യഭ്രൃയസ്ത്രീഞ്ഞെരുകൃതാംബഡമുഖഞ്ചതൽ। ധൂമാ
ഛ്ലാതെതാഛിതെദ്ദെശസ്ഥാപയെത്ത്രിദിനെഗതെ॥
൫൰൫- ആദായമഥിതംതസ്മാദാതുരായപ്രയൊജയെൽ । യ
ഥാഗ്നിബലമാലൊച്യമാത്രാംലംഘിതംപ്രകല്പയെൽ॥
൫൰൬- അതിവൃദ്ധംധ്രുവംശൊഫമനെനശമയെൽഭിഷക്।
പാണ്ഡുതാമയഞ്ചൊഗ്രസ്വാദുമുദരംകാമിലാമപി॥
൫൰൭- അൎശാംസിഗ്രഹണീദൊഷംഗുല്മഞ്ചവിഷമാഗ്നിതാം।
ക്ലൊമാഷ്ഠീലെതൂനിംചാപിതഥാപ്രതിതൂനീമപി॥

ത്രികടു ഏലത്തരി ഏലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കാട്ടുതിപ്പലിവെര കാട്ടുമുളകിൻവെര കൊടുവെലിക്കിഴങ്ങ തിപ്പലി വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ഞാവൽത്തൊലി ഞാറവെരുമ്മൽത്തൊലി പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുക്കൽത്തൊലി മുവ്വിലവെര ചങ്ങലംപരണ്ട പെരുവഴുതിനവെര കുളത്തിൻവെര കരിമ്പ പുളിവെരുക്കൽത്തൊലി ഞെരിഞ്ഞാമ്പുളിക്കിഴങ്ങ താളിമാതളക്കായുടെ തൊട ത്രിഫല ലന്തക്കുരു പാഠക്കിഴങ്ങ പെരുമരത്തിൻതൊലി ദെവതാരം നിലംപരണ്ട ജീരകം കരിഞ്ജീരകം വയമ്പ അയമൊതകം കൊത്തമ്പാലയരി കരുവെപ്പില കൊഴിഞ്ഞിലിൻവെര മുഞ്ഞവെര മുത്തിള്ള തഴിഴാമവെര തുമ്പപ്പൂവ്വ മാഞ്ചി അമ്പഴത്തിൻതൊലി ചെറുതെക്കിൻവെര ഞെരിഞ്ഞില ഇരുവെലി ഇവ മുമ്മൂന്നുകഴഞ്ച ശുദ്ധിചെയ്ത ഇരുമ്പിൻകിട പലം ഒന്ന ശുദ്ധിചെയ്ത പുരാണകിട്ടം പലം മൂന്നരം മരുന്നുകളിൽ ചതക്കെണ്ടത ചതച്ച മയങ്ങിയ മണ്പാത്രത്തിലിട്ട പതിനാറ ചെറുനാരങ്ങ ചെറുതാക്കി അറക്കിഅതിലിട്ട വെള്ളം അധികമായി ചെൎക്കാതെ ഉണ്ടാക്കിയ മൊര പതിനാറനാഴിഅതിൽ ഒഴിച്ച എട്ടനാഴികഞ്ഞുണ്ണിനീരും ഇരുനാഴി ഗൊമൂത്രവും അതിൽ ചെൎത്ത ഉമിത്തിയ്യിൽ വെച്ച തിളപ്പിച്ച വാങ്ങി ആറിയാൽ പാത്രത്തിന്റെ വായ കെട്ടിപുകയത്ത തൂക്കി നാലാംദിവസം രാവിലെ അതിൽനിന്ന

മൊര അരിക്കച്ചുട്ടത്ത കാലം വയസ്സ ദെഹപ്രകൃതി ഇവകളെ ആലൊചിച്ച അഗ്നിബലത്തിന്ന തക്കവണ്ണംമാത്രയെ നിശ്ചയിച്ച സെവിപ്പിക്ക- ഏറെറവും വൎദ്ധിച്ച നീര പാണ്ഡുരൊഗം മഹൊദരം കാമില അൎശസ്സ ഗ്രഹണി ഗുന്മം വിഷമാഗ്നി ജലകുമ്മം അഷ്ഠീല തൂനി പ്രതിതൂനി ഇവ ശമിക്കും.

(ഏകാംഗ ശൊഫത്തിന്ന)

൩൬൭- ഏകാംഗശൊഫെവഷാഭ്രശതാഹ്വായഫവത്രയൈഃ।
തക്രപിഷ്ടൈഃസ്ഥിതൊലെപൊനവനീതസമന്വിതൈഃ॥

ഏകാംഗത്തിങ്കൽ നീരുണ്ടായാൽ തമിഴാമവെര ചതകുപ്പ ത്രിഫല ഇവ മൊരിലരച്ച വെണ്ണചെൎത്ത തെക്കുക നീര ശമിക്കും.

൩൬൮- ഏകനായകമൂലംവാപിഷ്ട്വാവിജയയാന്വിതം।
തക്രെണലിംപെൽസിഞ്ചെദ്വാധാന്യാമ്ലെനമുഹുൎമ്മുഹുഃ॥

ഏകനായകത്തിൻവെരും കടുക്കയും മൊരിൽ അരച്ച തെക്കുക- കാടികൊണ്ട ധാരയിടുക ഇവ ചെയ്താൽ ഏകാംഗശൊഫം ശമിക്കും.

(ചൊപ്പൊട്ടുകൂടിയ നീരിന്ന)

൩൬൯- ശൊഫെസരക്തെക്ഷീരെണജപാമൂലംസചന്ദനം।
പിഷ്ട്വാലിംപെൽസപാരന്തീമൂലാവാക്ഷീരിണാംത്വചഃ॥

വെളുത്ത ചെമ്പരുത്തിവെര ചന്ദനം ഇവ പാലിൽ അരച്ച തെക്ക- അല്ലായെങ്കിൽ തെച്ചിവെര നാല്പാമരത്തിൻ തൊലി ഇവ പാലിൽ അരച്ച തെക്ക- ചൊപ്പൊട്ടുകൂടിയ ശൊഫം ശമിക്കും.

൩൭൦- ഇത്ഥംവ്യാഖ്യാതസ്സമാസെനശ്വയഥുവ്യാധെശ്ചികിത്സിതംകിമന്യൈരെതദെവാലംതജ്ജ്ഞാനായതിമെമതിഃ॥

ഇങ്ങിനെ നീരിന്റെ ചികിത്സ ചുരുക്കി പറയപ്പെട്ടു അതു തന്നെ നീരുകൾക്ക മതിയായിരിക്കുമെന്ന വിചാരിച്ച അധികമായി വിസ്തരിക്കുന്നില്ല.

ഇതി വാഗ്ദാസസാപനാമകരാമാനന്ദ നാഥപ
ണ്ഡിതപാരശവെന്ദ്രകൃതാ വാരൊഗ്യക
ല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാ മഷ്ടമ
സ്തബകൊ നാമാഷ്ടമൊദ്ധ്യായഃ.

ആരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം

നവമാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

വിസൎപ്പനിദാനം

൧– പൃഥഗ്ദൊഷൈസ്ത്രയൊദ്വന്ദ്വൈസ്ത്രയശ്ചൈകസ്ത്രിലിംഗ
തൈഃ। രക്തെനൈകൊവിഷെണൈകൊവിസൎപ്പാന
വധാസ്മൃതാഃ॥

വാതംകൊണ്ടും പിത്തംകൊണ്ടും കഫംകൊണ്ടും വാതപിത്തങ്ങൾകൊണ്ടും വാതകഫങ്ങൾകൊണ്ടും കഫപിത്തങ്ങൾകൊണ്ടും വാതപിത്തകഫങ്ങൾകൊണ്ടും രക്തദൊഷംകൊണ്ടും വിഷംകൊണ്ടും ഉണ്ടാകയാൽ വിസൎപ്പം ഒമ്പതുപ്രകാരമാകുന്നു– ഇതുതന്നെ ബാലന്മാൎക്കാകിൽ കരപ്പനെന്ന പെർ പറയും.

൨– സൎവ്വെഷ്വൎദ്ധ്യോദ്ഗമഃ പ്രാഗ്ജ്വരൊമലിനനെത്രതാ।
ശൊഫസ്ത്വാക്രംഷിപാമിഷുരൂപംസാധാരണംഭവെൽ॥

എല്ലാവിസൎപ്പങ്ങൾക്കും തലചുട പനി കണ്ണിൽപഴുപ്പ നീര പുളുകങ്ങൾ ഇവ ഒക്കയും തുല്യമാകുന്നു.

൩– വാതജൊത്രവിസൎപ്പസ്സുവാതജ്വരസമവ്യഥഃ।
സ്യാച്ഛ്വസ്ഥുരണനിസ്തൊദഭെദായാമസമന്വിതഃ॥

വാതംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസൎപ്പത്തിന്ന വാതജ്വരത്തിന്റെ ഉപദ്രവങ്ങൾപൊലെയുള്ള ഉപദ്രവങ്ങളും വിശെഷിച്ച നീരുള്ളെടത്ത ഉറുമ്പ അരിക്കുന്നതുപൊലെ തൊന്നുകയും ഉള്ളിൽ കുത്തിനൊകയും നീരിന്ന ചിലെടത്ത പിള്ളലും വലിച്ചിലും ഉണ്ടാകയും ചെയ്യും–

൪– പിത്തജഃപിത്തകൊപെതജ്വരലിംഗൊതിവെഗവാൻ। കഫജസ്സ്നിഗ്ദ്ധകണ്ഡൂമാൻകഫജ്വരസമവ്യഥഃ॥

പിത്തംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസൎപ്പത്തിന്ന പിത്തജ്വരത്തിന്റെ ഉപദ്രവങ്ങൾപൊലെയുള്ള ഉപദ്രവങ്ങൾ ഉണ്ടാകും നീര വെഗത്തിൽ വ്യാപിക്കയും പുളുകങ്ങൾ വെഗത്തിൽ നിറകയും ഉടനെ പഴുക്കുകയും പൊട്ടുകയും ചെയ്യും– കഫംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസൎപ്പത്തിന്ന കഫജ്വരത്തിന്റെ ഉപദ്രവങ്ങൾപൊലെയുള്ള ഉപദ്രവങ്ങളും നീരിന്ന സ്നിഗ്ദ്ധതയും ചൊറിച്ചലും ഉണ്ടാകും.

൫– നിൎവൃത്തൊവാതപിത്താഭ്യാംജ്വരച്ഛൎദ്ദ്യതിസാരവാൻ।

തൃഷ്ണാമൂർച്ഛാഗ്നിസാദാസ്ഥിഭേദോദ്ധ്വിസാരാന്വിതഃ।

സ.. തമകഭ്രമയുക്തശ്ചാദിപ്താംഗാരൈരിവാഖിലം।
അവകീർണ്ണംവപുഃകുര്യാദ്വ്യഗ്രാംഗംവിസർപ്പതി॥

൧– കരോതിനിലംരക്താംവാതത്തദാസ്രുചപൂര്യതെ।
സ്നേഹാവൈട്ടമ്മർമ്മാനധാവീചശിഘ്രംമർമ്മാണിസംശ്രയൻ॥

വ്യ– നിദ്രാംസുഖഞ്ചാഹ്വതാധവിതനഞ്ഞെരയനാദിഷു।
അരതിംസകലെഷാരന്തനിസ്ഥ്രജ്ഞാംവിദധാതിച॥

വാതപിത്തങ്ങൾകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസർപ്പത്തിന്ന പനി ഛർദ്ദി അതിസാരം തണ്ണീർദാഹം മൂർച്ഛ അഗ്നിമാന്ദ്യം എല്ല പൊളിച്ചൽ രുചിയില്ലായ്മ എക്കം തലതിരിച്ചൽ ജ്വലിച്ച തീക്കനൽകൊണ്ട ശരീരത്തിങ്കൽ എറിഞ്ഞാലുണ്ടാകുന്നതുപൊലെയുള്ള നീറൽ വിസർപ്പമുള്ള പ്രദെശത്തിന്ന കറപ്പൊ ചുവപ്പൊ പുളുകങ്ങൾ വെഗത്തിൽ നിറയുക വെഗെനമർമ്മസ്ഥലങ്ങളിലെത്തുക മർമ്മസ്ഥലങ്ങളിൽ എത്തിയാൽ ഉറക്കം സുഖം ഇവ ഒട്ടുമില്ലായ്മ കിടപ്പുമുതലായ പ്രവൃത്തികളിൽ ഒന്നുകൊണ്ടും മനസ്സിന്ന കൃതാൎത്ഥതയില്ലായ്മ ഒട്ടക്കം ബൊധക്കെട കാണുക ഇവ ലക്ഷണമാകുന്നു.

ൻ– പവനശ്ലെഷ്മണാരുദ്ധ്വാഭിത്വാതംബഹുധാകഫം।
ദുഷ്ട്വാദുഷ്ടനസന്ദൃഷ്യസ്നായുമാംസസിരാഃക്രമാൽ॥

ഫ– സ്ഥൂലാംഗ്രന്ഥിവൃത്താതിഖരാൻഗ്രന്ഥീന്വിതനുതെ।
രക്താംസ്തീവ്രരുജഃകാസശ്വാസാതിസാരഫിഗ്ഭിഃ

ഫ്ര– തീവ്രജ്വരെണചൊപെതാൻവൈവസ്യശ്വസ്ഭ്രമെണ
ച। അഗ്നിസാദാംഗഭംഗാഭ്യാംമൂർച്ഛയാചസമന്വിതാൻ॥

വായുകൊപിച്ച ദുഷ്ടമായ കഫത്താൽ തടക്കപ്പെട്ടുകനിമിത്തം തന്റെ ഗതി മുടക്കമായാൽ ആ കഫത്തെ പല ഖണ്ഡങ്ങളാക്കി സ്നായു മാംസം ഞരമ്പുകൾ ഇവകളെ ക്രമെണ ദുഷിച്ച വലുതായിട്ടൊ ചെറുതായിട്ടൊ നീളത്തിലൊ വട്ടത്തിലൊ കാണപ്പെടുന്ന ആകൃതിയൊടുകൂടി കഠിനങ്ങളായിരിക്കുന്ന മുഴകളെ അതാതുദിക്കിൽ ഉണ്ടാക്കും– ആ മുഴകൾക്ക അധികമായ വെദനയും ഉണ്ടാകും– കുര എക്കം അതിസാരം എക്കിട്ടം കഠിനമായ പനി ചെർപ്പ തലതിരിച്ചൽ അഗ്നിമാന്ദ്യം ശരീരത്തിങ്കൽ അതാതുദിക്കിൽ നുറുങ്ങിപ്പൊനാക ബൊധക്കെട ഇവയൊടുകൂടിയിരിക്കയും ചെയ്യും– ഇങ്ങിനെ വാതകഫങ്ങൾകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസർപ്പത്തിന്റെ ലക്ഷണമെന്നറിക–

ഫ– കഫ്യാൽപിത്തയുതശ്ലെഷ്മജാസ്സംഭാതിനിഭതാഃ।

തന്ദ്രാശിരോരുഗംഗാവസാദാഗ്നിസദനഭ്രമാൻ।
൧൩- പ്രലാപാരുചിവിക്ഷേപമൂർച്ഛാംഗഗുരുതാസ്സുഗാ।
ഇസ്രാതൊവലപഞ്ചനിവ്വൃത്ത്യപീതലൊഹിതപാണ്ഡരാൻ
൧൪- സ്ഫോടാംശ്ച ശൊഫസംയുക്താൻ വിതനാന്മലിനാംസ്സ്ര
ത്രൻ। ഗംഭീരപാകാൻ പ്രാജ്യോഷ്മക്ലേദാഢ്യാംശ്ചിരപാകിണഃ॥
൧൫- ആവഹന്തവഗന്ധാംശ്ച വിസപ്പതിശരൈവൈസ്സ്ഥൈഃ।
സവ്വജൊലക്ഷണൈസ്സവൈസ്സന്നിശ്രൂജ്ഝഭദശ്യതെ।

കഫപിത്തങ്ങൾ കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസപ്പത്തിന്ന പനി സ്തംഭനം അധികമായ ഉറക്കം എല്ലാപ്രവൃത്തികളിലും മടി തലവെദന തളച്ച അഗ്നിമാന്ദ്യം തലതിരിച്ചൽ പെവാക്ക അരുചി ഞെട്ടിത്തെറിപ്പ ബൊധക്കെട ശരീരത്തിന്ന ഘനം ചാരങ്ങളിൽകഫസംബന്ധാ മഞ്ഞ ചുമപ്പ വെളുപ്പ ഇവ മൂന്നുംകൂടിയനിറത്തിലുള്ള പൂളകങ്ങൾ അധികമായനീര പൂള കങ്ങൾക്ക മാർദ്ദവമില്ലായ്ക ഉള്ളിലുള്ള ധാതുക്കളിൽനിന്ന പഴുപ്പിന്റെ ആരംഭം മാംസമെരുചയുക അധികമായ ചൂട പഴുപ്പിന്ന താമസം ശവത്തിന്റെ ഗന്ധംപൊലെയുള്ള ഗന്ധം ഇവയൊക്കെ ഉണ്ടാകയും ചെയ്യും- വാതപിത്തകഫങ്ങൾകൊണ്ട ഉണ്ടാകുന്ന വിസപ്പത്തിന്ന മെല്പറഞ്ഞ ലക്ഷണങ്ങൾ സമ്മിശ്രങ്ങളായിരിക്കും.

൧൬- പ്രായൊനുയാതി പിത്തൊത്ഥാം രക്തദൊഷസമുത്ഭവഃ।
ലിംഗൈഃ പ്രാഗ്ദളിതൈരെവജ്ഞാതവ്യൊ വിഷസംഭവഃ॥
൧൭- ഉപക്രമവിശെഷെണ ശമനം യതയൊരിഹ।
സ്യാദതൊഭെദനിർദ്ദെശൊ ദൊഷഭെദാന്നചെഷ്യതെ॥

രക്തദൊഷംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസപ്പത്തിന്ന പിത്തവിസപ്പത്തിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾ മിക്കതും ഉണ്ടാകും- വിഷംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസർപ്പത്തിന്ന വിഷം നിമിത്തമായിട്ട യാതൊരു ദൊഷം കൊപിച്ചുവൊ അതിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾ കാണുകയും ചെയ്യും- രക്തവിസർപ്പത്തിന്നും വിഷംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസർപ്പത്തിന്നും ചികിത്സക്കു ഭെദമുണ്ടാകയാൽ അതുകളെ വെറെ ആക്കി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

൧൮- ഇത്യസെനവധാ തത്രവാതജസ്സ്യാച്ഛിശൊശ്ശമി।
വയസ്സ്വഭാവവൈചിത്ര്യാദിഭിന്നൊദൃശ്യതെഷുധാ॥

ഇങ്ങിനെ വിസർപ്പം വലിയവക്കാകിൽ മെമ്പറപ്രകാരംതന്നെ എങ്കിലും അതുകളിൽവച്ച വാതവിസർപ്പം കുട്ടികൾക്ക ഉണ്ടാകുമ്പൊൾ വയസ്സിന്റെയും സ്വഭാവത്തിന്റെയും ഭെദം

കൊണ്ടു എട്ടുപ്രകാരത്തിൽ കാണപ്പെടുന്നു.

൯൭- തിലകോധാന്യകഃ പലാകഃകപിശഃകപിലസ്തഥാ।
രെണുകഃക്ഷാരകൊനീല ഇതിതസ്യാഷ്ടധാസ്മൃതാഃ॥

തിലകവിസർപ്പം ധാന്യകവിസർപ്പം പലകവിസർപ്പം കപിശവിസർപ്പം കപിലവിസർപ്പം രെണുകാവിസർപ്പം ക്ഷാരകവിസർപ്പം നീലവിസർപ്പം എന്നിവ അതിന്റെ പെരുകളാകുന്നു- മലയാളത്തിൽ ചിലെടത്ത ഇതിന്ന എള്ളുകരപ്പൻ നെൽക്കരപ്പൻ മുതിരക്കരപ്പൻ ചെങ്കാക്കരപ്പൻ കിരാലിക്കരപ്പൻ പൊടിക്കരപ്പൻ വെണ്ണീക്കരപ്പൻ കരിങ്കരപ്പൻ ഇങ്ങിനെ പെർ പറയുന്നു.

൯൮- ജ്ഞെയഷ്ഷോഡശധാബ്ലിന്നഃ പിത്തജോമിതലാധയാഃ। മാഷകൊമരിചഃകൊലഃകൃമിവല്ലകഉദുംബരഃ॥

൯൯- ചിഞ്ചാപാകശ്ചവല്ലീചലൊഹിതശ്ചപ്രവാളകഃ।
ശരാവകൊരസാളശ്ചജടിലഃകണ്ടകീതഥാ॥

൱- വിന്ദുമാലാചവല്മീകഉഷരശ്ചെതികഥ്യതെ
ശബ്ദൈഷ്ഷോഡശചഷിഭെഷ്ഷു്ശിഷ്യൈർവൈദ്യപുരസ്സരൈഃ॥

പിത്തജമായ വിസർപ്പം ബാലന്മാർക്കകിൽ പതിനാറു പ്രകാരമാകുന്നു- മാഷകവിസർപ്പം മരിചവിസർപ്പം കൊലവിസർപ്പം കൃമിവല്ലകവിസർപ്പം ഉദുംബരവിസർപ്പം ചിഞ്ചാപാകവിസർപ്പം പല്ലിവിസർപ്പം ലൊഹിതവിസർപ്പം പ്രവാളകവിസർപ്പം ശരാവകവിസർപ്പം രസാളവിസർപ്പം ജടിലവിസർപ്പം കണ്ടകിവിസർപ്പം വിന്ദുമാലാവിസർപ്പം വല്മീകവിസർപ്പം ഉഷരവിസർപ്പം ഇവ ഒക്കയും അതിന്റെ പെരാകുന്നു. മലയാളികൾ ഉഴുന്നിൻമണിക്കരപ്പൻ മുളകുമണിക്കരപ്പൻ ലന്തക്കുരുക്കരപ്പൻ വിഴാലരിക്കരപ്പൻ അത്തിക്കാക്കരപ്പൻ പുളിങ്കുരുക്കരപ്പൻ വള്ളിക്കരപ്പൻ ചെങ്കരപ്പൻ പവിഴക്കരപ്പൻ തളികക്കരപ്പൻ മാമ്പൂക്കരപ്പൻ ചടക്കരപ്പൻ മുൾക്കരപ്പൻ പുള്ളിക്കരപ്പൻ പൊതമക്കരപ്പൻ എലിക്കരപ്പൻ എന്ന പെർ പറയുന്നു.

൱൧- ഏകവിംശതിധാരൂപഃ കഫജസ്സസ്യചാപ്യമീ।
സംജ്ഞാശബ്ദായവൊഭൊണൊവത്സകൊചിപിചപത്മകഃ॥

൱൨- വിസ്താംഗശ്ചസൊപാനഃ ശ്ലെഷ്മോഹരിതകസ്തഥാ।
ഫലകഃ പടലശ്ശൃംഗീഗൊപുരൊമൊദകസ്തഥാ॥

൱൩- ഉൽബുദ്ധശ്ശപാദശ്ചചന്ദ്രക കപിത്ഥകഃ।
കിരാടൊചാരിശൾഭശ്ചമസ്സലാശ്മകഇത്യപി॥

കഫവിസർപ്പം ബാലന്മാർക്കകിൽ ഇരുപത്തൊന്നു പ്രകാ

മാകുന്നു- യവവിസർപ്പം ഒാംനവിസർപ്പം വത്സകവിസർപ്പം പത്മകവിസർപ്പം വിസാംകുരവിസർപ്പം സൊപാനവിസർപ്പം ഭൃംഗവിസർപ്പം ഹരിതകവിസർപ്പം ഫലകവിസർപ്പം പടലവിസർപ്പം ശൃംഗിവിസർപ്പം ഗൊപുരവിസർപ്പം മൊദകവിസർപ്പം ഉൽബുദവിസർപ്പം ശശപാദവിസർപ്പം ചന്ദ്രകവിസർപ്പം കപിത്ഥകവിസർപ്പം കിരാടവിസർപ്പം വാരിഗർഭവിസർപ്പം മസ്സൂലവിസർപ്പം അശ്മകവിസർപ്പം ഇവ ഒക്കെയും അതിന്റെ പെരാകുന്നു- മലയാളികൾ മുളനെൽക്കരപ്പൻ തുമ്പപ്പൂക്കരപ്പൻ കടകപ്പാലരിക്കരപ്പൻ കൽത്താമരക്കരപ്പൻ വളയക്കൊടിക്കരപ്പൻ ഏണിക്കരപ്പൻ ആമക്കരപ്പൻ കറുകക്കരപ്പൻ പാലക്കരപ്പൻ അടക്കരപ്പൻ കൊട്ടൂടിക്കരപ്പൻ മാടക്കാൽക്കരപ്പൻ ചികിടക്കരപ്പൻ പൊളക്കരപ്പൻ മൊയിലമിക്കരപ്പൻ പീലിക്കരപ്പൻ ഊംപഴക്കരപ്പൻ പാടക്കരപ്പൻ നീക്കരപ്പൻ തെർനീക്കരപ്പൻ കൽക്കരപ്പൻ ഇങ്ങിനെ പെർ പറയുന്നു.

൨൩- ജായതെഗ്നിവിസർപ്പാഖ്യഃ ശ്ലെഷ്മകഛവഹ്നിമാരുതാൽ।
പിത്തയുക്താൻ പുരാ പ്രൊക്താ കഫമാരുതജസ്തഥാ॥
൨൪- ഭവെൽഗ്രന്ഥിവിസർപ്പാഖ്യഃ പിത്താച്ഛ്ലെഷ്മാൽഭവൊ
പിചാസകർദ്ദമവിസർപ്പാഖ്യസ്സന്നിപാതാത്തഥാശനിഃ॥
൨൫- രക്തദുഷ്ടിവിചരക്തെനശല്യകച്ഛവിഷൊദ്ഭവഃ।
ഇത്യെവമെകപഞ്ചാശദ്വിസർപ്പാസ്സമുദീരിതാഃ।

വാതപിത്തങ്ങൾകൊണ്ടു ഉണ്ടാകുന്ന വിസർപ്പം ബാലന്മാൎക്കായാലും ഏകപ്രകാരം തന്നെ ആകുന്നു- ആയതിന്ന പെര അഗ്നിവിസർപ്പമെന്നാകുന്നു- മലയാളികൾ തീക്കരപ്പൻ എന്ന പെർപറയുന്നു- ആയത ലക്ഷണത്തൊടുകൂടെ ഇവിടെ ആദിയിൽ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു- വാതകഫങ്ങളെക്കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസർപ്പവും മെല്പറഞ്ഞ ലക്ഷണപ്രകാരം ഏകവിധം തന്നെ- ആയതിന്ന ഗ്രന്ഥിവിസർപ്പമെന്ന പെരാകുന്നു- മലയാളികൾ മുഴക്കരപ്പനെന്ന പെർപറയുന്നു- പിത്തകഫങ്ങളെക്കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസർപ്പവും മെൽപറഞ്ഞ ലക്ഷണപ്രകാരം ഏകവിധംതന്നെ- ആയതിന്ന കർദ്ദമവിസർപ്പമെന്ന പെരാകുന്നു- മലയാളികൾ ചെക്കരപ്പൻ എന്ന പെർപറയുന്നു- വാതപിത്തകഫങ്ങൾകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസർപ്പവും സമ്മിശ്രലക്ഷണമായി ഏകവിധമായിരിക്കും- ആയതിന്ന അശനിവിസർപ്പമെന്ന പെരാകുന്നു- മലയാളികൾ ഇടിവാൾക്കരപ്പനെന്നും പെർപറയുന്നു- രക്തദൊഷംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസർപ്പവും മിക്കതും

പിത്തവിസർപ്പലക്ഷണങ്ങളൊടുകൂടെ ഏകവിധമായിരിക്കാം. ആയതിന്ന രക്തജവിസർപ്പമെന്ന പെരാകുന്നു- മലയാളികൾ പൊരക്കരപ്പനെന്ന പെർപറയുന്നു- വിഷംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസർപ്പവും ഏകവിധംതന്നെ- ആയതിന്ന ശല്യകവിസർപ്പമെന്ന പെരാകുന്നു- മലയാളികൾ ചില്ലിക്കരപ്പനെന്ന പെർപറയുന്നു- ഇങ്ങിനെ വിസർപ്പം ബാലന്മാൎക്ക അമ്പത്തൊന്ന പ്രകാരത്തിൽ ഉണ്ടാകും- ആയതിനെ ഒക്കയും കരപ്പനെന്ന വാക്കുകൊണ്ട മലയാളികൾ വ്യവഹരിക്കുന്നു.

൧൯൭- അതൈക്രകദൊഷജാസ്സാദ്ധ്യാദ്വന്ദ്വജാശ്ചാനുപദ്രവാഃ।
യാപ്യാദ്രൊത്ഭവാസാദ്ധ്യസ്സന്നിപാതസമുത്ഭവഃ॥

൧൨൦- സൎവ്വേഭിഘാതസംഭൂതായഥാദൊഷംവിശെഷതഃ॥
സാദ്ധ്യാഭവെദസാദ്ധ്യാവായാപ്യാവാപഥ്യസെവനാൽ॥

ഒരു വിസർപ്പങ്ങളിൽ വാതാദിദൊഷങ്ങൾകൊണ്ട ഉണ്ടാകുന്നവ സാദ്ധ്യങ്ങളാകുന്നു- ഒരു രണ്ടു ദൊഷങ്ങൾ കൊണ്ടുണ്ടാകുന്നവ ഒക്കയും അതാതിന്ന പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾക്ക വിരൊധികളായ ഉപദ്രവങ്ങളൊടുകൂടാതെ ഇരുന്നാൽ സാദ്ധ്യങ്ങൾതന്നെ- മെൽപറഞ്ഞപ്രകാരം ഉപദ്രവങ്ങളുണ്ടായാൽ അസാദ്ധ്യങ്ങളാകുന്നു- രക്തദൊഷംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസർപ്പം ഔഷധത്തെ ശീലിച്ചിരുന്നാൽ അധികമായി ഉപദ്രവിക്കാതെയും വിട്ടുപൊകാതെയും ഇരിക്കും- ത്രിദൊഷജമായ വിസർപ്പം അസാദ്ധ്യമാകുന്നു- അടി വീഴ്ച മുതലായതുകൊണ്ട മാതവ ത്തിയ പ്രദെശത്തിങ്കൽ ഉണ്ടായാൽ എല്ലാവിസർപ്പവും അസാദ്ധ്യമാകുന്നു- വിഷംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസർപ്പം ദൊഷാനുസാരെണ സാദ്ധ്യമായിട്ടും അസാദ്ധ്യമായിട്ടും യാപ്യമായിട്ടുമിരിക്കും.

൧൨൧- ശീൎണ്ണസ്നായുസിരാമാംസാസ്ഥലാമൎമ്മാനുസാരിണഃ।
പ്രക്ലിന്നാശ്ശവഗന്ധാശ്ചനൈവസാദ്ധ്യാസ്യുരൌഷധൈഃ॥

സ്നായുമാംസം ഞരമ്പ ഇവകൾ നുറുങ്ങിപ്പൊകിലും മൎമ്മത്തിന്നടുത്ത പ്രദെശത്ത ഉണ്ടാകിലും ആന്തരധാതുക്കളിൽ പഴുപ്പ കടക്കിലും ശവത്തിന്റെ ഗന്ധം പുറപ്പെട്ടകിലും വിസർപ്പങ്ങളൊക്കയും അസാദ്ധ്യങ്ങളാകുന്നു.

൧൨൨- അഥക്രമെണവക്ഷ്യന്തെലിംഗാനിചചികിത്സിതം।
തെഷാമനന്തലിംഗാനാംപൃഥഗെവയഥാഗമം॥

മെൽപറഞ്ഞ വിസർപ്പങ്ങളിൽ ലക്ഷണം പറയാതെ ഉള്ളതുകളുടെ ലക്ഷണങ്ങളും അതാതിന്റെ ചികിത്സയും അനന്തരാദ്ധ്യായങ്ങളിൽ പറയപ്പെട്ടകയും ചെയ്യും.

ഇതി വാശാസോചനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിത പാരശൈവേന്ദ്രകൃതാവാരോഗ്യകല്പദ്രുമേ ബാലചികിത്സായാം നവമസ്സൂബകോനാമനവമോദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമേ ബാലചികിത്സായാം

ദശമാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

എൾക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൧- തിലപ്രമാണൈർവ്വിസ്ഫോടൈ രാചിതൊ നീലലോഹിതൈഃ। വർച്ചോബന്ധാക്ഷിലൌഹിത്യശിരഃപർവ്വാസ്ഥിശൂലകൃൽ॥
൨- ശോഫോനാത്യുന്നതസ്തത്ര തീവ്രരുക്തിലകോമതഃ।
അംഗേഷു തത്രതത്രാസൌ സ്യാദ്ദേഹകൃത്സ്നഏവ വാ॥

എള്ളിൻമണിപ്രമാണങ്ങളായി കറപ്പൊ ചുവപ്പൊ നിറമായി നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന പുളകങ്ങളൊടും മലബന്ധം കൺചുവപ്പ തലയിലും സന്ധികളിലും വെദന ഇവയൊടുംകൂടി അതാത അംഗങ്ങളിലൊ ശരീരത്തിങ്കൽ എല്ലാടവുമൊ വളരെ പൊക്കത്തൊടുകൂടാതെ ഉണ്ടാകുന്നത എൾക്കരപ്പനെന്നറിക.

എൾക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

൩- പിഷ്ട്വാഗോപാത്മജാമൂലം പർണ്ണവത്യാസ്ത്വചോപി വാ।
ക്ഷീരേണ നാളികേരസ്യ ലിംപേദത്ര മുഹുർമ്മുഹുഃ॥

നന്നാറിക്കിഴങ്ങൊ വെമ്പാടത്തൊലിയൊ തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ച കൂടക്കൂടെ തെക്കുക- എൾക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.
൪- മഞ്ജിഷ്ഠാഗോപികാമുസ്താഃ പിഷ്ട്വാ വാ ദധിമസ്തുനാ।
ലെപഃ കാര്യ്യോത്ര തൈർന്നവതിലകസ്യ ത്വചോപി വാ॥

മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവ തയിർവെള്ളത്തിൽ അരച്ച തെക്കുക- മയിലെള്ളിന്റെ തൊലി തയിർവെള്ളത്തിൽ അരച്ച തെക്കുക- എൾക്കരപ്പൻ ശമിക്കും-

(മുസ്താദികഷായം)

൫- മുസ്താനിംബപടോലാതി ബലാദാരുനിശാദ്വയൈഃ।
കാഥഞ്ചപായയേത്സിദ്ധം കടുകാചൂർണ്ണമിശ്രിതം॥

മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ വെപ്പിൻതൊലി പടൊലം ഊരകത്തി

ൻവെര ദെവതാരം വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞത്തൊലി ഇവ കൊണ്ടു കഷായം വെച്ചു കടുകരൊഹണി മെമ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- ഏൾക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ശാരിബാദി കഷായം)

൩- അഥവാശാരിബൊശീരപുനൎന്നവയവാഷകൈഃ।
ദ്രാക്ഷാഭയാഭ്യാന്തൈസ്സിദ്ധംബലിനാംവാവിരെചയെൽ॥

നന്നാറിക്കിഴങ്ങു രാമച്ചം തമിഴാമവെര കൊടിത്തൂവവെര മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം കടുക്ക ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു കടുകരൊഹണി മെമ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- രൊഗിക്കു ബലമുണ്ടെങ്കിൽ വയറിളക്കുകയുമാം.

൪- ക്ഷീരെണതൈലമെരണ്ഡംധാരൊഷ്ണെനപ്രശസ്യതെ
പയസാനാളികെരസ്യചൂൎണ്ണഃകുംഭൊത്ഭവൊപിവാ॥

അപ്പൊൾ കറന്ന പാലിൽ ആവണക്കെണ്ണ ചെൎത്ത കൊടുക്കുക- അല്ലായെങ്കിൽ ത്രികൊല്പക്കൊന്ന പൊടിച്ചു തെങ്ങാപ്പാലിൽ കൊടുക്കുക- വയറിളകും.

(അവിപത്തി പൊടി)

൫- കൃമിഘ്നാമലകാംഭൊദത്രിജാതകകടുത്രയൈഃ।
കുംഭംസമാംശംസഞ്ചൂൎണ്ണ്യമധുനാസമശൎക്കരം॥

൬- ദദ്യാദ്വാമാത്രയാലപ്യാഽബലാംയന്ത്രണപാലയൻ।
അവിപത്തിരയംയൊഗൊബാലെഷ്വപ്യനവാരിതഃ॥

വിഴാലരി നെല്ലിക്ക മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങു ഏലത്തരി ഏലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില ത്രികടു ഇവ സമം ഒക്കെയുടെത്തൊളം ത്രികൊല്പക്കൊന്ന ഇങ്ങിനെ കൂട്ടിപ്പൊടിച്ചു ആ പൊടി പഞ്ചസാര സമംചെൎത്ത തെനിൽ ചാലിച്ചു സെവിപ്പിക്ക- മാത്ര അധികമായി പൊകരുതു.

(ധനികാദി കഷായം)

൭- സമൃഗചിരെകെസഞ്ജാതെധനികപൎപ്പടാംബുദൈഃ।
ദാൎവ്വീവിളംഗമഞ്ജിഷ്ഠാദാരുഭിസ്ത്വാഗ്ഗുതണ്ഡുലം॥

൮- പായയെന്മധുസമ്മിശ്രംഗുഗ്ഗുലുംവെത്രമെവവാ।
വിരെകാൎത്ഥന്തദൊഷസ്യശാന്ത്യൈദവംക്ഷണാന്ദുന്ദിതൊ॥

വയറു നല്ലവണ്ണം ഇളകിയാൽ കൊത്തമ്പാലയരി പൎപ്പടകം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങു മരമഞ്ഞത്തൊലി വിഴാലരി മഞ്ചട്ടിപ്പൊളി ദെവതാരം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തെനൊ ഗുല്ഗുലുവൊ മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- എന്നാൽ ഏൾക്കരപ്പൻ ഉടനെ ശമിക്കും.

(മഞ്ജിഷ്ഠാദി കഷായം)

൧൨- മഞ്ജിഷ്ഠാതിലകാശ്മീരരവിവല്ലീസുരദ്രുമൈഃ।
മുസ്താപർപ്പടദാർവ്വീത്വക്ക്വാഥയമാണാമദോഷഷൈയധഃ॥
൧൩- നക്തമാലപടോലാഭ്യാം വ്യസ്സിദ്ധം വാ മധുമിശ്രിതം।
പായയേത്ഭോരിയുഞ്ജീതതൈർവ്വാലഘുമധുസ്സ്വഹിം॥

മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി മയിലെള്ളിൻതൊലി രാമച്ചം വെമ്പാടത്തൊലി ദേവതാരം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പർപ്പടം മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ബ്രഹ്മി ചുക്ക ഉങ്ങിൻതൊലി പടോലം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തേൻമേൽപ്പൊടിചേർത്തു സേവിപ്പിക്ക- ഒരം കഷായത്തിന്റെ മരുന്നുകളിൽ മുലപ്പാലുകൂടെ ചേർക്കുകയുമാം.

൧൪- അന്നബന്ധത്തശോഫസ്യതചസ്തിലകൈവരിണനാഃ।
സംക്ഷുദ്യാംഭസിനിഷ്ക്വാഥ്യസമാനൈശ്ശ്ലിവതന്തുഭിഃ॥
൧൫- പാദശേഷേസ്രുതേതത്രതോത്തുല്യംഗവാംപയഃ।
അധിശ്രിത്യപയശ്ശ്ലേഷമവതാൎയ്യചശീതളേ॥
൧൬- ആസിച്യമഥിതംകിഞ്ചിദന്യദ്യഃപരിമഥ്യതൽ।
തസ്മാജ്ജാതമുപാദായനവനീതംചിലേപയൽ॥

നീര ശമിക്കാതെ നിന്നാൽ മയിലെള്ളിൻതൊലി ഏകനായകത്തിൻവേരുമ്മേൽതൊലി ഇവ സമം രണ്ടുംകൂടിയേടത്തോളം ശിവനാര ഇങ്ങിനെ ചേർത്ത കഷായംവെച്ചു നാലിൽ ഒരു ഭാഗം ശേഷിപ്പിച്ചു പിഴിഞ്ഞരിച്ചു ആ കഷായത്തോടുതുല്യമായി പശുവിൻപാലചേർത്ത കാച്ചി പകുതിവററിയാൽ വാങ്ങി ആറിയാൽ വെള്ളംകൂടാതെ കലക്കിയമോര ഉറപകന്ന പിററന്നാൾ കലക്കി എടുത്ത നെയ്യ പുരട്ടുക- ഇത സേവിപ്പിക്കുകയുമാം ഏപ്പക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൧൭- തൈലേനവധാത്രീമധുകമഞ്ജിഷ്ഠാചന്ദനോല്പലം।
കജാമൂർദ്ധ്നിപസന്ദ്യോക്തിരോദാഹേതിദാരുണേ॥
൧൮- അഥവാത്രതദേവക്ഷീരസ്തന്യനയോജിതം।
ധാത്രീചന്ദനയോരേവചൂർണ്ണംവാസ്തന്യസംയുതം॥

നെല്ലിക്ക ഇരട്ടിമധുരം മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി ചന്ദനം ഇവ പൊടിച്ചു മേൽപറഞ്ഞ നെയ്യിൽ ചാലിച്ചു തലയിൽ കുഴമ്പിടുക തലച്ചൂട ശമിക്കും- തലച്ചൂട അധികമായി ഉണ്ടെങ്കിൽ അല്ലാതെ വെണ്ണനെയ്യ ചേർക്കേണ്ട- മുലപ്പാലിൽ ചാലിച്ചു മൂർദ്ധാവിങ്കലിട്ടാൽ മതി- നെല്ലിക്കയും ചന്ദനവും തന്നെ പൊടിച്ചു മുലപ്പാലിൽ ചാലിച്ചു മൂർദ്ധാവിൽ ഇടുകയുമാം.

(നെററിക്കു ലേപനത്തിന്നു)

൧൯- ഹാലേലേപശ്ച ശസ്ത്രനായകേന്ദ്രമദാംബുഭിഃ।
സൌശീരചന്ദനാംഭോദൈശ്ചൂർണ്ണിതൈസ്സന്ന്യയോജി തൈഃ॥

ചെന്നിനായകം കന്നാരം ഇരുവേലി രാമച്ചം ചന്ദനം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവ പൊടിച്ചു മുലപ്പാലുചേൎത്ത നെററിമേ ലിട്ടുക- തലവേദന കണ്ണിൽചുവപ്പു ഇവ ശമിക്കും.

൨൦- നവനീതപ്രലേപാദ്യാസ്സമീവിധയംരംരിതാഃ। സ ൎവ്വസാധാരണാസ്സസ്താത്താനന്ന്യത്രാപിയോജയേൽ॥

വെണ്ണനെയ്യുകൊണ്ടുള്ള ലേപനംമുതൽ മേൽപറയപ്പെട്ടപ്ര യോഗങ്ങൾ എല്ലാ കരപ്പനും പററുന്നതാകുന്നു.

(ശിതികിംശുകാദി തൈലം)

൨൧- ശിതികിംശുകനിൎഗ്ഗുണ്ഡീവിരള്ളാസൃഷവീരസൈ।
തൈജോവതീവിളംഗൈലാകാരവീകല്ക്കസംയുതെ॥

൨൨- പാരന്തീപുഷ്പസാരേണതുല്യംകേരഫലോത്ഭവം।
സ്നേഹംവിപാച്യപാനാൽംമ്യോദാതസ്യശാന്തയെ॥

കരുമുരുക്കില് കരുനൊച്ചിയില കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻതളി ര പുല്ലാനിത്തളിര ഇവററിൻനീരിൽ വെരുപ്പനയരി വിഴാ ലരി ഏലത്തരി കംഞ്ചീരകം ഇവ അരച്ചു കലക്കി വെളിച്ചെ ണ്ണയും തെച്ചിപ്പൂവ്വു വാട്ടിപ്പിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീരും സമംചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു വെളിച്ചെണ്ണ സേവിപ്പിക്ക- എല്ലാക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(തുളസീദൂൎവ്വാദി തൈലം)

൨൩- അഥവാതുളസീദൂൎവ്വാഹരിവൃക്ഷനിശാരസൈ।
വരാമധുകമഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠയഷ്ടികചന്ദനൈഃ॥

൨൪- കില്ക്കൈതൈർദ്വിഗുണംതദാപാരന്തീപുഷ്പജംരസം। സി ദ്ധംവാദാവി മൌസ്നേഹൌതിലകല്പ്രാണനാഹാരിണൌ॥

തുളസി കറുക പുവ്വരശിൻകുമ്പ പച്ചമഞ്ഞൾ ഇവററിൻ നീരിൽ ത്രിഫല ഇരുപ്പക്കാതൽ മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി കൊട്ടം ഇരട്ടിമധുരം രക്തചന്ദനം ഇവഅരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണ യിൽ ഇരട്ടി തെച്ചിപ്പൂവ്വിന്റെ നീരുചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു സേവിപ്പിക്ക- എല്ലാക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(തേപ്പാൻ ഖദിരാംബുദാദിതൈലം)

൨൪- ഖദിരാംബുദയഷ്ട്യാഹ്വചവിലാദാരുബലാശ്ലതൈഃ|
പാദസ്ഥെംഭസിസംയൊജ്യപാരന്തീപുഷ്പജംരസം॥
൨൫- സചസമാംശംചിരെഫൊത്ഥംദ്വിഗുണംകിംശുകൊത്ഭവം| ത്രിഗുണംഗിരിമല്ലിന്യാസ്തഥാസംസ്രാവ്യശൊധിതെ॥
൨൬- കല്കിതൈസ്ത്രിഫലാചൊരമഞ്ജിഷ്ഠാഗരുചന്ദനൈഃ|
സൊശീരവാളകവ്യാധിമധുകാമരദാരുഭിഃ॥
൨൭- സൈലാസരളനാഗാഹ്വമാംസീതഗരശുക്തിഭിഃ|
തൈലംവാനാളികെരസ്യസ്നെഹംവാതൽപചെയായുതം॥
൨൮- സിദ്ധമഭ്യഞ്ജനായാസ്യവിദ്യാച്ചവിസർപ്പിണഃ|
ശിരസസ്സ്നെഹനെധാത്രീകഷായൊസ്യപ്രശസ്യതെ॥

കരിങ്ങാലിക്കാതൽ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ എരട്ടിമധുരം കുമുത്തിൻവെര ദെവതാരം കുറുന്തൊട്ടിവെര ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച എണ്ണയൊട സമംതെച്ചിപ്പൂവ്വിൻനീരും അതിലിരട്ടി കഞ്ഞുണ്ണിനീരും മൂന്നിരട്ടി ഒരുമുരിക്കില നീരും അത്രമലയമക്കിനീരും ചെത്ത അരിച്ച ത്രിഫല കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ മഞ്ചട്ടി ച്ചൊടി അകില ചന്ദനം രാമച്ചം ഇരുവെലി കൊട്ടം എരട്ടിമധുരം ദെവതാരം ഏലത്തരി ചരളം നാകപ്പൂവ്വ മാഞ്ചി തകരം മുത്തശിപ്പി ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയൊവെളിച്ചെണ്ണയൊ ചെത്ത അത്രതെങ്ങാപ്പാലും കൂട്ടി കാച്ചിഅരിച്ച തെച്ചിക്കനെല്ലിക്കവെള്ളം വച്ച തലെക്കുഴിക്കുക പച്ചവെള്ളത്തിൽ കുളിപ്പിക്കരുത.

(ബലാമധുകാദിതൈലം)

൩൦- ബലാമധുകലാക്ഷാൎക്കവല്ലീതകാഥകല്കിതൈഃ|
ചതുൎജ്ജാതകചൊരാശപാഗന്ധാസരളചന്ദനൈഃ॥
൩൧- ശൈലെയനളദസ്പൃക്കാജലധ്യാമയഷ്ടിഭിഃ|
കുന്ദുരുഷ്കനിശാകുഷ്ഠശാരിബാഭിശ്ചസാധിതം॥
൩൨- സ്നെഹംസമാനമസ്വാദ്ധ്യംനാളികെരഫലൊത്ഭവം|
യുഞ്ജീതചാധഃകായസ്യചാദിരാംഭശ്ചസചാന॥

കുറുന്തൊട്ടിവെര എരട്ടിമധുരം കൊലരക്ക വെമ്പാടത്തൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച ഏലത്തരി ഏലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില നാഗപ്പൂവ്വ കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ അമുക്കുരം ചരളം ചന്ദനം കന്തതം രാമച്ചം ചൊനകപ്പുല്ല ഇരുവെലി നാന്മുകപ്പുല്ല എരട്ടിമധുരം കന്നുരുക്കം വരട്ടുമഞ്ഞൾ കൊട്ടം നന്നാറി

കിഴങ്ങ ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊട സമം തയിർവെള്ളവും ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച കഴുത്തിന്നുകീഴ തെപ്പിക്കകെ മെലെക്കരെ ബാലിക്കാതലിട്ട വെള്ളംവെച്ച അതുകൊണ്ട തെച്ചുകഴുകകയും കുളിക്കുമ്പൊൾ മെൽ പകരുകയും ചെയ്ക.

(കണ്ണിലെക്ക കിഴി)

൬൬— മാഗ്ദ്ധീധാന്യകസംയുക്തൈകൈൎന്ന്യാവൎത്തസ്യകൎമ്മഭിഃ।
സസൂതൈന്ത്യരകൈൎലൊദ്ധിത്യൈകൃസ്ലാമാശ്യാതനംമുഹുഃ॥

മരമഞ്ഞത്തൊലി ചൊതപ്പാലയരി നന്ത്യാൎവട്ടത്തിന്റെ മൊട്ട ഇവ ചതച്ച കിഴികെട്ട മുലപ്പാലിലിട്ട കൂടക്കൂടെ എടുത്ത കണ്ണിൽ പിഴിയുക കണ്ണിലെചുവപ്പുമാറും

നെൽക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൬൭— ഷഷ്ടികാകൃതിഭിസ്ഫോടൈരാചിതശ്ശ്വാഫളുന്നതഃ।
തീവ്രജ്വരയുതൊനെത്രാൽസ്രാവയന്നശ്രുസന്തതം॥
൬൮— ഭ്രമപ്രലാപമൂൎച്ഛാൎത്തിച്ഛൎദ്ദ്യരൊചകസംയുതഃ।
അംഗെഷ്വത്രതത്രാംഗജാതഃപശ്ചാദ്വിസ്തൃതാരഃ॥
൬൯— മലമൂത്രനിരൊധാഗ്നിസാദചെസച്ഛ്ക്കാസതൃൽ।
താലുശൊഷയുതശ്ചാപിധാന്യകസ്സ്യഗദൊമതഃ॥

നെൽക്കരപ്പന നവരനെൽമണി പ്രമാണങ്ങളായ പുളകങ്ങൾ നിറഞ്ഞ നീര ഉയൎന്നിരിക്കയും കഠിനമായിരിക്കുന്ന പനിയുണ്ടാകയും കണ്ണിൽനിന്ന എല്ലാപ്പൊഴും നീരൊഴുകകയും തലതിരിച്ചൽ പെപറക തൊണ്ണ ഛൎദ്ദി അരൊചകം ഇവ ഉണ്ടാകയും ശരീരത്തിങ്കൽ അവടവിടെ പുറപ്പെട്ട പിന്നെ ക്രമെണ പരന്ന ഒന്നായി പൊങ്ങുകയും മലമൂത്രങ്ങൾക്ക തടവുണ്ടാകയും അഗ്നിമാന്ദ്യവും ചെയ്യട്ടപ്പൊ വായവരൾച്ചയും ഇവ ലക്ഷണമാകുന്നു.

(നെൽക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

൭൦— ശതാഹ്വാംനാളികെരസ്യപിഷ്ടാക്ഷീരെണലെപയെൽ। ധാന്യകഃപ്രശമംയാതിതന്മാത്രെണനചൊദിതഃ॥
ചതകുപ്പ തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുപൂട്ടുക ഉണ്ടായിട്ട ഉടനെ ഒരു പ്രവൃത്തി ചെയ്താൽ അതുകൊണ്ടുതന്നെ നെൽക്കരപ്പൻ ശമിക്കയും ചെയ്യും.

൩൮- സുരാഹ്വംകൃഷ്ണഗന്ധാംവാമുസ്താംധാന്യകമേവവാ।
കുഷ്ഠംവാമുസലീകന്ദം പ്രാഗ്വൽ പിഷ്ട്വാവിലേപയേൽ॥

ദേവതാരം കരിംതൊവ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കൊത്തമ്പാലയരി കൊട്ടം നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ ഇവ ൬ മരുന്നുകളിൽ ഏതെങ്കിലുമൊന്ന തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ച പുരട്ടുകയുമാം

൩൯- മലബന്ധവിരേകഞ്ചകുൎയ്യാത്തദ്ധിതമൌഷധം।
തിലകസ്യചികിത്സായാമുക്തംതച്ചാത്രയുജ്യതാം॥

മലബന്ധമുണ്ടെങ്കിൽ വയറിളക്കണം അതിന്ന വേണ്ട ഔഷധം ഏറ്റക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട- അത ചെയ്യാൽ മതി- കരപ്പന്റെ ചികിത്സകളിൽ എല്ലാററിലും വയറിളക്കുവാൻ ഏറ്റാക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞ മരുന്നുതന്നെ മതി.

(ദ്രാക്ഷാഷ്ടകകഷായം)

൪൦- മുസ്താദാരുബലാരിഷ്ടപടോലരജനീദ്രാക്ഷകൈഃ।
ദ്രാക്ഷാഷ്ടകൈമഃകഷായഞ്ചപായയേൽകാരവീയുതം॥

മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ദേവതാരം കുറുന്തോട്ടിവേര വേപ്പിൻതൊലി പടോലം വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞത്തൊലി മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച കരിഞ്ചീരകം മെമ്പ്പൊടി ചെൎത്ത സേവിപ്പിക്ക നെൽക്കരപ്പൻ ശമിക്കും

(ധാത്ര്യാദികഷായം)

൪൧- ധാത്രീപടോലമുസ്താഭിഃപാരന്തീകസുമൈസ്സമൈഃ।
കൈശികീഫലചൂൎന്നാഢ്യഃക്വാഥസ്സ്യാദൌഷധംപരം॥

നെല്ലിക്ക പടോലം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവസമം മൂന്നും കുളിയെടത്താളും തെച്ചിപ്പൂവ്വ ഇങ്ങിനെ ചെൎത്ത കഷായം വച്ച മാശിക്കമെമ്പ്പൊടിചെൎത്ത സേവിപ്പിക്ക നെൽക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ദൂൎവ്വാദിതൈലം)

൪൨- ദൂൎവ്വാപൎപ്പടനിൎഗ്ഗുണ്ഡീനീലകിംശുകപല്ലവാൻ।
സംക്ഷുദ്യരസമാദായകാരവീമധുകാഞ്ജനൈഃ॥
൪൩- കല്ക്കിതൈൎന്നാളികേരസ്യസ്നേഹംതൽക്ഷീരസംയുതം।
സിദ്ധംപാമനനശമയേദ്ധാന്യകംസപ്തഭിൎദ്ദിനൈഃ॥

കറുക പാചിട്ടത്തളിര കരുനൊച്ചിയില കരുമുരുക്കില ഇവ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞെടുത്തനീരിൽ കരിഞ്ചീരകം എരട്ടിമധുരം അഞ്ജനക്കല്ലഇവ അരച്ചുകലക്കിവെളിച്ചെണ്ണയും വെളിച്ചെണ്ണ

യൊളം തെങ്ങാപ്പാലും ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സെവിപ്പിക്കു. ഏഴുദിവസംകൊണ്ട നെൽക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(വെത്രപല്ലവാദിതൈലം)

൱൬- വെത്രപല്ലവകൈവൎത്തബൃഹതീപത്രജെരസെ।
വിഷ്ണുക്രാന്താശോണലതാകന്ദംകല്കീകൃത്യപ്രസാധിതം॥
൱൭- നാളികെരൊത്ഭവംസ്നെഹംപായയെദ്വാപ്രശാന്തയെ।
അതിവൃദ്ധസ്യതസ്യാശുസംപ്രാപ്തെവഹ്നഉപക്രമെ॥
പച്ചച്ചൂരലിന്റെ തല കരിന്തമ്പ ചെറുവഴുതിനയില ഇവ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞെടുത്തനീരിൽ ചെമ്പ്രവള്ളിക്കിഴങ്ങ അരച്ച കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയും തെങ്ങാപ്പാലും ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച രാവിലെ സെവിപ്പിക്ക ഏറവും വൎദ്ധിച്ചനെൽക്കരപ്പൻശമിക്കും

൱൮- തിലകൊക്താംപ്രയുഞ്ജീതസൎവ്വമന്യദ്യഥൊചിതം।
സിദ്ധെച്ചമസ്തുപിഷ്ടാഢ്യപയസാശൊഫമുൽബണം॥
മെൽപറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ ഒഴിച്ച ശെഷമുള്ളത ഒക്കയും എൾക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം ചെയ്തുകൊണ്ടാൽമതി നീര അധികമായി ഉണ്ടാകിൽ പാലിൽ മുത്തങ്ങ അരച്ചുകലക്കി അതുകൊണ്ട ധാരയിടുക.

(നിൎഗ്ഗുണ്ഡ്യാദി കഷായം)

൱൯- മൂത്രബന്ധെതുനിൎഗ്ഗുണ്ഡീപലംകഷപുനൎന്നവെ॥
കൂശ്മാണ്ഡവല്ലീസംയുക്തൈഃസ്സിദ്ധമംഭശ്ചപായയെൽ।
വയറിളക്കിയതുകൊണ്ട മൂത്രത്തിന്റെ തടവ തീൎന്നില എന്നിരിക്കിൽ കരുനൊച്ചിവെര ഞെരിഞ്ഞില തമിഴാമവെര കുമ്പളവള്ളി ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച ഏലത്തരിയൊ ഞെരിഞ്ഞിലൊ മെമ്പൊടിചെൎത്തസെവിപ്പിക്കുകയും വെണം. മൂത്രത്തിന്റെ ഗതി വെണ്ടുംവണ്ണമായാൽ മുൻപറഞ്ഞ കഷായംതന്നെ സെവിപ്പിക്കുകയും വെണം.

(മുതിരക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൱൰- കുലസ്ഥസദൃശൈശ്ശൊഫൈരാചിതൊലൊഹിതാസിതഃ।
ശൊഫഃഖലുഇതിജ്ഞെയൊരൌക്ഷ്യാവദരണാന്വിതഃ॥
മുതിരമണിയൊളം വലിപ്പത്തൊടും മുതിരമണിയുടെ നിറംപൊലെയുള്ള നിറത്തൊടും കൂടിയ പുളുകങ്ങൾ നിറഞ്ഞ കറുപ്പുംചുവപ്പും കൂടിയനിറത്തൊടുകൂടിമെഴുകിന്റെഛായ നിശ്ശെഷ

മായി നശിച്ചുവില ദിക്കിൽ വിള്ളലൊടുകൂടിയനീര മൂതിരക്കരപ്പനെന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾക.

മൂതിരക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതെപ്പാൻ)

൨൯- തംവിലിംചെൽബലാരാസ്നാസുരാഹ്വനതചന്ദനൈഃ।
പഥ്യാകാളാരിമെദതാഗജത്സടാഭിരഥാപിവാ॥
൩൦- നാളികെരപയഃപിഷ്ടൈസ്ത്വദ്രാലാക്ഷാബ്ദചന്ദനൈഃ।
അഥവാകദളീപുഷ്പശതാഹ്വാജീവകർഷഭൈഃ॥

കുറുന്തോട്ടിവെര അരത്ത ദെവതാരം തകരം ചന്ദനം ഇവയൊ കടുക്ക കരുവെലപ്പട്ട കിഴാനെല്ലി ഇവയൊ കൊമ്പരക്ക മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം ഇവയൊ തെങ്ങിൻപൂക്കുലയരി ചതകുപ്പ ജീവകം എടവകം ഇവയൊ തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതെക്കുക- മൂതിരക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(പടൊലാദികഷായം)

൩൧- പടൊലപിചുമന്ദതാഗുഡൂചീഭൃനിംബയഷ്ടികാഃ।
ത്രായമാണാളയാവാശാമ്ലൈലശ്വാകഥിതംജലം॥
൩൨- പായയെൽപിപ്പലീചൂൎണ്ണസഹിതഞ്ചവിരെചയെൽ।
ബലിനംവാത്രയുഞ്ജീതതിലകൊക്തനതഔഷധം॥

പടൊലം വെപ്പിൻതൊലി മരമഞ്ഞൾതൊലി പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമൽതൊലി എരട്ടിമധുരം ബ്രഹ്മി കടുക്ക ആടലൊടകത്തിൻവെര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തിപ്പലി മെപ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- ബലമുള്ളവനാകിൽ വയറിളക്കുകയുമാം അതിന്ന ഏൾക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞ ഔഷധം തന്നെ മതി.

(വിളംഗാദി കഷായം)

൩൩- വിളംഗഘനപാരന്തീകസുമൈഃകാരവീയുതൈഃ।
കൃതഃകഷായശ്ശസ്തൊത്രരജനീചൂൎണ്ണമിശ്രിതഃ॥

വിഴാലരി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ തെച്ചിപ്പൂവ്വ കരിഞ്ചീരകം ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച വരട്ടുമഞ്ഞൾ മെപ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- മൂതിരക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(പുനൎന്നവാദി തൈലം)

൩൪- പുനൎന്നവവരായഷ്ടികഷായെപിഷ്ടകല്ക്കിതൈഃ।
മധുകാഞ്ജനകുഷ്ഠാബ്ദചന്ദനൈഃഖദിരാന്വിതൈഃ॥

ഏവ *

൩൭- അമ്ലവെതസജംബീരകിംശുകസ്വരസൈസ്സമം।
വിപക്വംനാളികെരസ്യസ്നെഹംവാപായയെദമം॥

തമിഴാമവെര ത്രിഫല എരട്ടിമധുരം ഇവ കഷായംവെച്ച എരട്ടിമധുരം അഞ്ജനക്കല്ല കൊട്ടം മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം കരിങ്ങാലിക്കാതൽ ഇവ അരച്ചുകലക്കി ഞെരിഞ്ഞാമ്പുളിക്കിഴങ്ങിൻനീരും ചെറുനാരങ്ങനീരും കരുമുരുക്കിലനീരും വെളിച്ചെണ്ണയും സമംചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സെവിപ്പിക്കകയുമാം മുതിരക്കരുപ്പൻ ശമിക്കും.

൩൮- യച്ചാന്യത്തിലകെപ്രൊക്തംധാന്യകെയച്ചകീൎത്തിതം।
തത്സൎവ്വമിഷ്ടമത്രാപിയൊവിശെഷസ്സകഥ്യതെ॥

എൾക്കരപ്പന്റെയും നെൽക്കരപ്പന്റെയും ചികിത്സകളിൽ മെല്പറഞ്ഞ ലെപനാദികളെ ഒഴിച്ച വെറെ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത മിക്കതും മുതിരക്കരപ്പന പറയുന്നതാകുന്നു- ഇനി വിശെഷിച്ചവെണ്ടത താഴെ പറയുന്നു.

(ഉശീരാദി തൈലം)

൩൯- ഉശീരമുസ്താനിംബാംബുധാത്രീഫലരസാന്വിതെ।
കല്കിതൈസ്സരളസ്പൃക്കാഷഡ്ഗ്രന്ഥീചന്ദനയഷ്ടിഭിഃ॥

൪൦- ജ്യൊതിഷ്മതീനിശാനാഗരെഖാകുടജവാരിഭിഃ।
വിപക്വംനാളികെരസ്യസ്നെഹംമൂൎദ്ധ്നിയൊജയെൽ।

രാമച്ചം മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച അതിൽ വെളിച്ചെണ്ണയൊളം നെല്ലിക്കനീര ചെൎത്ത ചരളം ചെന്നകപ്പുല്ല കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം എരട്ടിമധുരം ചെറുപ്പുന്നയരി കാർകൊകിലരി കുടകപ്പാലയരി ഇരുവെലി ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തലയിൽ തെപ്പിക്കക-

(മഞ്ജിഷ്ഠാദി തൈലം)

൪൧- മഞ്ജിഷ്ഠാശാരിബാകുഷ്ഠസലിലൊശീരചന്ദനൈഃ।
തല്കിതൈസ്സഫയഷ്ട്യാദ്യൈൎദ്ധാന്യാമ്ലെതഞ്ചസാധിതം॥

൪൨- നിംബാദ്യെവാംബലാലാക്ഷാമധുകാനാമധസ്തനെ।
കഥിതംവാരിപാരന്തീപരെത്രതുഭയസമ്മതം॥

മഞ്ചാട്ടിപ്പൊടി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ കൊട്ടം ഇരുവെലി രാമച്ചം ചന്ദനം എരട്ടിമധുരം ഇവ കാടിയിൽ അരച്ചു കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണ ചെൎത്ത കാച്ചി അരിച്ചുകഴുത്തിന്ന താഴെ എല്ലാടവും തെപ്പിക്കക- അല്ലായെങ്കിൽ കുറുന്തോട്ടിവെര കൊലരക്ക

എരട്ടിമധുരം ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച അതിൽ മെല്പറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണ ചേൎത്ത കാച്ചി അരിച്ച തേപ്പിക്കുക- തലയും മേലെയും തേച്ചിയില ഇട്ട വെള്ളംതിളപ്പിച്ച ഒഴിക്കുക മൂത്രക്കുരപ്പൻ ശമിക്കും.

ചെങ്കാക്കുരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൩൧- കൃഷ്ണലോഹിതപിടകാസ്ഫോടൈരസിതശ്ശോഫആചിതഃ|
നാത്യുന്നതോജ്വരച്ഛൎദ്ദിമൂൎച്ഛാകൃൽകച്ഛപീരിതഃ॥

കറുപ്പും ചുവപ്പും കൂടിയ നിറത്തിൽ ഉള്ള പുളകങ്ങൾ നിറഞ്ഞ കറുത്തനിറമായി വളരെ ഉയൎച്ചയോടു കൂടാതെ കഠിനമായ പനി ഛൎദ്ദി ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്ക തളൎച്ച ഇതുകളെ കൂടുളടെ ഉണ്ടാകുന്ന നീര ചെങ്കാക്കുരപ്പനെന്നറിക.

ചെങ്കാക്കുരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൩൨- ലേപോത്രാവിരള്യാമൂലവല്കസ്യക്ഷീരപേഷിതഃ|
പയസാനാളികേരസ്യഘോരൗഘിതമൗഷധം॥

ചെങ്കാക്കുരപ്പനുണ്ടായാൽ ഉടനെ കണ്ണൻകൊട്ടത്തിന്റെവേരിന്മേൽതോലി മോരിലോ തേങ്ങാപ്പാലിലോ അരച്ചുതേക്കുക- എന്നാൽ ചെങ്കാക്കുരപ്പൻ ശമിക്കും.

(വയറിളക്കുവാൻ)

൩൩- ത്രിവൃച്ചൂൎണ്ണംചിരെകായലാക്ഷാകഷായെനയോജയെൽ|
ബലിനോന്യസ്യശസ്താത്രമുസ്താമലകയൊൎജ്ജലം॥

ത്രികൊല്പക്കൊന്ന പൊടിച്ച മുന്തിരിങ്ങ കഷായത്തിൽ ചേൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- വയറിളകും- രോഗി അശക്തനാകുന്നു എങ്കിൽ ചെറുപയററിൻപരുപ്പ നെല്ലിക്ക ഇവകൊണ്ടകഷായം വച്ച ത്രികൊല്പക്കൊന്ന മെല്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക ചെങ്കാക്കുരപ്പൻ ശമിക്കും.

(കടുചാദി കഷായം)

൩൪- കടമത്രിഫലാരാജവൃക്ഷപടോലോശീരനാഗരൈഃ|
സത്രായമാണാമൃതനിംബൈഃപായയെത്സാധിതംജലം॥
൩൫- കാരവീചൂൎണ്ണസംയുക്തമഥവാകിംശുകത്വചാ|
പാരന്തീകുസുമൈൎഭൊദയുതയാമധുമിശ്രിതം॥

കടുകപ്പാലയരി ത്രിഫല മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പാടാലം രാമച്ചം ചുക്ക ബ്രഹ്മി പുത്തരിച്ചുണ്ടവെര ഞമ്മൽതൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച കരിഞ്ചീരകം മെപ്പൊടി ചെത്ത സെവിപ്പിക്ക– അല്ലായെങ്കിൽ കരുമുക്കിൻതൊലി തെച്ചിപ്പൂവ്വ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തെൻ മെപ്പൊടി ചെത്ത സെവിപ്പിക്ക– ചെങ്കാക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൮൬– പ്രാഗുക്തംശിരസസ്തൈലമധഃകായസ്യചെഷ്യതെ।
ധാന്യാമ്ലെക്ഷൊത്രസെകശ്ചസർവ്വമന്യത്തിലൊദിതം॥

തലയ്ക്കും മെലയ്ക്കും തെപ്പാൻ എണ്ണ മുതിരക്കരപ്പന പറഞ്ഞതുതന്നെ മതി നെൽക്കരപ്പന പറഞ്ഞ ധാരയും ഇതിന്ന പററുന്നതാകുന്നു– ശെഷം ഒക്കയും എൾക്കരപ്പന പറഞ്ഞതുപൊലെ ചെയ്ക–

കിരാലിക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൮൭– സ്ഫൊടൈഃകരഭരൊമാഭൈർവ്യാപ്തസ്സന്നഭിരായതൈഃ।
നീലൊനിസ്രാവദഗ്രാഗജ്വരതൃഷ്ണാസമന്വിതഃ॥
൮൮– ഉന്നതൊവൃദ്ധിഹാനിഭ്യാമകസ്മാദുപലക്ഷിതഃ।
ശൊഫൊത്രഭിഷജാജ്ഞെയൊവിസർപ്പഃകപിലാഹ്വയഃ॥

ഒട്ടകത്തിന്റെ രൊമങ്ങളുടെ നിറംപൊലെയുള്ള നിറത്തൊടുകൂടി വണ്ണംകുറഞ്ഞ നീളത്തിലുള്ള പുളകങ്ങളൊടുകൂടി നീലനിറമായി കത്തിനൊക്ക– കണ്ണിന്ന ചുവപ്പ പനി തണ്ണീർദാഹം ഇവയൊടുകൂടി ഉയന്ന ഹെതുകൂടാതെ വർദ്ധിക്കുകയും ഹെതുകൂടാതെ ക്ഷയിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതായി കാണുന്ന നീര കിരാലിക്കരപ്പനെന്ന അറിക.

(കിരാലിക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതെപ്പാൻ)

൮൯– തത്രചന്ദനപാരന്തീതചൾക്കൂതാഹ്വാപുനർന്നവൈഃ।
നാളികെരപയഃപിഷ്ടൈരാദൌലെപനമിഷ്യതെ॥

കിരാലിക്കരപ്പൻ ഉണ്ടായാൽ ഉടനെ ചന്ദനം തെച്ചിവെരു മ്മൽതൊലി ചതകുപ്പ തമിഴാമവെര ഇവ തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതെക്കുക– കിരാലിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൯൦– അഥവാശതബസ്യകമൂലദാർവ്വീഫലത്രയൈഃ।
പയസാനാളികെരസ്യപിഷ്ടൈർവ്വാദധിമസ്തുനാ॥

അല്ലായെങ്കിൽ വെളുത്ത ചെമ്പരുത്തിവെര മരമഞ്ഞത്തൊ

ലി ത്രിഫല ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിലൊ തയിററിൻ വെള്ളത്തിലൊ അരച്ചുതെക്കുക- കിരാലിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ഭൂനിംബാദി കഷായം

൫- ഭൂനിംബദാർവ്വീയഷ്ട്യാഹ്വഗോപികാനിംബവല്ക്കലൈഃ।
സവിശാലാമൃതാവിശ്വെസ്സിദ്ധംകഥഞ്ചപായയെൽ॥
൬- കടുരോഹിണികാചൂൎണ്ണശർക്കരാഭ്യാംസമന്വിതം।
തിലകൊക്ഷൌഷധേനാസ്യവിരേകംവാപ്രയോജയെൽ॥

പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി മരമഞ്ഞത്തൊലി ഇരട്ടിമധുരം നന്നാറിക്കിഴങ്ങ വെപ്പിൻതൊലി കാട്ടുവെള്ളരിവെര ചിററമൃത ചുക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ചു കടുകരോഹിണിയും പഞ്ചസാരയും മെപ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- രൊഗി ബലവാനാകുന്നു എങ്കിൽ ഏൾക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞ മരുന്നുകൊണ്ട വയറിളക്കുക- എന്നാൽ കിരാലിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(കദംബവൽക്കാദി കഷായം)

൭- കദംബവല്ക്കസ്യൊനാകഭൂനിംബസുരദാരുഭിഃ।
കൈശികീഫലയഷ്ട്യാഹ്വപാചികംകതപലംകതൈഃ॥
൮- ഏലാകടചധാന്യാകചന്ദ്രരേഖാവിളംഗകൈഃ।
ജ്യോതിഷ്മത്യാചവിരള്ളാമൂലവല്ക്കേനചാന്വിതൈഃ॥
൯- കഷായസ്സാധിതഃപീതഃകാരവീചൂൎണ്ണമിശ്രിതഃ।
മാക്ഷികേണചസംയുക്തൊനിഹന്യാൽകപിലാമയം॥

കടമ്പിൻതൊലി പൊന്നാംപുല്ല പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി ദെവതാരം മാശിക്ക ഇരട്ടിമധുരം വയ്യംകതകിൻവെര ഞെരിഞ്ഞില ഏലത്തരി കുടകപ്പാലയരി കൊത്തമ്പാലയരി കാർകൊകിലരി വിഴാലരി ചെറുപ്പുന്നയരി കഞ്ഞിക്കൊട്ടത്തിൻവെരുമ്മൽതൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ചു കരിഞ്ജീരകവും തെനും മെപ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- കിരാലിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(മുസ്തായഷ്ട്യാദി തൈലം)

൰- മുസ്തായഷ്ടിപടോലാഗ്നിമന്ഥമൂലാമൃതാകൃതെ।
കഷായെകാരവീപഥ്യാകൈശികീകുഷ്ഠചന്ദനൈഃ॥
൰൧- സ്ഥൗണേയനളദസ്പൃക്കാസഹിതൈഃപിഷ്ടകല്ക്കിതൈഃ।
സകിംശുകരസംസിദ്ധംസ്നേഹംവാകെരജംപിബെൽ॥

മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങ എരട്ടിമധുരം പടൊലം മുത്തവെര ചിററമൃത ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ചു കരിഞ്ചീരകം കടുക്കാമാശിക്കാ കൊട്ടം ചന്ദനം ത്തൂണനിയാകം രാമച്ചം വൊനകപ്പല്ല ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണ ചെത്ത കാച്ചിയരിച്ച സെവിപ്പിക്ക - കിരാലിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ബലാമൂലാദി തൈലം)

വൃ– ബലാമൂലവരീകന്ദസുരാഹ്വയഫലത്രയൈഃ।
സിദ്ധകഷായൈശ്ചൂർവ്വാഗ്രന്ഥിഗ്രന്ഥികാംശുകൊതകൈവ॥
ൻ– മാലതീനിംബവിശാലാകുമ്ഭളീപുഷ്പജൈരപി।
കാരവല്ലീപടൊലാഹ്വലതാജാനൈശ്ചസംയുതെ॥
വ്യ– സാരസൈഃകെതകീപത്രഹരിവല്ല്യാശ്ചശൊധിതെ।
കല്ക്കൈതൈഃകഷായഷ്ട്യാഹ്വകന്ദുരഷ്കമവന്ദനൈഃ॥
വൃ– നാസാഹ്വബീജമഞ്ജിഷ്ഠാശാരിബാബൃത്തിജാതകൈഃ।
നാളികെരാംബുവംസ്നെഹംവിപചെത്പായസെതവാ॥

കുറുന്തോട്ടിവെര ശതാവരിക്കിഴങ്ങ ദെവതാരം ത്രിഫല ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ചു അതിൽ കറുക കരുനൊച്ചിയില കരുമുക്കില പിച്ചകത്തില വെറ്റില കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻ തളിര തെങ്ങിൻപൂക്കുലയരി മുണ്ടൻകച്ചു പടൊലം കൊടിത്തൊലി കൈതല്ലമ്പ ഉഴിഞ്ഞ ഇവററിൻനീര ചെൎത്ത അരിച്ചു കൊട്ടം എരട്ടിമധുരം കുന്തുരുക്കം രക്തചന്ദനം ഉങ്ങിൻകുരു മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഏലത്തരി ഏലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണചെത്ത കാച്ചിയരിച്ച സെവിപ്പിക്ക - കിരാലിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

വൃ– ലെപസെകാദയസ്സൎവ്വെതിലകാലിഷുദൎശിതാഃ।
മൂൎദ്ധതൈലാംശതൈലചസ്നാനാംഭശ്ചഫിതാന്യപി॥

ഏറ്റക്കരപ്പൻ മുതലായ പററിന്റെറ ചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞ ലെപനം ധാര മുതലായതും തലെക്കും മെയ്ക്കുമുള്ള തൈലങ്ങളും കുളിപ്പാനുള്ളവെള്ളവും കിരാലക്കരപ്പനും പറയുന്നതാകുന്നു.

(പൊട്ടിക്കരപ്പന്റെറ ലക്ഷണം

വൃ– ഏണകസ്യജചസ്ത്രീസ്രുഃപ്രാഗെവദിവസത്രയം।
ശരീരംജായതെപശ്ചാദപ്യകീൎണ്ണമിവരെണുഭിഃ॥
വൃ– ശൊഫനാത്യന്തഃപശ്ചാൽസ്ഫുടിഭിൎവ്വ്യൂഹലിതഃ।

താമ്രൈരാവരണംപശ്ചാൽസ്യാൽസ്ഫോടസൂത്രതന്ത്രവ॥
വൃ൫- മധ്യനിമ്നോമസൂരാഭഃകഠിനോനീലലോഹിതഃ।
ത്ര്യഹേഷാല്പപൂയഃപാകേചചിരുജയാസ്പൎശനാക്ഷമഃ॥

പൊടിക്കരപ്പന്ന ആദിയിൽ മൂന്നദിവസം മുഴുവൻ പനി ഉണ്ടാകും- പിന്നെ മെലൊക്കെ പൊടി വിതറിയതുപൊലെകാണാം- പിന്നെവളരെ ഉയൎച്ചകൂടാതെ പൊടിനല്ലവണ്ണംവ്യാപിച്ചതായി തൊന്നത്തക്കവിധത്തിൽ അവിടവിടെ നീരുണ്ടാകും നീരുള്ളെടത്തതൊലി വിള്ളുകയും അവടവിടെ ചണമ്പയർ പ്രമാണം ചില പൂവുകങ്ങൾ നടുക്കുഴിഞ്ഞ കഠിനങ്ങളായി കറുപ്പും ചുവപ്പും കൂടി ചെൎന്നാൽ ഉണ്ടാകുന്ന നിറമ്പൊലെ ഉള്ള നിറത്തൊടു കൂടിയതുകളായി ഉടനെ കാണാം- അതുകൾ പഴുത്താലും ചലം കുറഞ്ഞിരിക്കും വെദനെകൊണ്ടു തൊട്ടുകൂടായ്കയും വരും- ഈ വക ലക്ഷണംകണ്ടാൽ പൊടിക്കരപ്പനെന്നറിക.

പൊടിക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതെപ്പാൻ)

വൃ൬- വെല്ലമൌദുംബരംത്വക്ഷ്ണംസമംപിഷ്ട്വാംശതാഹ്വയാ।
നാളികെരസ്യദുഗ്ദ്ധേനലിംപെൽവ്രണകശാന്തയെ॥

അത്തിത്തൊലി ചെത്തി ഉണക്കി ചതകുപ്പ സമം ചെൎത്ത തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചു പുരട്ടുക- പൊടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

വൃ൭- ശാരിബാമധുകാശ്വത്ഥജംബുജത്വചഏവവാ।
യദ്വാപാരന്തികാമൂലദാൎവീതാശമ്മൂതാരജഃ॥

നന്നാറിക്കിഴങ്ങ എരട്ടിമധുരം അരയാലിന്മെൽ താനെ അന്നരനില്ക്കുന്നതൊലി ഇവ തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതെക്കുക.

അല്ലാ എങ്കിൽ തെച്ചിവെരിന്മെൽതൊലി മരമഞ്ഞൾതൊലി ചിററമൃതിന്റെ ഉരൽ ഇവ തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതെക്കുക- പൊടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(വിശാലാദി കഷായം)

വൃ൮- വിശാലാമൂലയഷ്ട്യാഹ്വശാരിബാഖദിരാംബുദൈഃ।
പടൊലരാസ്നാസംയുക്തൈഃകഷായഃകടുകാന്വിതഃ॥
വൃ൯- പ്രാതഃപീതൊനിഹന്ത്യാശുവിസൎപ്പംരൊഗകാഹ്വയം।
അവിപത്തിപ്രയൊഗെനവിരെകശ്ചാത്രശസ്യതെ॥

കാട്ടുവെള്ളരിവെര എരട്ടിമധുരം നന്നാറിക്കിഴങ്ങ കരി

ഞാലിക്കാതല മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പടൊലം അരത്ത ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച കടുകരൊഹണി മെമ്പൊടിചെൎത്ത രാവിലെ സെവിപ്പിക്ക പൊടിക്കരപ്പൻ ഉടനെ ശമിക്കും അവിപത്തിചൂൎണ്ണംകൊണ്ട വയറിളക്കുകയുമാം.

(വാശാദി കഷായം)

൮൯- വാശാഫലത്രയാരിഷ്ടഗുളൂച്യാസമഭാഗയാ।
സിദ്ധഃകഷായൊമധുനാഢ്യഃരെണുകംപ്രശമംനയെൽ।

ആടലൊടകത്തിൻവെര ത്രിഫലത്തൊട വെപ്പിൻതൊലി ഇവ സമം ഇവ എല്ലാം കൂടിയെടത്തൊളം ചിററമൃത ഇങ്ങിനെ ചെൎത്ത കഷായംവച്ച തെൻ മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- പൊടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ഖദിരാദി കഷായം)

൯൦- ഖദിരാംബുദഭൂനിംബപടൊലസുരദാരുഭിഃ।
വിശാലാമൂലസംയുക്തൈഃകഷായശ്ചമധുമാൻഹിതഃ॥

കരിഞ്ഞാലിക്കാതല മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി പടൊലം ദെവതാരം കാട്ടുവെള്ളരിവെര ഇവ കൊണ്ട കഷായംവച്ച തെൻ മെമ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- പൊടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(വ്യാഘാതകാദി കഷായം)

൯൧- വ്യാഘാതകവരാദാൎവ്വീപടൊലമധുകാംബുദൈഃ।
പാരന്തീമൂലവല്കാദ്യൈഃകഷായശ്ചസുതരാംഹിതഃ॥

കൊന്നവെരുമ്മൽതൊലി ത്രിഫലത്തൊണ്ട മരമഞ്ഞത്തൊലി പടൊലം എരട്ടിമധുരം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ തെച്ചിവെരുമ്മൽതൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച തെൻ മെമ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- പൊടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ന്യഗ്രോധപല്ലവാദി തൈലം)

൯൨- ന്യഗ്രോധപല്ലവാനന്താപപ്പടാസനപത്രജെ।
സാരസെശാരിബാകുഷ്ഠരൊഹിണീനതചന്ദനൈഃ॥
൯൩- യഷ്ട്യാഹ്വയവരാചൊരസരളൈസ്ത്രിജാതകൈഃ।
കല്കൈഃകെരൊൽഭവംതൈലംപക്വമഭ്യഞ്ജനെഹിതം॥

പെരാലിൻതളിര കറുക പപ്പടം വെങ്ങയില ഇവ ഇടിച്ചു പിഴിഞ്ഞനീരിൽ നന്നാറിക്കിഴങ്ങ കൊട്ടം കടുകരൊഹണി തകരം ചന്ദനം എരട്ടിമധുരം ത്രിഫലത്തൊണ്ട കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ചരളം ഏലത്തരി എലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില ഇവ അരച്ചു

കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണ കാച്ചി തെപ്പിക്ക— പൊടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും

(ധാത്ര്യാദിതൈലം)

൯൨– ധാത്രീകഷായെ നിൎഗ്ഗുണ്ഡീവില്വാഭീരുരസാന്വിതെ।
മഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠപത്രൈലാതാലിച്ചാരനതചന്ദനൈഃ॥
൯൩– കല്ക്കിതൈൎന്നാളികെരസ്യസ്നെഹസ്തിലജമെവവാ।
പാരന്തിപുഷ്പസംഭൃതെരസത്ര്യാംശൊവിപാചിതഃ॥
൯൪– യൊജയെച്ഛിരസാഭ്യംഗെ രെണുകസ്യാപശാന്ത യെൽ।സെചനെംഭൃംഗജീമൂതധാത്രീഭിഃകഥിതംഹിതം॥

നെല്ലിക്കക്കഷായത്തിൽ വെളിച്ചെണ്ണയൊട്ടുസമം കരുനൊച്ചിയിലനീരും കൂവളത്തിലനീരും ശതാവരിക്കിഴങ്ങിൻനീരും സമം ചെൎത്ത മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി കൊട്ടം പച്ചില ഏലത്തരി ഇലവംഗത്തൊലി കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ തകരം ചന്ദനം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത അതിൽ മൂന്നിരട്ടി തെച്ചിപ്പൂവിന്റെനീരുംചെൎത്ത കാച്ചി തലയിൽ തെപ്പിക്ക പൊടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങും നെല്ലിക്കയുമിട്ട വെള്ളം തിളപ്പിച്ച അതുകൊണ്ട തല കഴുകുക.

(ലൊദ്ധ്രവൽക്കാദി തൈലം)

൯൫– ലൊദ്ധ്രവത്സബലൊശീരലാക്ഷാക്ഷീരിദ്രുവല്കജൈ।
നിഷ്പാഠൈശ്ശാരിബൊശീരതഗരാമരദാരുഭി॥
൯൬– ശതാഹ്വാസരളസ്പൃക്കാകുഷ്ഠാഗരുകപദ്മകൈഃ।
സസൎജ്ജരസമഞ്ജിഷ്ഠായഷ്ട്യാഹ്വഫലിനീദളൈഃ॥
൯൭– കല്കിതൈൎന്നാളികെരസ്യസ്നെഹസ്തിലജ ഏവവാ। യൊജ്യൊരെണുകനാശാൎത്ഥമധഃകായെവിപാചിതഃ॥

പാച്ചൊററിത്തൊലി കുറുന്തൊട്ടിവെര നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ഇവ കഷായംവച്ച കൊലരക്ക പച്ചൊററി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ രാമച്ചം തകരം ദെവതാരം ശതകുപ്പ പാളം നാന്മുകപ്പുല്ല കൊട്ടം അകില രക്തചന്ദനം ചെഞ്ചല്യം മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി എരട്ടിമധുരം ഞാഴൽപൂവ്വ പച്ചില ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്തകാച്ചി കഴുത്തിന്ന കീഴെ എല്ലാടവും തെപ്പിക്ക പൊടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൯൮– സൈകാൎത്ഥവംഭൈഃപാരന്തിപത്രലാമജ്ജദാരുഭിഃ।
കല്കയെച്ചസുഖൊഷ്ണന്തൽ പ്രശസ്തമപരാജിതം॥

മൈലെക്ക തെച്ചിയില രാമച്ചം ദെവതാരം ഇവയിട്ട വെള്ളം തിളപ്പിച്ച മന്ദൊഷ്ണമാക്കി മെലൊഴിക്കുക–

൧൦൦- ഏവമേഭിഃ പ്രയോഗൈസ്ത്രാമേണ കസ്യശാമ്യതഥ
വാ കഷായെഷ്വപടിഷ്വേഷ്വയുഞ്ജ്യാല്ലാജമധുസ്സഹി॥

മെല്പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾകൊണ്ട പൊടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും ചിലത ശമിക്കാതെകണ്ടാൽ കഷായങ്ങളിൽ മലപ്പൊടിവും കൂടെ ചെൎക്കയും വെണം- പൊടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

വെണ്ണീക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൧൦൧- ശിരഃപൃഷ്ഠാസ്ഥിപാൎശ്വാൎത്തിവൎച്ചോബന്ധജ്വരൈൎയ്യു
തഃ।സൎവ്വദോത്സേധവാൻ ജ്വരാഘോമാഷാഭൈസ്സ്ഫോട
കൈൎയ്യുതഃ॥

൧൦൨- ക്ഷാരൈരിവാന്തരാവ്യാപ്തോ വ്യാപ്നോതിസഹസാവ
പുഃ।അങ്ഗേഷ്വല്പ്പൌഹിത്യമാധത്തേവിസൎപ്പഃക്ഷാരകോഹ്യയം॥

തലവെദന സന്ധികളിൽ കടച്ചില എല്ലപൊളിച്ചല വാരിപ്പുറങ്ങളിൽവെദന മലബന്ധം പനി ഇവ എല്ലാസമയവും ഉണ്ടാകും നീര പൊങ്ങിയിരിക്കും- ഉഴുന്നിൻമണിപൊലെ പുളുകങ്ങൾ ഉണ്ടാകും- പുളുകങ്ങളുടെ ഇടയിൽ വെണ്ണീറവിതറിയാലുള്ള ഛായ തൊന്നും വെഗത്തിൽ വ്യാപിക്കും- കണ്ണുകൾ അധികമായി ചുവക്കും- ഇവ കണ്ടാൽ ആയത വെണ്ണീക്കരപ്പനെന്ന അറിക.

വെണ്ണീക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(പുരട്ടുവാൻ)

൧൦൩.- പയസാനാളികെരസ്യപിഷ്ടാമഞ്ജിഷ്ഠയാസഹ।
അസ്ഥീനിലിംപെദാരബ്ധെതുഹരീതക്യാമുഹുൎമ്മുഹുഃ॥

തെങ്ങാപ്പാലിൽ മഞ്ചട്ടിപ്പൊടിയും കടുക്കക്കുരുവും കൂട്ടി അരച്ച കൂടക്കൂടെ തെക്കുക- തുടങ്ങിയ ഉടനെ ഇത ചെയ്താൽ വെണ്ണീക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൧൦൪- അഥവാവിരളാമൂലത്വചോമഞ്ജിഷ്ഠയാസഹ।
യഷ്ടീപാരന്തികാമൂലദാൎവ്വീദൃഗ്ഘൃഷ്ടിചന്ദനം॥

കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻവെരുമ്മൽതൊലിയും മഞ്ചട്ടിപ്പൊടിയും കൂട്ടി തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചതെക്കുകയുമാം- അല്ലായെങ്കിൽ തെച്ചിവെരുമ്മാൻതൊലി മരമഞ്ഞൾത്തൊലി എരട്ടിമധുരം ചന്ദനം ഇവ തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചതെക്കുക- വെണ്ണീക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(വിഡംഗമുസ്താദി കഷായം)

൧൩൩- വിഡംഗമുസ്താബ്ദനിംബനിംബത്വഗ്ഗളയോജ്ഝകൈഃ।
ശാരിബാമലകവ്യാഘ്രീപടോലരജനീദ്വയൈഃ॥
൧൩൪- ക്വാഥമാദൌ പ്രയുഞ്ജീത കടുകാമാക്ഷികാന്വിതം।
ധാരോഷ്ണേനപിബേച്ചൂർണ്ണം ക്ഷീരേണ ത്രിവൃതോപി വാ।

വിഴാലരി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽത്തൊലി വെപ്പിൻതൊലി കടുക നീർമരുതിൻതൊലി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ നെല്ലിക്ക ചെറുവഴുതിനവെര പടൊലം വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച കടുകരൊഹിണിയും തെനും മെമ്പൊടിവെച്ച സെവിപ്പിക്ക. അപ്പൊൾ കറന്ന പാലിൽ ത്രികൊല്പക്കൊന്ന പൊടിച്ചുചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക മലശൊധനസ്സ്വതെ ഇല്ല എങ്കിൽ ത്രികൊല്പക്കൊന്ന പാലിൽ സെവിപ്പിക്കെണ്ടു. കഷായത്തിന്ന മെമ്പൊടിക്ക കടുകരൊഹിണി ചെൎക്കയും വെണ്ടു.

(ദ്രൊണപുഷ്പാദി കഷായം)

൧൩൫- ദ്രോണപുഷ്പീവിഡംഗാബ്ദപാഠാന്തീമൂലവത്സകൈഃ।
ത്രായന്തീഖദിരാരിഷ്ടപടോലബൃഹതീയുഗൈഃ॥
൧൩൬- സിദ്ധഃ കഷായസ്സോത്രമാക്ഷികേണ സമന്വിതഃ।
മധുകാഞ്ജനചൂർണ്ണാഢ്യോ യുക്തോ വാജാജികേന വാ॥

തുമ്പപ്പൂവ് വിഴാലരി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ തെച്ചിവെരുമ്മൽ തൊലി ബ്രഹ്മി കരിങ്ങാലിക്കാതല വെപ്പിൻതൊലി പടൊലം ചെറുവഴുതിനവെര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തെൻമെമ്പൊടിവെച്ച സെവിപ്പിക്ക. അഞ്ജനക്കല്ലും എരട്ടിമധുരവും സമം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച മെമ്പൊടി വെച്ചിട്ടും സെവിപ്പിക്കാം. മെമ്പൊടി ജീരകവുമാം. ചെന്നിക്കുത്തുൻ ശമിക്കും.

(ദൂർവ്വാദി കഷായം)

൧൩൭- ദൂർവ്വാപടോലധാന്യാംബുപാഠാന്തീപുഷ്കരാമൃതൈഃ।
ത്രായമാണാബലാദ്രാക്ഷാമധുകാമരദാരുഭിഃ॥
൧൩൮- ശാരിബാചന്ദനോശീരമഞ്ജിഷ്ഠാഭിശ്ച സാധിതഃ।
ക്വാഥോ മധുയുതോ മന്ദം ക്ഷൗദ്രക്ഷാരം പ്രാപയേച്ചിരം॥

കറുക പടൊലം പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽത്തൊലി തെച്ചിപ്പൂവ് കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ബ്രഹ്മി കുറുന്തൊട്ടിവെര ഉറകത്തിൻവെര എരട്ടിമധുരം ദെവതാരം നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം രാമച്ചം ത്രിഫലത്തൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തെൻമെമ്പൊ

ടിച്ചെത്ത സെവിപ്പിക്ക- ചെണ്ണീക്കരപ്പൻ ഉടനെ ശമിക്കും.

(ബലാരാസ്നാദി തൈലം)

൧൧൧- ബലാരാസ്നാമൃതാകാഥൈഃ ഫണിവല്ലീനിശാന്വിതൈഃ।
സംക്ഷുദ്യപീഡിതംസദ്യോയോജയിതാരസംസമം॥
൧൧൨- സ്നേഹേനാമരകാഷ്ഠാഗ്രാഗ്രന്ഥിഫലിനീനതൈഃ।
സോശീരചന്ദനവ്യാധിമധുകാംബുദവാരിഭിഃ॥
൧൧൩- കല്ക്കിതൈസ്സാധിതസ്നേഹോ നാളികേരഫലോത്ഭ
വഃ।തിലജോവാശിരോഭ്യംഗേ ക്ഷാരകാത്തസ്യശസ്യതേ॥

കുറുന്തോട്ടിവെര അരത്ത ചിററമൃത ഇവ കഷായംവെച്ച അതിൽ വെളിച്ചെണ്ണയോട സമം കൊടിഞാലി നീരും പച്ച മഞ്ഞളിൻനീരും ചിററമൃതിൻനീരുംചെത്ത ദെവതാരം വയമ്പ കുന്തുരുക്കം തൊഴൽപ്പൂവ്വ തകരം രാമച്ചം ചന്ദനം കൊട്ടം എരട്ടിമധുരം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇരുവെലി ഇവ അരച്ച കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെത്ത കാച്ചിയരിച്ച തലയിൽ തെപ്പിക്ക- ചെണ്ണീക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(മുസ്താകതകാദി തൈലം)

൧൧൪- മുസ്താകതകനിംബാഗ്നിദൂർവ്വാഭിരുരസാന്വിതൈ
ശാരിബോശീരയഷ്ട്യാഹ്വാസുരദ്രുമവലത്രയൈഃ॥
൧൧൫- കാരവീമോരതക്കോലഫലിനീനതചന്ദനൈഃ। സ
സജ്ജുരസതൈലലൈയഃകല്ക്കിതൈർന്നാളികേരജം॥
൧൧൬- സ്നേഹംതിലസ്യവാപക്വംമൂർദ്ധ്നായുഞ്ജീതസേചനെ।
ബദരീചിരബില്വാപത്രൈഃപക്വാംഭിഃപ്രശസ്യതെ॥

മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ തെററാമ്പരല ഇവ കഷായം വെച്ച അതിൽ കരക ശതാവരിക്കിഴങ്ങ ഇവററിൻ നീര ചെത്ത നന്നാറിക്കിഴങ്ങ രാമച്ചം എരട്ടിമധുരം ദെവതാരം ത്രിഫല കരിഞ്ചീരകം കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ തക്കോലപ്പുട്ടൽ തൊഴൽപ്പൂവ്വ തകരം ചന്ദനം ചെഞ്ചല്യം കന്മതം ഇവ അരച്ച കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെത്തകാച്ചിയരിച്ച തലയിൽ തെപ്പിക്ക- ലന്തഇല കഞ്ഞിക്കൊട്ടകൂവിള ഇവയിട്ട വെള്ളംവെച്ച അത തലയിൽ ഒഴിച്ച മെഴുക്കിളക്കുക- പച്ചവെള്ളത്തിൽ കുളിപ്പിക്കരുത-

(ലാക്ഷാബലാദി തൈലം)

൧൧൭- ലാക്ഷാബലാശതാഹ്വാബ്ദവിരളാമൂലവല്കലൈഃ॥
സിദ്ധകഷായെമഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠയഷ്ടീകചന്ദനൈഃ॥

൱൮൭– കല്ക്കിതൈസ്തെന്നാളികേരസ്യ സിദ്ധഃ സ്നേഹഃ സ്വിലസ്യ വാ।
പ്രശസ്തഃ ക്ഷാരകാൎത്തസ്യ കായസ്യാഭ്യംഗകൎമ്മണി॥

കൊഴുപ്പ കുറുന്തൊട്ടിവെര അമുക്കുരം മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻവെരുമ്മൽതൊലി ഇവ കൊണ്ട കഷായം വച്ച ചെഞ്ചട്ടിപ്പൊടി കൊട്ടം എരട്ടിമധുരം രക്തചന്ദനം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച കഴുത്തിന്ന കീഴ എല്ലാടവും തെപ്പിക്ക. വെണ്ണീക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(അഷ്ടവൎഗ്ഗതൈലം)

൱൮൮– രവിവല്ലീകദംബാൎക്കമൂലാരിക്ഷീരിവല്ക്കജൈഃ।
കഷായൈഃ ഖദിരശൈലേയമഞ്ജിഷ്ഠാശാരിബാംബുജൈഃ॥
൱൮൯– കാരവീനളദാംഭോജിസ്ത്രിഫലാപൊരചന്ദനൈഃ।
എലാലവംഗപത്രൈശ്ച കല്ക്കിതൈസ്തെന്നാളികേരജഃ॥
൱൯൦– സ്നേഹസ്വിലാനാമഥവാ ദധിമസ്തുസമന്വിതഃ।
പക്വൊഹിതൊധഃകായസ്യ വാരിചാൎത്തിം ബലാൽ ഹൃതം॥

വെള്ളാടതൊലി കടമ്പിൻതൊലി എരിക്കിൻവെരുമ്മൽ തൊലി ഏകനായകത്തിൻവെരുമ്മൽതൊലി നാല്പാമരത്തിൻ തൊലി ഇവ കൊണ്ട കഷായം വച്ച കരിങ്ങാലിക്കാതൽ കന്മതം ചെഞ്ചട്ടിപ്പൊടി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കരിഞ്ചീരകം രാമച്ചം ഇരുവെലി ത്രിഫല കസ്തൂരിക്കഴങ്ങ ചന്ദനം ഏലത്തരി ഏലവങ്ഗത്തൊലി പച്ചില ഇവ അരച്ചു കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത എണ്ണയൊട സമം തയിൎവെള്ളം കൂട്ടി കാച്ചിയരിച്ച കഴുത്തിന്ന കീഴ എല്ലാടവും തെപ്പിക്ക. തലെക്ക ഊരകത്തിൻവെരിട്ട വെള്ളം വെച്ച കുളിക്ക. എന്നാൽ വെണ്ണീക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

കരിങ്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൱൯൧– നീലശ്യാമൈസ്തഥാധൂമ്രൈഃ പിടകൈഃ കെശ്ചിതഃ
ബാഹ്യസ്രാവാംഗശോഫോദ്യാന്നീലൊനാമ കണ്ഡുകാചിതഃ॥

കറുത്തനിറത്തിൽ വളരെ ഉയൎച്ചയൊടുകൂടി നീരു കാണുകയും ഉടനെ അതിന്മേൽ കറുപ്പും ചുവപ്പും കൂടി കലൎന്ന നിറത്തിലുള്ള പുളകങ്ങൾ നിറകയും അവറ്റിന്റെ ഇടയിൽ മുള്ള പാവിയതുപോലെ കൂൎത്ത മുഖത്തൊടുകൂടി വെളുതായി ചില ഉണ്ണിലപൊറപ്പെടുകയും കണ്ണുനീര ഒലിക്കുകയും എല്ലുനുറുങ്ങി നൊകയും കണ്ടാൽ ആയത കരിങ്കരപ്പനെന്നറിക.

കരിങ്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൧൨൩– ദാർവ്വീകരഞ്ജയോശ്ചൂർണ്ണംയദ്വാശാളാരിമേദജം|
നാളികേരസ്യദുഗ്ദ്ധേനപിഷ്ട്വാലിംപേദ്വ്രണദ്വ്രണേ||

മരമഞ്ഞത്തൊലി ഉങ്ങിന്റെതൊലി ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിലരച്ചു കുട്ടികളുടെ തേക്കുക– അല്ലായെങ്കിൽ കരുവേലപ്പട്ട തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക– കരിങ്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൧൨൪– അഥവാമധുകാംഭോദദാരിദാഗജപാദികാഃ|
പിഷ്ടാസ്തൈനവലിംപേദ്വാ ത്രിഫലാംനീരദൈരപി||

ഏരട്ടിമധുരം മുത്തങ്ങ വരട്ടുമഞ്ഞൾ ആനടിയൻ ഇവയും തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കാം– അല്ലായെങ്കിൽ ത്രിഫല മുത്തങ്ങ ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക– എന്നാൽ കരിങ്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(നീലീമൂലാദികഷായം)

൧൨൫– നീലീമൂലാഭയാംഭോദമേഘനാദവരോത്ഭവം|
കഷായഃപായയേൽപ്രാതർമ്മാക്ഷികേണസമന്വിതം||

അമരിവേര ചന്ദനം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ചെറുചീരവേര ത്രിഫല ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തേൻ മേമ്പൊടിചേർത്തു രാവിലെ സേവിപ്പിക്ക– കരിങ്കരപ്പൻ ശമിക്കും–

(കിരാതതിക്താദികഷായം)

൧൨൬– കിരാതതിക്താവാശാത്വക്കാരവിനിംബവല്കലൈഃ|
സിദ്ധഃകഷായോമധുനാഹ്യന്നീലസ്യശമനഃപരം||

പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി ആടലൊടകത്തിന്റെവേര കിരിയാത്ത കരിഞ്ചീരകം വേപ്പിന്റെതൊലി ഇവ കഷായംവെച്ചു തേൻ മേമ്പൊടിചേർത്തു സേവിപ്പിക്ക– കരിങ്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൧൨൭– മൂർദ്ധതൈലാംഗതൈലേചപ്രാഗുക്തേവാത്രകല്പയേ
ൽ|അംഗേമൂർദ്ധാംഗയോശ്ചാപിതിലകൽക്കമഥാപിവാ||

തലെക്കും മേലെക്കും എണ്ണകളും വെള്ളവും വെണ്ണീർക്കരപ്പന്ന പറഞ്ഞതുതന്നെ മതി. തലെക്കും മേലെക്കും വെള്ളം വെള്ളാൻ എൾക്കരപ്പന്ന പറഞ്ഞതുമാം.

൧൨൮– ഇത്യത്രപവനാത്ഥാനാമേഷ്ടാനാംലക്ഷണാന്യപി|
സംക്ഷിപ്യോക്താചികിത്സേയംശാസ്ത്രേഷ്വന്യത്രവിസ്തരഃ||

ഇങ്ങിനെ ഇവിടെ വാതംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസൎപ്പങ്ങൾ എട്ടിന്നും ലക്ഷണങ്ങളും സംക്ഷെപിച്ച ചികിത്സയും പറയപ്പെട്ടു ഇതിൽ അന്തൎഭവിക്കാത്തത അന്യഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽ നൊക്കി അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വെണം.

ഇതി വാഗ്ദാസൊപനാമകരാമാനന്ദനാഥപ്രബന്ധിത പാരശവചന്ദ്രകൃതാവാരൊഗ്യകല്പദ്രുമെബാലചികിത്സായാം ദശമസ്തബകൊനാമദശമാദ്ധ്യായഃ

ആരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം

ഏകാദശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

ഉഴന്നിൻമണിക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൧– മൂൎദ്ധന്യാദൌ താമ്രപൊതാഭശ്ശ്വാതത്രതത്ര്യഹം തഥാ।
ജ്വൎത്തിത്വരാപൊനാത്യൎത്ഥദുസ്പൎശഃ പീതലൊഹിതഃ॥
൨– മാഷാപമൈശ്ചവിസ്ഫൊടൈരാചിതൊഥ ദ്വിധാംഗതാ।
വക്ത്രാഭൈൎദ്ദൊരുചിസ്ഫീൎവ്രാരുകൎണ്ണിൎമ്മുഖൈതാഭ്രമൈഃ॥
൩– തൃഷ്ണാമധ്യൂമകൊന്നെത്രദാഹമൊഹാബധിരതാചിവാ।
ദൃഷ്യന്തെ മാഷകാൎത്തസ്യ വികാരാസ്സമസാശിരൊഃ॥

മാഷകവിസൎപ്പം ഉണ്ടാകുന്നതിന്റെ ആദിയിൽ തലച്ചൂടും ശരീരത്തിൽ അവിടവിടെ ചുട്ടുനീറലും പനിയും മൂന്ന ദിവസം ഉണ്ടാകയും ചെയ്യും- പിന്നെ വളരെ കനമില്ലാത്തതായി വെദന ഹെതുവായിട്ട തൊടുവാൻ പ്രയാസമായി മഞ്ഞയും ചുവപ്പുംകൂടിയ നിറത്തൊടുകൂടിയതായ നീരകാണുകയും അവിടെ ഉഴന്നിൻമണിയുടെ ചുവപ്പത്തൊടും തൊണ്ടുകളഞ്ഞ നിറത്തൊടുംകൂടിയ പുളകങ്ങൾ നിറകയും അംഗങ്ങൾക്ക തളൎച്ചയും മലം ഇളകിപ്പൊകയും രുചിയില്ലായ്മയും കഠിനമായ വെദനയും വായ കൈച്ചിരിക്കയും തലതിരിച്ചലും തണ്ണീർദാഹവും പുകഞ്ഞെരിയുകയും കണ്ണിൽ പുകച്ചിലും ചെവി അടവും ഉണ്ടാകും ഇന്നിലക്ഷണം കാണ്കിൽ ഉഴന്നിൻമണിക്കരപ്പനെന്നറിക.

(ഉഴന്നിൻമണിക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതെപ്പാൻ)

൪– പയസ്യാനാളികെരസ്യപാരന്തിമൂലവല്കലം।
പിഷ്ട്വാമാഷകമാലിംപെൽ പത്ര്യദാമശുകചവൎണ്ണനെഃ॥

തെങ്ങാപ്പാലിൽ തെച്ചിവെരിന്മേൽ തൊലിയൊ എരട്ടിമധുരം ചന്ദനം ഇവയൊ അരച്ചുതെക്ക- ഉഴന്നിൻമണിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൩- അഥവാമധുകൊശീരശാരിബാകന്ദജീരകൈഃ।
അക്ഷസ്യാസ്ഥീനിതൈൎന്നവ വൎണ്ണവത്യാസ്ഥചൊപിവാ ॥

എരട്ടിമധുരം രാമച്ചം നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ജീരകം താന്നിക്കകുരു ഇവ തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതെക്കുകയുമാം- വെണ്പാടതൊലിയും മെൽപ്രകാരം തെക്കാം.

(പാഠാദികഷായം)

൬- പാഠാപടൊലദാൎവ്വബ്ദപിചുമന്ദശൃതംജലം।
സമാക്ഷികംപിബെൽ പ്രാതസ്ത്വഗ്മ്യാകസ്യതചൊപിവാ॥

പാടക്കിഴങ്ങ പടൊലം മരമഞ്ഞതൊലി മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ വെപ്പിൻതൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ചു തെൻ മെമ്പൊടിചെൎത്ത രാവിലെ സെവിപ്പിക്ക- കൊന്നവെരുന്മേൽതൊലികൊണ്ട കഷായംവച്ചു തെൻ മെമ്പൊടിചെൎത്തിട്ടും സെവിപ്പിക്കാം.

(ത്രായന്ത്യാദികഷായം

൭- ത്രായന്തീകടുകൊശീരശാരിബാംബുദവത്സകൈഃ।
ഭൂനിംബനിംബപൎപ്പടവാശാഭിശ്ശൃതംജലം॥

ബ്രഹ്മി കടുകരൊഹിണി രാമച്ചം നന്നാറിക്കിഴങ്ങ മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ കടകപ്പാലയരി പുത്തരിച്ചുണ്ട വെരുന്മേൽതൊലി വെപ്പിൻതൊലി കൊടിത്തൂവവെര ആടലൊടകത്തിൻവെര ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ചു തെൻ മെമ്പൊടി ചെൎത്തിട്ടും സെവിപ്പിക്കാം ഉഴന്നിൻമണിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(തലയിൽ കുരുപ്പിന്ന അഞ്ജനാഷ്ടമചൂൎണ്ണം

൮- മഞ്ജിഷ്ഠാശാരിബാമുസ്താരാസ്നാമധുകചന്ദനൈഃ।
സൊശീരൈരഞ്ജനംതുല്യംചൂൎണ്ണയിത്വാപ്രലെപയെൽ॥

൯- സ്തന്യെനമൂൎദ്ധ്നിബാലസ്യശിരസസ്താപശാന്തയെ।
അഥവാനവനീതെനകിംശുകസ്വരസെനവാ॥

൧൦ അഞ്ജനാഷ്ടമചൂൎണ്ണൊയംമൂൎദ്ധ്നിബാലസ്യയൊജിതഃ।
അംഗദാഹംശിരൊദാഹംനെത്രദാഹഞ്ചനാശയെൽ॥

മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ അരത്ത എരട്ടിമധുരം ചന്ദനം രാമച്ചം ഇവ സമം കണ്മഷിയെ

ത്തൊളം, അഞ്ജനക്കല്ല ഇങ്ങിനെ കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച് മുലപ്പാലിലൊ വെണ്ണനെയ്യിലൊ കരുമുരുക്കിലനീരിലൊ ചെൎത്ത മൂൎദ്ധാവിൽ കുഴമ്പിടുക ശരീരത്തിൽ ചുട്ടുനീറുന്നതും തലചൂടും കൺപുകച്ചിലും ശമിക്കും അഞ്ജനാഷ്ടമംമെന്ന ഈ പൊടിക്ക പേരാകുന്നു.

(ഭൃംഗരാജാദി തൈലം)

൪൪– ഭൃംഗരാജാമൃതാദൂൎവ്വാപാരന്തീകുസുമൊത്ഭവൈഃ।
രസൈസമധുകകുഷ്ഠാബ്ദചന്ദനൊശീരവാരിഭിഃ॥
൪൫– കല്ക്കിതൈൎന്നാളികെരസ്യസ്നേഹസ്തിലജഏവവാ।
വിപക്വൊഭ്യഞ്ജനെമൂൎദ്ധ്നശ്ശസ്യതെത്രവിശെഷതഃ॥

കഞ്ഞുണ്ണി, ചിററമൃത, കറുക, തെച്ചിപ്പൂവ്വ, ഇവററിൻ നീരിൽ എരട്ടിമധുരം, കൊട്ടം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, രാമച്ചം, ഇരുവെലി; ഇവ അരച്ച കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തലയിൽതെപ്പിക്കുക. ഈ എണ്ണ ഉഴന്നിന്മണിക്കരപ്പന്ന ഏററവും ശമനമാകുന്നു.

(മുസ്താമൃതാദി തൈലം)

൪൬– മുസ്താമൃതാബലാധാത്രീ നിഷ്ക്വാഥസ്നേഹസമ്മിതം।
പാരന്തിപുഷ്പസംഭൃതംസംയൊജ്യസ്വരസംപുനഃ॥
൪൭–മഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വചന്ദനാദ്വയദാരുഭിഃ।
ശൈലെയസരളൊശീരനതപൊരകവാരിഭിഃ॥
൪൮– കല്ക്കിതൈൎന്നാളികെരസ്യസ്നേഹസ്തിലജഏവവാ। വി
പക്വൊഭ്യഞ്ജനാൽസദ്യൊമാഷകംവിനയച്ഛ്രുതി॥

മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചിററമൃത, കുറുന്തൊട്ടിവെര, നെല്ലിക്ക; ഇവ കഷായം വെച്ച അതിൽ എണ്ണയൊടു സമം തെച്ചിപ്പൂവ്വിന്റെ നീരുചെൎത്ത മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, കൊട്ടം, എരട്ടിമധുരം, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, ദെവതാരം, കന്മതം, ചരളം, രാമച്ചം, തകരം, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, ഇരുവെലി, ഇവ അരച്ച കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തെപ്പിക്കുക. ഉഴന്നിന്മണിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൪൯– പ്രാഗുക്തമഷ്ടവല്ക്കന്തധഃകായസ്യയൊജയെൽ।
പാരന്തീദലധാത്ര്യംഭശ്ശിരസൊംഗസ്യചെഷ്യതെ॥

മുൻപറഞ്ഞ അഷ്ടവല്ക്ക തൈലം കഴുത്തിന്നുകിഴ എല്ലാടവും തെപ്പിക്ക– തെച്ചിയിലയും നെല്ലിക്കയുമിട്ട വെള്ളംവെച്ച അതുകൊണ്ടു കുളിപ്പിക്കുക.

൧൭൩- ലെപാസ്സർവ്വത്രയൊജ്യാസ്സ്യുഃപ്രൊക്താജ്വരെതഥാപിലെ ।
തൈലഞ്ചാപ്യഷ്ടവല്ലാഖ്യംവിശെഷസ്തൂപദെക്ഷ്യതെ ॥

മുൻപറഞ്ഞ ലെപങ്ങളും തലയിൽതെക്കുവാൻ പറഞ്ഞ കുഴമ്പും അഷ്ടവല്ലതൈലവും പിത്തവിസർപ്പങ്ങൾക്ക എല്ലാററിന്നും പറയുന്നതാകുന്നു- വിശെഷിച്ച ചെയ്യെണ്ടത ഇനി അതാതിന്റെ ചികിത്സയിൽ പറകയും ചെയ്യും.

മുളകുമണിക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം.

൧൭൪. ഏകാഹംജ്വരിതസ്യാംഗെശൊഫാന്നീലാരുണസ്സുവിഃ ।
സ്ഫൊടകൈർമ്മരിചാകാരൈസ്സഹാസെവാചിതൊയദി ॥
൧൭൫- ദൃശ്യന്തെസന്ധിഷ്വസഹ്യവെദനാഭ്യാംമരിചാഹ്വയം ।
വിസർപ്പമാഹുശ്ശൈശവസ്യചികിത്സാഥകഥ്യതെ ॥

ഒരുദിവസം പനിച്ചതിന്റെശെഷം കരുത്ത ചൊപ്പൊട്ടുകൂടിയ നീരിന്മെൽ മുളകുമണിപൊലെയുള്ള പുളുകങ്ങൾ പൊട്ടുന്നവെ നിറഞ്ഞ സന്ധികളിൽ വിയപ്പ വെദന ഇവയൊടുംകൂടെ കണ്ടാൽ അത മുളകുമണിക്കരപ്പനെന്ന വൈദ്യൻ അറികയും വെണം- അതിന്റെ ചികിത്സയെ പറയുന്നു.

മുളകുമണിക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ.

(പിചുമന്ദാദി കഷായം)

൧൭൬- പിചുമന്ദാമൃതാവിശ്വാവാശാരജനിതൊയദൈഃ ।
സിദ്ധഃകഷായൊമധ്വാഢ്യാമരിചംവിനിയച്ഛതി ॥

വെപ്പിൻതൊലി ചിററമൃത ചുക്ക ആടലൊടകത്തിൻവെര വരട്ടുമഞ്ഞൾ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തെൻ മെമ്പൊടിചെർത്ത സെവിപ്പിക്ക- മുളകുമണിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ശ്യൊനാകവൽക്കാദി കഷായം)

൧൭൭- ശ്യൊനാകവല്കവൈകങ്കതവില്വംശരജനീവൃഷൈഃ ।
കൈശികീമധുകാംഭൊദശാരിബാചൊരചന്ദനൈഃ ॥
൧൭൮- കാരവീകുഫളീപുഷ്പഖദിരൊശീരവാരിഭിഃ ।
പാഠാകമലകിഞ്ജല്കചന്ദ്രരെഖാജമൊജകൈഃ ॥
൧൭൯- കടുകാപപ്പടൊശ്രാഭിസ്ത്രായന്ത്യാചപ്രസാധിതഃ ।
കഷായൊമാക്ഷികസംയുക്തൊമരിചസ്യനിസൂദനഃ ॥

കൊന്നവേരുമ്മൽതൊലി തുമ്പപ്പൂവ് വിഴാലരി വരട്ടുമഞ്ഞൾ ആടലോടകത്തിൻവേര രാശിക്ക ഇരട്ടിമധുരം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ നന്നാറിക്കിഴങ്ങ കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം കരിഞ്ചീരകം തെങ്ങിൻപൂക്കിലയരി കരിങ്ങാലിക്കാതല രാമച്ചം ഇരുവേലി പാടക്കിഴങ്ങ താമരവള്ളി കാർകൊകിലരി അയമോദകം കടുകരോഹിണി പർപ്പടകം വയമ്പ ബ്രഹ്മി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തേൻ മേമ്പൊടിചേർത്തു സേവിപ്പിക്ക മുലകുമണിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(കേതകീപല്ലവാദി തൈലം)

൨൪- കേതകീപല്ലവാനന്താഗുളൂചീകംഫല്ലീരസൈഃ।
വെല്ലലാധാന്യകാംഭോദകലിംഗനതചോരകൈഃ॥
൨൫- തേജോവതീവരായഷ്ടിചന്ദ്രരേഖാതുരുഷ്കകൈഃ।
കല്ക്കൈസ്തൈന്നാളികേരസ്യസ്നേഹസ്ഥാലജപ്യവാ॥
൨൬- സിദ്ധോഭ്യംഗേഹിതസ്തത്രശിരസസ്സ്നാനേശ്രുതം।
ധാത്രീകിംശുകവല്ക്കാഭ്യാമംഭശ്ചാസ്യപ്രയോജയേൽ॥

കൈതക്കുമ്പ കറുക ചിററമൃത തെങ്ങിൻപൂക്കുല ഇവററിൻനീരിൽ വിഴാലരി ഏലത്തരി കൊത്തമ്പാലയരി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കുടകപ്പാലയരി തകരം കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ചെറുപ്പുന്നയരി ത്രിഫല ഇരട്ടിമധുരം കാർകൊകിലരി കുന്തുരുക്കം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേർത്തു കാച്ചിയരിച്ചു തലയിൽ തേപ്പിക്ക- നെല്ലിക്കയും കരുമുരുക്കിൻതൊലിയുമിട്ടു വെള്ളംവെച്ചു അതുകൊണ്ടു കുളിപ്പിക്ക- ചെലക്കു അഷ്ടവല്ക്കത്തൈലം തന്നെ മതി.

൨൭- അധഃകായസ്യവിരളാപല്ലവൈഃക്വഥിതംജലം।
സക്ഷീരിവല്ക്കൈശ്ചദാമധൂകധനികാശ്രുതം॥

കഴഞ്ചിൻകീഴ കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിലയും നാല്പാമരത്തിൻതൊലിയുമിട്ടു വെച്ചവെള്ളം പകരുക- അല്ലായെങ്കിൽ ഇരിപ്പക്കാതലും കൊത്തമ്പാലയരിയും ഇട്ടു വെള്ളം വെച്ചു പകരുക എന്നാൽ മുലകുമണിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

ലന്തക്കുരുക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം.

൨൮ ശിരോഭ്രമവമിശ്വാസദാഹാരോചകധൂമകൈഃ । ജ്വാ
രിതസ്യത്ര്യഹംശോഫഃകാലാഭൈസ്സ്ഫോടകൈശ്ചിതഃ ॥
൨൯- മൂർദ്ധാവന്തതിദൃഗ്ഗാഗവച്ഛോഭേസമന്വിതഃ।

യോജായതെസകോലാഖ്യഃകഠിനഃപീതലൊഹിതഃ ॥

തലതിരിച്ചൽ ഛർദ്ദി ഏക്കം ചുട്ടുനീറൽ അരുചി പുകഞ്ഞ തെട്ടൽ ഇവയൊടുകൂടി മഞ്ഞനിറത്തൊടുംചെന്ന ചുവപ്പുനിറത്തൊടുകൂടിയതായിരിക്കുന്ന നീര മൂന്നു ദിവസത്തെ പനി കഴിഞ്ഞതിന്റെശെഷം കാണുകയും ആ നീരുള്ളെടത്ത ലന്തക്കുരുപ്രമാണങ്ങളായ പുളകങ്ങൾ നിറകയും മൂൎദ്ധാവ കുഴികയും കണ്ണിന്ന ചുവപ്പ വയറിളക്കം ഇവയൊടുകൂടി കഠിനമായിരിക്കയും ചെയ്താൽ ആ വ്യാധി ലന്തക്കുരുക്കരപ്പനെന്നറിക.

ലന്തക്കുരുക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ.

(അരച്ചു തെപ്പാൻ)

൩൦- നാളികെരസ്യ ഭദ്ധോനപിഷ്ട്വാ ബാദരവല്ക്കലം।
കൊലംവിലിംപെത്തെനൈവ പുഷ്പംവാ കരവീരജം॥

ലന്തത്തൊലി തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതെക്കുക. ലന്തക്കുരുക്കരപ്പൻ ശമിക്കും- അല്ലായെങ്കിൽ അലരിപ്പൂവ്വ തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതെക്കുക- എന്നാലും ശമിക്കും.

(പടൊലാദി കഷായം)

൩൧- പടൊലത്രിഫലാരിഷ്ടപയസാതരുവല്കലൈഃ।
സകാരവീകൈസ്സംസിദ്ധഃക്വാഥശ്ചമധുമാൻഹിതഃ॥

പടൊലം ത്രിഫല വെപ്പിൻതൊലി നാല്പാമരത്തിൻ തൊലി കരിഞ്ചീരകം ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ചു തെൻ മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക— ലന്തക്കുരുക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(സപ്തച്ഛദാദി കഷായം)

൩൨- സപ്തച്ഛദനിശായഷ്ടിസുഷവീപല്ലവൈഃകൃതഃ।
ക്വാഥശ്ചമധുസംയുക്തഃകൊലകസ്യഹിതഃപരം॥

ഏഴിലാമ്പാലത്തൊലി വരട്ടുമഞ്ഞൾ എരട്ടിമധുരം പുല്ലാനിത്തളിര ഇവകൊണ്ടുകഷായംവച്ചു തെൻ മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- ലന്തക്കുരുക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(കരീരാദി തൈലം)

൩൩- കരീരകരവീരാമ്രപല്ലവാഹിലതാരസൈഃ
ത്രിഫലാകാരവീകല്കസിദ്ധംതൈലംചശസ്യതെ॥

മുള്ളുയാണ്ടല അലരിത്തളിര തെന്മാവിൻതളിര കൊടിഞ്ഞാലി ഇവററിൻ നീരിൽ ത്രിഫല കരിഞ്ചീരകം

ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തേപ്പിക്ക- ലന്തക്കുരുക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൩൫- അഷ്ടവല്ക്കമധഃകായെ മരിചാംഭശ്ച സേവനെ।
അന്യൽപിത്തവിസൎപ്പസ്യ യദുക്തം തച്ച വക്ഷ്യതെ॥

കഴുത്തിന്നുകീഴ എല്ലാടവും അഷ്ടവല്ക്കത്തൈലം തേപ്പിക്ക- മുളകുകണ്ണിക്കരപ്പന്ന പറഞ്ഞ വെള്ളംകൊണ്ട കുളിപ്പിക്ക- ശേഷമൊക്കയും പിത്തവിസൎപ്പങ്ങൾക്ക മുൻപറകപ്പെട്ടവയും താഴെ പറകപ്പെടുന്നവയും പറയുന്നതാകുന്നു.

വിഴാലരിക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം.

൩൬- ക്രിമിവല്ലമാത്രൈശ്ച വിസ്ഫോടൈസ്താമ്രൈരുഗ്രൈരുപചിതഃ । ശോഫഃ ക്രിമിവല്ലകൊനാമ മാംസളസ്ഥലസംഭവഃ॥

വിഴാലരിയോളം വലിപ്പവും മുഖത്തിന്ന വെളുപ്പുംമറവുമുള്ള ടത്ത ചുവപ്പും നിറമായ പുളകങ്ങളോടുകൂടിയ നീര വിഴാലരിക്കരപ്പെന്നറിക- ആയത പ്രായെണ മാംസമുള്ള പ്രദെശത്ത ഉണ്ടാകുന്നതുമാകുന്നു.

വിഴാലരിക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ.

(അരച്ചു തേപ്പാൻ)

൩൭- നാളികെരസ്യ മൂലെന പിഷ്ടാദ്ധാത്രീരജസ്സമം।
സാരംഖാദിരമാലിംപെൽകൃമിവല്ലകമൎഹന്നിശം॥

കരുകയുടെ ഉറല കരിങ്ങാലിക്കാതല ഇവ സമം തേങ്ങാപ്പാലിലരച്ചു തേക്കുക- വിഴാലരിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(മുസ്താഖദിരാദി കഷായം)

൩൮- മുസ്താഖദിരയഷ്ട്യാഹ്വപടോൽദാൎവ്വീധാന്യകചന്ദനൈഃ।
സിദ്ധഃ കഷായൊ മധ്വാഢ്യഃ കൃമിവല്ലകവിനാശനഃ॥

മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കരിങ്ങാലിക്കാതല എരട്ടിമധുരം മരമഞ്ഞൾത്തൊലി കൊത്തമ്പാലയരി രക്തചന്ദനം ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ചു തേൻ മെമ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക- വിഴാലരിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ഖദിരെന്ദ്രയവാദി കഷായം)

൩൯- ഖദിരെന്ദ്രയവാഭീരുപടോലമ്പുശീദളൈഃ।
ഭൂനിംബനിംബവാശാബ്ദവിശാലാരജനീദ്വയൈഃ।

൫൯- പാഠാകരഞ്ജവല്ലൈലാകാരവീകുഷ്ഠയഷ്ടിഭിഃ।
നീലീവസുകവെല്ലൈശ്ച കഷായൊഽസ്യ ശമനഃ പരം॥

കരിഞ്ഞാലിക്കാതല കടകപ്പാലയരി ശതാവരിക്കിഴങ്ങ പടോലം ലന്തയില പുത്തരിച്ചുണ്ടവെര തമ്മൽതൊലി വെപ്പിൻതൊലി ആടലൊടകത്തിൻവെര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കാട്ടുവെള്ളരിവെര വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾതൊലി പാടക്കിഴങ്ങ ഉങ്ങിൻതൊലി ഏലത്തരി കരിഞ്ചീരകം കൊട്ടം ഇരട്ടിമധുരം അമരിവെര താർതാവൽവെര വിഴാലരി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചതെൻ മെമ്പൊടിചെർത്ത സെവിപ്പിക്ക- വിഴാലരിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(സപ്തസാര തൈലം)

൬൦- ധാത്രീമൂൎവ്വാമൃതാട്രംശജാത്യംബുശതപൎവ്വണാം।
സാരവസകുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വമൂൎവ്വാചൊരകചന്ദനൈഃ॥
൬൧- കാരവീസൂക്ഷ്മവീവല്ലൂവാജിഗന്ധാഫലത്രയൈഃ।
കല്കിതൈൎന്നാളികെരസ്യ സ്നെഹസ്തിലജഏവവാ॥
൬൨- പാനെഭ്യംഗെമശസ്തൊസ്യമൂൎദ്ധ്നി ധാത്ര്യംബുശസ്യതെ।
പ്രാഗവമന്യൽപ്രയൊക്തവ്യംസൎവ്വമാത്രാപിലഷ്യതെ॥

നെല്ലിക്ക കരക ചിററമൃത കഞ്ഞുണ്ണി പിച്ചകത്തല ഇരുവെലി മുലയാണ്ടല ഇവററിൻനീരൽ കൊട്ടം ഇരട്ടിമധുരം പെരുംകുരുമ്പവെര കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം കരിഞ്ചീരകം പുല്ലാനിതൊലി അമുക്കുരം ത്രിഫല ഇവ അരച്ചുകലക്കിവെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊകാച്ചി തെപ്പിക്ക- മെൽപ്രകാരം വെളിച്ചെണ്ണകാച്ചി സെവിപ്പിക്കയുമാം- തലക്കു നെല്ലിക്കവെള്ളം പകരുക- ഇനിവെണ്ടതൊക്കയും ലന്തക്കുരുക്കരപ്പന്നു പറഞ്ഞ പ്രകാരം ചെയ്തുകൊൾക- വിഴാലരിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

അത്തിക്കാക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം.

൬൩- അംഗെസാദശിരശ്ശൂലഭ്രമതൃഷ്ണാജ്വരാതുരഃ।
ശൊഷസ്ത്വാസ്രാവിതസ്താമ്രതുണ്ഡംബരഫലൊപമൈഃ॥
൬൪- സ്ഫൊടൈരുഗ്രൊൽമുഖൈഃപ്രാപ്തസ്തീവ്രദാഹസംയുതഃ।
സസ്തംഭവെപഥുൎപിച്ഛാംതീയാദൌദുംബരവിസൎപ്പകഃ॥

ശരീരത്തിന്ന തളൎച്ച തലവെദന തലതിരിച്ചല്ല തണ്ണീർദാഹം പനി ഇവകൾ ഉണ്ടായതിന്റെശെഷം പഴുപ്പും ചുവപ്പും കൂടിയ നിറമായി നീര കാണുകയും അതിന്മെൽ അത്തിക്കായ

യൊളം വഷിപ്പത്തൊടും ചുവന്ന നിറത്തൊടും മുഖത്തിന്ന വെ ളുപ്പൊടും കഠിനമായ വെദന ചുട്ടുനീറലഇവയൊടുംകൂടിയവ്വ ളുകങ്ങൾ നിറഞ്ഞു കാണാം— അത അത്തിക്കാക്കരപ്പനെന്ന അറിക.

അത്തിക്കാക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ.

(അരച്ചുതെപ്പാൻ)

൬൭— അക്ഷാസ്ഥീനിസമഞ്ജിഷ്ഠാമധുകാനിതണ്ഡുലാഃ।
നാളികെരസ്യദുഗ്ദ്ധെനപിഷ്ട്വാലിംപെന്മുഹുർമ്മുഹുഃ॥
താന്നിക്കക്കുരു മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി എരട്ടിമധുരം ഇവ തെങ്ങാ പ്പാലിലരച്ച കൂടക്കൂടെ തെക്കുക— അത്തിക്കാക്കരപ്പൻ ശമിക്കും—

(പത്മകാദികഷായം)

൬൮— പത്മകാംബുദയഷ്ട്യാഹ്വശാരിബാഭിഃ ശൃതംജലം।
പായയെന്മധുസംയുക്തംപ്രാതസ്സസ്യപശാന്തയെ॥
പതിമുകം മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ എരട്ടിമധുരം നന്നാറിക്കി ഴങ്ങ ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ച തെൻ മെമ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക— അത്തിക്കാക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ത്രായമാണാദി കഷായം)

൬൯— ത്രായമാണാമൃതാമൂൎവ്വാവിഡംഗകടുകാഘനൈഃ।
ഭൂനിംബധാന്യദൎഭശ്ച കലശീഭിശ്ചസാധിതം॥
൭൰— കാരവിചൂൎണ്ണസംയുക്തമഥവാമാക്ഷികാന്വിതം।
കഷായംവാപായയെദ്ദ്വീപിഖടിരെന്ദ്രയവൈൎവ്വാ॥
ബ്രഹ്മി ചിറ്റമൃത പെരുംകുരുമ്പവെര വിഴാലരി കടുക രൊഹിണി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി കൊത്തമ്പാലയരി കൊടിത്തൂവവെര മൂവ്വിലവെര ഇവകൊ ണ്ടു കഷായംവെച്ച കരിഞ്ചീരകമൊ തെനൊ മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക മെൽപ്രകാരം മരമഞ്ഞത്തൊലി കരിങ്ങാലിക്കാ തല കടുകപ്പാലയരി ഇവകൊണ്ടും കഷായംവച്ച സെവിപ്പി ക്കാം— എന്നാൽ അത്തിക്കാക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(വരീകന്ദാദി തൈലം)

൭൧— വരീകന്ദബലാകാശ്മൎയ്യശാരിബാകുഷ്ഠചന്ദനൈഃ।
സരളാമരദാൎവ്വെലാമധൂകമധുകാന്വിതൈഃ॥
൭൨— കല്ക്കിതൈൎന്നാളികെരസ്യസ്നെഹസ്ഥിലജംസ്തഥാവാ।
സമ്യക്സിദ്ധൊഹിതൊല്പാംഗെത്രിഫലാസിദ്ധംഎവവാ॥

ശതാവരിക്കിഴങ്ങ കുറുന്തോട്ടിവെര ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച നന്നാറിക്കിഴങ്ങ കൊട്ടം ചന്ദനം ചരളം ദെവതാരം ഏലത്തരി ഇരിപ്പക്കാതൽ ഏരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ കാച്ചിതെപ്പിക്ക- അല്ലായെങ്കിൽ ത്രിഫല കഷായംവെച്ച അതുതന്നെ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തെപ്പിക്കം

(നിശാപൎപ്പടകാദി തൈലം)

൬൭- നിശാപൎപ്പടകോശീരഫണിവല്ല്യമൃതാരസൈ।
ക്ഷീരിവല്ക്കവരാശീതദാരുചോരതയഷ്ടിഭിഃ॥

൬൮ - ലാക്ഷാവൎണ്ണവതീചന്ദ്രമഞ്ജിഷ്ഠാനതജൊംഗകൈഃ॥
സംസിദ്ധൊനാളികെരസ്യസ്നേഹശ്ചാംഗായശസ്യതെ ॥

പച്ചമഞ്ഞൾ പൎപ്പടകം ശതാവരിക്കിഴങ്ങ കൊടിഞാലി ചിററമൃത ഇവററിൻനീരിൽ നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ത്രിഫല ചന്ദനം ദെവതാരം കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ എരട്ടിമധുരം കൊലരക്ക വെണ്പാടത്തൊലി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി തകരം അതിൽഇവഅരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചി കഴുത്തിന്നുകീഴ എല്ലാടവും തെപ്പിക്ക- അത്തിക്കാക്കരപ്പൻ ശമിക്കം.

(തലയ്ക്കു വെള്ളം വെപ്പാൻ)

൬൯- കല്പയെദാരിസെകാൎത്ഥംമൂൎദ്ധ്നഃപിപ്പലപല്ലവൈഃ।
കതകൈകസമൈഃക്ഷീരിവല്കൈരംഗസ്യചാത്രതു॥

അരയാലിൻതളിരും തെററാമ്പരലുമിട്ട തലയ്ക്കു വെള്ളം വെയ്ക്കുക- മെലയ്ക്കു നാല്പാമരത്തിൻതൊലിയിട്ട വെള്ളം വെയ്ക്കുക- മെൽപറഞ്ഞ വെള്ളംകൊണ്ടല്ലാതെ കുളിപ്പിക്കരുതു.

പുളിങ്കുരുക്കരപ്പൻെറ ലക്ഷണം.

൭൦- ചിഞ്ചാപാകസമൊമൂൎദ്ധ്നിസ്സ്ഫോടശ്ശോഫസമന്വിതഃ।
ചിഞ്ചാപാകഇതിപ്രൊക്തശ്ശിരൊരുഗ്ദാഹശൂലകൃൽ॥

൭൧- തത്രാദൃഷ്ടസ്തുകെശാഞ്ചിദ്ഗ്ജായതെമന്ദ്രയൊൎദ്വയൊഃ।
അഥവാപക്ഷയൊരെഷവൃഷ്ണയൊവാവംക്ഷണെപിവാ॥

൭൨- തത്രാവ്യക്തൊഷ്ഠാജംഘായാഃപൃഷ്ഠഭാഗെസജായതെ।
പാൎഷ്ണ്യൊൎവ്വാപ്യശീഘ്രപാകശ്ചചൎമ്മാവദരണാന്വിതഃ॥

പുളിങ്കുരുവിൻെറവലിപ്പത്തൊടുംനിറത്തൊടുംകൂടിയ പുളക

ങ്ങളും അതിനച്ചുറവും നീരും തലക്കും കണ്ണിന്നും പുകച്ചിലും വേദനയും കണ്ടാൽ പുളിങ്കുരുക്കരപ്പനെന്നറിക. ചിലക്ക ഈ വ്യാധി ആദിയിൽ മൂദ്ധാവിങ്കലൊ പിൻകഴുത്തിൽ ഞരമ്പുകളിന്മേലൊ കക്ഷങ്ങളിലോ പുറത്തൊ ഒടിയിലൊ കാലിന്റെ മുട്ടുകൾക്കുതാഴെ പൃഷ്ഠഭാഗങ്ങളിലോകാലിന്റെമടമ്പുകളിന്മേലൊകാണാം ഉടനെ പഴുക്കുകയും തൊലി വിള്ളുകയും ചെയ്യും.

പുളിങ്കുരുക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൫൦. മഞ്ജിഷ്ഠാവിരളാമൂലപാന്തീമൂലവല്കലൈഃ।
നാളികേരസ്യദുഗ്ദ്ധേനപിഷ്ടൈല്ലേപൊത്രശസ്യതെ॥

മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, കഞ്ഞികൊട്ടകത്തിൻവേര, തെച്ചിവേരിന്മേൽതൊലി, ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിൽഅരച്ചുതേക്കുക. പുളിങ്കുരുക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ത്രിഫലാപിചുമന്ദാദി കഷായം)

൫൧. ത്രിഫലാപിചുമന്ദത്വഗ്യഷ്ടിക്ഷീരിദ്രുവല്കലൈഃ॥
സിദ്ധഃകഷായൊമധ്വാഢ്യശ്ചിഞ്ചാപാകവിനാശനഃ।

ത്രിഫല, വേപ്പിൻതൊലി, എരട്ടിമധുരം, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ചു തേൻ മേപ്പൊടി ചേത്തു സേവിപ്പിക്ക. പുളിങ്കുരുക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ശാരിബാഖദിരാദി കഷായം)

൫൨. ശാരിബാഖദിരൊശീരമധുകാംഭോദചന്ദനൈഃ। വാശാപടൊലസംയുക്തൈഃകഫാഥശ്ചമധുമാൻഹിതഃ॥

നന്നാറിക്കിഴങ്ങു, കരിങ്ങാലിക്കാതല, രാമച്ചം, എരട്ടിമധുരം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങു, ചന്ദനം, ആടലോടകത്തിൻവേര, പടോലം, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തെൻ മേപ്പൊടി ചേത്തു സേവിപ്പിക്ക. പുളിംകുരുക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(അസനാദി തൈലം)

൬൦. അസനാഭീരുയഷ്ട്യാഹ്വഗ്ളൂചീവില്വസാധിതെ।
ക്വാഥെബലാദ്വയാംഭോദരാസ്നാസരളചന്ദനൈഃ॥
൬൧. കടുകാദാരുമഞ്ജിഷ്ഠാതക്കൊലമൃഗനാഭിഭിഃ।
ത്വക്കുന്ദുരുഷ്കസ്പൃക്കൈലാകാരവീപത്രചൊരകൈഃ॥
൬൨. കല്കിതൈന്നാളികേരസ്യസ്നേഹസ്തിലജഏവവാ।
സിദ്ധൊഭ്യംഗെഹിതശ്ചാത്രത്രിഫലാമധുകൈശ്ചവാ।

വേങ്ങക്കാതല, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, എരട്ടിമധുരം, ചിററമൃത കൂവളത്തിൻവേര, ഇവ കഷായംവെച്ച കുറുന്തോട്ടിവേര, ഊര കത്തിൻവേര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, അരത്ത, ചരളം, ചന്ദനം, കടുകരോഹിണി, ദേവതാരം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, തക്കോലപ്പൊട്ടിൽ, മെരുകിൻചട്ട, എലവംഗത്തൊലി, കുന്തുരുക്കം, നാന്മുകപ്പുല്ല, എലത്തരി, കരിഞ്ചീരകം, പച്ചില, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെത്ത കാച്ചിയരിച്ച തേപ്പിക്ക. പുളിംകുരുക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ശാരിബാദി തൈലം)

൱൫. ശാരിബാമധുകാംഭോദബലാദെവദ്രുസാധിതെ।
കഷായെകിംശുകാനന്താഹരിപുച്ഛീരസാന്വിതെ
൱൬. കല്കൈസ്ത്രിജാതകോശിരകുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വചന്ദനൈഃ॥
കുചന്ദനനതസ്പൃക്കാരാസ്നാശൈലെയവാരിഭിഃ॥
൱൭. സംസിദ്ധൊനാളികേരസ്യസ്നേഹസ്തിലജഎവവാ।
പാനെഭ്യംഗെചശസ്തോസ്യസുതരാമന്ത്യദുഷ്കതവൽ॥

നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, എരട്ടിമധുരം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കുറുന്തോട്ടിവേര, ദേവതാരം, ഇവ കഷായംവെച്ച അതിൽ കരുമുരുക്കില, കറുക, പുവ്വരശിൻതളിര ഇവററിൻനീർ ചേത്ത എലത്തരി, എലവംഗത്തൊലി, പച്ചില, രാമച്ചം, കൊട്ടം, എരട്ടിമധുരം, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, തകരം, നാന്മുകപ്പുല്ല, അരത്ത,കന്മതം,ഇരുവേലി ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയോഎണ്ണയോചേത്ത കാച്ചിയരിച്ചതേപ്പിക്കയും സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക. എന്നാൽ പുളിംകുരുക്കരപ്പൻ ശമിക്കും. ഇനി വേണ്ടുന്നതൊക്കയും അത്തിക്കാക്കരപ്പന്ന പറഞ്ഞതുപോലെ ചെയ്ക.

൱൮. വ്രണവൽപാകബാഹുല്യെസർവ്വംതസ്യചികിത്സിതം।
പ്രയുഞ്ജ്യാൽസർവ്വദാപാകാദ്രക്ഷെത്തദുചിതൌഷധൈഃ।

അധികമായി പഴുപ്പുണ്ടായാൽ വ്രണചികിത്സയിൽ പറകപ്പെടുന്നതൊക്കയും ചെയ്ക. അതാത ഔഷധങ്ങളെക്കൊണ്ട പഴുപ്പ അധികമാകാതെ നിർവ്വഹിക്കുന്നത നല്ലതാകുന്നു.

വള്ളിക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൱൯. ശാലിതണ്ഡുലസംസ്ഥാനൈർവ്വിസ്ഫോടൈരാചിതസ്തനുഃ
ദ്രാഘിഷ്ഠഃകുടിലൊവല്ലിവിസർപ്പൊവല്ലിവത്സ്മൃത।

അരിപ്രമാണത്തിലുള്ള പുളകങ്ങളോടുകൂടി കനംകുറഞ്ഞ നീ

ണ്ട ചിലവളുവോടുകൂടി കാണപ്പെടുന്ന നീര വള്ളിക്കരപ്പനെന്നറിക.

വള്ളിക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൯൭. നാളികേരസ്യദുഗ്ദ്ധേനപിഷ്ടാബ്ദകുളവല്കലം।
യദ്വാവർണ്ണവതീദന്ദാംലിംപെദത്രമുഹുർമ്മുഹുഃ॥

തേങ്ങാപ്പാലിൽ എരിഞ്ഞിരെത്തൊലിയോ വെണ്ണാടത്തൊലി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഇവയൊ അരച്ചുതേക്കുക. വള്ളിക്കരപ്പൻശമിക്കും.

൯൮. അഥവാവിരളാമൂലമധുകാക്ഷാസ്ഥിശാരിബാഃ। നാളികേരസ്യദുഗ്ദ്ധേനപിഷ്ടാലിംപെത്സതോയദാഃ॥

അല്ലായെങ്കിൽ കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻവേര, എരട്ടിമധുരം, താന്നിക്കക്കുരു, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഇവ തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതെക്കുക.

(യഷ്ട്യാഹ്വാദികഷായം)

൯൯. യഷ്ട്യാഹ്വാപൂലീശമ്യാകഭ്രനിംബവൃഷപത്മകൈഃ।
കൈശികീകുഫളീപുഷ്പവിരളാമൂലവല്കലൈഃ॥

൧൦൦. നിംബചന്ദനമൂർവ്വാബ്ദവൈരിമൂലൈശ്ചസാധിതഃ।
കഷായൊമാക്ഷികൊപെതഃപെയസ്തസ്യാശുശാന്തയെ॥

എരട്ടിമധുരം, നീത്തുരിവേര, കൊന്നവേരിമ്മേൽതൊലി, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, ആടലോടത്തിൻവേര, പതിമുകം, മാശിക്ക തെങ്ങിൻപൂക്കുലയരി, കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻ വേരുമ്മൽതൊലി വേപ്പിൻതൊലി, ചന്ദനം പെരുംകുരുമ്പവേര, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഏകനായകത്തിൻവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തേൻമേപ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്ക. വള്ളിക്കരപ്പൻ ഉടനെ ശമിക്കും.

(നീപത്വഗാദി കഷായം)

൧൦൧. നീപത്വക്ത്രിഫലാവാശാപടൊലഖദിരാംബദൈഃ।
പാരന്തീപുഷ്പതുല്യാംശൈഃക്വാഥശ്ചമധുമാൻഹിതഃ॥

കടമ്പിൻതൊലി, ത്രിഫല ആടലോടത്തിൻവേര, പടൊലം, കരിങ്ങാലിക്കാതല, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവസമം ഒക്കക്കൂടിയെടത്തോളം തെച്ചിപ്പൂവു ഇങ്ങിനെകൂട്ടി കഷായംവെച്ചതെൻ മേപ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്ക. വള്ളിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(അഷ്ടപല്ലവ തൈലം)

ന്മ. പിപ്പലെന്ദ്രലതാദൂർവ്വാസുഷവീവിരളാളിനാം।
ജംബൂശാബരയൊന്നവ്യപ്ലൂദെഭ്യസ്സംഭൃതെരസെ॥
രര്‍. ദാരുവർണ്ണവതീയുഗ്മവിളംഗഹിമയഷ്ടിഭിഃ।
ത്രിഫലാചോരതക്കൊലമാംസീഭിശ്ചപ്രസാധിതഃ॥
ദെ. സ്നേഹൊത്രനാളികേരസ്യപ്രശസ്തസ്തിലജൊപിവാ
പാനെചാഭ്യഞ്ജനെചാപിധാത്ര്യംഭൊമൂദ്ധ്നഉക്ഷണെ॥

അരയാൽ, ഉഴിഞ്ഞ, കറുക, പുല്ലാനി, കഞ്ഞിക്കൊട്ടകം കഞ്ഞുണ്ണി, ഞാറ, പാച്ചൊററി ഇവററിൻ കൂമ്പിൻനീരിൽ ദേവതാരം, വെണ്പാടത്തൊലി, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, വിഴാലരി ചന്ദനം, എരട്ടിമധുരം, ത്രിഫല, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, തക്കൊല പുട്ടിൽ, മാഞ്ചി ഇവ അരച്ച കലക്കി വെളിച്ചണ്ണയൊ എണ്ണയൊചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്കയും തെപ്പിക്കയും ചെയ്ക എന്നാൽ വള്ളിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും. തലയ്ക്ക നെല്ലിക്കവെള്ളം പകരുകയും ചെയ്ക.

ന്നെ. അഷ്ടപല്ലവസംജ്ഞന്തുതൈലമെതദനുത്തമം। പ്രായഃ
പൈത്തെഷുസൎവ്വേഷു പ്രയോജ്യംഭിഷജോവിദുഃ॥

അഷ്ടപല്ലവമെന്ന പേരോടുകൂടിയ ഈ തൈലം ഏററവും ഉത്തമമാകുന്നു. പിത്തവിസൎപ്പങ്ങൾക്ക എല്ലാററിന്നും പ്രായെണ ഇതുതന്നെ മതിയെന്ന വളരെവൈദ്യന്മാൎക്ക സമ്മതവുമുണ്ട.

(ദ്രോണാഷ്ടമതൈലം)

ൈ. അമൃതാകദളീകന്ദവെത്രാംകുരവരീനിശാ । ശിതികിംശുകനിർഗ്ഗുണ്ഡീഔദ്രൊണഞ്ചാപ്യസിതംശനൈഃ
വ്യ. സമ്മൎദ്ദ്യൊലൂഖലെതെഭ്യസ്സ്വരസെപടപീഡനാൽ।
സംഭൃതെചൊരയഷ്ട്യാഹ്വഖദിരൊശീരചന്ദനൈ॥
ശാരിബാസരളസ്പൃക്കാലവംഗനതദാരുഭിഃ

ൻ. ശൈലെയകുഷ്ടമാംസീഭിസ്സിദ്ധഃകെരഫലൊത്ഭവഃ। സ്നേഹസ്തദ്വത്തിലാനാംവായൊജ്യഃപൂൎവ്വാധികൊഗുണൈഃ॥
ൗാ. എഷദ്രൊണാഷ്ടമൊനാമകപാലാശ്സിചെഷ്യതെ।
ശിരശ്ശൂലെചഖാലിത്യെപാലിത്യെചഹിതഃപരം॥

ചിററമൃത, കദളിവാഴക്കിഴങ്ങ, ചൂരൽതളിര, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, പച്ചമഞ്ഞൾ, കരുമുരുക്കില കരുനൊച്ചിയില, കരുന്തുമ്പയില ഇവററിൻനീരിൽ കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ എരട്ടിമധുരം, കരിങ്ങാലിക്കാതല, രാമച്ചം, ചന്ദനം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ചരളം, നാന്മ

കച്ചൂല്ലം, എലവംഗത്തൊലി, തകരം, ദേവതാരം, കന്മതം, കൊട്ടം, മാഞ്ചി ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തേപ്പിക്കുകയും സേവിപ്പിക്കുകയും ചെയ്ക. വള്ളിക്കരപ്പൻ, കപാലാൎശ്ശസ്സ, തലവേദന, തലയിലെ രോമം കൊഴിക. നര ഇവ ശമിക്കും. പിത്തവിസൎപ്പങ്ങൾക്കു ഒക്കയും പറ്റുന്നതാകുന്നു.

(ഹയഗന്ധാദിതൈലം)

വൃ൧. ഹയഗന്ധാശിരീഷത്വഗ്ബലാദ്വശ്ചദ്രുവല്കജൈ ।
നിഷ്ഠ്വാഫേദാരുമഞ്ജിഷ്ഠാചോരചന്ദനയഷ്ടിഭിഃ ॥

വൃ൨. രാസ്നാഫലത്രയൈലാത്വക്പത്രാഗരുശിലോത്ഭവൈഃ ।
സിദ്ധസ്നേഹമധഃകായസ്യാഭ്യംഗാൎത്ഥംചകല്പയെൽ ॥

അമുക്കുരം, നെന്മേനിവാകത്തൊലി, കുറുന്തോട്ടിവേര, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച ദേവതാരം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, ഇരട്ടിമധുരം, അരത്ത, ത്രിഫല, ഏലത്തരി, ഇലവംഗത്തൊലി, പച്ചില, കന്മതം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച കഴുത്തിന്ന താഴെ എല്ലാടവും തേപ്പിക്ക. വള്ളിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

വൃ൩. ബലൊശീരനിശാസിദ്ധംയഥാക്ഷീരിത്വചാശൃതം।
അധഃകായസ്യതത്ശ്രേഷ്ഠമംഭശ്ചസ്നാനകൎമ്മണി ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, രാമച്ചം, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, ഇവയിട്ട വെള്ളം തിളപ്പിച്ച മെലൊഴിക്കുക. അല്ലാ എങ്കിൽ നാല്പാമരത്തിൻ തൊലി ഇട്ടിട്ടുമാവാം വള്ളിക്കരപ്പൻ ശമിക്കയും ചെയ്യും.

ചെങ്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

വൃ൪. ലോഹിതസ്ഫോടസംയുക്തൊലോഹിതോധികവേദനഃ ।
സദ്യോവിസൃത്വരശ്ശോഫൊവിസൎപ്പോലോഹിതാഹ്വയഃ॥

വൃ൫. വൎച്ചോഭേദോവമിശ്ശ്വാസശ്ശിരശ്ശൂലൊഗളഗ്രഹഃ ।
മൂത്രേരജസ്വലത്വംചതദാൎത്തസ്യോപജായതെ ॥

ചുവന്ന പുളകങ്ങളോടുകൂടിയതായി ചുവന്ന നിറത്തോടും അധികമായ വേദനയോടുംകൂടി ക്ഷണംകൊണ്ട ദേഹത്തിൽ വ്യാപിക്കുന്നതായി കാണപ്പെടുന്ന നീരിന്ന ചെങ്കരപ്പനെന്ന പേരാകുന്നു ആയത ഉണ്ടായാൽ അവന്ന വയറിളക്കുക. ഛ

ട്ടി, ഏക്കം തലവേദന, ഇറക്കിച്ചുടാഷ്ക, മൂത്രത്തിൽ ഊറല ഇ വയൊക്കയും ഉണ്ടായിരിക്കും.

ചെങ്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ
(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

വൃ൬. പാരന്തീമൂലവല്കാനിപിഷ്ടാലെപൊത്രശസ്യതെ।
നാളികേരസ്യദുഗ്ദ്ധേനയദാവണ്ണവതീദ്വയം॥
തെച്ചിവേരുമ്മൽതൊലി തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക. അല്ലായെങ്കിൽ വെണ്ണാടത്തൊലി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഇവ തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചു തേക്കുക. ചെങ്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ദാവ്വീഖദിരാദികഷായം)

വൃ൭. ദാവ്വീഖദിരയഷ്ട്യാഹ്വാജീവന്തീപത്മകെസരൈഃ।
കാരവീസഹിതൈസ്സിദ്ധഃകഷായൊത്രമധുമാൻഹിതഃ॥
മരമഞ്ഞത്തൊലി, കരിങ്ങാലിക്കാതല, എരട്ടിമധുരം, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, താമരയല്ലി, കരിഞ്ചീരകം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച തേൻ മെമ്പ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്ക. ചെങ്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ജപാമൂലാദികഷായം)

വൃ൮. ജപാമൂലജയാദന്ദമുസ്താക്ഷീരിദ്രുവല്കലൈഃ।
സിദ്ധഃകഷായോമധ്വാഢ്യോലോഹിതസ്യനിസൂദനഃ॥
വെളുത്തചെമ്പരുത്തിവേര, മുഞ്ഞവേര, കടുക്ക, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, നാല്പാമരത്തിൻ തൊലി ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ച തേൻ മേമ്പ്പൊടി ചേത്ത സേവിപ്പിക്ക. ചെങ്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(കതകാദി കഷായം).

വൃ൯. കതകാളക്ജീവന്തീവിരളാമൂലവല്കലൈഃ।
പാരന്തീപുഷ്പദാവ്വ്യബ്ദമഞ്ജിഷ്ഠാഗോപികായുതൈഃ॥
൩൦. സംസിദ്ധോമാക്ഷികൊപെതഃപീതഃപ്രാതന്നിയച്ഛതി।
സവ്വലക്ഷണസംപന്നംലൊഹിതംദിവസൈസ്ത്രിഭിഃ॥
തേററാമ്പരല, തെക്കടവേര, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, കഞ്ഞിക്കൊട്ടത്തിൻവേരുമ്മൽതൊലി, തെച്ചിപ്പൂവ്വ, മർമഞ്ഞത്തൊലി മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച തെൻ മേമ്പ്പൊടിചേത്ത രാവിലെ സേവി

പ്പിക്ക. ലക്ഷണങ്ങളൂടെ തികവോടുകൂടിയ ചെങ്കരപ്പൻ മൂന്നു ദിവസംകൊണ്ടു ശമിക്കും.

(വിലാദി തൈലം)

൩൫. വിലാധാത്രീബലായഷ്ടിഖദിരാമരദാരുഭിഃ ।
സവ്വതുല്യാമൃതാഖണ്ഡൈഃകാഥൈ സിദ്ധെസുകല്ക്കിതൈഃ ।
൩൬. ചന്ദനദ്വയയഷ്ട്യാഹ്വശാരിബോശീരവാരിഭിഃ ।
കുമുദൊൽപലകന്ദാബ്ജവിസകെസരസംയുതൈഃ ।
൩൭. സമമൂച്ഛാരസസ്സിദ്ധസ്സ്നേഹഃകെരഫലൊത്ഭവഃ ।
തിലജൊവാപ്രശസ്തൊത്രപാനാഭ്യഞ്ജനകൎമ്മണോഃ।

കൂവളത്തിൻവേര, നെല്ലിക്ക, കുറുന്തോട്ടിവേര, എരട്ടിമധുരം, കരിങ്ങാലിക്കാതല, ദേവതാരം ഇവ സമം ഒക്കക്കൂടിയെടത്തോളം ചിററമൃത ഇങ്ങിനെകൂട്ടി കഷായംവെച്ച ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, എരട്ടിമധുരം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, രാമച്ചം, ഇരുവേലി, ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ, ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങ, താമരവളയം, താമരയല്ലി ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേൎത്ത അതിനൊടുസമമായി കറുകനീരും ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്കയും തേപ്പിക്കയും ചെയ്ക. ചെങ്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ക്ഷീരിവൽക്കാദിതൈലം)

൩൮. ക്ഷീരിവല്ക്കനിശൊശീരലാക്ഷാവൎണ്ണവതീദ്വയൈഃ।
സിദ്ധെകഷായെമഞ്ജിഷ്ഠാമധൂകമധുകാഞ്ജനൈഃ।
൩൯. ഏലാസരളനാഗാഹ്വമാംസീചന്ദനഗൈരികൈഃ।
ഫലത്രയനിശായുഗ്മഹയഗന്ധാനഖാംബുദൈഃ സ്ഥൌ
ണെയകിണിഹീബീജനതചൊരകദാരുഭിഃ।
൪൦. നീലീനീലൊൽപലാംഭോജകെസരൈശ്ശാവകല്ക്കിതൈഃ। സംസിദ്ധൊനാളികേരസ്യസ്നേഹസ്തിലജഏവവാ॥
൪൧. ഹ്രസ്വനൌദനനിസ്രാവസമാംശപരിവാചിതഃ।
അഭ്യഞ്ജനാദധഃകായെലൊഹിതംഹരതിദ്രുതം ॥

നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, വരട്ടമഞ്ഞൾ, രാമച്ചം, കൊലരക്ക, വെണ്പാടത്തൊലി, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, ഇരിപ്പക്കാതല, എരട്ടിമധുരം, അഞ്ജനക്കല്ല, ഏലത്തരി, ചരളം, നാകപ്പൂവ്വ, മാഞ്ചി, ചന്ദനം, കാവിമണ്ണ, ത്രിഫല, വരട്ടമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, അമുക്കുരം, നാഖണം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, തൂണിയാങ്കം, കടലാടിയരി, തകരം, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, ദേവതാരം, അമരിവേര, ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങ താമരയല്ലി ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയോ എണ്ണയോ

ചേൎത്തഅതിനോടസമം തലെനാളത്തെകഞ്ഞി വറുക്കൂടാതെ ഊററിക്കൂട്ടി കാച്ചിയരിച്ച കഴുത്തിന്നുകീഴ എല്ലാടവും തേപ്പിക്ക. ചെങ്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൯൭. പാരന്തീപത്രസംസിദ്ധമംഭസ്സൎവ്വാംഗസെചനെ।
പ്രശസ്തംതത്രഭദ്രശ്ചദ്രുവല്കലെനാഥവാശൃതം॥

തെച്ചിയിലയിട്ട വെള്ളംവെച്ച തലയിലും മേലും പകൎന്ന കുളിപ്പിക്കുക. അല്ലായെങ്കിൽ നാല്പാമരത്തിൻതൊലിയിട്ടിട്ടുമാം. ഇവ ചെയ്താൽ ചെങ്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

പവിഴക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൯൮. തുംഗാതാമ്രതനുസ്ഫൊടപരീതൊംഗഇതസ്തതഃ।
ശൊഫൊനാത്യുന്നതസ്താമ്രഃപ്രവാളൊനാധികവ്യഥഃ॥

ഉയൎന്ന ചുവന്ന നിറത്തോടക്കൂടിവൃത്താകാരങ്ങളായ പുളകങ്ങളുടെ നാലുപുറവും വ്യാപിച്ച ശരീരത്തിൽ അവിടവിടെ ചുവന്ന കാണപ്പെടുന്ന നീര പവിഴക്കരപ്പനെന്നറിക. ആ നീരിന്ന വളരെ വേദന ഉണ്ടാകയുമില്ല.

പവിഴക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൯൯. രക്താശ്വമാരപുഷ്പാണിപിഷ്ട്വാതുദധിമസ്തുനാ।
ആദൌതത്രപ്രദിഹ്യന്തെലെപൊനാളികെരൊദകെനവാ।

ചുവന്ന അലരിപ്പൂവ്വ തയിർവെള്ളത്തിലൊ ഇളനീർവെള്ളത്തിലൊ അരച്ചുതേക്ക. പവിഴക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൧൦൦. ത്വചൊവാഹെമദുഗ്ധസ്യവല്ലീവത്യാസ്ത്വചൊപിവാ।
നാളികേരസ്യദുഗ്ധേനപിഷ്ട്വാവാലെപഇഷ്യതെ।

അത്തിത്തൊലിയൊ വെണ്പാടത്തൊലിയൊ തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കയുമാം.

(ബൃഹത്യാദികഷായം)

൧൦൧. ബൃഹതീശാരിബാനിംബപടൊലൊശീരചന്ദനൈഃ।
സത്രായമാണാദാൎവ്വീകൈൎമ്മധ്വാഢ്യഃകാഥഇഷ്യതെ

ചെറുവഴുതിനവേര, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, വേപ്പിൻതൊലി, പടോലം, രാമച്ചം, ബ്രഹ്മി, മരമഞ്ഞത്തൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച തേൻ മെമ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. പവിഴക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(മുസ്താപർപ്പടകാദി കഷായം)

൧൦൩- മുസ്താപർപ്പടകാരിഷ്ടപടോലകടുകാവൃഷൈഃ।
രാസ്നീയവാഷഭ്രൂനിംബകൃഷ്ണാകടചചന്ദനൈഃ॥
൧൦൪- ത്രായന്തീശാരിബാപാഠാവിശാലാമൂലസംയുതൈഃ।
സിദ്ധഃ കഷായശ്ച മധ്വാഢ്യഃ പ്രവാളകവിനാശനഃ॥

മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പർപ്പടകം വെപ്പിൻതൊലി പടൊലം കടുകരോഹിണി ആടലോടകത്തിൻവെര മരമഞ്ഞൾത്തൊലി കൊടുത്തൂവ്വവെര പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരിന്മെൽതൊലി തിപ്പലി കടുകപ്പാലയരി ചന്ദനം ബ്രഹ്മി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ പാടക്കിഴങ്ങ കാട്ടുവെള്ളരിവെര ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച തെൻമെമ്പൊടിചെർത്ത സെവിപ്പിക്ക- പവിഴക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(നളദാദി തൈലം)

൧൦൫- നളദാസനദെവദ്രുബലായഷ്ടിവരീശൃതെ।
തൊയെവിളംഗമഞ്ജിഷ്ഠാകുന്ദുരുത്രിഫലത്രയൈഃ॥
൧൦൬- കല്ക്കൈർന്നാളികെരസ്യ സ്നെഹസ്സിലജ എവവാ।
സിദ്ധൊഭ്യംഗെ ഹിതസ്സൊസ്യസ്നാനെ ധാത്രീ ഗദാംബു ച॥

രാമച്ചം വെങ്ങക്കാതല ദെവതാരം കുറുന്തോട്ടിവെര എരട്ടിമധുരം ശതാവരിക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച വിഴാലരി മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി കുന്തുരുക്കം ത്രിഫല ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എള്ളെണ്ണയൊ ചെർത്ത കാച്ചി അരിച്ച തലയിൽതെപ്പിക്ക- അഷ്ടവല്ക്കതൈലം മെൽതെപ്പിക്ക- നെല്ലിക്കയും കൊട്ടവുമിട്ട വെള്ളംവെച്ച അതുകൊണ്ട കുളിപ്പിക്കുക- ഇവചെയ്താൽ പവിഴക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

തളികക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൧൦൭- മധ്യനിമ്നോന്നതാമൃദ്വൈ ലസ്സംഗപ്രാന്തെഷു ശാരുണൈഃ। വിസ്ഫോടൈരനചിതശ്ശോഫശ്ശരാവകളദാഹൃതഃ॥

നടുകുഴിഞ്ഞ അടിയിൽ കനത്തൊടും വക്കിന്ന ഉയർച്ചയൊടു കൂടിയ പൊളുകങ്ങളാൽ അധികമായ പഴുപ്പൊടു കൂടിയും അതുകളുടെ പുറവം നീരും ഇങ്ങിനെ കണ്ടാൽ ആയത തളികക്കരപ്പനെന്ന അറിക.

തളികക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതെപ്പാൻ)

൧൦൮- അർക്കരാഗസ്സയഷ്ട്യാഹ്വം പിഷ്ടാ ലിമ്പെന്മുഹുർമ്മു

ഹ്ഃ। നാളികേരസ്യ ദുഗ്ധേന ശരാവസ്യ പ്രശാന്തയേ॥
അക്കാരിതെങ്ങ എരട്ടിമധുരം ഇവ തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചു തേക്ക— തളികക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(പത്മകന്ദാദി കഷായം)

൱൯— പത്മകന്ദനിശായഷ്ടിപടോലകടുകാവൃഷൈഃ।
സിദ്ധഃ കഷായോ മധ്വാഢ്യശ്ശരാവകവിനാശനഃ॥
താമരക്കിഴങ്ങ വരട്ടുമഞ്ഞൾ എരട്ടിമധുരം പടൊലം കടുകരോഹിണി ആടലോടകത്തിൻവേര ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തേൻ മെമ്പൊടിചെൎത്ത സേവിപ്പിക്ക— തളികക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(വത്സകാദികഷായം)

൱൰— വത്സകൈലാവിളംഗാബ്ദധാന്യകാരിഷ്ടപർപ്പടൈഃ।
സവിശാലൈഃ കൃതഃ ക്വാഥോ മധുമാൻ ചരമിഷ്യതേ॥
കുടകപ്പാലയരി ഏലത്തരി വിഴാലരി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കൊത്തമ്പാലയരി വേപ്പിൻതൊലി പപ്പടം കാട്ടുവെള്ളരിവേര ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ചു തേൻ മെമ്പൊടി ചെൎത്ത സേവിപ്പിക്ക— തളികക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ഖദിരാംബുധരാദികഷായം)

൱൰൧— ഖദിരാംബുധരേന്ദ്രദ്രുപാരന്തികസുമൈഃ കൃതഃ।
യുക്തോ ഗുഗ്ഗുലുചൂൎണ്ണേന ശരാവകനിബർഹണഃ॥
കരിങ്ങാലിക്കാതല മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ നീർമരുതിൻതൊലി തെച്ചിപ്പൂവ ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ചു ഗുഗ്ഗുലു മെമ്പൊടിചെൎത്ത സേവിപ്പിക്ക— തളികക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ബലാതിലകാദിതൈലം)

൱൰൨— ബലാതിലകദേവാഹ്വകൈതക്യസനസാധിതേ।
കഷായേ കഹളീപുഷ്പധാത്രീദൂർവ്വാമൃതാരസൈഃ॥
൱൰൩— സംസ്കൃതേ കല്ക്കിതൈരേലാഛായയഷ്ട്യാഹ്വചന്ദനൈഃ।
മൂർവ്വാവന്നവതീഭദ്രചികങ്കതകചോരകൈഃ॥
൱൰൪— മഞ്ജിഷ്ഠാപത്മകോശീരസരളൈശ്ച പ്രസാധിതഃ।
നാളികേരോത്ഭവസ്നേഹസ്തിലജോ വാസ്യ ശസ്യതേ॥
കുറുന്തോട്ടിവേര മയിലെള്ളിൻതൊലി ദേവതാരം പൂക്കൈതയുടെ വെങ്ങക്കാതല ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ചു അതിൽ

തെങ്ങിൻപൂക്കുലയരി പച്ചനെല്ലിക്ക കരക ചിററമൃത ഇവ ററിൻനീർചെൎത്ത ഏലത്തരി ചിററെലം എരട്ടിമധുരം ചന്ദനം പെരുംകുരുമ്പവേര വെണ്ണൊട്ടത്തൊലി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ വെയ്യങ്കതവേരിന്മേൽതൊലി കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി പതിമുകം രാമച്ചം ചരളം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തെപ്പിക്ക- തളികക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(കൃഷ്ണമുഞ്ജാദിതൈലം)

൫൮– കൃഷ്ണമുഞ്ജാസനന്യഗ്രോധബദരീപല്ലവൈ വാത്ഥ്യതേ।
സ്വരസൈസ്സമധുകാംഭോദവികങ്കതഫലത്രയൈഃ॥
൫൯– ചതുൎജ്ജാതകചോരാശ്വഗന്ധാസരളചന്ദനൈഃ।
ശ്രീവേഷ്ടകജടാദാരുനതരോഫണികാഞ്ജനൈഃ॥
൬൦– ശാരിബാഗുരുകുഷ്ഠൈശ്ചകല്കൈസ്തൈലംപ്രസാധിതം।
നാളികേരോത്ഭവസ്നേഹസ്സിലജ്ഝാവാമഹിതഃ പരം॥

കാരിങ്ങത്തളിര വെങ്ങത്തളിര നീർമരുതിൻതളിര ചന്തത്തളിര ഇവററിൻനീരിൽ എരട്ടിമധുരം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ വൈയങ്കതവേരുമ്മൽതൊലി ത്രിഫല ഏലത്തരി ഏലവംഗത്തൊലി പച്ചില നാഗപ്പൂവ്വ കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ അമുക്കുരം ചരളം ചന്ദനം തിരുവട്ടപ്പശ മാഞ്ചി ദേവതാരം തകരം കടുകരൊഹിണി അഞ്ജനക്കല്ല നന്നാറിക്കിഴങ്ങ അകില കൊട്ടം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തെപ്പിക്ക- തളികക്കരപ്പൻ ശമിക്കും മുൻപറഞ്ഞ തൈലത്തെക്കാൾ ഇത ഗുണാധിക്യമുള്ളതാകുന്നു.

൬൧– വിളംഗകൊങ്കമഗേസ്യസപ്തസാരം പ്രയോജയേൽ।
സ്നാനാംഭോബദരീപത്രജരൽപനസവല്കവൽ॥

മെലൊക്ക വിഴാലരിക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞ സപ്തസാരതൈലം തെപ്പിക്ക- ലന്തയിലയും പുലാവിന്റെ താന്നെ അടൎന്ന തൊലിയുമിട്ട വെള്ളംവെച്ച അതുകൊണ്ട കുളിപ്പിക്ക- ഇവയൊക്കയും ചെയ്താൽ തളികക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

മാംപൂക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൬൨– ചൂതപല്ലവസങ്കാശശ്ചൂതപുഷ്പസമപ്രഭഃ।
സ്ഫോടൈസ്ത്രിദോഷസാലാഢ്യോ വിസൎപ്പ ഇതി സമ്മതഃ॥

മാവിൻതളിരിന്റെ നിറംപൊലെയുള്ള നിറത്തൊടും മാവിൻപൂവിന്റെ നിറംപൊലെയുള്ള നിറത്തൊടുംകൂടിയ പുളകങ്ങളൊടുംകൂടിയ നീര മാമ്പൂക്കരപ്പനെന്നറിക.

മാമ്പൂക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതെപ്പാൻ)

൧൨൦– ശുഷ്കാഃക്ഷീരിത്വചഃപിഷ്ടാഃസ്തന്യേനാദൌചിലെപനം।
പ്രശസ്തന്നാളികെരസ്യപയസാവാരസാളകെ॥

മാമ്പൂക്കരപ്പന്ന ആദിയിൽ നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ഉണക്കി തയിർവെള്ളത്തിലൊ തെങ്ങാപ്പാലിലൊ അരച്ചു തെക്കുക. എന്നാൽ ശമിക്കും.

(നിശാവിശാലാദികഷായം)

൧൨൧– നിശാവിശാലാത്രായന്തീശമ്യാകത്വഗ്ഘനനാൽപകൈഃ।
സിദ്ധഃകഷായഃപെയൊത്രമാക്ഷികെണസമന്വിതഃ॥

വരട്ടുമഞ്ഞൾ കാട്ടുവെള്ളരിവെര ബ്രഹ്മി കൊന്നവെരുമ്മൽതൊലി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തെൻ മെമ്പൊടിചെൎത്തു സെവിപ്പിക്ക— മാമ്പൂക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(വൃശ്ചികാല്യാദികഷായം)

൧൨൨– വൃശ്ചികാളീബലാദാരുശാരിബാരജനീദ്വയൈഃ।
സപടൊലൈഃകൃതഃക്വാഥൊയദാമധുസിതാന്വിതഃ॥

തെക്കടവെര കരുന്തൊട്ടിവെര ഊരകത്തിൻവെര നന്നാറിക്കിഴങ്ങ വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾതൊലി പടൊലം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തെനും പഞ്ചസാരയും മെമ്പൊടി ചെൎത്തു സെവിപ്പിക്ക— മാമ്പൂക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ദ്രൊണദൂൎവ്വാദിതൈലം)

൧൨൩– ദ്രൊണദൂൎവ്വാവരീകന്ദമുംഗധാത്ര്യമൃതാരസൈഃ।
മുസ്താസരളയഷ്ട്യാഹ്വഫലത്രയസുരാഹ്വയൈഃ॥
൧൨൪– സചന്ദനതുടീകുഷ്ഠസലിലൊശീരചാരകൈഃ।
നാളികെരൊത്ഥവസ്നഷൂസ്സിദ്ധൊസ്യതിലജൊപിവാ॥
൧൨൫– ഖൊജ്യാംഭ്യംഗെശിരസ്യംഗെമഞ്ജിഷ്ഠാശാരിബാംബുദൈഃ। സിദ്ധഞ്ചക്ഷീരിനിഷ്ക്വാഥൈസ്സെകംബാലമലീമസം॥

കരുന്തുമ്പ കറുക ശതാവരിക്കിഴങ്ങ കഞ്ഞുണ്ണി പച്ചനെല്ലിക്ക ചിററമൃത ഇവററിൻനീരിൽ മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ചരളം ഏരട്ടിമധുരം ത്രിഫല ദെവതാരം ചന്ദനം ഏലത്തരി കൊട്ടം ഇരുവെലി രാമച്ചം കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തെപ്പിക്ക- മെലെക്ക നാല്പാമരത്തിൻതൊലി കഷായം വച്ച അതിൽ മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവ അരച്ച കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചി ആയതതെപ്പിക്കുക- വെള്ളിയിലത്തിന്റെ വെളുത്ത ഇലയിട്ട വെള്ളം വച്ച അതിൽ കുളിപ്പിക്കുക- എന്നാൽ മാംവൂക്കരപ്പൻ ശമിക്കും-

ചിടക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൨൬൩- സിരാനുഗാമീശോഫസ്തന്വീയാനായതോൽഗ്ഗദഃ।
ഖരമഞ്ജരികാബീജസദൃശൈസ്സ്ഫോടകൈശ്ചിതഃ॥
൨൬൪- ശിരോവിനാമഹൽപാദകരദാഹവ്യഥാവഹഃ।
ശോഫോനീലാരുണോത്രസ്യാജ്ജടിലസ്സ്വരസാദകൃൽ॥

ഞരമ്പുവഴിക്ക നീര കാണുകയും ആ നീര കനം കുറഞ്ഞ നീണ്ട രൂപമായി തീരുകയും അതിന്മെൽ കടലാടിയുടെ അരിപൊലെ പുളകങ്ങൾ ഉണ്ടായി കാണുകയും ചെയ്താൽ ആയത ചിടക്കരപ്പനെന്നറിക- ഇതിന്ന ഇനിയും ലക്ഷണങ്ങൾ ഉണ്ട- മൂൎദ്ധാവ കഴിയുക ഹൃദയം ഉള്ളംകൈ ഉള്ളംകാൽ ഇവ ചുട്ടുനീറുക നീരിന്ന കറുപ്പും ചുവപ്പുംകൂടിയ നിറം ഒച്ചയുടെ അടവ ഇവയുമുണ്ടാകും-

ചിടക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചു തെപ്പാൻ)

൨൬൫- ജടിലംസൎപ്പിഷാഭ്യജ്യക്ഷുരകസ്യത്വചാസഹ।
ജപാമൂലംസമാപിഷ്യമസ്തുനാലെപയെന്മുഹുഃ॥

ചിടക്കരപ്പുണ്ടായാൽ നീരുള്ളെടത്തൊക്കെ നെയ്യ പുരട്ടി മയിലെള്ളിൻതൊലിയും വെളുത്ത ചെമ്പരുത്തിവെരുംകൂട്ടി തയിർവെള്ളത്തിലരച്ച കൂടക്കൂടെ പുരട്ടുക- എന്നാൽ ശമിക്കും-

(ഉശീരമധുകാദികഷായം)

൨൬൬- ഉശീരമധുകാമ്രത്വക്ഖദിരതൊയദൈഃ।
സപടൊലൈഃ കൃതഃ പെയഃ കഷായൊ മധുസിതാന്വിതഃ॥

രാമച്ചം എരട്ടിമധുരം തെക്കടവെര മരമഞ്ഞൾത്തൊലി കരിങ്ങാലിക്കാതല മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പടൊലം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തെനും പഞ്ചസാരയും മെമ്പൊടിചെൎത്തു സെവിപ്പിക്ക— എന്നാൽ ചിടക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ദാൎവ്വീവൃഷാദികഷായം)

൧൩൭— ദാൎവ്വീവൃഷാബ്ദഘന ബെന്നിംബതാഗസന്നാജ്ഞമെനഃ।
ശാരിബൊശീരസംയുക്തൈൎക്കരഥവാമധുസംയുതഃ॥

മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ആടലൊടകത്തിൻവെര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി വെപ്പിൻതൊലി വെങ്ങക്കാതല നീൎമരുതിൻതൊലി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ രാമച്ചം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തെൻ മെമ്പൊടി ചെൎത്തു സെവിപ്പിക്ക— ചിടക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(വത്സാദന്യാദിതൈലം)

൧൩൮— വത്സാദനീബലാമൂലമധുകാശ്മീൎയ്യകന്ദജൈ।
തിക്ത്വാഭിഷലനമഞ്ജിഷ്ഠാപത്മജാതകചൊരകൈഃ॥
൧൩൯— കല്ക്കിതൈൎന്നാളികെരസ്യസ്നെഹസ്തിലജഏവവാ।
അഭ്യംഗെശസ്യതെതസ്യവപുഷസ്വാപഷ്ടവത്മജം॥

ചിററമൃത കുറുന്തൊട്ടിവെര എരട്ടിമധുരം ശതാവരിക്കിഴങ്ങ ഇവ കഷായംവെച്ചു അതിൽ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി ഏലത്തരി ഏലവങ്ങത്തൊലി പച്ചില നാകപ്പൂവ്വ കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്തു കാച്ചിയരിച്ചു തെപ്പിക്കുക— കഴുത്തിന്നുകിഴ ശംഷ്ടവക്കും തെപ്പിക്കുക.

൧൪൦— സൈകെപാരന്തിഷാചത്രസ്ഥൗണെയാല്യാംസ്ത്രതംജലം।
യദ്വാക്ഷീരിദ്രുവല്കനശ്യാംസാമലകതാഥവാ॥

തെച്ചിയില തുണിയാങ്കം ഇവയിട്ടു വെള്ളംവെച്ചു അതിൽ കുളിപ്പിക്ക— അല്ലായെങ്കിൽ നാല്പാമരത്തിൻതൊലി നെല്ലിക്ക ഇവയിട്ടു വെള്ളംവെച്ചു അതിൽ കുളിപ്പിക്ക എന്നാൽ ചിടക്കരപ്പൻ ശമിക്കും,

മുൾക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൧൪൧— ജ്വരിതസ്യത്ര്യഹംപൂൎവ്വംശൊഫസ്സൎവ്വാംഗസന്ധിഷു।
പിടസ്സ്യാങ്കടെരാചിതൈകസ്തുകണ്ടകാരീവകണ്ടകീ॥

ആദിയിൽ മൂന്നുദിവസത്തെ പനിയും പിന്നെ അംശസ ന്ധികളിൽനിന്നും നീരുള്ളെടങ്ങളിൽ ചെറുതായി കുത്തുമുഖത്തൊ ടുകൂടിയ പൃളുകങ്ങളുമുണ്ടായാൽ ആയത മുൾക്കരപ്പനെന്നറിക.

മുൾക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതെപ്പാൻ)

൫൫- ന്യഗ്രോധസ്യത്വചഃശ്ലക്ഷ്ണാഃപിഷ്ടാശ്ശൌജലപനംമ
ഹുഃ। നാളികെരസ്യമൂലെശ്ചനകൢാൽകണ്ടകിനൊഥവാ॥
൫൬- വന്യവത്സ്യാസ്ത്വചഃസാകംമെസ്തുനാകരവീരജം।
കുസുമംവാജയാസ്ഥിനിവാരന്തിമൂലചമ്മണാ॥
പെരാലിന്റെതൊലി ഉണക്കി തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതെ ക്കുക- അല്ലായെങ്കിൽ വെണ്ണൊടത്തൊലി അലരിപ്പൂവ്വ ഇവ തയിർവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുതെക്കുക-- കടുക്കയൊടെ കുരുവും തെ ച്ചിവെരുമ്മൽതൊലിയും കൂടി മെൽപ്രകാരം അരച്ചുതെക്കുക- എന്നാൽ മുൾക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ചന്ദ്രാദികഷായം)

൫൭- ചന്ദ്രനൊവൃഷാംഭോദകാരവീയഷ്ടിചന്ദനൈഃ।
സവിശാലാമൃതായാഷ വിഷമപ്പുവെല്ലനെഃ॥
൫൮- സിദ്ധഃകഷായൊദധാദൃഃപായത്യാത്രസിതാന്വി
തഃ। അഥവാശാബിബാംഭോദക്ഷീരിവല്ലൂത്വിജാതകൈഃ॥
കാർകൊകിലരി ആടലൊടകത്തിൻവെര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കരിഞ്ചീരകം എരട്ടിമധുരം ചന്ദനം കാട്ടുവെള്ളരിവെര ചി റ്റമൃത കൊടുത്തൂവ്വവെര പാലത്തൊലി ഇവകൊണ്ടു കഷാ യംവെച്ച തെനും പഞ്ചസാരയും മെമ്പൊടി ചെർത്ത സെവിപ്പി ക്ക- അല്ലായെങ്കിൽ നന്നാറിക്കിഴങ്ങ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ നാ ല്പാമരത്തിൻ തൊലി ഏലത്തരി ഏലവംശത്തൊലി പച്ചില ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച തെനും പഞ്ചസാരയും മെമ്പൊ ടിചെർത്ത സെവിപ്പിക്ക എന്നാൽ മുൾക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ഐലെയകാദിതൈലം)

൫൯- ഐലെയകമധുകാംബുകരവീരദലൈസ്തഥാ।
രസെമധുകമൂർവ്വാബ്ദനിഷ്ഠതൈഃചന്ദനൈഃ॥
൬൦- സപത്രജ്ഞാതകൈസ്സിദ്ധസ്സ്നെഹഃകരഞ്ജലൊദ്ഭവഃ।
തിലജൊവാഥതൊഭ്യംഗെമൂർദ്ധ്നസ്യവരയാപിവഃ॥

മുക്കാപ്പീരകത്തില ഇരിപ്പയില ഇരുവെലിയില അലരിയില ഇവററിൻനീരിൽ എരട്ടിമധുരം പെരുംകുരുമ്പവെര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ചെറുവഴുതിനവെര കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം ഏലത്തരി ഏലവംഗത്തൊലി പച്ചില നാകപ്പൂവ്വ ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തലെക്ക തെപ്പിക്ക- മുൾക്കരപ്പൻ ശമിക്കും- ത്രിഫല കഷായംവെച്ച അതുതന്നെ അരച്ചുകലക്കി കാച്ചി തെപ്പിക്കയുമാം.

(അശ്വത്ഥവല്ക്യാദിതൈലം)

൱൬൧- അശ്വത്ഥവല്കശമ്യാകതാൎക്ഷ്യശിവതന്തുഭിഃ।
സിദ്ധെകഷായെമഞ്ജിഷ്ഠാജലസെവ്യാബ്ദയഷ്ടിഭിഃ॥
൱൬൨- സകുഷ്ഠചന്ദനൈസ്സിദ്ധസ്സ്നെഹഃകെരഫലൊത്ഭവഃ।
തിലജൊവാതനൊസ്മസ്യഹിതൊഭ്യംഗെവിശെഷതഃ॥

അരയാലിൻതൊലി കൊന്നത്തൊലി എരട്ടിമധുരം ശിവനാര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി ഇരുവെലി രാമച്ചം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ എരട്ടിമധുരം കൊട്ടം ചന്ദനം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച അത മെൽ തെപ്പിക്ക അഷ്ടവല്കവുമാം.

൱൬൩- സ്നാനെകിംശുകദാൎവ്വീതാൎക്ഷ്യധാത്രീഭിഃക്വഥിതംജലം।
ക്ഷീരിവല്കബലാസിദ്ധമഥവാതസ്യശസ്യതെ॥

കരുമരുക്കിൻതൊലി മരമഞ്ഞത്തൊലി നെല്ലിക്ക ഇവയിട്ട വെള്ളംവെച്ച അതിൽ കുളിപ്പിക്ക- ഇവ ചെയ്താൽ മുൾക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

പുള്ളിക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൱൬൪- ജ്വരിതസ്യാന്തരശ്ശൊഫസ്തനീയാനരുണശ്ചിതഃ।
അവഗാഢൈൎട്ടശംരക്തൈൎവ്വിന്ദുഭിൎവ്വിന്ദുമാലികാ॥

ആദിയിൽ പനിയും അതിന്റെശെഷം അകത്തനല്ലവണ്ണം വ്യാപിച്ച പുറത്തെക്ക വളരെ സ്പഷ്ടമാവാതെ അല്പംചുവപ്പൊട്ടുകൂടിയ നീരും അതിന്മെൽ നല്ല ചുവപ്പനിറത്തൊടുകൂടി പുതിയ പണപ്രമാണങ്ങളായി പരന്ന പുള്ളികളും കണ്ടാൽ ആയത പുള്ളിക്കരപ്പനെന്നറിക.

പുള്ളിക്കരപ്പന്റെചികിത്സാ

(അരച്ചുതെപ്പാൻ)

൱൬൫- ത്രിഫലാഫലനപാരന്തീമൂലവല്കാമൃതാരജഃ।
നാളികെരസ്യദുഗ്ദ്ധെനപിഷ്ടാലെപൊത്രശസ്യതെ॥

ത്രിഫല, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, തെച്ചിവേരിമ്മെൽതൊലി, ചിററമൃതിൻെറ ഊറൽ ഇവ തേങ്ങൊപ്പാലിൽ അരച്ച കൂടക്കൂടെ പുരട്ടുക. പുള്ളിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ധന്വയാഷാദി കഷായം)

൨൪൬. ധന്വയാഷകസെവ്യാബ്ദചന്ദനദ്വയപപ്പടൈഃ।
ശാരിബാസഹിതൈസ്സിദ്ധഃകാഥൊത്ര മധുയുഗലിതഃ॥

കൊടിത്തൂവവേര, രാമച്ചം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, പപ്പടം; നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ച തേൻ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. പുള്ളിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

കദളീകന്ദാദി കഷായം)

൨൪൭. കദളീകന്ദകൈകൎയ്യദാവ്വീവല്കാബ്ദയഷ്ടിഭിഃ।
സൊശീരലവലീമൂലരാശിബാഭിശ്ചവാശ്രുതഃ॥

കദളിവാഴക്കിഴങ്ങ, കരുവേപ്പിൻതൊലി, മരമഞ്ഞത്തൊലി, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, പപ്പടം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ച തേൻ മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കുകയുമാം.

(ദൂവ്വാവസുകാദി തൈലം)

൨൪൮. ദൂവ്വാവസുകനിൎഗ്ഗുണ്ഡീവരീകന്ദാമൃതാരസൈ।
ത്രിഫലാകല്കസംസിദ്ധംതൈലംചപരമംഹിതം॥

കറുക, താൎതാവൽ, കരുനൊച്ചിയില, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ചിററമൃത ഇവററിൻനീരിൽത്രിഫല അരച്ചകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേൎത്ത കാച്ചി തെപ്പിക്ക. പുള്ളിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൨൪൯. അന്യൽകണ്ടകിനഃപ്രോക്തം സൎവ്വമത്രാപിയൊജയേൽ। സ്നാനെതുവംശപത്രെണധാത്രീഭിശ്ചശൃതംജലം

വേറെ വേണ്ടത ഒക്കയും മുൾക്കരപ്പന്ന പറഞ്ഞതുതന്നെ മതി എങ്കിലും അല്പം ഭേദമുണ്ട കുളിപ്പിപ്പാൻ വെള്ളം മുളയിലയും നെല്ലിക്കയുമിട്ടു വെക്കുക. ഇതത്രെ ഭേദമുള്ളത. ഇവചെയ്താൽ പുള്ളിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും

പൊരുമക്കരപ്പൻെറ ലക്ഷണം

൨൫൦. തുംഗസ്ഥാമ്രൊസിതൈസ്ഥാമ്രൈസ്സൊടൈൎയ്യുക്തഇതസ്തതഃ। വൃത്താൎദ്ധേന്ദുത്രികോണാഭതനുഭിസ്തീവ്രവേദനഃ।

൱൩൧. ദാരേഷ്വാത്രംപിജനയന്ദാരുണാനിതന്യനിച। വന്മീകാഖ്യോവിസപ്പോത്രജ്ഞെയോദോഷജാരാന്വിതഃ॥

ഉയൎന്ന ചുവന്ന നിറത്തോടുകൂടി നീര ഉണ്ടാകയും ആനിരിന്മെൽ കറപ്പും ചുവപ്പും കൂടിയ നിറത്തോടും വൃത്തം അൎദ്ധചന്ദ്രൻ ത്രികോണം ഇതുകളുടെ ആകൃതിപോലെയുള്ള ആകൃതിയോടുകൂടിയ പുളകങ്ങളും കഠിനമായ വേദനയും നവദ്വാരങ്ങളിൽ അസഹ്യമായ വേദനയെ ഉണ്ടാക്കുന്നവയായി സൂക്ഷ്മങ്ങളായ പുണ്ണുകളും ചുട്ടുനീറലും പനിയുംകൂടി കണ്ടാൽ ആയതപൊരുമക്കരപ്പനെന്നറിക.

പൊരുമക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൱൩൨. അക്ഷാസ്ഥീനിമധൂകസ്യകുസുമാനിചമസ്തുനാ। പിഷ്ട്വാമുഹുൎമ്മുഹുല്ലിംപെദ്വന്മീകംമചിരൊത്ഥിതം॥

പൊരുമക്കരപ്പനുണ്ടായാൽ ഉടനെ താന്നിക്കക്കുരുവും ഇരുപ്പപ്പൂവും കൂടി തയിർവെള്ളത്തിലരച്ചു കൂടക്കൂടെ തേക്കുക. എന്നാൽ പൊരുമക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൱൩൩. ത്വചൊവാവൈരിമൂലസ്യചന്ദനെനസമന്വിതാഃ। നാളികേരസ്യദുഗ്ദ്ധെനപിഷ്ട്വാലെപനമാചരെൽ॥

ഏകനായകത്തിൻവേരുമ്മൽതൊലി, ചന്ദനം ഇവതെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക. പൊരുമക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(നിംബാമൃതാദി കഷായം)

൱൩൪. നിംബാമൃതംവൃഷാംഭോദപടൊലബൃഹതീദ്വയൈഃ ഖദിരത്രായമാണാക്കരാഗയഷ്ടിസമന്വിതൈഃ॥

൱൩൫. സിദ്ധഃകഷായശ്ചപാതവ്യസ്സക്കരാമധുസംയുതഃ। അഥവാമധുമാന്യദ്വാമധുഗ്ഗുൽഗ്ഗുലുസംയുതഃ॥

വേപ്പിൻതൊലി, ചിററമൃത, ആടലോടത്തിൻവേര, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, പടോലം, ചെറുവഴുതിനവേര, വെളുത്തവഴുതിനവേര, കരിങ്ങാലിക്കാതല, ബ്രഹ്മി, അക്ലാരിതേങ്ങ, എരട്ടിമധുരം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ചു തേനും പഞ്ചസാരയും മേപ്പൊടിചേൎത്തു സേവിപ്പിക്ക. തേൻതന്നെയൊ തേനും ഗുൽഗ്ഗുലുവും കൂട്ടിയിട്ടൊ മേപ്പൊടിചേൎത്തിട്ടുമാം. എന്നാൽ പൊരുമക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(അരുഷ്ക്കരാദി കഷായം)

൨൰൪. അരുഷ്ക്കരവചാരാസ്നാവിളംഗസുരദാരുഭിഃ॥
ബൃഹതീദ്വയപാഠാബ്ദനിംബവല്ലുസമന്വിതൈഃ॥

൨൰൫. സിദ്ധോവാഗ്ഗുൽഗ്ഗുലൂപെതൊമധുമാൻവായുതൊഥവാ॥
താഭ്യാംയദ്വാപൃഥക്സാദ്ധ്യംകൈശികീരജസായുതഃ॥

ശുദ്ധിചെയ്ത ചേരിൻകുരു, വയമ്പ, അരത്ത, വിഴാലരി, ദേവതാരം, ചെറുവഴുതിനവേര, വെൾവഴുതിനവേര, പാടക്കിഴങ്ങ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, വേപ്പിൻതൊലി, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച ഗുൽഗ്ഗുലുവോ തേനോ തേൻ, ഗുൽഗ്ഗുലു ഇവയൊ ഗുൽഗ്ഗുലു, മാശിക്ക ഇവയൊ തേൻ, മാശിക്ക ഇവയൊ ഗുൽഗ്ഗുലു തേൻ മാശിക്ക ഇവയൊ മേല്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. പൊരുമക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൨൰൬. യച്ചൊക്തംവിന്ദുമാലായാമൃഷരെയച്ചവക്ഷ്യതെ।
തൈലംതഥാഷ്ടവല്ലൂഞ്ചതൽസൎവ്വംയൊജയെദിഹ॥

പുള്ളിക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സയിൽ പറയപ്പെട്ടതും ഏരിക്കരപ്പനപറവാൻപോകുന്നതും മുൻപറഞ്ഞ അഷ്ടവല്ലുതൈലവും പൊരുമക്കരപ്പന്ന അവസ്ഥയെ അനുസരിച്ച പ്രവൃത്തിക്കുകയും ചെയ്ക. എന്നാൽ പൊരുമക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

ഏരിക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൨൰൭. തീവ്രദാഹയുതശ്ശോഫസ്സൎവ്വാംഗെസന്ധിസവ്യഥഃ।
സ്ഫോടൈഃകതിപയൈൎയ്യുക്തസ്താമ്രൈൎന്നീലമുഖൈൎഗ്ലനഃ

൨൰൮. മൃദ്ധാവനതിദ്രഗ്രാഗകണ്ണകുജനസാദകൃൽ।
സഉൗഷരഇതിഖ്യാതൊവിസൎപ്പൊവാങ്നിരൊധനഃ।

കഠിനമായ ചുട്ടുനീറലോടുകൂടി സൎവ്വാംഗവും വ്യാപിച്ച പൃഷ്ഠിയോടുകൂടി അങ്ങുമിങ്ങും ചുവന്ന നീലമുഖങ്ങളായി ചിലപ്പുളങ്ങളോടും നിറയിൽ കുഴിയുക, കണ്ണിൽ ചുവപ്പ ചെവിമൂളുക, തളച്ച് ഒച്ചയടവ ഇവയോടുംകൂടിയ നീരുകണ്ടാൽ ആയത എരിക്കരപ്പനെന്ന അറിക.

ഏരിക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ച തേപ്പാൻ)

൨൰൯. കതകംശാരിബാംയഷ്ടിമക്ഷാസ്ഥീന്യമൃതാരജഃ।
മഞ്ജിഷ്ഠാമപിപിഷ്ട്വാത്രമസ്തുനാലെപഇഷ്യതെ॥

തേററാമ്പരല, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, എരട്ടിമധുരം, താന്നിക്കക്കുരു, ചിററമൃതിൻെറ ഊറൽ, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി ഇവ തയിർവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുതേക്കുക. എരിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ഹേമദുഗ്ദ്ധാദി കഷായം)

൨൯൨. ഹേമദുഗ്ദ്ധവരീദാർവ്വീമധൂകഖദിരാംബുഭിഃ।
സൊശീരവാരിദാരിഷ്ടഭൃനിംബനതപപ്പടൈഃ।

൨൯൩. വികംകതബലാചന്ദനവിശാലാഭ്ദാംശസംയുതൈഃ॥
സിദ്ധഃകഷായൊത്രപാതവ്യസ്സക്ഷൌദ്രാമാംക്ഷികാന്വിതഃ॥

അത്തിത്തൊലി, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, ഇരിപ്പക്കാതല, കരിങ്ങാലിക്കാതല, ഇരുവേലി, രാമച്ചം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, വേപ്പിൻതൊലി പുരാരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, തകരം, പപ്പടം ഇവസമം തൂക്കി ചേൎത്ത ഒരു കഷായത്തിന്ന വേണ്ടുന്ന മരുന്നിൽ പകുതിയാക്കി വയ്യംകതവേരുമ്മൽതൊലി, കുറുന്തോട്ടിവേര, ഊരകത്തിൻവേര, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, ഇവസമം തൂക്കിക്കൂട്ടി പകുതിഭാഗവുമാക്കി രണ്ടുംകൂടെ ചേൎത്ത കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാരയും തേനും മേപ്പൊടി ചേൎത്തു സേവിപ്പിക്ക എന്നാൽ എരിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(പ്ലക്ഷവൽക്കാദി കഷായം)

൨൯൪. പ്ലക്ഷവല്കബലായഷ്ടിപടൊലൊശീരചന്ദനൈഃ।
വാരിചൊരവരീദാരുഖദിരാംഭോദപപ്പടൈഃ॥

൨൯൫. ത്രിയമാണാമൃതാമൂർവ്വാബദരീവല്കവൈരിഭിഃ
നിംബതഛ്രത്രിഫലാവെല്ലബൃഹതീഭിശ്ചസാധിതഃ।
കഷായൊവാമാക്ഷികോപേതഃപാതവ്യോന്യപ്രശാന്തയെ।

ഇത്തിത്തൊലി കുറുന്തോട്ടിവേര, എരട്ടിമധുരം, പടോലം, രാമച്ചം, ചന്ദനം, ഇരുവേലി, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ദേവതാരം, കരിങ്ങാലിക്കാതല, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, പപ്പടം, ബ്രഹ്മി, ചിററമൃത, പെരുംകുരുമ്പവേര, ലന്തത്തൊലി, ഏകനായകത്തിൻവേര, വേപ്പിൻതൊലി, ത്രിഫല, വിഴാലരി, ചെറുവഴുതിനവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തേൻ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. എരിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(അക്ഷധാത്ര്യാദി തൈലം)

൨൯൬. അക്ഷധാത്രീബലാസിദ്ധേനിഷ്കഷായെംബുഗദാഭയൈ
സൊശീരമധുകൈസ്സിദ്ധംതൈലംമൂർദ്ധ്നിപയൊജയെൽ।

താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, കുറുന്തോട്ടിവേര ഇ

വ കഷായംവച്ച ഇരുവേലി, കൊട്ടം, രാമച്ചം, ചന്ദനം, എരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി, വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയോ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തലയിൽ തേപ്പിക്ക. എരിക്കരപ്പൻശമിക്കും.

(പടോലാദിതൈലം)

൭൩൭. പടോലകുഫളിപുഷ്പകെതകീദളജെരസെ।
സ്നേഹസമ്മിതപാരന്തീപുഷ്പോത്ഥവരസാന്വിതെ॥

൭൩൮. മഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വശാരിബാചൊരചന്ദനൈഃ।
സൊശീരൈരെഢവാസിദ്ധംതൈലമത്രപ്രയോജയേൽ।

പടോലം, തെങ്ങിൻപൂക്കിലയരി, കൈതക്കുമ്പ ഇവ നാഴിക്ക നാല പലവും അത ഇടിച്ചുപിഴിവാൻ നാനാഴി വെള്ളവും കണക്കാക്കി ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ എണ്ണയോളം തെച്ചിപ്പൂവ്വിൻെറ നീര അതിൽചേൎത്ത മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, കൊട്ടം, എരട്ടിമധുരം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, രാമച്ചംഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയോ എണ്ണയോ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തലയിൽ തേപ്പിക്ക എന്നാലും എരിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ഖദിരാസനാദി തൈലം)

൭൩൯. ഖദിരാസനലാക്ഷാഭിസ്ത്വഗ്ഭിശ്ചക്ഷീരിണാംശൃതെ।
കഷായെദാരുമഞ്ജിഷ്ഠാചന്ദനദ്വയയഷ്ടിഭിഃ।

൭൪൦. സിദ്ധഃകെരഫലൊത്ഥൊവാസ്നേഹസ്തിലജഏവവാ।
അധഃകായസ്യശസ്തൊത്രസ്നാനെദാർവീശൃതംജലം॥

കരിങ്ങാലിക്കാതല, വേങ്ങക്കാതല, കോലരക്ക, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ഇവ കഷായംവെച്ച ദേവതാരം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം എരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയോ എണ്ണയോചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച അത മേൽതേപ്പിക്ക. മരമഞ്ഞത്തൊലിയിട്ട വെള്ളംവെച്ച അതിൽ കുളിപ്പിക്ക. ഇവ ചെയ്താൽ എരിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൭൪൧. പിത്തജാനാംവിസൎപ്പാണാംചികിത്സിതമുദാഹൃതം।
വക്ഷ്യതെകഫജാനാന്തദധ്യായെസ്മിന്നനന്തരെ॥

പിത്തകോപംകൊണ്ട ഉണ്ടാകുന്ന വിസൎപ്പങ്ങൾക്ക ചികിത്സാ ഇവിടെപറകപ്പെട്ടു. കഫകോപംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസൎപ്പങ്ങളുടെ ചികിത്സാ അനന്തരാദ്ധ്യായത്തിൽ പറകപ്പെടുകയും ചെയ്യും.

ഇതി വാശ്ദാസൊപനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിതപാ
രശവെന്ദ്രകൃതാ വാരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികി
ത്സായാംമെകാദശസ്തബകൊനാമ ഏകാദശാ
ദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം
ദ്വാദശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

മുളനെൽക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൧. സൂക്ഷ്മാഭയോഗ്രൈർമ്മദ്ധ്യേതുസ്ഥൂലൈർവ്വംശയവൊപമൈഃ
വിസ്ഫോടൈരനുചിതശ്ശ്ലേഷ്ടൈഃകഠിനൊഗൌരപാണ്ഡുരഃ।
൨. നാതിവെദനയായുക്തൊഗാത്രഗൌരവസുപ്തിമാൻ।
ഛർദ്ദ്യരോചകസംയുക്തോയവൊത്രകഥിതഃപുരാ॥

ഇരുഭാഗങ്ങളിൽ കൂൎപ്പോടും നടുവിൽ പുഷ്ടിയോടും കൂടി മുളനെല്ലിന്റെ ഛായതോന്നുമാറ വെളുത്ത പുളകങ്ങൾ നിറഞ്ഞ കഠിനമായി വെളുപ്പും ചുവപ്പുമാകുന്ന നിറത്തോടുകൂടി കഠിനമായ വേദനയില്ലാതെ ശരീരത്തിന്ന കനം, തരിപ്പ, ഛർദ്ദി, അരുചി ഇവയോടുംകൂടി നീര ഉണ്ടായാൽ ആയത മുളനെൽക്കരപ്പനെന്നറിക.

മുളനെൽക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ
(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൩. തക്രേണവൈരിണൊമൂലംശതാഹ്വാമഥവാവചാം॥
പിഷ്ട്വാദൌലേപനംകുൎയ്യാദ്ധ്യവസ്യമുഹുരന്വഹം॥

മുളനെൽക്കരപ്പൻ ഉണ്ടായാൽ ഉടനെ ഏകനായകത്തിൻ വേരൊ ശതകുപ്പയൊ വയമ്പൊ പുളിച്ച മോരിൽ അരച്ചുതേക്കുക. എന്നാൽ മുളനെൽക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൪. അഥവാഖാദിരംസാരംസ്ഥൌണെയംവാസകുംകുമം॥
നാളികേരസ്യദുഗ്ദ്ധേനപിഷ്ട്വാലെപനമാചരേൽ॥

അല്ലായെങ്കിൽ കരിങ്ങാലിയുടെ കാതലോ തുണിയാങ്കം, കുങ്കുമം, ഇവയൊ തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക. എന്നാൽ മുളനെൽക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(തിമിശാദികഷായം)

൭. തിമിശേന്ദ്രയവാംഭോദപപ്പടൈലാഫലത്രയൈഃ।
സിദ്ധഃ കഷായശ്ചമധ്വാഢ്യഃപാതവ്യോത്രയവാഹ്വയേ ॥

തൊട്ടുകാര, കുടകപ്പാലയരി, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, പപ്പടം, ഏലത്തരി, ത്രിഫല, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച തെൻ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക എന്നാൽ മുളനെൽക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ധാത്രീഖദിരസാരാദികഷായം)

൮. ധാത്രീഖദിരസാരാഗ്നിമന്ഥമൂൎവ്വാകണാദ്വയൈഃ।
സവിശാലാമൃതാനിംബഭൂനിംബൈരഥവാശൃതഃ॥

നെല്ലിക്ക കരിങ്ങാലിക്കാതല, മുഞ്ഞവേര, പെരുംകുരുമ്പവേര, തിപ്പലി, അത്തിത്തിപ്പലി, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, ചിററമൃത, വേപ്പിൻതൊലി, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച തേൻ മേപ്പൊടി ചേൎത്തുസേവിപ്പിക്ക. എന്നാലും മുളനെല്ക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(താലപത്രാദി തൈലം)

൧. താലപത്രവിശാലൈലെയകവെത്രാഗ്രജൈരസെ।
എലാവിളംഗകുടചചന്ദ്രരെഖാത്രുരുഷ്ക്കകൈഃ ॥
൨. ജ്യോതിഷ്മതിവരാധാന്യമധൂകസരളാന്വിതൈഃ।
കല്ക്കിതൈസ്തിലജസ്സിദ്ധസ്നേഹോവാനാളികേരജഃ ॥
൩. പാനെചാഭ്യഞ്ജനെശസ്തോയദ്വാകിംശുകപത്രജെ।
രസെശതാഹ്വാദെവാഹ്വവരാസരളചന്ദനൈഃ ॥

കരിമ്പനക്കുമ്പ, കാട്ടുവെള്ളരി, മുക്കാപ്പീരകം, ചൂരലില ഇവ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ എലത്തരി, വിഴാലരി, കുടകപ്പാലയരി, കാർകൊകിലരി, കുന്തുരുക്കം, ചെറുപ്പുന്നയരി, ത്രിന്നല, കൊത്തംപാലയരി ഇരുപ്പക്കാതല, ചരളം, ഇവഅരച്ചുകലക്കി, എണ്ണയൊവെളിച്ചെണ്ണയൊകാച്ചിതേപ്പിക്ക. മുളനെല്ക്കരപ്പൻശമിക്കും. സേവിപ്പിക്കയുമാം. കരുമുരുക്കിലനീരിൽ ശതകുപ്പ, ദേവതാരം, ത്രിഫല, ചരളം, ചന്ദനം, ഇവ കല്ക്കം ചേൎത്തിട്ടുമാം

(തമാലപത്രാദി തൈലം)

൧൦. തമാലപത്രനിൎഗ്ഗുണ്ഡീതന്ത്രികാസനപത്രജെ।
സ്വരസെകുഷ്ടചൊരൈലാവിളംഗഘനചന്ദനൈഃ ॥
൧൧. താലീസപത്രനാഗാഢ്യൈഃകല്ക്കിതൈഃപക്വഏവവാ ॥
അഭ്യഞ്ജനെപ്രയൊക്തവ്യസ്ത്രിരൈസാവൈണവാംബുച ॥

പച്ചില കരുനൊച്ചിയില, ചിററമൃത, വേങ്ങലിയ, ഇവററിൻനീരിൽ കൊട്ടം, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, ഏലത്തരിവിഴാലരി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, താലീസപത്രം, നാകപ്പൂവ്വ, ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയൊ വെള്ളിച്ചെണ്ണയൊ ചേൎത്തകാച്ചിതലയിൽതെപ്പിക്കുക. തലയ്ക്കു വെള്ളം മുളയിലയിട്ട തിളപ്പിച്ച ഉണ്ടാക്കുകയും വേണം. ആയത ചൂടാറിയല്ലാതെ തലയിൽ പകരുകയുമരുത.

(ശിംശപാദി തൈലം)

൫൨. ശിംശപാസാരനിഷ്ക്വാഥൈമഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠയഷ്ടിഭിഃ ।
സിദ്ധംതൈലംപ്രയോക്തവ്യമംഗസ്യാംഭ്യംഗകൎമ്മണി ॥

ഇരുമുള്ളിൻ കാതല കഷായംവെച്ച മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, കൊട്ടം, എരട്ടിമധുരം ഇവ കല്ക്കം ചേൎത്ത കാച്ചിയ തൈലം മെൽ തേപ്പിക്ക. ഇവ ചെയ്താൽ മുളനെല്ലുരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ഭൂൎജ്ജസാരാദി തൈലം)

൫൩. ഭൂൎജ്ജസാരസ്യനിൎയ്യാസെതൈലെപരികല്പിതെ ।
പകപസ്നേഹഫലിതൊംഗസ്യപ്രാഗുക്തംവാഷ്ടവല്ക്കജം ॥
൫൪. സെകെപാരന്തികാപത്രവചാതപക്സാരവല്ലവൈഃ ।
സക്ഷീരിവല്ക്കസൈരെയൈസ്സിദ്ധംകൊഷ്ണാംബുചെഷ്യതെ ॥

ഭൂൎജ്ജ വൃക്ഷത്തിന്റെ കാതല കഷായംവെച്ച അതുതന്നെ കല്ക്കവുമായി എണ്ണയൊ വെളിച്ചെണ്ണയൊകാച്ചി മേൽ തേപ്പിക്ക. അഷ്ടവല്ക്കതൈലവും നല്ലതാകുന്നു. തെച്ചിയില. വയമ്പ, മുളയില, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, കരിങ്കുറുഞ്ഞിവേര, ഇവയിട്ടവെച്ച വെള്ളം അല്പം ചൂടോടുകൂടെ മേൽപകൎന്ന കുളിപ്പിക്കുക. ഇവകളെയും ചെയ്താൽ മുളനെല്ലുരപ്പൻ നല്ലവണ്ണം ശമിക്കും.

തുംപപൂക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൫൫. ദ്രോണപുഷ്പസമാകാരൈശ്ശ്വേതൈരന്തശ്ചലോഹിതൈഃ
വിസ്ഫോടൈരനപിതശ്ശ്യാഫൈദ്രൊണൊത്രപ്രാഗുദീരിതഃ ॥

തുംപപ്പൂവ്വിന്റെ ആകൃതിപോലെ ഉള്ള ആകൃതിയൊടുകൂടി വെളുത്ത മദ്ധ്യത്തിൽ അല്പം ചുവപ്പൊടുകൂടിയ പുളങ്ങൾ പുറപ്പെട്ട പുറവും നീരോടു കൂടി കണ്ടാലായത തുംപപൂക്കരപ്പനെന്നറിക.

തുമ്പപൂക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൨൧. ദ്രോണേത്രദ്രോണപുഷ്പാണിവത്സകംധനികാമപി ।
നാളികേരസ്യദുഗ്ദ്ധേനപിഷ്ടാലേപനമാചരേൽ ॥

യാതൊരുസമയം തുമ്പപൂക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം തികഞ്ഞു കാണുന്നുവൊ അപ്പോൾ തുമ്പപൂവും കുടകപ്പാലയരിയും കൊത്തമ്പാലയരിയും സമംചേൎത്തു തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക. എന്നാൽ ശമിക്കും ലക്ഷണം തികയാത്തതിനു മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നു ഏതെങ്കിലും തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേച്ചാലും മതി.

൨൨. അഥവാശ്വേതപാരന്തീമൂലംതൈനൈവപേഷിതം ।
ലിംപേദ്വർണ്ണവതീവല്ക്കമഥവാക്ഷീരിചമ്മഭിഃ ॥

വെളുത്ത തെച്ചിയുടെവേര, തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതെക്കുകയുമാം. അല്ലാ എങ്കിൽ വേണ്ണാടത്തൊലി, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക. എന്നാൽ തുമ്പപൂക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ജൊംഗകാദി കഷായം)

൨൩. ജോംഗകാസനസാരാബ്ദഹിമത്രയമധൂകജഃ । കാഷായൊമാക്ഷികൊപേതഃപീതൊസ്യപരമൌഷധം ॥

അകില, വെങ്ങക്കാതല, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, പീതചന്ദനം, ഇരിപ്പക്കാതല, ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ചു തേൻ മേപ്പൊടിചേൎത്തു സേവിപ്പിക്ക. തുമ്പപൂക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ഭാൎങ്ങ്യാദി കഷായം)

൨൪. ഭാൎങ്ങീപടൊലബദരീവല്കമൂൎവ്വാസുരദ്രുമൈഃ ।
ത്രായമാണാവിശാലാബ്ദസപ്തച്ഛദസമന്വിതൈഃ ॥
സവ്യാധിഘാതുകത്വഗ്ഭിഃസിദ്ധൊവാകൈശികീയുതഃ ।
മാക്ഷികാഢ്യശ്ചവെല്ലാഗ്നിമന്ഥപാഠാഭിരെവവാ ॥

നിലവാക, പടോലം, ലന്തത്തൊലി, പെരുംകുരുമ്പവേര, ദേവതാരം, ബ്രഹ്മി, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, പാലത്തൊലി, കൊന്നവേരിന്മേൽതൊലി, ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ചു മാശിക്കയും തേനും മേപ്പൊടി ചേൎത്തു സേവിപ്പിക്ക. വിഴാലരി, മുഞ്ഞവേര, പാടക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെ

ച്ച മാശിക്കയും തേനും മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയുമാം. എന്നാൽ തുമ്പവൃക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

ഇന്ദ്രദ്രുമാദി കഷായം

൨൦. ഇന്ദ്രദ്രുമവിശാലതാശാൎവ്വീശമ്യാകതിന്ദുകൈഃ ।
വിരളാനിംബഭൂനിംബകരഞ്ജയുഗവൈരിഭിഃ ॥
൨൧. സക്ഷീരിവല്ക്കശതാക്കൈൎന്നിൎയ്യാസൈാധിശൃതൊത്രുളു।
പാനെനംഗസെകെതൈരെവകല്ക്കസ്നേഹെപി ചെ
ഷ്യതെ ॥

നീൎമരുതിൻതൊലി, പാലത്തൊലി, മരമഞ്ഞത്തൊലി, കൊന്നത്തൊലി,പനച്ചിത്തൊലി, കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻതൊലി, വേപ്പിൻതൊലി, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, ഉങ്ങിൻതൊലി,ആവൽതൊലി,ഏകനായകത്തിൻവേരിന്മേൽതൊലി, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, വെളുത്തഎരുക്കിൻവേരുമ്മൽതൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തേൻ മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ഈ കഷായവെള്ളത്തിൽ കുളിപ്പിക്ക. ഈ കഷായത്തിൽതന്നെ മേല്പറഞ്ഞ തൊലികൾ പതിനാറും അരച്ച കല്ക്കമായി ചേൎത്ത എണ്ണകാച്ചി തേപ്പിക്ക. ഇവയൊക്കെയും തുമ്പവൃക്കരപ്പന്ന ശമനകരമാകുന്നു.

(ശാകതാഗാദി തൈലം)

൨൨. ശാകതാക്ത്രിഫലാസാലദാൎവ്വീക്ഷീരിദ്രുവല്ക്കജൈഃനിഷ്ക്വാ
ഥൈത്രിഹിമാംബഷ്ടവല്കയഷ്ട്യാഹ്വചൊരകൈഃ ॥
൨൩.എലാവിളംഗകംപില്യകണാദാരുസുരാഹ്വയൈഃ ।
ശൈലെയഗൈരികാംഭൊദമധൂകഫലിനീനതൈഃ ॥
൨൪. മനശ്ശിലാതുരുഷ്കാരുഷ്കരമൂൎവ്വാധവൈരപി ।
സംസിദ്ധൊനാളികെരസ്യസ്നേഹസ്തിലജഏവവാ
പാനേചാഭ്യഞ്ജനെശസ്തോമൃദ്ഘ്നൊന്യത്രാപിചെഷ്യതെ॥

തേക്കിൻതൊലി,ത്രിഫല,പയൻതൊലി,മരമഞ്ഞത്തൊലി നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ഇവ കഷായം വെച്ച ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, പീതചന്ദനം, അമ്പഴത്തിൻതൊലി, എരട്ടിമധുരം, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, ഏലത്തരി, വിഴാലരി, കമ്പിപ്പാലവേരിന്മേൽതൊലി, തിപ്പലി, അത്തിത്തിപ്പലി, ദേവതാരം,കന്മതം,കാവിമണ്ണ,മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഇരിപ്പക്കാതല,ഞാഴൽപൂവ, തകരം, മനയോല,കുന്തുരുക്കം, ചേരിൻകുരു, പെരുംകുരുമ്പവേര, ഞമവേരിന്മേൽതൊലി, ഇവ അരച്ച കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ

എണ്ണയോ ചേൎത്ത കാച്ചി സേവിപ്പിക്കയും തലയിലും മേലും തേപ്പിക്കുകയും ചെയ്ക. തുമ്പവൃക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൨൬. യവൊക്തമന്യൽകുൎയ്യീതലേപനഞ്ചയവൊദിതം।
അംഭശ്ചശിഷ്ടസൎവ്വത്രകഫജെയംവിധിസ്മിതഃ॥

തലയ്ക്കും മേലയ്ക്കുംവെള്ളം മുളനെല്ലരപ്പന്നപറഞ്ഞപ്രകാരം വെക്കുക. മുളനെല്ലരപ്പന്ന പറഞ്ഞ ലേപനവും വെള്ളവും കഫകോപം കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസൎപ്പങ്ങളിൽ ഇനി പറവാൻ പോകുന്നതുകൾക്കും പററുന്നതാകുന്നു.

കുടകപ്പാലരിക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൨൭. കഠിനൈൎവ്വത്സകാകാരൈൎമ്മദ്ധ്യനിമ്നൈസ്സിതാസിതൈ
സ്സ്വൊടൈശ്ചിതൊഘനസ്രോഫഃപാടലൊവത്സകാ
ഖ്യയഃ॥

കഠിനങ്ങളായി കുടകപ്പാലയുടെ അരിയുടെ ആകൃതിപോലെ തോന്നുന്ന ആകൃതിയോടു കൂടിയവയായി നടുക്ക താഴ്ചയോടും വെളുപ്പുംകറുപ്പുമായ നിറത്തോടുംകൂടിയ പുളുകങ്ങളോടുകൂടെ അല്പം ചുവപ്പോടുകൂടി ഘനമായ നീരകണ്ടാൽ ആയത കുടകപ്പാലരിക്കരപ്പനെന്നറിക.

കുടകപ്പാലരിക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ
(ആരഗ്വധാദികഷായം)

൨൮. ആരഗ്വധാക്കരാഗാഗ്നിമൈഃ ഫലത്രയായുതൈഃ।
സിദ്ധഃകഷായഃപെയൊത്രക്ഷൈകശികീമാക്ഷികാന്വിതഃ॥

കൊന്നത്തൊലി, അക്ലാരിതേങ്ങ, മുഞ്ഞവേര, ത്രിഫല, ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച മാശിക്ക തേൻ ഇവമേപ്പൊടി ചേൎത്തസേവിപ്പിക്ക. കുടകപ്പാലരിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും

(നിംബാസനാദി കഷായം)

൨൯. നിംബാസനവിശാലത്വക്ത്രായന്തീകടുകാംബുദൈഃ।
സപടൊലനിശാദ്വന്ദ്വൈരഥവാകഃപ്രശസ്യതെ॥

വേപ്പിൻതൊലി, വേങ്ങാക്കാതല, പാലത്തൊലി, ബ്രഹ്മി, കടുകരോഹണി, മുത്തങ്ങ, പടോലം, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച മാശിക്കയും തേനും മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. കുടകപ്പാലരിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(രാജക്ഷവകാദി തൈലം)

൫൯. രാജക്ഷവകനിർഗ്ഗുണ്ഡീശിതികിംശുകവൈരിണാം।
ദൂർവ്വാമൃതാശിരീഷദ്രുവിരളാസുമനൊലിഹാം॥
൬൦. മുഞ്ജാസനശമീവെത്രതാലംഗസ്ത്യവയസ്വിനാം।
കെതകീബകുളാരിഷ്ടനാഗവല്ലീസരൊളവാം॥
൬൧. വിലെപന്ദ്രവല്ലീഹെമാഹ്വഹരിപുച്ഛീളവാമപി॥
പല്ലവാനാംരസെചൊരമധുകാംബുദചന്ദനൈഃ।
൬൨. സുരാഹ്വസരളൊശീരമാഗധീകുഷ്ഠസർഷപൈഃ।
സ്ഥൌണെയനഖമഞ്ജിഷ്ഠാകടുകാജീരകത്രയൈഃ।
൬൩. ജാതിഹിംഗുളശൈലെയമനൊഹ്വാ ഗൈരികൈരപി।
സംസിദ്ധൊനാളികേരസ്യസ്നേഹസ്തിലജഏവവാ॥
൬൪. പാനെചാഭ്യഞ്ജനെശസ്തൊവത്സകാത്തസ്യദെഹിനഃ।
കഫജെഷ്വചസർവ്വെഷുതൈലംയൊജ്യമിദംമതം॥

കരിന്തുമ്പയില, കരുനൊച്ചിയിൽ, കരുമരുക്കില, ഏകനായകത്തില, കറുകയില, ചിററമൃതില, നെന്മെനിവാകയില, കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തില, കയ്യുന്നിയില, കാരീങ്ങയിലാ വെങ്ങയില, വന്നിയില, ചൂരലില, കരിമ്പനക്കുമ്പ, അകത്തിയില, നാല്പാമരത്തിൻകുമ്പ, കൈതക്കുമ്പ, എരിഞ്ഞിക്കുമ്പ, വേപ്പില, വെററില, താമരയില, കുവളത്തില, ഉഴിഞ്ഞയില, ഉമ്മത്തില, പുവ്വരശിൻകുമ്പ ഇവ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീരിൽ കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, എരട്ടിമധുരം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, ദേവതാരം, ചരളം, രാമച്ചം, തിപ്പലി, കൊട്ടം കടുക, തുണിയാക്കം, നാഗ്ഗണം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, കടുകരോഹണി, ജീരകം, കരിഞ്ചീരകം, പെരുഞ്ചീരകം, ജാതിക്ക, ചായില്യം, കന്മതം, മനയോല കാവിമണ്ണ ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയൊ വെളിച്ചെണ്ണയോചേത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്കുകയും തേപ്പിക്കുകയും ചെയ്ക എന്നാൽ കുടകപ്പാലരിക്കരപ്പൻ ശമിക്കുംമെൽപറഞ്ഞ തൈലം കഫവിസപ്പങ്ങൾക്ക ഒക്കെയും പററുന്നതാകുന്നു.

(ശമീപത്രാദി തൈലം)

൬൫. ശമീപത്രമൃതാദൂർവ്വാധാത്രീകിംശുകപത്രജെ।
സ്വരസെകുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വശാരിബാചൊരചന്ദനൈഃ।
കുചന്ദനബലൊശീരചതുർജ്ജാതസുരാഹ്വയൈഃ॥
൬൬. ശ്രീവെഷ്ടസലിലസ്പൃക്കാനതസർജ്ജശ്ചകല്കിതൈഃ।
സംസിദ്ധൊനാളികേരസ്യസ്നേഹസ്തിലജഏവവാ।
൬൭. വത്സകംശമയെൽസദ്യഃപാനെനാഭ്യഞ്ജനെനവാ॥

സർവ്വാംഗേഷു ച യോജ്യോയം പ്രാഗുക്തശ്ചതഥാത്ഭുതെ॥

വന്നിയില, ചിററമൃത, കറുക, നെല്ലിക്ക, കരുമുരുക്കില ഇവററിൻ നീരിൽ കൊട്ടം, എരട്ടിമധുരം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, കുറുന്തോട്ടിവേര, രമച്ചം, ഏലത്തരി, ഏലവംഗത്തൊലി, പച്ചില, നാകപ്പൂവ്വ, ദേവതാരം, തിരുവട്ടപ്പശ, ഇരുവേലി, നാന്മുകപ്പുല്ല, തകരം ചെഞ്ചല്യം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്കയും തെപ്പിക്കയും ചെയ്ക. എന്നാൽ കുടകപ്പാലയരിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും. ഈ തൈലവും ഇതിനുമുമ്പെ പറഞ്ഞ തൈലവും സർവ്വാംഗവും തെപ്പിക്കാം.

൩൧. സ്നാനാൎത്ഥം സുഷവീ വല്കധാത്രീഖദിരസാധിതം।
അംഭഃ പ്രശസ്യതെ തസ്യ ബദരീത്വക്കഷായം തഞ്ചവാ॥

പുല്ലാനിത്തൊലി, നെല്ലിക്ക, കരിങ്ങാലിക്കാതല, ഇവയിട്ട കാച്ചിയവെള്ളത്തിൽ കുളിപ്പിക്കുക. അല്ലായെങ്കിൽ ലന്തത്തൊലിയിട്ട വെള്ളം വെച്ചു കുളിപ്പിക്കുക. ഇവ ചെയ്താൽ കുടകപ്പാലയരിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

കൽത്താമരക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൩൯. പാണ്ഡുരൊവൎത്തുളാകാരസ്ത്വൊഷൊനാത്യുന്നതൊദ്ഗമഃ।
പത്മബീജസമൊത്ഥാനൈഃപിടകൈരസിതാനനൈഃ॥

൪൦. കൎണ്ണികാകാരതാം നീതസ്ത്രീതൊതിസ്പൎണ്ണജാഡ്യകൃൽ।
ഛൎദ്ദ്യരൊചകജ്വൎത്യാഢ്യഃ പത്മകൊത്രബുധൈസ്മൃതഃ॥

വെളുത്ത വൃത്താകാരമായി അല്പമായ ഉയൎച്ചയോടുകൂടിയതായി വിരൽകൊണ്ട അമൎത്താൽ നല്ലവണ്ണം അമരാത്തതായി താമരക്കുരുവിന്റെ സ്ഥിതിപോലെ അകത്ത അധികമായ ഭാഗത്തോടും പുറത്തകാണപ്പെടുന്ന ഭാഗം അല്പമായും തൊന്നത്തക്കവിധത്തിൽ കറുത്തമുഖത്തോടുകൂടിയ പുളുകങ്ങളോടും തണുപ്പ, അതിനിദ്ര ഛൎദ്ദി, അരുചി, പനി ഇവയൊടുംകൂടിയ നീര കൽത്താമരക്കരപ്പനെന്ന വിദ്വാന്മാരുടെ മതമാകുന്നു.

കൽത്താമരക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചു തേപ്പാൻ)

൪൧. ശുഷ്കാണി പത്മബീജാനി യുക്താനി വിജയാസ്ഥിഭിഃ।
സംപിഷ്യാജ്യേന തക്രേണ തസ്യാദൌ ലെപനം ഹിതം॥

ഉണങ്ങിയ താമരക്കുരു കടുക്കക്കുരു ഇവ പുളിച്ചമോരിൽ അരച്ചു തേക്കുക. കൽത്താമരക്കരപ്പന്ന ആദിയിൽ ഇതുചെയ്താൽ ആയത ശമിക്കുകയും ചെയ്യും.

(അശ്വകർണ്ണവിശാലാദി കഷായം)

൪൫. അശ്വകർണ്ണവിശാലാക്ക്രാഗരോഗാരിവല്കലൈഃ।
സപടോലൈശ്ശൃതഃകാഥഃപയോസ്യാഥപ്രശാന്തയെ॥

വെണ്മരുതിൻതൊലി, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, അക്ലാരിതെങ്ങ, കൊന്നവേരിന്മേൽതൊലി പടോലം ഇവക്കൊണ്ടു കഷായംവച്ചു തേൻ മേപ്പൊടിചേത്തസേവിപ്പിക്ക. കൽത്താമരക്കരപ്പൻ ശമിക്കും. മേപ്പൊടി തേൻ തന്നെയെന്ന നിയമമില്ല കരിഞ്ചീരകം, കടുകരോഹണി ഇത്യാദിയുമാം.

(പലാശവൽക്കാദി കഷായം)

൪൬. പലാശവല്കഭൂനിംബകാരവീവിഷമഷ്ടകൈഃ।
ത്രായമാണാപടൊലാദ്യൈഃകാഥശ്ചമധുമാൻഹിതഃ

പ്ലാശിൻതൊലി, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, കരിഞ്ചീരകം, പാലത്തൊലി, ബ്രഹ്മി, പടൊലം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ചു തെൻ മേപ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്കയുമാം. എന്നാൽ കൽത്താമരക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(പലാശപുഷ്പാദി തൈലം)

൪൭. പലാശപുഷ്പമഞ്ജിഷ്ഠാഫലത്രയസുരാഹ്വയൈഃ।
ശതമൂലീരസെസിദ്ധസ്നെഹൊഭ്യംഗായശസ്യതെ॥

പ്ലാശിൻപൂവ, മഞ്ചെട്ടി, പ്പൊടി, ത്രിഫല, ദേവതാരം, ഇവ ശതാവരിക്കിഴങ്ങിൻെറനീരിൽ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയൊ വെളിച്ചെണ്ണയൊ ചേത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തേപ്പിക്ക. കൽത്താമരക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ഗുഞ്ജാമൂലാദി തൈലം)

൪൮. ഗുഞ്ജാമൂലജപാവല്കധാത്രീഫലസുസാധിതെ।
നിഷ്ക്വാഥെസ്നേഹതുല്യാംശമമൃതാഭൃംഗപത്രജം॥

൪൯. പാരന്തീകുസുമൊത്ഥഞ്ചയൊജതിത്വാരസംസ്രുതെ।
കല്കീകൃത്യവിളംഗൈലാദാരുകുഷ്ഠാബ്ദശാരിബാഃ॥

൫൦. മഞ്ജിഷ്ഠാവർണ്ണീനിവല്കഹരിദ്രാഫലിനീനിശാഃ।
കാരവീകടുകാശ്ചാപിനാളികെരഫലൊത്ഭവഃ॥

൫൧. സ്നേഹസ്തിലൊത്ഭവൊയദ്വാദത്വാമസ്തുചതുർഗ്ഗുണം।
സിദ്ധൊഭ്യംഗെപപാനെചപത്മകാന്തെ സ്യശസ്യതെ॥

വെളുത്തകുന്നിയുടെവേര, വെളുത്തചെമ്പരത്തിയുടെതോല,

നെല്ലിക്ക. ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച അതിൽ ചിററമൃത, കഞ്ഞുണ്ണി, തെച്ചിപ്പൂവ്വ, ഇവററിൻനീര തൈലത്തോടസമം ചേത്ത അരിച്ച വിഴാലരി,ഏലത്തരി, ദേവതാരം, കൊട്ടം,മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി. വെണ്പാടത്തൊലി, മരമഞ്ഞത്തൊലി, ഞാഴൽപൂവ്വ വരട്ടുമഞ്ഞൾ,കരിഞ്ചീരകം,കടുകരോഹണി, ഇവ അരച്ചുകലക്കിവെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊചേത്ത അതിൽ നാലിരട്ടിതയിർവെള്ളവും ചേത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്കയും തേപ്പിക്കയും ചെയ്ക. കൽത്താമരക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൪൯. സ്നാനാത്ഥമംഭഃപാരന്തീദലധാത്രീഫലാനപിതൈഃ ।
ദാവ്വീഖദിരസാരാഗ്നിമന്ഥൈശ്ചകപ്ഥിതംഹിതം ॥

തെച്ചിയില, നെല്ലിക്ക, മരമഞ്ഞത്തൊലി, കരിങ്ങാലിക്കാതല,മുഞ്ഞവേര,ഇവയിട്ട വെള്ളംകുറുക്കി അതുകൊണ്ട കുളിപ്പിക്കുക. ഇവ ചെയ്താൽ കൽത്താമരക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

വളയക്കൊടിക്കരപ്പൻെറ ലക്ഷണം

൫൦. ശൊഫസ്സന്ധിഷുദീർഘൊത്രവിസാംകുരഇവാചിതഃ ।
കണ്ടകൈരതിസൂക്ഷ്മാഗ്രൈസ്സൊടൈവ്വ്യൊവിസാംകുരഃ।

അംഗസന്ധികളിൽ ദീർഘാകാരമായിപ്രകാശിച്ച താമരവളയം അതിസൂക്ഷ്മങ്ങളായ മുഖങ്ങളോടുകൂടിയ മുള്ളുകളാൽവ്യാപിക്കപ്പെടുന്നതുപോലെമേൽപറഞ്ഞപ്രകാരമുള്ളപുളകങ്ങളാൽ വ്യാപിക്കപ്പെട്ടതായി കാണപ്പെടുന്ന നീര വളയക്കൊടിക്കരപ്പനെന്നറിക.

വളയക്കൊടിക്കരപ്പൻെറ ചികിത്സാ
(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൫൧. പത്മകന്ദജയാക്ഷാസ്ഥിവണ്ണിനീഖദിരത്വചഃ ।
നാളികേരസ്യദുഗ്ദ്ധേനപിഷ്ടാലെപോത്രശസ്യതെ ॥

താമരക്കിഴങ്ങ, കടുക്കക്കുരു, താന്നിക്കക്കുരു, വെണ്പാടത്തൊലി, കരിങ്ങാലിത്തൊലി, ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക. വളയക്കൊടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ഇക്ഷ്വാകുമൂലാദികഷായം)

൫൨. ഇക്ഷ്വാകുമൂലവൈകുണ്ഠദാവ്വീധാന്യകദാരുഭിഃ ।
സവില്വംഗവടോലാദ്യൈഃകൃതംകഥാഥഞ്ചപായയെൽ ॥

കയ്യൻചുരവേര, തുമ്പപ്പൂവ്വ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, കൊത്തമ്പാലരി, ദേവതാരം, വിഴാലരി, പടോലം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തേനൊ കരിഞ്ചീരകമൊ കടുകരോഹണിയൊ കഫഹരമായ വെറെ വല്ല ഔഷധമൊ യഥോചിതമായി മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. വളയക്കൊടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(രോഹിണ്യാദി കഷായം)

൩൮. രോഹിണീവൃഷദുസ്പൎശ്മൂൎവ്വാബൃഹതികാഫലനൈഃ ।
ത്രായമാണാവിശാലതാൎക്കപടോലധനികായുതൈഃ ॥
൩൯. സിദ്ധഃകഷായോഹവാപെയഃകൈശികീരജസംയുതഃ ॥
കാരവീചൂൎണ്ണയുക്തോവാമധുനാഢ്യാവാകണാന്വിതഃ॥

കടുകരോഹണി, ആടലോടകത്തിൻവേര, കൊടിത്തൂവവേര പെരുംകുരുമ്പവേര, ചെറുവഴുതിനവേര, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ബ്രഹ്മി, പാലത്തൊലി, പടൊലം കൊത്തമ്പാലയരി ഇവകൊണ്ടകഷായംവച്ച മാശിക്കയൊ കരിഞ്ജീരകമൊ തേനൊ തിപ്പലിയൊ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. വളയക്കൊടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ബലാമൂലാദിതൈലം)

൪൦. ബലാമൂലാമൃതാദാരുവില്വമൂലാക്ഷസാധിതേ ।
കഷായെനിംബശമ്യാകസുഷവീഭൃംഗപത്രജം ॥
൪൧. സംയോജ്യസ്വരസന്തത്രകല്കീകൃത്യഫലത്രയം ।
വിപചെന്നാളികേരസ്യസ്നേഹസ്തിലജഏവവാ ॥
൪൨. അഭ്യംഗാൽസപ്തരാത്രേണവിസാംകുരവിനാശനഃ।
സ്നേഹൌദൈൎൗപത്മകൊക്തൌചസ്നാനാംഭഃപത്മകൊദിതം॥

കുന്തൊട്ടിവേര, ചിററമൃത, ദേവതാരം, കൂവളത്തിൻവേര, താന്നിക്ക ഇവ കഷായംവച്ച അതിൽ വേപ്പില കൊന്നയില, പുന്നാനിയില, കയ്യന്നിയില, ഇവററിൻനീര ചേൎത്ത ത്രിഫല അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേൎത്തകാച്ചിയരിച്ച തേപ്പിക്കുക. വളയക്കൊടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും. കൽത്താമരക്കരപ്പന്ന പറഞ്ഞ തൈലങ്ങൾ രണ്ടും വളയക്കൊടിക്കരപ്പന്ന പററുന്നതാകുന്നു. കുളിപ്പിപ്പാൻ വെള്ളം കൽത്താമരക്കരപ്പന്ന പറഞ്ഞപ്രകാരം ഉണ്ടാക്കുകയും വേണം.

എണിക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൫൭ കപചിദഭ്യുന്നതൊനിമ്നഃകപചിൽപാണ്ഡരലൊഹിതഃ।
അന്തസ്സ്പൊടൊത്രസൊപാനച്ഛർദ്ദ്യരൊചകശൂലകൃൽ॥

ചിലഭാഗങ്ങളിൽഉയൎച്ചയോടും ചിലഭാഗങ്ങളിൽതാഴ്ചയൊടുംവെളുപ്പും ചുവപ്പുംകൂടി സമ്മിശ്രമായ നിറത്തൊടുംഅകത്തപുളകങ്ങളൊടുംകൂടി ഛൎദ്ദി, അരുചി, വയററിൽവേദന ഇവയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതായ നീര എണിക്കരപ്പനെന്നറിക.

എണിക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൫൮. വൈരിമൂലാഭയാക്ഷാസ്ഥിമഞ്ജിഷ്ഠാവൎണ്ണിനീതപചഃ।
തക്രേണപിഷ്ടപാലെപൊത്രശസ്യതെകാഞ്ചികെനവാ॥

ഏകനായകത്തിൻവേര, കടുക്കക്കുരു,താന്നിക്കക്കുരു, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, വെണ്പാടതൊലി, ഇവ മൊരിലൊ കാടിയിലൊ അരച്ചുതേക്കുക. എണിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ലോധ്രവൽക്കാദി കഷായം)

൫൯. ലോധ്രവല്കകണാവിശപബൃഹതീസുരദാരുഭിഃ।
പാഠാവിളംഗസൈരെയചന്ദ്രരെഖാഫലത്രയൈഃ॥

൬൦. വിഷമച്ഛദശമ്യാകദാവീഖദിരവത്സകൈഃ। ത്രായമാണാനിശൊശീരധാന്യകൈലാവൃഷാംബുദൈഃ॥

൬൧. വിശാലാകടുകാമൂൎവ്വാപടൊലൈശ്ചസുസാധിതഃ।
കപാഥൊഹിതൊത്രചൂൎണ്ണേനമധുസ്നുഹ്യാസ്സമന്വിതഃ

പാച്ചോററിത്തൊലി, തിപ്പലി ചുക്കു, ചെറുവഴുതിനവേര, ദേവതാരം, പാടക്കിഴങ്ങ, വിഴാലരി, കരിങ്കുറുഞ്ഞിവേര,കാൎകൊകിലരി,ത്രിഫല, പാലത്തൊലി കൊന്നവേരിന്മേൽതൊലി,മരമഞ്ഞൾത്തൊലി, കരിങ്ങാലിക്കാതല,കുടകപ്പാലയരി,ബ്രഹ്മി,വരട്ടുമഞ്ഞൾ,രാമച്ചം,കൊത്തംപാലയരി,ഏലത്തരി ആടലോടത്തിൻവേര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, കടുകരോഹിണി പെരുംകുരുമ്പവേര, പടോലം ഇവ കൊണ്ടകഷായംവച്ച പാവ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. എണിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(മസ്തുാമധുകാദി കഷായം)

൬൨. മസ്തുാമധുകമൂൎവ്വാംബുയവാഷകടുകാവൃഷൈഃ।
തെജൊവതീവിളംഗൈലാവരാകുടചധാന്യകൈഃ॥

൩൪. ചന്ദ്രരെഖാകണാരിഷ്ടമഞ്ജിഷ്ഠാചന്ദനദ്വയൈഃ।
വിസപ്പ്വഷ്ലീപയസ്ഥിതാക്രായമാണാസുരദ്രുമൈഃ॥
൩൫. പടൊലബ്രഹ്മതികുഷ്ഠകൈശികീഭിശ്ചസാധിതഃ।
കഷായൊവാപൂൎവ്വവൽപെയസ്സൊപാനസ്യാശ്രുശാന്തയെ॥

മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, എരട്ടിമധുരം, പെരുംകുരുമ്പവേര, ഇരുലി, കൊടുത്തൂവ്വവേര, കടുകരോഹിണി, ആടലോടത്തിൻവേര ചെറുപ്പുന്നയരി, വിഴാലരി ഏലത്തരി, ത്രിഫല, കുടകപ്പാലയരി, കൊത്തമ്പാലയരികാർകോകിലരി, തിപ്പലി, വേപ്പിൻതൊലി, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, കരപ്പാമ്പട്ട, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, ബ്രഹ്മി, ദേവതാരം, പടോലം ചെറുവഴുതിനവേര, കൊട്ടം, മാശിക്ക ഇവകൊണ്ടകഷായംവെച്ച പാവമേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. എണിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(വൈരിപത്രാദി തൈലം)

൩൬. വൈരിപത്രഹരിദ്രാമ്ലവെതസെന്ദ്രലതാരസൈ। കല്കി
തൈൎമ്മധുകാംഭോദമഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠചൊരകൈഃ।
൩൭. വിപകെപാനാളികെരസ്യസ്നെഹസ്തിലജഎവവാ।
പാനെനാഭ്യഞ്ജനെനാപിസൊപാനം വിനിയച്ഛതി॥
ഏകനായകത്തില, പച്ചമഞ്ഞൾ, ഞെരിഞ്ഞാംപുളിയില, ഉഴിഞ്ഞ, ഇവററിൻനീരിൽ ഇരട്ടിമധുരം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി കൊട്ടം, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ഇവ അരച്ചുകലക്കിവെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്കയും തേപ്പിക്കയും ചെയ്ക. എണിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

ശിരീഷവൽക്കാദി തൈലം.)

൩൮. ശിരീഷവല്കസ്യൊനാകമഞ്ജിഷ്ഠാശിവതന്തുഭിഃ॥
ലാക്ഷാവൎണ്ണവതീഭ്യാഞ്ചസിദ്ധെകഷായൈവകല്കിതൈഃ॥
൩൯. ചതുൎജ്ജാതകചൊരാശപഗന്ധാസരളചന്ദനൈഃ।
സ്ഥൌണെയനഖമാംസീഭിൎമ്മധുസ്നൎഹ്യാചസാധിതഃ
൪൦. നാളികെരൊത്ഭവസ്നേഹസ്തിലജൊവാഹിതഃപരം।
പാനെചാഭ്യഞ്ജനെചാസ്യസ്നാനാംഭഃപത്മകൊദിതം॥

നെന്മേനിവാകത്തൊലി, ചൊനകപ്പുല്ല, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, ശിവനാര, കൊലരക്ക, വെണ്പാടത്തൊടി, ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച ഏലത്തരി, ഏലവംഗത്തൊലി, പച്ചിലനാകപ്പൂവ്വ, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, അമുക്കുരംചരളം, ചന്ദനം, തുണിയാംകം, നാ

ണ്ണം, മാഞ്ചി, പാവ ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേൎത്ത കാച്ചി അരിച്ച സേവിപ്പിക്കയും തേപ്പിക്കയും ചെയ്ക കൽത്താമരക്കരപ്പന്ന പറഞ്ഞ വെള്ളം വച്ച അതിൽ കുളിപ്പിക്ക ഇവ ചെയ്താൽ എണിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

ആമക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

ഐ. കൂൎമ്മാകൃതിഘനശ്ലോഫസ്സ്വാടൈസ്തനുഭിരാചിതഃ ।
തീവ്രരുഗ് ജ്വരമൂൎദ്ധാൎത്തിഃകൂൎമ്മ ഇത്യുദിതൊബുധൈഃ ॥

ആമയുടെ ആകൃതിപോലെയിരിക്കുന്ന ആകൃതിയോടുകൂടിയതായി ചെറുതായ പുളകങ്ങളോടുകൂടി അമൎത്താൽ അമരാതെ കഠിനമായി അസഹ്യമായ തലവേദനയോടും പനിയോടുംകൂടി കാണപ്പെടുന്നനീര ആമക്കരപ്പനെന്ന അറിവുള്ളവരാൽ പറകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ആമക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ
(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

വൈ. കൂൎമ്മകൎപ്പൂരമല്ലെനപിഷ്ടപാതക്രെണലെപനം ।
കുൎയ്യാദക്രജയാസ്ഥീനിയദപാവൈരിത്വചാപിവാ॥

ആമയുടെ ഓട പുളിച്ചമോരിൽ അരച്ചുതേക്കുക. കടുക്കക്കുരു മേൽപ്രകാരം അരച്ചുതേക്കുകയുമാം. അല്ലായെങ്കിൽ എകനായകത്തിൻവേരിന്മേൽതൊലി മേൽപ്രകാരം അരച്ചുതേക്ക ആമക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(വരാവിശാലാദി കഷായം)

വൈ. വരാവിശാലാനിംബത്വക്ത്രായന്തീന്ദ്രയവാംബുദൈഃ ।
സിദ്ധഃകഷായഃപാതവ്യോമധുസ്സഹ്യാസമന്വിതഃ ॥

ത്രിഫല, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, വേപ്പിൻതൊലി, ബ്രഹ്മി, കുടകപ്പാലയരി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച പാവ മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക ആമക്കരപ്പൻ ശമിക്കും

(അമൃതാവൃഷമൂലാദി കഷായം)

വൈ. അമൃതാവൃഷമൂലാക്കരാഗാരിഷ്ടായുഗച്ഛദൈഃ ।
ഭൂനിംബകുഫളീപുഷ്പധനികാദെവാദാരുഭിഃ ॥
പാഠൈന്ദ്രയവദുസ്പൎശ്ശാരിബാഭിശ്ചസാധിതഃ । കഷാ
യൊമാക്ഷികസംയുക്തഃകൂൎമ്മസ്യപരമൌഷധം ॥

ചിററമൃത, ആടലോടകത്തിൻവേര, അക്കാരിത്തേങ്ങ, വേപ്പിൻതൊലി, പാലത്തൊലി, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, തെങ്ങിൻപൂക്കിലയരി കൊത്തമ്പാലയരി, ദേവതാരം, പാടക്കിഴങ്ങ, കുടകപ്പാലയരി, കൊടുത്തൂവവേര, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തേൻമേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ഈ കഷായം ആമക്കരപ്പന്ന പരമൌഷധമാകുന്നു.

(അക്ഷാമലകാദി തൈലം)

൧൭. അക്ഷാമലകശാകത്വഗമൃതാദേവദാരുഭിഃ । സിദ്ധെ
കഷായെവൈകുണ്ഠയവാനീകൈശികീനതൈഃ ॥
൧൮. കാരവീകരവീരത്വഗേലായുഗഹിമദ്വയൈഃ ।
ശതാഹ്വാസലിലോശീരകുഷ്ഠജൊംഗകയഷ്ടിഭിഃ ॥
൧൯. വിളംഗഘനമഞ്ജിഷ്ഠാനഖചോരൈശ്ചകല്കിതൈഃ ।
സംസിദ്ധൊനാളികേരസ്യസ്നേഹസ്തിലജഏവവാ॥
൨൦. കൃമ്മിംനിഹന്തിപാനെനസൎവ്വാംഗാഭ്യഞ്ജനേനച।
സ്നാനാൎത്ഥംബദരീവല്ക്കസ്ഥൌണെയകശൃതംജലം ॥
൨൧. യദ്വാതിലകനീപത്വഗ്ധാത്രീവരണപല്ലവൈഃ ।
സിദ്ധംപ്രശസ്യതെയദ്വാവാകംകതജയാഘനൈഃ ॥

താന്നിക്ക, നെല്ലിക്ക, തേക്കിൻതൊലി, ചിററമൃത, ദേവതാരം ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തുമ്പപ്പൂവ്വ, ജീരകം, മാശിക്ക, തകരം, കരിഞ്ചീരകം, അലരിത്തൊലി, ഏലത്തരി, ചിററാലം, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, ശതകുപ്പ, ഇരുവേലി, രാമച്ചം, കൊട്ടം, അകില, എരട്ടിമധുരം, വിഴാലരി, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, നാഗ്ഗണം, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്കയും തലയിലും മേലും തേപ്പിക്കയുംചെയ്ക. ലന്തത്തൊലി, തുണിയാങ്കം ഇവയിട്ട വെള്ളംവെച്ച അതുകൊണ്ട കുളിപ്പിക്കുക. മയിലെള്ളിൻതൊലി, കടമ്പിൻതൊലി, നെല്ലിക്ക, നീൎമാതളത്തിൻതളിര ഇവയിട്ട വെള്ളംവെച്ച അതുകൊണ്ടും കുളിപ്പിക്കാം അല്ലായെങ്കിൽ വൈയ്യംകതവെര, മുഞ്ഞവേര, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവയിട്ടിട്ടുമാം. മുഞ്ഞവേരിൻെറ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ കുടക്ക ചേൎക്കകയുമാം. ഇവ ചെയ്താൽ ആമക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

കറുകക്കരപ്പൻെറ ലക്ഷണം

൨൨. ഹരിദ്വൎണ്ണസിരാജാലവ്യാപ്തൊത്സെധൊഗ്ഗുരുൎഗ്ലനഃ

ധവളൈസ്സഷ്പാകാരൈനാതിപ്രാജ്യൈമ്മഹാവ്യഥഃ॥
വ്യ൧. വിസ്സോടൈരനപിതശ്ചാനുസിരൊൾഗമമിതസ്ഥതഃ ।
നിദ്രാലസ്യാംഗസാദാക്ഷിശോഫാരോചകസംയുതഃ ॥
വ്യ൨. ഗണ്ഡശ്ചയഥുഹൃല്ലാസച്ഛൎദ്ദികാസസപരക്ഷയൈഃ ॥
സംയുക്തോഹരിതാഖ്യോത്രവിസപ്പൎശ്ശോഫഉച്യതെ ॥

പച്ചനിറത്തോടുകൂടിയ ഞരമ്പുകളാൽ വ്യാപിക്കപ്പെട്ടഉപരിഭാഗത്തോടുകൂടി കനത്തോടും ഉറപ്പോടുംകൂടിയതായി വെളുത്ത നിറത്തോടുകൂടി കുടകുമണിപ്രമാണങ്ങളായ പുളകങ്ങളാൽ ഞരമ്പുകളുടെ സമീപങ്ങളിൽ വ്യാപിക്കപ്പെട്ടതായി കഠിനമായ വേദനയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതായി അതിനിദ്ര, ആലസ്യം തളച്ച, കണ്ണോളകളിൽ നീര, അരുചി, കവിൾത്തടങ്ങളിൽ നീര, നെഞ്ഞെക്കലിപ്പ, ഛൎദ്ദി, കുര, ച്ചെയടവ ഇവയോടും കൂടി കാണപ്പെടുന്ന നീര കറുകക്കരപ്പനെന്നറിക.

കറുകക്കരപ്പൻെറ ചികിത്സാ

(അരയ്ക്കുതേപ്പാൻ)

വ്യ൩. മുസ്താള്ഥപ്രരജസ്തുല്യാന്യക്ഷാസ്ഥിനിജയാമപി ।
തക്രേണപിഷ്ടാലേപൊത്രപ്രശസ്തഃകാഞ്ചികെനവാ ॥

മുത്തെങ്ങയുടെ ഊറൽ, കറുകയുടെ ഊറൽ ഇവ രണ്ടുംകൂടിയെടത്തോളം താന്നിക്കുരു ഇവയെ കടുക്കതന്നെയൊ പുളിച്ചമോരിൽ അരച്ചുതേക്കുക. അല്ലായെങ്കിൽ മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾതന്നെ കാടിയിൽ അരച്ചുതേക്കുക. കറുകക്കരപ്പൻശമിക്കും.

(മൂൎവ്വാമധുകാദി കഷായം)

വ്യ൪. മൂൎവ്വാമധുകഭൃനിംബനിംബധാന്യകപപ്പടൈഃ ।
വിളംഗകരവീരതപഗമൃതാഭിശ്ചസാധിതഃ ॥
വ്യ൫. പെയഃകഷായൊമധപാഢ്യോമധുസീതായുതൊപിവാ ।
മധുസീതാസിതൊപെതഃകൈശികീസഹിതൊപിവാ ॥

പെരുംകുരുമ്പവേര, എരട്ടിമധുരം, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, വേപ്പിൻതൊലി, കൊത്തമ്പാലയരി, പപ്പടം, വിഴാലരി അലരിത്തൊലി, ചിററമൃത ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തേനൊ തേൻ, തിപ്പലി ഇവയെ തേൻ, തിപ്പലി, പഞ്ചസാര ഇവയെ മാശിക്കതന്നെയൊ മെപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. കറുകക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(പഥ്യാദി കഷായം)

വ്വന്ദ. പഥ്യാഖദിരകാഷ്മൎയ്യകൂശ്മാണ്ഡീധാന്യകാംബുഭൈഃ ॥
സവിശാലാകണാമൂലൈഡൈസ്സാധിതൊവാതഥാവിധഃ ।
കടുക്ക, കരിങ്ങാലിക്കാതല, കുമിഴിൻവേര, കുമ്പളവള്ളി, കൊത്തംപാലയരി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, തിപ്പലി, അത്തത്തിപ്പലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ചമുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം മെപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. കറുകക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(മരിചാദി തൈലം)

വ്വ൦. മരിചത്രിഫലാകുഷ്ഠകുള്ളചീവിലപസാധിതെ।
കഷായെഭൃംഗവെത്രാഗ്രവരീഫഠരസാനപിതൈഃ॥
വ്വവ്വ. കല്ക്കീകൃത്യജടാകുഷ്ഠകുന്ദുരുഷ്കകുചന്ദനം।
സിദ്ധഃകെരൊൽഭവസ്നേഹസ്തിലജൊവാസ്യശസ്യതെ ॥
മുളക, ത്രിഫല, കൊട്ടം, ചിററമൃത, കൂവളത്തിൻവേരഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച അതിൽ കഞ്ഞുണ്ണി, ചൂരൽത്തല, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, പച്ചനെല്ലിക്ക ഇവററിൻ നീർ ചേൎത്ത മാഞ്ചി, കൊട്ടം, കുന്തുരുക്കം, രക്തചന്ദനം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തേപ്പിക്ക. കറുകക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(നിശാമധുകാദി തൈലം)

വ്വൻ. നിശാമധുകധാത്രീഭിബ്ബ്വലയാചപ്രസാധിതെ ।
കഷായെമൂലിഗുണംമൂതപാപാരന്തിപുഷ്പജംരസം ॥
ൻ൦. തൈലസ്യതുല്യംലാക്ഷായാഃകഷായംചാത്രകല്ക്കിതൈഃ॥
ക്ഷീരിവണ്ണവതീതപശ്രിമ്മഞ്ജിഷ്ഠാശാരിബാംബുഭൈഃ ॥
ൻ൧. താലീസപത്രസ്യൊനാകമധൂകഖദിരാമയൈഃ ।
ദാരുചന്ദനമാംസീഭിരെലാചൊരനതൈരപി ॥
ൻ൨. വിപകെപാനാളികേരസ്യസ്നേഹസ്തിലജഏവവാ ।
അധഃകായെപ്രയോജ്യോസ്യസ്നാനാംഭഃപത്മകൊദിതം॥
വരട്ടുമഞ്ഞൾ, എരട്ടിമധുരം, നെല്ലിക്ക, കുറുന്തോട്ടിവേര, ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച അതിൽ തൈലത്തിലിരട്ടി തെച്ചിപ്പൂവ്വിൻെറ നീരും തൈലത്തിന്ന സമം അരക്കിൻ കഷായവും ചേൎത്ത നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, വെണ്പാടതൊലി, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, താലീസപത്രം ചൊനകപ്പുല്ല, ഇരിപ്പക്കാതല, കരിങ്ങാലിക്കാതല, കൊട്ടം, ദേവതാ

രം, ചന്ദനം, മാഞ്ചി, ഏലത്തരി, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, തകരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി, വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേൎത്ത കാച്ചി അരിച്ച മേൽതേപ്പിക്ക. കൽത്താമരക്കരപ്പന്ന പറഞ്ഞപ്രകാരം വെള്ളംവച്ച അതുകൊണ്ട കുളിപ്പിക്കുക. ഇവ ചെയ്താൽ കരുകക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

പലകക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൯൩. വിശാലാഫലകാകാരഃപൃഷ്ഠെഫലകഉച്യതെ । ശൊഫസ്സൂക്ഷ്മയുതസ്സൊടൈന്നിമ്മെവ്വമഥജ്വരത്തികൃൽ ॥

പരന്നപലകയുടെ ആകൃതിയൊടും സൂക്ഷ്മങ്ങളായി പുറത്തക്ക അധികമായി പ്രകാശിക്കാതെ ഉള്ളപൂളുകങ്ങളൊടുംകൂടി ശരീരത്തിന്റെ പൃഷ്ഠഭാഗത്തിങ്കൽ വ്യക്തമായതിന്റെശേഷം ഛൎദ്ദി, പനി ഇവയോടുംകൂടിയ നീര പലകക്കരപ്പനെന്നറിക.

പലകക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൯൪. ശരിബാവിജയാക്ഷാസ്ഥിപയസ്വിതിലകത്വചഃ ।
നാളികെരസ്യദുഗ്ദ്ധെനപിഷ്ടാലെപൊത്രശസ്യതെ ॥

നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, കടുക്കക്കുരു താന്നിക്കക്കുരു, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, മയിലെള്ളിൻതൊലി ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക. പലകക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(വാശൊദുംബരവൽക്കാദി കഷായം)

൯൫. വാശൊദുംബരവല്കാബ്ദശിംശപാസാരസാധിതഃ ।
കഷായൊമധുസ്സൂഷിചൂൎണ്ണയുക്തശ്ചാസ്യഹിതഃപരം ॥

ആടലോടകത്തിൻവേര, അത്തിത്തൊലി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഇരുമുള്ളിൻകാതല ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച പാവ മെപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. പലകക്കരപ്പൻശമിക്കും.

(നന്ദ്യാവൎത്താദി കഷായം)

൯൬. നന്ദ്യാവൎത്തവരീദാരുജീവന്തീശാരിബാദ്വയൈഃ ॥
നീലീജീമൂതനിൎഗ്ഗുണ്ഡീജീരകദ്വയവത്സകൈഃ ॥

൯൭. പാഠാവിളംഗനീപത്വഗഭയായഷ്ടിചന്ദനൈഃ ।
തെജൊവതീന്ദുരെഖാക്രാഗാളക്നിശാദ്വയൈഃ ॥

൯൨. കാരവീകൈശികിലൊധ്രഖദിരൈശ്ചസുസാധിതഃ।
കഷായൊമാക്ഷികസംയുക്തഃഫലകംശമയെദ്ധ്രുവം ॥

നന്ത്യാർവട്ടത്തിൻ വേരിന്മേൽതൊലി, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ദേവതാരം. അടപതിയൻകിഴങ്ങ, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പാവ്ള്ളിക്കിഴങ്ങ, അമരിവേര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കരുനൊച്ചിവേര, ജീരകം,പെരിഞ്ജീരകം,കുടകപ്പാലയരി,പാടക്കിഴങ്ങ,വിഴാലരി, കടംപിൻതൊലി,കടുക്ക,എരട്ടിമധുരം, ചന്ദനം,ചെറുപ്പുന്നയരി, കാർകൊകിലരി,അക്ലാരിതേങ്ങ, വെളുത്ത എരിക്കിൻവേരുമ്മൽതൊലി,വരട്ടമഞ്ഞൾ,മരമഞ്ഞത്തൊലി,കരിഞ്ജീരകം മാശിക്ക, പാച്ചൊററിത്തൊലി, കരിങ്ങാലിക്കാതല ഇവകൊണ്ടകഷായം തേൻ മേപ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്ക. പലകക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൯൩. തൈലംക്ലേമ്മൊക്തമത്രാപിശസ്തംസ്നാനാംബുധാന്യകൈഃ।സിദ്ധംസവണ്ണീനീതഃശ്വിപകഞ്ചപ്രയൊജയെൽ ॥

ആമക്കരപ്പന്ന പറഞ്ഞ തൈലം ഉണ്ടാക്കി പ്രയോഗിക്കുക. കൊത്തമ്പാലയരി, വെണ്പാടത്തൊലി ഇവയിട്ടവെള്ളംവെച്ച അതുകൊണ്ട കുളിപ്പിക്ക. ഇവ ചെയ്താൽ പലകക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

അടക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൧൦൦. മാംസളെഷുപ്രദെശെഷുമജ്ജാമാംസരസാശ്രയഃ।
ശൊഫൊവിസ്ഫൊടകൈര്യുക്തൊദാരുണൊസ്തീവ്രപാകിഭിഃ ॥
൧൦൧. ത്വഗ്ഗതിശ്ലെഷ്മശ്ലഥാംഗതാച്ഛർദ്ദ്യരൊചകസംയുതഃ।
യൊജായതെത്രവിജ്ഞെയസ്സവൈദ്യൈഃപടലാഹ്വയഃ॥

മാംസപുഷ്ടിയോടുകൂടിയ പ്രദേശങ്ങളിൽ മജ്ജാ, മാംസം, രസം ഈ മൂന്ന ധാതുക്കളെ ആശ്രയിച്ച പുറപ്പെട്ട കഠിനമായ വേദനയൊടും കഠിനമായ പഴുപ്പോടുംകൂടിയ പുളകങ്ങളോടുകൂടി തോല അടത്തുക, ശരീരത്തിന്ന തളച്ചയെ ഉണ്ടാക്കുക ഛർദ്ദി, അരുചിഇവയെയുമുണ്ടാക്കുക ഈ വക ഉപദ്രവങ്ങളൊടുകൂടിയ നീര അടക്കരപ്പനെന്നറിക.

അടക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചു തേപ്പാൻ)

൧൦൨. പാരന്തീമൂലവല്ലൂനാമധുകംവിജയാസ്ഥിച।
നാളികെരസ്യദഗ്ദ്ധെനപിഷ്ടാലെപൊത്രശസ്യതെ ॥

തെച്ചിവേരുമ്മൽതൊലി, എരട്ടിമധുരം, കടുക്കക്കുരു ഇവതേ ങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക. അടക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.*

(അമൃതാദി കഷായം)

൧൦൩. അമൃതാപപ്പടാംഭോദപടോലവൃഷനാഗരൈഃ ।
ഭൂനിംബബൃഹതീമൂലവിശാലാഭിശ്ചസാധിതഃ ॥

൧൦൪. നിഷ്ക്വാഥഃകൈശികീചൂൎണ്ണമാക്ഷികാഭ്യാംസമന്വിതഃ । നിപീതഃപടലംഹന്തിനീഹാരമിവഭാസ്കരഃ ।

ചിററമൃത, പപ്പടം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, പടോലം, ആടലോടകത്തിൻവേര, ചുക്ക, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, ചെറുവഴുതിനവേര, കാട്ടുവെള്ളരിവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ചുമാശിക്കയും തേനും മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. അടക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(മുസ്താവിളംഗാദി കഷായം)

൧൦൫. മുസ്താവിളംഗനിംബത്വഗ്ധാന്യകാളക്കവത്സകൈഃ ।
വിശാലൈലാക്കരാഗെന്ദ്രരെഖാകിംശുകചൎമ്മഭിഃ॥

൧൦൬. ജ്യോതിഷ്മതിവിസൎപ്പഘ്നീദീപ്യകൈസ്സംപ്രസാധിതഃ ।
കാരവീകൈശികീചൂൎണ്ണമധുയുക്തഃപരംഹിതഃ ॥

മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, വിഴാലരി, വേപ്പിൻതൊലി, കൊത്തമ്പാലയരി, വെളുത്ത എരിക്കിൻവേരുമ്മൽതൊലി, കുടകപ്പാലയരി, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, ഏലത്തരി, അക്കാരിത്തേങ്ങ, കാൎകൊകിലരി, കരുമുരുക്കിൻതൊലി, ചെറുപ്പുന്നയരി, കരപ്പാമ്പട്ട, അയമോതകം ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ചു കരിഞ്ചീരകം, മാശിക്ക, തേൻ ഇവ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക ഠരം കഷായം അടക്കരപ്പന്ന ഏററവും ശമനകരമാകുന്നു.

(അസനാദി തൈലം.)

൧൦൭. അസനാമൃതയൊഃകഷായെകുന്ദുരുഷ്ഠാബ്ദശാരിബാഃ।
കല്ക്കീകൃത്യസമംതൈലംപചെന്തിപുഷ്പജംരസം ॥

൧൦൮. പക്വഃകൈരൊത്ഥവസ്നേഹസ്ശീലജൊവാസ്യശാന്തികൃൽ।
തൈലംക്ഷൌമ്മോക്തമവ്യഭസ്ഥാനാൎത്ഥംശിംശപാശ്രിതം ॥

വെങ്ങക്കാതല, ചിററമൃത ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ചു കുന്തുരുക്കം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയോചേൎത്ത കാച്ചുമ്പോൾ അതുകളോടുസമം തെച്ചിപ്പൂവ്വിൻെറ നീരും ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തേപ്പിക്ക. ആമക്കരപ്പന്ന പറഞ്ഞ തൈലവും പറവുന്നതാകു

ന്നു. ഇരുമുള്ളിൻകാതലിട്ട വെള്ളംവച്ചു കുളിപ്പിക്കുക. ഇവചെ യ്താൽ അടക്കുരപ്പൻ ശമിക്കും.

കൊട്ടമുടിക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൧൦൯. അഭ്യുന്നതോമഹാമൂലോ വിസ്പോടൈരുപരിസ്ഥി
തൈഃ।ദ്വിത്രൈസ്സൂചീമുഖൈര്യുക്തശ്ശോഫശ്ശീർഷ്ണിഗദ്യതേ॥

ഉയൎന്ന അടിക്കു പരപ്പോടുകൂടി ഉപരിഭാഗത്തിങ്കൽ കൂൎത്തമുഖത്തോടുകൂടിയതുകളായ രണ്ടോ മൂന്നോ പുളകങ്ങളോടുകൂടിയതായി കാണപ്പെടുന്ന നീര കൊട്ടമുടിക്കരപ്പനെന്നറിക.

കൊട്ടമുടിക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൧൧൦. നക്തമാലസ്യബീജാനിമഞ്ജിഷ്ഠാംചസവൎണ്ണികാം।
നാളികേരസ്യദുഗ്ദ്ധേനപിഷ്ട്വാലേപോത്രശസ്യതേ॥

ഇങ്ങിൻകുരു, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, വെണ്പാടത്തൊലി ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക. കൊട്ടമുടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(വരാഹരിദ്രാദി കഷായം)

൧൧൧. വരാഹരിദ്രാജീമൂതവിസൎപ്പഘ്നീമഹൌഷധൈഃ।
ഭൂനിംബഖദിരാമ്രാക്ഷവിശാലാനിംബയഷ്ടിഭിഃ।
൧൧൨. വിഷമുഷ്ടദ്രുസ്വശ്കാരവീഭിശ്ചസാധിതഃ।
നിഷ്ക്വാഥഃകൈശികീചൂൎണ്ണമധുയുക്തഃപരംഹിതഃ॥

ത്രിഫല, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കരപ്പാമ്പട്ട, ചുക്ക, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മേൽത്തൊലി, കരിങ്ങാലിക്കാതൽ, വെളുത്ത എരുക്കിൻവേരുമ്മൽതൊലി, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, വേപ്പിൻതൊലി, എരട്ടിമധുരം, പാലത്തൊലി, കൊട്ടത്തൂവ്വവേര, കരിഞ്ചീരകം ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച മാശിക്ക, തേൻ ഇവമേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. കൊട്ടമുടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(യാഷ്ട്രേന്ദ്രയവാദി കഷായം)

൧൧൩. യാഷ്ട്രേന്ദ്രയവദേവാഹ്വാലവലീമൂലപൎപ്പടൈഃ।
ശ്വേതവാഹകദംബത്വഗഭയാനിംബധാന്യകൈഃ॥
൧൧൪. കുഹളീപുഷ്പഭൂനിംബവിരളാവല്ക്കലൈരപി।
സിദ്ധഃകാഥോധികംശസ്തോമധുസ്സഹ്യാസമന്വിതഃ।

കൊട്ടത്തൂവ്വവേര, കുടകപ്പാലയരി, ദേവതാരം, വെള്ളീലവെ

ര, പപ്പടം, നീർമരുതിൻതൊലി, കടമ്പിൻതൊലി, കടുക്ക, വേപ്പിൻതൊലി കൊത്തമ്പാലയരി, തെങ്ങിൻപൂക്കിലയരി പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻ വെരുമ്മൽതൊലി, ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച പാവ മേല്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ഈ കഷായം കൊടുമുടിക്കരപ്പന്ന ഏററവും ശമനകരമാകുന്നു.

കതകാദി തൈലം.)

൧൧൫. കതകത്രിഫലാദാരുബലാമൂലാമൃതാശൃതെ।
കഷായെകുഫളീപുഷ്പഫാസാരസസംയുതെ।
൧൧൬. ദ്രോചതുൎഗ്ഗുണംമസ്തുത്രിഗ്ഗുണംകിംശുകൊത്ഭവം।
ദ്വിഗ്ഗുണംഗിരിമദ്ദിന്യാസ്സ്വാസഞ്ചാത്രകല്ക്കിതൈഃ
൧൧൭. കാസീസതുത്ഥയഷ്ട്യാഹ്വാമഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠചോരകൈഃ।
ദാൎവ്വീമനശ്ശിലാദാരുഹരിതാലവിഡംഗകൈഃ॥
൧൧൮. അയശ്ചൂൎണ്ണവിസൎപ്പഘ്നീസലിലൊശീരചന്ദനൈഃ।
കൃതമാലത്വഗംഭോദശാരിബാദീപ്യകൈരപി॥
൧൧൯. പക്വഃകെരൊത്ഭവസ്നേഹസ്തിലജൊവാതഞ്ജസാ।
ശമയെൽസൎവ്വതൊഭ്യംഗാൽപാനാദ്വാനാത്ര സംശയഃ॥
൧൨൦. സൎവ്വേഷ്വചകഫൊത്ഥെഷുപ്രയൊഗൊയംപ്രശസ്യതെ।
സ്നാനാംഭൊവൎണ്ണ്യവത്യാസ്ത്വചാകല്പിതമിഷ്യതെ॥

തേററാമ്പരല, ത്രിഫല, ദേവതാരം, കുറുന്തോട്ടിവേര, ചിററമൃത ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച അതിൽ തെങ്ങിൻപൂക്കുല, പച്ചനെല്ലിക്ക ഇവ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ തൈലത്തൊടുസമമായ നീര പ്രത്യേകം ചെൎത്ത നാലിരട്ടി തയിർവെള്ളവും മൂന്നിരട്ടി കരുമുരുക്കിലനീരും തൈലത്തിലിരട്ടി മലയമക്കിനീരുംചേൎത്ത കാരീയം, തുത്ത, എരട്ടിമധുരം, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, കൊട്ടം, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ മരമഞ്ഞത്തൊലി, മനയൊല, ദേവതാരം, പൊന്നരിതാരം, വിഴാലരി, ഇരുമ്പിൻപൊടി, കരപ്പാമ്പട്ട, ഇരുവേലി, രാമച്ചം, ചന്ദനം, കൊന്നവേരുമ്മെൽതൊലി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, അയമോതകം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ, എണ്ണയൊ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തലയിലും മേലും തേപ്പിക്കുകയൊ സേവിപ്പിക്കുകയൊ ചെയ്ക. എന്നാൽ ഉടനെ കൊടുമുടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും നിശ്ചയം ഈ പ്രയോഗം കഫവിസൎപ്പങ്ങൾക്ക ഒക്കയ്ക്കും നന്ന. വെണ്പാടതൊലിയിട്ട വെള്ളംവച്ച കുളിപ്പിക്ക ഇവ ചെയ്താൽ കൊടുമുടിക്കരപ്പൻ നല്ലവണ്ണം ശമിക്കും.

മാടക്കാൽകരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൧൨൧. ഗൊഖുരൊഗൊഖുരാകാരശ്ശ്യാവൊമെചകപാണ്ഡുരഃ।തരംഗാകൃതിഭിസ്സ്വൊടൈരുഭയൊത്ഥമുരൊഷ്മതഃ ।

പശുവിൻ കുളമ്പുപൊലെ നടുവിട്ട രണ്ടു ഇതളുകളൊടുകൂടിയതായി കറപ്പും ചുവപ്പുംകൂടിയ നിറത്തൊടുകൂടിയതായി ഇതളുകളിൽ വെള്ളത്തിലെ തിരപോലെ വണ്ണംകുറഞ്ഞ നീളത്തിൽ അല്പംവളവോടുകൂടിയ പുളകങ്ങളോടുംകൂടിയ നീര മാടക്കാൽക്കരപ്പനെന്നറിക.

മാടക്കാൽകരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചു തേപ്പാൻ)

൧൨൨. ലെപൊത്രപിഷ്ടാതക്രെണസമൂലാംഗജപാദികാം ।
യദ്വാപാരന്തികാമൂലംകെരദ്രവെധനശസ്യതെ ॥

ആനടിയൻ സമൂലം മോരിൽ അരച്ചുതേക്കുക. തെച്ചിവേര തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുകയുമാം. എന്നാൽ മാടക്കാൽക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ശാരിബെന്ദ്രയവാദി കഷായം)

൧൨൩.ശാരിബെന്ദ്രയവവ്യൊഷഹരിദ്രായുഗയഷ്ടിഭിഃ ।
ശമ്പ്യാകനക്തമാലതാഗമൃതാനിംബപപ്പടൈഃ ॥
൧൨൪. ഭൂനിംബദാരുനീവത്വാഗഭയാഭിശ്ചസാധിതഃ। ക്വാഥഃ
പേയൊത്രമധ്വാഢ്യൊമധുസ്നഹ്യായുതൊപിവാ ॥

നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, കുടകപ്പാലയരി, ചുക്ക, മുളക, തിപ്പലി, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, എരട്ടിമധുരം, കൊന്നവേരിന്മേൽതൊലി, ഉങ്ങിൻതൊലി, ചിററമൃത, വേപ്പിൻതൊലി, പപ്പടം, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിന്മേൽതൊലി, ദേവതാരം, കടിമ്പിൻതൊലി, കടുക്ക ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ചു തേനൊ പാവൊ തേൻ പാവ ഇവയൊ മേപ്പൊടിചേത്തു സേവിപ്പിക്ക. മാടക്കാൽക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(എലൊപകുഞ്ചികാദി കഷായം)

൧൨൫. എലൊപകുഞ്ചികാവൈരിമൂലത്വാഗഭയാഗ്നിഭിഃ ।
വാശാധാന്യകമഞ്ജിഷ്ഠാകുടചാംബുദദീപ്യകൈഃ ॥
൧൨൬.ജ്യോതിഷ്മതീലവംഗത്വാഗിന്ദുരെഖാവിളംഗകൈഃ । ശ
താഹ്വാരോഹിണിഭ്യാഞ്ചസിദ്ധഃകാഥസ്തഥാഹിതഃ ॥

ഏലത്തരി, കരിഞ്ചീരകം, ഏകനായകത്തിൻവെരിന്മെൽ തൊലി, കടുക്ക, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ, ആടലോടത്തിൻവെര, കൊത്തമ്പാലയരി, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, കുടകപ്പാലയരി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, അയമോതകം, ചെറുപ്പുന്നയരി, ഇലവംഗത്തൊലി, കാർകോകിലരി, വിഴാലരി, ശതകുപ്പ, കടുകരോഹണി, ഇവ കൊണ്ടു കഷായംവെച്ച മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം മെഴുപ്പൊടി ചെയ്തസേവിപ്പിക്ക. മാടക്കാൽ കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ദൂർവ്വാവസുകാദിതൈലം)

൫൨. ദൂർവ്വാവസുകനിർഗ്ഗുണ്ഡീനിലീഭൃംഗവരീരസെ ।
മഞ്ജിഷ്ഠാചോരയഷ്ട്യാഹ്വാഫലിനീനതചന്ദനൈഃ ॥
൫൩. സലിലോശീരകുഷ്ഠാബ്ദമാംസീദാരുവിളംഗകൈഃ ।
ത്രിജാതകൈശ്ചസംസിദ്ധസ്നേഹഃകെരഫലോത്ഭവഃ
തിലജൊവാഥിതൊഭ്യംഗെസ്നാനാംബുഫലിനീശൃതം॥

കറുക, താർതാവൽ, കരുനൊച്ചിയില, അമരിയില, കഞ്ഞുണ്ണി, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ ഇവററിൻനീരിൽ മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, ഇരട്ടിമധുരം, ഞാഴൽപൂവ്വ, തകരം, ചന്ദനം, ഇരുവേലി, രാമച്ചം, കൊട്ടം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, മാഞ്ചി, ദെവതാരം, വിഴാലരി, ഏലത്തരി, ഏലവംഗത്തൊലി, പച്ചില ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊചേർത്ത കാച്ചിയരിച്ച തേപ്പിക്ക. ഞാഴൽപൂവ്വിട്ട വെള്ളംവെച്ച അതിൽ കുളിപ്പിക്ക. ഇവ ചെയ്താൽ മാടക്കാൽക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

ചികിടക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൫൪. കഠിനൈർമ്മോദകാകാരൈർവ്വിസ്ഫോടൈരരുണാനനൈ
ശ്ശോണൈഃകണ്ഡൂയുതൈര്യുക്തഃശ്ലൊഫൊമൊദകഉച്യതെ॥

കഠിനങ്ങളായി ചികിടയുടെ ആകൃതിപൊലെയിരിക്കുന്ന ആകൃതിയോടുകൂടി വെളുത്ത മുഖത്തിന്ന അല്പം ചുവപ്പൊടും ചൊറിച്ചലോടുംകൂടിയ പുളുകങ്ങളോടുകൂടിയ നീര ചികിടക്കരപ്പനെന്നറിക.

ചികിടക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതെപ്പാൻ)

൫൫. വർണ്ണവത്യാസ്ഥചശ്ശൂഷ്ഠാശ്ശൃതാഹ്വാംവിജയാമപി ।
അശ്ലൈനപിഷ്ടപാതക്രെണലെപൊമൊദകഉച്യതെ

ഉണങ്ങിയ വെണ്ണൊടതൊലി, ശതകുപ്പ, കടുക്ക ഇവപുളി ച്ചമോരിൽ അരച്ചുതേക്കുക. ചികിടക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

വാശാമലകാദികഷായം

൫൩൫. വാശാമലകദെവാഹ്വഗുളൂചിധന്വയാഷകൈഃ॥
ത്രായമാണാനിശാദ്വന്ദ്വപടൊലൈശ്ചസുസാധിതഃ॥
൫൩൬. കഷായൊമധുസ്നുഹീചൂൎണ്ണമാക്ഷികാഭ്യാംസമന്വിതഃ।
പ്രാതഃപെയൊത്ര്യുക്തൊവാകൈശികീകൌശികാദൃമൈ।

ആടലോടതിൻവെര, നെല്ലിക്ക, ദേവതാരം, ചിററമൃത, കൊടുത്തൂവ്വവേര, ബ്രഹ്മി, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞതൊലി, പടോലം ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച പാവ, തേൻ ഇവയൊ മാശിക്ക. ഗുൽഗ്ഗുലു, കന്മതം ഇവയൊ മേപ്പൊടി ചേൎത്ത രാവിലെ സേവിപ്പിക്ക, ചികിടക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(മുസ്താപത്മകാദികഷായം)

൫൩൭. മുസ്താപത്മകവൈകുണ്ഠവിജയാചൊരവത്സകൈ।
ധാത്രീഖദിരഭൃനിംബക്ഷീരിദ്രുധവവല്ക്കലൈ।
൫൩൮. പടോലകടുകാഭ്യാഞ്ചസിദ്ധഃകഷായൊമധുക്ഷിതഃ।
കാരവീമാക്ഷികൊപെതൊയദ്വാതത്രാപരംഹിതഃ॥

മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, പതിമുകം, തുമ്പപ്പൂവ്വ, കടുക്ക, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, കുടകപ്പാലയരി, നെല്ലിതൊലി, കരിങ്ങാലിതൊലി, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, ഞമവേരുമ്മൽതൊലി, പടോലം കടുകരോഹണി ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തേനൊ കരിഞ്ചീരകം, തെൻ ഇവയൊ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ഒരം കഷായം ചികിടക്കരപ്പന്ന ഏററവും ഹിതമാകുന്നു.

(അസനാമലകാദിതൈലം)

൫൩൯. അസനാമലകാക്ഷാസ്ഥിദെവദാരുബലാശൃതെ।
കഷായെവില്വംഗമഞ്ജിഷ്ഠാമധുകമധുകാഞ്ജനൈഃ
൫൪൦. സസജ്ജരസശൈലെയകാസീസനതചൊരകൈഃ।
ഉശീരഷണാരൊഹിണീഭ്യാഞ്ചപകഃകെരഫലൊത്ഭവഃ
൫൪൧. തിലജൊവാഹിതസ്നേഹഃപാനാഭ്യഞ്ജനയൊരിഹ।
സ്നാനാംഭൊവില്വമൂലെനശൃതസ്സാമലകീതഥാ।

വെങ്ങക്കാതല, നെല്ലിക്ക, താന്നിക്കക്കുരു, ദെവതാരം, കുറു

ന്തോട്ടിവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച വിഴാലരി, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, ഉരിപ്പക്കാതല, എരട്ടിമധുരം, അഞ്ജനക്കല്ല, ചെഞ്ചല്യം, കന്മതം, കാരീയം,തകരം, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, തിപ്പലി,കടുകരോഹണി, ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സെവിപ്പിക്കയും തേപ്പിക്കയും ചെയ്ക. കുവളത്തിൻവേര, നെല്ലിത്തൊലി ഇവയിട്ട വെള്ളംവെച്ച അതുകൊണ്ട കുളിപ്പിക്കുക. ഇവചെയ്താൽ ചികിടക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

പൊളക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൧൩൮. അഗ്നിദാഹാദിവാംഗെഷുതത്രതത്രാസിതാസിതൈഃ।
ഉൽകാരികാഫലച്ഛായൈൎവ്വിസ്ഫോടൈരനാചിതസ്തനുഃ।
൧൩൯. അരുണൊാവലിതാഃകുൎവംസ്ഥാചൊാഭിന്ദംശ്ചദൃശ്യതെ।
യസ്സ്ഫോടൊബാലകാംഗെഷുസത്രുട്ബുദ ഇതിസ്മൃതഃ॥

തീത്തട്ടിയാൽ ഉണ്ടാകുന്നതുപോലെ ബാലന്മാരുടെ ശരീരത്തിങ്കൽ അതാത അംഗങ്ങളിൽ വെളുത്തനിറത്തോടും കറുത്തമുഖത്തോടുംകൂടി പഴുത്ത പാണപ്പഴത്തിന്റെ ആകൃതിപോലെ ഇരിക്കുന്ന ആകൃതിയോടുകൂടിയ പുളകങ്ങളോടും അല്പമായ ചുവപ്പുനിറത്തോടുംകൂടി തൊലിക്ക മുളിച്ചിലും പൊട്ടലുമുണ്ടാകുന്നതായി കാണപ്പെടുന്ന നീര പൊളക്കരപ്പനെന്നറിക.

പോളക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൧൪൦. പാരന്തീമൂലവല്കാനിവൈരിമൂലസ്യചത്വചഃ।
നാളികെരസ്യദുഗ്ദ്ധെനപിഷ്ടാലെപൊത്രശസ്യതെ।

തെച്ചിവെരുമ്മൽതൊലി,ഏകനായകത്തിൻവെരുമ്മൽതൊലി ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക. പോളക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൧൪൧. സ്ഫോടാനാംഭൃശകാഠിന്യെധാന്യനക്താഹ്വയാനപി
തൈഃ। മിസിസൈന്ധവണെയകാസീസൈൎമ്മസ്തുപി
ഷ്ടൈസ്സമുഷ്യതെ।

പുളകങ്ങൾക്ക അധികമായ കാഠിന്യംകൂടെ ഉണ്ടാകിൽകൊത്തമ്പാലയരി, ഉങ്ങിൻകുരു, ശതകുപ്പ, തുണിയാങ്കം കാരീയം ഇവ തയിർവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുതേക്കുക.

(യഷ്ടിമുസ്താദികഷായം)

൫൪൨. യഷ്ടിമുസ്താഭയാലൊദ്ധ്രകമ്പുകാഞ്ജനവല്കലൈഃ।
പാഠാസപ്തച്ഛദാരിഷ്ടപടോലധവധാന്യകൈഃ।
൫൪൩. വിസപ്പവല്ലീമധുകതാഗ്ജയാമൂലൈശ്ചസാധിതഃ ।
കൈശികീമധുസംയുക്തഃകഷായശ്ചാസ്യശാന്തയെ।

കൊട്ടത്തുവ്വവേര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കടുക്ക, പാച്ചോററി ത്തൊലി, കവുങ്ങിൻവേര, നീർമരുതിൻതൊലി, പാടക്കിഴ ങ്ങ, പാലത്തൊലി, വെപ്പിൻതൊലി, പടൊലം, ഞമവേരുമ്മ ൽതൊലി, കൊത്തമ്പാലയരി, കരപ്പാമ്പട്ട, ഇരിപ്പത്തൊലി, മുഞ്ഞവെര ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച മാശിക്ക, തേൻ ഇവ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. പോളക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ഉപൊദകാദിതൈലം)

൫൪൪. ഉപൊദകാമൃതാഭ്ലൂവ്വാരാജക്ഷവകജെരസെ।
കലിംഗകണയഷ്ട്യാഹ്വഫലിനീനതചന്ദനൈഃ।
൫൪൫. സൈലാധാന്യകതക്കൊലവിളംഗസുരദാരുഭിഃ ।
സലിലൊശീരകുഷ്ഠൈശ്ചകല്കിതൈസ്സാധുസാധിതഃ।
൫൪൬. നാളികെരൊത്ഭവസ്നെഹസ്തിലജൊവാഹിതഃപരം।
പാനെചാഭ്യഞ്ജനെസ്നാനെദാരുധാത്രീശൃതംജലം॥

വശള, ചിററമൃത, കരിന്തുമ്പ, ഇവററിൻനീരിൽ കുടകപ്പാ ലയരി, തിപ്പലി, എരട്ടിമധുരം, ഞാഴൽപ്പൂവ്വ, തകരം, ചന്ദ നം, ഏലത്തരി, കൊത്തമ്പാലയരി, തക്കൊലപ്പുട്ടൽ, വിഴാ ലരി, ദേവതാരം, ഇരുവേലി, രാമച്ചം, കൊട്ടം, ഇവ അരച്ച കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചി അരി ച്ച സെവിപ്പിക്കയും തെപ്പിക്കയും ചെയ്ക. ദേവതാരം, നെല്ലി ക്ക, ഇവയിട്ട വെള്ളംവച്ച അതുകൊണ്ട കുളിപ്പിക്കുക. ഇവ ചെയ്താൽ പോളക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

മൊയിലടിക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൫൪൭. അരുണശ്ശശപാദാഭശ്ശ്വേതസ്സൊഫസ്സൊടൈസ്സിതാരുണൈഃ।
യൊംഗെഷുജായതെസൊത്രശശപാദഇതിസ്മൃതഃ।

അല്പമായ ചുവപ്പൊട്ടും മൊയലിന്റെ അടിയുടെ ആകൃതി പോലെ ഇരിക്കുന്ന ആകൃതിയോട്ടും വെളുത്ത ചുവന്ന മുഖ ത്തോടുകൂടിയ പുളകങ്ങളോട്ടും അതാത അംഗങ്ങളിൽ കാണ പ്പെടുന്ന നീര മൊയിലടിക്കരപ്പനെന്നറിക.

മൊയിലടിക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൧൭൮ - ആജേനപൌഷ്കരംമൂലംപിഷ്ട്വാദ്ഗോധനതത്ത്രയി।
പ്രലേപശ്ശ്വയഥുദാഹകരജനശതാപഹം॥

പുഷ്കരമൂലം ആട്ടിൻപാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക - തേങ്ങാപ്പാലിൽ ശതകുപ്പ അരച്ചുതേക്കുകയുമാം എന്നാൽ മൊയിലടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും -

(ദശമൂലാദി കഷായം)

൧൭൯ - ദശമൂലപടോലാബ്ദവിശാലാധാന്യകൈഃകൃതഃ। നി
ഷ്കാഥശ്ചമധുസ്നുഹ്യായുക്തഃപേയോത്രദാരുണെ॥

ദശമൂലം പടോലം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കാട്ടുവെള്ളരിവേര കൊത്തമ്പാലയരി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച പാവ മെഴുപ്പാടിവെന്ത സേവിപ്പിക്ക - മൊയിലടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൧൮൦ - അന്ന്യത്രഗൊരൊഗെപ്രൊക്തംസർവ്വമത്രാപിയോജയെ
ൽ। സ്നാനാംഭൊവിരളാവൽക്കശ്രുതംവാപരികല്പയെൽ॥

മാടക്കാതൽ കരപ്പന പറഞ്ഞ ദൂർവ്വാവസുകാദിതൈലവും അതിന്ന പറഞ്ഞ വെള്ളവും മൊയിലടിക്കരപ്പന്നും പാരമന്നതാകുന്നു - കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻവെരിന്മെൽതൊലിയിട്ട വെള്ളംവെച്ച അതുകൊണ്ടും കളിപ്പിക്കാം - ഇവ ചെയ്താൽ മൊയിലടിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും -

പീലിക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൧൮൧ - ചന്ദ്രകശ്ചന്ദ്രകാഭാസൊനാനാവർണ്ണാന്തരാന്ധതഃ।
ആകൃത്യാചാന്ന്യയോഭിസ്സ്ഥാനൈസ്സർഷപസമ്മിതൈഃ॥

൧൮൨ - പാമസ്ഥിസ്ഥിപ്രകണപാമൈരഥ്യൂഷ്കാമൂത്രനിരോധ
കൃൽ। ജാതശ്ചെപേസ്ഥിദൈരുന്മാദൈശ്ചപരിചെദയം॥

൧൮൩ - കാസശ്വാസജ്വരമൂർച്ഛാശൂലാരൊചകകൃൽഭവെൽ।
സ്വരക്ഷയാസ്യവൈവർണ്ണ്യഭ്രംശാഷ്ഠ്രസ്രാവകരൊപിച॥

പലതായ നിറത്തിന്റെ സംബന്ധംകൊണ്ടും ആകൃതികൊണ്ടും പീലിക്കണ്ണോടുസദൃശമായി ചെഴകടുകിൻമണിപ്രമാണങ്ങളായി വെളുത്ത നല്ലവണ്ണം വ്യക്തിയെ പ്രാപിക്കാതെ നിഴലടിച്ച കാണുന്നവയായി കഠിനമായ ചൊറിച്ചിലൊടും കൂടിയ പൊളുകങ്ങളൊട്ടുകൂടിയതായി കാണപ്പെടുന്നതിനെ പീലിക്കരപ്പ

ന്നെറിക- ആയത പൊക്കിളിന്ന താഴെയാകിൽ മൂത്രത്തെ തടുക്കും- പൊക്കിളിന്നമെലെയാകിൽ കരയുക പനി ഛർദ്ദി വയററിൽവെദന അരുചി ദാഹം അടവ മുഖത്തിന്ന നിറമാററം കണ്ണുനീര ഒഴുകുക ഇവയെ ഉണ്ടാക്കും.

പീലിക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചതെപ്പാൻ)

൨൩൯- മഞ്ജിഷ്ഠാഖദിരൊശീരമധുകവരണത്വചഃ।
പിഷ്ടാന്ദലെപഃകാര്യ്യൊത്രമസ്തുനാകാഞ്ചികെനവാ॥

മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി കരിങ്ങാലിക്കാതല രാമച്ചം ഇരട്ടിമധുരം നീർമാതളത്തിൽതൊലി ഇവ തയിർവെള്ളത്തിലൊ കാടിയിലൊ അരച്ചുതെക്കുക- പീലിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(അഭയാഖദിരാദി കഷായം)

൨൪൦- അഭയാഖദിരാംകൊലകപീതനസുവൎണ്ണകൈഃ।
കൈഡൎയ്യകരവീരാൎക്കമൂലത്വഗ്ഭജനീദ്വയൈഃ॥

൨൪൧- പടൊലലയകമൂലാബ്ദവിശാലായാഷകൈരപി।
വിഫലിതൊമധുനായുക്തഃ ക്വാഥസ്തസ്യാഃപ്രശാന്തികൃൽ॥

കടുക്ക കരിങ്ങാലിക്കാതല അങ്കൊലത്തിൻവെര കല്പാലിൻതൊലി കൊന്നവെരുമ്മൽതൊലി കരുവെപ്പിൻതൊലി അരളിത്തൊലി എരിക്കിൻവെരുമ്മൽതൊലി വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾതൊലി എവത്തരി മുക്കാപ്പീരകത്തിൻവെര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കാട്ടുവെള്ളരിവെര കൊട്ടത്തൂവ്വവെര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തെൻമെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- പീലിക്കരപ്പൻ വളരെതാമസംകൂടാതെ ശമിക്കും-

(കടമാദി കഷായം)

൨൪൨- കടമാരിഷ്ടപ്രസ്ഥൽവിശാലാധാന്യകാംബുദൈഃ।
കാരവീകൈശികാഭ്യാംവാമധുനാക്വാഥഇഷ്യതെ॥

കടകപ്പാലയരി വെപ്പിൻതൊലി കൊട്ടത്തൂവ്വവെര കാട്ടുവെള്ളരിവെര കൊത്തമ്പാലയരി മുത്തങ്ങാക്കിഴങ്ങ കരിഞ്ചീരകം മാശിക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തെൻമെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക-പീലിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും-

(ഖദിരാമൃതാദി തൈലം)

൨൪൩- ഖദിരാമൃതയൊഃക്വാഥെകല്കീകൃത്യഫലത്രയം।
വിഡംഗവല്കനമഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠയഷ്ടികണാന്വിതം॥

൧൨൯- വിപക്വൈഃ പാനനാളികേരസ്യ സ്നേഹസ്ഥിലജമേവവാ।
പാനേ പക്ത്വാഞ്ജനേ ശസ്തസ്നാനം ഘോരാസ്തയാശ്രിതം॥

കരിങ്ങാലിക്കാതല പിററമൂത ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച ത്രിഫല വിഴാലരി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ മഞ്ചട്ടിപ്പട്ട കൊട്ടം ഏരട്ടിമധുരം തിപ്പലി ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയൊ വെളിച്ചെണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സെവിപ്പിക്കയും തെപ്പിക്കയും ചെയ്ക- അരത്ത ഇട്ട വെള്ളംവച്ച അതുകൊണ്ട കുളിപ്പിക്കുക- ഇവ ചെയ്താൽ പീലിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

വിളാമ്പഴക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൧൩൦- കപിത്ഥഫലസംകാശസ്സ്യോടോജ്ഞേയഃ കപിത്ഥകഃ।
പരിതശ്ശോഫവാൻ പൃഷ്ഠകൎണ്ണയോൎമ്മൂലഏവവാ॥

വിളാംപഴത്തിന്റെ ആകൃതിപോലെയിരിക്കുന്ന ആകൃതിയോടും നാലുപുറം നീരോട്ടംകൂടി പുറത്തൊ കൎണ്ണമൂലങ്ങളിലൊ ഉണ്ടാകുന്ന പുളകം വിളാമ്പഴക്കരപ്പനെന്നറിക.

വിളാമ്പഴക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സ

(അരച്ചുതെപ്പാൻ)

൧൩൧- തക്രേണൈവ മൂലത്വഗളയേച്ച സുരാഫയം।
പിഷ്ട്വാപ്രലേപശ്ശസ്താത്ര ഖദിരംകാഞ്ചികേനവാ॥

ഏങ്കായയകത്തിന്റെ വെരുമ്മൽതൊലി കടുക്ക ദെവതാരം ഇവ മൊരിൽ അരച്ചുതെക്കുക- കരിങ്ങാലിക്കാതല കാടിയിൽ അരച്ചുതെക്കയുമാം- വിളാമ്പഴക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(അമൃതേന്ദ്രയവാദി കഷായം)

൧൩൨- അമൃതേന്ദ്രയവാംകോലകദംബഖദിരാദിഭിഃ।
വികംകതകന്ദൈഢൎയ്യവിശാലാവൃഷധാന്യകൈഃ॥
൧൩൩- പടോലമൃതനിംബവിസപ്തപൎണ്ണീമരുഘഷകൈഃ।
ത്രായന്തികടുകാബ്രാഞ്ചീവിഫലിതൈമാകഷായിതാഃ॥
൧൩൪- മധുനപീതാഭ്യതോയദാമധുസ്സഫ്യാദ്യതാപിവാ। മധുസ്സഫീമധുപെതൊയലോകംപാഥോന്യനാശനഃ॥

ചിററമൃത കടപ്പാലയരി അംകൊലത്തിന്റെ വെര കടമ്പിൻതൊലി കഞ്ഞിക്കൊട്ടത്തിൻവെരുമ്മൽതൊലി തൈലവങ്ങം

ൽതൊലി വെയംകതവെരുമ്മൽതൊലി കരുവെപ്പിൻതൊലി കാട്ടുവെള്ളരിവെര ആടലൊടകത്തിൻവെര കൊത്തമ്പാലയരി പടൊലം ചെറുവഴുതിനവെര വെപ്പിൻതൊലി കരപ്പാമ്പട്ട ചുക്ക ബ്രഹ്മി കടുകരൊഹിണി ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ചു തെൻ മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- വിളാമ്പഴക്കരപ്പൻശമിക്കും.

(ത്രിഫലാമൃതാദി തൈലം)

൬൩൭- ത്രിഫലാമൃതയൊൎദ്ദാരുബലയൊൎയ്യഷ്ടിമുസ്തയൊഃ॥
വില്വാമൂലസ്യചക്വാഥെരാജക്ഷവകഭൃംഗയൊഃ॥
൬൩൮- ഉപൊദകാപപ്പടയൊൎജ്ജാതികിംശുകയൊരപി।
ദൂൎവ്വാപടൊലവല്ല്യൊശ്ചവെത്രാഗ്രഫലയൊരപി॥
൬൩൯- സംയൊജ്യസ്വരസന്തെഷ്വകല്ക്കീകൃത്യസധാന്യകം।
സവിളംഗംസമഞ്ജിഷ്ഠംസെന്ദ്രരെഖംസകൌടജം॥
൬൪൦- ജ്യൊതിഷ്മതീയുതംസൈലംസകണംഖസകുംകുമം।
ദാൎവ്വീമധുകദെവാഹ്വചന്ദനതഗരകൌശികം॥
൬൪൧- വിപചെൽപാനനാളികെരസ്യസ്നെഹസ്യലഘ്വഗ്നിനാ।
പാനാഭ്യഞ്ജനയൊരസ്യശസ്യതെപൃഥഗെവവാ॥

ത്രിഫല ചിററമൃത ദെവതാരം കുറുന്തൊട്ടിവെര ഇരട്ടിമധുരം മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ കൂവളത്തിൻവെര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ചു അതിൽ കരിന്തുമ്പ കഞ്ഞുണ്ണി വശള പപ്പടം പിച്ചകത്തില കരുമുരുക്കില കുറുക പടൊലം ചൂരൽതല നെല്ലിക്ക ഇവററിൻനീർചെൎത്ത അതിൽ കൊത്തമ്പാലയരി വിഴാലരി മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി കാർകൊകിലരി കടുപ്പാലയരി ചെറുപുന്നയരി ഏലത്തരി തിപ്പലി കുംകുമം മരമഞ്ഞത്തൊലി ഇരട്ടിമധുരം ദെവതാരം തകരം കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ഗുല്ഗുലു ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു സെവിപ്പിക്കയും തെപ്പിക്കയും വെണ്ടു- വിളാമ്പഴക്കരപ്പൻ ശമിക്കും- "പൃഥഗെവവാ" എന്നതിന്റെ അൎത്ഥം വെറെ തന്നെയുമാം എന്നാകുന്നു- അതുകൊണ്ട ത്രിഫല ചിററമൃത ഇവയൊ ദെവതാരം കുറുന്തൊട്ടിവെര ഇവയൊ ഇരട്ടിമധുരം മുത്തെങ്ങ ഇവയൊ കൂവളത്തിൻവെര തന്നെയൊ കഷായംവെച്ചു അതിൽ കരിന്തുമ്പ കഞ്ഞുണ്ണി ഇവയൊ വശള പപ്പടം ഇവയൊ പിച്ചകത്തില കരുമുരുക്കില ഇവയൊ കുറുക പടൊലം ഇവയൊ ചൂരൽതല നെല്ലിക്ക ഇവയൊ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീരചെൎത്ത മുൻപറഞ്ഞ കല്ക്കത്തിന്റെ മരുന്നുക

ളിൽ മരമഞ്ഞത്തൊലി മുതലായ ആറ മരുന്നുകളൊട കൊത്തമ്പാലയരി മുതലായ ഒമ്പതിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്ന ചെൎത്ത അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സെവിപ്പിക്കയും തെപ്പിക്കയുമാം— എന്ന സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു- അങ്ങിനെ ആകയാൽ ത്രിഫലയും ചിററമൃതുംകൂട്ടി കഷായം വെയ്ക്കുമ്പൊൾ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ ചെൎക്കുന്ന നീരിന്റെ ഭേദം കൊണ്ട അതിൽ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിക്കുന്ന വെളിച്ചെണ്ണ അഞ്ചു പ്രകാരമായിരിക്കും- അതിൽ ഓരൊന്ന കൽക്കത്തിന്ന പറഞ്ഞ മരമഞ്ഞത്തൊലിമുതലായ ആറുകൂട്ടം മരുന്നിൽ ചെൎക്കുന്ന മരുന്നിന്റെ ഭേദംകൊണ്ട ഒമ്പതുപ്രകാരമായിരിക്കും എന്നാൽ നാല്പത്തഞ്ചു വിധമായി ഇപ്രകാരം ദെവതാരം കരന്തൊട്ടി മുതലായതുകൊണ്ട വെക്കുന്ന മൂന്നുവക കഷായങ്ങളിൽ ചെൎത്ത കാച്ചുന്നവയുമാകയാൽ പ്രത്യെകയൊഗത്തിങ്കൽ കൂടി നൂററമുപ്പതുപ്രകാരമായി- ഇതുകൂടെ വൈദ്യൻ അറിഞ്ഞ രൊഗത്തിന്റെ ബലത്തെയും ദൊഷകൊപത്തിന്റെ സാമ്പ്രാപ്തിയെയും സൂക്ഷിച്ച അറിഞ്ഞ യഥൊചിതമായി പ്രവൃത്തിച്ചുകൊൾകയും വെണം.. ഇതൊക്കെയും "പൃഥഗെവവാ" എന്നതിന്റെ താൽപൎയ്യമാകുന്നു-

൧൭൦- ശതാഹ്വാചിരബില്വാവല്ക്കസ്ഥൌണെയഫലിനീശൃതം:
സ്നാനാൎത്ഥംവാരിതൈൎത്രാഷ്ഠമഥവാത്രിഫലാശൃതം॥

ശതകുപ്പ കഞ്ഞിക്കൊട്ടത്തിൻവെരുമ്മൽതൊലി തുണിയാങ്കം ഞാഴൽപൂവ്വ ഇവയിട്ട വെള്ളംവെച്ച അതുകൊണ്ട കുളിപ്പിക്കുക- ഇവ ചെയ്താൽ ചിലാമ്പഴക്കുരുപ്പൾ ശമിക്കും·

പാടക്കുരുപ്പിന്റെ ലക്ഷണം

൧൭൧- പക്വപക്ഷീരകിരാടാഭസ്സ്ഫോടൊന്തൎജ്ജലസംയുതഃ।
പരിതശ്ശ്യാവവാനത്ര കിരാടജ്ഞതികഥ്യതെ॥

കാച്ചിയ പാലിന്റെ പാടപൊലെ കാണുന്നവക്ക തൊന്നുന്നതായി അകത്ത വെള്ളത്തൊട്ടും നാലുപുറവും നീരൊട്ടുംകൂടിയ പുളകങ്ങളെ പാടക്കുരുപ്പെന്നറിക.

പാടക്കുരുപ്പിന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതെപ്പാൻ)

൧൭൨- മധുകംവിജയകഷായസ്ഥിപാരന്തീവല്ക്കസംയുതം।
നാളികെരസ്യദുഗ്ദ്ധെനപിഷ്ടംലെപൊത്രശസ്യതെ॥

ഏരട്ടിമധുരം കടുക്കത്തോടു താന്നിക്കത്തോടു നെല്ലിക്കവരിനെന്മേൽത്തൊലി ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക— പാടക്കരപ്പൻ ശമിക്കും—

(ബദരാദികഷായം)

൧൩൩— ബദരാമലകാംഭോദമധുകേന്ദ്രയവാംബുഭിഃ।
സോശീരധവദ്രുസ്ത്വക്പാഠാധാന്യകപർപ്പടൈഃ॥
൧൩൪— ക്ഷീരികിംശുകഭൂനിംബനിംബാളർക്കപീതനൈഃ।
കൈഡര്യസപ്തപർണ്ണതഗരീശാലാഭിശ്ച സാധിതഃ॥
൧൩൫— നിര്യൂഹഃ കേശിശിഖീസിതാമധുയുക്തോസ്യശാന്തയേ।
മധുസ്നുഹീമധൂപേതോ യദ്വാപേയഃ പ്രശസ്തതരം॥

ലന്തക്കുരു നെല്ലിക്ക മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഏരട്ടിമധുരം കുടകപ്പാലയരി ഇരുവേലി രാമച്ചം മെന്മവരിനെന്മേൽത്തൊലി കൊടുത്തൂവ്വവേര പാടക്കിഴങ്ങ കൊത്തമ്പാലയരി പർപ്പടം നാല്പാമരത്തിൻതൊലി കരുമുരുക്കിൻതൊലി പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിനെന്മേൽതൊലി വെപ്പിൻതൊലി വെള്ളത്തഏരിക്കിൻവേരിനെന്മേൽതൊലി കല്ലാലിൻതൊലി കരുവേപ്പിൻതൊലി പാലത്തൊലി കാട്ടുവെള്ളരിവേര ഇവകൊണ്ടുകഷായംവെച്ചു മാശക്കതിപ്പലി തേൻ ഇവയൊ തേൻ പാവ ഇവയൊ മെഴുപ്പൊടി ചെത്ത ഏറവും പുലച്ചു സെവിപ്പിക്ക— പാടക്കരപ്പൻ ശമിക്കും—

൧൩൬— തൈലന്തു ഗോക്ഷുരകല്ക്കാന്മദ്ധ്യേ ഗൈരസ്യ തത്രച।
സ്നാനാർത്ഥം ബൈദരെയശിംശപാസാരസാധിതം॥

മാടക്കാൽ കരപ്പന പറഞ്ഞ മൂർവ്വാവാസുകാദി തൈലം പാടക്കരപ്പന്ന പറവന്നതാകകൊണ്ടു ആയതതേപ്പിക്ക— കരിങ്കാഞ്ഞിരവേരും ഇരുമുള്ളിൻ കാതലുമിട്ടു വെള്ളം വെച്ചു അതിൽകുളിപ്പിക്കുക— ഇവപറഞ്ഞാൽ പാടക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

നീർക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൧൩൭— ബുദ്ബുദാകൃതിഭിഃസ്ഫോടൈരന്തസ്സ്രാവയുതൈർമഹാൻ।
പാണ്ഡ്യൈഃകണ്ഡൂയുതൈസ്ത്രാവഹാവാരിശൈശ്ചൈതിപാകയുക്॥

നീർപൊളപൊലെ ഉള്ള പൊളകങ്ങളോടും ഉള്ളിൽ വെള്ളത്തോടുംകൂടിയതായി വലുതായി വെളുത്ത നിറത്തോടും അധികമായ ചൊറിച്ചിലോടുംകൂടിയ നീര നീർക്കരപ്പനെന്നറിക— ഇതിന്ന അധികമായ പഴുപ്പ കാണുകയും ചെയ്യും.

നീർക്കെട്ടിന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൭൮- പാരന്തീബദരീവല്കൗഖദിരാക്ഷഹരീതകീഃ।
നാളികേരസ്യ മൂലശ്ച ലേപോ പോത്രശസ്യതേ॥

തെച്ചിവേരിന്മേൽതൊലി ലന്തത്തൊലി കരിങ്ങാലിക്കാതല താന്നിക്ക കടുക്ക ഇവ തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കക-നീർക്കെട്ടു ശമിക്കും.

(പഥ്യാബദരാദികഷായം)

൭൯- പഥ്യാബദരനിർഗ്ഗുണ്ഡീമൂലകിംശുകവല്കലൈഃ।
ത്രായമാണാവിശാലാബ്ദബൃഹതീഭിശ്ചസാധിതഃ॥
൮൦. കാരവീമാക്ഷികോപേതോനിഘ്നന്തി ഹാത്രപ്രശസ്യതേ।
പ്രാഗുക്തോബദരാദിർവ്വാതൈലമംബു ചപൂർവ്വവൽ॥

കടുക്ക ലന്തക്കുരു കരുനൊച്ചിവേര കരുമുരുക്കിൻതൊലി ബ്രഹ്മി കാട്ടുവെള്ളരിവേര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ചെറുവഴുതിനവേര ഇവ കൊണ്ട കഷായം വെച്ച കരിഞ്ചീരകം തേൻ ഇവ മേമ്പൊടി ചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക- ബദരാദിയുമാം- പാടക്കെട്ടുന്ന അനുവദിച്ച തൈലവും കുളിപ്പാൻ വിധിക്കപ്പെട്ട വെള്ളവും ഇതിന്നും കൊൾക- ഇവ ചെയ്താൽ നീർക്കെട്ടു ശമിക്കും.

തൈർനീർക്കെട്ടിന്റെലക്ഷണം

൮൧- മസ്തുലോവാരിഗർഭത്വപ്രായശസ്സദൃശോമതഃ।
ഗർഭത്വമസ്തുതുല്യാംബുവിശേഷോസ്യവിലോക്യതാം॥

തൈർനീർക്കെട്ടു ആകൃതികൊണ്ട നീർക്കെട്ടിന്ന സദൃശമാകുന്നു- എന്നാലും ഒരു വിശേഷമുണ്ടു- നീരിന്റെ ഉള്ളിൽ വെള്ളമുണ്ടാകുന്നത തൈർവെള്ളത്തോട സദൃശമായിരിക്കും— അതു് പരീക്ഷിച്ച അറിഞ്ഞുകൊൾക- നിറംകൊണ്ടും ഗന്ധംകൊണ്ടും രസംകൊണ്ടും തൈർവെള്ളത്തോട സദൃശമായിരിക്കയും ചെയ്യും.

തൈർനീർക്കെട്ടിന്റെചികിത്സാ

൮൨- ജലസ്രാവാൽപുരാസർവ്വാചികിത്സാവാരിഗർഭവൽ।
പരന്തുലിപ്യതേസാരുകപാഥഃക്ഷീരിവരാഗ്രതഃ॥

നീരകെട്ടികളുന്നതിന്റെമുമ്പെ വെണ്ടുന്ന ലെപനാദികൾനിക്കരപ്പന്ന പറഞ്ഞതുപൊലെ ചെയ്തു- പൊട്ടി നീര ഒലിച്ചാൽ നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ത്രിഫല ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ചു കരിഞ്ചീരകം തെൻ ഇവ മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക തയിർനിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ദാൎവ്വീമധുകാദി കഷായം)

൱൮൩ - ദാൎവ്വീമധുകകട്ഫലനിംബനിംബത്വക്ത്രിഫലാംബുദൈഃ।
പാടൊലവ്യാഘ്രീകുഷ്ഠവിശാലാധന്വയാഷകൈഃ॥
൱൮൪ - ആരഗ്വധമധൂകാഖ്യവല്ലീഭിശ്ചശൃതംജലം।
മാക്ഷികെണമധുസ്സൎപ്യാശ്ചപൂൎണ്ണനചഹിതഃപരം॥

മരമഞ്ഞൾതൊലി എരട്ടിമധുരം പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി വെപ്പിൻതൊലി ത്രിഫല മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ പടൊലം ചെറുവഴുതിനവെര കൊട്ടം കാട്ടുവെള്ളരിവെര കൊടുത്തൂവ്വവെര കൊന്നവെരുമ്മൽതൊലി ഇരുപ്പക്കാതല വെണ്ണാടതൊലി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ചു തെനും പാവും മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക ഈ കഷായം തൈൎനിക്കരപ്പന്ന ഏററവും ശമനകരമാകുന്നു-

(താലപത്രാദിതൈലം)

൱൮൫- താലപത്രനിശാദൂൎവ്വാഗുളൂചീകദളീരസൈ
മാംസീമധുകമഞ്ജിഷ്ഠ സിദ്ധഃകെരഫലൊത്ഭവഃ॥
൱൮൬- സ്നെഹസ്സിലൊത്ഭവൊവാസ്യശസ്യതെഭ്യംഗകൎമ്മണി।
അസനാമലകാദിൎവ്വാമൊദകസ്യപുരൊദിതഃ॥

കരിമ്പനക്കുരുമ്പ പച്ചമഞ്ഞൾ കറുക ചിററമൃത തെങ്ങിൻപൂക്കുല ഇവററിൻനീരിൽ മാഞ്ചി എരട്ടിമധുരം മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്തകാച്ചിയരിച്ചു തെപ്പിക്ക തയിർനിക്കരപ്പൻ ശമിക്കും- ചികിട്ടക്കരപ്പന്ന പറഞ്ഞ അസനാമലകാദിയും പററുന്നതാകുന്നു.

(ബലാമലകാദിതൈലം)

൱൮൭- ബലാമലകയൊഃകഷായെരാജകഷ്വകട്വംഗജഃ।
ദൂൎവ്വാമെചകകെതക്യൊരസനാജ്ജുനയൊരപി॥
൱൮൮- കാരവല്ലീകഹാല്യാശ്ചസാരസസനസമന്വിതെ।
കുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വമഞ്ജിഷ്ഠാരൊചനാചൊരകംകണൈഃ॥
൱൮൯- ശൈലെയനളദാലക്തദാരുധാന്യവിളംഗകൈഃ। ച

തുജ്ജാതകതക്കൊലത്രിഫലാംബുകന്നാദപക്വയഃ॥
൫൰൪- കല്ക്കിതൈസ്സാധിതസ്നേഹഃ കെരളൊവാതിലൊദ്ഭ
വഃ।പാനാഭ്യഞ്ജനയൊരസ്യയൊജിതഃ പരമൌഷധം॥

കറന്തൊട്ടിവെര നെല്ലിക്ക ഇവ കഷായംവച്ച അതിൽ ക
രിമ്പുമ്പ കഞ്ഞുണ്ണി കറുക നീലക്കൈതയുടെക്കൂമ്പ വെളുത്ത
ളിര നീർമരുതിൻതളിര മുണ്ടൻകല്ല തെങ്ങിൻപൂക്കുല ഇരു
വേലിൻനീർചെത്ത കൊട്ടം എരട്ടിമധുരം മഞ്ചെട്ടിപ്പെപ്പാടി ഗൊ
രൊചനം കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ കുങ്കുമം കന്മതം രാമച്ചം വെളുത്ത
എരുക്കിൻവെരമ്മാർതൊലി ദെവതാരം കൊത്തമ്പാലയരി
വിഴാലരി ഏലത്തരി ഏലവംഗത്തൊലി പച്ചില നാകപ്പൂവ്വ ത
ക്കൊലപ്പുട്ടിൽ ചന്ദനം രക്തചന്ദനം പീതചന്ദനം ഇരുവെ
ലി തിപ്പലി അത്തിത്തിപ്പലി ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെ
ണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെത്ത കാച്ചിയരിച്ച സെവിപ്പിക്കയും തെ
പ്പിക്കയുംചെയ്ക- ഈ തൈലം തയിർനീക്കരപ്പന്ന നല്ലതാകുന്നു.
൫൰൫- സ്നാനായക്ഷീരിവല്ക്കാബ്ബുസൈരെയകാംബലാശൃതം।
പാരന്തിദലഭൂശാഖാവല്കൂപാചാരെശ്രൃതം പചാ॥
നാല്പാമരത്തിൻതൊലി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കരിംകുറിഞ്ഞി
വെര കറന്തൊട്ടിവെര ഇവയിട്ട വെള്ളംവച്ച അതുകൊണ്ട കു
ളിപ്പിക്കുക- തെച്ചിയില നാല്പാമരത്തിൻതൊലി കച്ചൂരിക്കി
ഴങ്ങ ഇവയിട്ട വെള്ളംവച്ച അതുകൊണ്ടും കുളിപ്പിക്കാം- ഇവ
ചെയ്താൽ തയിർനീക്കരപ്പൻശമിക്കും-

കൽക്കരപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൫൰൬- കഠിനൊശ്മവപിഡ്സ്സൊടൈഃ കഠിനൈരശ്മസന്നി
ഭൈഃ।തീവ്രരുഗ്ജ്വരമൂൎദ്ധാൎത്തിതൃൎദ്ദ്യരൊചകസംയുതഃ।
൫൰൭- മന്ദപാകൊമഹാകണ്ഡൂപിച്ഛിലൊഥസംസ്രുതിഃ।
പിഷ്ടമത്സ്യസമൊഗന്ധെനാശ്മകൊദ്ഭശമുന്നതഃ॥
കല്ലപൊലെ കഠിനമായി കല്ലപൊലെ കഠിനമായ പുളുക
ങ്ങളൊടുകൂടിയതായി കഠിനമായ പനി തലവെദന ഛൎദ്ദി
അരുചി ഇവയൊടുംകൂടിയതായി പതുക്കെ പതുക്കെ ഉണ്ടാകു
ന്ന പഴുപ്പൊടും കഠിനമായും ചൊറിച്ചലൊടും ചൊറിഞ്ഞ തൊ
ലി പൊയാൽ അവിടെനിന്ന വളരെ പഴുപ്പൊടുകൂടിയവെള്ള
ത്തിന്റെ വാൎച്ചയൊടും അരിപ്പിട്ടുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന മത്സ്യത്തി
ന്റെ ഗന്ധംപൊലെയുള്ള ഗന്ധത്തൊടുംകൂടി ഏററവുംഉയൎന്ന
കാണപ്പെടുന്ന നീര കല്ക്കരപ്പനെന്നറിക-

കൽക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൯൪- കുക്കുടാണ്ഡകപാലാനി ഗൃഹധൂമം സുരാഹ്വയം। ശ
താഹ്വാം ചാപി തക്രേണ പിഷ്ട്വാ ലേപോത്ര ശസ്യതേ।

കോഴിമുട്ടയുടെ ഓട ഉള്ളിടക്കരി ദേവതാരം ശതകുപ്പ ഇവ മോരിൽ അരച്ചുതേക്കാം- കല്ലരപ്പൻ ശമിക്കും.

(സപ്തപർണ്ണാദി കഷായം)

൯൫- സപ്തപർണ്ണവരാപാഠാകൃതമാലത്വഗംബുദൈഃ।
ശാരിബാമധുകോശീരവികംകതസുരാഹ്വയൈഃ॥
൯൬- ഏലാവിശാലാസൈരേയപടോലപിചുമന്ദകൈഃ।
ത്രായമാണാനിശാദ്വന്ദ്വമൂർവ്വാപ്ലക്ഷകപീതനൈഃ॥
പാരന്തീപുഷ്പകാശ്മര്യമൂലവത്സകചന്ദനൈഃ॥
൯൭- നീപത്വക്ഖദിരംശമ്പാസാരകടുകാഭിശ്ച സാധിതഃ।
കഷായോമാക്ഷികോപേതഃ പാതവ്യാത്രുതദാരുണേ॥

പാലത്തൊലി ത്രിഫല പാടക്കിഴങ്ങ കൊന്നവെരുമ്മൽതൊലി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ നന്നാറിക്കിഴങ്ങ എരട്ടിമധുരം രാമച്ചം വയ്യംകതവെരുമ്മൽതൊലി ദേവതാരം ഏലത്തരി കാട്ടുവെള്ളരിവെര കരിംകുറിഞ്ഞിവെര പടൊലം വെപ്പിൻതൊലി ബ്രഹ്മി വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾതൊലി പെരുംകുരുമ്പവെര വെളുത്ത എരുക്കിൻവെരുമ്മൽതൊലി കല്ലാലിൻതൊലി തെച്ചിപ്പൂവ് കുമിഴിൻവെര കുടകപ്പാലയരി ചന്ദനം കടമ്പിൻതൊലി ഇരുമുള്ളിൻകാതല കട്ടുകരോഹണി ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ചു തേൻ മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക കൊടുതായ കല്ലരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ക്ഷാര തൈലം)

൯൮- രാജരംഭാണ്ഡഗോരംഭാദേവരംഭാമഹാലാഹിതാം।
ശ്യാമാമശ്മരംഭാം ചതുശ്ചാമൃഗമയഭാജകാൻ॥
൯൯- അന്തർദ്ധൂമമരിഷ്ടസ്യകാഷ്ഠൈർന്നൽക്ഷാരമുദ്ധൃതം। ക്ഷീ
രവല്ക്കലകഷായേണ സംശോധ്യാഥ പ്രസാദയേത്॥
൧൦൦- പ്രസന്നം തം പരിസ്രാവ്യ തത്ര കല്കീകൃതൈഃ പചേ
ത്। തൈലം മനശ്ശിലാഫേനഹരിതാലകടുത്രയൈഃ॥
൧൦൧- കാസീസലോഹതാലീസപത്രയഷ്ട്യാഹ്വസർഷപൈഃ।
നക്തമാലമധൂകോത്ഥപൂഗബീജകജാതിഭിഃ॥
൧൦൨- ചിഞ്ചാംഗകടകൈലാത്വഗപരാളശശിരാജിഭിഃ। ജ്യോ

ത്രിവൃതീസമംശോഗ്രാനഖഫിംഗുളവാലുകൈഃ॥
൧൦൨– ദ്രോണീശിരീഷമെഫാരിവിളിതകെജയാസ്ഥിഭിഃ।
ഫലിനീകുഷ്ഠപത്രൈശ്ച സുധിനൊതത്പ്ര യൊജയെൽ॥
൧൦൩– തീവ്രകാഠിന്യസംയുക്തമന്ദപാകെഷ്വപവത്സു।
തെനശൊഫാഭവെൽക്ഷീണൊഭിന്നാസ്യപ്പുടകാ
സ്ഥിരാഃ॥
൧൦൪– ക്ഷാരതൈലമിദംശ്രെഷ്ഠംശ്ലെഷ്മകസ്യമദ്ധ്യംഹരെൽ।
ത്രിഭിരവദിതൈനന്തനമിതിഫലസ്യഭാഷിതം।

നെന്ത്രവാഴ പടർവാഴ കദളിവാഴ ചെങ്കദളിവാഴ കദികാളിവാഴ പൂവ്വൻവാഴ ഇവ കൊത്തിനുറുക്കി ഉണക്കി മണ്പാത്രത്തിലിട്ട പാത്രത്തിന്റെ വായ് അടച്ച പുറമെ മണ്ണുകൊണ്ട നല്ലവണ്ണം ഇറുക്കി അടപ്പുള്ളവച്ച ചെപ്പിന്റെ വിറകുകൊണ്ട തീ കത്തിച്ച പാത്രത്തിന്റെ അകത്തുള്ള മരുന്ന ഭസ്മമായാൽ എടുത്ത ആറിയാൽ അതിലുള്ള ഭസ്മം കരടുകൂടാതെയെടുത്ത നാല്പാമരത്തിൻതൊലി കഷായംവച്ച അതിൽ കലക്കി ഉപ്പുവള്ളികൊണ്ട തെളിയിച്ച തെളിഞ്ഞാൽ ആ കഷായം വെറെ ഒരുപാത്രത്തിലൊക്ക ഊറ്റിയെടുത്ത അതിൽ മനയൊല കടൽനാക്ക പൊന്നരിതാരം ത്രികടു കാരീയം ഉരുക്ക താലീസപത്രം എരട്ടിമധുരം കടുക ഉങ്ങിൻകുരു ഇരുപ്പക്കുരു അവണക്കിൻകുരു ജാതിക്ക വിഴാലരി കടുകപ്പാലയരി ഏലത്തരി ഏലവംഗത്തൊലി കരയാമ്പൂവ്വ കാർകൊകിലരി വെരുപ്പുന്നയരി വറച്ചുണ്ടവെര വയമ്പ നാഗ്ഗണം ചായില്യം ഏലാവാലുകം ചിറ്റിക്കിഴങ്ങ ആവീരത്തിൻകുരു താന്നിക്കുരു കടുക്കക്കുരു ഞാഴൽപ്പൂവ്വ കൊട്ടം പച്ചില ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും ചെർത്ത കാച്ചിയരിച്ചുകൊൾക. ഈ തൈലം മെൽപറഞ്ഞ ചികിത്സകൾകൊണ്ട ശമിക്കാതെ ഉറച്ചുനില്ക്കുന്ന കരപ്പൻ ശൂലമായവൃണത്തിങ്കൽ പ്രയോഗിക്ക. ഇത നീരുള്ളടത്ത തെച്ചാൽ മൂന്നദിവസംകൊണ്ട നീര കുറകയും ചുളകങ്ങൾപൊട്ടി ശുദ്ധിവരികയും ചെയ്യും എന്ന ഹെളാചാര്യനാൽ പറകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ശുദ്ധിവന്നാൽപിന്നെ രോപണതൈലം തെക്കുകയുംവെണ്ട. തെച്ചാൽ അധികമായി പഴുക്കും.

(സോമവൽക്കാദി തൈലം)

൧൦൫– സോമവല്കവരാലൊദ്ധ്രമധുകൈഃ ശ്വാതജൈലെ।
ജാതികിംശുകമായൂരീസുഷവീപപ്പടൊത്ഭവം॥
൧൦൬– സ്വരസംയൊജയിത്പാത്ര കല്ക്കൈസ്തൈസ്സാധുസാധി
തംവിളംഗലാക്ഷാമഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠക്ഷനിശാദ്വയൈഃ।

൧൬൭. ഫലിനീനതദേവദാരുമാംസീസരളചന്ദനൈഃ।
ശ്രീവേഷ്ടകനഖസ്പൃക്കാലവംഗപടീരരചി॥

൧൬൮- നാളികേരോത്ഥവസ്ത്രേഹസ്ഥിലജ്ജാവാഹിതഃ ചരം।
പാനേചാഭ്യഞ്ജനേ ചാപി സ്നാനാംഭസ്സുകിരാടവൽ॥

തൊരായത്തിൻതൊലി ത്രിഫല പാച്ചോററിത്തൊലി എരട്ടിമധുരം ഇവകഷായംവെച്ച അതിൽ പിച്ചകത്തില കരുമുരുക്കില ചെറുകടലാടി പുല്ലാനിത്തളിര പപ്പടം ഇവ ഇടിച്ച പിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീർ ചെന്ത പച്ചാലരി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ മഞ്ചട്ടി ചെപ്പാടി കുന്തുരുക്കം പരട്ടമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ഞാഴൽപ്പൂവ്വ തകരം ദേവതാരം മാഞ്ചി ചരളം ചന്ദനം തിരുവട്ടപ്പശ നാഗണം ചോനകപ്പുല്ല ഇലവംഗത്തൊലി കരിഞ്ജാലിക്കാതല ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെത്ത കാച്ചിഅരിച്ച സേവിപ്പിക്കയും തേപ്പിക്കയും ചെയ്ക- പാടക്കരപ്പന്ന പറഞ്ഞപ്രകാരം വെള്ളമുണ്ടാക്കി അതുകൊണ്ട കുളിപ്പിക്ക- ഇവചെയ്താൽ കക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൧൬൯- യവാദ്യാനാംവിസർപ്പാണാം പ്രോക്താസ്തിന്നേകവിംശതേഃ ഷണ്ണാമഥാവശിഷ്ടാനാം ചികിത്സാവക്ഷ്യതേധുനാ॥

യവവിസർപ്പം മുതലായ ഇരുപത്തൊന്ന വിസർപ്പങ്ങളുടെ ചികിത്സാ ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ സംഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടു ശിഷ്ടങ്ങളായ ആറ വിസർപ്പങ്ങളുടെ ചികിത്സാ അനന്തരാദ്ധ്യായത്തിങ്കൽ പറയപ്പെടുകയും ചെയ്യും

ഇതി പാശാസൊപനാമക രാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിത പാദശിഷ്യവെൻ്റകൃതാ ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം ദ്വാദശസ്തബകോനാമദ്വാദശാദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം
ത്രയോദശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭം

തീക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൧- നാളികേരസ്യ ഭസ്മേന പിഷ്ടാപാമാർഗ്ഗത്തികാതഥാ।
ലേപേനാഗ്നിവിസർപ്പേ ഉപശമനേ പ്രശസ്യതേ॥

തേങ്ങാപ്പാലിൽ തെച്ചിവേരിന്റെതൊലി അരച്ചു കല-
ക്കി കുടിക്കേണ്ടു. ഇത സ്രുഗ്ഗേഥവും നല്ലതാകുന്നു.

(ചന്ദനാദി കഷായം)

൨- ചന്ദനാദിത്യജീവന്തീവൃഷവൃശ്ചീരയഷ്ടിഭിഃ।
പടോലശാരിബാഭ്യാഞ്ചസിദ്ധഃക്വാഥസ്സിതാന്വിതഃ॥
ചന്ദനം ശതാവരിക്കിഴങ്ങ അടപതിയൻ
കിഴങ്ങ ആടലൊടകത്തിൻവേര കൊട്ടുത്തൂവ്വവേര ഏരട്ടിമധു
രം പടൊലം നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ട കഷായം വെ
ച്ചു പഞ്ചസാര മേമ്പൊടിചെൎത്ത സേവിപ്പിക്ക- തീക്കരപ്പൻ
ശമിക്കും.

(സൂൎപ്യപൎണ്ണ്യാദി കഷായം)

൩- സൂൎപ്യപൎണ്ണീബലാദ്വന്ദ്വവൃഷവൃശ്ചീവതായമൈഃ।
വൃശ്ചികാളീവിസൎപ്പഘ്നീമധുകൈശ്ചസുസാധിതഃ॥
കാട്ടുഴുന്നിൻവേര കാട്ടുപയററിൻവേര കുറുന്തോട്ടിവേ
ര ഉഴകത്തിൻവേര ആടലൊടകത്തിൻവേര തമിഴാമവേ
ര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ തേക്കടവേര് കരപ്പാമ്പട്ട ഏരട്ടിമധുരം
ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ചു പഞ്ചസാര മേമ്പൊടിചെൎത്ത
സേവി ിക്ക- തീക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.
൪- അനുദ്ധൃതഃ ബൃഹല്യൊക്താംശസ്യതത്രപരന്ത്വിദം।
സ്നാനാംലേപാദുപാരന്തിദ്രസിദ്ധംപ്രകല്പയേൽ॥
മേലാളക്കരപ്പന്ന പറഞ്ഞതെല്ലാം കരപ്പനും നല്ലതാക്കു
൫- കളിപ്പിപ്പാൻവെള്ളം ദേവതാരവും തെച്ചിയിലയുമിട്ട വെ
ക്കകയും വേണം.

(അഭീരുമധുകാദി തൈലം)

൬- അഭീരുമധുകാംഭോജബലാദ്വവാദേവചന്ദനൈഃ।
അമൃതാശാരിബാഭ്യാഞ്ച ക്വഥിതൈംഭസികല്പിതൈഃ॥
൭- ത്രിഫലാവൈരിമൂലത്വക്സലിലൊശീരചന്ദനൈഃ।
കുന്ദുരുഷ്ണനിശാദ്യശ്മകഫളീപൃഷ്ണിപാടലൈഃ॥
൮- ക്ഷീരിദ്രുമപൎണ്ണീനീപശാകതന്ദുലഖദിരാദിഭിഃ।
കതകാമയശൈലേയപ്രിയാളുസ്ഥിലവംശകൈഃ।
വ്യ- മഞ്ജിഷ്ഠാസൂൎപ്യപൎണ്ണ്യേലാഫലനീലീശ്ചസാധിതഃ।
നാളികേരാത്ഭവസ്സ്ഥഃപാകേനപാഭ്യഞ്ജനമാചിചം।
൯- പ്രയുക്തോനാശയേദേനംഗംഭീരമതിദാരുണം।
ക്ഷിപ്രമേവശിലാമജ്ജാസസിതാംവാന്വശീലയേൽ॥
ശതാവരിക്കിഴങ്ങ ഏരട്ടിമധുരം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കറു

ന്തൊട്ടിവെര ദെവതാരം ചന്ദനം ചിററമൃത നന്നാറികിഴങ്ങ ഇവ കഷായംവെച്ചു ത്രിഫല ഏകനായകത്തിൻവെരുനാൽതൊലി ഇരുവെലി രാമച്ചം ചന്ദനം കസ്തൂരിമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി തെങ്ങിൻപൂക്കുലയരി കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ നാല്പാമരത്തിൻതൊലി വെള്ളപ്പാടത്തൊലി കടമ്പിൻതൊലി തെക്കിൻതൊലി നാല്ക്കണം താളിമാതളത്തിൻകായയുടെതോട ചെറാമ്പരല കൊട്ടം കന്മതം മുവരത്തിൻകായയുടെ പരിപ്പ ഏലവംഗത്തൊലി മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി കാട്ടുഴുന്നിൻവെര കാട്ടുപയററിൻവെര ഏലത്തരി താഴമ്പൂവ്വ ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെള്ളിച്ചെണ്ണചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സെവിപ്പിക്കയും തെപ്പിക്കയും ചെയ്ക ഗംഭീരമായിരിക്കുന്ന വിധാനമൊട്ടുകൂടിയതീക്കാരപ്പൻ വെഗെന ശമിക്കും- കന്മതം പഞ്ചസാര ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്കയുമാം.

മുഴക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതെപ്പാൻ)

൪൦- ശൈഗ്രുകണ്വപിണ്ഡാഭദെവദാരുശതാഹ്വാമധുകാംബുദൈഃ।
ലിംപെൽ ഗൃഹാദിവിസർപ്പനുത്സവിശാലാംമാംശിലാജതു॥

ദെവതാരമൊ ശതകുപ്പയൊ കൂട്ടക്കയൊ ചുക്ക കന്മതംഇവയൊ മൊരിൽ അരച്ചുതെക്കുക- മുഴക്കരപ്പൻ ശമിക്കും-

(ശുണ്ഠ്യാദി കഷായം

൪൧- ശുണ്ഠീപടോലദെവാഹ്വമുസ്താരിഷ്ടാമൃതാഗ്നിഭിഃ।
ഉശീരനാഗരഭൂനിംബകടുകാഭിശ്ച സാധിതഃ॥
൪൨- കഷായഃകാരവീചൂൎണ്ണസഹിതൊത്രപ്രശസ്യതെ।
കൈശികീചൂൎണ്ണയുക്തൊവാപ്യുന്മാദ്യാഢ്യതൊപി വാ॥

ത്രിഫല പടൊലം ദെവതാരം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ വെപ്പിൻതൊലി രാമച്ചം കൊടുവെലിക്കിഴങ്ങ ചിററരത്ത ചുക്ക പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരിം നാൽതൊലി കടുകരൊഹിണി ഇവ കൊണ്ടുകഷായംവെച്ചു കരിഞ്ചീരകമൊ മാശിക്കായൊ പാടയൊ മെപ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- മുഴക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ആക്രാദാദി കഷായം)

൪൩- അക്രൊശകണാദാരുജീരകത്രയയഷ്ടിഭിഃ।
വിളംഗധാന്യകൈലെന്ദ്രഭൊക്തടപലാശപത്രൈഃ॥
൪൪- ശ്വേതലയകജംപാമൂലചികംകതകവെരിഭിഃ।

ഭാർങ്ഗീരദനിർഗ്ഗുണ്ഡീമൂലനിംബനാഗാംബുഭിഃ॥
൧൫ ഉശീരശീതമഞ്ജിഷ്ഠാബൃഹതീസ്ഫാടകാസ്ഥിഭിഃ।
ഭൃംഗരാജവരീമൂർവ്വാവിശാലാർക്കവല്ക്കലൈഃ॥
൧൬- കൈഡര്യകരവീരൈരണ്ഡീശാദ്രായവൃഷാഗ്നിഭിഃ।
ത്രായമാണാപടോലാഗ്നിമന്ഥതാലദളൈരപി॥
൧൭- മധുസ്രവ്യാ ച സംസിദ്ധഃ കഷായഃ കൈശികീയതഃ।
പാതവ്യാമാരുതാണന്തസ്ഥിന്നാശ്രുശാന്തിമഭീപ്സുഭിഃ॥

അക്കാരത്തെങ്ങ തിപ്പലി അത്തിത്തിപ്പലി ജീരകം കരിഞ്ചീരകം പെരിഞ്ചീരകം എരട്ടിമധുരം വിഴാലരി കൊത്തമ്പാലയരി ഏലത്തരി കാർകൊകിലരി കടുകപ്പാലയരി ചെറുപ്പുന്നയരി മുത്തപ്പീരകത്തിൻവേര വെളുത്തചെമ്പരത്തിവേര വയമ്പ കൊന്നവേരുമ്മൽതൊലി ഏകനായകത്തിൻ വേരുമ്മൽ തൊലി ദേവതാരം മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ കടുനാച്ചിവേര വേപ്പിൻതൊലി ഇരുവേലി രാമച്ചം ചന്ദനം മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി ചെറുവഴുതിനവേര ചേരിൻകുരുപ്പരിപ്പ കയ്യുണ്ണിവേര ശതാവരിക്കിഴങ്ങ പെരുംകുരുമ്പവേര കാട്ടുവെള്ളരിവേര വെളുത്ത എരുക്കിൻവേരുമ്മൽതൊലി കരുവേപ്പിൻതൊലി അലരിത്തൊലി വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾതൊലി ആടലോടകത്തിൻവേര കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ ബ്രഹ്മി പടൊലം മുഞ്ഞവേര കരിമ്പനക്കൂമ്പ പായ ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച മാശിക്ക മെഴുപ്പൊടി ചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക. പ്രബലമായ മൂക്കൊലിപ്പ വേഗേന ശമിക്കും.

(അമൃതാഭയാദി തൈലം)

൧൮- അമൃതാഭയയോഃ ക്വാഥേ സംസ്രാവ്യപരികല്പിതേ॥
ഏലായഷ്ടിമഹൗഷധ്യകുഷ്ഠോശീരഫലിനീനവൈഃ॥
൧൯- മാംസീമുസ്താനതസ്പൃക്കാജലധ്യാമകപത്രകൈഃ॥
ചോചസ്ഥൗണേയചോരകവ്യാഘ്രീനഖധാന്യനന്ദനൈഃ॥
൨൦- ജാതീശ്രീവേഷ്ടനിശ്വാസശുക്തിപുന്നാഗനാഗകൈഃ।
കുങ്കുമാഗരുതാലീസപത്രമല്ലിലവംഗകൈഃ॥
൨൧- മധുസ്രവ്യാ ച സംസിദ്ധസ്സ്നേഹഃ കേരഫലോദ്ഭവഃ।
തിലജോ വാഽഥ നിത്യോല്ഭ്രംശസ്നാനാം ഭസ്ത്രീഫലാശ്രുതം॥

ചിറ്റമൃത കടുക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച അരിച്ച ഏലത്തരി ചിറ്റരത്ത കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ കൊട്ടം കുന്തുരുക്കം തൊഴൽ പച്ച നാഗണം മാഞ്ചി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ തകരം ചൊനക

പ്പില ഇരുവേലി നാന്മുകപ്പുല്ല പച്ചില എലവംഗത്തൊലി തുണിയാങ്കം ദെവതാരം പുലിച്ചുവടിയൻവെര ചെന്നിക്കിഴങ്ങ തമിഴാമവെര ജാതിക്ക തിരുവട്ടപ്പശ നറുമ്പശ മുഞ്ഞശിപ്പി പുന്നപ്പൂവ നാകപ്പൂവ കുംകുമം അകില താലീസപത്രം ഗുല്ഗുലു ചെഞ്ചല്യം പാവ ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തെപ്പിക്ക- ത്രിഫലയിട്ട വെള്ളം വെച്ച അതുകൊണ്ട കുളിപ്പിക്ക- ഇവ ചെയ്താൽ മുഴക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

ചെക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതെപ്പാൻ)

൨൫- അമൃതാരജസാസാൎദ്ധംപിഷ്ടാമലകജംരജഃ॥
നാളികെരസ്യദുഗ്ദ്ധെനലിംപെൽകച്ഛശാന്തയെ॥

ചിററമൃതിന്റെ ഊറലും നെല്ലിക്ക വറുത്തുപൊടിച്ച പൊടിയും സമമായി ചെൎത്ത തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതെക്കുക- ചെക്കരപ്പൻ ശമിക്കും-

(നിശാവൽക്കാദി കഷായം)

൨൬. നിശാവല്കവൃഷാഭീരുനിശാഭൂനിംബതൊയദൈഃ।
വിശാലാമലകൊപെതൈഃ കഥശ്ച മധുമാൻഹിതഃ॥

മരമഞ്ഞത്തൊലി ആടലൊടകത്തിൻവെര ശതാവരിക്കിഴങ്ങ വരട്ടുമഞ്ഞൾ പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി കാട്ടുവെള്ളരിവെര നെല്ലിക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തെൻമെല്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- ചെക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(മധൂകപുഷ്പാദി കഷായം)

൨൭- മധൂകപുഷ്പമഞ്ജിഷ്ഠാമധുകാരിഷ്ടപൎപ്പടൈഃ॥
കളംബാവിരളാവല്കദ്രുമാമലകചന്ദനൈഃ॥
൨൮- ദാൎവ്വീകണാദുരാലഭാമൂലമുസ്താഗുളൂചിഭിഃ।
ദ്രാണാപുഷ്പവൃഷൊശീരപാഠാധാന്യയവാഷകൈഃ॥
൨൯- കൈകശികീശാരിബാദാന്തിപടൊലകടപാംബുഭിഃ॥
വരണാജ്ഞ്വഭൂനിംബകുഫളിപുഷ്പജൊംഗകൈഃ॥
൩൦- പാരന്തികുസുമാളുക്ഷിശാലാഭിശ്ചസാധിതഃ।
കഷായൊദാരുണെതസ്മിൻപാതവ്യൊമാക്ഷികാനിതഃ॥

ഇരിപ്പപ്പൂവ മഞ്ചെട്ടി ഇരട്ടിമധുരം ചെപ്പിൻതൊലി പൎപ്പടം കടമ്പിൻതൊലി കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻവെരിന്മെൽ

തൊലി കരക നെല്ലിക്ക ചന്ദനം മരമഞ്ഞൾതൊലി തിപ്പലി അതിതിപ്പലി മുക്കാപ്പിരകത്തിൻവെര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പാലത്തൊലി ഇരുവേപ്പ് ആടലൊടകത്തിൻവെര രാമച്ചം പാടക്കിഴങ്ങ കൊത്തംപാലയരി കൊടുത്തൂവ്വവെര മാശിക്ക നന്നാറിക്കിഴങ്ങ പാവ്വള്ളിക്കിഴങ്ങ പടൊലം കടകപ്പാലയരി ഇരുവെലി നീർമാതളത്തിൻതൊലി നീർമരുതിൻതൊലി പുത്തരിച്ചുണ്ടവെര നന്മൽതൊലി തെങ്ങിൻപൂക്കുലയരി അകില തെച്ചിപ്പൂവ്വ വെളുത്താവണക്കിൻവെര നെന്മൽതൊലി കാട്ടുവെള്ളരിവെര ഇവകൊണ്ടകഷായംവച്ച തെൻമെമ്പൊടി ചെർത്തസെവിപ്പിക്ക- പ്രബലമായചെക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ബലാത്രയാദി തൈലം)

൨൮- ബലാത്രയാമൃതാഭാർഗ്ഗവരീധാത്രീശൃതെജലെ।
ദ്രാക്ഷാകലിംഗപരണ്ണവരകന്യാദലൊത്ഭവം॥
൨൯- പാരന്തീകസുമൊത്ഥഞ്ച സംയൊജ്യസ്വരസംപൃഥഃ।
കല്കൈസ്ത്രുകൈലാഫലത്രയനിശാദ്വയൈഃ॥
൩൦- മധുകൊശീരതക്കൊലസലിലാംബുദചന്ദനൈഃ।
ശിംശപാസാരശൈലെയഖദിരൈശ്ച സുസാധിതഃ॥
൩൧- നാളികെരാംബുവസ്സ്വസ്ഥസ്ഥിലജാവാതദാത്തിനുൽ।
പാനാദ്യഭ്യഞ്ജനാദ്യാത്രസ്നാനാംഭൊചിരല്ലാശ്രുതം॥

കുറുന്തോട്ടിവെര വെങ്കുറുന്തൊട്ടിവെര ഊരകത്തിൻവെര ചിററമൃത ദെവതാരം ശതാവരിക്കിഴങ്ങ നെല്ലിക്ക ഇവകൊണ്ടകഷായംവെച്ചതിൽ കരക കടകപ്പാലത്തളിര നീർമാതളത്തില വെലിപ്പരുത്തിയില തെച്ചിപ്പൂവ്വ ഇവററിൻനീര ചെർത്ത കൊട്ടം ഏലത്തരി ത്രിഫല വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾതൊലി ഇരട്ടിമധുരം രാമച്ചം തക്കൊലപ്പുട്ടിൽ ഇരുവെലി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം ഇരുമുള്ളിൻകാതല കന്മതം കരിങ്ങാലിക്കാതല ഇവഅരച്ചുകലക്കി എണ്ണയാ വെളിച്ചെണ്ണയൊചെർത്ത കാച്ചിയരിച്ച സെവിപ്പിക്കയും തെപ്പിക്കയും ചെയ്ക കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിലുള്ള വെള്ളംവച്ച അതുകൊണ്ടകുളിപ്പിക്കക ഇവചെയ്താൽ ചെക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

ഇടിവാൾക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

൩൨- ഇച്ഛാകണൈക്ഷണ്മലെള്ള്യാതമൊശനിംദ്ദൂരതസ്യ ജാൽ।
ഇരണ്ണമമിവാംബോധിദ്ദീപ്യതെയളുപക്രമൈഃ॥

൨൯ *

വാതപിത്തകഫങ്ങൾ തുല്യമായി കോപിക്കനിമിത്തമായിട്ടു ഉണ്ടായ ഇടിവാൾക്കരപ്പന്ന ചികിത്സിക്കാതെ ഇരിക്കയത്രെ വേണ്ടതു — എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആയത ഇടിത്തീയ്യ ജലവർഷം കൊണ്ടു ജ്വലിക്കുന്നതുപോലെ ചികിത്സകൾകൊണ്ടു ജ്വലിക്കുമെന്നല്ലാതെ ശമിക്കയില്ല ഇതത്രെ ഇവിടെ നിമിത്തമാകുന്നതു —
൩൩ — അന്യസ്യ യുക്ത്യാസംസിദ്ധൈരൌഷധൈശ്ശാന്തിരിഷ്യതേ। കശ്ചിൽ പ്രശാമ്യേൽ സർവ്വോപി യാപ്യോ ഭവതി വാ ന വാ॥
പ്രകാരാന്തരേണ സംഭവിച്ചതായാൽ നല്ല വണ്ണം സിദ്ധങ്ങളായ ഔഷധങ്ങളെ യുക്തിയെ അനുസരിച്ച പ്രയോഗിച്ചാൽ വളരെക്കാലംകൊണ്ടു ഒന്ന ശമിച്ചു എന്ന വരാം — വളരെ യത്നം ചെയ്യാൻ അധികമായ ഉപദ്രവംകൂടാതെ കഴിഞ്ഞുകൂട അതകെ വിധത്തിലാകയും ചെയ്യും.

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൩൪ — അജയാകരവീരാസ്ഥിശാരിബാവരണത്വചഃ।
തക്രപിഷ്ടാസ്സമാലിംപേദ്ദേശേനൌപവനാന്തരേ॥
വാതാധികമായ ഇടിവാൾക്കരപ്പന്ന കാട്ടാട അലരിക്കുരു നന്നാറിക്കിഴങ്ങ നീർമാതളത്തിൻതൊലി ഇവ മോരിൽ അരച്ചുതേക്കുക —

൩൫ — അമൃതാമലകാംഭോദരജഃപാരന്തികാത്വചാ।
നാളികേരസ്യ ദുഗ്ദ്ധേന ലിംപേൽ പിത്താധികേ ത്വചി॥
പിത്താധികമായ ഇടിവാൾക്കരപ്പന്ന ചിററമൃത നെല്ലിക്ക മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവററിന്റെ ഊറൽ തെല്ലിച്ചെറുമരത്തൊലി ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക —

൩൬ — കൈശികീവിരളാവല്ക്കകാരവീരദേവദാരുഭിഃ।
കിംശുകസ്യ രസേ പിഷ്ടൈഃ പ്രലേപശ്ശ്ലേഷ്മാധികേ॥
മാശിക്ക കഞ്ഞിക്കൊട്ടത്തിൽ വെരുമ്മർത്തൊലി കരിഞ്ചീരകം ദേവതാരം ഇവ കരുമുരുക്കിലനീരിൽ അരച്ചുതേക്കുക — ഇത കഫാധികമായ ഇടിവാൾക്കരപ്പന്ന ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

൩൭ — വാതപിത്താധികേ തത്ര ത്വക്പാടീരത്രികാരജഃ।
ശതാഹ്വാസഹിതം പിഷ്ടാം വസ്ത്രാലേപഃ ഇഷ്യതേ॥
വാതപിത്താധികമായ ഇടിവാൾക്കരപ്പന്ന നിലമ്പരണ്ട ചിററമൃതിന്റെ ഊറൽ ശതകുപ്പ ഇവ ഓവർ വെള്ളത്തിൽ അരച്ചുതേക്കുക.

൩൮ — സ്ഥൌണേയജയാസ്ഥീനി പിഷ്ട്വാ ധാന്യാമ്ലവാരി

൬൮। പ്രലേപശ്ശസ്യതേ തത്ര സമീരണകഫാധികേ।

വാതകഫാധികമായ ഇടിവാൾക്കുരുപ്പന്ന ഉണ്ണിയാകെ കടുക്കൊരു ഇവ കാടിയിൽ അരച്ചു തേക്കുക.

൬൯- കടുകാമലകാക്ഷാസ്ഥി പലാശൈർമ്മധുപോഷിതൈഃ।
കഫപിത്താധികേ ത്രൈ പ്രലേപസ്ത്വനാഃപരം॥

കഫപിത്താധികമായ ഇടിവാൾക്കുരുപ്പന്ന കടുകരോഹിണി നെല്ലിക്ക താന്നിക്കക്കുരു കരിങ്ങാലിക്കാതല ഇവ തേനിൽ അരച്ചുതേക്കുക.

(അഗ്നിമന്ഥാദി കഷായം)

൭൦- അഗ്നിമന്ഥവചാപാഠാപടോലകടുകാംബുദൈഃ।
ദെവദാരുസമൈസ്സിദ്ധഃ കഷായോ വാതാധികേ ഹിതഃ॥

മുഞ്ഞവേര കട്ടക്ക പാടക്കിഴങ്ങ പടോലം കടുകരോഹിണി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവ സമം കൊള്ളേണ്ടിയേടത്തോളം ദെവതാരം ഇങ്ങിനെ ചേർത്ത കഷായം വെച്ച ജീരകംമുതലായ വാതശമനൌഷധങ്ങൾ മേമ്പൊടിചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക വാതാധികമായ ഇടിവാൾക്കുരുപ്പൻ ശമിക്കും.

(മൃണാളാദി കഷായം)

൭൧- മൃണാളമധുകോശീരവരീക്ഷീരിദ്രുവല്കലൈഃ।
ധാത്രീഗുളൂച്യുപേതൈശ്ച കഷായഃ പിത്താധികേ ഹിതഃ॥

താമരവളയം എരട്ടിമധുരം രാമച്ചം ശതാവരിക്കിഴങ്ങ നാല്പാമരത്തിൻതോലി ഇവ സമം നെല്ലിക്ക ചിററമൃത ഇവ അതിൽ പകുതി ഇങ്ങിനെ കഷായം വെച്ച പഞ്ചസാര മുതലായവ മേമ്പൊടിചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക- പിത്താധികമായ ഇടിവാൾക്കുരുപ്പൻ ശമിക്കും.

(അരുഷ്കരാദി കഷായം)

൭൨- അരുഷ്കരവിശാലാശാതിശാലാധാന്യതാര്യകൈഃ।
ആരഗ്വധയുതൈസ്തുല്യാംശൈഃ കഷായസ്തു കഫാധികേ॥

ചേരിങ്കുരു പാലത്തോലി കാട്ടുവെള്ളരിവേര കൊത്തമ്പാലയരി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവ സമം കൊള്ളേണ്ടിയേടത്തോളം കൊന്നവേരുമേൽതോലി ഇങ്ങിനെക്കൂട്ടി കഷായം വെച്ച തേൻമുതലായവ മേമ്പൊടിചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക- കഫാധികമായ ഇടിവാൾക്കുരുപ്പൻ ശമിക്കും.

(ബലായഷ്ട്യാഹ്വയാദി കഷായം)

൭൩- ബലായഷ്ട്യാഹ്വയാനന്താദ്രോണീബോധിവൃഷപല്ലവൈഃ।
പടോലാമൃതയോസ്സൂക്ഷ്മൈർവ്വാതപിത്താധികേ സ്മൃതഃ॥

കരന്തോട്ടിവേര എരട്ടിമധുരം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരു അത്തിത്തൊലി ആടലോടകത്തിൻവേര പപ്പടം ഇവ സമം പടൊലം ചിററമൃത ഇവ അതിൽ പകുതിവീതം ഇങ്ങിനെ ചെയ്ത കഷായം വച്ച് നെയ്യുമുതലായവ മേമ്പൊടി ചെയ്ത സെവിപ്പിക്ക — വാതപിത്താധികമായ ഇടിവാൾക്കുരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ഏലാദി കഷായം)

൭൪ — ഏലാവിളംഗകുടജചന്ദനോശീരധാന്യകൈഃ।
ജ്യോതിഷ്മതീസമാനാംശൈഃ ക്വാഥോ വാതകഫാധികെ॥

ഏലത്തരി വിഴാലരി കുടകപ്പാലയരി കാർകോകിലരി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം രാമച്ചം കൊത്തമ്പാലയരി ഇവ സമം ഒക്കെക്കൂടിയെടുത്താളം ചെറുപുന്നയരി ഇങ്ങിനെ ചെയ്ത കഷായം വച്ച് ഇന്തുപ്പുമുതലായവ മേമ്പൊടിചെയ്ത സെവിപ്പിക്ക — വാതകഫാധികമായ ഇടിവാൾക്കുരപ്പൻ ശമിക്കും.

(നിംബാമലകാദി കഷായം)

൭൫ — നിംബാമലകപാഠാബ്ദസലിലോശീരചന്ദനൈഃ।
ശിംശപാസാരതുല്യാംശൈഃ ക്വാഥഃ പിത്തകഫാന്തരെ॥

വെപ്പിൻതൊലി നെല്ലിക്ക പാടക്കിഴങ്ങ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇരുവെലി രാമച്ചം ചന്ദനം ഇവ സമം ഒക്കെക്കൂടിയെടുത്താളം ഇരുമുള്ളിൻകാതല ഇങ്ങിനെ ചെയ്ത കഷായം വച്ച് തേൻമുതലായവ മേമ്പൊടിചെയ്ത സെവിപ്പിക്ക — പിത്തകഫാധികമായ ഇടിവാൾക്കുരപ്പൻ ശമിക്കും.

(ത്രിവിക്രമതൈലം)

൭൬ — ബലാമൃതാസ്ഥിരാദേവാപയസ്യാശ്രീദകന്ദകൈഃ।
സിദ്ധെ കഷായെ പൃഥക്കൢപ്തെ സാർദ്ധദ്രോണചിതാൽ॥

൭൭ — കദളീപുഷ്പസപ്തച്ഛിന്നലാംഗലികാദ്യതാൽ।
സ്വരസം ചെകിവപത്രാബ്ദാദായാനന്നയോജിതെ॥

൭൮ — കല്ക്കിതൈസ്ത്രികട്വാസൈരയരാസ്നാമിസിനതാമയൈഃ।
ഹിമത്രയജലോശീരയഷ്ടീഭിഃ കുംഭീസ്ത്രിഭിഃ॥

൭൯ — ഏലാവിളംഗപത്രാബ്ദചകപാകൈർഹലോന്മദൈഃ।
സ്നേഹസ്സെലാജ്യമധുസംസ്ഥിതഃ പാനകർമ്മണി॥

൮൦ — അംശനിംനാശയെൽക്ഷിപ്രമശനിഃ പർവ്വതാനിവ।
ത്രിവിക്രമാഹ്വയം തൈലമിദം ഫലെന ഭാഷിതം॥

കരന്തോട്ടിവേര ചിററമൃത ഓരിലവേര മൂവിലവേര അ...പതിയൻകിഴങ്ങ ശതാവരിക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ട കഷായം വ...

ച്ച അതിൽ പുണ്ഡരീകക്കുറിമ്പ ഞെരിഞ്ഞാംപുളിയില തെ
ങ്ങിൻപൂക്കുലയരി കരളകത്തില കൊടിഞ്ഞാലി കടുക്കമരത്തി
ൻഇല ഇവററിൻനീർചേൎത്ത ദേവതാരം കരിംകുറിഞ്ഞിവേ
ര അരത്ത ശതകുപ്പ തകരം കൊട്ടം ചന്ദനം രക്തചന്ദനം
പീതചന്ദനം ഇരുവേലി രാമച്ചം എരട്ടിമധുരം ത്രികട ഏ
ലത്തരി വിഴാലരി പച്ചില ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണ
ചേൎത്ത വെളിച്ചെണ്ണയുടെ മൂന്നിൽ ഒരുഭാഗം എണ്ണയും അത്ര
നെയ്യും അത്ര തൈരും ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു സേവിപ്പിക്ക ഇടി
വാൾക്കരപ്പൻ കാലതാമസംകൂടാതെ ശമിക്കും- ഇതിന്ന ത്രിവി
ക്രമതൈലമെന്ന പേരാകുന്നു- ഇത ഹേമാചാൎയ്യനാൽ പറക
പ്പെട്ടതാകുന്നു- അതുകൊണ്ട ഇതിന്ന പറഞ്ഞ ഫലത്തിന്ന നീ
ക്കം വരുമോ എന്ന സംശയംകൂടെ ആൎക്കും യുക്തമല്ല.

(ബലാരാസ്നാദി തൈലം)

൯൪- ബലാരാസ്നാമൃതായഷ്ടിനിശ്വാസസാധുസാധിതഃ।
ഫലത്രയേണകരസ്യത്സ്നഫസ്ഥലജംഏവ വാ॥
൯൫- അഭ്രംശായപ്രശസ്തസ്ത്വാത്രഫലത്രയശൃതംജലം।
സ്നാനായ മാധവംധാത്രീഫലസ്വരസേനസാധിതം॥

കുറുന്തോട്ടിവേര അരത്ത ചിററമൃത എരട്ടിമധുരം ഇവക
ഷായംവെച്ച ത്രിഫല അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയോ എണ്ണ
യോചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തേപ്പിക്ക- ത്രിഫലയിട്ടിട്ടോ നെല്ലി
ക്ക ഉണ്ണിയാങ്കാ ഇവയിട്ടിട്ടോ വെള്ളംവെച്ച അതുകൊണ്ട കുളി
പ്പിക്ക- ഇവ ചെയ്താൽ ഇടിവാൾക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

ഘോരക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൯൬- തക്രംബസ്ഥകചോരന്തീപൃഥ്വീകാണിമുദ്ഗവഹ്നിനാ। പ
ക്വാപിഷ്ടാ ദ്രാസമാലേപോരക്തപിത്തവിനാശനഃ॥

ചെമ്പരത്തിപ്പൂവ്വ തെച്ചിപ്പൂവ്വ ഇവ മന്ദാഗ്നികൊണ്ട മോ
രിൽ പുഴുങ്ങി അരച്ചു തേക്കുക- ഘോരക്കരപ്പൻ ശമിക്കും.

൯൭- ക്ഷീരിദ്രുകിംശുകാളക്ദ്രൂവ്വാപാരന്തീകോമളവാൻ। പല്ല
വാൻവാസമ ഏരണ്ഡപ്രാഗ്വൽപിഷ്ടാപ്രലേപയേൽ॥

നാല്പാമരത്തിൻതളിര കരുമുരുക്കിൻതളിര നാഗ്യത്തിത്ത
ളിര കാകത്തളിര തെച്ചിത്തളിര ഇവ മോരിൽ പുഴുങ്ങി അ
രച്ചു തേക്കയുമാം

(പാരന്തി മുകുളാദി കഷായം

൩൭- പാരന്തീമുകുളാംഭോദോശീരഭൂനിംബവത്സകൈഃ। ചിഞ്ചാലതാവൈരിസംയുതൈഃ ക്വാഥോ ഘോരാതിസാരജിത്॥

തെച്ചിമൊട്ട മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിന്മേൽത്തൊലി കുടകപ്പാലയരി കാട്ടുവെള്ളരിവേര നൂകനായകത്തിൻവേരിന്മേൽത്തൊലി ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച കൊടുക്കെ കുട്ടികൾക്കു അതിസാരം ശമിക്കും- ഘോരമായ അതിസാരം ശമിക്കും.

(ജപാമൂലാദി കഷായം)

൩൮- ജപാമൂലബലാശീരസ്ഥിരാമന്ദാപുനർന്നവൈഃ। അബ്ദവ്യാഘ്രീനിംബോശീരക്ഷീരിദ്രുചന്ദനൈഃ॥

൩൯- ശാരിബാദിംബിഭസ്ത്രീപാരന്തീമുകുളൈരപി। സിദ്ധോ ക്വാഥഃ സിതായുതോ ബാലാനാം സർവ്വശമനഃ പരഃ॥

വെള്ളത്താമരത്തിന്റെ വേര കുറുന്തോട്ടിവേര രാമച്ചം ഓരില വെളുമ്പിലവേര തഴുതാമവേര അമൃതത്തിൻതൊലി ഞാവൽത്തൊലി പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിന്മേൽത്തൊലി മരമഞ്ഞൾത്തൊലി നാല്പാമരത്തിൻതൊലി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ വെപ്പിൻതൊലി കൊടുത്തൂവവേര തെച്ചിമൊട്ട ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച കൊടുക്കെ പഞ്ചസാര ഇവ മേമ്പൊടി ചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക- പ്രബലമായ അതിസാരത്തിന്നും ജ്വരത്തിന്നും ശമിക്കും.

൪൦- ഭസ്മീകൃതാവിരസങ്ങൾക്കും സർവ്വമത്രാപി യോജയേൽ। യാവ്യൃതാസ്തേഷു ചികിത്സ്യാമായ ചികിത്സയുമനന്തരം॥

തൈലം മുതലായത ചിതാ... ങ്ങളുടെ ചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞത എന്തെങ്കിലുമാം അതിസാരത്തിന്ന വിട്ടുപോകാത്തതാകയാൽ മേൽപറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ നിരന്തരമായി ചെയ്തു കൊള്ളുകയും വേണം.

ചിമ്മിക്കരപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(തേരച്ചുതേപ്പാൻ)

൪൧- പട്ടോലഗന്ധാസാരിവാഭിഃ ശ്യാമാഭിഃ ... । പ്രലേപസ്ത്വകശസ്തഃ കണ്ടുഭിഃ വാമയാപഹാ॥

വെള്ളത്താമര സമൂലം അരിക്കാടിയിൽ അരച്ചു കുട്ടികളെ തേക്കുക— ചിമ്മിക്കരപ്പന്ന കാരണമായ വിഷം ശമിക്കും.

(മേഘനാദാദി കഷായം)

൩൭ - മേഘനാദകരഞ്ജത്വങ്ബീപിപ്പൂലനിശാദ്വയൈഃ|
അരിഷ്ടവല്ലീസർപ്പാക്ഷീമൂലാഭ്യാംച ശൃതം ജലം॥
൩൮ - പായയേൽ സർപ്പിഷായുക്തം തൈലയോഗാവുദാഹൃ
തൗ ശല്യകോത്ഥദംഷ്ട്രീജസ്യ വിഷസ്യ വിനിവർത്തകൗ॥

ചെറുചീരവേര ഉങ്ങിൻതോലി അമരിവേര വരട്ടമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞത്തൊലി വെപ്പിൻതോലി കരളകത്തിൻവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച നെയ്യ മേമ്പൊടിചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക- മുൻപറഞ്ഞ ലേപനവും ഈ കഷായവും ശല്യകവിസർപ്പത്തിന്ന കാരണമായ വിഷത്തെ ശമിപ്പിക്കും-

൩൯ - വിനിവൃത്തേത്രപൂർവ്വോക്തേ ത്വയഥാദോഷമുപക്രമഃ|
സർവ്വോപ്യത്രാന്തസന്ധേയഃ കിമിന്യദവശിഷ്യതേ॥

വിഷത്തിന്ന നല്ലവണ്ണം നിവൃത്തിവന്നാൽ ദോഷകോപത്തെ പരീക്ഷിച്ച അറിഞ്ഞ അതാതദോഷംകൊണ്ട ഉണ്ടാകുന്ന വിസർപ്പങ്ങൾക്ക മുൻപറഞ്ഞ പ്രകാരമുള്ള ചികിത്സകളെ ദോഷാനുസാരേണ ഇതിന്നും ചെയ്ക എന്നല്ലാതെ ഇവിടെ ഒരു വിശേഷവും അവശ്യമായി പറയേണ്ടതായി കാണപ്പെടുന്നില്ല-

൪൦ - ഏകപഞ്ചാശതോപ്യേതാ വിസർപ്പാണാമുപക്രമഃ|
തത്തദ്ദോഷാനുരോധേന നിബന്ധേനൈയതാമയാ॥

ഇത്രമാത്രമുള്ള പ്രകരണംകൊണ്ട അറിയപ്പെടുന്ന വിസർപ്പങ്ങൾക്ക ദോഷാനുരോധേന ചികിത്സകൾ എന്നാൽ പറയപ്പെട്ടു ഇതിനെക്കാൾ അധികമായി ഗ്രഹിക്കേണ്ടവർ പൂർവ്വശാസ്ത്രങ്ങളിൽനിന്ന ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും ചെയ്യുമല്ലോ-

ഇതി വാരശ്രേഷ്ഠോപനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിത

പാരശവചന്ദ്രകൃതാ ആരോഗ്യകല്പദ്രുമേ ബാല

ചികിത്സായാം ത്രയോദശസ്തബകോ

നാമത്രയോദശാദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം.

ചതുർദ്ദശാദ്ധ്യായ പ്രാരംഭഃ

വിസർപ്പസാമാന്യചികിത്സാം

(ക്ഷീരിദ്രുപല്ലവാദി ലേപനം)

൧- ക്ഷീരിദ്രുപല്ലവാംഭോദപാരന്തീമൂലവല്ക്കലം ।
കുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വയോപേതം വിപിഷ്യാദധിമസ്തുനാ ॥
൨- പിഷ്ടാ ലേപനകർമ്മാദൌ വിസർപ്പേഷു പ്രശസ്യതേ ।
സർവ്വേഷ്വപ്രഭാവോത്ര ഹേതുഃ ഫലനിദർശിതഃ ॥

നാല്പാമരത്തിൻതളിര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ തെച്ചിവെരുമ്മൽ തൊലി കൊട്ടം എരട്ടിമധുരം ഇവ തയിർവെള്ളത്തിൽ പുഴുങ്ങിയരച്ചു തേക്കുക- എല്ലാ വിസർപ്പങ്ങളും ശമിക്കും. ഈ ലേപനം എല്ലാ വിസർപ്പങ്ങൾക്കും ശമനമായത എങ്ങിനെയെന്നാൽ ഔഷധപ്രഭാവംനിമിത്തമായിട്ടുതന്നെ എന്നുള്ള സമാധാനം ഫലാഖ്യാനാൽ കാണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

(മഞ്ജിഷ്ഠാദി ലേപനം)

൩- മഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വാലാക്ഷാവർണ്ണവതീതഗഃ ।
വികങ്കതക്ഷീരിതാഗശ്രേയാശാരിബാന്വിതാഃ ॥
൪- നാളികേരസ്യദ്രവേണ പിഷ്ടാഃ കിംശുകപത്രജഃ ।
രസഞ്ചതത്ര സംയോജ്യ ലിംപേദ്ദാഹപരിമർദ്ദിതാഃ ॥

മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി കൊട്ടം എരട്ടിമധുരം കൊലരക്ക വെള്ളാരത്തൊലി വെഷ്ണംകതവെരുമ്മൽതൊലി ഏകനായകത്തിൻവെരുമ്മൽതൊലി കട്ടക്ക നറുനാറിക്കിഴങ്ങ ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചു കരുമുരുക്കിലന്നീര വിഴ്ത്തി ഉരസിച്ചെത്ത പുരട്ടുകയുമാം.

(തിലകതാഗാദിലേപനം)

൫- തിലകതാഗാരാലോധ്രശിരീഷാക്ഷാസ്ഥിശാരിബാഃ ।
ശാകപത്രരസേപക്വാഃ പിഷ്ടാഃ സംയോജ്യ സർപ്പിഷാ ॥
൬- കകാടാന്ധദ്രവേണാപി മർദ്ദനാന്നിർജ്ജലീകൃതാഃ ।
പ്രലിംപേത്തീവ്രദാഹേഷു സർവ്വേഷു പ്രബലേഷു ച ॥

മയിലെള്ളിൻതൊലി ത്രിഫല പാച്ചോറ്റിക്കുരു വാകക്കുരു താന്നിക്കക്കുരു നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഇവ തേക്കിൻകുമ്പിന്റൊ

നീരിൽ പുഴുങ്ങിയരച്ച നെയ്യുംകോഴിമുട്ടയുടെ വെള്ളയും ചെൎത്ത ഉരസി നീരറുത്തഅധികമായ നീരോടുകൂടിയവിസൎപ്പങ്ങൾക്കുംപ്രബലങ്ങളായഎല്ലാവിസൎപ്പങ്ങൾക്കും തെക്കുക.എന്നാൽഅവകൾ ശമിക്കും.

(കൈശികീമധുകാദി കഷായം)

൧. കൈശികീമധുകദ്രാക്ഷാമധൂകമഗധൊത്ഭവൈഃ।
കൊശാതകീയുഗാംഭൊദപാഠാദുസ്പൎശപൎപ്പടൈഃ॥
൨. പാരന്തികുഫളീപുഷ്പദാൎവ്വീഭിശ്ച്ഛൃതംജലം।
കാരവ।മധുസംയുക്താവിസൎപ്പകുലനാശനം॥

മാശിക്കു,എരട്ടിമധുരം,മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, ഇരിപ്പക്കാതൽ, തിപ്പലി,പുട്ടൽപീരകത്തിൻവേര,ചെറു ചിരകത്തിൻവേര,മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ പാടക്കിഴങ്ങു,കൊടിത്തൂവവേര,പൎപ്പടം, തെച്ചിപ്പൂവ്വ,തെങ്ങിൻപൂക്കുലയരി, മരമഞ്ഞത്തൊലി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച കരിഞ്ചീരകം, തെൻ ഇവ മെമ്പൊടിചേൎത്തസെവിപ്പിക്ക. എല്ലാവിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കും

(അമൃതൊശീരാദി കഷായം)

൩. അമൃതൊശീരപാഠാബ്ദഭൃനിംബവൃഷപൎപ്പടൈഃ॥
മൂൎവ്വാശമ്യാകമൂലതാ ഗഭയാരജനീദ്വയൈഃ।
൧൦. സപ്തച്ഛദകദംബാൎക്കനക്തമാലവികംകതൈഃ।
വിരളാമലകീവൈരിജംബൂദ്വയകപീതനൈഃ॥
൧൧. ദ്രൊണപുഷ്പവിസൎപ്പഘ്നീപാരന്തീമുകുളാജ്ജുനൈഃ।
ജ്യൊതിഷ്മതീന്ദുരെഖൈലാവിളംഗകുടചാംബുഭിഃ॥
൧൨. ധനികാശിശിരദ്വന്ദ്വജീരകത്രയനാഗരൈഃ।
ത്രായമാണാവിശാലാൎക്കാഗകൊശാതകീദ്വയൈഃ॥
൧൩. ശാരിബാകുഫളീപുഷ്പശിംശപാകതകാസ്ഥിഭിഃ।
കൈശികീകടുകാകൌന്തിപത്മകൊഗ്രാസനൈരപി॥
൧൪. സിദ്ധഃകഷായൊമധ്വാഢ്യൊ മധുസ്നുഹ്യായുതൊപിവാ।
മധുസ്നുഹിമധുഭ്യാംവായുതസ്ത്രൈഷ്ഠഫിതഃപരം॥

ചിററമൃത,രാമച്ചം, പാടക്കിഴങ്ങ,മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി,ആടലോടത്തിൻവേര പൎപ്പടം, പെരുങ്കുരുമ്പവേര,കൊന്നവേരിന്മേൽതൊലി,കടുക്ക, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി,പാലത്തൊലി, കടമ്പിൻതൊലി, വെള്ളഎരുക്കിൻവേരിന്മെൽതൊലി,ഉങ്ങിൻതൊലി, വയ്യങ്കതവേരുമ്മൽതൊലി. കഞ്ഞിക്കൊട്ടത്തിൻവേരുമ്മൽതൊലി നെല്ലിത്തൊലി, ഏകനായകത്തിൻവേരുമ്മൽതൊലി, ഞാവൽതൊ

ലി,ഞാറവേരുമ്മൽതൊലി,കല്ലാലിൻതൊലി,തുമ്പപ്പൂവ്വ, കര പ്പാമ്പട്ട തെച്ചിമൊട്ട, നീർമരുതിൻതൊലി, ചെറുപ്പന്നയരി കാർകൊകിലരി,ഏലത്തരി വിഴാലരി, കുടകപ്പാലയരി, ഇരു വേലി, കൊത്തമ്പാലയരി,ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം,ജീരകം,ക രിഞ്ചീരകം, പെരുഞ്ചീരകം,ചുക്ക,ബ്രഹ്മി, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, അല്ലാരിത്തെങ്ങ, പുട്ടൽപീരകത്തിൻവേര, ചെറുപാരകത്തിൻ വേര,നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, തെങ്ങിൻപൂക്കുലയരി, ഇരുമുള്ളിൻകാ തല, തൊറാമ്പരല, മാശിക്ക, കടുകരോഹിണി, അരെണുകം പതിമുകം,വയമ്പ,വേങ്ങക്കാതല,ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച തേനൊ പാവൊ പാവ,തേൻഇവയൊ മേല്പൊടിചേൎത്ത സേ വിപ്പിക്ക. എല്ലാവിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കും.

(താലീസപത്രാദി കഷായം.)

൧൭. താലീസപത്രപത്രാക്ഷധാത്രീഹൈമവതീഫലൈഃ।
ദീപ്യദ്വയവിസൎപ്പഘ്നീജീരകത്രയവാലുകൈഃ॥

൧൮. സഹദേവീഹരിക്രാന്താത്രിപാദീശക്രവല്ലിഭിഃ।
മത്സ്യാക്ഷീഭൃംഗരാജാഭ്യാംഗൊവൎദ്ധന്യാചഗുൻഡ്രയാ॥

൧൯. അമൃതാസൊമകുശ്മാണ്ഡിപടൊലീകാണ്ഡകൈരപി।
ശാരിബാത്രയജീവന്തീജലദാഭിരുകന്ദകൈഃ॥

൨൦. വിശാലേക്ഷ്വാകുദുസ്പൎശ്മൂൎവ്വാകൊശാതകീദ്വയൈഃ।
ശമ്യാകവരണാരിഷ്ടശാരടീവൎണ്ണിനീദ്വയൈഃ॥

൨൧. സുഷവീകിംശുകദ്വന്ദ്വദൂൎവ്വാമ്രബകുളച്ഛദൈഃ।
നന്ദ്യാവൎത്തവടാശ്വത്ഥജലജത്രയകുഡ്മളൈഃ॥

൨൨. ഫലിനീചംപകദ്രൊണപാരന്തീദ്വിജവൃക്ഷജൈഃ।
കുസുമൈശ്ചപലാശസ്യവരാളകുസുമെനച॥

൨൩. വിളംഗധാന്യകൈലെന്ദുരെഖാകുടചഭാസദ്വരൈ।
ശിംശപാഖദിരദ്വന്ദ്വചന്ദനത്രിതയൈരപി॥

൨൪. സിദ്ധഃകദ്വാഥശ്ശൃതശ്ശീതഃഫാണ്ടൊവാമാക്ഷികാന്വിതഃ।
കൈശികീമധുയുക്തൊവാവിസൎപ്പകുലദൎപ്പനൽ॥

താലീസപത്രം, പച്ചില, താനിക്ക, നെല്ലിക്ക,കടുക്ക,അയ മോതകം. കുറാശാണി, കരപ്പാമ്പട്ട, ജീരകം, കരിഞ്ചീരകം, പെരിഞ്ചീരകം, ഏലാവാലുകം, പുവ്വാംകുറുന്തല, വിഷ്ണുക്രാ ന്തി, നിലംപരണ്ട, ഉഴിഞ്ഞ,മീനങ്ങാണി, കഞ്ഞുണ്ണി, വയറ തിരുതാളി, ചിററമൃത, സൊമവള്ളി, കുമ്പളവള്ളി, പടോലവ ള്ളി,നന്നാറിക്കിഴങ്ങ,പാൽവള്ളിക്കിഴങ്ങ,ചെമ്പറവള്ളിക്കിഴങ്ങ, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ,ശതാവരിക്കിഴങ്ങകാട്ടു

വെള്ളരിവേര, കയ്യഞ്ചുരവേര, കൊട്ടത്തൂവ്വവേര, പെരുംകുരുമ്പവേര, പുട്ടൽപീാകത്തിൻവേര, ചെറുപീരകത്തിൻവേര, കൊന്നത്തൊലി, നീർമാതളത്തിൻതൊലി, വേപ്പിൻതൊലി, പാലത്തൊലി, വേണ്ണാടത്തൊലി, തെച്ചിവേരുമ്മൽതൊലി പുല്ലാനിത്തളിര, വെൺമുരുക്കിൻതളിര, കരുമുരുക്കിൻതളിര, കറുകത്തളിര, എരിഞ്ഞിത്തളിര, നന്ത്യാവ്വട്ടത്തിൻമൊട്ട, പെരാൽമൊട്ട, അരയാൽമൊട്ട, താമരമൊട്ട, ആമ്പൽമൊട്ട, നൈതൽമൊട്ട, ഞാഴൽപുവ്വ, ചമ്പകപ്പൂവ്വ, തുമ്പപ്പൂവ്വ, തെച്ചിപ്പൂവ്വ, പ്ലാശിൻപുവ്വ, കരയാംപൂവ്വ, വിഴാലരി, കൊത്തമ്പാലയരി ഏലത്തരി, കാർകോകിലരി, കുടകപ്പാലയരി, ചെറുപ്പുന്നയരി, ഇരുമുള്ളിൻകാതല, കരിങ്കരിങ്ങാലിക്കാതല, വെൺകരിങ്ങാലിക്കാതല, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, പീതചന്ദനം ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തേനൊ മാശിക്ക, തേൻ ഇവയൊ മെമ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്ക. മേല്പറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ ചതച്ച വെള്ളത്തിൽ ഇട്ട ഒരു രാത്രി കഴിഞ്ഞാൽ പുലച്ചെ ആയത തിരുമ്പിപ്പിഴിഞ്ഞരിച്ച സേവിപ്പിക്കയുമാം. ഇതിന്ന ശീതകഷായമെന്ന പേരാകുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ ചതച്ച വെള്ളത്തിലിട്ട അപ്പോൾത്തന്നെ തിരുമ്പിപ്പിഴിഞ്ഞരിച്ചും സേവിപ്പിക്കാം. അ പ്രകാരമായാൽ അതിന്ന ഫാണ്ടകഷായമെന്ന പേരാകുന്നു.

(സോമവല്ല്യാദി തൈലം.)

൨൩. സോമവല്ല്യമൃതാകാണ്ഡബലാമൂലശ്രുതെജലെ ।
ശാകപല്ലവസാരാഢ്യൈ സംപിഷ്യപരികല്ക്കിതൈഃ ॥
൨൪. രാസ്നാഖദിരതക്കൊലഫലിനീമിസിചന്ദനൈഃ
സൊശീരജലദൈസ്സിദ്ധസ്സ്നേഹഃകെരഫലൊത്ഭവഃ ॥
൨൫. തിലജൊവാനിഹന്ത്യാശുപാനാദഭ്യഞ്ജനാദപി। സവ്വാ
നപിസപ്പാൻസൊമാച്ചിസ്തമാംസീപൊദയംഗതാ ॥

സോമവള്ളി, ചിററമൃത, കുറുന്തോട്ടിവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച അതിൽ തേക്കിൻകൂമ്പിന്റെ നീരുചേത്ത അരത്ത, കരിങ്ങാലിക്കാതല, തക്കോലപ്പുട്ടൽ, ഞാഴൽപുവ്വ, ശതകുപ്പ, ചന്ദനം, രാമച്ചം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്കയും തേപ്പിക്കയും ചെയ്ക. ഈ തൈലം മറവുകൂടാതെ ഉദയപവ്വതത്തിങ്കൽ പ്രകാശത്തെ പ്രാപിച്ച ചന്ദ്രപ്രഭ ഇരുട്ടിനെ നശിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ വേഗേന എല്ലാ വിസപ്പങ്ങളെയും നശിപ്പിക്കും.

(ബലാശാകത്വഗാദി തൈലം)

൨൬. ബലാശാകത്വഗാംഭോദശാരിബാസനവില്വജൈ।
നിഷ്ഠ്യാഥൈവസുകാനന്താവസതീവരവല്ലിജം॥
൨൭. യൊജയിത്വാരസന്തത്രസംപിഷ്യപരികല്കിതൈഃ।
ഭാണ്ഡീഹിമത്രയൊശീരബംഭരാർജകകുമളൈഃ॥
൨൮ മൂർവ്വാമധുകമഞ്ജിഷ്ഠാമധൂകതഗരൈരപി।
സിദ്ധഃകരോത്ഭവസ്നേഹസ്തിലജൊവാതഥാവിധഃ।

കുറുന്തോട്ടിവേര, തേക്കിൻതൊലി, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, വേങ്ങാക്കാതല, കൂവളത്തിൻവേര, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച അതിൽ താർതാവൽ, കറുക, സൊമവള്ളി ഇവററിൻനീർചേത്ത നിലവാകവേര, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, പീതചന്ദനം, രാമച്ചം, ചമ്പകമൊട്ട, പെരുംകുരുമ്പവേര, എരട്ടിമധുരം, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, ഇരുപ്പക്കാതല, തകരം ഇവ അരച്ച കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്കയും തെപ്പിക്കയും ചെയ്ക. ഫലം മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരമാകുന്നു.

(ദൂർവ്വാഖദിരപത്രാദി തൈലം)

൨൯. ദൂർവ്വാഖദിരപത്രാളിവരീകന്ദഭവൈരസൈ।
ശാകത്വഗ്യഷ്ടികുഷ്ഠാബ്ദസലിലൊശീരചന്ദനൈഃ॥
൩൦. എലാവിളംഗമഞ്ജിഷ്ഠാഫലത്രയസുരാഹ്വയൈഃ।
സ്ഥൌണെയഫലിനീചൊരനതൈശ്ചപരികല്കിതൈഃ।
൩൧. വിപകൊനാളികേരസ്യസ്നേഹസ്തിലജഏവചാ।
പാനാഭ്യഞ്ജനയൊഗേനവിസർപ്പകുലനാശനഃ॥

കറുക, കരിങ്ങാലിത്തളിര, കഞ്ഞുണ്ണി, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ ഇവററിൻനീരിൽ തേക്കിൻതൊലി, എരട്ടിമധുരം, കൊട്ടം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഇരുവേലി, രാമച്ചം, ചന്ദനം, ഏലത്തരി, വിഴാലരി, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, ത്രിഫല, ദേവതാരം, തുണിയാങ്കം, ഞാഴൽപൂവ, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, തകരം, ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേത്ത കാച്ചിയരിച്ച സെവിപ്പിക്കയും തേപ്പിക്കയും ചെയ്ക. എല്ലാ വിസപ്പങ്ങളും ശമിക്കും

(ബലാനളദാദി തൈലം)

൩൨. ബലാനളദനിർഗ്ഗുണ്ഡീഗുളൂചീമധുകാംബുദൈഃ।
കഷായെവിഹിതെഭൃംഗശാകദൂർവ്വാംബുപല്ലവാൻ॥

൩൩. നിഷ്പീഡ്യ്യതദ്രസംതുല്യംയൊജയിത്പാത്രകല്ക്കിതൈഃ।
സ്ഥൌണെയജലദവ്യാഘ്രീവചാവരണവല്കലൈഃ॥

൩൪. കുഷ്ഠോശീരാശ്വഗന്ധൈലാനഖശൈലെയചൊരകൈഃ
ശാരിബാവെല്ലമഞ്ജിഷ്ഠാഫലത്രയനിശാദ്വയൈഃ॥

൩൫. നീലീമൂലവിസൎപ്പഘ്നീമൂൎവ്വാസരളദാരുഭിഃ।
മധൂകകുഹളീപുഷ്പകൌന്തീതഗരപത്മകൈഃ॥

൩൬. ശ്രീവെഷ്ടേനചസംസിദ്ധസ്നെഹഃകെരഫലോത്ഭവഃ।
തിലജൊവാഥവായൊജ്യഃപാനാഭ്യഞ്ജനയൊരിഹ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, രാമച്ചം, കരുനൊച്ചിവേര, ചിററമൃത, എരട്ടിമധുരം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച കഞ്ഞുണ്ണി, തേക്കിൻകുമ്പ, കറുക, ഇരുവേലിയില ഇവററിൻനീർ ചേൎത്ത തുണിയാങ്കം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചെറുവഴുതിനവേര, വയമ്പ, നീർമാതളത്തിൻതൊലി, കൊട്ടം, രാമച്ചം, അമുക്കുരം, ഏലത്തരി, നാഗ്ഗണം, കന്മതം, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, വിഴാലരി, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, ത്രിഫല, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞൾതൊലി, അമരിവേര, കരപ്പാമ്പട്ട, പെരുംകുരുമ്പവെര, ദേവതാരം, തിരുവട്ടപ്പശ ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സെവിപ്പിക്കയും തെപ്പിക്കയും ചെയ്ക. എല്ലാവിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കും.

(ബലാമൃത രസായനം)

൩൭. അരുഷ്കരഫലാന്യഷ്ടശതാന്യഷ്ടഗുണെംഭസി।
വിപച്യാഷ്ടാംശശെഷെസ്മിൻപൃഥഗഷ്ടാംശസമ്മിതം॥

൩൮. കിംശുകസ്വരസംകൃഷ്ണധാത്രീഫലരസംതഥാ।
രസംപടൊലവല്യാശ്ചവിശാലാംഭ്രംഗയൊരപി।

൩൯. ത്ര്യംശെനസമ്മിതംസൊമവല്യാഃഖദിരപത്രജം।
പഞ്ചാംശെനഷഡംശെനത്രായന്ത്യാശ്ചൊദിതംരസം॥

൪൦. സംയോജ്യാദ്ധ്തുലാമാനംക്ഷിപ്ത്വാചപ്രാക്തനംഗുളം।
പച്യമാനെഥസാന്ദ്രെസ്മിന്നെലാകുടചധാന്യകാൻ।

൪൧. ജ്യൊതിഷ്മതീവിളംഗെന്ദ്രരെഖാകൌശികകൈശികീഃ.
ജീരകത്രയപാരന്തീദ്രൊണപുഷ്പമധുസ്രഹീഃ

൪൨. രാസ്നാഞ്ചഖദിരകാഥൈകല്കാന്കൃത്യശൃതംഘൃതം।
ഗുളംതുല്യംസമായൊജ്യഘൃതകല്കൌഷധൈഃകൃതം

൪൩. രജഃകൃത്വാഘൃതത്ര്യംശമിതംതദവകീൎയ്യച।
ദാൎവ്വ്യാവിലൊഡ്യതൽപാത്രമവതാൎയ്യചശീതളെ।

൪൪. തത്രദത്വാഘൃതാദ്ധാംശസമ്മിതംമാക്ഷികംനവം।

പുരാണഘൃതപാത്രെന്ധസ്ഥാപയെച്ചശുഭെഗൃഹെ॥
൪൭. എതദ് ബാലാമൃതംനാമരസായനമനുത്തമം।
ഫെളെനഭാഷിതംസൎവ്വവിസൎപ്പകുലനാശനം॥
൪൮. കാസശ്വാസക്ഷയഛൎദ്ദിമദാത്യയനിബൎഹണം।
അൎശ്ശോതിസാരഗ്രഹണീദോഷവിദ്രധിഗുന്മനൽ॥
൪൯. നിഹന്ത്യാനാഹമഷ്ഠീലാംപ്രത്യഷ്ഠീലാംചദാരുണാം॥
തൂനീംപ്രതിതൂനീഞ്ചാപിജലകുമ്മന്തഥൊദരം॥
൫൦. പാണ്ഡ്വാമയഞ്ചശൊഫഞ്ചകുഷ്ഠശ്വിത്രാനിലാമയാൻ।
വാതാസ്രമതിഗംഭീരംവായൊരാവരണാനിച॥
൫൧. നാളീവ്രണാംശ്ച ഗ്രന്ഥിഗണ്ഡമാലാമദാരുജീഃ।
ഗുദകുഷ്ഠകപാലാൎശ്ശോഭഗന്ദരഗരാണിച॥
൫൨. മെധാഗ്നിബലലാവണ്യജനനംശുക്ലവൎദ്ധനം
ഭൂതപ്രെതപിശാചാദിസൎവ്വോപദ്രവനാശനം।

എണ്ണൂറ ചെരിൻകുരു ശുദ്ധിചെയ്ത തൂക്കിക്കണ്ട തൂക്കത്തിൽ എട്ടിരട്ടി വെള്ളത്തിൽ അത ചതച്ചിട്ട കഷായംവെച്ച എട്ടിൽഒരുഭാഗം ശെഷിച്ചാൽ അതിൽ എട്ടിലൊരു ഭാഗത്തൊട തുല്യമാക്കി കരുമുരുക്കിലനീരും മെൽപ്രകാരംതന്നെ കരുനെല്ലിക്ക, പടോലം, കാട്ടുവെള്ളരി, കഞ്ഞുണ്ണി ഇവററിൻനീരും മൂന്നിൽ ഒരു ഭാഗത്തൊട തുല്യമാക്കിസൊമവള്ളിയുടെ നീരും അഞ്ചിൽ ഒരു ഭാഗത്തൊടസമമാക്കികരിങ്ങാലിയിലനീരും ആറിൽ ഒരു ഭാഗത്തോടസമമാക്കി ബ്രഹ്മിനീരും ചെൎത്ത അരിച്ച അതിൽ അരത്തുലാം പഴയ ശൎക്കര കലക്കി കുറുക്കി സാന്ദ്രമായാൽ എലത്തരി,കുടകപ്പാലയരി, കൊത്തമ്പാലയരി, ചെറുപ്പുന്നയരി, വിഴാലരി,കാൎക്കോകിലരി, ഗുൽഗുലു, മാശിക്ക, ജീരകം,കരിഞ്ചീരകം, പെരിഞ്ചീരകം,തെച്ചിപ്പൂവ്വ, തുമ്പപ്പൂവ്വ,പാവ, അരത്തഇവ കരിങ്ങാലിക്കഷായത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി അതിൽചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചെടുത്ത നെയ്യ അരത്തുലാം ചെൎത്ത ൧൨൦നെയ്യിന്റെ കല്ക്കങ്ങൾതന്നെ പൊടിച്ചുണ്ടാക്കിയപൊടി നെയ്യിന്റെ മൂന്നിൽഒരു ഭാഗത്തൊട സമമാക്കി എടുത്ത വിതറിഇളക്കിച്ചെൎത്ത വാങ്ങി ആറിയാൽ നെയ്യിൽപകുതി പുതിയതെൻ ചെൎത്തുമയങ്ങിയ നെയ്പാത്രത്തിലാക്കി നന്നായിട്ടുള്ള ഗൃഹത്തിന്റെ അകത്ത സൂക്ഷിച്ച വയ്ക്കുക. ൧൨൦ രസായനത്തിന്നു ബാലാമൃതമെന്ന പെരാകുന്നു. ഫെളാചാൎയ്യനാൽ പറകപ്പെട്ടതുമാകുന്നു. ഇത സേവിപ്പിച്ചാൽ എല്ലാ വിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കം. കാസം, ശ്വാസം, ക്ഷയം, ഛൎദ്ദി, മദാത്യയം, അൎശ്ശസ്സ അതി

സാരം, ഗ്രഹണീദോഷം, വിദ്രധി, ഗുന്മം, ആനാഹം അഷ്ഠീലാ, പ്രത്യഷ്ഠീലാ, തൂനി, പ്രതിതൂനി, ജലകുമ്മം, പാണ്ഡുരോഗം, നീര, കുഷ്ഠം, ശ്വിത്രം, വാതവ്യാധി, വാതശോണിതം, വായുവിൻെറ ആവരണങ്ങൾ, നാളീവ്രണം അബ്ബുദം, മുഴ ഗണ്ഡമാലാ, മദം, അരുചി, ഗുദകുഷ്ഠം, കപാലാശ്സ്സ, ഭഗന്ദരം, വിഷം ഇവയും ശമിക്കും. ബുദ്ധിബലത്തെയും അഗ്നിബലത്തെയും ശരീരത്തിന്ന കാന്തിയേയും ശുക്ലവൃദ്ധിയേയും ഉണ്ടാക്കും. ഭൂതപ്രേതപിശാചാദികളുടെ ഉപദ്രവങ്ങളെ ശമിപ്പിക്കും. ചെരിൻ കുരുശുദ്ധി ചെയ്യേണ്ടുന്നതിൻെറ വിധി ദ്രവ്യശുദ്ധി വിധിയിങ്കൽ പറകപ്പെട്ടകയും ചെയ്യും.

(വജ്ജ്യങ്ങൾ)

൭൯. ദധിശുക്താകുലസ്ഥാംശ്ചതൈലാഭ്യംഗംഗവാംപയഃ।
അഗ്നിസേവാമഹസ്സ്വപ്നംവിശേഷണാത്രവജ്ജയെൽ॥

മെൽപറഞ്ഞ രസായനം സെവിപ്പിക്കുമ്പൊൾ തൈര, ചുത്തപ്പുളി, മുതിര, എള്ളെണ്ണ, പശുവിൻപാലാതീക്കൊൾക, പകലുറക്കം ഇവ വിശേഷിച്ചും വജ്ജ്യങ്ങളാകുന്നു. ഇതിൽ മുതിര ഭക്ഷിച്ചാൽ വിരോധമെന്ന തന്നെയല്ലാ അരച്ച മേൽതേച്ചാലും വിരോധമാകുന്നു. പനിയും തലവേദനയും ഛർദ്ദിയുമുണ്ടാക, സവ്വാംഗം വീക്കുക, ശരീരത്തിങ്കൽ എല്ലാടവും കല്ലൻപൈസപോലെ അവിടവിടെ ചൊറിച്ചൽ, ചുട്ടനീറൽ ഇവയൊടുകൂടി ചുവന്ന തടിച്ച ചിലമണ്ഡലങ്ങൾ കാണുക ഈ വക ഉപദ്രവങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കുന്നതാകയാൽ മെൽപറഞ്ഞവ ഒക്കയും വിശെഷിച്ച വജ്ജ്യങ്ങളാകുന്നു. എന്ന താൽപയ്യം.

(പഞ്ചസാര രസായനം)

൭൨. മധൂകശിശിരചന്ദനശിംശപാഖദിരൈഃകൃതെ।
നിഷ്ക്വാഥെ സിതയായുക്തെതൽപാദാംശെനതുല്യയ

൭൩. വിപച്യസാന്ദ്രതാംനീതെവരായഷ്ടിമധുസ്നഹീ।
സിതാദ്ധാംശമിതാഃകൃത്വാചൂൎണ്ണീകൃത്യാവകീൎയ്യച।

൭൪. യോജയെദവതാൎയ്യാഥസിതാതുല്യംചമാക്ഷികം।
ദത്വാനിധായമൃൽപാത്രെപുരാണെസ്ഥാപയെച്ചതൽ॥

൭൫. തദിദംപഞ്ചസാരാഖ്യംരസായനമനുത്തമം।
വിസപ്പകുഷ്ഠശമനംദുഷ്ടവ്രണനിബൎഹണം॥

ഇരുപ്പക്കാതല, ഇരുമുള്ളിൻകാതല, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം കരിങ്ങാലിക്കാതല ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച അതിൻെറനാലിലൊരുഭാഗം പഞ്ചസാരചെത്ത കുറുക്കി സാന്ദ്രമായാൽത്രി

ഫല, എരട്ടിമധുരം, പാവജവപൊടിച്ചുണ്ടാക്കിയ പൊടി പഞ്ചസാരയുടെ നാലിൽ ഒരു ഭാഗമാക്കി വിതറി ഇളക്കിച്ചെൎത്തവാങ്ങി ആറിയാൽ പഞ്ചസാരയോട സമം തെൻ ചേൎത്തപഴകിയ മണ്പാത്രത്തിലാക്കി വെക്കുക. ഈ രസായനത്തിന്നപഞ്ചസാരമെന്ന പേരാകുന്നു. ഇത സേവിപ്പിച്ചാൽ വിസൎപ്പവും കുഷ്ഠവും ശമിക്കും.

(ശാരിബാദിഗുളം)

൩൬. ശാരിബാനിംബനിൎഗ്ഗുണ്ഡീനീലീനീരദനിൎമ്മിതെ।
നിൎയ്യാസസ്യാഢകെ ക്ഷിപ്ത്വാപുരാണസ്യ ഗുഡസ്യ ഷോഡശ॥
൩൭. പലാനിപൌണ്ഡരീകസ്യഗുളസ്യാഗ്നാവധിശ്രിതെ।
സാന്ദ്രീഭൂതെവരായഷ്ടിജീരകത്രയകൈശികീഃ॥
൩൮. വിശാലാമൂലശമ്യാകതാ ൟ ായന്തിശ്ചചൂൎണ്ണിതാഃ।
കൎഷാംശാസ്സംവികീൎയ്യാഥതൽപാത്രമവതാരയെൽ॥
൩൯. തമാദായഗുളംതസ്മാന്മധുനാലൊഡ്യലെഹയെൽ।
പ്രാതസ്സൎവ്വവിസൎപ്പാണാംസദൎപ്പംശമയെദ്ധ്രുവം।

നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, വേപ്പിൻതൊലി, കരുനൊച്ചിവേര, അമരിവെർ, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവ അഞ്ചും കൂടി പലം ൧൬പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവച്ച പതിനാറനാഴിയാക്കി അതിൽ പതിനാറ പലം പഴയ ശൎക്കര കലക്കി കുറുക്കി സാന്ദ്രമായാൽ ത്രിഫല, എരട്ടിമധുരം, ജീരകം, കരിഞ്ചീരകം, പെരിഞ്ചീരകം മാശിക്ക, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, കൊന്നത്തൊലി, ബ്രഹ്മി ഇവ പൊടിച്ച മുമ്മൂന്നുകഴഞ്ച എടുത്ത വിതറി ഇളക്കിവാങ്ങി പാത്രത്തിലാക്കി വെക്കുക. ഈ ഗുളം എല്ലാവിസൎപ്പങ്ങളെയും ശമിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു. ഇത തേൻചെൎത്ത സേവിപ്പിക്കയും സേവിപ്പിക്കുന്നത രാവിലെ ആയിരിക്കയും വെണം. പഴെ ശൎക്കര പുണ്ഡരീകക്കരിമ്പിന്റെ നീരുകൊണ്ട ഉണ്ടാക്കിയതാകിൽ ഉത്തമമാകുന്നു.

(വിശാലാദിഗുളം)

൪൦. വിശാലാവൈരിമൂലതാ ഗഭയാമൃതവല്ലിഭിഃ॥
നിഷ്ക്വാഥെസാധിതെജീൎണ്ണഗുളംതൽപാദസമ്മിതം।
൪൧. സംയൊജ്യാധിശ്രിതെസാന്ദ്രെവിളംഗഘനകൈശികീഃ
കീരകെലൈചസഞ്ചൂൎണ്ണ്യതൽപാദാംശെനസമ്മിതം।
൪൨. രജൊവികീൎയ്യസംയൊജ്യദ്വ്യൈതൽപാത്രമുദ്ധരെൽ
ശീതീഭൂതംപ്രഗെചാമുംമധുനാലൊഡ്യലെഹയെൽ॥
൪൩. ഗുളൊയമഖിലാൻഹന്യാദ്വിസൎപ്പാനചിരൊത്ഥിതാൻ॥

കുഷ്ഠംദുഷ്ടവ്രണാനൎശഃകപാലാശ്ചനാശയെൽ ॥

കാട്ടുവെള്ളരിവേര, ഏകനായകത്തിൻവേരുമ്മൽതൊലി, കടുക്ക, ചിററമൃത, ഇവകൊണ്ടകഷായംവെച്ച ആ കഷായത്തിൽ അതിൻെറ നാലിലൊരുഭാഗത്തോടു സമം പഴയ ശൎക്കര കലക്കികുറുക്കി സാന്ദ്രമായാൽ വിഴാലരി, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, മാശിക്ക, ജീരകം, കരിഞ്ചീരകം ഇവ പൊടിച്ചുണ്ടാക്കിയ പൊടി ശൎക്കരയുടെ നാലിൽ ഒരു ഭാഗത്തോടുസമം ചേൎത്തവാങ്ങി ആറിയാൽ അതിൽനിന്ന വേണ്ടതെടുത്ത അല്പം തേൻചേൎത്തരാവിലെ സേവിപ്പിക്ക. ഉണ്ടായിട്ട വളരെക്കാലം കഴിയാത്ത വിസൎപ്പങ്ങൾ ഒക്കയും കുഷ്ഠംമുതലായ രോഗങ്ങളും ശമിക്കം.

(ശമ്യാകവല്ലൂാദി പൊടി)

൩൪. ശമ്യാകവല്ലൂവൈകുണ്ണപടൊലശശിരാജയഃ ।
പാരന്തീകുസുമൈസ്തുല്യാഃപിഷ്ടാഃകിംശുകപത്രജെ ॥

൩൫. രസെവിശുഷ്കാശ്ചരായായാം സൽകൃതൊപാവിചൂൎണ്ണിതാഃ । മധുനാമിശ്രിതാലീഢാവിസൎപ്പാൻഘ്നന്തിദാരുണാൻ ॥

കൊന്നത്തൊലി, തുമ്പപ്പൂവ്വ, പടോലം കാൎക്കൊകിലരിഇവ സമം ഒക്കക്കൂടിയെടത്തോളം തെച്ചിപ്പൂവ്വ ഇങ്ങിനെകൂട്ടി കരുമുരുക്കിലനീരിൽ ഏഴ പ്രാവശ്യംഅരച്ച നിഴലിലുണക്കിപൊടിച്ച അതിൽനിന്ന വേണ്ടത എടുത്ത തേൻചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാവിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കം.

(ചന്ദ്രരെഖാദി പൊടി)

൩൬. ചന്ദ്രരെഖാവിളംഗൈലാധാന്യേന്ദ്രയവഭാസ്പരൈഃ ।
സമാനാംത്രിഫലാംകൃത്വാസൎവ്വൈരപിമധുസ്രഹീം ॥

൩൭. സൎവ്വേഷാമൎദ്ധഭാഗെനപാരന്തികുസുമാനിച ।
കൃത്വാസഞ്ചൂൎണ്ണ്യസൎവ്വാണിശാകപല്ലവജെരസെ ॥

൩൮. ത്രിഃപിഷ്ട്വാപരിശൊഷ്യാഥചൂൎണ്ണയിത്വാസശൎക്കരാം ।
തന്മാത്രാംമധുനാദദ്യാദ്വിസൎപ്പവിനിവൃത്തയെ ॥

കാൎക്കോകിലരി, വിഴാലരി ഏലത്തരി, കൊത്തമ്പാലയരി, കുടകപ്പാലയരി, ചെറുപ്പുന്നയരി ഇവസമംഇവആറുംകൂടിയെടത്തോളം ത്രിഫല കാൎക്കോകിലരി മുതൽ ആറും ത്രിഫലയും കൂടിയെടത്തോളം പാവ മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ ഒക്കക്കൂടിയതിൻെറ പകുതിക്ക സമം തെച്ചിപ്പൂവ്വ ഇങ്ങിനെ കൂട്ടിപൊടിച്ച തേക്കിൻകൂമ്പിൻെറ നീരിൽ മൂന്നുപ്രാവശ്യം അരച്ച ഉണക്കി പൊടിച്ച അതിൽനിന്ന വേണ്ടതഎടുത്ത സമമായി പഞ്ചസാ

രചേൎത്ത തേനിൽ ചാലിച്ച സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാവിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കും.

(ഏലൊപകുഞ്ചികാദി പൊടി.)

൬൯. ഏലൊപകുഞ്ചികാംഭോദവിളംഗകമധുസ്രഹീഃ ।
സമാംശാസ്സൎവ്വതുല്യഞ്ചരജശ്ചിന്നരുഹൊത്ഭവം ॥
൭൦. ശാകപല്ലവപാരന്തിപുഷ്പവെത്രാഗ്രജെരസെ । ക്രമെ
ണപിഷ്ടാസംശൊഷ്യചൂൎണ്ണയിതാസശൎക്കരാം ॥
൭൧. തന്മാത്രാംമധുനാദദ്യാൽസാവിസൎപ്പാൻനിയച്ഛതി ।
പക്ഷെണശീലിതാതീവ്രാനപിതാൎക്ഷ്യഇവൊരഗാൻ ।

ഏലത്തരി, കരിഞ്ചീരകം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, വിഴാലരിപാവ ഇവ സമം ഒക്കക്കൂടിയെടത്തോളം ചിററമൃതിൻെറ ഉൗറൽഇഞ്ചിനെക്കൂട്ടി തേക്കിൻകൂമ്പ, തെച്ചിപ്പൂവ്വ, ചൂരൽതല, ഇവററിൻ നീരിൽ ക്രമേണ അരച്ചുണക്കി പൊടിച്ച അതിൽനിന്ന വെണ്ടത എടുത്ത സമമായി പഞ്ചസാരചേൎത്ത തേനിൽചാലിച്ച സേവിപ്പിക്ക ഈപൊടി ഗരുഡൻ സൎപ്പങ്ങളെ നശിപ്പിക്കുന്നേതുപോലെ വിസൎപ്പങ്ങളെ ശമിപ്പിക്കും പതിനഞ്ചദിവസംസേവിപ്പിച്ചാൽമതി ശക്തി കുറഞ്ഞതുകൾക്ക അത്രതന്നെ വേണ്ടിവരികയുമില്ല.

(അഭയാദി പൊടി)

൭൨. അഭയാകൈശികീധാന്യവിളംഗാമലകാംബുദൈഃ ।
ജ്യോതിഷ്മതീംസമാനാംശാംകൃതാസവ്വൈശ്ചതൈസ്സമാം ॥
൭൩. മധുസ്രഹീഞ്ചസഞ്ചൂൎണ്ണ്യസൊമവല്ലീനിശാരസെ ।
ഖാദീരെപിചനിഷ്ഷാഥെ പിഷ്ടാസംശൊഷ്യചൂൎണ്ണയെൽ ॥
൭൪. ദദ്യാച്ചസസിതാക്ഷൌദ്രാംതന്മാത്രാമനുപായയെൽ ।
ഖാദിരഞ്ചൊദകംകിഞ്ചിൽകവൊഷ്ണംസാവിസൎപ്പനൽ।

കടുക്ക, മാശിക്ക, കൊത്തമ്പാലയരി, വിഴാലരി, നെല്ലിക്ക, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവ സമം ഒക്കക്കൂടിയെടത്തോളം ചെറുപ്പുന്നയരി ചെറുപ്പുന്നയരിയോടുകൂടിയ മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകളൊടുസമം പാവ ഇഞ്ചിനെചേൎത്ത സോമവള്ളി പച്ചമഞ്ഞൾ ഇവററിൻെറ നീരുകളിലും കരിങ്ങാലിക്കാതലിൻകഷായത്തിലും ക്രമേണ അരച്ചുണക്കി പൊടിച്ച അതിൽനിന്ന വേണ്ടതെടുത്ത സമമായി പഞ്ചസാരചേൎത്ത തേനിൽ ചാലിച്ചസേവിപ്പിച്ച അതിൻെറമേലെ കരിങ്ങാലിക്കാതലിൻ കഷായം

അല്പമായ ചൂടോടുകൂടിയത അല്പമായി സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാ വിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കും.

(തിക്തഘൃതം)

൭. ത്രായന്തീപൎപ്പടാരിഷ്ടപടൊലകടുകാവ്യഷൈഃ ।
പാഠാമൂലെനദാൎവ്വ്യാചപലമാരെത്രജ്ജ്യതെജലെ ॥
൮. പ്രസ്ഥാഷ്ടകമിതെഷ്ടാംശശിഷ്ടെസംപിഷ്യകല്കിതൈഃ।
ത്രായമാണാബ്ദഭൂനിംബകൃഷ്ണാകുടചചന്ദനൈഃ ॥
൯. കഷാംശൈസ്സൎപ്പിഷഃപക്വംപലദ്വാദശകംജയെൽ ।
തിക്തംവിസൎപ്പാൻകുഷ്ഠാംശ്ചപിടകാദാഹതൃൾഭ്രമാൻ ॥
൰. കണ്ഡൂപാണ്ഡ്വാമയൌഗണ്ഡമാലാനാഡീവ്രണാപചീഃ
വിസ്ഫോടംവിദ്രധിംഗുന്മംശോഫഞ്ചശ്വിത്രകാമിലെ ॥
൰൧. മദൊന്മാദൌഹൃദ്രോഗംവ്യംഗഞ്ചഗ്രഹണീഗദം ।
അശ്ശ്വരക്തപിത്തഞ്ചപ്രദരഞ്ചമഹൊദരം ॥
൰൨. ഭഗന്ദരമപസ്മാരംതിമിരഞ്ചവിനാശയെൽ। അതികൃഛ്രാ
നിതൊന്ന്യാംശ്ചതാംസ്താൻപിത്താശ്രയാൻഗദാൻ ॥

ബ്രഹ്മി, പൎപ്പടം, വേപ്പിൻതൊലി, പടോലം, കടുകരോഹണി, ആടലോടത്തിൻവെര, പാടക്കിഴങ്ങ, മരമഞ്ഞത്തൊലി ഇവഓരൊപലം എട്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവച്ച എട്ടിൽഒരു ഭാഗം ശേഷിപ്പിച്ച പിഴിഞ്ഞരിച്ച ബ്രഹ്മി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി, തിപ്പലി, കുടകപ്പാലയരി, ചന്ദനം, ഇവ മുമ്മൂന്നുകഴഞ്ച അരച്ചുകലക്കി പന്ത്രണ്ട പലം നെയ്യ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിക്കുക. ഠരം നെയ്യിന്ന പെര തിക്തമെന്നാകുന്നു. ഇത സേവിപ്പിച്ചാൽ എല്ലാ വിസൎപ്പങ്ങളും കുഷ്ഠങ്ങളും കുരുക്കളും ചുട്ടുനീറൽ, തണ്ണീർദാഹം, തലതിരിച്ചൽ, ചൊറി, പാണ്ഡുരോഗം, ഗണ്ഡമാലാ, നാഡീവ്രണം, അപചി, ചിരങ്ങ, വിദ്രധി, ഗുന്മം, ശോഫം, ശ്വിത്രം, കാമിലാ, മദം, ഉന്മാദം, ഹൃദ്രോഗം, വ്യംഗം, ഗ്രഹണിരോഗം, അൎശ്ലസ്സ, രക്തപിത്തം,അസൃഗ്ദരം, മഹോദരം, ഭഗന്ദരം, അപസ്മാരം, തിമിരം ഇവയും ഏററവും, കൃഛ്റസാധ്യങ്ങളായി പിത്താശ്രയങ്ങളായിരിക്കുന്ന മററും പല രോഗങ്ങളും ശമിക്കും.

(മഹാതിക്തഘൃതം)

൰൩. വിശാലാവൃഷദുസ്സൎശ്മൂൎവ്വാഗൊപാംഗനാദ്വയൈഃ ।
പാഠാമുസ്താവരീഭിശ്ചനിംബശമ്യാകയൊസ്തഥാ ॥
൰൪. സപ്തപൎണ്ണകഭൂനിംബദാൎവ്വീണാഞ്ചഹരിദ്രയാ।
ത്രായമാണാകണാദ്വന്ദ്വപടൊലൊശീരപൎപ്പടൈഃ।

വൃ൩. ത്രിഫലാപത്മകൊശ്രാഭിയ്യഷ്ടീന്ദ്രയവചന്ദനൈഃ ।
കടുകാതിവിഷാശ്ലിന്നഋഹാഭിശ്ചഘൃതംപചെൽ ॥
വൃ൪. സലിലെഷ്ടഗുണെപിഷ്ട്വൈർദ്വിഗുണാമലകീരസം।
തദെതത്തുമഹാതിക്തംപൂർവ്വസ്മാദ്വീര്യ്യവത്തരം ॥

കാട്ടുവെള്ളരിവേര, ആടലോടകത്തിൻവെര, കൊടുത്തൂവ്വവെര, പെരുംകുരുമ്പവേര, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പാവ്വള്ളിക്കിഴങ്ങ, പാടക്കിഴങ്ങ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, വെപ്പിൻതൊലി, കൊന്നവേരുമ്മൽതൊലി, പാലത്തൊലി, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, മരമഞ്ഞത്തൊലി, വരട്ടുമഞ്ഞാൾ, ബ്രഹ്മി, തിപ്പലി, അത്തിത്തിപ്പലി, പടൊലം, രാമച്ചം, പപ്പടം, ത്രിഫല, പതിമുകം, വയമ്പ, എരട്ടിമധുരം, കുടകപ്പാലയരി, ചന്ദനം, കടുകരോഹണി, അതിവിടയം, ചിററമൃതഇവ അരച്ച നെയ്യിൽ എട്ടിരട്ടി പച്ചവെള്ളത്തിൽ കലക്കി നെയ്യും നെയ്യിലിരട്ടി നെല്ലിക്കനീരുംചേൎത്തകാച്ചിയരിക്കുക. ഒരം നെയ്യിന്ന മഹാതിക്തമെന്ന പേരാകുന്നു. തിക്തത്തെക്കാൾ അധികമായ വീൎയ്യവുമുണ്ട തിക്തംകൊണ്ട ശമിക്കുന്നതായി പറകപ്പെട്ട രോഗങ്ങൾ തന്നെ ഇതുകൊണ്ട അത്ര്യയുംകാലതാമസം കൂടാതെ ശമിക്കും.

(പാരന്തീമൂലവല്ക്കാദി ഘൃതം)

വൃ൫. പാരന്തീമൂലവല്ക്കസ്യകഷായൈതിക്തഘൃതൌഷധൈഃ।
മഹാതിക്തൌഷധൈൎവ്വാസിദ്ധംസൎപ്പിരനുത്തമം ।
വൃ൬. വിസൎപ്പെഷുചസൎവ്വെഷുവിശെഷെണപ്രശസ്യതെ ।
കുഷ്ഠെഷുചാഥവായൊജ്യഃപാരന്തീപുഷ്പജൊരസ ॥

തെച്ചിവേരുമ്മൽതൊലികൊണ്ട കഷായംവെച്ച അതിൽ തിക്തത്തിന്ന പറഞ്ഞ മരുന്നുകളൊ മഹാതിക്തത്തിന്ന പറഞ്ഞ മരുന്നുകളൊ അരച്ചകലക്കി നെയ്യചേൎത്ത കാച്ചിയരിക്കുക. അ പ്രകാരമായാൽ വിസൎപ്പകുഷ്ഠങ്ങൾക്ക വിശെഷിച്ച ആ നെയ്യ ശമനമായിരിക്കയും ചെയ്യും. തെച്ചിപ്പൂവ്വ വാട്ടിപ്പിഴിഞ്ഞ നീര ചേൎത്തിട്ടും കാച്ചാം.

(ദൂൎവ്വാമൃതാദി ഘൃതം)

വൃ൭. ദൂൎവ്വാമൃതാവരീധാത്രീസ്വരസെപിഷ്ടകല്ക്കിതൈഃ ।
മധുകത്രിഫലാവെല്ലമധുസ്നുഹികണാദ്വയൈഃ॥
വൃ൮. കാരവീകൈശികീഭ്യാഞ്ചപക്വംസൎപ്പിൎവ്വിസൎപ്പനൽ ।
ശൊഫകണ്ഡൂതികുഷ്ഠഘ്നംദുഷ്ടവ്രണനിബൎഹണം ॥

കറുക, ചിററമൃത, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, നെല്ലിക്ക ഇവററിൻ നീരിൽ എരട്ടിമധുരം, ത്രിഫല, വിഴാലരി, പാവ, തിപ്പലി, അത്തിത്തിപ്പലി, കരിഞ്ചീരകം, മാശിക്ക ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാ വിസൎപ്പങ്ങളും നീര, ചൊറി മുതലായ രോഗങ്ങളും ശമിക്കും.

(നിംബപടോലാദിഘൃതം)

൮൩. നിംബപടോലയവഭ്രനിംബവിശാലാവൃഷയാഷകൈഃ ।
പാഠാവിളംഗബീജാബ്ദഫലത്രിതയപത്മകൈഃ ॥
൮൦. ദാൎവ്വീഖദിരയഷ്ട്യാഹ്വപിചുമന്ദകതകവൈരിഭിഃ ।
ശാകസപ്തച്ഛദാളക്ഷ്യധവതാപ്യദിഭിശ്ചസാധിതേ ॥
൮൫. കഷായെകുംഫളീപുഷ്പവിശാലാഭൃംഗജംരസം ।
നീലകിംശുകനിൎഗ്ഗുണ്ഡീഗുളൂചീസോമവല്ലിജം ॥
൮൬. ശാകപല്ലവമത്സ്യാക്ഷീപടോലൊത്ഥഞ്ചസമ്മിതം।
സംയോജ്യകല്ക്കിതൈഃക്ഷീരിദ്രുമവല്കാംബ്ദചന്ദനൈഃ ॥
൮൭. കുഷ്ഠയഷ്ടിവിസൎപ്പഘ്നീവിളംഗകുടചോൽപലൈഃ ।
കദളീകന്ദമഞ്ജിഷ്ഠാകൈശികീഗോപികാദ്യയൈഃ ॥
൮൮. മൂൎവ്വേന്ദുരേഖാശൈലേയധനികാഭിശ്ചസാധിതം ।
സൎപ്പിഃപാനാച്ചലെപാച്ചവിസൎപ്പകുലനാശനം ॥

വേപ്പിൻതൊലി, കുടകപ്പാലയരി, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിന്മേൽതൊലി, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, ആടലോടത്തിൻവേര, കൊട്ടത്തുവ്വവേര, പാടക്കിഴങ്ങ, വിഴാലരി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ത്രിഫല, പതിമുകം, മരമഞ്ഞത്തൊലി, കരിങ്ങാലിക്കാതല, എരട്ടിമധുരം, വെയ്യംകതവേരിന്മേൽതൊലി, ഏകനായകത്തിൻവേര, തേക്കിൻതൊലി, പാലത്തൊലി, വെളുത്ത എരുക്കിൻവേരിന്മേൽതൊലി, ഞമവേരിന്മേൽതൊലി, ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച അതിൽ തെങ്ങിൻ പൂക്കുലയരി, കാട്ടുവെള്ളരി, കയ്യന്നി, കരുമുരുക്കില, കരുനൊച്ചിയില, ചിററമൃത, സൊമവള്ളി, തേക്കിൻകുമ്പ, മീനങ്ങാണി പടോലം ഇവററിൻനീര നെയ്യോടുസമമായി ചേൎത്ത നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, കൊട്ടം, എരട്ടിമധുരം, കരപ്പാമ്പട്ട, വിഴാലരി, കുടകപ്പാലയരി, ചെങ്ങഴിനീൎക്കിഴങ്ങ, കദളിവാഴക്കിഴങ്ങ, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, മാശിക്ക, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പാൎവ്വള്ളിക്കിഴങ്ങ, പെരുംകുരുമ്പവേര, കാൎക്കോകിലരി, കന്മതം, കുടകപ്പാലയരി ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സെവിപ്പിക്കയും പുരട്ടുകയും ചെയ്ക. എല്ലാ വിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കും.

(ബലാസോമലതാദി ഘൃതം)

൯൫. ബലാസൊമലതാവില്വപടൊലക്ഷീരിവല്കലൈഃ।
നിംബശമ്യാകഭൂനിംബദാർവ്വീസൈരെയകൈരപി॥
൯൬. ശാകത്വഗ്ദാരുമഞ്ജിഷ്ഠാബൃഹതീഭിശ്ചസാധിതെ।
നിർയ്യാസെംശുമതിദ്വന്ദ്വജീരകത്രയയഷ്ടിഭിഃ॥
൯൭. രാസ്നാഖദിരകാലെയകരഞ്ജകരവീരകൈഃ।
ഫലത്രയമധൂകത്വഗ്ഗോപികാത്രയനീരദൈഃ॥
൯൮. കദളീകന്ദകടുകാകലിംഗൊൽപലപത്മകൈഃ।
പാരന്തീമുകുളൊശീരശശിരെഖാപുനർന്നവൈഃ॥
൯൯. രൊചനാചൊരസാരംഗശൃംഗകൂർമ്മാസ്ഥിശുക്തിഭിഃ।
ഹരിതാലപ്രവാളാക്ഷരാഗകൊശാതകീദ്വയൈഃ॥
൧൦൦. ദ്രോണപുഷ്പാജമൊജാഭ്യാംജീരകെണചകല്കിതൈഃ।
ധാത്രീക്ഷുരസതുല്യാംശയുക്തംപക്വംചലെപനാൽ
പാനാച്ചസർപ്പിരഖിലാൻവിസർപ്പാൻവിനിയച്ഛതി
ബല്യംമംഗല്യമായുഷ്യംരക്ഷോഘ്നംചവിശേഷതഃ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, സോമവള്ളി, ക്ലുവളത്തിൻവേര, പടോലം, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, വേപ്പിൻതൊലി, കൊന്നവെരുമ്മൽ തൊലി, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, മരമഞ്ഞത്തൊലി, കരിംകുറിഞ്ഞിവേര, തേക്കിൻതൊലി, ദേവതാരം, മഞ്ചെട്ടി പ്പൊടി, ചെറുവഴുതിനവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച ഓരില വേര, മൂവ്വിലവേര, ജീരകം, കരിഞ്ചീരകം, പെരുഞ്ചീരകം, എരട്ടിമധുരം, അരത്ത, കരിങ്ങാലിക്കാതല, അകില, ഉങ്ങിൻ തൊലി, അലരിത്തൊലി, ത്രിഫല, ഇരിപ്പത്തൊലി, നന്നാറി ക്കിഴങ്ങ, പാവ്വുള്ളിക്കിഴങ്ങ, ചെന്ത്രവള്ളിക്കിഴങ്ങ, മുത്തെങ്ങക്കിഴ ങ്ങ, കദളിവാഴക്കിഴങ്ങ, കടുകരോഫണി, കുടകപ്പാലയരി, ചെ ങ്ങഴിനിക്കിഴങ്ങ, പതിമുകം, തെച്ചിമൊട്ട, രാമച്ചം, കാർകോ കിലരി, തമിഴാമവേര, ഗോരോചനം, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, കല ങ്കൊമ്പ, ആമയോട, മുത്തുശിപ്പി, പൊന്നരിതാരം, പവിഴം, അക്കാരിത്തേങ്ങ, പുത്തൽപീരകത്തിൻവെര, ചെറുപീരകത്തിൻ വേര, തുമ്പപ്പൂവ്വ, അയമോതകം, ജീരകം ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യും നെയ്യോട സമം നെല്ലിക്കനീര, കരിമ്പിൻനീര ഇവ യും ചേർത്ത കാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടുകയും സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക. എല്ലാ വിസർപ്പങ്ങളും ശമിക്കും, ബലത്തെയും ആയുസ്സിനെ യും ഉണ്ടാക്കും. ഭൂതോപദ്രവാദികളെയും ശമിപ്പിക്കും.

(വിസൎപ്പാന്തകഘൃതം)

൧൦൧. ആരണ്യതുളസീവിലപവാശാദൃസ്വശ്കൻഫലൈഃ। യൂഥികാവൈരിനിൎഗ്ഗുണ്ഡീശുകശിംബീസ്ഥിരാടപയൈഃ॥

൧൦൨. മൂൎവ്വാസൂചിമതീപാഠാവിശാലൈലെയകൈരപി। സിദ്ധേകഷായെക്ഷീരിദ്രുവിരളാത്രയവല്ക്കജം॥

൧൦൩. വികംകതടപയീഹൈമതരുവല്ക്കേശ്ചസാധിതം। കപാഥംഘൃതസമംതപാതുളസീപത്രജംരസം॥

൧൦൪. രാജക്ഷവടളോത്ഥഞ്ചശിതികിംശുകജന്തഥാ। കദളീപുഷ്പജഞ്ചാപിഘൃതെസ്മിൻപിഷ്ടയൊജിതൈഃ॥

൧൦൫. എലാകുടചഭാങ്ഗ്ൎയ്യബ്ദവെല്ലധാന്യകയഷ്ടിഭിഃ। ജ്യോതിഷ്മതീന്ദുരെഖാഭ്യാംസൊശീരൈൎജ്ജീരകൈരപി॥

൧൦൬. സൎപ്പിഃകെരഫലസ്നേഹതുല്യാംശെനവിമിശ്രിതം। സിദ്ധമഭ്യംഗപാനാഭ്യാംവിസൎപ്പാന്തകമുച്യതെ॥

കാട്ടുതുളസിവേര, കൂവളത്തിൻവേര, ആടലോടകത്തിൻവേര, കൊട്ടത്തൂവ്വവേര, കുമിഴിൻവേര, കാട്ടുമല്ലവേര, ഏകനായകത്തിൻവേര, കരുനൊച്ചിവേര, നായ്ക്കുരണവേര, ഓരിലവേര, മൂവ്വിലവേര, പെരുംകുരുമ്പവേര, അഘോരിവേര, പാടക്കിഴങ്ങ, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, മുക്കാപ്പീരകത്തിൻവേരഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച നാല്പാമരത്തിൻതൊലികഞ്ഞിക്കൊട്ടത്തിൻതൊലി,കരിങ്കൊട്ടകത്തിൻതൊലിനരച്ചിക്കൊട്ടകത്തിൻതൊലിഇവകൊണ്ടുവേറെ കഷായംവച്ച നെയ്യൊടുസമംമേൽപറഞ്ഞ കഷായത്തിൽചേൎത്തുരടിവേരുമ്മൽതൊലി,വൈയ്യംകതവെരുമ്മൽതൊലി, പൊന്മരത്തിൻതൊലി ഇവകൊണ്ടും വെറെകഷായംവച്ച നെയ്യൊടുസമം ചേൎത്ത തുളസിയില, കരുന്തുമ്പയിലകരുമുരുക്കില,തെങ്ങിൻ പൂക്കുലയരി ഇവററിൻ നീരുകളും നെയ്യൊടുസമംചേൎത്തപിഴിഞ്ഞരിച്ചഎലത്തരി,കുടകപ്പാലയി,ചെറുതേക്കിൻവേര മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, വിഴാലരി, കൊത്തമ്പാലയരി,എരട്ടിമധുരം,ചെറുപ്പുന്നയരി,കാൎകൊകിലരി രാമച്ചം, ജീരകം,കരിഞ്ചീരകം,പെരുഞ്ചീരകം ഇവ അരച്ച കലക്കി നെയ്യും വെളിച്ചെണ്ണയും സമമായി ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടുകയും സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക. എല്ലാവിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കും. ഇതിന്ന വിസൎപ്പാന്തകമെന്നപേരാകുന്നു. വെളിച്ചെണ്ണസമമായി ചേൎപ്പാൻ വിധിച്ച എങ്കിലും വിസൎപ്പാന്തക ഘൃതമെന്നുതന്നെ വ്യവഹാരത്തെ സമ്മതിക്ക നിമിത്തമായിട്ടുവെളിച്ചെണ്ണപറഞ്ഞതിൽ കുറച്ച ചേൎത്തിട്ടും കട്ടുംതന്നെ ചേൎക്കാ

തെയും അവസ്ഥയെ അനുസരിച്ച കാച്ചാമെന്നും അഭിപ്രായ മുണ്ടെന്ന വിചാരിച്ചുകൊൾകയും വേണം.

(സിദ്ധയോഗ ഘൃതം)

൧൦൭. ഖദിരസ്യതുലാംക്ഷുണ്ണാംപക്ത്വാഽഷ്ടകശതെംഭസ ।
ശതഭാഗാവശിഷ്ടെസ്മിൻസ്വാതുല്യംസോമവല്ലിജം॥
൧൦൮. രസംസംയോജ്യപൂതെതുകല്കിതൈഃകടുഭിസ്ത്രിഭിഃ।
ത്രിഫലാമധുകാംഭോദവിളംഗമിസിധാന്യകൈഃ॥
൧൦൯. എലാകുടചനാഗൈശ്ചഘൃതപ്രസ്ഥംവിപാചയെൽ।
ഇത്യെതൽസിദ്ധയോഗാഖ്യംസൎപ്പിസ്സൎവ്വവിസൎപ്പനൽ॥

കരിങ്ങാലിക്കാതല തുലാം ൧ ഇടിച്ച നാനൂറ ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവച്ച നാലിടങ്ങഴിയാക്കി അതിൽ നാലിടങ്ങഴിസോമവള്ളിയുടെ നീരചേൎത്ത അരിച്ച ചുക്കമുളകതിപ്പലി കടുക്ക,നെല്ലിക്ക,താന്നിക്ക,എരട്ടിമധുരം,മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങവിഴാലരി, ശതകുപ്പ, കൊത്തംപാലയരി,ഏലത്തരി, കുടകപ്പാലയരി,നാഗപ്പൂവ്വ, ഇവ അരച്ചുകലക്കി, നാനാഴി നെയ്യചേൎത്ത കാച്ചി അരിച്ച സേവിപ്പിക്ക. കല്കം നാഴിക്ക ആറുകഴഞ്ചു വീതം ചേൎക്കുക. ഈ നെയ്യിന്ന സിദ്ധയോഗമെന്ന പേരാകുന്നു. എല്ലാവിസൎപ്പങ്ങളും ശമിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും.

(അമൃതാബ്ദഫത്യാദി ഘൃതം)

൧൧൦. അമൃതാബ്ദഫതീകാഥെജാത്യാഗസ്ത്യരികാദ്വയാൽ,
ശ്രീജടാകാരവല്ലീഭ്യാംജാംബവാൽപല്ലവാദപി॥
൧൧൧. ദൂൎവ്വാനുജംബൂപത്രാഭ്യാംവിരളായാശ്ചപല്ലവാൽ।
നീലീശിഖരിമദ്ദിന്ന്യോഃപത്രെഭ്യഃകിംശുകസ്യച॥
൧൧൨. രസമുദ്ധൃത്യസംയോജ്യചന്ദനാബ്ദഫലത്രയൈഃ
ചതുൎജ്ജാതകയഷ്ട്യാഹ്വകൈശ്ചരപിചകല്കിതൈഃ
൧൧൩. പക്വംസൎപ്പിശ്ചപാനെനവിസൎപ്പാനഖിലാനപി।
ദുഷ്ടാന്യത്രുംഷികുഷ്ഠാനിപാമാനംചനിയച്ഛതി॥

ചിററമൃത, ചെറുവഴുതിനവേര, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച അതിൽപിച്ചകത്തില, കൂക്കില, കഞ്ഞിക്കുക്കില, തുച്ചിട, ചെറുകയ്യ, ഞാവൽക്കുമ്പ കറുക, ഞാറക്കുമ്പ, കഞ്ഞിക്കൊട്ടത്തിൻ കുമ്പ,അമരിയില,മലയമുക്കി,കരുമുരുക്കില ഇവററിൻ നീരചേൎത്ത ചന്ദനം,മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ,ത്രിഫല,ഏലത്തരി,എലവംഗത്തൊലി,പച്ചില,നാകപ്പൂവ്വ,എരട്ടിമധുരം,കൊട്ടം ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാവിസൎപ്പങ്ങളും പുണ്ണുകളും കുഷ്ഠവും ചിരങ്ങും ശമിക്കും.

(പാരന്തിപുഷ്പാദി മുക്കുടി)

൫൫൪. പാരന്തീപുഷ്പചാങ്ങേരീകൈശികീഘനധാന്യകൈഃ ।
പകപവിഷ്ടൈഃഖളസ്സിദ്ധസ്തക്രെസൎവ്വവിസൎപ്പനൽ ॥

തെച്ചിപ്പൂവ്വ, പുളിയാരില, മാശിക്ക, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കൊത്തമ്പാലയരി ഇവ മോരിൽപുഴങ്ങിയരച്ച മോരിൽകലക്കി തിളപ്പിച്ച സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാ വിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കും.

(അമ്ലവെതസാദി മുക്കുടി)

൫൫൫. അമ്ലവേതസചാങ്ങേരീപാരന്തീപുഷ്പധാന്യകൈഃ ।
ഡാഡിമെന്ദ്രയവാബ്ദൈശ്ചഖളസ്സൎവ്വവിസൎപ്പനൽ ॥

ഞെരിഞ്ഞാംപുളിക്കിഴങ്ങ, പുളിയാരില, തെച്ചിപ്പൂവ്വ, കൊത്തമ്പാലയരി, താളിമാതളക്കായുടെ ഓട, കുടകപ്പാലയരി, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ട മുക്കുടിവച്ച സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാ വിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കും.

(വൃശ്ചീവമൂലാദി മുക്കുടി)

൫൫൬. വൃശ്ചീവമൂലവിരളാപല്ലവാഭ്യാംകൃതഃഖളഃ ।
കൈശികീരജസൊപെതഃപീതസ്സൎവ്വവിസൎപ്പനൽ ॥

തമിഴാമവേര, കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻതളിര ഇവകൊണ്ട മുക്കുടിവച്ച മാശിക്ക പൊടിച്ചിട്ട സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാ വിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കും.

(അമൃതാദി മുക്കുടി)

൫൫൭. അമൃതാഘനഭദ്രനിംബകുഷളീപുഷ്പപഷണൈഃ ।
ശാരിബാചൊരപാരന്തീപുഷ്പചാങ്ങേരികാദളൈഃ ॥

൫൫൮. ജീരകത്രയമായൂരീകൈശികീശശിരാജിഭിഃ । ജ്യോ
തിഷ്മതീവിളംഗൈലാവെതസാമ്ലകഡാഡിമൈഃ ॥

൫൫൯. സീതാജാതിഫലെന്ദ്രദ്രുപല്ലവൈശ്ചകൃതഃഖളഃ ।
മാണിമന്ഥരജൊയുക്തഃപീതസ്സൎവ്വവിസൎപ്പനൽ ॥

ചിററമൃത, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, തെങ്ങിൻപൂക്കുലയരി, പാവിട്ടത്തളിര, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, തെച്ചിപ്പൂവ്വ, പുളിയാരില, ജീരകം, കരിഞ്ചീരകം, പെരുഞ്ചീരകം, ചെറുകടലാടി, മാശിക്ക, കാർകൊകിലരി, ചെറുപ്പുന്നയരി, വിഴാലരി, ഏലത്തരി, ഞെരിഞ്ഞാംപുളിക്കിഴങ്ങ, താളിമാതളങ്ങയുടെഓട, തിപ്പലി, ജാതിക്ക, മരുതിൻതളിര ഇവകൊണ്ട മുക്കുടിവച്ച ഇന്തുപ്പ പൊടിച്ചിട്ട സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാ വിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കും.

പുടപാക കഷായങ്ങൾ.

(ശാകദൂർവ്വാദി)

൧൨൦. ശാകദൂർവ്വാനിശാദ്വന്ദ്വപാരന്തീമുകുളാഭയാഃ ।
വിളംഗകൈശികീജാതിഫലാനിചകണാദ്വയം ॥
൧൨൧. കിംശുകസ്യചപത്രാണിരുദ്ധ്വാകെരഫലൊദരെ ।
ആലിപ്യഗൊമയെനാപെതസ്മിശുദ്ധമൃത്തികയാചതൽ ॥
൧൨൨. ഫലമംഗാരപുഞ്ജസ്യഗർഭെനിക്ഷിപ്യപാചയെൽ ।
അതീത്യാൎദ്ധമുഹൂൎത്തംതദാദായൊദരതൊജലം ॥
൧൨൩. ഗൃഹീത്വാതസ്യപൃതംതന്മാക്ഷികെണസമന്വിതം ।
പായയെൽപുടപാകൊയംകഷായസ്സൎവ്വവിസൎപ്പനൽ ॥

തേക്കിൻകൂമ്പ, കറുക, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, തെച്ചിമൊട്ട, കടുക്ക, വിഴാലരി, മാശിക്ക, ജാതിക്ക, തിപ്പലി, അത്തിത്തിപ്പലി, കരമുരുക്കിൻകൂമ്പ ഇവ ഇളനീരിൻെറ അകത്താക്കി വെള്ളംപോകാത്തവിധത്തിൽ പഴുതടച്ച ചാണകവും പുററുമണ്ണുംകൂട്ടി പൊതിഞ്ഞ തീക്കണലിൽ ചുട്ട ഒരു നാഴിക വെവിച്ച എടുത്ത ഇളനീരിൻെറ വെള്ളമെടുത്ത ആറിയാൽ തേൻ ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക ഈ വിധം ഉണ്ടാക്കുന്നതിന്ന പുട പാക കഷായമെന്ന പേരാകുന്നു. ഇപ്രകാരം ചെയ്താൽ എല്ലാ വിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കും.

(വിളംഗകുടജാദി)

൧൨൪. വിളംഗകുടജൈലെന്ദ്രരെഖാധാന്യകപൎപ്പടൈഃ ।
ജ്യോതിഷ്മതീഞ്ചദൂൎവ്വാഞ്ചശാകകിംശുകയൊൎമ്മുളം ॥
൧൨൫. ജീരകത്രയപാരന്തീകുസുമാംബുധരാഭയാഃ ।
വിശാലാശാരിബാദ്വന്ദ്വകൈശികീശ്ചസഹക്ഷിപേൽ ॥
൧൨൬. നാളികെരൊദരെതസ്മാൽപൂൎവ്വവച്ഛൃതംജലം ।
ആദായകൈശികീചൂൎണ്ണമധുമിശ്രംചപായയെൽ ॥

വിഴാലരി, കുടകപ്പാലയരി, ഏലത്തരി, കാർകോകിലരി, കൊത്തമ്പാലയരി, പൎപ്പടം, ചെറുപ്പുന്നയരി, കറുക, തേക്കിൻ കൂമ്പ കരമുരുക്കിൻകൂമ്പ, ജീരകം, കരിഞ്ജീരകം, പെരുഞ്ജീരകം, തെച്ചിപ്പൂവ്വ, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ കടുക്ക, കാട്ടുവെള്ളരിവെര, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പാവ്ള്ളിക്കിഴങ്ങ, മാശിക്ക ഇവ ഇളന്നീരിൻെറ അകത്താക്കി മേൽപ്രകാരം ചുട്ടെടുത്ത അതിൻെറ അകത്തെവെള്ളം അരിച്ചെടുത്ത മാശിക്കയുടെ പൊടിയും തേനും ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക, എല്ലാവിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കും.

(വെല്ലാമലകാദി)

൬൨. വെല്ലാമലകവൃശ്ചീവവികംകതനിശാദ്വയൈഃ।
ക്ഷീരിദ്രുവിരളാശാകകദംബധവവല്ക്കലൈഃ॥
൬൩. അജമൊജാഭയാജാതിഫലമാഗധികാദ്വയൈഃ।
ജീരകത്രയദേവാഹ്വവരാളഹിമയഷ്ടിഭിഃ॥
൬൪. ദ്രാക്ഷാഖദിരശൈലെയമധൂകനളദൈരപി।
നാളികെരൊദരസ്ഥാംഭഃപക്വംപ്രാഗ്വദ്വിസൎപ്പനൽ।

വിഴാലരി, നെല്ലിക്ക, തമിഴാമവേര, വൈയ്യംകതവേര, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞൾതൊലി, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻവേരുമ്മൽതൊലി, തേക്കിൻതൊലി, കടമ്പിൻതൊലി, ഞമവേരുമ്മൽതൊലി, ജീരകം, കരിഞ്ചീരകം, പെരുഞ്ചീരകം, ദേവതാരം കരയാമ്പൂവ, ചന്ദനം, എരട്ടിമധുരം, മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, കരിങ്ങാലിക്കാതല, കന്മതം, ഇരുപ്പക്കാതല, രാമച്ചംഇവകൊണ്ട മേൽപ്രകാരം ഇളനീര വേവിച്ച അതിലെ വെള്ളമെടുത്ത മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാ വിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കും.

(ഖദിരാസവം)

൬൫. കല്പെഖദിരസാരെണസിദ്ധെഷ്ടാംശാവശെഷിതെ।
ദ്രൊണമാത്രെമൃതാസൊമലതെദ്ധൃതരുത്വചഃ॥
൬൬. ദ്രുാക്ഷാഭൃംഗരാജഞ്ചപാരന്തീകുസുമാനിച।
ജീരകെദ്വെവിശാലാഞ്ചപലമാത്രാണിനിക്ഷിപെൽ॥
൬൭. ക്ഷുണ്ണാനിബദ്ധ്വാതൽപാത്രവദനംസമൃഗാതപെ।
സന്താപ്യൈകമഹസ്ഥീപ്രെകപ്വാദ്ധംതംഭാജനെശുഭെ॥
൬൮. പുരാണെമൃന്മയെലൊദ്ധ്രമൃണാളാഗരുചന്ദനൈഃ।
സുഗന്ധിദ്രവസംപിഷ്ടെല്പ്തിപ്തെശുഷ്കെചധൂപിതെ॥
൬൯. ശ്രീവെഷ്ടസൎജ്ജയഷ്ട്യാഹ്വകുന്ദുരുഷ്ണഹിമദ്വയൈഃ।
സൊശീരൈസ്സംഭൃതൈഃപൂതംസപ്തുല്യമധുമിശ്രിതം॥
൭൦. ആധായകെതകീപുഷ്പൈൎവ്വാസയൻഗമയെത്ര്യഹം।
പായയെച്ചചതുഭാഗ്നിപ്രഭാതെനന്തരെഷുച।
൭൧. പ്രൊക്തൊയംഖരനാദെനഖദിരാസവഉത്തമഃ।
ശീലിതഃകുഷ്ഠദുഷ്ടാരുൎവ്വിസൎപ്പകുലനാശനഃ॥

നൂററിരുപത്തെട്ടു പലം കരിങ്ങാലിക്കാതല നൂററിരുപത്തെട്ടു ഇടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ ഇടിച്ചിട്ടു കഷായംവച്ച പതിനാറിടങ്ങഴിയാക്കി അരിച്ച ഒരു പാത്രത്തിലാക്കി അതിൽചിററമൃത, സൊമവള്ളി, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, കറുക, കഞ്ഞുണ്ണി, തെ

ച്ചിപ്പൂവ്വ,ജീരകം,കരിഞ്ചീരകം, കാട്ടുവെള്ളരിവേര ഇവ ഓരൊ പലം ചതച്ചിട്ട ഒരു ദിവസം മുഴുവൻ പാത്രത്തിൻെറ വായ നല്ലവണ്ണംകെട്ടി കഠിനമായ വെയിലത്തവെച്ച തിരുമ്പിപ്പിഴിഞ്ഞരിച്ച ആ കഷായത്തിൽ തേൻ സമംചേൎത്ത മയങ്ങിയ മണ്പാത്രത്തിൻെറ അകത്ത പാച്ചോററിത്തൊലി, താമരവളയം, അകില, ചന്ദനം ഇവ പനിനീരിലരച്ച തേച്ചുണക്കി തിരുവട്ടപ്പശ, ചെഞ്ചില്യം, എരട്ടിമധുരം, കുന്തുരുക്കം, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, രാമച്ചം ഇവപൊടിച്ച നെയ്യുകൂട്ടി പുകച്ച ആ പാത്രത്തിലാക്കി കൈതപ്പൂവ്വുകൊണ്ട വാസനകൊടുത്ത അടച്ച സൂക്ഷിച്ച നാലാംദിവസംമുതൽ രാവിലെനേരം അതിൽനിന്ന വേണ്ടതെടുത്ത സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാവിസൎപ്പവും കുഷ്ഠവും പുണ്ണുകളും ശമിക്കും. ഇതിന്ന ഖദിരാസവമെന്ന പേരാകുന്നു. ഇത ചരനാദനെന്ന ആചാൎയ്യനാൽ വിധിക്കപ്പെട്ടതുമാകുന്നു.

(ശിംശപാസവം)

൫൩൧. ശിംശപാതരുസാരെണപ്രാഗ്വദെവപ്രകല്പിതഃ।
വിസൎപ്പാനഖിലാൻഹന്തിവിഖ്യാതശ്ശിംശപാസവഃ ॥

കരിങ്ങാലിക്കാതലിന്ന പകരം ഇരുമുള്ളിൻകാതല ചേൎത്ത മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം ഉണ്ടാക്കിയാൽ ആയത ശിംശപാസവമെന്നറിക. ആയതിൻെറ ഫലവും മേൽപ്രകാരമാകുന്നു.

(വാൽക്കാസവം)

൫൩൨ ക്ഷീരിദ്രുവിരള്ളാമൂലകദംബഖദിരത്വചാം।
നിഷ്കക്വാഥെമധുനായുക്തസ്സ്വാദ്ധ്തുല്യെനമൃന്മയെ ॥
൫൩൩.പൂൎവ്വവൽസംസ്കൃതെപാത്രെനിഷിക്തഃകടുഭിസ്ത്രിഭിഃ
ജീരകൈശ്ചാപിക്രിശികാ്യാവിളംഗൈൎദ്ധാന്യകൈരപി॥
൫൩൪. എലാകുടചശിതാംശ്രുരെഖാജ്യോതിഷ്മതിയുതൈഃ।
വിശാലാമൂലവൈകുണ്ഠപാരന്തീപുഷ്പദാരുഭിഃ ॥
൫൩൫. ശാരിബൊശീരസൈരെയമധുകൈശ്ചകൃതംരജഃ।
മധുത്ര്യംശസമംകൃത്വാബദ്ധാവസ്ത്രേണമജ്ജനാൽ ॥
൫൩൬. തസ്യപഞ്ചാഹതഃപ്രാപ്തവീൎയ്യഃപ്രാതഃപ്രയോജിതഃ।
എഷവാല്ക്കാസവൊനാമവിസൎപ്പാൻവിനിയച്ഛതി ॥

നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻവേരിന്മേൽതൊലി,കടമ്പിൻതൊലി കരിങ്ങാലിത്തൊലി ഇവകൊണ്ട കഷംവെച്ച പിഴിഞ്ഞരിച്ച അതിൽ പകുതി തേൻ ചേൎത്ത മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം തേച്ചുണക്കി പുകച്ച മയങ്ങിയ മണ്പാത്രത്തിലാക്കിചുക്കമുളകുതിപ്പലി,ജീരകം,കരിഞ്ചീരകം,പെരുഞ്ചീ

രകം, മാശിക്ക, വിഴാലരി, കൊത്തംപാലയരി, ഏലത്തരി, കുടകപ്പാലയരി, കാർകോകിലരി, ചെറുപ്പുന്നയരി, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, തുമ്പപ്പൂവ്വ, തെച്ചിപ്പൂവ്വ, ദേവതാരം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, രാമച്ചം, കരിങ്കുറുഞ്ഞിവെര, എരട്ടിമധുരം, ഇവ കൂട്ടിപ്പൊടിച്ചുണ്ടാക്കിയ പൊടി തേനിന്റെ മൂന്നിൽ ഒരു ഭാഗത്തോടുസമമാക്കി എടുത്ത ഒരു വസ്ത്രത്തിലാക്കി കിഴികെട്ടി ആക്കിഴി മെല്പറഞ്ഞ കഷായത്തിൽ താഴ്ത്തി പാത്രത്തിന്റെ വായകെട്ടി അഞ്ചദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ ആറാം ദിവസം മുതൽ പുലച്ചെ അതിൽനിന്ന വെണ്ടതെടുത്ത സെവിപ്പിക്ക എല്ലാ വിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കും. ഇതിന്ന വാല്ക്കാസവമെന്ന പേരാകുന്നു.

(പുഷ്പാസവം)

൱൪൫. കുസുമൈൎദ്രൊണമാകന്ദപലാശകരവീരജൈഃ।
കിംശുകാശൊകപാരന്തീചംപകപ്രഭവൈരപി ॥
൱൪൬. സിദ്ധഃപ്രാഗുക്തകൃതെപാത്രെനിഷിക്തൊമാക്ഷികാന്വിതഃ। ത്ര്യംശെനാഹിതവീൎയ്യശ്ചപൂൎവ്വോക്തവിധിനാന്വഹം॥
൱൪൭. പ്രഭാതെശീലിതസ്സൎവ്വാൻവിസൎപ്പാൻവനിയച്ഛതി।
പക്ഷെണൈകേനപൌഷ്പായമാസവഃപരികീൎത്തിതഃ

തുമ്പപ്പൂവ്വ, തേന്മാവിൻപൂവ, പ്ലാശിൻപൂവ, അലരിപ്പൂവ്വ, മുരുക്കിൻപൂവ, അശോകത്തിൻപൂവ, തെച്ചിപ്പൂവ്വ, ചമ്പകത്തിൻപൂവ, ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച പിഴിഞ്ഞരിച്ച അതിൽ പകുതി തേൻ ചെൎത്ത മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം പാത്രത്തിലാക്കി അതിൽ മുൻപറഞ്ഞ പൊടിക്കിഴിതാഴ്ത്തി വായകെട്ടി വെച്ചനാലാം ദിവസംമുതൽ രാവിലെ അതിൽനിന്ന വേണ്ടതെടുത്ത സേവിപ്പിക്ക, പതിനഞ്ച ദിവസംകൊണ്ട എല്ലാ വിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കും. ഇതിന്ന പുഷ്പാസവമെന്ന പേരാകുന്നു.

(മഞ്ജിഷ്ഠാദി ഗുളിക)

൱൪൮. മഞ്ജിഷ്ഠാമധുകൊശീരശിംശപാവിജയാസ്ഥിഭിഃ।
കൈശികീന്ദ്രയവഗാംഭോദവിശാലാമൂലവൈരിഭിഃ ॥
൱൪൯. ശാകത്വക്ചന്ദനാഭീരുഗുളൂചീഗൊപികാദ്വയൈഃ।
ധാത്രീവിദാരിവാരാഹിജീവന്തീഭിശ്ശതാഹ്വയാ ॥
൱൫൦. വിളംഗകുടജൈലെന്ദുരെഖാധാന്യകഭാസ്വരൈഃ।
ജീരകത്രയനിൎഗ്ഗുണ്ഡീമൂലജാതിഫലൈരപി ॥
൱൫൧. പാരന്തീപുഷ്പസാരെണക്ഷീരിവല്കരസെനച।
കഷായെനത്രിഫലായാശ്ചപിഷ്ടൈരുദ്വൎത്തനാൽകൃതാഃ ॥
൱൫൨. കൊലപ്രമാണാസ്സംശുഷ്കാഗുളികാമാക്ഷികാന്വിതാഃ।

ലീഢാഃപ്രാതൎവ്വിനിഘ്നന്തിവിസൎപ്പാനഖിലാന്ധ്രുവം॥

മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, എരട്ടിമധുരം, രാമച്ചം, ഇരുമുള്ളിൻകാതല, കടുക്കാക്കുരു, മാശിക്ക, നീർമരുതിൻതൊലി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, ഏകനായകത്തിൻവെര, തേക്കിൻതൊലി, ചന്ദനം, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ചിററമൃത, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പാൎവ്വള്ളിക്കിഴങ്ങ, നെല്ലിക്ക, മുതക്കിൻകിഴങ്ങ, നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, ശതകുപ്പ, വിഴാലരി, കുടകപ്പാലയരി, ഏലത്തരി, കാർകോകിലരി, കൊത്തമ്പാലയരി, ചെറുപ്പുന്നയരി, ജീരകം, കരിഞ്ചീരകം, പെരിഞ്ചീരകം, കരുനൊച്ചിവേര, ജാതിക്ക ഇവ തെച്ചിപ്പൂവ്വിൻനീരിലും നാല്പാമരത്തിൻതൊലികളുടെ നീരിലും ത്രിഫലക്കഷായത്തിലും അരച്ച ലന്തക്കുരു പ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി തേനിൽ സെവിപ്പിക്ക. എല്ലാ വിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കും.

(ലാക്ഷാദി ഗുളിക)

൧൩൧. ലാക്ഷാവൎണ്ണവതീദേന്ദ്രധനികാദെവദാരുഭിഃ।
ഭൂനിംബകുഷളീപുഷ്പകൈശികീചന്ദനദ്വയൈഃ॥

൧൩൨. വിശാലാമൂലവൈകുണ്ഠവൃശ്ചീവവിജയാസ്ഥിഭിഃ।
ശംഖവിദ്രുമസാരംഗശൃംഗശല്യകഭസ്മഭിഃ॥

൧൩൩. സ്ഥൌണെയകവിസൎപ്പഘ്നീശതാഹ്വാജീരകത്രയൈഃ।
പാരന്തീമുകുളാനന്താശാകകിംശുകവല്ക്കലൈഃ॥

൧൩൪. കാളാനുസാരീശൈലെയവചാതുരുവകാസ്ഥിഭിഃ।
ദാൎവ്വീപടോലയഷ്ട്യാഹ്വാപത്മകൈന്ദ്രയവൈരപി॥

൧൩൫. ജ്യോതിഷ്മതീംസമാനാംശാംകൃതാദൈഃപരിപെഷിതൈഃ। പാരന്തീമൂലസിദ്ധേനകാഥേനത്രിദിനംപുനഃ॥

൧൩൬. ശാകകിംശുകനിൎഗ്ഗുണ്ഡീവിരളാപല്ലവാംബുഭിഃ
ഏകൈകഞ്ചാപ്യഹഃകുൎയ്യാൽഗുളികാഃകൊലസമ്മിതാഃ

൧൩൭. ഛായാശുഷ്കാഃകദംബസ്യകിംശുകസ്യാഥവാതഥാ।
പാരന്ത്യാവാവിപക്വേനതാഃകഷായേണപായയെൽ॥

൧൩൮. കാരവീകൈശികീലോധ്രധനികാഭിശ്ശൃതെനവാ।
ഏഷപ്രയോഗസ്സൎവ്വേഷാംവിസൎപ്പാണാംശമാവഹ॥

കോലരക്ക, വെണ്പാടത്തൊലി, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, കൊത്തമ്പാലയരി, ദേവതാരം, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, തെങ്ങിൻപൂക്കുലയരി, മാശിക്ക, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, തുമ്പപ്പൂവ്വ, തമിഴാമവേര, കടുക്കാക്കുരു, ശംഖ, പവിഴം, കലംകൊമ്പ, മുള്ളൻകോലിൻെറഭസ്മം, തുണിയാങ്കം, കരപ്പാ

മ്പട്ട, ശതകുപ്പ, ജീരകം, കരിഞ്ചീരകം, പെരുഞ്ചീരകം, തെച്ചി മൊട്ട, കറുക, തെക്കിൻതൊലി, കരുമുരുക്കിൻതൊലി, ഉലുവ, കന്മതം, വയമ്പ, നീരട്ടിക്കുരുവിൻപരിപ്പ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, പടോലം എരട്ടിമധുരം, പതിമുകം, കുടകപ്പാലയരി ഇവ സമം കൂട്ടിയെടത്തോളം ചെറുപ്പുന്നയരി ഇങ്ങിനെകൂട്ടി തെച്ചി വെർ കഷായത്തിൽ മൂന്നു ദിവസം അരച്ച പിന്നെ തെക്കിൻ കൂമ്പ, കരുമുരുക്കിൻകൂമ്പ, കരുനൊച്ചിയുടെ കൂമ്പ, കഞ്ഞി ക്കൊട്ടകത്തിൻകൂമ്പ ഇവററിൻനീരിൽ ഓരോ ദിവസം അരച്ച ലന്തക്കുരുപ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി കടമ്പിൻ തൊലികൊണ്ടൊ കരുമുരുക്കിൻതൊലികൊണ്ടൊ തെച്ചിവെരുമ്മൽതൊലികൊണ്ടൊ കരിഞ്ചീരകം, മാശിക്ക, പാച്ചൊററി ത്തൊലി, കൊത്തമ്പാലരി ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച അതിൽചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാവിസൎപ്പങ്ങളും ശമിക്കും.

(വിസൎപ്പാശനി ഗുളിക)

൫൭൯. ഭാഗാനഷ്ടൌമധുസ്രസ്യാവിസൎപ്പാഘ്നപ്രാദശാംശകാൻ।
ദ്വാവംശകൌചകൈശിക്യാഃപഞ്ചാംശാൻഖദിരസ്യച॥

൫൮൦. ഖാദിരേണ കഷായേണകിംശുകസ്വരസെനച।
ആജെനപയസൈലെയപല്ലവാനാംരസെനച॥

൫൮൧. വിശാലെക്ഷ്വാകുമൂലാബ്ദകഷായെണചസന്തതം।
പിഷ്ടൈകൈകമഹഃകുൎയ്യാൽഗുളികാഃകൊലസമ്മിതാഃ।

൫൮൨. ഛായാശുഷ്കാശ്ചതാഃകൃത്വാചൂൎണ്ണീകൃത്യാശയെൽപ്രഗെ। യൊജിതാമധുസൎപ്പിൎഭ്യാംവിസൎപ്പവിനിവൃത്തയെ
പ്രശമായചകുഷ്ഠാനാംരക്തസ്യസ്ഥാപനായച
വിസൎപ്പാശനയൊനാമഗുളികാഃകഥിതാഇമാഃ

പാവ കഴഞ്ച എട്ട, കരപ്പാമ്പട്ട കഴഞ്ച പത്ത, മാശിക്കകഴഞ്ച രണ്ട, കരിങ്ങാലിക്കാതല, കഴഞ്ചഅഞ്ചഇങ്ങിനെകൂട്ടികരിങ്ങാലിക്കാതലിൻ കഷായത്തിലും കരമുരുക്കിലനീരിലും ആട്ടിൻപാലിലും മുക്കാപ്പീരകത്തിലനീരിലും കാട്ടുവെള്ളരിവെര, കസ്തുൻചുരവേര, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവ മൂന്നും ഒന്നിച്ചുവെച്ച കഷായത്തിലും ഓരെ ദിവസം മുറിയാതെ അരച്ച ലന്തക്കുരുപ്രമാന്നം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി ഓരെ ഗുളികപൊടിച്ച തേനും നെയ്യുംകൂട്ടി ചാലിച്ച രാവിലെ സേവിപ്പിക്ക. വിസൎപ്പം, കുഷ്ഠം, രക്തക്ഷോഭം ഇവ ശമിക്കും. മേൽപറഞ്ഞഗുളികക്കു വിസൎപ്പാശനി എന്ന പേരാകുന്നു അശാനി എന്നത

വജ്രമാകുന്ന അത വലുതായ പൎവ്വതം മുതലായതുകളെ നശിപ്പിക്കും എന്നതുപോലെ വിസൎപ്പങ്ങളെ നശിപ്പിക്കുമെന്ന മെൽപറഞ്ഞ പെരുകൊണ്ട സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

(വിസൎപ്പമുള്ളവക്ക തലവേദനയ്ക്കു)

൬൩൩. വിസൎപ്പൊത്ഥെശിരൊരൊഗെദാരുണെസ്തന്യപെഷിതം। ശ്രീഖണ്ഡഗൈരികാംഭൊദയുതംലിംപെജ്ജയാദ്വയം॥

വിസൎപ്പം നിമിത്തമായി തലവേദന കഠിനമായി ഉണ്ടായാൽ ചന്ദനം, കാവിമണ്ണ, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, കടുക്ക ഇവമുലപ്പാലിൽ അരച്ച നെററിമെൽ തേക്കുക.

തീവ്രജ്വരത്തിന്ന

൬൩൪. തീവ്രെജ്വരെതുഭൂനിംബധനികായാഷപൎപ്പടൈഃ।
സാമാന്നൈഃപൌഷ്കരൈൎമ്മൂലൈഃക്വാഥശ്ശസ്തസ്സിതായുത

വിസൎപ്പമുള്ളവക്ക കഠിനമായ പനിയുണ്ടായാൽ പുത്തരിച്ചുണ്ടവേര,കൊത്തമ്പാലയരി,കൊടുത്തൂവ്വവേര,പൎപ്പടം ഇവ സമം കൽക്കണ്ടിയെട്ടുതോളം പുഷ്കരമൂലം ഇങ്ങിനെചേൎത്ത കഷായംവച്ച പഞ്ചസാര മെപ്പൊടിചെൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(ചിത്തഭ്രമത്തിന്ന)

൬൩൫. ജാതായാംചിത്തവിഭ്രാന്തൌവിസൎപ്പാൎത്തസ്യശസ്യതെ മൂൎദ്ധ്നിസൎഷപകാൎപ്പാസപത്രനായകരെണുഭിഃ॥

൬൩൬. താമ്രചൂഡസ്യരക്തെനമിളിതൈൎല്ലെപനംശിശൊഃ।
ശിരൊവനമനെധാത്രീബലാപത്രാബ്ദയഷ്ടിഭിഃ॥

൬൩൭. കുഷ്ഠചന്ദനലാമജ്ജസലിലൈശ്ചവിചൂൎണ്ണിതൈഃ।
സസ്തന്യനവനീതാദ്യൈൎല്ലെപനംതത്രശസ്യതെ।

വിസൎപ്പമുള്ള ശിശുവിന്ന ചിത്തഭ്രമമുണ്ടായാൽ കടുക, പരുത്തിയില, ചെന്നിനായകം ഇവ പൊടിച്ച കൊഴിച്ചോരയിൽ ചാലിച്ച മൂൎദ്ധാവിലിടുക.

(മൂൎദ്ധാവുകുഴിഞ്ഞാൽ വേണ്ടത)

വിസൎപ്പമുള്ള ശിശുവിന്റെ മൂൎദ്ധാവുകുഴിഞ്ഞാൽനെല്ലിക്ക കുറുന്തോട്ടിയില, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, എരട്ടിമധുരം, കൊട്ടം, ചന്ദനം, രാമച്ചം, ഇരുവേലി ഇവ പൊടിച്ച മുലപ്പാലും വെണ്ണനെയ്യും ചേൎത്ത ഉരസി നീരരുൎത്ത മൂൎദ്ധാവിലിടുക.

(കഠിനമായ അരുചിക്ക)

൬൩൮. തീവ്രായാമരുചൌതസ്യപാരന്തീമൂലചൎമ്മണാ।
ആൎദ്രകദ്രോണപുഷ്പാഭ്യാംമാകന്ദസ്യചപല്ലവൈഃ॥

൧൩. സിദ്ധഃകഷായഃപാതവ്യശ്ശർക്കരാസഹിതൊഥവാ।
താലീസപത്രചൂൎണ്ണാദ്ധ്യസ്സിതാക്ഷൌദ്രയുതൊപിവാ॥

വിസൎപ്പമുള്ളശിശുവിന്ന കഠിനമായ അരുചി ഉണ്ടായാൽ തെച്ചിവേരിന്മെൽതൊലി, ഇഞ്ചി, തുമ്പപ്പൂവ്വ, തെന്മാവിൻതളിര, ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാരയൊ താലീസപത്രത്തിൻ പൊടിയൊ പഞ്ചസാര, തേൻ ഇവയൊ മേല്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

൧൦. സൎവ്വേഷാമിതിദിങ്മാത്രംവിസൎപ്പാണാംചികിത്സിതം।
അലമെതാവതാജെതുംതാൻവൈദ്യഃക്ഷിപ്രമാത്മവാൻ॥

എല്ലാവിസൎപ്പങ്ങൾക്കും കൂടി ഉള്ള ചികിത്സ സംക്ഷേപിച്ച ഇപ്രകാരം പറകപ്പെട്ടു ഇത്രമാത്രംകൊണ്ടു എല്ലാവിസൎപ്പങ്ങളെയും കാലതാമസംകൂടാതെ ബുദ്ധിമാനായ വൈദ്യൻശമിപ്പിപ്പാൻ ശക്തനായി വരികയും ചെയ്യും.

ഇതി വാദ്ധ്യാസൊപനാമകരാ മാനന്ദനാഥപണ്ഡിത പാരശവെന്ദ്രകൃതാ വാരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാംചതുൎദ്ദശസ്തബകൊനാമ ചതുൎദ്ദശൊദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യ കല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം.

പഞ്ചദശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

മസൂരികാ ലക്ഷണം

൧. ജായന്തെംഗെഷുസൎവ്വേഷുപിടകായുശപച്ചയാഃ।
മസൂരതുല്യവൎഷ്മാണൊവൈദ്യാസ്താസ്തമസൂരികാഃ॥

എല്ലാഅംഗങ്ങളിലും നിറഞ്ഞ ചണംപയറിൻ മണിപ്രമാണങ്ങളായി ഉണ്ടാകുന്ന കുരുക്കളെ മസൂരിക എന്ന വൈദ്യൻ അറിഞ്ഞുകൊൾക. ഇതിന്റെ ലക്ഷണംസ്പഷ്ടമായി താഴെപറയും.

൨. ജ്വരൊവദനശൊഷശ്ചഗാത്രമൎദ്ദശ്ലഥാംഗതാ।
അരുചിൎഭ്രമഹർഷശ്ചശിരൊരുങ്നയനാമയഃ॥

൩. പീനസശ്ചാഗ്രരൂപാണിതസ്യാഃവാതാദിലക്ഷണൈഃ।
അന്യത്രജ്വരനിൎദ്ദിഷ്ടൈദ്ദോഷാനുഗതിമാദിശെൽ॥

പനി, വായവറൾച്ച, അവിടവിടെനുറുങ്ങിനൊക, സന്ധികൾക്കഅയവ,അരുചി രോമാഞ്ചം, തലവേദന,നേത്രരോഗം ഇവ പൂർവ്വരൂപങ്ങളാകുന്നു. ജ്വരത്തിന്റെ സംപ്രദായഭേദത്തെ അറിഞ്ഞവാതജ്വരാദികളുടെ ലക്ഷണങ്ങൾ ഇതരഗ്രന്ഥങ്ങളിൽപറകപ്പെട്ടതയാതൊരുപ്രകാരമൊഅപ്രകാരംഅതാതിനെ ഗ്രഹിച്ച ജ്വരത്തിന്ന ഏതുദോഷം കാരണമാകുന്നുവോഅതുതന്നെ മസൂരികയ്ക്കുംകാരണമായി വരുന്നത നിശ്ചയമാകയാൽ ജ്വരലക്ഷണങ്ങൾ പരീക്ഷിച്ചറിഞ്ഞ ദോഷകോപാദികളെ ഇവിടെ അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വെണം.

൪. അഷ്ടധാസാന്നിജാഗന്തൂരെകാസ്യാദ്വിഷഗന്ധതഃ।
സൈൗകയ്യായചികിത്സാതുതൽസാമാന്യസ്യകഥ്യതെ॥

മസൂരിക തങ്കൽനിന്നുണ്ടാകുന്നത വാതാദികളെക്കൊണ്ടമൂന്നുപ്രകാരവുംവാതപിത്തംമുതലായ ഈ രണ്ടുദോഷങ്ങളെക്കൊണ്ട മൂന്നുപ്രകാരവുമാകയാൽ ആവക ആറും സന്നിപാതം,രക്തഃകോപം ഇവകൊണ്ടു ഒരൊന്നും ആഗന്തുകിയായത വിഷഗന്ധംകൊണ്ട ഒന്നും ഇങ്ങനെഒമ്പതുപ്രകാരമുണ്ട പ്രവൃത്തിക്കുള്ള എളുപ്പത്തിന്നവേണ്ടി അതുകളുടെ സാമാന്യചികിത്സയെ ഇതിന താഴെ വിവരിക്കുന്നു.

മസൂരികാ ചികിത്സാ

൫. പിത്തകോപംവിനാദുഷ്ടമസൃഗ്വാനൊത്ഭവന്തിയൽ।
മസൂരികാഃപ്രലെപാദ്യാശ്ശീതാസ്സ്യേനാത്രസമ്മതാഃ।

൬. വാതശ്ലേഷ്മാവിരുദ്ധാശ്ചപിത്തൊത്ഥാസൂഭൃശംഹിമാഃ।
രക്തദോഷഹരാസ്സ്യേചയഥാന്യൂഃകല്പിതാസ്തഥാ॥

പിത്തകോപത്തൊടും ദുഷ്ടരക്തത്തൊടും കൂടാതെ മസൂരിക സംഭവിക്കായ്കയാൽ ലേപനം മുതലായവ ശീതങ്ങളായുംരക്തപ്രസാദകരങ്ങളായുമിരിക്കുന്നത ആവശ്യമാകുന്നു. പിത്തപ്രധാനമാകിൽ അതിശീതങ്ങളായിരിക്കുകയും വേണം.

(അരച്ച തേപ്പാൻ)

൧. പീതപപ്ഫണവല്ലാനിപിഷ്ട്വാഭപദികാരസെ।
ഉൽപന്നാസുഹിതൊലെപൊനവനീതെനതൈസ്സഹ॥

മഞ്ഞപ്പാവിട്ടയുടെതൊലി ആനടിയൻനീരിൽ അരച്ചവെണ്ണനെയ്യചേർത്ത പുരട്ടുക. മസൂരിക ശമിക്കും.

൭. ഉൽപത്സ്യമാനാസ്താബുദ്ധ്വാപൂർവ്വരൂപൈജ്ജ്വരാദിഭിഃ।
അവിപത്തിംവിരെകാത്ഥംദദ്യാനിംബതദ്വഗാംബുനാ॥

പനിമുതലായ പൂൎവ്വരൂപംകൊണ്ട അറിഞ്ഞമസൂരികവ്യക്തമാകുന്നതിന്റെ മുമ്പെ വേപ്പിൻതൊലി കഷായംവച്ച അതിൽ അവിപത്തിപ്പൊടി സേവിപ്പിച്ച വയറിളക്കുകയുമാം.

൯. ഉദുംബരഫലംയഷ്ട്യാസഹപിഷ്ടാചപായയേൽ ।
ക്ഷീരേണത്രായമാണായാരസംവാസിതയാന്വിതം ।
൧൦. ധാത്രീഗുഞ്ജാഫലൊൎവ്വാരുബീജചന്ദനജംരജഃ ।
തണ്ഡുലോദകയുക്തംവാനോൽപലന്ത്യന്തെമസൂരികാഃ॥

അത്തിക്കായ, എരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ച പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക. ബ്രഹ്മിനീര പഞ്ചസാരയിട്ട സേവിപ്പിക്ക നെല്ലിക്ക, കുന്നിക്കുരുപ്പരിപ്പ, വെള്ളരിവിത്ത, ചന്ദനം ഇവ പൊടിച്ച അരിക്കാടിയിൽ സേവിപ്പിക്ക. ഇതിൽ ഏതെങ്കിലും വ്യക്തമാകുന്നതിന്ന മുമ്പെ ചെയ്താൽ മസൂരിക വ്യക്തമാവാതെ ശമിക്കുകയും ചെയ്യും.

(ധന്വയാഷാദി കഷായം)

൧൧. ധന്വയാഷഹിമൊശീരശാരിബയേഷ്ടിപൎപ്പടൈഃ।
വിഹിതസ്സസിതാക്ഷൌദ്രഃകഷായൊഹന്തിമസൂരികാം ।
കൊടത്തൂവ്വവെര, ചന്ദനം, രാമച്ചം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, എരട്ടിമധുരം, പൎപ്പടകം ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച പഞ്ചസാരയും തേനും മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക മസൂരിക ശമിക്കും.

(കദളീകന്ദാദി കഷായം)

൧൨. കദളീകന്ദജീവന്തീമധുകാംബുദചന്ദനൈഃ । സൊശീരവാളകൈസ്സിദ്ധഃപ്രാഗ്വൽപീതശ്ചഹന്തിതാം ॥
കദളിവാഴക്കിഴങ്ങ, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, എരട്ടിമധുരം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, രാമച്ചം, ഇരുവെലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തെനും പഞ്ചസാരയും മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക മസൂരിക ശമിക്കും.

(ബലാജലദാദി കഷായം)

൧൩. ബലാജലദധാത്രീഭിഃപടൊലാരിഷ്ടനാഗരൈഃ।
കുഷ്ഠേനധനികാഭിശ്ചകഷായൊത്രമധുയുഗ്ഹിതഃ ॥
കുറുന്തോട്ടിവേര, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, നെല്ലിക്ക, പടൊലം, വേപ്പിൻതൊലി, ചുക്ക, കൊട്ടം, കൊത്തമ്പാലയരി ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തേൻ മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. മസൂരിക ശമിക്കും.

(മൃണാളാദി കഷായം)

൫൪. മൃണാളഘനജീവന്തീവരീകന്ദനിശാദ്വയൈഃ ।
മധൂകമധുകോശീരകുവറളീപുഷ്പവാളകൈഃ ॥
൫൫. ചന്ദനദ്വയരുദ്രാക്ഷജംബീരഫലപപ്പടൈഃ ।
ശാരിബാലൊദ്ധ്രകദളികന്ദാനന്താപത്രൂഷകൈഃ ॥
൫൬. ധനികാമലകാഭ്യാഞ്ചവിഹിതൊമാക്ഷികാന്വിതഃ ।
മസൂരികാഹരഃക്ഷിപ്രംനിഷ്ഠപാഥസ്സൃതശീതളഃ ॥

താമരവളയം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, വാട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, ഇരിപ്പക്കാതല, എരട്ടിമധുരം, രാമച്ചം, തെങ്ങിൻപൂക്കുലയരി, ഇരുവേലി, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, രുദ്രാക്ഷം, ചെറുനാരങ്ങ, പപ്പടം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പാച്ചോറ്റിത്തൊലി, കദളിവാഴക്കിഴങ്ങ, കറുക, ചിററീന്തലിവേര, കൊത്തമ്പാലയരി, നെല്ലിക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച നല്ലവണ്ണം ആറിത്തണുത്താൽ തേൻ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക മസൂരിക ശമിക്കും.

(ദൂൎവ്വാഘൃതം)

൫൭. ദൂൎവ്വാതുലായാഃപാദാംശംസംക്ഷുദ്യപരിപീഡയേൽ ।
ആഢകെപയസസ്ത്രസ്രുതെഥപരികല്ക്കിതൈഃ ॥
൫൮. ക്ഷീരിദ്രുമത്വങ്മഞ്ജിഷ്ഠാവാളകൊശീരചന്ദനൈഃ ।
യഷ്ട്യാഹ്വകദളീകന്ദശാരിബാസരളൈരപി ॥
൫൯. സാധിതംസൎപ്പിഷഃപ്രസ്ഥംമധുനാസഹപായയേൽ ।
കെവലേനപ്രലെപഞ്ചതെനകുൎയ്യാദഹൎന്നിശം ॥

ഇരുപത്തഞ്ചപലം കറുക നാലിടങ്ങഴിപാലിൽ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീർചേൎത്ത അരിച്ച നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി ഇരുവേലി, രാമച്ചം, ചന്ദനം, എരട്ടിമധുരം, കദളിവാഴക്കിഴങ്ങ, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ചരളം ഇവ അരച്ചുകലക്കി നാനാഴി നെയ്യുചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച അതിൽനിന്ന വേണ്ടതെടുത്ത അല്പം തേൻചേൎത്ത പുരട്ടുക. തേൻചേൎക്കാതെ സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക. മസൂരിക ശമിക്കും.

൬൦. സ്നപയെദെകവിംശെതുദിവസെക്ഷീരിവല്ക്കലൈഃ।
സിദ്ധെനസൎപ്പിഷാഭ്യജ്യകെരസ്നെഹെനവാഭിഷക്‌ ॥

ഇരുപത്തൊന്നാംദിവസം നാല്പാമരത്തോല കഷായംവെച്ച അതുതന്നെ അരച്ച കല്ക്കമായിചേൎത്ത കാച്ചിയനെയ്യോ വെളിച്ചെണ്ണയൊ തേപ്പിച്ച കുളിപ്പിക്കുക. ഇരുപത ദിവസം കഴിയുന്നതിൻെറ മുമ്പെ കുളിപ്പിക്കരുതു.

(മസൂരികക്കാക്ക കണ്ണിൽ പിഴിവാൻ)

൩൬. നന്ദ്യാവൎത്തവടാശ്വത്ഥപാരന്തീമുകുളൈൎപലൈഃ !
ത്രിഫലാലോധ്രയഷ്ട്യാഹ്വജീവന്തീകതകൈരപി ॥

൩൭. സിദ്ധേകഷായെതുല്യേനസ്തന്യേനപയസായുതെ ।
ദൂൎവ്വാദാൎവ്വീവരാശോണരസാനധനികാകൃതാം ॥

൩൮. കാൎപ്പാസപിണ്ഡികാംക്ഷിപ്ത്വാവ്യതിതെപ്രഹരെതുതാം ।
ഉദ്ധൃത്യതൽസ്രുതംകൎണ്ണമക്ഷ്ണൊരാശ്ച്യോതയെത്തയാ ॥

നന്ത്യാർവട്ടത്തിൻമൊട്ട, പേരാൽമൊട്ട, അരയാൽമൊട്ട, തെച്ചിമൊട്ട, ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങ, ത്രിഫല, പാച്ചോററിത്തൊലി, എരട്ടിമധുരം, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, തെററാമ്പരല ഇവ കൊണ്ട കഷായംവെച്ച ആറിയാൽ പിഴിഞ്ഞരിച്ച അതിൽ മുലപ്പാല സമംചേൎത്ത കറുക, മരമഞ്ഞത്തൊലി, ത്രിഫല, ചുവന്നഉള്ളി, കൊത്തമ്പാലയരി ഇവ നേൎത്ത ശീലയിലിട്ട കിഴി കെട്ടി ആക്കിഴി മേൽപറഞ്ഞ കഷായത്തിലിട്ട ഒരു യാമം കഴിഞ്ഞാൽ എടുത്ത അതിന്മേൽനിന്ന വീഴുന്ന കഷായം കണ്ണിലൊററിക്കുക. മസൂരിക ശമിക്കും.

൩൯. ദാഹഃപാകശ്ചലൌഹിത്യംകണ്ഡൂതിൎമ്മഹതീരുജാ
അനെനൈവശമംയായാൽബലാധാനഞ്ചനേത്രയോഃ ।
നെത്രോൽപന്നാശ്ചശാമ്യെയുൎന്നെത്രെഅനുപഹത്യതാഃ
ക്ഷിപ്രമെവപ്രയൊഗൊയംവക്ഷ്യമാണെഗദെപിച ॥

മെൽപറഞ്ഞ കിഴി ഒററിച്ചാൽ ചുട്ടുനീറൽ, പഴുപ്പ, ചുവപ്പ, ചൊറിച്ചൽ, കഠിനമായ വേദന ഇവ ശമിക്കും. ദൃഷ്ടിക്ക ബലവുമുണ്ടാകും. കണ്ണിൽ പുറപ്പെട്ട മസൂരികകൾ കണ്ണിന്ന ദോഷംവരുത്താതെ വേഗേന ശമിക്കുകയും ചെയ്യും. ഈ പ്രയോഗംകംഗുമസൂരികക്കാക്കും ക്ഷുദ്രമസൂരികക്കാക്കും ചെയ്യാം.

൪൦. ഇത്യാഖ്യാതാസമാസേനപൂൎവ്വശാസ്ത്രാനുരോധതഃ ।
മസൂരികാചികിത്സാത്രതത്തദാഗമദൎശിതാ ॥

ഇപ്രകാരം അതാത ആഗമങ്ങളിൽ കാണിക്കപ്പെട്ട മസൂരികാ ചികിത്സകൾ പൂൎവ്വശാസ്ത്രത്തെ അനുസരിച്ച ഇവിടെ കാണിക്കപ്പെട്ടു. ആയത സംക്ഷേപിച്ചിട്ടായാലും അത്രമാത്രംകൊണ്ട ഈ വ്യാധി ശമിക്കുമെന്നറിക.

കംഗുമസൂരികാ ലക്ഷണം

൪൧. കംഗുതണ്ഡുലസംസ്ഥാനാനിരന്തരവിസൎപ്പിണഃ ।

വിസ്ഫോടാഃകഫകോപോത്ഥാജ്ജ്വരാന്തെസമുപസ്ഥിതാഃ ॥
൨൭. ഗാത്രഗൌരവകണ്ഡൂതിവമഥുൽക്ലെശകാരിണഃ।
അരോചകാതിസാരാഢ്യാവെദ്യാഃകംഗുമസൂരികാഃ ॥

തിനയരിപ്രമാണങ്ങളായി നിരന്തരമായി വ്യാപിച്ച ശരീരത്തിന്ന ഗൌരവം, ചൊറിച്ചൽ,ഛർദ്ദി നെഞ്ഞുനോവുക ഇവയേയും അരോചകാതിസാരങ്ങളെയുമുണ്ടാക്കുന്നവയായി കഫപ്രധാനമായ ദോഷകോപം ഹേതുവായിട്ടു പനിയുടെ അവസാനത്തിങ്കൽ ശരീരത്തിൽ എല്ലാടവും പുറപ്പെടുന്ന ഉണിലുകൾക്കു കംഗുമസൂരികയെന്നു പേരാകുന്നു.

കംഗുമസൂരികാ ചികിത്സാ

(ശ്രേഷ്ഠാദി കഷായം)

൨൮. ശ്രേഷ്ഠാനിംബപടോലാബ്ദപപ്പടൈഃകഥിതംജലം।
മധ്വാഢ്യംശമയെൽപീതമാശുകംഗുമസൂരികാം॥

ത്രിഫല, വേപ്പിൻതൊലി, പടൊലം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, പപ്പടം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തേൻമേപ്പൊടി ചേൎത്തു സേവിപ്പിക്ക. കംഗുമസൂരിക ശമിക്കും.

൨൯. യത്സ്യാൽകഫവിസൎപ്പോക്തംതത്സൎവ്വമിഹശസ്യതെ।
ലേപനന്തത്രകൎത്തവ്യംജയയെഭവദീരസെ ॥

കഫവിസൎപ്പങ്ങൾക്കു പറകപ്പെട്ട ചികിത്സകൾ മിക്കതും കംഗുമസൂരികയ്ക്കു പററുന്നതാകുന്നു. ലേപനത്തിന്നു വിശേഷമുണ്ടു. ആനടിയൻനീരിൽ കടുക്ക അരച്ചുതേക്കുക. ഇതുതന്നെ ചെയ്കയും വേണം.

൩൦. വിശാലാമൂലകല്കേനമൂത്രേരസവിപാചിതഃ।
സ്നെഹൊത്രനാളികെരസ്യസ്നാനാംസംശമനാൽപരം ॥

കറുകനീരിൽ കാട്ടുവെള്ളരിവേര അരച്ചു കല്കമായി കാച്ചിയ വെളിച്ചെണ്ണ പുരട്ടുകയുമാം. നല്ലവണ്ണം ശമിച്ചാൽമേൽപറഞ്ഞ വെളിച്ചെണ്ണ തേപ്പിച്ചു കുളിപ്പിക്കാം. നല്ലവണ്ണം ശമിച്ചല്ലാതെ കുളിപ്പിക്കരുത. ഇങ്ങിനെ കംഗുമസൂരികാ ചികിത്സാ.

ക്ഷുദ്രമസൂരികാ ലക്ഷണം

൩൧. കഫപിത്തപ്രകോപേനതാദൃശസ്സംഭവന്തിയെ।
യുക്താജ്വരാതിസാരാഭ്യാംതെക്ഷുദ്രമസൂരികാഃ ॥

കംഗുമസൂരികപോലെതന്നെ ക്ഷുദ്രമസൂരികയുമിരിക്കും ആയത കഫപിത്തപ്രധാനമായ ദോഷകോപത്താൽഉൽഭവിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതാകുന്നു. ആയതിന്ന പനിയും അതിസാരവും നിരന്തരമായി ഉണ്ടാകയും ചെയ്യും. ഇതു മാത്രം വിശേഷമെന്നറിഞ്ഞ ചികിത്സിക്കുക.

ക്ഷുദ്രമസൂരികാ ചികിത്സാ

അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൩൨. വിശാലാരസപിഷ്ടാഭിർവ്വചാഭില്ല്യേപഇഷ്യതെ ।

ജ്വരാതിസാരയൊശ്ചൈവകഥിതംതച്ചശസ്യതെ ॥

കാട്ടുവെള്ളരിനീരിൽ വയമ്പ അരച്ചുതേക്കുക. പനിക്കും അതിസാരത്തിന്നും പറഞ്ഞ പ്രവൃത്തികൾ ഒക്കെയും ഇടകലൎന്ന ചെയ്ക. എന്നാൽ ശമിക്കും.

൩൩. സ്നേഹസ്നാനെതുകംഗുക്തസ്നാനംസംശമനാൽപരം ।

നിംബപത്രെണസംസിദ്ധമംഭസ്നാനാൎത്ഥമിഷ്യതെ ॥

കംഗുമസൂരികക്കു പറഞ്ഞ വെളിച്ചെണ്ണ തേപ്പിച്ച കുളിപ്പിക്കുക. നല്ലവണ്ണം ശമിച്ചല്ലാതെ കുളിപ്പിക്കരുത. വെപ്പിലയിട്ട വെള്ളംവെച്ച അതുകൊണ്ട കുളിപ്പിക്കുകയും വേണം. ഇവചെയ്താൽ ക്ഷുദ്രമസൂരിക ശമിക്കും.

വിസ്ഫോട ലക്ഷണം

൩൪. വിസ്ഫോടഃപിത്തകോപേനദാഹാംഗസദനജ്വരൈഃ ।

ആശുപാകൊല്പപൂയാസൃക്സ്രാവീവിസ്ഫോടഉച്യതെ ॥

പിത്തകോപം ഹേതുവായിട്ട ചുട്ടുനീറൽ, തളൎച്ച, പനി ഇവയൊടുകൂടെ ഉൽഭവിച്ച ഉടനെ പഴുത്ത പൊട്ടി അല്പമായ ചലത്തോടുകൂടിയ ചോരയുടെ വരവോടുകൂടിയ പുളകങ്ങൾക്ക വിസ്ഫോടമെന്ന പേരാകുന്നു.

വിസ്ഫോട ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൩൫. പാരന്തീമൂലവല്ക്കെനവിസ്ഫോടെലേപനംഹിതം ।

പിഷ്ടേനനാളികെരസ്യദുഗ്ദ്ധെനഖദിരെണവാ ॥

തെച്ചിഃവേരുമ്മൽതൊലി തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക. കരിങ്ങാലിക്കാതലുമാം വിസ്ഫോടം ശമിക്കും.

(ത്രായമാണാദി കഷായം)

൩൬. ത്രായമാണാമൃതാദ്രാക്ഷാകതകൈഃശൃതമംബുച ।

സമാക്ഷികംഹിതംതത്രകടുകാമലകെനവാ ॥

ബ്രഹ്മി, ചിററമൃത, മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, തേററാമ്പരൽ ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തേൻ മേപ്പൊടിചേൎത്തസേവിപ്പിക്ക. അല്ലായെങ്കിൽ കടുകരോഹണി, നെല്ലിക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തേൻ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. വിസ്സ്ഫോടം ശമിക്കും.

(ധാത്രീഖദിരാദി കഷായം)

൩൬. ധാത്രീഖദിരമുസ്താഭിശ്ചന്ദനേനച സാധിതം ।
നിൎയ്യൂഹംവാസിതാക്ഷൌദ്രസഹിതംപായയെൽപ്രഗേ॥

നെല്ലിക്ക, കരിങ്ങാലിക്കാതല, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, ഇവകൊണ്ട കഷായം വെപ്പ തേനും പഞ്ചസാരയും മെപ്പൊടിചേൎത്തരാവിലെ സെവിപ്പിക്ക. വിസ്സ്ഫോടം ശമിക്കും.

(ചന്ദനാദി പൊടി)

൩൭. ചന്ദനാംബുദശാലൂകപത്മകിഞ്ജല്ക്കയഷ്ടിഭിഃ ॥
ശാരിബാലൊധ്രലാമജ്ജവടപിപ്പലകുഡ്മളൈഃ ॥
൩൮. അമൃതാമലകാഭ്യാഞ്ചക്ഷീരപിഷ്ടൈഃകൃതംരജഃ ।
സൎപ്പിഷാലേഹയെദ്വൈദ്യോവിസ്സ്ഫോടഗണശാന്തയെ॥

ചന്ദനം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, നൈതൽക്കിഴങ്ങ, ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ, ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങ, താമരയല്ലി, എരട്ടിമധുരം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പാച്ചോററിത്തൊലി, രാമച്ചം, പേരാൽമൊട്ട, അരയാൽമൊട്ട, ചിററമൃത, നെല്ലിക്ക, ഇവപാലിലരച്ചുണക്കിപൊടിച്ച നെയ്യ ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. വിസ്സ്ഫോടം ശമിക്കും.

(ഗോമയസ്വരസാദി തൈലം)

൪൦. ഗോമയസ്വരസസ്യൈകംഭാഗംദ്വൌകെരജാംഭസഃ ।
കന്യകാസ്വരസസ്യത്രീനമ്ലവെതസജസ്യതു॥
൪൧. ചതുരഃപഞ്ചദുഗ്ദ്ധതക്രാഥസ്യചയൊജയെൽ !
ഏകത്രഷോഡശംഭാഗംതൈലസ്യാത്രവകല്ക്കിതൈഃ ॥
൪൨. വിപചെട്ദാരുമഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠചൊരകചന്ദനൈഃ ।
സൌശീരവാളകാംഭോദകന്ദയഷ്ട്യാഹ്വകെസരൈഃ ॥
൪൩. സ്നേഹംകെരൊൽഭവംവാതപ്ലേപാദ്വിസ്സ്ഫോടജിൽപരം।
പാമാനംദേഹദൌൎഗ്ഗന്ധ്യംസ്വെദഞ്ചവിനിയച്ഛതി ॥

ചാണകത്തിൻനീരനാഴി ൧. ഇളനീർ വെള്ളംനാഴി ൨. കററുവാഴനീരനാഴി൩. ഞെരിഞ്ഞാംപുളിയിലനീരനാഴി൪. നാല്പാമര

ത്തിൻതൊലി കൊണ്ടുവെച്ച കഷായം നാഴി ൨. ഇവ ഒക്കക്കൂടി ഒരു പാത്രത്തിലാക്കി അതിൽ ദേവതാരം, മഞ്ചട്ടിപൊടി, കൊട്ടം, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങു, ചന്ദനം, രാമച്ചം, ഇരുവേലി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങു, എരട്ടിമധുരം, താമരയല്ലി ഇവ അരച്ചു കലക്കി നാഴി എണ്ണയൊ വെളിച്ചെണ്ണയൊ ചേൎത്തു കാച്ചുക. അധികം കാച്ചുമ്പോൾ മേല്പറഞ്ഞ കണക്കപ്രകാരം നീരുകൾ അധികമായി ചേൎക്കുക. കല്ക്കത്തിന്നു നാഴിക്കു ആറു കഴഞ്ചുവീതം ചേൎക്കുക. ഈ തൈലം പുരട്ടിയാൽ വിസ്പോടം നല്ലവണ്ണം ശമിക്കും. ചിരങ്ങു, ദേഹത്തിന്റെ ദുൎഗ്ഗന്ധം, വിയൎപ്പു ഇവയും ശമിപ്പിക്കും.

ശീതപിത്തലക്ഷണം

൪൮. കുരുതഃകുപിതൌ പിത്തകഫൌ വൃത്താകൃതീൻബഹൂൻ।
കൊഠാൻരക്താംശ്ച കണ്ഡൂലാഞ്ഛീതപിത്തം വദന്തിതാൻ।

പിത്തകഫങ്ങൾ രണ്ടുംകൂടെ കോപിച്ചു വൃത്താകാരങ്ങളായി രക്തവൎണ്ണങ്ങളായി ചൊറിച്ചലോടുകൂടിയ പുണ്ണുകളെ ഉണ്ടാക്കുന്നു. ആയതുകൾക്കു ശീതപിത്തമെന്നപേരാകുന്നു. പുണ്ണുകൾ വളരെ പരപ്പോടുകൂടിയിരിക്കുമെന്നും അറിഞ്ഞുകൊൾക.

ശീതപിത്ത ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൪൯. ക്ഷീരേണ പിഷ്ടൈല്ലേപൊത്രശാരിബാകുഷ്ഠചന്ദനൈഃ।
അഥവാ പത്മകിഞ്ജല്ക്കദൂൎവ്വാകതകചന്ദനൈഃ॥

നന്നാറിക്കിഴങ്ങു, കൊട്ടം, ചന്ദനം ഇവ പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക. അല്ലായെങ്കിൽ താമരയല്ലി, കറുക, തേററാമ്പരല, ചന്ദനം ഇവ പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക. ശീതപിത്തം ശമിക്കും.

൫൦. അവിപത്തിപ്രയോഗേണ ബലിനശ്ചവിരേചനം।
പ്രശസ്യതേവിസൎപ്പോക്തം നിഖിലഞ്ചചികിത്സിതം॥

അവിപത്തി ചൂൎണ്ണം സേവിപ്പിച്ചു വയറിളക്കുകയും കഫപിത്തകോപംമൂലമായി ഉണ്ടാകുന്ന വിസൎപ്പത്തിന്നു പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ ഒക്കെയും നല്ലതാകുന്നു.

(രജന്യാദി കഷായം)

൫൧. രജനീനിംബഭൂനിംബധനയാഷ്ടാമൃതാഫിമൈഃ।
ഹരീതക്യാശൃതഃകാഥസ്സസിതശ്ശീതപിത്തനുൽ॥

വരട്ടുമഞ്ഞൾ, വെപ്പിൻതൊലി, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽ തൊലി, കൊട്ടത്തൂവ്വവേര, ചിററമൃത, ചന്ദനം ഇവയോടുകൂട യൊ മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകളിൽ ചിലതിഇഷ്ടംപോലെചേർത്തി ട്ടൊ കടുക്കകൊണ്ട കഷായംവച്ചുപഞ്ചസാരമേപ്പൊടിചേർത്തി ട്ടൊ സേവിപ്പിക്ക. ശീതപിത്തം ശമിക്കും.

(അഭീരുദൂർവ്വാദി തൈലം)

൪൭. അഭീരുദൂർവ്വാപാരന്തീകുസുമൈ ഭ്യോഷ്ഠതൈരസെ।
കുഷ്ഠചന്ദനയഷ്ട്യാഹ്വകദളീഫലകല്ക്കിതെ॥
൪൮. സക്ഷീരംവിപചെത്തൈലംസ്നേഹംവാനാളികേരജം।
തദഭ്യംഗാൽക്ഷമംയാതിശീതപിത്തമതിദ്രുതം॥

ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, കറുക, തെച്ചിപ്പൂവ്വ ഇവററിൻ നീരിൽ കൊട്ടം,ചന്ദനം,എരട്ടിമധുരം,കദളിപ്പഴം ഇവഅരച്ചുകലക്കി എണ്ണയൊവെളിച്ചെണ്ണയൊചേർത്ത സമമായിപാലും ചേർത്ത കാച്ചിയരിച്ചുതേപ്പിക്ക ശീതപിത്തംഅതിശീഘ്രമായിശമിക്കും.

കക്ഷ്യാ ലക്ഷണം

൪൯. പാർശ്വാലാജൊപമാസ്ഫോടഃപൃഷ്ഠെവക്ഷസിവാതനൊഃ।
സംഭ്രയയെവിസപ്പന്തികക്ഷ്യാഖ്യാഃപിത്തജാശ്ചതെ॥

ശരീരത്തിൻെറപാർശ്വങ്ങളിലൊപുറത്തൊമാറിടത്തിങ്കലൊ മലരുപോലെ പുറപ്പെട്ട വ്യാപിക്കുന്ന പുളുകങ്ങൾക്ക കക്ഷ്യ എന്ന പേരാകുന്നു. അതുകൾക്ക പിത്തകോപംനിമിത്തമാകുന്നു

കക്ഷ്യാ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൫൦. നാളികേരസ്യദുഗ്ദ്ധേനപിഷ്ടാചന്ദനഗൈരികെ।
അമൃതാചന്ദനൊശിരാണ്യഥവാത്രതുലെപനം॥

തേങ്ങാപ്പാലിൽ ചന്ദനം, കാവിമണ്ണ ഇവ അരച്ചുതേക്കുക. അല്ലായെങ്കിൽ ചിററമൃത, ചന്ദനം, രാമച്ചം ഇവ തേങ്ങാപ്പാ ലിൽ അരച്ചു തേക്കുക. കക്ഷ്യശമിക്കും.

൫൧. യച്ചപിത്തവിസപ്പോക്തംതച്ചസവ്വംപ്രശസ്യതെ।
ലേപാദിസ്നേഹപയ്യന്തംസ്നാനാദഃക്ഷീരിഭിസ്സ്രുതം॥

പിത്തവിസപ്പങ്ങൾക്ക പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ ലേപംമുതൽ തൈലപയ്യന്തം കക്ഷ്യാരോഗത്തിന്ന പറവുന്നതാകുന്നു. കുളി

പ്പാനും വ്രണങ്ങൾ തേച്ചുകഴുകുവാനും നാല്പാമരത്തിൻതൊലി യിട്ട വെള്ളം വെക്കുകയും വേണം. മേൽപറഞ്ഞ ചികിത്സ കൾകൊണ്ടു കക്ഷ്യാരോഗം നല്ലവണ്ണം ശമിക്കും.

(തഴമ്പിന്നു)

൩൬. രജനീഗൈരികെഭാസ്ഥിചൂൎണ്ണംമാക്ഷികസംയുതം।
ലെപനെനകിണംഹന്യാദ്ഗജാസ്ഥിരജഏവവാ ॥

വരട്ടുമഞ്ഞൾ, കാവിമണ്ണു, ആനയുടെ അസ്ഥി ഇവപൊടി ച്ചു തേനിൽ ചാലിച്ചു തേക്കുക. തഴമ്പു നശിക്കും ആനയുടെ അസ്ഥിതന്നെ പൊടിച്ചു തേനിൽ ചാലിച്ചു പുരട്ടുകയുമാം.

ത്വഗ്വിശുദ്ധി ചികിത്സാ

(ലാക്ഷാദിലേപനം)

൩൭. ലാക്ഷാമനശ്ശിലാകുഷ്ഠഹരിതാലനിശാദ്വയൈഃ। സമ ഞ്ജിഷ്ഠൈഃകൃതൊലെപൊമധ്വാജ്യപരിമിശ്രിതൈഃ॥

൩൮. ത്വഗ്വിശുദ്ധിംകരൊത്യാശുയദ്വാലാക്ഷാബ്ദയഷ്ടിഭിഃ।
മഞ്ജിഷ്ഠാസഹിതാഭിർവ്വായദ്വാമഞ്ജിഷ്ഠയൈകയാ॥

അരക്കു, മനയോല, കൊട്ടം, പൊന്നരിതാരം, വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, ഇവ പൊടിച്ചുതേനും നെ യ്യും ചേൎത്ത മേൽ തേക്കുക. ത്വക്കിങ്കലുള്ള ദോഷത്തെശമിപ്പി ച്ചു ശുദ്ധിയെ ഉണ്ടാക്കും. ഇതുപോലെതന്നെ അരക്കു, മുത്ത ങ്ങക്കിഴങ്ങു, എരട്ടിമധുരം ഇവകൊണ്ടൊ മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നു കളിൽ മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി ചേൎത്തിട്ടൊ മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടികൊണ്ടു തന്നെയൊ ഒരംപ്രയോഗംചെയ്കയുമാം. ദോഷത്തിൻെറ ബ ലാബലങ്ങളെ നോക്കി പ്രവൃത്തിക്കു. എന്നാൽ ത്വക്കിന്നു നല്ല വണ്ണം ശുദ്ധിവരികയും ചെയ്യും.

ഇതി വാഗ്ഭടാസൊപനാമകരാ മാനന്ദനാഥപണ്ഡിതപാര ശവെന്ദ്രകൃതാ വാരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സയാം പഞ്ച ദശസ്തബകൊനാമ പഞ്ചദശൊദ്ധ്യായഃ ॥

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം.

ഷോഡശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

കുഷ്ഠചികിത്സാ

൧. അഥകുഷ്ഠചികിത്സാത്രദോഷാൻവിദ്യാദ്യഥാക്രമം ।
രുൿസുപ്തിഭ്യാംതാപചോദാഹരാഗാഭ്യാംഘലഷ്ണൈശ്ലയാ ॥

കുഷ്ഠചികിത്സയെ പറവാനായി ആരംഭിക്കുന്നു. കുഷ്ഠങ്ങൾക്ക ചികിത്സിക്കുവാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ വേദനയുടെ ആധിക്യംകൊണ്ടും കുഷ്ഠമുള്ളേടത്തും ആയതിൻെറ ചുററുമുള്ളതരിപ്പുകൊണ്ടും വാതകോപത്താലുൽഭവിപ്പിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു എന്നും ചുട്ടനീറൽ, ചുവപ്പ ഇവകൊണ്ട പിത്തകോപത്താലുൽഭവിപ്പിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു. എന്നും ചൊറിച്ചിൽ കൊണ്ട കഫകോപത്താലുത്ഭവിപ്പിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നുഎന്നും വൈദ്യൻഅറിഞ്ഞുകൊൾക. കഫകോപം കൊണ്ടാകിൽ ചൊറിച്ചിൽ തന്നെഅല്ല വീക്കമുണ്ടാകയും ചെയ്യും. ദോഷങ്ങൾ സമ്മിശ്രമായി കോപിക്ക നിമിത്തമായിട്ടുണ്ടായതാകുന്നു എങ്കിൽ മേല്പറഞ്ഞ ലക്ഷണങ്ങൾ സമ്മിശ്രങ്ങളായിരിക്കയും ചെയ്യും.

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൨. തുളസീസ്വരസെപിഷ്ടാനിശയാലെപനംഹിതം ।
സൎവ്വെഷാമപികുഷ്ഠാനാമാദിതഃഖദിരെണവാ ॥

എല്ലാകുഷ്ഠങ്ങൾക്കും ആദിയിൽ വരട്ടുമഞ്ഞൾ തുളസിനീരിലരച്ചുതേക്കുക, കരിങ്ങാലിക്കാതലും മേൽപ്രകാരം അരച്ചുതേക്കുക. ശക്തികുറഞ്ഞവയാകിൽ അതുകൊണ്ടുതന്നെ ശമിക്കും

൩. തിക്തകംപായയെൽസൎപ്പിൎമ്മഹാതിക്തകമെവവാ ।
അവിപത്തിപ്രയോഗേണബലിനംചവിരെചയെൽ ॥

തിക്തഘൃതമൊ മഹാതിക്തഘൃതമൊ സേവിപ്പിക്ക. അവിപത്തി ചൂൎണ്ണംകൊണ്ടവയറിളക്കുക. രോഗിക്ക ബലമില്ലായെങ്കിൽ വയറിളക്കരുത.

(അമൃതാരിഷ്ടാദി കഷായം)

൪. അമൃതാരിഷ്ടദ്രുസ്സൎദാൎവ്വീഭിഃഖദിരേണച ।
സപടൊലെനസംസിദ്ധഃകഷായൊത്രമധുയുൿഹിതഃ ॥

ചിററമൃതവേപ്പിൻതൊലി,കൊട്ടത്തൂവ്വവേരമരമഞ്ഞത്തൊലി, ഇവകൊണ്ടൊ കരിങ്ങാലിക്കാതല, പടോലം ഇവകൊണ്ടൊ മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ എല്ലാംകൊണ്ടൊ കഷായം വച്ചു തേൻ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക കുഷ്ഠം ശമിക്കും.

(ശ്രേഷ്ഠാഖദിരാദി കഷായം)

൭. ശ്രേഷ്ഠാഖദിരശീതാംശുരെഖാനിംബപടോലകൈഃ।
ത്രായന്തീകടുകോപെതൈഃ കഫാഥഃ പ്രാഗഫച്ചകുഷ്ഠനൽ॥
ത്രിഫല, കരിങ്ങാലിക്കാതല, കാർകോകിലരി, വേപ്പിൻതൊലി, പടോലം, ബ്രഹ്മി, കടുകരോഹിണി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ചു തേൻ മേപ്പൊടിചേൎത്തു സേവിപ്പിക്ക കുഷ്ഠം ശമിക്കും.

(മാണിഭദ്രഗുളം)

൮. വെല്ലാമലകപഥ്യാഭിസ്സമഭാഗൈനകുംഭകം।
ചൂൎണ്ണിതം ദ്വിഗുണന്ദത്വാഗുളം തെനവിമിശ്രയെൽ॥
൯. ഗുളൊയം മാണിഭദ്രാഖ്യൊ മാസമെകമഹന്മുഖെ।
ഉപയുക്തൊഖിലാൻകുഷ്ഠാൻഹന്തിശ്വിത്രഞ്ചദാരുണം॥
൰. ശ്വാസകാസൊദരാൎശാംസിമെഹപ്ലീഹാമയക്രിമിൻ।
ഗുന്മാൻഗ്രന്ഥീംശ്ചവിഡ്ബന്ധമുദാവൎത്തഞ്ചനാശയെൽ॥

വിഴാലരി, നെല്ലിക്ക, കടുക്ക, ഇവ കാരെപലം, ത്രികോല്പക്കൊന്ന പലം മൂന്നു, ഇങ്ങിനെ കൂട്ടിപ്പൊടിച്ചു പന്ത്രണ്ടു പലം ശൎക്കരകൂട്ടി തിരുമ്പി നല്ലവണ്ണം ചേൎത്തുരുട്ടി വെക്കുക. ഇതിന്നു മാണിഭദ്രഗുളമെന്നു പേരാകുന്നു. ഇതു ഒരു മാസം രാവിലെ സേവിപ്പിച്ചാൽ എല്ലാ കുഷ്ഠങ്ങളും ശ്വിത്രവും ശ്വാസം, കാസം, മഹോദരം, അൎശസ്സ, മേഹം, പ്ലീഹരോഗം, കൃമി, ഗുന്മം ഗ്രന്ഥി, മലബന്ധം, ഉദാവൎത്തം ഇവയും ശമിക്കും.

(നീലീനിശാദി തൈലം)

൰൧. നീലീനിശാൎക്കവല്ലീഭദ്രികാപൎപ്പടാളിനാം।
ത്രിപാദീവ്യാഘ്രമായൂരീദൂൎവ്വാണാഞ്ചരസാന്ധകെ॥
൰൨. കല്ക്കൈതൈഃകുഷ്ഠമഞ്ജിഷ്ഠാസരളൊശീരചന്ദനൈഃ॥
എലാവിളംഗപുന്നാഗനാഗാഹ്വയഫലത്രയൈഃ॥
൰൩. കുന്ദുരുഷ്ണനിശായുഗ്മഫലിനീഭിശ്ചപാചയെൽ।
സംപിഷ്ടൈരഷ്ടകഷാംശൈഃപ്രസ്ഥംകെരജസൎപ്പിഷഃ॥
൰൪. തൈലസ്യവാദദ്യാഭ്യംഗാൽകുഷ്ഠാനിനിയതംവ്രതഃ॥
വിചൎച്ചികാംചവിസ്ഫോടംവിസൎപ്പാനഖിലാനപി॥

അമരിയില, പച്ചമഞ്ഞൾ, വെണ്ണൊട, ആനടിയൻ, പൎപ്പടകം, കഞ്ഞുണ്ണി, നിലമ്പരണ്ട, പുലിച്ചുവട, ചെറുകടലാടി, കറുക ഇവററിൻനീര സമംചേൎത്തു പതിനാറുനാഴി ശരിയാക്കി അതിൽ കൊട്ടം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, ചരളം, രാമച്ചം, ചന്ദനം, ഏലത്തരി, വിഴാലരി, പുന്നപ്പൂവ്വ, നാഗപ്പൂവ്വ, ത്രിഫല, കുന്തുരുക്കം,

വരട്ടമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, ഞാഴൽപൂവ്വ ഇവ ഒന്നരഴെ കഴഞ്ചെ അരച്ചുകലക്കി നാനാഴി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയോ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തേപ്പിക്ക. കുഷ്ഠം ശമിക്കും.

(രാജവൽക്കാദി തൈലം)

൧൩. രാജവല്ക്കതുലാമഷ്ടഭാഗെനഖദിരംസമം।
ഷൊഡശാംശെനപാരന്തീമൂലഞ്ചത്ര്യംശസമ്മിതാം।
൧൪. യൂഥീഞ്ചപഞ്ചഭാഗെനസമ്മിതാംത്രിഫലാമപി।
പചെദപഥെവാംതത്തുൎയ്യഭാഗമപ്യവശെഷയെൽ।
൧൫. തത്രകല്ക്കീകൃതൈഃകുഷ്ഠഹരിതാലസുരാഹ്വയൈഃ।
വെതസാംബഷ്ഠനിപതപക്സപ്പകഞ്ചുകകൌശികൈഃ॥
൧൬. ശാരിബായഷ്ടിമഞ്ജിഷ്ഠാചന്ദനൈലാശിലൊൽഭവൈഃ।
വിശാലാമൂലനാഗാഹ്വഹരിദ്രാചൊരഹിംഗുഭിഃ॥
൧൭. ഫലിനീജലകുമ്മാസ്ഥിഗുഞ്ജാവിദ്രുമകംബുഭിഃ।
ജ്യൊതിഷ്മതീവരാടെന്ദുരെഖാദലവികംകതൈഃ।
൧൮. അഹിഫെനവീസപ്പഷ്ണീമുരഗാംകൊലബീജകൈഃ।
ഉന്മത്തകുസുമാശൊകവല്ക്കകുംകുമകെസരൈഃ।
൧൯. രസകപ്പൂരപുന്നാഗസ്ഥൌണെയകഗജാസ്ഥിഭിഃ।
ലൊഹകാസീസതാമ്രാണാരജസാഗന്ധകെനച॥
൨൦. പാദാംശസമ്മിതംദത്വാസ്നെഹംതുരുവകൊൽഭവം।
ലാക്ഷാരസംചത്രിഗുണംനാളികെരഫലൊൽഭവഃ॥
൨൧. സ്നെഹസ്തിലസ്യവാപകപആഢകെനദ്ദതൊംഗശഃ।
കുഷ്ഠാനിഹന്തിസൎവ്വാണിതമാംസിഘൃണിമാനിവ।

കൊന്നവേരുമ്മൽതൊലി തുലാം ഒന്ന കരിങ്ങാലിക്കാതല പലം പന്ത്രണ്ടര തെച്ചിവേര പലം ആറെകാല കാട്ടമുല്ലവെര പലം മൂപ്പത്തുമൂന്നെകാല, കടുക്ക, നെല്ലിക്ക, താന്നിക്കഇവ സമംകൂട്ടി പലം അമ്പത ഇതിനെചേൎത്ത അറുപത്തുനാലിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ച പതിനാറിടങ്ങഴിയാക്കി അതിൽ കൊട്ടം, പൊന്നരിതാരം, ദെവതാരം, വഞ്ഞിത്തൊലി, അമ്പഴത്തിൻതൊലി, കടമ്പിൻതൊലി, പാമ്പിൻവള്ള, ഗുൽഗുലുനന്നാറിക്കിഴങ്ങ, എരട്ടിമധുരം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, ചന്ദനം, ഏലത്തരി, കന്മതം, കാട്ടവെള്ളരിവേര, നാകപ്പൂവ്വ, വരട്ടമഞ്ഞൾ, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, ചായില്യം, ഞാഴൽപൂവ്വ, ഇരുവേലി, ആമയുടെ ഓട, കുന്ദിക്കരു, പവിഴം, ശംഖ, ചെറുപ്പുന്നയരി, കവിടി, കാർകോകിലരി, തീന്മൂവ, വൈയ്യംകതവേരുമ്മൽതൊലി, കറപ്പൂരകരപ്പാമ്പട്ട, മുരുക്ക, അംകൊലത്തിൻകുരു, ഉമ്മത്തിൻപൂവ്വ, അ

ശോകത്തിൻതൊലി, കുങ്കുമം, രസകർപ്പൂരം പുന്നപ്പൂവ്വ, തുണിയാംകം, ആനയുടെഅസ്ഥി, ഇരുമ്പിൻപൊടി, കാരീയത്തിൻപൊടി, ചെമ്പിൻപൊടി, ഗന്ധകം ഇവ സമംകൂട്ടി നാഴിക്കഎട്ടുകഴഞ്ച വീതംചേൎത്ത അരച്ചുകലക്കി നാലിടങ്ങഴി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊചേൎത്ത നാനാഴി നീരട്ടി എണ്ണയും പന്ത്രണ്ട എടങ്ങഴി അരക്കിൻ കഷായവും അതോടുകൂടെ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തേപ്പിക്കയും സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക. എല്ലാകുഷ്ഠങ്ങളും ശമിക്കും.

(ത്രിഫലാത്രയാദി ഗുളിക)

൨൨. ത്രിഫലാത്രയപാരന്തീമൂലവഹ്നിനിശാസ്സമാഃ।
സുപിഷ്ടാഭൃംഗരാജസ്യരസെനഗുളികീകൃതാഃ।
൨൩. സമ്മിതായക്ഷുദ്രഗ് ബീജൈജ്ജ്ലീഢാമാക്ഷികസംയുതാഃ॥
അഖിലംനാശയന്ത്യാശു കുഷ്ഠാനാംദൎപ്പമൂൎജ്ജിതം॥

ത്രിഫലാത്രയമാകുന്നത കടുക്ക നെല്ലിക്ക, താന്നിക്ക, ൧. നീരട്ടിക്കുരു, ചെരിൻകുരു കുടകപ്പാലയരി, ൨. വിഴാലരി, ചെറുപുന്നയരി, കാർകോകിലരി, ൩. തെച്ചിവേര, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, ഇവസമം കയ്യന്നിനീരിലരച്ചു, കഴഞ്ചിക്കുരു പ്രമാണം ഗുളിക ഉരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി പൊടിച്ചു തേനിൽ സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാകുഷ്ഠങ്ങളും ശമിക്കും.

കുഷ്ഠാന്തകഗുളികാ)

൨൪. ശതവാൎഷികനിംബസ്യപഞ്ചാംഗാനിശിലൊൽഭവം।
ഹരിതാലംചസാരംചഖാദിരംവംഗഭസ്മച॥
൨൫. മരിചാംശ്ചന്ദ്രരെഖാശ്ചസമഭാഗാനിപെഷയെൽ॥
ത്രിദിനംഭൃംഗരാജസ്യരസെശമ്യാകവല്കജെ॥
൨൬. നിഷ്ഠാപാഥെഹാനിചതപാരിപാരന്തീമൂലവല്കജെ।
പഞ്ചാഹാനികഷായെതുസപ്താഹംഖദിരസ്യച।
൨൭. ജ്യോതിഷ്മത്യാദിനാന്ന്യഷ്ടൌതാപന്തികകുഭസ്യചി
പിഷ്ടാപാകൊലഫലൈസ്തുല്യാവടകാഃപരിവൎത്തിതാഃ॥
൨൮. ഛായാപിശുഷ്കാഃക്ഷൌദ്രെണലീഢാഃകുഷ്ഠവിനാശനാഃ।
കുഷ്ഠാന്തകാഇതിപ്രൊക്താനാമ്നാഹൈളസ്യസമ്മതാഃ।

നൂറുവത്സരം തികഞ്ഞവെപ്പിന്റെ കായപൂവ, തൊലി, ഇലവേര, കന്മതം, പൊന്നരിതാരം, കരിങ്ങാലിക്കാതല, വെള്ളീയത്തിൻഭസ്മം, കുരുമുളക, കാർകോകിലരി ഇവസമം മൂന്നുദിവസം കയ്യന്നിനീരിലുംനാലുദിവസംകൊന്നവേരിന്മെലുതൊലിൻകഷായത്തിലുംഅഞ്ചുദിവസംതെച്ചിവേരിൻ കഷായത്തിലും

ഏഴുദിവസം കരിങ്ങാലിക്കാതലിൻ കഷായത്തിലും എട്ടുദിവസം ചെറുപ്പുന്നയരികഷായത്തിലും എട്ടുദിവസം നീർമരുതിൻകഷായത്തിലും അരച്ച ലന്തക്കുരുപ്രമാണം ഗുളിക ഉരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി പൊടിച്ച തേനിൽ സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാ കുഷ്ഠങ്ങളും ശമിക്കും. മേല്പറഞ്ഞ ഗുളികയ്ക്കു കുഷ്ഠാന്തകമെന്ന പേരാകുന്നു. ഷൈളാചാൎയ്യനാൽ പറകപ്പെട്ടതുമാകുന്നു.

(വാതകുഷ്ഠത്തിന്ന ദാരുസൈരെയകാദി കഷായം)

൨൯. ദാരുസൈരേയകാതംകരിപുചോരപുനൎന്നവൈഃ॥
പടോലഖദിരാഭ്യാഞ്ചക്വാഥഃപെയോത്രവാതജെ॥

ദേവതാരം, കരിങ്കുറുഞ്ഞിവേര, കൊന്നവേരിന്മെൽ തൊലി, കസ്തൂരിക്കിഴങ്ങ, തമിഴാമവേര, പടൊലം, കരിങ്ങാലിക്കാതല, ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച കുഷ്ഠഹരമായതൈലംമുതലായവ മെഴ്പ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക വാതകുഷ്ഠം ശമിക്കും.

(ബലാഹരിദ്രാദി തൈലം)

൩൦. ബലാഹരിദ്രാദെവാഹ്വശാരിബാസനപാചിതെ।
തൊയെവിളംഗമഞ്ജിഷ്ഠാഫലത്രയകടുത്രയൈഃ॥
൩൧. ശാരിബാനക്തമാലത്വഗ്വിശാലാമൂലകൌശികൈഃ।
മധുകാമലകാഭ്യാഞ്ചസ്നേഹഃകെരഫലൊത്ഭവഃ॥
൩൨. തിലജൊവാനിഹന്ത്യാശുവാതകുഷ്ഠമഹമ്മുഖെ।
പീതൊംഗെഷ്വവലിപ്തൊവാനിൎയ്യൂഹാദിയുതൊപിവാ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര വരട്ടുമഞ്ഞൾ, ദേവതാരം,നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, വെങ്കക്കാതല, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച വിഴാലരി, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി,ത്രിഫല, ത്രികടു,നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ഉങ്ങിൻതൊലി, കാട്ടുവെള്ളരിവേര,ഗുൽഗുലു എരട്ടിമധുരം, നെല്ലിക്ക,ഇവഅരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച രാവിലെ സേവിപ്പിക്കയോ തേപ്പിക്കയോ കഷായം മുതലായതിൽ ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയോ ചെയ്ക. വാതകുഷ്ഠം ശമിക്കും.

(പിത്തകുഷ്ഠത്തിന്ന ദ്രാക്ഷാമധുകാദികഷായം)

൩൩. ദ്രാക്ഷാമധുകമഞ്ജിഷ്ഠാശാരിബാഖദിരാംബുദൈഃ।
ശമ്യാകവത്സകാഭ്യാംചക്വാഥഃപിത്തജകുഷ്ഠനുൽ॥

മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, എരട്ടിമധുരം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടിനന്നാറിക്കിഴങ്ങ, കരിങ്ങാലിക്കാതല, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കൊന്നവേരിന്മേൽതൊലി, കുടകപ്പാലയരി, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച കുഷ്ഠഹരമായ നെയ്യ മുതലായവ

മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. പിത്തകുഷ്ഠം ശമിക്കും.

(സവൎണ്ണകരണം നെയ്യ)

൩൪. പാരന്തികുസുമൈഃകല്ക്കൈസ്തദ്രസെസാധിതംഘൃതം ।
സവൎണ്ണകരണംനാമ്നാപിത്തകുഷ്ഠഹരംപരം ॥

തെച്ചിപ്പൂവ്വിൻെറ നീരിൽ തെച്ചിപ്പൂവ്വതന്നെ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു അതുതന്നെ സേവിപ്പിക്കയൊ മററുവല്ല ഔഷധങ്ങളോട ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയൊ ചെയ്ക. പിത്തകുഷ്ഠം ശമിക്കും.

(ഗോപീകന്ദാദി തൈലം)

൩൫. ഗോപീകന്ദജനിഷ്ഠാഖദിരൊശീരചൊരകൈഃ ।
മുസ്താമയഷ്ട്യാഹ്വയാഭ്യാഞ്ചസ്നേഹഃകെരഫലസ്യച ॥

നന്നാറിക്കിഴങ്ങുകൊണ്ട കഷായംവെച്ചു അതിൽ കരിങ്ങാലിക്കാതല, രാമച്ചം, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, എരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണ ചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ചു തേപ്പിക്കയൊ സേവിപ്പിക്കയൊ ചെയ്ക പിത്തകുഷ്ഠം ശമിക്കും.

(കഫകുഷ്ഠത്തിന്ന പടൊലഖദിരാദി കഷായം)

൩൬. പടോലഖദിരാരിഷ്ടവിശാലാകടുകൈൗഷധൈഃ । നിഷ്ഠാഢ്യൊവിഹിതഃക്ഷൌദ്രസഹിതഃകഫകുഷ്ഠനൽ ॥

പടോലം, കരിങ്ങാലിക്കാതല, വെപ്പിൻതൊലി, കാട്ടുവെള്ളരിവെര, കടുകരോഹണി, ചുക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ചു തേൻ മെപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക കഫകുഷ്ഠം ശമിക്കും.

(വിശാലാദി തൈലം)

൩൭. വിശാലാസ്വരസെകല്ക്കൈഃഖദിരാമയയഷ്ടിഭിഃ ।
ഹരിതാലനിശാഭ്യാംചസിദ്ധംതൈലംചലെപനാൽ ॥

കാട്ടുവെള്ളരി നീരിൽ കരിങ്ങാലിക്കാതല, കൊട്ടം, എരട്ടിമധുരം, പൊന്നരിതാരം, വരട്ടുമഞ്ഞൾ ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയൊ വെളിച്ചണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ചു തെപ്പിക്ക കഫകുഷ്ഠം ശമിക്കും.

൩൮. ദ്വന്ദ്വജെകഥിതംയത്തുവിസൎപ്പെദ്വന്ദ്വജെത്രതൽ ।
സൎവ്വംപ്രയൊജ്യംതത്രൈവസൎവ്വജെസൎവ്വജെത്രച ॥

വാതപിത്താദി ഈ രണ്ട ദോഷങ്ങളാൽ ഉത്ഭവിപ്പിക്കപ്പെട്ട കുഷ്ഠത്തിന്ന മേൽപ്രകാരമുള്ള വിസൎപ്പചികിത്സകളും സന്നിപാതജമായ കുഷ്ഠത്തിന്ന സന്നിപാതജമായ വിസൎപ്പത്തിന്ന

പറഞ്ഞ ചികിത്സകളും ചെയ്ക എന്നാൽ ശമിക്കും.

(ചിരങ്ങ ചൊറി ഇവകൾക്ക ഗുഞ്ജാമൂലാദി തൈലം)

൩൯. ഗുഞ്ജാമൂലപയൊദ്ധൃതാങ്ങ് നിക്ഷ്വാഥെയഷ്ടികല്കിതെ ।
സാധിതഃകേരജസ്നേഹഃപാമകണ്ഡൂവിനാശനഃ ॥

കുന്നിവേര നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച എരട്ടിമധുരം അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണചെത്ത കാച്ചിയരിച്ച തേപ്പിക്ക ചൊറി ചിരങ്ങ ഇവ ശമിക്കും.

(ദിനേശവല്ല്യാദി തൈലം)

൪൦. ദിനേശവല്ലീക്ഷീരിദ്രുരജനികൃതമാലകൈഃ । ദിനേശസ്യ ച സംസിദ്ധെവല്കലൈസ്സ്വെശ്ചകല്കിതൈഃ॥

൪൧. നാളികെരൊൽഭവസ്നേഹസ്തിലജൊവാവിപാചിതഃ ।
വർണ്ണപ്രസാദനഃപാമകണ്ഡൂകുഷ്ഠവിസർപ്പജിൽ ।

വെണ്പാടതൊലി നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, വരട്ടമഞ്ഞൾ, കൊന്നവേരിന്മേൽതൊലി, വെളുത്ത എരുക്കിൻ വെരിന്മേൽ തൊലി, ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾതന്നെ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊചെത്ത കാച്ചിയരിച്ച തെപ്പിക്ക രക്തദോഷം, ചൊറി, ചിരങ്ങ, കുഷ്ഠം വിസർപ്പം ഇവ ശമിക്കും.

(നിശാപർപ്പടകാദി കുഴമ്പ)

൪൨. നിശാപർപ്പടകാനന്താസാരസെയഷ്ടികല്കിതെ ।
ഘൃതംചകെരസർപ്പിശ്ചതൈലംതുരുവകാസ്ഥിജം ।

൪൩. സ്നേഹഞ്ചതുല്യംസംയോജ്യപാചയെന്മന്ദവഹ്നിനാ ।
സമ്യക്പക്വെചപൂതെത്രമാഷാന്മൃദാംശ്ചസഷ്പാൻ ॥

൪൪. അശാഗന്ധാഞ്ചവാംശിഞ്ചലാക്ഷാഞ്ചരജനീദ്വയം ।
വിളംഗകുഷ്ഠകാസീസഹരിതാലമനശ്ശിലാഃ ॥

൪൫. മരിചംഗന്ധകംചാപിബീജഞ്ചാസിതശ്രുപ്പജം।
ശ്രീവെഷ്ടഞ്ചസമീകൃത്യചൂർണ്ണയിത്വാവിമിശ്രയേൽ ॥

൪൬. സമ്യഗുന്മഥനാത്തസ്യലെപഃപാമാദിനാശനഃ । നൈനംപ്രാപ്യവിജൃംഭന്തെത്വഗ്ദോഷാഃപ്രബലാഅപി॥

പച്ചമഞ്ഞൾ, പർപ്പടം കറുക ഇവററിൻനീരിൽ എരട്ടിമധുരം അരച്ചുകലക്കി നെയ്യ, വെളിച്ചെണ്ണ, എണ്ണ, നീരട്ടിയെണ്ണ ഇവ സമംചേത്ത കാച്ചിയരിച്ച അതിൽ ഉഴുന്ന, ചെറുപയറ, കടുക, അമുക്കുരം, കുവ്വ, കോലരക്ക, വരട്ടമഞ്ഞൾമരമഞ്ഞത്തൊ

ലി, വിഴാലരി, കൊട്ടം, കാരീയം, പൊന്നരിതാരം, മനയോല, കരിന്തകരവിത്ത, തിരുവട്ടപ്പശ ഇവ സമം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ചിട്ട നല്ലവണ്ണം കടഞ്ഞുചേൎത്ത അതിൽനിന്ന വേണ്ടതെടുത്ത പുരട്ടുക. ചൊറി, ചിരങ്ങ, വിസൎപ്പം ഇവ ശമിക്കും.

(ചൊറിക്ക സിദ്ധൌഷധങ്ങൾ.)

൪൭. പത്രാന്ന്യസിതശ്ശൂപ്പസ്യതക്രെപിഷ്ടാഖിലംവപുഃ ।
പ്രലിംപെദപയാത്യെവതെനകണ്ഡൂൎമ്മഹത്യപി ॥

കരിന്തകരയില മോരിൽഅരച്ച സൎവ്വാംഗംതേക്കുക കൊടുതായ ചൊറിശമിക്കും. സൎവ്വാംഗങ്ങളിലും ചൊറിയില്ല എങ്കിൽ ഉള്ളേടത്ത തേച്ചാൽമതി.

(തുംഗദ്രുമാദി കുഴമ്പ)

൪൮. തുംഗദ്രുമഫലാന്തസ്ഥതപഗാഹ്വതരസാന്വിതെ । തൊയെശൊപാംഗനായുശനിശാപുന്നാഗഗന്ധകൈഃ ॥
൪൯. കുന്ദുരുഷ്കസുവൎണ്ണത്വഗ്ദാൎവ്വീഭിശ്ചവിപാചിതഃ ।
സ്നേഹഃകെരൊൽഭവസ്സൎജ്ജരസഗുൽഗുലുസഷ്പൈഃ ॥
൫൦. ശ്രീവെഷ്ടഹരിതാലാഭ്യാംലാക്ഷയാചാവചൂൎണ്ണിതൈഃ ।
പ്രക്ഷിപ്പൈൎയ്യൊജിതസ്സമ്യങ്മധനാന്മാക്ഷികെണ ച ॥
൫൧. ലെപാന്നിഹന്തികണ്ഡൂതിമതിവൃദ്ധാമഭിദ്രുതം ।
ചൎമ്മാവദരണഞ്ചാപിദുൎഗ്ഗന്ധഞ്ചാതിദാരുണം ॥

ഇളനീരിൻചകിരി തോലുകളഞ്ഞ പച്ചവെള്ളത്തിൽ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞരിച്ച നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പാൎവ്വള്ളിക്കിഴങ്ങ, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, പുന്നപ്പൂവ, ഗന്ധകം, കുന്തുരുക്കം, കൊന്നത്തൊലി, മരമഞ്ഞത്തൊലി ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണചേൎത്തകാച്ചിയരിച്ച ചെഞ്ചല്യം, ഗുൽഗുലു, കടുക, തിരുവട്ടപ്പശ, പൊന്നരിതാരം കോലരക്ക ഇവസമം പൊടിച്ച മേൽപറഞ്ഞ എണ്ണയിൽ ഇട്ട കടഞ്ഞുചേൎത്ത കുറെതേനുംവീഴ്ത്തി ഇളക്കിചേൎത്ത പുരട്ടുക. ചൊറി, തോലടരുന്നത, ശരീരദുൎഗ്ഗന്ധം ഇവശമിക്കും.

(കപാലകുഷ്ടത്തിന്ന ഭാസ്കരക്ഷാരം)

൫൨. വല്കംഭാസ്കരമൂലസ്യശാകപല്ലവജൈരസൈ ।
സപ്തകൃത്വൊവിഭാവിതംശോഷിതഞ്ചാഥമൃന്മയെ ॥
൫൩. അന്തൎദ്ധൂമംദഹെൽപാത്രെക്ഷാരൊയംഭാസ്കരാഹ്വയഃ ।
ഇക്ഷ്വാകുരസസമ്മിശ്രൊലെപാൽകപാലകുഷ്ഠജിൽ ॥

എരുക്കിൻവേരുമ്മൽതൊലി തേക്കിൻകൂമ്പിൻെറനീരിൽഏ

ഴപ്രാവശ്യം അരച്ചുണക്കി മണ്പാത്രത്തിലാക്കി പുകപോകാത്ത വിധത്തിൽ വായ അടച്ചിഴക്കി അടപ്പുത്തുവച്ചു തീക്കത്തിച്ചു ഭസ്മമാക്കുക. ഇതിന്നു ഭാസ്കരക്ഷാരമെന്നു പേരാകുന്നു. കസ്തൻ ചുരനീരിൽ മേൽപറഞ്ഞ ക്ഷാരംചേത്തതേക്കുക. കപാലകുഷ്ഠം ശമിക്കും.

(ചതുസ്സ്വരസ തൈലം)

൯൮. ഭൂനിംബഫലദൂർവ്വാഗ്രവിശാലാമാലതീരസെ।
ദൂർവ്വാകല്ക്കേനസംസിദ്ധസ്നേഹഃകേരഫലൊൽഭവഃ ।।

൯൯. ചതുസ്സ്വരസനാമായമഭ്യംഗാദചിനിയച്ഛതി।
അതിവൃദ്ധമപിക്ഷിപ്രംകുഷ്ഠംബാലകപാലജം ॥

പുത്തരിച്ചുണ്ടെങ്ങ കറുകനാക്ക, കാട്ടുവെള്ളരി പിച്ചകത്തില ഇവററിൻനീരിൽ കറുക അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണചെത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തേപ്പിക്ക കപാലകുഷ്ഠം ശമിക്കും.

(നാഗവല്ല്യാദി തൈലം)

൧൦൦. നാഗവല്ലിനിശാജാതിഫരിപുച്ഛപ്രമൃതാരസെ।
ശാകത്വക്കല്ക്കസിദ്ധശ്ചകുഷ്ഠംഹന്തികപാലജം ॥

കൊടിഞ്ഞാലി, മഞ്ഞൾ, പിച്ചകത്തില, പുവ്വരശിൻകുമ്പ, ചിററമൃത ഇവററിൻനീരിൽ തേക്കിൻതൊലി അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണചേത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തേപ്പിക്ക കപാലകുഷ്ഠം ശമിക്കും.

(കാപ്പാസപത്ത്രാദി തൈലം)

൧൦൧. കാപ്പാസപത്രദൂർവ്വാളിധുർദ്ധൂരച്ഛദജെരസെ ।
ജയാജാതിഫലൊശീരമധുകാമരദാരുഭിഃ ॥

൧൦൨. കല്ക്കിതൈന്നാളികേരസ്യസ്നേഹസ്തിലജഎവവാ ।
അഭ്യഞ്ജനെനബാലാനാംകുഷ്ഠാംഹന്തികപാലജം ॥

പരുത്തിയില, കറുക, കഞ്ഞുണ്ണി, ഉമ്മത്തില ഇവററിൻ നീരിൽ കടുക്ക, ജാതിക്ക, രാമച്ചം, എരട്ടിമധുരം, ദേവതാരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തേപ്പിക്ക. കപാലകുഷ്ഠം ശമിക്കും.

(ധുർദ്ധൂരപത്രാദി തൈലം)

൧൦൩. ധുർദ്ധൂരപത്രശൈവാലകുഹളീകുസുമാളിനാം।
ദൂർവ്വാകാപ്പാസപത്രേന്ദ്രലതാച്ഛിന്നരുഹാമപി ॥

൧൦൪. സ്വരസെവാരിലാമജ്ജകുഷ്ഠചന്ദനയഷ്ടിഭിഃ ।
ഫലത്രിതയമൂർവ്വാബ്ദഃരാഹിണീഭിശ്ചപാചിതഃ ।

൧൦൫. സ്നേഹഃകെരൊൽഭവൊഭ്യംഗാൽകുഷ്ഠംഹന്തികപാലജം

അന്നെന്നൈവവിധാന്നെനപകപസ്ഥിലജഎവവാ ।

ഉമ്മത്തില, കുഴിതാളച്ചുണ്ടി, തെങ്ങിൻപൂക്കുലയരി, കഞ്ഞുണ്ണി, കറുക, പരുത്തിയില, ഉഴിഞ്ഞ, ചിററമൃത ഇവററിൻനീരിൽ ഇരുവേലി, രാമച്ചം, കൊട്ടം, ചന്ദനം, എരട്ടിമധുരം, ത്രിഫല, പെരുംകുരുമ്പവെര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കടുകരൊഹിണി ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തെപ്പിക്ക. കപാലകുഷ്ഠം ശമിക്കും.

(ഗുദകുഷ്ഠത്തിന്ന പുരട്ടുവാൻ)

൩൨. കന്ദാനികൃതപാഖണ്ഡാനിശൊണവല്യാഇതസ്ഥതഃ ।
അഹിഫെനംസമാലിപ്യശൊഷയിതപാഥമജ്ജയെൽ ॥

൩൩. കെരസ്സെഹെത്രസംശിഷ്ടെതാനിസംപിഷ്യയോജയേൽ।
ഗുദകുഷ്ഠമനെനാശ്രുദിഹ്യമാനംമുഹുർമ്മുഹുഃ ॥

൩൪. നശ്യത്യെവാതിദുഷ്ടാനിവ്രണാന്യന്യാനിചധ്രുവം ।

ചെമ്പ്രവള്ളിക്കിഴങ്ങ നുറുക്കി കറുപ്പുതേച്ചുണക്കി വെളിച്ചെണ്ണയിൽ വറുത്തഅരച്ച വറവുകഴിഞ്ഞ ശേഷിച്ച വെളിച്ചെണ്ണയിൽതന്നെ കലക്കി ആയത പുരട്ടുക. ഗുദകുഷ്ഠവും മററുമുള്ള ദുഷ്ടവ്രണങ്ങളും ശമിക്കും.

൩൫. ജംബീരസപരസെപിഷ്ടപാലൊഹകിട്ടംപ്രലെപയെൽ ।
ഗുദകുഷ്ഠവിനാശായരഹസ്യമിദമൌഷധം॥

ചെറുനാരങ്ങനീരിൽ പുരാണകിട്ടം അരച്ചുപുരട്ടുക. ഗുദകുഷ്ഠം ശമിക്കും. ഒരം ഔഷധം രഹസ്യമാകുന്നു.

(വ്രണശുദ്ധിക്ക ത്രികൽക്കം)

൩൬. ദൂൎവ്വാനിശാഭ്യാംനിംബസ്യപത്രാണിസനിശൈസ്തിലൈഃ।
യഥാസംപിഷ്യദുഷ്ടാനിവ്രണാനിമധുസൎപ്പിഷാ॥

൩൭. സഹിതൈസ്സൈഃപ്രലിംപെത്സ്യാത്തെഷാംശുദ്ധിശ്ചരോപണം। ദെപധാപിദശിതൊയൊഗസ്ത്രികല്കമിതിവിശ്രുതഃ

കറുക, പച്ചമഞ്ഞൾ, വേപ്പില ഇവയൊ പച്ചമഞ്ഞൾ, എള്ള, വേപ്പില ഇവയൊ അരച്ച അല്പം തേനും നെയ്യും ചേൎത്ത പുരട്ടുക. വ്രണങ്ങൾ ശുദ്ധങ്ങളായി ഉണങ്ങും. മേൽപറഞ്ഞ രണ്ടു യോഗങ്ങൾക്കും ത്രികല്കമെന്ന പേരാകുന്നു.

(കൃഷ്ണോപകുഞ്ചികാദി പൊടി)

൩൮. കൃഷ്ണോപകുഞ്ചികാജാതിഫലൈലാദപയയഷ്ടിഭിഃ।
ത്രിഫലാംശശിരെഖാഞ്ച സൎവ്വാഭിശ്ചമധുസ്നുഹം॥

ന്നൻ. സമാംശെചസമാംശാംചതാഭിഃപാരന്തികാമപി।
സഞ്ചൂർണ്ണ്യമിശ്രിതാംവൈദ്യോലെഹയെന്മധുസപ്പിഷാ॥
൭൦. ശ്ലീപദകുഷ്ഠവിനാശായമാത്രാന്തദ്രജസഃപ്രയൊഗെ।
സവർണ്ണകരണൈനൈവസപ്പിഷാവാവിമിശ്രിതാം॥
തിപ്പലി, കരിഞ്ചീരകം, ജാതിക്ക, ഏലത്തരി, ചിററെലം, എരട്ടിമധുരം ഇവസമം ഇവആറുംകൂടിയെടത്തോളം ത്രിഫല, ത്രിഫലയോളം കാർകോകിലരി കൂട്ടിയെടത്തോളം പാവ, പാവോട്ടകൂടിയ മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകളോളം തെച്ചിപ്പൂവ്വ ഇങ്ങിനെചേൎത്ത പൊടിച്ച അതിൽനിന്ന വേണ്ടതെടുത്ത തേനും നെയ്യും ചേൎത്തിട്ടൊ സവർണ്ണകരണം നെയ്യ ചേൎത്തിട്ടൊ സേവിപ്പിക്ക. ശ്ലീപദകുഷ്ഠം ശമിക്കും.

(പാദകുഷ്ഠത്തിന്ന അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൭൧. രജനീചൂതനിഷ്പാസമധൂച്ഛിഷ്ടാനിപാദജെ।
അശ്വത്ഥപയസാപിഷ്ട്വാകുഷ്ഠെകുൎയ്യാൽവിലെപനം॥
വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മാവിൻപശ, വെള്ളത്തമെഴ ഇവ അരയാലിൻെറ പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക. പാദകുഷ്ഠം ശമിക്കും.

(പലാശവൽക്കാദി കുഴമ്പ)

൭൨. പലാശവൽക്കത്രിഫലാനിഷ്പാഥൈൎക്കദളൊൽഭവം।
പാരന്തീകുസുമൊത്ഥഞ്ചകിംശുകല്പദജംതഥാ॥
൭൩. മാതംഗപദികാജാതംരസഞ്ചപരിമിശ്രയെൽ।
തത്രാപൂതെതുഗോമൂത്രംഗോമയഞ്ചസുചൂർണ്ണിതം॥
൭൪. ദേവധൂപംസമായോജ്യമദ്ദനെനഘനീകൃതം।
ലിംപെത്തദൌഷധംശാമ്യെൽപാദകുഷ്ഠന്നസംശയഃ॥
പ്ലാശിൻതൊലി, ത്രിഫല ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച അതിൽ എരുക്കില, തെച്ചിപ്പൂവ്വ, കരുമുരുക്കില ആനടിയൻ ഇവററിൻനീരു ചേൎത്ത അരിച്ച ചാണകവും ഗോമൂത്രവും ചെഞ്ചില്യത്തിൻപൊടിയും കൂട്ടി ഉരസിച്ചേൎത്ത കുഴമ്പാക്കി പുരട്ടുക. പാദകുഷ്ഠം ശമിക്കും.

(നാഗദന്ത്യാദി ലേപനം)

൭൫. നാഗദന്തീഫലാക്ഷാസ്ഥിനിശാരുഷ്കരസഷ്പൈഃ।
സസിന്ധുതൈഗ്ഗ്വാംമൂത്രെപിഷ്ട്വാലെപനംഹിതം॥
നാകാന്തിവിത്ത, താന്നിക്കക്കുരു വരട്ടുമഞ്ഞൾ, ചെരിൻകുരു, കടുക ഇന്തുപ്പ ഇവ ഗോമൂത്രത്തിൽ അരച്ചുതേക്കുക. പാദകുഷ്ഠം ശമിക്കും.

(പദസരിക്ക പുരട്ടുവാൻ)

൬൭. ദാർവ്വീപയസ്യാമഞ്ജിഷ്ഠാതുത്ഥൈസ്സപ്പിർവ്വിപാചിതം।
കംപില്ല്യദ്ദശ്ധസംയുക്തംഹന്തിലെപാദപിപാദികാം॥
മരമഞ്ഞത്തൊലി, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, തുത്ത ഇവ പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യ ചേൎത്ത നെയ്യോടുസമം കമ്പിപ്പാലയുടെ പാലുംചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടുക. പദസരി ശമിക്കും.

൬൮. നവനീതെനസംയുക്തംഭസ്മകൃഷ്ണാജിനസ്യച।
തുംബീഫലംവാക്ഷീരെണപക്വാപിഷ്ട്വാചലെപയെൽ!
കൃഷ്ണാജിനത്തിൻെറ ഭസ്മം വെണ്ണ നെയ്യ ചേൎത്ത പുരട്ടുക. കയ്പൻചുരയുടെ കായ പാലിൽ പുഴുങ്ങിയരച്ച വെണ്ണകൂട്ടി പുരട്ടുക. പദസരി ശമിക്കും.

(സൈന്ധവാദി ലെപനം)

൬൯. സൈന്ധവത്രിഫലാവീരാകദളീപക്വവെതസൈഃ।
നാളികെരപയഃപിഷ്ടൈന്നവനീതെനമിശ്രിതൈഃ॥
൭൦. മാഹിഷെണകൃതൊലെപഃപ്രലുംപതിവിപാദികാം।
പാദാവദരണംപാദദാഹഞ്ചവിനിയച്ഛതി॥
ഇന്തുപ്പ, ത്രിഫല, കോവക്കിഴങ്ങ, കദളിപ്പഴം, വഞ്ചിത്തൊലി ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിലരച്ച എരുമയുടെ വെണ്ണകൂട്ടി ഉരസിച്ചെൎത്ത പുരട്ടുക. പദസരി, കാലവിള്ളൽ, ചുട്ടുനീറൽ ഇവ ശമിക്കും.

(ക്ഷീരിദ്രുവൽക്കാദി ലെപനം)

൭൧. ക്ഷീരിദ്രുവല്കസിന്ധൂത്ഥരജഃപക്വഞ്ചകാദളം।
നവനീതനലിംപെദ്വാപ്രാഗുക്തവ്യാധിശാന്തയെ॥
നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, ഇന്തുപ്പ ഇവപൊടിച്ച കദളിപ്പഴവും വെണ്ണയും ചേൎത്ത പുരട്ടുക. പദസരിമുതൽ മേൽപറഞ്ഞ വ്യാധികൾ ഒക്കയും ശമിക്കും.

(ഗജചൎമ്മത്തിന്ന അരച്ചുതെപ്പാൻ)

൭൨. ഉന്മത്തസ്വരസെപിഷ്ട്വാപലാശദ്രുജരത്ത്വചഃ।
ഗജചൎമ്മവിനാശായലിംപെൽപിപ്പലചൎമ്മവാ॥
ഉമ്മത്തിലനീരിൽ താനെ അടൎന്ന പ്ലാവിൻെറ തൊലിയൊ അരയാലിൻതൊലിയൊ അരച്ചുതേക്കുക. ഗജചൎമ്മം ശമിക്കും.

(കൃതമാലതൃഗാദി തൈലം)

൭൩. കൃതമാലതൃഗിക്ഷ്വാകുമൂലക്ഷീരിദ്രുവല്കജൈ।
നിഷ്ക്വാഥൈയഷ്ടിഗൊപസ്ത്രീദ്വയപാരന്തികാന്വിതൈ।

വൃന. പാരന്തീപുഷ്പമാതംഗപദികാരസസമ്മിതം।
സക്ഷീരഞ്ചഘൃതംപകപമഭ്യംഗാൽഗജചൎമ്മജിത്॥

കൊന്നത്തൊലി, കല്പഞ്ചുരവെര, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച എരട്ടിമധുരംനന്നാറിക്കിഴങ്ങ,പാവ്വള്ളിക്കിഴങ്ങ, തെച്ചിവേര ഇവ അരച്ചുകലക്കി തെച്ചിപ്പൂവ്വ, ആനടിയൻ ഇവററിൻനീരും പാലും നെയ്യും സമംചേൎത്തുകാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടുക. ഗജചൎമ്മം ശമിക്കും.

വൃർ. തിക്തകെനമധുസ്നഹ്യാച്ചൂൎണ്ണംവാലെഹയെൽപ്ര
ഗെ। കൃഷ്ണോപകുഞ്ചികാദ്യംവാഗ്ഗുദകുഷ്ടനിദൎശിതം॥

പാവ പൊടി തിക്തഘൃതം ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ഗുദകുഷ്ട ചികിത്സയിൽ പറകപ്പെട്ട കൃഷ്ണോപകുഞ്ചികാദിയുമാം. എന്നാൽ ഗജചൎമ്മം, ശമിക്കുകയും ചെയ്യും.

(ചുണങ്ങിന്ന)

വൃ൧. ടംകണംവഹ്നിസന്തപ്തംജംബീരഫലജെരസെ।
ക്ഷിപ്ത്വാചന്ദനഖണ്ഡെനപിഷ്ട്വാദായസചന്ദനം॥

വൃ൨. പ്രലിപ്യവിന്ദുകുഷ്ഠെഷുസമ്യക്ച്ശുഷ്കംതദൌഷധം।
ഉദ്വൎത്ത്യക്ഷാളനംകുൎയ്യാദാസിച്യമഥിതംബഹു॥

പൊങ്കാരംതീക്കൽ കാച്ചി ചെറുനാരങ്ങനീരിലിട്ട ചന്ദനമുട്ടികൊണ്ടു അരച്ച ചേൎത്ത ചന്ദനത്തോടുകൂടിയ ആ മരുന്ന എടുത്ത ചുണങ്ങുള്ളെടത്ത പുരട്ടി നല്ലവണ്ണം ഉണങ്ങിയാൽ പിരിച്ചു കളഞ്ഞ വളരെ മൊരുകൊണ്ടു അവിടെ ധാരചെയ്തു കഴുകുക ചുണങ്ങ ശമിക്കും.

വൃ൩. കൂശ്മാണ്ഡവല്ലീംസന്ദഹ്യഗൊമൂത്രെണപ്രലെപനം।
വിന്ദുകുഷ്ഠഹരംപ്രാഹുശ്ശകൃതൊമാഹിഷസ്യച॥

കുംപളവള്ളി ചുട്ടുഭസ്മം ഗോമൂത്രത്തിൽ ചാലിച്ച തെക്കുക എരുമച്ചാണകംതെക്കുക. ചുണങ്ങ ശമിക്കും

വൃ൪. ഫലിനീലവലീപത്രനാഗപുഷ്പാണിശൈഗ്രവം।
ബീജഞ്ചശുപ്പബീജംചകാസമൎദ്ദകപല്ലവം।

വൃ൫. തക്രെപിഷ്ട്വാസമാലിപ്യശ്ലേഷ്മൊദ്വൎത്ത്യവിമൎദ്ദനാൽ।
അംഗെഭ്യോപഹരെദ്ദേഷവിന്ദൂൻഹന്യാദ്ഭിധിധ്രുവം।

ഞാഴൽപൂവ്വ, വെള്ളിലയുടെ വെളുത്തഇല,നാകപ്പൂവ്വ മുരിങ്ങക്കുരു, കരുന്തകരക്കുരു,പൊന്നാരൻതകരയുടെകുമ്പഇവമോരിലരച്ച തേച്ചുണങ്ങിയാൽ തിരുമ്പികളുക ചുണങ്ങ ശമിക്കും.

൰൦. ചന്ദനംവചയാസാൎദ്ധം പിഷ്ട്വാതക്രെണലേപനം।
കുൎയ്യാദ്ഭാന്ദുവിനാശായതഥാഗന്ധകമെവവാ॥

ചന്ദനം, വയമ്പ ഇവ മോരിലരച്ചുതേക്കുക. അല്ല എങ്കിൽ ഗന്ധകം വയമ്പ ഇവ മോരിലരച്ചുതേക്കുക. ചുണ്ണങ്ങ ശമിക്കും.

൩൭. ജംബീരസ്വരസേപിഷ്ടാശംഖപാഷാണചന്ദനെ ।
താഭ്യാംവാലെപനംകുൎയ്യാദ്ബിന്ദുകുഷ്ഠംവിനശ്യതി ॥

ചെറുനാരങ്ങനീരിൽ ശംഖപാഷാണം, ചന്ദനം ഇവ അരച്ചുതേക്കുക. ചുണ്ണങ്ങ ശമിക്കും.

(അരിംപാറെക്ക)

൩൮. കാസമൎദ്ദകബീജാനിസ്നുഹീപല്ലവജെരസെ ।
ലിംപെദഗാരധൂമംവാശിലാകുഷ്ഠംവിനശ്യതി ॥

പൊന്നാരന്തകരക്കുരു കള്ളിയിലനീരിൽ അരച്ചുതേക്കുക. അരിമ്പാറ ശമിക്കും. ഉള്ളടക്കരി മേൽപ്രകാരം അരച്ചുതേക്കുകയുമാം.

൩൯. സ്നുഹ്യാക്ഷീരെണലിംപെദ്വാചിത്രകംഗുളസംയുതം ।
കാസീസമഭയാംയദ്വാതദശ്മവിനിയച്ഛതി ।

കള്ളിപ്പാലിൽ കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങൊ കാരീയമൊ കടുക്കയൊ അരച്ച ശൎക്കരചേൎത്ത പുരട്ടുക. അരിംപാറ ശമിക്കും.

൪൦. സമുദ്രൈരണ്ഡജെദുഗ്ദ്ധെപിഷ്ടാലിംപെൽഗജാസ്ഥി വാ । കാസീസമൎക്കരാഗംവാതാളകംതുത്ഥമെവവാ ॥

കടലാവണക്കിന്റെ പാലിൽ ആനയുടെ അസ്ഥിയൊ കാരീയമൊ അൎക്കാരിതേങ്ങയൊ പൊന്നരിതാരമൊ തുത്തൊ അരച്ചുതേക്കുക. അരിംപാറ ശമിക്കും.

൪൧. പാകെനഭിന്നെസൎവ്വത്രകുഷ്ഠെപിവ്രണവൽക്രിയാഃ ।
ശോധനീരോപണീശ്ചാപികുൎയ്യാദ്രക്തപ്രസാദനീഃ ॥

പഴുത്തുപൊട്ടിയ കുഷ്ഠങ്ങൾക്ക ശുദ്ധിക്കായിട്ടും ഉണക്കത്തിന്നായിക്കൊണ്ടും രക്തപ്രസാദത്തിന്നായിക്കൊണ്ടും വിശേഷിച്ച ചെയ്യേണ്ട ക്രിയകൾ വ്രണചികിത്സയിൽ പറകപ്പെടുന്നതുപ്രകാരം ചെയ്തുകൊൾക.

ശ്വിത്ര ചികിത്സാ

(ശശിരെഖാ രസായനം)

൪൨. അസനാഗരുശാകാക്ഷകകുഭാരഗ്വധത്വചാം ॥
വിശാലാശാരിബാമൂൎവ്വാപത്മകാനാഞ്ചപാഥസി ॥

൪൩. സ്വരസെഭൃംഗനിൎഗ്ഗുണ്ഡീഹരിദ്രാമലകോത്ഭവെ ।
ത്രായന്ത്യമൃതയൊശ്ചാപിനിക്ഷിപ്യനിശിശൊഷിതാഃ ॥

൩൯

൯൭. അഹനിസഞ്ചൂൎണ്ണ്യശീതാംശുരെഖാസ്തദ്രജസഃപ്രഗെ।
മാത്രാമക്ഷതചാസിദ്ധംസൎപ്പിസ്സംയൊജ്യലെഹയെൽ॥
൯൮. തദിദംഹന്തിമാസെനശശിരേഖാരസായനം।
ശ്വിത്രാണ്യപിചകുഷ്ഠാനിവിസൎപ്പാംശ്ചക്രിമീനപി॥

വേങ്ങക്കാതല, അകില, തേക്കിൻതൊലി, താന്നിത്തൊലി, നീർമരുതിൻതൊലി, കൊന്നവേരുമ്മൽതൊലി, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പെരുംകുരുമ്പവേര, പതിമുകം ഇവ കൊണ്ട വെവ്വേറെ വെച്ച കഷായങ്ങളിലും കഞ്ഞുണ്ണി, കരുനൊച്ചിയില, പച്ചമഞ്ഞൾ, പച്ചനെല്ലിക്ക, ബ്രഹ്മി, ചിററമൃത ഇവററിൻനീരുകളിലും ഓരൊ ദിവസം രാത്രി ഇട്ടുവെക്കയും പിറെറന്നാൾ ഉണക്കുകയും ചെയ്ത ബലപ്പെടുത്തിയ കാർകോകിലരിപൊടിച്ച അതിൽനിന്ന വേണ്ടതെടുത്ത താന്നിയുടെ തൊലികൊണ്ട കഷായംവച്ച താന്നിയുടെ തൊലിതന്നെ കല്കമായി ചേൎത്ത കാച്ചിയ നെയ്യ ചേൎത്ത രാവിലെ സേവിപ്പിക്ക. ശ്വിത്രം ശമിക്കും.

(പുരട്ടുവാൻ)

൧൦൦. നവനീതെനസമ്മിശ്രംപ്രലിംപെദ്ദ്വീപിചൎമ്മജം।
ഗജചൎമ്മഭവംയദ്വാഭസ്മശ്വിത്രസ്യശാന്തയെ॥

വ്യാഘ്രത്തിന്റെ തോലൊ ആനയുടെ തോലൊ ഭസ്മമാക്കി വെണ്ണനെയ്യ ചേൎത്ത പുരട്ടുക ശ്വിത്രം ശമിക്കും.

(ഗന്ധകാദി ലേപനം)

൧൦൧. ഗന്ധകംഗൃഹധൂമഞ്ചഗുഞ്ജാകോശാതകീനിശാഃ।
ചന്ദ്രരെഖാശ്ചസംചൂൎണ്ണ്യനവനീതെനമിശ്രിതം॥
൧൦൨. തേഷാംരജൊവാശ്വിത്രസ്യലെപനെസംപ്രശസ്യതെ।
എതെനപ്രത്യഹംലിപ്തംസപ്താഹെനവിനശ്യതി॥

ഗന്ധകം, ഉള്ളടക്കരി, കുന്ദിക്കുരുപ്പരിപ്പ പുട്ടൽപീരകത്തിൻവിത്ത, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, കാർകോകിലരി ഇവ പൊടിച്ച വെണ്ണനെയ്യ ചേൎത്ത പുരട്ടുക. ഏഴദിവസംകൊണ്ട ശ്വിത്രംശമിക്കും.

(ചിത്രകാദി പൊടി)

൧൦൩. ചിത്രകംചന്ദ്രരേഖാഞ്ചചൂൎണ്ണയിത്വാവിലെഹയെൽ।
ധാത്രിരസേനപ്രത്യൂഷെകഷായെനഖദിരസ്യവാ॥

കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ, കാർകോകിലരി ഇവപൊടിച്ച നെല്ലിക്കനീരിലൊ കരിങ്ങാലിക്കഷായത്തിലൊ ചേൎത്ത രാവിലെ

സേവിപ്പിക്ക ശപിത്രം ശമിക്കും.

൧൫. തിക്തം സപ്പിർമ്മഹാതിക്തം കുഷ്ഠോക്തഞ്ചാന്യദിഷ്യതെ।
ശപിത്രെവിപ്രായശസ്സൎവ്വംയഥാദൊഷംപ്രയൊജയെൽ॥

തിക്തഘൃതം മഹാതിക്തഘൃതം ഇവയും കുഷ്ഠത്തിന്ന പറക പ്പെട്ട ചികിത്സകൾ മിക്കതും ശപിത്രത്തിന്ന പററുന്നതാകുന്നു. ദോഷകൊപത്തെ അനുസരിച്ച ആ പ്രവൃത്തികളെയും ചെയ്ക. എന്നാൽ ശപിത്രം ശമിക്കും.

ഇതി വാദാസൊപനാമകരാ മാനന്ദനാഥപണ്ഡിത പാരശവെന്ദ്രകൃതാ വാരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം ഷോഡശസ്തബകൊനാമ ഷൊഡശൊദ്ധ്യായഃ ॥

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം
സപ്തദശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

വാതവ്യാധി ചികിത്സാ
(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൧. ബലാനിശ്ശൃഹദ്ദശധാഭ്യാംപകപംഷാഷ്ടികമോദനം।
സംപിഷ്യലിംപേദംഗെഷു വികൃതെഷു നഭസപതാ॥

കുറുന്തോട്ടിക്കഷായവും പാലുംതമ്മിൽചേത്ത അതിൽനവര യുടെ അരി വേവിച്ചരച്ച വാതവ്യാധി ഉള്ളെടത്തമാത്രമൊ ശരീരത്തിങ്കൽ എല്ലാടവുമൊ തേക്കുക.

൨. കൊഷ്ണാംബനാത്ത്യജെദ്ദ്യാതെയാമാദ്ധ്യേത്തച്ചദേഹതഃ।
ബലാകല്ക്കേനസക്ഷീരംസിദ്ധംതൈലഞ്ചശസ്യതെ॥

മൂന്നേമുക്കാൽനാഴികകഴിഞ്ഞാൽ സഹിക്കത്തക്ക ചൂടോടുകൂടിയ കാച്ചവെള്ളംപകൎന്ന കഴുകിക്കളക. വാതവ്യാധി ശമിക്കും കുറുന്തോട്ടിവേര പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും എണ്ണയോളം പാലുംചേത്ത കാച്ചി അരിച്ച തേപ്പിക്ക വാതവ്യാധി ശമിക്കും.

(ശുദ്ധബലാ തൈലം)

൩. ബലാകഷായകല്ക്കാഭ്യാംസിദ്ധംതൈലംപയൊയുതം।
പാനാഭ്യാഞ്ജനയൊഗെനവാതവ്യാധിവിനാശനം॥

കുറുന്തോട്ടിവേരുകൊണ്ടു കഷായംവച്ചു അതുതന്നെകല്ക്കമായിഃചേൎത്ത എണ്ണയും എണ്ണയോളം പാലുംകൂട്ടി കാച്ചിയരിച്ചു തേപ്പിക്ക. വാതവ്യാധി ശമിക്കും.

(ക്ഷീരബലാ തൈലം)

൪. ക്ഷീരാഢകെബലാമൂലപലാന്യാമദ്ധ്യവിംശതിം ।
തദ്രസംയൊജയിത്വാഥബലാമൂലപലദ്വയം ॥

൫. കല്ക്കീകൃത്യവിപചെത്തൈലപ്രസ്ഥംസമീരനൽ ।
എതൽക്ഷീരാബലാതൈലമസിതസ്യമനെമ്മതം ॥

പതിനാറ നാഴി പാലിൽ ഇരുപത പലം കുറുന്തോട്ടിവെര ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞനീരുചേൎത്ത ഇരുപത്തുനാലുകഴഞ്ചു കുറുന്തോട്ടിവേര അരച്ചുകലക്കി നാനാഴി എണ്ണ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തേപ്പിക്ക। വാതവ്യാധി ശമിക്കും. ഇത അസിതാചാൎയ്യനാൽവിധിക്കപ്പെട്ടതും ക്ഷീരബലാതൈലമെന്നപേരോടുകൂടിയതും ആകുന്നു.

(വാതാശനി തൈലം)

൬. ശതാവൎയ്യാസ്തുലാമെകാംജലദ്രോണെവിശൊധിതാം ।
ആമർദ്യനിഷ്ഠിതാംകൃത്വാപക്ത്വാപാദാവശെഷിതെ ॥

൭. തത്രകല്ക്കീകൃതൈഃകുഷ്ഠശതാഹ്വാദാരുചന്ദനൈഃ ।
മാംസീശൈലെയകദ്രാക്ഷാജീവകൎഷഭകൈരപി ॥

൮. വരണൊഗ്രാബലാമൂലതഗരൈരെലാവിളംഗകൈഃ ।
പൃശ്നീകനക്തമാലാംശുമതീമൂലൈശ്ചകാഷ്ഠികൈഃ

൯. പ്രസ്ഥംതൈലസ്യസംപക്വംതത്വാക്ഷീരംചതുൎഗ്ഗുണം ।
ശ്വാസെകാസെചബാധിൎയ്യെപംഗുഖഞ്ജകയൊരപി ॥

൧൦. ജിഹ്വാസ്തംഭെജരായാഞ്ചഷണ്ഡതെചവപുഃക്ഷയെ
അസ്ഥിഭംഗെചപൎവ്വാസ്ഥിരുജിവിസ്ഫോടകെഷു ച ॥

൧൧. വിസൎപ്പേപിചവൃദ്ധൌചശൎക്കരായാഞ്ചകൃച്ഛ്റകെ ।
വാതകുണ്ഡലികായാഞ്ചപ്രമെഹെമാരുതാൎത്തിഷു ॥

൧൨. സൎവ്വാസുചപ്രയുഞ്ജീതതാംസ്താൻവ്യാധീന്നിയച്ഛതി ।
എതദ്വാതാശനിന്നാമവാതെനനപിഹന്യതെ ॥

ശതാവരിക്കിഴങ്ങ ആരുംമൊരിയുംകളഞ്ഞ തുലാംഒന്ന, ചതച്ചു പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവച്ചുനാലിടങ്ങഴിയാക്കി അതിൽ കൊട്ടം, ശതകുപ്പ, ദേവതാരം, ചന്ദനം, മാഞ്ചികന്മതം, മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, ജീവകം, ഇടവകം, നീർമാതളത്തിൻവേര, വയമ്പ, കുറുന്തോട്ടിവേര, തകരം, എലത്തരി, വിഴാലരി, ആവൽതൊലി, ഉങ്ങിൻതൊലി, ഓരിലവേര ഇവമൂന്നു

കഴഞ്ച അരച്ചുകലക്കി നാനാഴി എണ്ണയും നാലിടങ്ങഴി പാലും ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തേപ്പിക്കയൊ സെവിപ്പിക്കയൊ ചെയ്ക. ശ്വാസം, കാസം, ചെവിയടപ്പ, പംഗു, ഖഞ്ജം, ജിഹ്വാസ്തംഭം, ജരാ, ഷണ്ഡത്വം, ശരീരകാൎശ്യം അസ്ഥിഭംഗം, സന്ധികളിലെ വേദന, എല്ലിന്റെ ഇടയിലുള്ള വേദന, വിസ്ഫോടം വിസൎപ്പം, ആന്ത്രവൃദ്ധി, കല്ലടപ്പ, മൂത്രകൃഛ്രം, വാതകണ്ഡലികാ,പ്രമേഹം ഇവ ശമിക്കും, വാതവ്യാധികൾ ഒക്കയും ശമിക്കും. പംഗു എന്നത ഒരു കാലിനെ മുടക്കുന്ന വാതമാകുന്നു. ഖഞ്ജമെന്നത രണ്ടു കാലുകളെയും മുടക്കുന്ന വാതമാകുന്നു. ജിഹ്വാസ്തംഭം നാവിനെ സ്തംഭിപ്പിക്കുന്ന വാതമാകുന്നു. അസ്ഥിഭംഗം എല്ലുമുറികയൊ വളകയോ ചെയ്താൽ ഉണ്ടാകുന്ന ഉപദ്രവമാകുന്നു. വാതകുണ്ഡലികാ എന്നത മൂത്രാഘാതങ്ങളിൽ ചേൎന്നതാകുന്നു.

(മാംസീബലാദി തൈലം)

൪൬. മാംസീബലാദ്വയൈലാത്വഗ്ദാരുസഷ്പനാഗരൈഃ।
രാസ്നാമാഷാശ്വഗന്ധാബ്ദതുരുഷ്കതഗരൈരപി॥
൪൭. സംപിഷ്യകല്ക്കിതൈഃപക്വംസക്ഷീരംചബലാകൃതെ।
നിൎയ്യൂഹെതൈലമഭ്യംഗാൽപാനാദ്വാമാരുതാമയാൻ॥
൪൮. സൎവ്വാൻപ്രശമയെത്തദ്വൽസൂൎയ്യാവൎത്തംചനാസയാ।
ധാൎയ്യമാണംഹനുസ്രംസമൎദ്ദിതഞ്ചനിയച്ഛതി॥

മാഞ്ചി, കുറുന്തോട്ടിവേര, ഊരകത്തിൻവേര,ഏലത്തരി, ഇലവംഗത്തൊലി, ദേവതാരം, കടുക, ചുക്ക, അരത്ത, ഉഴുന്ന, അമുക്കുരം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കുന്തുരുക്കം, തകരം ഇവ കുറുന്തോട്ടിക്കഷായത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും പാലും സമം ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തേപ്പിക്കയൊ സേവിപ്പിക്കയൊ ചെയ്ക. വാതവ്യാധി ശമിക്കും. മേൽപറഞ്ഞ തൈലംകൊണ്ട നസ്യം ചെയ്താൽ കൊട്ടഞ്ഞിക്കുത്ത, ഹനുസ്രംസം അൎദ്ദിതം ഇവ ശമിക്കും.

(പഞ്ചാമ്ലതൈലം)

൪൯. പഞ്ചാമ്ലസ്വരസൈദാരുശതാഹ്വാപടുശിഗ്രുഭിഃ।
രാസ്നാസൎജ്ജരസാഭ്യാഞ്ചമഞ്ജിഷ്ഠാശാരിബായതൈഃ।
൫൦. കല്ക്കിതൈസ്സാധിതംതൈലംദധികാഞ്ജികസംയുതം।
വാതംസൎവ്വാംഗഗംഹന്തിനീഹാരമിവഭാസ്കരഃ॥

പുളിഅഞ്ചിന്റെയും ഇലകൾ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീരെടുത്ത

അതിൽ ദേവതാരം, ശതകുപ്പ, ഇന്തുപ്പ, മുരിങ്ങവെര, അരത്ത, ചെഞ്ചല്യം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും തൈരും, കാടിയും സമംചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തേപ്പിക്ക. സൎവ്വാംഗവാതം ശമിക്കും.

(ധാന്വന്തര തൈലം)

൧൭. ബലാമൂലസ്യനിൎയ്യൂഹെഷൾഗുണെഷൾഗുണംപയഃ।
തൈലസ്യതുല്യംദത്വാചയവകൊലയുതെശ്രൃതം॥
൧൮. ഖലൈൎദ്ദശഭിൎമ്മൂലൈഃപാദശെഷിതമംബുച।
കല്ക്കീകൃതൈൎദ്ദിമെദാശ്വഗന്ധാതഗരചന്ദനൈഃ॥
൧൯. മഞ്ജിഷ്ഠാദാരുകാകൊളീദ്വയാഭീരുപുനൎന്നവൈഃ।
ശാരിബാകുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വജീവകൎഷഭജൊംഗകൈഃ।
൨൦. കാളാനുസാരീസിന്ധൂത്ഥശൈലെയകഫലത്രയൈഃ।
സൂൎപ്പ്യപൎണ്ണീവചൈലാത്വക്പത്രൈശ്ചക്ഷീരശുക്ലയാ।
൨൧. ശതാഹ്വാരസസംയുക്തൈസ്തൈലംമൃദ്വഗ്നിനാപചെ
ൽ॥ ധാന്വന്തരമിദംനാമ്നാസൎവ്വവാതവികാരജിൽ।
൨൨. സൂതികാസുചബാലെഷുക്ഷീണെഷുക്ഷതവത്സുച।
പൂജിതംജ്വരഗുന്മാസ്ഥിഭെദൊന്മാദാന്ത്രവൃദ്ധിനൽ॥
സൎവ്വഗ്രഹവികാരെഷുയോനിരൊഗെചശസ്യതെ।
മൂത്രാഘാതെംഗമൎദ്ദെചവികാരെപിചമൎമ്മജെ।

കുറുന്തോട്ടിവേരുകൊണ്ടു വെച്ച കഷായവും പാലും എണ്ണയിൽ ആറിരട്ടി, യവം, ലന്തക്കുരു, പഴയമുതിര, ദശമൂലംഇവ കൊണ്ടു വെച്ച കഷായം എണ്ണയോടു സമം ഇങ്ങിനെ ചേൎത്ത മേദ, മഹാമേദ, അമുക്കുരം, തകരം, ചന്ദനം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി ദേവതാരം, കാകൊളി, ക്ഷീരകാകൊളി, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, തമിഴാമവേര, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, കൊട്ടം, എരട്ടിമധുരം, ജീവകം, ഇടവകം, അകില, ഉലുവ, ഇന്തുപ്പ, കന്മതം, ത്രിഫല, കാട്ടുഴുന്നിൻവേര, കാട്ടുപയററിൻവേര, വയമ്പ, ഏലത്തരി, ഏലവംഗത്തൊലി, പച്ചില, പാൽമുതുക്കിൻകിഴങ്ങ, ശതകുപ്പ, നറുമ്പശ ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിയരിക്കുക. ഈ തൈലത്തിന്ന ധാന്വന്തരമെന്ന പേരാകുന്നു. ഇത തേപ്പിക്കയൊ സേവിപ്പിക്കയൊ ചെയ്താൽ വാതവ്യാധികൾ ശമിക്കും. പ്രസവിച്ചു കിടക്കുന്നവൎക്കും ബാലന്മാൎക്കും ക്ഷയമുള്ളവൎക്കും ഉരഃക്ഷതമുള്ളവൎക്കും സുഖകരമാകുന്നു. ജ്വരം, ഗുന്മം, എല്ലുപൊളിച്ചിൽ, ഉന്മാദം, ആന്ത്രവൃദ്ധി ഇവയും സൎവ്വഗ്രഹപീഡകളും യോനിരോഗവും മൂത്രാഘാതവുംവീഴ്ചകൊണ്ടൊ അടികൊണ്ടൊ

ശരീരത്തിന്ന ചതവുതട്ടിയാൽ ഉണ്ടാക്കുന്ന വേദനയും മമ്മപ്രദേശങ്ങൾക്ക ചതവുമുതലായത പററിയാലുണ്ടാകുന്ന വ്യാധികളും ശമിക്കും.

(ശ്രീരുദ്ര തൈലം)

൩൩. ദശമൂലബലാരാസ്നാമാഷകാപ്പാസബീജകൈഃ।
യഷ്ട്യാഹ്വയകുലത്ഥൈസ്ഥൗണകപാലാഭീരുദാരുഭിഃ॥
൩൪. അമൃതാസാരണീവാജിഗന്ധാതഗരവാളകൈഃ।
കുഷ്ഠേനചശൃതെതൊയെപാദസ്ഥെപിഷ്ടകല്ക്കിതൈഃ॥
൩൫. ശാരിബാതിലദേവാഹ്വബലാദ്വിതയചന്ദനൈഃ।
ബാൽഹികക്ഷീരശുക്ലാശ്വഗന്ധാതഗരകംഗുഭിഃ॥
൩൬. വീരാപുനന്നവാഭീരുവരാസൈന്ധവചോരകൈഃ॥
നാഗാഹ്വയത്രുടീസവ്യമഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠാകുംകുമൈഃ॥
൩൭. മൃണാളാംകൊലമൂലൊഗ്രാനിയ്യാസഹരിചന്ദനൈഃ।
ശതാഹ്വാസാരണിമൂലസരളാഗരുകൌശികൈഃ॥
൩൮. സപൂതികയുഗത്വഗ്ഭിസ്സകൊരണ്ഡൈശ്ചസാധിതം॥
തൈലംചതുൎഗ്ഗുണംദത്വാക്ഷീരംദധിസമംതഥാ॥
൩൯. കാഞ്ചികഞ്ചാനിലവ്യാധീൻപാനാഭ്യംഗാവഗാഹനൈ। സെകെനപിചുനാവസ്തിയൊജനെനചനാശയെൽ॥
൪൦. ഗുന്മശൂലാന്ത്രവൃദ്ധീശ്ചപാണ്ഡുപ്ലീഹാമയാവപി।
ശ്രീരുദ്രേണപുരാപ്രോക്തമേതത്തൈലമനുത്തമം॥
൪൧. നാമ്നാശ്രീരുദ്രതൈലന്തൽഭിഷഗ്ഭിഃപരികീൎത്ത്യതെ॥

ദശമൂലം, കുറുന്തോട്ടിവേര, അരത്ത, ഉഴുന്ന, പരത്തിക്കുരു, ഇരട്ടിമധുരം, പഴയമുതിര മാന്തലയോട, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ദേവതാരം, ചിററമൃത, തലനീളി, അമുക്കുരം, തകരം, ഇരുവേലി, കൊട്ടം ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, എള്ള, ദേവതാരം, കുറുന്തോട്ടിവേര, ഉൗരകത്തിൻവേര, ചന്ദനം, കായം, പാൽമുതക്കിൻകിഴങ്ങ, അമുക്കുരം, തകരം, തിനയരി, കൊവക്കിഴങ്ങ തമിഴാമവേര, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ത്രിഫല, ഇന്തുപ്പ കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, നാകപ്പൂവ്വ, ഏലത്തരി, രാമച്ചം, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, കൊട്ടം, കുംകുമം, താമരവളയം, അംകോലത്തിൻവേര, വയമ്പ, നറുമ്പശ, രക്തചന്ദനം, ശതകുപ്പ, തലനീളിഃവര, ചരളം, അകില, ഗുൽഗ്ഗുലു, ഉങ്ങിൻതൊലി, ദേവൽതൊലി, കരിങ്കുറിഞ്ഞിവേര ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയുംഎണ്ണയിൽ നാലിരട്ടിപാലും എണ്ണയോടുസമംതയിരും കാടിയുംചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്കമുതലായതചെയ്താൽ വാതവ്യാധികളും

ഗുന്മശൂലാന്ത്രവൃദ്ധികളും പാണ്ഡുരോഗം, പ്ലീയ ഇവയും ശമിക്കും.

(വാതചികിത്സയുടെ ക്രമം)

൩൨. സ്നിഗ്ദ്ധസ്യസ്വിന്നദേഹസ്യമൃദുനാശോധനെനതു।
ക്ഷപയിത്വാനിലംകിഞ്ചിന്തൃച്ഛന്തമനുലോമയെൽ ॥

ആദിയിൽ മൂന്നൊ അഞ്ചൊ എഴൊ ദിവസം എണ്ണപുരട്ടി കിടത്തി മേല്പറഞ്ഞ ദിവസങ്ങൾ കഴിഞ്ഞാൽ വിയപ്പിച്ച മൃദുവായ വിരേചനത്തെ ചെയ്തു പാരിച്ചുള്ള വർദ്ധനയെ ക്ഷയിപ്പിച്ച കഷായപാനപത്ഥ്യാന്നാദികളെകൊണ്ട ക്രമേണ ശമിപ്പിക്കുക. ഇങ്ങിനെ വാതചികിത്സയുടെ ക്രമമെന്നറിക.

(എരണ്ഡ ദിസ്വേദം)

൩൩. എരണ്ഡവരണാൎക്കനാംപല്ലവൈരംഭസശ്ശൃതാൽ।
ഉഷ്മണൊദ്ഗച്ഛതാസ്വെദൊവാതാമയവിനാശനഃ॥

അവണാക്കില, നീർമാതളത്തില, എരുക്കില ഇവയിട്ട തിളപ്പിച്ച വെള്ളത്തിൽനിന്ന പൊങ്ങുന്ന ഉഷ്മാവുകൊണ്ട വിയപ്പിക്ക. വാതവ്യാധി ശമിക്കും.

൩൪. കൊല്ലെന്നകാഞ്ചികെനാംഗംസിഞ്ചൻവാസ്വിന്നതാം
നയെൽ। ഷാഷ്ടികൌദനവിണ്ഡൈർവ്വാകൊല്ലെരംഗാ
നിസംസ്പൃശന॥

കാടിതിളപ്പിച്ച ചൂട പാകമാക്കി ധാരചെയ്തിട്ട വിയപ്പിക്കയുമാം. നവരയരി, കുറുന്തോട്ടിക്കഷായവും പാലുംചേൎത്തതിൽ വേവിച്ച കിഴികെട്ടി കുറുന്തോട്ടിക്കഷായവും പാലും ചേൎത്തിളപ്പിച്ച അതിൽവച്ച ചൂടുപിടിപ്പിച്ച അതുകൊണ്ട തലോടി വിയപ്പിക്കയുമാം.

(ഇലക്കിഴി)

൩൫. ശിഗ്രുചിഞ്ചാൎക്കനിൎഗ്ഗുണ്ഡീവരണൈരണ്ഡപല്ലവൈഃ॥
അന്യൈൎവ്വാതസമൈശ്ചരിന്നൈസ്തൈലസ്വിന്നൈസ്സ
കെരകൈഃ ॥

൩൬. കാൎപ്പാസപിണ്ഡികാഃകൃതാതാഭിസ്തപ്താഭിരെവവാ।
സസ്നേഹപാത്രെസന്തപ്തെനിക്ഷിപ്താഭിൎമ്മുഹുൎമ്മുഹുഃ॥

മുരിങ്ങയില, പുളിയില, എരുക്കില, കരുനൊച്ചിയില, നീർമാതളത്തില, അവണക്കില ഇവ ചെറുതാക്കി അരിഞ്ഞ എണ്ണപുരട്ടി വരട്ടനാളികേരം ചിരകിക്കൂട്ടി ഒരുപാത്രത്തിലിട്ട നല്ലവണ്ണം വാടുന്നവരെ വറുത്ത നല്ലശീലയിൽ കിഴികെട്ടി ഒരു പാത്രത്തിൽ എണ്ണപകൎന്ന അടുപ്പത്തുവച്ച അതിൽ കിഴിയുംവച്ച

തീക്കത്തിച്ച ചൂടുപിടിച്ചാൽ ആ കിഴികൊണ്ട തലോടി വിയപ്പിക്കയുമാം. ഒരു കിഴി ചൂടാറിയാൽ ചൂട പാകമാക്കി വേറെ ഒരു കിഴികൊണ്ട തലോടുക. ഇലക്കിഴിക്ക് മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകളോട സമങ്ങളായ ഇലകൾ ഒക്കെ കൊള്ളാം.

(പഥ്യാദ്യസ്വശ്കാദി കഷായം)

നം൧. പഥ്യാദ്യസ്വശ്കൈരണ്ഡമൂലൈരമൃതയായുതൈഃ।
കഷായോവിരേചനേശസ്തോഗുളസൈന്ധവമിശ്രിത॥

കടുക്ക, കൊട്ടത്തുവവേര, അവണക്കിൻവേര, ചിററമൃത ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച ശക്കര, ഇന്തുപ്പ ഇവ മേല്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിച്ച വയറിളക്കുക.

(മൃതികപല്ലവാദികഷായം)

നംവ. മൃതീകപല്ലവദ്രാക്ഷാഫലപത്ത്യാജമൊജകൈ।
കഷായൊവാവിഹിതസ്ഥാഭ്യാംതൈലൈറൈരണ്ഡജെനവാ॥

ആവൽക്കുമ്പ, മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, കടുക്ക, അയമോതകം, ഇവ കൊണ്ട കഷായം വെച്ച ശക്കര ഇന്തുപ്പു, ഇവയൊ അവണക്കെണ്ണയൊ മെപ്പൊടി ചെൎത്ത സേവിപ്പിച്ച വയറിളക്കുകയുമാം.

(ബലാസഹചരാദി കഷായം)

നൻ. ബലാസഹചരച്ഛന്ദശതാഹാദേവദാരുഭിഃ
ജയാജീരകസംയുക്തൈഃകഷായഃപെയസ്സിതാന്വിതഃ॥

കുറുന്തോടിവേര, കരിംകുറുഞ്ഞിവേര, വെങ്കുറുഞ്ഞിവേര, ശതകുപ്പ, ദെവതാരം, മുഞ്ഞവെര, ജീരകം, ഇവ കൊണ്ടു കഷായം വെച്ച പഞ്ചസാര മെപ്പൊടി ചെൎത്ത സേവിപ്പിക്ക വാതരോഗം ശമിക്കും.

(ദശമൂലബലാദി കഷായം)

൪൦. ദശമൂലബലാദാരുശിഗ്രുബബ്ബുരസാധിതം
നിഷ്കൃഹംവാസിതാശൌണ്ഡീസഹിതംപായയെൽപ്രഗെ॥

ദശമൂലം, കുറുന്തോട്ടിവേര്, ദേവതാരം, മുരിങ്ങവേര, ചെറുതേക്കിൻവേര ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച പഞ്ചസാര, തിപ്പലി ഇവ മേപ്പൊടിചേൎത്ത രാവിലെ സേവിപ്പിക്ക. വാതം ശമിക്കും.

(രാസ്നാദി കഷായം)

൪൧. രാസ്നാതാമലകീചവ്യവാശാഗരുഷഡീഫലൈഃ।
എരണ്ഡധാത്രീസൈരെയശിലാഭിൽക്ഷുണദാനലൈഃ॥
൪൨. വിശ്വഭെഷജഭാൎങ്ഗീഭ്യാംപുഷ്കരെണചസാധിതഃ।

പടൊലദശമൂലാദ്യൈര്‌ദ്ധ്രൂതാരുണാപസമന്വിതൈഃ॥
൪൩. സിന്ധൂത്ഥകൃഷ്ണാരെണുഭ്യാംസഹിതൊവിനിയച്ഛതി।
കഷായസ്സർവ്വാനിലവ്യാധീൻപാപാനീവഹരിസ്മൃതിഃ॥
അരത്ത കിഴാനെല്ലി, കാട്ടുമുളകിൻവേര, ആടലോടകത്തിൻ വേര, അകില, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, അവണക്കിൻവേര, നെല്ലിക്ക, കരിംകുറിഞ്ഞിവേര കല്ലൂർവഞ്ചിവേര, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, കൊട്ടുവേലിക്കിഴങ്ങ, ചുക്ക, ചെറുതേക്കിൻവേര, പുഷ്കരമൂലം, പടോലം, ദശമൂലം, ദേവതാരം. ഇവ കൊണ്ടു കഷായംവെച്ച ഇന്തുപ്പ, തിപ്പലി, ഇവമേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക എല്ലാ വാതരോഗങ്ങളും ശമിക്കും.
൪൪. വിദാര്യാദിഗണേനാപിവിഹിതശ്ശർക്കരാന്വിതഃ।
നിഷ്കാഥൊമാരുതൊത്ഥേഷുവികാരെഷ്വപരാജിതഃ॥
വിദാര്യാദിഗണംകൊണ്ടുകഷായംവെച്ച പഞ്ചസാരമേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാവാതരോഗങ്ങളും ശമിക്കും.

(ആക്ഷേപ വാതത്തിന്ന ജീവന്ത്യാദി കഷായം)

൪൫. ജീവന്തീകന്ദകാകോളീദ്വയയഷ്ട്യാഹ്വസംയുതൈഃ।
മെദാവർണ്ണവതീദ്വന്ദ്വജീവകൎഷഭകൈഃകൃതഃ
കഷായഃപെയ ആക്ഷേപെധാന്വന്തരവിമിശ്രിതഃ
യദ്വാക്ഷീരബലാതൈലസഹിതൊഭിനവൊൽഭവെ॥
അടപതിയൻകിഴങ്ങ, കാകൊളി, ക്ഷീരകാകൊളി, എരട്ടിമധുരം, മെദ, മഹാമെദ, കാട്ടുഴുന്നിൻവേര, കാട്ടുപയററിൽ വേര, ജീവകം ഇടവകം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച ധാന്വന്തരതൈലമോ ക്ഷീരബലാതൈലമോ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ആക്ഷെപവാതം ശമിക്കും. "അഭിനവോൽഭവെ" എന്ന വിശേഷണംകൊണ്ടു കാലതാമസംകൂടാതെ ചികിത്സിച്ചല്ലാതെ ശമിക്കില്ല എന്ന സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

(വീരാമൂലാദി കഷായം)

൪൬. വീരാമൂലവരീകന്ദജീവന്തീജീവകൎഷഭൈ।
സുബലാമൂലകൈസ്സിദ്ധഃകഷായൊവാതദ്വിഷ്യതെ॥
കൊവക്കിഴങ്ങ, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, ജീവകം, ഇടവകം, കുറുന്തോടിവേര, ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ച മേൽപറഞ്ഞ തൈലങ്ങൾ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ആക്ഷേപവാതം ശമിക്കും. ആക്ഷേപവാതമെന്നത് കൈകാൽമുതലായ അംഗങ്ങളെ ഒരുത്തൻ ശക്തിയോടുകൂടും വണ്ണം ഒരു തട്ടുകൊടുത്താൽ നീങ്ങുന്നതുപോലെ അതുകൾക്ക നീക്കത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതായ വായുവികാരമാകുന്നു.

(ഹനുസ്തംഭത്തിന്ന അഭീരുവീരാദി കഷായം)

൪൭. അഭീരുവീരാജീവന്തീരാസ്നാദേവാഹ്വയഷ്ടിഭിഃ।
ബലാത്രയഷഡ്ഢീമുസ്താശാരിബാഭിശ്ചസാധിതഃ॥
൪൮. കഷായഃക്ഷീരബലാതൈലവിമിശ്രോ നിശിഭോജനാൽ। പെയഃപരംപ്രലെപശ്ചവാതാശനികൃതൊഹിതഃ।
൪൯. ധാന്യാന്തരെണവാലെപൊഹനുസ്തംഭെപ്രശസ്യതെ।
രജസാപൌഷ്കരെണൈവനവനീതയുതെനവാ॥

ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, കൊവക്കിഴങ്ങ, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, അരത്ത, ദേവതാരം, എരട്ടിമധുരം, കുറുന്തോട്ടിവേര, വെങ്കുറുന്തോട്ടിവേര, ഉഌരകത്തിൻവേര, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച ക്ഷീരബലാതൈലം മെപ്പൊടിചേൎത്ത അത്താഴം ഉഌണ കഴിഞ്ഞതിൻെറശേഷം സേവിപ്പിക്ക. വാതാശനി തൈലമൊ ധാന്യാന്തരമൊ കൂടക്കൂടെ പുരട്ടുക. പുഷ്കരമൂലം പൊടിച്ച വെണ്ണചേൎത്തപുരട്ടുക. ഹനുസ്തംഭം ശമിക്കും. ഹനുസ്തംഭമെന്നതവായ വിടരാക്കയ്യും വിടൎന്നവായ കൂടാക്കയ്യുമാകുന്നു.

(ഊരുസ്തംഭത്തിന്ന അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൫൦. സർഷപാംസ്തക്രസംപിഷ്ടാൻസ്നുഹ്യാഃകാണ്ഡസ്യഗർഭഗാ
കൃതാബഹിർമ്മൃദാലിപ്യപക്താകാരഷീവഹ്നിനാ॥
൫൧. ഭിന്നായാംമൃദ്യുദ്ധൃത്യപൃഥഗാദായസർഷപാൻ।
സ്നുഹീപത്രരസെപിഷ്ട്വാലിംപെദൂർവ്വോർമ്മുഹുഃ
ഊരുസ്തംഭശ്ശമംയാതിസ്നേഹസ്വെദശ്ചനെഷ്യതെ।
ശ്ലേഷ്മാമദോഷബാഹുല്യാച്ശൊധനഞ്ചനിരർത്ഥകം॥

കടുക മോരിലരച്ച കള്ളിയുടെ തണ്ടതുരന്നു അതിൻെറ ഉള്ളിൽ നിറച്ച പഴുതടച്ച മണ്ണിൽപൊതിഞ്ഞ ചാണകവരടികൊണ്ട തീക്കത്തിച്ച അതിലിട്ട ചുട്ട മണ്ണ വിണ്ടാൽ എടുത്ത അതിൻെറ ഉള്ളിൽ നിറച്ച കടുക വേറെ എടുത്ത കള്ളിയില വാട്ടിപ്പിഴിഞ്ഞനീരിൽ അരച്ച കൂടക്കൂടെ പുരട്ടുക. ഊരുസ്തംഭം ശമിക്കും. ഊരുസ്തംഭത്തിന്നു എണ്ണ പുരട്ടുകയും വിയൎപ്പിക്കയും ചെയ്യരുത. കഫവും ആമദോഷവും അതിന്ന കാരണമാകയാൽ സ്നേഹസ്വേദവിരെകങ്ങൾ ഫലിക്കില്ല എന്നറിക.

(നാഗരാദി ലേപനം)

൫൨. നാഗരംസർഷപംവില്വമൂലഞ്ചവരണത്വചഃ।
കാഞ്ജികെനസമാപിഷ്യപ്രലിംപെദാമുഹുർമ്മുഹുഃ।

ചുക്ക, കടുക, കൂവളത്തിൻവേര, നീർമാതളത്തിൻതൊലി ഇവ കാടിയിൽഅരച്ച കൂടക്കൂടെതേക്കുക. ഊരുസ്തംഭംശമിക്കും.

(നക്തമാലാദി ലേപനം)

൪൩. നക്തമാലാക്ഷസിദ്ധാൎത്ഥശിഗ്രുദേവാഹ്വനാഗരം।
കംസമാരസ്യമൂലഞ്ചപിഷ്ട്വാകാഞ്ചികവാരിണാ॥
൪൪. ലെപനംവാത്രകുൎവ്വീതസുഖൊഷ്ണേനമുഹുൎമ്മുഹുഃ।
ഗോമൂത്രെണാഥവാപിഷ്ട്വൈസ്ത്രിഫലാചൊരസൎഷപൈഃ।

ഉങ്ങിൻതൊലി എരുക്കിൻതൊലി, കടുക, മുരിങ്ങവേരുമ്മേൽതൊലി, ദേവതാരം, ചുക്ക, കാഞ്ഞൊട്ടിവേര ഇവ കാടിയിൽ അരച്ച അല്പം ചൂടുപിടിപ്പിച്ച തേക്കുക, അല്ലായെങ്കിൽ ത്രിഫല, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, കടുക ഇവ ഗോമൂത്രത്തിൽ അരച്ച തെക്കുക. ഊരുസ്തംഭം ശമിക്കും.

൪൫. ബലാസഹചരാദ്യൈശ്ചകഷായംപായയേൽപ്രഗെ,
കൃഷ്ണാജീരകചൂൎണ്ണാഭ്യാംസഹിതംമാക്ഷികെണവാ॥

ബലാസഹചരാദി കഷായം തിപ്പലിയും ജീരകവും മേപ്പൊടിചേൎത്തിട്ടൊ തേൻ മേപ്പൊടിചേൎത്തിട്ടൊ സേവിപ്പിക്ക. ഊരുസ്തംഭം ശമിക്കും. ഊരുസ്തംഭമെന്നത വാതകോപംനിമിത്തമായിട്ട കഫകോപത്തോടും ആമദോഷത്തോടുംകൂടി ഉണ്ടാകുന്ന തുടവീക്കമാകുന്നു.

(സിരാഗ്രഹത്തിന്ന രസതൈലം)

൪൬. ഛാഗപാദതുലാംലോമത്വഗ്വിഹീനാമുലൂഖലെ।
ക്ഷിപ്ത്വാസംക്ഷുദ്യതാംക്ഷിപ്ത്വാജലപ്രസ്ഥശതെപചെൽ॥
൪൭. പാദാവശിഷ്ടെപാകെനതത്രൈപാദതുലാമിതം।
കല്ക്കീകൃത്യബലാമൂലംദത്വാക്ഷീരഞ്ചഷൾഗുണം॥
൪൮. തൈലാഢകംപചെൽസിദ്ധംരസതൈലമിതിസ്മൃതം॥
തദാലെപനമാത്രെണവിനശ്യതിസിരാഗ്രഹഃ॥

ആട്ടിൻെറകാല, രോമവും തൊലിയും കൂടാതെ ഒരു തുലാം തൂക്കി എടുത്ത ഉരലിലിട്ട ഇടിച്ച ഒരു നൂറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവച്ച കുറുക്കി ഇരുപത്തഞ്ചിടങ്ങഴിയാക്കി അരിച്ച ഇരുപത്തഞ്ചപലം കുറുന്തോട്ടിവേര് അരച്ച കലക്കി നാലിടങ്ങഴിഎണ്ണയും ഇരുപത്തുനാലിടങ്ങഴി പാലും ചേൎത്ത കാച്ചിയരിക്കുക. ഇതിന്ന രസതൈലമെന്ന പേരാകുന്നു. ഇത തേച്ചാൽ സിരാഗ്രഹം ശമിക്കും.

(ബലാഗൊധൂമാദി കഷായം)

൭൯. ബലാഗൊധൂമവൃശ്ചീവമുസലീദേവദാരുഭിഃ।
സജീരകൈഃകൃതഃകഷായസ്സിരാഗ്രഹനിവാരണഃ।

കുറുന്തൊട്ടിവേര കൊത്തമ്പ, തമിഴാമവേര, നിലപ്പന ക്കിഴങ്ങ, ദേവതാരം, ജീരകം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച ക്ഷീരബലാതൈലംമുതലായവ മെപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. സിരാഗ്രഹം ശമിക്കും. സിരാഗ്രഹമെന്നതു ഞരമ്പുകൾക്കുണ്ടാകുന്ന വലിവാകുന്നു.

(ബാഹ്യായാമത്തിന്നു മൂൎദ്ധാവിൽ കുഴമ്പിന്നു)

൮൦. ബാഹ്യായാമെതുതൈലെനമിശ്രമെരണ്ഡയൊനിനാ।
നവനീതംസദാമൂൎദ്ധ്നാധാരയെന്നിജ്ജലീകൃതം॥

അവണക്കെണ്ണയും വെണ്ണയും കൂട്ടിഉരസി നീരറുത്ത മൂൎദ്ധാവിലിടുക ബാഹ്യായാമം ശമിക്കും.

൮൧. ക്ഷീരപിഷ്ടംബലാമൂലമഥവാനിൎഗ്ഗതാംബുനാ।
നവനീതെനസംയൊജ്യമൂൎദ്ധ്നിതെനവിലെപയെൽ॥

കുറുന്തൊട്ടിവേര പാലിലരച്ച നീരററ വെണ്ണകൂട്ടി ഉരസി മൂൎദ്ധാവിലിടുക. ബാഹ്യയാമം ശമിക്കും.

൮൨. രജൊനായകജംകൃത്വാരുചകസ്നെഹസംയുതം।
നവനീതവിമിശ്രഞ്ചമൂൎദ്ധ്നാസന്ധാരയെത്തവാ॥

ചെന്നിനായകം പൊടിച്ച ആവണക്കെണ്ണയും വെണ്ണയും കൂട്ടി ഉരസിച്ചേൎത്തു മൂൎദ്ധാവിലിടുക. ബാഹ്യായാമം ശമിക്കും.

൮൩. സൎവ്വാണ്യംഗാനിസംലിപ്യരസതൈലെനകംവിനാ।
തൈലദ്രൊണ്യാംതദാൎത്തഞ്ചശായയെച്ചദിവാനിശം॥

ശിരസ്സൊഴിയെ മററുള്ളേടത്ത രസതൈലം തെച്ച രാവും പകലും എണ്ണപ്പാത്തിയിൽ കിടത്തുക.

൮൪. പായയെൽപ്രത്യഹംപ്രാതസ്സായഞ്ചകഷിതംജലം।
രാസ്നാദിഭിസ്സകൎപ്പൂരലശുനസ്വരസഞ്ചതം॥

രാസ്നാദികഷായംവച്ച കൎപ്പൂരം ഉള്ളിനീര ഇവ മെപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ബാഹ്യായാമം ശമിക്കും.

൮൫. ത്യജെദ്വിവൎണ്ണദന്താസ്യംവിസ്രസ്താംഗമചേതനം।
പ്രസ്വിന്നഞ്ചസന്ത്യശ്യബാഹ്യായാമിനമാതുരം॥

ബാഹ്യായാമമാകുന്ന വാതരൊഗമുള്ളവന്ന പല്ലിന്നും മുഖത്തിന്നും വൎണ്ണഭേദം, അംഗസന്ധികൾക്ക അധികമായഅയവ, ബോധകെടു, അധികമായ വിയപ്പ ഇവ ഒക്കെയും തികഞ്ഞുകണ്ടാൽ പിന്നെ ചികിത്സിക്കരുതു. ബാഹ്യായാമമെന്നത

ദേഹത്തിന്ന പിമ്പുറത്തെയ്ക്കു വളവ ഉണ്ടാക്കി വില്ലിൻെറ ആകൃതിപോലെ ആക്കിച്ചമയ്ക്കുന്ന വാതരോഗമാകുന്നു

(ആന്തരായാമത്തിന്ന)

൩൩. അയമെവാന്തരായാമെവിധിഃകാൎയ്യോയദീച്ഛതി ।
ശാമ്യെദ്ബാഹ്യാമഹതാകഷ്ടിൽപ്രയത്നെനചിരസ്ഥിതഃ ॥

ആന്തരായാമത്തിന്നും ബാഹ്യായാമത്തിന്ന പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾതന്നെ ചെയ്യാം. ആയത ചെയ്യണമെന്നു രോഗിയുടെ ബന്ധുക്കൾ ഇച്ഛിക്കുന്നു എങ്കിൽ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. വലുതായ യത്നംകൊണ്ടു വളരെക്കാലം കഴിയുമ്പൊൾ ഒരുത്തന്റെ വ്യാധി ശമിച്ചു എന്നും വരാം ആന്തരായാമത്തിന്നു വളവു അകത്തേക്കാകുന്നു. ഇത്രമാത്രം വ്യത്യാസമുണ്ട്.

(പാൎശ്വശൂലത്തിന്ന ലേപനം)

൩൭. 'സഞ്ചൂൎണ്ണ്യപൌഷ്കരംമൂലംനവനീതസമന്വിതം ।
പാൎശ്വയൊരുഭയൊൎല്ലിംപെൽപാൎശ്വശൂലെനിലാമയെ ॥

ശരീരത്തിന്റെ അരയ്ക്കൽനിന്നു മേൽപ്പെട്ടു കക്ഷങ്ങളിലൊളമുള്ള ഇരുഭാഗങ്ങൾ പാൎശ്വങ്ങളാകുന്നു. അവിടെയുള്ള വേദനയ്ക്കു പുഷ്കരമൂലം പൊടിച്ചു വെണ്ണനെയ്യചേൎത്തു പുരട്ടുക. എന്നാൽ ശമിക്കും.

൩൮. യദ്വാക്ഷീരബലാതൈലംധാന്വന്തരമഥാപിവാ।
വാതാശനിംവാസല്ലിപ്യസ്വെദയെക്ക്പല്ലവൈഃ ॥

ക്ഷീരബലാതൈലമൊ ധാന്വന്തരതൈലമൊ വാതാശനിതൈലമൊ നല്ലവണ്ണംപുരട്ടി എരുക്കിന്റെ ഇലകൊണ്ടു വിയൎപ്പിക്ക. പാൎശ്വശൂലം ശമിക്കും.

(ലാജജീരകാദി കഷായം)

൩൯. ലാജജീരകഭ്രനിംബവംശപല്ലവപുഷ്കരൈഃ
ബലാശതാഹ്വാനിൎഗ്ഗുണ്ഡീദാരുസൈരെയകൈശ്രൃതം ॥

൪൦. തൊയംവാതാനുലൊമന്യാമിശ്രംഗുളികയാപ്രഗെ ।
പായയെൽസസിതംക്ഷൌദ്രയുക്തഞ്ചാശുശമംവ്രജെൽ ॥

മലര, ജീരകം, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരമ്മൽതൊലി, മുളംകൂമ്പ പുഷ്കരമൂലം, കുറുന്തൊട്ടിവേര, ശതകുപ്പ, കരുനൊച്ചിവെര, ദേവതാരം, കരിംകുറിഞ്ഞിവേര, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ചു വാതാനുലോമന ഗുളികയും പഞ്ചസാരയും തേനും മേല്പൊടി ചേൎത്തു സേവിപ്പിക്ക പാൎശ്വശൂലം ശമിക്കും.

(വാതാനുലൊമന ഗുളിക)

൯. ആയ്യാംസജീരകാജാജിസകൎപ്പൂരാംസകുംകുമാം।
സനാഭിംസല്പതുല്യംചമൂലംപൌഷ്കരമംഭസാ॥

൧൦. രാസ്നാസിദ്ധെനസംപിഷ്യഭൃനിംബഫലസംമിതാൻ।
നിൎമ്മിതാൻവടകാനത്രവിദ്യാദ്വാതാനുലൊമനാൻ॥

കിരിയാത്ത, ജീരകം, ആശാളിപച്ചകൎപ്പൂരം, കുംകുമം, വത്സനാഭി ഇവ സമം ഒക്കക്കൂടിയെടത്തൊളം പുഷ്കരമൂലം ഇങ്ങിനെചേൎത്ത അരത്തകൊണ്ട വെച്ച കഷായത്തിലരച്ച പുത്തരിച്ചുണ്ടങ്ങ പ്രമാണം ഗുളികഉരുട്ടി നിഴലിലുണക്കിസംഗ്രഹിക്കുക. ഠരം ഗുളികക്കു വാതാനുലൊമനമെന്ന പെരാകുന്നു.

(ദാരു ജീരകാദിഘൃതം)

൧൧. ദാരുജീരകവാശാബ്ദകലശീവിലപുഷ്കരൈഃ।
കഥിതെംഭസിഭൃനിംബരാസ്നാമധുകജീരകൈഃ॥

൧൨. സാജാക്ഷീരംഘൃതംപകപാംപാൎശ്വശൂലനിബൎഹണം।
ക്ഷതക്ഷയഹരംമെധ്യംവിഷമജ്വരനാശനം॥

ദേവതാരം, ജീരകം, ആടലോടകത്തിൻവേര, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, മുവ്വിലവേര, കൂവളത്തിൻവേര, പുഷ്കരമൂലം ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി. അരത്ത, എരട്ടിമധുരം, ജീരകം, ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യും നെയ്യോളം ആട്ടിൻപാലുംചേൎത്തു കാച്ചിയരിച്ചുസേവിപ്പിക്ക. പാൎശ്വശൂലം ശമിക്കും. ക്ഷതം, ക്ഷയം, വിഷമജ്വരം ഇവയും ശമിക്കും,

(കടിഗ്രഹത്തിന്ന)

൧൩. തൈലമെരണ്ഡജംതുല്യംനിൎഗ്ഗുണ്ഡീസ്വരസംചയഃ।
പിബെൽസംയൊജ്യജിതപാസഭവെൽസ്വസ്ഥഃകടീഗ്രഹം॥

അവണക്കെണ്ണയും കരുനൊച്ചിനീരും സമംചേൎത്ത സെവിപ്പിക്ക. കടീഗ്രഹം ശമിക്കും.

൧൪. എരണ്ഡപല്ലവൈസ്സ്വെദസ്തിലൈൎമ്മിസിസമന്വിതൈഃ। ലെപൊധാന്യാമ്ലപിഷ്ടൈശ്ചകടീഗ്രഹവിനാശനഃ॥

അവണക്കിലകൊണ്ടു വിയൎപ്പിക്ക. എള്ളും ശതകുപ്പയും സമംചേൎത്ത കാടിയിൽ അരച്ച പുരട്ടുക. കടീഗ്രഹം ശമിക്കും.

൧൫. പഞ്ചാമ്ലശൃതതൊയസ്യബാഷ്പംവാംഗെത്രലംഭയെൽ।
വ്രീഹിബാഷ്പംപയൊബാഷ്പമഥവാതൽപ്രശാന്തയെ॥

പുളിയഞ്ചിൻെറയും ഇലകളിട്ട വെച്ച വെള്ളത്തിൻെറ പുകയൊ നെൽപുകയൊ പാൽപുകയൊ ഏല്പിക്ക കടീഗ്രഹം ശമിക്കും.

വ്വെ. പഞ്ചാമ്ലതൈലെനാഭ്യംഗംസെകംവാതഘ്നകാരയെൽ।
രാസ്നാദിസിദ്ധമംഭശ്ചപായയെൽഗുളസംയുതം ॥

പഞ്ചാമ്ലതൈലം പുരട്ടുകയൊ അതുകൊണ്ടു ധാരയിടുക യൊ ചെയ്ക. രാസ്നാദികഷായം ശക്കര മേമ്പൊടിചേൎത്തു സേവിപ്പിക്ക. കടീഗ്രഹം ശമിക്കും. കടീഗ്രഹമെന്നത അരക്കെട്ടിലുണ്ടാകുന്ന വാതമാകുന്നു.

(ദണ്ഡാപതാനകത്തിന്ന)

ൻെ. ദണ്ഡാപതാനകംതൈസ്തൈവ്വാതഘ്നൈസ്സമുപാചരെൽ। യാപയെൽസൂക്ഷ്മദൈഗ്ഗെപദ്യോനതസ്യാത്യന്തികശ്ശമഃ ॥

ദണ്ഡാപതാനകമെന്ന വാതത്തിന്ന വാതഹരങ്ങളായ അതാത പ്രവൃത്തികളെ ചെയ്ത വളരെ പീഡകൂടാതെ കഴിച്ചുകൂട്ടുക. ആയത നല്ലവണ്ണം ശമിക്കയുമില്ല-

വ്വ൦. കൊഷ്ണേനകാഞ്ചികെനാംഗെനിഷെഗൊംഗുലിപവ്വസു। ദാഹശ്ശലാകയാപാൎഷ്ണ്യാസ്സന്ധൌചാംഘ്ര്യാശ്ചഹസ്തയൊഃ ॥

സഹിക്കത്തക്ക ചൂടൊടുകൂടിയ കാടികൊണ്ടു ധാരയിടുക. കയ്യിൻെറയും കാലിൻെറയും വിരലുകളുടെ നടുവിലെ ഏപ്പുകളിൽ ശലാകകൊണ്ടു ചൂടിടുക. മടമ്പുകളിലും കാലിൻെറയും കയ്യിൻെറയും സന്ധിസ്ഥാനങ്ങളിലും മേൽപ്രകാരം ചൂടിടുക. ഇവ ഒക്കയും അവസ്ഥയെ അനുസരിച്ച ദണ്ഡാപതാനകത്തിന്ന ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

വ്വ൧. ആഭിഃക്രിയാഭിവ്വെഗെഷുനഷ്ടെഷു സ്വയമെവവാ।
ധാരയെൽസതതംമൂദ്ധ്നാവാതാശനിയുജഃപിചുൻ ॥

മുൻപറഞ്ഞ പ്രവൃത്തികളെകൊണ്ടു ദണ്ഡാപതാനകത്തിൻെറ വേഗങ്ങൾ ശമിക്കയൊ താനെതന്നെ ശമിക്കയൊ ചെയ്താൽ വാതാശനിതൈലത്തിൽ നനച്ച ശീലകൊണ്ടു മൂദ്ധാവിൽപിചുവിനെ ധരിപ്പിക്ക.

വ്വ൨. സുപ്തിഃപ്രസാരണംകമ്പആക്ഷെപസ്തബ്ധതാപിച।
അംഗാനാംബുദ്ധിനാശശ്ചതദ്വെഗാഷ്ഷഡുദീരിതാഃ ॥

കൈകാൽമുതലായ അംഗങ്ങൾക്ക തരിപ്പ, മടക്കിക്കൂടാത്ത വിധത്തിൽ നീൻപോക, വിറയ്ക്കുക, തെറിക്കുക, സ്തംഭിക്കുക, ബോധക്കേട ഇവ ആറും ദണ്ഡാപതാനകത്തിൻെറ വേഗങ്ങളാകുന്നു. മേല്പറഞ്ഞ വേഗങ്ങൾ മേല്പറഞ്ഞ പ്രവൃത്തികളെക്കൊണ്ടൊ താനെതന്നെയൊ ശമിക്കുകയും ചെയ്യും വേഗങ്ങൾ ശമിച്ചല്ലാതെ പിചുവിനെ ധരിപ്പിക്കരുത എന്നില്ല. വെഗങ്ങളെ ശമിപ്പിപ്പാൻ പിചു പോരാ എന്ന ആകെ താല്പൎയ്യം

വൃ൩. അനന്താരസരാസ്നാഭ്യാംനസ്യംവാതൽക്രിയൊചിതെ।
കുഷ്ഠാൽകഫൈഘ്നതെതെനപ്രാഗുക്തഃപിചുരിഷ്യതെ॥
കറുകനീരിൽ അരത്ത അരച്ചുകലക്കി നസ്യം ചെയ്കയുമാം ആയത നസ്യത്തിന്ന യോഗ്യനായിരിക്കുന്നവനല്ലാതെ ചെയ്യരുത. നസ്യംകൊണ്ട കഫം പോയാൽ മുൻപറഞ്ഞ പിചുവിനെ ധരിപ്പിക്ക.

വൃ൪. പക്വഗൊധൂമപിണ്ഡെന സ്വെദസ്തത്രപ്രശസ്യതെ।
രാസ്നാദിസിദ്ധഃകാഥശ്ചരസതൈലമധസ്തനൊഃ॥
കോതമ്പുകൊണ്ട കിഴി തലോടി വിയർപ്പിക്ക രാസ്നാദികഷായം മേലെക്ക രസതൈലം ഇവ ശീലിച്ചുകൊൾക. ദണ്ഡാപതാനകം ശമിക്കും.

(ഖല്വിവാതത്തിന്ന ബലാനാഗബലാദി കഷായം)

വൃ൫. ബലാനാഗബലാദാരുസൈരെയകപുനൎന്നവൈഃ ।
ദശമൂലാമൃതൊപെതൈഃകഷായഃഖല്വിനിബൎഹണഃ॥
കുറുന്തോട്ടിവേര. ഊരകത്തിൻവേര. ദേവതാരം. കരിംകുറിഞ്ഞിവേര, തമിഴാമവേര, ദശമൂലം, ചിററമൃത ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച ക്ഷീരബലാതൈലം മുതലായത മെഴ്പ്പൊടിചെത്ത സേവിപ്പിക്ക. ശമിക്കും.

(ഷാഷ്ടിക തൈലം)

വൃ൬. ഷഷ്ടികൈൎവ്രീഹിഭിഃപക്വെസലിലെപാദശെഷിതെ ।
സമാനക്ഷീരസംയുക്തെകല്കിതൈഃപട്ടഭിസ്സ്രുഭിഃ ॥
വൃ൭. മെദാദ്വയഷഡിദാരുജീവകൎഷഭയഷ്ടിഭിഃ ।
രാസ്നാപയസ്യാസൈരെയക്ഷീരശുക്ലാപുനൎന്നവൈഃ ॥
വൃ൮. ശതാഹ്വമുസലീകന്ദയവാനീകുഷ്ഠസൎഷപൈഃ ।
കാളാനുസാരിമഞ്ജിഷ്ഠാകാകൊളീദ്വയജൊംഗകൈഃ ॥
വൃ൯. മുസ്താഹരീതകീയുഗ്മബലാദ്വയനതൈരപി ।
തുല്യമിക്ഷുരസംദത്വാതദ്ധാംശസമാംവസാം ॥
൯൦. വാരാഹീംസ്നെഹമെരണ്ഡംതദ്ധാംശെനസമ്മിതം ।
തത്സമഞ്ചഘൃതംതസ്യപാദാംശെനപ്രിയാളജം॥
൯൧. സ്നെഹഞ്ചസൎവ്വസ്നെഹാംശസമ്മിതെദധികാഞ്ജികെ ।
സംയോജ്യപക്വമഭ്യംഗാത്തൈലംഖല്വിനിബൎഹണം॥
൯൨. നാമ്നാഷഷ്ടികതൈലന്തദാഹുരന്യാനിലാൎത്തിഷു ।
അനിഷിദ്ധഞ്ചവിജ്ഞെയംപ്രശസ്തതരമത്രച॥
നവരനെല്ല ചേറി പതിരുംകരടും നീക്കി എടുത്ത അതുകൊണ്ട കഷായംവെച്ച നാലിലൊന്ന ശേഷിച്ചാൽ അരിച്ചെടുത്ത

ആ കഷായത്തോളം പാലചേൎത്ത ഇന്തുപ്പ, കല്ലുപ്പ, വെടിയുപ്പ, മേദ, മഹാമേദ, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ദേവതാരം, ജീവകം, ഇടവകം, ഇരട്ടിമധുരം, അരത്ത, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, കരിംകുറുഞ്ഞിവേര, പാൽമുതക്കിൻകിഴങ്ങ, തമിഴാമവേര, ശതകുപ്പ, നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ, ജീരകം, കൊട്ടം, കടുക, ഉലുവ, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി കാകൊളി, ക്ഷീരകാകൊളി, അകില, മുത്തങ്ങ, കടുക്ക, കുരുവില്ലാക്കടുക്ക, കുറുന്തോട്ടിവേര, ഊരകത്തിൻവേര, തകരം ഇവഅരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും എണ്ണയോളം കരിമ്പിൻനീരുംഅതിൽപകുതി പന്നിനെയ്യും പന്നിനെയ്യിൽ പകുതി അവണക്കെണ്ണയും അവണക്കെണ്ണയോളംനെയ്യും അതിന്റെ നാലിലൊരുഭാഗത്തോട സമംമുറഎണ്ണയും എണ്ണ പന്നിനെയ്യ, അവണക്കെണ്ണ, നെയ്യമുറഎണ്ണ ഇവയൊട സമം തയിരും കാടിയുംചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തേപ്പിക്ക ഖല്ലീവാതം ശമിക്കും. എല്ലാവാതങ്ങൾക്കും പററും. ഖല്ലീവാതത്തിന്നു വിശേഷിച്ചും ശമനമാകുന്നു. ഖല്ലീവാതമെന്നത ഞരമ്പുകളിൽ തന്റെ സഞ്ചാരം കുറകയാൽ രക്തത്തെ സ്തംഭിപ്പിച്ച തലോടിനോക്കുന്ന വക്ക തോലിന്റെ അകത്ത മുതിരനിറച്ചതുപോലെ വായുവിനാൽ ഉത്ഭവിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതായി ക്രമത്താലെ കൈകാൽ മുതലായ അംഗങ്ങളെ ശോഷിപ്പിച്ച വൎണ്ണഭേദത്തെയും കാലംകൊണ്ട തൂദോഷത്തെയുമുണ്ടാക്കുന്ന വ്യാധിയാകുന്നു.

(ജിഹ്വാസ്തംഭത്തിന്നു ബലാസൈരെയകാദികഷായം)

൩൩. ബലാസൈരെയകാഭീരുപയസ്യാദാരുചന്ദനൈഃ।
യഷ്ട്യാഹ്വയവിളംഗൈലാമുസലീകന്ദഗൊക്ഷുരൈഃ॥
൩൪. ശാരിബൊഗ്രാകണാഭിശ്ചനിൎയ്യൂഹഃസാധിതഃപ്രഗെ।
ഘൃതസൈന്ധവസംയുക്തഃപീതൊവാക്സ്തംഭനാശനഃ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, കരിങ്കുറിഞ്ഞിവേര, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, ദേവതാരം, ചന്ദനം, എരട്ടിമധുരം, വിഴാലരി, ഏലത്തരി, നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ, ഞെരിഞ്ഞില, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, വയമ്പ, തിപ്പലി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച നെയ്യ, ഇന്തുപ്പ ഇവ മെപ്പൊടിചേൎത്ത രാവിലെ സേവിപ്പിക്ക. ജിഹ്വാസ്തംഭം ശമിക്കും.

(സ്ഥിരാമൂലാദി ഘൃതം)

൩൫. സ്ഥിരാമൂലനിശാനന്താവിശാലാദെവദാരുഭിഃ।
ശാരിബാഫലിനീചെല്ലമാലതീമുകുളൊൽപലൈഃ॥

൯൬. ഏലാതാലീസപത്രൈലാവാലുകാംബുജകേസരൈഃ।
സൈരെയകബലാവില്വബൃഹതീഭിശ്ചസാധിതേ॥
൯൭. നിഷ്ക്വാഥ്യെംശുമതീദന്തീപ്രസാരണീശംഖവിദ്രുമൈഃ।
കൃഷ്ണസാരഗജൈണാജഖഡ്ഗമൃഗവിഷാണകൈഃ॥
൯൮. ദാരുഗ്രാദീപ്യകാംഭോദപടഭിശ്ചവിപാചിതം।
സപ്പിസ്സശക്കരംലിഹ്യാജ്ജിഹ്വാസ്തംഭാദ്ദിതഃപ്രഗെ॥
ഓരിലവേര, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, കറുക, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, ദേവതാരം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ഞാഴൽപൂവ്വ, വിഴാലരി, പിച്ചകമൊട്ട, ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങ് ഏലത്തരി, താലീസപത്രം, ഏലാവാലുകം, താമരയല്ലി, കരിങ്കുറിഞ്ഞിവേര, കുറുന്തോട്ടിവേര, കൂവളത്തിൻവേര, ചെറുവഴുതിനവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച ഓരിലവേര, മൂവ്വിലവേര, തലനീളി, ശംഖ, പവിഴം, കൃഷ്ണമൃഗത്തിൻകൊമ്പ, ആനക്കൊമ്പ, കലങ്കൊമ്പ, ആട്ടിൻകൊമ്പ, ഖഡ്ഗമൃഗത്തിൻകൊമ്പ, ദേവതാരം, വയമ്പ, അയമോതകം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഇന്തുപ്പ ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പഞ്ചസാരചേൎത്ത രാവിലെ സേവിപ്പിക്ക. ജിഹ്വാസ്തംഭം ശമിക്കും.

(അൎദ്ദിതത്തിന്ന)

൯൯. ആയാമൊക്തഹിതാമൂൎദ്ധ്നൊലെപാസ്സർവ്വെപിചാൎദ്ദിതെ। ബലാതൈലെനനസ്യഞ്ചക്വാഥൊരാസ്നാദിനാശ്രുതഃ॥

ബാഹ്യായാമത്തിന്ന മൂൎദ്ധാവിൽചെയ്യാൻ പറഞ്ഞ ലേപനങ്ങളും ബലാതൈലംകൊണ്ട നസ്യവും രാസ്നാദി കഷായവും അൎദ്ദിതവാതത്തിന്ന ശമനകരങ്ങളാകുന്നു.

൧൦൦. നിശിഭക്തഃ്വാരജൊലീഢ്വാസൈരെയകശതാഹ്വയൊഃ।
നവനീതെനസപ്താഹമൎദ്ദിതാൽസംപ്രമുച്യതെ॥

അത്താഴം കഴിഞ്ഞതിൻെറശേഷംകരിംകുറിഞ്ഞിവേര, ശതകുപ്പ ഇവ പൊടിച്ച വെണ്ണനെയ്യ ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ഏഴ ദിവസംകൊണ്ട അൎദ്ദിതം ശമിക്കും. അൎദ്ദിതമെന്നത മുഖത്തെ കൊട്ടുന്ന വാതമാകുന്നു.

(പക്ഷാഘാതത്തിന്ന കാൎപ്പാസാസ്ഥ്യാദി തൈലം)

൧൦൧. കാൎപ്പാസാസ്ഥിബലാമൂലമാഷഖല്വൈശ്രുതെജലെ।
രാസ്നാദാരുബലാകുഷ്ഠമിസിനാഗരസൎഷപൈഃ॥
൧൦൨. വചാഭ്രുപിപ്പലീമൂലചവ്യശിഗ്രുസമന്വിതൈഃ।
കല്ക്കിതൈരാജദുഗ്ദ്ധെനപക്വംതൈലംനിയച്ഛതി॥

൧൦൩. പാനാഭ്യംഗാദിയോഗെന പക്ഷാഘാതംതഥാൎദ്ദിതം ।
അപബാഹുകമന്യാംശ്ച സൎവ്വാന്മാരുതജാൻഗദാൻ ॥

പരുത്തിക്കുരു, കുറുന്തോട്ടിവേര, ഉഴുന്ന, മുതിര ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച അരത്ത, ദേവതാരം, കുറുന്തോട്ടിവേര, കൊട്ടം, ശതകുപ്പ, ചുക്ക, കടുക, തമിഴാമവേര, കാട്ടുതിപ്പലിവേര, കാട്ടുമുളകിൻവേര, മുരിങ്ങവേര ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും എണ്ണയോളം ആട്ടിൻപാലും ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്കമുതലായതുചെയ്ക. പക്ഷാഘാതം, അൎദ്ദിതം അപബാഹു ഇവ ശമിക്കും. എല്ലാവാതങ്ങൾക്കും ഈ തൈലം പററുന്നതാകുന്നു.

൧൦൪. ജലകുക്കുടമാംസാംബുബലാംബുക്ഷീരസാധിതഃ ।
ഗൊധൂമപിണ്ഡസ്വെദശ്ചപക്ഷാഘാതെപരാജിതഃ ॥

കുളക്കോഴിയുടെ മാംസംകൊണ്ടുവെച്ച കഷായവും കുറുന്തോട്ടിക്കഷായവും പാലുംകൂട്ടി അതിൽ കോതമ്പ വേവിച്ച കെട്ടിയ കിഴി കാച്ചി ഉഴിഞ്ഞ വിയൎപ്പിക്ക. പക്ഷാഘാതത്തിന്ന ഏററവും നല്ലതാകുന്നു.

(ബലാകുലസ്ഥാദി കഷായം)

൧൦൫. ബലാകുലസ്ഥകൊരണ്ഡകണാമൂലപുനൎന്നവൈഃ ।
മാഷഗൊധൂമജീവന്തീസുരദാരുജയായുതൈഃ ॥

൧൦൬. സിദ്ധഃകഷായസ്തൈലാഢ്യഃപക്ഷാഘാതനിബൎഹണഃ ।
പ്രാതൎമ്മുഖെരജന്യാശ്ചെപായയെത്തംതദാതുരം ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, മുതിര, കരിംകുറിഞ്ഞിവേര, കാട്ടുതിപ്പലിവേര, തമിഴാമവേര, ഉഴുന്ന, കോതമ്പ, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, ദേവതാരം, കടുക്ക ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച കാൎപ്പാസാസ്ഥ്യാദി തൈലം മേപ്പൊടിചേൎത്ത രാവിലെയും വയ്യുന്നേരവും സേവിപ്പിക്ക. പക്ഷാഘാതം ശമിക്കും പക്ഷാഘാതമെന്നത ഒരു ഭാഗം വശമല്ലാതയാക്കുന്ന വാതമാകുന്നു എന്നും ആയത ഏററവും കൃച്ഛ്രസാദ്ധ്യമാകുന്നു എന്നും അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

(ക്രൊഷ്ടുകശീഷ്കത്തിന്ന അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൧൦൭. ഉന്മത്തഫലഗൎഭസ്ഥാംസ്തിലാൻപക്വതാമ്ലകാഞ്ചികെ ।
പിഷ്ടാസഹഫലൈഃപക്വൈന്നവനീതെനസംയുതൈഃ ॥

൧൦൮. എരണ്ഡതൈലസിദ്ധൈൎത്ഥമിശ്രൈഃക്രൊഷ്ടുകശീഷ്കം ।
ലിംപെൽസപിന്നംബലാമൂലകഷായക്ഷീരജൊഷ്ടഭിഃ ॥

ഉമ്മത്തിന്റെ കായ തുരന്ന അകത്ത എള്ള നിറച്ച പൊതിഞ്ഞ കാടിയിൽ പുഴങ്ങി രണ്ടും കൂട്ടി അരച്ച വെണ്ണയും അവണക്കെണ്ണയും ഇന്തുപ്പും അതോട കൂടെ ഉരസിച്ചേൎത്ത കുറുന്തോട്ടിക്കഷായവും പാലും കൂടി തിളപ്പിച്ച അതിന്റെ പുക ഏല്പിച്ചതിന്റെശേഷം പുരട്ടുക. ക്രോഷ്ടുകശീൎഷം ശമിക്കും.

(സൈരെയകാദി ലേപനം)

൧൪൯. സൈരെയകംശതാഹ്വാഞ്ചബലാമൂലംപുനൎന്നവാം।
തിലസൎഷപയഷ്ട്യാഹ്വാരാസ്നാദാരുഫലത്രയൈഃ॥

൧൫൦. തൈൎല്ലിംപെന്നക്തമാലതച്ഛ്മിസിദാരുഭിരെവവാ।
പക്വപാല്ലകാഞ്ചികെപിഷ്ടപാനവനീതാദിഭിൎയ്യുതൈഃ॥

കരിംകുറിഞ്ഞിവേര, ശതകുപ്പ, കുറുന്തോട്ടിവേര, തമിഴാമവേര, എള്ള, കടുക, എരട്ടിമധുരം, അരത്ത, ദേവതാരം, ത്രിഫല ഇവ കാടിയിൽ പുഴങ്ങിയരച്ച വെണ്ണ, അവണക്കെണ്ണ, ഇന്തുപ്പ, ഇവ അതിൽചേൎത്ത പുരട്ടുക. ക്രോഷ്ടുകശീൎഷകംശതിലസൎഷപാദിസ്ഥാനത്തിങ്കൽ ഉങ്ങിൻതൊലി ശതകുപ്പ ദേവതാരം ഇവയും ചേൎക്കാം.

(ബലാലശുനകന്ദാദി കഷായം)

൧൫൧. ബലാലശുനകന്ദാബ്ദഗുളൂചീദേവദാരുഭിഃ।
കൊരണ്ഡമൂലരാസ്നാദ്യൈഃകഷായസ്തൈലസംയുതഃ॥

൧൫൨. സൈരേയകബലാമൂലനാഗരൈൎവ്വാവിപാചിതഃ।
ഗുളസൈന്ധവസംയുക്തൊഹന്യാൽക്രൊഷ്ടുകശീൎഷകം॥

കുറുന്തോട്ടിവേര വെളുത്തുള്ളി മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചിററമൃത, ദേവതാരം, കരിങ്കുറിഞ്ഞിവേര അരത്ത ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച എണ്ണ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ക്രോഷ്ടുകശീൎഷകം ശമിക്കും. കരിംകുറിഞ്ഞിവേര, കുറുന്തോട്ടിവേര, ചുക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച ശൎക്കരഇന്തുപ്പ ഇവ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയുമാം ക്രോഷ്ടുകശീൎഷകം ശമിക്കും.

(സൈരെയ മൂലാദി തൈലം)

൧൫൩. സൈരെയമൂലദേവാഹ്വഗുളൂചീഭിഃപ്രസാധിതെ।
കഷായെദാരുമഞ്ജിഷ്ഠാശതാഹ്വാഭിൎവ്വിപാചിതം॥

൧൫൪. തൈലംസകാഞ്ചികംഹന്യാൽപാനലെപാദികൎമ്മഭിഃ।
വാതംക്രോഷ്ടുകശീൎഷാഖ്യമിതരാംശ്ചാനിലാമയാൻ॥

കരിംകുറിഞ്ഞിവേര, ദേവതാരം, ചിററമൃത ഇവകൊണ്ടക

ഷായംവെച്ച അതിൽ ദേവതാരം, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, ശതകു
പ്പ ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും കാടിയും സമംചേൎത്ത കാ
ച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്കമുതലായത ചെയ്ക. ക്രോഷ്ടുകശീഷ്കം
ശമിക്കും. ക്രോഷ്ടുകശീർഷകമെന്നത കാലിന്റെ മുട്ടുകളിൽ
നീരൊട്ടകൂടിയ വാതമാകുന്നു.

(മന്യാസ്തംഭത്തിന്ന അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൫൫൭. ക്ഷീരേണപിഷ്ട്വാസൈരെയംബലാമൂലസമന്വിതം।
നവനീതയുതംലിംപെന്മന്യാസ്തംഭഃപ്രശാമ്യതി॥

കരിംകുറുഞ്ഞിവേര, കുറുന്തോട്ടിവേര ഇവ പാലിലരച്ച വെ
ണ്ണകൂട്ടിഉരസിതേക്കുക. മന്യാസ്തംഭംശമിക്കും.

(ബലാമൂലതിലാദി ലേപനം)

൫൫൮. ബലാമൂലതിലസ്സൃക്കാശതാഹ്വാദേവദാരുഭിഃ।
അമ്ലകാഞ്ചികസംപിഷ്ടൈരഥവാനാഗരേണവാ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, എള്ള, ചൊനകപ്പുല്ല, ശതകുപ്പ, ദേ
വതാരം ഇവ കാടിയിലരച്ച തേക്കുകയുമാം. മന്യാസ്തംഭം
ശമിക്കും.

൫൫൯. ദശമൂലബലാമൈശ്ചകഷായസ്തസ്യഹിതഃപരം।
പായയെത്തഞ്ചസഘൃതംനിശികാൽഭോജനാൽപരം॥

ദശമൂലബലാദി കഷായംവച്ച നെയ്യ മേപ്പൊടിചേൎത്ത അ
ത്താഴം കഴിഞ്ഞതിന്റെശേഷം സേവിപ്പിക്ക. മന്യാസ്തംഭം
ശമിക്കും.

൫൬൰. തൈലംവാതാശനിസ്തത്ര വിശേഷണപ്രശസ്യതെ।
ധാന്വന്തരഞ്ചതാഭ്യാംതദാലേപഃപാനമേവവാ

൫൬൧. സെകോവാമൂൎദ്ധ്നിധാരാധേയഃശിരസഃപിചുരെവവാ।
അശാന്തൗവെവമപ്യസ്രം മന്യായാഃഗ്രഥിതംഹരേൽ॥

വാതാശനി തൈലവും ധാന്വന്തരവും പ്രധാനമാകയാൽ
അതുകൾ കൂടക്കൂടെ പുരട്ടുകയോ സേവിപ്പിക്കയോ അതുകൾ
കൊണ്ട ധാരയിടുകയോ മൂൎദ്ധാവിൽ പിചുവിനെ ധരിപ്പിക്ക
യോ ചെയ്ക. എന്നാലും ശമിക്കാതെകണ്ടാൽ പിങ്കഴുത്തിൽനി
ന്ന ചോരകളക. എന്നാൽ മന്യാസ്തംഭം ശമിക്കും. മന്യാസ്തം
ഭമെന്നത കഴുത്തിന്റെ പിമ്പുറത്തുള്ള ഞരമ്പുകളെ ആശ്ര
യിച്ചുണ്ടായി ആ ഞരമ്പുകളെ സ്തംഭിപ്പിക്കുന്ന വാതമാകുന്നു.

(കുബ്ജവാതത്തിന്ന)

൫൬൨. ആനവസ്ഥിതകൌടില്യെകുബ്ജആയാമവൽക്രിയാഃ।
ഇതരൊദുൎജ്ജയസ്തസ്മാത്തംഭിഷക്പരിവൎജ്ജയേൽ॥

കുബ്ജവാതത്തിങ്കൽ ബാഹ്യായാമത്തിങ്കൽ പറഞ്ഞ ക്രിയകളെചെയ്ക. കൂടക്കൂടെ വായുകോപിച്ച ശരീരത്തിന്ന വളവ ഉണ്ടാക്കുകയും കോപം ശമിച്ചാലായത തീരുകയും പിന്നെയും കാലാന്തരത്തിങ്കൽ കാൺകയുമെന്നിപ്രകാരംവ്യവസ്ഥപ്പെടാത്ത വളവോടുകൂടിയ കുബ്ജവാതമല്ലാതെ ശമിക്കയില്ല എന്ന അറിഞ്ഞ ശമിക്കാത്തവിധത്തിലാകുന്നതിന്റെ മുമ്പെ മുറപോലെ ചികിത്സിക്കയും ആവിധത്തിലാകയാൽ ഉപേക്ഷിക്കയും ചെയ്ക.

(ഖഞ്ജവാതത്തിന്ന ബലാകൊരണ്ഡമൂലാദി കഷായം)

൫൨. ബലാകൊരണ്ഡമൂലാഭ്യാംവൃശ്ചീവെനചദാരുണാ ।
ശുണ്ഠിശതാഹ്വയാഭ്യാഞ്ചപ്രസാരണ്യാചസാധിതഃ ॥
൫൩. സക്ഷീരസ്സസിതഃകാഥഃഖഞ്ജംജയതിശീലിതഃ ।
പിണ്ഡസെദശ്ചദുഗ്ദ്ധെനഷഷ്ടികൈസ്സബലാംബുനാ ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, കരിംകുറുഞ്ഞിവേര, തമിഴാമവേര, ദേവതാരം, ചുക്ക, ശതകുപ്പ, തലനീളിവേര ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച പഞ്ചസാരമെപ്പൊടി ചേൎത്തസേവിപ്പിക്ക. ഖഞ്ജവാതം ശമിക്കും. കഷായം വെക്കുമ്പോൾ ഉഴക്കാഴക്ക പശുവിൻപാൽ കൂടെ ചേൎത്തകൊൾക. കുറുന്തോട്ടികഷായവും പാലുംചെൎത്തതിൽ നവരക്കിഴി കാച്ചി തലോടുക. തൈലങ്ങൾ വാതാശനി, ധാന്വന്തരം, ക്ഷീരബലം ഇവ ഒക്കെയും പുരട്ടുവാനും സേവിക്കുവാനും പ്രധാനമാകുന്നു. ആയത താഴെ പറയും. ഖഞ്ജമെന്നത അരക്കെട്ടിനെ ആശ്രയിച്ച വായുകോപ്പിച്ച തുടയുടെ ഞരമ്പിനെ വലിമ്പോൾ കാൽക്ക ഉണ്ടാകുന്ന അസ്വാധീനതയാകുന്നു.

(പംഗുവാതത്തിന്ന)

൫൪. ഖഞ്ജവൽസകലംകുൎയ്യാൽപംഗൊരപിചികിത്സിതം।
തയൊഃക്ഷീരബലാതൈലംവാതാശനിതഥാപിവാ ॥
൫൫. ധാന്വന്തരഞ്ചലെപാദൌവിശേഷേണപ്രശസ്യതേ ।
രസതൈലേനലേപശ്ചകവൊഷ്ണേനചസെചനം॥

ഖഞ്ജവാതത്തിന്ന പറഞ്ഞ ക്രിയകൾതന്നെ പംഗുവാതത്തിന്നും ചെയ്ക. രണ്ടു കാൽക്കും അസ്വാധീനതയെ ഉണ്ടാക്കുമെന്നല്ലാതെ വേറെ ഒരു വിശേഷവുമില്ലായ്കയാൽ അതുകളുടെ ചികിത്സകൾക്ക ഭേദമില്ല. മേൽപറഞ്ഞ രണ്ടു വാതങ്ങൾക്കും ക്ഷീരബലാതൈലം, വാതാശനി, ധാന്വന്തരം ഇവ തെപ്പിക്കയും സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക. മേല്പറഞ്ഞ തൈലങ്ങൾകൊ

ണ്ട ധാരയിടുക. രസതൈലംതേപ്പിക്കയും രസതൈലംതന്നെ അല്പം ചൂടുപിടിപ്പിച്ച ധാരയിടുകയുമാം. ഇവയൊക്കയുംനല്ല താകുന്നു.

(കളായഖഞ്ജ വാതത്തിന്ന)

൧൨൫. കളായഖഞ്ജഖഞ്ജോക്താഃപ്രായശസ്സ്യുരുപക്രമാഃ।
സെപാദൊഗോധൂമപിണ്ഡനക്ഷീരസൈരെയകാംബുനാ॥

കളായഖഞ്ജവാതത്തിന്ന ഖഞ്ജവാതത്തിന്ന പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ മിക്കതും ചെയ്ക. കിഴിക്ക കോതമ്പചേൎത്തുകൊൾക. കുറുന്തോട്ടിക്കഷായത്തിന്ന പകരം കരിങ്കുറിഞ്ഞിക്കഷായം ചേൎക്കകയും വേണം. ഇതത്രെ ഭേദമുള്ളത. കളായഖഞ്ജമെന്നത നടക്കുമ്പോൾ സന്ധിബന്ധങ്ങളുടെ അയവനിമിത്തമായി വിറയ്ക്കുകയാൽ നടപ്പാനുള്ള അസ്വാധീനതയാകുന്നു ആയത നല്ലവണ്ണം വിട്ടുപോകയുമില്ല.

(തൂനിപ്രതി തൂനികൾക്ക)

൧൨൬. തൂന്യാശ്ചപ്രതിതൂന്യാഞ്ചപഞ്ചകൊലബലാംബുദൈഃ
സസൈരെയകവൃശ്ചീവകുലസ്ഥലശൂനൈഃകൃതഃ॥

൧൨൭. കഷായൊഘൃതഗുളൊപെതഃപാതവ്യൊമാണിമന്ഥജം।
രജഃകൊഷ്ണേനതോയേനപിബെദ്വാദീപ്യകാന്വിതം॥

കാട്ടുതിപ്പലിവേര, കാട്ടുമുളകിൻവേര, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ, തിപ്പലി, ചുക്ക, കുറുന്തോട്ടിവേര, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, കരിങ്കുറിഞ്ഞിവേര, തമിഴാമവേര, മുതിര വെളുത്ത ഉള്ളി ഉവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച നെയ്യ, ശൎക്കര, ഇവ മെപ്പൊടി ചേൎത്ത സെവിപ്പിക്ക. ഇന്തുപ്പ അയമോതകം ഇവ പൊടിച്ച സഹിക്കത്തക്ക ചൂടോടുകൂടിയ കാച്ചവെള്ളത്തിൽ സേവിപ്പിക്ക. തൂനിയുംപ്രതിതൂനിയും ശമിക്കും.

൧൨൮. യെയെകഷായൊഗുന്മൊക്തസ്സപ്തസാരഇവാത്രച।
ശസ്യന്തെശൂലനിൎദ്ദിഷ്ടാസ്സൎവ്വെതെതഉപക്രമാഃ॥

ശൂലരോഗത്തിന്ന പറകപ്പെട്ട അതാതുചികിത്സകൾ ഗുന്മരോഗചികിത്സയിൽ പറകപ്പെട്ട സപ്തസാരകഷായമെന്നപോലെ തൂനിപ്രതിതൂനികൾക്കുകൂടെ പറയുന്നതാകുന്നു. തൂനിയെന്നത പക്വാശയത്തിങ്കൽനിന്നു മലദ്വാരത്തിങ്കലെക്കൊ ഉപസ്ഥത്തിങ്കലെക്കൊ വായുവിൻെറ സഞ്ചാരത്തിൻെറ ക്രമത്തെറുകൊണ്ട സഞ്ചരിക്കുന്ന സമയം ഉണ്ടാകുന്ന വേദനയാകുന്നു. ഇതുതന്നെ വിപരീതസഞ്ചാരം നിമിത്തമായിട്ട ഉൽ

ഭവിച്ചാൽ ആ വേദനയെ പ്രതിതൂനി എന്ന പറയുന്നു·

(പാദഹൎഷത്തിന്ന ഉപനാഹം)

൧൱൯- പാദഹൎഷേ ബലാബലാശതാഹ്വാകംഗുസൎഷപൈഃ।
സ്നുഹീസ്വരസസംപിഷ്ടൈരുപനാഹഃ പ്രശസ്യതേ॥

വയമ്പ മുതിര ശതകുപ്പ തിനയരി കടുക ഇവ കള്ളിയില വാട്ടിപ്പിഴിഞ്ഞനീരിൽ അരച്ച കാലിന്മേൽ തരിപ്പുള്ളേടത്ത തേച്ച കരിമ്പടം മുതലായ സാധനങ്ങൾ കൊണ്ടമേലെ പൊതിഞ്ഞ കെട്ടുക-

൧൱൰- ഉപനദ്ധാംഗതേയാമേ മൃജേൽഭൂയഃ പരേഹനി। ക
ഷ്ഠാത്തമേവം ത്രിഃപഞ്ചകൃത്വോവാസംഹിതശ്ശിശോഃ॥

മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുതേച്ച കെട്ടി ഒരു യാമം കഴിഞ്ഞാൽ അഴിച്ച മരുന്നുതുടച്ചുകളഞ്ഞ കാച്ചവെള്ളംകൊണ്ട ശുദ്ധിവരുത്തുകയും വേണം— പിന്നെ പിറെറന്നാൾ മേൽപ്രകാരംതന്നെ ചെയ്യു- ഇങ്ങിനെ മൂന്നൊ അഞ്ചൊ ദിവസം ചെയ്യു ഇങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നത കുട്ടികൾക്കും ഹിതമാകുന്നു·

(ബലാകുലസ്ഥാദി കഷായം)

൧൱൧- ബലാകുലത്ഥകോരണ്ഡശതാഹ്വാദേവദാരുഭിഃ।
ഭാൎങ്ഗീവൃശ്ചീവപഥ്യാഭില്ലൂരണേനചസാധിതഃ॥

൧൱൨- പടുജീരകചൂൎണ്ണാഢ്യാംസഹിതോത്രപുനൎഹിതഃ।
കാഥോമഹൽഭിൎമ്മൂലൈർവ്വാപഞ്ചഭിർദ്ദാരുസംയു
തൈഃ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര മുതിര കരിങ്കുറിഞ്ഞിവേര ശതകുപ്പ ദേവതാരം ചെറുതേക്കിൻവേര തഴുതാമവേര കടുക വെളുത്തുള്ളി ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച ഇന്തുപ്പ ജീരകം ഇവ മേമ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക- അല്ലായെങ്കിൽ കുമിഴിൻവേര കൂവളത്തിൻവേര പൂപ്പാതിരിവേര പലകപ്പയ്യാനിവേര മുഞ്ഞവേര ദേവതാരം ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച മേൽപ്രകാരംമേമ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക- പാദഹൎഷം ശമിക്കും

(സ്നുഹ്യൎക്കപത്രാദി തൈലം)

൧൱൩- സ്നുഹ്യൎക്കപത്രസ്വരസേസമൂലേസ്നുഹ്യൎക്കയോൎദ്വ
യോഃ। കല്ക്കീകൃത്യവിപക്വംതൈലമഭ്യഞ്ജനേഹിതം॥

കള്ളിയില എരുക്കില ഇവററിൻ നീരിൽ കള്ളിവേര എരുക്കിൻവേര ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടുക- പാദഹൎഷം ശമിക്കും

(അപബാഹുവിന്ന പ്രസാരണ്യാദി കഷായം)

൬൮- പ്രസാരണീബലാമൂലരാസ്നാലശുനനാഗരൈഃ।
കൃതഃ കഷായഃ പാതവ്യോ ഗുളയുക്തോപബാഹുകേ॥

തലനീളിവെര കുറുന്തോട്ടിവെര അരത്ത വെളുത്തുള്ളി ചുക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച ശൎക്കര മെല്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- അപബാഹുവെന്ന വാതം ശമിക്കും.

൬൯- ക്ഷീരേണ സംയുതഞ്ചാന്നം ഭോജയേച്ച തതഃ പരം।
നാതിഭൂരി ന ചാത്യല്പം മന്ദാഗ്നേരന്നമിഷ്യതേ॥

മെൽപറഞ്ഞ കഷായം സെവിപ്പിച്ചാൽ പിന്നെ ഉണ്ണുന്ന സമയം പാൽകൂട്ടി ചൊറകൊടുക്കണം- അതിമാത്രമായിട്ടും അത്യല്പമായിട്ടും കൊടുക്കരുത- അഗ്നിമാന്ദ്യമുള്ളവൎക്ക അത്യല്പമായിട്ടും കൊടുക്കരുത- കഷായംതന്നെ മതി.

(പ്രസാരണീ തൈലം)

൭൦- പ്രസാരണീരസദ്രോണേ സരളോശീരദാരുഭിഃ।
സൈരേയകബലാകൌന്തീദീപ്യകദായചോരകൈഃ।
൭൧- യഷ്ട്യാഹ്വാനതമഞ്ജിഷ്ഠാസ്പൃക്കാപൎണ്ണീസ്ഥിരാദ്വ
യൈഃ। ലവംഗകുന്ദുരുശ്ലേഷ്മലാശതാഹ്വാജീവകൎഷഭൈഃ॥
പിഷ്ടൈഃ കല്ക്കീകൃതൈസ്സിദ്ധം തൈലപ്രസ്ഥഞ്ചതുൎഗ്ഗുണിതം
ലേപേ സേകേ ച പാനേ ച പ്രസാരണ്യാസുഖപ്രദം
൭൨- എതൽ പ്രസാരണീതൈലമന്യത്രാപ്യപബാഹുകാൽ।
പ്രയോജ്യമനിലവ്യാധൌ യഥാവസ്ഥം ഭിഷഗ്വരൈഃ॥

തലനീളി സമൂലം ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ പതിനാറിടങ്ങഴി നീരുണ്ടാക്കി അതിൽ ചരളം രാമച്ചം ദെവതാരം തുണിയാങ്കം കുറുന്തോട്ടിവെര അരെരത്തകം അയമൊതകം കുറാശാണി കസ്തൂരിക്കിഴങ്ങ എരട്ടിമധുരം തകരം മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി കാട്ടുഴുന്നിൻവെര കാട്ടുപയറിൻവെര ഓരിലവെര മൂവിലവെര ഇലവംഗത്തൊലി കുന്തുരുക്കം ഏലത്തരി ശതകുപ്പ ജീവകം ഇടവകം ഇവ ക്രമപ്രകാരം ചെൎത്ത അരച്ചു കലക്കി നാനാഴി എണ്ണ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തെപ്പിക്ക മുതലായ കൎമ്മങ്ങളെ അതുകൊണ്ട നിത്യമായി ചെയ്ക- അപബാഹു ശമിക്കും മറ്റുള്ള വാതവ്യാധികൾക്കും ഈ തൈലം പറയുന്നതാകകൊണ്ട അവസ്ഥക്ക തക്കവണ്ണം പ്രയോഗിക്കയുമാം.

൨൱൬- സശൊഫെത്ര ഫരെൽക്കാന്താദശമൂലെന സാധിതം।
സക്ഷീരം പ്രായയെദല്പ്പാഥനിസ്സൃഹം സിതയായുതം॥
വീക്കത്തൊടുകൂടിയ അപബാഹുവിന ചെറുകലഞ്ഞാദശമൂലകഷായം പാൽചെൎത്ത വെച്ച പഞ്ചസാര മെമ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിച്ചാൽ ശമനം ഭവിക്കും
൨൱൭- സ്വാദുതുല്യാമൃതാപെതബലയാവാ പ്രസാധിതം।
ക്ഷീരെണ സഹ നിസ്സൃഹം സിതാജീരകമിശ്രിതം॥
കുറുന്തോട്ടിവെരും അതിൽ പകുതി ചിററമൃതുംകൂട്ടി പാൽ ചെൎത്ത കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാര ജീരകം ഇവ മെമ്പൊടിചെൎത്തസെവിപ്പിക്കയുമാം.

(ബലാഛിന്നരുഹാദി തൈലം)

൨൱൮- ബലാഛിന്നരുഹാകല്ക്കസക്ഷീരെ പിഷ്ടവല്ലിതൈഃ।
കുഷ്ഠചന്ദനയഷ്ട്യാഹ്വമാംസീദെവാഹ്വയൈശ്ശൃതം॥
൨൱൯.. തൈലമഭ്യഞ്ജനെ നാസ്തു ശമയെദപബാഹുകം।
നാളികെരഫലക്ഷീരജംബീരരസ ഏവവാ॥
കുറുന്തൊട്ടിവെര ചിററമൃത ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച കൊട്ടം ചന്ദനം ഏരട്ടിമധുരം മാഞ്ചി ദെവതാരം ഇവ അരച്ച കലക്കി എണ്ണയും എണ്ണയൊളം പാലുംചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടുക- അപബാഹുശമിക്കും- തെങ്ങാപ്പാലും ചെറുനാരങ്ങനീരും സമംചെൎത്ത അതിൽ മെൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും പാലും സമംചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച ആയത പുരട്ടുകയുമാം-
൨൱൰- കൃഷ്ണാദാസുരധൂപാഭ്യാം സിദ്ധം വാതത്രലെപനാൽ।
തൈലം പ്രശമയെദാശു നിവ്വിഘ്നമപബാഹുകം॥
ചെറുനാരങ്ങനീരും തെങ്ങാപ്പാലും സമമായിചെൎത്ത അതിൽ വരട്ടുമഞ്ഞളും ചെഞ്ചല്ല്യവും അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടുക- അപബാഹുശമിക്കും- അപബാഹു എന്നത കയ്യിന്നെ സ്തംഭിപ്പിച്ച മെൽപ്പെട്ടും കിഴപ്പെട്ടും മറവുള്ളഗതിയെ മുടക്കുന്ന വാതമാകുന്നു.

(സൎവ്വാംഗ വാതത്തിന്ന)

൨൱൰൧- സൎവ്വാംഗവാതെ വാതഘ്നൈസ്തൈലൈനാഭ്യജ്യ സൎവ്വതഃ।
സുഖൊഷ്ണകാലമല്പന്തു ധാന്യാമ്ലെ ഉപവെശയെൽ॥
സൎവ്വാംഗ വാതമുള്ളവനെ വാതഹരമായ തൈലം തെപ്പിച്ച അല്പകാലം സഹിക്കത്തക്കചൂടൊടകൂടിയ കാടിയിൽ ഇരുത്തു
ക-

(ബലാരാസ്നാദി കഷായം)

൧൩൫൨. ബലാരാസ്നാമൃതാദാരുദശമൂലപുനൎന്നവൈഃ। ശാരി
ബേക്ഷുരകൈരണ്ഡകോരണ്ഡഘനചോരകൈഃ॥
൧൩൫൩- കുലത്ഥയവഗോധൂമചപലാമൂലചവ്യകൈഃ।
കാളാനുസാരീയഷ്ട്യാഹ്വാനൈശേലയമിസിശിഗ്രുഭിഃ॥
൧൩൫൪- ഭാൎങ്ഗീപുഷ്കരനിൎഗ്ഗുണ്ഡീനാഗരൈശ്ചശൃതംജലം।
പടുജീരകസംയുക്തംപായയേച്ചതതഃപരം॥

കാടിയിലിരുത്തിയതിന്റെശേഷം കുറുന്തോട്ടിവേര അരത്ത ചിററമൃത ദേവതാരം ദശമൂലം തമിഴാമവേര നന്നാറിക്കിഴങ്ങ വയൽച്ചുള്ളിവേര അവണക്കിൻവേര കരിംകുറിഞ്ഞിവേര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ മുതിര യവം കോതമ്പ കാട്ടുതിപ്പലിവേര കാട്ടുമുളകിൻവേര ഉഴുവ എരട്ടിമധുരം കന്മതം ശതകുപ്പ മുരിങ്ങവേര ചെറുതേക്കിൻവേര പുഷ്കരമൂലം കരുനൊച്ചിവേര ചുക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച ഇന്തുപ്പും ജീരകവും മേൽപ്പൊടിചെൎത്തുസേവിപ്പിക്ക- സൎവ്വാംഗവാതം ശമിക്കും.

(പ്രഭഞ്ജനവിമൎദ്ദന തൈലം)

൧൩൫൫- ബലാകരഞ്ജകാളീരുചരൈരണ്ഡശിഗ്രുഭിഃ।
അൎക്കാശ്വഗന്ധാകോരണ്ഡസാരണീഭിശ്ചപഞ്ചഭിഃ॥
൧൩൫൬- മൂലൈൎബ്ബൃഹൽഭിസ്സൂക്ഷ്മൈശ്ചക്വഥിതൈപാദശേഷി
തൈ സലിലേസുരകാഷ്ഠൈലാചോരസഷ്പനാഗ
രൈഃ॥
൧൩൫൭- കാളാനുസാരീസിന്ധൂത്ഥരാസ്നാഭൃങ്ഗിസിചിത്രകൈഃ।
മാംസീസരളകോഗ്രാഭിരോഹിണ്യാചനതേന ച॥
൧൩൫൮- കല്ക്കിതൈൎദ്വിഗുണക്ഷീരംസാതുല്യദധികാഞ്ചികം।
തൈലംവിപക്വമഭ്യംഗാൽ പാനാദ്വാനസ്യകൎമ്മ
ണാ॥
൧൩൫൯- അശീതിംവാതരോഗാംശ്ച ഹന്യാദന്യാംസ്തഥാമയാ
ൻ। ഗുല്മവിദ്രധിവൃദ്ധ്യാദീൻപ്രഭഞ്ജനവിമൎദ്ദനം॥

കുറുന്തോട്ടിവേര ഉങ്ങിൻതോലി ശതാവരിക്കിഴങ്ങ നീർമാതളത്തിൻതോലി അവണക്കിൻവേര മുരിങ്ങവേര എരുക്കിൻവേരുമ്മൽതോലി അമുക്കുരം കരിങ്കുറിഞ്ഞിവേര പ്രസാരണി കുമിഴിൻവേര കൂവളത്തിൻവേര പുപ്പാതിരിവേര ചലകപ്പുള്ളാനിവേര മുഞ്ഞവേര ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ചു കുറുക്കി നാലിലൊന്ന ശേഷിപ്പാൻ പിഴിഞ്ഞരിച്ച ദേവതാ

ദം ഏലത്തരി കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ കടുക ചക്ക ഉലുവ ഇന്തുപ്പ അരത്ത കൊട്ടം ശതകുപ്പ കൊട്ടവെലിക്കിഴങ്ങ മാഞ്ചി ചരളം വയമ്പ കടുകരൊഹിണി തകരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും എണ്ണയിലിരട്ടി പാലും എണ്ണയൊടുസമം തൈരും കാടിയുംചെൎത്ത കാച്ചിയരിക്കുക- ഈ തൈലത്തിന്ന പ്രഭഞ്ജനവിമൎദ്ദനമെന്ന പെരാകുന്നു- ഇത സകല വാതങ്ങളെയും വാതഗുന്മം വാതവ്യാധിമുതലായ രൊഗങ്ങളെയും ശമിപ്പിക്കും തെപ്പിക്കയൊ സെവിപ്പിക്കയൊ നസ്യം ചെയ്കയൊ യൊഗ്യതക്കുതക്കവണ്ണം ചെയ്ക.

൬൩- ഉക്തൈരുക്താനിവാന്യാംശ്ചയുക്തിമന്തൊഭിഷഗ്വ
രാഃ। അലംസ്യുരഖിലാഞ്ജെതുംവിസ്താരാത്തന്നലിഖ്യതെ॥

മെൽപറഞ്ഞ ചികിത്സകളെക്കൊണ്ട അവിടവിടെ പറകപ്പെട്ട വാതരൊഗങ്ങളെ ശമിപ്പിക്കുന്നതുപൊലെ യുക്തിമാന്മാരായ വൈദ്യന്മാർ മറ്റം പലപല വാതരൊഗങ്ങളെ ശമിപ്പിപ്പാൻ മതിയായി വരുന്നവരാകയാൽ ഇനി വാതചികിത്സയെപറവാൻവെണ്ടി ഗ്രന്ഥവിസ്താരംചെയ്യുന്നില്ല.

ഇതി വാഗ്ദാസൊപനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിത പാരശവെന്ദ്രകൃതാവാരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം സപ്തദശസ്തബകൊനാമ സപ്തദശൊദ്ധ്യായഃ

ആരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം

അഷ്ടാദശൊദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

രക്തസ്തംഭനിദാനം

൧- വാതാദികൊപനൈസ്സ്നെഹൈസ്സ്വരസസ്രാവഭയശൊഷകൈഃ।
ആഹാരൈശ്ചവിഹാരൈശ്ചസെവിതൈസ്സ്യാശയെപരം॥
൨- വാതാദിഷുപ്രദുഷ്ടെഷുവൃദ്ധംശ്ലെഷ്മമെദശൊണിതം।
സ്ഥൂലമാവരണംകൃത്വാവായൊസ്സഞ്ചാരവൎത്മനി॥
൩- നിരുദ്ധഗതിനാതെനകുപിതെനബലീയസാ।
നൃണാമാനമതശ്ചാതസ്ഥലാൽപ്രാപ്യാതഃ ഷ്ട്യതാം
൪- പ്രായശഃകുഷ്ഠസംകാശംവികാരംവിദധാതിയഃ।
രക്തസ്തംഭസ്സവിജ്ഞെയൊരക്തസ്തംഭസമുത്ഭവഃ॥

൮- വാതശോണിതമിത്യാഹുരാഢ്യവാതഞ്ചകേചന।
അന്യേ വാതബലാസാഖ്യം ഖുഡമിത്യപരേ വിദുഃ॥

വാതാദിദോഷങ്ങളെ കോപിപ്പിക്കുന്നവയായും രക്തത്തിന്ന വൎദ്ധനയെയും ദുഷ്ടതയെയുമുണ്ടാക്കുന്നവയായുമിരിക്കുന്ന ആഹാരവിഹാരങ്ങളെ പിന്നെയും പിന്നെയും സേവിക്കനിമിത്തമായി രക്താശയമാത്രത്തിങ്കലെ വാതാദികൾ വികൃതിയെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നസമയം വൎദ്ധിച്ച ദുഷ്ടമായിരിക്കുന്നരക്തം അതാതിങ്കൽ സ്തംഭിച്ചുനിന്ന ധാതുസഞ്ചാരിയായ വായുവിന്റെ മാൎഗ്ഗത്തിന്ന തടവായിതീൎന്ന ഗതിഭംഗംനിമിത്തമായി കോപിച്ചിരിക്കുന്ന ആ വായുവിനാൽ ബലാധിക്യം ഹേതുവായിട്ട ഉന്തപ്പെടുന്നതായ: അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടുമലച്ച ഏററവും ദുഷ്ടമായിമിക്കതും കഷ്ടത്തോടുസദൃശമായ യാതൊരു രോഗത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നുവൊ അത രക്തസ്തംഭസമുൽഭവമാകയാൽ രക്തസ്തംഭമെന്നപേരൊടുകൂടിയതാകുന്നു എന്നറിക- അതിനെ ചിലര വാതശോണിതമെന്നും വേറെ ചിലര ആഢ്യവാതമെന്നും അന്യന്മാർ വാതബലാസമെന്നും അപരന്മാർ ഖുഡമെന്നും വ്യവഹരിക്കുന്നു.

൯- തസ്യോൽപത്തിസ്ഥാനമസ്യശശ്വൽസാകല്യഗാംഗതാ।
അംഗസന്ധിഷ്വനിസ്ഥാദഭേദഗൌരവസുപ്തയഃ॥

൰- കണ്ഡൂതിശ്ചേതികാത്യസ്യ പ്രാക്‌രൂപമുദീരിതം।
അസ്ഥിജോപായനന്തസ്യ രൂപംലംബാലംബനാൽ॥

എല്ലാസമയവും ശരീരത്തിന്ന തളൎച്ച സന്ധികൾക്കുഅയവ സന്ധികളിൽ കുത്തുന്നതുപോലെതൊന്നുക പൊളിയുന്നു എന്നതൊന്നുക സന്ധികൾക്ക കനംതൊന്നുക തരിപ്പ ചൊറിച്ചിൽ ഇവയൊക്കെ അതിന്റെ പൂൎവ്വരൂപമാകുന്നു- വായുവിനാൽ ഉന്തിനീക്കപ്പെട്ട രക്തം അവിടവിടെതങ്ങി തൂങ്ങിവരുന്നതാകയാൽ ചോര തൂങ്ങി നില്ക്കു എന്നത ലക്ഷണവുമാകുന്നു.

൰൧- ത്വങ്മാംസമാത്രമാശ്രിത്യപൂൎവ്വംസഉപജായതേ।
കാലേനയാതിഗാംഭീൎയ്യമാഖുവിഷമിവാഖിലാൻ॥

൰൨- ധാതൂനഭിഭവൻസാദ്ധ്യഏകദോഷ:നവോഗദ:॥
യാപ്യോദ്വിദോഷജസ്ത്യക്തവ്യസ്ത്രിദോഷസന്നിപാതജ:॥

മേല്പറഞ്ഞ രോഗം ത്വങ്മാംസമാത്രത്തെ ആശ്രയിച്ച ആദിയിലുണ്ടാകുന്നു- പിന്നെ എലിവിഷംപോലെ സകല ധാതുക്കളിലും വ്യാപിച്ച ഗാംഭീൎയ്യമായി പരിണമിക്കുന്നു- ആയത ഒരു ദോഷത്തിന്റെകോപംനിമിത്തമായിട്ടുതന്നെ ഉണ്ടായതായാൽ സാദ്ധ്യംതന്നെ- നൂതനമായിരിക്കയുംവേണം- രണ്ടു ദോഷ

ങ്ങളാലുണ്ടാക്കപ്പെട്ടത യാപ്യമാകുന്നു- സന്നിപാതൊൽഭവമാ യാൽ അസാദ്ധ്യമാകുന്നു.

൧൦- പൂതിപൂയനിഭിമിശ്രാസൃക്‌സ്രാവീസർവ്വശ്ചതദ്വിധഃ।
അത്യന്തസ്തബ്ധരക്താശ്ച വിജ്ഞേയോമണ്ഡ്വാകൃതിസഃ।

ദുൎഗ്ഗന്ധത്തോടുകൂടിയ ചലത്തോടു സമ്മിശ്രമായ ചോരപി ണ്ണാറും പിണ്ണാറും ഒഴുകി കൊണ്ടായതും അധികമായി ഉറച്ച രക്തത്തോടുകൂടിയതും മാംസത്തെ നുറുക്കികളഞ്ഞ അണ്ഡാകൃ തിയെ തോന്നിപ്പിക്കുന്നതും സന്നിപാതൊൽഭവമെന്ന പൊ ലെ അസാദ്ധ്യംതന്നെ എന്ന താൽപൎയ്യം.

രക്താൎശശ്ചികിത്സാ

(ചതുൎവ്വൎഗ്ഗ കഷായം)

൧൧- അമൃതാഭീരുയഷ്ട്യാഹ്വധാത്രീതാൎക്ഷ്യപ്രസാധിതഃ।
സൎപ്പിൎയോയംചതുൎവ്വൎഗ്ഗഃകഷായോരക്താൎശസാംനാശനഃ॥

ചിററമൃത ശതാവരിക്കിഴങ്ങ ഇരട്ടിമധുരം നെല്ലിത്തൊ ലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച നെയ്യമെമ്പ്പൊടിചെൎത്ത സെ വിപ്പിക്ക- രക്താൎശസ്സംശമിക്കും.

(ഷഡംഗ കഷായം)

൧൨- ബലെക്ഷുരകധാത്രീതാൎക്ഷ്യാമൃതെക്ഷുവരീശൃതഃ।
സയഷ്ട്യാഹ്വയമൃണ്ണോവാഷഡംഗൊസ്രാസ്രഹിതഃപരം॥

കുറുന്തോട്ടിവെര വയൽച്ചുള്ളിവെര നെല്ലിത്തൊ ലി ചിററമൃത കരിമ്പ ശതാവരിക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ട ക ഷായംവച്ച ഇരട്ടിമധുരം മെമ്പ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- ര ക്താൎശസ്സംശമിക്കും.

(അഭീരുതിക്താദി കഷായം)

൧൩- അഭീരുതിക്താധാത്രീതാൎക്ഷ്യാമൃതാബ്ദഫലത്രയൈഃ।
സപടോലൈശ്ശൃതഃകഷായസ്സൎപ്പിൎതശാസ്യനാശനഃ॥

ശതാവരിക്കിഴങ്ങ പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി നെ ല്ലിത്തൊലി ചിററമൃത മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ത്രിഫല പടൊലം ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച നെയ്യ മെമ്പ്പൊടിചെൎത്ത സെവി പ്പിക്ക- രക്താൎശസ്സംശമിക്കും.

(വയറിളക്കുവാൻ)

൭൪- ക്ഷീരേരണ്ഡജംതൈലംദോഷോദ്രേകേതുപായ
യെൽ। വിരേകാൎത്ഥംഘൃതാഢ്യംവാകഷായമഭയാശ്രിതം॥
ദോഷകോപം അധികമായിട്ടുണ്ടെന്ന കാണ്കിൽ ആവണ
ക്കെണ്ണ പശുവിൻപാലിൽ ചെൎത്ത കൊടുത്ത വിരേചിപ്പിക്ക-
കടുക്ക കഷായംവച്ച നെയ്യ മെഴുപ്പാടിചെൎത്തിട്ടും സെവിപ്പി
ക്കാം

൭൫- അമൃതാഭീരുകന്ദാഭ്യാംശൃതെപയസിയോജിതം।
തൈലമെരണ്ഡജംപീതംരക്താസ്രംഭാൽപ്രമൎദ്ദ്യതെ॥
ചിററമൃത ശതാവരിക്കിഴങ്ങ ഇവയിട്ട കുറുക്കിയ പാലിൽ
ആവണക്കെണ്ണചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക രക്താസ്രംഭം ശമിക്കും.

(പനിയൊടുകൂടിയ രക്താസ്രംഭത്തിന്ന)

൭൬- അമൃതാതോയദോശീരപപ്പടോദകചന്ദനൈഃ।
വാട്യാലകവരീകന്ദശാരിബാഭിശ്ചസാധിതഃ॥

(അമൃതാതോയദാദി കഷായം)

൭൭- കഷായസ്സിതാജ്യാസ്യസജ്വരസ്യാസ്രനാശനഃ।
ഘൃതമാക്ഷികയുക്തോവാഘൃതസിന്ധൂത്ഥസംയുതഃ॥
ചിററമൃത മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ രാമച്ചം പൎപ്പടം ഇരുവെ
ലി ചന്ദനം കുറുന്തോട്ടിവെര ശതാവരിക്കിഴങ്ങ നന്നാറിക്കി
ഴങ്ങ ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാര നെയ്യ ഇവയൊ
നെയ്യ തെൻ ഇവയൊ നെയ്യ ഇന്തുപ്പ ഇവയൊ മെഴുപ്പാടി
ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക പനിയൊടുകൂടിയ രക്താസ്രംഭം താമസം
കൂടാതെ ശമിക്കും.

(അമൃതോത്തര കഷായം)

൭൮- അമൃതായാഃഷഡ്ഭാഗാഃ ദ്വിശ്ചതുൎഭിശ്ചബലാദളൈഃ।
ഭാഗാഭ്യാംലോഭ്യാംസംസിദ്ധോവാഥാസ്യചമിശ്രിതഃ।
൭൯- സിതാജീരകചൂൎണ്ണാഭ്യാംസക്ഷീരസ്സിതയാപിവാ।
ഘൃതജീരകയുക്തോവാസാംഗമൎദ്ദെത്രശസ്യതെ॥
ചിററമൃതിന്റെ ഭാഗം ആറ കുറുന്തോട്ടിവെരിന്റെ ഭാഗം
നാല ദെവതാരത്തിന്റെ ഭാഗം രണ്ട ഇങ്ങിനെചെൎത്ത കഷാ
യംവച്ച പഞ്ചസാര ജീരകം ഇവ മെഴുപ്പാടിചെൎത്ത സെവി
പ്പിക്ക- പശുവിൻപാലുകൂടെചെൎത്ത വെച്ച കുറുക്കി പഞ്ചസാ
രമാത്രം മെഴുപ്പാടിചെൎത്തിട്ടും പശുവിൻപാലുകൂടാതെ തന്നെ
വെച്ച കുറുക്കി നെയ്യ ജീരകവും മെഴുപ്പാടി ചെൎത്തിട്ടും സെ
വിപ്പിക്കാം ദെഹങ്ങിനൊവലൊടുകൂടിയ രക്താസ്രംഭംശമിക്കും.

(അമൃതാബലാദി കഷായം)

൨൦. അമൃതാബലയൊരംശത്രയാഭ്യാംദാരുരാസ്നയൊഃ । കൊ
രണ്ഡൈരണ്ഡയോശ്ചാപിതത്തുല്യേനാംശകെനച ॥
൨൧. സക്ഷീരസ്സാധിതഃകഫാഥസ്സസീതൊവാത്രശസ്യതെ ।
ക്ഷീരംവിനാചാസംസിദ്ധൊജീരകാജ്യയുതൊവിവാ॥

ചിററമൃത, കുറുന്തോട്ടിവേര ഇവ മുമ്മൂന്ന ഭാഗം ദേവതാരം, അരത്ത, കരിങ്കുറിഞ്ഞിവേര, അവണക്കിൻവേര ഇവ ഒന്നരശ്ശഭാഗം ഇങ്ങിനെചേൎത്ത പാലും ചേൎത്ത കഷായംവെച്ച കുറുക്കി പഞ്ചസാര മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക പാലുചേൎക്കാതെവെച്ച കുറുക്കി ജീരകവും നെയ്യും മേപ്പൊടിചേൎത്തിട്ടുംസെവിപ്പിക്കാം ഫലം മേൽപ്രകാരംതന്നെ.

(നീരോടുകൂടിയ രക്തസ്തംഭത്തിന്ന രാസ്നാദികഷായം)

൨൨. രാസ്നൈരണ്ഡബലായാശകോരണ്ഡസുരദാരുഭിഃ ।
ചോരകാഭീരുമുസ്താഭിഃവ്വാശെക്ഷുരകനാഗരൈഃ ।
൨൩. അമൃതാതിവിഷാഭ്യാഞ്ചനിൎയ്യൂഹസ്സംപ്രസാധിതഃ। മിശ്രിതൊഘൃതതൈലാഭ്യാംപീതഃപ്രശമയെൽപ്രഗെ ॥
൨൪. വായുംസശൂലംജംഘൊരുപൃഷ്ഠപാൎശ്വഹനൂൽഗതം ।
ശോഫഞ്ചരക്തസംഭൂതംക്ഷിപ്രമേവനസംശയഃ ॥

അരത്ത, അവണക്കിൻവേര, കുറുന്തോട്ടിവേര, കൊടിത്തൂവ്വവേര. കരിങ്കുറിഞ്ഞിവേര, ദേവതാരം, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ,ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ആടലോടകത്തിൻവേര, വയൽച്ചുള്ളിവേര, ചുക്ക, ചിററമൃത,അതിവിടയം ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച നെയ്യ, എണ്ണ ഇവ മേപ്പൊടിചേൎത്ത രാവിലെ സേവിപ്പിക്ക. വാതം, വിലക്കം. രക്തസ്തംഭം നിമിത്തമായി മുട്ടിന്നുതാഴെ തുടകൾ പുറം, ഇരുഭാഗങ്ങൾ, ഹനു, ഒരം പ്രദേശങ്ങളിലുണ്ടാകുന്ന നീര ഇവ താമസംകൂടാതെ ശമിക്കും നിശ്ചയം.

(അമൃതാ തൈലം.)

൨൫. അമൃതാരസമാദായദ്രോണമത്രാൎദ്ധകാൎഷികൈഃ ।
കദളീപകഫയഷ്ട്യാഹ്വകുഷ്ഠാബ്ദനതചന്ദനൈഃ ॥
ശാരിബാപത്മകിഞ്ജല്ക്കവാജിഗന്ധാഫലത്രയൈഃ ।
൨൬. ഏലാമൃണാളമഞ്ജിഷ്ഠാമുസലീകന്ദചോരകൈഃ ।
മാംസീശൈലെയദാൎവ്വീത്വങ്നാഗകെസരവാരിഭിഃ॥

൮൭. ക്ഷീരിദ്രുമകുളൊശീരമധൂകൊൽപലഗൈരികൈഃ ,
കടുകാഞ്ജനയുക്തൈശ്ചകല്ക്കിതൈഃകേരസംഭവഃ॥

൮൮. സ്നേഹഃപ്രസ്ഥാസ്തിലോത്ഥോവാചാചിതഃ പരമൌഷധം । തസ്യാഭ്യംഗെചസെകെചപാനാദൌചയഥോചിതം ॥

൮൯. പ്രയുക്തമമൃതാതൈലംനാന്മെദംനാതിവത്തതെ ।
രക്തസ്തംഭോൽഭവഃകശ്ചിദ്വികാരൊപ്യതിദാരുണഃ ॥

ചിററമൃതിൻനീരപതിനാറിടങ്ങഴി ഉണ്ടാക്കിഅതിൽ കദളിപ്പഴം, എരട്ടിമധുരം, കൊട്ടം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, തകരം, ചന്ദനം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, താമരയല്ലി, അമുക്കുരം, ത്രിഫല, ഏലത്തരി, താമരവളയം, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, നെലപ്പനക്കിഴങ്ങ, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, മാഞ്ചി, കന്മതം, മരമഞ്ഞത്തൊലി,നാകപ്പൂവ്വ, ഇരുവേലി നാല്പാമരത്തിൻമൊട്ട, രാമച്ചം, ഇരുപ്പക്കാതല, ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങ, കാവിമണ്ണ, കടുകരോഹണി, അഞ്ജനക്കല്ല ഇവ ഒന്നരക്ഴെകഴഞ്ച അരച്ചകലക്കി നാനാഴി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊചേത്ത കാച്ചിയരിച്ചതേപ്പിക്കയൊധാരയിടുകയൊ സേവിപ്പിക്കമുതലായതൊ ചെയ്താൽ കൊടുതായ രക്തസ്തംഭവും ശമിക്കും.

(ചന്ദനാമലകാദി തൈലം.)

൯൦. ചന്ദനാമലകോശീരമധുകൈരമൃതാസമൈ । സിദ്ധെകഷായെമഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വചന്ദനൈഃ ॥

൯൧. സൊശീരസലിലൈഃപകച്ഛ്നേഹഃകെരഫലോൽഭവഃ ॥
തിലജൊവാനിഹന്ത്യാശുരക്തസ്തംഭാൻസുദാരുണാൻ ।

ചന്ദനം, നെല്ലിക്ക, രാമച്ചം, ഇരട്ടിമധുരം ഇവസമം ഒക്കക്കൂടിയെടത്തോളം, ചിററമൃത ഇങ്ങിനെ തൂക്കിച്ചേത്ത കഷായംവച്ച മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, കൊട്ടം. ഇരട്ടിമധുരം, ചന്ദനം, രാമച്ചം, ഇരുവേലി ഇവ അരച്ചകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊചേത്ത അതിനോടുസമം പാലും ചേത്തകാച്ചിയരിച്ചതേപ്പിക്ക. കൊടുതായ രക്തസ്തംഭം ശമിക്കും.

(മുസ്താമൃതാദി തൈലം)

൯൨. മുസ്താമൃതാബലാഭീരുരചിതെപാദശേഷിതെ ।
നിഷ്ക്വാഥെചന്ദനോശീരശാരിബാഫ്ലനയഷ്ടിഭിഃ ॥

൯൩. കുഷ്ഠലോധ്രബലാഭിശ്ചകല്ക്കിതാഭിഃപയസ്സമഃ ।
വിപക്വൊനാളികേരസ്യസ്നേഹസ്തിലജഏവവാ ॥

൩൮. അഭ്യംഗസെകപാനാദികൎമ്മണാവിനിയച്ഛതി ।
രക്തദോഷഭവാൻസൎവ്വാൻവികാരാന്ദ്രാഗസംശയാ॥

മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചിററമൃത കുറുന്തോട്ടിവേര, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച നാലിലൊന്ന ശേഷിച്ചാൽ പിഴിഞ്ഞരിച്ച ചന്ദനം,രാമച്ചം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഇരട്ടിമധുരം,കൊട്ടം, പാച്ചൊററിത്തൊലി, കുറുന്തോട്ടിവേര, ഇവഅരച്ചകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊഎണ്ണയൊ ചെൎത്ത അതിനൊടുസമം പാലും ചേൎത്തകാച്ചി അരിച്ച തേപ്പിക്കമുതലായത ചെയ്യിക്ക രക്തഃദാഷംനിമിത്തമായി ഉണ്ടാകുന്ന വ്യാധികൾ ഒക്ക ശമിക്കും.

(പിണ്ഡതൈലം)

൩൯. ശാരിബാസൎജ്ജമഞ്ജിഷ്ഠാമധൂച്ഛിഷ്ടൈൎവ്വിപാചിതഃ ।
ശുദ്ധൊദകെബലാകഷായെകാഞ്ചികെവാശൃതെജലെ॥

൩൩. ശാരിബാമൃതവല്ലീഭ്യാംസ്നേഹഃകേരഫലോൽഭവഃ ।
തിലജൊവാഹിതൊഭ്യംഗെമൂൎദ്ധ്നോന്യത്രയച്ഛതി ॥

൩൰. തദെതൽപിണ്ഡതൈലന്തുരക്തസ്തംഭാവതാരിതാൻ ।
വികാരാൻപൎവ്വശോഫാൎത്തിദാഹാദീനഖിലാനപി ॥

നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ചെഞ്ചല്യം മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി,വെളുത്തമെഴ ഇവ കല്ക്കമാക്കി ചേൎത്ത പച്ചവെള്ളത്തിലൊ കുറുന്തൊട്ടിക്കഷായത്തിലൊ കാടിയിലൊ നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ചിററമൃത ഇവററിൻ കഷായത്തിലൊ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ തലഒഴിയെ ശേഷം ഉള്ളേടത്ത തെപ്പിക്കക രക്തസ്തംഭംനിമിത്തമായിട്ടുണ്ടായ സന്ധിശോഫം മുതലായ സകലവ്യാധികളും ശമിക്കും.

(കാരസ്കരഘൃതം.)

൩൨. കാരസ്കരഫലാസ്ഥീനികല്ക്കീകൃത്യവിപാചിതം ।
ക്ഷീരെണസൎപ്പിസ്തംഹന്തിലേപനാദശനാദപി ।।

കാഞ്ഞിരത്തിൻകുരു മൊരിയുംമുളയും കളഞ്ഞ പാലിൽഅരച്ചകലക്കി നെയ്യചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടുകയൊസേവിപ്പിക്കയൊ ചെയ്ക. രക്തസ്തംഭം ശമിക്കും.

൩൩. ശതാവരീരസെതൈസ്തുകല്ക്കിതൈഃപയസാസമം ।
വിപകംസൎപ്പിരഭ്യംഗപാനാഭ്യാംതദ്വികാരജിൽ ।।

ശതാവരിക്കിഴങ്ങിൻെറ നീരിൽ കാഞ്ഞിരത്തിൻകുരു മേൽപ്രകാരം അരച്ചകലക്കിനെയ്യചേൎത്ത അതിനൊടുസമംപാലും

ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടുകയും സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക. രക്തസ്തംഭം ശമിക്കും.

൪൦. സാമാന്യേനചികിത്സൈഷാരക്തസ്തംഭസ്യദൎശിതാ।
സംക്ഷിപ്യൈവംപ്രപഞ്ചസ്തുബോദ്ധ്യഃപ്രാചീനതന്ത്രതഃ॥

രക്തസ്തംഭസാമാന്യചികിത്സ സംക്ഷെപിച്ച ഇങ്ങിനെ കാണിക്കപ്പെട്ടു. പൂൎവ്വന്മാരുണ്ടാക്കിയ നിബന്ധനങ്ങളിൽനിന്ന തന്നെ വിസ്തരത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വെണം.

രക്താനവസ്ഥാ സാമാന്യ നിദാനം.

൪൧. രക്താശയഗതൊവായുഃകുപിതൊരക്തമാക്ഷിപൻ।
ഇതസ്തതൊനയന്നംഗെതാംസ്താൻവ്യാധീൻസമാവഹെൽ॥

൪൨. രക്താനവസ്ഥാജന്യാംസ്താനാഹുഃകാരണകാൎയ്യയൊഃ।
ഐക്യാദ്രക്താനവസ്ഥിതിതെചാഷ്ടാദശധാസ്മൃതാഃ॥

രക്താശയത്തിങ്കലെ വായുകോപിച്ചരക്തത്തെ അങ്ങുമിങ്ങും തള്ളി ഒരെടത്തും സ്ഥിതിനിയമംകൂടാതെ സഞ്ചരിപ്പിച്ചഅതിനെയും നിമിത്തമാക്കിതീൎത്ത അനെകാകാരങ്ങളായ രൊഗങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കും. അതുകൾക്ക രക്താനവസ്ഥഎന്ന പേരാകുന്നു. പതിനെട്ടുവിധത്തിൽ അതുകളെ ഇതിന്നുതാഴെ വിവരിച്ചുകാണിപ്പാൻ പോകുന്നു. മലയാളികൾ അതുകളെത്തന്നെ രക്താനവസ്ഥാഎന്ന പദത്തിന്റെ അവയവാൎത്ഥത്തെ പിടിച്ച കുറയക്കാലം ചോരവാപ്പ് എന്ന വ്യവഹരിച്ചു. പിന്നെ ആ വാക്കിൽനിന്ന ചോര എന്നതിനെ തള്ളി വാപ്പെന്നുതന്നെ വ്യവഹരിച്ചുവരുന്നു.

൪൩. വാതാസ്രഭെദാസ്തെസൎവ്വെഹാരീതെനനിരൂപിതാഃ।
ബാലാനാമെവദൃശ്യന്തഇതീന്ദുഃപൃഥഗഭ്യധാൽ॥

ഹാരീതാചാൎയ്യൻ അതുകളെ വാതശോണിതത്തിൽ തന്നെ ചെരുന്നവയാകുന്നു എന്നവിചാരിച്ച വേറെ പറയാതെ ഇരുന്നു. ഇന്ദു എന്ന ആചാൎയ്യൻ അതുകൾ ബാലന്മാൎക്കുതന്നെ ഉണ്ടായികാണ്കെനിമിത്തമായിട്ട അതുകളെ വേറെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

൪൪. ബാഹ്യാന്തരുഭയസ്ഥിത്യാതിസ്രഃകെവലവാതജാഃ।
പിത്താനിലഭവാസ്തിസ്രഃകഫാനിലഭവാസ്തഥാ।

൪൫. നിജാശ്ചാഗന്തവസ്താസ്സ്യുരിത്യഷ്ടാദശധാഹിതാഃ।
താസാമഷ്ടംദശാനാംതുവക്ഷ്യെനാമാന്യനന്തരം।

പതിനെട്ടു വിധത്തിൽ രക്താനവസ്ഥ സംഭവിക്കുന്നതിന്റെ വിവരം, കേവലവാതംനിമിത്തമായി രക്തക്ഷോഭത്തെ ആശ്രയിച്ചുണ്ടാകുന്നത ബാഹ്യമായിട്ടും ആന്തരമായിട്ടും ഉഭയാശ്രയമായിട്ടും വരുന്നതാകയാൽ മൂന്നുപ്രകാരമാകുന്നു. മെൽപ്രകാരം വായുവിന്ന കഫപിത്തങ്ങളിൽ വെച്ച ഒന്നിന്റെ സംസൎഗ്ഗമുണ്ടായാലും സംഭവിക്കുന്നതാകയാൽ പിത്തസംസൎഗ്ഗത്തിങ്കലും കഫസംസൎഗ്ഗത്തിങ്കലും മൂമ്മൂന്നായി സംഭവിക്കും. എന്നാലാകെ ഒമ്പത. അതുകൾ നിജങ്ങളായും ആഗന്തുക്കളായും വരാമെന്നിരിക്കയാൽ ആകെ പതിനെട്ടുപ്രകാരേണ കാണപ്പെടുകകൊണ്ട പതിനെട്ടുണ്ട എന്ന പ്രസിദ്ധമായിരിക്കുന്നു. പതിനെട്ടിന്റെയും പേര ഇതിന്നുതാഴെ കാണിക്കുന്നു.

൪൭. രസൊൽക്ലിഷ്ടഃപലൊൽക്ലിഷ്ടൊദണ്ഡൊൽക്ലിഷ്ടശ്ചവായുനാ। കെവലെനസമൽഭൃതാസ്തിസ്രസ്താഃകഥിതാഃക്രമാൽ॥

കേവലവാതംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന രക്താനവസ്ഥകൾ രസൊൽക്ലിഷ്ടം, പലോൽക്ലിഷ്ടം, ദണ്ഡൊൽക്ലിഷ്ടം ഇങ്ങിനെ മൂന്നാകുന്നു. അതിൽവെച്ച രസൊൽക്ലിഷ്ടം ബാഹ്യമാകുന്നു. പലോൽക്ലിഷ്ടം ആന്തരമാകുന്ന. ദണ്ഡൊൽക്ലിഷ്ടം ഉഭയാശ്രയമാകുന്നു. ഇതുകൾക്ക ക്രമേണ മലയാളികൾ നീർവാപ്പന്നെന്നും മാംസവാപ്പന്നെന്നും ഈരടിവാപ്പന്നെന്നും പേർ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു.

൪൮. സൈകതൊദദ്ദ്രുരശ്ചാപിഘൊടകശ്ചസപിത്തകാൽ। സംഭൃതാമരുതസ്തിസ്രഃക്രമെണകഥിതാസ്തഥാ॥

പിത്തത്തോടുകൂടിയ വായുനിമിത്തമായിട്ടുണ്ടാകുന്ന രക്താനവസ്ഥകൾ സൈകതം ദദ്ദ്രുരം ഘോടകം ഇങ്ങിനെ മൂന്നാകുന്നു. അതുകളിൽ വെച്ച സൈകതം ബാഹ്യവും ദദ്ദ്രുരം ആന്തരവും ഘോടകം ഉഭയാശ്രയവുമാകുന്നു. സൈകതത്തെ മണൽവാപ്പന്നെന്നും ദദ്ദ്രുരത്തെ തവളവാപ്പന്നെന്നും ഘോടകത്തെ കുതിരവാപ്പന്നെന്നും മലയാളികൾ പറയുന്നു.

൪൯. ഗണ്ഡകശ്ശൃംഗകശ്ചാപിമല്ലകശ്ചകഫാന്വിതാൽ। സംഭൃതാമരുതസ്തിസ്രഃകഥിതാസ്തായഥാക്രമം॥

കഫത്തോടുകൂടിയ വായു നിമിത്തമായിട്ട ഉണ്ടാകുന്ന രക്താനവസ്ഥകൾ ഗണ്ഡകം, ശൃംഗകം, മല്ലകം ഇങ്ങിനെ മൂന്നാകുന്നു. അതുകളിൽവെച്ച ഗണ്ഡകം ബാഹ്യവും ശൃംഗകം ആന്തരവും മല്ലകം ഉഭയാശ്രയവുമാകുന്നു. ഗണ്ഡകത്തെ മുഴവാപ്പന്നെന്നും ശൃംഗകത്തെ ഇരുമുടി വാപ്പന്നെന്നും മല്ലകത്തെ ആ

നവാപ്പനെന്നും മലയാളികൾ പറയുന്നു. ഇവതന്നെ ആഗന്തുക്കളായി വരുമ്പോൾ വേറെ ചില നാമധേയങ്ങളെക്കൊണ്ട പറകപ്പെടുന്നു. അതിനെ ഇതിന്നുതാഴെ വിവരിക്കുന്നു.

൮൮. പുരൊവാതതുഷാരാബ്ധിസമീരണവിഘട്ടനാൽ ।
ഗൃധ്രച്ഛായാവഗാഹാച്ചകൃകലാസസ്യദൎശനാൽ ॥

൮൯. ശ്രവണാൽഖരനാദസ്യസ്പൎശാൽസാലപലാശയൊഃ ।
ജാതാസ്താഏവകഥ്യന്തെനാമഭെദൈഃപൃഥഗ്വിധാഃ ॥

വൎഷാരംഭത്തിങ്കലെ കിഴക്കൻകാററ, മഞ്ഞിന്മേൽ തട്ടിവരുന്ന കാററ, കടൽകാററ ഇവ ബാലന്മാരുടെ ദേഹത്തിൽ തട്ടിയാലും കഴുവെന്ന പക്ഷിയുടെ നിഴലിൽ പ്രവേശിച്ചാലും ഓന്ത വളരെക്കാലം കുട്ടികളെ നോക്കിയാലും കഴുതയുടെ ശബ്ദത്തെ കുട്ടികൾ കേട്ടാലും പയൻ, പ്ലാശ ഈ രണ്ടു വൃക്ഷങ്ങളെ കുട്ടികൾ തൊട്ടാലും അവരിൽ ചിലക്ക ചേരിൻ പകപോലെ മേൽപറഞ്ഞ വ്യാധികൾ ഉണ്ടായിക്കാണപ്പെടുന്നു. അതുകൾക്ക ലക്ഷണഭേദവും ചികിത്സാഭേദവുമുണ്ടാകയാൽ വെറെ തന്നെ ചില പേരുകൾകൊണ്ട അതുകളെ പറയുന്നു.

൯൦. ആൎദ്രകഃക്ഷോദകശ്ചാപിലാജകശ്ചയഥാക്രമം ।
ആഗന്തുഷ്വനിലൊൽഭൂതാസ്തിസ്രസ്താസ്സംപ്രകീൎത്തിതാഃ ॥

ആഗന്തുക്കളായ രക്താനവസ്ഥകളിൽ വെച്ച കേവലവാതം കൊണ്ടുണ്ടാവുന്നതുകളെ ആൎദ്രകമെന്നും ക്ഷോദകമെന്നും ലാജകമെന്നും പറയുന്നു. അതുകളിൽവെച്ച ആൎദ്രകം ബാഹ്യവും ക്ഷോദകം ആന്തരവും ലാജകം ഉഭയാശ്രയവുമാകുന്നു. ആൎദ്രകത്തെ നനവാപ്പനെന്നും ക്ഷോദകത്തെ പൊടിവാപ്പനെന്നും ലോജകത്തെ മലർവാൎപ്പനെന്നും മലയാളികൾ പറയുന്നു.

൯൧. മരുതാപിത്തയുക്തെനജനിതാസ്താഅപിക്രമാൽ ।
ജ്ഞെയാശ്ചടകസൂചീമുഖാംഗാരകസമാഹ്വയാഃ ॥

പിത്തത്തോടുകൂടിയ വായുവിനാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്ന മെൽപ്രകാരമുള്ള രക്താനവസ്ഥകൾ ചടകം, സൂചീമുഖം, അംഗാരകം ഇങ്ങിനെ മൂന്നാകുന്നു. അതുകളിൽവച്ച ചടകം ബാഹ്യവും സൂചീമുഖം ആന്തരവും അംഗാരകം ഉഭയാശ്രയവുമാകുന്നു. ചടകത്തെ കരിലടിവാൎപ്പനെന്നും സൂചീമുഖത്തെ സൂചിവാൎപ്പനെന്നും അംഗാരകത്തെ എരിവാൎപ്പനെന്നും മലയാളികൾ പറയുന്നു.

൭൮. മരുതാകഫയുക്തേനജനിതാസ്ഥാഅപിക്രമാൽ।
ഗ്രാവകോമത്സ്യകോഗോള ഇതിജ്ഞേയാസ്സ്വനാമഭിഃ

കഫത്തോടുകൂടിയ വായുവിനാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്ന മേൽപ്രകാരമുള്ളരക്താനവസ്ഥകൾ ഗ്രാവകം, മത്സ്യകം, ഗോളം ഇങ്ങനെമൂന്നാകുന്നു. അതിൽവെച്ച ഗ്രാവകം ബാഹ്യവും മത്സ്യകം ആന്തരവും ഗോളം ഉഭയാശ്രയവുമാകുന്നു. ഗ്രാവകത്തെ ചരൽവാപ്പനെന്നുംമത്സ്യകത്തെ മീനടിവാപ്പാനെന്നുംഗോളത്തെ പൊളവാപ്പനെന്നും മലയാളികൾ പറയുന്നു.

നീർവാപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൭൯. രക്താശയഗതോവായുഃകുപിതോരക്തമാക്ഷിപൻ।
നീതപാരസാശയംതത്ര ഭിന്ദൻസഞ്ചാര്യതൽബലാൽ॥
൮൦. മണ്ഡലൈമ്മരിചാകാരൈസ്സംയുക്തംശോഫമാവഹേൽ। രസൊൽക്ലിഷ്ടംതുതംവിദ്യാദ്യസ്മാദ്ഗൽക്ലിശ്യതേരസഃ॥
൮൧. അസൃജാസപാശയാമശ്ചോഫോസ്മിന്നവ്യവസ്ഥിതഃ॥
ക്ഷയവൃദ്ധ്യോമ്മുഹുർയ്യോഗാദവനാമക്ഷമോപിച॥

രക്താശയത്തിങ്കലെ വായു കോപിച്ചരക്തത്തെ പുറത്തേക്കതള്ളിനീക്കി രസാശയത്തെ പ്രാപിപ്പിച്ച രക്തത്തെ ചെറുതായ ശകലങ്ങളാക്കി അവിടെ വ്യാപിപ്പിച്ച മുളകുമണിപ്രമാണങ്ങളായി ചുവന്ന നിറത്തിലുള്ള മണ്ഡലങ്ങളോടുകൂടിയ നീരിനെ ഉണ്ടാക്കുന്നു. അതിനെ രസൊൽ ക്ലിഷ്ടമെന്നറിക. ചോരവന്ന തന്റെസ്ഥാനത്തെആക്രമിക്കനിമിത്തമായിട്ടരസധാതുവിന വലുതായക്ലേശത്തെ മേൽപറഞ്ഞ വ്യാധിജനിപ്പിക്കുന്നതാകയാൽ അതിനെ രസൊൽക്ലിഷ്ടമെന്ന പറയുന്നു. അതിങ്കലെ നീരിന്ന കൂടക്കൂടെക്ഷയവും വദ്ധനയും വിരൽകൊണ്ടമത്താൽ താഴ്ചയുമുണ്ടായിരിക്കും. ഇതിനെ മലയാളികൾ നീർവാർപ്പനെന്ന പറയുമെന്ന മുമ്പെതന്നെപറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

നീർവാപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതെപ്പാൻ)

൮൨. വൈരിമൂലത്വചഃപിഷ്ടപാതക്രൈണപരിലേപനം।
രസൊൽക്ലിഷ്ടംനിഹന്ത്യാശുഘമ്മജാലമിവാനിലഃ॥

ഏകനായകത്തിൻവേരുമ്മൽതൊലിമോരിൽ അരച്ചുതെക്കുക നീർവാർപ്പൻ ശമിക്കും.

൫൬. തുളസീപല്ലവൊത്ഥതെരസെപാരന്തികാത്വചഃ।
മൃഗശൃംഗഞ്ചസംപിഷ്യലിംപെദ്വാതൽപ്രശാന്തയെ।
തുളസിനീരിൽ തെച്ചിവേരുമ്മൽതൊലി, കലംകൊമ്പ ഇവ അരച്ചു തേക്ക. നീർവാർപ്പൻ ശമിക്കും.
൫൭. രക്താനവസ്ഥാസെപ്തൌദ്വൌലെപൌ സവ്വാസുസമ്മതൌ।ആഗന്തുഭ്യോവിഭിന്നാസുതിലകസ്യത്വചോപിവാ॥
എല്ലാവാപ്പുകൾക്കും മുൻപറഞ്ഞ ലെപനങ്ങൾ ഹിതങ്ങളാകുന്നു. ആഗന്തുക്കൾക്ക അതുകൾ പററുകയുമില്ല. മൈലെള്ളിൻതൊലി മൊരിലരച്ചു പുരട്ടുകയുമാം. ആയത ആഗന്തുക്കൾക്കും പററുന്നതാകുന്നു.

(അഭയാശാരിബാദി കഷായം)

൫൮. അഭയാശാരിബാദ്വന്ദ്വവഷാഭ്രവൈരിമൂലകൈഃ।
ഭൂനിംബനിംബപാരന്തീമൂലൈശ്ചകഥിതംജലം
൫൯. ഗുളസൈന്ധവസംയുക്തംമാക്ഷികാന്വിതമെവവാ।
പ്രാതഃപീതംനിഹന്ത്യാശ്ശുരസൊൽക്ലിഷ്ടംനസംശയഃ
കടുക്ക, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പാവ്വള്ളിക്കിഴങ്ങ, തമിഴാമവെര, ഏകനായകത്തിൻവെര, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിന്മേൽ തൊലി, വെപ്പിൻതൊലി,തെച്ചിവെരിന്മേൽതൊലി, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു ഇന്തുപ്പ ശക്കര, ഇവയൊ തേൻ തന്നെയൊ മെപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക നീർവാർപ്പൻ ശമിക്കും.

(തിലകത്വഗാദികഷായം)

൬൦. തിലകത്വഗ്ബലാദാരുശതാവര്യ്യമൃതാജ്ജുനൈഃ।
ശതാഹ്വാവില്വാമൂലാബ്ദവിജയാശാരിബെക്ഷുരൈഃ॥
൬൧. പുനൎന്നവാഹരിദ്രാത്വഗ്വാശാസഹചരൈരപി॥
സിദ്ധഃകഷായസ്സിന്ധൂത്ഥമധുയുക്ചനിഹന്തിതം॥
മയിലെള്ളിൻതൊലി, കുറുന്തോട്ടിവേര, ദേവതാരം, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ചിററമൃത വീർമരുതിൻതൊലി, ശതകുപ്പ, കൂവളത്തിൻവേര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കടുക്ക, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, വയൽചുള്ളിവേര,തമിഴാമവെര,മരമഞ്ഞത്തൊലി,ആടലോടത്തിൻവേര,കരിംകുറുഞ്ഞിവേര, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു ഇന്തുപ്പ, തെൻ, ഇവ മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. നീർവാർപ്പൻ ശമിക്കും.

൬൨. മൂദ്ധ്തൈലാംഗതൈലെ ചസ്നാനാംഭശ്ചാത്രയോജയെൽ। ത്രിണിവാതവിസർപ്പസ്യകഥിതാനിചികിത്സിതെ॥

തലെക്കുമെലെക്കും വാതവിസപ്പത്തിന്ന പറഞ്ഞ തൈലങ്ങൾ തെച്ചു്ക്ക വാതവിസപ്പത്തിന്നുപറഞ്ഞ വെള്ളമുണ്ടാക്കി അതുകൊണ്ടു കുളിപ്പിക്ക- ഇവചെയ്താൽ നീർവാപ്പുൻശമിക്കും

മാംസവാപ്പിന്റെ ലക്ഷണം

ശ്ലൊ- പലൊൽക്ലിഷ്ടത്വരക്തസ്യനാദാനാദന്തരെവച്ചു।
അസ്പൃഷ്ടാവിന്ദചസ്ഫോക്രൊജ്ജജാരപൎവ്വശിരൊരുജഃ॥
ശ്ലൊ- അംശസ്ഥാംശ്ചാഗ്രസ്യപശ്ചാത്തരക്തമണ്ഡലദൎശനം।
മാംസശൊഷശ്ചകണ്ഡൂതിരഖിലാംഗെഷുസൎവ്വദാ॥

മാംസവാപ്പുകൾ രക്തത്തിന്ന അകത്തുള്ള തള്ളൽ വരുന്നതാകയാൽ രക്തമണ്ഡലങ്ങൾ സ്പഷ്ടങ്ങളാകയില്ല എങ്കിലുംനിഴൽപൊലെ കാണാം പനി സന്ധികളിൽ വെദന തലയിൽകുത്ത മാംസക്ഷയം സൎവ്വാംഗങ്ങളിലും ചൊറി ഇവ ഒക്കെയുമുണ്ടാകും- ഇതിനെചിലർ ചൊറിവാപ്പെന്നും പറയുമെന്നല്ലാതെ ചൊറിവാപ്പുൻ വെറെയായിരിക്കമൊ എന്ന സംശയിക്കെണ്ട.

മാംസവാപ്പിന്റെ ചികിത്സാ

ശാരിബൊന്ദ്രയവാദി കഷായം

ശ്ലൊ- ശാരിബൊന്ദ്രയവാനന്താപുനൎന്നവഫിഭദാരവഃ। ഉ
ൎവ്വീശാക്ഷുരകൈരണ്ഡപൈവരിമൂലൈശ്ചസാധിതം॥
പായയെതർസസിതാക്ഷൌദ്രം നിൎയ്യൂഹം സന്നിയച്ഛതി।
സപ്താരാത്രപ്രയൊഗെണ പലൊൽക്ലിഷ്ടം ന സംശയഃ॥

നന്നാറികിഴങ്ങ കുടകപ്പാലയരി കൊട്ടത്തൂവ്വവെര തമിഴാമവെര ചന്ദനം രക്തചന്ദനം മരമഞ്ഞളതൊലി ഞെരിഞ്ഞില അവണക്കിൻവെര ഏകനായകത്തിൻവെര ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാര തെൻ ഇവ മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- എഴുദിവസം സെവിപ്പിച്ചാൽ മാംസവാപ്പുൻ ശമിക്കും

(അമൃതെക്ഷുരകാദി കഷായം)

ശ്ലൊ- അമൃതെക്ഷുരകാശാതാപല്ലവാരിഷ്ടവല്കലൈഃ।
രാസ്നാപുനൎന്നവാദാൎവ്വീഭൂനിംബകടുകാദ്യുതൈഃ॥
ശ്ലൊ- ശ്യാമാഫലത്രയാനന്താഖരമഞ്ജരികാന്വിതൈഃ। കഷാ
യഃ പ്രസാധിതസ്തുല്പൈയസ്സ്യാൽഗുണാധികഃ।

ചിററമൃത വയൽചുള്ളിവെര അരയാലിൻകുമ്പ വെപ്പിൻതൊലി അരത്ത തമിഴാമവെര മരമഞ്ഞൾതൊലി പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരിന്മെൽതൊലി കടുകരൊഹിണി നാല്പൊല്പകൊന്ന ത്രിഫല കൊടുത്തൂവ്വവെര വലിയകടലാടിവെര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാര തെൻ ഇവമെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- മാംസവാൎപ്പന്നമുൻപറഞ്ഞകഷായത്തെക്കാൾ ഈകഷായം അധികമായ ഗുണത്തൊടുകൂടിയതാകുന്നു.

൩൯- മൂൎദ്ധാംഗതൈലംസ്നാനാൎത്ഥംഭൈഷജ്യപ്രാഗുദിഷ്യതെ।
ദൂൎവ്വാതിലകവല്ക്കാഭ്യാംവിദധീതാത്രതാന്നിവാ॥

തലെക്കും മെലെക്കും എണ്ണകളും വെള്ളവുംമുൻപറഞ്ഞപ്രകാരമുണ്ടാക്കുക- അല്ലഎങ്കിൽ കറുകനീരിൽ മൈലെള്ളിൻതൊലി അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊകാച്ചിതലയിലും മെലും തെപ്പിക്ക- കറുകയും മൈലെള്ളിൻ തൊലിയുമിട്ട വെള്ളംവെച്ച അതുകൊണ്ട കുളിപ്പിക്ക- ഇവചെയ്താൽ മാംസവാൎപ്പൻ ശമിക്കും.

൪൦- അസാദ്ധ്യാവത്സരാൽപൂൎവ്വംയാപ്യാസ്യാത്വത്സരത്രയാൽ।
സാദ്ധ്യഃപരംസവിജ്ഞെയശ്ശൊഫ്രഘ്ലാതീ।സപക്ഷതഃ॥

ഒരു സംവത്സരം തികയാത്ത ബാലന്ന മെല്പറഞ്ഞരൊഗമുണ്ടായാൽ ശമിക്കയില്ല- ഒരു സംവത്സരത്തിന്റെ ശെഷം മൂന്നുസംവത്സരം തികയുന്നതിന്റെ മുമ്പിലുണ്ടായാൽ ശമിച്ചും വൎദ്ധിച്ചുമിരിക്കും- മൂന്നുസംവത്സരംതികഞ്ഞതിന്റെശെഷമായാൽ സാദ്ധ്യംതന്നെ- പതിനഞ്ചുദിവസത്തിന്നകംകണ്ടാൽ ഉടനെ രൊഗി മരിച്ചുപൊകയുംചെയ്യും.

ഒരൊരടിവാൎപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൪൧- ഉഭയൊല്ലിംഗസംസൎഗ്ഗാദപരൊപാൽക്ലിഷ്ടംനിത്രപമയൽ। ഉദരെസുതരാംശൊഫൊമലബന്ധശ്ചദാരുണഃ।
൪൨- തത്രസ്യാൽസഫാലിപൃഷ്ടാഭകക്ഷെസ്ഥാംശമനംനയെൽ।
കകുഭൊപമകക്ഷെസ്തുപരിത്യാഗൊഥിഭെഷജം॥

നിരവാൎപ്പന്റെയും മാംസവാൎപ്പന്റെയും ലക്ഷണങ്ങൾ സമ്മിശ്രങ്ങളായികണ്ടാൽ ആ രൊഗത്തെ ഒരൊരടിവാൎപ്പനെന്നറിക വിശെഷിച്ച വയററിൽ അധികമായ നീരും മലബന്ധവുമുണ്ടാകും വയററിന്റെആകൃതിതളികപ്പുറംപൊലെ പരന്നിരി

ക്കിൽ സാദ്ധ്യമായിവരികയും ചെയ്യും പരിചയുടെ നടുവൊലെ പൊക്കിളുന്തി ക്ഷുത്തുകണ്ടാൽ അസാധ്യമെന്നറിക–

൧൨– സൎവ്വേപിതദൊധാസ്സുദോദൊജ്ജെതയാസ്സോദെയാശ്രയാഃ।
അന്തരാന്ത്രാപിസൎവ്വസ്യഃപ്രാഗ്ഗുൽമവദ്ദപാധിഭിഃ॥

എല്ലാ വാൎപ്പുകൾക്കും വയററിൽനീര അധികമായി താഴുക കൊണ്ടു വയററിന്റെ ആകൃതി മെൽപറഞ്ഞ പ്രകാരമായാൽ വിവൃത്തി ഇല്ലഎന്നത സാധാരണമാകുന്നു– മുൻപറഞ്ഞ മാംസവാൎപ്പന്റെ കാലവ്യത്യാസംകൊണ്ടു പറകപ്പെട്ട വിശെഷംഅന്തരങ്ങളായ വാൎപ്പുകൾക്കൊക്കെയും സംബന്ധിക്കുന്നതാകുന്നു.

ഒരാരടിവാൎപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(പൂതീകപല്ലവാദി കഷായം)

൧൩– പൂതീകപല്ലവാനന്താവൃശ്ചീവവിജയാഭയെഃ।
തിക്താപടോലദെവാഹ്വാഗുളൂചീധാന്യകൈരപി॥
൧൪– സിദ്ധഃകഷായഃപ്രശമീതൊഗ്ഗുളസിസ്മൃതസംയുതഃ।
ചന്ദ്രാൽക്ലിഷ്ടംനവൊത്ഥന്തു രോഗൈവവിനിയച്ഛതി॥

ആവൽ ഞെമ്പ കൊട്ടത്തൂവ്വവെര തമിഴാമവെര കടുക്ക കുരുവില്ലാക്കടുക്ക പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി പടൊലം ദെവതാരം ചിററമൃത കൊത്തമ്പാലയരി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച ശൎക്കര ഇന്തുപ്പ ഇവ മെമ്പൊടിചെൎത്ത രാവിലെ സെവിപ്പിക്ക– നൂതനമായ ഒരാരടിവാൎപ്പൻ ശമിക്കും.

(ബലാവെതസവൽക്കാദി കഷായം)

൧൫– ബലാവെതസവല്കാബ്ദബൃഹതീദെവദാരുഭിഃ।
പാഠാജാജീവരാശിഗ്രുവൃശ്ചീവവൃഷഗൊക്ഷുരെഃ॥
൧൬– വരീകരിലതാകന്ദരെചരിമൂലനിശാദ്വയൈഃ।
അഗ്നിമന്ഥകണാവ്യാഘ്രീചിഫിതൊജീരകാന്വിതഃ॥
൧൭– സസിതശ്ചജയത്യാശുകഷായസ്സംചിരാത്ഥിത।
സൎവ്വലിംഗമപിക്ഷിപ്രംവിഹായകകദൊദരം॥

കുറുന്തോട്ടിവെര ആററുവഞ്ഞിത്തൊലി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ചെറുവഴുതിനവെര ദെവതാരം പാടക്കിഴങ്ങ അശാളി ത്രിഫല മുരിങ്ങവെര തമിഴാമവെര ആടലൊടകത്തിൻവെര ഞെരിഞ്ഞിൽ ശതാവരിക്കിഴങ്ങ കരിംക്കൊടിക്കിഴങ്ങ ചെറുകനാമകത്തിൻവെര വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി മുഞ്ഞവെര തി

പ്പലി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച് ജീരകം പഞ്ചസാര ഇവ മെമ്പ്പൊടിചെയ്ത് സേവിപ്പിക്ക വയറിന്റെ നടു പരിപ്പയുടെ മൂടുപോലെ ആയിട്ടില്ലെങ്കിൽ നൂതനമല്ലാത്ത ഒരരടിവാർപ്പനും ശമിപ്പിക്കും ലക്ഷണങ്ങൾ തികഞ്ഞ കാണുകിലും സംശയിക്കേണ്ട-

(വരണത്വഗാദി തൈലം)

ൻ- വരണത്വഗ്ബലാസേവ്യദേവദാരുവരീസ്ഥിതേ।
നികുംഭൈരണ്ഡവരിപത്രോത്ഥരസേനാപിമിശ്രിതേ॥
വ്യാ- രാസ്നാവൃശ്ചീവമൂലസ്ഥലാഫലത്രയബലാദ്യൈയഃ।
ശാരിബാകുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വമഞ്ജിഷ്ഠാമുസ്തനാഗരൈഃ॥
തിലകത്വങ്ങ്ശാർദ്രമിസിചോരകത്ഥകലിഭിഃ।
വൃഃ- കാല്മാനുസാരീഭൂനിംബസേഥൗണേയപട്ടോലകൗശികൈഃ।
കല്കീതൈഃ കരജസ്നേഹോവിപകാസ്സിലജോപിവാ॥
അധഃകായസ്യതത്രൈഷു ശ്ലിരസസ്ഥപൂരാദിതാഃ।
സ്നേഹാവാതവിസർപ്പസ്യ സർവ്വേ യാജ്യാസ്സുഖാംബുവാ॥

നീർമാതളത്തിൻതൊലി കരുവന്താട്ടിവേര രാമച്ചം ദേവതാരം ശതാവരിക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച അതിൽ ഏകനായകത്തിന്റെ ഇലയുടെ നീരുമെടുത്ത അരത്ത തഴുതാമവേര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഏലത്തരി ത്രിഫല കരുവന്താട്ടിവേര ഉഴകത്തിൻവേര നന്നാറിക്കിഴങ്ങ കൊട്ടം ഇരട്ടിമധുരം മഞ്ചട്ടി പ്പൊങ്ങി ചന്ദനം രക്തചന്ദനം ഞെമലെള്ളിൻതൊലി വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾതൊലി ശതകുപ്പ കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ മുത്തശിപ്പി ഉലുവ പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിന്മേൽതൊലി തൂണിയാംകം ഇന്തുപ്പ ഗുഗ്ഗുലു ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയോ എണ്ണയോ ചെത്ത കാച്ചി അരിച്ച തലകഴിയെശേഷം ശരീരത്തിൽ തേപ്പിക്ക- തലസ്സുവാതവിസർപ്പത്തിന്നു പറഞ്ഞ തൈലങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലും തേപ്പിക്ക- കുളിപ്പാൻ വെള്ളവുമപ്രകാരമുണ്ടാക്കി അതുകൊണ്ടു കുളിപ്പിക്ക. ഒരരടിവാർപ്പൻ ശമിക്കും.

മണൽവാർപ്പന്റെ ലക്ഷണം

വൃഃ- മന്ധശൈലെസ്സികതാകാരൈ സ്ഫോടൈശ്ചർദ്ദ്വിസ്സംഷ്ഠതാംഗ
തൈഃ। പരീതഃപീതരുങ്മൂത്രനഖമൂത്രശകൃദ്ദഗഃ॥
വൃന- പീതതാമ്രാവഫലാസോഫജാതഭൂഷ്ണാഭ്രമോനാതഃ।
യഞ്ഛോഹാദ്ദശ്യതേജ്വരം യസ്സെസ്സികതസ്സപൂരോദിതഃ॥

നല്ലവണ്ണം വ്യക്തങ്ങളായി മണൽതരിപ്രമാണങ്ങളായി ഒന്നവണ്ണങ്ങളായ വിന്ദുക്കളോടുകൂടിയതായി മഞ്ഞളിന്റെനിറംപോലെ ഉള്ള നിറത്തോടുകൂടിയതായി കണ്ണുകൾ നഖങ്ങൾ മൂത്രം മലം ഇതുകൾക്ക മഞ്ഞനിറത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതായി ചുട്ടുനീറൽ പനി തണ്ണീർദ്ദാഹം തലതിരിച്ചൽ ഇവകളോടുകൂടിയതായി യാതൊരുനീര കാണപ്പെടുന്നുവൊ അതിനെ മണൽചാർപ്പെന്നറിക.

മണൽചാർപ്പിന്റെ ചികിത്സാ

(ബലാഗോപാത്മജാദി കഷായം)

വൃ— ബലാഗോപാത്മജാജീരകന്ദതോയദഗോക്ഷുരൈഃ।
വൃശ്ചീവപത്മകിഞ്ജൽക്കഗുളൂചീധന്വയാസകൈഃ॥
വൃ— കടുകാമലകാഭ്യാഞ്ചവിഹിതസ്സർപ്പിഷാന്വിതഃ।
സിതയാവാസിതഃക്വാഥോയംദാഹപാകാമൂത്രശസ്യതെ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ശതാവരിക്കിഴങ്ങ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഞെരിഞ്ഞില തമിഴാമവേര താമരയല്ലി ചിററമൃത കൊട്ടത്തൂവ്വവേര കടുകരോഹണി നെല്ലിക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച നെയ്യൊ പഞ്ചസാരയൊ പഞ്ചസാര നെയ്യ ഇവയൊ മേപ്പൊടിചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക മണൽചാർപ്പ ൻ ശമിക്കും.

(മൃണാളവസുകാദി കഷായം)

വൃ— മൃണാളവസുകാനന്താദാർവ്വീവൃശ്ചീവദാരുഭിഃ।
ന്യഗ്രൊധൊദുംബരനിംബതാഗമൃതാവൃഷധാന്യകൈഃ॥
വൃ— രാസ്നേക്ഷുരഹരിദ്രാരിപ്പാലകകാശീരചന്ദനൈഃ।
മൂർവ്വാഹരീതകീഭ്യാഞ്ചവിഹിതസ്സർപ്പിഷാന്വിതഃ॥
കഷായസ്സംജയത്യാശുഗാഢംതദ്ബലവാശ്മരാ

താമരവളയം താർതാവൽവേര കൊട്ടത്തൂവ്വവേര മരമഞ്ഞത്തോലി തമിഴാമവേര ദേവതാരം കടമ്പിൻതോലി അത്തിത്തോലി വെപ്പിൻതോലി ചിററമൃത ആടലോടകത്തിൻവേര കൊത്തംപാലയരി അരത്ത പയർവള്ളിവേര വരട്ടുമഞ്ഞൾ ഇരുവേലി രാമച്ചം ചന്ദനം കരുക കടുക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച നെയ്യ മേപ്പൊടിചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക. മണൽചാർപ്പ ൻശമിക്കും.

വൃ— വാതപിത്തവിസർപ്പഘ്നസ്സഹസ്സർവ്വാത്രശസ്യതെ।
സ്നാനാംബുപാനാദാവകല്പ്യമാനൊയായുഷയൊരപി॥

വാതപിത്തങ്ങൾ കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിസർപ്പങ്ങൾക്ക പറഞ്ഞ തൈലങ്ങൾ തെപ്പിക്ക- അതുകൾക്ക പറഞ്ഞവെള്ളമുണ്ടാക്കി അതുകൊണ്ടു കുളുപ്പിക്ക- എന്നാൽ മണൽവാർപ്പൻ ശമിക്കും ഇതിന്നു താഴെ പറവാൻ പൊകുന്ന തവളവാപ്പനും കുതിരവാർപ്പനും മെൽപറഞ്ഞ എണ്ണയും വെള്ളവും തുല്യമാകുന്നു.

തവളവാർപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൨൯- അവ്യക്തമണ്ഡലൊപെതഃപ്രായഃപൂർവ്വൊക്തലക്ഷണഃ।
തികൊസ്യതാപരിസ്രസ്തനെത്രതാരൊചകാന്വിതഃ॥
൩൦- മുഹുസ്സ്വെദൊദകംമുഞ്ചെന്മന്ദസ്യകുളവദുജ്ജ്വലം।
ശൊഫൊവഗാഢസ്സർവ്വത്രമർദ്ദുരഃപ്രാഗുദാഹൃതഃ॥

മുൻപറഞ്ഞ മണൽവാർപ്പന്റെ ലക്ഷണങ്ങളിൽ വെച്ചുരക്തവിന്ദുക്കൾക്ക സ്പുടതഎന്നത ഒന്നൊഴികെ ശെഷങ്ങളായ ലക്ഷണങ്ങളുടെ തികവൊടും വിശെഷിച്ചു വായക്ക കയ്പു നെത്രങ്ങൾക്ക ബലഹാനി അരുചി ഇവയൊടും കൂടിയതായ തവളയുടെ ശരീരത്തിങ്കൽനിന്ന ദുന്നീര ളുടളുടെ ഒഴുകുന്നതുപൊലെ വിയർപ്പു വെള്ളത്തിന്റെ പിന്നെയും പിന്നെയുമുള്ള കനിവൊടുകൂടിയതായി ശരീരത്തിങ്കലെല്ലാടവും ആഴത്തൊടെ വ്യാപിച്ചു കാണപ്പെടുന്ന നീര തവളവാർപ്പനെന്നറിക.

തവളവാർപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(ദാവ്വീദുരാലഭാദി കഷായം)

൩൧- ദാവ്വീദുരാലഭാസെവ്യഗ്ഗുളൂചീധന്വികാംബുദൈഃ।
ദ്രാക്ഷാവൃശ്ചീവദെവാഹ്വാവിജയാഭിശ്ചസാധിതഃ॥
൩൨.. കഷായൊമർദ്ദുരംഹന്തിസിതാഢ്യതസമന്വിതഃ।
അഥവാസസിതാക്ഷൌദ്രജീരകാമലകീരസഃ॥

മരമഞ്ഞത്തൊലി കൊടുത്തൂവ്വ വെരരാമച്ചം ചിററമൃത കൊത്തമ്പാലയരി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം തമിഴാമവെര ദെവതാരം കടുക്ക ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു പഞ്ചസാര നെയ്യ ഇവയൊ പഞ്ചസാര തെൻ ജീരകം നെല്ലിക്കനീര ഇവയൊ മെമ്പൊടിചെത്തു സെവിപ്പിക്ക- തവളവാർപ്പൻ ശമിക്കും.

(പത്മകന്ദാദി കഷായം)

൯൩- പത്മകന്ദവരീലൊദ്ധ്രദ്രാവ്ഷ്ടീവൃശ്ചീവതൊയകൈഃ।
സമംഗാവെരിപാഠാഭിശ്ചന്ദനനവസാധിതം॥
൯൪- നികഷാഥമഥവാക്ഷൌദ്രസിതാസൎപ്പിൎവ്വിമിശ്രിതം।
പായയെല്ലൂൎദ്ധ്രാത്തസ്യതദെതൽപരമൌഷധം॥

താമരക്കിഴങ്ങ ശതാവരിക്കിഴങ്ങ പാച്ചൊററിയത്തൊലി മരമഞ്ഞത്തൊലി തമിഴാമവെര മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ പറച്ചുണ്ടവെര ഏകനായകത്തിൻവെര പാടക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച തെൻ പഞ്ചസാര നെയ്യ ഇവ മെമ്പൊടി വെച്ച സെവിപ്പിക്ക- തവളവാൎപ്പന രോംകഷായം പരമൌഷധമാകുന്നു

കുതിരവാൎപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൯൫- വിദ്ര്യാദ്ദ്രൎവല്ലിംഗൈഗൎഗ്ഗാടകഞ്ചപൂരാദിഭിഃ।
ഇയാൻവിശെഷൊയസ്തുത്രഹരിദ്രപന്നസിരൊദ്ഗമഃ॥

തവളവാൎപ്പന്ന പറഞ്ഞ ലക്ഷണങ്ങൾ ഒക്കയും കുതിരവാൎപ്പനുമുണ്ടാകും- അത്രയുമല്ല പച്ചനിറത്തിൽ ചില ഞരമ്പുകൾ പൊങ്ങിക്കാണുകയും ചെയ്യും- ഇതല്ലാതെ ഒരു വിശെഷവുമില്ല.

കുതിരവാൎപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(ശാകവൽക്കാദി കഷായം)

൯൬- ശാകവൽക്കാമൃതാധാത്രീതഗശിക്ഷുരപുനൎന്നവൈഃ।
പാശാംശൊപാംഗനാസെവ്യവിശാലാഭിശ്ചസാധിതഃ॥
൯൭- ശൎക്കരാമാക്ഷികൊപെതാനിപീതാപിനിയച്ഛതി।
സൈകതംമൂത്രംതദ്വൽഗൊക്ഷുരകഞ്ചനസംശയഃ॥

തെക്കിൻതൊലി ചിററമൃത നെല്ലിത്തൊലി വയൽച്ചുള്ളിവെര തമിഴാമവെര ആടലൊടകത്തിൻവെര നന്നാറിക്കിഴങ്ങ രാമച്ചം കാട്ടുവെള്ളരിവെര ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച പഞ്ചസാര തെൻ ഇവ മെമ്പൊടി വെ'ത്ത സെവിപ്പിക്ക- മണൽവാൎപ്പൻ തവളവാൎപ്പൻ കുതിരവാൎപ്പൻ ഇവ ശമിക്കും.

(വെതസാമ്ലാദി കഷായം)

൯൮- വെതസാമ്ലനിശാദാരുപുനൎന്നവവൃഷെക്ഷുരൈഃ।
രാസ്നംപടൊലക്ഷീരിദ്രുപാരന്തീമൂലവല്ക്കലൈഃ॥
൯൯- ലാജെക്ഷുഡാഡിമതഗശിരമൃതാബ്ദഫലൈരപി।
നിൎയ്യൂഹസ്സാധിതഃക്ഷിപ്രംഗൊക്ഷുരകംപിനിയച്ഛതി॥

ഞെരിഞ്ഞാംപുളിക്കിഴങ്ങ വരട്ടുമഞ്ഞൾ ദേവതാരം തമിഴാമവേര ആടലോടകത്തിൻവേര വയൽച്ചുള്ളിവേര അരത്ത പടോലം നാല്പാമരത്തിൻതൊലി തെച്ചിവേര ഈൽതൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച പഞ്ചസാര തേൻ ഇവ മേമ്പൊടി ചെൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. കുതിരവാൎപ്പൻ ശമിക്കും.

മുഴവാൎപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൫൩ - കണ്ഡൂശൈലഃ കഠിനൈസ്ത്രികോണൈസ്തുല്യൈഃ കഠിനോദ്ഭ
ഢഃ। ഛൎദ്ദ്യരോചകഹൃല്ലാസശിരശ്ശൂലപ്രസുപ്തികൃൽ॥
൫൪ - ജ്വരനിദ്രാമദാലസ്യഗാത്രഗൌരവസംയുതഃ।
യസ്സ്യൊല്ലൊഭശ്യതെ സൊത്ര ഗണ്ഡകഃ പ്രാഗ്ദ്രദാഹൃതഃ॥

ചൊറിച്ചിലോടുകൂടി കഠിനങ്ങളായ മുഴകളോടുകൂടി കഠിനമായി ഉറച്ച നില്ക്കുന്നതായി ഛൎദ്ദി അരുചി നെഞ്ചുകലിപ്പ തലയിൽകുത്ത ശരീരത്തിന്ന തരിപ്പ ഇവയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതായി പനി അധികമായ ഉറക്കം മദം ആലസ്യം ശരീരത്തിന്ന ഗൌരവമുണ്ട എന്ന തോന്നുക ഇവയോടുകൂടി യാതൊരു നീരകാണപ്പെടുന്നു അത മുഴവാൎപ്പനാകുന്നു.

മുഴവാൎപ്പന്റെ ചികിത്സ

(ബലാസപ്തച്ഛദാദി കഷായം)

൫൫ - ബലാസപ്തച്ഛദാഭീരുരാസ്നാശല്യാകപല്ലവൈഃ।
ഏലാശതാഹ്വാവൃശ്ചീവചാരമഞ്ജിരികായുതൈഃ॥
൫൬ - സപടോലകണാദാരുഛിന്നാമാക്ഷികാന്വി
തഃ। പ്രാതൎന്നിപീതൊ നിഘ്നൊ ഗണ്ഡകം വിനിയച്ഛതി॥

കുറുന്തോട്ടിവേര പാലത്തൊലി ശതാവരിക്കിഴങ്ങ അരത്ത കൊന്നത്തളിര ഏലത്തരി ശതകുപ്പ തമിഴാമവേര വലിയകടലാടിവേര പടോലം തിപ്പലി അത്തിത്തിപ്പലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തേൻ മേമ്പൊടിചെൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. മുഴവാൎപ്പൻ ശമിക്കും.

(ഭൂനിംബവരണാദി കഷായം)

൫൭ - ഭൂനിംബവരണാനന്താരാസ്നാമഗധജന്മഭിഃ।
ശിംശപാസാരവൃശ്ചീവശാൎങ്ഗ്യമരദാരുഭിഃ॥

൰൪- ശാരിബാവൃഷനിർഗ്ഗുണ്ഡീമൂലമേഘാരിവല്ലകൈഃ।
കടുകാരജനീദ്രാക്ഷാപടോലൈശ്ശൃതംജലം॥
൰൫- പാതവ്യംപ്രബലെതസ്മിൻമധുസ്നുഹ്യാസമന്വിതം।
മധുസ്നുഹീമധൂപേതമഥ വാതന്നിവൃത്തയെ॥

പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരിന്മെൽതൊലി നീർമാതളത്തിൻതൊലി കൊടുത്തൂവ്വവെര അരത്ത തിപ്പലി ഇരുമുള്ളിൻകാതല തമിഴാമവെര പാലമെത്തൊലി വയൽചുള്ളിവെര ദെവതാരം നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ആടലൊടകത്തിൻവെര കരുതെച്ചിവെര ഏകനായകത്തിൻ വെരുമ്മൽതൊലി കടുകരോഹിനി വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾതൊലി പടൊലം ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ചു പാലൊ പാവ തെൻ ഇവയൊ മെമ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക കൊടുതായ മുഴവാപ്പൻ ശമിക്കും

൰൬- വാതശ്ലെഷ്മവിസൎപ്പാണാംസ്നേഹാസ്നാനൊദകാനിച।
ശസ്യന്തെത്രസമസ്താനിതഥാനന്തരയൊർദ്വയോഃ॥

വാതശ്ലെഷ്മവിസൎപ്പത്തിന്ന പറകപ്പെട്ട തൈലങ്ങളും വെള്ളവും മുഴവാപ്പന്നും ഇതിന്നുതാഴെ പറവാൻപൊകുന്ന രണ്ടുവിധം വ്യാധികൾക്കും പററുന്നതാകുന്നു.

ഇരുമുടിവാപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൰൭- കംപില്യഫലസംസ്ഥാനൈഃപാടലൈഃകഠിനൈർവൃ
തഃ। വിസ്ഫോടൈശ്ശൃംഗകംചിത്യാൽഗന്ധകസ്യാസലക്ഷണഃ॥

കംപിപ്പാലയുടെ കായപൊലെ ഉള്ള ആകൃതിയൊടും കാഠിന്യത്തൊടും കൂടിയ മുഴകളൊടും മുഴകൾ ഒഴിച്ചു ശെഷങ്ങളായ ലക്ഷണങ്ങളെക്കൊണ്ടു മുഴവാപ്പന്റെ സാദൃശ്യത്തൊടും കൂടിയ തീര ഇരുമുടിവാപ്പനെന്നറിക.

ഇരുമുടിവാപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(ജപാനളദാദി കഷായം)

൰൮ ജപാനളദനിർഗ്ഗുണ്ഡീപടോലചിരബില്വാഖ്യകൈഃ।
ബലാത്രിതയവൃശ്ചീവപിശാലാശാരിബാദ്വയൈഃ॥
൰൯- അമൃതാദാരുകൊരണ്ഡശമ്യാകാരിഷ്ടവല്ലകൈഃ।
ഭൂനിംബവിജയാഭ്യാഞ്ചക്വാഥസ്സാമധുയുഗ്ജയെൽ॥

ചെമ്പരത്തിവെര രാമച്ചം കരുനൊച്ചിവെര പെരുടാലം കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻവെര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കരുന്തൊട്ടിവെര വെൺതുവരന്തൊട്ടിവെര ഉഴരകത്തിൻവെര തമിഴാമവെര കാട്ടുവെള്ളരിവെര നന്നാറിക്കിഴങ്ങ പാവ്വള്ളിക്കിഴങ്ങ ചിററമൃത ദെവതാരം കരിങ്കുറുഞ്ഞിവെര കൊന്നവെരിന്മെൽ തൊലി വെപ്പിൻതൊലി പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരിന്മെൽതൊലി കടുക്ക ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച തെൻ മെമ്പ്പൊടി ചെർത്തസെവിപ്പിക്ക ഇരുമുടിവാപ്പ്ന ശമിക്കും.

(യഷ്ടീവിശാലാദി കഷായം)

൫൧- യഷ്ടിവിശാലാഭൂനിംബനിംബതാഗസ്ത്യാംജ്ജനൈഃ।
ശിംശപാസാരവൃശ്ചീവവിജയാമലകാംബുദൈഃ॥
൫൨- ദാർവ്വീപടൊലയഷ്ട്യാഹ്വാവീലാമൂലസുരാഹ്വയൈഃ।
മൂർവ്വാശതാഹ്വായാഭ്യാഞ്ചസിദ്ധഃകാഥശ്ചതാദശഃ॥

കാട്ടുമല്ലിവെര കാട്ടുവെള്ളരിവെര പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരിന്മെൽതൊലി വെപ്പിൻതൊലി ചിററമൃത നീർമരുതിൻതൊലി ഇരുമുള്ളിൻകാതല തമിഴാമവെര കടുക്ക നെല്ലിക്ക മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ മരമഞ്ഞത്തൊലി പടൊലം ഇരട്ടിമധുരം കൂവളത്തിൻവെര ദെവതാരം പെരുംകുരുമ്പവെര ശതകുപ്പ ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച തെൻമെമ്പ്പൊടി ചെർത്ത സെവിപ്പിച്ച ഇരുമുടിവാപ്പ്ന ശമിക്കും

ആനവാപ്പിൻെറ ലക്ഷണം

൫൩- അവനാമവിധീനെനസർവ്വാംഗീന്നെനഭൂയസാ।
ശൊഫെനമല്ലകംവിദ്യാദസൊൽക്ലിഷ്ടാനവത്തിനം॥

നീർവാപ്പ്നും ആനവാപ്പ്നും കാഴ്ചയിൽ തുല്യമായി തൊന്നും എങ്കിലും ആനവാപ്പിൻെറ നീര അമർത്താൽ അമരാതെ സർവ്വാംഗത്തിങ്കലും വ്യാപിച്ച വളരെ വർദ്ധിച്ചിരിക്കും അതുകൊണ്ട അറിഞ്ഞുകൊൾക

ആനവാർപ്പിൻെറ ചികിത്സാ

(ഇക്ഷുരാമലകാദി കഷായം)

൫൪- ഇക്ഷുരാമലകാരിഷ്ടവിരള്ളാവല്ഗുദാരുഭിഃ।
പഥ്യാവൃശ്ചീവശമ്യാകകടുകാഭിശ്ചസാധിതഃ॥

൧൮൫- കഷായെയാമാക്ഷികൊപെതഃപ്രാതഃപീതൊനിയച്ഛ
തി। ഉന്നദ്ധശൊഫദുഷ്ട്രെക്ഷാംസർവ്വാംഗീണഞ്ചമല്ലകം॥
വയൽച്ചുള്ളിവെര നെല്ലിക്ക വെപ്പിൻതൊലി കണ്ടകിക്കാ
ട്ടകത്തിൻവെരുമ്മൽതൊലി ദെവതാരം കടുക്ക തമിഴാമവെ
ര കൊന്നാവെരുമ്മൽതൊലി കട്ടകരൊഹണി ഇവകൊണ്ടു ക
ഷായംവെച്ചു തെൻ മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക ആനവാപ്പ
ൻശമിക്കും

(ദൂർവ്വാദ്യുസ്പൎശകാദി കഷായം)

൧൮൬- ദൂർവ്വാദ്യുസ്പൎശകാംഭൊദബൃഹതീദ്വയഗൊക്ഷുരൈഃ।
പാഠാകരഞ്ജഭൂനിംബനിംബയഷ്ടീപുനൎന്നവൈഃ॥
൧൮൭- അൎക്കാൎക്കരാഗ്നിഗ്രന്ഥീമധുകൈരൂശൃതംജലം।
കണാമാക്ഷികസംയുക്തംമല്ലകസ്യമദാപഹം॥
കറുക കൊട്ടത്തൂവ്വവെര മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ചെറുവഴുതിന
വെര വെൾവഴുതിനവെര ഞെരിഞ്ഞിൽ പാടക്കിഴങ്ങ ഉങ്ങി
ൻതൊലി പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി വെപ്പിൻതൊലി
കാട്ടുമുല്ലവെര തമിഴാമവെര എരുക്കിൻവെരുമ്മൽതൊലി അ
ക്കാരിതെങ്ങ കരുനൊച്ചിവെര എരട്ടിമധുരം ഇവകൊണ്ടു ക
ഷായംവെച്ചു തെൻ മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക ആനവാപ്പ
ൻ ശമിക്കും.

നനവാപ്പന്റെ ലക്ഷണം

൧൮൮- ശാലിതണ്ഡുലസംകാശൈശരരുണൈരരുണംജലം।
സദ്യൊഭിന്നൈരണ്ടപാദൈർവ്വിസൃജന്തമനാരതം॥
൧൮൯- തഗ്ദൊദാഹവെവൎണ്ണ്യജ്വരാതിസരണാന്വിതം।
ശൊഫംസർവ്വാംഗസംഭൂതംദൎഭകംപരിചക്ഷതെ॥
അരിമണിപ്രമാണങ്ങളായി ചുവന്ന നിറത്തിലുള്ള ഉണ്ണില
കൾ പുറപ്പെട്ട ഉടനെ പൊട്ടുകയും അതുകളുടെ അതിസൂക്ഷ്മങ്ങ
ളായ ദ്വാരങ്ങളൂടെ ചുവന്ന നീര അകത്തുനിന്ന എല്ലായ്പൊഴും
ഒഴുകയും തപിക്കുന്ന ചിലെടത്ത വള്ളൽ ചുട്ടുനീറൽ നിറമാ
റ്റം പനി അതിസാരം ഇവയും അതുകളൊടുകൂടി സർവ്വാംഗ
ങ്ങളിലും നീരുമായിക്കണ്ടാൽ അതു നനവാപ്പനെന്നറിക.

നനവാർപ്പന്റെ ചികിത്സാ

(അരച്ചു തെപ്പാൻ)

൧൯൦- തണ്ഡുലീയകമൂലെനസംഹിതാസ്ഥിലകതചഃ।
പിഷ്ടാതക്രെണകൎത്തവ്യാസ്ഥാഭിരാലെപആൎദ്രകെ॥

ചെറുചീരവേര മൈലെള്ളിൻതൊലി ഇവ മോരിൽ അരച്ചു തേക്കുക- നനവാർപ്പൻ ശമിക്കും.

൧൨൧- അഥവാവൈരിമൂലതാഗനന്താപല്ലവാംബുഭിഃ।
നീലീമൂലവചായുക്തൈസ്സകൃപിഷ്ടൈർവ്വിലേപനം॥

൧൨൨- ലാക്ഷാവർണ്ണവതീദാന്ദാരുമഞ്ജിഷ്ഠാനീപവല്കലൈഃ।
പ്രിയാളുതാഗൃതൈർദ്ദാമസ്സൂപിഷ്ടൈസ്സമാവരേൽ॥

ഏകനായകത്തിൻവേരുമ്മൽതൊലി കറുകത്തളിര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ അമരിവേര വയമ്പ ഇവ മോരിലരച്ചു തേക്കയുമാം- അല്ലായെങ്കിൽ കൊലരക്ക നന്നാറിക്കിഴങ്ങ വെള്ളാടത്തൊലി മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി കടമ്പിൻതൊലി മുറമരത്തിൻതൊലി ഇവ തയിർവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുതേക്കുക- നനവാർപ്പൻശമിക്കും

൧൨൩- ഏതേത്രയോപിസർവ്വത്രകഥിതാഃക്ഷേഡകാദിഷു।
ശസ്താലേപാഃപ്രയോക്തവ്യാഏകൊവാതത്രഗോക്ഷുരഃ।

പറയപ്പെട്ട ലേപനങ്ങൾ മൂന്നും പൊടിവാർപ്പൻ മുതലായവകൾക്കും പറഞ്ഞവയാകുന്നു- ഞെരിഞ്ഞില ഒന്നുതന്നെ തയിർവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുതേച്ചാലും നനവാർപ്പൻ മുതൽ എല്ലാ വാർപ്പുരോഗങ്ങളും ശമിക്കും.

(കുടന്നടമ്പലാമൂലാദി കഷായം)

൧൨൪- കുടന്നടമ്പലാമൂലവൃശ്ചീവസുരദാരുഭിഃ।
തണ്ഡുലീയകദുസ്പർശധന്വികാസോമവല്ലിഭിഃ॥

൧൨൫- പടോലഖദിരാരിഷ്ടശാരിബാഭിശ്ചസാധിതഃ।
കഷായസ്സർപ്പിഷായുക്തോർഭകംവിനിയച്ഛതി॥

പലകപ്പയ്യാന്നിവേര കുറുന്തോട്ടിവേര തമിഴാമവേര ദേവതാരം ചെറുചീരവേര കൊട്ടത്തൂവ്വവേര കൊത്തംപാലയരി സോമവല്ലി പടോലം കരിങ്ങാലിക്കാതല വേപ്പിൻതൊലി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു നെയ്യ മേപ്പൊടിചേർത്തു സേവിപ്പിക്ക- നനവാർപ്പൻ ശമിക്കും

(മൃഗശൃംഗാദി കഷായം)

൧൨൬- മൃഗശൃംഗമധുകതാഗിക്ഷുവില്വാപുനർന്നവൈഃ।
പടോലബൃഹതീമൂലകണാഭ്രനിംബത്രായദൈഃ॥

൧൨൭- പാരന്തീമുകുളാശതാഫപല്ലവാദ്യൈശ്ചസാധിതഃ।
നിര്യൂഹോഘൃതസംയുക്തസ്സൂരാസ്രുപ്രശമംനയേൽ॥

കലംപൊട്ടിവേര ഇരിപ്പത്തൊലി കുരുമ്പ കൂവളത്തിൻവേര തമിഴാമവേര പടോലം ചെറുവഴുതിനവേര തിപ്പലി പുത്ത

രിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ തെച്ചിമൊട്ട അരയാലിൻതളിര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച നെയ്യ മേപ്പൊടി ചെർത്ത സേവിപ്പിക്ക- നനയാർപ്പൻ താമസംകൂടാതെശമിക്കും

(നിംബാമലകാദികഷായം)

൫൨൮- നിംബാമലകവാശാക്രകരഞ്ജകരവീരകൈഃ।
നീലീഗോപത്രമജാവിലാമധുകൈക്ഷുരകൈരപി॥
൫൨൯-സമംഗാരോഹിണീഭ്യാഞ്ച ഹിതസ്സർപ്പിഷാന്വിതഃ।
കഷായസ്സദാത്തംഗ്രാഹോത്ഥംഗജംഹരിരിവാവധീത്॥

വേപ്പിൻതൊലി നെല്ലിക്ക തമിഴാമവേര ഉങ്ങിൻതൊലി അലരിത്തൊലി അമരിവേര് നന്നാറിക്കിഴങ്ങ കൂവളത്തിൻവേര എരട്ടിമധുരം വയൽച്ചുള്ളിവേര ഏകനായകത്തിൻവേരുമ്മൽതൊലി പറച്ചുണ്ടവേര കടുകരോഹിണി ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച നെയ്യ മേപ്പൊടി ചെർത്ത സേവിപ്പിക്ക- ഈ കഷായം നനയാർപ്പന്ന എറ്റവും മുഖ്യമാകുന്നു,

പൊടിവാർപ്പന്റെലക്ഷണം

൫൩൦- കണ്ഡൂമല്ലിന്നഖസംശ്ലേഷകിൽബിഷ്യസഞ്ചരേഃ।
ധൂമ്രാഭൈർമ്മണ്ഡലൈര്യുക്തശ്ശോഫഃ ക്ഷോദക ഉച്യതേ॥

ചൊറിച്ചിലോടുകൂടിയവയായും ചൊറിയുമ്പോൾ വെളുത്ത പൊടിയെ ഉതിർക്കുന്നവയായും കറുപ്പും ചുവപ്പുംകൂടിയ നിറത്തോടുകൂടിയവയായുമിരിക്കുന്ന മണ്ഡലങ്ങളോടുകൂടിയ നീരിനെ പൊടിവാർപ്പെന്ന പറയുന്നു.

പൊടിവാർപ്പന്റെചികിത്സ

(ബൃഹതീതോയദാദികഷായം)

൫൩൧- ബൃഹതീതോയദോശീരകരിവല്ലീപുനർന്നവൈഃ।
ദാരുനിദിഗ്ധികാവ്യാഘ്രീശാരിബാചോരചന്ദനൈഃ॥
൫൩൨- അമൃതാവൃഷദുസ്പർശപടോലത്രയവൈരപി।
കഷായോവിഹിതസ്സർപ്പിഷാക്ഷോദകാർത്തിഷു॥

ചെറുവഴുതിനവേര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ വെളുത്ത എരുക്കിൻവേരുമ്മൽതൊലി കരിമ്പകൊടിക്കിഴങ്ങ തമിഴാമവേര ദേവ

താരം രാമച്ചം ശതാവരിക്കിഴങ്ങ പാച്ചോററിത്തൊലി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം ചിററമൃത ആടലൊടകത്തിൻവെര കൊടുത്തൂവ്വവെര പടൊലം കടകപ്പാലയരി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു നെയ്യു മെമ്പ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക. പൊടിവാൎപ്പൻ ശമിക്കും.

(പാരന്തിമുകുളാദികഷായം)

൧൯൩- പാരന്തീമുകുളാംഭൊരനിൎഗ്ഗുണ്ഡീവസുകകക്ഷുരൈഃ।
മൂൎവ്വാവൃശ്ചീവശല്യാകകടുകാദെവദാരുഭിഃ॥
൧൯൪- ബൈവരിമൂലതാഗംഭൊദവിശാലാഭിശ്ശൃതംജലം।
സിതാമധുവല്പതൊപെതംതസ്യാഹുഃപരമൌഷധം॥

തെച്ചിമൊട്ട അമുക്കുരിവെര കരുനൊച്ചിവെര താൎതാവൽവെര വയൽച്ചുള്ളിവെര പെരുംകുരുമ്പവെര തമിഴാമവെര കൊന്നവെരുമ്മൽത്തൊലി കടുകരൊഹണി ദെവതാരം ഏകനായകത്തിൻവെരുമ്മൽത്തൊലി മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ കാട്ടുവെള്ളരിവെര ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു പഞ്ചസാര തെൻ നെയ്യു ഇവ മെമ്പ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- പൊടിവാൎപ്പൻ ശമിക്കും.

മലർവാൎപ്പൻെറലക്ഷണം

൧൯൫- വിസ്ഫോടൈരരുണൈശ്ശ്വെതൈഃമല്ലികാകൃതിഭിശ്ചിതഃ।
ഗണ്ഡാദരൊരുവൃഷ്ണാംസജംഘാമദനസന്ധിഷു॥
൧൯൬- ജ്വരമൂൎദ്ധാൎത്തിഹൃല്ലാസമൂൎച്ഛാരൊമാഞ്ചകസംയുതഃ।
യശ്ശൊഫൊദൃശ്യതെബാലെജകസ്സവിചികിത്സകൈഃ॥

ചുവന്നനിറംത്തൊടുകൂടിയവയായും പഴുപ്പൊടുകൂടാത്തവയായും മലർമണിയുടെ ആകൃതിപൊലെഉള്ള ആകൃതിയൊടുകൂടിയവയായും ഇരിക്കുന്ന പൊളങ്ങളെകവിൾത്തടങ്ങളിലും വയിററത്തും തുടകളിലും പുറത്തും തൊളുകളിലും മുട്ടിനുതാഴെയും അരികളുടെ സന്ധിസ്ഥാനങ്ങളിലുമുണ്ടാകുന്നതായി പനി തലവെദന നെഞ്ഞകലിപ്പ മൊഹാലസ്യം അരുചി ഇവയൊടുകൂടിയതായിരിക്കുന്ന വീക്കത്തെ മലർവാൎപ്പനെന്നറിക.

മലർവാൎപ്പൻെറചികിത്സ

(ബലാമഗധജാദികഷായം)

൧൯൭- ബലാമഗധജാംഭൊരപാരന്തീകസുമാംബുദൈഃ।
ദാൎവ്വീപടൊലനിൎഗ്ഗുണ്ഡീപാഠെന്ദ്രയവഗൊക്ഷുരൈഃ॥

൧൨൮- വൃശ്ചീവവിജയാഭ്യാഞ്ച വിപക്വാ താമ്ലതാസംയുതാഃ।
നിഷ്ക്വാഥാ പ്രൊലാജകം ഹന്തി തീവ്രം തമജവാസ്തമാ॥
കുറന്തോട്ടിവെര തിപ്പലി അകൊരിവെര തെച്ചിപ്പൂവ് മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി പടൊലം കുറുന്നാച്ചിവെര പാടക്കിഴങ്ങ കടകപ്പാലയരി ഞെരിഞ്ഞില തമിഴാമവെര കടുക്ക ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച് തെനുംമെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക മലർചാർപ്പൻ ശമിക്കും.

(ലവലീപല്ലവാദികഷായം)

൧൨൯- ലവലീപല്ലവാശ്വത്ഥവല്കപാഠാമൃതാശൃതഃ।
നിഷ്ക്വാഥാഘൃതസംമിശ്രസ്സമാശ്രുവിനിയച്ഛതി॥
വെള്ളിലയുടെ വെളുത്തഇല അരയാലിൻ തൊലി പാടക്കിഴങ്ങ ചിററമൃത ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച നെയ്യ് മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക മലർവാർപ്പൻ ശമിക്കും

(മൃണാളവസുകാദിതൈലം)

൧൩൦- മൃണാളവസുകാനന്താഭൃംഗരാജനിശാരസൈഃ।
കഷ്ഠപാരകയഷ്ട്യാഹ്വപൃശ്ചീപസ്സുരദാരുഭിഃ॥
൧൩൧- സൊശീരസലിലാംഭൊദൈസ്സിദ്ധഃ കെരഫലൊൽഭവഃ।
തിലജൊ വാപി തൈലസ്തു ഹന്ത്യാൎദ്രകാദിഷു ത്രിഷു॥
താമരവളയം താർതാവൽ കറുക കാഞ്ഞൂണ്ണി പച്ചമഞ്ഞൾ ഇവററിൻനീരിൽ കൊട്ടം കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ഇരട്ടിമധുരം തമിഴാമവെര ദെവതാരം രാമച്ചം ഇരുവെലി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച തെപ്പിക്ക- നനവാർപ്പനും പൊടിവാർപ്പനും മലർവാർപ്പനും ശമിക്കും

(ഉശീരമധുകാദിതൈലം)

൧൩൨- ഉശീരമധുകാംഭോദബലാവിലപസ്സുരദ്രുമൈഃ।
സിദ്ധെ കഷായെ വൃശ്ചീവവാജിഗന്ധാഫലത്രയൈഃ॥
൧൩൩- സൊശീരസലിലാംഭൊകൊലമൂലചൊരകചന്ദനൈഃ।
വിപക്വൊ നാളികെരസ്യ സ്നെഹസ്തിലജഏവവാ॥
൧൩൪- ആൎദ്രകം ക്ഷാരകം സൎവ്വ്യലാജകഞ്ചനിയച്ഛതി।
ശിരശ്ശൂലപ്രതിശ്യായകൎണ്ണരൊഗാംശ്ചനാശയെൽ॥

രാമച്ചം ഇരട്ടിമധുരം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കറന്തൊട്ടിവെര കൂവളത്തിൻവെര ദെവതാരം ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തമിഴാമവെര അമുക്കുരം ത്രിഫല രാമച്ചം ഇരുവെലി അംകൊലത്തിൻവെര കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച തെപ്പിക്കുക മുൻപറഞ്ഞ വാൎപ്പുകൾ മൂന്നും തലവെദന മൂക്കടപ്പ കണ്ണരൊഗം ഇവയും ശമിക്കും

കരിലടിവാൎപ്പിന്റെലക്ഷണം

൧൪൩- ചടകാംഘ്രിസമാകാരൈരരുണൈൎന്നല്പകൎബുദൈഃ।
പൎവ്വശൂലജ്വരശ്വാസസഹിതശ്ചടകാമതഃ॥

കരിലഎന്നപക്ഷിയുടെ കാലിന്റെ അടിയുടെ ആകൃതിപൊലെ ഇരിക്കുന്ന ആകൃതിയൊടുകൂടി ചുവന്നനിറത്തിൽ ചില അടയാളങ്ങളൊടും സന്ധികളിൽ വെദന പനി ഏക്കം ഇവയൊടുംകൂടി കാണപ്പെടുന്നതിനെ കരിലടിവാൎപ്പെന്നറിക.

കരിലടിവാൎപ്പിന്റെചികിത്സാ

(കകുഭാമലകാദികഷായം)

൧൪൪- കകുഭാമലകാപെല്ലാരഥരിപുഷ്കരബലാഭയൈഃ।
വൃശ്ചീവവിജയാദാരുദ്വസ്ത്രശ്വസുകെക്ഷുരൈഃ॥
൧൪൫- പടൊലകടുകാഭ്യാഞ്ചവിഹിതസ്സിതയായുതഃ।
കഷായശ്ചടകംഹന്തി വികങ്കതശൃതൊപിവാ॥

നീൎമരുതിൻതൊലി നെല്ലിക്ക അകൊരിവെര പൂവരശിൻതൊലി കറന്തൊട്ടിവെര ഊരകത്തിൻവെര തമിഴാമവെര കടുക്ക ദെവതാരം കൊടുത്തൂവ്വവെര താൎതാവൽവെര വയൽചുള്ളിവെര പടൊലം കടുകരൊഹണി ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാര മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- കരിലടിവാൎപ്പൻ ശമിക്കും വൈയങ്കതവെര കൊണ്ടുതന്നെ കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാര മെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- കരിലടിവാൎപ്പൻ ശമിക്കും

(ദൂൎവ്വാഖദിരാദികഷായം)

൧൪൬- ദൂൎവ്വാഖദിരഭൂനിംബവിശാലാവസുകെക്ഷുരൈഃ।
മുസ്താഗ്ലൂചീവൃശ്ചീവവൃശ്ചികാളീനിശാദ്വയൈഃ॥

൧൪൯. പാഠാവിളംഗദന്തസ്ഥശാരിബാഭിശ്ചസാധിതഃ॥
കഷായസ്സിതാമധുപെതൊനിയമെനനിഹന്തിതം।

കരുക, കരിങ്ങാലിക്കാതല, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിന്മെൽതൊലി, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, താർതാവൽവേര, വയൽചുള്ളിവേര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചിററമൃത, തമിഴാമവേര, തെക്കെടവേര, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, പാടക്കിഴങ്ങ, വിഴാലരി, കൊടുത്തൂവ്വവേര, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാര തേൻ ഇവ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. കുരിലടിവാപ്പുൻ ശമിക്കും നിശ്ചയം.

സൂചിവാപ്പുൻെറ ലക്ഷണം

൧൫൦. സൂച്യഗ്രവദന്നൈസ്സ്ഥൈവ്വിസ്പോടൈരരുണൈശ്ചിത
തീവ്രജ്വരശിരശ്ശൂലശ്ശോഫസ്സൂചിമുഖൊമതഃ॥

സൂചിയുടെ അഗ്രംപോലെ കൂൎത്ത മുഖത്തോടുകൂടിയ ചുവന്ന ഉണിലുകളോടും കഠിനമായ പനിയോടും തലവേദനയോടും കൂടിയ നീര സൂചിവാപ്പുനെന്നറിക.

സൂചിവാപ്പുൻെറ ചികിത്സാ

(വടപല്ലവാദി കഷായം)

൧൫൧. വടപല്ലവദെവാഹ്വവൃശ്ചീവബദരെക്ഷുഭിഃ।
വിജയാനക്തമാലത്വഗമൃതാമിസിധാന്യകൈഃ।
൧൫൨. വിലാമൂലകണാഭ്യാഞ്ചവിഹിതസ്സിതയാന്വിതഃ।
മാക്ഷികെണചസംയുക്തസ്സൂചിമുഖശമാവഹഃ।

പെരാലിൻതളിര, ദേവതാരം, തമിഴാമവേര, ലന്തക്കരു, കരിമ്പ, കടുക്ക, ഉങ്ങിൻതൊലി, ചിററമൃത, ശതകുപ്പ, കൊത്തമ്പാലയരി, കൂവളത്തിൻവെര, തിപ്പലി, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാര, തേൻ ഇവ മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. സൂചിവാപ്പുൻ ശമിക്കും.

(ബലാവൃശ്ചീവമൂലാദി കഷായം)

൧൫൩. ബലാവൃശ്ചീവമൂലാബ്ദവികംകതസുരദ്രുമൈഃ।
ഗോക്ഷുരെക്ഷുരവിദൈശ്ചസിദ്ധഃകഷായശ്ചതൽഘ്നഃ।

കുറുന്തോട്ടിവേര, തമിഴാമവേര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, വൈയംകതവെര, ദെവതാരം, ഞെരിഞ്ഞില, വയൽചുള്ളിവെര, ച

ക്ക ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച പഞ്ചസാര തെൻ ഇവ മേപ്പൊടിചെത്ത സേവിപ്പിക്ക. സൂചിവാപ്പൻ ശമിക്കും.

എരിവാപ്പൻെറ ലക്ഷണം

൧൭൪. സൂചീമുഖസമൊലിംഗൈസ്തീവ്രദാഹസമന്വിതഃ॥
ശൊഫസ്ത്വംഗാരകൊജ്ഞെയസ്സദ്ദസ്സഫതരൊമതഃ॥

സൂചീമുഖത്തിന്ന പറഞ്ഞ ലക്ഷണങ്ങൾ ഒക്കെയും എരിവാപ്പന്നമുണ്ടാകും. വിശെഷിച്ച കഠിനമായ ചുട്ടുനീറലുമുണ്ടാകും എരിവാപ്പനെ ചിലർ അഗ്നിവാപ്പനെന്ന പറയുന്നു.

എരിവാപ്പൻെറ ചികിത്സാ
(ചന്ദനാദി കഷായം)

൧൭൫. ചന്ദനൊദുംബരാഭീരുഗ്ഗുളൂചീസൊമവല്ലിഭിഃ॥
വൃശ്ചീവദാരുദ്ദസ്സശ്പഥ്യാഭിശ്ചശൃതംജലം।
൧൭൬. സിതാമധുഘൃതൊപെതമംഗാരകശമാവഹം।
ശാരിബാചന്ദനൊശീരവരീകദൈരഥാപിവാ॥

ചന്ദനം,അത്തിത്തൊലി, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ,ചിററമൃത,സോമവള്ളി, തമിഴാമവെര, ദേവതാരം, കൊടുത്തൂവ്വവേര, കടുക്ക, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാര, തെൻ, നെയ്യ ഇവ മേപ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്ക. എരിവാപ്പൻ ശമിക്കും. അല്ലാഎങ്കിൽ നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, രാമച്ചം, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച പഞ്ചസാര, തെൻ,നെയ്യ ഇവ മേപ്പൊടിചേത്ത സേവിപ്പിക്ക. എന്നാലും ശമിക്കും.

൧൭൭. അമൃതാതൈലമത്രെഷ്ടംസവ്വത്രചടകാദിഷു॥
ക്ഷീരിവല്ല്യാദിതൈലഞ്ചമൂഢ്നൊംഗസ്യചലെപനെ॥

കരിലടിവാപ്പന്നും സൂചിവാപ്പന്നും എരിവാപ്പന്നും അമൃതാതൈലം പററുന്നതാകുന്നു. മെലെക്കക്ഷീരിവല്ല്യാദിതൈലം പററുന്നതാകുന്നു.

ചരൽവാപ്പൻെറ ലക്ഷണം

൧൭൮. കൊലപ്രമാണൈവ്വിസ്ഫൊടൈഃ കഠിനൈരന്വിതൊഗ്ഗുരുഃ। ജംഘായാംജായതെയസ്തംഗ്രാവകാഖ്യംപ്രചക്ഷതെ।

ലന്തക്കുരുപ്രമാണങ്ങളായി കഠിനങ്ങളായിരിക്കുന്ന പുളകങ്ങളോടുകൂടെ കനത്ത കാലിൻെറ മുട്ടിങ്കൽനിന്നു താഴെ ഉണ്ടാകുന്നിത ചരൽവാപ്പനെന്നറിക.

ചരൽവാപ്പൻെറ ചികിത്സാ
(മുസ്താഗ്ലുളൂച്യാദി കഷായം)

൧൭൯. മുസ്താഗ്ലുളൂചീദുസ്പൎശധനികാനിംബചന്ദനൈഃ। സപടൊലൈഃകൃതഃകാഥൊഗ്രാവകംസകണൊജയെൽ॥

മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ ചിററമൃത, കൊടുത്തുവ്വവേര, കൊത്തമ്പാലയരി, വേപ്പിൻതൊലി, ചന്ദനം, പടോലം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച തിപ്പലി മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ചരൽവാപ്പൻ ശമിക്കും.

(യൂഥീസഹചരാദി കഷായം)

൧൮൦. യൂഥീസഹചരാരിഷ്ടഗ്ലൂചീഗൊക്ഷുരെക്ഷുരൈഃ
സവ്യശ്ചീവജയാദാരുവൃഷമൂലൈഃകൃതൊപിവാ॥

കാട്ടുമുല്ലവേര, കരിംകുറിഞ്ഞിവേര, വേപ്പിൻതൊലി, ചിററമൃത, ഞെരിഞ്ഞില, വയൽച്ചുള്ളിവേര, തമിഴാമവേര, കടുക്ക, ദേവതാരം, ആടലോടത്തിൻവേര ഇവകൊണ്ടകഷായം വച്ച തിപ്പലി മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ചരൽവാപ്പൻ ശമിക്കും.

(ബലായൂഥ്യാദി തൈലം)

൧൮൧. ബലായൂഥ്യമൃതാവിലപനിഷ്ക്വാഥൈപിഷ്ടകല്ക്കിതൈഃ।
ത്രിഫലാകുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വസലിലൊശീരചന്ദനൈഃ॥

൧൮൨. സമഞ്ജിഷ്ഠാനതൈസ്സിദ്ധസ്നേഹഃകെരഫലൊത്ഭവഃ।
തിലജൊവാഹിതൊഭ്യംഗെതസ്യസ്യാൽ സാഷ്ടവല്ലുജഃ।

കുറുന്തോട്ടിവേര, കാട്ടുമുല്ലവേര, ചിററമൃത, കുവളത്തിൻവേര ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച ത്രിഫല, കൊട്ടം, ഇരട്ടിമധുരം ഇരുവേലി, രാമച്ചം, ചന്ദനം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, തകരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയോ എണ്ണയൊ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തേപ്പിക്ക. മേൽ അഷ്ടവല്ലുതൈലം തേപ്പിക്ക. ചരൽവാപ്പൻ ശമിക്കും.

മീനടിവാപ്പുൻെറ ലക്ഷണം

ഫന്നമ്പ. മത്സ്യാംഘ്രിസന്നിഭൈസ്ഥൊമൈൎപ്പക്ഷ്മഭിന്നാധികസ്പം
ടൈഃ। ജ്വരാതിസാരതൃഷ്ണാഭിസ്സഹിതൊമത്സ്യകോമത॥

മത്സ്യത്തിൻെറ കാലുപോലെ ഇരിക്കുന്ന ആകൃതിയോടുകൂടിയ ചുവപ്പുനിറങ്ങൾ നല്ലവണ്ണം വ്യക്തങ്ങളായാവാതെ കാണ്കയും അതോടുകൂടെ പനി, അതിസാരം, തണ്ണീർദാഹം ഇവ ഉണ്ടാകയും ചെയ്താൽ ആയത മീനടിവാപ്പുനെന്നറിക. ചിലർ അതിനെ പോക്കുവാപ്പുനെന്ന പറയുന്നു.

മീനടിവാപ്പുൻെറ ചികിത്സാ

(അഭയാരിഷ്ടാദികഷായം)

ഫന്നർ. അഭയാരിഷ്ടവൃശ്ചീവവികംകതസുരദ്രുമൈഃ।
വൈരിമൂലകദംബത്വഗക്ക്രാഘനെക്ഷുരൈഃ॥

ഫന്നഌ. ജംബൂദ്വയവിശാലാംബുനളദാഭീരുഗൊക്ഷുരൈഃ।
രാസ്നാപടൊലപത്രൈശ്ചവിഹിതൊമാക്ഷികാന്വിത॥

ഫന്നന്ന. കഷായൊവിനിഹന്ത്യാശുപീതശ്ശൎക്കരയാപിവാ।
ശൎക്കരാമാക്ഷികാഭ്യാംവാസഹിതൊമത്സ്യകാമയം॥

കടുക്ക വേപ്പിൻതൊലി, തഴിഴാമവേര, വൈയംകതവേര ദേവതാരം, ഏകനായകത്തിൻവേരുമ്മൽതൊലി, കടമ്പിൻതൊലി, അക്കാരിത്തെങ്ങ, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, വയൽച്ചുള്ളിവേര ഞാവൽതൊലി, ഞാറവേരുമ്മൽതൊലി, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, ഇരുവേലി, രാമച്ചം, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ഞെരഞ്ഞില, അരത്ത പടോലം, പച്ചില ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തേനൊ പഞ്ചസാരയൊ പഞ്ചസാര, തേൻ ഇവയൊ മേപ്പൊടിചേൎത്തസേവിപ്പിക്ക. മീനടിവാപ്പുൻ ശമിക്കും.

(പ്രിയാളമജ്ജാദി കഷായം)

ഫന്നൌ. പ്രിയാളമജ്ജാനിംബത്വഗമൃതെക്ഷുരഗൊക്ഷുരൈഃ।
വജ്രവല്ലീനിശാദ്വന്ദ്വകരഞ്ജകരവീരകൈഃ।

ഫന്നവ്വ. കൊശാതകീബലാദ്വന്ദ്വധാന്യൈകെശ്ചകൃതൊപി
വാ। തഥാപീതഃകഷായസ്തംസപ്താഹെനവിനാശയേൽ॥

മുറമരത്തിൻകായയുടെ പരിപ്പ വേപ്പിൻതൊലി, ചിററമൃത, വയൽച്ചുള്ളിവേര,ഞെരിഞ്ഞില, ചങ്ങലംപരണ്ട, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞൾത്തൊലി,ഉങ്ങിൻതൊലി,അലരിത്തൊലി, പുട്ടൽപീരകത്തിൻവേര, ചെറുപീരകത്തിൻവേര, കുറുന്തോട്ടിവേര, ഉഴരകത്തിൻവേര, കൊത്തമ്പാലയരി ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ച പഞ്ചസാരയൊ തേനൊ പഞ്ചസാര,തേൻ ഇവയൊമേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. മീനടിവാപ്പൻ ശമിക്കും.

൧൩൩. ബലായുഗ്ധ്യാദിസംസിദ്ധസ്നേഹൊത്രാപിചശസ്യതെ। അഷ്ടവല്ലാഹ്വയശ്ചാപിവരണാദികൃതൊപിവാ॥

ബലായുഗ്ധ്യാദിതൈലവും അഷ്ടവല്ലതൈലവും വരണാദിതൈലവും തേപ്പിക്ക. മീനടിവാപ്പൻ ശമിക്കും.

പൊളവാപ്പൻെറ ലക്ഷണം

൧൩൦. തീവ്രപാകൈമ്മുഖൈനിമ്നൈൎവ്വിസ്പൊടൈമ്മൃദുഭിൎവ്വൃതഃ സൎവ്വാംഗീണൊമഹാഞ്ജൈരാഫൊവെദ്യൊഗൊളസമാഹ്വയഃ॥

കഠിനമായപഴുപ്പൊടും മുഖത്തിങ്കൽതാഴ്ചയോടുംകൂടിമൃദുക്കളായിരിക്കുന്ന പുളകങ്ങളോടുകൂടെ ഏററവും വദ്ധിച്ചു കാണുന്നനീര പൊളവാപ്പനെന്നറിക.

പൊളവാപ്പൻെറ ചികിത്സാ

(വാശാനിദിശ്ധികാദി കഷായം)

൧൩൧. വാശാനിദിശ്ധികാനിംബസുരദ്രുമഫലത്രയൈഃ। കൃതഃകഷായൊമധ്വാഢ്യൊഗൊളമാശുനിയച്ഛതി॥

ആടലോടത്തിൻവേര, ചെറുവഴുതിനവേര, വെപ്പിൻതൊലി, ദേവതാരം, ത്രിഫല ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ച തേൻ മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. പൊളവാപ്പൻ ശമിക്കും.

൧൩൨. സിദ്ധഃപ്രിയാളമജ്ജാദ്യൈൎന്നിഷ്ക്വാഥൊത്രാപിശസ്യതെ ബലായുഗ്ധ്യാദിഭിസ്സിദ്ധസ്നേഹശ്ചാപ്യഷ്ടവല്ലജഃ॥

പ്രിയാളമജ്ജാദി കഷായവും ബലായുഗ്ധ്യാദി തൈലവുംഅഷ്ടവല്ലതൈലവും പൊളവാപ്പന പറരുന്നതാകുന്നു.

൧൩൩. തിലകത്വഗ്ബലാനീലീമധുകാമലകൈശ്ശൃതം॥ സ്നാനായശസ്യതെചാംഭസ്സകലെഷ്വാൎദ്രകാദിഷു॥

മൈലെള്ളിൻതൊലി,കുറുന്തോട്ടിവേര, അമരിവേര,എരട്ടിമധുരം നെല്ലിക്ക ഇവയിട്ട വെള്ളംവച്ച അതിൽ കുളിപ്പിക്ക. നനവാപ്പുമുതലായ ഒമ്പതുകൾക്കും നല്ലതാകുന്നു.

൧൭. രക്താനവസ്ഥാഭെദാനാംലക്ഷണഞ്ചചികിത്സിതം।
സംക്ഷിപ്യാത്രൊക്തമേവംഹിജ്ഞെയൊന്യെഭ്യസ്തുവിസ്തരഃ॥

രക്താനവസ്ഥകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വ്യാധികളുടെ ലക്ഷണവും ചികിത്സയും ഇപ്രകാരം സംക്ഷേപിച്ച ഇതിൽ പറകപ്പെട്ടു വിസ്തരത്തെ ഗ്രഹിക്കെണമെന്ന താൽപര്യമുള്ളവര ഇതരഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

ഇതി വാഗ്ദാസൊപനാമ കരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിത
പാരശവെന്ദ്രകൃതാ വാരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചി
കിത്സായാം മഷ്ടാദശസ്തബകൊ നാമാഷ്ടാ
ദശൊദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാല ചികിത്സായാം
ഏകൊനവിംശദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

കുണ്ഡാലക ലക്ഷണം

൧. രക്തമാംസാശ്രയഃപൂർവ്വമുൽപന്ന്യഗ്രന്ഥിസന്നിഭഃ।
തുംഗഃകാലെനപകഃശ്ചകുണ്ഡവദ്യാതിനിമ്നതാം।

൨. കുണ്ഡാലകാഖ്യൊവിജ്ഞെയസ്സവികാരഃകചചിൽഭവെൽ।ഏകാകീസ്യാൽസജാതീയൈരഥവാപരിതൊപിച॥

രക്തത്തെയും മാംസത്തെയുമാശ്രയിച്ച മുമ്പെ പൂപ്പെട്ട മുഴപൊലെ പൊങ്ങി കാലംകൊണ്ട പഴുത്ത പൊട്ടി കുണ്ഡമെന്നപോലെ നടുകൊണ്ട താഴ്ചയെ പ്രാപിച്ചുകാണപ്പെടുന്നരൊഗത്തിന്ന കുണ്ഡാലകമെന്ന പെരാകുന്നു, ആയത ശരീരത്തിങ്കൽ ഒരെടത്തമാത്രമെന്നെ ആയിട്ടും ചുററും ചിലസാഹായങ്ങളൊടുകൂടിയതായിട്ടും ശരീരത്തിങ്കൽ എല്ലാടവുമായിട്ടും ഉണ്ടാകയും ചെയ്യും.

൩. വാതപിത്തകഫൈസ്ത്രെധാസഭവെദ്വാതഹെതുകഃ।
കൃഷ്ണസ്തൊദജ്വരാദ്ധ്യശ്ചസദാഹഃപിത്തഹെതുകഃ॥

൭. രക്തസ്രാവാശ്രുപാകീചസസ്സേഹഃകഫഹേതുകഃ।
യുക്താസ്സ്തേമിത്ര്യകണ്ഡൂതിഗൌരവൈശ്വസദൃശ്യതേ॥

വാതംനിമിത്തമായിട്ടും പിത്തംനിമിത്തമായിട്ടുംകഫംനിമിത്തമായിട്ടും ഉണ്ടാകുന്നതാകയാൽ കുണ്ഡാലകം മൂന്നുവിധത്തിലാകുന്നു വാതംനിമിത്തമായി ഉണ്ടാകുന്നത കറുത്തിരിക്കും. കുത്തലും പനിയുമുണ്ടാകും. പിത്തംനിമിത്തമായി ഉണ്ടായതചുട്ടനീറലോടുകൂടിയിരിക്കും. ചോര ഒഴുകുകയും വേഗത്തിൽ പഴുക്കുകയും ചെയ്യും. കഫം നിമിത്തമായി ഉണ്ടായത സ്നിഗ്ദ്ധതയോടും ഉറപ്പോടും ചൊറിച്ചിലോടും കനത്തോടും കൂടിയിരിക്കും. ഇങ്ങിനെ കണ്ടുവരുന്നു.

കുണ്ഡാലക ചികിത്സാ

൮. ആദാവെവപ്രതീകാരംകുൎവ്വീതാതിപ്രയത്നതഃ।
കുണ്ഡാലകെഷുസൎവ്വേഷുപ്രവൃദ്ധാസ്സേഹിദുസ്തരാഃ॥

കുണ്ഡാലകങ്ങൾ ഉണ്ടായാൽ ഉടനെതന്നെ ചികിത്സകളെ ചെയ്യണം. അതുകൾ വൎദ്ധിച്ചാൽ ശമിപ്പാൻപ്രയാസമാകുന്നു.

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൯. പൃഷ്ഠാശചത്ഥതചഃപിഷ്ടപാതക്രെണപരിലെപനം।
കുൎയ്യാദുൽപന്നമാത്രെഷുതെഷു കിംശുകചൎമ്മവാ॥

പൂവരശിൻതൊലിയൊ കരുമുരുക്കിൻതൊലിയൊ മോരിലരച്ച് കുണ്ഡാലകങ്ങൾ ഉണ്ടായ ഉടനെ പുരട്ടുക.
(വാതകുണ്ഡാലകത്തിന്ന ബലാതൃരുവകാസ്ഥ്യാദി കഷായം)

൧൦. ബലാതൃരുവകാസ്ഥ്യാശചമാരഹെപൃരവല്ക്കലൈഃ।
കഷായഃകൈശികാചൂൎണ്ണസഹിതസ്തംനിയച്ഛതി॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, നീരട്ടിക്കുരു, അലരിത്തൊലി, പൂവ്വരശിൻതൊലി, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച മാശിക്ക മെപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. വാതകുണ്ഡാലകം ശമിക്കും.

൧൧. വാതജംനിംബഭദ്രനിംബബലാമധുകദാരുഭിഃ।
ധൂളീപിപ്പലവല്കൈൎവ്വാശൃതഃപീതസ്തഥാപ്രശമം

അല്ലാഎങ്കിൽ വേപ്പിൻതൊലി, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിന്മെൽ തൊലി, കുറുന്തോട്ടിവേര, ഇരട്ടിമധുരം, ദേവതാരം, പൂവ്വരശിൻതൊലി, ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച മാശിക്ക മേപ്പൊ

ടി ചേൎത്ത രാവിലെ സേവിപ്പിക്ക. വാതകുണ്ഡാലകം ശമിക്കും.

(പിത്തകുണ്ഡാലകത്തിന്ന പത്മകന്ദാദി കഷായം)

൯. പത്മകന്ദാമൃതാസെവ്യമുസ്താത്തുരുവകാസ്ഥിഭിഃ।
സപപ്പടൈഃകൃതഃക്വാഥഃപിത്തജഞ്ചമധൂക്ഷിതഃ॥

താമരക്കിഴങ്ങ, ചിററമൃത, രാമച്ചം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, നീരട്ടിക്കുരു, പപ്പടം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ചു തേൻ മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. പിത്തകുണ്ഡാലകം ശമിക്കും.

(പടൊലദൂൎവ്വാദി കഷായം)

൧൦. പടൊലദൂൎവ്വാശാലൂകവിസകിഞ്ജല്ക്കയഷ്ടിഭിഃ।
പുഷ്പാശ്വത്ഥസ്യപഞ്ചാംഗൈരപിസിദ്ധശ്ചതാദൃശഃ

പടോലം, കറുക, താമരക്കിഴങ്ങ, നൈതൽക്കിഴങ്ങ, ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ, ചെങ്ങഴിനീർക്കിഴങ്ങ, താമരവളയം, താമരയല്ലി, ഇരട്ടിമധുരം, പൂവ്വരശിൻവെര, പൂവ്വരശിൻതൊലി, പൂവരശിൻകുമ്പ, പൂവരശിൻപൂവ, പൂവരശിൻകായ, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തെൻ മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. പിത്തകുണ്ഡാലകം ശമിക്കും.

(കഫകുണ്ഡാലകത്തിന്ന വാശാപടൊലവല്ല്യാദി കഷായം)

൧൧. വാശാപടൊലവല്ല്യബ്ദധൂളീപിപ്പലവല്കലൈഃ।
സാധിതൊമധുസംയുക്തഃകഫകുണ്ഡാലകംജയെൽ॥

ആടലോടത്തിൻവേര, പടോലവള്ളി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, പുവ്വരശിൻതൊലി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ചു തേൻ മേപ്പൊടിചെൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. കഫകുണ്ഡാലകം ശമിക്കും.

(വൃഷാമലകാദി കഷായം)

൧൨. വൃഷാമലകനിൎഗ്ഗുണ്ഡീപത്മകെസരസംയുതൈഃ।
പുഷ്പാശ്വത്ഥസ്യപഞ്ചാംഗൈസ്സിദ്ധഃക്വാഥശ്ചതാദൃശഃ॥

ആടലോടത്തിൻവേര, നെല്ലിക്ക, കരുനൊച്ചിവേര, താമരയല്ലി, പൂവരശിൻപഞ്ചാംഗം, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തേൻ മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. കഫകുണ്ഡാലകം ശമിക്കും.

കുണ്ഡാലകസാമാന്യ ചികിത്സാ

(ഫെപ്പരപഞ്ചാംഗഘൃതം)

൯൩. കഷായെഫെപ്പരപഞ്ചാംഗനിൎമ്മിതെപരികല്പിതൈഃ ।
ഫെപ്പരപുഷ്പെസൎപ്പിസ്തമശെഷംവിനിയച്ശതി"
൯൪. തൈലംവാകെരസൎപ്പിൎവ്വാതദ്വൽസിദ്ധംചതൽഗ്ഗുണം ।
പാനലെപനയൊസ്സൎപ്പിസ്തൈലംതെഷുചലെപനെ ॥

പൂവരശിൻപഞ്ചാംഗംകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച പൂവരശിൻ പൂവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യൊഎണ്ണയൊ വെളിച്ചെണ്ണയൊ കാച്ചി അതുകളെ ഉപയോഗിപ്പിക്ക. കുണ്ഡാലകങ്ങളൊക്ക ശമിക്കും നെയ്യ സേവിപ്പിക്കയും പുരട്ടുകയുമാം. വെളിച്ചെണ്ണയു മപ്രകാരംതന്നെ എണ്ണ പുരട്ടുക. സേവിപ്പിക്കരുതു.

(പഞ്ചവല്ക്ക തൈലം)

൯൫. ഖദിരാരിഷ്ടഫെപ്പരദാൎവ്വീതുരുവകാജിനൈഃ ।
കിംശുകസ്വരസെസിദ്ധസ്നെഹഃകെരഫലൊൽഭവഃ॥
൯൬. തിലജൊവാപ്രിയാളദ്രുഫലജൊവാനിഹന്തിതാൻ ।
അത്രാപിതിലജൊഭ്യംഗെഫാനെന്ന്യഇതരൊദ്വയൊഃ॥

കരിങ്ങാലിത്തൊലി, വേപ്പിൻതൊലി, പൂവരശിൻതൊലി, മരമഞ്ഞത്തൊലി, നീരട്ടിത്തൊലി, ഇവ കരുമുരുക്കില നീരിൽ അരച്ചു കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ മുറ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചി അരിച്ച ഉപയോഗിപ്പിക്ക. കുണ്ഡാലകങ്ങൾ ശമിക്കും. എണ്ണതേപ്പിക്ക. മുറഎണ്ണ സേവിപ്പിക്ക. വെളിച്ചെണ്ണ സേവിപ്പിക്കയും തേപ്പിക്കയുംചെയ്ക. ഇങ്ങിനെ അതിൻെറ ക്രമമാകുന്നു.

(പത്മപത്രാദി തൈലം)

൯൭. പത്മപത്രരസെസിദ്ധൊയഷ്ട്യാഹ്വനതിലൊൽഭവഃ ॥
സ്നെഹഃകെരൊൽഭവൊയദ്വാകുണ്ഡാലകവിനാശനഃ॥

താമരയിലനീരിൽ ഇരട്ടിമധുരം അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയൊ വെളിച്ചെണ്ണയൊ ചേൎത്ത കാച്ചിപുരട്ടുക. കുണ്ഡാലകങ്ങൾ ശമിക്കും.

(ഭസ്മപ്രയോഗങ്ങൾ.

൯൮. കദളീപത്രജംഭസ്മതൈലെനസഹലെപയെൽ ।
ഉന്മത്തസ്യഹരിദ്രായസ്തദ്വാതെഷാംപ്രശാന്തയെ॥

കദളിവാഴയുടെ ഇലയൊ ഉമ്മത്തൊ വരട്ടുമഞ്ഞളൊ ഭസ്മമാക്കി അതുകളിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്ന എണ്ണചെത്ത പുരട്ടുക. കുണ്ഡാലകങ്ങൾ ശമിക്കും.

ജഠരവ്രണ ലക്ഷണം

൧൯. ജിഹ്വാവൈവർണ്ണ്യമാലക്ഷ്യരൊദനഞ്ചനിരന്തരം।
സുതരാമുദരസ്സശ്ശെഹരിതാഭസിരാന്വിതം॥

൨൦. ഉദരഞ്ചസദാസ്തബ്ധമതിസാരഞ്ചസജ്വരം॥
ജഠരാന്തർവ്രണാൻവിദ്യാൽബാലകസ്യചികിത്സകഃ

നാവിന്ന പൂപ്പ, എല്ലാസമയവും കരച്ചിൽ, വയറ തൊട്ടാൽ അധികമായ കരച്ചിൽ, വയററത്തു പച്ച ഞരമ്പുകൾ വ്യക്തമായി കാണുക, വയററിന്ന സ്തംഭനം, അതിസാരം, പനി ഇവ കണ്ടാൽ വൈദ്യർ വയററിന്റെ അകത്ത വ്രണങ്ങളുണ്ടെന്നു ഊഹിച്ച ചികിത്സിക്കുക.

ജഠരവ്രണ ചികിത്സാ

(ധാത്ര്യാദി കഷായം)

൨൧. ധാത്രീപാരന്തികാമൂലവല്ലൂദസ്സശ്ദിപ്യകൈഃ।
സജീരകദ്വയൈഃകഫാഥസ്സതക്രൊജഠരവ്രണം॥

൨൨. സാധിതഃകൈശികീചൂർണ്ണസംഹിതൊവിനിയച്ഛതി।
നിംബമുണ്ഡാജമൊജൈവ്വാതഥാസിദ്ധഥാവിധഃ

നെല്ലിക്ക, തെച്ചിവെരുമ്മൽതൊലി, കൊട്ടത്തൂവ്വവേര, അയമോതകം, ജീരകം, കരിഞ്ചീരകം ഇവകൊണ്ട മോർകൂട്ടി കഷായംവച്ച മാശിക്ക മേപ്പൊടി ചേത്ത സേവിപ്പിക്ക. ജഠരവ്രണം ശമിക്കും. അല്ലായെങ്കിൽ വേപ്പിൻതൊലി, മുത്തിള, അയമോതകം ഇവകൊണ്ട മേൽപ്രകാരം കഷായംവച്ച മാശിക്ക മേപ്പൊടി ചേത്ത സേവിപ്പിക്ക ജഠരവ്രണം ശമിക്കും.

(മുണ്ഡാദി ഗുളിക.)

൨൩. മുണ്ഡാപാരന്തികാമൂലവിരളാമൂലവല്ലൂലൈഃ।
നിശാജീരകചാരങ്ങേ്ഗരീപത്രൈശ്ചതുളസീരസൈ॥

൨൪. പിഷ്ട്വൈയ്ക്ഷുദ്രശൊബീജൈസ്സമ്മിതാഗ്ഗുളികാഃകൃതാഃ।
ഛായാവിശുഷ്കാസ്തക്രെണപീതാഃകുക്ഷിവ്രണാപഹാഃ॥

മുത്തിള, തെച്ചിവേരുമ്മൽതൊലി, കഞ്ഞികൊട്ടകത്തിൻവേരുമ്മൽതൊലി, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, ജീരകം, പുളിയാരില ഇവ തുളസിനീരിൽഅരച്ച കഴഞ്ചിക്കുരുപ്രമാണം ഗുളിക ഉരുട്ടിനിഴലിലുണക്കി മോരിൽ സേവിപ്പിക്ക. ജ്വരവ്രണം ശമിക്കും.

(കുഹളീ പുഷ്പാദിഘൃതം)

൮൫. കുഹളീപുഷ്പസംഭൂതെരസെയഷ്ട്യാഹ്വസംയുതം ।
ജീരകംകല്ക്കമാധായപക്വംസർപ്പിശ്ചതദ്ധിതം॥

തെങ്ങിൻപൂക്കുലനീരിൽ ഇരട്ടിമധുരം, ജീരകം ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യുചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സെവിപ്പിക്ക. ജ്വരവ്രണം ശമിക്കും.

(വിരളാപത്രാദി തൈലം)

൮൬. വിരളാപത്രമാതംഗപദികാകെരചൎമ്മണാം॥
സ്വരസെചാദ്രിമദ്ദിന്യാഃകൈശികീകുഷ്ഠജീരകൈഃ॥

൮൭. കല്ക്കിതൈന്നാളികെരാംബുസമംതത്വാവിപാചിതഃ ।
നാളികേരൊൽഭവസ്നേഹഃപീതസ്സംവിനിയച്ഛതി ॥

കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തില, ആനടിയൻ, ഇളനീരിൻചകിരി, മലയമക്കി ഇവററിൻനീരിൽ മാശിക്ക, കൊട്ടം, ജീരകം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയും വെളിച്ചെണ്ണയോട്ട സമം ഇളനീർവെള്ളവും ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്ക. ജ്വരവ്രണം ശമിക്കും.

(മായൂരികാദിതൈലം)

൮൮. മായൂരികാൎസെയാഷനിശാപാഠാബ്ദധാന്യകൈഃ ।
പാരന്തീമൂലവല്ക്കാദ്യൈഃസ്സിദ്ധൊവാസഹിതഃപരം ।

ചെറുകടലാടിനീരിൽ കൊട്ടത്തൂവ്വവേര, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, പാടക്കിഴങ്ങ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കൊത്തമ്പാലയരി, തെച്ചിവെരുമ്മൽതൊലി ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചസേവിപ്പിക്ക. ജ്വരവ്രണം ശമിക്കും.

ഡാഡിമത്വഗാദി ചൂൎണ്ണം.

൮൯. ഡാഡിമത്വങ്നിശാധാത്രിപാരന്തീകുസുമാംബുദൈഃ।
ഭൂനിംബകുഹളീപുഷ്പകൈശികീലൊദ്ധ്രയഷ്ടിഭിഃ ॥

൯൦. ഏലാവിളംഗവാളാമൂലവല്ക്കൈസ്സജീരകൈഃ।
മധുസ്സ്വഹ്വാ। ചസംയുക്തൈസ്തംഹന്തിവിഹിതംരജഃ ॥

൯൧.തക്രെണാഹമ്മുഖെപീതമഥവാമാക്ഷികാന്വിതം ।
ലീഢമഹ്നിനിശായാംവാസൎപ്പിഷാവാതദാശയെൽ॥

താളിമാതളങ്ങളുടെഓട, വരട്ടമഞ്ഞൾ, നെല്ലിക്ക തെച്ചിപ്പൂവ്വ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി മാശിക്ക പാച്ചൊററിത്തൊലി എരട്ടിമധുരം ഏലത്തരി വിഴാലരി കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻവേരുമ്മൽതൊലി ജീരകം പാവ ഇവപൊടിച്ച രാവിലെ മോരിൽ സേവിപ്പിക്ക. അല്ലായെങ്കിൽ രാവിലെയൊ അത്താഴത്തിന്റെ മുമ്പെയൊ തേനിൽ സേവിപ്പിക്ക നെയ്യിലുമാം. ജ്വരവ്രണം ശമിക്കും.

(യവാന്യാദിഖള്ളം)

൩൭. യവാനീവിരള്ളാപത്രധാത്രീഭിർവ്വിഹിതഃഖള്ളഃ। കൈ
ശികീസൈന്ധവൊപെതസ്തമാശുവിനിയച്ഛതി॥

ജീരകം, കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിന്റതളിര നെല്ലിക്ക ഇവകൊണ്ട മുക്കുടിവച്ച മാശിക്കയും ഇന്തുപ്പും പൊടിച്ച ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ജ്വരവ്രണം ശമിക്കും.

ഉൽബാരുസ്സിന്റെ ലക്ഷണം

൩൩. ഗൎഭാശയഗതൈൎദ്ദോഷൈർവ്രണൈർവ്വാസൃക്പ്രദൂഷണാ
ജാതസ്യസഹജാന്യംഗെപശ്ചാദ്വായാനിസൎവ്വതഃ । (ൽ॥

൩൪. നാതിദീൎഘെണകാലെനദൃശ്യന്തെസ്ഫോടകാനിതു॥
ഉൽബഃ സ്ഫോടികശീരാണിസ്രുനൊഷ്ടാനിചകാലതഃ॥

൩൫. താനിസ്യുസ്സ്രാത്തദാത്തസ്യതച്ഛേദഃകരയൊസ്തലെ ॥
ക്രമെണാംഘ്ര്യൊശ്ചകെശാനാംഭ്രംശസ്യാപിചവിച്യുതിഃ।

ഗൎഭാശയത്തിങ്കൽ വാതാദിദോഷകോപം നിമിത്തമായിട്ടൊ ഗൎഭാശയത്തിങ്കലെ വ്രണങ്ങൾ നിമിത്തമായിട്ടൊ ദേഹാരംഭകമായ രക്തത്തിന്നൊ ആരബ്ധമായ ദേഹത്തിങ്കൽ ചേൎന്നിരിക്കുന്ന രക്തത്തിന്നൊ അശുദ്ധി സംഭവിച്ചാൽ അതുനിമിത്തമായിട്ട ജനിച്ച ബാലന്മാൎക്ക സഹജങ്ങളായിട്ടൊ ജനിച്ചതിന്റെശേഷം ഉടനെതന്നെയൊ ശരീരത്തിങ്കൽ എല്ലാടവും ചില പുണ്ണുകൾ ഉണ്ടായികാണപ്പെടുന്നു. അതുകളെ ഉൽബാരുസ്സഎന്ന പറയുന്നു. മലയാളികൾ പറങ്കിപ്പുണ്ണെന്നപറയുന്നു. കാലംകൊണ്ട വക്കതടിച്ചും നടുകുഴിഞ്ഞും ചമയുകയുംചെയ്യും മേൽപറഞ്ഞ വ്യാധി ഉള്ളവരുടെ കയ്യിന്റെയും കാലിന്റെയും അടികളിലെ തോലുകൾ അടൎന്നുപോകയും ചെയ്യും തലയിലെ രോമങ്ങൾ അധികമായി കൊഴികയും ചെയ്യും ഒരം രണ്ട ലക്ഷണങ്ങൾ തൽക്കാലം കാണുകയുമില്ല.

സപ്തധാസ്യുഃപൃഥഗ്ദൊഷൈസ്സംസൃഷ്ടൈസ്സന്നിചിതൈരപി
സാമാന്യെന ചികിത്സാത്രതെഷാംസമഭിധീയതെ

മേൽപറഞ്ഞ വ്യാധിവാതംകൊണ്ടും പിത്തംകൊണ്ടും കഫംകൊണ്ടും വാതപിത്തങ്ങൾകൊണ്ടും വാതകഫങ്ങൾകൊണ്ടും പിത്തകഫങ്ങൾകൊണ്ടും സന്നിപാതംകൊണ്ടും സംഭവിക്കുന്നതാകയാൽ ഏഴുവിധമാകുന്നു. ഏഴിൻെറയും സാമാന്യ ചികിത്സാ ഇതിന്നുതാഴെ കാണിക്കപ്പെടുന്നു.

ഉൽബാരുസ്സിൻെറ ചികിത്സാ.

(ഭൂനിംബാദി കഷായം)

൩൩. ഭൂനിംബക്ഷീരിവൃക്ഷത്വഗരിഷ്ടതരുപല്ലവൈഃ ।
മധുസ്നുഹ്യാ ചസംസിദ്ധഃകാഥസ്തംമധുയുഗ് ജയേൽ ॥

പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽതൊലി, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, വെപ്പിൻതളിര ഇവകൊണ്ടും പാവുകൊണ്ടും കഷായംവച്ച തേൻ മെപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി മുതലായ ആറു മരുന്നുകളും പാവുംകൂട്ടി കഷായംവച്ച മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്കയുമാം. എന്നാൽ പറങ്കിപ്പുണ്ണു ശമിക്കും.

(ശാകപല്ലവാദി കഷായം)

൩൬. ശാകപല്ലവനിൎഗ്ഗുണ്ഡീമൂലയഷ്ട്യാഹ്വതൊയദൈഃ ।
പാരിന്തീകുസുമാരിഷ്ടബൃഹതീമൂലചന്ദനൈഃ॥

൩൭. മധുസ്നുഹീവിശാലാക്ഷരാഗരൊഗാരിവല്കലൈഃ ।
പടൊലാമലകാഭ്യാഞ്ചസിദ്ധൊമാക്ഷികസംയുതഃ ॥

൩൮. കഷായഃകൈശികീചൂൎണ്ണസഹിതൊവാനിയച്ഛതി ।
ഉൽബാരുംഷിഗഭീരാണിദുൎന്നൊഷ്ഠാന്യപിചധ്രുവം ॥

തേക്കിൻതളിര, കരുനൊച്ചിവേര, ഇരട്ടിമധുരം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, തെച്ചിപ്പൂവ്വ, വേപ്പിൻതൊലി, ചെറുവഴുതിനവെര, ചന്ദനം, പാവ, കാട്ടുവെള്ളരിവെര, അക്ലാരിത്തെങ്ങ, കൊന്നവേരുമ്മൽതൊലി, പടൊലം, നെല്ലിക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച തേനൊ മാശിക്കയൊ മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക വക്കതടിച്ചും നടുകുഴിഞ്ഞുമിരുന്നാലും പറങ്കിപ്പുണ്ണ ശമിക്കും.

(കുഹളീ കുസുമാദികഷായം)

൩൦. കുഹളീകുസുമാനന്താപല്ലവാരിഷ്ടവല്കലൈഃ ।
സുഷവീശാകപത്രാഭ്യാംമധുസ്നുഹ്യാഹ്വസാധിതഃ ॥

൪൫. കഷായഃകൈശികീചൂർണ്ണമാക്ഷികാഭ്യാംസമന്വിതഃ ।
പ്രാതഃപീതഃപ്രദൊഷെചതാന്നിക്ഷിപ്രംനിയച്ഛതി ॥

തെങ്ങിൻപൂക്കുലയരി, കറുകത്തളിര, വെപ്പിൻതൊലി, പൂല്ലാനിത്തളിര, തേക്കിൻതളിര, പാവ ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച മാശിക്കയും തേനും മേപ്പൊടിചേൎത്ത രാവിലെയും അത്താഴത്തിൻെറ മുമ്പെയും സേവിപ്പിക്ക. മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരമുള്ള പറങ്കിപ്പുണ്ണ കാലതാമസംകൂടാതെ ശമിക്കും.

(വടാംകുരാദി കഷായം)

൪൬. വടാംകുരവൃഷാംഭൊദരജനീശാരിബാദ്വയൈഃ ।
പടൊലബൃഹതീനിംബവിശാലാപത്മകേസരൈഃ ॥

൪൭. ദൂൎവ്വാഗ്രകുഹളീപുഷ്പധനികാധന്വയാഷകൈഃ ।
സൊമവല്ലീഹിമൊശീരപാരന്തീമൂലവാരിഭിഃ ।

൪൮. മധുസ്നഹീപടൊലെന്ദ്രയവൈലാവെല്ലയഷ്ടിഭിഃ ।
ഖദിരാമലകാഭീരുകന്ദൈശ്വസകണാദ്വയൈഃ ॥

൪൯. ഹൈമൂരകൃതമാലത്വഗമൃതാപത്മകൈരപി ।
സിദ്ധഃകഷായൊമധ്വാഢ്യഉൽബാരുഃപരമൌഷധം ॥

പേരാൽമൊട്ട,ആടലോടകത്തിൻവേര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, വരട്ടമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പാൎവ്വള്ളിക്കിഴങ്ങ, പടോലം, ചെറുവഴുതിനവെര, വെപ്പിൻതൊലി, കാട്ടുവെള്ളരിവെര, താമരയല്ലി, കറുകത്തളിര, തെങ്ങിൻ പൂക്കുലയരി, കൊത്തംപാലയരി, കൊട്ടത്തൂവ്വവേര, സൊമവള്ളി, ചന്ദനം, രാമച്ചം, തെച്ചിവെര, ഇരുവേലി, പാവ, പടോലം, കുടകപ്പാലയരി, ഏലത്തരി, വിഷാലരി, ഇരട്ടിമധുരം, കരിങ്ങാലിക്കാതല, നെല്ലിക്ക, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, തിപ്പലി, അത്തിത്തിപ്പലി, പൂവ്വരശിൻതൊലി, കൊന്നവെരിന്മെൽതൊലി, ചിററമൃത, പതിമുകം, ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തേൻ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ഇത പറങ്കിപ്പുണ്ണിന്ന പരമൌഷധമാകുന്നു.

(വടാംകുരാദി തൈലം)

൫൦. ഏഭിരെവൌഷധൈസ്സിദ്ധെകഷായെശാകപല്ലവാൻ ।
നിഷ്പീഡ്യതദ്രസംതദ്വാസ്നേഹതുല്യംപൂരൊദിതൈഃ॥

൫൧. ഏലാദിഭിഃപചേൽകല്ക്കൈസ്സ്നേഹംകൈരഫലോത്ഭവം ।
സൊഭ്യംഗപാനയൊഗെനഹന്യാദുൽബാരുമുൽബണം

പേരാൽമൊട്ടുമുതൽ മുൻപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ മുപ്പത്തുരണ്ടും സമമായി ചെത്ത കഷായംവെച്ച തെക്കിൻതളിരിൻെറ നീര വെളിച്ചെണ്ണയൊടു സമം അതിൽചെത്ത മുൻപറഞ്ഞ ഏലാദി അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണ ചെത്ത കാച്ചി അരിച്ച തേപ്പിക്കയും സെവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക. കൊടുതായ പറങ്കിപ്പുണ്ണ ശമിക്കും.

(ഐലെയകാദിതൈലം)

൪വ്വ. ഐലെയകനിശാദ്വൗസുഷവീസുമനൊലിഫാം।
കുഫളീകുസുമാംഭൊജവിസഫരിന്നരുഫാമപി॥

൪൯. സ്വരസംക്ഷീരിവല്ക്കൂനതേച്ചാകഛാഥൈവിനിമ്മിതെ।
പകചഎലാദികല്ക്കെനകെരസ്സ്നെഫശ്ചതാദൃശഃ।

മുക്കാപ്പീരകം, പച്ചമഞ്ഞൾ, കറുക, പുല്ലാനിത്തളിര, കഞ്ഞുണ്ണി, തെങ്ങിൻപൂക്കുലയരി, താമരവളയം, ചിററമൃത, ഇവററിൻനീര നാല്പാമരക്കഷായത്തിൽ ചെത്ത ഏലാദി അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണ ചേത്ത കാച്ചിഅരിച്ച തേപ്പിക്കയും സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക. ഫലം മേൽപ്രകാരം തന്നെ.

൫൦. പാരന്തിപല്ലവാഫെലാരമൂലധാത്രിശ്രൃതംജലം।
സ്നാനാദൌത്തുതദാത്ത്വസ്യശസ്യതെകെവലംശിശൊഃ॥

തെച്ചിയില, അകൊരിവെര, നെല്ലിക്ക,ഇവയിട്ട കുറുക്കിയ വെള്ളംകൊണ്ട കുളിപ്പിക്കയും തെച്ചുകഴുകിക്കയും ചെയ്ക. ഇവ ചെയ്താൽ പറങ്കിപ്പുണ്ണ ശമിക്കും.

൫൧. ദ്വന്ദ്വജാനിബഹ്രുന്മാസാൻപ്രതികൃത്യശമംനയെൽ।
സന്നിപാതൊദിതാന്യത്രസഫജാനിചവജ്ജയെൽ॥

൨രം രണ്ടുദൊഷങ്ങൾ കൊണ്ടുണ്ടായ മേൽപറഞ്ഞ വ്യാധി തൊണ്ണൂറദിവസംകൊണ്ടല്ലാതെ ചികിത്സിച്ചാലും ശമിക്കാത്തതാകകൊണ്ട അതിന മൂന്നുമാസം തികച്ചും ചികിത്സിച്ച ശമനംവരുത്തിക്കൊൾക. ത്രിദോഷകോപംകൊണ്ടുണ്ടായതും ജനിക്കുമ്പോൾതന്നെ ഉള്ളതുമായാൽ അതുകളെ ഉപേക്ഷിക്കകയും വെണം. അസാദ്ധ്യങ്ങളാകുന്നു എന്നു താൽപര്യം.

രക്തലസക ലക്ഷണം.

൫൨. സ്രൊതസ്സുകഫരുദ്ധെഷുരക്തവാഹിഷുകുത്രചിൽ।
ഗ്രഥിതംകാലതൊരക്തംകഫെനസഫമൂർച്ഛിതം॥

൫൩. പിണ്ഡീഭൂയയദംശേഷുതത്രതത്രപ്രദൃശ്യതെ।
സ്ഥൂലൊഗ്രന്ഥിരിവാനദ്ധംസ്നിഗ്ദ്ധഞ്ചസ്പശ്നാസഹം॥
൫൪. കണ്ഡൂപാണ്ഡുതലൌഹിത്യശൈത്യഗൌരവസംയുതം।
സരക്താലസകൊനാമവികാരഃപരികീൎത്ത്യതെ॥

രക്തസഞ്ചാരത്തിന്നുള്ള വഴികൾ കഫത്താൽതടുക്കപ്പെടുക നിമിത്തമായി കെട്ടിനില്ക്കുന്നരക്തം കാലംകൊണ്ട കഫത്തോടുകൂടെ ചേൎന്നിട്ട പിണ്ഡാകാരമായി ഭവിച്ച അതാത അംഗങ്ങളിൽ വലുതായ മുഴപോലെ വീൎത്ത സ്നിഗ്ദ്ധതയോടും തൊട്ടാൽ വേദനയോടും വെളുപ്പും ചുവപ്പും തമ്മിൽ സമ്മിശ്രങ്ങളായാൽ ഉണ്ടാകുന്ന നിറത്തൊടും തണുപ്പോടും കനത്തോടും കൂടിയതായി കാണപ്പെടുന്നു. അതിനെ രക്താലസകമെന്നു പറയുന്നു.

രക്താലസക ചികിത്സാ.

(അരച്ചു തേപ്പാൻ)

൫൫. ക്ഷീരിദ്രുപല്ലവാനന്താഗുളൂചീതിലദാരുഭിഃ।
നാളികെരസ്യദുഗ്ദ്ധേനപിഷ്ടൈല്ലെപൊത്രശസ്യതെ।

നാല്പാമരത്തിൻതളിര കറുക ചിററമൃത എള്ള ദേവതാരം ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക. രക്താലസകം ശമിക്കും

(തിലകാശോകവൽക്കാദി ലെപനം)

൫൬. തിലകാശോകവല്കാഭ്യാംഹരീതക്യാചദാരുണാ।
സഹിതാഭിശ്ശതാഹ്വാഭിരഥവാലെപഇഷ്യതെ॥

മൈലെള്ളിൻതൊലി അശൊകത്തിൻതൊലി കടുക്ക ദേവതാരം ശതകുപ്പ ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചു തേക്കുക. രക്താലസകം ശമിക്കും.

(ലാജദ്രൂവ്വാദി ലെപനം)

൫൭. ലാജദ്രൂവ്വാമൃതാപത്രശതാഹ്വാദെവദാരുഭിഃ।
സ്ഥൌണെയകത്തൃണാശമാരവല്കഫലത്രയൈഃ।
൫൮. നാളികെരസ്യദുഗ്ദ്ധേനപിഷ്ടൈസ്സമ്മിളിതൈഃപുനഃ।
നവനീതെനചരണായുധാണ്ഡസ്യദ്രവെണച।
൫൯. നിൎജ്ജലൈൎമ്മൎദ്ദനാജ്ജാതൈരാലൊപൊവിഹിതൊമൃഹഃ। രക്താലസകമാശെവമഹാന്തമപിനാശയെൽ।

മലര കറുക ചിററമൃതില ശതകുപ്പ ദെവതാരം ത്തുണിയാകം കന്നുരുക്കം അലരിത്തൊലി ത്രിഫല ഇവ തെങ്ങാപ്പാലിൽ

അരച്ച വെണ്ണയെയും കോഴിമുട്ടയുടെ വെള്ളയുംകൂട്ടി ഉരസി നീരൊത്ത കൂടങ്ങളുടെ പുരട്ടുക വലുതായ രക്താലസകവും ശമിക്കും

സാ- പകാന്തുസ്സൂച്യാ നിർഭിദ്യ സ്രാവയിത്വാ തതഃ പരം।
വ്രണസ്യാപക്രമം കുര്യാൽ പാകാപേക്ഷൻ പ്രയത്നതഃ॥

പഴുത്താൽ സൂചികൊണ്ടു കുത്തി ചലംവാർത്ത അധികമായ പഴുപ്പിന്ന അവകാശം കൊടുക്കാതെ നല്ലവണ്ണം സൂക്ഷിച്ചു വ്രണചികിത്സയെ ചെയ്ക

ഇതി വാൎദ്ധസേനാപനാമക രാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിതപാരശവേന്ദ്രകൃതാ ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം ഏകോനവിംശസ്സംഖ്യാകോ നാമൈകോനവിംശാദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം

വിംശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

ശാഖാരോഗലക്ഷണം

൧- ശാഖാരോഗാ അഥോച്യന്തേ ശാഖാ ബാഹൂ ഉഭൌ തഥാ।
പാദൌ ചേതി മതാസ്തത്ര സുജായന്തെ ഇതീരിതഃ॥
൨- ശാഖാരോഗാ ഇതി പ്രോക്താ വിദ്യന്തേകവിധാമയാഃ।

അനന്തരം ശാഖാരോഗങ്ങളുടെ ലക്ഷണത്തെയും ചികിത്സയെയും പറയുന്നു കൈകൾ രണ്ടും കാലുകൾ രണ്ടും ഇങ്ങിനെ ശരീരത്തിന്ന നാലു ശാഖകളുണ്ടു അതുകളിലുത്ഭവിക്കുന്നതാകയാൽ ശാഖാരോഗങ്ങൾ എന്നപേരോടുകൂടി ചില വ്യാധികളുമുണ്ടു

൩- സർവ്വതൊ ബാഹുസന്ധായാം ബാഹോഃ പാദുപരിമദ്ധ്യമാൽ।
പർവ്വണസ്സ്യുഃ പ്രകോഷ്ഠവാതലായാർവ്വാഗവാക്ഷണെ॥
൪- ഊർവ്വോർവ്വാജംഘയോശ്ചാസ്യുഃ പാർഷ്ണ്യോരപ്യംഗുലീഷ്വപി।
കഫരക്താനിലാധാരാദ്ദൃശ്യന്തേ ഷഡ്വിധാസ്ത്വമീ॥

മേൽപറഞ്ഞ വ്യാധികൾ ഒക്കെയും കൈകളുടെ മൂലസന്ധിസ്ഥാനങ്ങളിലൊ നടുവിലെ സന്ധികളിൽനിന്ന മേൽപ്രദേശങ്ങളിലൊ അതുകളിൽനിന്ന താഴെയൊ ഉള്ളംകൈകളിലൊ

കാലുകളുടെ മൂലസന്ധിസ്ഥാനങ്ങളിലൊ തുടകളിന്മെലൊ മുട്ടുകളിൽനിന്ന താഴെ ഞെരിയാണികളിൽനിന്ന മെലെ ഉള്ള ഭാഗങ്ങളിലൊ മടമ്പുകളിന്മെലൊ വിരലുകളിന്മെലൊ ഉണ്ടാകുമെന്നല്ലാതെ വെറെ ഒരംഗങ്ങളിലുമുണ്ടാകയുമില്ല- എട്ടുവിധങ്ങളായിരിക്കയും ചെയ്യും- ഒത്തു കഫവും രക്തവും വാതവുംകൂടി കോപിക്കകതന്നെ ആകയാൽ ഏകവിധം തന്നെ എന്നറിഞ്ഞുകൊൾക.

൯- രക്താൎബ്ബുദൊസ്രശോഫശ്ചഗല്ലകഃ കൂപകസ്തഥാ।
അജഗല്ലകഇന്ദ്രമ്മഇദ്ധ്മകൊദദ്ധ്മികെതിച॥

രക്താൎബ്ബുദം അസ്രശോഫം ഗല്ലകം കൂപകം അജഗല്ലകം ഇന്ദ്രമ്മം ഇദ്ധ്മകം ദദ്ധ്മികാ ഇങ്ങിനെ എട്ടാകുന്നു.

രക്താൎബ്ബുദലക്ഷണം

൧- കപിതെനകഫെനൈത്യമൂൎച്ഛന്നാംരക്തമുൽബണം।
വായുനൊന്മാൎഗ്ഗചാരെണപ്രെരന്നംശിരസശ്ച്യുതം॥
൨- ബാഹ്വസന്ധിംസമാസാദ്യതത്രസ്തബ്ധംസമുന്നമൽ
ജലബ്ബുൽബുദസംകാശംജനയെദാമയംതപചി॥
൩- അന്തസ്സംബാധനിസ്സൊദജപരാരുചിസമന്വിതം।
സതുരക്താൎബ്ബുദൊബാധ്യസ്തച്ചികിത്സാഥകഥ്യതെ॥

കപിതമായ കഫത്തൊടു വൎദ്ധിച്ച രക്തം ചെന്ന ദുഷ്ടതയെ പ്രാപിച്ചു വായുവിന്റെ പ്രെരണകൊണ്ടു ശിരസ്സിൽനിന്നിറങ്ങി ബാഹ്വസന്ധിയെ പ്രാപിച്ചു അവിടെ തങ്ങിനിന്നു ഉയൎന്നു നീൎപ്പൊളപൊലെ തൊന്നുന്ന ഒരു വ്യാധിയെ താക്കിങ്കൽ ഉണ്ടാകുന്നു അതിനെ രക്താൎബ്ബുദമെന്നറിക അതിന്റെ ചികിത്സയെ താഴെ പറയുന്നു

രക്താൎബ്ബുദ ചികിത്സാ

(ബലാകതകമൂലാദി എണ്ണ)

൪- ബലാകതകമൂലാബ്ദകഷായെപിഷ്ടകല്കിതൈഃ।
മാംസീനഖസുരാഭയെലാഫലത്രയതുരുഷ്കകൈഃ॥
൫- സിദ്ധഃകൈരാൎഭവെസ്നെഹസ്തിലജൊവാനിഹന്തിതം।
മൂലച്ഛെദാന്മഥാവൃക്ഷമിവമൂൎദ്ധ്നിപ്രയൊജിതഃ॥

കുരുന്തോട്ടിവെര തെററാമരത്തിൻവെര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു മാഞ്ചി നാഗ്ഗണം ദേവതാരം ഏലത്തരി ത്രിഫല കുന്തുരുക്കം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയെ എണ്ണയൊ വെന്ത കാച്ചിയരിച്ചു തലയിൽ തെപ്പിക്ക എന്നാൽ മൂലപ്പൂതം നിമിത്തമായിട്ടു വച്ചതായ മരാ ഉണങ്ങി നശിക്കുന്നതുമപാലല രക്താൽബ്ബുദം ശമിക്കും

(ബലാകാരസ്കരാദി എണ്ണ)

൧൭- ബലാകാരസ്കരാഗസ്ത്യഗ്ളള്ളീമൂലസാധിതേ

കഷായെസലിലെംശീരകുഷ്ടയഷ്ട്യാഹ്വചന്ദനൈഃ॥

൧൮- മുസ്താകതകമൂലാക്രാഗരാസ്നാഫലത്രയൈഃ।

സുരാഹ്വയമിസിദ്ധ്യാഞ്ചസാധിതസ്സൊപിതാദൃശഃ॥

കുരുന്തോട്ടിവെര കാഞ്ഞിരത്തിൻവെര അഗസ്തിമരത്തിൻവെര ചിററമൃതിൻവെര ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു ഇരുവേലി രാമച്ചം കൊട്ടം ഇരട്ടിമധുരം ചന്ദനം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ തെററാമരത്തിൻവെര അക്കാരിതെങ്ങ അരത്ത ത്രിഫല ദേവതാരം ശതകുപ്പ ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊവെന്ത കാച്ചിയരിച്ചു മൂദ്ധാവിൽ തെപ്പിക്ക രക്താൽബ്ബുദം ശമിക്കും.

(അമൃതാകതകാദി എണ്ണ)

൧൯- അമൃതാകതകാംഭോജഖദിരാസനചന്ദനൈഃ।

കേതകീമൂലയഷ്ട്യാഹ്വകാരസ്കരഫലത്രയൈഃ॥

൨൦- തുല്യയാബലയാസിദ്ധന്തിഷ്ണാദ്വിപിഷ്ടകല്ക്കിതൈഃ।

ഏലാദിഭിവ്വരികന്ദരസതുല്യാംശസംയുതഃ।

൨൧- തൈലകസ്നേഹമഷ്ടാംശംസ്തന്യംതദ്വിഗ്ഗുണംപയഃ।

മസ്തുചത്രിഗ്ഗുണംതേപാപകാഃ കെരഫലൊൽഭവഃ॥

൨൨- സ്നേഹസ്സിലൊൽഭവൊയദ്വാ പൂവ്വാഭ്യാമധികൊഗ്ഗുണൈഃ।ആയുഷ്യോബൃംഹണോമേധ്യാവന്ന്യഇന്ദ്രിയതപ്പണഃ॥

ചിററമൃത തെററാമരത്തിൻവെര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കരിങ്ങാലിക്കാതല വെങ്ങക്കാതല ചന്ദനം പൂക്കൈതവെര ഇരട്ടിമധുരം കാഞ്ഞിരത്തിൻവെര ത്രിഫല ഇവ സമം കുറുന്തോട്ടിയെടുത്തോളം കുറുന്തോട്ടിവെര ഇങ്ങിനെ വെന്ത കഷായംവെച്ചു ഏലാദി അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ വെന്ത അതിനൊടു തുല്യമായി ശതാവരിക്കിഴങ്ങിന്റെ നീരും അതിന്റെ അഷ്ടാംശത്തോടു സമമായി അവണക്കെണ്ണയും അവണക്കെണ്ണയിലിരട്ടി മുലപ്പാലും അവണക്കെണ്ണയുടെ അംശം

മൂന്നുകൂടിയെടത്തൊളം തയിർവെള്ളവും ചെത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തലയിൽ തെപ്പിക്ക രക്താൽബുദം ശമിക്കും അത്രയുമല്ല മുൻപറഞ്ഞ തൈലങ്ങളെക്കാൾ ഇതിന്ന വിശെഷമുണ്ട- ആയുസ്സിനെയും ശരീരപുഷ്ടിയെയും ധാരണാശക്തിയെയും ശരീരത്തിന്നകാന്തിയെയും ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കബലത്തെയുമുണ്ടാക്കും

(അരച്ചുതെപ്പാൻ)

൧൭- ക്ഷീരെണെരക്താഗമെസ്നാഛെരെഭിസ്തബ്ധസ്യലെപനം।
കുഷ്ഠാദ്രാങ്കരഞ്ജതാഗഭയാഭിസ്സമസ്സഭഃ॥

മുൻപറഞ്ഞ തൈലങ്ങൾ തെക്കുകയാൽ രക്തത്തിന്റെ താഴ്ച ശമിച്ചതിന്റെശെഷം സ്തബ്ധമായിക്കണ്ടാൽ ദെവതാരം ഉങ്ങിൻതൊലി കടുക്ക ഇവ തയിർവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുതെക്കുക എന്നാൽ ശമിക്കും

൧൮- അതിസ്തബ്ധജള്ളുകാഭിർഹൃതാസ്രംതാഭിരെവതൽ।
കുഷ്ഠാൽപകാംപെരിസ്രാവ്യവ്രണൊപക്രമമാചരെൽ॥

അധികമായി സ്തംഭിച്ചുപൊയാൽ അട്ടയിട്ടു ചൊര കളഞ്ഞതിന്റെശെഷം മുൻപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾതന്നെ മെൽപ്രകാരം അരച്ചുതെക്കുക പഴുത്തുപൊയാൻ കുത്തിവാർത്തതിന്റെ ശെഷം വ്രണചികിത്സയെ ചെയ്ക

അസ്രശൊഫത്തിന്റെ ലക്ഷണം

൧൯- ലൊഹിതഃകഠിനൊവൃത്തൊനാത്യുന്നതിസമന്വിതഃ।
അന്തർനീലശ്ചനിമ്നശ്ചമൂലമധ്യമപർവ്വണൊഃ॥
൨൦- ബാഹ്വൊരാമധ്യതഃഖെവൊവൃഷ്ഠശ്ശൊഫൊജായ
തെശിശൊഃ।തമസ്രശൊഫംജാനീയാച്ചികിത്സാതസ്യകഥ്യതെ॥

ചുവന്ന നിറത്തൊടും കാഠിന്യത്തൊടുംകൂടി വൃത്താകാരമായി വളരെ പൊക്കത്തൊടുകൂടാതെ കയ്യിന്റെ മൂലസന്ധിയുടെയും മദ്ധ്യസന്ധിയുടെയും ഇടയിലൊ തുടകളിലൊ പ്രകാശിച്ചു നടുവിന്ന താഴ്ചയൊടും കറപ്പൊടുംകൂടി കാണുന്ന നീര അസ്രശൊഫമെന്നറിക- അതിന്റെ ചികിത്സയെ ഇതിന്നുതാഴെ പറയുന്നു.

അസ്രശൊഫത്തിന്റെ ചികിത്സാ

(ഗുഞ്ജാമൂലാദി തൈലം)

൨൧- ഗുഞ്ജാമൂലബലാമൂലഗുളൂചീക്വാഥസാധിതെ।
നിംബപാഠെകുഷ്ഠദെവാഹ്വപന്നഗൊരൊചനാന്വിതം॥

൨൨- സൈര്യകബലാംഭോദഹയമാരഫലത്രയം।
കല്കീകൃത്യതിലോത്ഥോവാസ്നേഹഃകേരാദിതോഥവാ।
൨൩- പക്വോസ്രശോഫമഭ്യംഗാന്മൂർദ്ധ്നിക്ഷിപ്രംനിയച്ഛ
തി। കതകഃമൂദയോഃകചാഥസിദ്ധോവാമീഭിശ്ചകല്പിതൈഃ॥

കന്നിവേര കുറുന്തോട്ടിവേര ചിററമൃത ദേവതാരം ഇവ കൊണ്ട കഷായംവെച്ചു കൊട്ടം ദേവതാരം തകരം ഗോരോചനം കരിംകുറിഞ്ഞിവേര കുറുന്തോട്ടിവേര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ അലരിത്തൊലി ത്രിഫല ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയൊ വെളിച്ചെണ്ണയൊ വെന്ത് കാച്ചിയരിച്ചു തലയിൽ തേപ്പിക്ക- അല്ലായെങ്കിൽ തേററാമരത്തിൻവേരും ചിററമൃതും കഷായം വെച്ചു മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾതന്നെ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയൊ വെളിച്ചെണ്ണയൊ വെന്ത് കാച്ചിയരിച്ചു തലയിൽ തേപ്പിക്ക- അസ്രശോഫം ശമിക്കും.

പൂർവ്വോക്താനിഹിലേപ്യത്രഹിതോവിധിരതോസ്യതു। ത
മേവശാന്തയേകുർയ്യാദിതിഹാരീതഭാഷിതം॥

രക്താൎബുദത്തിന്ന പറഞ്ഞതൊക്കെയും അസ്രശോഫത്തിന്നും പററുന്നതാകയാൽ അതുതന്നെ ചെയ്താൽ മതിയെന്നഹാരീതാചാര്യന്റെ മതമാകുന്നു.

൨൪- വികാരഭേദസന്ദൃഷ്ടഭേദതാൽഭ്രാദനസംശയഃ।
ഇതിഭേളഃപൃഥക്ശസ്ത്രാദസ്യാപക്രമമഭ്യധാൽ॥

വ്യാധിക്കു ഭേദമുണ്ടെന്ന ആകൃതികൊണ്ടു സ്ഥിരപ്പെട്ടിരിക്കുമ്പോൾ ഭേദസംശയം ഉണ്ടാകാതെ ഇരുന്നുകൂടാ എന്ന വിചാരിച്ചു അല്പമായ ഭേദവിശേഷത്തെ കാണിച്ചു വേറെ തന്നെ ഭേളാചാര്യൻ ഇതിന്ന ചികിത്സയെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

൨൫- കൃതമാലത്വചാസാർദ്ധംപാരന്തീമൂലവല്കലാ।
നാളികേരസ്യദുഗ്ദ്ധേനപിഷ്ടാകുര്യാദ്വിലേപനം॥

കൊന്നത്തൊലി തെച്ചിവേരുമരൽതൊലി ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക- അസ്രശോഫം ശമിക്കും.

(ശാരിബാദിലേപനം)

൨൬- ശാരിബാവെതിമൂലത്വങ്മഞ്ജിഷ്ഠാമരദാരുഭിഃ।
മസ്തുപിഷ്ടൈർവ്വിലേപോയംരക്തവിസർപ്രശാന്തയേ॥

നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഏകനായകത്തിൻ വേരുമ്മൽ തൊലി മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി ദേവതാരം ഇവ തയിർ വെള്ളത്തിൽ അരച്ചുതേക്കുക- അസ്രശോഫം ശമിക്കും.

(ആരഗ്വധാദികഷായം)

൬൭- ആരഗ്വധകദംബത്വഗ്ഗജയാശാരിബാംബുദൈഃ।
സപടോലൈഃകൃതഃക്വാഥോമധുയുക്തൊനിഹന്തിതം॥
കൊന്നത്തൊലി കടമ്പിൻതൊലി കടുക്ക നന്നാറിക്കിഴങ്ങ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പടൊലം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച തെൻ മെല്പ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക- അസ്രശൊഫം ശമിക്കും.

(തുളസീപല്ലവാദിഘൃതം)

൬൮- തുളസീപല്ലവോശീരകന്ദാനന്താനിശാരസൈഃ।
കല്കീകൃതൈഃകണാദ്വന്ദ്വകട്ഫരോഹിണികാന്വിതൈഃ॥
൬൯- പാഠാവിളംഗദേവാഹ്വമഞ്ജിഷ്ഠാമധുകൈസ്സമൈഃ।
പക്വംഘൃതഞ്ചപാനേനലെപനാദ്വാനിഹന്തിതം॥
തുളസിയില ശതാവരിക്കിഴങ്ങ കറുക പച്ചമഞ്ഞൾ ഇവറ്റിൻനീരിൽ തിപ്പലി അത്തിത്തിപ്പലി കട്കരൊഹണി തകരം പാടക്കിഴങ്ങ വിഴാലരി ദെവതാരം മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി ഇരട്ടിമധുരം ഇവ സമമായി ചെൎത്ത അരച്ചുകലക്കി നെയ്യ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സെവിക്കയും പുരട്ടുകയും ചെയ്യിക്ക- അസ്രശൊഫം ശമിക്കും.

ശല്യകലക്ഷണം

൭൦- സ്ഥാനെസ്രശൊഫസ്യവസ്യാച്ഛൂനൊഹാരുണതരച്ഛവിഃ॥ കക്കപാകസമാകാരശ്ശ്യാമാകാകൃതിബിസ്സിതൈഃ॥
൭൧- സ്ഫോടകൈരന്വിതസ്തീവ്രരുഗ്ദാഹജ്വരകൃച്ച യഃ।
താമാഹുശ്ശല്യകംനാമ്നാചികിത്സാതസ്യകഥ്യതെ॥
അസ്രശൊഫത്തിന്ന പറഞ്ഞ സ്ഥാനങ്ങളിൽ തന്നെ ഏറ്റവും ചുവന്ന നിറത്തൊടുകൂടിയതായി കക്കിൻ കായയുടെ ആകൃതിപൊലെ ഇരിക്കുന്ന ആകൃതിയൊടും ചാമയുടെ മണികൾപൊലെ ഇരിക്കുന്ന വെളുത്ത ഉണിലുകളൊടും കൂടിയതായി കഠിനമായ വെദന ചുട്ടുനീറൽ പനി ഇവയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതായി യാതൊരു നീര കാണപ്പെടുന്നുവൊ അതിനെ ശല്യകമെന്ന പറയുന്നു- അതിന്റെ ചികിത്സയെ ഇതിന്നുതാഴെ പറയുന്നു.

ശല്യക ചികിത്സാ

(മുസ്താധാത്ര്യാദിതൈലം)

൩൨— മുസ്താധാത്രീബലാ വില്വഫലത്രയസുരാഹ്വകൈഃ।
രാസ്നാകതകമൂലാഭ്യാം നിഷ്കാഥേ സംപ്രകല്പിതേ॥
൩൩— മാംസ്യുശീരഹരിദ്രാത്വങ്നാഗകേസരയഷ്ടിഭിഃ।
സൈരേയകമിസിവ്യാഘ്രീശാരിബാകുഷ്ഠചന്ദനൈഃ॥
൩൪— സലിലോശീരമഞ്ജിഷ്ഠാജീരകദ്വയജോംഗകൈഃ।
ഗോരോചനാഞ്ജനാഭ്യാം ച കല്കൈരഹ്നലാൽഭവഃ॥
൩൫— സ്നേഹസ്തിലോൽഭവോ വാപി മൂർദ്ധ്നി ദത്തോ നിഹന്തി തം। തൈലേനവാ ത്രികര്യ്യാച്ച ലേപനം ഹംരേണുഭിഃ॥

മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ നെല്ലിക്ക കുറുന്തോട്ടിവേര കൂവളത്തിൻവേര ത്രിഫല ദേവതാരം അരത്ത തെററാമരത്തിൻവെര ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച ദേവതാരം കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ മരമഞ്ഞത്തൊലി നാകപ്പൂവ്വ ഇരട്ടിമധുരം ഞണിയാംകം ശതകുപ്പ പുലിച്ചുവടിൻവെര നന്നാറിക്കിഴങ്ങ കൊട്ടം ചന്ദനം ഇരുവെലി രാമച്ചം മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി ജീരകം കരിഞ്ചീരകം അകില ഗോരോചനം അഞ്ജനക്കല്ല ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചി അരിച്ചുതലയിൽ തെപ്പിക്ക— നെല്ലിക്ക വറുത്തുപൊടിച്ച മെൽപറഞ്ഞ തൈലത്തിൽ ചാലിച്ച പുരട്ടുകയും ചെയ്ക— ശല്യകം ശമിക്കും

(മുസ്താമധുകാദിധാരാ)

൩൬— മുസ്താമധുകശാലൂകതന്ത്രികാതിലചന്ദനം,
പിഷ്ട്വാ ക്ഷീരേണ സംയോജ്യ തേനാസേകോ നിരന്തരഃ॥
൩൭— പ്രവൃദ്ധദാഹകൃത്ത്വസ്യ ശതാവര്യാ യോജിതം।
വരീകന്ദരസാപ്രാഹുസ്സേകകർമ്മണി കേചന॥

അധികമായ ചുട്ടുനീററൽ ഉണ്ടാകിൽ മുത്തങ്ങ ഇരട്ടിമധുരം ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ ചെന്തൽക്കിഴങ്ങ ചെങ്ങഴിനീർക്കിഴങ്ങ കരിംകൂവളക്കിഴങ്ങ താമരക്കിഴങ്ങ ചിററമൃത എള്ള ചന്ദനം ഇവ പാലിൽ അരച്ചുകലക്കി അതുകൊണ്ടു ധാരചെയ്ക— മെൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ ശതാവരിക്കിഴങ്ങിന്റെ നീരിൽ അരച്ചു കലക്കി അതുകൊണ്ടു ധാര ചെയ്യണമെന്ന ചിലരുടെ പക്ഷം

൩൮- സെകാവസാനെ പ്രാഗുക്താംശ്ചലെപനഞ്ചസമാചരെൽ।
ആരഗ്വധാദിനിയ്യൂഹംപായയെച്ചമധൂൽകടം॥

ധാരകഴിഞ്ഞാൽ നല്ലവണ്ണം തൊൎത്തി മെൽപറഞ്ഞ തൈല ത്തിൽ നെല്ലിക്കാപ്പൊടിചെൎത്ത പുരട്ടുക- ആരഗ്വധാദി കഷാ യം നാലിൽ ഒരു ഭാഗം തെൻ ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക.

൩൯- സമ്യഗ്ദ്ദ്രൂണെസ്മിൻസഞ്ജാതെരൊപണാൎത്ഥമുപക്രമം।
വക്ഷ്യമാണംവിദധ്യാച്ചനാന്തഃപാകെകായധാവ്രജെൽ॥

നല്ലവ്രണമായി ചമഞ്ഞാൽ ഉണക്കത്തിന്ന വെണ്ടി ഇതി ന്നുതാഴെ പറയുന്ന ചികിത്സയെ ചെയ്യു- എന്നാൽ പഴുപ്പ അക ത്തുള്ളത കടക്കാതെ ഉണങ്ങുകയും ചെയ്യും.

൪൦- ഹിംഗുളംഹരിതാലഞ്ചതുത്ഥഞ്ചശിഖിതുത്ഥതം।
നക്തമാലസ്യബീജഞ്ചമഞ്ജിഷ്ഠാമെദ്ധ്യരണംശകൃൽ॥

൪൧- സജ്ജനിര്യ്യാസമെതാനിക്രമവൃദ്ധാനിചൂൎണ്ണയെൽ।
മധൂച്ഛിഷ്ടെനതച്ചൂൎണ്ണംപിണ്ഡണെനദ്ധതെനതു॥

൪൨- സംയൊജ്യരക്ഷെൽഗൊശൃംഗെനിധായചഭിഷക്തമഃ।
ആദായകിഞ്ചിൽസന്താപ്യചെലഖണ്ഡെനസജ്ജയെൽ॥

൪൩- നിധായവ്രണെതച്ചപ്രാതസ്സംശൊധിതെപുനഃ।
സായംത്യക്താപാതഖണ്ഡവാന്യന്നിദധീതാത്രശൊധിതെ॥

൪൪- എതദ്ദഃണാനാംസംശുദ്ധിംരൂഢതാംചാശുയച്ഛതി।
ശൊധനെക്ഷീരിവല്ക്കസ്യനിര്യ്യൂഹഃപരമിഷ്യതെ॥

ചായില്യം ൧ പൊന്നരിതാലം ൨ തുത്തം ൩ തുരിശ ൪ ഉ ങ്ങിൻകുരു ൫ മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി ൬ ആട്ടിൻമലം ൭ ചെഞ്ചല്യം ൮ ഇങ്ങിനെ ഓരൊ ഭാഗം അധികമായി മെൽപറഞ്ഞ മരുന്നു കൾ തൂക്കി എടുത്ത ചെറുതേനിപ്പൊടിച്ച ശീലപ്പൊടിയിട്ട ആ പ്പൊടിയിലിരട്ടി വെളുത്ത മെഴു ഉരുക്കി അതിനൊടുകൂടെ ചെ ൎത്ത പശുവിൻ കൊമ്പിലാക്കി സൂക്ഷിച്ച വെണ്ടപ്പൊൾ അതി ൽനിന്ന വെണ്ടതെടുത്ത തീയ്യിന്റെ ജ്വാലയിൽ കാച്ചി അയ വുവരുത്തി തുണിയുടെ ഖണ്ഡത്തിന്മെൽ തെച്ച ആ ഖണ്ഡം രാ വിലെ വ്രണത്തിന്ന ശുദ്ധിവരുത്തിയതിന്റെശെഷം വ്രണത്തി ന്മെൽ പററിക്കുക- പിന്നെ വയ്യുന്നെരം ആ ഖണ്ഡം എടുത്തു കളഞ്ഞ ശുദ്ധിവരുത്തി ചെറെ ഉണ്ടാക്കി ആയത പററിക്കുക ഇപ്രകാരം ചെയ്താൽ വ്രണത്തിന്ന ശുദ്ധിയും ഉണക്കവും താ മസംകൂടാതെ സിദ്ധിക്കും- വ്രണശുദ്ധിവരുത്തെണ്ടതിന്ന നാ ല്പാമരക്കഷായം ഉത്തമമാകുന്നു.

കൂപകലക്ഷണം

൫൫- ജംഘയോഃപൃഷ്ഠഭാഗേയാജായതേമാംസശാലിനി।
ശ്രോണൌഷ്ഠാമധ്യനിമ്നാത്വസംശോഫഃകൂപകാഹ്വയഃ॥
൫൬- സപാകഃപൂയസംസ്രാവോഗംഭീരഃകൂപസന്നിഭഃ।
ദൃശ്യതേകൂപകോനാമ്നാതേനവൈദ്യൈരുദീര്യതേ॥

ജംഘകളുടെ പൃഷ്ഠഭാഗത്തിങ്കൽ മാംസപുഷ്ടിയോടുകൂടിയ സ്ഥലത്തെ ആശ്രയിച്ച പക്കിന്ന ഉയൎച്ചയോടും നടുവിന്ന താഴ്ചയോടുംകൂടിയതായി യാതൊരുനീര ഉണ്ടാകുന്നുവൊ അതിനെ കൂപകമെന്നറിക- മെൽപറഞ്ഞ നീര പൊട്ടിയാൽ അധികമായ ആഴത്തൊടുകൂടിയതായി വരുന്നതാകയാൽ കൂപമെന്ന പൊലെ തൊന്നും- അതഹെതുവായിട്ട വൈദ്യന്മാർ അതിനെ കൂപകമെന്ന പറയുന്നു- ജംഘാ എന്നത കാലിന്റെ മുട്ടിന്റെയും ഞെരിയാണിയുടെയും മദ്ധ്യഭാഗമാകുന്നു- കൂപമെന്നത കിണറാകുന്നു

കൂപക ചികിത്സ

(പ്രിയാളമൂലാദി തൈലം)

൫൭- പ്രിയാളമൂലയഷ്ട്യാഹ്വഗുളൂചീകതകൈഃകൃതേ।
കഷായേത്രിഫലാകല്കഃകൈരസ്നേഹോത്രശസ്യതേ॥

മുറമരത്തിൻവെര ഇരട്ടിമധുരം ചിററമൃത തെററാമരത്തിൻവെര ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച ത്രിഫല അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയെത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തലയിൽ തെപ്പിക്കം

(വിലാമൃതാദി തൈലം)

൫൮- വിലാമൃതാബ്ദദേവാഹ്വവാട്യാലകവിഭീതകൈഃ।
ഭാർങ്ഗീകതകമൂലാഭ്യാമപിനിഷ്കാഥിതേംഭസി॥
൫൯- പാഠാശൈഷപരിസ്രാവ്യപൂതേചിഞ്ചാത്വകല്കിതൈഃ।
താലീസപത്രമുസ്തൈലാലവംഗനതചന്ദനൈഃ॥
൬൦- രാസ്നാമോരടയഷ്ട്യാഹ്വരാവനാഗരകേസരൈഃ।
മാംസീഫലത്രയാഭ്രാഞ്ചപകാഃകൈരഫലോത്ഭവാഃ॥
൬൧- സ്നേഹസ്തിലസമുത്ഥോവാപൂർവ്വസ്മാദധികോഗുണൈഃ।
പ്രശസ്തോദോഷതേനാസൌസുതരാംതത്രശസ്യതേ।

൫൬ *

കൂവളത്തിൻവെര ചിററമൃത മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ദേവതാരം കുറുന്തോട്ടിവെര താന്നിക്ക ചെറുതേക്കിൻവെര തെററാമരത്തിൻവെര ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു താലീസപത്രം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഏലത്തരി ഇലവംഗത്തൊലി തകരം ചന്ദനം അരത്ത കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ഇരട്ടിമധുരം ഗോരോചനം അകില കുങ്കുമം മാഞ്ചി ത്രിഫല ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിക്കുക ഠരം എണ്ണ മുൻപറഞ്ഞതിനെക്കാൾ ഗുണാധിക്യമുള്ളതാകയാൽ ദൊഷകൊപത്തിന്റെ ആധിക്യത്തിനെ അനുസരിച്ചു നിൎമ്മിച്ചു തലയിൽ തെപ്പിക്കുക

ശ്ലൊ- മധുസ്സഹ്യായുതെസ്സിദ്ധംകാഥമാരഗ്വധാദിഭിഃ।
പായയെയന്നെലെ പഞ്ചശാരിബാദ്യൈഃ പ്രകല്പയെൽ॥

പാവുചെത്ത ആരഗ്വധാദി കഷായം സെവിപ്പിക്ക ശാരിബാദി അരച്ചുപുരട്ടുക

ശ്ലൊ- സമ്യക്ക്ഷരിതപൂയന്തുസംശൊധ്യബകുളാംഭസാ। കിം
ശുകസാരസെചകൈകഥ്യൊ പൂരൈസ്സമുദ്ഭിരയെൽ॥

പൊട്ടി നല്ലവണ്ണം ചലം വാൎന്നുപോയാൽ ഏരിഞ്ഞിത്തൊലികൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു ആ കഷായം ആറിയാൽ അതുകൊണ്ടു കഴുകി ശുദ്ധിവരുത്തി നല്ലവണ്ണം തൊൎത്തി കൊമ്പപൊടിച്ചു കരുമരുക്കിലനീരിൽ വെവിച്ചു ആറിയാൽ അതു നിറക്കുക ഒരു ശീലയിൽ പുരട്ടി മീതെ കെട്ടുകയുമാം എന്നാൽ ക്രമെണ മാംസം വൎദ്ധിച്ചു കുഴി തൂരുകയും ചെയ്യും

ശ്ലൊ- സമുദ്ഭിന്നെത്രുപൂൎവ്വാണാം രൊപണാൎത്ഥമുപക്രമഃ।
കുഷ്ഠാൽബകുളവല്കാംഭസ്സത്രാപീഷ്ടശ്ചശൊധനെ॥

മാംസം വൎദ്ധിച്ചു വെണ്ടുംവണ്ണമായാൽ ഉണക്കത്തിന്നുവെണ്ടി മുൻപറഞ്ഞ ചികിത്സയെ ചെയ്ക അവിടെ വ്രണശുദ്ധിക്കു നാല്പാമരക്കഷായംതന്നെ വെണമെന്നില്ല ഏരിഞ്ഞിത്തൊൽകൊണ്ടു വെച്ചതുംകൊള്ളാം ഇപ്രകാരം ചികിത്സകൾ ചെയ്താൽ ക്ഷുപകം ശമിക്കും

അജഗല്ലിക ലക്ഷണം

ശ്ലൊ- കണ്ഡൂലൈഃ കഠിനൈസ്സ്നിഗ്ദ്ധൈഃ കാകിണീഫലസന്നി
ഭൈഃ। ആചിതൊ വിപുലഃ കിഞ്ചിദുന്നതൊ യഃ പ്രജായതെ॥

൩൦- നീലാശ്മഫലകസ്പർശായശ്ലാഘഃ കൊഷ്ഠരയൊസ്തഥാ।
ജംഘയൊശ്ചാസവിജ്ഞെയൊ ഭിഷഗ്ഭിരജഗല്ലകഃ॥
കഠിനമായ പൊറിച്ചിലൊടുകൂടിയവയും മാർദ്ദവമില്ലാത്തവയുമായി ചിലന്നിക്കരുവിന്റെ ആകൃതിപൊലെ ഇരിക്കുന്ന ആകൃതിയൊടുകൂടിയിരിക്കുന്ന പുളകങ്ങളെക്കൊണ്ട ഇടതൂൎന്ന പരപ്പൊടുകൂടി അല്പമൃദുവായി കരിങ്കല്ലലകയുടെ നിറംപൊലെ ഇരിക്കുന്ന നിറത്തൊടുകൂടിയതായി യാതൊരുനീര കൊപ്പരങ്ങളിലൊ ജംഘകളിലൊ ഉണ്ടാകുന്നുവൊ അതിനെ അജഗല്ലകമെന്നറിക- മലയാളികൾ ചിലന്നി എന്നും കെച്ചപ്പിലന്നി എന്നും ഇതിനെ പറയുന്നു.

അജഗല്ലക ചികിത്സാ

(അമൃതാവെതസാ തൈലം)

൩൧- അമൃതാവെതസാനന്താനക്തമാലഫലൈർഭവെ।
രസെജീരകസെരെയനിശാമാരുഫലത്രയൈഃ॥

൩൨- സലിലൊശീരകുഷ്ഠാബ്ദചന്ദനൈശ്ചാവകല്കിതൈഃ।
സിദ്ധഃ കെരൊൽഭവസ്നെഹരപാനെനാഭ്യഞ്ജനെന ച॥
൩൩- തൈലെ ചസിദ്ധെ നിഷ്പാദിതകല്കൈസ്തൈരെവസാധി
തം। ലിപ്തം വാ വിനിഹന്ത്യാശു നിഹിതമജഗല്ലകം॥
ചിററമൃത ആററുവഞ്ഞി കരക ഉങ്ങിൻതളിര ഇവററിൻ നീരിൽ ജീരകം കരിംകുറിഞ്ഞിവെര വട്ടമഞ്ഞൾ ദെവതാരം ത്രിഫല ഇരുവെലി രാമച്ചം കൊട്ടം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തലയിൽ തെപ്പിക്കയും വ്യാധിയുള്ളെടത്ത പുരട്ടുകയും സെവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക മെൽപ്രകാരം നെയ്യ കാച്ചി സെവിപ്പിക്കയുമാം എന്നാല്പാ മെൽപറഞ്ഞപ്രകാരം വെളിച്ചെണ്ണ കാച്ചി തലയിൽ തെപ്പിക്കയും വെണം

(വെതസാമ്ലാദി കുഴമ്പ)

൩൪- വെതസാമ്ലലതാകന്ദശ്രീണീരുചമ്മണീ।
മൂലാനി നക്തമാലസ്യ തഥൈരാസ്ഥ്വവകാസ്യ ച॥
൩൫- ഭല്ലാതകൈരസ്നെഹെത്രപിഷ്ടാഃ സമ്മെളനയൽപരാഃ।
തന്നിഹന്ത്യനലെപെനലാഘിഷ്ഠമജഗല്ലകം॥
ഞെരിഞ്ഞാംപുളികിഴങ്ങ കൊൽപുളിവെരുന്നൽതൊലി ഉ

ങ്ങിൻതളിര നീരട്ടിത്തളിര ഇവ വെളിച്ചെണ്ണയിൽ വറുത്തതല്ലവണ്ണം മൂപ്പിച്ചാൽ ആ വെളിച്ചെണ്ണയിൽതന്നെ അരച്ചു ചേർത്ത പുരട്ടുക ചുരുക്കത്തിലുള്ള അജഗല്ലികാ ശമിക്കും പ്രബലമായാൽ മുൻപറഞ്ഞ ചികിത്സയെ ചെയ്ക

ഇന്ദ്രവിദ്ധ ലക്ഷണം

൩൫ - ഗുല്ഫാധസ്താൽസർവ്വതോവ്യാപ്തദേശോഹോമഫാൻഗുരുഃ।
സ്ഥൂലൈഃപ്രപദയോസ്സൂക്ഷ്മൈശ്ചിതോബഹുളിഃപരം॥

൩൬ - തലയോരന്തരേംഗുല്യോരംഗുലീനാഞ്ച പാർശ്വയോഃ।
ജായതേയസ്സവിജ്ഞേയ ഇന്ദ്രവിദ്ധേതിസംജ്ഞയാ॥

കാലിന്റെ ഉള്ളനടി വിരലുകളുടെ മധ്യം വിരലുകളുടെ ഇരുഭാഗം ഈ പ്രദേശങ്ങളിൽ സൂക്ഷ്മങ്ങളായി വളരെ സംഖ്യയോടുകൂടിയ പുളുകങ്ങളോടുകൂടെ ഞെരിയാണിക്കൽ നിന്ന താഴെ എല്ലാടവും യാതൊരു നീര ഉണ്ടാകുന്നുവൊ അതിനെ ഇന്ദ്രവിദ്ധമെന്നറിക

ഇന്ദ്രവിദ്ധ ചികിത്സാ

(കാരസ്കരദളാദി തൈലം)

൩൭ - കാരസ്കരദളാനന്താവിജയാപത്രജൈരസൈഃ।
കല്കേനപഞ്ചഗന്ധേനസിദ്ധഃകേരഫലോൽഭവഃ॥

൩൮ - സ്നേഹസ്തിലോൽഭവോയദ്വാപൂർദ്ധിതസ്തദുൽഭവേ।
നിമിത്തമസ്യജൊഹന്യാദ്ധന്നാമന്നസംശയഃ॥

കാഞ്ഞിരത്തിൻതളിര കറുക കട്ടമൈരത്തില ഇവററിൻ നീരിൽ ഇരുവേലി രാമച്ചം കൊട്ടം ചന്ദനം ഇരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയൊ വെളിച്ചെണ്ണയൊ ചേർത്ത കാച്ചിയരിച്ച തലയിൽ തേപ്പിച്ചാൽ ഇന്ദ്രവിദ്ധത്തിന്ന നിമിത്തമായ രക്തത്തിന്റെ താഴ്ച ശമിക്കും

(ശിവവല്ല്യാദി തൈലം)

ശിവവല്ലീനിശാകൃഷ്ണാതുളസീപത്രജൈരസൈഃ।
ക്ഷീരിദ്രുവല്കയഷ്ട്യാഹ്വാമഞ്ജിഷ്ഠാപദ്മകേസരൈഃ॥
അംബുതിലകാശോകവല്കലൈഃപിഷ്ടകല്കിതൈഃ।
സിദ്ധഃകേരോൽഭവസ്നേഹ ഇന്ദ്രവിദ്ധാംവിനിയച്ഛതി॥

കരളകത്തില പച്ചമഞ്ഞൾ കരത്തുളസി ഇവററിൻ നീരിൽ നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ഇരട്ടിമധുരം മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി താമരയല്ലി അമ്പഴത്തിൻതൊലി മയിലെള്ളിൻതൊലി അശൊകത്തിൻതൊലി ഇവ അരച്ചു കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണ വെത്ത കാച്ചി അരിച്ചു പുരട്ടുക ഇന്ദ്രിയ്മ്പം ശമിക്കും

(ധാരകൾ)

൬– ദ്രവ്യദ്ധാവ്യത്യൌതൃത്തൃ്വായഷ്ടിലതാരസം।
പിഷ്ട്വാളയാംസമാലൊഡ്യതെനപ്രാക്കൃകണ്ഡ്യതെ॥

കാലിന്റെ അടിയിന്മെൽ നീര അധികമായി ഉണ്ടാകിൽ കരക വള്ളിക്കാഞ്ഞിരം ഇവററിൻനീരിൽ കടുക്ക അരച്ചു കലക്കി അതുകൊണ്ട ധാരചെയ്ത തിന്റെ ശെഷം മുൻപറഞ്ഞ തൈലം പുരട്ടുക ഇവ ചെയ്യാൽ ഇന്ദ്രിമ്മം നല്ലവണ്ണം ശമിക്കും

ഇദ്ധ്മകലക്ഷണം

൭– ശിരസന്ദ്രവമാണെന്നപൂരണാസ്സൃജസ്സിരം।
പാർഷ്ണിപ്രധാവിനിസ്സബ്ദ്ധാപ്രസാരാകഞ്ചനാസഹാ॥
൮– പാർഷ്ണിസ്സശ്രൂലഗ്ലൌഘാഡ്യസ്തീവ്രദാഹശ്ചജായതെ।
യെനെദ്ധ്മകസ്സവിജ്ഞെയസ്സച്ചികിത്സാദ്ധകഥ്യതെ॥

ശിരസ്സികൾനിന്ന ഇറങ്ങുന്നരക്തം അകത്ത അധികമായി തിങ്ങുക നിമിത്തമായി അരക്കെട്ടിൽനിന്ന കാലിന്റെ മടമ്പിന്ന നെരെഉള്ള ഞരമ്പ സ്തംഭിച്ചു കാല നീട്ടുക മടക്കുക ഈ രണ്ട കർമ്മങ്ങളെ മുടക്കുന്നതായും മടമ്പിനെ വെദനയൊടും നീരൊടും കഠിനമായ ചുട്ടുനീറലൊടും കൂടിയതായും യാതൊരു രൊഗം സംഭവിക്കുന്നുവൊ അതിനെ ഇദ്ധ്മകമെന്നറിക അതിന്റെ ചികിത്സയെ ഇതിന്നുതാഴെപറയുന്നു

ഇദ്ധ്മകചികിത്സാ

(തലയിൽതിരുമ്പുവാൻ)

൯– തിന്ത്രിണീപന്നസൊഭെദഗതരുകെരമഹീരുഹാം।
കാരസ്കരസ്യചൈവീകെസ്സഹരാസ്നാളയാനിശാഃ॥
൰– മാംസിമധുകമഞ്ജിഷ്ഠാബലാജലദവെധികാഃ।
പെശകാരകുലായാക്ഷലിക്ഷാനീഡഹാനിച॥

൬൮- സന്താപ്യകർപ്പൂരരസമ്യക്ചൂർണ്ണീകൃത്യാവമർദ്ദയെൽ।
തച്ചൂർണ്ണം മൂർദ്ധ്നി നിഷ്ഠീവ്യ ഭൊസ്സലെ നശ്യെദ്ദൃശ്യനെ॥

കൊൽപുളി പുലാവ കവുങ്ങ തെങ്ങ കാഞ്ഞിരം ഇവററിൻ തൊലി അരത്ത കടുക്ക വരട്ടുമഞ്ഞൾ മാഞ്ചി ഇരട്ടിമധുരം മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി കുറുന്തോട്ടിവെര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ സഹസ്രവെധി വെട്ടാളൻകൂട താന്നിക്കാ ചിതലിൻകൂട നെല്ലിക്ക ഇവ കലത്തിലിട്ട ചുട്ടുപിടിപ്പിച്ച പൊടിച്ച ശീലപ്പൊടി ഇട്ട ആപ്പൊടി മൂൎദ്ധാവിൽ വിതറി ഉള്ളംകൈകൊണ്ട പതുക്കെ ഉളുക്കെ തിരുമ്പുക

(തലക്കെണ്ണ)

൬൯- ബലാകതകമൂലാദിതൈലമ്മൂർദ്ധ്നാ പചേൽ ലയെൽ॥
തത്രൈവം ചൂർണ്ണമായോജ്യ മൂർദ്ധ്നാഭ്യസ്യധാരയെതവ॥

ബലാകതകമൂലാദിതൈലം തലയിൽ തെപ്പിക്കയും വെണം ആ തൈലത്തിൽ തന്നെ മുൻപറഞ്ഞ പൊടി ചെൎത്ത കുഴമ്പിടുകയുമാം എന്നാൽ പൊടിയിട്ട തിരുമ്പണമെന്നില്ല

(ഭൂതാലകന്ദാദിതൈലം)

൭൦- ഭൂതാലകന്ദക്ഷീരിതാശ്ബലാതൈസ്സരയഷ്ടിഭിഃ।
നിഷ്പാദ്യ വിധിവത്തൈലഗോപികാദാരുചന്ദനൈഃ॥

൭൧- ജീവകർഷഭജീവന്തീക്ഷീരശുക്ലാപുനൎന്നവൈഃ।
സൂൎപ്യപൎണ്ണീബലാദ്വന്ദ്വശ്രാവണീദ്വയസൈന്ധവൈഃ॥

൭൨- ശതാഹ്വാസരളാംശകാലമൂലൈരപി ചക്രികൈഃ।
സക്ഷീരഃ കരജസ്നേഹസ്തിലജോ വാപി പാചിതഃ॥

൭൩- ഹന്തിസെകാൽസിരാസ്തംഭമൂൎദ്ധകൊചഃ പ്രജായതെ।
ദാഹന്ദോഹചാവന്ദ്രശൂലം ചശോഫഞ്ചവിനിയച്ഛതി॥

നെല്ലനക്കിഴങ്ങ നാല്പാമരത്തിൻതൊലി കുറുന്തോട്ടിവെര കരിങ്കുറിഞ്ഞിവെര ഇരട്ടിമധുരം ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച ശതാവരിക്കിഴങ്ങ നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ദെവതാരം ചന്ദനം ജീവകം ഇടവകം അടപതിയൻകിഴങ്ങ പാൽമുതക്കിൻകിഴങ്ങ തഴുതാമവെര കാട്ടുഴുന്നിൻവെര കാട്ടുപയററിൻവെര കുറുന്തോട്ടിവെര ഉമ്മത്തിൻവെര ശ്രാവണി മഹാശ്രാവണി ഇന്തുപ്പ ശതകുപ്പ ചരളം അങ്കൊലത്തിൻവെര ഇവ അരച്ച കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത അതിനൊടുസമം പാലും ചെൎത്ത കാച്ചി അരിച്ച അതുകൊണ്ട കാലിന്മെൽ ധാരയിടുക ഇദ്ധ്മകത്തിങ്കൽ ഉണ്ടാകുന്ന സിരാസ്തംഭവും ചുട്ടുനീറലും വെദനയും നീരും ശമിക്കും

൭൦- ആഭിഃക്രിയാഭിഃക്ഷീണെഷുസിരാസ്തംഭാദിഷുക്രമാൽ।
സഏവപിടകാകാരഃപാഷ്ണ്യന്തർഭവെച്ചവാ॥

മെൽപറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ ചെയ്താൽ ഇദ്ധ്രകം ശമിക്കും ചിലക്ക സിരാസ്തംഭം മുതലായ ഉപദ്രവങ്ങൾ ശമിച്ചാലും കാലിന്മെൽ മടമ്പിന്റെ അകത്ത കുരുവായി പരിണമിച്ച എന്നും വരാം

വ്യ- പാകന്ദതാപരിസ്രാവ്യതഞ്ചൊപെക്ഷന്നസുതൽഭെഷ ജൈഃ। വ്രണസ്യൊപക്രമഃകൃത്വാസമ്യക്ചശമനന്നയെൽ॥

കുരുവായിച്ചമഞ്ഞാൽ പുഴക്കമരുന്ന മുതലായതുകളെക്കൊണ്ട പഴുപ്പിച്ച ചലം വാൎത്ത വ്രണചികിത്സയെ ചെയ്താൽ നല്ലവണ്ണം ശമിക്കയും ചെയ്യും

ഖല്ലികാ ലക്ഷണം

൬൯- ശോഫഃപാണിതലസ്യാന്തർമദ്ധ്യഭാഗെതിലോഹിതഃ।
പാദസ്യവാതലെയസ്സ്യാത്താപശ്ചെദതിവ്യഥഃ॥
വ്യം- തീവ്രദാഹജ്വരാലസ്യപൎവ്വശൂലകരൊപിവാ।
സന്ദൃശ്യതെഭിഷഗ്ഭിസ്സഖൾമികെതിനിഗദ്യതെ॥

ഉള്ളംകയ്യിന്റെ നടുവിലൊ ഉള്ളംകാലിന്റെ നടുവിലൊ ഏറ്റവും ചുവപ്പോട കൂടിയതൊരു നീര തൊലിക്ക വിള്ളലിനെയും കഠിനമായ വെദനയെയും അസഹ്യമായ ചുട്ടുനീറലിനെയും അപ്രകാരമിരിക്കുന്ന പനിയെയും ആലസ്യത്തെയും സന്ധികളിൽ കുത്തുകൊണ്ടാലെന്നപൊലെ ഉള്ള വെദനയെയും ഉണ്ടാക്കുന്നതായി കാണപ്പെടുന്നുവൊ അതിനെ വൈദ്യന്മാർ ഖൾമികയെന്ന പറയുന്നു

ഖൾമികാചികിത്സാ

(അരച്ചുതെപ്പാൻ)

വൃ൧- ക്ഷീരിവൃക്ഷത്വചഃപിഷ്ട്വാബലാമൂലശ്രുതാംഭസാ।
നവനീതെനസമ്മർദ്ദ്യഖൾമികായാവിലെപനം॥
വൃ൨- ബലാകതകമൂലാദിതൈലംമൂർദ്ധ്നിശസ്യതെ।
ആരഗ്വധാദിനിഷ്ക്വാഥൊമധുസ്നുഹ്യാപസംയുതഃ॥

നാല്പാമരത്തിൻതൊലി കുറുന്തോട്ടികഷായത്തിൽ അരച്ച വെണ്ണനെയ്യ കൂട്ടി ഉരസി നീരെടത്ത പുരട്ടുകയും തലയിൽ ബലാകതക മൂലാദി തൈലം തെപ്പിക്കയും ആരഗ്വധാദി കഷായം പാവ ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക എന്നാൽ ഖൾമിക ശമിക്കും

വ൩- ശാഖാരോഗചികിത്സേതിഫെളെന സമുദീരിതാ।
സംക്ഷിപ്യ്യ ബാലബോധാൎത്ഥമസ്മാഭിരിഫദൎശിതാ॥

ഫെളാചാൎയ്യനാൽ വിസ്തരിച്ച പറകപ്പെട്ട ശാഖാരോഗചികിത്സയെ വിദ്യയിങ്കൽ ബാലന്മാരായിരിക്കുന്നവരുടെ അറിവിന്നായിക്കൊണ്ടു ഇവിടെ ചുരുക്കി പറയപ്പെട്ടു

വ൩- രത്നാനി വാരിധെൎയ്യാവദൎത്ഥംബഹുപരീക്ഷയാ।
സമാഹൃതാനി ശിഷ്യൈരന്യദികെചിൽകിമൽഭുതം॥

സമുദ്രത്തിങ്കൽ വളരെ രത്നങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കും അതുകളിൽ ചെല്ല അതുപ്രയോജനത്തിന്ന വെണ്ടിവരുന്ന രത്നങ്ങളെ വളരെ പരീക്ഷിച്ച എടുത്തു ഇനിചില രത്നങ്ങൾ ശേഷിച്ചുകിടപ്പു ഉണ്ടെങ്കിൽ ഇരിക്കട്ടെ ആയതു അത്ഭുതമെല്ല

ഇതി വാഗ്ദാസൊപനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിത പാരശവെന്ദ്രകൃതാവാരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം വിംശസ്തമ്പകൊനാമവിംശൊദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം

ഏകവിംശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

നാഭിരോഗലക്ഷണം

൧- അയഥാവിഹിതച്ഛെദാന്നാഭിനാളസ്യമാരുതഃ।
കുപിതഃ കുരുതെരൊഗാൻനാഭ്യാംതെചചതുൎവ്വിധാഃ॥

പൊക്കിൾക്കൊടി മുറിപ്പാൻ വിധിച്ചപ്രകാരമല്ലാതെ മുറിച്ചാൽ അതുനിമിത്തമായി വായുകോപിച്ച പൊക്കിളിനെ ആശ്രയിച്ച ഉൽഭവിക്കുന്നതായ ചില രൊഗങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കുന്നു- അതുകൾ നാലുപ്രകാരെണ കാണപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു

൨- നാഭിപാകശ്ചതുണ്ഡിശ്ചനാഭ്യായാമഃപ്രലംബികാ।
ലക്ഷണാൻഗതാതെഷാംചികിത്സാഥപ്രദൎശ്യതെ॥

നാഭിപാകം തുണ്ഡി നാഭ്യായാമം പ്രലംബിക ഇങ്ങിനെ നാലാകുന്നു ഇനി ക്രമെണ അതാതിന്റെ ലക്ഷണത്തെയും ലക്ഷണത്തിന്റെ താഴെ ചികിത്സയെയും കാണിക്കുന്നു

നാഭിപാകലക്ഷണം

൩- നാഭെഃപിച്ഛിലദുൎഗ്ഗന്ധജലസ്രാവൊത്രകഥ്യതെ।
നാഭിപാകൊരുജാദാഹശോഫയുതായാഅപാകസ്യചിൽ॥

പൊക്കിളിങ്കൽ നിന്ന നീരോട്ടം വേദനയോട്ടം കൂടാതെ പഴുപ്പോട്ടം ദുൎഗ്ഗന്ധത്തോട്ടും കൂടിയ നീര ഒഴുകുന്നതിന്നെ നാഭിപാകമെന്ന പറയുന്നു വേദനയും നീരുമുണ്ടാവില്ല എന്ന നിയമമില്ല. ചിലൎക്ക് വേദന ഉണ്ടായി എന്നും ചിലൎക്ക് വേദനയും നീരുമുണ്ടായി എന്നും വരാം.

നാഭിപാക ചികിത്സാ

൪. തത്രശൊഭരുജാശൂന്യെകുഷ്ഠമാമലകാനിച ।
സന്താപ്യകല്പരെസമ്യക്ചൂൎണ്ണയിത്വാനുപൂരയെൽ ॥

നീരോട്ടം വേദനയോട്ടംകൂടാതെ ഉള്ള നാഭിപാകത്തിന്ന— കൊട്ടം, നെല്ലിക്ക, ഇവകലത്തിലിട്ട ചൂടുപിടിപ്പിച്ച പൊടിച്ച ആ പൊടി പൊക്കിളിലിട്ടമൎക്കുക.

(മുസ്താകുഷ്ഠാദി തൈലം)

൫. മുസ്താകുഷ്ഠനിശായഷ്ടിധാത്രീഫലശൃതെജലെ ।
ബലാമധുകദെവാഹ്വകല്കെനമൃദുനാഗ്നിനാ ॥
൬. നാളികെരഫലസ്നെഹംവിപാച്യവിദധീതവാ ।
തെനസെകംപിചുന്ദദ്യാദഥവാപായയെതവാ ॥

മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കൊട്ടം, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, ഇരട്ടിമധുരം, നെല്ലിക്ക, ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച കുറുന്തോട്ടിവേര, ഇരട്ടിമധുരം ദേവതാരം, ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണ ചേൎത്ത മന്ദാഗ്നികൊണ്ട പാകംചെയ്ത അരിച്ച അത തുളിക്കയൊ അതിൽ ശീലമുക്കി ഇടുകയൊ സേവിപ്പിക്കയൊ ചെയ്ക. എന്നാൽ വേദനയോട്ടം നീരോട്ടം കൂടാതെ ഉള്ള നാഭിപാകം ശമിക്കും.

൭. രുജാശൊഫയുതെപീഷ്ടോവിധിരെഷപ്രദശിതഃ ।
കിഞ്ചാത്രദ്ധ്വയഷ്ടിഭ്യാംപിഷ്ടാഭ്യാംബലയാശൃതെ ॥
൮. തൊയെപയസിവാകുൎയ്യാന്നാളികെരസ്യലേപനം ।
നിവൃത്തശൊഫെതൈനൈവനിരുജെസൈൗപ്രശസ്യതെ ॥

വേദനയൊട്ടം നീരോട്ടംകൂടിയ നാഭിപാകത്തിന്നും മേൽപറഞ്ഞ ചികിത്സ നല്ലതുതന്നെ എങ്കിലും ഒരു ഭേദമുണ്ട കറുക ഇരട്ടിമധുരം ഇവ കുറുന്തോട്ടിക്കഷായത്തിലൊ തേങ്ങാപ്പാലിലൊ അരച്ചുതേച്ച നീരിനേയും വേദനയേയും ശമിപ്പിച്ചതിന്റെശേഷം മേല്പറഞ്ഞ ചികിത്സയെ ചെയ്ക ഇതത്രെഭേദം.

൯. ദൂർവ്വാരസേമധുസ്നഹ്യാകേരസപ്പിർവ്വിപാച്യതൽപായ।
യെച്ഛാനപാകംകിഞ്ചിൽപാകെമാംസാനുധാവിനി॥

പഴുപ്പ മാംസത്തിങ്കൽ കടക്കുമെന്ന സംശയരൂപമായിതോന്നിയാൽ അപ്പോൾതന്നെ കറുകനീരിൽ പാവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണചേർത്ത കാച്ചിയരിച്ച പഴുപ്പ നിവൃത്തിക്കുന്നതുവരെ ദിവസന്തോറും അല്പാല്പമായി സേവിപ്പിക്കുകയും വേണം.

൫൦. പാകെമാംസഗതെനാഭിരക്ഷതാസ്യാൽപ്രയത്നതഃ।
ക്ഷതാവാകന്ദഗെപാകെപരിത്യാഗൊഹിഭെഷജം॥

പഴുപ്പ മാംസത്തിങ്കലെത്തിയാൽ പ്രയത്നേന പൊക്കിളിന്ന ദോഷം വരാതെ വ്രണമുണങ്ങി എന്നും പൊക്കിളിന്റെ ആകൃതി നശിച്ചുപോതിന്റെ ശേഷം ഉണങ്ങി എന്നും വരാം. നാഭികന്ദത്തിങ്കൽ പഴുപ്പ എത്തിയാൽ ഉപേക്ഷതന്നെ ചികിത്സയാകുന്നു വേറെ ഒന്ന ചെയ്ത നിവൃത്തിവരുത്തേണ്ടതിന്ന വഴിയില്ല.

തുന്ദിലക്ഷണം

൫൧. ആദ്ധ്മാപിതാസമീരെണനാഭിഃപിത്താനുസാരിണാ।
ഉച്ശൂനാസരുജാചസ്യാത്താമാഹുസ്തുന്ദിസംജ്ഞിതാം॥

പിത്താനുസാരിയായ വാതത്താൽ വീർപ്പിക്കപ്പെട്ടുക നിമിത്തമായിട്ട പൊക്കിള വീർപ്പോടും വേദനയോടും കൂടിയതായിച്ചമയും അതിനെ വൈദ്യന്മാർ തുന്ദി എന്നുപറയുന്നു.

തുന്ദിചികിത്സാ

(ശതാഹ്വാദി ഉപനാഹം)

൫൨. ശതാഹ്വാസജ്ജനിര്യ്യാസസൈരെയകബലാരജഃ।
തൈലാർദ്രംരല്പകെലിപ്ത്വാതെനകൊഷ്ണേനകാരയേൽ॥

൫൩. ഉപനാഹംശതാഹ്വാംവാപിഷ്ട്വാഭൃനിംബവാരിണാ।
കൊഷ്ണീകൃത്യാതപെന്യസ്യകുര്യ്യാദ്വാലെപനംതയാ॥

ശതകുപ്പ, ചെഞ്ചല്യം കരിങ്കുറുഞ്ഞിവേര കുറുന്തോട്ടിവേര ഇവ പൊടിച്ച എണ്ണയിൽ കുഴച്ച കരിമ്പടത്തിൽ തേച്ച അല്പം ചൂടുപിടിപ്പിച്ച അതുകൊണ്ട കെട്ടുക ശതകുപ്പ പുത്തരിച്ചുണ്ടയിലനീരിൽ അരച്ച വെയിലത്തുവെച്ച അല്പം ചൂടുപിടിപ്പിച്ച പുരട്ടുകയുമാം.

(ബലാഹ്വബൃഷാദികഷായം)

൧൪. ബലാഹ്വബൃഷദേവാഹ്വവൃശ്ചീവലശുണ്ഠൈഃകൃതഃ ।
കഷായസ്സൎപ്പിഷായുക്തസ്തുന്ദിമാശുനിയച്ഛതി ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, അടസ്യ്ക്കാമണിയൻവെര, ദേവതാരം, തമിഴാമവേര, വെളുത്തുള്ളി ഇവകൊണ്ടകഷായംവച്ച നെയ്യു മേപ്പൊടിചേൎത്ത സെവിപ്പിക്ക തുന്ദിശമിക്കും.

(ഇന്ദ്രവല്യാദി കഷായം)

൧൫. ഇന്ദ്രവല്യഭയാദാരുഹ്വബൃഷാമിസിഭിഃകൃതഃ ।
കഷായൊവാതഥാപീതസ്തുന്ദിമാശുനിയച്ഛതി ॥

ഉഴിഞ്ഞവെര, കടുക്ക, ദെവതാരം, അടസ്യ്ക്കാമണിയൻവേര, ശതകുപ്പ ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച നെയ്യു മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സെവിപ്പിക്ക തുന്ദിശമിക്കും.

നാഭ്യായാമ ലക്ഷണം

൧൬. അസമ്യന്ദ് നാഭിനാളസ്യവിച്ഛേദാദ്വികൃതൊനിലഃ ।
കാലാദ്യനനുകൂലത്വാദ്ദൈവാദ്വാനാതിദുസ്സഹഃ ॥
൧൭. ലബ്ധാവകാശആതിഷ്ഠൻകാലാദെരനുകൂലതാം ।
൧൮ ലബ്ധാകദാചിദത്യന്തകുപിതൊനാഭിമെകതഃ ॥
നയെദ്വിനമയെദ്വാതംനാഭ്യായാമംപ്രചക്ഷതെ ।

പൊക്കിൾക്കൊടി വേണ്ടുംവണ്ണം മുറിക്കായ്ക നിമിത്തമായി വികൃതിയെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നവായു കാലാൎത്ഥകൎമ്മങ്ങളുടെ അനുകൂലതതികയാഞ്ഞിട്ടൊ ദൈവം പ്രതികൂലമായി തടുക്കുകനിമിത്തമായിട്ടൊ വളരെ കോപിക്കാതെ നാഭിസ്ഥാനത്തിങ്കൽ നിന്ന വരുമ്പോൾ ഒരിക്കൽകാലാദിയുടെഅത്യന്താനുകൂല്യത്തെ ലഭിച്ചകഠിനമായി കോപിച്ച പൊക്കിളിനെ ഇടത്തുഭാഗത്തെക്കൊ വലത്തുഭാഗത്തെക്കൊ മെൽപട്ടൊ കിഴ്പ്പട്ടൊ അകത്തെക്കൊ ആകൎഷിക്കും. അതിനെ നാഭ്യായാമമെന്ന പറയുന്നു.

നാഭ്യായാമചികിത്സാ

(ബലാഗോധൂമാദികഷായം)

൧൯. ബലാഗോധൂമദേവാഹ്വജീവന്തീമിസിഭിഃകൃതഃ ।
കഷായൊഗുളസിന്ധൂത്ഥയുങ് നാഭ്യായാമമാക്ഷിപെൽ ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, കോതമ്പ, ദേവതാരം, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, ശതകുപ്പ ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച ശൎക്കര, ഇന്തുപ്പ ഇവ മെഴുപൊടി ചെൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. നാഭ്യായാമം ശമിക്കും.

(ബലാത്രയാദികഷായം)

൩൦. ബലാത്രയസ്ഥിരാദേവദാരാസ്നാഭ്രനിംബയഷ്ടിഭിഃ ।
ഗൊധൂമമിസിയുക്താഭിസ്സിദ്ധസ്സാജ്യശ്ചതദ്ധിതഃ ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, വെൺകുറുന്തോട്ടിവേര, ഊരകത്തിൻവേര, ഓരിലവേര, മൂവിലവേര, അരത്ത പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരുമ്മൽ തൊലി, ഇരട്ടിമധുരം, കോതമ്പ, ശതകുപ്പ, ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച നെയ്യ മെഴുപൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. നാഭ്യായാമം ശമിക്കും.

൩൧. ആഭ്യാമശാന്താവാദ്യാനാന്ത്രയാണാമനുപക്രമഃ ।
സതിഷ്ഠത്തുപ്രകുൎവ്വീതഭ്രയസ്ത്രൈമാസികാദിഷു ॥

൩൨. അൎദ്ധാൎദ്ധാംഗുലയുക്ത്യൈവനാഭിംമുക്താവിദൂരതഃ ।
സമവൃത്താഗ്രയാകുൎയ്യാൽസപാകനിഷ്ഠാഗ്രമാനയാ ॥

൩൩. അയശ്ശലാകയാദാഹംജ്വലൽപാവകതപ്തയാ ।
നാഭെരൂൎദ്ധ്വമധസ്താച്ചപാൎശ്വയൊസ്സവ്യവാമയൊഃ ॥

൩൪. ക്രമാദ്ദാഹവ്യഥാഞ്ചാസ്യശമയെത്തദുപക്രമൈഃ ।
തക്രസെകാദിഭിൎവ്വക്ഷ്യമാണൈരത്രൈവതുകച്ചിൽ ॥

മേൽപറഞ്ഞ കഷായങ്ങൾകൊണ്ട ശമിച്ചില്ലയെങ്കിൽ ജാതമാത്രൻ, പക്ഷാതീതൻ, അതിപക്ഷതി ഇവർ മൂവൎക്കും തക്കതായ ചികിത്സചെയ്വാൻ വിധിയില്ലാത്തതിനാൽ ഉപേക്ഷിക്ക തന്നെ ഉചിതമായിട്ടുള്ളത. പിന്നെ ത്രൈമാസികൻ മുതൽ എട്ടുപേൎക്ക മേൽപറഞ്ഞ കഷായംകൊണ്ട നിവൃത്തിയില്ലാതെ കണ്ടാൽ അവരവരുടെ ചെറുവിരലിന്റെ തലയൊളം വണ്ണത്തിൽ ഇരുമ്പുകൊല ഉരുട്ടി അതിന്റെ തല ചരിയാതെ മുറിച്ച മിനുപ്പിച്ച തിയ്യിന്റെ ജ്വാലയിൽ കാച്ചി അരെരെശ്ശ വിരൽ അധികമായി ദൂരത്തിങ്കലായി വരുമാറ പൊക്കിളിന്റെ ഊൎദ്ധ്വഭാഗത്തിങ്കലും അധൊഭാഗത്തിങ്കലും വലത്തുമിടത്തും ക്രമത്താലെ അതുകൊണ്ടു ചൂടിട്ട അതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന നീറൽ മുതലായ ഉപദ്രവങ്ങളെ ഇതിന്നുതാഴെ ഒരെടത്ത പറെവാൻ പോകുന്ന ചികിത്സകളെക്കൊണ്ട ശമിപ്പിക്കുക. നാഭ്യായാമം ചൂടുകൊണ്ട ശമിക്കുകയും ചെയ്യും.

പ്രലംബികാ ലക്ഷണം

൨൫. വായുനാദ്ധ്മാപിനാഭിർമ്മൂഷാകാരേണലംബതേ।
യദൈഷാവികൃതിവ്വൈദ്യൈരുക്താവൃദ്ധൈഃപ്രലംബികാ॥

വായുവിനാൽ നാഭി വീപ്പിക്കപ്പെട്ടകനിമിത്തമായിട്ട മൂശയുടെ ആകൃതിപോലെയുള്ള ആകൃതിയോടുകൂടിയതായി തൂങ്ങുന്നു. അതിനെ പ്രലംബിക എന്ന പണ്ടെയുള്ള വൈദ്യന്മാർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

൨൬. സരുജാനീരുജാചസ്യാൽസരുജാശാന്തിമൃച്ഛതി।
നീരുജാചനവാതൊന്യാവിജ്ഞെയാനിരുപക്രമാ॥

വേദനയോടുകൂടിയതായിട്ടും വേദനയോടുകൂടാതെയും ഇങ്ങിനെ പ്രലംബിക രണ്ടുപ്രകാരത്തിലുണ്ട. വേദനയുള്ളത ശമിക്കും. വേദനയില്ലാത്തത ഉണ്ടായാൽ ഉടനെ ചികിത്സിച്ചാൽ ശമിക്കും. പഴകിയാൽ ശമിക്കയില്ല.

പ്രലംബികാ ചികിത്സാ

൨൭. തുന്ദെരുപക്രമായെയെപ്രൊക്താസ്തേചപ്രലംബികാം।
സാദ്ധ്യാംസാധയിതുംനൂനംപ്രഭവെയുഃപ്രയൊജിതാ॥

തുന്ദി എന്ന രോഗത്തിന്ന പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾതന്നെ അധികകാലം ശീലിച്ചാൽ പ്രലംബികകളിൽ ശമിക്കുന്നതിനെ ശമിപ്പിപ്പാൻ മതിയായി വരുന്നതാകയാൽ അതിന്ന വേറെ ചികിത്സയെ പറയുന്നില്ല.

സ്ഥൌല്യ ചികിത്സാ

൨൮. മേദസഃക്ഷപണൈഃകുയ്യാദതിസ്ഥൌല്യസ്യഭെഷജൈഃ
പ്രതീകാരംബഹൂൻവ്യാധിൻയദാവഹതിദേഹിനാം।

അധികമായി തടിച്ചവരുടെ തടി മേദസ്സിനെ ക്ഷയിപ്പിക്കുന്ന ഔഷധങ്ങളെക്കൊണ്ട ശമിപ്പിക്കപ്പെടേണ്ടതാകുന്നു. ആയത ചെയ്യാതെയിരുന്നാൽ ആ തടി വളരെരോഗങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യും. എന്നാൽ അതിന്ന ഇന്നതാണ് ചെയ്യേണ്ടത എന്ന ഇതിന്നുതാഴെ വിവരിക്കുന്നു.

൨൯. ഖദിരാസനനിഷ്ക്വാഥൈരാത്രൌക്ഷിപ്താഫലത്രയം।
ശോഷയെദഹ്നികൃതൈവംസപ്തവാരംവിചൂർണ്ണയേൽ॥

൩൦. തച്ചൂർണ്ണംമധുനാനിത്യമശ്നൻമാസേനമാനുഷഃ।
അതിസ്ഥൌലംത്യജെദ്വിണ്ണോഃപാദസേവീവപാതകം॥

കരിങ്ങാലിക്കാതല, വേങ്ങക്കാതല ഇവററിൻ കഷായത്തിൽ രാത്രി മുഴുവനുമിട്ട പകൽ മുഴുവനും ഉണക്കുക. ഇങ്ങിനെ ഏഴുപ്രാവശ്യം സംസ്കാരംചെയ്യപ്പെട്ട ത്രിഫല പൊടിച്ച തേനിൽ സേവിപ്പിക്ക. അതിസ്ഥൌല്യം ശമിക്കും.

൩൫. ശിലാജതുരജൊയദ്വാലിഹ്യാദാദ്രീകൃതംപ്രഗെ।
അഗ്നിമന്നന്ഥദളൊത്ഥെനരസെനമധുനാപിവാ॥

കന്മതം പൊടിച്ച മുഞ്ഞയില നീരിലൊ തേനിലൊ സേവിപ്പിക്ക. അതിസ്ഥൌല്യം ശമിക്കും.

൩൬. സമശീതൊദകംക്ഷൌദ്രംപായയെദഥവാരജഃ।
തൈന്നെവവെല്ലക്ഷീരിദ്രുത്വക്ത്ര്യൂഷണമണിനഃജം॥

തണുത്ത പച്ചവെള്ളവും തെനും സമമായി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. അതിൽതന്നെ വിഴാലരി, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ത്രികടു. മുഞ്ഞവേര ഇവററിൻ പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക, അതിസ്ഥൌല്യം ശമിക്കും.

(ലോഹാസവം)

൩൭. ഖരിരാസനഗോധൂമയവമൽഗഫലത്രയൈഃ।
ഏലാദ്വയനിശാലാജകടുത്രയവിളംഗകൈഃ॥

൩൮. കതകാശ്മജതുഭ്യാഞ്ചനിഷ്യൃഹെസംപ്രസാധിതെ।
ശീതെപൂതെചസംയൊജ്യനാളികെരൊദകംനവം॥

൩൯. ചൂൎണ്ണംതത്രസന്താപ്യശലാകാലൊഹനിൎമ്മിതാഃ।
ക്ഷിപ്ത്വാതസ്യകനിഷ്ഠായാസ്തുല്യാസ്സ്വാദ്ധാവശെഷിതം॥

൪൦. കൃത്വാതസ്മാദനുദ്ധൃത്യതാസ്സൎവ്വാമാക്ഷികംനവം।
ചൂൎണ്ണംതത്രസംയോജ്യബധ്വാപാത്രമുഖംദൃഢം॥

൪൧. നിധായയവഗദ്ദെതൽഷോഡശാഹമുപെക്ഷയാ।
ആദായപശ്ചാദെതസ്യതൽപാണിതലസമ്മിതാം॥

൪൨. മാത്രാംദദ്യാൽപ്രഗെതസ്യാഃപാനാൽപക്ഷമനുഷ്ഠിതാൽ
അതിസ്ഥൌല്യവിമുക്താസ്സ്യുന്നാമ്നാലൊഹാസവൊഹ്യസൌ

൪൩. ശീലിതശ്ശോഭദുന്നാമമെഹോദരഭഗന്ദരാൻ।
മദകുഷ്ഠാപചിഗ്രന്ഥിസ്സ്യുന്നാസാംശ്ചനിയച്ഛതി॥

കരിങ്ങാലിക്കാതല, വേങ്ങക്കാതല, കൊതമ്പ, യവം, ചെറുപയറ ത്രിഫല, ഏലത്തരി, ചിററെലം, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മലര, ത്രികടു, വിഴാലരി തേററാമ്പരല, കന്മതം ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച ആറിയാൽപിഴിഞ്ഞരിച്ചനല്ലപാത്രത്തിലാക്കി ആ കഷായത്തിലെരട്ടി കരുക്കിൻ വെള്ളംചേൎത്ത രോഗിയുടെചെറുവിരലോട ആയാമപരിണാഹങ്ങൾകൊണ്ടസമങ്ങളായ ഇരു

മ്പാണികൾ വളരെ ഉണ്ടാക്കി അതിലൊരൊന്ന പഴപ്പിച്ചമെൽപറഞ്ഞ കഷായത്തിലിട്ട പകുതി വററിയാൽ ആണികൾ അതിൽനിന്ന എടുക്കാതെ അതിലുള്ള കഷായത്തിലിരട്ടിപുതിയതേൻ ചേൎത്ത പാത്രത്തിൻെറ വായ നല്ലവണ്ണം കെട്ടി യവരാശിയുടെ ഉള്ളിൽ സ്ഥാപിച്ച പതിനാറുദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ അവിടെനിന്ന എടുത്ത പാത്രത്തിൻെറ വായ തുറന്ന അതിൽനിന്ന രോശിയുടെ ഉള്ളംകയ്യ നിറയുവാൻ തക്കവണ്ണമുള്ള കഷായം എടുത്തു രാവിലെ സേവിപ്പിക്ക. പതിനഞ്ച ദിവസം കൊണ്ട എത്ര വലുതായ തടിയും ക്ഷയിക്കും. മേൽപറഞ്ഞഔഷധത്തിന്ന ലോഹാസവമെന്ന പേരാകുന്നു. നിത്യമായി കുറച്ചകാലം ശീലിച്ചാൽ നീര, അൎശസ്സ, പ്രമേഹം, മഹോദരം. ഭഗന്ദരം, മദം, കുഷ്ഠം, അപചി, ഗ്രന്ഥി, സന്ന്യാസം ഇവയെയും ശമിപ്പിക്കും.

൪൦. അധഃകായസ്യചാഭ്യംഗെപ്രഭഞ്ജനവിമൎദ്ദനം ।
ശീലയെൽസമതാംയാതിസ്ഥൌല്യംസന്ത്യജ്യതാവതാ ॥

കഴുത്തിന്ന താഴെത്തേപ്പാൻ പ്രഭഞ്ജനവിമൎദ്ദനതൈലം നല്ലതാകയാൽ അതിനെ ശീലിപ്പിക്കുകയും ചെയ്ക. മേല്പറഞ്ഞചികിത്സകൾകൊണ്ട അതിസ്ഥൌല്യം ശമിക്കും. അതികൃശനാകയുമില്ല.

കാൎശ്യചികിത്സാ

൪൧. ആശയെദശ്വഗന്ധായാരജൊഘൃതസമന്വിതം ।
അതികാൎശ്യേതുസംപ്രാപ്തെത്തസ്യാൽപക്ഷെണപുഷ്ടയെ ॥

അമുക്കുരത്തിൻപൊടി നെയ്യിൽ സേവിപ്പിക്ക. പതിനഞ്ച ദിവസംകൊണ്ട അതികാൎശ്യം ശമിക്കും.

൪൨. ഹൈയംഗവീനമന്നെനമാണിമന്ഥരജൊയുതം ।
നിശായാമാശയെൽപുഷ്ടംവിധിത്സുഃകൃശമൎഭകം ॥

അതികൃശനായിരിക്കുന്ന ബാലന്ന പുഷ്ടിയെ ഉണ്ടാക്കുവാനിച്ഛിക്കുന്ന വൈദ്യൻ അന്നന്ന കടഞ്ഞെടുത്ത വെണ്ണയുമിന്തുപ്പും കൂട്ടി രാത്രിയിൽ അന്നത്തെ ഭക്ഷിപ്പിക്ക. എന്നാൽ വളരെ കാലതാമസംകൂടാതെ പുഷ്ടി ഉണ്ടാകയും ചെയ്യും.

(ധാത്രീപയസ്യാദിഘൃതം)

൪൩. ധാത്രീപയസ്യാപുനൎന്നവ്യിക്ഷുരസെകല്ക്കീകൃതൈസ്തി ।
ലൈഃ। പക്വംസൎപ്പിശ്ചപാനെനപുഷ്ടിംവിതനുതെതനൊഃ

നെല്ലിക്ക, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, പുണ്ഡരീകക്കരിമ്പ ഇവ റെറിൻനീരിൽ എള്ള അരച്ചുകലക്കി നെയ്യുചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്ക ശരീരം പോഷിക്കും.

(അശ്വഗന്ധാദിഘൃതം)

൪൪. അശ്വഗന്ധാബലാദ്രാക്ഷാഗോധൂമമധുകൈശ്ശൃതെ ।
തോയെപുനൎന്നവാഭീരുകന്ദഗോക്ഷുരനാഗരൈഃ ॥
൪൫. അജാക്ഷീരംസമന്ദത്വാവിപക്വംമന്ദവഹ്നിനാ ।
സൎപ്പിശ്ചപാനാദാധത്തെകൃശസ്യപരിബൃംഹണം ॥

അമുക്കരം, കുറുന്തോട്ടിവേര, ഊരകത്തിൻവേര, കോതമ്പ, എരട്ടിമധുരം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച തമിഴാമവേര, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ഞെരിഞ്ഞില, ചുക്ക ഇവ അരച്ചുകലക്കിനെയ്യും നെയ്യിനൊടുസമം ആട്ടിൻപാലും ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്ക ശരീരത്തിന്ന പുഷ്ടി വേണ്ടെടത്ത പുഷ്ടി ഉണ്ടാകും.

൪൬. ബലാശ്വഗന്ധാലാക്ഷാണാംനിഷ്ക്വാഥെനവിപാചിതം । ഷഷ്ടീകാന്നംസമാലിപ്യമുഹൂൎത്തമതിവാഹ്യച ॥
൪൭. തൈനൈവക്ഷാളയെന്നിത്യമെഷപക്ഷെണപോഷകഃ ।
പ്രയോഗഃകുരുതെകാന്തിമാധത്തെചദൃഢാംഗതാം ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, അമുക്കരം, കോലരക്ക, ഇവററിൻ കഷായത്തിൽ നവരയരി വേവിച്ച മേൽ തേച്ച രണ്ടുനാഴിക കഴിഞ്ഞാൽ മേൽപറഞ്ഞ കഷായം കൊണ്ടുതന്നെ കഴുകി കളക. ൧൦ ൦രം പ്രയോഗം പതിനഞ്ചുദിവസംകൊണ്ടു ശരീരത്തിന്ന പുഷ്ടിയെയും കാന്തിയെയും ബലത്തെയുമുണ്ടാക്കുന്നതാകുന്നു.

(ബലാനാഗബലാദിതൈലം)

൪൮. ബലാനാഗബലാഭീരുയഷ്ട്യാഹ്വസുരദാരുഭിഃ ।
സിദ്ധെകഷായെമഞ്ജിഷ്ഠാശാരിബാംബുദചന്ദനൈഃ ॥
൪൯. മാഷാശ്വഗന്ധാശൈലെയപുനൎന്നവവിദാരിഭിഃ ।
ജീവകൎഷഭമെദാഹ്വസൂൎപ്യപൎണ്ണീദ്വയൈരപി ॥
൫൦. കല്ക്കിതൈഃകെരജസ്നെഹസ്തിലജൊവാസ്വസമ്മിതം ।
നാളികെരോദകംക്ഷീരമാജംലാക്ഷാരസംതഥാ ॥
൫൧. സംയോജ്യപക്വസ്സൎവ്വാംഗേഷ്വഭ്യംഗാദ്വപുഷഃപരാം ।
പുഷ്ടിംവിധത്തെസാരഞ്ചവൎണ്ണ്യെവാതവികാരജിൽ ॥

കുറുന്തൊട്ടിവേര, ഊരകത്തിൻവേര, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ഇരട്ടിമധുരം, ദേവതാരം ഇവ കഷായംവെച്ച മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, ഉഴുന്ന, അമുക്കരം,

കന്മതം, തമിഴാമവേര, മുത്തുക്കിൻകിഴങ്ങ, ജീവകം,ഇടവകം, ദേവതാരം, കാട്ടുഴുന്നിൻവേര, കാട്ടുപയററിൻവേര, ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയോചേൎത്ത അതിനോടു സമം ഇളനീർവെള്ളവും ആട്ടിൻപാലും അരക്കിൻകഷായവും ചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച തലയിലും മേലും തേപ്പിക്ക. ശരീരത്തിന്ന പുഷ്ടിയും ബലവും കാന്തിയുമുണ്ടാകും. വാതകോപംശമിക്കയും ചെയ്യും.

(ഭൃംഗരാജാദി തൈലം)

൭൨. ഭൃംഗരാജാമൃതാദൂൎവ്വാസുരേന്ദ്രലതികാരസെ ।
മാഷാശ്വഗന്ധാമഞ്ജിഷ്ഠാമധുകാഞ്ജനദാരുഭിഃ ॥

൭൩. സൂൎയ്യപൎണ്ണീസ്ഥിരാദന്ദ്വശതാഹ്വാതഗരൈരപി ।
കല്കിതൈഃകേരജസ്നേഹസ്തിലജൊവാസ്വസമ്മിതം ॥

൭൪. ശതാവൎയ്യാരസംക്ഷീരമാജംലാക്ഷാംബുമസ്തുച ।
ദത്വാവിപകചശ്ചാഭൃംഗാൽബൃംഹണൊബലവൎണ്ണകൃൽ ॥

കഞ്ഞുണ്ണി, ചിററമൃത, കറുക, ഉഴിഞ്ഞ, ഇവററിൻനീരിൽ ഉഴുന്ന, അമുക്കരം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, ഇരട്ടിമധുരം, അഞ്ജനക്കല്ല, ദേവതാരം, കാട്ടുഴുന്നിൻവേര, കാട്ടുപയററിൻവേര, ഓരിലവേര, മൂവിലവേര, ശതകുപ്പ, തകരം, ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേൎത്ത അതിനൊടു സമം ശതാവരിക്കിഴങ്ങിന്റെ നീരും ആട്ടിൻപാലും അരക്കിൻകഷായവും തയിർവെള്ളവും കൂട്ടി കാച്ചി അരിച്ച തലയിലും മേലും തേപ്പിക്ക. ഫലം മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരംതന്നെ.

൭൫. വിഷ്ണുക്രാന്ത്യാശൃതംക്ഷീരമാജംവാപുഷ്ടികൃൽപരം ।
വിദാൎയ്യാദിഗണെനാപിസൎവ്വേയോഗാഃപ്രയൊജിതാഃ ॥

വിഷ്ണുക്രാന്തി ഇട്ട പശുവിൻപാലോ ആട്ടിൻപാല തന്നെയൊ കുറുക്കി സേവിപ്പിക്ക. വിദാൎയ്യാദി ഗണംകൊണ്ട കഷായമൊ നെയ്യൊ ലേഹമൊ ഏതെങ്കിലുമുണ്ടാക്കി സേവിപ്പിക്ക. ഇവ ശരീരപുഷ്ടിയെ ഏവൎക്കുമുണ്ടാക്കുവാൻ മതിയായപ്രയോഗങ്ങളാകുന്നു.

ഇതി വാഗ്ദാസൊപനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിത
പാരശവേന്ദ്രകൃതാവാരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികി
ത്സായാ മേകവിംശസ്തബകൊ നാമൈക
വിംശൊദ്ധ്യായഃ.

---

൪൮ *

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം

ദ്വാവിംശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

നഖവ്രണചികിത്സാ

൧. മഹിഷീസപ്പിഷാലാക്ഷാംപിഷ്ട്വാലെപൊനഖവ്രണാ
ൻ। ഹന്ത്യാദൌദുംബരം ചല്ക്കമഥവാമധുകാന്വിതം ॥

എരുമനെയ്യിൽ കോലരക്ക അരച്ചുപുരട്ടുക. നഖസന്ധിക ളിലുണ്ടാകുന്ന വ്രണങ്ങൾ ശമിക്കും. അത്തിത്തൊലി, ഇരട്ടിമ ധുരം ഇവ എരുമനെയ്യിലരച്ചു പുരട്ടുകയുമാം.

ചുവന്ന കുഴമ്പ

൨. കെരവല്ക്കലശീതാംശുരെഖാമധുകസാധിതെ ।
നിഷ്ക്വാഥെസപാദ്ഭാഗെനമധുനാസഹിതെശൃതെ ॥

൩. പ്രയാതെസാന്ദ്രതാംസമ്യക്ചൂൎണ്ണയിത്വാചയൊജയെ
ൽ ।ഹിംഗുളംമധുനാതുല്യമവതാൎയ്യചശീതളം ॥

൪. തൽപ്രലെപാന്നിഹന്ത്യാശുനഖസന്ധിഭവാൻവ്രണാൻ।
അന്യെഷ്വപിചദുഷ്ടെഷുവ്രണെഷുനനിവാൎയ്യതെ ॥

ഇളനീരിൻ ചകിരി, കാർകൊകിലരി, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ കൊണ്ടു കഷായംവച്ചു ആ കഷായത്തിൽ പകുതി തേൻ ചേ ൎത്തു കുറുക്കി സാന്ദ്രമായാൽ തേനൊടു ശരിയായ ചണത്തുക്ക ത്തോടുകൂടിയ ചായില്യത്തിൻപൊടി വിതറി ഇളക്കി വാങ്ങി ആറിയാൽ ആയതു പുരട്ടുക നഖവ്രണം ശമിക്കും മററുമുള്ളദു ഷ്ടവ്രണങ്ങൾക്കും പററുന്നതാകുന്നു.

൫. സശൊഫെഷുപയൊവൃക്ഷബദരീതിലകത്വചാം ।
ബലാമധുകമാകന്ദവിരളാലോധ്രചൎമ്മഭിഃ ॥

൬. സഹിതാനാംകഷായേണപരിഷെകഃപ്രശസ്യതെ ।
ഇയമേവസപാകെഷുതെഷുകാൎയ്യാക്രിയാമതാ ॥

നീരോടുകൂടിയ നഖവ്രണങ്ങൾക്ക നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ലന്തത്തൊലി, മയിലെള്ളിൻതൊലി, കുറുന്തൊട്ടിവേര,ഇരട്ടി മധുരം, മാവിൻതൊലി, കഞ്ഞിക്കൊട്ടത്തിൻ വേരുമ്മൽതൊ ലി, പാച്ചൊററിത്തൊലി, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ചു അതു കൊണ്ടു ധാരയിടുക. നീര ശമിക്കും. പഴുപ്പുണ്ടു എങ്കിലും മേ ൽപറഞ്ഞ ധാരതന്നെ ചെയ്ക. എന്നാൽ ശമിക്കും.

൭. നഖമൂലസ്യദുഷ്ടത്വാദശാന്തൌതുനഖൊദ്ധൃതിം ।
കൃത്വാപ്രശമയെദ്വൈദ്യൊനിൎവ്വ്യഥാകൎമ്മകോവിദഃ

നഖമൂലം ദുഷിക്കനിമിത്തമായി ശമിക്കാതെയിരുന്നാൽ കൎമ്മസാമൎത്ഥ്യമുള്ളവനായ വൈദ്യൻ അധികമായി വേദനയെ ഉണ്ടാക്കാതെ നഖം പറിച്ച അനന്തരം മേൽപറഞ്ഞ ചികിത്സയെ ചെയ്ക.

൮. ദുരുദ്ധരംനഖംലിംപെദ്രഞ്ജനീപത്രസംയുതം।
നവസാരംരസെപിഷ്ട്വാകിംശുകസ്യദിനത്രയാൽ।

൯. ഉദ്ധൃത്യംയഥെഷ്ടമുദ്ധൃത്യപൂൎവ്വോക്തംവിധിമാചരെൽ।
തഥാചപ്രശമംസൎവ്വെവ്രജെയുശ്ചനഖവ്രണാഃ॥

നഖം പറിപ്പാൻ പ്രയാസമുണ്ടെന്ന തോന്നിയാൽ മയിലാഞ്ചിയിലയും നവസാരവും സമമായിചേൎത്ത കരുമുരുക്കില നീരിലരച്ച നഖം മൂടിപ്പൂരട്ടുക. തൊണ്ണൂറ നാഴിക കഴിഞ്ഞാൽ നഖം വേദനകൂടാതെ പറിക്കത്തക്കവിധമാകയുംചെയ്യും. എന്നാൽ ആയതയഥെഷ്ടമായി പറിച്ചുകളഞ്ഞ മേൽപറഞ്ഞചികിത്സകളെ ചെയ്ക. എല്ലാ നഖവ്രണങ്ങളും ശമിക്കും.

ജാനുവ്രണ ചികിത്സാ

൧൦. ജാനുവ്രണേഷുശൈലെയംനാഖഫെനസമന്വിതം।
പിഷ്ട്വാകെരഫലൊത്ഥെനക്ഷീരെണാലെപഇഷ്യതെ॥

മുട്ടിന്മേൽ വ്രണമുണ്ടായാൽ കന്മതം, കറപ്പ ഇവ വെളിച്ചെണ്ണയിൽ അരച്ചുചേൎത്ത പുരട്ടുക. എന്നാൽ ശമിക്കും.

൧൧. അമൃതാരജസാസാൎദ്ധംതുത്ഥമാമലകീഫലം।
അജാപിഷ്ഠാഞ്ചസംഭൎജ്ജ്യചൂൎണ്ണയിത്വാവിലെപയെൽ॥

൧൨. മഹിഷീസൎപ്പിഷാൎദ്രംതച്ചൂൎണ്ണംഹരിണശൃംഗജം।
രജൊവാകൂൎമ്മപൃഷ്ഠാസ്ഥിപയസാകെരജെനവാ।

ചിററമൃതിൻെറ ഊറൽ, തുത്ത, നെല്ലിക്ക, പെടയാട്ടിൻകാഷ്ഠം ഇവ വറുത്തുപൊടിച്ച എരുമനെയ്യിൽ ചാലിച്ച പുരട്ടുക. കലംകൊമ്പിൻപൊടി എരുമനെയ്യിൽ ചാലിച്ച പുരട്ടുകയും ആമയോട തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുപുരട്ടുകയുമാം എന്നാലും മുട്ടിന്മേൽ ഉണ്ടാകുന്ന വ്രണങ്ങൾ ശമിക്കും.

൧൩. നഖവ്രണെഷുനിൎദ്ദിഷ്ടംയത്തദെവാത്രഭെഷജം।
സശൊഫെഷുവിധായാദൌപശ്ചാദെഷവിധിൎഹിതഃ।

നീരുണ്ടായിരുന്നാൽ നഖവ്രണചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞ ധാരചെയ്ത ശമിപ്പിച്ചതിൻെറ ശേഷം മേൽപറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ ചെയ്ക. എന്നാൽ ജാനുവ്രണങ്ങൾ ശമിക്കും.

വീഥീവ്രണ ചികിത്സാ

൧൪. ധൂളീപിപ്പലവല്കസ്യക്ഷാരംയഷ്ടിരജോയുതം।
പുരാണസപ്പിഷാസിക്താവീഥീവ്രണനിബഹ്ണം॥

പുല്ലരശിൻതൊലിയുടെ ഭസ്മം, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ പഴകിയ നെയ്യിൽ ചാലിച്ച പുരട്ടുക. ഇടയാസനത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്ന വ്രണം ശമിക്കും.

൧൫. കണ്ഡൂമതിവ്രണെവീഥ്യാംപാരന്തീമൂലവല്കലം।
പയസാനാളികേരസ്യപിഷ്ടാസംയോജ്യകൈശികീം॥

൧൬. സഞ്ചൂർണ്ണ്യകിഞ്ചിദാലെപംതെനകുയ്യാൽപ്രശാന്തയെ।
അതസീതരുവല്കംവാകാരവിസഹിതംതഥാ।

ചൊറിച്ചിലുണ്ടെങ്കിൽ തെച്ചിവേരുമ്മൽതൊലി തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ച മാശിക്ക പൊടിച്ച അതോടുകൂടെ അല്പമായി ചേത്ത പുരട്ടുക. കാശാവിൻതൊലി മേൽപ്രകാരം അരച്ച കരിഞ്ചീരകം പൊടിച്ച അല്പമായിച്ചേത്ത പുരട്ടുകയുമാം. ഇവ ചെയ്താൽ വീഥീവ്രണങ്ങൾ ശമിക്കും.

ഗോപാവ്രണ ചികിത്സാ

൧൭. ഗോപാവ്രണെഷുഗോപുച്ഛലൊമ്നാംഭസ്മസതുത്ഥകം।
നാളികേരസ്യദുഗ്ദ്ധെനപിഷ്ടാതെനവിലെപനം।

൧൮. വിദധ്യാദഥവാംബഷ്ഠത്വഗ്രസെനമധൂകജം।
പുഷ്പംസഹമധുസ്സഹ്യാകൈശിക്യാവാസമന്വിതം।

ഒക്കിന്മേൽ ഉണ്ടാകുന്ന വ്രണത്തിന്നു. പശുവിൻ വാലിന്റെ രോമങ്ങൾ ഭസ്മമാക്കി തുത്തൊടുസമമായി ചെത്ത തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക. അമ്പഴത്തിൻ തോലിന്റെ നീരിൽ ഇരിപ്പപ്പൂവ്വ, പാവ ഇവയൊ ഇരിപ്പപ്പൂവ്വ, മാശിക്ക ഇവയൊ അരച്ചുതെക്കയുമാം

(ഗന്ധക നവനീതം)

൧൯. ഗന്ധകംനവനീതാഢ്യംകിംശുകസ്വരസെത്ര്യഹം।
പഞ്ചാഹംഖദിരകാഥെ സപ്താഹംസുഷവീരസെ।

൨൦. തദഹസ്സംഭൃതെക്ഷിപ്താപശ്ചാദുദ്ധൃത്യലെപനം॥
ഭൂയസ്തരെഷുതെഷ്വസ്യാതെനാശുപരിശാന്തയെ।

നെല്ലിക്കാഗന്ധകം പൊടിച്ച വെണ്ണനെയ്യിൽ ചേത്തുരുട്ടി കരുമുരുക്കിലനീര, കരിങ്ങാലിക്കാതലിൻകഷായം, പുല്ലാനിത്തളിരിന്റെ നീര ഇവ അന്നന്നു ഉണ്ടാക്കി ഓരോന്നിൽ ക്രമേണ

മൂന്നു, അഞ്ചു, ഏഴ, ഈ സംഖ്യയോടുകൂടിയ ദിവസങ്ങൾതി കയുന്നതുവരെ ഇട്ടുവെച്ച പിന്നെ അത എടുത്ത പുരട്ടുക. ഒ ക്കിന്മേൽ വ്രണങ്ങൾ എത്ര വദ്ധിച്ചാലും താമസംകൂടാതെ ശ മിക്കും.

൨൪. വിസപ്പകുഷ്ഠപാമാദിദുഷ്ടവ്രണപരാഭവെ
ഏതൽപ്രശസ്തംകണ്ഡൂതെസ്സദ്യഃഎവനിവാരണം॥

വിസപ്പം, കുഷ്ഠം, ചിരങ്ങ മുതലായ ദുഷ്ടവ്രണങ്ങളെ ശമി പ്പിപ്പാനും മേൽപറഞ്ഞ ഗന്ധകനവനീതം മതിയാകുന്നതാ കുന്നു. ചൊറിയുള്ളവർ തേച്ചാൽ അവരുടെ ചൊറിക്ക അന്നു തന്നെ ശമനമുണ്ടാകയും ചെയ്യും, ആയതുകൊണ്ടഗൊപാവ്ര ണത്തിന്ന ഇതുതന്നെ മതിയെന്ന വിശേഷിച്ച പറയെണമെ ന്നില്ല.

ഉരൊവ്രണചികിത്സാ

൨൫. വണ്ണവത്ത്യാസ്ത്വചഃപിഷ്ടാമധുകെനസമന്വിതാഃ।
പയസാനാളികെരസ്യലെപശ്ശസ്തഉരൊവ്രണെ॥

മാറത്തെ വൃണത്തിന്ന— വെണ്പാടത്തൊലി, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുക. എന്നാൽ ശമനമുണ്ടാ കയും ചെയ്യും.

(വണ്ണവതീഘൃതം)

൨൬. വണ്ണവത്ത്യാഃകഷായെണപക്വംമധുകശാരിബൈ।
കൽക്കീകൃത്യഘൃതംഹന്തിലെപനാദുരസിവൃണാൻ॥

വെണ്പാടത്തൊലികൊണ്ടു കഷായംവച്ച ഇരട്ടിമധുരം, ന ന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യ ചേത്ത കാച്ചിയരി ച്ച പുരട്ടുക. ഉരോവൃണം ശമിക്കും.

കക്ഷവൃണ ചികിത്സാ

൨൭. കപീതനത്വചശ്ശ്ലക്ഷ്ണാമധുകെനസമന്വിതാഃ।
ഭജ്ജയിത്വാപുരാണാജ്യെപിഷ്ടാത്രൈവയോജിതാഃ॥
൨൮. കെരസ്സ്നെഹെവാലെപാൽകക്ഷവൃണനിബഹ്ണാഃ।
ഖദിരസ്യാശ്വമാരസ്യനീപസ്യാപിത്വചസ്തഥാ॥

കല്ലാലിൻതൊലി, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ പഴെ നെയ്യിൽ വറു ത്തരച്ചചേത്ത പുരട്ടുക. കക്ഷവൃണം ശമിക്കും. കരിങ്ങാലി ത്തൊലിയും അലരിത്തൊലിയും കടമ്പിൻതൊലിയുംമേൽപ്ര കാരംകുഴമ്പാക്കി പുരട്ടുകയുമാം എല്ലാററിന്നും ഇരട്ടിമധുരംചേ

ക്കുകയും വേണം. മേൽപറഞ്ഞ തൊലികൾ വെളിച്ചെണ്ണയിൽ വറുത്തരച്ചു കുഴമ്പാക്കി തെക്കുകയുമാം.

സിരാവ്രണചികിത്സാ

൨൬. സിരാവ്രണംബലാദാരു മധുകാതിബലാനപിതൈഃ।
മധൂകതിലകക്ഷീരികദംബതരുവല്കലൈഃ॥

൨൭. കഥിതെനജലെനാദൌപരിഷിച്യനിരന്തരം।
പ്രത്യഹംപ്രാതരുന്മാജ്ജ്യതത്രകാർപ്പാസയൊനിഭിഃ॥

൨൮. വേണികാഭിഃപിചുന്ദദ്യാൽസികതാഭിർജ്ജീർണ്ണസർപ്പിഷാ।
അശാന്തൌരൊപണദ്രവ്യയൊഗസിദ്ധെനതെന ച॥

ഞരമ്പിന്മേൽ ഉണ്ടാകുന്ന വ്രണത്തിന്ന ആദിയിൽ ദിവസംതോറും കുറുന്തോട്ടിവേര, ദേവതാരം, ഇരട്ടിമധുരം, ഊരകത്തിൻവേര, ഇരിപ്പത്തൊലി, മയിലെള്ളിൻ തൊലി, നാല്പാമരത്തിൻ തൊലി. കടമ്പിൻതൊലി ഇവകൊണ്ടുകഷായംവച്ചരാവിലെ അതുകൊണ്ടു ധാരചെയ്തു തോർത്തി പഴെ നയ്യു ശീലയിൽ പുരട്ടി പററിക്കുക. എന്നാൽ മിക്കതും ശമിക്കും ചിലത ശമിക്കാതെ ഇരുന്നാൽ ഉണക്കത്തിന്ന നന്നായിട്ടുള്ള മരുന്നുകൾ കൊണ്ടു വെച്ച കഷായത്തിൽ അപ്രകാരമുള്ള മരുന്നുകൾ തന്നെ കല്ക്കമായിച്ചേർത്ത അതിൽ പഴെനെയ്യുപകുന്കാച്ചിയരിച്ചു ശീലയിൽപുരട്ടി മേൽപ്രകാരംവ്രണത്തിന്മേൽ പററിക്കുക.

൨൯. രൊപണെഷ്വപിവാതാനുലോമനാന്യെവയൊജയെൽ। ആശുരൊപണകാരീണിതത്രാപിചവിവർജ്ജയേൽ॥

മേൽപറഞ്ഞ നെയ്യു കാച്ചുവാൻ കഷായകല്ക്കങ്ങൾക്ക ഉണക്കത്തിന്ന നന്നായിട്ടുള്ളതിൽതന്നെ വാതശമനങ്ങളായിട്ടുള്ളമരുന്നുകൾ മാത്രം സ്വീകരിക്കപ്പെടേണ്ടതാകുന്നു. അതുകളിലും വെച്ച ഉടനെഉണക്കുന്ന മരുന്നുകളെ വർജ്ജിക്കുകയും വെണം.

൩൦. സിരാസംകോചകൌടില്യസംഭവാദന്യഥാഭവേൽ।
ആകുഞ്ചനാദ്യസാമത്ഥ്യമന്യോവാമാരുതാമയഃ॥

മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരമല്ലാതെ ചേർത്താൽ ഞരമ്പുകൾചുരുളുകയൊ വളകയൊ നിമിത്തമായിട്ട മടക്കുകയും നീർത്തുകയും ചെയ്തുകൂടാതെയൊ വേറെവല്ല വാതരോഗമോ സംഭവിക്കുകയും ചെയ്യും.

(ശാരിബാമധുകാദിഘൃതം)

൩൧. ശാരിബാമധുകാഭീരുബലാത്രയസുരാഹ്വയൈഃ॥
കഥിതെംബുനിനിഷ്പീഡ്യബദരീഞ്ചപ്രസാരണീം॥

൩൨. ദൂർവ്വാംമായൂരികാംഭദ്രാമമൃതാംയൂഥികാമപി ।
രസമായോജ്യസംപിഷ്ടൈഃകുന്ദുരുഷ്കവരാന്വിതൈഃ ॥

൩൩. കുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വമഞ്ജിഷ്ഠാനഖമാംസീഹരേണുഭിഃ ।
സ്ഥൗണേയചന്ദനദ്വന്ദ്വഫലിനീഭിശ്ചപാചിതം ॥

൩൪. സർപ്പിഃപുരാണംതച്ഛ്രേഷ്ഠംപിചൌലെപെചഃസചനെ ।
ഹീനാമദ്ധ്യാശ്ചശാമ്യേയുസ്താഭ്യാമെവെതിചസ്ഥിതിഃ ॥

നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ഇരട്ടിമധുരം, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, കുറുന്തോട്ടിവേര, വെങ്കുറുന്തോട്ടിവേര, ഉൗരകത്തിൻവേര, ദേവതാരം, ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച അതിൽ ലന്തയില, തലനീളി, കറുക, ചെറുകടലാടി, ചെറൂള, ചിററമൃത, കാട്ടുമുല്ലയില, ഇവററിൻനീർ ചേൎത്ത കുന്തുരുക്കം, ത്രിഫല, തകരം, കൊട്ടം, ഇരട്ടിമധുരം, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, മാഞ്ചി, നാഗ്ഗണം, അരെണുകം, തൂണിയാംകം, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, ഞാഴൽപ്പൂവ്വ, ഇവ അരച്ചു കലക്കി പഴെ നെയ്യ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച ശീലയിൽ പുരട്ടി വ്രണത്തിന്മെൽ പററിക്കുക സിരാവ്രണം ശമിക്കും. അതുനിമിത്തമായി വേറെ ഒരു രോഗവുമുണ്ടാകയുമില്ല. മേൽപറഞ്ഞ നെയ്യ പുരട്ടുകയൊ അതുകൊണ്ട ധാരയൊ ചെയ്ക. എന്നാൽ തന്നെ സിരാവ്രണങ്ങൾ മിക്കതും ശമിക്കും.

വ്രണസാമാന്യ ചികിത്സാ

൩൫. സർവ്വവ്രണെഷുകർവ്വീതശൊഫയുക്തെഷുസേചനം ।
ക്ഷീരിദ്രുവല്കയഷ്ട്യാഹ്വകാരസ്കരശൃതാംഭസാ ॥

എല്ലാ വൃണങ്ങൾക്കും നീരോട്ടുകൂടിയ അവസ്ഥയിൽ നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, ഇരട്ടിമധുരം, കാഞ്ഞിരത്തിൻവേര, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച അതുകൊണ്ടു ധാരയിടുക. എന്നാൽ നീര ശമിക്കും.

(തിലകത്വഗാദി കഷായം)

൩൬. തിലകത്വഗ്ബലാദാരുമധുകൊശീരവാരിഭിഃ ।
കാരസ്കരബലാരാസ്നാമധൂകഖദിരാസ്ഥിഭിഃ ॥

൩൭. നക്തമാലപയൊവൃക്ഷബദരീലൊധ്രവല്കലൈഃ ।
വെതസാമ്ലവരീമുസ്താകന്ദൈശ്ചസഫലത്രയൈഃ ।

൩൮. സാധിതെനകഷായെണപരിഷെകൊതിശസ്യതെ ।
തെനചൈലാദിഭിഃകല്കൈസ്സിദ്ധംസർപ്പിഃപുരാതനം ॥

൩൯. ലെപാദൌകെരജസ്നേഹൊയദ്വാതെനൈവസാധിതഃ।
ന്യഗ്രോധാദിഗണക്വാഥൈജാത്യേലാദിഭിരെവവാ ॥

മയിലെള്ളിൻതൊലി, കുറുന്തോട്ടിവേര, ദേവതാരം, ഇരട്ടിമധുരം, രാമച്ചം, ഇരുവേലി, കാഞ്ഞിരത്തിൻവേര, കുറുന്തോട്ടിവേര, അരത്ത, ഇരിപ്പക്കാതല, കരിങ്ങാലിക്കാതല, ഉങ്ങിൻതൊലി നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, ലന്തത്തൊലി, പാച്ചൊററിത്തൊലി, ഞെരിഞ്ഞാംപുളിക്കിഴങ്ങ, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ത്രിഫല, ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച അതുകൊണ്ട ധാരയിടുക. മേൽപറഞ്ഞ കഷായത്തിൽ ഏലാദി അരച്ചുകലക്കി പഴെനെയ്യ ചെൎത്ത കാച്ചി അരിച്ച അതുപുരട്ടുകയൊ ധാരയൊ ചെയ്ക. അല്ലാ എങ്കിൽ മേല്പറഞ്ഞ കഷായത്തിൽ അതിന്റെ മരുന്നുകൾതന്നെ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണ ചേൎത്ത കാച്ചി അരിച്ച ലേപനമൊ ധാരയൊ അതുകൊണ്ടുചെയ്ക. ന്യഗ്രോധാദി കഷായത്തിൽ ജാത്യാദി ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീർ ചേൎത്ത ഏലാദി അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണചേൎത്ത കാച്ചി അരിച്ച അതുപുരട്ടുകയൊ അതുകൊണ്ട ധാരയൊ ചെയ്ക.

(വ്രണഭൈരവ തൈലം)

൪൦. വിഷഹിംഗുളമഞ്ജിഷ്ഠാഹരിതാലമനശ്ശിലാഃ ।
ഘനസാരത്രയീതുത്ഥദ്വയഗന്ധകനാകുലീഃ ॥

൪൧. ശ്രീവെഷ്ടസജ്ജനിൎയ്യാസഗൌരീയഷ്ട്യാഹ്വഗൊപി ।
കാഃ । നവസാരവരാദാരുകന്ദുരുഷ്കനിശാദ്വയീഃ ॥

൪൨. ചിഞ്ചാഫലാസ്ഥിസ്ഥൌണെയമെഷപിഷ്ടാജപാത്വ
ചഃ । ശാകനിംബാകപിത്ഥാമ്രനിൎയ്യാസകുഹളീരപി ॥

൪൩. ക്ഷീരെണവടവൃക്ഷസ്യശന്മലീത്വഗ്രസെനവാ ।
പ്രത്യഗ്രകെരമദ്യെനകുക്കുടാണ്ഡദ്രവെണവാ ॥

൪൪. പിഷ്ട്വാസമ്യക്സമാലിപ്യവാസഃഖണ്ഡെതനീയസി ।
ദ്രാഘിഷ്ഠെതെനസംവെഷ്ട്യശലാകാംലൊഹനിൎമ്മിതാം ॥

൪൫. ശോഷയിത്വാപുരാണാജ്യസിക്താംതാംദീപയെൽപുനഃ
ഏകത്രതിലകെരൊത്ഥൌസ്നേഹൌകൃത്വാസമാംശകൌ॥

൪൬. ദീപ്യമാനാംശലാകാംതാംതസ്യോപരിചധാരയൻ ।
അവാഗഗ്രാംമഹസ്സിഞ്ചംസ്താഭ്യാമന്യത്രവാതയെൽ ॥

൪൭. ശലാകാഗ്രഗതാൻസ്നേഹവിന്ദൂനാസ്നേഹസംക്ഷയാൽ ।
ദീപ്യമാനശലാകാഗ്രാൽപാത്രെപതിതമാദരാൽ ॥

൫൮- ആമായതൈലം സൽപാത്രെ നിക്ഷിപ്യ പരിപാലയെ
ൽ। സംപ്രാപ്യ വത്സരം തെന ലെപനം ചിരദൂഷിതാഃ
വ്രണാഃ ഭൈരവനാമെദം തൈലം മൎത്ത്യെ ന ദുൎല്ലഭം॥
൫൯- അസിതെന പുരാ ദൃഷ്ടവ്രണാൎത്തം വീക്ഷ്യ ബാലകം।
യമിനാ സൽകൃതെനൊക്തം ഗൃഹസ്ഥായാഗ്നിശൎമ്മണെ॥
൬൦- സൎവ്വവ്രണഹരം സദ്യഃ കിഞ്ചൈതം സന്നിപാതജിൽ।
അസാദ്ധ്യെഷ്വപി സിദ്ധ്യെച്ച വിസൎപ്പാദിഷു ചധ്രുവം॥
൬൧- സൎവ്വെഷു വാതരൊഗെഷു വാതാമസ്രഷ്വപരാജിതം।
ഉന്മാദെ ചാപ്യപസ്മാരെ ലെപനസ്യാദികൎമ്മഭിഃ॥
൬൨- ഫലെന തപസാ ലബ്ധമെതത്തൈലമനിന്ദിതം।
തന്മഹാൽകെവനാപ്നുവന്തി അന്യെ കെചിത്ത്വരാഗമാൽ॥

വത്സനാഭി ചായില്യം ചെഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി പൊന്നരിതാരം മനയൊല പച്ചക്കൎപ്പൂരം ചൂടക്കൎപ്പൂരം രസകൎപ്പൂരം തുത്തുരിശ നെല്ലിക്കാഗന്ധകം അരത്ത തിരുവട്ടപ്പശ വെഞ്ചല്യം ഗൌരിപാഷാണം ഇരട്ടിമധുരം നന്നാറിക്കിഴങ്ങ നവസാരം ത്രിഫല ദെവതാരം കുന്തുരുക്കം വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞത്തൊലി പുളംകുരു തുന്നിയാംകം കട്ടിൻകാഷ്ഠം ചെമ്പരുത്തിത്തൊലി തെക്കിൻപശ വെപ്പിൻപശ മാമ്പശ മാവിൻപശ തെങ്ങിൻപൂക്കുലയരി ഇവ പെരാലിന്റെ പാലിലൊ പൂളത്തൊലിയുടെ നീരിലൊ തെങ്ങിന്റെ പുതിയ മദ്യത്തിലൊ കൊഴിമുട്ടയുടെ വെള്ളയിലൊ നല്ലവണ്ണം അരച്ച നെത്തൊരു ശീല നീളമെറിയതുമാറ ചിന്തി അതിൽ വെണ്ണും വണ്ണം തെച്ച ഇരുമ്പുകൊലിന്മെൽ ചുററി അഴിയാതെ മുറുക്കി കെട്ടി ഉണക്കി പഴനെയ്യിൽ നനച്ചു കത്തിച്ചു ഒരുപാത്രത്തിൽ എണ്ണയും വെളിച്ചെണ്ണയും സമമാക്കി ഒഴിച്ച ആ പാത്രത്തിന്റെ മുകളിൽ മെല്പറഞ്ഞ കൊൽ തലകീഴാക്കി പിടിച്ച അതിലുള്ള തൈലം കൊണ്ട നല്ലവണ്ണം നനച്ച അതിന്മെൽനിന്ന തൈലം ഒററവീഴുമ്പൊൾ വെറെ ഒരുപാത്രം കാട്ടി അതിൽ വീഴിക്കുക ഇങ്ങിനെ പിന്നെയും പിന്നെയും ചെയ്തു നനപ്പാൻ വെച്ചിരുന്ന തൈലമൊക്കെയും മെല്പറഞ്ഞ ഇരിമ്പുകൊലിന്മെൽ തീ കെട്ടുപൊകാത്ത വിധത്തിൽ അല്പാല്പമായി ഒഴിച്ച ഒററവീഴുമ്പൊൾ വെറെ ഒരുപാത്രത്തിൽ വീഴിച്ച ചൂടാറിയാൽ നല്ല പാത്രത്തിലാക്കി സൂക്ഷിച്ചു വെക്കുക ഒരം തൈലം പുരട്ടിയാൽ എല്ലാവ്രണങ്ങളും ശമിക്കും മനുഷ്യൎക്ക മെൽപറഞ്ഞ തൈലം ദുൎല്ലഭമെന്നത്രെ ആയിരുന്നത ധന്വന്തരിസഖിയായ അസിതമഹ

൫൯ *

ഷിയെസൽക്കരിച്ച സന്തോഷിപ്പിക്ക നിമിത്തമായിട്ട ആമഹ ഷി അഗ്നിശൎമ്മാവഎന്നൊരു ഗൃഹസ്ഥാശ്രമിയായബ്രാഹ്മണ നായിക്കൊണ്ട അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുട്ടിയെ ദുഷ്ടവ്രണപീഡിത നായിക്കണ്ടിട്ട പണ്ട ഉപദെശിച്ചതാകുന്ന അൎഗമമുണ്ട ദുഷ്ടവ്ര ണശമനമെന്നല്ല സൎവ്വവ്രണശമനമാകുന്നു അത്രയുമല്ല സന്നി പാതത്തെയും സകലവിസൎപ്പങ്ങളെയും സൎവ്വകുഷ്ഠങ്ങളെയും എ ല്ലാവാതരോഗങ്ങളെയും വാതശോണിതത്തെയും ഉന്മാദത്തെയും അപസ്മാരത്തെയും ലെപനസ്യാദികൎമ്മങ്ങളെക്കൊണ്ട മെൽപ റഞ്ഞ തൈലം ശമിപ്പിക്കും പെരവ്രണഭൈരവമെന്നാകുന്നു ഇ തിന്റെ വിധി ഹാരീതസംഹിതയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുമുണ്ട

(ജാതിലിംഗാദി ധൂപവൎത്തി)

൭൩- ജാതിലിംഗഹരിദ്രേതെഗഭയാസജ്ജശാരിബാഃ।
തുത്ഥയഷ്ട്യാഹ്വമഞ്ജിഷ്ഠാശാകനിംബജപാതവഃ॥
൭൪- സ്യോനാകഹരിതാലെന്ദുശിലാജതുജടാമിസീഃ।
ഉല്പലം തസികാവൎമ്മൃഗശൃംഗമനശ്ശിലാഃ॥
൭൫- ശ്രീവെഷ്ടതഗരാംഭോജകെസരാഗരുരോചനാഃ।
കൃതമാസമാംശാഃ പാദാംശശിവരേതസ്സമന്വിതാഃ॥
൭൬- ശിവരേതസ്സമാംശേനഗന്ധകേനവിയോജിതാഃ।
ക്ഷീരിത്വചാം കഷായെണ ത്രിഫലായാംഘനസ്യച॥
൭൭- കിംശുകസ്യരസേനാഥ മായൂരീഭൃംഗരാജയോഃ।
രസേനയഷ്ടിസിദ്ധേന കഷായെണാപിവക്രമാൽ॥
൭൮- വിമൎദ്ദിതൈകകമഹസ്സമൃഗഛാഗസ്യ ലിപ്യതാഫല
കെ। ഉദ്വൎത്ത്യശെഷമെയൽസമ്യക് ഛായായാംദിവസാഷ്ടകം॥
൭൯- ധൂപയെദനയാവൎത്ത്യാസികതയാഗവ്യസൎപ്പിഷാ।
സമ്യക്പ്രദീപ്തയാഹന്തായശമിതജലനാഡ്യപി॥
൮൦- കാസീസതുത്ഥതാമ്രാദികൃതനാഡ്യന്തരാധമാം।
ഫലിതികാർദ്ധം ദൎശ്ശയാ പശ്ചാദാജ്യം പുരാതനം॥
൮൧- ലിംപെച്ചവിധിനാനെന സപ്താഹം സംപ്രയോജിതാഃ।
ശാമ്യന്ത്യതിഗംഭീരാ ദുഷ്ടാ അപിമഹാവ്രണാഃ॥
൮൨- പഞ്ചഭിൎദ്ദിവസൈൎമ്മദ്ധ്യാ ഹീനാസ്സൎവ്വെത്രിഭിൎദ്ദി
നൈഃ। ക്ഷുദ്രാസ്സകൃൽപ്രയോഗെണയുജ്യതെനാത്രസം
ശയഃ॥

ചായില്യം മരമഞ്ഞൾത്തൊലി കടുക്ക ചെഞ്ചല്യം നന്നാ റിക്കിഴങ്ങ തുത്ത ഇരട്ടിമധുരം മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി തെക്കിൻതൊ ലി കടമ്പിൻതൊലി ചെമ്പരത്തിത്തൊലി ചൊനകപ്പുല്ല പൊ

നാരിതാരം പച്ചകർപ്പൂരം കന്മതം മാഞ്ചി ശതകുപ്പ ഇല്ലപ്പ
കാശാവിൻതൊലി കലംകൊമ്പ മനയോല തിരുവട്ടപ്പശ
തകരം താമരവല്ലി അകില ഗോരോചനം ഇവ സമം ഇവ
കളെല്ലാടിയാലുണ്ടാവുന്നതിന്റെ നാലിലൊരു ഭാഗത്തോട സ
മം രസവും ഗന്ധകവും ഇങ്ങിനെ വെച്ച് നാല്പാമരക്കഷായ
ത്തിലും ത്രിഫലക്കഷായത്തിലും മുത്തങ്ങക്കഷായത്തിലും കരു
ങ്ങിലെ ചെറുകടലാടി കയ്യുണ്ണി ഇവററിൻ നീരുകളിലും
ഇരട്ടിമധുരത്തിൻ കഷായത്തിലും ക്രമെണ ഓരൊദിവസം അ
രച്ച ഇഴുകുമ്മയുള്ള ശിലയുടെ ശകലത്തിൽതെച്ച തിരച്ച തിരി
യാക്കി ഏട്ടുദിവസം നിഴലിലുണക്കി ശുദ്ധമായ പശുവിൻനെയ്യി
ൽ നനച്ചു കത്തിച്ച അതിന്റെ അഗ്രത്തിൽ നല്ലവണ്ണം തീപ്പി
ടിച്ചാൽ ഊതി ജ്വാലയടങ്ങിയ ഉടനെ കാരീയത്തിൻ കുഴലി
ന്റെയൊ വെള്ളിക്കുഴലിന്റെയൊ ചെമ്പുകുഴലിന്റെയൊ പൊ
ൻകുഴലിന്റെയൊ അകത്തൂടെ മെൽപറഞ്ഞ തിരിയുടെ തല
ക്കൽനിന്ന പുറപ്പെടുന്നപുകയെ ഘ്രാണത്തിങ്കൽ ഏല്പിക്ക അര
നാഴികനെരം ചെയ്യാം കാല നാഴികയിൽനിന്ന കുറഞ്ഞാൽ
ഫലിക്കയുമില്ല പുകച്ചതിന്റെശെഷം പഴയനെയ്യ പുരട്ടുക ഇ
ങ്ങിനെ ഏഴുദിവസം ചെയ്താൽ അതിഗംഭീരങ്ങളായ മഹാവ്ര
ണങ്ങളും ശമിക്കും അത്രകളെക്കാൾ താഴെ ഉള്ളതുകൾക്ക അഞ്ച
ദിവസം ചെയ്താൽതന്നെ ശമനംകാണാം— അത്രയുംസാരമില്ലാ
ത്തതുകൾക്ക മൂന്നുദിവസം ചെയ്താൽ മതി നിസ്സാരങ്ങളായവ്ര
ണങ്ങൾക്ക ഒരുദിവസം ഇങ്ങിനെ ശക്തിക്ക തക്കവണ്ണം ദിവസ
ങ്ങളെ ഊഹിച്ചുചെയ്തുകൊൾക എല്ലാവ്രണങ്ങളും ശമിക്കും

(ത്രിഫലാദി രസായനം)

൩൨- ത്രിഫലാകൌശികീയഷ്ടിമാഗധ്യെലാമധുസ്സഹിഃ। ഏ
കൈകകഷായയൊഗെനവർദ്ധിതാസ്സാധുമൂർണ്ണയെൽ॥
൩൩- ഭൃഷ്ടാവജീരകംതുല്യമെകത്രരജസീഉഭെ।
സിതയാതുല്യയായൊജ്യപിണ്ഡയെൽക്ഷൌദ്രസപ്പി
ഷാ॥
൩൪- രസായനമിദംവ്രണ്യമായുഷ്യംവഹ്നിദീപനം।
ദാരുണാനപിസംഹന്ത്യലഘുമെവാഖിലാൻവ്രണാൻ॥

ത്രിഫല ഓരൊകഴഞ്ച മാശിക്ക കഴഞ്ചര ഇരട്ടിമധുരംകഴ
ഞ്ചരൻ തിപ്പലി കഴഞ്ച ൨ ഏലത്തരി കഴഞ്ച ൨൦ ചാവ ക
ഴഞ്ച ൨ ഇങ്ങിനെ ഇട്ടിപ്പൊടിച്ച ശീലപ്പൊടി ഇട്ട ആചൊ

ടിയോട സമമായിജീരകം തൂക്കിഎടുത്ത അതവറുത്തപൊടിച്ച
രണ്ടും ഒരുപാത്രത്തിലാക്കി അത്ര പഞ്ചസാരയും ചെൎത്ത ഉരുട്ടി
യാൽ ഉരുളുവാൻ മാത്രം തേനും നെയ്യും ചെൎത്ത ഉരുട്ടിവെച്ച
അതിൽനിന്ന വെണ്ടതെടുത്ത സെവിപ്പിക്ക എല്ലാവ്രണങ്ങ
ളും ശമിക്കും ആയുസ്സിന്നുംനന്ന അഗ്നിബലത്തെ ഉണ്ടാക്കും
ഘോരങ്ങളായ വ്രണങ്ങളായാലും അതുകളെ ശമിപ്പിപ്പാൻ മ
തിയായ ശക്തി ഈ രസായനത്തിന്ന ഉണ്ട

(നവനീത മധുസ്സൎപ്പി)

൬൬- നവനീതസ്യനവ്യസ്യപലാന്യഷ്ടോത്തരംശതം।
തൽപാദസമയായോജ്യമധുസ്സൎപ്പ്യാശ്രുഭേദിനെ॥
൬൭- നിക്ഷിപ്യരാജതെപാത്രെനിച്ഛിദ്രെതസയോനിനാ।
വിധാനെനപിധായാസ്യമുഖംസൎവ്വത്രസന്ധിഷു॥
൬൮- ജതുനാലിപ്യഭൂവെശ്മന്യനിലസ്പൎശവൎജ്ജിതെ।
ഖാതാദ്ഭൂമിംനിഗായാത്രമൃദാപൂരയെച്ചതാം॥
൬൯- ഋദ്ധീകൃത്യാതിവാഹ്യാഥപക്ഷത്രിതയമുദ്ധരെൽ।
തൽപാത്രമുദ്ധരാത്തസ്യഗൃഹീതാന്യസ്തമൌഷധം॥
൭൦- ചൂൎണ്ണീഭൂതംസമാലൊഡ്യമധുനാപ്രാതരാശയെൽ।സ
ൎവ്വവ്രണാഞ്ശുദ്ധ്യൎത്ഥാരൊപണാൎത്ഥഞ്ചരോഗിണാം॥
൭൧- ഫലെനൊക്താതിവിഖ്യൈഷാനവനീതമധുസ്സൎപ്പി।
കാസശ്വാസജ്വരാൎശസ്സുഗ്രഹണ്യാമനിലാൎത്തിഷു॥
൭൨- വിസൎപ്പെഷ്വപകൊഷ്ഠെഷുപാണ്ഡുരോഗെഭഗന്ദരെ।
ഉന്മാദെചാപ്യപസ്മാരെപ്രയോജ്യാശുപ്രശാന്തയെ॥

മൂന്നൂററിരുപത്തുനാല കഴഞ്ച പുതിയ വെണ്ണയിൽ അതി
ന്റെ നാലിലൊരു ഭാഗത്തോട സമമായ പായിന്റെ പൊടി
ചെൎത്ത ഉരുട്ടി നല്ലൊരുവെള്ളിപ്പാത്രത്തിലാക്കി വെള്ളികൊണ്ടു
ണ്ടാക്കിയ മൂഴകൊണ്ട അതിന്റെ വായ അടച്ചസന്ധിയിൽ അ
രക്കതെച്ച വായുസഞ്ചാരത്തോടുകൂടാത്തനിലയറയിൽ നിലം
കുഴിച്ച ആ കുഴിയിൽ മെൽപറഞ്ഞ പാത്രംവെച്ച അവിടെനി
ന്ന എടുത്തമണ്ണകൊണ്ടുതന്നെകുഴിമൂടിഅമൎത്ത മണ്ണ ഉറപ്പിച്ച
പിന്നെ നാല്പത്തഞ്ച ദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ കുഴിവാങ്ങി ആപാ
ത്രമെടുത്ത തുറന്നുനൊക്കുമ്പോൾ ആ മരുന്ന വെണ്ണകൊണ്ടു
ണ്ടായിരുന്ന നനവ വിട്ട പൊടിയായിരിക്കും അതിൽനിന്നു
വെണ്ടതെടുത്ത തെനിൽ ചാലിച്ച സെവിപ്പിക്ക വ്രണങ്ങ
ൾക്ക ശുദ്ധിയും ഉണക്കവും വെഗെന സിദ്ധിക്കും ഘോരാ

ചാര്യനാൽ പറയപ്പെട്ടതും നവനീതമധുസ്സഹി ഷ്ഠറവും വീ
ര്യ്യത്തോടുകൂടിയതാകുന്നു വിസർപ്പം കുഷ്ഠം പാണ്ഡുരോഗം ഭ
ഗന്ദരം ഉന്മാദം അപസ്മാരം ഇവകളിൽ പ്രയോഗിച്ചാൽ ഉട
നെ അതുകൾക്ക ശമനത്തെ ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യും

(നവസാരഭസ്മം)

൬൩— നവസാരംഹരിദ്രായാസ്സ്വരസേസമാക്ഷികസ്യച।
ജാതികിംശുകമായൂരസുഷവീണാംരസസ്യച॥
൬൪— കദളീസ്വരസസ്യാപിപിഷ്ട്വൈകൈകമഹഃക്രമാ
ൽ। ക്ഷീരിവല്ലലനിഷ്ഠ്യാഗ്രേപിഷ്ട്വാസപ്തദിനംതതഃ॥
൬൫— അംഗുല്യാകാരമാവർത്ത്യശോഷയിത്വാദിനത്രയം।
നിക്ഷിപ്യമൃണ്മയെപാത്രെതതെനവാന്യെനതന്മുഖം॥
൬൬— വിധായസന്ധിമാലേപ്യവാസസ്സ്നിഗ്ദ്ധമൃദാദൃഢം।
സപ്താവൃതിദൃഢംകൃത്വാശോഷണെനനിധായതൽ॥
൬൭— ഗോമയെനസമാപൂർണ്ണെസൽഗർത്തെഹസ്തവിസ്തൃതെ
കണ്ഡേന്ധനിനാവിത്രുഷ്ടിമപിക്ഷിപ്ത്വാതൊന്നനാദ്ധികാഃ॥
൬൮— പക്ക്വാതതൊഗ്നൗനിർവ്വാണെസ്വയമെവാതിശീതളം।
ഉപലഭ്യെവതൽപാത്രമുദ്ധൃത്യാസ്മാൽസമാഹരെൽ॥
൬൯— ഔഷധംഭസ്മതാംയാതംമാക്ഷികെണതുലാശയെൽ।
പണമാത്രംസകൃദ്ദ്രവ്യെനാദൗമെത്രഷാപരമാമതാ।
൭൦— ബാലാനാന്തുതലാലൊച്യഹീനാംമെനാംപ്രകല്പയെൽ।
യഷ്ട്യാഹ്വായരജൊയുക്തംസർപ്പിഷാസിതയാപിവാ॥
൭൧— അശേഷവ്രണനാശായപരമെതദലന്തരാം। അന്യാംശ്ച
യോഗവാഹിത്വാൽബഹൂൻവ്യാധീൻവിനാശയെൽ॥
൭൨— കടുകാരജസായുക്തംമജ്ജീർണ്ണജ്വരനാശനം।
ഭാർങ്ഗീകൃഷ്ണാരജൊയുക്താംജീർണ്ണജ്വരവിനാശനം।
൭൩— ലാജജീരകമദ്ധ്യാദ്ധ്യംകാസശ്വാസനിബർഹണം।
നവനീതാശ്വഗന്ധാഢ്യംരാജയക്ഷ്മാവനൊദനം॥
൭൪— ലാജചൂർണ്ണസിതൊപെതംഛർദ്ദിമാശുനിയച്ഛതി।
അഭയാരജസായുക്തംമസ്തുനാർശാംസിഹന്തിച।
൭൫— രജസാഗ്രഹണീദോഷമുസ്താബില്വകയോർഹിതം।
അതിസാരെയവാഷസ്യമധുനാഫലരേണുനാ॥
൭൬— ഗുല്മെഷ്വൊകാണ്ഡത്തൊയെനയവാനീചൂർണ്ണസംയുതം।
ദന്തീരജൊയുതംശസ്തമുദരെതപ്തവാരിണാ॥
൭൭— ശോഫെപുനർന്നവാഖ്യാതശൊക്ഷ്യെരെർമ്മധുനാസഹ।
വിസർപ്പെയഷ്ടീചൂർണ്ണാഢ്യംമാക്ഷികെണസമന്വിതം॥

വൃ— കൃഷ്ണഖദിരമൂലേന്നനുരുവസ്സ്നേഹപിണ്ഡിതം।
ശസ്യതേനാതിശേതന്യേഭേഃ കിഞ്ചിദൃണൌഷധം॥

നവസാരം പച്ചമഞ്ഞൾ ഇവറ്റിൻ നീരിലും കഞ്ഞുണ്ണി പിച്ചകത്തില കരുമുരിക്കില ചെറുകടലാടി പുല്ലാനിത്തളിര പച്ചനെല്ലിക്ക തെങ്ങിൻപൂക്കുല ഇവററിൻ നീരുകളിലും ക്രമത്താലെ ഓരൊ ദിവസം അരച്ച പിന്നെ നാല്പാമരകഷായത്തിൽ ഏഴ ദിവസം അരച്ചു ഒരു വിരലിന്റെ നീളവും അതിന്റെ വണ്ണവും വരുമാറ ഉരുട്ടി മൂന്നുദിവസം ഉണക്കി ഒരു മൺപാത്രത്തിലാക്കി അതുപൊലെയുള്ള പാത്രംകൊണ്ടടച്ചു വക്കിന്ന ഏഴ ശീല മണ്ണതെച്ചു അതുകൊണ്ടു കെട്ടി ഉഴക്കി വക്ക ഉണങ്ങിയാൽ ഒരുകൊല സമചതുരമായി ഒരുകൊലാഴത്തിൽ ഒരു കുഴയുണ്ടാക്കി അതിൽ കുറെ ഉണങ്ങിയ ചാണകം നിറച്ചു അതിന്റെ മീതെ മെൽപറഞ്ഞ പാത്രം വെച്ചു പിന്നെയും ചാണകമിട്ടു തീയിട്ടു അറുപത്തുനാലനാഴിക ഇടവിടാതെ വെവു പെല്ലത്തക്കവിധത്തിൽ പിന്നെയും ഇടയിൽ ഇടയിൽ ചാണകമിട്ടു നല്ല ഗാഢാഗ്നിയിൽ അറുപത്തുനാലു നാഴിക വെന്താൽ പിന്നെ ചാണകമിടാതെ ആ തീയിനെ ശമിപ്പിച്ചു നല്ലവണ്ണം കെട്ടാൽ പിന്നെയും ക്ഷമിച്ചിരുന്നു പാത്രം തൊട്ടാൽ എപ്പൊൾ തണുപ്പുതോന്നുമൊ അപ്പൊൾ എടുത്ത അതിൽ ഭസ്മമായിരിക്കുന്ന മരുന്നെടുത്ത തേനിൽ സെവിപ്പിക്ക എല്ലാവ്രണങ്ങളും ശമിക്കും ദെഹവനാളുള്ള പുരുഷന്ന ഒരിക്കൽ സെവിപ്പാൻ ഒരു പണത്തൂക്കത്തെലധികം വെണ്ട അതിനെ ആലൊചിച്ചു ബാലന്മാൎക്ക മാത്രയെ വളരെ ചുരുക്കി കൊൾക ഇരട്ടിമധുരത്തിൻപൊടി കൂട്ടി നെയ്യിലും സെവിപ്പിക്കാം പഞ്ചസാരചെൎത്തിട്ടും സെവിപ്പിക്കാം വ്രണങ്ങൾ ശമിക്കും കൂട്ടുന്ന മരുന്നുകൾക്ക ഭെദം വരുത്തിയാൽ ഈ ഭസ്മം വളരെ വ്യാധികൾക്കു ചെറകയും ചെയ്യും കടുക്കത്തൊലിയുടെ പൊടി ചെൎത്ത സെവിച്ചാൽ അജീൎണ്ണജ്വരം ശമിക്കും ചെറുതേക്കിൻവെര തിപ്പലി ഇവ പൊടിച്ചു അതിൽ ചെൎത്ത സെവിച്ചാൽ ജീൎണ്ണജ്വരം ശമിക്കും ചെറ ജീരകം ഇവ പൊടിച്ചു അതിൽ ചെൎത്ത തെനിൽ ചാലിച്ചു സെവിച്ചാൽ കാസശ്വാസങ്ങൾ ശമിക്കും അമുക്കുരത്തിൻപൊടിയിൽ ചെൎത്ത വെണ്ണകൂട്ടി സെവിച്ചാൽ രാജയക്ഷ്മാവു ശമിക്കും ചെപ്പൊട്ടിയിൽ ചെൎത്ത പഞ്ചസാരകൂട്ടി സെവിച്ചാൽ ഛൎദ്ദി ശമിക്കും കുടക പൊടിച്ചു അതിൽ ചെൎത്ത തയിർവെള്ളത്തിൽ സെവിച്ചാൽ അൎശ്ശസ്സുകൾ ആമം ശമി

ക്കും മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ അയമോദകം ഇവ പൊടിച്ച അതിൽ ചെൎത്ത സെവിച്ചാൽ ഗ്രഹണീദോഷം ശമിക്കും കൊടുത്തൂവ്വ യുടെ കായപൊടിച്ച അതിൽ ചെൎത്ത തെനിൽ സെവിച്ചാൽ അതിസാരം ശമിക്കും ജീരകം പൊടിച്ച അതിൽ ചെൎത്ത അപ്പം ചൂടൊട്ടുകൂടിയ കാച്ചവെള്ളത്തിൽ സെവിച്ചാൽ ഗുന്മം ശമിക്കും നാഗദന്തിവെര പൊടിച്ച അതിൽ ചെൎത്ത സഹിക്കത്തക്ക ചൂ ടൊട്ടുകൂടിയ കാച്ചവെള്ളത്തിൽ സെവിച്ചാൽ മഹൊദരം ശമി ക്കും തഴുതാമവെര ദെവതാരം ഞെരിഞ്ഞില ഇവ പൊടിച്ച അതിൽ ചെൎത്ത തെനിൽ സെവിച്ചാൽ നീര ശമിക്കും ഇര ട്ടിമധുരത്തിൻ പൊടിയിൽ ചെൎത്ത തെനിൽ സെവിച്ചാൽ വി സൎപ്പം ശമിക്കും കരിങ്ങാലിക്കാതല പൊടിച്ച അതിൽ ചെൎത്ത മരൊട്ടി എണ്ണയിൽ സെവിച്ചാൽ കുഷ്ഠം ശമിക്കും വ്രണങ്ങ ൾക്ക ഇതിനെക്കാൾ നല്ലതായിട്ട ഒരു മരുന്നുമില്ല

സദ്യൊവ്രണ ചികിത്സാ

(ചൊരനിറുത്തുവാൻ)

൮൯- അഭിഘാതാദിനാസദ്യൊവ്രണെജാതെസൃജസ്സ്രുതിം।
സാന്ദ്രബാധാംഭിഷക്സിദ്ധൈരൌഷധൈൎവ്വിനിവാരയെൽ॥

കല്ലമുതലായത ദെഹത്തിന്മെൽ ഊക്കൊടെ വന്നുകൊണ്ടിട്ടൊ ആയുധങ്ങൾ കൊണ്ടുമുറിഞ്ഞിട്ടൊ മററ വല്ല ഹെതുക്കൾകൊണ്ടൊ സദ്യൊവ്രണമുണ്ടായാൽ അതിങ്കൽനിന്ന അതിയായിട്ട വരുന്ന രക്തത്തെ വൈദ്യൻ സിദ്ധൌഷധങ്ങളെക്കൊണ്ടു തടുത്തുകൊൾക

൯൦- പാണ്ഡ്യാസ്സലാജ്യൊമാമൂൎദ്ധ്യവശിനീപല്ലവാന്നവാൻ।
സദ്യൊവ്രണമുഖെസിഞ്ചെൽകൃതസ്സംഭായതഽസൃസം॥

മുക്കുററിയുടെ ഇല അപ്പൊൾ പൊടിച്ചെടുത്ത കയ്യിലിട്ടുമൎദ്ദിച്ച അതിന്റെ നീര മുറിയിൽ പിഴിയുക ചൊരനില്ക്കും

൯൧ മായൂരിപല്ലവാൻപിഷ്ട്വാതത്രാസ്രുനിദധീതവാ।
ദൂൎവ്വാംഗൊവൾനീംഭദ്രാജലനീവിദലാനിവാ॥

ചെറുകടലാടിയുടെ ഇലയൊ കറുകയൊ വയറയുടെ ഇലയൊ ചണ്ടിത്തച്ചിട്ടൊ ഉടനെ അരച്ച മുറിയിൽ വെക്കുക ചൊരനില്ക്കും-

൯൨- അഥവാവസുകസ്യൈവപല്ലവാൻകരമൎദ്ദിതാൻ।
നിദധ്യാച്ഛ്രുതവച്ഛ്യാവാനവനിതെനതൈസ്സമം॥

൯൩- ശിവാഗോപീലോദ്ധ്രാഃപിഷ്ടാനിനിധീതവാ।
തൈലെനവസദ്യോരക്തസ്യസ്തംഭനായചികിത്സകഃ॥

താർതാവലിൻതളിരകൈകൊണ്ട മർദ്ദിച്ചമുറിയിൽ വെക്കുക- പിള്ളവള്ളിയുടെ തളിരകൈകൊണ്ടമർദ്ദിച്ച വെണ്ണകൂട്ടിമുറിയിൽ വെക്കുക അല്ലായ്കിൽ പിള്ളവള്ളിയുടെ തളിരും നെയ്യുണ്ണിയുടെ തളിരും സമംചേത്തരച്ച വെണ്ണചേത്ത മുറിയിൽ വെക്കുക ചോരനില്ക്കും-

(ലോദ്ധ്രാദിചൂർണ്ണം)

൯൪ ലോദ്ധ്രഗൈരികപത്താംഗഫലിനീമാഷയഷ്ടിഭിഃ।
ക്ഷീരിദ്രുമാംകുരക്ഷൌമമഷീപങ്കേഷ്ടകാഞ്ജനൈഃ॥
൯൫- അപിത്തൈല്യൈഃകൃതംചൂർണ്ണമഥവാതത്രനിക്ഷിപേൽ।
അയംപ്രയോഗോരക്തസ്യസ്തംഭനെശസ്യതെധികം॥

പാച്ചോററിത്തൊലി കാവിമണ്ണ ചപ്പങ്ങത്തിൻ കാതല ഞാഴൽപ്പൂവ്വ ഉഴുന്ന ഇരട്ടിമധുരം നാല്പാമരത്തിൻമൊട്ട പട്ടുചുട്ടകരി വെവിച്ച ഇഷ്ടിക അഞ്ജനക്കല്ല ഇവ പൊടിച്ച മുറിഞ്ഞെടത്ത ഇടുക ഈ പ്രയോഗം ചോര നിറുത്തുവാൻ ഏററവും നല്ലതാകുന്നു

(മഹാലോദ്ധ്രാദിചൂർണ്ണം)

൯൬- ലോദ്ധ്രഗൈരികപത്താംഗശതാവധീനിശാദ്വയൈഃ।
മാഷമായൂരികാദൂർവ്വാമാംസീമധുകചന്ദനൈഃ॥
൯൭- ശൈവാലപല്ലവക്ഷീരിദ്രുമാംകുരഫലത്രയൈഃ।
ഫലിനീകുഷ്ഠസാരംഗശൃംഗലാക്ഷാശിലോൽഭവൈഃ॥
൯൮- രാജക്ഷൌമമഷീസർജ്ജരസാഞ്ജനസുരാഹ്വയൈഃ।
ശാരിബാപത്മകിഞ്ജൽക്കവാശാവസുകപല്ലവൈഃ॥
൯൯- ധൂളീബകുളവല്കാബ്ജമൂൽകപാലകലിംഗകൈഃ।
മഞ്ജിഷ്ഠാകട്ഫലാമ്ര്യോഞ്ചവിഹിതഃപാംസുരഞ്ജസാ॥
൧൦൦- സദ്യോവ്രണമുഖെക്ഷിപ്തസ്സദ്യഏവനിയച്ഛതി।
അതിസ്രവദസൃക്സ്രാവാൽസേതുബന്ധഇവോദകം॥

പാച്ചോററിത്തൊലി കാവിമണ്ണ ചപ്പംഗത്തിൻ കാതല സഹസ്രവേധി വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ഉഴുന്ന പേരക്കടലാടി കറുക മാഞ്ചി ഇരട്ടിമധുരം ചന്ദനം ചണ്ടിത്തളിര നാല്പാമരത്തിൻമൊട്ട ത്രിഫല ഞാഴൽപൂവ്വ കൊട്ടം കലക്കൊമ്പ കൊലരക്ക കന്മദം വീരാളിപ്പട്ടു ചുട്ടകരി ചെഞ്ചല്യം അഞ്ജനക്കല്ല ദേവതാരം നന്നാറിക്കിഴങ്ങ താമരയല്ലി ആ

ടലോടത്തിൻതളിര, താർതാവലിൻതളിര, കൊലെരിഞ്ഞി ത്തൊലി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, മാററൊട, കുടകപ്പാലയരി, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, കടുകരൊഹണി ഇവ പൊടിച്ച ശിലപ്പൊടിയിട്ട ആപൊടി മുറിയിൽ ഇട്ടാൽ സേതുബന്ധം ജലപ്രവാഹത്തെ തടുക്കുന്നതുപോലെ രക്തപ്രവാഹത്തെ തടുക്കും.

൫൦൧. രക്തസ്രാവെനിവൃത്തെതുക്ഷീരിദ്രുത്വഗ്ബലാഹിമൈഃ।
സയഷ്ട്യാഹ്വയലാമജ്ജൈഃശൃതെനശിശിരാംഭസാ ॥

൫൦൨. സംക്ഷാല്യവിരളാപത്രചൂർണ്ണംതൈലെനമിശ്രിതം।
നവനീതെനയുക്തംവാതാഭ്യാംവാതത്രധാരയെൽ ॥

രക്തത്തിന്റെ വരവ നിന്നാൽ നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, കുറുന്തോട്ടിവേര, ചന്ദനം, ഇരട്ടിമധുരം, രാമച്ചം ഇവകൊണ്ടു വെച്ച തണുപ്പിച്ച കഷായംകൊണ്ടു വ്രണം കഴുകി തോൎത്തി ഉണങ്ങുവാൻ കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻതളിര വെള്ളംക്കൂടാതെഅരച്ച പൊടിച്ച അതിൽ നല്ലെണ്ണയൊ നീരററ വെണ്ണയൊ നല്ല എണ്ണ, നീരററവെണ്ണ ഇവയൊ ചെൎത്ത വെച്ചുകെട്ടുക.

൫൦൩. വശിന്യാപിചമയൂഖ്യാപുണ്ഡരീകേണവാഹിതഃ।
തഥാപ്രയൊഗസ്സർവ്വേഷാംരോപണായക്ഷതാരുഷാം ॥

മുക്കററിയിലകൊണ്ടും ചെറുകടലാടിയിലകൊണ്ടും പുണ്ഡരീകത്തിന്നിലകൊണ്ടും മേൽപ്രകാരം ചെയ്യാം. എല്ലാ വ്രണങ്ങളും ഉണങ്ങും

൫൦൪. തൃതിയനിചതുൎത്ഥെവാപരിഹൃത്യപ്യാഹിതാ।
തദൌഷധംപരിക്ഷ്യാല്യപ്രാഗ്പന്നവ്യഞ്ചധാരയെൽ ॥

ആദിയിൽവെച്ച മരുന്ന മൂന്നാംദിവസമാ നാലാംദിവസമൊ കളഞ്ഞ മേൽപറഞ്ഞ കഷായംകൊണ്ടു കഴുകി തോൎത്തി മുമ്പെ വെച്ച മരുന്നതന്നെ അന്നുണ്ടാക്കി വെച്ചുകെട്ടുക.

൫൦൫. ത്രിശ്ചതുഃപഞ്ചകൃത്വോവാകുൎയ്യാദേവമതന്ദ്രിതഃ।
രോഹെച്ചതാവതാനോചേദ്ധ്രണോക്താവിധിമാചരേൽ॥

മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം മൂന്നോ നാലോ അഞ്ചോ പ്രാവശ്യം ചെയ്ക. എന്നാൽ ഉണങ്ങും. ഉണങ്ങിയില്ല എങ്കിൽ സാധാരണ വ്രണചികിത്സയെ ചെയ്ക.

൫൦൬. ദൃശ്യന്തെസകൃദായൊഗമാത്രെണാപിചകാനിചിൽ।
സംരോപണാനിവക്ഷ്യാമിഗോപനീയാനിതാന്യപി।

ഒരിക്കൽ വെച്ചാൽ തന്നെ നല്ലവണ്ണം വ്രണത്തെ ഉണക്കുന്നവയായിട്ട ചില മരുന്നുകൾ ഉണ്ട. അതുകൾ ഏററവും ര

ഹന്ത്യൃങ്ങളെത്രെ ആകുന്നത എങ്കിലും ബഹൂപകാരത്തിന്നായി ക്കൊണ്ട ഇതിന്നുതാഴെ അതുകളെ കാണിക്കുന്നു.

൧൦൧. രജനീഖരകപ്പൂരരാജനീലഭവാരജഃ। സക്റൽസദ്യോ വ്രണെക്ഷിപ്തംരൊപയെന്നാത്രസംശയഃ॥

വരട്ടുമഞ്ഞൾ, ചൂടക്കപ്പൂരം, പൂനീലം ഇവ പൊടിച്ചിടുക ഒരുപ്രാവശ്യം ചെയ്താൽ തന്നെ മുറി ഉണങ്ങും. നീരും പഴുപ്പും കൂട്ടംതന്നെ ഉണ്ടാകയുമില്ല.

൧൦൨. ലാക്ഷാമധുകമഞ്ജിഷ്ഠാശിലാജതുഭവംരജഃ। കുക്കുടാണ്ഡദ്രവൊപെതംസക്റല്ലെപെനരൊപണം॥

കോലരക്ക, ഇരട്ടിമധുരം, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, കന്മതം, ഇവ പൊടിച്ച കോഴിമുട്ടയുടെ വെള്ളചെൎത്ത പുരട്ടുക. ഫലം മേൽ പ്രകാരം.

൧൦൩. സ്തന്ന്യെകപിത്ഥനിൎയ്യാസംപിഷ്ടപാതെനക്റതസ്സക്റൽ। സദ്യോവ്രണമുഖെലെപൊരൊപണായഭവെദലം॥

പ്ലാംപശ മുലപ്പാലിൽ അരച്ച പുരട്ടുക. ഫലം മേൽപ്രകാരംതന്നെ ഇങ്ങിനെ ചില സിദ്ധൌഷധങ്ങൾ ഇവിടെ പറകപ്പെട്ടു. വെറെയും വളരെ ഉണ്ടായിരിക്കും. അതുകളെ വിസ്തരഭയം നിമിത്തമായിട്ട വിവരിച്ചിട്ടില്ല.

അഗ്നിദാഹ ചികിത്സാ

൧൧൦. അഭിഭൂതെഗ്നിനാസദ്യോഗാത്രെതക്രെണസെചനം। കെതകീപല്ലവൊത്ഥെനവിധെയംതദ്രസെനവാ॥

൧൧൧. അഥവാകദളീകന്ദരസെനലവണാംഭസാ। ഉപാദകാരസൊപെതനാളീകേരാംബുനൈവവാ॥

ശരീരത്തിങ്കൽ പുളകുവാൻ തക്കവണ്ണം തീത്തട്ടിയാലുടനെ മോരുകൊണ്ടൊ കൈതക്കുമ്പിന്റെ നീരുകൊണ്ടൊ കദളിവാഴക്കിഴങ്ങിന്റെ നീരുകൊണ്ടൊ ഉപ്പുവെള്ളംകൊണ്ടൊ ഇളനീർവെള്ളത്തിൽ വശളയുടെ നീരുചേൎത്ത അതുകൊണ്ടൊ അവിടെ ധാരചെയ്ക. ചുട്ടനീറൽ ശമിക്കും. പൊള്ള പുറപ്പെടുകയും പുണ്ണാകയുമില്ല.

൧൧൨. മൂലംവാപൌഷ്കരംവക്ത്രെധൃതംപാദന്തെനമൎത്ത്യൻ। വിധമെന്നാഡികാമെകാംഗാത്രെതത്രെനിരന്തരം॥

പുഷ്കരമൂലം വായലിട്ട കൂടക്കൂടെ കടിച്ചചതച്ച അധികമായ കാലതാമസംകൂടാതെ ഒരു നാഴിക ഊതുക.

൫൰൩. ലോഹിതാകുസുമംപിഷ്ട്വാദദ്ധ്യാന്നാലിംപേൽസമന്തതഃ।
വശിനീംവാഥവാപിഷ്ട്വാകെരസ്നേഹേനഗോപികാം॥

അടമ്പിൻപൂവ്വ തൈരിൽ അരച്ചുപുരട്ടുക. മുക്കുററിയും മെൽപ്രകാരം അരച്ചുപുരട്ടുക. ഗോപിമണ്ണ പൊടിച്ചു വെളിച്ചെണ്ണചെൎത്ത പുരട്ടുക.

൫൰൪. സേകംപ്രിയാളതൈലെനകുൎയ്യാദ്വാമാക്ഷികെണവാ।
നവനീതെനലിംപെദ്വാകുഫള്ളിപിഷ്ട്വയൊഗിനാ॥

മുറയെണ്ണകൊണ്ടൊ തേൻകൊണ്ടൊ ധാര ചെയ്ക. തെങ്ങിൻപൂക്കുലഅരച്ച വെണ്ണനെയ്യ ചേൎത്ത പുരട്ടുക.

൫൰൫. പത്രാണ്യുത്തമകന്യായാഃപിഷ്ട്വാതണ്ഡുലവാരിണാ।
പരിലെപംവിദദ്ധ്യാദ്വാനിഷിഞ്ചെത്തദ്രസെനവാ॥

വെലിപ്പരുത്തിയുടെ ഇല അരിക്കാടിയിൽ അരച്ചുപുരട്ടുക. വേലിപ്പരുത്തിയുടെ ഇല കുത്തിപ്പിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീർകൊണ്ട ധാരയിടുക.

൫൰൬. കിംശുകസ്വരസെപിഷ്ട്വാശൈലെയംതെനലേപനം।
വിദദ്ധ്യാൽസ്തന്യയുക്തെനയദ്വാകിംപാകവാരിണാ॥

കരുമുരുക്കിലനീരിൽ കന്മതം അരച്ചുപുരട്ടുക. അല്ലായെങ്കിൽ കാഞ്ഞിരപ്പഴത്തിൻെറ കുരട്ടുപിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീരിൽ മുലപ്പാലുചെൎത്ത അതിൽ കന്മതം അരച്ചുപുരട്ടുക.

൫൰൭. നിൎദ്ദിഷ്ടാസ്തഇമെയോഗാസ്സൎവ്വെദാഹനിബൎഹണാഃ।
അപിചസ്ഫോടമുൽപിത്സുംപ്രതിഷെദ്ധുമലന്തരാം॥

മേൽപറഞ്ഞ പ്രയോഗങ്ങൾ ഒക്കെയും ചുട്ടുനീറൽ ശമിപ്പാനും പുറപ്പെട്ടുവാൻപോകുന്ന പൊള്ളയെ തടുപ്പാനും മതിയായവയാകുന്നു.

൫൰൮. സ്പൎശൊത്രനവതിംഷഡ്ച്ചനാഡികാസ്സലിലസ്യതു।
യഥാനസ്യാത്തഥാധായമനശ്ചപരിപാലയെൽ॥

ചുട്ടുനീറൽ ശമിച്ചാലും തൊണ്ണൂററാറു നാഴികക്കകത്ത തീൎത്തട്ടിയെടുത്ത പച്ചവെള്ളത്തിൻെറ സ്പൎശമുണ്ടായാൽ പൊള്ളപ്പുറപ്പെട്ടുവാനും പുണ്ണായി തീരേണ്ടതിന്നും കാരണമായി വരുന്നതാകയാൽ ആയതുകൂടാതെ ഇരിക്കത്തക്കവിധത്തിൽ മനസ്സുവെച്ചു ബാലനെ പരിപാലിക്കുകയും വേണം.

൫൰൯. സുകുമാരശരീരത്വാന്മാന്ദ്യെനൊപക്രമസ്യവാ।
അകാലെജലയോഗാദ്വാഭവെയ്യുൎവ്വ്രണാസ്തുവാചഃ॥

ശരീരത്തിന്ന അധികമായ മാൎദ്ദവമുണ്ടായിരിക്ക നിമിത്തമായിട്ടൊ മേൽപറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ ചെയ്വാൻ കഴിവ വരാഞ്ഞു

നിമിത്തമായിട്ടൊ ചികിത്സകൾ ചെയ്യേണ്ടതിന്ന താമസം വ രികനിമിത്തമായിട്ടൊ അകാലത്തിങ്കൽവച്ച വെള്ളത്തിന്റെ സ്പൎശം സംഭവിക്കനിമിത്തമായിട്ടൊ തീത്തട്ടിയെടത്തെ തൊ ലിവെറെ ഒരുസംപ്രദായത്തിലുള്ള നിറംത്തോടുകൂടി പൊങ്ങുക യും ചെയ്യും.

൫൨. തത്രാന്തസ്സലിലെസമ്യഗ്ജാതെപിനതുവെധനം।
കുൎയ്യാൽസ്വയംവിദീൎണ്ണാസൃകത്ത്വൊയമുപക്രമഃ॥

മേൽപ്രകാരം തൊലി പൊങ്ങിക്കണ്ടാൽ ഉടനെയും അതി ന്റെഉള്ളിൽ ജലം പരിപൂൎണ്ണമായി എന്നുതോന്നിയാൽ ത ന്നെയും കുത്തിചോൎക്കുവാൻ ഉത്സാഹിക്കരുത. താനെപൊട്ടി യാൽ ഇതിന്നുതാഴെ വിവരിക്കുന്ന ചികിത്സകളെ ചെയ്ക.

(ജപാമൂലാദി കഷായം)

൫൩. ജപാമൂലമധൂകത്വഗ്ജയന്തീമൂലയഷ്ടിഭിഃ।
സക്ഷീരിവിടവത്വഗ്ഭിഃശൃതെനശിശിരാംഭസാ॥

൫൪. യുക്തെനനിജതുൎയ്യാംശസമെനമധുനാപ്രഗെ।
പരിഷിച്യപുരാണാജ്യംലിംപെദാശുദ്ധിസംഭവാൽ॥

ചെമ്പരത്തിവേര, ഇരിപ്പത്തൊലി, മുഞ്ഞവെര, ഇരട്ടിമധു രം, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച അ തിൽ നാലിലൊരംശത്തൊട സമമായ തേൻചേൎത്ത രാവിലെ ധാരയിടുകയും പഴെ നെയ്യ പുരട്ടുകയും ചെയ്ക. ഒരം പ്രവൃത്തി വ്രണം ശുദ്ധമാവുന്നതുവരെ വെണം.

(ലൊഹിതാദി തൈലം)

൫൫. ലൊഹിതാലവലീപത്രകെതകീപല്ലവൊൽഭവെ।
സ്വരസെസാധിതെയഷ്ട്യാകെരസ്നെഹൊഗ്നിശസ്യതേ।

അടമ്പ, വെള്ളിലയുടെ വെളുത്തഇല, കൈതക്കുമ്പ ഇവ റ്റിൻനീരിൽ ഇരട്ടിമധുരം അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണ ചേ ൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച വ്രണത്തിന്ന ശുദ്ധിവന്നതിന്റെ ശേഷം പു രട്ടുകഎന്നാൽ ഉണങ്ങും. നിറത്തിന്ന മാററമുണ്ടാകയുമില്ല.

(ധാത്ര്യാദി തൈലം)

൫൬. ധാത്രീചന്ദനയഷ്ട്യാഹ്വശാരിബാക്ഷീരിവല്കലൈഃ।
സിദ്ധെകഷായെതുല്യാംശംസംയൊജ്യൊപൊദകാരസം
൫൭. മഞ്ജിഷ്ഠാമധുയഷ്ടിഭ്യാംപകഃകെരഫലൊൽഭവഃ॥
സ്നെഹോഗ്നിദാഹസംഭൂതാൻവ്രണാനാശുനിയച്ഛതി॥

നെല്ലിക്ക, ചന്ദനം, ഇരട്ടിമധുരം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച ഇരട്ടിമധുരം, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയും വശള നീരും സമമായി അതിൽചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടുക, തീപ്പുണ്ണ വേഗത്തിൽ ഉണങ്ങും.

(ദൂൎവ്വാവശിന്ന്യാദിഘൃതം)

ഫവന്ന. ദൂൎവ്വാവശിന്ന്യപാമാൎഗ്ഗകെതകീകദളീനിശാഃ।
ഉപൊദകാദാഭീരുരാജമാഷദലാനിച॥
ഫവ൬. യൂഷാദനീപയഷ്ട്യാഹ്വാജംബൂദാഡിമപല്ലവൈഃ।
അമൃതാഹിലതാഭ്യാംചസഹനിഷ്പീഡ്യതദ്രസം।
ഫവവ്യ. ദാഡിമ്ബണെനാജ്യമാനെനദത്വാദ്വശധതദ്വചാം।
നിഷ്ക്വാഥ്യശോണപാരന്തീകുസുമെഭ്യോവ്യഹതംരസം॥
ഫവൻ. പ്രദായാജ്യെനതുല്യഞ്ചകല്ക്കീകൃത്യാത്രജാംബവം।
ഫലമക്ഷാസ്ഥിസാരംഗശൃംഗംചിഞ്ചാഫലാസ്ഥിച।
ഫന്ന൦. ശുഷ്കഗോമയസൌവീരനീരപൂഗഫലാനിച।
കാരസ്കരാസ്ഥിബന്ധൂകകുസുമാമലകാന്യപി।
ഫന്നഫ. കാൎപ്പാസബീജമഞ്ജിഷ്ഠാമധൂകമധുകാനിച।
കൌശികംകുന്ദുരുഷ്കഞ്ചകുളീരവസയാസഹ।
ഫന്നവ. തുൎയ്യാംശതുല്യയാപക്വംഗവ്യമാജ്യംപുരാതനം।
അഗ്നിദാഹസമുൽഭൂതാൻരോപയെദ്ദാരുണാനപി॥
ഫന്നന. വ്രണാനനെനലിപ്ത്വാതഗ്നിപ്ലുഷ്ടാനവിക്രിയാം।
പ്രാപ്നൊതിസദ്യോദാഹാത്ത്യാമുച്യതെചനസംശയഃ॥

കറുക, മുക്കുററി, ചെറുകടലാടി, കൈതക്കൂമ്പ, തെങ്ങിൻപൂക്കുല, പച്ചമഞ്ഞൾ, വശള, പച്ചനെല്ലിക്ക, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, വലിയ പയററിന്റെ ഇല, പെഴിൻകൂമ്പ, പാൽമുതക്കിൻകിഴങ്ങ, ഞാറക്കൂമ്പ, ഞാവൽക്കൂമ്പ, ചിററമൃത, കൊടിഞാലി ഇവ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീര ഓരോന്ന നെയ്യിലിരട്ടി ഉണ്ടാക്കി നാല്പാമരത്തോൽകൊണ്ടുവെച്ച കഷായത്തിൽചേൎത്ത ചുവന്ന തെച്ചിപ്പൂവ്വിന്റെ നീര നെയ്യൊടുസമമായിചേൎത്ത ഞാവൽകായ, താന്നിക്കക്കുരു, കലങ്കൊമ്പ, പുളിങ്കുരു, ഉണങ്ങിയ ചാണകം, സൌവീരം, നീററടെക്ക, കാഞ്ഞിരക്കുരു, ചെമ്പരത്തിപ്പൂവ്വ, നെല്ലിക്ക പരത്തിക്കുരു, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, ഇരിപ്പക്കാതല, ഇരട്ടിമധുരം ഗുൽഗുലു, കുന്തുരുക്കം ഇവ അരച്ചുകലക്കി പഴതായ പശുവിൻ നെയ്യും അതിന്റെ നാലിലൊരു ഭാഗത്തൊടുസമമായ ഞണ്ടിന്റെ നെയ്യുംചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടുക

അതിഘോരമായ തീപ്പുണ്ണുശമിക്കും. തിയ്യ തട്ടിയാൽ ഉടനെ പുരട്ടകിൽ ചുട്ടനീറൽ ഉടനെശമിക്കും. പൊള്ളുകളില്ല പുണ്ണായതിന്റെശേഷം പുരട്ടിയാൽ വേഗത്തിൽ ഉണങ്ങുമെന്നതന്നെയല്ല തൊലിക്ക നിറഭേദമുണ്ടാകയും അല്പമായിട്ടുകൂടെ വടുകാണുക എങ്കിലും ഉണ്ടാകയുമില്ല.

ഇടിത്തീയ്യ തട്ടിയാൽ വേണ്ട ചികിത്സാ

൧൬൪. വൈദ്യുതാനലദഗ്ധസ്യ താപൊ ലൌകികവഹ്നിനാ।
പ്രശസ്തഃ പരിഷേകശ്ച രസെനെക്ഷോസ്സസർപ്പിഷാ॥

ഇടിത്തീയ്യ ശരീരത്തിൽതട്ടിയാൽഅവിടെ ലോകാഗ്നികൊണ്ട തപിപ്പിക്കയും കരിമ്പിൻനീരിൽ നെയ്യചേൎത്ത അതുകൊണ്ട ധാരയും ചെയ്ക.

൧൬൫. ഘൃതസൈന്ധവയുക്തേന ധാത്രീഫലരസെന വാ।
രസെന വെതസാമ്ലസ്യ സതൈലലവണെന വാ॥

നെല്ലിക്കനീരിൽ നെയ്യചേൎത്ത കുറെ ഇന്തുപ്പ പൊടിച്ചിട്ട അതുകൊണ്ട ധാരചെയ്ക. ഞെരിഞ്ഞാംപുളി നീരിൽ എണ്ണയും ഇന്തുപ്പും ചേൎത്ത അതുകൊണ്ട ധാരചെയ്ക.

൧൬൬. കാഞ്ചികെ സരളം പിഷ്ട്വാ ദെവാഹ്വം മിസിമെവ വാ।
ലെപശ്ചതൽകൃതസ്തദ്വദ്വിലാമൂലഫലത്രയൈഃ॥

കാടിയിൽ ചരളമൊ ദേവതാരമോ ശതകുപ്പയോ കൂവളത്തിൻവേര, ത്രിഫല ഇവയെ അരച്ചുതേക്കുകയും ചെയ്ക.

൧൬൭. സംജ്ഞാമോഷെതുദ്വാ്യായാസ്സ്വരസെന വിമൎദ്ദിതം।
നാസായാസ്സന്നികൎഷേണനവസാരഞ്ചധാരയേൽ॥

ബോധംകെട്ടുപോകിൽ കറുകനീരിൽ നവസാരം അരച്ച മൂക്കിന്റെ അടുക്കെകാട്ടുക.

൧൬൮. ദ്രശൊശ്ശക്തിതിരൊഭാവെ സ്തന്യംകൊഷ്ണീകൃതം പയഃ।
തുത്ഥാഞ്ജനരജൊയുക്തം സദ്യ ആശ്ച്യൊതയെത്തയൊഃ॥

കണ്ണുകൾക്ക കാഴ്ചയില്ലാതെ ആകിൽ മുലപ്പാല അല്പം ചൂട പിടിപ്പിച്ച അതിൽശുദ്ധി ചെയ്ത തുത്തും അഞ്ജനക്കല്ലും പൊടിച്ചിട്ട അത കണ്ണിൽ പകരുക.

൧൬൯. ബാധിൎയ്യെഹബഷാമൂലകാരവീതുത്ഥടംകണൈ।
വിപകപാവ്വരയെതൈലംഗാഡെ‌ാഷ്ണം കൎണ്ണയൊൎദ്വയൊ।

ശബ്ദത്തെ ഗ്രഹിപ്പാൻ ചെവിക്ക ശക്തിയില്ലാതെയാകിൽ അടെക്കാമണിയൻവെര, കരിഞ്ചീരകം, തുത്ത, പൊൻകാരം ഇ

വയിട്ട എണ്ണകാച്ചി സഹിക്കത്തക്ക ചൂടോടുകൂടെ ചെവിയിൽ നിറയ്ക്കുക.

൧൪൦. രസാജ്ഞാനെതുഗാഢെഗാഷ്ണംബൃതമൃഗ്രാരജൊയുതം ।
ആസ്യെനധാരയെൽകപാഥമഥവാപഞ്ചകൊലജം ॥

മധുരാദിരസജ്ഞാനം നശിച്ചാൽ നെയ്യ ചൂടപിടിപ്പിച്ച അതിൽ വയമ്പിൻപൊടി ചേൎത്ത സഹിക്കത്തക്ക ചൂടോടുകൂടെ അത വായയിലാക്കി ധരിപ്പിക്കുക. കാട്ടുതിപ്പലിവേര, കാട്ടുമുളകിൻവേര, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ, തിപ്പലി, ചുക്ക ഇവ കൊണ്ടു കഷായംവച്ച സഹിക്കത്തക്ക ചൂടോടുകൂടെ അതിൽ വയമ്പിൻപൊടിചേൎത്ത മേൽപ്രകാരം ചെയ്യിക്ക.

൧൪൧ താമ്രചൂഡസ്യരക്തെനസ്പൎശാജ്ഞാനെഖിലംവപുഃ ।
പ്രലിംപെൽക്ഷാളയെദ്യാമെമൂത്രെത്തകാഞ്ചികെനച ॥

തൊട്ടാലറിയാതെയാകിൽ കോഴിയുടെ ചോര സൎവ്വാംഗങ്ങളിലും തേച്ച രണ്ടു നാഴിക കഴിഞ്ഞാൽ കാടികൊണ്ട കഴുകിക്കളയുക.

൧൪൨. സൎവ്വേന്ദ്രിയപരിഭ്രംശെസംജ്ഞാവന്തമപിത്യജെൽ ।
വൈദ്യൊതെനാഗ്നിനാപ്ലുഷ്ടംജീവെദ്യൊനദിനാഷ്ടകം ॥

സൎവ്വേന്ദ്രിയശക്തികൾക്കും നാശംവരികിൽ ബോധമുണ്ടായാലും ഇടിത്തീയ്യ തട്ടിയവനെ ചികിത്സിപ്പാൻ പൊകൊല്ല. അവൻ എട്ടുദിവസം തികച്ച ജീവിക്കയില്ലയെന്ന താനറിഞ്ഞുകൊൾക. ഇന്ദ്രിയങ്ങളിലൊന്നിന ശക്തിയുണ്ടെങ്കിൽ ജീവിക്കുകയും ചെയ്യും.

ഭംഗചികിത്സാ

൧൪൩. അഭിഘാതാദിനാംഗസ്യഭംഗെജാതെബലാംഭസാ ।
സക്ഷീരെണാതിശീതെനപരിഷെകഃപരംഹിതഃ ॥

കഠിനങ്ങളായ കല്ലുമുതലായ പദാൎത്ഥങ്ങളിൽ മുട്ടുകയൊ വീഴുകയൊ നിമിത്തമായിട്ടൊ ഹെത്വന്തരങ്ങളെക്കൊണ്ടൊ ശരീരത്തിന്ന ചതവപററിയാൽ കുറുന്തോട്ടിവേർകൊണ്ട കഷായം വെച്ച തണുപ്പിച്ച അതിൽ പശുവിൻെറ പാലചേൎത്ത അതുകൊണ്ട തണുത്തടത്ത ധാരചെയ്യ. ഏററവും ഹിതമാകുന്നു.

൧൪൪. സ്തന്യെനപയസായുക്താനവനീതഞ്ചമൎദ്ദിതം ।
ലെപയെത്തത്രസംമൂഷ്ഠെപരിഷെകാദനന്തരം.

ധാരകഴിഞ്ഞാൽ തോൎത്തി വെണ്ണനെയ്യ മുലപ്പാല കൂട്ടി ഉരസിചേൎത്ത പുരട്ടുകയും നല്ലതാകുന്നു.

(ശൈലെയാദി ഗുളിക)

൧൪൫. ശൈലെയമധുകൊശീരവാരിദാരുഫലത്രയൈഃ ।
ഭൂനിംബനിവ്വീഷാദ്വന്ദ്വവാംശീന്ദ്രമദഹിംഗുളൈഃ ॥
൧൪൬. ദൂവ്വാഹംവിദാര്യബ്ദഭൂതാലാഭീരുസംഭവൈഃ ।
ജീവന്തീഗൊപികാച്ഛിന്നരുഹാജാതൈശ്ചരെണുഭിഃ ॥
൧൪൭. ശിശിരദ്വയദാവ്വീത്വങ്നായകാഗരുകുംകുമൈഃ ।
ശതാഹ്വാകുഷ്ഠമഞ്ജിഷ്ഠാബലാത്രയതുരുഷ്കകൈഃ ।
൧൪൮. നാഗഫെനവിഷാഭ്യാഞ്ചപിഷ്ടൈഃപൌനൎഭവെരസെ ।
ദൂവ്വായാശ്ചപ്രസാരണ്യാഃകഷായെഗൊക്ഷുരസ്യച ॥
൧൪൯. ദന്താവല്ലലതാകന്ദരസെചൈകൈകവാസരം ।
ത്ര്യഹംസ്തന്യെചഗുളികാംകൃത്വാകതകസമ്മിതാം ॥
൧൫൦. ഛായായാംശൊഷയിത്വാചപഞ്ചാഹം സാധുചൂർണ്ണിതാം । യുഞ്ജീതാനലശൊഫെത്രനവനീതെനമെളിതാം ॥

കന്മതം, ഇരട്ടിമധുരം, രാമച്ചം, ഇരുവേലി, ദേവതാരം, ത്രിഫല, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിന്മേൽതൊലി, നീലനിവ്വശി, പാൽനിവ്വശി, കുവ്വപ്പൊടി, കന്നാരം, ചായില്യം, കറുക, നെല്ലിക്ക, മുതക്കിൻകിടങ്ങ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ചിററമൃത, ഇവകളുടെ ഊറൽ ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, മരമഞ്ഞത്തൊലി, ചെന്നിനായകം, അകില, കുങ്കുമം, ശതകുപ്പ, കൊട്ടം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, കുറുന്തോട്ടിവേര, വെങ്കുറുന്തോട്ടിവേര, ഊരകത്തിൻവേര, കന്തുരുക്കം, കറപ്പ, വത്സനാഭി, ഇവ തമിഴാമയുടെ നീരിലും കറുകയുടെ നീരിലും തലനീളിയുടെ നീരിലുംഞെരിഞ്ഞിലിൻകഷായത്തിലും കരിക്കൊടിക്കിഴങ്ങിൻനീരിലും ഓരെ ദിവസം അരച്ച പിന്നെ മുലപ്പാലിൽ മൂന്നുദിവസം അരച്ചു തേററാംപരൽപ്രമാണം ഗുളിക ഉരുട്ടി അഞ്ചുദിവസം നിഴലിൽവെച്ചുണക്കി സംഗ്രഹിക്കുക. ചതവ പററിയെടത്ത അധികമായി നീരവന്ന കെട്ടിനിന്നാൽ മേൽപറഞ്ഞ ഗുളിക പൊടിച്ച വെണ്ണകൂട്ടി ഉരസിച്ചേത്ത പുരട്ടുക.

൧൫൧. സദ്യസ്സൊപരുജാശാന്തിസ്സിരാണാംപ്രകൃതിസ്ഥതാ ।
അസ്ഥ്നാഞ്ചപവനസ്യാനുകൂലതാചൊഷ്മനിഗ്രഹഃ ।
൧൫൨. തെനാസ്യാദയമെവൈഷൊവിധിമ്മമ്മസമാശ്രിതെ ।
തത്രാവിസജ്വരെപെയഃക്വാഥൊഘൃതവിമിശ്രിതഃ ॥
൧൫൩. അമൃതാഘനശീതാംബുപപ്പടൊശീരസാധിതഃ ।
ബലാപുഷ്കരഭൂനിംബജീരകൈശ്ശൃതാസവത്യപി ॥

മേൽപറഞ്ഞ ലേപനംചെയ്താൽ നീരുംവേദനയുംഉടനെശമിക്കും. സ്ഥാനത്തിങ്കൽനിന്ന തെററിപ്പോയ ഞരമ്പുകളുംഎല്ലുകളുംവേണ്ടും പ്രകാരത്തിലുള്ള സ്ഥിതിയെ ലഭിക്കും വായുഅനുകൂലതയെപ്രാപിക്കും. ചതവകൊണ്ടുണ്ടായ ഉഷ്മാവു ശമിക്കും. ചതവിന്ന മമ്മസംബന്ധമുണ്ടെങ്കിൽ മേൽപറഞ്ഞ ലേപനംതന്നെ ചെയ്തുകൊൾക വിശേഷിച്ചും വേണ്ടതാകുന്നു. ചതവുകൊണ്ടു പനി ഉണ്ടായാൽ ചിററമൃത, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം, ഇരുവേലി, പപ്പടം, രാമച്ചം, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച നെയ്യ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. വായുക്ഷോഭമുണ്ടാകയാൽ കുറുന്തോട്ടിവേര, പുഷ്കരമൂലം, പുത്തരിച്ചുണ്ട വേരുമ്മൽതൊലി, ജീരകം ഇവകൊണ്ടുകഷായംവെച്ച നെയ്യ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(ബലാമധുകാദിഗുളിക)

൧൭൪. ബലാമധുകഭൃനിംബയവാനീശിശിരദ്വയൈഃ ।
കൃകവാകുപദീമൂലശതാഹ്വാജീവകൎഷഭൈഃ ॥

൧൭൫. ആസ്ഫോപുഷ്കരശൈലേയയൂഥീനളദവാരിഭിഃ ।
അലാബൂകാണ്ഡവെത്രാഗ്രബൃഹതീമൂലദാരുഭിഃ ।

൧൭൬. അജാജീവൃഷകാകോളീമെദാദ്വയകശെരുകൈഃ ।
ശ്രാവണീദ്വന്ദ്വകപ്പൂരരാസ്നാജാതിഫലൈരപി ॥

൧൭൭. ശ്രീനാഭിജാതിലിംഗാഭ്യാംസഹാപിമുഗരെതസാ । ജീരകസ്യകഷായേണപിഷ്ട്വൈസ്സമ്യഗ്വിനിമ്മിതാ॥

൧൭൮. ഗുഞ്ജാപ്രമാണാസ്സംശുഷ്കഃഗുളികാസ്സ്തനമെളിതാ
പായയെൽബഹുഭിവ്വാരൈരഥവാസിതയാസഹ ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര,ഇരട്ടിമധുരം,പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിന്മേൽതൊലി, ജീരകം, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, കൊഴിക്കാലിൻവേര, ശതകുപ്പ, ജീവകം, ഇടവകം, കിരിയാത്ത, പുഷ്കരമൂലം,കന്മതം,കാട്ടുമല്ലവേരിന്മൽതൊലി, രാമച്ചം,ഇരുവേലി, കയ്പംചുരവള്ളി,ചൂരൽതല, ചെറുവഴുതിനവേര, ദേവതാരം, ആശാളി, ആടലോടകത്തിൻവേര,കാകോളി,ക്ഷീരകാകോളി, മെദമഹാമെദ, കുഴിമുത്തങ്ങ,ശ്രാവണി,മഹാശ്രാവണി,പച്ചക്കപ്പൂരം, അരത്ത, ജാതിക്ക,വത്സനാഭി,ചായില്യം,പച്ചപ്പുഴു, ഇവ ജീരകക്കഷായത്തിൽ നല്ലവണ്ണം അരച്ച കുന്നിക്കുരുപ്രമാണം ഗുളിക ഉരുട്ടി നിഴലിൽ വെച്ച നല്ലവണ്ണം ഉണക്കി ഓരോന്ന മേൽപറഞ്ഞകഷായത്തിൽചേൎത്ത കുറെ പഞ്ചസാരയുമിട്ട പലവട്ടമായി സേവിപ്പിച്ചാൽ വായുക്ഷോഭത്തിന്നെറ നന്നു.

൧൭൭. കുക്ഷിഭംഗെഗൃഹാലാജജീരജൈഃകഥിതെജലെ।
സാധിതാശസ്യതെത്യർത്ഥംയവാഗ്ഭ്രഷ്ടതണ്ഡുലൈഃ॥

വയററിന്ന ചതവപററിയാൽ മുവ്വിലവേര, മലര, ജീരകം ഇവയിട്ട കുറുക്കിയ വെള്ളത്തിൽ വറുത്ത അരിയിട്ട വെച്ച കഞ്ഞികുടിപ്പിക്കുക.

൧൭൮. ഭദ്രാഗൊക്ഷുരനിഷ്പാഥഎലാഫലരജൊയുതഃ।
വാതവ്യ്യാമൂത്രരൊധെതുഭംഗജെസിതയാപിവാ॥

ചതവ നിമിത്തമായി മൂത്രത്തിന്ന തടവുണ്ടായാൽ ചെറുള്ള വേര, ഞെരിഞ്ഞിൽ ഇവ കൊണ്ടു കഷായം വെച്ച ഏലത്തരിയൊ പഞ്ചസാരയോ മേല്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

൧൭൯. മലരോധേതുഭംഗേനകോഷ്ഠെരക്താന്നപൂരണാൽ।
പകചസ്യനാളികേരസ്യപയസാദദ്ധാരെചകീം॥

൧൮൦. ക്ഷീരെണൈരണ്ഡതൈലംവാപായയെദല്പമാത്രയാ।
കടുകാമലകാജാജീരജൊവാസിതയാസഹ॥

ചതവ നിമിത്തമായി വയററിൽ ചോരനിറഞ്ഞാൽ മലം പോകയില്ല. എന്നാൽ കടുക്ക ചുട്ടുപൊടിച്ച പുഴുങ്ങിയ ഇളനീരിന്റെ വെള്ളത്തിൽ സേവിപ്പിക്ക. പശുവിൻപാലിൽ അല്പമായ ആവണക്കെണ്ണ ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. കടുകുരോഹിണി, നെല്ലിക്ക, ആശാളി ഇവപൊടിച്ച പാലിൽ ചേൎത്ത പഞ്ചസാരയുമിട്ട സേവിപ്പിക്ക ഇവചെയ്താൽ മലം പോകും.

൧൮൧. വിഭ്രഷ്ടെഷ്വസ്ഥിഷു ക്ഷിപ്രംതാന്യ്യാസ്ഥാപ്യയഥൊചിതം। ബദ്ധ്നീയാന്മൃദുഭിർവൈദ്യഃക്ഷീരിവൃക്ഷത്വഗാദിഭിഃ॥

സ്ഥാനത്തിങ്കൽനിന്ന അസ്ഥികൾ തെററിപ്പോയാൽ ഉടനെഅതുകളെ സ്ഥാനത്തിങ്കലാക്കിനാല്പാമരത്തിൻതൊലിമുതലായ മാൎദ്ദവമുള്ളവസ്തുക്കളെക്കൊണ്ട പൊതിഞ്ഞ കെട്ടുകയും വേണം

൧൮൨. തത്രാപിബന്ധനാൽപൂൎവ്വംസെകഃകൊഷ്ണെനസൎപ്പിഷാ। തൈലയുക്തെനശസ്തശ്ചത്ര്യഹാമൂദ്ധ്വഞ്ചമൊചനം॥

അവിടെയും കെട്ടുന്നതിന്റെ മുമ്പെ എണ്ണയും നെയ്യുംതമ്മിൽ ചേൎത്ത മന്ദോഷ്ണമാക്കി അതുകൊണ്ടുഅല്പകാലം ധാരചെയ്കയുംവേണം. കെട്ടിയതിന്റെശേഷം മൂന്നുദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ അഴിക്കണം പിന്നെയും വേണമെന്ന തോന്നിയാൽ അതിന്റെ കോപ്പുകൾ പുതിയതുകളായി ഉണ്ടാക്കിക്കെട്ടുക.

൧൮൩. സദ്യോബദ്ധവാവിദധ്യാദവാതൈലെനസമസൎപ്പിഷാ। പരിഷേകംകവൊഷ്ണേനദവിരഹേനാനാഡികാദവയം॥

അസ്ഥികളെ അതാത സ്ഥാനത്തിങ്കലാക്കി ഉടനെ കെട്ടുക യും പിന്നെ എണ്ണയും നെയ്യും സമഭാഗമാക്കി ചേൎത്ത മന്ദോ ഷ്ണമാക്കി അതുകൊണ്ട ധാരചെയ്ക.

൧൩. അനുക്താസ്വപായമെവൊഹ്യംയൽഭഗ്നസ്യചികിത്സി
തം। വാതപിത്തഹരംസൎവ്വമത്രെഷ്ടമിതിഹിസ്ഥിതിഃ॥

ഭംഗത്തിന്ന ഇവിടെ പറകപ്പെട്ടതുകളിൽ അന്തൎഭവിക്കാത്ത തായും ചിലത വേണ്ടിവന്നാൽ അതിനെ വൈദ്യൻ സ്വബുദ്ധി കൊണ്ട ഊഹിച്ച നിശ്ചയിച്ച ചെയ്തുകൊൾക. വാതപിത്ത ഹരമായത ഒക്കെയും ഭംഗത്തിന്ന നല്ലതാകുന്നു.

ഇതി വാഗ്ദാസോപനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിത പാ രശവേന്ദ്രകൃതാ വാരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം ദ്വാ വിംശസ്തബകോനാമ ദ്വാവിംശോധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം.

ത്രയോവിംശദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

ഭഗന്ദര ചികിത്സാ

൧. അഥാഭിധാസ്യെസംക്ഷിപ്യഭഗന്ദരചികിത്സിതം।
പായൊൎവ്വലീഷുസീവന്യാമഥവാസ്യാൽഭഗന്ദരഃ॥

൨. അപക്വംപിടകാമാഹുസ്തംപക്വന്തുഭഗന്ദരം। പ്ര
വാഹണ്യാഞ്ചസീവന്യാംനീചയൊൎത്ഥഞ്ചതന്ത്യജെൽ॥

ഈ അധ്യായത്തിങ്കൽ ഭഗന്ദരത്തിന്റെ ചികിത്സയെ ചുരു ക്കിപറയുന്നു. ഭഗന്ദരമെന്നത മലദ്വാരത്തിന്റെ വലികളി ലൊ സീവനി എന്ന ഞരമ്പിന്മേലൊ ഉണ്ടാകുന്ന കുരുവാകു ന്നു. ആയത പഴുക്കുന്നതിന്റെമുമ്പെ ഭഗന്ദരമെന്ന പറയുമാറി ല്ല അപ്പോൾ കുരു എന്നുതന്നെ അതിനെക്കുറിച്ച വ്യവഹരിക്കു ന്നു. പഴുത്താൽ അതിനെ ഭഗന്ദരമെന്ന പറകയുംചെയ്യുമെന്ന ആഗമമുണ്ട. ആയതിന്ന പൊട്ടുന്നതിന്റെ മുമ്പെ വേണ്ടുന്ന പ്രവൃത്തികൾ കുരുവിന്ന പറഞ്ഞവതന്നെ എന്നും പൊട്ടിയാ ൽ വേണ്ടുന്നതുകൾക്കു വിശേഷമുണ്ടെന്നും താല്പൎയ്യമാകുന്നു. അതഹേതുവായിട്ട ഭഗന്ദരത്തിന്ന ചികിത്സിക്കുമ്പോൾ പഴു പ്പിന്ന വഴിവെച്ചുകൊടുക്കാതെ ചികിത്സിക്കുകയും വേണം. ദോഷങ്ങളെല്ലാംകൂടി കോപിക്ക നിമിത്തമായിട്ടുണ്ടായതായാ

ലും മലദ്വാരത്തിന്റെ വലികളിൽ പ്രവാഹണി എന്ന വലി യിന്മേലൊ സീവനി എന്ന ഞരമ്പിന്മേലൊ ഉണ്ടായതായാലും ആയത അസാധ്യമെന്ന താനറികയും വേണം.

൩. ഏതരക്തമഷെ്ലാരസ്യമൂലെനപരിലെപയേൽ ।
മധുനാസാധുപിഷ്ടെനയദ്വാഹൈമവതീത്വചാ ॥

സാധ്യമായ ഭഗന്ദരത്തിന്ന അട്ടഇട്ട ചോരകളഞ്ഞഅകൊ രിവേരോ കുരുവില്ലാക്കുടുക്കയൊ തേനിൽ നല്ലവണ്ണം അരച്ച ചേൎത്ത പുരട്ടിക്കുക.

൪. യദ്വാപുനൎന്നവാമൂലവടാംകുരതിലാമൃതാഃ ।
ക്ഷീരപകാമൃഹഃപിഷ്ടാനവനീതെനമെളിതാഃ ॥

൫. കൃത്വാതത്രാനുലെപസ്തുവിധേയഃകൊഷ്ഠശുദ്ധയെ।
മധ്യെമധ്യെചകൎത്തവ്യോയത്നശ്ചാവഹിതാത്മനാ ॥

തമിഴാമവേര, പേരാൽമൊട്ട, എള്ള, ചിററമൃത, ഇവപാ ലിൽപുഴുങ്ങി അരച്ചവെണ്ണകൂട്ടി ഉരസിയോജിപ്പിച്ചപുരട്ടിയാ ൽ അധികം നല്ലതാകുന്നു. ഇടയിലിടയിൽ ഉദരശുദ്ധിക്കവെ ണ്ടി മനസ്സവെച്ച യത്നംചെയ്കയും വേണം.

(നിൎഗ്ഗുണ്ഡ്യാദി കഷായം)

൬. നിൎഗ്ഗുണ്ഡീമൂലവരണത്വക്ഫലത്രയസാധിതം ।
കഥംസസൈന്ധവഗ്ഗുളംപായയെദനുവാസരം ॥

൭. തെനസംശുദ്ധകൊഷ്ഠസ്യക്ഷിപ്രമെവഭഗന്ദരഃ ।
ശാമ്യെൽപ്രാഗുക്തലെപെനവിഹിതെനമുഹുൎമ്മുഹുഃ ॥

കരുനൊച്ചിവേര, നീൎമാതളത്തിൻതൊലി, ത്രിഫല, ഇവ കൊണ്ട കഷായംവെച്ച ഇന്തുപ്പും ശക്കരയും മേല്പൊടി ചേ ൎത്ത നിത്യമായിസേവിപ്പിക്ക ഇതുകൊണ്ട ഉദരശുദ്ധി അന്നന്ന വരുത്തിയാൽ മുൻപറഞ്ഞ ലേപനംകൊണ്ടുതന്നെ ഭഗന്ദരം വളരെ താമസംകൂടാതെ ശമിക്കുകയും ചെയ്യും.

(ക്ഷീരിദ്രുവൽക്കാദി കഷായം)

൮. ക്ഷീരിദ്രുവല്കനിംബത്വക്പടോലരജനീവൃഷൈഃ ।
ബൃഹതീഗോപികാവിശ്വസഷ്പൈശ്ചശൃതംജലം ॥

൯. മധുഗുൽഗ്ഗുലുസംയുക്തംഹന്തിസൎവാൻഭഗന്ദരാൻ।
പായയെസകൃദഹ്നസ്തമസ്മാൽപ്രാഗുദിതംയഥാ ॥

നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, വേപ്പിൻതൊലി, പടോലം, വരട്ടുമ ഞ്ഞൾ, ആടലോടകത്തിൻവേര, ചെറുവഴുതിനവേര, നന്നാറി ക്കിഴങ്ങ, ചുക്ക, കടുക, ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തേനും ഗു

ൽഗ്ഗുലുവുംമേപ്പൊടിചേൎത്ത ഒരുനേരം സേവിപ്പിക്ക. ഒരുനേരം മുൻപറഞ്ഞ കഷായം സെവിപ്പിക്ക എന്നാൽ ശമിക്കും.

൧൦. ഭിന്നെതുനൈവപൂൎവ്വൊക്തംപായയെച്ചപുനഃപ്രഗെ।
സിദ്ധംക്ഷീരിദ്രുവല്കാദ്യൈഃപായയെദനുവാസരം॥

പഴുത്ത പൊട്ടിയാൽ പിന്നെ നിൎഗ്ഗുണ്ഡ്യാദികഷായം സേവിപ്പിക്കേണ്ട. ക്ഷീരിദ്രുവല്കാദികഷായം എല്ലാനാളും രാവിലെ സേവിപ്പിക്കുകയും വേണം.

൧൧. സെകൊജാത്യാദിതൈലേനപ്രശസ്തൊത്രവിശുദ്ധിദഃ।
രോപണശ്ചഭവെദ്യസ്മാത്തസ്മാത്തമനുയോജയെൽ.॥

ജാത്യാദിതൈലംകൊണ്ട ധാരചെയ്താൽ ശുദ്ധിയുമുണക്കവും സിദ്ധിക്കുന്നതാകയാൽ അതുചെയ്ക.

(കൌശികാദിചൂൎണ്ണം)

൧൨. കൌശിതത്രിഫലൈലാത്വങ്മഗധീകൈശികീരജഃ।
മധുനാചാശയെദ്രാത്രൌസവരാംവാമധുസ്രുഹീം॥

ഗുൽഗ്ഗുലു, ത്രിഫല, ഏലത്തരി, ഇലവംഗത്തൊലി, തിപ്പലി, മാശിക്ക, ഇവ പൊടിച്ച തേനിൽ ചാലിച്ച അത്താഴത്തിൻെറ മുമ്പെ സേവിപ്പിക്ക. ത്രിഫല, പാവ, ഇവ പൊടിച്ച തേനിൽ സേവിപ്പിക്കയുമാം

(ഭഗന്ദരമദാന്തകചൂൎണ്ണം)

൧൩. ഏകംഭാഗംസമാദായഗുൽഗ്ഗുലൊൎദ്ദൈൗശികാവതഃ।
ത്രീൻവിളംഗസ്യപാഠായാശ്ചതുരഃസൈന്ധവസമ്മിതാഃ॥

൧൪. പിപ്പലീപിപ്പലീമൂലചവ്യമൂൎവ്വാമധുസ്രുഹീഃ।
ജ്യൊതിഷ്മതീന്തദഷ്ടാംശസമ്മിതാംസൎവ്വസമ്മിതാം॥

൧൫. ത്രിഫലാഞ്ചരസെപിഷ്ടാവജ്രവല്ല്യാദിനത്രയം।
രസെമണ്ഡൂകപൎണ്ണ്യാശ്ചപഞ്ചാഹമമൃതാരസെ॥

൧൬. സപ്താഹഞ്ചവിചൂൎണ്ണ്യാഥശ്ലക്ഷ്ണീകുൎയ്യാദതന്ദ്രിതഃ।
നാമ്നാചൂൎണ്ണായമാഖ്യാതൊഭഗന്ദരമദാന്തകഃ॥

൧൭. ഏനന്തുവക്ഷ്യമാണെനപ്രാശയെത്സൎപ്പിഷാഥവാ।
സൎവ്വെഭഗന്ദരാസ്തെനശാമ്യന്ത്യത്രസംശയഃ॥

ഗുൽഗ്ഗുലു കഴഞ്ച ൧. കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ കഴഞ്ച ൨. വിഴാലരി കഴഞ്ച ൩. പാടക്കിഴങ്ങ കഴഞ്ചെ ൪. തിപ്പലി, കാട്ടുതിപ്പലിവേര, കാട്ടുമുളകിൻവേര, പെരുംകുരുമ്പവേര, പാവ, ഇവ ഒരോരണ്ടകഴഞ്ച ചെറുപ്പുന്നയരി, കഴഞ്ച ഒന്നേകാല, ത്രിഫല കഴഞ്ച ൨൪. ഇങ്ങിനെ തൂക്കിക്കൂട്ടി ചങ്ങലംപരണ്ടയുടെ നീരിൽ മൂന്നു ദിവസംമുഴവനും മുത്തിളിൻെറനീരിൽ അഞ്ചുദിവസംമുഴ

വന്നും ചിററമൃതിൻെറ നീരിൽ ഏഴദിവസം മുഴവനും അരച്ച ഉണക്കിപ്പൊടിച്ച ശീലപ്പൊടിയിട്ട നേപ്പിച്ച സംഗ്രഹിക്കുക. ഠരം പൊടിക്ക ഭഗന്ദരമദാന്തകമെന്ന പേരാകുന്നു. ഇത ഇതിന്നതാഴെ പറവാൻ പോകുന്ന നെയ്യിൽ ചേത്ത മേൽപറഞ്ഞ പൊടിക്ക പകരമായി അത സേവിപ്പിപ്പാൻ പറഞ്ഞ നേരത്ത സേവിപ്പിക്ക. ഭഗന്ദരങ്ങൾ ഒക്കെയും ശമിക്കുമെന്നതിന്ന സംശയമില്ല.

(നിദിശ്ധികാദിഘൃതം)

൧൮. നിദിശ്ധികാമൃതാനിംബപടോലവൃഷസാധിതെ।
കഷായെത്രിഫലാവെല്ലനിശെന്ദ്രയവകൌശികൈഃ ॥

൧൯. സതുടീകൈർഘൃതംപിഷ്ട്വാവിപക്വംവിനിയച്ഛതി।
പീതംഭഗന്ദരാൻസർവ്വാൻകിംപുനസ്തെനസംയുതം ॥

ചെറുവതിനവേര, ചിററമൃത, വേപ്പിൻതൊലി, പടോലം ആടലോടത്തിൻവേര, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച ത്രിഫല, വിഴാലരി, വരട്ടമഞ്ഞൾ, കുടകപ്പാലരി, ഗുൽഗുലു, ഏലത്തരി, ഇവ അരച്ചു കലക്കി നെയ്യു ചേത്ത കാച്ചി അരിച്ച അത സേവിപ്പിച്ചാൽതന്നെ എല്ലാ ഭഗന്ദരങ്ങളും ശമിക്കും. അതിൽ മേൽപറഞ്ഞ പൊടിഃചേത്ത സേവിച്ചാൽ ശമിക്കുമെന്ന എന്തിനായികൊണ്ട വേറെ പറയുന്നു.

(അമൃതാദിപൊടി)

൨൦. അമൃതാതുടിവെല്ലെന്ദ്രയവാക്ഷവിജയാഫലൈഃ।
ക്രമവൃദ്ധൈഃപുരെണാപിതാദ്ദശെനകൃതംരജഃ ॥

൨൧. തൈനൈവസർപ്പിഷാല്പെനമധുനാചവിമിശ്രിതം।
പ്രാശയെദ്വിനിഹന്ത്യെതൽസർവ്വാനാശുഭഗന്ദരാൻ ॥

ചിററമൃത കഴഞ്ച ൧. ഏലത്തരി കഴഞ്ച ൨. വിഴാലരി കഴഞ്ച ൩. കുടകപ്പാലയരി കഴഞ്ച ൪. താന്നിക്ക കഴഞ്ച ൫. കടുക്ക കഴഞ്ച ൬. നെല്ലിക്ക കഴഞ്ച ൭. ഗുൽഗുലു കഴഞ്ച ൮. ഇങ്ങിനെ തൂക്കിക്കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച മേൽപറഞ്ഞ നെയ്യും അല്പമായ തെന്നം ചേത്ത സേവിപ്പിക്ക. ഭഗന്ദരങ്ങളൊക്കെയും ശമിക്കും.

൨൨. ഇത്യാഖ്യാതംസമാസെനഭഗന്ദരചികിത്സിതം।
അഥാഭിധീയതെനാഡീവ്രണെകാര്യഉപക്രമഃ ॥

ഇങ്ങിനെ ഭഗന്ദരചികിത്സ ചുരുക്കി പറകപ്പെട്ടു ഇനി നാഡീവ്രണചികിത്സയെ ഇതിന്ന താഴെവിവരിക്കുന്നു.

നാളീവ്രണചികിത്സാ

൨൩. അഭേദാൽപ്പൂയഥോരന്തഃപ്രാപ്തപാകസ്യസഞ്ചിതഃ।
പൂയോനന്നസ്സമീരണേനമാംസാദീൻപ്രതിപദ്യതാൻ॥

൨൪. ദൂഷയിത്വാബഹിസ്സൂക്ഷ്മാനന്തസ്ഥൂലാനിതസ്തതഃ।
വ്രണാൻപിതനതേനാമ്നാതെതുനാളീവ്രണാമതാഃ॥

൨൫. ശല്യസ്യാന്തഃപ്രവിഷ്ടസ്യസ്യുരനദ്ധരണാദപി।
തെമീതഥാവിധെഷ്വേഷുകാൎയ്യാപ്രാക്തസ്യത്തുദ്ധൃതിഃ॥

൨൬. പശ്ചാച്ചികിത്സാകൎത്തവ്യാഭിന്നാദോഷാനുരോധതഃ।
ദോഷഭേദാനഭിജ്ഞാനെസാമാന്യേനോദിതാചസാ॥

൨൭. ഇത്യത്രബാലസിദ്ധ്യൎത്ഥംപ്രവൃത്തത്വാൽപൃഥഗ്വിധാം।
താംവിഹായെതരാസമ്യഗാദൃതെതിനഹിക്ഷതിഃ॥

നല്ലവണ്ണം പഴുത്ത നീര വല്ല ഹെതുവശാൽ വളരെ നാൾ പൊട്ടാതെ നിന്നുപോയാൽ അതിന്റെ അകത്ത നിറഞ്ഞ ചലം വായു പ്രേരണകൊണ്ട മാംസാദിധാതുക്കളെ പ്രാപിച്ച അതുകളെ ദൂഷിപ്പിച്ച അവിടവിടെ ബഹിൎഭാഗത്തിങ്കൽ സൂക്ഷ്മങ്ങളായും ഉള്ളിൽ സ്ഥൂലങ്ങളായുമിരിക്കുന്ന വ്രണങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കുന്നു. അതുകളെ നാളീവ്രണമെന്ന പറയുന്നു. മുള്ള, കല്ല, ശരം മുതലായത ശരീരത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ പെട്ടാൽ ആയതിന്ന ശല്യമെന്ന പേരാകുന്നു. ആയതെടുത്ത കളഞ്ഞില്ല എങ്കിൽ അതുകാരണമായിട്ടും മെല്ലറഞ്ഞ രൊഗം സംഭവിക്കും. അപ്രകാരമുണ്ടായതായാൽ മുമ്പെതന്നെ ശല്യത്തെ പുറത്താക്കി അതിന്റെശേഷം വ്രണത്തിന്ന ചികിത്സയെചെയ്യു. ചികിത്സകൾ വാതാദിദോഷഭേദത്തെ അറിവാൻ ശക്തരായവൎക്ക തത്തദ്ദോഷാനുരൊധേന പറകപ്പെട്ടതുകൾ തന്നെ നിൎവ്വഹിക്കപ്പെടുവാൻ കഴിയുന്നതാകയാൽ സാമാന്യേന കാണിക്കപ്പെട്ടാൽ രുചിയുണ്ടാകയുമില്ല. എങ്കിലും ദോഷഭേദത്തിന്റെ ദുൎഗ്ഗമത ഹേതുവായിട്ടു ചിലെടത്ത അവൎക്കും ഉപകരിക്കുമെന്നത നിശ്ചയമാകുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ടും മന്ദബുദ്ധികൾക്ക അറിവ സിദ്ധിപ്പിക്കെണമെന്നുള്ള ആലോചന ഹേതുവായിട്ടും വെവ്വേറെ ഉള്ള ചികിത്സകളെ പറയാതെ അതുകളുടെ സാമാന്യചികിത്സയെത്തന്നെ ഇവിടെ കാണിച്ചതിനെക്കൊണ്ട കുറവല്ല എന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

൨൮. രുജാശൊഫാനുരൊധെനതാഞ്ചരന്നെരനുപാടയൻ।
വിശൊദ്ധ്യപൂയമന്തസ്ഥംക്ഷാളയെത്ത്രിഫലാംഭസാ॥

വേദനയും നീരുമുള്ള ഭാഗത്തെ അനുസരിച്ച അതുകളെ ഭേ ദിച്ച ഉള്ളിലുള്ള ചലത്തെ നല്ലവണ്ണം വാൎത്ത കളഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം ത്രിഫല കഷായംവച്ച അതുകൊണ്ടു ശുദ്ധിവരുത്തി ക്കൊൾക.

൨൯. കഷായംക്ഷീരിദ്രുവല്ക്കാദ്യൈൎഭഗന്ദരചികിത്സിതെ ।
കഥിതംപായയെൽപശ്ചാത്തത്രോക്താനിരജാംസിച

൩൦. ആശയെദ്ദുഷ്ടസൂക്ഷ്മാസ്യഗംഭീരവ്രണസാധനം ।
യച്ചയച്ചൊവദിഷ്ടംതൽസൎവ്വമത്രാപിശസ്യതെ

അനന്തരം ഭഗന്ദരചികിത്സയിൽ പറകപ്പെട്ട നാല്പാമര ത്തിൻതൊലി മുതലായ മരുന്നുകൾകൊണ്ടുള്ള കഷായം വിധി ച്ചപ്രകാരം മേല്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. അവിടെത്തന്നെ പറകപ്പെട്ട ചൂൎണ്ണങ്ങളുമപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക. ദുഷ്ടങ്ങളായി സൂക്ഷ്മമുഖങ്ങളായി ഗംഭീരങ്ങളായിരിക്കുന്ന വ്രണങ്ങൾക്ക പറ കപ്പെട്ട ചികിത്സകൾ ഒക്കെയും നാഡീവ്രണത്തിന്ന പററുന്നതു കളാകയാൽ അതുകളെയും ചെയ്ക.

(പിചുമന്ദാദിഘൃതം)

൩൧. പിചുമന്ദപലാന്യഷ്ടൌവൃഷസ്യദെപലെതഥാ ।
അമൃതായാബൃഹത്യാശ്ചപടൊലസ്യചപാഥസി॥

൩൨. ദ്രൊണെക്ഷുണ്ണാനിനിക്ഷിപ്യകഥിതെഷ്ടാംശശെഷി
തെ। പാഠാവിഡംഗദെവാഹ്വമഞ്ജിഷ്ഠാഹസ്തിപിപ്പലീഃ।

൩൩. ക്ഷാരദ്വയകലിംഗാഗ്നികണാമൂലാനിനാഗരം ।
രജനീമിസിചവ്യാനിരുഗ്വചാമരിചാനിച॥

൩൪. തെജൊവതീംയാവനീഞ്ചരൊഹിണീമപ്യരുഷ്കരം ।
വിശ്വാവിഷാജമൊജെചസംയൊജ്യപലമാത്രകം ॥

൩൫. ഗുൽഗുലൊഃപലമെകംചകല്കീകൃത്യവിപാചിതം ।
പ്രസ്ഥംഘൃതസ്യപാനെനനാശയെദതിദുസ്തരാൻ ॥

൩൬. നാഡീവ്രണാംസ്തഥാതീവദാരുണാനനിലാമയാൻ ।
സന്ധ്യസ്ഥിമജ്ജസ്ഥാനാനികുഷ്ഠാനിചഭഗന്ദരം ॥

൩൭. ഗണ്ഡമാലബ്ബുദൌപാണ്ഡുരോഗംഗുന്മഞ്ചവിദ്രധിം ।
അരഗാംസിശ്ശുലംയക്ഷ്മാണമപിചശ്വാസപീനസെ ॥

൩൮. കാസഞ്ചമെഹംവാതാസ്രംമദമപ്യപചിംതഥാ ।
ഹൃദ്രോഗമതിദുഷ്ടാനിദുസ്സഹാന്യപ്യരുംഷിച ॥

വേപ്പിൻതൊലി പലം ൮, ആടലോടത്തിൻവെര, ചിററമൃ ത, ചെറുവഴുതിനവേര,പടോലം ഇവ ഇൗരണ്ടു പലം പതിനാ

റിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ നുറുക്കി ചതച്ചിട്ട കുറുക്കി രണ്ടിടങ്ങഴിയാക്കി പാടക്കിഴങ്ങ, വിഴാലരി, ദെവതാരം, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, അത്തിത്തിപ്പലി, തുവച്ചിലക്കാരം, ചവർക്കാരം, കുടകപ്പാലയരി, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ, കാട്ടുതിപ്പലിവേര, ചുക്ക, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, ശതകുപ്പ, കാട്ടുമുളകിൻവേര, കൊട്ടം, വയമ്പ, കുരുമുളക, ചെറുപ്പുന്നയരി, ജീരകം, കടുകരൊഹണി, ചേരിൻകുരു, അതിവിടയം, അയമോതകം ഇവ എല്ലാം കൂടി സമമായി ചെൎത്ത കഴഞ്ച ൧൨ ഗുൽഗ്ഗുലു കഴഞ്ച ൧൨ ഇവ അരച്ചുകലക്കി നാനാഴി നെയ്യ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച അത സേവിപ്പിക്ക. അതിഘോരങ്ങളായ നാളീവ്രണങ്ങൾ ശമിക്കും അത്രയുമല്ല കൃഛ്രസാദ്ധ്യങ്ങളായ വാതവ്യാധികളും സന്ധ്യസ്ഥിമജ്ജകളെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന കുഷ്ഠങ്ങളും ഭഗന്ദരവുംഗണ്ഡമാലയും അൎബ്ബുദവും പാണ്ഡുരോഗവും ഗുന്മവും വിദ്രധിയും അൎശ്ശസ്സുകളും ശൂലവും രാജയക്ഷ്മാവും ശ്വാസവും പീനസവും കാസവും പ്രമേഹവും വാതശോണിതവും മദവും അപചിയും ഹൃദ്രോഗവും അതിദുഷ്ടങ്ങളായ പുണ്ണുകളും ശമിക്കും.

ഗ്രന്ഥി ചികിത്സാ

൩൯. യശ്ശോഫഃകഫഭൂയിഷ്ഠോമെദോമാംസാശ്രയോദൃഢഃ।
വൃത്തോന്നതശ്ചസഗ്രന്ഥിസ്തച്ചികിത്സാഥകഥ്യതെ॥

കഫപ്രധാനമായി മെദൊമാംസരക്തങ്ങളെ ആശ്രയിച്ച വൃത്താകാരെണ സംഭവിച്ചുയൎന്ന ദൃഢമായി നില്ക്കുന്ന നീരിനെ ഗ്രന്ഥി എന്ന പറയുന്നു. അതിന്ന ചെയ്യേണ്ട ചികിത്സയെ ഇതിന്നുതാഴെ വിവരിക്കുന്നു.

(പുനൎന്നവാദി ലെപനം)

൪൦. പുനൎന്നവാൎക്കസിന്ധൂത്ഥശിഗ്രുമൂലഗദൌഷധൈഃ।
അഭയാനക്തമാലത്വക്സഹിതൈഃപെഷിതൈൎഗ്ഗവാം।

൪൧. മൂത്രെണലെപശ്ശംഖസ്യഭസ്മനാശ്ശൎക്കരയോഗിനാ।
സ്തന്യപിഷ്ടേനകുഷ്ഠേനദാരുണാവാപ്രശസ്യതെ॥

തമിഴാമവെര, എരുക്കിൻവെര, ഇന്തുപ്പ, മുരിങ്ങവേര, കൊട്ടം, ചുക്ക, കടുക്ക, ഉങ്ങിൻതൊലി ഇവ ഗൊമൂത്രത്തിൽഅരച്ച പുരട്ടുക. ശംഖഭസ്മം ശൎക്കരയിൽ ചേൎത്ത പുരട്ടുക. കൊട്ടമൊ ദേവതാരമൊ മുലപ്പാലിൽ അരച്ചുപുരട്ടുക.

൪൨. അന്തഃപൂരിതസിന്ധുത്ഥംധുൎദ്ധൂരസ്യഫലംദലൈഃ ।
അപിധായമൃദാലിപ്യപക്വംപാപിഷ്ടപാജയാരസെ ॥

൪൩. നിൎമ്മൂഷെവാശതാഫപായാശ്ശിഗ്രുപത്രരസെപിവാ।
തെനലെപൊഥവാകാൎയ്യസ്തെമീസൎവ്വെഷുസമ്മതാഃ ॥

ഉന്മത്തിൻകായതുരന്ന കുരുകളഞ്ഞുഉള്ളിൽ ഇന്തുപ്പ നിറച്ച ഉന്മത്തിന്റെ ഇലകൊണ്ടു പൊതിഞ്ഞു മണ്ണുതെച്ച കണലിൽ ചുട്ടെടുത്ത മണ്ണുമിലയുംകൂടാതെ മുഞ്ഞനീരിലോ ശതകുപ്പയുടെ കഷായത്തിലോ മുരിങ്ങയിലനീരിലൊ അരച്ചുപുരട്ടുക. മെൽ പറഞ്ഞ ലേപനങ്ങളൊക്കയും എല്ലാ ഗ്രന്ഥികൾക്കും പററുന്ന താകുന്നു. ഇവ ചെയ്താൽ പഴുത്ത പൊട്ടുമെന്നറിക.

൪൪. പ്രാപ്തപാകെഷുബിന്നെഷുവ്രണപ്രൊക്തമുപക്രമം ।
കുൎയ്യാത്തെഷുയഥാവസ്ഥമെവംസംശമനംനയെൽ ॥

പഴുത്ത പൊട്ടിയാൽ അതാത അവസ്ഥയെ അനുസരിച്ചുവ്ര ണത്തിന്റെചികിത്സകളെ ചെയ്തു നല്ലവണ്ണം ശമിപ്പിച്ചുകൊ ൾക.

അൎബ്ബുദ ചികിത്സാ

൪൫. എകത്രസഞ്ചിതാദൊഷാമൂർച്ഛിതാമാംസദൂഷണാഃ।
സന്തൊമന്ദരുജംവൃത്തംഗ്രന്ഥെരപിമഹത്തരം ॥

൪൬. ചിരെണവൃദ്ധിംയാസ്യന്തംമഹാമൂലംമൃദുഞ്ചയം ।
ശൊഫംവിദധതെപ്രാഹുസ്തമെവഭിഷജൊൎബ്ബുദം ॥

ശരീരത്തിങ്കൽ ഒരെടത്ത ദോഷങ്ങൾ ഒത്തുകൂടി വൎദ്ധിച്ചുഅ ന്യോന്യം ചെന്ന കോപിച്ച മാംസദോഷത്തെ ഉണ്ടാക്കി ദുഷ്ട മായ മാംസത്തെ ആശ്രയിച്ച അവിടെ അല്പമായ വെദന യോടുകൂടിയതായും വൃത്താകാരമായും ഗ്രന്ഥിയെക്കാൾ വള രെ വലുപ്പത്തോടുകൂടിയതായും കാലക്രമേണ വൎദ്ധനയെ പ്രാ പിക്കുന്നതായും മഹാമൂലമായും മാൎദ്ദവസഹിതമായുമിരിക്കുന്ന യാതൊരുനീരിനെ ഉണ്ടാക്കുന്നുവൊ അതിനെ വൈദ്യന്മാർ അൎബ്ബുദമെന്ന പറയുന്നു.

൪൭. സമെദീകഫഭൂയസ്ത്വാത്സ്ഥിരത്വാച്ചനപച്യതെ ।
പ്രായസ്സിരാസ്ഥംതത്രാശുപച്യതെവൃദ്ധിമെതിച ।

മെദസ്സിന്റെയും കഫത്തിന്റെയും ആധിക്യം ഹേതുവായി ട്ടും സ്ഥിരതഹേതുവായിട്ടുംപ്രായെണ അൎബ്ബുദങ്ങൾവളരെക്കാ ലംകൊണ്ടല്ലാതെ പഴുക്കയില്ല ഞരമ്പിനെ ആശ്രയിച്ചുണ്ടായ തമാത്രം കാലതാമസംകൂടാതെ വൎദ്ധിക്കയുംപഴുക്കുകയുംചെയ്യും

൪൮. ഗ്രന്ഥൌതൂപക്രമംസൎവ്വമൎബ്ബുദെപിപ്രയോജയേൽ ।
ഗ്രന്ഥിരേവമഹാന്ന്യസ്മാദൎബ്ബുദഃപ്രണിഗദ്യതെ ॥

ഗ്രന്ഥിക്കു പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ തന്നെ അൎബ്ബുദത്തിന്നും ചെയ്ക. ഗ്രന്ഥിതന്നെവളരെ വലുപ്പത്തോടുകൂടി വരുമ്പോൾ അൎബ്ബുദമെന്നുള്ള പേരിനെ ലഭിക്കുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടുഗ്രന്ഥിയുടെ ചികിത്സകൾ ഒക്കെയും അൎബ്ബുദത്തിന്നു പറയുന്നതാകുന്നു എന്നറിക.

(ഹരീതക്യാദിലേപനം)

൪൯. ഹരീതകീനിശാദാരുവഷാഭ്രകുഷ്ഠശിഗ്രുഭിഃ ।
കിംപാകമൂലകാസീസഗൃഹധൂമൈശ്ചപേഷിതൈഃ ॥
൫൦. സ്നുഹീരസെപരംശസ്തഃപ്രലേപസ്തത്രകല്പിതഃ ।
തത്രൈവപാചിതൈഃകംഗുബീജൈൎവ്വാഘൃതമിശ്രിതൈഃ ॥

കടുക്ക, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, ദേവതാരം, തമിഴാമവേര, കൊട്ടം, മുരിങ്ങവേര, കാഞ്ഞിരത്തിൻവേര, കാരീയം, ഉള്ളടക്കരി, ഇവ കള്ളിയിലനീരിൽ അരച്ചുപുരട്ടുക. കള്ളിയിലനീരിൽ തിനയരി വേവിച്ചു നെയ്യുചേൎത്തു പുരട്ടുക.

൫൧. ഹരിതാംഗുലിഷുസഞ്ജാതംരോപയെച്ഛേദജംവ്രണം ।
സദ്യോവ്രണവിധാനേനപക്വെഷുവ്രണവൽക്രിയാഃ ॥
൫൨. കൃതാതാസ്താവദ്ധാവസ്ഥംക്രമേണശമനംനയെൽ ।
സിരാസ്ഥമാശുവാകിതാൽപാകാദ്രക്ഷംശ്ചരോപയെൽ ॥

കയ്യിൻെറയൊ കാലിൻെറയൊ വിരലിന്മേൽ ഉണ്ടായതിനെ പഴുക്കുംമുമ്പെതന്നെ മുറിച്ചു സദ്യോവ്രണത്തിന്നു പറഞ്ഞ ചികിത്സകളെചെയ്തുമുറി ഉണക്കുക പഴുത്ത അൎബ്ബുദങ്ങൾക്കുവ്രണത്തിൻെറ ചികിത്സകളെ ചെയ്തു ക്രമേണശമിപ്പിച്ചുകൊൾക. ഞരമ്പിന്മേൽ ഉണ്ടാവുന്നതവേഗേന പഴുക്കുന്നതാകയാൽ അതിയായ പഴുപ്പിന്നു വഴിവെച്ചു കൊടുക്കാതെവേഗേന ഉണക്കുകയും ചെയ്ക

ശ്ലീപദ ചികിത്സാ

൫൩. ശിരസഃപ്രസ്ഥിതാദോഷഃകഫപ്രായാശ്ശരീരിണാം ।
അധഃകായംസമാസാദ്യരക്തമാംസാധനാക്രമാൽ ॥
൫൪. ആശ്രിത്യപാദൌഭൂയാംസംകുൎവ്വതെജാനുഃനാരധഃ ।
സൎവ്വത്രപദയൊൎവ്വായംസശൊഫശ്ലീപദിസ്ഥിരഃ ॥

കഫപ്രായങ്ങളായിരിക്കുന്ന ദോഷങ്ങൾ മൂൎദ്ധാവിൽ നിന്നിറങ്ങി അധഃകായത്തെ പ്രാപിച്ചു രക്തമാംസങ്ങളുടെ മാൎഗ്ഗത്തൂടെ കാലക്രമേണ കാലുകളെ പ്രാപിച്ചു മുട്ടുകളിൽനിന്നു താഴെ എല്ലാടവുമൊ അടികളിൽ എല്ലാടവുമൊ യാതൊരു നീരിനെ ഉണ്ടാക്കുന്നു ആ നീര ഉറച്ചുനിന്നാൽ ശ്ലീപദമെന്നപേരിനെ ലഭിക്കുന്നു. അതിന്റെ ചികിത്സയെ ഇതിന്നുതാഴെ വിവരിക്കുന്നു.

൫൭. ഛായാപപ്പടികാസാരെപരികല്പ്യസുരാഹ്വയം ।
പാകേനസാന്ദ്രതാംനീതംതത്രകുൎയ്യാദ്വിലെപനം ॥

നൊങ്ങണമ്പുല്ലിന്റെ നീരിൽ ദേവതാരം അരച്ചുകലക്കികുറുക്കി സാന്ദ്രമാക്കി പുരട്ടുക. ശ്ലീപദം ശമിക്കും.

൫൮. ഉന്മത്തഫലപാരന്തിമൂലശിഗ്രുത്വചസ്സമാഃ ।
തുല്യവൃശ്ചീവപാദാംശതുല്യസൎഷപയോജിതാ ॥

൫൯. തക്രപിഷ്ടാഃപ്രലേപായശസ്യന്തെകൊഷ്ണതാംഗതാഃ ।
ശാകൊടകത്വചസ്തക്രപിഷ്ടാവാമാക്ഷികാന്വിതാഃ ॥

ഉന്മത്തിൻകായ, തെച്ചിവേരുമ്മൽതൊലി, മുരിങ്ങത്തൊലി, ഇവ ഓരോ കഴഞ്ചു തമിഴാമവേര കഴഞ്ചു ന്ന കടുക കഴഞ്ചു മുക്കാൽ ഇങ്ങിനെ തൂക്കിച്ചേൎത്തു മോരിലരച്ചു ചൂടുപിടിപ്പിച്ചുപുരട്ടുക പരുവത്തോല മൊരിലരച്ചു തേൽചേൎത്തുപുരട്ടുക. ഇവ ചെയ്താൽ ശ്ലീപദം ശമിക്കും.

(അമൃതാകരവീരാദി അവണക്കെണ്ണ)

൬൦. അമൃതാകരവീരത്വഗ്ദൂൎവ്വാശാകൊടകത്വചാം ।
സമഭാഗൈഃപലാന്യഷ്ടൌതാവന്തിചപുനൎഭുവഃ॥

൬൧. ക്ഷിപ്ത്വാദ്രോണഗവാംമൂത്രേപക്ത്വാതൽപാദശേഷിതെ । ഹസ്തിവക്ത്രദലൊത്ഥേനരസെനൈരണ്ഡജം സമം ॥

൬൨. തൈലംഫലത്രയംപിഷ്ട്വാകല്കീകൃത്യവിപാചിതം।
പാനാദ്വിലേപനാച്ചാപിശ്ലീപദംവിനിയച്ഛതി ॥

ചിററമൃത, അലരിത്തൊലി, കറുക, പരുവത്തൊലി ഇവ ഠരംരണ്ടുപലം തമിഴാമവേരപലം എട്ടു ഇങ്ങിനെചേൎത്തു പതിനാറിടങ്ങഴി ഗോമൂത്രത്തിൽകഷായംവച്ചു നാലിടങ്ങഴിയാക്കി അരിച്ചു ഈൗഴച്ചേമ്പിന്റെ ഇവ വാട്ടിപ്പിഴിഞ്ഞ നീരും അവണക്കെണ്ണയും നാനാഴിയ്ക്കു ചേൎത്തു ത്രിഫലകല്കമാക്കി കാച്ചിയരിച്ചു സേവിക്കയും പുരട്ടുകയുംചെയ്ക ശ്ലീപദം ശമിക്കും.

(ശൃംഗിവെരാദി കഷായം)

൩൧. ശൃംഗിവെരയവാരിഷ്ടഗുളൂചീമൂൽഗദാരുഭിഃ ।
പടൊലത്രിഫലൊപെതൈഃകഷായഃഖശ്ചമധുയുഗലിതഃ ।

ഇഞ്ചി, യവം, വേപ്പിൻതൊലി, ചിററമൃത, ചെറുപയറ, ദേവതാരം, പടൊലം, ത്രിഫല ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തേൻ മേല്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക. ശ്ലീപദം ശമിക്കും.

(ബലാകാരസ്കരാദി തൈലം)

൩൨. ബലാകാരസ്കരാംഭൊദവില്വദാരുജയാതഥാ ।
സമഭാഗൈസ്സമാഹൃത്യപലാന്യഷ്ടാദശാമൃതാം ॥
൩൩. ചതുഷ്പലമിതാംകൃത്വാരാസ്നാഞ്ചദ്വിപലൊന്മിതാം ।
പലമാത്രംയവഞ്ചാപിക്ഷിപ്ത്വാദ്രോണദ്വയെംഭസഃ ॥
൩൪. പകെത്വഷ്ടാംശാവശെഷെത്രസുരദാരുഫലത്രയം ।
ശതാഹ്വാംകുന്ദുരുഷ്കംചശിഖിപൎണ്ണീംവചാമപി ॥
൩൫. സൈന്ധവംണെയഘനമഞ്ജിഷ്ടാകുഷ്ഠയഷ്ടീശ്ചരൊചനാം ।
ചന്ദനാഗരുതാലീസപത്രാണിനളദാംബുനീ ॥
൩൬. രാസ്നാഞ്ചപിഷ്ട്വാസംയൊജ്യപൃഥക്കഷാൎദ്ധമാനതഃ ।
കുഡുബത്രിതയംതഥാതൈലസ്യകുഡുമൊന്മിതം ॥
൩൭. തൈലമെരണ്ഡജഞ്ചാപികുഡുബദ്വയസമ്മിതം ।
സ്കന്ദ്യംപയശ്ചമൃദ്വഗ്നാവധിശ്രിത്യാവതാൎയ്യച ॥
൩൮. ഘൃതംതത്തൈലമത്രേഷ്ടംശിരസൊയസ്യശീലനാൽ ।
നായാസ്യന്തിതതൊദൊഷാഃപ്രാഗുക്താഃപാദലംബിനഃ

കുറുന്തോട്ടിവേര, കാഞ്ഞിരത്തിൻവേര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കൂളത്തിൻവേര, ദേവതാരം, കടുക്കമരത്തിൻതൊലി ഇവ മൂമ്മൂന്ന പലം, ചിററമൃത പലം നാല, അരത്ത പലം രണ്ട, യവം പലം ഒന്ന ഇങ്ങിനെ ചെൎത്ത മുപ്പത്തുരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ച നാലിടങ്ങഴിയാക്കി ദേവതാരം, ത്രിഫല, ശതകുപ്പ, കുന്തുരുക്കം, മയിൽകൊഴുന്ന, വയമ്പു, തുണിയാംകം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, കൊട്ടം, ഇരട്ടിമധുരം, ഗൊരൊചനം, ചന്ദനം, അകില, താലീസപത്രം, രാമച്ചം, ഇരുവേലി, അരത്ത ഇവ ഒന്നരശ്ശ കഴഞ്ച അരച്ച കലക്കി മുന്നാഴി എണ്ണയും നാഴി അവണക്കെണ്ണയും ഇരുനാഴി മുലപ്പാലുംചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തലയിൽ തേപ്പിക്ക ശ്ലീപദം ശമിക്കും. മെൽപറഞ്ഞ എണ്ണ ശീലിക്കുന്നവൎക്ക ശ്ലീപദം ഉണ്ടാകയുമില്ല.

അപചി ചികിത്സാ

൬൯. യത്രസ്യുഃപിടകാനാനാസ്സ്നിഗ്ദ്ധാഃകാഠിന്യശാലിനഃ।
അവഗാഢാസ്സവർണ്ണാശ്ചചിരപാകാഗദ്ധ്രൂപമാഃ॥
൭൦. പാകംപ്രയാന്ത്യാമെകസ്യാംകൃതാമന്ദാംരുജംശനൈഃ।
മുഞ്ചെൽപരിണതാചാന്യാപൂയമല്പാസ്രഗന്വിതം॥
൭൧. കണ്ഡൂമത്യപരാതിഷ്ഠെന്നശ്യെദന്യാതഥാപരാ।
സംഭവെച്ചൈവമാഹത്യദീൎഘകാലാനുബന്ധനാഃ।
൭൨. ദൂൎവ്വാപടലവച്ചശ്ചൽക്ഷയവൃദ്ധിസമന്വിതാ॥
സാസംഹതിരപച്യാഖ്യാഗണ്ഡമാലാഹ്വയാപിച॥
൭൩. ഇത്യെകെഗണ്ഡമാലാസാകണ്ഠസന്ധ്യന്തരാളജാ॥
അന്യത്രാപചിരിത്യന്യെസംഭവെസ്ത്വക്ഷികൎണ്ണയൊഃ।
൭൪. സമീപെകണ്ഠസന്ധ്യൊശ്ചകണ്ഠെകക്ഷെചവംക്ഷണെ।
സ്യാത്തസ്യാസ്സജ്വരഛൎദ്ദിപാൎശ്വരുക്കാസപീനസാം॥
൭൫. വിഹായാന്യാംചികിത്സെത്താംഭിഷഗ്വക്ഷ്യമാണയാ॥
വിധയാസൈവസാദ്ധ്യാസ്യാദന്യാനൊഷധെമഹതി॥

അനന്തരം അപചി ചികിത്സയെ പറവാൻ തുടങ്ങുന്നു. അപചിയെന്നത കുരുക്കളുടെ സമൂഹംതന്നെ. എങ്കിലും അതിന്നചില വിശേഷങ്ങൾ ഉണ്ട. കുരുക്കൾ സ്നിഗ്ദ്ധങ്ങളായി കാഠിന്യത്തൊടും മെദസ്സിങ്കൽനിന്ന പുറപ്പെടുന്നതാകകൊണ്ട കടയ്ക്ക. താഴ്ചയോടും തുല്യമായ നിറത്തോടും ദീൎഘകാലംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന പഴപ്പോടുംകൂടിയതുകളായി മുഴകൾപോലെയിരിക്കും ഒന്ന പതുക്കെ അല്പമായ വേദനയോടുംകൂടെ പഴുക്കുകയും അപ്പോൾ വേറെ ഒന്നിന്ന പഴപ്പ തികഞ്ഞ വരികയാൽ ആയത പൊട്ടുകയും അല്പമായ രക്തത്തൊടുകൂടിയ ചലം അതിന്റെ ഉള്ളിൽനിന്ന ഒലിക്കയും ചെയ്യും. അതൊടുകൂടതന്നെ ഒന്ന പഴുക്കാതെ ചൊറിച്ചിലൊടുകൂടിയിരിക്കും, മറെറാന്ന ഉണങ്ങും അതോടുകൂടെ വേറെയൊന്ന ഉണ്ടാകയും ചെയ്യും. ഇങ്ങിനെ ഒക്കെയുടെ വളരെക്കാലം വിട്ടുപോവാതെ നില്ക്കും. കറുകയുടെ പടലംപോലെ എല്ലാസമയവും ക്ഷയവൃദ്ധികളോടുകൂടിയിരിക്കും. ഇവതന്നെ വിശേഷങ്ങളെന്നറിക. ഇതിന്നുതന്നെ ചിലർ ഗണ്ഡമാലാ എന്ന പേർപറയുന്നു വേറെ ചിലര കണ്ഠസന്ധികളുടെ നടുവിലായാൽ ഗണ്ഡമാലാ എന്നും മററുള്ളെടത്തായാൽ അപചിയെന്നും പറയുന്നു. ഇതിന്റെ ഉൽപത്തി കണ്ണിന്റെയും ചെവിയുടെയും സമീപങ്ങളിലും കഴുത്തിന്റെ

സന്ധിസ്ഥാനങ്ങളിലും കഴുത്തിലും കക്ഷത്തിങ്കലും കടിയിലുമാകുന്നു. ഇതിന്നു ചികിത്സിക്കുന്നവൻ പനി, ഛർദ്ദി, വാരിപ്പുറങ്ങളിൽവേദന, കുര, മൂക്കടപ്പു ഇവയൊട്ടുകൂടിയതിനെ ഒഴിച്ചു ശേഷമുള്ളതിനെ ചികിത്സിച്ചുകൊൾക. പനിമുതലായതുകൾ കൂടെ ഉണ്ട എങ്കിൽ സാദ്ധ്യമല്ലെന്നറിക.

ഉഭയശോധനഘൃതം

൭൬. ദന്തീമൂലസ്യനിഷ്ക്വാഥെവചാമദനയഷ്ടിഭിഃ।
കല്ക്കിതൈസ്സാധിതംസപ്പിഃപായയെദല്പമാത്രയാ।
൭൭. പ്രച്ഛർദ്ദനവിരെകാർത്ഥംപ്രാധാന്യാൽകഫപിത്തയൊഃ।
തത്ര സപ്പിരിദംപ്രാഹുരാഖ്യയൊഭയശൊധനം॥

നാകാന്തിവേരകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു വയമ്പു, മലങ്കാരക്ക, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യു ചേൎത്തു കാച്ചിയരിച്ചു അല്പമായെടുത്തു സേവിപ്പിക്ക. എന്നാൽ ഛർദ്ദിയും അതിസാരവും ഉണ്ടാകും. അപ്പോൾ കഫവും പിത്തവുംശമിക്കും. അപചിക്കു ആസ്പദം കഫപിത്തങ്ങളാകുന്നു. അതഹേതുവായിട്ടു ഉഭയശോധനം എത്രയും നല്ലതാകുന്നു.

(വചാദി ചൂർണ്ണം)

൭൮. വചാമലകവൈദേഹീനികുംഭമധുകൈഃകൃതം।
ചൂർണ്ണംവാമധുസംയുക്തമാശയിതാവിശൊധയെൽ॥

വയമ്പു, നെല്ലിക്ക, തിപ്പലി, നാകാന്തിവേര, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ പൊടിച്ചു തേൻചേൎത്തു സേവിപ്പിച്ചു കഫപിത്തങ്ങളുടെ ശുദ്ധിയെ ചെയ്കയുമാം.

(വരാബൃഹതികാദികഷായം)

൭൯. വരാബൃഹതികാനിംബരജനീവൃഷദാരുഭിഃ।
ശരപുംഖപടൊലാദ്യൈഃപക്വമംഭശ്ചപായയെൽ॥
൮൦. മധുഗുൽഗുലുസംയുക്തമഥവാവരണത്വചാ।
സഹിതൈശ്ശരപുംഖാടരൂഷനിംബപടൊലകൈഃ॥

ത്രിഫല, ചെറുവഴുതിനവേര, വേപ്പിൻതൊലി, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, ആടലോടകത്തിൻവേര, കൊഴിഞ്ഞിലിൻവേര, പടോലം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തേനും, ഗുൽഗുലുവും മേമ്പൊടി ചേൎത്തു സേവിപ്പിക്ക. അല്ലഎംകിൽനീർമാതളത്തിൻതൊലി, കൊഴിഞ്ഞിലിൻവേര, ആടലോടത്തിൻവേര, വെപ്പിൻതൊലി, പടോലം, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക.

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

വൃ൦. ലിംപെച്ചശരപുംഖസ്യമൂലംപിഷ്ടാവരാംഭസാ।
പകാക്ഷീരകിരാടെനസൈരന്ധ്രീംവാസമന്വിതാം॥

കൊഴിഞ്ഞിലിൻ വേര, ത്രിഫലക്കഷായത്തിൽ അരച്ചു പു രട്ടുക കാച്ചിയപാലിന്റെ പാട എടുത്ത കാത്തു ചേത്ത അ രച്ചുപുരട്ടുക.

വൃ൧. പത്രാണിഗിരിമട്ട്ന്യാദഡ്നാപകാനിവാതഥാ।
വരണസ്യത്വചൊദാരുവിളംഗാഭ്യാമഥാപിചാ॥

മലയമക്കിയിലയൊ നീർമാതളത്തിൻതൊലി, ദേവതാരം, വിഴാലരി, ഇവയൊ തൈരിൽ പുഴങ്ങി അരച്ചു പുരട്ടുക.

വൃ൨. പിഷ്ടാസഷപതൈലെനഗൊഖുരക്ഷാരമെവവാ।
അജാഖുരസ്യക്ഷാരംവാക്ഷാരംവാജിഖുരസ്യവാ॥

പശുവിൻകുളമ്പൊ പെടയാട്ടിൻകുളമ്പൊ കുതിരക്കുളമ്പൊ ഭസ്മമാക്കി കടുകെണ്ണയിൽ അരച്ചുചേത്ത പുരട്ടുക.

വൃ൩. പരിപാകെനഭിന്നായാംവ്രണോക്തംവിധിമാചരെൽ।
അപചിഘ്നാനിതൈലാനിശീലയെച്ഛിരസാധികം॥

നല്ലവണ്ണം പഴുത്ത പൊട്ടിയാൽ വ്രണത്തിന്നപറഞ്ഞ ചി കിത്സകളെചെയ്ക. അപചിക്ക നന്നായിട്ടുള്ള എണ്ണകൾ തല യിൽ പ്രധാനമായി തെപ്പിക്ക.

(നിർഗ്ഗുണ്ഡ്യാദിതൈലം)

വൃ൪. നിർഗ്ഗുണ്ഡീപത്രസംഭൃതരസെലാക്ഷാവചാഹിമൈഃ।
കടുകാരെചകീഭ്യാഞ്ചസ്നേഹഃപകൊപചിഞ്ജയെൽ।

കരുനൊച്ചിയിലയുടെ നീരിൽ കൊലരക്ക, വയമ്പ, ച ന്ദനം, കടുകരോഹണി,കടുക്ക, ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളി ച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചേത്ത കാച്ചി അരിച്ചുതെപ്പിക്ക. അ പചി ശമിക്കും.

(താലമൂലാദിതൈലം)

വൃ൫. താലമൂലാമൃതാരാസ്നാനിര്യൂഹെസുരദാരുണാ।
കല്ക്കെനപകാഃകെരസ്യസ്നേഹൊപചിവിനാശനഃ॥

കരിമ്പനവെര, ചിററമൃത, അരത്ത, ഇവകൊണ്ടു കഷാ യം വെച്ചു ദെവതാരം, അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണചെത്ത കാച്ചിഅരിച്ചു തെപ്പിക്ക അപചി ശമിക്കും.

(ശിംശപാകതകാദിതൈലം)

വൃ൬. ശിംശപാകതകൈരണ്ഡമൂലൈഃകഥിതവാരിണി।
രെചകീകുന്ദുരുഷ്കാഭ്യാംവിപകാശ്ചതഥാവിധഃ

ഇരുമുള്ളിൻവേര തേറാമരത്തിൻവേര അവണക്കിൻവേര ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ചു കടുക്ക കുന്തുരുക്കം ഇവ അരച്ചു കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തേപ്പിക്ക അപചി ശമിക്കും

൫൭– ബലിനഃകഫമേദോഭ്യാംധൂമസ്സാൎദ്ധംചനാവനം ।
രക്തമോക്ഷശ്ചസൎവ്വേഭ്യശ്ചികിത്സാപരിശിഷ്യതേ ॥

രോഗിക്കു ബലമുണ്ടെങ്കിൽ കഫമേദോഹരമായ ധൂമവും അപ്രകാരമിരിക്കുന്ന നസ്യവും രക്തമോക്ഷവും ആവശ്യമാകുന്നു

(പുകത്തിരി കുന്ദുരുഷ്കാദി)

൫൮– കുന്ദുരുഷ്കവരാലോധ്രകടുത്രയസുരാഹ്വയൈഃ ।
അജാക്ഷീരേണസംപിഷ്ടൈൎദ്ധൂപനവൎത്തിരിഷ്യതേ ॥

കുന്തുരുക്കം ത്രിഫല പാച്ചോറ്റിത്തൊലി ത്രികടു ദേവതാരം ഇവ ആട്ടിൻപാലിൽ അരച്ചു ശീലയിൽതേച്ചു തിരച്ചു ഉണക്കിക്കൊൾക. ഇങ്ങിനെ ഉണ്ടാക്കിയ തിരി അപചിയുള്ളവൎക്കു പുക വലിപ്പിക്കുവാൻ നല്ലതാകുന്നു.

(തമാലപത്രാദി)

൫൯– തമാലപത്രശ്രീവേഷ്ടമഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠചന്ദനൈഃ ।
മനശ്ശിലാഷഡ്ഡീദാരുകടുത്രയസമന്വിതൈഃ ॥

൬൦– ശരപുംഖകഷായേണപിഷ്ടൈരാലിപ്യനിൎമ്മിതാ ।
വൎത്തിശ്ചേലമയീതത്രവിരേചനപ്രശസ്യതേ ॥

പച്ചില തിരുവട്ടപ്പശ മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി ചന്ദനം മനയോല *കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ദേവതാരം ത്രികടു ഇവ കൊഴിഞ്ഞിലിൻവേരിന്റെ കഷായത്തിലരച്ചു ശീലയിൽതേച്ചു തിരച്ചുണക്കുക ഇപ്രകാരമുണ്ടാക്കിയ തിരിമേൽപറഞ്ഞ തിരിയെക്കാൾ ഏറെ നല്ലതാകുന്നു.

൬൧– ധൂമംവാതുമശക്തസ്യവ്രണേതംപരിതോനയേൽ ।
സംശുദ്ധേനതുയുഞ്ജീതവൎത്ത്യാതൈലഘൃതാക്തയാ ।

പുകവലിപ്പാൻ ശക്തിയില്ലാത്തവൎക്കു മേൽപറഞ്ഞ തിരി എണ്ണയും നെയ്യും സമമായി ചേൎത്തതിൽ നനച്ചു അതു കത്തിച്ചു ഊതിക്കെടുത്തി ക്രമപ്രകാരം വ്രണത്തിൽ പുക ഏല്പിക്കുക ശുദ്ധമായ വ്രണത്തെ പുകക്കരുത

(നസ്യത്തിന്നു വ്യാഘ്ര്യാദി തൈലം)

൬൨– വ്യാഘ്രീയഷ്ട്യാഹ്വപാഠാസിന്ധൂത്ഥവിളംഗസുരദാരുഭിഃ ।
ശസ്യതേപാചിതംതൈലംനാവനായാപചീഗദേ ॥

ത്രികടു ഇരട്ടിമധുരം ഇന്തുപ്പ വിഴാലരി ദേവതാരം ഇവ

അരച്ച പച്ചവെള്ളത്തിൽ കലക്കി എണ്ണ വെന്ത കാച്ചിയരിക്കുക- ൧൨൦ എണ്ണ അപചിയുള്ളവൎക്ക നസ്യത്തിന്നു നല്ലതാകുന്നു

വൃ൩- ആത്മമായാം നാവനാശകൈരൗതത്രതൈനവിലേപനം।
ശസ്യതേരക്താമോക്ഷായ ബാലകസ്യജലൗകസഃ॥

നസ്യത്തിന്നു തക്കബലമില്ലെങ്കിൽ പഴക്കാത്ത കുരുക്കൾക്കു മേൽപറഞ്ഞ എണ്ണ പുരട്ടുന്നതു നല്ലതാകുന്നു- ചോര കളയുന്നതിന്നു നിൎബ്ബന്ധമുണ്ടെങ്കിൽ അട്ടയിട്ടു ചോരകളക- ഇവ ചെയ്താൽ അപചി ശമിക്കും.

ഇതി വാശാസ്യാഖ്യനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിത പാരശവേന്ദ്രകൃതാ വാരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം ത്രയോവിംശസ്തബകൊ നാമത്രയോവിംശോദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം

ചതുൎവ്വിംശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

അജഗല്ലികാ ചികിത്സാ

(അരച്ചുതേപ്പാൻ)

പ്ര- യഷ്ട്യാഹ്വം മധുനാപിഷ്ട്വാലേപനം തേനകാരയെൽ।
തേനപകാവിഭിന്നാശ്ച നശ്യന്ത്യജഗല്ലികാഃ॥

ഇരട്ടിമധുരം തേനിലരച്ചു പുരട്ടുക- പാലുണ്ണി പഴുത്തുപൊട്ടില്ലാകും

(പുരട്ടുവാൻ തൈലം)

൨- പത്മപത്രരസെയഷ്ട്യാപിഷ്ടകല്ലിതയാശ്രുതഃ।
സക്ഷീരഃകരഞ്ജസ്നേഹശ്ശമയെത്താശ്ചലേപനാൽ॥

താമരയിലനീരിൽ ഇരട്ടിമധുരം അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയും വെളിച്ചെണ്ണയോടു സമം പശുവിൻ പാലും ചേൎത്തു കാച്ചിയരിച്ചു പുരട്ടുക പാലുണ്ണി ശമിക്കും

൩- യദ്ദോഷാകഫവാതാഭ്യാം സംഭവന്തിതതോഖിലം।
കഫവാതഹരംയുക്ത്യാസ്വായമേവപ്രകല്പയെൽ॥

പാലുണ്ണി എന്നതു കഫവാതങ്ങളാൽ ഉൽഭവിപ്പിക്കപ്പെട്ടതാകയാൽ കഫവാതശമനങ്ങളായ ഔഷധങ്ങളിൽ ഇന്ന

തളന്നതിൽ അരച്ചതെക്കാമെന്നും ഇവറ്റെക്കൊണ്ട തൈലമു
ണ്ടാക്കെണമെന്നും വൈദ്യൻ സ്വബുദ്ധികൊണ്ട നിശ്ചയിച്ച
കൊൾക.

യവപ്രഖ്യാ ചികിത്സാ

൯— സ്വിന്നാംകൃത്വായവപ്രഖ്യാംമനോഹ്വാകുഷ്ഠദാരുഭിഃ ।
ഹരിതാലയുതൈഃപിഷ്ടൈർമ്മസ്തുനാലെപയെന്മുഹുഃ ॥

കഫവാതങ്ങളാൽ തന്നെ മാംസാശ്രയങ്ങളാക്കി ഉൽഭവിപ്പി
ക്കപ്പെട്ടന്നവയായി യവാകൃതികളായി വെദനയൊടുകൂടാത്തതു
കളായിരിക്കുന്ന കുരുക്കൾക്ക യവപ്രഖ്യ എന്നപെരാകുന്നു. അ
തുകൾക്ക ആദിയിൽ സ്വെദിപ്പിക്കയും അനന്തരം മനയൊല
കൊട്ടം ദെവതാരം അരിതാരം ഇവ തയിർവെള്ളത്തിൽ അര
ച്ച പിന്നെയും പിന്നെയും ലെപനവും ചെയ്ക. എന്നാൽ ശമി
ക്കും പഴുക്കുകയും പൊട്ടുകയും ഇല്ല.

൰— യദികാശ്വനപക്വാസ്സ്യുർവ്വിഭിന്നാസ്സാവ്രണോദിതൈഃ ।
വിധിഭിസ്സാധയെദെവമുത്തരത്രാപിചക്രമഃ ॥

ചിലത പഴുത്തു എങ്കിൽ അതുകൾ പൊട്ടിയാൽ വ്രണത്തി
ന്ന പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ ചെയ്തു ശമിപ്പിക്ക. ഈ ക്രമം ഇനി
പറവാൻപൊകുന്നതുകൾക്കും സാധാരണമാകുന്നു

അലജി ചികിത്സാ

൰൧— ആലിംപെദലജിംസ്വിന്നാംമരിളാവന്നിനിദാതനൈയഃ ।
മനശ്ശിലാജടാദാരുഹരിതാലസമന്വിതൈഃ ॥
൰൨— മസ്തുനാബഹുശഃപിഷ്ടൈരഥവാകാഞ്ചികാംബുനാ ।
അഥവാലൊധ്രമഞ്ജിഷ്ഠാഹരിതാലനിശാദ്വയൈഃ ॥

മുഖംകൂടാതെയും വൃത്താകാരമായും പരപ്പൊടും ഉയർച്ചയൊടും
ഉള്ളിൽ അല്പമായ ജലത്തൊടുംകൂടിയ കുരുവിന്ന അലജിയെ
ന്നപെരാകുന്നു അതിന്ന ആദിയിൽ വിയർപ്പിക്കയും അനന്ത
രം വരട്ടുമഞ്ഞൾ വെള്ളൊടത്തൊലി നന്നാറികിഴങ്ങ മനയൊ
ല മാഞ്ചി ദെവതാരം അരിതാരം ഇവയൊ പാച്ചൊറ്റിത്തൊ
ലി മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി അരിതാരം വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞ
ത്തൊലി ഇവയൊ തയിർ വെള്ളത്തിലെങ്കിലും കാടിയിലെ
ങ്കിലും അരച്ചുതെക്കുകയും പഴുത്ത പൊട്ടിയാൽ വ്രണചികിത്സ
കളെ ചെയ്കയും വെണം

കച്ഛപീ ചികിത്സാ

൮൮- കച്ഛപീമപ്യനെനൈവ വിധാനെനൊപചാരയെൽ।
അഥവാതാൎക്ഷ്യസിന്ധൂത്ഥകപിത്ഥരസസംയുതൈഃ॥
൮൯- മാംസീശതാഹ്വാശൈലെയധൂപികാശൈവലൊരുഭിഃ।
യഷ്ട്യാമധുകഹിംസ്രാഗ്രാവരാപട്ടൈരെവവാ

ആമയെപൊലെ ഉയൎച്ചയൊടുകൂടിയ അഞ്ചൊ ആറൊ മുഴകൾ അടുത്തടുത്ത ഉണ്ടായാൽ ആ രൊഗത്തിന്ന കച്ഛപി എന്നപെരാകുന്നു അതിന്നും അലജിക്ക പറഞ്ഞ ചികിത്സ തന്നെ ചെയ്ക അല്ലായെങ്കിൽ വിയൎപ്പിച്ചതിന്റെശെഷം മാക്കിരക്കല്ല ഇന്തുപ്പ പ്ലാംപശ കടുക ഇവയൊ മാഞ്ചി ശതകുപ്പ കന്മതം സാമ്പ്രാണി ദെവതാരം ഇവയൊ ഇരിപ്പക്കാതൽ കായം വയമ്പ ത്രിഫല ഇന്തുപ്പ ഇവയൊ മെൽപ്രകാരം അരച്ചുപുരട്ടുക ശെഷം മെൽപ്രകാരംതന്നെ.

പനസികാ ചികിത്സാ

൯൦- കെസരെയഹരിതാലക്സിന്ദുവാരമനശ്ശിലാഃ। പി
ഷ്ട്വാകിംശുകസാരെണലിംപെൽപനസികാംമുഹുഃ॥

ചെവിയുടെ ഊൎദ്ധ്വഭാഗത്തിങ്കലൊ വക്കത്തൊ എല്ലാടവുമൊ കഠിനമായി ദുസ്സഹമായ വെദനയൊടും താമര മൊതൽ ആമ്പൽ ചെങ്ങഴിനീര കരിംകൂവളം ഇതുകളിലൊന്നിന്റെ കിഴങ്ങുപൊലെയുള്ള ആകൃതിയൊടുംകൂടി ഉണ്ടാകുന്ന കുരുവത്രെ പനസികയാകുന്നത അതിന്ന വിയൎപ്പിച്ചതിന്റെശെഷം കരിംകുറുഞ്ഞിവെര അരിതാരം എരുക്കിൻതാലി കരുനൊച്ചിവെര മനയൊല ഇവ കരുമുരുക്കിലനീരിൽ അരച്ചു കൂടക്കൂടെപുരട്ടുക ശെഷം മെൽപ്രകാരം

പാഷാണഗൎദ്ദഭ ചികിത്സാ

൯൧- കൈശികീകരവീരത്വങ്മാംസീനിസിമനശ്ശിലാഃ।
മസ്തുനാപരിപിഷ്ട്വാലിപ്ത്വാംപെൽപാഷാണഗൎദ്ദഭം॥
൯൨- അഥവാലൊദ്ധ്രദെവാഹ്വവികംകതമനശ്ശിലാഃ।
കുന്ദുരുഷ്ഠനിശാകുഷ്ഠമഞ്ജിഷ്ഠാഭിസ്സമന്വിതാഃ॥

അല്പമായ വെദനയൊടുകൂടെ ഹനുസന്ധിയിലുണ്ടായി സ്ഥിരമായ നീരത്രെ പാഷാണഗൎദ്ദഭമാകുന്നത അതിന്ന മാശിക്ക അകിരിത്തൊലി മാഞ്ചി ശതകുപ്പ മനയൊല ഇവയൊ പാ

ച്ചൊററിത്തൊലി ദെവതാരം വെയംകതചെവരുമ്പൽതൊലി മനയൊല കന്നുരുക്കം വരട്ടുമഞ്ഞൾ കൊട്ടം മഞ്ചൊട്ടിപ്പൊടി ഇവയെ തയിർവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുപുരട്ടുക— ശെഷം മെൽപ്ര കാരം

മുഖദൂഷികാ ചികിത്സാ

൭൨— കുസ്തുംബുരുവചാലൊധ്രൈഃസ്സ്പിഷ്ടൈഃപ്രലെപ
യെൽ। വടപല്ലവമഞ്ജിഷ്ഠാലൊധ്രൈർവ്വാമുഖദൂഷികാം॥
൭൩— അശന്തൌനിശിപത്ഥ്യാന്നംഭൊജയിത്വാനുവാസരം।
ആശയെദ്ധമാസഞ്ചനവനീതമധുസ്സഹിം॥

മുഖത്ത പൂളയുടെ മുള്ളുപൊലെയിരിക്കുന്ന ആകൃതിയൊട്ടും അകത്ത മെദസ്സൊട്ടും വെദനയൊട്ടുംകൂടി ഉണ്ടാകുന്ന കുരുവത്രെ മുഖദൂഷികയാകുന്നത അതിന്ന കൊത്തമ്പാലയരി വയമ്പ പാച്ചൊററിത്തൊലി ഇവ തയിർ വെള്ളത്തിൽ അരച്ചതെക്കുകഎന്നാൽ ശമിക്കും അല്ലായെങ്കിൽ പെരാലിൻതളിര മഞ്ചൊട്ടിപ്പൊടി പാച്ചൊററിത്തൊലി ഇവ മെൽപ്രകാരം അരച്ചുപുരട്ടുക ൩ം ലെപനങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടും ശമിക്കാഞ്ഞിൽ അത്താഴം ഉൗണ കഴിഞ്ഞതതിന്റെശെഷം അരമാസം നവനീതമധുസ്സഹി സെവിപ്പുക— അത്താഴത്തിന്ന പത്ഥ്യമായ അന്നത്തതന്നെ ഭക്ഷിപ്പിക്കയും വെണം

പത്മകണ്ടക ചികിത്സാ

൭൪. ശമ്യാകപല്ലവൈഃവസ്സാകംപിഷ്ടാനിംബതരുച്ഛദാൻ।
നവനീതെനസംയൊജ്യലെപയെൽപത്മകണ്ടകം॥

താമരയുടെ രണ്ട മുള്ളുകളാൽ വ്യാപിക്കപ്പെടുന്നതുപൊലെ വെദനയൊട്ടുകൂടാതെയും വെളുപ്പനിറത്തൊടുകൂടിയുമിരിക്കുന്ന യാതചില കുരുക്കളാൽ ദെഹം വ്യാപിക്കപ്പെടുന്നുവൊ അതുകളത്രെ പത്മകണ്ടകമെന്ന പെരൊടുകൂടിയ രൊഗമാകുന്നത അതിന്ന കൊന്നത്തളിരും വെപ്പിലയും സമമായിച്ചെത്ത അരച്ച വെണ്ണചെത്ത പുരട്ടുക

(രജന്യാദി ലെപനം)

൭൫— രജനീക്ഷീരിവൃക്ഷത്വഗെലാദിഗണജംരജഃ।
സംയൊജ്യനവനീതെനതെനലെപൊതിശസ്യതെ।
വരട്ടുമഞ്ഞൾ നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ഏലാദി ഇവ പൊടിച്ചു വെണ്ണചെത്ത പുരട്ടിയാൽ ഏററവും നല്ലതാകുന്നു ഫലിഞ്ഞാൽ തിരുമ്പിക്കളകയും വെണം

വിവൃതാദിചികിത്സാ

൮൩- വിവൃതാമപി വിദ്ധാഞ്ച ഗർദ്ദഭീമപി രാജികാം।
യോഗൈഃ പിത്തവിസർപ്പോക്തൈർവൈദ്യഃ പ്രശമനം
നയേൽ॥

വിവൃത വിദ്ധാ ഗർദ്ദഭീ രാജികാ ഠരം വ്യാധികളെ പിത്തവിസർപ്പത്തിന്ന പറഞ്ഞ ചികിത്സകളെ ചെയ്തു ശമിപ്പിക്കുക പഴുത്ത അത്തിക്കായപോലെയിരിക്കുന്ന ആകൃതിയോടുകൂടി കഠിനമായ ചുട്ടുനീറൽ പനി ഇവയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതായി വിടൎന്നിരിക്കുന്ന മുഖത്തോടുകൂടിയ കുരുവത്രെ വിവൃതയാകുന്നത വൃത്താകാരേണ പരപ്പോടുകൂടി പുറപ്പെട്ട അതിന്റെ ഉപരിഭാഗത്തിങ്കൽ താമരപ്പൂവിന്റെ കൎണ്ണികയുടെ ഉപരിഭാഗത്തിങ്കൽ ബീജങ്ങളുടെ അഗ്രങ്ങൾ കാണുന്നതുപോലെ കാണപ്പെടുന്ന ചെറിയ കുരുക്കളോടുകൂടിയതായ കുരുവത്രെ വിദ്ധയാകുന്നത വൃത്താകാരേണ പരപ്പോടുകൂടി ഉയൎന്നിരിക്കയും ചുവന്ന കുരുക്കൾ ചുറ്റുമുണ്ടായാൽ ആ കുരു ഗർദ്ദഭിയാകുന്നു എന്നറിക- കഠിനമായ വെയിലിന്റെയൊ തീയിന്റെയൊ ചൂട ശരീരത്തിൽ പററുകനിമിത്തമായി വിയൎത്തതിന്റെശേഷം കടുകുമണിപ്രമാണങ്ങളായും വേദനയോടുകൂടിയതുകളായും ഉണ്ടാകുന്ന കുരുക്കളത്രെ രാജികയെന്ന പേരോടുകൂടിയ വ്യാധിയാകുന്നത

ജാലഗർദ്ദഭചികിത്സാ

൮൪- ഉപവാസോസൃജസ്രാവസ്സ്നേഹമാത്രസ്യവൎജ്ജനം।
ഊൎദ്ധ്വാധശ്ശോധനം ചാപി ശസ്യതേ ജാലഗർദ്ദഭേ॥

പിത്തപ്രധാനങ്ങളായി മന്ദവേഗങ്ങളായിരിക്കുന്ന ദോഷങ്ങളാൽ ഉത്ഭവിപ്പിക്കപ്പെട്ടതായി പഴുപ്പോടുകൂടാതെയും ചുവപ്പുനിറത്തോടുകൂടിയതായും ശരീരത്തിങ്കൽ ക്രമേണ വ്യാപിക്കുന്നതായും അല്പമായുമിരിക്കുന്ന നീരത്രെ ജാലഗർദ്ദഭമാകുന്നത- അതിന്ന ഉപവാസം രക്തമോക്ഷം എണ്ണയുള്ള പദാൎത്ഥങ്ങളെ ഭക്ഷിക്കാതെയിരിക്കുക എണ്ണതേക്കാതെയിരിക്കുക ഛൎദ്ദിപ്പിക്ക വിരേചിപ്പിക്ക ഇവയൊക്കെയും നല്ലതാകുന്നു- ഇതിൽ ചൊല്ലുന്ന വ്യാപാരമുള്ളതിനെ ചെയ്ക

(ധാത്രീപടോലാദി കഷായം)

൮൫- ധാത്രീപടോലലോദ്ധ്രതാൎക്ഷ്യചന്ദനൈഃ കഥിതം ജലം।
കൈശികീമാക്ഷികോപേതം പായയേൽ പ്രാതരുത്ഥിതം॥

നെല്ലിക്ക പടൊലം പാച്ചൊറ്റിത്തൊലി ചന്ദനം ഇവ കൊണ്ടു കഷായം വെച്ചു മാശിക തെൻ ഇവ മെമ്പൊടി ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക.

൨൦- ന്യഗ്രോധാദിശൃതെനാസ്യശീതെനാപരിഷെചനം।
ധാത്രീരസപ്രപിഷ്ടെനകല്ക്കാച്ചീതെനലെപനം॥
൨൧- ക്ഷീരിക്ഷീരെണസൎവ്വാംഗമഭ്യജ്യസ്നാപയെത്തഥാ।
അനയാസമുപക്രാന്തൊവിധയാസപ്രശാമ്യതി।

ന്യഗ്രോധാദികൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തണുത്താൽ അതുകൊണ്ടു ധാരചെയ്ക- നെല്ലിക്കനീരിൽ ചന്ദനം അരച്ചുതെക്കുക- തെങ്ങാപ്പാല സൎവ്വാംഗം തെച്ചു കുളിപ്പിക്ക- ൟ വിധത്തിൽ ചികിത്സിച്ചാൽ ജാലഗൎദ്ദഭം ശമിക്കും.

അഗ്നിരോഹിണിക്കചെയ്യെണ്ടത

൨൨- പിത്താൽബഹ്വെണോന്മലെൾഗ്രാഢംജ്വരിതസ്യാഗ്നിസന്നിഭാഃ। വിദാരയന്തൊമാംസാനിയത്രസ്ഫോടാശ്ചിരോൽഗമാഃ॥
൨൩- ഭവെയുരെഷതൂതംകൊനാമ്നാവൈദ്യാഗ്നിരോഹിണീ।
അഗ്നീവദ്ദഹ്നസ്ഫോടായസ്മാദോഷമാത്രെത്യജെച്ചതം॥
൨൪- പഞ്ചമ്യാന്നിശിസപ്തമ്യാംപഞ്ചദശ്യാമഥാപിവാ।
ഉപക്രാന്തൊപിസൎവ്വെഷാംസപ്രാണാൻസംഹരെദ്ധ്രുവം॥

പിത്തപ്രധാനങ്ങളായിരിക്കുന്ന ദോഷങ്ങളാൽ കഠിനമായ പനിയുണ്ടായതിന്റെശെഷം മാംസത്തെ ഭെദിച്ചു രക്തവൎണ്ണങ്ങളായി പുറപ്പെട്ട ചുട്ടനീറൽമുതലായ ഉപദ്രവങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കുന്ന പൊളകങ്ങളൊടുകൂടിയതായ യാതൊരു രോഗം ഉൽഭവിപ്പിക്കപ്പെടുന്നുവൊ അതിന്ന അഗ്നിരോഹിണി എന്നറികയും അതിനെ ഉപെക്ഷിക്കകയും ചെയ്ക- ചികിത്സകൾ വെണ്ടുംവണ്ണം ചെയ്താലും അഞ്ചാം ദിവസമൊ ഏഴാം ദിവസമൊ പതിനഞ്ചാം ദിവസമൊ ആ രോഗം പ്രാണസംഹാരത്തെ ചെയ്യുമെന്നറിക-

ഇരിഗല്ലികാചികിത്സാ

൨൫- ത്രിഫലാംനാളികെരസ്യക്ഷീരെപിഷ്ട്വാവിലെപയെൽ।
തൈരെവാഭ്യസ്യമാനെനശൊഷംയാതീരിഗല്ലികാ॥

ഉരഃകക്ഷങ്ങളുടെ സന്ധിയിൽനിന്ന ഉപരിഭാഗത്തിങ്കൽ വൃത്താകാരെണ ഉണ്ടാകുന്ന കുരുവത്രെ ഇരിഗല്ലികയാകുന്നത- എന്നാൽ മുഴക്കുരുവൊ ആയതല്ല കുന്നിൻകായയുടെ നിറംപൊലെ ഉള്ള നിറത്തൊടുകൂടി പരന്നിരിക്കും ഉള്ളിൽ പരുത്തിയൊ പഞ്ഞിയൊ നിറച്ചതുപൊലെ തൊന്നത്തക്കവിധത്തിൽ

മാൎദ്ദവമുണ്ടാകും— അമൎത്താൽ അമരുകയും ചെയ്യും— അതിന്ന ത്രിഫല തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചു തെക്കുക ഒരം ലെപനത്തെ ശീലിച്ചാൽ ശോഷിക്കും.

൫൯— പാകംകിഞ്ചിൽസമാസാദ്യകിഞ്ചകാലെനഭിദ്യതെ।
ഭിന്നായാസ്സൂക്ഷ്മവക്രെണതന്തുജാലസ്യനിൎഗ്ഗമഃ॥

൬൦— സംഭവെച്ചതദാഹൃത്യനിശ്ശെഷംപരിശൊധിതാം।
രൊപണൈൎമ്മെഷമെധസ്സ്യൈരൊപയെച്ചചികിത്സകഃ॥

അത്രയുമല്ല ശോഷിച്ചു വളരെ ചെറുതായാലും അല്പമായി പഴുത്തുപൊട്ടും. പൊട്ടിയാൽ ചലത്തൂടെ നൂലുപൊലെ ചിലസാധനങ്ങൾ സൂക്ഷ്മമായ ദ്വാരത്തൂടെ പുറപ്പെടുകയും ചെയ്യും— അതിനെ നിശ്ശെഷമായെടുത്ത വെഗേന ഉണക്കിക്കൊൾക.

വിദാരീചികിത്സാ

൬൧— വിദാരീംശരപുംഖസ്യമൂലെനദധിമസ്തുനാ।
പിഷ്ട്വാലിംപെൽകുൽമ്മാഷഭസ്മനാവാസസൎപ്പിഷാ॥

മുതക്കിൻകിഴങ്ങുപൊലെ കഠിനമായി കക്ഷത്തിങ്കലൊ കടിയിലൊ ഉണ്ടാകുന്ന കുരുവത്രെ വിദാരിയാകുന്നത— അതിന്ന കൊഴിഞ്ഞിലിൻവെര തൈർ വെള്ളത്തിലരച്ചു പുരട്ടുകയൊ ആമയൊട ഭസ്മമാക്കി നെയ്യിൽ ചാലിച്ചു പുരട്ടുകയൊ ചെയ്ക.

൬൨— അഥവാഹരിതാലസ്യമഞ്ജിഷ്ഠാസഹിതംരജഃ।
സ്നുഹീക്ഷീരെണസംയൊജ്യതെനലിംപെത്തദാനനം॥

അല്ലെങ്കിൽ അരിതാരം മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി ഇവ കള്ളിപ്പാലിലരച്ചു മുഖത്തെ മാത്രം പുരട്ടുക.

൬൩— സസ്നുഹ്യനവനീതെനപരിതശ്ചാനുലെപനം।
കുൎയ്യാൽപാകെനഭിന്നായാംസൎവ്വംവ്രണവദാചരെൽ॥

മെൽപറഞ്ഞ മരുന്ന കുരുവിന്റെ മുഖത്ത പുരട്ടിയാൽ മുലപ്പാലും വെണ്ണനെയ്യും കൂട്ടി ഉരസിചെൎത്ത അതിന്റെ ചുററും പുരട്ടുക പഴുത്ത പൊട്ടിയാൽ വ്രണചികിത്സചെയ്ക—

ശൎക്കരാൎബ്ബുദചികിത്സാ

൬൪— മസ്തുനാശാകവല്കാനിപിഷ്ടാതൈഃപ്രവിലെപനം।
വിദധ്യാൽകിംശപാസാരമഥവാശൎക്കരാൎബ്ബുദെ॥

മെദസ്സുവൎദ്ധിക്ക നിമിത്തമായിട്ടും വാതകഫങ്ങളുടെ കൊപം നിമിത്തമായിട്ടും ഉണ്ടായി പൊട്ടിയാൽ വസ നെയ്യ തെൻ ഇതുകളിലൊന്നിലെപൊലെ ഇരിക്കുന്ന ചലത്തിന്റെ പ്ര

ബാഹത്തോടുകൂടുന്നതായി ഉള്ളിൽ വായുകോപംനിമിത്തമായി ശോഷിച്ച ചരലപോലെയായിരിക്കുന്ന മാംസശകലത്തോടുകൂടിയതായിരിക്കുന്ന മുഴയത്രെ ശൎക്കരാർബ്ബുദമാകുന്നത. അതിന്നു തൈർവെള്ളത്തിൽ തേക്കിൻതൊലിയൊ ഇരുമുള്ളിൻകാതലൊ അരച്ചുതേക്കുക.

൩൨. ധവമൂലംമൃദാലിപ്യദഗ്ദ്ധ്വാപ്രക്ഷാള്യശൊഷിതം ।
മസ്തുപിഷ്ടംസമായൊജ്യമധുനാവാപ്രലെപയെൽ ॥

ഞമവേര മണ്ണിൽപൊതിഞ്ഞ ചുട്ട മണ്ണുവിണ്ടാലെടുത്ത കഴുകി ഉണക്കി തൈർവെള്ളത്തിലരച്ച തേക്കുക.

൩൩. കലിംഗകൈൎഗ്ഗവാംമൂത്രെ പിഷ്ട്വാമിസിസംയുതൈഃ। ആരനാളകസംപിഷ്ടൈരഥവാകതകാസ്ഥിഭിഃ॥

കുടകപ്പാലയരി, ശതകുപ്പ, ഇവ ഗോമൂത്രത്തിൽ അരച്ചുതേക്കുക. അല്ലായെങ്കിൽ തെററാംപരല കാടിയിൽ അരച്ചുതേക്കുക.

൩൪. ഭിന്നാദന്തസ്സമാകീർണ്ണാശ്ശൎക്കരാഃപരിശൊദ്ധ്യതു ।
വ്രണവദ്ദ്യൊപക്രമംകുൎയ്യാദ്യഥാകാലംയഥൊചിതം ॥

പൊട്ടിയാൽ ഉള്ളിൽ ചരൽപോലെഉള്ള മാംസശകലങ്ങൾ ഉള്ളെടത്തോളം എടുത്ത ശുദ്ധിവരുത്തി അതാത കാലത്തെ അനുസരിച്ച ഉചിതമായ വ്രണചികിത്സയെ ചെയ്ക.

വന്മീക ചികിത്സാ

൩൫. മഹാന്തംബഹുലച്ഛിദ്രംശൊഫാഢ്യംമൎമ്മസംശ്രയം ।
ഹസ്തപാദതലസ്ഥഞ്ചഹിത്വാവന്മീകമാമയം ॥

൩൬. രക്തംഹൃത്വായഥായൊഗ്യം സൈന്ധവെനസമന്വിതൈഃ। വ്യാധിഘാതാമൃതാവൃദ്ധിസക്തുഭിൎദ്ധിമിശ്രിതൈഃ॥

൩൭. ആലിപ്യപകതാംനീത്വാദുഷ്ടമാംസാനിശോധയെൽ।
ശസ്ത്രേണരൊപയെച്ചാജ്യപിചുഭിരൊപണൊചിതൈഃ॥

ഉള്ളംകയ്യിലൊ ഉള്ളൻകാലിന്മേലൊ സന്ധികളിലൊ കഴുത്തിന്റെ അധസ്സന്ധിയിങ്കൽ നിന്നു മേൽഭാഗങ്ങളിലൊ സൂക്ഷ്മങ്ങളായി ബഹുക്കളായിരിക്കുന്ന ദ്വാരങ്ങളോടുകൂടിയതായിമുഴച്ച പുററുപോലെ കാണുന്നവക്ക തൊന്നപ്പെടുന്നതായി ദ്വാരംതൊറും വേദനയോടും ചുട്ടനീറലോടും നനവോടുംകൂടിയതായിരിക്കുന്ന മുഴയത്രെ വന്മീകമാകുന്നത. അത ഉള്ളംകയ്യിലൊ ഉള്ളംകാലിന്മേലോ മൎമ്മസ്ഥാനത്തിങ്കലോ ആയാലും

വളരെ വലുപ്പത്തോടും ഏററവുംവളരെ ദോരങ്ങളോടും ചുററും നീരോടുംകൂടിയതായാലും അസാദ്ധ്യമാകുന്നു. അതിനെ കഴിച്ച ശേഷത്തിന്ന ചോരകളവാൻ വിരോധമുള്ള കാലമല്ല എങ്കിൽ ചോരകളഞ്ഞ ഇന്തുപ്പ, കൊന്നത്തൊലി, ചിററമൃത, കാട്ടമുതിരംവേര, നെല്ലവറുത്തിടിച്ച ഉമിനീക്കിയ പൊടി ഇവ തയിർകൂട്ടി അരച്ചുപുരട്ടി പഴുപ്പിച്ച പൊട്ടിയാൽ അതിങ്കലുള്ള ദുഷ്മാംസങ്ങളെ മുറിച്ചുകളഞ്ഞ ശുദ്ധിവരുത്തി ഉണക്കത്തിന്ന നന്നായിട്ടുള്ള നെയ്യ കാച്ചി അതിൽ മുക്കിയ ശീലയിട്ട ഉണക്കുക ഇങ്ങിനെ ചികിത്സയുടെ ക്രമമാകുന്നു.

കദരചികിത്സാ

൩വ്യ. ഛിത്വാശസ്ത്രേണബദ്ധ്വാവാക്ഷാരസൂത്രെണതത്പ്പയാ।
തിലപിണ്ഡികയാജ്യേനസിക്തയാകദരംദഹെൽ ॥

നടക്കുമ്പോൾ ചരൽകൊണ്ട കാലിൻെറ തൊലി പൊട്ടുകയൊ മുള്ള തറക്കുകയൊ ഉണ്ടായാൽ അതുനിമിത്തമായി ചിലക്ക അവിടെ മുഴ ഉണ്ടാകും. അതത്രെ കദരമാകുന്നത. ആയത ഒരു കീലംപൊലെ നീണ്ട പിടിച്ചാൽ കിട്ടുവാൻ തക്കതായ വിധത്തിലാകയും ചെയ്യും. അതിനെ ശസ്ത്രംകൊണ്ട മുറിക്കയൊ ക്ഷാരസൂത്രംകൊണ്ടു കെട്ടിമുറിക്കയൊ ചെയ്ത എള്ളരച്ച കിഴികെട്ടി നെയ്യിൽ കാച്ചി അത ഉണ്ടായിരുന്ന ഭാഗത്ത നല്ല ചൂടൊടുകൂടെ വെച്ച മുരടിനെ വേവിക്കുക.

൩൯. ദൂർവ്വാകരഞ്ജബീജംഫേനയഷ്ട്യാഹ്വസാധിതം ।
സർപ്പിർന്നിഷിച്യകുർവ്വീതരൊപണഞ്ചതതഃപരം ॥

അനന്തരം കറുകനീരിൽ ഉങ്ങിൻകുരു, കരപ്പ, ഇരട്ടിമധുരം, ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യ ചേർത്ത കാച്ചിയരിച്ച ധാരചെയ്ത വ്രണത്തെ ഉണക്കിക്കൊൾക.

രുദ്ധഗുദചികിത്സാ

(ദ്രൊണപത്രാദി അവണക്കെണ്ണ)

൪൦. ദ്രോണപത്രകരീരെന്ദ്രവല്ലീസ്വരസപാചിതം।
ശമ്യാകബീജകല്കേനതൈലമെരണ്ഡജംജയെൽ ॥

൪൧. ശിലാജതുരജൊയുക്തംപായൊരന്തർവ്വിലെപനാൽ ।
വിവൃതാംചലിമാധായഗദംരുദ്ധഗുദാഹ്വയം ॥

തുമ്പയില, ആണ്ടൽമുള, ഉഴിഞ്ഞ ഇവററിൻനീരിൽ കൊന്നക്കുരു, അരച്ചുകലക്കി അവണക്കെണ്ണചേർത്ത കാച്ചിയരി

ച്ച കന്മതം പൊടിച്ച അതിൽ ചാലിച്ച മലദ്വാരത്തിൻെറ അകത്ത ചുററുംപുരട്ടുക. എന്നാൽഅപാനവായുവിൻെറകൊപം ഹേതുവായിട്ട ചുരുങ്ങിയ വലിപ്പഴുതുകളെ വിടത്തിരുദ്ധഗുദമെന്ന പേരായ വ്യാധിയെ അത ശമിപ്പിക്കയും ചെയ്യും.

൪൨. അതിപ്രവൃദ്ധെതതൈ്രവതാപ്യമാഗധികാരജഃ
ശ്ലക്ഷ്ണീകൃതംവിവൎത്ത്യാന്തസ്സ്റാവയെദ്വലിതഃകഫം॥

അധികമായ വായുകോപം ഹേതുവായിട്ട മലദ്വാരത്തെഏററവും ചുരുക്കി മലത്തെ തടുത്തതായ രുദ്ധഗുദത്തിന്ന മേൽപറഞ്ഞ അവണക്കെണ്ണയിൽ മാക്കിരക്കല്ലും തിപ്പലിയും സമം ചേൎത്ത നല്ലവണ്ണം പൊടിച്ച തിരുമ്പിയാൽ വിരലിന്മേൽ കട്ടുംതറയ്ക്കാത്തവിധത്തിൽ ആക്കി ആയത ചാലിച്ച മലദ്വാരത്തിൻെറ അകത്ത ചുററും പുരട്ടി ചെറുവിരൽകൊണ്ടിളക്കി അകത്തെവലികളിൽനിന്ന കഫം കളയുക.

൪൩. പരിമന്ഥപ്യഥാശാന്ത്യൈസൎപ്പിഷാന്തൎബ്ബഹിസ്സൃതഃ।
പ്രദിഹ്യസ്വെദയെന്മന്ദമന്യൈശ്ചഃപ്രയതെതച॥

ചുററും വിരൽതട്ടുകനിമിത്തമായിട്ടുണ്ടായ വേദനയെ അകത്തും പുറത്തും നെയ്യ പുരട്ടി അല്പമായി വിയൎപ്പിച്ച ശമിപ്പിച്ചുകൊൾക. പിറെറന്നാളും ഒരംവണ്ണം ചെയ്ക.

൪൪. ക്രമേണാനെനതതൈ്രവതതസ്ഥൂലാമഥാംഗുലിം।
പ്രവേശ്യസാക്രിയാകാൎയ്യായാവൽപ്രകൃതിമൃച്ഛതി॥

പിന്നെ ഈവണ്ണംതന്നെ ചെറുവിരലിനെക്കാൾ അല്പം വണ്ണമേറിയ വിരൽകൊണ്ട മേൽപറഞ്ഞതിനെ ചെയ്ക ഇങ്ങിനെപഴുതു പാകമായി വരുന്നതുവരെ യത്നം ചെയ്ത ശമിപ്പിച്ചുകൊൾക.

അലസചികിത്സാ

൪൫. അലസംമസ്തുനാപിഷ്ടൈരാലിപ്യാമലകീഫലൈഃ।
കണ്ഡൂശൂന്യാംവിദീൎണ്ണാംചകൃത്വാസ്നേഹേനരൊപയേൽ॥

ചെററുപുണ്ണത്രെ അലസമാകുന്നത. അതിന്ന തയിർ വെള്ളത്തിൽ നെല്ലിക്ക അരച്ചുപുരട്ടുക. എന്നാൽ ചൊറിച്ചിൽമാറും പൊട്ടി ദന്നീര വാൎന്നുപോകയും ചെയ്യും. അതിൻെറശേഷം ഉണക്കത്തിന്ന നന്നായതൈലംപുരട്ടി ഉണക്കിക്കൊൾക.

തിലകാളകചികിത്സാ

൪൬. ഗോപികന്ദാനിദഗ്ദ്ധത്വചാതുല്യാനിതൈസ്സമൈഃ।
ഏലാദിഭിസ്സമാചൂൎണ്ണ്യക്ഷീരെപിഷ്ട്വാവിലെപയേൽ॥

൪൭. നവനീതെനസമ്മേള്യശരീരെതിലകാളകാൻ।
വിനാശയിതുകാമശ്ചൈദ്രൈപദ്യസ്സംവാഹയെദപി॥

എള്ളിന്മണിപ്രമാണമായി ദേഹത്തിങ്കൽ കാണുന്ന കറുത്ത നിറമത്രെ തിലകാളകമാകുന്നത. അതിന്ന ചികിത്സിക്കേണ്ടു മെന്ന താൽപര്യമുണ്ട എങ്കിൽ നന്നാറിക്കിഴങ്ങും നാല്പാമര ത്തിൻതൊലിയും സമഭാഗങ്ങളാക്കി അതുകളൊടുസമമായി ഏലാദിയും ചേൎത്ത പൊടിച്ച പാലിൽ അരച്ച വെണ്ണചേൎത്ത പുരട്ടി തിരുമ്പിക്ക.

൪൮. ശീലയെദഷ്ടവല്ക്കാഖ്യം തൈലഞ്ചാസ്യൌഹിതോവിധി।
മശേഷപി സമുൽകൃത്യചൎമ്മകീലാൻപ്രരൊപയേൽ॥

അഷ്ടവല്ക്കതൈലത്തെ ശീലിപ്പിക്കയും ചെയ്ക. എന്നാൽതി ലകാളകം ശമിക്കും തിലകാളകമെന്നപോലെ ഉണ്ടായി അല്പം പൊങ്ങിയാൽ അതിന്ന മശമെന്നും അധികമായി പൊങ്ങി യാൽ അതിന്ന ചൎമ്മകീലമെന്നും പേരാകുന്നു. അതുകളിൽ വെച്ച മശത്തിന്നും മേൽപറഞ്ഞ ചികിത്സകൾതന്നെ ചെ യ്ക. ചൎമ്മകീലത്തെ മുടിച്ചുകളഞ്ഞ വ്രണചികിത്സ ചെയ്ക മു റി ഉണക്കുക.

ജതുമണിക്കചെയ്യേണ്ടത

൪൯. ചൎമ്മകീലവദുത്സന്നൊലൊഹിതസ്സഹജോയദി।
സൊയംജതുമണിൎന്നാമസഹജത്വാദമുന്ത്യജെൽ॥

ചൎമ്മകീലത്തിന്റെ ഉയൎച്ചപോലെയുള്ള ഉയൎച്ചയോടും ചു വപ്പുനിറത്തോടുംകൂടി സഹജമായിട്ടുള്ളതായാൽ ആ രോഗ ത്തിന്ന ജതുമണിയെന്ന പേരാകുന്നു. സഹജമാകകൊണ്ടസാ ദ്ധ്യമാകയുമില്ല. അതിനെ ഉപേക്ഷിക്കുകയുംവേണം.

വ്യംഗചികിത്സം

൫൦. മഞ്ജിഷ്ഠാമംഭസാപിഷ്ട്വാമധുനായൊജ്യലെപനം।
കാരയെദ്വ്യംഗമുഛ്രെത്തുംസാഭിലാഷൈസ്സദാതുരൈഃ॥

ശോകക്രോധാദിനിമിത്തമായി കോപിച്ച വാതപിത്തങ്ങ ളാൽ മുഖത്തിങ്കലൊരെടത്തകനത്തൊടുകൂടാതെ ഉൽഭവിപ്പി ക്കപ്പെട്ട കറുത്തമണ്ഡലമത്രെ വ്യംഗമാകുന്നത അതിന്ന മ ഞ്ചെട്ടിപ്പൊടിപച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ച തേൻചേൎത്തപുരട്ടുക.

൫൧. വിജയാജീരകദ്വന്ദ്വതിലൈൎവ്വാക്ഷീരപെഷിതൈഃ।
ആരണ്യതുളസീമൂലൈരഥവാലെപയെത്തഥാ॥

കടുക്ക, ജീരകം, കരിഞ്ചീരകം, എള്ള ഇവയെ കാട്ടുതുളസി വേരുതന്നയൊ പാലിൽ അരച്ചുതേക്കുകയുമാം.

൭൬. ഹരിതാലവചാകുഷ്ഠ പകപന്ന്യഗ്രൊധപത്രകൈഃ ।
സസുവർണ്ണൈജ്ജലെപിഷ്ടൈർല്ലെപനംകാരയെതവാ ॥
അരിതാരം, വയമ്പ, കൊട്ടം, പഴുത്തപേരാലില, പൊന്നിൻപൊടി ഇവ പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുപുരട്ടുകയുമാം

൭൭. പകപന്ന്യഗ്രൊധപത്രൊഗ്രാ രജനീകുഷ്ഠ ചന്ദനൈഃ ।
സരൊചനൈഃപയഃപിഷ്ടൈരഥവാകാരയെത്തൽ ॥
പഴുത്തപേരാലില, വയമ്പ, മരമഞ്ഞൾ, കൊട്ടം, ചന്ദനം, ഗോരോചനം ഇവ പാലിൽ അരച്ചു പുരട്ടുകയുമാം.

൭൮. മഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠലൊദ്ധ്രതപഗപടാംകുരമസൂരകൈഃ ।
പ്രിയംഗുചന്ദനസപർണ്ണസഹിതൈർവ്വാതഥാവിധൈഃ ॥
മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, കൊട്ടം, പാച്ചോറ്റിത്തൊലി, പേരാൽമൊട്ട, വലിയപയറ, ഞാഴൽപൂവ്വ, ചന്ദനം, പൊന്നിൻപൊടി ഇവ പാലിൽ അരച്ചു പുരട്ടുകയുമാം.

൭൯. നവനീതഗുളക്ഷൌദ്രസംയുക്താകൊലജംരജഃ ।
വ്യംഗംഹരത്യജാക്ഷീരപിഷ്ടാവാവരണത്വചഃ ॥
ലന്തക്കുരു പൊടിച്ച വെണ്ണയും ശക്കരയും തേനും ചേൎത്ത പുരട്ടുക. നീർമാതളത്തിൻതൊലി ആട്ടിൻപാലിൽ അരച്ചുപുരട്ടുക. ഇവ ചെയ്താൽ ശമനമുണ്ടാകയും ചെയ്യും.

(കുംകുമാദിതൈലം)

൮൦. കുംകുമാഗരുയഷ്ട്യാഹ്വപലാക്ഷൊശീരഹിമദപയൈഃ ।
പടലൊഹിതപാദാബ്ജകെസരൊൽപലപത്മകൈഃ ॥
൮൧. മഞ്ജിഷ്ഠയാചതുല്യാംശൈഃപലാനിദപാദശാംഭസാം ।
ദ്രോണെനിക്ഷിപ്യപാദസ്ഥെപാകെനാത്രാവകല്കിതൈഃ
൮൨. കാഷികൈർയ്യഷ്ടിമജ്ഞിഷ്ഠാലാക്ഷാപത്തംഗകുംകുമൈഃ ।
ദപിഗുണാജാപയൊയുക്തംതൈലസ്യകുഡുംബംപചേൽ ॥
൮൩. തദഭ്യംഗാദപലിവ്യംഗനീലികാമുഖദൂഷികാഃ ।
തിലകാംശ്ചനിഹന്ത്യാശുദൂഷികാഞ്ചനിയച്ഛതി ॥
൮൪. സപ്തരാത്രപ്രയൊഗേണമുഖൊപചയകാന്തികൃൽ ॥
നാവനംനാവനാർഹസ്യകുർയ്യാദപാതത്രചാമുനാ ॥
കുംകുമം, അകില, ഇരട്ടിമധുരം, കോലരക്ക, രാമച്ചം, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, പേരാലിന്റെ ചുവന്നവേര, താമരയല്ലി, ചെങ്ങഴിനീർക്കിഴങ്ങ, പതിമുഖം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി ഇവ ഓരോപ

ലമെടുത്ത പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ച നാലിടങ്ങഴിയാക്കി ഇരട്ടിമധുരം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, കോലരക്ക, ചപ്പങ്ങത്തിൻകാതല, കുംകുമം ഇവ മുമ്മൂന്നുകഴഞ്ച അരച്ച കലക്കി നാഴി എണ്ണയും ഇരുനാഴി ആട്ടിൻപാലും ചേൎത്ത കാച്ചി അരിച്ച പുരട്ടുക. വലി, വ്യംഗം, നീലികാ, മുഖദൂഷികാ, തിലകാളകം, ദൂഷികാ ഇവ ശമിക്കും. ഏഴദിവസം പ്രയോഗിച്ചാൽ മുഖത്തിന്ന പുഷ്ടിയേയും കാന്തിയേയുമുണ്ടാക്കും, നസ്യത്തിന്ന വിരോധമില്ലാത്തവൎക്ക ഈ തൈലംകൊണ്ട നസ്യം ചെയ്കയുമാം. മേൽപറഞ്ഞ വ്യാധികളിൽ വലി എന്നത മാംസക്ഷയം നിമിത്തമായി ഉണ്ടാകുന്ന തോലിൻെറ ചുളിച്ചിലാകുന്നു. നീലികാ എന്നത മുഖത്തെ ഒഴിച്ച വേറെ ഒരംഗത്തിങ്കൽ വ്യംഗംപോലെ ഉണ്ടാകുന്ന കറപ്പാകുന്നു. മുഖത്തിങ്കലായാൽ അതിന്നെത്തന്നെ വ്യംഗമെന്ന പറയുമെന്നല്ലാതെ വ്യംഗനീലികൾക്ക പരസ്പരവിശേഷമില്ലെന്നത്രെ പൂൎവ്വന്മാരുടെ സിദ്ധാന്തം. മുഖദൂഷികയെ മുമ്പെതന്നെ വിവരിച്ചിരിക്കുന്നു തിലകമെന്നും തിലകാളകമെന്നും ഒന്നിൻെറ പേരാകുന്നു. തിലകാളകമിന്നതെന്ന മുമ്പെപറഞ്ഞിട്ടുണ്ട. ദൂഷിക എന്നത കണ്ണിലെ പീളയാകുന്നു. മുഖത്തിങ്കൽ എല്ലാടവും പുരട്ടിയാൽ തൻെറവീൎയ്യം കണ്ണിൻെറ അവയവങ്ങളിലും ചെല്ലുന്നതാകയാൽ ദൂഷികയെ ശമിപ്പിക്കുമെന്ന താൽപൎയ്യം ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയുംവേണം. കണ്ണിൽ എഴുതേണമെന്നുതന്നെ അഭിപ്രായമില്ല. എഴുതിയാലും ദോഷവുമില്ല.

(പത്മകേസരാദി ഗുളിക)

൩൭. പത്മകെസരഗാംഗെയരോചനാഗരുകുംകുമൈഃ ।
രജനീദ്വയയഷ്ട്യാഹ്വശാരിബോശീരചന്ദനൈഃ॥

൩൮. മഞ്ജിഷ്ഠാവശിനീശൊണവടമൂലകപത്മകൈഃ ।
ഹരിതാലാശ്വഗന്ധാഭ്യാംശാബരെണചനിൎമ്മിതാഃ ॥

൩൯. പിഷ്ടൈഃപ്ലക്ഷോദുംബരാത്ഥനപനസസ്യവടസ്യവാ ।
രസേനയദ്വാവല്ലവ്യാഃകഷായെണാക്ഷസമ്മിതാഃ॥

൪൦. ക്ഷീരെണപിഷ്ടാലെപെനഗുളികാവ്യംഗനീലികെ ।
ശമയെയുൎമ്മുഖംകിഞ്ചകുൎയ്യുശ്ചകനകപ്രഭം ॥

താമരയല്ലി, സ്വൎണ്ണം, ഗോരോചനം, അകില, കുംകുമം, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, ഇരട്ടിമധുരം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, രാമച്ചം, ചന്ദനം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, മുക്കുററി, പേരാലി

ൻെറ ചുവന്നവേര, പതിമുകം, അരിതാരം, അമുക്കുരം, പാച്ചൊററിത്തൊലി, ഇവപഴുത്തപ്ലാവിലനീരിലൊ, പഴുത്തപെരാലിലനീരിലൊ നന്നാറിക്കിഴങ്ങിൻ കഷായത്തിലൊ അരച്ച താന്നിക്കപ്രമാണംഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി ഓരോ ഗുളികപാലിൽ അരച്ചുപുരട്ടുക. വ്യംഗവുംനീലികയും ശമിക്കും മുഖത്ത പുരട്ടിയാൽ മുഖം സ്വർണ്ണവർണ്ണമാകയുംചെയ്യും.

പ്രസുപ്തിചികിത്സാ

൩൫. പ്രസുപ്തൌവിലയംകുൎയ്യാച് ശ്രുഷ്ണസ്യശ്ലേഷ്മണസ്ത്വചി।
പിഷ്ട്വാസൎഷപതൈലെനഗന്ധകംപരിലെപയൻ॥

വായുപ്രേരണ ഹെതുവായിട്ട കഫം ത്വക്കിനെ പ്രാപിച്ച അവിടെനിന്ന ശോഷിച്ച ത്വക്കിന്ന വെളുത്ത നിറത്തെ ആപാദിച്ച അതിൻെറ ചൈതന്യത്തെനശിപ്പിച്ചഅല്പമായചൊറിച്ചിലൊട്ടകൂടിയതായിരിക്കും. ചൊറിഞ്ഞ പിളൎന്നാൽ നീരൊലിക്കയുമില്ല. അതിനെ പ്രസുപ്തിയെന്ന പറയുന്നു. മേൽ പറഞ്ഞ രോഗമുണ്ടായാൽ ശ്രുഷ്ണമായ കഫത്തെ ഉരുക്കുവാനായി മുമ്പെ കടുകെണ്ണയിൽ ഗന്ധകം അരച്ച പുരട്ടുക.

൩൬.ദഹെദ്വാവഹ്നിനായദ്വാപിഷ്ട്വാ പൎഫണപല്ലവാൻ।
ഖൎജ്ജൂരികാഫലരസൈൎതൈവ്വിലെപനമാചരെൽ॥

തിയ്യുകൊണ്ടു പൊള്ളിക്കുകയുമാം. അല്ലായെങ്കിൽ ഈന്തിൻെറ ഇളയകായ ഞെക്കി അതിൻെറ നീരെടുത്ത അതിൽപാവിട്ടയുടെ തളിര അരച്ചുപുരട്ടുക.

൩൭. പൂതികപല്ലവാൻപിഷ്ട്വാതെനവാമസ്തുനാപിവാ।
ആജ്യമാക്ഷികമിശ്രൈസ്സൈൎരഥവാലെപമാചരെൽ॥

ആവൽതളിരമേൽപറഞ്ഞ നീരിലൊ തയിർവെള്ളത്തിലൊ അരച്ച നെയ്യും തെനും ചേൎത്ത പുരട്ടുകയുമാം

൩൮ നവനീതമധുസ്നുഹ്യാഃപ്രയോഗശ്ചപ്രശസ്യതെ।
ഖാദിരെണകഷായെണപിപ്പല്യാമധുനാപിവാ॥

കരിങ്ങാലിക്കാതല കഷായം വച്ച അതിൽ നവനീതമധുസ്നുഹിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. അല്ലായെങ്കിൽ തിപ്പലിലും തേനും ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. എന്നാൽ പ്രസുപ്തി ശമിക്കും.

ഉൽകോഠചികിത്സാ

൩൯. കഫപിത്തഹരാലെപാഃകഷായാഅപിതാദൃശാഃ।സ്നേഹാശ്ചസൎവ്വെശസ്യന്തെ ഉൽകൊഠെതാൻപ്രകല്പയെൽ॥

ഛൎദ്ദിപ്പിപ്പാൻ വിധിച്ചപ്രകാരമല്ലാതെ ഛൎദ്ദിപ്പിക്കനിമിത്തമായി കോപിച്ചിരിക്കുന്ന പിത്തം മുതലായ ഹേതുക്കളാൽ ദേഹത്തിങ്കൽ കഠിനമായ ചൊറിച്ചിലോടും ചുവപ്പോടും അനേക സംഖ്യയോടുംകൂടി ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്ന മണ്ഡലമത്രെ ഉൾക്കൊഠമാകുന്നത അതിന്ന കഫപിത്തഹരങ്ങളായ ലേപനങ്ങളും കഷായങ്ങളും തൈലങ്ങളും പറവുന്നവയാകുന്നു അതുകളെ വൈദ്യൻ സ്വബുദ്ധികൊണ്ട കല്പിച്ചുകൊൾക.

കൊഠചികിത്സാ

൧൦. കൊഠെസൎവ്വംചകുഷ്ഠോക്തംയോജയെജ്ജയസാധനം।
ലെപംകഷായംസ്നേഹംവാതഥാന്യദപിചൌഷധം॥

ഉൽകൊഠംതന്നെ സ്ഥിരമായിനിന്നാൽ അതിനെ കൊഠമെന്ന പറയുന്നു. അതിന്ന കുഷ്ഠചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞ ലേപനവും കഷായവും തൈലവും അതുപോലെ വേറെയുള്ള ഔഷധങ്ങളും പറവുന്നതാകുന്നു.

പാദാവദരണ ചികിത്സാ

(വടാംകുരാദിഘൃതം)

൧൧. വടാംകുരപടശ്രേഷ്ഠാചൂതനിൎയ്യാസസികഥകൈഃ।
അരുഷ്കരനിശാഭ്യാഞ്ചസമാനാക്ക്സ്നുഹീപയഃ॥

൧൨. പാചിതംമഹിഷീസൎപ്പിഃപാദലെപാന്നിയച്ഛതി।
പാദാവദരണംസാധുസെവെവഖലതാംക്ഷണാൽ॥

പേരാൽമൊട്ട, ഇന്തുപ്പ, ത്രിഫല, മാവിൻപശ, ചേരിൻകുരു, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, ഇവ പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി എരുക്കിൻപാലും കള്ളിപ്പാലും സമമായി ചേൎത്ത എരുമനെയ്യ കാച്ചി വെളുത്തമെഴ പാത്രപാകമായി ചേൎത്തരിച്ച പുരട്ടുക കാൽവിള്ളുന്നത ശമിക്കും.

(കാൎപ്പാസപത്രാദിഘൃതം)

൧൩. കാൎപ്പാസപത്രംനിഷ്പീഡ്യഹൃതഃാതസ്യരസാഢകം।
പ്രസ്ഥഞ്ചകദളീപക്വാദക്വാൽകുഡുബസമ്മിതം॥

൧൪. ക്ഷീരംതദൎദ്ധംസ്നുഹ്യാശ്ചസൎവ്വമെകത്രയൊജയെൽ।
തത്രകല്ക്കീകൃതൈസ്സജ്ജരജനീകുഷ്ഠദാരുഭിഃ॥

൧൫. ലാക്ഷാഗോധൂമമഞ്ജിഷ്ഠാനക്തമാലൈശ്ചകാഷികൈഃ।
മഹിഷീസൎപ്പിഷഃപ്രസ്ഥംപചെത്തൽപരിലെപനാൽ॥

൧൬. സന്ധത്തെസൎവ്വരാത്രെണശതധാവാസഹസ്രധാ।
ഭിന്നാഅപിസമായൊജ്യപദപാണ്ഡുതലത്വചഃ॥

പരുത്തിയിലനീര ഇടങ്ങഴി ൨ കദളിപ്പഴത്തിൻനീര ഇടങ്ങഴി ൧ എരുക്കിൻപാല നാഴി ൧ കള്ളിപ്പാലനാഴി ॥ ഇവ ഒക്കെയും ഒരുപാത്രത്തിലാക്കി ചെഞ്ചല്യം വരട്ടുമഞ്ഞൾ കൊട്ടം ദെവതാരം കൊലരക്ക കൊതമ്പ മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി ഉങ്ങിൻകുരു ഇവ മുമ്മൂന്നുകഴഞ്ചെ അരച്ചുകലക്കി നാനാഴി എരുമനെയ്യ ചെൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച അതപുരട്ടുക എഴദിവസം പുരട്ടിയാൽ നൂറായിട്ടൊ ആയിരമായിട്ടൊ കാലിന്റെ തൊലി വിണ്ടാലും ആ തൊലികൾ വെണ്ടുംവണ്ണം തമ്മിൽ യൊജിച്ച ഒന്നായി ചെരുകയും ചെയ്യും

മുള്ളുകുത്തിയാൽചെയ്യെണ്ടത

൧- പാദയൊരവഗാഢെതുകണ്ടകെപൂരയെൽക്ഷതം।
രവിദുഗ്ദ്ധെനനിൎഘാതികണ്ടകൊന്തൎഗ്ഗതൊപിവാ॥

കാലിന്മെൽ മുള്ളുതറച്ചാൽ ആ കൊഴയിൽ എരുക്കിൻപാല നിറെക്കുക മുള്ളുതാനെ പുറത്തുപൊകും-

൨- നിസ്സാവയംപിഷ്ട്വയാലെപശ്ശകന്നപ്രാക്ഷതെകൃതഃ।
അവഗാഢംബഹിഃക്ഷിപ്രംകണ്ടകംസമുദ്ധരെൽ॥

മുയൽചെവി വെള്ളംകൂടാതെ അരച്ച മുൾക്കൊഴയിൽ പുരട്ടുക മുള്ളുതാനെ പറിഞ്ഞുപൊകും.

൩- സംപിഷ്യലവലീമൂലംനവനീതവിമിശ്രിതം।
ലെപനാൽഗമയെദന്തഃപ്രവിഷ്ടാകണ്ടകംബഹിഃ॥

വെള്ളിലവെര നല്ലവണ്ണം അരച്ച വെണ്ണനെയ്യ ചെൎത്തമുൾക്കൊഴയിൽ പുരട്ടുക മുള്ളുതാനെ പറിഞ്ഞുപൊകും

൪- വിദളാദ്ധ്യായവന്താകംപയഃപിഷ്ടഞ്ചലെപനാൽ।
കണ്ടകംബഹിരുത്സാൎയ്യതദ്വിഷഞ്ചനിയച്ഛതി॥

കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിന്മെലൊ കരിങ്കൊട്ടകത്തിന്മെലൊ ഉണ്ടായ ഇത്തിക്കണ്ണി പച്ചവെള്ളത്തിലരച്ച മുൾക്കൊഴയിൽ പുരട്ടുക മുള്ളുതാനെ പറിഞ്ഞുപൊകും മുൾവിഷവും ശമിക്കും.

൫- പീതപുഷ്പൂണമൂലഞ്ചക്ഷീരപിഷ്ടംവിലെപനാൽ।
കണ്ടകംബഹിരുത്സാൎയ്യതദ്വിഷംശമയെൽക്ഷണാൽ॥

മഞ്ഞതപ്പാവിട്ടയുടെവെര പാലിൽ അരച്ച മുൾക്കൊഴയിൽ പുരട്ടുക മുള്ളുതാനെ പറിഞ്ഞുപൊകും മുൾവിഷവും ശമിക്കും.

൬- പാദെകഷാഞ്ചിദാവിദ്ധെകണ്ടകെനാതിദുസ്സഹാം।
വെദനാംജനയെച്ശൂഹംദാരുണഞ്ചാപിതദ്വ്രണഃ॥

വൃ൯ – തത്രഗോപാത്ഥജാമൂസ്ഥാകാരസ്സുരബലാംഭസാ।
സക്ഷീരേണപരീഷേകഃ കുൎയ്യാച്ച ദാഹനോദനം॥
വൃ൰ – രജാസംശമനഞ്ചാത്രപയഃപിഷ്ടൈൎവ്വലാതിലൈഃ।
നവനീതേനസംയുക്തൈൎല്ലേപനഞ്ചമുഹുൎമ്മുഹുഃ॥

ചിലക്കുമുള്ളകുത്തിയാൽ അതുകൊണ്ടുണ്ടായവ്രണം സഹിച്ചുകൂടാത്തതായ വേദനയെയും അധികമായ നീരിനെയും ഉണ്ടാക്കും അതിന്ന നന്നാറികിഴങ്ങ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കാഞ്ഞിരത്തിന്റെവേര കുറുന്തോട്ടിവേര ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച അതിൽ പാലും പിഴിഞ്ഞ ധാരയിടുകയും കുറുന്തോട്ടിവേര എള്ള ഇവ പാലിൽ അരച്ച വെണ്ണചേൎത്ത പുരട്ടുകയും ചെയ്ക.

വൃ൧൧ – സംസ്രാപ്യപക്വാൽപൂയന്തുതൽക്ഷതാൽപരിശോധ്യ
തു കുൎവ്വീതരോപണംതൈലൈസ്തൈൎവ്വ്രണോക്തൈരോപ
ണൗഷധൈഃ॥

പഴുത്താൽചലംവാൎത്ത ശുദ്ധിവരുത്തിവ്രണചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞ ഔഷധങ്ങളെക്കൊണ്ട ഉണക്കുക

പാദദാഹ ചികിത്സാ

വൃ൧ – ശതാവരീരസോൽഭൂതഫേനേനപരിലേപനാൽ।
പാദയോശ്ശമയേദാശുദാഹംസോശീരരേണനാ॥

ശതാവരിക്കിഴങ്ങ ഇടിച്ച പിഴിഞ്ഞ നീരെടുത്തവെച്ച കുറെനേരം കഴിഞ്ഞാൽ അതിലുണ്ടാകുന്ന നുരവരണ്ടി എടുത്ത രാമച്ചത്തിൻപൊടി അതിൽചേൎത്തപുരട്ടുക കാലിന്റെഅടി ചുട്ടുനീറുന്നത ശമിക്കും

വൃ൨ – അതിശീതാംബുനാപിഷ്ടൈൎമ്മസൂരവിദളൈഃകൃതഃ।
ലേപോംഘ്രിതലയോൎദ്ദാഹംസദ്യഏവനിയച്ഛതി॥

വലിയ പയററിൻപരിപ്പ ഏററവുംതണുത്ത പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ച കാലിന്റെഉള്ളനടിയിൽ പുരട്ടുക ചുട്ടുനീറൽ ഉടനെ ശമിക്കും

വൃ൩ – ക്ഷീരിവൃക്ഷകഷായസ്യദ്രോണേനപ്രസ്ഥസമ്മിതം।
ക്ഷീരംപക്വാത്തതശ്ശിഷ്ടാന്നവനീതംസമുദ്ധൃതം।
വൃ൪ – ലേപനേനനയേച്ഛാന്തിമപിദാരുണതാംഗതം।
പാദയോൎദ്ദാഹമാശേപധാരാസാരജവാനലം॥

നാല്പാമരത്തിൻതൊലികൊണ്ട ക്രമപ്രകാരംവെച്ച കുറുക്കി പതിനാറിടങ്ങഴി കഷായമുണ്ടാക്കി അതിൽ ഇടങ്ങഴി പാൽ ചേൎത്ത കുറുക്കി പാലുമാത്രം ശേഷിക്കുമ്പോൾ വാങ്ങി ഉറചേൎക്ക

൩൩ കലക്കി എടുത്തവെണ്ണ പുരട്ടുക ചുട്ടുനീറൽ ഉടനെ ശമിക്കും

(ലാമജ്ജകാദി ഘൃതം)

൮൯- ലാമജ്ജകഹിമാംഭോജകമുദൊൽപലമൂലകൈഃ।
ശാരിബാഭീരുഭൂതാലമധൂകൈശ്ചശൃതെജലെ॥
൯൦- ത്രുണപഞ്ചകമഞ്ജിഷ്ഠാശൈലെയകതകാംബുഭിഃ।
കല്കിതൈഃപയസാപക്വംസർപ്പിശ്ചപാദദാഹജിൽ॥

രാമച്ചം ചന്ദനം താമരക്കിഴങ്ങ ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ ചെങ്ങഴിനീർക്കിഴങ്ങ നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ശതാവരിക്കിഴങ്ങ നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ ഇരട്ടിമധുരം ഇവ കൊണ്ടുകഷായംവെച്ച ദർഭവെര ആറവദർഭവെര കരിമ്പിൻവെര വരിനെല്ലിൻവെര മഞ്ചെട്ടി ഒല്പൂടി കന്മതം തെററാമ്പരല മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇവ അരച്ച കലക്കി പാല സമമായിചെൎത്ത നെയ്യകാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടുക പാദദാഹം ശമിക്കും

പാർഷ്ണിശൂലചികിത്സാ

൯൧- അശ്മഭിന്നംസമാലിംപെൽപാർഷ്ണിംതദ്വ ശ്രൂലശാന്തയെ।
സക്ഷൌദ്രൈഃകാഞ്ജികൈപിഷ്ട്വാസിദ്ധിർവ്വാഘൃതാന്വിതൈഃ॥

ചൂടപിടിച്ച കല്ലിന്മെൽ ചവിട്ടിച്ച മടമ്പുവിയത്താൽ കാടിയിൽ കടുകൊ ശതകുപ്പയൊ അരച്ച നെയ്യചെൎത്ത പുരട്ടുക മടമ്പുകുത്തുന്നത ശമിക്കും

കന്ദളികാ ചികിത്സാ

൯൨- തുത്ഥദാശംഖപാഷാണംഹിംഗുളഞ്ചമനശ്ശിലാം।
സ്ഫാക്ഷാരംച സർജ്ജഞ്ചതുല്യാംശംതുല്യഗന്ധകം॥
൯൩- തെഷാംഷോഡശഭാഗെനതുല്യനശിവതെരസാ।
ധാമപത്രരസെപിഷ്ട്വാതെല്ലിപ്താദിവസത്രയൽ॥
ഉൽസ്ഥംകന്ദളികായായാൽകന്ദവൽപതനംഭവെൽ।

കാലിന്മെൽ മുളയുണ്ടായാൽ തുത്ഥ തുരിശ ശംഖപാഷാണം ചായില്യം മനയോല പടിക്കാരം ചെഞ്ചല്യം ഇവ സമം ഇക്കൂട്ടിയെടത്തൊളം നെല്ലിക്കാഗന്ധകം മെൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകളുടെ പതിനാറിൽ ഒരുഭാഗത്തൊളം രസം ഇങ്ങിനെ ചെൎത്ത ഉമ്മത്തിലനീരിൽ അരച്ചുപുരട്ടുക മൂന്നുദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ മുള കിഴങ്ങുപൊലെ പറിഞ്ഞുപൊകും

പാദശബ്ദചികിത്സാ

൯൪- കെദാരസിന്നത്തസ്യഗോമയസ്യവിലെപനം।
വ്രജതഃപാദയൊശ്ശബ്ദംത്രിദിനെനനിയച്ഛതി॥

വിളവഭൂമികളുടെ സന്ധിയിൽ വീണ ചാണകമെടുത്ത കാലിന്മെൽ പുരട്ടുക നടക്കുന്നസമയം കാലിന്റെ സന്ധിയിൽ നിന്ന പുറപ്പെടുന്ന ശബ്ദം ശമിക്കും

മെഹസ്ഫുടന ചികിത്സാ

(അഗസ്ത്യപത്രാദി ഘൃതം)

൯൫- അഗസ്ത്യപത്രംനിഷ്പീഡ്യപ്രസ്ഥമാത്രരസെഘൃതെ।
തൽപുഷ്പകല്കംസംയൊജ്യമാഹിഷ്യാഃപയസാസമം॥
൯൬- നവനീതംപചെൽപ്രസ്ഥംതദാലെപാന്നിയച്ഛതി।
മെഹസ്യസ്ഫുടനംസപ്തരാത്രെണൈവനസംശയഃ॥

അഗസ്തിമരത്തിന്റെ ഇല ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞെടുത്തനീര ഇടങ്ങഴി ൧ അതിൽ അഗസ്തിമരത്തിന്റെപൂവ്വ അരച്ച കലക്കി പതിനാറുപലം എരുമവെണ്ണയും നാനാഴി എരുമപ്പാലുംകൂട്ടി കാച്ചിയരിച്ച മെൽപുരട്ടുക തൊലിവിള്ളുന്നത ശമിക്കും

മെഹശോഫ ചികിത്സാ

൯൭- നിഷ്പാഥെനഹരീതക്യാഃപിഷ്ടയാതാമെവസൎവ്വതഃ।
കുൎയ്യാദാലെപനംതെനമെഹശൊഫഃപ്രശാമ്യതി॥

കടുക്കക്കഷായത്തിൽ കടുക്ക അരച്ച മെൽതെക്കുക വീയൎപ്പുശമിക്കും

൯൮- അഥവാശാരിബാകന്ദംതസ്യാഃകാഥെനചന്ദനം।
നവനീതെനവാശീതതൊയെനാക്ഷാംബുനാഥവാ॥

നന്നാറിക്കിഴങ്ങ അതുകൊണ്ടുവെച്ച കഷായത്തിൽ തന്നെ അരച്ചുതെക്കയുമാം അല്ലായെങ്കിൽ ചന്ദനം പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ച വെണ്ണചെൎത്ത തെക്ക താന്നിക്കക്കഷായത്തിൽ അരച്ചിട്ടുമാം

൯൯- സൎവ്വെഷ്വെതെഷുശൊഫെഷുകുൎയ്യാദാപ്തനംതതഃ।
സ്നാനഞ്ചബദരീവല്കപാചിതെനാഥിമാംഭസാ॥

മുൻപറഞ്ഞ ലെപനങ്ങൾ ചെയ്യാൻ മരുന്ന ഉണങ്ങി തുടങ്ങുമ്പോൾ തിരുമ്പിക്കളകയും ലന്തത്തൊലിയിട്ട വെള്ളംതിളപ്പിച്ച ആറിയാൽ അതുകൊണ്ട കുളിപ്പിക്കുകയും വെണം

ദേഹദുൎഗ്ഗന്ധചികിത്സാ

൭൦൦- മഹിഷീശകൃദാലോഡ്യഗോമൂത്രേണ തേന ലേപനം।
കൃത്വാ ഗന്ധോദകസ്നാതോ ദുൎഗ്ഗന്ധേന വിമുച്യതേ॥

എരുമച്ചാണം ഗോമൂത്രത്തിൽ കലക്കി മേൽ തേച്ചു കുറെനേരം കഴിഞ്ഞാൽ ഇരുവേലി രാമച്ചം കൊട്ടം ചന്ദനം ഇരട്ടിമധുരം ഇവ കൊണ്ടുവെച്ച കഷായം കൊണ്ടു കുളിപ്പിക്ക ദേഹത്തിങ്കലുള്ള ദുൎഗ്ഗന്ധം ശമിക്കും

൭൦൧- യവചന്ദനപത്രൈശ്ച്വാനകൎണ്ണമാലരസാപ്ലുതൈഃ।
പ്രലിംപേൽ സൎവ്വതോ ദേഹം ദുൎഗ്ഗന്ധസ്യോപശാന്തയേ॥

യവം ചന്ദനം പച്ചില ഇവ ഉഞ്ഞിൻതളിരിന്റെ നീരിൽ അരച്ചു തേക്കുക ദേഹത്തിന്റെ ദുൎഗ്ഗന്ധം ശമിക്കും

ഇതി വാഗ്ദാസോപനാമക രാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിത പാരശവചന്ദ്രകൃതാവാരോഗ്യകല്പദ്രുമേ ബാലചികിത്സായാം ചതുൎവ്വിംശസ്തബകോ നാമ ചതുൎവ്വിംശോദ്ധ്യായഃ

അഥാരോഗ്യകല്പദ്രുമേ ബാലചികിത്സായാം

പഞ്ചവിംശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

ലിംഗരോഗപ്രകരണം

ഉപദംശ ചികിത്സാ

൧- ലിംഗവ്യാധിചികിത്സാത്ര കഥ്യതേ നാതിവിസ്തരം।
തത്രോപദംശേനാപ്യുഗ്രകൎമ്മമോക്ഷഃ പ്രശസ്യതേ॥

ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ ലിംഗവ്യാധി ചികിത്സയെ സംക്ഷേപേണ പറയുന്നു ലിംഗവ്യാധികൾ ഉപദംശം മുതൽ ഇരുപത്തുമൂന്നാകുന്നു അതുകളിൽ വെച്ചു ഉപദംശമെന്നതു ലിംഗത്തിങ്കൽ ഉണ്ടാകുന്ന നീരാകുന്നു അതു വാതജമായാൽ കറുപ്പും ചുവപ്പും തമ്മിൽ കൂടിയാലുണ്ടാകുന്ന നിറത്തോടു കൂടിയ നീരും പലവിധത്തിലുള്ള വേദനയും സ്തംഭനവും തോലി അവിടവിടെ പൊട്ടുകയുമുണ്ടായിരിക്കും പിത്തജമായാൽ നീര പഴുത്ത അത്തിക്കായയുടെ നിറമായിരിക്കും പനിയുമുണ്ടാകും കഫജമാ

യാൽ നീര കഠിനമായിരിക്കും അല്പം വെളുപ്പുമുണ്ടാകും തണു ത്തിരിക്കയും ചെയ്യും ചൊറിച്ചിലുമുണ്ടാകും രക്തദൊഷത്താൽ ഉൽഭവിപ്പ കറുപ്പുള്ളതായാൽ നീരകരുത്തിരിക്കും പുളകങ്ങളുമുണ്ടാകും രക്തസ്രാവം പനി ഇവയുമുണ്ടാകും എല്ലാ ദൊഷങ്ങളുംകൂടി സംഭവിപ്പിച്ചതായാൽ മെൽപറഞ്ഞ ലക്ഷണങ്ങൾ സംഭവത്തിനുതക്കവണ്ണം സമ്മിശ്രങ്ങളായി കാണുകയും ചെയ്യും വൃഷണവും വീങ്ങും ഇങ്ങിനെ ഉപദംശം അഞ്ചു വിധമായാച്ചും നൂതനാവസ്ഥയിൽ ചൊരകളയുന്നത എല്ലാററിന്നും നല്ലതാകുന്നു

൨- പിഷ്ടൈസ്തിലൈൎഘൃതക്ഷൗദ്രമിളിതൈഃ പരിലെപനം।
സെകസ്തിലകവല്കസ്യ നിഷ്കാഥെന ച ശസ്യതെ।

എള്ള അരച്ച നെയ്യും തെനുംകൂട്ടി പുരട്ടുക മയിലെള്ളിൻ തൊലികൊണ്ടു കഷായംവെച്ച ധാരയിടുക ഇവ ചെയ്താൽ ശമിക്കും

൩- പക്വം സംസ്രാവ്യ ജംബ്വാമ്രനീപക്ഷീരിദ്രുപല്ലവൈഃ।
ബദരീസല്ലകീബില്വതിമിശ്രൈശ്ചാഗാരായുതൈഃ॥

൪- സാധിതെന കഷായെണ സിഞ്ചെന്മൃൽപാത്രദഗ്ധയാ।
ശ്രെഷ്ഠയാ നവാജ്യയാലിപ്യ വ്രണമാശു പ്രരൊപയെൽ॥

പഴുത്തുപൊയാൽ ചലം ചാത്തതിന്റെശെഷം ഞാവൽതൊലി മാവിൻതൊലി കടമ്പിൻതൊലി നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ലന്തത്തൊലി ഒരംറൻപനത്തൊലി കുവളത്തിൻതൊലി തൊട്ടുകാരത്തൊലി ത്രിഫല ഇവകൊണ്ടു വെച്ച കഷായംകൊണ്ടു ധാരചെയ്കയും ധാരകഴിഞ്ഞതിന്റെ ശെഷം ത്രിഫല മണ്പാത്രത്തിലിട്ടു ഭസ്മമാക്കി നെയ്യ ചെൎത്തു പുരട്ടി ഉടനെ വ്രണത്തെ ഉണക്കുകയും ചെയ്ക

൫- ഭൂയഃ പാകായ യത്നസ്യാൽ പ്രയതെത തഥാനിശം।
അവഗാഢെന പാകെന പ്രായെണ നശ്യതി മെഹനം॥

അല്പമായി പഴുത്തുപൊയാലും പിന്നെ പഴുക്കാതെ കഴിവാൻ എല്ലാസമയവും വൈദ്യൻ പ്രയത്നം ചെയ്ക ലിംഗരൊഗങ്ങളിൽ അത്യാവശ്യമാകുന്നു ഉള്ളിലെക്ക പഴുപ്പുകടന്നാൽ ലിംഗം നശിച്ചു മൃത്യുവും വരാം

ലിംഗാൎശശ്ചികിത്സാ

൧- ഛിത്വാ ലിംഗഗതാന്യൎശാംസ്യുപദംശൊദിതൈഃ ക്രമൈഃ।
നയെൽ പ്രശമനം വൈദ്യൊ ദഗ്ധ്വാ വാ ദഹനൌഷധൈഃ॥

ലിംഗത്തിന്മെൽ നീക്കിയാൽ നീങ്ങുന്നതായ തൊലിയുടെ പുറത്തൊ തൊലിനീക്കിയാലല്ലാതെ കാണാത്തവിധത്തിൽ അതിന്റെ അകത്തൊ കഠിനമായ ചൊറിച്ചിലൊടുകൂടി ഉണ്ടാകുന്ന മാംസകീലങ്ങളെ ഗുഹ്യാർശസ്സ എന്ന പറയുന്നു ഈ രോഗം യോനിദ്വാരത്തിന്ന പുറമെയൊ യോനിയുടെ അകത്തുതന്നെയൊ സ്ത്രീകൾക്കുമുണ്ടാകാം മെൽപറഞ്ഞ മാംസകീലങ്ങളെ മുറിച്ചിട്ടൊ മരുന്നുതെച്ച പൊള്ളിച്ചിട്ടൊ കളഞ്ഞ ഉപദംശത്തിന്ന പറഞ്ഞ ചികിത്സകളെ ചെയ്ക എന്നാൽ ശമിക്കും

സർഷപികാ ചികിത്സാ

൭- പത്രൊല്ലെഖസ്യപത്രെണസമുല്ലിഖ്യശനൈശ്ശനൈഃ।
പത്മകെസരലൊദ്ധ്രതാഗ്രെചഹീയഷ്ട്യാഹ്വെണരജ്ജിഃ॥

൮- ഉദ്ഘൃഷ്ട്യസ്സഷപികാംസാജ്യമെലൈനൊന്മാജ്ജ്യചൂർണ്ണയെൽ। തൈരെചപാകംസ്നെഹഞ്ചരൊപണായതൃയൊജയെൽ॥

ഗുഹ്യാർശസ്സിന്ന പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന സ്ഥാനങ്ങളിൽതന്നെ കടുകിൻമണിപ്രമാണങ്ങളായി ഉണ്ടാകുന്ന കീലങ്ങളുടെ സമൂഹത്തെ സഷപികയെന്ന പറയുന്നു അതിന്റെ കീലങ്ങളെ പാറകത്തിന്റെ ഇലകൊണ്ട പതുക്കപ്പതുക്കെ ഉരസി കനം കുറച്ച നെയ്യിൽ നനച്ച ശീലകൊണ്ട തുടച്ച മൊരയുടെ സംബന്ധത്തെ വെർപെടുത്തി താമരയല്ലി പാച്ചൊറ്റിത്തൊലി കടുക്ക ഇരട്ടിമധുരം ഇവ പൊടിച്ച ശീലപ്പൊടിയിട്ട നെപ്പിച്ച ആ പൊടി വ്രണത്തിൽ ഇടുകയും അതിന്റെമരുന്ന അരച്ച പച്ചവെള്ളത്തിൽ കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ നെയ്യൊ എണ്ണയൊ ഇവ സമം സമ്മിശ്രമായിട്ടൊ ചെർത്ത കാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടി വ്രണങ്ങളെ ഉണക്കുകയും ചെയ്ക

അവമന്ഥ ചികിത്സാ

൯- അവമന്ഥെപിത്തൈല്യേഷാക്രിയാസർഷപികൊദിതാ।
ഉഭയൊരാന്തയൊസ്തദ്വദ്രക്തമൊക്ഷശ്ചശസ്യതെ॥

ലിംഗത്തിന്മെൽ ദീർഘാകൃതികളായി നടുവിൽ വിള്ളലൊടുകൂടി ഉണ്ടാകുന്ന കുരുക്കളുടെ സമൂഹമത്രെ അവമന്ഥമാകുന്നത അതിന്നും സഷപികക്ക പറഞ്ഞ ചികിത്സ തന്നെ ചെയ്ക സഷപികക്കും അവമന്ഥത്തിന്നും രക്തമൊക്ഷംകൂടെ ചെയ്കിലെറെ നന്നു.

കുംഭീകാചികിത്സാ

൫൦— അസൃഗാസ്രാവ്യകുംഭീകാംസിഞ്ചെത്തിക്തകവാരിണാ।
പക്വാംവിശൊധ്യലൊദ്ധ്രത്വഗ്ഗൌരാസ്വൎണ്ണഗൈരൊപയെൽ॥
ലിംഗത്തിന്മെൽ ഞാവൽക്കുരുപൊലെയുണ്ടാകുന്ന കുരുവത്രെ കുംഭീകയാകുന്നത അതിന്ന പൊര കളകയും മൈലെള്ളിൻതൊലികൊണ്ടുവെച്ച കഷായംകൊണ്ട ധാരചെയ്കയും പഴുത്താൽ ചലം കളഞ്ഞ പാച്ചൊററിത്തൊലികൊണ്ട കഷായം വെച്ച അതിൽ ത്രിഫല അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണ മുതലായത ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടുകയും ചെയ്ക എന്നാൽ ശമിക്കും

ലിംഗാലജി ചികിത്സാ

൫൧— അലജ്യാമപിതുല്യൊയംകൊംഭീകൊക്തഉപക്രമഃ। പ്രായൊദൃശ്വാരസെഃസ്വൎണ്ണാലൊദ്ധ്രാദ്യൈഃപകാജ്ഞഷ്യതെ॥
ലിംഗത്തിന്മെൽ പരന്ന വൃത്താകാരങ്ങളെ പുറപ്പെട്ട സൂക്ഷ്മമായ ദ്വാരത്തൊടെ അല്പമായ പൊരയൊടുകൂടിയ ചലത്തിന്റെ കനിപ്പൊടുകൂടിയ കുരുവത്രെ ലിംഗാലജിയാകുന്നത അതിന്നും കുംഭികക്കു പറഞ്ഞ ചികിത്സ പററുന്നതാകുന്നു ലിംഗാലജിക്ക പുരട്ടുവാൻ തൈലം കറുകനീരിൽ പാച്ചൊററിത്തൊലിയും ത്രിഫലയും അരച്ചുകലക്കി അതിൽ ചെൎത്ത കാച്ചിക്കൊൾക ഇത്ര മാത്രം ഭെദമുണ്ട

ഉത്തമാ ചികിത്സാ

൫൨— വൎദ്ധയിത്വൊത്തമാംമൂൎദ്ധ്നഃക്ഷൌദ്രയുക്തൈകഷായൈൎവ്വിലെ
പയെൽ। മധുകവിരളായഷ്ടിരെചകീബകുളത്വചാം।
ലിംഗത്തിന്മെൽ രക്തപിത്തങ്ങളാൽ ഉഴുന്നിൻമണിപൊലെ ഉൽഭവിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന കുരുവത്രെ ഉത്തമയാകുന്നത അതിനെ ഛെദിച്ച ഇരിപ്പത്തൊലി കഞ്ഞിക്കൊട്ടത്തിൻ വെരുമ്മൽതൊലി ഇരട്ടിമധുരം കടുക്ക ഏരിഞ്ഞിത്തൊലി ഇവപൊടിച്ച തെൻചെൎത്ത പുരട്ടുക.

പുഷ്കരികാ ചികിത്സാ

൫൩— യാനിയാനിവിസൎപ്പസ്യപിത്തജസ്യചികിത്സിതെ।
പ്രൊക്താനികുൎയ്യാസ്താന്യെവശാന്ത്യാംപുഷ്കരികാഽപി॥
ലിംഗത്തിന്മെൽ വൃത്താകാരമായി പരന്ന നീരൊട്ടും അതിന്റെ ഉപരിഭാഗത്തിങ്കൽ ചെറുതായ കുരുക്കളൊടുംകൂടിയ കുരുവത്രെ പുഷ്കരികയാകുന്നത അതിന്ന പിത്തവിസൎപ്പത്തിന്ന പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ ഒക്കെയും പററുന്നതാകുന്നു.

വൃദ്ധചികിത്സാ

൫൪. വൃദ്ധെപിത്താനിശസ്യന്തെഗൊപികാതിലകല്പ്പചാം।
കല്പാഥെനാസിച്യലിംപെദല്പാകെരളൂശ്ചെനകൊദ്രവൈഃ॥

കൈകൾകൊണ്ട ഏററവും സംവാഹനം ചെയ്ക നിമിത്ത മായിട്ട ലിംഗത്തിന്മേൽ കുരുപൊലെ ഉണ്ടാകുന്ന നീരത്രെവൃദ്ധമാകുന്നത. അതിന്നു പിത്തവിസപ്പത്തിന്ന പറഞ്ഞ ചികിത്സകളെചെയ്ക. അല്ലഎങ്കിൽ നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, മയിലെള്ളിൻതൊലി, ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച ധാരയിടുക. വരകരി തെങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ചുപുരട്ടുകയുംചെയ്ക. എന്നാൽ ശമിക്കും.

മൃദിതചികിത്സാ

൫൫. ബലാതൈലെനകോഷ്ണേനസെചനംമൃദിതാഹ്വയെ।
വ്യാധൌപ്രശസ്യതെതദ്വല്ലെപശ്ചമിസിഭിഃകൃതഃ॥

മദ്ദനം ഹേതുവായിട്ട വായുകോപിക്കയാൽ ലിംഗത്തിന്മെൽ വേദനയോടുകൂടെ അല്പമായി ഉണ്ടാകുന്ന നീരത്രെ മൃദിതമാകുന്നത. അതിന്നു ബലാതൈലം മന്ദമായി ചൂടുപിടിപ്പിച്ച അതുകൊണ്ട ധാരയിടുക. ശതകുപ്പപൊടിച്ച ബലാതൈലം മന്ദൊഷ്ണമാക്കി അതിൽ ചേത്ത പുരട്ടുക.

അഷ്ഠീലികാചികിത്സാ

൫൬. അഷ്ഠീലികായാംഹൃതാസ്രംമസ്തുപിഷ്ഠൈർവ്വിലെപനം।
കുയ്യാന്മനശ്ശിലാലൊദ്ധ്രകുന്ദുരുഷ്ണജയാസ്ഥിഭിഃ॥

വായുകോപം ഹേതുവായിട്ട അവിടവിടെ പൊങ്ങിയും താണും കഠിനമായുമുണ്ടാകുന്ന ലിംഗഗ്രന്ഥിയത്രെ അഷ്ഠീലികയാകുന്നത. അതിന്നു അട്ടഇട്ട ചോരകളകയും മനയോല, പാച്ചോററിത്തൊലി, കുന്തുരുക്കം, കടുക്കക്കുരു ഇവ തൈർവെള്ളത്തിൽഅരച്ച പുരട്ടുകയും ചെയ്ക.

നിവൃത്തചികിത്സാ

൫൭. നിവൃത്തെസപ്പിഷാഭ്യംഗസ്സ്വെദശ്ചസുതരാംഹിതഃ।
ഉപനാഹസ്ത്ര്യഹംപഞ്ചരാത്രംവാതദനന്തരം॥

൫൮. വ്യക്താമ്ലലവണസ്നെഹൈസ്സുഖൊഷ്ണൈമ്മാരുതാപഹൈഃ। കായ്യസ്സ്വെദംതതഃകൃത്വാസ്നെഹനഞ്ചസമാനയെൽ॥

൫൯. ശനൈശ്ചമ്മയഥാസ്ഥാനംസ്ഥിതെസ്മിന്നുപനാഹനം।
ഭൂയശ്ചകൃത്വാസ്നെഹാക്തംകുയ്യാച്ചസ്നിഗ്ദ്ധഭൊജിനഃ॥

ഇന്ദ്ര*

വികസിപ്പിക്കുമ്പോൾ വേദനയോടും ചുട്ടുനീറലോടും കൂടി നീങ്ങിയതിൻെറ ശേഷം തൊലി മണിയുടെ സന്ധിയിൽ തടഞ്ഞുനിന്നാലതിന്ന നിവൃത്തമെന്ന പേർപറയെണ്ടതാകുന്നു. അതിന്ന ലിംഗത്തിന്മെൽ നെയ്യ പുരട്ടി കുഴൽപുകകൊണ്ട വിയൎപ്പിച്ച രോഗശക്തിക്ക തക്കവണ്ണം മൂന്നൊ അഞ്ചൊ ദിവസം വ്യക്തമായ അമ്ലരസത്തൊടും ലവണരസത്തൊടുംകൂടി വാതശമനങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഔഷധങ്ങളിൽ എണ്ണചെൎത്ത അതുകൾകൊണ്ട ഉപനാഹത്തെ ചെയ്ക പിന്നെയും വിയൎപ്പിച്ച നെയ്യൊ എണ്ണയൊ പുരട്ടി തൊലിക്ക അയവവരുത്തി പതുക്കെ പതുക്കെ ഉഴിഞ്ഞ മണിയുടെ സന്ധിയിങ്കലുള്ള തടവുതീൎത്ത തൊലിയെ സ്വസ്ഥാനത്തിങ്കലാക്കി പിന്നേയും ഉപനാഹത്തെചെയ്കയും നെയ്യൊ എണ്ണയൊ പുരട്ടുകയും ചെയ്ക. മേൽപറഞ്ഞ ചികിത്സയുടെ കാലത്തിങ്കൽ രോഗിക്ക സ്നിഗ്ദ്ധമായ ആഹാരത്തെ കൊടുപ്പിക്കുകയും വെണം.

(നിശാജാത്യാദി തൈലം)

൨൦. നിശാജാതിദളാനന്താഭൃംഗരാജെന്ദ്രവല്ലികാഃ।
സഹദെവീഹരിക്രാന്താശശകൎണ്ണീശശപ്രിയാഃ॥

൨൧. ഭൂതാലവശിനീഭദ്രാമായൂരീശ്ചപുനൎഭവാം।
ചിഞ്ചാവൎണ്ണശലാകാശ്ചസംക്ഷുദ്യജനിതെരസെ॥

൨൨. മഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠയഷ്ട്യാദ്യൈഃപക്വെനസമസൎപ്പിഷാ।
തൈലെനസെകശ്ശസ്തോസ്യസുതരാംദ്രാങ് നിവൃത്തയെ॥

പച്ചമഞ്ഞൾ, പിച്ചകത്തില, കറുക, കഞ്ഞുണ്ണി, ഉഴിഞ്ഞ, പൂവാംകുറുന്തല, വിഷ്ണുക്രാന്തി, മുയൽച്ചെവി, തിരുതാളി, നിലപ്പന, മുക്കുററി, ചെറുള, ചെറുകടലാടി, തമിഴാമ, പുളിഞ്ഞരമ്പ, ഇവററിൻനീരിൽ മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, കൊട്ടം, ഇരട്ടിമധുരം, ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും നെയ്യും സമമായി ചെൎത്ത കാച്ചി അരിച്ച അതുകൊണ്ട ധാരയിടുക, തൊലിനീങ്ങും. നീരുംപഴുപ്പുമുണ്ടെങ്കിൽ അതുകൾ ശമിക്കയുംചെയ്യും.

അവപാടികാചികിത്സാ

൨൩. സ്നെഹസെകൊപനാഹാദിവിധാനെനാവപാടികാം।
നിവൃത്തവന്നയെച്ഛാന്തിമഭ്യസ്തെനചികിത്സകഃ॥

ലിംഗത്തിൻെറ അഗ്രത്തിങ്കലെ തൊലിക്ക അയവ പൊരാഞ്ഞാൽ വികാസം വരുമ്പോൾ വക്ക അവിടവിടെ പൊട്ടുംഅതിന്ന അവപാടികാ എന്ന പെരാകുന്നു അതിനെ മുൻപറഞ്ഞ

പ്രകാരം നെയ്യുപുരട്ടി വിയപ്പിച്ച ഉപനാഹത്തെചെയ്യിട്ടുപി ന്നെയും നെയ്യ എണ്ണ മുതലായത പുരട്ടി അയവ വരുത്തീട്ടൊ നിശാജാത്ര്യാദിതൈലം കൊണ്ടു ധാരചെയ്യിട്ടൊ ശമിപ്പിച്ചു കൊൾക.

നിരുദ്ധമണിചികിത്സാ

വ.൪. വാതപ്രശമനൈസ്സ്നേഹൈസ്സിഞ്ചേൽസംകോചനാ
ശനൈഃ।നിരുദ്ധമണിമാനെതുംശാന്തിമാപ്നോതിചികിത്സകഃ॥

വാതകോപം ഹേതുവായിട്ടു ലിംഗാഗ്രത്തിങ്കലെ തൊലിവെ ണ്ടുംവണ്ണമുള്ള അയവിനെ വെടിഞ്ഞ കാമ്പിന്മേൽ പററി പോകയും അതിൻെറ അഗ്രത്തിംകലെ പഴുതു ചുരുങ്ങുകയും ചെയ്താൽ മൂത്രം മന്ദധാരമായി വേദനയോടു കൂടാതെ അല്പാല്പ മായിപോകും തൊലിയുടെ ഉള്ളിൽ അധികമായി തങ്ങിനി ല്ക്കുകയും ചെയ്യും. അതിന്ന നിരുദ്ധമണി എന്ന പേരാകുന്നുഅ ത ഉണ്ടായാൽ ആദിയിൽ വാതശമനങ്ങളായും അയവിനെ ഉണ്ടാക്കുന്നവയായുമുള്ള തൈലങ്ങൾകൊണ്ടു ധാരയിടുക. എ ന്നാൽ ശമിക്കും.

(കാശമൂലാദിതൈലം)

വ.൫. കാശമൂലസ്യനിര്യൂഹെസംയോജ്യഗജവാദികാം
നിഷ്പീഡ്യസ്വരസംകല്കൈഃപയസ്യാമധുകൊൽപലൈഃ॥
വന്നു തുലാംശമഹിഷീക്ഷീരസംയുക്തംതിലജംപചെൽ।
തൽസെകെനനവൊൽപന്നനിരുദ്ധമണിനാശനം॥

ആററുദർഭവേര് കഷായംവെച്ചു അതിൽആനടിയൻെറനീ രചേൎത്ത അടപതിയൻകിഴങ്ങ, ഇരട്ടിമധുരം, ചെങ്ങഴിനീർ ക്കിഴങ്ങ, ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും എരുമപ്പാലും സമം ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു അതുകൊണ്ടു ധാരയിടുക. നൂതനമായ നിരുദ്ധമണി ശമിക്കും.

(കരഭാണ്ഡാദി തൈലം)

വ.൬. കരഭാണ്ഡപയസ്യാബ്ദമുസലിശൃതവാരിണി।
ദ്രാക്ഷാമധുകമഞ്ജിഷ്ഠാകല്കൈസ്സിദ്ധഞ്ചതത്സമം॥

ഒട്ടകത്തിൻെറവൃഷണം, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, മുത്തങ്ങക്കി ഴങ്ങ, നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു മുന്തി രിങ്ങപ്പഴം, ഇരട്ടിമധുരം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, ഇവ അരച്ചുകല ക്കി എണ്ണയുംഎരുമപ്പാലും സമമായിചേൎത്ത കാച്ചി അരി

ച്ച അതുകൊണ്ടു ധാരയിടുക. ഫലം മേൽപ്രകാരം തന്നെ.

(ബലാമുസല്യാദി തൈലം)

൨൭. ബലാമുസലീശീരാശ്വഗന്ധാഭീരുവിദാരിഭിഃ।
സിദ്ധേകഷായെമാതംഗപാദികാരസയോജിതെ॥

൨൮. പിഷ്ട്വൈഃപയസ്യാശൈലെയപുനൎന്നവസുരദ്രുമൈഃ।
സൂൎപ്യപൎണ്ണീസ്ഥിരായുഗ്മശതാഹ്വാജീവകഷ്ഭൈഃ।

൨൯. മഞ്ജിഷ്ഠാമധുകാഭീരുമാലതീമുകുളൊൽപലൈഃ।
ശാരിബാകാശമൂലാഭ്യാംദ്രാക്ഷയാചപയസ്സമം॥

൩൦.തൈലംപചെത്തദഭ്യംഗസെകാഭ്യാമചിരൊത്ഥിതം।
തന്നിഹന്തിചിരൊത്ഥെപിനാളീസെകെനസാധനം॥

൩൧.നാളീമുഭയതൊദ്വാരാംന്യസ്യസികഥകസംഹിതാം।
അമുനാപൂരയെദന്തൎദ്വാരയെച്ഛഘടീദ്വയം॥

൩൨.ത്ര്യഹമെവംവിധായാഥവൎദ്ധയിത്വാക്രമെണതാം।
വിന്യസ്യസിഞ്ചെന്യന്നെനചിരൊത്ഥമപിസാധയെൽ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ, രാമച്ചം, അമുക്കുരം, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, മുതക്കിൻകിഴങ്ങ, ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച അതിൽ ആനടിയൻ നീര ചേൎത്ത അടപതിയൻകിഴങ്ങ, കന്മതം, തമിഴാമവേര, ദേവതാരം, കാട്ടുഴന്നിൻവേര, കാട്ടുപയററിൻവേര, ഓരിലവേര, മൂവ്വിലവേര, ശതകുപ്പ, ജീവകം, ഇടവകം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, ഇരട്ടിമധുരം, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, പിച്ചകമൊട്ടു, ചെങ്ങഴിനീർക്കിഴങ്ങ, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ആററുദൎഭവേര, മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, ഇവ അരച്ചകലക്കി എണ്ണയും പാലും സമായി ചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച പുരട്ടുകയും ധാരയിടുകയും ചെയ്ക. മേൽപ്രകാരമുള്ള നിരുദ്ധമണി ശമിക്കും. നൂതനമല്ലാത്ത നിരുദ്ധമണിക്ക അല്പമായിട്ടെങ്കിലുമുള്ള ദ്വാരത്തിൽകൂടെ ചെറുതായൊരു കുഴൽവെച്ച തൊലിയുടേയും കുഴലിന്റേയും സന്ധിയിൽ മെഴു തേച്ച മേൽപറഞ്ഞ തൈലം കുഴലിൽകൂടെ അകത്ത നിറച്ച രണ്ടുനാഴികനേരം തൊലിയുടെ അകത്ത തൈലം നിറുത്തുക. ഇങ്ങിനെ മൂന്നുദിവസം ചെയ്താൽ പിന്നെ അതിനെക്കാൾ അല്പം വലുതായ കുഴൽ വെച്ച മേൽപ്രകാരം ചെയ്ക. ഈ ക്രമത്തിൽ നാളീസേകം ചെയ്താൽ ഈ തൈലം കൊണ്ടുതന്നെ ശമനം കാണുകയുമാം.

൩൪. അസിദ്ധൌസീവനീന്ത്യക്തപാചമ്മശസ്ത്രേണവദ്ധ്യയെൽ । തതഃക്ഷതവിധാനെനരൊപണഞ്ചസമാചരെൽ ॥

മേൽപ്രകാരം ചെയ്തിട്ടും ശമിക്കാതെകണ്ടാൽ സീവനി എന്നഞരമ്പിന്മെൽ തട്ടാതെ ശസ്ത്രംകൊണ്ടു തൊലി അല്പമായി ഛേദിച്ച സദ്യൊവ്രണ ചികിത്സചെയ്തു വ്രണത്തെ ഉണക്കികൊൾക.

ഗ്രഥിതചികിത്സാ

൩൫. ഗ്രഥിതെനാളികാസ്വെദസ്നിഗ്ദ്ധൊഷ്ണൈരുപനാഹനം। ലെപശ്ചമിസിപിഷ്ടെനമസ്തുനാകാഞ്ചികെനവാ॥

കഫകോപം ഹേതുവായിട്ടലിംഗംമുകാകീർണ്ണമൊ എന്നു തോന്നത്തക്ക വിധത്തിലുണ്ടാകുന്ന രോഗമത്രെ ഗ്രഥിത മാകുന്നത. അതിന്നു കുഴൽ പുകകൊണ്ടു വിയപ്പിക്കയും സ്നിഗ്ദ്ധോഷ്ണപദാൎത്ഥങ്ങൾകൊണ്ടു ഉപനാഹവും തൈർവെള്ളത്തിലൊ കാടിയിലൊ ശതകുപ്പ അരച്ച അതുകൊണ്ടു ലേപനവും ചികിത്സയാകുന്നു.

സ്പൎശഹാനിചികിത്സാ.

൩൬. സ്പൎശഹാന്യാംഹരെതരക്തമഞ്ജിഷ്ഠായഷ്ടിചന്ദനൈഃ। നാളികേരസ്യദുഗ്ദ്ധെനപിഷ്ടൈഃ കുൎവ്വീതലെപനം ॥

രക്തദോഷം നിമിത്തമായി ലിംഗത്തിന്മേൽസ്പൎശമുണ്ടായാൽ അറിയാതയാകുന്നതത്രെ സ്പൎശഹാനിയാകുന്നത. അതിന്നു ചോര കളകയും മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, ഇരട്ടിമധുരം, ചന്ദനം, ഇവ തേങ്ങാപ്പാലിൽ അരച്ച പുരട്ടുകയും ചെയ്താൽ ശമനമുണ്ടാകയും ചെയ്യും.

൩൭. അഥവാവൎണ്ണിനീദാൎവ്വീവിഷവേഗശിഫാത്വചഃ। പത്തുഗന്ധാരസെപിഷ്ടാതാഭിഃകുൎയ്യാദ്ദിലെപനം ॥

വെണ്പാടതൊലി, മരമഞ്ഞത്തൊലി, കരളകത്തിൻ വരിന്മേൽതൊലി, ഇവ വെളനീരിൽ അരച്ച പുരട്ടിയാൽ ഉടനെ ശമിക്കും

൩൮. ന്യഗ്രോധാദിശൃതംവാരിശസ്തംക്ഷാളനസെകയൊഃ । തിലകക്ഷീരിവൃക്ഷത്വങ്മാത്രപകമഥാപിവാ॥

ന്യഗ്രോധാദികഷായംവെച്ച അതുകൊണ്ടു കഴുകുകയും ധാരചെയ്കയും നല്ലതാകുന്നു. അത്രതന്നെ വെണമെന്നില്ല- മയിലെള്ളിൻതൊലി, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, ഇവകൊണ്ടു വെച്ച കഷായംകൊണ്ടായാലും മതി.

ശതപൊനകചികിത്സാ

൩൯. ശതപൊനകമാലിഖ്യമാക്ഷികെണസമന്വിതൈഃ।
രെചകീതിന്ദുകാഘോരബദരീവല്കരെണുഭിഃ॥

൪൦. പ്രലിംപെദഥവാധാത്രീഫലയഷ്ട്യാഹ്വഗൈരികൈഃ।
വാതശോണിതനിർദ്ദിഷ്ടംസർവ്വമത്രാപിശസ്യതെ॥

ലിംഗത്തിന്മേൽ ചെറുതായ ദ്വാരത്തോടുകൂടി എല്ലാടവുമുണ്ടാകുന്ന വ്രണത്തിന്ന ശതപോനകമെന്ന പേരാകുന്നു. അതിന്ന ഉരസി ചോരകളഞ്ഞതിൻെറശേഷം കടുക്ക, പനഞ്ചിക്ക, അകോരിവേരുമ്മൽതൊലി, ലന്തത്തൊലി ഇവപൊടിച്ച തേൻചേൎത്ത പുരട്ടുക. അല്ലായെങ്കിൽ നെല്ലിക്ക, ഇരട്ടിമധുരം, കാവിമണ്ണ ഇവ പൊടിച്ച തേൻചേൎത്ത പുരട്ടുക. വാതശോണിതത്തിന്ന പറഞ്ഞചികിത്സകളേയും ചെയ്ക. എന്നാൽ ശമിക്കും.

ത്വക്പാകചികിത്സാ.

൪൧. ത്വക്പാകേതുപരീഷെകോന്യഗ്രോധാദിശൃതാംബുനാ।
നിശാജാത്യാദിതൈലെനലെപനംചപ്രശസ്യതെ॥

പിത്തരക്തങ്ങളാൽ ഉത്ഭവിപ്പിക്കപ്പെട്ടതായ പുഴപ്പ ലിംഗത്തിൻെറ തൊലിയിന്മേലായാൽ അതിനെ ത്വക്പാകമെന്ന പറയുന്നു. അതിന്ന ന്യഗ്രോധാദി കഷായം കൊണ്ടു ധാരയും നിശാജാത്യാദിതൈലം പുരട്ടുകയും ചെയ്ക. എന്നാൽ ശമിക്കും.

മാംസപാകത്തിന്ന ചെയ്യേണ്ടത്.

൪൨. അസഹ്യവേദനംസർവ്വൈസ്സമാപാദിതമഗ്നിവൽ।
ത്യജെദാശുകരംവൈദ്യോമാംസ്പാകംമാംസശാതനം॥

സഹിക്കപ്പെടുവാൻ കഴിയാത്ത വേദനയോടുകൂടിയതായും സൎവ്വദോഷങ്ങളാൽ ഉത്ഭവിക്കപ്പെടുന്നതായും അഗ്നി എന്നപോലെ ആശുനാശത്തിന്ന ഹേതുവായും മാംസത്തെ പഴുപ്പിച്ച സറുങ്ങിനറുങ്ങി പോകുംവിധത്തിലാക്കുന്നതായുമിരിക്കുന്നതാകയാൽ മാംസപാകമെന്ന ലിംഗവ്യാധി അസാദ്ധ്യമത്രെ ആകുന്നത. അതിനെ വൈദ്യൻ ഉപേക്ഷിച്ചുകൊൾക.

ശൊണിതാൎബ്ബുദ ചികിത്സാ

൪൩. ഹതെസൃജിസമാലിംപെൽക്ഷീരെപാചിതപെഷിതൈഃ। ശല്ലകസെവ്യമഞ്ജിഷ്ഠാവിജയാക്ഷീരിവല്കലൈഃ॥

൪൪. നവനീതയുതൈല്ലിംഗംശൊണിതാൎബ്ബുദപീഡിതം।
അഥവാമധുകൊശീരദാൎവ്വീശാല്മകചന്ദനൈഃ

൪൯. അമൃതാശാരിബാദൂർവ്വാവിസദൃശധദ്രുപല്ലവൈഃ।
വീരാഭീരുവരാലാക്ഷാജലദാംഭോജകെസരൈഃ॥

൫൦. ലക്ഷ്മണാബദരീവല്ക്കകുഫളീകുസുമൈരപി.।
കിംപാകഫലസാരസ്യസപരസെനസുപെഷിതൈഃ॥

ലിംഗത്തിന്മേൽ അല്പമായ ചുവപ്പോടു സമ്മിശ്രമായ കറപ്പ നിറത്തിലുള്ള പുളകങ്ങളും കുരുക്കളും നീരും അസഹ്യമായവേദനയുമുണ്ടായാൽ അതിനെ ശോണിതാർബ്ബുദമെന്നറികം. അതിന്നചോരകളഞ്ഞതിൻെറശേഷം ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ, നൈതൽക്കിഴങ്ങ, ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങ, കരിംകുവളക്കിഴങ്ങ, താമരക്കിഴങ്ങ, രാമച്ചം, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, കടുക്ക, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ഇവപാലിൽ പുഴങ്ങി അരച്ച വെണ്ണചേൎത്ത പുരട്ടുക അല്ലായെകിൽ ഇരട്ടിമധുരം, രാമച്ചം, മരമഞ്ഞതൊലി, ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ, നൈതൽക്കിഴങ്ങ, ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങ, കരിംകുവളക്കിഴങ്ങ, താമരക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, ചിററമൃത, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, കറുക, താമരവളയം, നാല്പാമരത്തിൻകുമ്പ, കൊവക്കിഴങ്ങ, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ത്രിഫല, കൊലരക്ക, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, താമരയല്ലി, തിരുതാളി, ലന്തത്തൊലി, തെങ്ങിൻപൂക്കുലയരി ഇവ കാഞ്ഞിരപ്പഴത്തിൻെറ കുരുപിഴിഞ്ഞെടുത്തനീരിൽ അരച്ച വെണ്ണചേൎത്ത പുരട്ടുക

൫൧. ന്യഗ്രോധാദികഷായെണക്ഷാളനഞ്ചസമാചരേൽ।
പക്വാൻസ്പൊടാൻപരിസ്രാവ്യപിടകാശ്ചവ്രണക്രിയാം

ന്യഗ്രോധാദി കഷായംകൊണ്ടു ശുദ്ധിവരുത്തുക പഴുത്താൽ ചലംവാൎത്ത വ്രണത്തിന്ന പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ ചെയ്തു ഉണക്കുക.

൫൨. ഇതിസമ്യക്പ്രയോഗെണദൈവസ്യാപ്യാനുകൂല്യതഃ।
കസ്യചിൽകദാപിസംശാമ്യെന്നതുസൎവ്വസ്യസൎവ്വതഃ॥

മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം നല്ലവണ്ണം ചികിത്സിച്ചാൽ ദൈവം അനുകൂലമാണെങ്കിൽ ഒരു ദേശത്തിങ്കൽ ഒരുത്തന ലിംഗത്തിന്മേൽ ഉണ്ടായ ശോണിതാർബ്ബുദം ശമിച്ചുഎന്നു വരാം. പ്രായേണ ആയത അസാദ്ധ്യമാകുന്നു.

മാംസാർബ്ബുദാദികൾക്ക ചെയ്യേണ്ടത

൫൩. മാംസാർബ്ബുദംത്വജെത്തദ്വദ്വിദ്രധിഞ്ചസകാളകം।
ശേഷാനനുക്തൈരത്രാന്യഗ്രനൈഘാക്തൈരപ്യുപാചരൻ॥

൭൦. പ്രദേശാന്തരനിർദ്ദിഷ്ടൈരത്രൈവൊചിതഭെഷജൈഃ।
അഥവാപ്രതികുർവ്വാണസ്സിദ്ധിംപ്രാപ്നോതിനിശ്ചയാൽ॥

മാംസാർബ്ബുദത്തെയും വിദ്രധിയേയും കാളകത്തെയും ഉപെക്ഷിച്ചുകൊൾക. മാംസാർബ്ബുദമെന്നത വാതപിത്തകഫങ്ങളിൽ വെച്ച കഫസംബന്ധത്തിന്റെ ആധിക്യത്തോടുകൂടി ദുഷ്ടമായ മാംസത്തെ ആശ്രയിച്ച് മുഴപോലെ ഉണ്ടാകുന്ന വ്യാധിയാകുന്നു, വിദ്രധിയെന്നത് കുരുവിൽ ഒരു വകഭേദമാകുന്നു. അത ലിംഗത്തിന്മേലും ഉണ്ടാകും. കാളകമെന്നത വാതപിത്തകഫങ്ങളാൽ ദുഷ്ടമാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന മാംസം കറുത്തനിറമായി വിണ്ടു പഴുത്ത ക്രമേണ നുറുങ്ങിപ്പോകുംപ്രകാരത്തിലുള്ള രോഗമാകുന്നു. ഇവ മൂന്നും അസാദ്ധ്യങ്ങളാകുന്നു. ശേഷം രോഗങ്ങൾക്ക ഇവിടെ പറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ പോരാതെവന്നാൽ ഇതരഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പറഞ്ഞവയെചേർത്തിട്ടൊ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽതന്നെ മറ്റൊരു ഭാഗത്തിംകൽ പറഞ്ഞവയെ അവസ്ഥയെ അനുസരിച്ച യോജിപ്പിച്ചിട്ടൊ ചികിത്സിച്ചാൽ ശമനംവരുമെന്നു നിശ്ചയമാകുന്നു.

൭൧. ലിംഗവ്യാധിചികിത്സേതിസംക്ഷേപേണപ്രദശിതാ॥
അഥാഭിധീയതെയൊനിവ്യാപദാഞ്ചചികിത്സിതം॥

ലിംഗവ്യാധിചികിത്സാ ഇങ്ങിനെ ചുരുക്കിപ്പറകപ്പെട്ടു. ഇനി യോനിരോഗചികിത്സയെ പറയുന്നു.

യോനിരോഗപ്രകരണം

൭൨. യോനിവ്യാപത്സു സർവ്വാസുഭൂയിഷ്ഠംകർമ്മവാതജിൽ।
ശസ്യതെസ്നേഹനാദ്യത്രവാതൊത്ഥാസുവിശിഷ്യതെ॥

എല്ലായോനിരോഗങ്ങൾക്കും സ്നേഹനാദിയായ വാതശമനമായിരിക്കുന്ന കർമ്മം നല്ലതാകുന്നു. വാതത്താൽ ഉത്ഭവിപ്പിക്കപ്പെട്ടതുകൾക്ക ഏററവും നല്ലതാകുന്നു.

൭൩. വാതകോപാദൃതെനായോനിഃപ്രാപ്നോതിനചദുഷ്ടതാം।
ജിത്വാദൌവാതമേവാതൊജയെദ്ദോഷാന്തരംപുനഃ॥

വാതകോപം കൂടാതെ യോനി ദുഷിക്കാത്തതാകയാൽ ആദിയിൽ വാതത്തെശമിപ്പിച്ചിട്ടു പിന്നെ അന്യദോഷങ്ങളെ ശമിപ്പിക്ക. ഇങ്ങിനെ യോനിരോഗചികിത്സയുടെ ക്രമമാകുന്നു.

൭൪. സ്നേഹനംസുകുമാരേണകുര്യ്യാദ്ധാന്വന്തരേണവാ।
സെകംചനാല്യാസർവ്വത്രനിതൈനൊഷ്ണജലൊഷ്മണാ॥

സുകുമാരമൊ ധാന്വന്തരമൊ സേവിപ്പിച്ച സ്നിഗ്ദ്ധതയുണ്ടാക്കുക. കുഴൽപുകകൊണ്ട വിയപ്പിക്കുക.

൧൭. ദശമൂലകഷായഞ്ചത്രിമിശ്രകസമന്വിതം ।
പായയെദലമെതാവദ്വിധാനംവാതശാന്തയെ ॥

ദശമൂലകഷായം ത്രിമിശ്രകതൈലം മേപ്പൊടിചേൎത്തസേവിപ്പിക്ക. ഇത്രമാത്രമുള്ള ചികിത്സകൊണ്ട എല്ലാരോഗങ്ങളിലും വാതശാന്തി വരുത്തിക്കൊൾക.

വാതികീ ചികിത്സാ

(ബലാഗോക്ഷുരകാദി കഷായം)

൧൮. ബലാഗോക്ഷുരകാഭീരുപയസ്യാധാവനീനതൈഃ ।
സദേവാഹ്വൈഃശൃതംതോയംസസിതംഹന്തിവാതികീം ॥

യോനിസ്ഥലത്തിങ്കൽ വായുകോപിച്ച വേദന, കുത്തൽ, വലിച്ചിൽ തരിപ്പ, ഇറുമ്പുകളരിക്കുന്നതുപോലെ തോന്നിപ്പിക്ക സ്തംഭനം, കൎക്കശതാ, മുളൽപോലെയുള്ള ശബ്ദം, നുരയൊടുകൂടിയതായി ചുവപ്പൊടു സമ്മിശ്രമായ കറുപ്പുനിറത്തിലുള്ള അല്പമായ രജസ്സിൻെറ സ്രവണം ഒടിയിൽവേദന ഇവയെ ഉണ്ടാക്കുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ ലക്ഷണങ്ങളോടുകൂടിയ യോനിരോഗത്തെ വാതികി എന്ന പറയുന്നു. ഠരം രോഗം ക്രമേണ ഗുന്മത്തെ ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യും. കുറുന്തോട്ടിവേര, ഞെരിഞ്ഞില, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, മുവ്വിലവേര, തകരം, ദേവതാരം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച പഞ്ചസാരചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. മേൽപറഞ്ഞ രോഗം ശമിക്കും.

(രാസ്നാബൃഹതികാദി കഷായം.)

൧൯. രാസ്നാബൃഹതികാദാരുമുസ്താഗൊക്ഷുരനാഗരൈഃ ।
ബലാത്രയഗുഹായുക്തൈഃശൃതമംഭശ്ചവാതുശാം ॥

അരത്ത, ചെറുവഴുതിനവേര, ദേവതാരം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഞെരിഞ്ഞില, ചുക്ക, കുറുന്തോട്ടിവേര, വെങ്കുറുന്തോട്ടിവേര, ഊരകത്തിൻവേര, മുവ്വിലവേര ഇവകൊണ്ടുകഷായംവച്ച പഞ്ചസാരമേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. വാതികി ശമിക്കും.

(ബലാബൃഹതികാദി തൈലം)

൨൦. ബലാബൃഹതികാദന്ത്വദാരുഭിഃക്വഥിതെജലെ ।
ശതാഹ്വാനതകുഷ്ഠാബ്ദകൌന്തീഭിസ്തിലജംപചേൽ ॥

൨൦ *

൫൯. ദത്വാചതുഗ്ഗുണംക്ഷീരംദ്വിഗുണഞ്ചെക്ഷവംരസം ।
പിചുനാധാരിതംയൊനൌതന്നിയച്ഛതിവാതികീം ।

കുറുന്തോട്ടിവേര, ഉഴരകത്തിൻവേര, ചെറുവഴുതിനവേര, വെൾവഴുതിനവേര, ദേവതാരം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച ശതകുപ്പ, തകരം, കൊട്ടം മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, അരേണുകം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും എണ്ണയിൽ നാലിരട്ടി പാലും ഇരട്ടി കരിമ്പിൻനീരുംകൂട്ടി കാച്ചിയരിച്ച അതിൽ ശീലമുക്കി യോനിപ്രദേശത്തിങ്കലിടുക. വാതികി ശമിക്കും.

അതിചരണാ ചികിത്സാ

൬൦. ക്രിയാതിചരണായാഞ്ചപ്രായഎഷാപ്രശസ്യതെ ।
ശേഷപ്രശമനഞ്ചാത്രകുൎയ്യാൽപ്രാഗെവലെപനൈഃ ॥
൬൧. ശാല്മകാദിഭിരത്രൊക്തൈൎമ്മധുകാദിഭിരെചവാ ।
തതശ്ചസ്നേഹനാദീനികമ്മാണ്യപിചയൊജയേൽ ॥

വാതകിക്ക പറഞ്ഞ ലക്ഷണങ്ങളും വിശേഷിച്ച നീരുമുണ്ടായാൽ ആ വ്യാധി അതിചരണയാകുന്നു. അതിന്നും മേൽപറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ പ്രായേണ പററുന്നതാകുന്നു. അതിന്ന ൩൦ അദ്ധ്യായത്തിങ്കൽതന്നെ ശോണിതാൎബ്ബുദചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ശാല്മകാദികൾ കൊണ്ടൊ മധുകാദികൾകൊണ്ടൊ ലേപനംചെയ്ത ആദിയിൽതന്നെ നീരശമിപ്പിക്കയുംപിന്നെ സ്നേഹനാദിയെ ചെയ്കയും വേണം. ഇത്രമാത്രം വിശേഷമുണ്ട.

പ്രാക്ചരണാ ചികിത്സാ

൬൨. ധാരയെതപിചുംയൊനൌബലാബൃഹതികാദിനാ ।
തൈലേനവ്യാപദംയോനെൎന്നിഷ്യൻപ്രാക്ചരണാംശമം।

അതിബാലയായവൾക്ക മൈഥുനംസംഭവിച്ചാൽ വായുകൊപിച്ച അരക്കെട്ട, കടി, തുട, മുട്ടിങ്കൽനിന്ന താഴെ ഞെരിയാണിവരെ ഉള്ളഭാഗം ൩ പ്രദേശങ്ങളിൽ വേദനയെയും യോനിക്ക ചുട്ടുനീറൽ, വേദനമുതലായ ദോഷങ്ങളെയുമുണ്ടാക്കും. അതിന്ന പ്രാക്ചരണാ എന്ന പേരാകുന്നു അതു സംഭവിച്ചാൽ ബലാബൃഹതികാദി തൈലത്തിൽ ശീലമുക്കിയൊനിപ്രദേശത്തിങ്കലിടുക.

(അമൃതാമുസല്യാദി കഷായം)

൬൩. അമൃതാമുസലീദാരുവരീരാസ്നാബലാത്രയൈഃ ।
സിദ്ധമംഭസ്സിതാസപ്പിസ്സഹിതംപായയെതച"

ചിററമൃത നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ, ദേവതാരം, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ അരത്ത, കുറുന്തോട്ടിഃവര വെങ്കുറുന്തോട്ടിവേര ഊരകത്തിൻവേര, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാര, നെയ്യ ഇവമെപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

(ബലാത്രയ മുസല്യാദികഷായം)

൩൪. ബലാത്രയമുസല്യബ്ദസൂപ്യപൎണ്ണീസ്ഥിരാദ്വയൈഃ।
ഗൊധൂമമധുകദ്രാക്ഷാവൃശ്ചീവസുരദാരുഭിഃ॥

൩൫. അമൃതാഗോക്ഷുരാളക്രാസ്സേക്ഷുരകനാഗരൈഃ।
സിദ്ധഃകഷായസ്സഘൃതോഹന്ത്യാൽപ്രാക് ചരണാംക്ഷണാൽ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, വെങ്കുറുന്തോട്ടിവേര, ഊരകത്തിൻവേര നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ. മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ കാട്ടുഴുന്നിൻവേര, കാട്ടുപയററിൻവേര, ഓരിലവേര, മൂവ്വിലവേര, കോതമ്പ, ഇരട്ടിമധുരം, മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, തമിഴാമവേര, ദേവതാരം, ചിററമൃത, ഞെരിഞ്ഞില, തെക്കടവേര, അരത്ത വയൽച്ചുള്ളിവേര, ചുക്ക ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച നെയ്യ മേപ്പൊടിഃചേൎത്തസേവിപ്പിക്ക. പ്രാക്ചരണാ ഉടനെ ശമിക്കും.

ഉദാവൎത്താ ചികിത്സാ

൩൬. തൈലക്തെനശതാഹ്വായാരജസാലിപ്യശാടകം। തെനൊവനഹ്യയൊന്യാസ്യമുദാവൎത്താംശമംനയെൽ॥

വേഗോദീരണം ഹേതുവായിട്ട വായുകോപിച്ച യോനിദ്വാരത്തെ നിപീഡനചെയ്ത രജൊനിൎഗ്ഗമത്തെ തടുക്കും. എന്നാൽ രജസ്സ നല്ലവണ്ണം പോകാതെ നുരയൊടുകൂടി അല്പമായിപൊകയും ചെയ്യും. അതിനെ ഉദാവൎത്ത എന്ന പറയുന്നു. അതസംഭവിച്ചാൽ ശതകുപ്പപൊടിച്ച എണ്ണയിൽനനച്ച ഒരു ശീലയിൽതേച്ച അത യോനിമുഖത്തിംകൽ വെച്ച ഖണ്ഡിക്കുക എന്നാൽ ശമിക്കും.

൩൭. അസിദ്ധൌത്ര്യശസപ്പിഷ്ഷംബലാത്രിതയസാധിതം।
തൈലംസൈരെയവഷാഭ്രബലാകാഥൈനപായയേൽ॥

ശമിച്ചില്ലായെങ്കിൽ കുറുന്തോട്ടിവേര, വെങ്കുറുന്തൊട്ടിവേര ഊരകത്തിൻവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച മേൽപറഞ്ഞമരുന്നുകൾതന്നെ അരച്ചുകലക്കി മൂന്നിൽ ഒരുഭാഗം നെയ്യുംചെൎത്ത എണ്ണകാച്ചിയരിച്ച കരിംകുറുഞ്ഞിവേര തമിഴാമവേര കുറുന്തോട്ടിവേര ഇവകൊണ്ടുകഷായംവെച്ച അതിൽ മേപ്പൊടിയാ

ക്കിച്ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക എന്നാൽ ശമിക്കും.

ജാതഘ്നീ ചികിത്സാ

൯൭. സ്നിഗ്ദ്ധസ്വിന്നശരീരായാസ്തസ്യാഃപ്രശമനംഗതെ
വായൌരക്തംചസംശൊദ്ധ്യജാതഘ്നീംശമനംനയെൽ॥

ശരീരത്തിന്റെ രൂക്ഷത ഹേതുവായിട്ട വായുകോപിച്ചവി ന്നെയും തന്റെ കോപത്തിന്ന നിദാനമായ രൂക്ഷതയ്ക്കു താൻ തന്നെപോഷകനായിനിന്ന ആൎത്തവത്തെ ദുഷ്ടമാക്കി ദുഷ്ടാൎത്തവസംബന്ധം ഹേതുവായിട്ട യോനിയേയും ദൂഷിപ്പിക്കുന്നു. ആ കാലങ്ങളിൽ ജാതന്മാരായ ശിശുക്കളൊക്കെ മരിച്ചുപോകയും ചെയ്യും. അത ഹേതുവായിട്ട മേൽപറഞ്ഞ രോഗത്തിന്ന ജാതഘ്നീഎന്ന വൈദ്യന്മാർ നാമധേയത്തെ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു. അത സംഭവിച്ചാൽ സ്നേഹിപ്പിക്കയും വിയൎപ്പിക്കയുംചെയ്തവി ന്നെയും വാതശമനങ്ങളായ ഔഷധങ്ങളെ ശീലിപ്പിച്ചവായു കോപത്തെ നല്ലവണ്ണം ശമിപ്പിച്ചതിന്റെ ശേഷം രക്തശുദ്ധി വരുത്തികൊൾകൂ എന്നാൽ ശമിക്കും.

(ലാക്ഷാദാവ്യാദി കഷായം)

൯൮. ലാക്ഷാദാരവ്വീവിശാലാബ്ദപടൊലബൃഹതീദ്വയൈഃ।
ഫലത്രയയുതൈഃകാഥസ്സസിതൊസ്രവിശൊധനഃ॥

കോലരക്ക, മരമഞ്ഞത്തൊലി, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, മുത്തെ ങ്ങക്കിഴങ്ങ, പടോലം, ചെറുവഴുതിനവേര, വെൾവഴുതിനവെ ര, ത്രിഫല ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാര മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. രക്തശുദ്ധിവരും.

(തൃണപഞ്ചകാദി കഷായം)

൧൦. തൃണപഞ്ചകവൃശ്ചീവപയസ്യാശാരിബാദ്വയൈഃ।
സെവ്യചന്ദനമൂൎവ്വാബ്ദപടൊലസുരദാരുഭിഃ॥

൧൧. അമൃതാക്ഷീരിവൃക്ഷത്വഗ്രെചകീരജനീദ്വയൈഃ।
വിശാലയാചസംസിദ്ധസ്സിതാഢ്യതയുതസ്തഥാ॥

ദൎഭവേര, ആററുദൎഭവേര, കരിമ്പിൻവേര, അമവേര, വരി നെല്ലിൻവേര, തമിഴാമവേര, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, നന്നാറി ക്കിഴങ്ങ, പാൽവള്ളിക്കിഴങ്ങ,രാമച്ചം,ചന്ദനം,പെരുംകുരുമ്പവെ ര, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, പടോലം, ദേവതാരം,.ചിററമൃത,നാല്പാ മരത്തിൻതൊലി, കടുക്ക,വരട്ടുമഞ്ഞൾ,മരമഞ്ഞത്തൊലി,കാ ട്ടുവെള്ളരിവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാരയുംനെ യ്യും മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക, രക്തശുദ്ധിവരും.

(ദാവീപടൊലാദി കഷായം)

൬൨. ദാവ്വീപടോലയഷ്ട്യാഹ്വദേവാഹ്വക്ഷീരിവല്ക്കലൈഃ ।
തോയേനപരിപക്വേനശീതളേനചസേചനം ॥

മരമഞ്ഞത്തൊലി, പടോലം, ഇരട്ടിമധുരം, ദേവതാരം, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു തണുപ്പിച്ചു യോനിപ്രദേശത്തിങ്കലും വസ്തിഭാഗത്തിങ്കലും ധാരചെയ്ക.

൬൩. തേനൈവമധുയുക്തേനരക്താശയവിശുദ്ധയേ ।
യന്ത്രേണാപൂരണംകുയ്യാദ്യോനിദ്വാരാനുഗാമിനാ ॥

മേല്പറഞ്ഞ കഷായത്തിൽ തേൻചേൎത്തു യോനിദ്വാരത്തിൽ വസ്തിയന്ത്രത്തിൻെറ അഗ്രത്തെ പ്രവേശിപ്പിച്ചു യന്ത്രത്തിൻെറ അകത്താക്കി പീച്ചി രക്താശയശുദ്ധിയെ ചെയ്ക. ഇവകൾക്കെയും ചെയ്താൽ ജാതഘ്നീ എന്ന യോനിരോഗം ശമിക്കും.

അന്തൎമ്മുഖീ ചികിത്സാ

൬൪. സ്നേഹസ്വേദൊപപന്നായാസ്സ്രോതഃകുടിലമാജ്ജവം ।
നെഷ്യമ്നിസിരജസ്സിദ്ധമുപനാഹൈൎയോജയേൽ ॥

അതിഭക്ഷണത്തെ ചെയ്തു ഉടനെ സുരതത്തിങ്കൽ വേണ്ടുംവണ്ണമല്ലാതെ ശയിച്ചാൽ അന്നത്താൽ പീഡിതനായിരിക്കുന്ന വായു യോനിസ്രോതസ്സിന്നു വളവുമുതലായ വികൃതിയെ ഉണ്ടാക്കും. അതിന്ന അന്തൎമ്മുഖിയെന്നു പേരാകുന്നു. അതു സംഭവിച്ചാൽ സ്നേഹസ്വേദങ്ങളെ ശീലിച്ചു വായുകോപത്തെ ശമിപ്പിച്ചു കുടിലമായ യോനിസ്രോതസ്സിനെ വേണ്ടുംവണ്ണമാക്കേണ്ടതിനും മററുള്ള ദോഷങ്ങളുടെ നിവൃത്തിക്കുംവേണ്ടി ശതകുപ്പപൊടിച്ചു ധാന്വന്തരം മുതലായ എണ്ണയിൽ നനച്ചു ശീലയിൽതെച്ചു യോനിമുഖത്തിങ്കൽ വെച്ചുകെട്ടുക എന്നാൽ ദ്വാരത്തിൻെറ വളവു ശമിക്കും വായുപ്രേരണ ഹേതുവായിട്ടു അസ്ഥിയൊ മാംസമൊ സ്ഥാനത്തിങ്കൽനിന്നു നീങ്ങുകയും അതുകൊണ്ടു അടവുമുണ്ടായാൽ ആയതും ശമിക്കും

(അമൃതാദശമൂലാദി കഷായം)

൬൫. അമൃതാദശമൂലാഭ്യാംവൃശ്ചീവേനചസാധിതഃ ।
കഷായസ്താംനിഹന്ത്യാശുസിതാജീരകമിശ്രിതഃ ॥

ചിററമൃത, ദശമൂലം, തമിഴാമവേര ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ചു പഞ്ചസാര, ജീരകം ഇവ മെപ്പൊടി ചേൎത്തു സേവിപ്പിക്ക.

൬൰൮. പിചുഃക്ഷീരബലാതൈലപ്രയുക്തോധാരിതസ്സദാ ।
സപ്താഹേനനയെച്ഛാന്തിമന്തർമ്മുഖ്യാഖ്യമാമയം ।।

ക്ഷീരബലാതൈലത്തിൽ ശീലമുക്കി യോനിപ്രദേശത്തിങ്കൽ എല്ലാസമയവുമിടുക, ഏഴ ദിവസംകൊണ്ട അന്തർമ്മുഖിയെന്ന യോനിരോഗം ശമിക്കും.

സൂചീമുഖീ ചികിത്സാ

൬൰൯. സ്നിഗ്ധസ്വിന്നശരീരായാഃകൊഷ്ണക്ഷീരമധിശ്രിതം ।
വെണ്ണപത്രബലാദ്വന്ദ്വജീരകെക്ഷുരകൈന്നിശി ।।
൭൰. പീതവത്യാശ്ചസപ്താഹംപിചുനാസ്നേഹിതെഭഗെ ।
പ്രവെശ്യൌദസ്ഥയംകീലംശ്ലക്ഷ്ണംതദ്വാരസമ്മിതം ॥
൭൰൧. ബലാശതാഹ്വാവൃശ്ചീവതിലകത്വക്കച്ശൃതാംബുനാ ।
യാമാൎദ്ധംസമൃഗാസിച്യകീലംതത്രൈവധാരയെൽ ।।
൭൰൨. സമ്മാൎജ്ജ്യനാളീബാഷ്പെണസ്വേദയിത്വാതതൊലഘു ।
സ്വയംനിപതിതെകീലെപിചുംസന്ധാരയെതച ।।
൭൰൩. ഏകാഹംസമതീത്യാഥകീലംസ്ഥൂലതരംതതഃ ।
പ്രവെശ്യകുൎയ്യാൽപ്രാഗ്വച്ചതദ്വദേവംക്രമൊത്തരൈഃ ।।
യത്നൈസ്സൂചീമുഖിംവൈദ്യശ്ശനകൈഃപ്രശമംനയെൽ ।

മാതാവ വാതകോപകരങ്ങളായിരിക്കുന്ന ആഹാരവിഹാരാദികളെ ശീലിക്ക നിമത്തമായിട്ട കോപിച്ചിരിക്കുന്ന വായു ആ കാലത്തിങ്കൽ ഉല്പാദിപ്പിക്കപ്പെട്ട ശിശുവിന്റെ യോനിയാകുന്ന അംഗത്തിന്ന കാരണമായ ശുക്ലാൎത്തവത്തെ ദുഷ്ടമാക്കിയാൽ യോനിയുടെ ദ്വാരം നന്നെ ചെറുതായിപോകും. അതിന്ന സൂചീമുഖി എന്ന പേരാകുന്നു. അത സംഭവിച്ചാൽ വാതഹരങ്ങളായ തൈലങ്ങളെകൊണ്ട സ്നിഗ്ധതയുണ്ടാക്കി വിയൎപ്പിച്ച വാതഹരങ്ങളായ തൈലങ്ങൾകൊണ്ട ഏഴദിവസം പിചു ഇടുകയും ആ ദിവസങ്ങളിൽ അത്താഴം കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം മുളയില, കറുന്തോട്ടിവെര, ഊരകത്തിൻവേര, ജീരകം വയൽച്ചുള്ളിവേര, ഇവയിട്ടു കുറുക്കിയ പാല മന്ദൊഷ്ണമായാൽ സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്തതിന്റെ ശേഷം യോനിക്ക അപ്പോൾ ഉള്ള ദ്വാരത്തോടുസമമായി കെടെശത്തിന്റെ ശകലം ചെത്തി മിനുപ്പിച്ച ആയത യോനിദ്വാരത്തിങ്കൽ തിരുകി കുറുന്തോട്ടിവേര, ശതകുപ്പ, തമിഴാമവേര, മയിലെള്ളിൻതൊലി, ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച തണുപ്പിച്ച അതുകൊണ്ട മൂന്നെമുക്കാൽനാഴിക ധാരചെയ്ത കെടെശത്തിന്റെ ശകലമെടുക്കാതെതൊൎത്തി

കുഴൽപുകകൊണ്ട അല്പമായി വിയപ്പിച്ച കെടെശത്തിൻെറ ശകലം താനെവീണാൽ വാതഹരങ്ങളായ തൈലങ്ങാൾകൊണ്ട പിചുവിനെ ധരിപ്പിക്കുകയും പിന്നെ ഒരുദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ മുമ്പെവെച്ച ശകലത്തിനെക്കാൾ അല്പം വലുതായശകലത്തെവെച്ച മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരമൊക്കെ ചെയ്കയും ഇങ്ങിനെക്രമത്താലെ വലിയശകലങ്ങാൾ തിരുകുകയും മെൽപറഞ്ഞ പ്രവൃത്തികളെയും ചെയ്ത പതുക്കപ്പതുക്കെ അതിന്ന ശമനം വരുത്തിക്കൊൾക.

വൃ൨. അസിദ്ധൌതുനിജിഹ്രീയാദ്വൈദ്യൊയൽസഹജൈവ
സാ। തഥാപികുത്രചിൽകാചിച്ഛാമ്യെദിതിമതസ്ഥിതിഃ॥

മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരംചെയ്ത ശമിപ്പിപ്പാൻകഴിയാതയായാലും തന്നാൽ ആരംഭിക്കപ്പെട്ട പ്രവൃത്തികൾ പാഴിലായെല്ലൊ എന്ന വിചാരിച്ച വൈദ്യൻ ലജ്ജിക്കരുത. മേൽപറഞ്ഞ രൊഗം സഹജമാകയാൽ അസാദ്ധ്യങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിലെത്രെ ചേരേണ്ടത. എന്നാലും വല്ലൊരെടത്തുഒന്ന ശമിച്ച എന്ന വരേണ്ടതിന്ന വഴിയുണ്ട എന്നാകുന്നു ആചാൎയ്യമതസ്ഥിതി. അതുകൊണ്ട യത്നംചെയ്ത നോക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ശുഷ്കാ ചികിത്സാ

വൃ൩. ശുഷ്കായാംതൈലമെരണ്ഡംപായയിത്വാപയൊയുതം।
അപഹായമലസ്തംഭംസ്നെഹസ്വെദവിധെഃപരം॥

വൃ൪. പായയെൽസഘൃതംക്വാഥംവിദാൎയ്യാദിശൃതംസദാ।
ധാരയേത്തചതൈലാൎദ്രാംയൊനൌവൎത്തിഞ്ചലാപഹാം॥

ഋതുകാലത്തിങ്കൽ വേഗരോധം ഹേതുവായിട്ട കോപിച്ചിരിക്കുന്ന വായുവിനാൽ മലമൂത്രങ്ങളുടെ ബന്ധത്തോടുകൂടെ ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്ന യോനിശൊഷത്തെ ശുഷ്ക എന്ന പറയുന്നു. അത ഏററവും വേദനയെ ഉണ്ടാക്കുകയുംചെയ്യും. അതിന്നു സ്നേഹസ്വേദവിധിയുടെ ശേഷം ആവണക്കെണ്ണ പാലിൽ ചേൎത്ത സേവിപ്പിച്ച വിരേചിപ്പിക്കയും വിരേചിപ്പിച്ചതിൻെറ ശേഷം അഗ്നിബലം വെണ്ടുംപ്രകാരത്തിലായാൽ വിദാൎയ്യാദി കഷായം നെയ്യ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയും വാതഹരമായ തൈലത്തിൽ നനച്ചതിരി യൊനിയിൽ എല്ലാപ്പോഴും ധരിപ്പിക്കയും ചെയ്ക എന്നാൽ ശമിക്കും.

വാമിനീ ചികിത്സഃ

വൃ൫. വാമിനീംശമയെൽസ്നെഹസ്വെദനൊത്തരവസ്തിഭിഃ॥

കഷായെണബലാതൈലവിമിശ്രെണബലായുതൈഃ ॥

വൃ൬. ദശമൂലപയസ്യാബ്ദവരീമുസലികന്ദകൈഃ ।
സൂപ്യപർണ്ണീശതാഹ്വാഭ്യാംവിഹിതെനസദാരുഭിഃ ॥

യോനിയിൽ നിഷിക്തമായ ശുക്ലത്തെ ആറാം ദിവസമൊ ഏഴാംദിവസമൊ പുറത്തെക്കാക്കുന്നതായ യോനിരോഗത്തിന്ന വാമിനി എന്ന പേരാകുന്നു. അതിന്ന വാതശമനമായ തൈലംകൊണ്ട പിഴിഞ്ഞുവീത്തുകയുംവിയപ്പിക്കയും ഉത്തരവസ്തിവെക്കുകയും ചെയ്തിട്ട കുറുന്തോട്ടിവേര, ദശമൂലം, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ, കാട്ടുഴുന്നിൻവേര, കാട്ടുപയററിൻവേര ശതകുപ്പ, ദേവതാരം, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച ബലാതൈലം മെപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക എന്നാൽ ശമിക്കും.

ഷണ്ഡരൊഗത്തിന്ന ചെയ്യേണ്ടത.

വൃ. യയാന്നദെ്വഷിണീനാരീസദാസ്യാച്ചതഥസ്തനീ ।
ഷണ്ഡസംജ്ഞാമുപേക്ഷെതയൊനെസ്താംവ്യാപദംബുധഃ॥

യാതൊരു രോഗംകൊണ്ട സ്ത്രീ എല്ലാസമയവും പുരുഷനൊട ചേൎച്ചയില്ലാതെയും മുലയില്ലാതെയും ഭവിക്കുന്നുവൊ ആ യോനിരൊഗത്തിന്ന ഷണ്ഡമെന്ന പേരാകുന്നു. അതിനെ അറിവുള്ളവൻ ഉപേക്ഷിക്ക എത്രെ ചെയ്യേണ്ടത.

മഹായോനി ചികിത്സാ

(ഷാഷ്ടികതൈലം)

വൃവൃ. ഷഷ്ടികാനാംതുലാംപക്ത്വാക്ഷിപ്ത്വാംഭസിവഹൊന്മിതെ। അഷ്ടഭാഗാവശേഷേസ്മിൻഹരിണിമാംസജംരജഃ॥

വൃ൯. തുല്യംസംയോജ്യദ്ദശഞ്ചകഷായൈശ്ചപിഷ്ടകല്കിതൈഃ।
ശൈലേയഘനദേവാഹ്വാശതാഹ്വാനതസൈന്ധവൈഃ॥

൯൦. കാളാനുസാരീസരളരാസ്നാഖരസികാദ്വയൈഃ ।
കുണ്ഡലീമൂലനിർഗ്ഗുണ്ഡീഗൊധികാപല്ലവൈരപി॥

൯൧. തൈലപ്രസ്ഥംപചെദ്ദത്വാകുഡുബംപ്രത്യസൎപ്പിഷഃ ।
തദ്ധംചപ്രിയാളൊത്ഥസ്നേഹസ്യൈരണ്ഡജസ്യച ॥

൯൨. ആക്ഷസ്യകുഡുബദ്വന്ദ്വംസ്നെഹസ്യാഖിലസമ്മിതം ।
ആജംക്ഷീരഞ്ചതൽപൂതംലെപസെകാദികൎമ്മഭിഃ ॥

൯൩. മഹായൊനിസമാഖ്യാനമാമയംവിനിയച്ഛതി ।
സൎവ്വാംശ്ചവാതജാന്രോഗാൻയക്ഷ്മാണമപിദാരുണം॥

൯൪. തഢിദംഷാഷ്ടികംതൈലംഫെളെനസമുദീരിതം ।
നാദഃപ്രാപ്യാതിവൎത്തന്തകശ്ചിദവ്യാനിലാമയഃ॥

ഒരു തുലാം നവരനെല്ല അറുപത്തനാലിടങ്ങഴിവെള്ളത്തിൽ കഷായംവച്ച എട്ടിടങ്ങഴിയാക്കി അരിച്ചെടുത്ത മുപ്പത്തിരണ്ട പലം മാൻപേടയുടെ മാംസം മുപ്പത്തിരണ്ടിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവച്ച എട്ടിടങ്ങഴിയാക്കി ഊററി അതിൽചേൎത്ത എട്ടിടങ്ങഴിപാലും ചേൎത്ത കന്മതം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ദേവതാരം, ശതകുപ്പ, തകരം, ഇന്തുപ്പ, ഉലുവ, ചരളം, അരത്ത, കരിങ്കരശിൻപട്ട, ചെങ്കരശിൻപട്ട, ഇശങ്കിൻവേര, കരുനൊച്ചിവേര, തുത്തുവളത്തളിര, ഇവ മുമ്മൂന്ന കഴഞ്ച അരച്ചുകലക്കി നാനാഴി എണ്ണയും നാഴി പഴനെയ്യും ഉരി മുറ എണ്ണയും ഉരി ആവണക്കെണ്ണയും ഇരുനാഴി താന്നിഎണ്ണയും എട്ടുനാഴി ആട്ടിൻപാലുംചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച ലേപനംമുതലായ കൎമ്മങ്ങൾ ചെയ്താൽ മഹായോനി എന്നുപേരായ യോനിരോഗം ശമിക്കും വായുകോപിച്ച യോനിമുഖത്തെയും ഗൎഭാശയത്തെയും സ്തംഭിപ്പിച്ച വലുതായ വേദനയെയും യോനിദ്വാരത്തിന്ന അധികമായ വികാസത്തെയുമുണ്ടാകും. അതത്രെ മഹായോനി എന്ന രോഗമാകുന്നത. മേല്പറഞ്ഞതൈലം അതിനെമാത്രം ശമിപ്പിക്കുമെന്നുതന്നെ അല്ല എല്ലാം വാതവ്യാധികളേയും പാരിച്ച രാജയക്ഷ്മാവിനെയും ശമിപ്പിക്കും. മേല്പറഞ്ഞതൈലം ഫെളാചാൎയ്യനാൽ പറകപ്പെട്ടതാകുന്നു.

(യവജീരകാദി കഷായം)

൯൫. യവജീരകവൃശ്ചീവരെചകീചവ്യചിത്രകൈഃ ।
വെണുപത്രബലാദ്വന്ദ്വമിസിഭിശ്ചശൃതംജലം ॥

൯൬. ഘൃതജീരകസംയുക്തംപിബന്തീനാംപ്രഗെതരാം ।
പഞ്ചാഹെനശമംയായുൎമ്മഹായോനിഗദാത്തയഃ ॥

യവം, ജീരകം, തമിഴാമവേര, കടുക്ക, കാട്ടുമുളകിൻവേര, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ, മുളയില, കുറുന്തോട്ടിവേര, ഊരകത്തിൻവേര, ശതകുപ്പ ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച നെയ്യും ജീരകവും മേപ്പൊടിചേൎത്ത് ഏററവും പുലച്ചെ സേവിപ്പിക്ക. അഞ്ചുദിവസംകൊണ്ടു മേൽപറഞ്ഞ രോഗം ശമിക്കും.

൯൭. വനപാടലികാവല്കപരാഗൈൎമ്മധുമിശ്രിതൈഃ ।
വരാംഗെപരിതൊലെപൊമഹായോനിംനിയച്ഛതി ॥

മലമ്പാതിരിയുടെ തോല പൊടിച്ച തേനിൽ ചാലിച്ചയോ

നിപ്രദേശത്തിങ്കൽ എല്ലാടവും പുരട്ടുക. മേൽപറഞ്ഞരോഗം ശമിക്കും.

൯൭. പത്മെനിമീലനംപ്രാപ്തെപത്മിനീകന്ദമുദ്ധൃതം । പാലാശൈഃ കുസുമൈസ്സാൎദ്ധംപിഷ്ടാതെനകൃതൊപിവാ ॥

താമരപ്പൂവു കൂമ്പിയിരിക്കുമ്പോൾ താമരയുടെ കിഴങ്ങു പറിച്ചു പ്ലാശിന്റെ പൂവു സമമായി ചേൎത്തരച്ചു അതിൽ തേനും ചേൎത്തു മേൽപ്രകാരം പുരട്ടുക മേൽപറഞ്ഞ വ്യാധി ശമിക്കും.

പൈത്തികീ ചികിത്സാ

൯൮. പൈത്തിക്യാംശീതളൈഃകുൎയ്യാൽസിദ്ധേനാനിലനാശനൈഃ । സ്നേഹേനസേകംപിത്തസ്യശമനെനസസൎപ്പിഷാ ॥

തന്റെ കോപകാരണങ്ങളിലെതെങ്കിലുമുണ്ടാകയാൽകുപിതമായിരിക്കുന്ന പിത്തം യോനിപ്രദേശത്തെ ആശ്രയിച്ചിട്ടു ചുട്ടുനീറൽ, പഴുപ്പു, ദുൎഗ്ഗന്ധം, പനിമുതലായ ഉപദ്രവത്തെ ഉണ്ടാക്കും അതിനെ വൈദ്യന്മാർ പൈത്തികി എന്നു പറയുന്നു. അതു സംഭവിച്ചാൽ ശീതവീൎയ്യങ്ങളായ കുറുന്തോട്ടിവേര, ശതാവരിക്കിഴങ്ങു മുതലായ ഔഷധങ്ങൾകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു അപ്രകാരമിരിക്കുന്ന ഔഷധങ്ങളെ കല്ക്കമാക്കി എണ്ണയും നെയ്യും തുല്യമായിചേൎത്തു കാച്ചിയരിച്ചുഅതുകൊണ്ടു പിഴിഞ്ഞുവീഴ്ത്തുക.

(ബലാഗോപാംഗനാദി തൈലം)

൧൦൦. ബലാഗോപാംഗനാഭീരുമുസലീകന്ദയഷ്ടിഭിഃ । സാമൃതാഭിശ്ശൃതെതോയെമഞ്ജിഷ്ഠായഷ്ടിചന്ദനൈഃ ॥

൧൦൧. കല്ക്കിതൈസ്സൎപ്പിഷാതുല്യംപക്വംതൈലമനുത്തമം । ലെപാദൌതത്രതെനസ്യാൽപൈത്തിക്യാസ്തരസാശമഃ ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, നന്നാറിക്കിഴങ്ങു, ശതാവരിക്കിഴങ്ങു, നിലപ്പനക്കിഴങ്ങു, ഇരട്ടിമധുരം, ചിററമൃത ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, ഇരട്ടിമധുരം, ചന്ദനം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും നെയ്യും സമമായിച്ചേൎത്തു കാച്ചിയരിക്കുക. ഈ തൈലം പുരട്ടുവാനും പിഴിഞ്ഞുവീഴ്ത്തുവാനും നല്ലതാകുന്നു. അതുകളെ ചെയ്താൽ പൈത്തികി ശമിക്കുകയും ചെയ്യും.

൧൦൨. പാകോത്തരായാംപൈത്തിക്യാംന്യഗ്രോധാദിശൃതാംബുനാ । പരിഷേകംപ്രകുൎവ്വീതദുഷ്ടെഗന്ധെചഭൂയസി ॥

പഴുപ്പൊ ദുൎഗ്ഗന്ധമൊ അധികമായിട്ടുണ്ടായാൽ ന്യഗ്രോധാദികൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു ധാരയിടുക.

൧൦൩. തത്രജപരൊത്തരായാന്തുഗുളൂചീപപ്പ്ടാംബുദൈഃ।
സൊശീരധാന്യദുസ്സ്പശ്ശ്കപഥിതംഹിതമംബുച॥
പനിഅധികമായി ഉണ്ടായാൽ ചിററമൃത, പപ്പ്ടം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, രാമച്ചം, കൊത്തമ്പാലയരി, കൊട്ടത്തൂവ്വവേരഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച സേവിപ്പിക്ക.
൧൦൪. അതിമാത്രാത്തവാശ്ശുദ്ധൌദാവ്ലാക്ഷാഫലത്ര്യൈഃ
ബലാത്രയയുതൈസ്സിദ്ധംനിയ്യൂഹംപായയെന്നിശി॥
രജസ്സിന്ന ഒട്ടുംതന്നെ ശുദ്ധിയില്ലാതെ പോകിൽ മരമഞ്ഞത്തൊലി, കോലരക്ക, ത്രിഫല ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ചഅത്താഴത്തിന്റെമുമ്പെ സേവിപ്പിക്ക ഇവ ചെയ്താൽ റെപെത്തികീ എന്ന യോനിരോഗം ശമിക്കും.

രക്തയൊനി ചികത്സാ

(സിദ്ധാമൃത ഘൃതം)

൧൦൫. പാഠാസമംഗാവിലപാബ്ദബലാത്ര്യവൃഷാംബുഭിഃ।
ജംബൂചൂതാസ്ഥിലോദ്ധ്റതപഗ്രശീരൈശ്ചശൃതെജലെ॥
൧൦൬. ശൈലെയധാതകീപുഷ്പവസുകാംബഷ്ടഗൈരികൈഃ।
മുസ്താശല്മലിനിയ്യാസചന്ദനഭപയവത്സകൈഃ॥
൧൦൭. മധുക തിവിഷാകൌന്തീശാരിബാപത്മകെസരൈഃ।
മധൂകപുഷ്പഭൃനിംബധനികാശതവെധിഭിഃ।
൧൦൮. ഡാഡിമതപഗപചാഭാങ്ഗീഫൈനബീജകുടന്നടൈഃ।
ഉദുംബരഫലാഭീരുമുസലീകന്ദജീരകൈഃ।
൧൦൯. മഞ്ജിഷ്ഠാഞ്ജനനാഗാഹപഫലിനീഭിശ്ചകല്ക്കിതൈഃ।
സിദ്ധംസിദ്ധാമൃതംനാമരക്തയോനിംജയെൽഘൃതം॥
യോനിയിൽനിന്ന അധികമായ രക്തം സ്രവിക്കുന്നതിന്ന രക്തയോനിയെന്ന പേരാകുന്നു. അതിന്ന പാടക്കിഴങ്ങ, പടർച്ചുണ്ടവേര, കൂവളത്തിൻവേര, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, കുറുന്തോട്ടിവേര, വെങ്കുറുന്തോട്ടിവേര, ഉഴരകത്തിൻവേര, ആടലോടകത്തിൻവേര, ഇരുവേലി, ഞാവൽതൊലി, മാങ്ങയണ്ടിപ്പരുപ്പ, പാച്ചൊററിത്തൊലി, രാമച്ചം ഇവകൊണ്ടുകഷായംവെച്ച കന്മതം, താതിരിപ്പൂവ്വ താർതാവൽവേര, അമ്പഴത്തിൻതൊലി, കാവിമണ്ണ, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, പൂളപ്പശ, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, കുടകപ്പാലയരി, ഇരട്ടിമധുരം അതിവിടയം, അരെണുകം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, താമരയല്ലി ഇരിപ്പപ്പൂവ്വ പുത്തരിച്ചുണ്ട വേരുമ്മൽതൊലി, കൊത്തമ്പാലയരി, സഹസ്രവേധി, താളിമാതളങ്ങയു

ടെ ഓട, വയമ്പ, ചെറുതേക്കിൻവേര, കശകശ, പലകപ്പയ്യാനിവേര, അത്തിക്കായ, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ, ജീരകം, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, അഞ്ജനക്കല്ല, നാഗപ്പൂവ്വ, ഞാഴൽപ്പൂവ്വ ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്കു.

(ദൂൎവ്വാസാരാദി ഘൃതം)

൧൧. ദൂൎവ്വാസാരമഭീരൂണാംകന്ദസ്വരസസമം।
മുസലീകന്ദദൂസ്സശ്ജംബൂതപൎദിശ്ശൃതെജലെ॥
൧൨൧. താഭ്യാംനല്യേസമായോജ്യതദഷ്ടാംശെനസമ്മിതം।
ഘൃതംപയസ്സമംദത്വാപൂൎവ്വോക്തൈഃ പിഷ്ടകല്കിതൈഃ॥
൧൧൨. ശൈലെയാദ്യൈൗഷധൈഃപകപൎരക്തയോന്യാംഹിതംപരം। രക്തപിത്തെഷു സൎവ്വെഷുപ്രദരെഷുചശസ്യതെ॥

കറുകനീര ഇടങ്ങഴി ൧. ശതാവരിക്കിഴങ്ങിന്റെ നീര ഇടങ്ങഴി ൧. നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ, കൊട്ടത്തൂവ്വവേര, ഞാവൽതൊലി ഇവകൊണ്ട വെച്ചകഷായം ഇടങ്ങഴി ൨. ഇവമൂന്നും ഒരു പാത്രത്തിലാക്കി മുൻപറഞ്ഞ നെയ്യിന്റെ കല്കത്തിന്നപറഞ്ഞമരുന്നുകൾതന്നെ എല്ലാംകൂടി ആറു കഴഞ്ച അരച്ചുകലക്കി നാഴിനെയ്യും നാഴിപാലുംചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്കുക രക്തയോനിക്കും രക്തപിത്തത്തിന്നും അസൃഗ്ദരത്തിന്നും ഹിതമാകുന്നു.

(വസുകാദി ഗുളം)

൧൧൩. വസുകാഭീരുദൂസ്സശ്ബലാനളദചന്ദനൈഃ।
ഭൂനിംബവാരിമുസ്താഭിൎവ്വത്സകൈശ്ചശൃതെജലെ॥
൧൧൪. ദ്രോണപ്രമാണെസംയോജ്യജീൎണ്ണംഗുളപലാഷ്ടകം।
പാകെനസാന്ദ്രതാംനീതെസിദ്ധാമൃതഘൃതൊദിതൈഃ॥
൧൧൫. കല്കൌഷധൈഃകൃതംചൂൎണ്ണം ദിപലംതത്രയോജയെൽ।അഥാവതാൎയ്യസൽപാത്രെ ന്യസ്തംരക്ഷെത്തദൌഷധം॥
൧൧൬. മധുനാലോഡ്യതന്മാത്രാംപ്രാശയെൽപ്രാതരുത്ഥിതാം
പക്ഷമാത്രപ്രയോഗാൽസാരക്തയോനിംനിയച്ഛതി॥

താൎത്താവൽവേര, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, കൊട്ടത്തൂവ്വവേര, കുറുന്തോട്ടിവേര, രാമച്ചം, ചന്ദനം, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, ഇരുവേലി, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, കുടകപ്പാലയരി ഇവകൊണ്ട വെച്ചകഷായംഇടങ്ങഴി ൧൬. അതിൽ ൮ പലംപഴയ ശക്കര കലക്കികുറുക്കി സാന്ദ്രമായാൽ സിദ്ധാമൃതഘൃതത്തിന്റെ ക

ഌൂത്തിന്നുപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ പൊടിച്ച ഒക്കെയുംകൂടെ രണ്ടുപലം ചേൎത്ത വാങ്ങി ആറിയാൽ പാത്രത്തിലാക്കി അതിൽനിന്ന വെണ്ട സമയം വേണ്ടതെടുത്ത തേൻചേൎത്ത അയവുവരുത്തി രാവിലെ സേവിപ്പിക്ക. പതിനഞ്ചുദിവസം മേൽപ്രകാരം ചെയ്താൽ രക്തഃയാനി ശമിക്കും.

ശ്ലൈഷ്മികീ ചികിത്സാ

൫൬. പിപ്പലീലോഘപത്ഥ്യാനാംചൂൎണ്ണോമാക്ഷികസംയുതഃ।
പ്രലെപാദ്യ്യാപദംഹന്തിയൊനെയ്യാശ്ലൈഷ്മികീമതാ॥

അഭിഷ്യന്ദികളായിരിക്കുന്ന ആഹാരങ്ങളെ ഉപയോഗിക്കനിമിത്തമായി കോപിച്ച കഫം യോനിയെ ആശ്രയിച്ചുനിന്നിട്ട യോനിക്ക തണുപ്പ, ചൊറിച്ചിൽ, വെളുപ്പുനിറം, പഴുക്കൽ, പഴുപ്പോടുകൂടിയ ജലസ്രാവം ഇവയെ ഉണ്ടാക്കും. അതിനെ ശ്ലൈഷ്മികി എന്ന പറയുന്നു. അത സംഭവിച്ചാൽ തിപ്പലി, ഉരുക്ക, കടുക്ക ഇവ പൊടിച്ച തേൻചേൎത്ത പുരട്ടുക.

(ജംബ്വാമ്രസാരാദി തൈലം)

൫൭. ജംബ്വാമ്രസാരകൈഡൎയ്യലോധ്രതിന്ദുകവല്ക്കലൈഃ।
സിദ്ധെകഷായെധാത്രീത്വഗ്ദ്ധാതകീമധുകോൽപലൈഃ
൫൮. വിരളാമൂലവല്ക്കത്വക്പത്രകാസിസദാരുഭിഃ।
കൈശികീനതചൊരൈശ്ചപിഷ്ടൈഃകല്ക്കീകൃതൈഃപചെൽ॥
൫൯. അജാമൂത്രംസമംദത്വാദധിമസ്തുചതുൎഗ്ഗുണം।
തൈലംഹന്തിതദഭ്യംഗാഛ്ലൈഷ്മികീംനാത്രസംശയഃ॥

ഞാവൽക്കാതല, മാവിൻകാതല, കുമിഴിൻവേര പാച്ചോറ്റിത്തൊലി, പനഞ്ചിത്തൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച നെല്ലിത്തൊലി, താതിരിപ്പൂവ്വ, ഇരട്ടിമധുരം, ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങ, കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻവേരിന്മേൽതൊലി ഇലവങ്ങത്തൊലി, പച്ചില, കാരീയം, ദേവതാരം, മാശിക്ക, തകരം കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും എണ്ണയോളം പിടയാടിൻമൂത്രവും അതിൽ നാലിരട്ടി തൈർവെള്ളവും ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടുക.

(ധാതക്യാദി കഷായം)

൬൦. ധാതകീധവദേവദ്രുദാൎവ്വീദാക്ഷായണീപ്ലവൈഃ।
സക്ഷീരിവല്കൈഃകാഥശ്ചപരിഷെകെത്രശസ്യതെ॥

താതിരിപ്പൂവ്വ,ഞമവേര, ദേവതാരം, മരമഞ്ഞത്തൊലി, കടുക്ക,കുഴിമുത്തങ്ങ, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ചു ധാരയും ചെയ്ക. എന്നാൽ ശ്ലൈഷ്മികീ ശമിക്കും.

ലോഹിതക്ഷയയുടെ ചികിത്സാ

൫൨൨. വിദായ്യാദികഷായസ്യപാനെനസഹസർപ്പിഷാ ।
ലാക്ഷാരജൊയുജൊയദ്വാജെതവ്യാലോഹിതക്ഷയാ ॥

വാതപിത്തങ്ങളുടെ കോപത്താൽ യോനിപ്രദേശത്തിങ്കൽ ചുട്ടനീറൽ, പുഷ്ടികുറക, നിറപ്പകച്ചുഇവയോടുകൂടെ ഉൽഭവിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതായ രജോനാശത്തെ ലോഹിതക്ഷയ എന്ന പറയുന്നു. അത സംഭവിച്ചാൽ വിദായ്യാദി കഷായമൊ നെയ്യോ അരക്കിൻപൊടിയൊചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക എന്നാൽ ശമിക്കും.

പരിപ്ലുതാ ചികിത്സാ

൫൨൩. വാതപിത്തഹരൈല്ലെപസ്സെകസ്സൈലെനതാളശാ ।
കപ്പാഥെനദശമൂലസ്യസക്ഷീരെണൈവവാകൃതഃ ॥

൫൨൪. അഥവാലോദ്ധ്രനീവതഫ്ഗീബലാമധുകവൈരിണാം ।
പരിപ്ലുതായാസ്സംശാന്തിമചിരാദെവസാധയേൽ ॥

പ്രവൃദ്ധമായിരിക്കുന്ന പിത്തത്തോടുകൂടിയവൾ പുരുഷസംയോഗത്തിങ്കൽ തുമ്പൽമുതലായ വേഗങ്ങളെ തടുക്കിയാൽ പിത്തത്തോടു സമ്മിശ്രമായി ഭവിച്ചിട്ട വായു അവളുടെ യോനിയെ ദൂഷിപ്പിക്കും. വീപ്പ്, വേദനകൊണ്ടു തൊട്ടുകൂടായ്ക, കറപ്പ, മഞ്ഞൾനിറം ഇവ സമ്മിശ്രമായി രജസ്സിൽ കാണുക ഇതു ലക്ഷണങ്ങളോടുകൂടിയതായ ആ രോഗത്തെ പരിപ്ലുത എന്നപറയുന്നു. അത സംഭവിച്ചാൽ വാതപിത്തശമനങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഔഷധങ്ങൾകൊണ്ടു ലേപനവും വാതപിത്തശമനമായ തൈലംകൊണ്ടു ധാരയും ദശമൂലകഷായത്തിൽ പാലുചേൎത്ത അതുകൊണ്ടു ധാരയും പാച്ചോററിത്തൊലി, കടമ്പിൻതൊലി, കുറുന്തോട്ടിവേര, ഇരട്ടിമധുരം, ഏകനായകത്തിൻവേര ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ചു, അതുകൊണ്ടുതന്നെ ധാരയും നല്ലതാകുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ യഥോചിതമായി ചെയ്താൽഅതുകളെക്കൊണ്ടുതന്നെ ശമിക്കുകയും ചെയ്യും.

൫൨൫. വാതപിത്തവിസർപ്പോക്തിലെപസെകാദയൊഖിലാഃ ।
പരിപ്ലുതായാംശസ്യന്തെയഥാപസ്ഥംപ്രയൊജിതാഃ ॥

വാതപിത്തവിസർപ്പത്തിന്ന പറഞ്ഞ ലേപനം, ധാര മുതലായവ ഒക്കെയും പരിപ്ലുതയ്ക്കു പറയുന്നവയാകുന്നു.

ഉപപ്ലുതാ ചികിത്സാ

൨൰൬. വാതശ്ലേഷ്മവിസപ്പ്പോക്തൈർല്ലെപാദ്യൈശ്ശമനംനയെൽ। ഉപപ്ലുതാംവിലിംപെൽ സ്ലൈഷ്മീക്യാംയദുദീരിതം ॥

വാതശ്ലേഷ്മോപദ്രവങ്ങളോടും പഴുപ്പോടും വെളുപ്പോടും കൂടിയ രജസ്സിൻെറ നിൎഗ്ഗമത്തോടും കൂടിയതിന്ന ഉപപ്ലുതഎന്ന പേരാകുന്നു. അതിനെ വാതശ്ലേഷ്മ വിസൎപ്പത്തിന്ന പറഞ്ഞ ലേപാദികളെചെയ്തു ശമനം വരുത്തുക. ലേപത്തിന്നശ്ലൈഷ്മികിക്കപറഞ്ഞ ഔഷധവുമാം.

വിപ്ലുതാ ചികിത്സാ

൨൰൭. തിക്തൈഃക്രിമിഘ്നൈരെസ്സിദ്ധേനാംഭസാ ചിരസെചനം। കൃത്വാസംശൊദ്ധ്യയൊന്യന്തൎഹരിതാലെനധൂപനം ॥
൨൰൮. വിശുദ്ധ്യാംവിപ്ലുതായാന്തുകഷായഃപരിഷേചനെ। പുന്നാഗതരുശാകത്വങ്മൂൎവ്വാകൊശാതകീത്വചൈഃ ॥

നാൾതോറും ജലംകൊണ്ടു ശുദ്ധിവരുത്തേണ്ടതിന ലോപം ഭവിച്ചുപോയാൽ ഉള്ളിൽ വെടിപ്പകേട അകപ്പെട്ടകകൊണ്ട സൂക്ഷ്മങ്ങളായി ചില ജന്തുക്കൾ ഉത്ഭവിക്കകയും അതു ഹേതുവായിട്ട യോനിയുടെ അന്തൎഭാഗത്തിങ്കൽ ചൊറിച്ചിലും അതു ഹേതുവായിട്ട മൈഥുനത്തിങ്കൽ അത്യാശയുമുണ്ടാകും ഒരം വിധം ലക്ഷണത്തോടകൂടിയ യോനിരോഗത്തെ വിപ്ലുത എന്ന പറയുന്നു. അതസംഭവിച്ചാൽ കയ്പാകുന്ന രസത്തോടകൂടിയ വയായും ക്രിമിശമനങ്ങളായുമിരിക്കുന്ന മരുന്നുകൾ കൊണ്ട കഷായംവെച്ച അതുകൊണ്ട വളരെനേരം ധാരചെയ്തു യോനിയുടെ അകത്തുംപുറത്തും ശുദ്ധിവരുത്തി യോനിയുടെ അകത്ത ഹരിതാലത്തിൻെറ പുകഎല്പിക്ക എന്നാൽ അകത്തുള്ളജന്തുക്കൾ നശിക്കുന്നതായാൽ വിപ്ലുതശമിക്കുകയും ചെയ്യും. മേൽപറഞ്ഞ ധാരക്ക കഷായം പുന്നത്തൊലി, തേക്കിൻതൊലി, പെരുങ്കുരുമ്പവേര, പുട്ടൽപീരകത്തിൻവേര, ചെറുപീരകത്തിൻവേര, ഇവകൊണ്ടുവെക്കുക.

(പലാശവൽക്കാദി കഷായം)

൨൰൯. പലാശവല്കാമലകവിശാലാവിഷമൎദ്ദകൈഃ। ശമ്യാകകരവീരാൎക്കപുന്നാഗത്വക്സമന്വിതൈഃ ॥
൩൰. കൃതഃകഷായസ്സേകേതുപൂൎവ്വസ്മാദവിശിഷ്യതെ। ആപൂൎയ്യയോനരന്തസ്സംധാരയെതചകൌശലാൽ ॥

പ്ലാശിൻതൊലി, നെല്ലിക്ക, കാട്ടുവെള്ളരിവേര,പാലത്തൊലി, കൊന്നത്തൊലി, അലരിത്തൊലി, എരുക്കിൻതൊലി, പുന്നത്തൊലി, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച അതുകൊണ്ടു ധാര ചെയ്താൽ മുൻപറഞ്ഞ ധാരയെക്കാൾ അധികമായഗുണംകാണുകയും ചെയ്യും, മേല്പറഞ്ഞ കഷായം കൌശലേന യോനിയുടെ അകത്താക്കി പുറത്തുപോകാതെ അല്പകാലംനിറുത്തുകയും ചെയ്ക.

൫൱൨. സപ്തച്ഛദസ്യക്ഷീരെണയുക്തൈഃകർപ്പൂരരെണുഭിഃ।
അന്തര്യോനെഃകൃതൊലേപോവിപ്ലുതാംശമയെദ്ധ്രുവം॥

പാലയുടെപാലിൽ കർപ്പൂരത്തിൻെറ പൊടിചേൎത്ത യോനിയുടെ അന്തൎഭാഗത്തിങ്കൽ പുരട്ടുക. ഇത വിപ്ലുതക്ക സിദ്ധൌഷധമാകുന്നു.

കൎണ്ണിനീ ചികിത്സാ

൫൱൨. അഗ്രഗ്രാഹിരജഃക്ഷൌദ്രസംയുക്തംപരിലേപനാൽ।
ശമയെൽകൎണ്ണിനീംനവ്യാമനവ്യാന്തുപരിത്യജെൽ॥

കുപിതമായവായു രക്തശ്ലേഷ്മങ്ങളോടുസംയുക്തമായിയോനിയുടെ ഉള്ളിൽ രജൊമാൎഗ്ഗത്തെ തടുക്കുന്നതായ മാംസകൎണ്ണികയെ ഉണ്ടാക്കും അതിനെ കൎണ്ണിനി എന്ന പറയുന്നു. അതിന്ന അക്കിക്കറുക പൊടിച്ച തേനിൽ ചാലിച്ച പുരട്ടിയാൽ നൂതനാവസ്ഥയിൽ ശമനമുണ്ടാകും മൂത്തുപോയാൽ ശമിക്കാത്തതാകയാൽ ചികിത്സിപ്പാനുത്സാഹിക്കയുമരുത.

സാന്നിപാതികിക്ക ചെയ്യേണ്ടത

൫൱൩. ത്രിഭിൎദ്ദോഷൈരുപൊഢതപാൎശ്വാനിഗൎഭാശയാശ്രിതൈഃ। യഥാസ്വൈപാവദ്രവാംതദ്വദ്വ്യാപദംസാന്നിപാതികീം॥

യോനി ഗൎഭാശയങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന വാതപിത്തകഫങ്ങളാൽ ഉൽഭവിപ്പിക്കപ്പെട്ടുന്നതാകയാൽ സാന്നിപാതികിഎന്ന യോനിരോഗത്തെ അതാതു ദോഷങ്ങൾക്ക പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ഉപദ്രവങ്ങളെകൊണ്ട അറിഞ്ഞ അതിനെ ഉപേക്ഷിക്കുകയുംവേണം.

൫൱൪. ഗുഹ്യരോഗചികിത്സേതിദ്വിവിധാദൎശിതാമയാ।
ചികിത്സോൎദ്ധ്വാംഗരോഗാണാമഥാതഉപദേക്ഷ്യതെ॥

ലിംഗരോഗചികിത്സാ യോനിരോഗചികിത്സാ ഇങ്ങിനെരണ്ടു വകയോടുകൂടിയ ഗുഹ്യരോഗചികിത്സാ ഇങ്ങിനെ സം

ക്ഷേപിച്ചുപറകപ്പെട്ടു. ഇനി ഇതിൻെറ അനന്തരഭാഗംകൊണ്ടു ഊൎദ്ധ്വാംഗചികിത്സയെ പറകപ്പെടുകയും ചെയ്യും

ഇതിവാശ്ദാസോപനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിതപാരശവേന്ദ്രകൃതാ വാരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം പഞ്ചവിംശസ്തബകൊ നാമപഞ്ചവിംശോദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം
ഷഡ്വിംശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

അക്ഷിരോഗ പ്രകരണം

൧. പൃഥഗെവാക്ഷിരൊഗാണാം ചികിത്സാന്യത്രവക്ഷ്യതെ ।
സവിസ്തരാതഥോപ്യത്രസംക്ഷേപാൽസാഭിധീയതെ ॥

൨. കെഷാഞ്ചിത്തത്രബാലാനംഭ്രയിഷ്ഠംസംഭവന്തിയെ ।
കുക്കുണകാഖ്യോയശ്ചാത്രബാലാനാമേവജായതെ ॥

നേത്രരോഗചികിത്സയെ വേറെതന്നെ ഒരു പുസ്തകത്തിൽ വിവരിച്ചുകാണിക്കേണമെന്നവിചാരിച്ചിരിക്കുന്നു എങ്കിലും വലിയവൎക്കു ഉണ്ടാകുന്നനേത്രരോഗങ്ങളിൽവെച്ചുചില രോഗങ്ങൾ ബാലന്മാൎക്കും അധികമായി ഉണ്ടാകുന്നതാകയാൽ അതുകളുടെയും ബാലന്മാൎക്കുമാത്രം ഉണ്ടാകുന്നതായ കുക്കുണകത്തിൻെറയും ചികിത്സയെ ഇവിടെ പറയുന്നു.

ചെങ്കണ്ണിന്നു.

(നെററിമേൽ തേപ്പാൻ)

൩. വൃശ്ചികാളീദലംപിഷ്ട്വാസ്തന്യേനപയസാശിശൊഃ ।
ലലാടെലേപനംകുൎയ്യാദ്ദൽകോപെക്ഷ്ണൊൎദ്ദിനത്രയം ॥

തേക്കടയുടെ ഇല മുലപ്പാലിൽ അരച്ചു നെററിമേൽ മൂന്നുദിവസം തേക്കുക. എന്നാൽ ചെങ്കണ്ണു ശമിക്കും.

(ധാരയ്ക്കു)

൪. ജീവന്തീകന്ദജംസ്തന്യയുക്തംസിഞ്ചെദ്രസംദ്വശൊഃ ।
വൃശ്ചികാളീദളൊത്ഥംവാഭിരഹൈനാദിവസത്രയം ॥

അടപതിയൻകിഴങ്ങിൻെറ നീരും മുലപ്പാലും സമംചേൎത്ത

ദൻ *

രാവിലെയും വയ്യുന്നേരവും ധാരയിടുക. അല്ലായെങ്കിൽ തേക്കടനീരും മുലപ്പാലും സമം ചേൎത്ത ധാരയിടുക. മൂന്നു ദിവസം കൊണ്ടു ശമിക്കും.

(എഴുതുവാൻ നെയ്യ)

൭. അതസീപല്ലവോത്ഥേനരസേനസമസംയുതം।
നിൎജ്ജലം നവനീതംവാദൃശൊരഹ്നൊദപിരഞ്ജയെൽ॥

കാശാവിൻതളിര പിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീരിൽ അത്ര വെണ്ണക്കുട്ടിഉരസി നീരറുത്ത രാവിലെയും വയ്യുന്നേരവും എഴുതുക.

(തഴിമരുന്ന)

൮. നിഷ്പീഡ്യപാഠാപത്രാണിഭൃമാവാസിച്യതദ്രസം।
ഘനീഭൂതംസമാദായ വസ്ത്രേണവ്യവധാരയെൽ॥

പാടയുടെഇല തിരുമ്പി അതിന്റെ നീര നിലത്തപിഴിഞ്ഞ വീത്തി വലിഞ്ഞാൽ എടുത്ത കണ്ണോളയുടെമീതെ ശീലയിട്ട അതിന്റെമീതെ ഇടുക. എന്നാലും ചെങ്കണ്ണു ശമിക്കും.

മാലക്കണ്ണിന്ന

(സീതാമുഖീ ഗുളിക)

൧. സീതാതുത്ഥസുവൎണ്ണാനാംരജാംസിലവലീരസെ।
പിഷ്ട്വാതെൎവ്വിഹിതാവൎത്തിൎന്നാമ്നാസീതാമുഖീമതാ॥

൨. എനാംനിശാസ്വ്യക്ഷൌദ്രേണഘൃഷ്ട്വാസ്തന്യേനവാദൃശൊഃ।അഞ്ജയേൽപ്രശമംയായാന്നിശാന്ധ്യംസപ്തഭിൎദ്ദിനൈഃ॥

തിപ്പലി, തുത്ത, സ്വൎണ്ണം ഇവ പൊടിച്ച വെള്ളിലയുടെ നീരിൽ അരച്ച ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി തേനിലൊ മുലപ്പാലിലൊ അരച്ചചേൎത്തു കണ്ണിൽ എഴുതുക. എഴ ദിവസം കൊണ്ടു മാലക്കണ്ണു ശമിക്കും.

(ശൃംഗിവേരാദി ഗുളം)

൯. ശൃംഗിവേരരസപ്രസ്ഥെദത്വാഗുളപലദ്വയം।
പാകെനസാന്ദ്രതാംപ്രാപ്തെമണ്ഡൂരരജസഃപലെ॥

൧൦. ദ്വെദ്വെവ്യോഷസ്യചാകീൎയ്യയോജയിത്വാവതാരയെ
ൽ।ആശയെന്നിശിളുക്തൊത്തന്നക്താന്ധ്യംഭൃശദാരുണം॥

എററവും പ്രബലമായിരുന്നാൽ മുൻപറഞ്ഞ ഗുളികകൊണ്ടുതന്നെ നിവൃത്തിവന്നില്ലയെന്നവരാം. എന്നാൽ നാനാഴി ഇഞ്ചിനീര ഊററൽ കളഞ്ഞെടുത്ത അതിൽ രണ്ടുപലം ശക്കര കലക്കി കുറുക്കി സാന്ദ്രമായാൽ ശുദ്ധിചെയ്ത പുരാണകിട്ടത്തിൻ

പൊടി പലംരണ്ട, ത്രികടു, ഇവമൂന്നും സമം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച പലം രണ്ട ഇവയിട്ട ഇളക്കി യോജിപ്പിച്ച ആറിയാൽ ശക്കര പോലെ ഉരുട്ടുവാൻ തക്കവിധത്തിലാകുന്ന പാകത്തിൽവാങ്ങി പാത്രത്തിലാക്കി അതിൽനിന്ന രോഗിയുടെ ദേഹാഗ്നിബലങ്ങ ൾക്ക തക്കവണ്ണം മുക്കാൽ കഴഞ്ചൊ ഒന്നരക്കഴഞ്ചൊ രണ്ട ക ഴഞ്ചൊ അത്താഴം കഴിഞ്ഞാൽ മിതെ സേവിപ്പിക്ക.

(നഖത്തിന്മേൽ തേപ്പാൻ)

൭൫. പത്മാരസേനസംപിഷ്ടാംസക്ഷൌദ്രാംഗാലവത്വചം ।
പാദാംഗുഷ്ഠനഖെസപ്വേദ്യോജയെദ്വാശിശൊന്നിശി ॥

കാരിലത്താമരയുടെ നീരിൽ പാച്ചോററിത്തൊലി അരച്ച അല്പം തേനുംചെത്ത രാത്രിയിൽ ഉറങ്ങുന്നസമയം പെരുവി രലിന്റെ നഖത്തിന്മെൽ പുരട്ടുക.

൭൬. സ്തന്യേനമധുകംപിഷ്ട്വാതാമലക്യാരസെനവാ ।
രാത്രൌളക്തപാശയാനസ്യലിംപെൽപദതലാന്തരം ॥

മുലപ്പാലിലൊ കിഴാനെല്ലിയുടെ നീരിലൊ ഇരട്ടിമധുരം അ രച്ച അത്താഴംകഴിഞ്ഞ ഉറങ്ങുവാനായി കിടന്നവന്റെ കാ ലിന്റെ ഉള്ളനടിയുടെ നടുവിൽ പുരട്ടുക.

(കുമാരീമധുകാദി തൈലം)

൭൭. കുമാരീമധുകൊശീരകുഷ്ഠചന്ദനവാരിഭിഃ ।
സഫലത്രിതയൈസ്സിദ്ധംതൈലഞ്ചസപയൊഹിതം ॥

കററുവാഴനീരിൽ ഇരട്ടിമധുരം, രാമച്ചം, കൊട്ടം, ചന്ദനം, ഇരുവേലി, ത്രിഫല, ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയും തെ ങ്ങാപ്പാലും സമമായി ചേത്തിട്ടൊ എണ്ണയും പശുവിൻപാലും സമമായി ചേത്തിട്ടൊ കാച്ചിയരിച്ച തേപ്പിക്കയും ഹിതമാകു ന്നു.

ഇറയിന്മെൽ കുരുക്കൾക്ക.

൭൮. ഹൃത്വാവർത്മാന്തജാഭ്യൊസൃക്പിടകാഭ്യൊവരാംഭസാ ।
സക്ഷൌദ്രെണപരിഷെകംകുൎയ്യാദ്ദാവ്വ്യംബുനാപിവാ ।

ഇറയിന്മെൽ ഉണ്ടാകുന്ന കുരുക്കളിൽ അട്ടയിട്ട ചോരകള ഞ്ഞ ത്രിഫലയൊ മരമഞ്ഞളൊ കഷായംവച്ച അതിൽ തേ ൻ ചേത്ത ധാരയിടുക.

(തഴിമരുന്ന)

൭൯. അബ്ജീജവിജയാചൂൎണ്ണംസക്ഷൌദ്രനവനീതകം ।
സമ്മർദ്ദ്യഭാജനെകാംസ്യെവാസസാവ്യവധാരയെൽ ॥

കുരുവില്ലാക്കടുക്ക പൊടിച്ച തേനും വെണ്ണയുംകൂട്ടി ഓട്ടുപാത്രത്തിലിട്ട ഉരസി നീരറുത്ത പോളയുടെ മീതെ നേൎമ്മയുള്ള ശീലയിട്ട അതിന്റെ മീതെ ഇടുക. കുരുക്കൾ പഴുത്ത പൊട്ടിപ്പോകും

പോള വീക്കത്തിന്ന.

(കടുക്കവെണ്ണ)

൧൬. സമഛിന്നഹരീതക്യാഃഖണ്ഡയൊരുഭയൊസ്ഥിതം।
അപാസ്യബീജമാപൂൎയ്യനവനീതംതയൊൎദ്വയൊഃ॥

൧൭. സന്ധായതെമിഥഃപത്രൈസ്സപ്തഭിസ്സപ്തഭിൎവ്വഹിഃ।
ആവൃത്യാമൃതവല്ലീജൈൎദ്ദൃവ്വാഭിഃപരിവെഷ്ടയെൽ॥

൧൮. അഥക്ഷീരെണപക്വതാ-ാചപിഷ്ടാ-ാസംയൊജനിൎജ്ജലം।
നവനീതംതദായൊജ്യവസനൊപരിധാരയെൽ॥

൧൯. എഷപ്രയൊഗൊദ്രാഗെവവൎത്മശ്വയഥുനാശനഃ।
ക്ഷീരെചതുൎഗ്ഗുണെപാകൊനവനീതംസമംമതം॥

൨൦. ഇത്യെകെന്യെപുനഃപാകംദ്വി-ിഗുണെംബുനിതൽസമം।
ക്ഷീരംദതാ-ാപദന്യത്രപാകന്തുത്രിഗുണെപരെ।

൨൧. ക്ഷീരഎവെതിചെച്ഛന്തിസൎവ്വെപക്ഷായഥൊചിതം।
ഗ്രാഹ്യാഃപ്രമാണസിദ്ധതാ-ാദെകത്രനവികല്പതഃ।

കടുക്ക നേരെനടുവിൽ മുറിച്ച രണ്ടുഖണ്ഡങ്ങളിൽനിന്നും കുരു മെല്ലെക്കളഞ്ഞ അതുകളിൽ വെണ്ണനിറച്ചചിററമൃതിന്റെ ഏഴേഴ ഇലകൊണ്ടു പൊതിഞ്ഞ കറുകകൊണ്ടു കെട്ടിപാലിൽ പുഴുങ്ങി ഒക്കെക്കൂടെ അരച്ച നീരററവെണ്ണകൂട്ടി ഉരസികണ്ണോളയുടെ മീതെ മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം തഴിയിടുക. പോളവീക്കം ഉടനെ ശമിക്കും. കടുക്ക പൊതിഞ്ഞ കെട്ടിയതിന്റെശേഷം തൂക്കംനോക്കി അതിൽ നാലിരട്ടി പാലിൽ വേവിച്ച അരച്ചവെണ്ണനെയ്യ സമം ചേൎക്കേണമെന്ന ചിലരുടെപക്ഷം വേറെ ചിലര ഇരട്ടി വെള്ളവും അതിനോടു സമം പാലുംചേൎത്ത അതിൽ പുഴുങ്ങെണമെന്ന പറയുന്നു. അതിന്റെയും പുറമെ മൂന്നിരട്ടി പാലിൽതന്നെ വേവിക്കേണമെന്നും ചിലരുടെ മതമുണ്ട. ദോഷകോപാദ്യവസ്ഥയെ അനുസരിച്ച നോക്കുമ്പോൾ മേൽപറഞ്ഞ പക്ഷങ്ങൾ ഒക്കെയും യുക്തങ്ങൾതന്നെ എങ്കിലും ഒരു വ്യാധി ഉണ്ടായ സമയം യാതൊരു വിധമൊ ആ വിധത്തിങ്കൽതന്നെ ഇരിക്കുമ്പോൾ മേൽപറഞ്ഞവയിൽ ഏതെങ്കിലും മാറിമാറി സ്വീകരിക്കപ്പെടുകയും അരുത എന്നറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

കണ്ണിൽ ചുവപ്പ, വീക്കം ഇവകൾക്ക.

൨൨. സഹദേവീരസംസിഞ്ചെൽക്ഷൌദ്രേണസഹനെത്രയൊഃ
എഷപ്രയോഗൊരാഗഞ്ചശ്വയഥുഞ്ചനിയച്ഛതി॥

പൂവ്വാംകുറുന്തലനീര തേൻചേൎത്ത കണ്ണിൻ പകരുക. ചുവപ്പും വീക്കവും ശമിക്കും.

(ദൂൎവ്വാകിസലയാദി ധാരാ)

൨൩. ദൂൎവ്വാകിസലയംയഷ്ടിപല്ലവംകുസുമാനിച।
പാരന്ത്യാസ്തുല്യഭാഗാനിനിഷ്പീഡ്യാപഹൃതെരസെ॥

൨൪. ഗോപയസ്തുല്യമാസിച്യതെനധാരാംപ്രകല്പയെൽ।
സപ്താഹെനശമംയാതിരാഗശ്ശോഫശ്ചദാരുണഃ।

കറുകത്തളിര,കാഞ്ഞിരത്തിൻതളിര, തെച്ചിപ്പൂവ്വ, ഇവ തിരുമ്പിപ്പിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീരിൽപശുവിൻപാല സമംചേൎത്തധാരയിടുക. ഏഴദിവസംകൊണ്ടു ചുവപ്പും വീക്കവും ശമിക്കും.

(ത്രിഫലാദി പുറമരുന്ന)

൨൫. ത്രിഫലാഗൈരികെദാൎവ്വീരജനീചന്ദനാനിച।
ഹരിചന്ദനലോധ്രത്വക്ഛാരിബാശ്വവടാംകുരം॥

൨൬. ലാമജ്ജകഞ്ചദൂൎവ്വാഗ്രമരിഷ്ടസ്യചപല്ലവം।
എതാനിസമഭാഗാനിക്ഷീരപക്വാനിപെഷയെൽ॥

൨൭. നവനീതെനസംയോജ്യനയനൊപരിസൎവ്വതഃ।
ശ്ലക്ഷ്ണംവാസൊന്തരെകൃത്വാധാരയെൽപരിതസ്സമം॥

൨൮ എഷപ്രയൊഗൊരാഗഞ്ചശ്വയഥുംചവിനാശയെൽ।
വേദനാമപികണ്ഡൂതിംപഞ്ചഷൈട്ദിവസൈൎദ്ധ്രുവം॥

ത്രിഫല,കാവിമണ്ണ, മരമഞ്ഞൾത്തൊലി, വരട്ടമഞ്ഞൾ, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, പാച്ചോററിത്തൊലി, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പേരാൽമൊട്ട, രാമച്ചം, കറുകത്തല, വേപ്പിൻതളിര ഇവപാലിൽ പുഴങ്ങിയരച്ച വെണ്ണക്കൂട്ടി ഉരസി തഴിയിടുക. ചുവപ്പ, വീക്കം, വേദന, ചൊറിച്ചിൽ ഇവ അഞ്ചൊ ആറൊദിവസം കൊണ്ട ശമിക്കും.

കണ്ണിൽ പഴപ്പിന്ന

(ത്രിഫലാ മധുകാദിധാര)

൨൯. ത്രിഫലാമധുകാനന്താകതകാസ്ഥിഹിമദ്വയൈഃ
ശൃതശീതെനതൊയെനസെകൊദ്ദുക്പാകനാശനഃ॥

ത്രിഫല, ഇരട്ടിമധുരം, കറുകത്തല, തെറാമ്പരല, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ചതണുപ്പിച്ച ധാ

രയിടുക. പഴപ്പുശമിക്കും.

(തഴിയിടുവാൻ)

൩൦. ചിഞ്ചാപത്രസിരാഃപക്വതാപയസാസംപ്രവിഷ്യതു।
വസ്ത്രോപരിസമാലിപ്യവർത്മനൊരുപരിക്ഷിപേൽ॥

പുളിഞ്ഞരമ്പ പാലിൽ വേവിച്ചരച്ച ശീലയിൽതേച്ച പൊളപ്പുറത്തിടുക. പഴപ്പ ശമിക്കും.

(ഇളനീക്കുഴമ്പു)

൩൧. വരാമധുകദാവ്വീഭിസ്താളികെരൊദകെശൃതെ।
പാദാവശിഷ്ടേപൂതേഥപാകെനഘനതാംഗതെ॥

൩൨. പാദാംശതുല്യമധ്വാഢ്യമധുപാദാംശസമ്മിതം।
ശ്ലക്ഷ്ണീകൃതംരജഃപീതരൊഹിണ്യാഃപടുതുത്ഥയൊഃ॥

൩൩. തുല്യംതൽഷൊഡശാംശെനതദന്യതരസമ്മിതം।
കപ്പൂരഞ്ചതദഷ്ടാംശമിതഞ്ചമരിചംരജഃ॥

൩൪. സംയോജ്യയൊജയെദക്ഷ്ണൊർദ്വൌദ്വൌവിന്ദൂതതഃപ്രഗെ। സായഞ്ചാസ്യപ്രയൊഗൊയമക്ഷിപാകംനിയച്ഛതി॥

൩൫. ജലസ്രാവകഫസ്രാവനക്താന്ധ്യതിമിരാദികാൻ।
അന്യാംശ്ചദാരുണാൻരോഗാൻക്ഷിപ്രാമവശമംനയേൽ॥

ത്രിഫല, ഇരട്ടിമധുരം, മരമഞ്ഞത്തൊലി ഇവ ആറാറുകഴഞ്ചു രണ്ടര ഇടങ്ങഴി ഇളനീർവെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ചു ഇരുനാഴിയാക്കി അരിച്ചു കരടുനീക്കി കുറുക്കി നല്ലവണ്ണം സാന്ദ്രമായാൽ വാങ്ങി ആറിയാൽ പന്ത്രണ്ടര ഉറുപ്പികത്തൂക്കംചെറുതേൻവീഴ്ത്തി മൂന്നേഅരയ്ക്കാൽ ഉറുപ്പികത്തൂക്കം പീതരോഹിണിയുടെ പൊടിയും അതിൻെറ പതിനാറിലൊരു ഭാഗത്തോടുസമം തുത്തുമിന്തുപ്പും സമമായിച്ചേൎത്ത പൊടിച്ചതും അതിൽ പകുതി പച്ചക്കപ്പൂരവും പച്ചക്കപ്പൂരത്തിൻെറ എട്ടിലൊരുഭാഗത്തോടു സമം പഴയ കുരുമുളകിൻപൊടിയും അതിൽനല്ലവണ്ണം അരച്ചു ചേൎത്ത അതിൽനിന്ന ഈരണ്ടു തുള്ളി രാവിലെയുംവൈകുന്നേരവും രണ്ടുകണ്ണുകളിൽകൂടെ ഒററിക്കുക. ഈ പ്രയോഗം പഴപ്പിന്ന ഉടനെ ശമനത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതാകുന്നു. എന്നുതന്നെയല്ല ജലസ്രാവം, കഫസ്രാവം, മാലക്കണ്ണ, തിമിരം മുതലായ രോഗങ്ങൾക്കും ശമനകരമാകുന്നു.

(മഷിത്തിരി)

൩൬. സമഹദേവീരസെസപ്തകൃത്വൊവാസസിഭാവിതെ।
പാരന്തീകുസുമംചഞ്ചാസിരാശ്ചാപിഫലത്രയം॥

൩൭. ചൂർണ്ണയിത്വാവികീര്യാഥതെനവൎത്തിംപ്രകല്പയേൽ।

ഘൃതാർദ്രയാതുതദപത്ത്യാമഷിംനിമ്മായതാംദൃശൊഃ ॥
൩൨. ഘൃതസ്സിദ്ധാംപ്രതിദിനംയോജയെൽപാകശാന്തയെ ।
സൌഷീരമഞ്ജനഞ്ചാത്രയുക്തഞ്ചെദതിശസ്യതെ ॥
പുവ്വാംകുറുന്തലനീരിൽ ഒരു ശീല ഏഴ പ്രാവശ്യം മുക്കിഉണക്കി തെച്ചിപ്പൂവ്വ, പുളിഞ്ഞരമ്പ, ത്രിഫല, ഇവസമംകൂട്ടിപ്പൊടിച്ച അതിൽവിതറി തെരച്ച തിരിയാക്കി നെയ്യിൽ നനച്ച കത്തിച്ച മഷിയെടുത്ത ആ മഷിയിൽ ചേരെണ്ടുന്ന നെയ്യ ചെത്ത ദിവസംപ്രതി കണ്ണിൽ എഴുതുക. പഴപ്പ ശമിക്കും. മേൽ പറഞ്ഞ മഷിയിൽ സൌവീരാഞ്ജനം കൂടെ അല്പമായിച്ചെത്താൽ വളരെ നന്നായിരിക്കയും ചെയ്യും.

(നയനാമൃത ഗുളിക)

൩൩. ഭാഗാംസ്ത്രീനുപകുല്യായാഃപുരാണമരിചസ്യതു ।
പഞ്ചബീജസ്യപഥ്യായാദപാദശെന്ദൊശ്ചവിംശതിം ॥
൩൪. ദശരൊഹിണികായാശ്ചപഞ്ചഹെമ്നൊഞ്ജനസ്യച ।
തുത്ഥസ്യചസമാദായപിഷ്ടാമലകവാരിണാ ॥
൩൫. സപ്താഹംതൽകൃതാവത്തിരനാതപവിശൊഷിതാ ।
ഘൃഷ്ടാഹിമാംബുനാദത്താദൃശോഃപാകംനിയച്ഛതി ॥
൩൬. ദൃക്സാദംതിമിരഞ്ചാപിരക്തജാംശ്ചഗദാംസ്തഥാ।
ദൃക്ചാഞ്ചല്യംനിശാന്ധ്യഞ്ചനാമ്നെദംനയനാമൃതം ॥
തിപ്പലിയുടെ ഭാഗം ൩, പഴയമുളകിന്റെ ഭാഗം ൫, കടുക്കക്കുരുവിന്റെ ഭാഗം ൧൨, പച്ചക്കപ്പൂരത്തിന്റെ ഭാഗം ൨൦, പീതരോഹിണിയുടെ ഭാഗം ൧൦, സ്വർണ്ണത്തിന്റെ ഭാഗം ൫, അഞ്ജനത്തിന്റെ ഭാഗം ൫, തുത്തിന്റെ ഭാഗം ൫, ഇവ നെല്ലിക്കനീരിൽ ഏഴ ദിവസം അരച്ച ഗുളികയാക്കി നിഴലിലുണക്കി പനിനീരിൽ അരച്ച കണ്ണിലെഴുതുക. പഴപ്പ, ദൃഷ്ടിയുടെതളച്ച, തിമിരം, രക്തദോഷംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന രോഗങ്ങൾ ദൃഷ്ടിയുടെ ചലനം, മാലക്കണ്ണ, ഇവയെല്ലാം ശമിക്കും. ഗുളികയ്ക്കു പേര നയനാമൃതമെന്നാകുന്നു.

(ചന്ദനാദിഗുളിക)

൩൭. ചന്ദനാദപിതയംലാക്ഷാകതകെപീതരോഹിണീം।
ജാതീമുകുളശീതാംശുഗൈരികാണിചവാരിണാ ॥
൩൮. പിഷ്ടാതദപിഹിതാവത്തിദൃക്പാകംവിനിയച്ഛതി ।
ദത്താമാക്ഷികസംഘൃഷ്ടാദൃശൊരഭ്യദിതെരവൌ॥
൩൯. സ്തന്യെനഘൃഷ്ടാലൌഹിത്യശൊഫാദീനിചനാശയേൽ ।
നയംസവ്വാക്ഷീരൊഗെഷുഹിതാവത്തിഃപ്രസാദനീ॥

ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, കോലരക്ക, തേററാംപരല, പീത രോഹിണി, പിച്ചകമൊട്ട, പച്ചക്കർപ്പൂരം, കാവിമണ്ണ ഇവ പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ച ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കിതേനിൽ അരച്ച കണ്ണിലെഴുതുക. പഴപ്പ ശമിക്കും. മുലപ്പാലിൽചെത്ത എഴുതുകയൊ ധാരയിടുകയൊ ചെയ്താൽ ചുവപ്പ, വീക്കം മുതലായ രോഗങ്ങൾ ശമിക്കും. ഈ ഗുളിക എല്ലാനേത്രരോഗങ്ങൾക്കും പററുന്നതാകുന്നു. എങ്കിലും പ്രസാദനമാകയാൽ പ്രസാദനംകൊണ്ട അധികമായ ഉപയോഗമുള്ള രോഗങ്ങൾക്ക മുഖ്യമായി ഉപായാഗിച്ചുകൊൾക.

കണ്ണിലെ പൂവിന.

൫൩. സ്തന്യേനപയസാശ്ശംഗംസാരംഗസ്യപ്രയോജയേൽ।
പുഷ്പനാശയവാതേനപീഡയെന്മൃദുകുഞ്ചികാം ॥

മുലപ്പാലിൽ കലംകൊമ്പ അരച്ചുചെത്ത കണ്ണിൽഒഴുക്കുക അല്ലായെങ്കിൽ ഞെട്ടാഞെട്ടങ്ങ മുലപ്പാലുകൂട്ടി തിരുമ്പി കണ്ണിൽ പിഴിയുക. എന്നാൽ പൂവ ശമിക്കും.

൫൪. ചന്ദനാദികൃതാവത്തിസ്ത്യോജ്യാതാഭ്യാമഥാപിവാ।
വത്തിസ്സുനെത്രീതിഖ്യെസ്മിൻസ്തന്യേനസുതരാംഹിതാ॥

ചന്ദനാദിഗുളിക മുലപ്പാലിലൊ ഞെട്ടാഞെട്ടങ്ങിൻെറ നീരിലൊ അരച്ച എഴുതുകയുമാം. പ്രബലമായുള്ളതിന്ന സുനെത്രി ഗുളിക മുലപ്പാലിൽ അരച്ച എഴുതുക.

(സുനെത്രി ഗുളിക)

൫൫. ത്രികടുത്രിഫലാവെല്ലജ്യോതിഷ്മകരജാസ്ഥിഭിഃ।
പ്രപുണ്ഡരീകയഷ്ടിഃ്യബ്ജപടുസ്ഫടികമാമ്രകൈഃ॥

൫൬. ലാക്ഷാഗ്രാഗൈരികനിശാഞ്ജനലൊധ്രഹിമദ്രവൈഃ।
ചതുസ്ത്രിദ്വിഗുണൈസ്തത്ഥംരൊഹിണ്യാസഹപീതയാ।

൫൭. കരഞ്ജസാരസെപിഷ്ടാതൈവ്ത്തിസ്സംപ്രകല്പിതാ।
നാമ്നാസുനെത്രീപുഷ്പാണിപടലഞ്ചവ്രണംതഥാ ॥

൫൮. കൊഥഞ്ചകണ്ഡൂംസ്രാവഞ്ചദാഹംചതിമിരംപരം।
കാചംതഥാനിശാന്ധ്യഞ്ചാപ്യതിമന്ഥംചനാശയെൽ॥

ത്രികടു, കടുക്ക, നെല്ലിക്ക, താന്നിക്ക, വിഴാലരി, ചെറുപ്പുന്നയരി, ഉങ്ങിൻകുരു ഇവ നന്നാലുപണത്തൂക്കം പുണ്ഡരീകക്കരിമ്പിൻവേര, ഇരട്ടിമധുരം, ശംഖ, ഇന്തുപ്പ, സ്പടികം, ചെമ്പ ഇവ നാലരപ്ലസ പണത്തൂക്കം, കോലരക്ക, വയമ്പ, കാവിമണ്ണ, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, അഞ്ജനക്കല്ല, വെട്ടിത്തൊലി, പാച്ചൊററിത്തൊ

ലിചന്ദനം രക്തചന്ദനം ഇവ രണ്ടുരണ്ടുപണത്തൂക്കം തുത്ത പീതരോഹിണി ഇവ നാലരപ്പണത്തൂക്കം ഇങ്ങിനെ കൂട്ടി ഉങ്ങിന്റെ ഇല ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീരിൽ അരച്ചു ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കുക- ഈ ഗുളികക്ക സുനേത്രി എന്നുപെരാകുന്നു- കണ്ണിലെപൂവ പടലം വ്രണം പഴുപ്പു ചൊറിച്ചിൽ നീർവാർച്ച ചൂട തിമിരം കാചം മാലക്കണ്ണ അതിമന്ഥം ഇവകളെ ശമിപ്പിക്കും.

ശുക്ലത്തിന്ന

൩൨- പത്മപത്രാണി സംക്ഷുദ്യ സ്തന്യേന സഹ പീഡയേൽ।
സപ്താഹേന ശമം യാതി ശുക്ലമക്ഷിഗതം ശിശോഃ॥

ഓരിലത്താമരയുടെ ഇല ചതച്ചു മുലപ്പാലുകൂട്ടി തിരുമ്പി കണ്ണിൽ പിഴിയുക- ഏഴുദിവസംകൊണ്ടു ബാലന്മാരുടെ കണ്ണിൽ പുറപ്പെട്ട ശുക്ലം ശമിക്കും.

൩൩- ലവല്യാശ്ശുക്ലപത്രാണി കുസുമാനി ഫലാനി ച।
സംക്ഷുദ്യ സ്തന്യദുഗ്ദ്ധേന നിഷേകശ്ശുക്ലഭേഷജം॥

വെള്ളിലയുടെ വെളുത്തഇല അതിന്റെപൂവ കായ ഇവ ചതച്ചു മുലപ്പാലുകൂട്ടിതിരുമ്പി കണ്ണിൽ പിഴിയുക എന്നാലും ശുക്ലം ശമിക്കും.

൩൪- ചന്ദനാദികൃതാം വർത്തിം നിഷിഞ്ചേൽ സ്തന്യയോജിതാം
ഗോദന്താദികൃതാ വർത്തിഃ പ്രബലേപി പ്രശസ്യതേ॥

ചന്ദനാദി ഗുളിക മുലപ്പാലിൽ ചേർത്ത ഒഴിക്കുക- കരുത്തുള്ളതിന്ന ഗോദന്താദിയാകിലേറ നന്ന-

(ഗോദന്താദിഗുളിക)

൩൫- ഗോദന്തഹിമകാംബോജശംഖസ്ഫടികസംഭവം।
ഫേനസാരനിശാപീതരോഹിണീമരിചാനി ച॥

൩൬- പ്രപിഷ്യാർദ്രീകഷായേണ വിഹിതാഃ പിപ്പലീനിഭാഃ।
വർത്തയശ്ശുക്രനാശായ ശ്രേഷ്ഠാ ഗോദന്താദിസമാഹ്വയാഃ॥

പശുവിൻപല്ല ചന്ദനം ശംഖ സ്ഫടികം ഇന്തുപ്പ പച്ചകർപ്പൂരം വരട്ടുമഞ്ഞൾ പീതരോഹിണി മുളക ഇവ മരമഞ്ഞൾത്തൊലികൊണ്ടു കഷായം വെച്ചു അതിൽ അരച്ചു തിപ്പലിപ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കുക- ഈ ഗുളികക്ക ഗോദന്താദി എന്നു പേരാകുന്നു.

കുക്കൂണകചികിത്സാ

(ഖദിരാദിഘൃതം)

൬൭- ഖദിരത്രിഫലാനിംബപത്രൈഃകഥിതവാരിണി।
തൈരെവകല്കിതൈഃപക്വംസൎപ്പിർദ്ദദ്യാൽകുക്കൂണകെ॥
൬൮- ധാത്ര്യാതാംവാമയെൽ പശ്ചാൽകൃഷ്ണാസൈന്ധവയ
ഷ്ടിഭിഃ।സസക്ഷൌദ്രാഭിഃക്ഷീരെണതത്താപിചവിരെചയെൽ॥

൬൯- കാശ്മൎയ്യരെചകീസീതാമൃദ്വീകാനാംസ്തനാവപി।
പിപ്പല്യബ്ദനിശാദാൎവ്വീകല്കെനപരിലെപയെൽ॥
൭൦- സഘൃതെസ്സുഷ്പൈസ്തൌചധൂപയെൽപായയെത
ച। വാരിദ്രാക്ഷാമൃതാമുസ്താപടോലത്രിഫലാശൃതം॥

കുക്കൂണകമെന്നത ബാലന്മാൎക്ക ദന്തൊൽപത്തി കാലത്തിങ്കൽ ഉണ്ടാകുന്ന രൊഗമാകുന്നു- വീക്കം ചുവപ്പ കണ്ടുകൂടായ്ക- ചൊളനൊവ പഴുപ്പ ഇത്യാദികളൊടുകൂടിയിരിക്കയും ചെയ്യും അതിന്ന കരിങ്ങാലിക്കാതല ത്രിഫല വെപ്പില ഇവ കൊണ്ടു കഷായം വെച്ച മെൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ തന്നെ അരച്ചുകലക്കി അതിൽചെൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച നെയ്യു മുലകൊടുക്കുന്നവളെക്കൊണ്ടു സെവിപ്പിക്ക- അതിന്റെ നല്ലുരിക്ക കഴിഞ്ഞാൽ അവളെ ഛൎദ്ദിപ്പിക്ക- ആയതിന്ന മരുന്ന തിപ്പലി ഇന്തുപ്പ ഇരട്ടിമധുരം കടുക ഇവ പാലിൽ അരച്ചുകലക്കി സെവിപ്പിക്ക എന്നാൽ ഛൎദ്ദിക്കും പിന്നെ കടുക്ക തിപ്പലി മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച സെവിപ്പിച്ച വയറിളക്കുക-തിപ്പലി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞത്തൊലി ഇവ പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ച മുലകളുടെ അഗ്രങ്ങളിൽ തെക്കുക- കടുകിൻ പൊടി നെയ്യിൽനനച്ച അതുകൊണ്ടു മുലകളുടെ അഗ്രങ്ങളിൽ പുകയേല്പിക്ക- മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം ചിററമൃത മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ പടൊലം ത്രിഫല ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച സെവിപ്പിക്ക ഇവ ഒക്കെയും മുലകൊടുക്കുന്നവൾക്ക വെണ്ടതാകുന്നു- ഇനി ശിശുവിന്നവെണ്ടതിനെ പറയുന്നു-

(കുക്കൂണകത്തിങ്കൽ ശിശുവിന്ന ചെയ്യെണ്ടത)

൭൧- ലെഖനെനജളൗകൊഭിരഥവാപഹരെദസൃജി।
ജംബ്വാധാത്ര്യശ്മഭിൽപത്രവാരിണാവൎത്മനീശിശൊഃ॥
൭൨- സിഞ്ചെൽപ്രഭൃതശ്ലെഷ്മതാദായആഹാരഭെദതഃ।
വമനഞ്ചപ്രയുഞ്ജീതവചാമാക്ഷികയാശതഃ॥

ഉരസീട്ടോ അട്ട ഇട്ടിട്ടോ ചോര കളഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം ഞാവൽതുമ്പ നെല്ലിയില കല്ലൂർവഞ്ചിയില ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു ധാരയിടുക- കാലഭേദംകൊണ്ടും പാല നെയ്യ മുതലായ ആഹാരങ്ങളുടെ ഭേദംകൊണ്ടും ബാലന്മാർ കഫപ്രധാനന്മാരാകയാൽ ഛർദ്ദിപ്പിക്കയുംചെയ്ക- അതിന്റെ ഔഷധവും ക്രമവും മുലപ്പാലതന്നെ കുടിക്കുന്ന കിടാവിന്നു വയമ്പുപൊടിച്ചു തേനിൽ ചാലിച്ചു വായിൽതേക്കുക- മുലപ്പാലും ചോറും കൂടെ ഉപജീവിക്കുന്ന കിടാവിന്നു മേൽപറഞ്ഞമരുന്നു വായിൽതേക്കുകയും സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക- മുലകുടിമാറിയ കിടാവിന്നു മേൽപറഞ്ഞമരുന്നിൽ മലങ്കാരക്കാ മുതലായ വമനൌഷധങ്ങളിൽ വെച്ചു വെറെ ഒന്നുംകൂടെ ചേർത്ത സേവിപ്പിക്ക.

ന്ന- ത്രായമാണാരസേസിദ്ധംപായയെൽസർപ്പിരേവവാ।
ദേവദാളീരസേവാതഊർദ്ധ്വാധശ്ശോധനംഹിതം॥

ബ്രഹ്മിനീരിൽ നെയ്യുവീത്തി കാച്ചി അരിച്ചു സേവിക്കയോ ചെയ്ക- അല്ലാഎങ്കിൽ ദേവതാളിയുടെനീരിൽ നെയ്യുവീത്തി കാച്ചിഅരിച്ചു സേവിക്ക- ഛർദ്ദിക്കയും വയറിളക്കുകയും ചെയ്യും അതുഹേതുവായിട്ടു മേൽപറഞ്ഞ നെയ്യുകൾ രണ്ടും ഏറ്റവും ഹിതമാകുന്നു.

(ദ്വിനിശാദിഗുളിക)

ന്ദ- ദ്വിനിശാരോഹിണീയഷ്ടിശാലവാരിഷ്ടപല്ലവൈഃ।
പിഷ്ടൈസ്സാമ്രജായുക്തൈരാരണ്യതുളസീരസെ॥
ന്ധ- വർത്തിഃകല്ക്കംഹന്തിമാക്ഷികേണാഞ്ജിതാ।
ഭേദംലോഹരജഃക്ഷീരക്ഷൌദ്രാജ്യൈഃ സ്യാദ്യഥാവിധം॥

വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾതൊലി പീതരോഹിണി ഇരട്ടിമധുരം പാച്ചോറ്റിത്തൊലി വേപ്പിൻതളിര ചെമ്പിൻപൊടി ഇവ കാട്ടുതുളസിനീരിൽ അരച്ചുഗുളികയാക്കി തേനിലരച്ചു എഴുതുക കണ്ണകംശമിക്കും ഉരുക്കുപൊടി പാലും തേനും നെയ്യുംകൂട്ടി വറുത്ത പൊടിച്ചു തേൻചേർത്ത എഴുതുകയുമാം.

(ഏലാദിഗുളിക)

ന്ന- ഏലാമരിചകാശ്മര്യഫലശംഖരസാഞ്ജനൈഃ।
കതകാരണ്യതുളസീപത്രാഭ്യാംസഹപേഷിതൈഃ॥
ന്മ- ആരണ്യതുളസീപത്രരസേനസുരയാപിവാ।
കൃതാകുളുണ്ണപാഥ്യൈക്യാമധുനാവർത്തിരുത്തമാ॥

ഏലത്തരി മുളക കുമിഴിൻകായ ശംഖ ഉള്ളി തെററാം പരല കാട്ടുതുളസിയില ഇവ കാട്ടുതുളസിനീരിലൊ സുരയിലൊ അരച്ച ഗുളികയാക്കി തെനിൽഅരച്ച എഴുതുക- കണ്ണിന കവുംപൊഥകിയും ശമിക്കും.

കണ്ണിൽമുറിഞ്ഞാൽ ചെയ്യെണ്ടത.

൫൮- നെത്രെസദ്ദ്യോവ്രണെപ്രാജ്യെന്നിക്ഷൊകൊഷ്ണസപ്പിഷാ ജീരകക്കാഥകല്ക്കാഭ്യാംസിദ്ധെനപരമൌഷധം॥

കണ്ണിന്റെ അകത്ത മുറിപററിയാൽ ജീരകകഷായത്തിൽ ജീരകം അരച്ചുകലക്കി നെയ്യുചെത്ത കാച്ചിഅരിച്ച അല്പമായ ചൂടൊടുകൂടെ ഒഴിക്കുക

൫൯- ചന്ദനാദിക്രതാമത്തിസ്സന്ന്യെനപരിഷെചനെ। ത്രൈഫലെനത്രിഫലാംഭശ്ചശസ്യതെമധുനാപിവാ॥

ചന്ദനാദിഗുളിക മുലപ്പാലിൽചെത്ത ഒഴിക്കുകയും ചന്ദനാദിഗ്ഗുളികയൊ തെനൊ ചെത്ത ത്രിഫലകൊണ്ടുവെച്ചകഷായം കൊണ്ടൊഴിക്കുകയും നല്ലതാകുന്നു.

ചുണ്ണാമ്പ കണ്ണിലായാൽ ചെയ്യെണ്ടതം

൬൦- മസ്തുനാസെചനംകുയ്യാൽസുധാക്ഷാരാഭിഘാതജെ വികാരെനെത്രയൊസ്സൌമ്യപത്മാപത്രരസെനവാ॥

ചുണ്ണാമ്പ കണ്ണിലായാൽ തൈർവെള്ളംകൊണ്ട ധാരയിടുക താമരയുടെ ഇലകുത്തിപ്പിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീരുകൊണ്ടും ധാരയിടാം

൬൧- വിരല്ലാപല്ലവംസ്തന്യസംയുക്തംപരിപീഡയെൽ। അഥവാകുഥളീപുഷ്പംസന്ന്യാവർത്തകമെവ॥

കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻതളിര ചതച്ച മുലപ്പാലുകൂട്ടി തിരുമ്പി കണ്ണിൽ പിഴിയുക- അല്ലെങ്കിൽ തെങ്ങിൻപൂക്കുലയുടെ അരിയും നന്ത്യാർവട്ടത്തിന്റെ മൊട്ടും കൂട്ടി ചതച്ച മുലപ്പാലുകൂട്ടി തിരുമ്പി കണ്ണിൽ പിഴിയുക- ഇവ രണ്ടും ചുണ്ണാമ്പകണ്ണിലായാൽ ഉണ്ടാകുന്ന രൊഗത്തിന്ന ശമനകരങ്ങളാകുന്നു.

൬൨- രൊഗവികാരെഷ്വക്ഷ്ണൊരിൽസാംക്ഷെപെണപ്രദശിതാ। ചികിത്സാത്രാനുസന്ധെയനെത്രബീജമുദാഹൃതം॥

നെത്രരൊഗങ്ങളിൽവെച്ച ചിലതുകൾക്ക ഇങ്ങിനെസംക്ഷെപെണ ചികിത്സ ഇവിടെകാണിക്കപ്പെട്ടു- എല്ലാററിന്നും കാണിക്കാതെ ഇരിപ്പാനും ഇത്രവുമാക്കുവാനും കാരണമിന്ന

താകുന്നു എന്ന ആദിയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലൊ ആയത ഓൎത്തുകൊൾകയുംവെണം.

ഇതിവാഗ്ഭടാസാപനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിത പാരശവെന്ദ്രകൃതാവാരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം ഷഡ്വിംശസ്തബകൊനാമഷഡ്വിംശൊദ്ധ്യായഃ

ആരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം

സപ്തവിംശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ.

കൎണ്ണരൊഗപ്രകരണം.

൧- കൎണ്ണശൂലാദയൊയെത്ര രൊഗാഃകൎണ്ണസമാശ്രയാഃ।
തെഷാംചികിത്സാസൎവ്വഷാംസംക്ഷെപെണാഭിധീയതെ ॥

൧, അദ്ധ്യായത്തിങ്കൽ കൎണ്ണങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചുണ്ടാകുന്ന കൎണ്ണശൂലം മുതലായ എല്ലാവ്യാധികളുടെയും ചികിത്സകൾ ചുരുക്കി പറകപ്പെടുന്നു.

കൎണ്ണശൂല ചികിത്സാ.

(ദശമൂലഘൃതം)

൧— ദശമൂലഘൃതംസൎപ്പിരാത്രൌകൎണ്ണാമയീപിബെത്।
ശൂലെഷുകൎണ്ണസ്യപിന്നൌഷധപൂരണൈൎപ്പവനാപഹൈഃ॥
൨-- സ്നെഹൈസ്തിലൊത്തമെൎവ്വില്വബദരീപത്രടംകണൈഃ।
വ്യാഘ്രചൎമ്മവചാകുഷ്ഠസരളാമരദാരുഭിഃ॥
൩— കതകാസനമഞ്ജിഷ്ഠാമധുകെന്ദ്രദ്രുമ ക്ഷൌലൈഃ।
ത്രിഫലാകുഷ്ഠവൈകുണ്ഠബലാവിലങ്ഗശലാഢ്യഭിഃ॥
൪- അമൃതാസനസിന്ധൂത്ഥപിപ്പലീവിശ്വഭെഷജൈഃ।
കാലപ്രമിതലൂതാക്ത്ദ്രവൈശെല്ലൂഷപല്ലവൈഃ।
൫- അശ്വത്ഥവിരളാവിലങ്ഗശലാഢ്യമധുയഷ്ടിഭിഃ॥
ലാക്ഷാഗൊധൂമമഞ്ജിഷ്ഠാചന്ദനൈശ്ചാംബുപാചിതൈഃ॥

കൎണ്ണരൊഗമുള്ളവൻ ദശമൂലകഷായത്തിൽ ദശമൂലം അരച്ചുകലക്കി അതൊടുകൂടെ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച നെയ്യ രാത്രിയിൽ സെവിപ്പിക്ക- ഇത എല്ലാ രൊഗങ്ങൾക്കും നല്ലതാകുന്നു- ക

ണ്ണശ്ശൂലം ശമിപ്പാൻ ചെവികൾ വിയൎപ്പിച്ച കുവളത്തില ല
ന്തയില പൊൻകാരം ഇവയൊ പുലിത്തൊല വയമ്പ കൊ
ട്ടം ചരളം ദെവതാരം ഇവയൊ തെററാമ്പരല ചെങ്ങക്കൊത
ല മഞ്ചെട്ടിപ്പാടി ഇരട്ടിമധുരം നീർമരുതിൻതൊലി ഇവ
യൊ ത്രിഫല കൊട്ടം തുമ്പപ്പൂവ്വ കുറുന്തൊട്ടിവെര ഇളയക്കു
വളക്കായ ഇവയൊ ചിററമൃത വെങ്ങക്കൊതല ഇന്തുപ്പ തിപ്പ
ലി ചുക്ക ഇവയൊ താനെ ചത്തതായ വലകെട്ടുന്നജന്തുവിന്റെ
മാംസം എരുക്കിൻപാല കുവളത്തില ഇവയൊ അരയാലിൻ
കുമ്പ കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻകുമ്പ ഇളയക്കുവളക്കായ ഇരട്ടിമധു
രം ഇവയൊ കൊലരക്ക കൊതമ്പ മഞ്ചെട്ടിപ്പാടി ചന്ദനം
ഇവയൊ പച്ചവെള്ളത്തിൽ യഥൊചിതമായിചെൎത്ത അതൊട
കൂടെ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച എണ്ണ ചെവികളിൽ നിറക്കുക—
മെൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ ചെൎത്തിട്ട കാച്ചിയ എണ്ണയും നിറച്ച
വരുമാറുണ്ട— അതിന്ന വീൎപ്പും കുറഞ്ഞിരിക്കുമെന്നത ഹെതുവാ
യിട്ട കുരുന്നുള്ള കണ്ണശ്ശൂലങ്ങൾക്ക മതിയാകയില്ല— ശിഥിലങ്ങ
ൾക്ക അപ്രകാരമായാലും ശമനം കണ്ടുവരുന്നു.

(പുറമെതെപ്പാൻ)

൭— ബഹിസ്ഥിതെലെസ്സദെവാഹ്വൈലാഃ ക്ഷീരപിഷ്ടൈശ്ശ്രുതൌലെപ
യെൽ। അഥവാസശതാഹ്വൈലൈസ്സശതാഹ്വാദാരുണാപിവാ॥

എള്ള ദെവതാരം ഇവയൊ ശതകുപ്പ എള്ള ഇവയൊ ശത
കുപ്പ ദെവതാരം എള്ള ഇവയൊ പാലിൽ അരച്ച പുറമെ തെ
ക്കുകയും ചെയ്ക.

(ചെവിയിൽ പുകപ്പാൻ)

൮— ബലാമൂലകഷായെണസമക്ഷീരെണമൃന്മയെ।
പാത്രെപാവകതപ്തെ നബാഷ്പംനാഡ്യാചതൌനയെൽ॥

കുറുന്തൊട്ടിവെരുകൊണ്ട വെച്ച കഷായം മൺപാത്രത്തിലാ
ക്കി പാല സമമായിചെൎത്ത തിളപ്പിച്ച അതിൽനിന്ന പൊങ്ങു
ന്ന പുക കുഴൽവെച്ച ചെവികളിൽ പ്രവെശിപ്പിക്കുക— നല്ല
വണ്ണം വിയൎത്താൽ മതിയാക്കുകയും വെണം.

൯— ധാന്യാമ്ലനാപിശസ്തായംപ്രയൊഗശ്ശൂലശാന്തയെ।
സദ്യസ്സിഞ്ചെൽ ... ശൃംഗിവെരരസെനവാ॥

മെൽപറഞ്ഞ പ്രയൊഗം കാടികൊണ്ടും ചെയ്യാം— കണ്ണശ്ശൂ
ലം ഉടനെ ശമിക്കെണമെങ്കിൽ ഇഞ്ചി മൊരികളഞ്ഞ ഉപ്പ
പൊടിച്ച പുരട്ടി ചതച്ച അതിന്റെ നീര ചെവിയിൽ പിഴി
യുക— ഇത എത്രയും രഹസ്യമായ ഔഷധമാകുന്നു.

(കുഷ്ഠാദിതൈലം)

൧൦- കുഷ്ഠവിശ്വവചാഹിംഗുദാരുമിസിസൈന്ധവൈഃ।
ബസ്തസ്യമൂത്രെ പചെത്തൈലം കർണ്ണാർത്തിനാശനം॥

കൊട്ടം ചുക്ക വയമ്പ കായം ദെവതാരം ശതകുപ്പ ഇന്തുപ്പ ഇവ ആട്ടിൻമൂത്രത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണ വെച്ച കാച്ചിയരിച്ച ആ എണ്ണ ചെവിയിൽ പകരുക- എന്നാലും കർണ്ണശൂലം ശമിക്കും.

(ശ്രീവൃഷമധുകാദിതൈലം)

൧൧- ശ്രീവൃഷമധുകാഭീരുബലാനിഃക്വഥിതാംബുനി।
ശാരിവാചന്ദനോശീരകാകോളീദ്വയയഷ്ടിഭിഃ॥
൧൨- ജീവകർഷഭകാനന്താമഞ്ജിഷ്ഠാവിസലോധ്രകൈഃ।
ത്രിഫലാസനസാരാബ്ദകടുകാഭിശ്ച സാധിതം॥
൧൩- ഗോക്ഷീരംദ്വിഗുണംദത്വാതൈലംമന്ദാഗ്നിനാജയെൽ। പൂരണാൽകർണ്ണയൊശ്ശൂലമഭ്യംഗാന്നാവനാദപി॥

കുവളത്തിൻവെര ഇരട്ടിമധുരം ശതാവരിക്കിഴങ്ങ കുറുന്തോട്ടിവെര ഇവ കൊണ്ട കഷായം വെച്ച നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം രാമച്ചം കാകോളി ക്ഷീരകാകോളി ഇരട്ടിമധുരം ജീവകം ഇടവകം കുറുക മഞ്ചട്ടിപ്പാടി താമരവളയം പാച്ചോററിത്തൊലി ത്രിഫല വെങ്ങക്കാതല മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കടുകരോഹിണി ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണ വെച്ച മന്ദാഗ്നികൊണ്ട പചിച്ചരിച്ച ചെവിയിൽ നിറക്കുകയും തലയിൽ തെപ്പിക്കയും നസ്യവും ചെയ്ക- മെൽപറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ യഥൊചിതമായി ചെയ്താൽ കർണ്ണശൂലങ്ങൾ ശമിക്കും.

കർണ്ണനാദചികിത്സാ.

(ശിഗ്രുപല്ലവാദിതൈലം)

൧൪- ശിഗ്രുപല്ലവനിർഗ്ഗുണ്ഡീരുചകസ്വരസംഭവൈഃ।
പക്വം രസെ സമക്ഷീരംതൈലംകുഷ്ഠാബ്ദയഷ്ടിഭിഃ॥
൧൫- പൂരണാൽകർണ്ണനാദസ്യശമനംനാവനാദപി।
അഭ്യംഗാച്ച പുരാപ്രൊക്തംശ്രീവൃഷമധുകാദി ച॥

ചെവിമൂളുന്നതിന്ന കർണ്ണനാദമെന്ന പെരാകുന്നു- അതിന്ന മുരിങ്ങത്തളിര കരുനൊച്ചിയില അവണക്കില ഇവററിൻനീരിൽ കൊട്ടം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും എണ്ണയൊട സമം പാലും വെച്ച കാച്ചിയരിച്ച

ചെവിയിൽ നിറെക്കയും നസ്യം ചെയ്കയും തലയിൽ തെപ്പിക്കയും ചെയ്ക– എന്നാൽ ശമിക്കും.

കൎണ്ണബാധിൎയ്യ ചികിത്സാ.

൯൩– കൎണ്ണശൂലെ ച യൽ പ്രോക്തം യഥാവസ്ഥം സമാസതഃ।
തദെവ കൎണ്ണബാധിൎയ്യെ പ്രയോജ്യം പ്രാഹുരൌഷധം॥

കൎണ്ണബാധിൎയ്യമെന്നത കൎണ്ണങ്ങളുടെ ശബ്ദശ്രവണശക്തിഹാനിയാകുന്നു അതിന്ന കൎണ്ണശൂലത്തിങ്കൽ പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ ഒക്കയും പററുന്നതാകുന്നു.

൯൪– തൈലം ക്ഷീരബലാസിദ്ധം വിശെഷെണാത്രശസ്യതെ।
ശിരസഃപൂരണെ നസ്യെ സബലാമൃതയാപിവാ॥

ക്ഷീരബലാ തൈലമൊ കുറുന്തോട്ടിവെരും ചിററമൃതും കൂട്ടി കഷായം വെച്ച അതിൽ കുറുന്തോട്ടിവെരും ചിററമൃതും അരച്ചു കലക്കി എണ്ണയും പാലും ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച ആയതൊ തലയിൽ തെപ്പിക്കയും ചെയ്ക.

പ്രതീനാഹ ചികിത്സാ.

൯൫– പ്രതീനാഹെ മുഹുഃ കൎണ്ണൌ സ്നെഹസ്വെദാവപാതിതൌ।
ശുദ്ധീകൃത്യ ഹരെത്താഭ്യാം യന്ത്രെണാന്തൎഗതം മലം॥

വായു കഫത്തോടുകൂടി കൊപിച്ച ശ്രവണശക്തിയെ കുറച്ചാൽ ആയതിന്ന കൎണ്ണബാധിൎയ്യമെന്ന പറയുന്നു–വാതത്താൽ ഇളക്കപ്പെട്ട കഫം ചെവികളുടെ ദ്വാരങ്ങളിൽ വന്ന തങ്ങിയാൽ നൊവൊടും ചൊറിച്ചിലൊടുംകൂടി ഉണ്ടാകുന്ന ശ്രവണശക്തിഹാനിക്ക പ്രതീനാഹമെന്ന പെര.. ഇങ്ങിനെ ബാധിൎയ്യ പ്രതിനാഹങ്ങളുടെ ഭെദമറിഞ്ഞ ചികിത്സിക്കുക– പ്രതീനാഹത്തിന്ന പലപ്രാവശ്യം എണ്ണപുരട്ടുകയും വിയൎപ്പിക്കയും ചെയ്തു ചെവികൾക്ക അയവ വരുത്തി; തിരിമുതലായ യന്ത്രങ്ങൾ കടത്തി ഉള്ളിലുള്ള മലത്തെ കളഞ്ഞ ശുദ്ധിവരുത്തുക.

(ചെവിയിൽ നിറെക്കുവാൻ തൈലം)

൯൬– ദാഡിമാസന നിൎഗ്ഗുണ്ഡീ വില്വപല്ലവജെരസെ।
വ്യൊഷസൈന്ധവദെവാഹ്വപാചകം തൈലമാപൂരയെൽ॥

താളിമാതളത്തില കരുനൊച്ചിയില കൂവളത്തില ഇവററിൻനീരിൽ ത്രികടു ഇന്തുപ്പ ദെവതാരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച ആയത നിറെക്കുകയും ചെയ്ക. എന്നാൽ ശമിക്കും.

കർണ്ണകണ്ഡൂചികിത്സാ

൨൦- പൂരയെൽകർണ്ണകണ്ഡൂതെകർണ്ണയോഃകൊഷ്ണകാഞ്ജികം।
കാഞ്ജികെനകത്ഭമാലതാകസിദ്ധംതൈലമഥാപിവാ॥

ചെവി ചൊറിയുന്നതിന്ന കാടി ചൂടുപിടിപ്പിച്ച ചെവിയിൽപകരുക- കാടിയിൽ ഉങ്ങിൻതൊലി അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പകരുകയുമാം.

കർണ്ണശോഫചികിത്സാ

൨൧- കർണ്ണശോഫചികിത്സായാംവിധിഃകിഞ്ചാത്രശോഫജിൽ।
പിഷ്ടാഭ്യാംമിസിദാരുഭ്യാംതക്രെണചവിലെപനം॥

ചെവി ചൊറിഞ്ഞ വീങ്ങിയാലും മുൻപറഞ്ഞ പ്രയൊഗങ്ങളെ ചെയ്ക- അതിന്റെ പുറമെ വീക്കം ശമിപ്പാൻ ദെവതാരം, ശതകുപ്പ ഇവ മൊരിൽ അരച്ച പുറമെ പുരട്ടുകയും ചെയ്ക.

പൂതികർണ്ണചികിത്സാ

൨൨- തുളസിരസആസിച്യകാർപ്പാസഫലകല്ക്കിതെ।
പക്വംപ്രപൂരയെത്തൈലംമധുദാർദ്രകരസാന്വിതം॥
൨൩- ഏഷപ്രയോഗോരോഗെചപൂതീകർണ്ണശമപ്രദഃ।
നിർഗ്ഗുണ്ഡ്യാദിരസൈപ്യെചകെല്പിതംതിലജംതഥാ॥

തുളസിനീരിൽ പരുത്തിക്കുരു അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച ആ എണ്ണ തെനും ഇഞ്ചിനീരും ചെൎത്ത ചെവിയിൽ പകരുക- ചെവി പഴുത്തുനാറുന്നത ശമിക്കും- കരുനൊച്ചി മുതലായതുകളുടെ ഇലകൾ ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീരിലും പരുത്തിക്കുരു അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച മെൽപ്രകാരം പ്രയൊഗിക്കാം.

(നിർഗ്ഗുണ്ഡ്യാദി തൈലം)

൨൪- നിർഗ്ഗുണ്ഡീഭൃംഗജാത്യക്കരസൈഃസുരസാർദ്രകൈഃ।
സഹിതാശ്ശിഗ്രുവാർത്താകരംഭാഃകാരലതാന്വിതാഃ॥
൨൫- സംക്ഷുദ്യപീഡയിത്വാഭ്യോരസംഗൃഹ്യാത്രകല്ക്കിതൈഃ।
കാർപ്പാസബീജദെവദ്രുശൈലൂഷാസനകൌശികൈഃ॥
൨൬- പക്വംസശൃംഗിവെരാംബുമാക്ഷികംവിനിയച്ഛതി।
നാദബാധിര്യപൂയാഢ്യംപൂതികർണ്ണംപ്രപൂരണാൽ॥

കരുനൊച്ചിയില കഞ്ഞുണ്ണി। പിച്ചകത്തില എരുക്കില വെളുത്ത ഉള്ളി തുളസിയില ഇഞ്ചി മുരിങ്ങയില ചെറുവഴുതിന

യില കാട്ടുവാഴക്കിഴങ്ങ കല്ലു ഇവററിൻനീരിൽ പരത്തിക്കരു ദെവതാരം, കൂവളത്തിൻവെര, വെങ്ങക്കാതല, ഗുല്ഗുലു ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചെത്ത്കാച്ചിയരിച്ച ഇഞ്ചിനീരും തെനും ചെത്ത ചെവിയിൽ പകരുക- മൂളലൊട്ടും കെട്ടീയ്യയൊട്ടും ചലത്തിൻെറ വരവൊട്ടും കൂടിയപൂതികർണ്ണം ശമിക്കും.

ക്രിമികർണ്ണചികിത്സാ

൨൭- ഹരിതാലരജോയുക്താഗോമൂത്രംപൂരയെത്സദാ।
ക്രിമികർണ്ണവിനാശായ പ്രയോഗോയമലന്തരാം॥

വാതാദികൾ കോപിച്ചു ചെവിയുടെ ഉള്ളിലെ രക്തമാംസങ്ങളെ ദുഷ്ടങ്ങളാക്കി ചൊസ്ത വെദന, പഴുപ്പ, പുഴക്കടി ഇവയെ ഉണ്ടാക്കും അതിന്ന ക്രിമികർണ്ണമെന്ന പെരാകുന്നു അത സംഭവിച്ചാൽ അരിതാരം പൊടിച്ചു ഗൊമൂത്രത്തിൽ കലക്കിമൂന്ന ദിവസം ചെവിയിൽ പകരുക- എന്നാൽ ശമിക്കും.

(വിളംഗാദി തൈലം)

൨൮- വിഡംഗരജനീദാരുഹരിതാലഫലത്രയൈഃ।
മനശ്ശിലാപലാശത്വഗ്ജതിലിംഗസമന്വിതൈഃ॥
൨൯- കാരവല്ലീരസോപേതഗോമൂത്രപിഷ്ടകല്കിതൈഃ।
വിപക്വംചാക്രികംതൈലംക്രിമികർണ്ണവിനാശനം॥

വിഴാലരി വരട്ടുമഞ്ഞൾ ദെവതാരം അരിതാരം ത്രിഫല മനയോല പ്ലാശിൻതൊലി ചായില്യം ഇവ കയ്യന്നീരും ഗൊമൂത്രവും സമമായി ചെർത്തതിൽ അരച്ചുകലക്കി കണഎണ്ണ വെത്ത കാച്ചിയരിച്ചു ചെവിയിൽ പകരുക- എന്നാലും ക്രിമികർണ്ണം ശമിക്കും.

കർണ്ണാർശശ്ചികിത്സാ

൩൦- ത്രിദിനംപൂരയെത്തൈലംവിളംഗാദിശ്രുതംപുരാ।
സ്വെദയിത്വാതതഃക്ഷൌദ്രംനിംബിഞ്ചോൽപടുസംയുതം॥
൩൧- സപ്താഹംവാദശാഹംവാകർണ്ണയോഃപക്ഷമെവവാ।
ഏഷപ്രയോഗഃകർണ്ണാർശ്ശമനഃഫലസമ്മതഃ॥

വിളംഗാദി തൈലം മൂന്നു ദിവസം ചെവിയിൽ പകർന്നതിന്റെശെഷം വിയർപ്പിച്ചു ഇന്തുപ്പുപൊടിച്ചു തെനിൽചെർത്ത ആയത ചെവിയിൽ ഏഴ ദിവസമൊ പത്ത ദിവസമൊ പതിനഞ്ച ദിവസമൊ ഒഴിക്കുക എന്നാൽ കർണ്ണാർശസ്സ ശമിക്കുമെന്ന

ഫെല്ലാപാൎശ്വനാൽ പറകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു- ചെവിയുടെ ഉള്ള പുണ്ണായി ചിലമാംസകീലങ്ങളൊടുകൂടിവരുന്നതിന്ന കൎണ്ണാൎശ്ശസ്സെന്ന പെരാകുന്നു.

കൎണ്ണവിദ്രധിചികിത്സാ

൩൨- വചാമധുകകൃഷ്ണാനാംചൂൎണ്ണംപ്രാശ്യസമാക്ഷികം।
ഛൎദ്ദയെൽപ്രഥമംകൎണ്ണവിദ്രധൌസമുപസ്ഥിതെ॥

വെദന, ചുവപ്പ, ചുട്ടുനീറൽ, പൊറിച്ചിൽ, പഴുപ്പ ഇത്യാദികളൊടുകൂടി ചെവികൾ അധികമായി വീങ്ങിയാൽ അതിന്ന കൎണ്ണവിദ്രധിയെന്ന പെരാകുന്നു- അത സംഭവിച്ചാൽ വയമ്പ ഇരട്ടിമധുരം, തിപ്പലി ഇവ പൊടിച്ച തെൻചെൎത്ത സെവിപ്പിച്ച മുമ്പെ ഛൎദ്ദിപ്പിക്കുക- അതിന്റെശെഷം ഇതിന്ന താഴെ പറയുന്ന ചികിത്സകളെ ചെയ്യു.

(പുറംമെതെപ്പാൻ)

൩൩- ശാരിബാമിസിദെവാഹ്വശാബരത്വക്ഫലത്രയൈഃ।
ക്ഷീരപക്വൈൎമ്മുഹുഃപിഷ്ടൈൎമ്മഹിഃകുൎയ്യാച്ചലെപനം॥

നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ശതകുപ്പ, ദെവതാരം, പാച്ചൊറ്റിത്തൊലി, ത്രിഫല ഇവ പാലിൽ പുഴുങ്ങിയരിച്ച പുറമെതെക്കുക.

(പയസ്യാദികഷായം)

൩൪- പയസ്യാബൃഹതീമൂലഫലത്രയനിശാദ്വയൈഃ।
സവിശാലാപടൊലീകൈഃപായയെച്ഛൃതംജലം॥

അടപതിയൻകിഴങ്ങ; ചെറുവഴുതിനവെര, ത്രിഫല, വാട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞൾത്തൊലി, കാട്ടുവെള്ളരിവെര, പടൊലം ഇലകൊണ്ടു കഷായംവച്ച സെവിപ്പിക്കയും ചെയ്യു.

൩൫- ശീലയെന്നിശഭക്താന്തുനവനീതമധുസ്നുഹീം।
വിദധ്യാച്ചവരാകുഷ്ഠതൈലനാദരഫശ്രുതി॥

അത്താഴംകഴിഞ്ഞാൽ നവനീതമധുസ്നുഹിഎന്ന മുൻപറഞ്ഞ ഔഷധത്തെ സെവിപ്പിക്ക- ത്രിഫല, കൊട്ടം ഇവ പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുകലക്കീട്ടൊ മെൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ കൊണ്ടു കഷായംവച്ച അതുകൾതന്നെ അരച്ചുകലക്കീട്ടൊ കാച്ചിയഎണ്ണ നിത്യമായി ചെവിയിൽ നിറെക്കുക- ഇവ ചെയ്താൽ കൎണ്ണവിദ്രധി ശമിക്കും.

കൎണ്ണാൎബ്ബുദചികിത്സാ

൩൬- അൎബ്ബുദസ്യതുയൽപ്രൊക്തംകുൎയ്യാൽകൎണ്ണാൎബ്ബുദെപിതൽ। കിന്തുപത്രകൎണ്ണഘ്നാദീനിദ്യാണിതുനസ്യയൊജയെൽ॥

അൎബ്ബുദത്തിന്ന പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ ഒക്കെയും കൎണ്ണാൎബ്ബുദത്തിന്ന പററുന്നതാകുന്നു— അതുകളിൽ കൎണ്ണത്തിന്ന അഹിതങ്ങളായിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യങ്ങൾ അൎബ്ബുദ ശമനങ്ങളായിരുന്നാലും ചെയ്കപ്പെടരുത ഇത്രമാത്രം ഭേദമുണ്ടെന്നറിക.

പാളീശോഷചികിത്സാ

(അശ്വഗന്ധാദിതൈലം)

൩൭— അശ്വഗന്ധാബലാലാക്ഷാരുപയസ്യൈരണ്ഡമൂലകൈഃ।
ക്ഷീരെവിപക്വംതൈലന്തുപാളീശോഷഹരംപരം॥

കാതിന്റെ വള്ളി ശോഷിക്കുന്നതിന്ന അമുക്കുരം, കുറുന്തോട്ടിവേര, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, അടപതിയൻകിഴങ്ങ ആവണക്കിൻവേര ഇവ പാലിൽ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു പുരട്ടുക.

൩൮— ജീവനീയൌഷധൈസ്സിദ്ധംജലകുക്കുടമാംസജെ।
രസെസമാനദുഗ്ദ്ധാഢ്യംതൈലംപാള്യാസ്തുപോഷണം॥

കുളക്കോഴിയുടെ മാംസംകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു അതിൽ അടപതിയൻകിഴങ്ങ, കാകോളി, ക്ഷീരകാകോളി, മെദ, മഹാമെദ, കാട്ടുഴുന്നിൻവേര, കാട്ടുപയററിൻവേര, ജീവകം ഇടവകം, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും എണ്ണയോളം പാലും ചെൎത്ത കാച്ചിപ്പുരട്ടുക—

൩൯— തിലയഷ്ട്യശ്വഗന്ധാഭിശ്ചൂൎണ്ണിതാഭിൎവ്വിമിശ്രിതം॥
നവനീതംസമാലെപാൽപാളീപുഷ്ടികരംവിദുഃ॥

എള്ള, ഇരട്ടിമധുരം, അമുക്കുരം ഇവ പൊടിച്ചു വെണ്ണചെൎത്ത പുരട്ടുക— ഇവ ചെയ്താൽ കാതിന്റെവള്ളി തടിക്കും—

തന്ത്രികാചികിത്സാ

൪൦— എഭിരെവൌഷധൈൎയ്യത്നൈസ്തന്ത്രികാംസമുപാചരെൽ।
സമ്യക്ക്ഷമാശാനിൎമ്മുക്തൊവൃദ്ധെരെവനിവൎത്തയെൽ॥

കാതിന്റെ വള്ളി അധികമായി ശോഷിച്ചു വീണയുടെ കമ്പിപോലെ ആകുന്നതിന്ന തന്ത്രികഎന്ന പേരാകുന്നു— അതിന്ന പാളീശോഷത്തിന്ന പറഞ്ഞതൊക്കെയും ചെയ്ക— എന്നാൽ പിന്നെ ഒട്ടും വൎദ്ധിക്കാതെ കഴിയും— ആയത നല്ലവണ്ണം ശമിക്കുന്നതല്ല—

൪൧— പ്രാദെശികെപരിക്ഷീണെഹിതാസന്ധാനമാചരെൽ।
പാള്യാംശംശിഷ്ടയൊരെഷപ്രയൊഗസ്സുഖമാവഹഃ॥

വള്ളിയുടെ ഒരു ഭാഗത്തിങ്കൽ മാത്രം അധികമായി ശോഷിച്ച തന്ത്രിപോലെ സംഭവിച്ചാൽ ഇരുഭാഗവും വള്ളിക്ക പുഷ്ടിയും നീളവുമുണ്ടെങ്കിൽ ശോഷിച്ച ഭാഗം മുറിച്ചുകളഞ്ഞ ശിഷ്ടങ്ങളുടെ തലകൾ തമ്മിൽചെത്ത മരുന്നുതേച്ചുകെട്ടി ഉണക്കുക എന്നാൽ ശമിക്കും.

(കാതുമുറിച്ചുവെച്ചാൽ പുരട്ടേണ്ടമരുന്നു)

൰൨– ശാലേഽശ്രാഗോധികാമൂല്പ്പാവിരല്ലാന്യതമൽപ്പകൈഃ।
പിഷ്ടൈല്ലാക്ഷാസമാംശാദ്ധ്യൈസ്സാജ്യൈസ്സന്ധാനമാചരേൽ॥

ഞെരിഞ്ഞിലിൻതളിര കൂവളത്തളിര പെരുംകുരുമ്പത്തളിര കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻതളിര ൟ മരുന്നുകളിലെതെങ്കിലും കൊലരക്ക സമം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച നെയ്യചെത്ത പുരട്ടി കെട്ടിക്കൊൾക– എന്നാൽ വള്ളിയുടെ അഗ്രങ്ങൾ തമ്മിൽ ചെരുകയും മുറി ഉണങ്ങുകയും ചെയ്യും–

കാതിൻെറവള്ളി പൊറിച്ചിലൊടുകൂടെ
വീങ്ങിപ്പഴുക്കുന്നതിന്ന

൰൩– പാള്യാഃ കണ്ഡൂതിശോഫാവദരണേ സമുപസ്ഥിതേ।
ജളൌകാലിപ്തരക്തേ പശ്ചാൽകുര്യാച്ചലേപനം॥
൰൪– ക്ഷീരിവൃക്ഷജനിഷ്ക്വാഥേ ദശപുഷ്പരസാന്വിതേ।
യഷ്ട്യ്രശ്വഗന്ധാകല്ക്കേന സര്പ്പികൈന സംപ്ലിഷാ॥

കാതിൻെറവള്ളിക്ക പൊറിച്ചിൽ വീക്കം വിള്ളൽ ഇവയുണ്ടായാൽ അട്ടയിട്ട ചൊരകളഞ്ഞ നാല്പാമരത്തിൻതൊലി കഷായംവെച്ച ഇരട്ടിമധുരവും അമുക്കുരവും അരച്ചുകലക്കി നെയ്യചെത്ത കാച്ചി വെണ്ണപാകത്തിലരിച്ച പുരട്ടുക– എന്നാൽ ശമിക്കും.

കാതുവളൎത്തുവാൻ ദണ്ഡിക്കുന്നതിന്ന

൰൫– മാതംഗപദികാസാരജീവന്തീയഷ്ടിചിത്രകൈഃ।
ഭോശ്വഗന്ധാസംയുക്തെനവനീതന്തുമാഹിഷം॥
൰൬– വിപക്വം ഹരതേഭ്യംഗാൽപാള്യാവൃദ്ധനകൃശ്ചുതാം।
സര്വ്വംശോഷാക്തമത്രാപി പ്രയുഞ്ജീതചികിത്സിതം॥

ആനടിയൻനീരിൽ അടപതിയൻകിഴങ്ങ ഇരട്ടിമധുരം അവണക്കിൻവെര ദൎഭവെര അമുക്കുരം ഇവ അരച്ച കലക്കി എരുമവെണ്ണവെത്ത കാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടിയാൽ കാതുവളൎത്തുവാനുള്ള ഞെരുക്കം തീരും– പാളീശോഷത്തിന്ന പറഞ്ഞ ചികിത്സകളും ഇതിന്ന പറ്റുന്നവയാകുന്നു.

൫൨- യഥാസ്വമുക്താന്യേതേഷു കർണ്ണദോഷചിതേഷ്വപി।
വക്ഷ്യമാണാനി യുഞ്ജീത സമ്യക് സിദ്ധാനി സിദ്ധയെ॥

മേൽപറഞ്ഞ രോഗങ്ങൾക്ക അതാതിന്ന പറഞ്ഞ ചികിത്സകളുടെ പുറമെ ഇതിന്നു താഴെ പറയുന്നവയും ഉപയോഗമുള്ളവയാകുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ രോഗങ്ങളിൽ ചേരാതെ ചില പുളകങ്ങൾ മുതലായത കണ്ടാലും കനമുള്ള ആഭരണമിട്ടാൽ നീര കാണുക ഇത്യാദികൾ കണ്ടാലും ഇതിന്നു താഴെ പറയുന്നവ തന്നെ മുഖ്യമായി ചെയ്തുകൊൾക.

കർണ്ണരോഗ സാമാന്യചികിത്സാ

(ബദരീസോമവല്ല്യാദി തൈലം)

൫൩. ബദരീസോമവല്ല്യർക്കത്വഗ്ബലാശിഗ്രുസാധിതെ।
കഷായെ സനദാരൂഭ്യാം തൈലം കർണ്ണാർത്തിജിൽ സ്മൃതം॥

ലന്തയില സോമവള്ളി എരുക്കിൻതൊലി മുരിങ്ങത്തൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച വെങ്കൊത്തല ദേവതാരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണ ചേർത്ത കാച്ചിയരിച്ച തേപ്പിക്കയൊ നസ്യം ചെയ്കയൊ ചെവിയിൽ നിറയ്ക്കുകയൊ നീരുള്ളേടത്ത പുരട്ടുകയൊ വള്ളിമേലുണ്ടാകുന്ന വ്യാധിക്ക വള്ളിമേൽ പുരട്ടുകയൊ യോഗത്തിന്ന തക്കവണ്ണം ചെയ്ക- കർണ്ണരോഗങ്ങൾ എല്ലാം ശമിക്കും-

അതസീമൂലാദി തൈലം

൫൪- അതസീമൂലമഞ്ജിഷ്ഠാശിഗ്രുമൂർവ്വാശൃതെ ജലെ।
ദാർവ്വീഫലത്രയോശീരനതാമരദാരുഭിഃ॥

൫൫- കല്കൈർന്ന്യഗ്രോധാവസോപേതം സ്രുതം തൈലം ച താദൃശം।

കാശാവിൻവേര മഞ്ചട്ടി പൊട്ടി മുരിങ്ങത്തൊലി പെരുംകുരുമ്പവേര ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച മരമഞ്ഞൾതൊലി ത്രിഫല രാമച്ചം തകരം ദേവതാരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും ഉടമ്പിൻനെയ്യും ചേർത്ത കാച്ചിയരിച്ച മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം ചെയ്ക- കർണ്ണരോഗങ്ങൾ ഒക്കെ ശമിക്കും.

(ഭൃംഗാലർക്കാദി തൈലം)

൫൬- ഭൃംഗാലർക്കഗിരിഹ്വാംഘ്രി തുളസീശിഗ്രുഭാസ്വതാം।
മായൂരിതിന്ത്രിണീകാകമാചീനാമാർദ്രകസ്യ ച॥

൫൭- രസൈർല്ലശുനയോശ്ചാപി സപുരസൈവിഷ്ടകല്കിതൈഃ।
നിശാദ്വയോഗ്രാരുഗ്ദേവ്യാസപടുസർജ്ജരസോനകൈഃ

൩൯– കല്കിതൈസ്തിലജസ്സാജമൂത്രസ്സഹോവിപാചിതഃ।
സവ്വാൻകർണ്ണഗതാൻരോഗാനഭ്യംഗാദ്വിനിയച്ഛതി॥

നിലപ്പന കഞ്ഞുണ്ണി കരിനൊച്ചിയില തുളസിയില മുരിങ്ങയില എരുക്കില ചെറുകടലാടി പുട്ടിയില കരന്താളിഇഞ്ചി കദളിവാഴക്കിഴങ്ങ ഉമ്മത്തില ഇവററിൻനീരിൽ വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾതൊലി വയമ്പ കൊട്ടം ചുക്ക ഇന്തുപ്പ ചെഞ്ചല്യം ഉള്ളി ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും എണ്ണയോളം ആട്ടിൻമൂത്രവും ചെത്ത കാച്ചിയരിച്ച മെൽപറഞ്ഞപ്രകാരം ചെയ്ക– കർണ്ണരോഗങ്ങൾ എല്ലാം ശമിക്കും.

൪൦– ഇതിസംക്ഷെപതഃപ്രോക്തംകർണ്ണരോഗചികിത്സിതം।
അതല്പാനാനുവർത്മാന്യസ്ഥലതഞ്ചെസ്ഥാപയിഷ്യതെ॥

ഇങ്ങിനെ കർണ്ണരോഗചികിത്സകൾ സംക്ഷെപമെന്ന ഇവിടെ പറകപ്പെട്ടു ആയതുകൊണ്ട മതിയായില്ലെന്ന വിചാരിക്കുന്നവർക്ക വഴി വെറെ ഉണ്ട. ഇനി ഉണ്ടാക്കുകയുമാം ഇപ്പൊൾ ഗ്രന്ഥവിസ്തരഭയം ഹെതുവായിട്ട ചുരുക്കിയതാണെന്ന എല്ലാവരും അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വെണം.

ഇതി വാഗ്ദാസോപനാമകരാമാനന്ദനാഥ പണ്ഡിതപാരശവെന്ദ്രകൃതായാമാരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം സപ്തവിംശസ്തബകൊനാമസപ്തവിംശൊദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം.

അഷ്ടവിംശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

നാസാരോഗപ്രകരണം

പീനസചികിത്സാ

൧– അത്രനാസാപതാപാനാംചികിത്സാതത്രപീനസെ।
നിവാതനിലയെവാസൊവാസസാശിരസൊഗ്രഹഃ॥
൨– സ്വെദോഷ്ണാംബുപ്രവത്യാഗസ്ത്രീന്യാഹാരനിതഃപരം।
ശിരസസ്നാനംശസ്തംതഥാധൂമശ്ചാതത്സഹെ॥
൩– ഗണ്ഡൂഷനാവനെഷ്വെതിസാമാന്യചികിത്സിതം।

ഉൽക്ലിഷ്ടദോഷേഭ്യോയാപീനസ്സായാമനുബന്ധിനി ॥
൯– ദിവസാന്തരിതംതത്രദൊഷപ്രശമനൌഷധൈഃ ।
ക്വാഥിതെനാംബുനാസ്നായാദഥവാരക്തജെപിബ ॥

൧൩. അദ്ധ്യായത്തിങ്കൽ നാസാരൊഗചികിത്സയെ പറയുന്നു– നാസാരൊഗങ്ങൾ പീനസാദികളാകുന്നു– അതിൽ വെച്ചു പീനസമെന്നത മൂക്കടെക്കുക– മൂക്കിൽനിന്ന വെള്ളംപാടുക തലവെദന പനിമുതലായ ലക്ഷണങ്ങളൊടുകൂടിയതാകുന്നു– അതിന്ന കാററില്ലാത്ത അകത്ത ഇരിക്കയും ഇഴക്കനവും ചൂടുമുള്ള വസ്ത്രം കൊണ്ട തലമൂടിക്കെട്ടുകയും ആരംഭത്തിങ്കൽ മൂന്നു ദിവസം കുളിക്കാതെ ഇരിക്കയും അതിന്റെശെഷം തലയ്ക്കു സ്നിഗ്ദ്ധത വരുത്തുകയും നല്ലതാകുന്നു– പുക വലിപ്പാനും കവിൾക്കൊൾവാനും നസ്യത്തിനും വിരൊധമില്ലാത്തവക്ക ആ പ്രവൃത്തികളും വെണ്ടതാകുന്നു– ഇത എല്ലാപീനസങ്ങൾക്കും തുല്യമത്രെ ആകുന്നത– അധികമായ ദൊഷകൊപമുണ്ടെങ്കിൽ മൂന്നുദിവസം കഴിഞ്ഞാലും തുടങ്ങിയതിൽ വളരെ താഴ്ചകൂടാതെ നില്ക്കും– എന്നാൽ മൂന്നുദിവസം കഴിഞ്ഞാലും കുളിക്കരുത– ഒന്നൊ രണ്ടൊ മൂന്നൊ ദിവസം ഇടയിൽ വിട്ട അതാതുദൊഷകൊപങ്ങൾക്ക ശമനങ്ങളായ ഔഷധങ്ങളിട്ട തിളപ്പിച്ച വെള്ളം കൊണ്ട കുളിക്കാമെന്നും ഒരു പക്ഷമുണ്ട– കുളിക്കാതെകിടപ്പാൻ വഹിയാത്തവക്ക ആ വിധത്തിലാക്കിക്കൊൾക– ആയതും മൂന്നുദിവസം കുളികൂടാതെകഴിഞ്ഞതിന്റെശെഷമെ ആവൂ രക്തദൊഷംകൊണ്ട ഉണ്ടായതാകിൽ കുളി വൎജ്ജിക്കയും വെണ്ടു.

വാതപീനസത്തിന്ന

(ജീരകാദികുഴമ്പ)

൧– ജീരകാംബുദരാസ്നാനാംചൂൎണ്ണംശിരസിധാരയെൽ ।
തൈലൈരണ്ഡജതൈലെനപക്വെനമിസിരെണവാ ॥
൩– പക്വെനഹൈമവത്യാവാദാരുണാതഗരെണവാ ।
പീനസെവാതജെരാത്രൌപ്രത്യൂഷെത്യാജയെച്ചതം ॥

മുഖം വരളുക അധികമായി തുമ്മുക മൂക്കിന്ന അധികമായ അടപ്പ തലവെദന തണുത്തനീരൊലിക്കുക ഇവയാകുന്ന ലക്ഷണത്തൊടുകൂടിയതായ വാതപീനസത്തിന്ന ജീരകം മുത്തങ്ങ അരത്ത ഇവ പൊടിച്ച എണ്ണയും ആവണക്കെണ്ണയും സമം ചെൎത്ത അതിൽ ശതകുപ്പ പൊടിച്ചിട്ട മൂപ്പിച്ച അരിച്ചെടുത്ത ആറിയാൽ അതിൽ ചാലിച്ച മൂൎദ്ധാവിലിടുക കടുക്കയൊ ദെവ

താരമാതകരമൊ ഇട്ട മൂപ്പിക്കയുമാം- കഴമ്പ ഇടുന്നതരാത്രിയി ലാകുന്നു വെണ്ടതം പുലച്ചയായാൽ തുടച്ചുകളകയും വെണം

(ധൂമത്തിന്ന തിരി ഗുൽഗുലവാദി)

൭– ഗുഗ്ഗുല്വഗരുവെല്ലാബ്ദമധുകൈൎമ്മസൂപെഷിതൈഃ।
ത്രൈലൊക്യാശസ്യതെവൎത്തിൎദ്ധൂമപാനാംസ്യയാജിതാ॥

ഗുല്ഗുലു അകില വിഴാലരി മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇരട്ടിമധുരം ഇവ തയിർവെള്ളത്തിൽ അരച്ച ശീലയിൽതെച്ച തിരച്ച ഉണക്കി എണ്ണയിൽ നനച്ച കത്തിച്ച തലക്കൽ തിയ്യ നല്ലവണ്ണംപിടിച്ചാൽ ഊതി അതിന്റെ പുക വലിപ്പിക്കുക

൮– ഖലാജിരകസംസിദ്ധവാരിണാമുഖപൂരണം।
നാവനഞ്ചബലാവെല്ലശ്രൃതതൈലെന ശസ്യതെ॥

മുതിര ജീരകം ഇവയിട്ട വെള്ളംവെച്ച അതുകൊണ്ട കവിൾക്കൊൾവിക്ക- കുറുന്തോട്ടിക്കഷായത്തിൽ വിഴാലരി അരച്ച കലക്കി എണ്ണ ചെൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച അതുകൊണ്ട നസ്യംചെയ്ക ഇവചെയ്യാൽ വാതപീനസം ശമിക്കും

പിത്തപീനസത്തിന്ന

(മഞ്ജിഷ്ഠാദി കഴമ്പ)

൯– മഞ്ജിഷ്ഠാമലകൊശീരരാസ്നാഡിണ്ഡീരചന്ദനൈഃ॥
മൂൎന്നിതൈലസ്യനിൎഗ്ഗുണ്ഡീരസപക്വേനസൎപ്പിഷാ॥

൧൦– ശലകസ്നേഹയുക്തനചിത്തജത്രുപരിപ്ലുതൈഃ।
ലിംപെന്മൂൎദ്ധ്നിയാമമെകമൊവാതിത്യപരിത്യജെൽ॥

പനി തണ്ണീർദാഹം മൂക്കിന്റെ അഗ്രത്തിങ്കൽ പഴുപ്പ തലതിരിച്ചിൽ രൂക്ഷമായി ഉഷ്ണമായി ചുവന്നിട്ടൊ മഞ്ഞളിച്ചിട്ടൊ ഇരിക്കുന്ന നീര ഒഴുകുക ഇവയാകുന്ന ലക്ഷണങ്ങളൊടുകൂടിയ പിത്തപീനസത്തിന്ന മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി നെല്ലിക്ക രാമച്ചം അരത്ത കടൽനാക്ക ചന്ദനം ഇവപൊടിച്ച മുലപ്പാലും കരുനൊച്ചിയിലനീരും നെയ്യും ആവണക്കെണ്ണയുംകൂട്ടി മൂപ്പിച്ചആറിയാൽ അതിൽചാലിച്ച മൂൎദ്ധാവിൽ കഴമ്പിടുക- രണ്ടുയാമം കഴിഞ്ഞാൽ തുടച്ചുകളകയുംചെയ്ക

(ധൂമത്തിന്നതിരി ചന്ദനാദി)

൧൧– ചന്ദനാഗരുമഞ്ജിഷ്ഠാസൎജ്ജനിൎയ്യാസയഷ്ടിഭിഃ।
വൎത്തിൎഗ്ഗോക്ഷീരപിഷ്ടാഭിരാജ്യാക്താധൂപനെമതാ॥

ചന്ദനം അകില മഞ്ചാട്ടിപ്പൊടി ചെഞ്ചല്യം ഇരട്ടിമധുരം ഇവ പശുവിൻപാലിലരച്ച ശീലയിൽ തേച്ച തിരച്ചുണക്കി നെയ്യിൽ നനച്ച അതുകൊണ്ട പുകവലിപ്പിക്ക.

൧൨- കുലത്ഥാമലകോശീരവാരിണാമൂലപൂരണം।
നാവനംചബലാധാത്രീശ്ശൃതതൈലേനശസ്യതേ॥

മുതിര നെല്ലിക്ക രാമച്ചം ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച അതുകൊണ്ട കവിൾക്കൊൾവിക്ക. കുറുന്തോട്ടിക്കഷായത്തിൽ നെല്ലിക്ക അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചേർത്ത കാച്ചിഅരിച്ച അതുകൊണ്ട നസ്യംചെയ്ക ഇവചെയ്താൽ പിത്തപീനസം ശമിക്കും

കഫപീനസത്തിന്ന

(മുസ്താദി കഴമ്പ)

൧൩- മുസ്താനിശ്ശുണ്ഠികാബാണപുംഖലിഞ്ചാസിരാബലാഃ।
ഭൂനിംബയഷ്ടീവൃശ്ചീവവംശശാരദികാതഥാഃ॥

൧൪- രാസ്നാമരിചദേവാഹ്വജീരകദ്വയസംയുതാഃ।
സാശ്വഗന്ധാഭയാകൃഷ്ണാവിശ്വഭേഷജസംയുതാഃ॥

൧൫- ചൂർണ്ണയിത്വാശമീപത്രരസേനവിളംഗകൈഃ।പ
ക്വൈരണ്ഡതൈലേനയോജിതാമൂർദ്ധ്നിധാരയേൽ॥

൧൬- കഫജപ്രഹരാദൂർദ്ധ്വംപ്രാന്ത്യകാലാദ്ദ്വയശ്ചധാരയേൽ।
ഏവംനിശായാസ്സ്യുഃകഴ്ച്ചൽപീനസെസ്റ്റുഷ്പഭാഷിതെ॥

ചോറുവേണ്ടായ്ക ചുമ ദേഹംകനക്കുക ഛർദ്ദി വായമധുരിക്കുക മൂക്കചൊറിക സ്വച്ഛമായനീര ഒലിക്കുക കഫംവളരെ ചാടുക ഇവയാകുന്ന ലക്ഷണങ്ങളോടുകൂടിയ കഫപീനസത്തിന്ന മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ കരുനൊച്ചിവേര കൊഴിഞ്ഞിലിൻവേര പുളിഞരമ്പ കുറുന്തോട്ടിവേര പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിന്മേൽതൊലി കാട്ടുമുല്ലവേരിന്മേൽതൊലി തഴുതാമവേര മുളംതൊലി പാലത്തൊലി അരത്ത മുളക ദേവതാരം ജീരകം കരിഞ്ചീരകം അമുക്കുരം കടുക്ക തിപ്പലി ചുക്ക കൊട്ടം ഇവപൊടിച്ച വന്നിയിലനീരിൽ കൽനാകം വിഴാലരിയുംപൊടിച്ചിട്ട ആവണക്കെണ്ണ ചേർത്ത മൂപ്പിച്ച അതിൽ ചാലിച്ച മൂർദ്ധാവിലിടുക ഒരുയാമം കഴിഞ്ഞാൽ തുടച്ചുകളഞ്ഞ തോർത്തി പിന്നെയുമിടുക ഇങ്ങിനെ ഒരു രാത്രിയിൽ മൂന്നു പ്രാവിശ്യമിടുക.

(ധൂമത്തിന്ന തിരി നിശാശതാഹ്വാദി)

൧൭- നിശാശതാഹ്വാമനശ്ശിലയമനോഹ്വാ ത്ഥകൊഷ്ഠ
ജൈഃ। ഭദ്രദാരസംയുക്തൈസ്സൂക്ഷ്മൈസ്സീരസ്സചപേഷിതൈഃ॥

൧൮- സകുന്ദുരുഷ്കകർപ്പൂരകുങ്കുമൈഃ സംപ്രകല്പിതാ ।
ഏരണ്ഡതൈലസംസിക്താ ധൂപനവർത്തിരിഷ്യതേ ॥

മഞ്ഞൾ ശതകുപ്പ കുന്തം മനയോല ഇഞ്ച മുത്തങ്ങ വെട്ടാളൻകൂട കുന്തുരുക്കം കർപ്പൂരം കുങ്കുമം ഇവ ഇളനീരിൽ അരച്ച ശീലയിൽ തേച്ചുതിരച്ചു ഉണക്കി ആവണക്കെണ്ണയിൽ നനച്ചു അതുകൊണ്ടു പുകവലിപ്പിക്ക

൧൯- കുലത്ഥശുണ്ഠീകൃഷ്ണാഭിഃ ക്വാഥിതേന ച വാരിണാ ।
ഗണ്ഡൂഷോ നാവനേ തൈലം പ്രശസ്തം വാതപീനസേ ॥

മുതിര ചുക്ക തിപ്പലി ഇവയിട്ടു വെള്ളം കുറുക്കി അതുകൊണ്ടു കവിൾക്കൊൾവിക്ക വാതപീനസത്തിങ്കൽ പറഞ്ഞതൈലംകൊണ്ടു നസ്യംചെയ്ക- ഇവചെയ്താൽ കഫപീനസം ശമിക്കും

ത്രിദോഷ പീനസത്തിന്ന

൨൦- പീനസം സന്നിപാതോത്ഥം ജഹ്യാദനുപക്രമം । ദോഷസാമ്യേന്യഥാ യുക്ത്യാ യോജയേദ്ഭിരൌഷധൈഃ ॥

സന്നിപാതത്താൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട പീനസം ദോഷങ്ങളുടെ സമാവസ്ഥയിൽ അസാധ്യം തന്നെ എല്ലാദോഷങ്ങളും ഏകപ്രകാരേണ കോപിച്ചിട്ടില്ല എങ്കിൽ മേൽപറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ അതിന്ന പറഞ്ഞ മരുന്നുകളെ യഥോചിതമായി തമ്മിൽചേർത്ത ചെയ്തുകൊണ്ടാൽ വളരെ ഉപദ്രവത്തോടുകൂടാതെ ഇരിക്കയുംചെയ്യും.

രക്ത പീനസത്തിന്ന

(അഞ്ജനാദി കുഴമ്പ)

൨൧- അഞ്ജനാംബുദരാസ്നാംബുലാമജ്ജകഫലത്രയൈഃ ।
കല്ക്കയഷ്ട്യാഹ്വയോപേതൈശ്ചൂർണ്ണിതൈസ്തന്ന്യസംയുതൈഃ ।
മൂർദ്ധ്നി ലേപം പ്രയുഞ്ജീത പീനസേ രക്തകോപജേ ॥

രക്തം ദുഷ്ടമായി മൂക്കിന്റെ ഞരമ്പുകളിൽ ചെന്നുകൂടിയാൽ പിത്തപീനസത്തിന്ന പറഞ്ഞ ലക്ഷണങ്ങളോടും വിശേഷിച്ചു മാറരിക്ക കണ്ണുകൾ ചുവക്ക ശ്വാസം ദുർഗ്ഗന്ധത്തോടുകൂടിയിരിക്ക ചെവി കണ്ണു മൂക്ക ഇവ ചൊറിക ഇവയോടും കൂടി ഉണ്ടാകുന്നതായ രക്തപീനസത്തിന്ന അഞ്ജനക്കല്ല മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ അരത്ത ഇരുവേലി രാമച്ചം ത്രിഫല ഇവ പൊടിച്ചു മുലപ്പാലിൽ ചേർത്ത കുഴമ്പിടുക

൨൨- അഥവാമലകാംഭോദഹിമാംബുരുഷകേസരൈഃ ।

മാംസീമധുകകർപ്പൂരശാരിബാലോദ്ധ്രസംയുതൈഃ॥
൨൩– സാഞ്ജനൈനലാംബുശൈവലൈര്യശ്ചൂർണ്ണിതൈതല്പ്പ
ഇഷ്യതേ। മൂർദ്ധ്നി ഹംസപദീതോയനവനീതവിമർദ്ദിതൈഃ॥

നെല്ലിക്ക മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം താമരയല്ലി മാഞ്ചി ഇരട്ടിമധുരം കർപ്പൂരം നന്നാറിക്കിഴങ്ങ പാച്ചോററിത്തോലി അഞ്ജനക്കല്ല ഏലത്തരി ഇരുവെലി കന്മദം ഇവ പൊടിച്ച നിലംപരണ്ടനീരും വെണ്ണനെയ്യും ചെൎത്ത ഉരസി നീരവത്ത മൂൎദ്ധാവിൽ ഇടുകയുമാം

൨൪– സർവ്വജ്വരക്തപിത്തസ്യനിർദ്ദിഷ്ടംശസ്യതേത്രച।
സ്നാനഞ്ചാമലകാംഭോദദാർവ്വീസിദ്ധേനവാരിണാ॥

രക്തപിത്തത്തിന്ന പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ ഒക്കെയും രക്തപീനസത്തിന്നും പററും നെല്ലിക്ക മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ മരമഞ്ഞത്തോലി ഇവയിട്ട വെള്ളംവെച്ച അതുകൊണ്ട തലനനച്ച കുളിപ്പിക്കുകയും നല്ലതാകുന്നു

ദുഷ്ടപീനസത്തിന്ന

(താലീസപത്രാദി കുഴമ്പ)

൨൫– താലീസപത്രമുസ്തൈലാവിളംഗസുരദാരുഭിഃ।
ദാർവ്വീശൈലേയമഞ്ജിഷ്ഠാമാഗധീചന്ദനദ്വയൈഃ॥
൨൬– ബൃഹതീബീജവിജയാരാസ്നാവചാമാഗ്ഗതണ്ഡുലൈഃ।
മധുകസാരകടുകാശിഗ്രുബീജരുഗംബുഭിഃ॥
൨൭– യഷ്ട്യശ്വഗന്ധാനളദയവാനീമരിചദ്വയൈഃ।
ഉഗ്രഗന്ധാനിശാപൂതിഫേനചോരനതൈരപി॥
൨൮–സമാംശൈശ്ചൂർണ്ണിതൈർമ്മസ്തുവിളംഗരജനീദ്വയൈഃ।
പക്വേനമിശ്രൈസ്തൈലേനലേപാദുഷ്ടസ്യമൂർദ്ധനി॥
൨൯– ഹിതോഹിതോസ്യയസ്നേഹശ്ശീലനാദനുദ്ദൂയതെ।
തന്മിശ്രൈർവ്വാബലാപത്രനവനീതയുതൈശ്ചവാ॥

എല്ലാപീനസവും ചികിത്സചെയ്യാതെ വളരെ ദിവസംകഴിഞ്ഞാൽ താനെ നിവൃത്തിച്ചില്ലെന്നും ദുഷ്ടപീനസമായി എന്നും വരാം- ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്ക ചൂട അഗ്നിമാന്ദ്യം പനി കാസം ശ്വാസം മാറ വാരിപ്പുറം ഈരണ്ടു പ്രദേശങ്ങളിൽ വെദന വായു വരളുക മൂക്കടഞ്ഞുക- മൂക്കടെപ്പ കരുപ്പാട്ടിയാൽ വരുന്നതുപോലെ മൂക്കിൽനിന്ന ചൊരപൊട്ടുക ചലംവരിക മൂക്കിൽപുഴുക്കളുണ്ടാക നെയ്യപൊലെ ഉറച്ചുമഞ്ഞളിച്ച കഫംപോക രസങ്ങളെ അറിഞ്ഞുകൂടാ എന്നും ഗന്ധങ്ങളെ അറിഞ്ഞുകൂടാ എന്നും

വരിക ഇവ ദുഷ്ടപീനസമായിരിക്കുമെന്നാൽ ഉണ്ടാകുന്ന ഉപദ്രവങ്ങളാകുന്നു- ആ വിധത്തിലായാൽപിന്നെ നല്ലവണ്ണം ശമിക്കയുമില്ല എങ്കിലും താഴെപറയുന്ന ചികിത്സകൾ ചെയ്താൽ കുറെ ശമിക്കും താലീസപത്രം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഏലത്തരി വിഴാലരി ദേവതാരം മരമഞ്ഞൾത്തൊലി കന്മതം മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി തിപ്പലി ചന്ദനം രക്തചന്ദനം പെരുവഴതിനവിത്ത കടുക്ക അരത്ത വലിയകടലാടിയരി ഇരിപ്പക്കാതല കടുകരോഹണി മുരിങ്ങക്കുരു കൊട്ടം ഇരുവേലി ഇരട്ടിമധുരം അമുക്കുരം രാമച്ചം ജീരകം കരിഞ്ചീരകം മുളക വാലുമുളക വയമ്പ മഞ്ഞൾ പൂതിയുണ്ണത്തി കടൽനാക്ക കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ തകരം ഇവ പൊടിച്ച തയിർവെള്ളത്തിൽ വിഴാലരി വട്ടമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചെർത്ത കാച്ചിയരിച്ച അതിൽ ചാലിച്ചുമൂർദ്ധാവിലിടുക നിത്യമായി ഒരു എണ്ണ ശീലിച്ചു വരികിലും അതയത വിട്ടാൽ പെറെ ഉപദ്രവങ്ങൾ ഉണ്ടായ്വരികയുമാകിൽ നിത്യമായി ശീലിച്ചുവരുന്ന എണ്ണയിൽ തന്നെ ചാലിച്ച കുഴമ്പിടുക- പച്ചക്കുമ്മട്ടിയില അന്നന്ന പൊടിച്ചു ചെർത്ത വെണ്ണകൂട്ടി ഉരസിനീരുറുത്ത ഇടുകയുമാം

൯൯- ശിരസ്ശുദ്ധിദായിനിതൈലാനിചസുശീലയേൽ।
നാവനാഭ്യംഗയോഗേന മൂർദ്ധ്ന്യപ്യാനിഹ്നരെന്മലാൻ॥

ശിരസ്സിന്ന ശുദ്ധിയെ ഉണ്ടാക്കുന്ന തൈലങ്ങൾകൊണ്ട നസ്യത്തെ ശീലിപ്പിക്ക- മെൽപ്രകാരമുള്ള തൈലങ്ങൾ തലയിൽ തെപ്പിക്കുകയും ചെയ്ക- പീനസത്തിന്ന ഹിതങ്ങളായിരിക്കുന്ന പൊടികൾ വലിപ്പിക്കുകയുമാം- തൈലാദികളുടെ വിവരത്തെ താഴെ കാണിക്കുന്നു

(നസ്യത്തിന്ന ശിരീഷപത്രാദി തൈലം)

൱- ശിരീഷപത്രസാരസെവിളംഗപട്ടദാരുഭിഃ।
സയഷ്ട്യാഹ്വൈഃ പക്വന്തൈലം ദുഷ്ടപീനസനാശനം॥

നെന്മേനിവാകയുടെ ഇല ഇടിച്ചു പിഴിഞ്ഞെടുത്തനീരിൽ വിഴാലരി ഇന്തുപ്പ ദെവതാരം ഇരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചെർത്ത കാച്ചിയരിച്ച അതുകൊണ്ട നസ്യം ചെയ്ക

(ബലാശിരീഷാദി തൈലം)

൱൧- ബലാശിരീഷശൈലൂഷദേവാഹ്വായഷ്ടിതജ്ജലൈഃ।
ദാർവ്വീകല്ക്കെനസസ്നസ്യംപക്വന്തൈലമുത്തമം॥

കരന്തൊട്ടിവേര നെന്മേനിവാകവേര കൂവളത്തിൻവേര ദേവതാരം ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച മരമഞ്ഞൾതൊലി അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും മുലപ്പാലും സമമായിച്ചേർത്ത കാച്ചിയരിച്ച അതുകൊണ്ടും നസ്യം ചെയ്യാം

(അമൃതാസനപത്രാദിതൈലം)

൩൨– അമൃതാസനപത്രാളീകോളീരുചകികാരസി।
ധാചതുങ്ഗീസിസിസ്ഥൂലത്രിഫലാകച്ചൂരയഷ്ടിഭിഃ॥
൩൩– മുസ്താതാലീസപത്രാഗ്രാവിളംഗരജനീദ്വയൈഃ।
ബൃഹതീബീജമാധൂകസാരമാംസീതുരുഷ്കകൈഃ॥
൩൪– ഫലിനീരോചനാചോരതഗരാഗുരുകുങ്കുമൈഃ।
ശൈലേയമൃഗനാഭീന്ദുജീരകദ്വിതയൈരപി॥
൩൫– കല്കിതൈരജദുഗ്ദ്ധദധിമസ്തുനക്ഷീരസൈന്ധവൈഃ।
തൈലംസമേനസംയുക്തം പക്വം താഭ്യാം ഗുണാധികം॥
൩൬– ത്രീണ്യേതാനി മതാന്യേതാന്യാഹുശ്ശസ്താനി നാവനേ॥
തൈലാനി സിദ്ധാന്യേഷാം ശീലയേത്സുഖയോഗതഃ॥

ചിററമൃത ചെങ്ങയില കഞ്ഞുണ്ണി ചെലയില കൊടിയ വണക്ക ഇവററിൻനീരിൽ തേമ്പാവരുമ്മൽതൊലി ശതകുപ്പ ഇന്തുപ്പ ത്രിഫല കൊട്ടം ഇരട്ടിമധുരം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ താലീസപത്രം വയമ്പ വിഴാലരി വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾതൊലി ചെറുവഴുതിനവിത്ത ഇരിപ്പക്കാതല മാഞ്ചി കുന്തുരുക്കം താഴൽപൂവ്വ ഗോരോചനം കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ തകരം അകില കുങ്കുമം കന്മതം മെരുകിൻപുഴു കർപ്പൂരം ജീരകം കരിഞ്ചീരകം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണ ആട്ടിൻപാല തയിർവെള്ളം കരിമ്പിൻനീര ഇവ സമമായിച്ചേർത്ത കാച്ചിയരിച്ച അതുകൊണ്ടും നസ്യം ചെയ്യാം ഇങ്ങിനെ ൩ വിധം എന്ന ഇവിടെ പറകപ്പെട്ട എണ്ണകളെയും ദുഷ്ടപീനസമുള്ളവക്ക നസ്യത്തിന്ന നല്ലതാകുന്നു അവകളിലെതെങ്കിലും ഒന്ന സുഖത്തിന്ന തക്കവണ്ണം ശീലിപ്പിക്കുക

(തലജ്ജ ധവപല്ലവാദി തൈലം)

൩൭– ധവപല്ലവഭൃംഗേന്ദ്രലതാമരിണോൽപലാരസൈഃ।
ധവത്വഗാദിഭിഃ കേരക്ഷീരയുക്തൈരജഃശ്രുതൈഃ॥
൩൮– തിലജം വാ ഹിതം സ്നേഹാഗോക്ഷീരേണ സമം ശൃതം।
മൂർദ്ധ്നാസ്യകർണ്ണമേലാദിഗന്ധം വാ യോജയേദിഹ॥

ഞെമയില കഞ്ഞുണ്ണി ഉഴിഞ്ഞ ചിററമൃത ഇവററിൻനീരി

ൾ മുൻപറഞ്ഞ എണ്ണയുടെ കൽക്കത്തിന്നു പറഞ്ഞ ഞെമരവരു ന്മൽതൊലി മുതലായ മരുന്നുകൾ അരച്ചു കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയും തേങ്ങാപ്പാലും സമമായിട്ടൊ എണ്ണയും പശുവിൻപാലും സമമായിട്ടൊ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തലയിൽ തേപ്പിക്കുക. ഏലാദിഗണം അരച്ചുകലക്കുകയുമാം

(അമൃതാദി തൈലം)

൩൯- അമൃതാകിംശുകഡംബാശൈരീഷബലജരസൈ।
കാൎപ്പാസബദരീഭിശ്ശൃതം തൈലഞ്ച തത്സമം॥

ചിററമൃത വെൺമുരുക്കില കരുമുരുക്കില കുവളത്തില ഇവററിൻനീരിൽ കരിഞ്ചീരകം ദേവതാരം മരമഞ്ഞത്തൊലി ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു തേപ്പിക്കുക ഫലം മേൽപറഞ്ഞ എണ്ണയോടു സമമാകുന്നു– ഈ പറഞ്ഞ യോഗത്തിൽ കരിഞ്ചീരകം ദേവതാരം മരമഞ്ഞത്തൊലി ഇതുകളെ ഉപേക്ഷിച്ചു മുൻപറഞ്ഞ ധവതഗാദിയൊ ഏലാദിയൊ കല്ക്കമാക്കിച്ചേൎക്കപ്പെടുകയുമാം വെളിച്ചെണ്ണെക്കു സമം തേങ്ങാപ്പാലും എണ്ണക്കുസമം പശുവിൻപാലും ചേൎക്കയും വേണം,

(നാസികചൂൎണ്ണം)

൪൦- ധാത്രീജീരകമായൂരപിഞ്ഞകാന്ധകട്ടത്രയം।
വരാളജാതിഫലതൽപത്രികാമാളകാനി ച।
൪൧- നളദാമയയഷ്ട്യാഹ്വപിന്നാഷണനിശാദ്വയം।
ഏലാത്വക്പത്രനാഗാഹ്വഷഡ്ഗ്രന്ഥികന്ദനാഭിഭിഃ॥
൪൨- തുല്യാംശം ചന്ദനം ധൂപപത്രഞ്ചാന്യസമ്മിതം।
ആമായചൂൎണ്ണയെത്താനിജംബീരഫലവാരിണാ॥
൪൩- തച്ചൂൎണ്ണം പേഷയിത്വാഥ ഛായായാം ശോഷയേൽ।
ലാംഗലീഫലതോയേന പശ്ചാത്സംചൂൎണ്ണ്യ പേഷയേൽ॥
൪൪- ശോഷയേച്ചതഥാഭൂയോ ഹിമഗന്ധാദികേന ച।
പുനസ്സംചൂൎണ്ണ്യ കൎപ്പൂരധൂപികാസാരമിശ്രിതെ॥
യോജയേന്മൃഗമദശ്ച ഗന്ധാഢ്യം തേനകിഞ്ചന॥
൪൫- സഫലീഷനാസികാചൂൎണ്ണോ ദുഷ്ടപീനസനാശനഃ।
ശിരഃകമ്പോപചാദ്യല്യചസൂൎയ്യാവൎത്തശിരോരുജി॥
൪൬- മുഖനാസികദുൎഗ്ഗന്ധതഗ്രായമപരാജിതഃ।
ജത്രൂൎദ്ധ്വസംഭവാൽസൎവ്വാന്രോഗാംശ്ച വിനിയച്ഛതി॥

നെല്ലിക്ക ജീരകം പീലിത്തണ്ടു ത്രികടു കരയാമ്പൂവു ജാതിക്ക ജാതിപത്രിക ഇരുവേലി രാമച്ചം കൊട്ടം ഇരട്ടിമധുരം

വാലുഴുവക വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞളത്തൊലി ഏലത്തരി ഇല വങ്ങത്തൊലി പച്ചില നാഗപ്പൂവ്വ കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ഇവ സമം കല്ക്കൊള്ളുമിയെടുത്തൊളം ചന്ദനം ചന്ദനത്തിന്ന സമം പുകയി ല ഇങ്ങിനെ കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച ചെറുനാരങ്ങനീരിൽ അരച്ച നിഴ ലിലുണക്കിപ്പൊടിച്ച ഇളനീർവെള്ളത്തിലരച്ച മെൽപ്രകാരം ഉണക്കിപ്പൊടിച്ച പച്ചക്കർപ്പൂരം ചൂടക്കർപ്പൂരം സാമ്പ്രാണിയു ടെ സത്ത പച്ചപ്പുഴ ഇവയും ചെക്കുക ഇതിന്ന നാസികചൂ ൎണ്ണമെന്ന പെരാകുന്നു ഇത മൂക്കിൽവലിച്ചാൽ ദുഷ്ടപീനസം ശമിക്കും ശിരഃകമ്പം ജാഡ്യം കൊടിഞ്ഞിക്കുത്ത തലവെദന വായയ്ക്കുള്ള ദുൎഗ്ഗന്ധം മൂക്കിലുള്ള ദുൎഗ്ഗന്ധം ഇവ എന്നു വെണ്ട ഊൎദ്ധ്വാംഗരൊഗങ്ങൾ ഒക്കെയും ശമിക്കും.

(മുണ്ഡാപകുല്യാദി കഷായം)

൫൭- മുണ്ഡാപകുല്യാശുണ്ഠീഭിഃകലശൈസ്ഥിരപിസാധിതഃ।
കഷായൊമധുയുതഃപീതൊദുഷ്ടപീനസനാശനഃ॥

മുത്തിള തിപ്പലി ചുക്ക മുതിര ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച തെൻമെമ്പൊടിചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക ദുഷ്ടപീ നസം ശമിക്കും

ഭ്രംശക്ഷവ ചികിത്സാ

൫൮- ഭ്രംശക്ഷവെബലാപത്രാസദ്ധ്യസ്സച്ചൂൎണ്ണപ്രയൊജിതം।
തുല്യെനപഞ്ചഗന്ധസ്യരജസാപരിമൎദ്ദിതം॥
൫൯- സന്ന്യഗൊധൂമയൂഷാഭ്യാംനവനീതെനചാന്വിതം।
നിജ്ജലംധാരയെന്മൂൎദ്ധ്നാശാമ്യെദെവാശുതെനസഃ॥

ഭ്രംശക്ഷവമെന്നത മൂക്കിന്റെ അകത്തതൃണാദികൾ കൊ ണ്ടിട്ടൊ വെറെ ഒരംവിധത്തിൽവല്ല ഹെതുക്കളുണ്ടായിട്ടൊ സം ഭവിച്ചതായ വായുകൊപം നിമിത്തമായിട്ട അധികമായി ഉ ണ്ടാകുന്ന തുമ്പലാകുന്നു- അതിന്ന പച്ചക്കുറുന്തൊട്ടിയുടെ ഇല അപ്പൊൾകൊണ്ടുവന്ന അരച്ചുപൊടിച്ച അതിനൊട്ട സമം ഇ രുവെലി രാമച്ചം കൊട്ടം ചന്ദനം ഇരട്ടിമധുരം ഇവ സമാം ശമായിചെൎത്ത പൊടിച്ചുണ്ടാക്കിയ പൊടിയും ചെൎത്ത മുലപ്പാ ല കൊതമ്പത്തിൻതെളി വെണ്ണ ഇവയും ചെൎത്ത ഉരസിനീര റുത്ത മൂൎദ്ധാവിലിട്ടുക- എന്നാൽ ആയത ഉടനെശമിക്കും- കൊ തമ്പത്തിൻ തെളിയെന്നത കൊതമ്പം വറുത്ത പലത്തിന്ന നാനാഴി വീതംവെള്ളം അളന്നൊഴുത്ത അതിലിട്ട കറക്കി ഇരു നാഴ;യാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ച കുറെനെരം കാററില്ലാത്ത പ്രദെശ

ത്തിങ്കൽ ആകഷായം വെച്ച അടിയിൽ ഊറിയാൽ ഊറൽക്കൂടാതെ അതിൽനിന്നെടുത്ത കഷായമാകുന്നു.

(നസ്യത്തിന്ന ബലാത്രയാദി തൈലം)

൬൦- ബലാത്രയകൃതകഷായെ സമക്ഷീരെവകല്ക്കിതൈഃ।
മൃഗനാഭിഹിമാംഭൊജമധുകൈഃ കുങ്കുമാന്വിതൈഃ॥
൬൧- സദ്യഃപക്വെന തൈലെന പൂതെന സിതയായുതെ।
പാത്രെ വിലിപ്യൊദന്യെദ്യുന്നാവനഞ്ചാനുബന്ധിനി॥
൬൨- അശക്തൌ നാസികാദ്വാരാലിംപെത്തെനാന്തരം ഭ്രുവൊഃ।
മൂൎദ്ധാനഞ്ചമുഹുൎവ്വിദ്യന്ദ്യസ്യനശ്യാമ്യെൽസപദ്യസൌ॥

മെൽപറഞ്ഞ പ്രയൊഗംകൊണ്ട നല്ലവണ്ണം ശമിച്ചില്ലെങ്കിൽ കുറുന്തോട്ടിവെര വെൺകുറുന്തോട്ടിവെര ഊരകത്തിൻവെര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച അന്നുതന്നെ പിഴിഞ്ഞരിച്ച മെരുകിൻപട്ട ചന്ദനം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ഇരട്ടിമധുരം കുങ്കുമം ഇവ അരച്ചുകലക്കി കഷായത്തൊടുസമം പശുവിൻപാലും എണ്ണയുംചെൎത്ത അന്നുതന്നെ കാച്ചിയരിക്കും പാത്രത്തിൽ പഞ്ചസാരയിട്ട അരിച്ച പിറെറന്നാൾ അതുകൊണ്ട നസ്യംചെയ്ക- നസ്യംചെയ്തുകൂടാത്തവൎക്ക മൂക്കിന്റെ ദ്വാരങ്ങളിലും പുരികങ്ങളുടെ നടുക്കും മൂൎദ്ധാവിലും കൂടക്കൂടെ പുരട്ടുക- എന്നാൽ ഭ്രശക്ഷവം ഉടനെ ശമിക്കും- നിശ്ചയന്തന്നെ.

നാസാശൊഷ ചികിത്സാ

൬൩- അയമെവ വിധിഃ കാൎയ്യൊ നാസാശൊഷെ പരന്ത്വിഹ।
നാസികാംസൎവ്വതൊലിംപെദ്വിയതൈചസഭിദ്യതെ॥

വായുകൊപിച്ച മൂക്കിന്റെ പഴുതിലുള്ള കഫാംശത്തെ നിശ്ശെഷമായിവരട്ടി മൂക്കിന്ന അടപ്പുണ്ടാകുന്നതിനെ നാസാശൊഷമെന്ന പറയുന്നു- അതിന്ന ഭ്രശക്ഷവത്തിന്ന പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾതന്നെ ചെയ്ക- മെൽപറഞ്ഞ തൈലം മൂക്കിന്റെ ദ്വാരങ്ങളിൽ മാത്രം പുരട്ടിയാൽ പൊര- മൂക്കിന്മെൽ എല്ലാടവും പുരട്ടുകയുംവെണം.

നാസാനാഹ ചികിത്സാ

൬൪- നാസാനാഹെ ബലാതൈലനാഭ്യജ്യത്രിദിനം പുനഃ।
നാസാഞ്ചനാള്യാതൈൎവ്വാസുസ്സ്വിന്നൈശ്ച ധരബൃഹതീദളൈഃ॥
൬൫- സെചയിത്വാഘൃതെ തൈലെനാവക്ഷ്യമാണെന നാവനം।
കുൎയ്യാത്തദാൎദ്ധംവാ സാവനസ്യാദ്ധരയെന്നൃജഃ॥

നന്ദ*

മൂക്കപീങ്ങിയാൽ മൂന്നുദിവസം ബലാതൈലംപുരട്ടി നാലാം ദിവസം കഴൽപുക ഏല്പിച്ചിട്ടൊ ചെറുവഴുതിനയുടെ ഇല മുള്ളുകളഞ്ഞ എണ്ണപുരട്ടി ചൂടപിടിപ്പിച്ച അതുകൊണ്ടുഴിഞ്ഞിട്ടൊ മൂക്കു വിയൎപ്പിച്ച താഴെ പറയുന്ന തൈലംകൊണ്ട നസ്യം ചെയ്കയൊ ആ തൈലത്തിൽ നെൎത്തശീല നനച്ച മൂക്കിന്മേൽ ഇടുകയൊ ചെയ്ക.

(നസ്യത്തിന്ന തൈലം)

൩൬– സിംഹീശിഗ്രുനികുംഭാനാംബീജൈസ്ത്രികടുസംയുതൈഃ।
ദാൎവീമധൂകബില്വാംഗാദ്യൈദ്രവ്യൈരപരാജിതൈഃ॥
൩൭– മന്ദാഗ്നിനാശൃതന്നൈലംനാവനകൎമ്മണാ।
ലെപാദിനാവാനാസാൎത്തീന്നാസാനാഹമുഖാജ്ജയേൽ॥

മുരിങ്ങക്കുരു ചെറുവഴുതിനവിത്ത നാഗദന്തിക്കുരു ചുക്ക മുളക തിപ്പലി ഇന്തുപ്പ വിഴാലരി ഇവ ആട്ടിൻപാലിൽ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചെൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച അതുകൊണ്ട നസ്യമൊ ലെപനം മുതലായതൊ ചെയ്ക എന്നാൽ നാസാനാഹമെന്നു തന്നെഅല്ല നാസാരൊഗങ്ങളെല്ലാം ശമിക്കും.

നാസാപാക ചികിത്സാ

൩൮– കിംശുകസാരനിസ്സിദ്ധൊരജന്യാകേരസംഭവഃ।
സ്നേഹസ്തിലസമുത്ഥൊവാനാസാപാകംനിയച്ഛതി॥

കരുമുരുക്കിലനീരിൽ വരട്ടുമഞ്ഞൾ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ ചെൎത്ത കാച്ചിപുരട്ടുക മൂക്കപഴുപ്പശമിക്കും–

നാസാസ്രാവ ചികിത്സാ

(ജീരകാദി വറവുകഴമ്പ)

൩൯– ജീരകദ്വയനിൎഗ്ഗുണ്ഡീപത്രരാസ്നാഹരീതകീഃ।
മരിചൈരണ്ഡബീജാബ്ദവചാമിഞ്ചാസിരാന്വിതാഃ॥
൪൦– സ്നേഹരുചകജൈഭ്രഷ്ടാഃപിഷ്ടാഃപിഷ്ടാ॥ജ്ജനാശെഷിതെ। തത്ത്രവചൈയാജയേച്ഛ്രീതംമൂൎദ്ധ്നിദദ്യാത്തദൌഷധം॥
൪൧– നാസാസ്രാവസ്യനാശായശിഗ്രുപല്ലവജൈരസി
ജീരകദ്വിതയൊഗ്രാഭ്യാമൈരണ്ഡസ്നേഹമെവവാ॥

മൂക്കിൽനിന്ന വെള്ളംപൊലെഉള്ള നീരൊലിക്കുന്നതിന്ന ജീരകം കരിഞ്ചീരകം കരുനൊച്ചിയില അരത്ത കടുക്ക മുളക

ആവണക്കിൻകുരു മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ വയമ്പ പുളിഞരമ്പ ഇവ ആവണക്കെണ്ണയിൽ വറുത്തരച്ച വറുത്തപ്പോൾ ആ പാത്രത്തിൽ ശേഷിച്ച ആവണക്കെണ്ണയിൽതന്നെ കലക്കി അതുമൂൎദ്ധാവിലിടുക- മുരിങ്ങയിലനീരിൽ ജീരകം കരിഞ്ജീരകം വയമ്പ ഇവ അരച്ചുകലക്കി ആവണക്കെണ്ണചേൎത്ത കാച്ചി അരിച്ചു മൂൎദ്ധാവിൽ തേപ്പിക്കയുമാം.

ദീപ്താ ചികിത്സാ

൩൨- പടോലീവൃഷപത്രാബ്ദരസേനാസമമൂൎച്ഛിതം।
സസ്തന്യം നവനീതം യത്തദ്വിദഗ്ദ്ധാമയാപഹം॥
൩൩- നാസായാം മൂൎദ്ധ്നി ചാലേപാൻ പായയേച്ചാപ്യലം ഘൃതം ശ്രു-
തം। ശതാവൎയ്യാ നിംബ പഞ്ചശീരൈഃ പിഷ്ടൈര്യോജിതൈഃ॥

രക്തകോപം ഹേതുവായിട്ട മൂക്കിൽനിന്ന കരുത്തതരവരികയും മൂക്ക തൊട്ടുകൂടാതെ ആകയും ചെയ്യുന്നതത്രെ ദീപ്തയാകുന്നത- അതിന്ന പടോലത്തില ആടലോടകത്തില ഇവററിൻനീരും മുലപ്പാലും വെണ്ണയും സമമായിചേൎത്ത ഉരസി നീരെടുത്ത മൂൎദ്ധാവിലിടുകയും മൂക്കിന്മേൽ പുരട്ടുകയും ചെയ്ക- മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകളുടെ നീരിൽ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി വേപ്പിൻതൊലി രാമച്ചം ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യുചേൎത്ത കാച്ചി അരിച്ചു സേവിപ്പിക്കയുമാം.

പൂതിനാസ ചികിത്സാ

(അഷ്ടപല്ലവ തൈലം)

൩൪- തുളസീഗുഞ്ജനാഗസ്ത്യനിൎഗ്ഗുണ്ഡീബകളാളിനാം।
സിംഹീവരുണയോശ്ചാപി പത്രസ്വരസസാധിതൈരസേ॥
൩൫- സിന്ധൂത്ഥകന്ദരുഷ്ഠാഭ്യാം ദേവദാരുസ്സമംശ്രുതം।
പൂതിനാസം ജയേത്തൈലം നാവനാദ്ധ്യഞ്ജനാദിനാ॥

അണ്ണാക്കിലെ മാംസം ദുഷിക്കയാൽ മൂക്കിൽക്കൂടവരുന്ന ശ്വാസത്തിന്ന അതിദുസ്സഹമായ ദുൎഗ്ഗന്ധമുണ്ടായിവരികിൽ ആ രോഗത്തെ പൂതിനാസമെന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾക- അതിന്ന തുളസിയില മുരിങ്ങയില അഗസ്തിയില കരുനൊച്ചിയില പുനമുരിങ്ങയില കഞ്ഞുണ്ണിയില ചെറുവഴുതിനഇല നീർമാതളത്തില ഇവററിൻനീരിൽ ഇന്തുപ്പ കുന്തുരുക്കം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചേൎത്ത എണ്ണയോടുസമം തൈർ വെള്ളവും ചേൎത്ത കാച്ചി അരിച്ചു അതുകൊണ്ട നസ്യം ചെയ്ക- തലയിൽ തേപ്പിക്കയും കവിൾക്കൊൾവിക്കയും ചെയ്ക.

പൂയരക്ത ചികിത്സാ

൬൭– രക്തപീനസവൽകുൎയ്യാൽപൂയരക്തെ ചികിത്സിതം।
നൃതന്നേതിപ്രവൃദ്ധംതുകൃച്ഛ്രസാധ്യതമംശിശോഃ॥

ദോഷത്രയകോപം ഹേതുവായിട്ടോ അഭിഘാതാദികൾ ഹേതുവായിട്ടോ കഠിനമായ തലവേദനഉണ്ടാകയും അതോടുകൂടെ മൂക്കിൽനിന്ന ചോരയും ചലവും കൂടി സമ്മിശ്രമായി ഒലിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനെ പൂയരക്തമെന്നറിക- അതിന്ന രക്തപീനസത്തിന്ന പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ ചെയ്ത തുടങ്ങിയതിന്റെ ശേഷം ഉടനെചെയ്യാൻ സംഗതിവന്നാൽ ശമിക്കും- വൎദ്ധിച്ചാൽ കൃച്ഛ്രസാധ്യമാകുന്നു- ബാലന്മാൎക്കായാൽ ഏറ്റവും കൃച്ഛ്രസാധ്യമാകുന്നു- എന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾക.

നാശാൎശ്ശ്ചികിത്സാ

(ഗ്രന്ഥിമൂലാദി തൈലം)

൬൮- ഗ്രന്ഥിമൂലകുലസ്ഥാഗ്നിചവികാഭിശ്ശൃതെജലെ।
മായൂരീസുരസാനന്താന്നികുംഭകവിളംഗകൈഃ॥
൬൯- സസിന്ധൂത്ഥൈൎഗ്ഗവാംമൂത്രമൎക്കദുഗ്ദ്ധഞ്ചതത്സമം। ദ
ത്വാവിപാചിതംതൈലംനാസാൎശ്ശസ്സുവനാജ്ജയെൽ॥

മൂക്കിന്റെ അകത്ത അൎശ്ശസ്സപോലെ ഉണ്ടായാൽ അതിനെ നാസാൎശ്ശസ്സ്എന്നറിക- അതിന്ന കാട്ടുതിപ്പലിവേര മുതിര കൊട്ടംവെലിക്കിഴങ്ങ കാട്ടുമുളകിൻവേര ഇവ കഷായംവെച്ച അതിൽ കടലാടിയരി തുളസിവിത്ത കൊട്ടത്തൂവ്വയുടെ കായ നാഗദന്തിക്കുരു വിഴാലരി ഇന്തുപ്പ ഇവ അരച്ച കലക്കി എണ്ണചേൎത്ത ഗോമൂത്രവും എരുക്കിൻപാലും എണ്ണയൊടുസമമായി കൂട്ടി കാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടുക.

(രാസ്നാപ കല്യാദി കഷായം)

൭൦– രാസ്നാപകല്യാദെവാഹ്വതാമലക്യഭയാഗ്നിഭിഃ। ചവ്യ
നാഗരസംയുക്തൈഃകഷായൊനാസാൎശസാംഹിതഃ॥

അരത്ത തിപ്പലി ദേവതാരം കിഴാനെല്ലി കടുക്ക കൊട്ടവെലിക്കിഴങ്ങ കാട്ടുമുളകിൻവേര ചക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച സേവിപ്പിക്ക- ഇവ ചെയ്താൽ നാസാൎശ്ശസ്സ ശമിക്കും

൭൧- ഇത്യത്രനാസാരോഗേഷുകേഷാഞ്ചിൽകഥിതാമയാ।
ചികിത്സാനതുസൎവ്വേഷാംഗ്രന്ഥവിസ്തരഭീതിയാ॥
൭൨- യസ്യയുക്തിമതീബുദ്ധിസ്സഹ്യന്യതാപദേലന്തരാം।

അനന്തകോഷ്ഠചിരരോഗേഷുപ്രതീകാരം വിധിത്സതഃ॥
൨൦– അതോന്യേ സന്ത്യനേകാസ്സ്യാദിതി സന്ത്യജ്യ ചേതസാ।
ശാസ്ത്രാണി നാപരാദ്ധ്യന്തി പ്രവൃത്താനി ഗദാൻ പ്രതി॥
ഇങ്ങിനെ ൨൮ാം അദ്ധ്യായത്തിങ്കൽ നാസാരോഗങ്ങളിൽവെച്ച ചിലതിന്റെ ചികിത്സകൾ പറകപ്പെട്ടു– എല്ലാരോഗങ്ങളുടേയും ചികിത്സകൾ ഇതിലന്തർഭവിച്ചിട്ടില്ല– വിസ്തരഭീതി ഹേതുവായിട്ട ചില രോഗങ്ങളെ വിട്ടിരിക്കുന്നു എങ്കിലും ഇതുകൊണ്ടുതന്നെ യുക്തിയോടുകൂടിയ അറിവുള്ള വൈദ്യന ഒക്കെക്കും ചികിത്സിക്കാം– അതുകൊണ്ട ഒരു കുറവും കാണുന്നില്ല.

ഇതി വാശാസോപനാമകരാമാനന്ദനാഥ പണ്ഡിതപാരശവേന്ദ്രകൃതായാമാരോഗ്യകല്പദ്രുമേ ബാലചികിത്സായാം അഷ്ടവിംശസ്തബകോനാമഷ്ടാവിംശോദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമേ ബാലചികിത്സായാം

ഏകോനത്രിംശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

മുഖരോഗപ്രകരണം

൧– ഇമം സംക്ഷിപ്യ വക്ഷ്യാമി ശമനം മുഖവ്യാധിനാം।
യേത്രസ്യുർഭൂരിശോരോഗാ യച്ചാംഫൽഗ്രപയോഗതഃ॥
൨൯ാം അദ്ധ്യായത്തിങ്കൽ മുഖരോഗങ്ങളുടെ ചികിത്സകളെ പറയുന്നു– അധികമായി ജനങ്ങൾക്ക ഉണ്ടായി കാണപ്പെടുന്ന രോഗങ്ങൾക്കമാത്രമല്ലാതെ എല്ലാമുഖരോഗങ്ങൾക്കും ചികിത്സയെ പറയുന്നില്ല– എന്നാലും ഓരോന്നിനെ ഉദ്ദേശിച്ച പറയുന്നത മറവുള്ളതുകൾക്കുള്ളട യുക്തിമാനായ വൈദ്യന്ന ഉപയോഗിക്കത്തക്ക വിധത്തിലായി വരുന്നതിനാൽ സൂക്ഷ്മദൃഷ്ട്യാവിചാരിക്കുമ്പോൾ സകല ചികിത്സയും ഇതിലടങ്ങിയിരിക്കുന്നു എന്ന അറിയപ്പെടുകയും ചെയ്യും

ഖണ്ഡൗഷ്ഠചികിത്സാ

൨– ഖണ്ഡൗഷ്ഠേ വിലിഖിതേസ്യുതാസന്ധായാന്തേ ച ഖണ്ഡയോഃ। വ്രണോക്തേന വിധാനേന തതഃ പരമുപാചരേൽ॥
ചുണ്ട പിളൎന്ന രണ്ടു ശകലങ്ങളായിക്കണ്ടാൽ അതിനെ ഖണ്ഡൗഷ്ഠമെന്നറിഞ്ഞുകൊൾക– അതിന്ന രണ്ടു ഖണ്ഡങ്ങളുടെയും അവസാനഭാഗങ്ങൾ ഉരസി സമമായി നിരത്തി നല്ല ചരടുകൊണ്ടു തുന്നിച്ചേൎത്തതിന്റെശേഷം വ്രണചികിത്സയെ ചെയ്ക

(ഓഷ്ഠവ്രണങ്ങൾക്കു തൈലം)

൩൭- ദൂർവ്വാപടോലജീവന്തീകാകമാചീരസൈസ്സൃതം ।
ശ്രാവണീശാരിബായുഗ്മഗാലവോൽപലയഷ്ടിഭിഃ ॥

(ദൂർവ്വാപടോലാദി)

൩൮- ജ്യോതിഷ്മതീനിശാദ്വന്ദ്വമഞ്ജിഷ്ഠാഭിശ്ച നാശയേൽ ।
തൈലമോഷ്ഠവ്രണാൻസർവ്വാന്നാലപാതസമുത്ഥിതാൻ ॥

കറുക പടൊലം അടപതിയൻകിഴങ്ങ കരന്താളി ഇവററിൻനീരിൽ ശ്രാവണി മഹാശ്രാവണി നന്നാറിക്കിഴങ്ങ പാൽവള്ളിക്കിഴങ്ങ പാച്ചോററത്തൊലി ചെങ്ങഴിനീർക്കിഴങ്ങ ഇരട്ടിമധുരം ചെറുപുന്നയരി വരട്ടുമഞ്ഞൾ മരമഞ്ഞൾത്തൊലി മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണവെച്ചു കാച്ചിയരിച്ചു പുരട്ടുക- ചുണ്ടിന്മേൽ ഉണ്ടാകുന്ന വ്രണങ്ങൾ ശമിക്കും

(അഝടാദി തൈലം)

൩൯- അഝടേന്ദ്രാണികാരീഷ്ഠപത്രൈർഭൃംഗരസൈസ്സഹ ।
രജന്യാ പിഷ്ടയാ പക്വം തൈലമോഷ്ഠഗദം ജയേൽ ॥

കിഴാനെല്ലി കരുനൊച്ചിയില വെപ്പില ഇവററിൻനീരിൽ വരട്ടുമഞ്ഞൾ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണവെച്ചു കാച്ചി പുരട്ടുക- ഓഷ്ഠരോഗങ്ങൾ ശമിക്കും

(ജീവന്ത്യാദിഘൃതം)

൪൦- ജീവന്തീനിംബനിർഗ്ഗുണ്ഡീമുണ്ഡാഹംസപദീരസൈഃ ।
സാധിതം തിലകല്കേന ഘൃതമോഷ്ഠാർത്തിനാശനം ॥

അടപതിയൻകിഴങ്ങ വെപ്പില കരുനൊച്ചിയില മുത്തിൾ നിലമ്പരണ്ട ഇവററിൻ നീരിൽ എള്ള അരച്ചുകലക്കി നെയ്യ കാച്ചിയരിച്ചു പുരട്ടുകയും സേവിപ്പിക്കുകയും ചെയ്ക- ഓഷ്ഠരോഗം ശമിക്കും.

(ദൂർവ്വാദിഘൃതം)

൪൧- ദൂർവ്വാരസസ്യചോരാഗൌമുണ്ഡായാസ്ത്രീൻമഹാസ്യഷൾ ।
ചതുരോധാന്യകസ്യാംഷ്ഠൗ ചകാപൂഗഫലത്വചാം ॥

൪൨- പഞ്ചാജ്ജഝടായാജീവന്ത്യാസ്സപ്തൈകത്രായമാണയോഃ ।
ഭാഗം ഘൃതസ്യ ഷൾത്രിംശം മാഹിഷസ്യ വതൽപചേൽ ॥

൪൩- തിലശാലചമഞ്ജിഷ്ഠാമധുകാമരദാരുഭിഃ ।
ശാരിബാരജനീകൈരന്തീതഗരൈശ്ചാത്രകല്ക്കിതൈഃ ॥

൪൪- മന്ദാഗ്നിനായഥാകാലം തൽപരിസ്രാവ്യലേപയേൽ ।
ഓഷ്ഠയോരാസ്യദോഷാവരണവ്രണശാന്തയേ ॥

൪൫- കണ്ഠസ്വരോക്ഷരോഷകാൾശ്യകാഷ്ണ്യമസ്സൂടശമായച ।

നവൈദമതിവമത്തതകശ്ചിരൊഷ്ഠാശ്രൂയയാഗഃ॥

കരകനീരനാഴി ൧ മുത്തിളിൻനീരനാഴി ൨ പച്ചനെല്ലിക്കനീരനാഴി ൩ കോത്താമ്പാലയുടെ നീരനാഴി ൪ പഴുത്ത അടക്കാത്തൊലിൻ നീര നാഴി ൫ കിഴാനെല്ലി നീര നാഴി ൬ അടപതിയൻകിഴങ്ങിന്റെനീര നാഴി ൭ ഇവ ഒക്കെയും ഒരുപാത്രത്തിലാക്കി അതിൽ എള്ളു പാച്ചൊററിത്തൊലി മഞ്ചെട്ടിപ്പൂവ്വാടി ഇരട്ടിമധുരം ദേവതാരം നന്നാറിക്കിഴങ്ങ വരട്ടുമഞ്ഞൾ അരേണുകം തകരം ഇവ എല്ലാംകൂടി ആറ കഴഞ്ച അരച്ചുകലക്കി നാഴി എരുമനെയ്യു ചെൎത്ത മന്ദാഗ്നികൊണ്ടു പചിച്ചു കാലം തെററാതെ വാങ്ങി അരച്ചുവെക്കുക- ഠരം നെയ്യു ചുണ്ടിന്മെൽപുരട്ടുക- എന്നാൽ കുത്തൽ നീര വിള്ളൽ വ്രണം ചൊറിച്ചിൽ വലിച്ചിൽ പറപറപ്പ കറുപ്പ മൊളിച്ചിൽ ഇവ ശമിക്കും അത്രയുമല്ല ഓഷ്ഠരോഗങ്ങളിൽ സാദ്ധ്യങ്ങളായ രോഗങ്ങൾ ഒക്കയും ഇതുകൊണ്ടുതന്നെ ശമിക്കും.

ഓഷ്ഠശോഫത്തിന്ന

൫൮- ഓഷ്ഠശോഫജമിളൂകൊളിരസ്രൂഞ്ചഗ്രഥിതംഫമൈൽ
തിലപിണ്ഡികയാസെപദംകുയ്യാച്ചവ്വതസിക്തയാ॥

ചുണ്ടു വീങ്ങിയാൽ അട്ടയിട്ടു ചൊരകളഞ്ഞു എള്ളരച്ചു കിഴികെട്ടി നെയ്യിൽ കാച്ചി തലൊടുകയും വെണം അതിന്ന മെൽപറഞ്ഞ നെയ്യുതന്നെ ചെൎത്താൽ അധികം നന്നു- എൾകിഴിനെയ്യിൽകാച്ചി രണ്ടു നാഴിക നെരം തലൊടിയതിന്റശെഷം മെൽപറഞ്ഞ നെയ്യുതന്നെ പുരട്ടുക- എന്നാൽ നല്ലവണ്ണം ശമിക്കും.. മെൽപറഞ്ഞ നെയ്യു പുരട്ടുകമാത്രം ചെയ്താലും ക്രമെണ ശമിക്കും.

ഗണ്ഡാലജീചികിത്സാ

൫൯- ഗണ്ഡാലജ്യാമപക്വായാംജളൗകൊളിഫരെദസൃക്
ശീതലൈപ്പ്പസെകാദ്യൈസ്താഞ്ചപശ്ചാദുപാചരെൽ॥
൬൦- പക്വാംഭിത്വാപരിസ്രാവ്യസിഞ്ചെൽക്ഷീരിതരൂൎഗംഭസാ।
രൊപയെച്ചവ്രണൊക്തെനവിധാനെനാസ്ത്രകാരിണാ॥

ഗണ്ഡാലജി എന്നത കവിൾതടത്തിങ്കലുണ്ടാകുന്ന നീരാകുന്നു- ചുട്ടുനീറലും പനിയുമുണ്ടാകയും നീര സ്ഥിരമായിരിക്കയും ചെയ്യും-

അതുണ്ടായാൽ പഴുക്കുന്നതിന്ന മുമ്പെ അട്ട ഇട്ടുചൊരകളഞ്ഞു ശീതവീൎയ്യങ്ങളായ മരുന്നുകൾ അരച്ചുതെക്കയും മെൽ

പ്രകാരമിരിക്കുന്ന മരുന്നുകൾകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു ധാരയിടുകയും ചെയ്ക- പഴുത്താൽ കുത്തിവാൎത്ത ചലം നല്ലവണ്ണം പോയാൽ നാല്പാമരത്തിൻതൊലികൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു ധാരയിട്ടു വ്രണശുദ്ധിവരുത്തി വ്രണചികിത്സയിൽപറഞ്ഞ ഔഷധങ്ങളിൽവെച്ചു ആശുഫലമായ ഔഷധംകൊണ്ടു ഉണക്കുകയും ചെയ്ക-

ശീതദന്തചികിത്സാ

൬൩- ധാന്യാമ്ലേനകവൊഷ്ണേനപൂരയെദസകൃന്മുഖം।
സവ്യൊഷമാണിമന്ഥനശീതദന്തസ്യശാന്തയെ॥

പല്ലിന്മെൽ തണുപ്പുതട്ടിയാൽ അസഹ്യമായിവരുന്നതത്രെ ശീതദന്തമാകുന്നത- അതിന്നു കാടിചൂടുപിടിപ്പിച്ചു അതിൽത്രികടുവും ഇന്തുപ്പും പൊടിച്ചു ചെൎത്തു പലപ്രാവശ്യം കവിൾക്കൊൾവിക്ക-

(ശരപുംഖബലാദിതൈലം)

൬൪- ശരപുംഖബലാസിദ്ധെകഷായെകാഞ്ചികാന്വിതെ।
ഏലാദിഗണകല്കൈനപക്വെനതിലജെനവാ॥

കൊഴിഞ്ഞിലിൻവെര കുറുന്തോട്ടിവെര ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ചു ഏലാദി അരച്ചു കലക്കി എണ്ണയും കാടിയും സമം ചെൎത്തു കാച്ചി അരിച്ചു എണ്ണ അല്പം ചൂടുപിടിപ്പിച്ചു അതുകൊണ്ടു കവിൾക്കൊൾവിക്കയൊ ചെയ്ക- എന്നാൽ ശമിക്കും

ദന്തഹൎഷചികിത്സാ

൬൫- തിലകല്കനസംയുക്തംധാന്യാമ്ലംതക്രമെവവാ।
ഉഷ്ണോദകംവാദന്താനാംഹൎഷെസംപൂരയെന്മുഖം॥

പല്ലുതരിക്കുന്നതിന്നു എള്ളു അരച്ചു കാടിയിലൊ മൊരിലൊ ചൂടുള്ള കാച്ചുവെള്ളത്തിലൊ കലക്കി അതുകൊണ്ടു കവിൾക്കൊൾവിക്ക എന്നാൽ അതശമിക്കും-

ദന്തഭെദചികിത്സാ

൬൬- ബലാഖദിരരാസ്നെരെയനിര്യൂഹസ്തിലകല്കിതഃ।
ദന്തഭെദംത്രിഭിർന്തിദിവസൈസ്സമുഖപൂരണാൽ॥

പല്ലുകുത്തി പിളരുന്നു എന്നു തൊന്നുന്നതത്രെ ദന്തഭെദമാകുന്നത- അതിന്നു കുറുന്തോട്ടിവെര കരിങ്ങാലിക്കാതല കരിങ്കുറിഞ്ഞിവെര ഇവകൊണ്ടുകഷായംവെച്ചു അതിൽ എള്ളു അരച്ചുകലക്കി അതുകൊണ്ടു കവിൾക്കൊൾവിക്ക എന്നാൽ മൂന്നു ദിവസം കൊണ്ടു ശമിക്കും

ദന്തചാല ചികിത്സാ

൧൯. തിലകല്ക്കനസംയുക്തൈതാഭ്രംഗരാജരസൊദ്ധൃതഃ ।
വദനേനനിഹന്ത്യാശുദന്തചാലംസവെദനം ॥

പല്ലുവേദനയോടുകൂടെ ഇളകിനില്ക്കുന്നതിന്ന കഞ്ഞുണ്ണിനീരിൽ എള്ള അരച്ചുകലക്കി അതുകൊണ്ട കവിൾക്കൊൾവിക്ക. എന്നാൽ വേദനശമിക്കും. ഉറയ്ക്കുകയും ചെയ്യും.

(ഖദിരാദി തൈലം)

൨൦. ഖദിരാസനമണ്ഡൂരവരാകകുഭവല്ക്കലൈഃ ।
അരിമെദയുതൈഃപക്വംതൈലംവാപൂരയെന്മുഖെ ॥

കരിങ്ങാലിക്കാതല, വേങ്ങാക്കാതല, പുരാണകിട്ടം ത്രിഫല, നീർമരുതിൻതൊലി, കരുവേലപ്പട്ട, ഇവ വെള്ളത്തിൽ അരച്ചുകലക്കുകയൊ കഷായംവെച്ച അതിൽ അരച്ചുകലക്കുകയൊ ചെയ്ത അതിൽ എണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച അതുകൊണ്ട കവിൾക്കൊൾവിക്കയൊചെയ്ക. എന്നാലും ഇളകിയ പല്ലുറക്കും.

ദന്തതോദ ചികിത്സാ

൨൧. ദശൈഃശ്വബ്ദകുളജൈജ്ബ്ദീജൈശ്ചൂൎണ്ണിതൈഃ പരിമിശ്രിതം । നിദധ്യാൽഷഷ്ടികാന്നസ്യപിണ്ഡംദശനമൂലതഃ ॥
൨൨. ഏഷപ്രയൊഗൊദന്താനാംതൊദമാശുനിയച്ഛതി ।
ശരപുംഖാഭയാസിദ്ധതൈലംവാമുഖപൂരണാൽ ॥

ദന്തതോദമെന്നത പല്ലുകുത്തലാകുന്നു. അതിന്ന ഇരഞ്ഞിക്കുരു ചുട്ടുപൊടിച്ച നവരയരിച്ചോറിൽ ചേൎത്ത ഉരുട്ടിപല്ലിന്റെ കടക്കൽ വെക്കുകയൊ കൊഴിഞ്ഞിലിൻവേർകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച അതിൽ കടുക്ക അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച അതുകൊണ്ട കവിൾക്കൊൾകയൊ ചെയ്ക.

(ചിഞ്ചാദി വെളിച്ചെണ്ണ)

൨൩. ചിഞ്ചാബകുളവല്ക്കഷ്ടപുംഖകഷായിതവാരിണി ।
പിഷ്ടബകുളബീജാനികല്ക്കീകൃത്യവിപാചിതഃ ॥
൨൪. നാളികെരഭവസ്നേഹൊദന്തതൊദംനിയച്ഛതി ।
ചലനഞ്ചാപിദന്താനാംശൊഫാന്മൂലഗതാനപി ॥

പുളിവേരിന്മേൽതൊലി, ഇരഞ്ഞിത്തൊലി, കൊഴിഞ്ഞിലിൻവേര, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച ഇരഞ്ഞിക്കുരു അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച അതുകൊണ്ട കവിൾക്കൊൾക. പല്ലുകുത്തലും പല്ലിന്റെ ഇളക്കവും കടയ്ക്കലുണ്ടാകുന്ന നീരും ശമിക്കും.

(ചിഞ്ചാദി ഘൃതം)

൨൫. ചിഞ്ചാബകുളവല്കാഭ്യാംവടസ്യശിഫയാസഹ ।
തൊയെശൃതെഘൃതംഗവ്യംമാഹിഷഞ്ചസമാംശകം ॥
൨൬. സൈര ...ീബകുളാസ്ഥീഷ്ട പൃംഖൈസ്സംയൊജ്യപാചി
തം । ദന്തേന്യതൊദെചാബല്യെവദന്തിപരമൌഷധം ॥

പുളിവേരിന്മേൽതൊലി, ഇരഞ്ഞിത്തൊലി, പേരാലിൻവേട ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച കാത്ത, ഇരഞ്ഞിക്കുരു, കൊഴിഞ്ഞിലിന്വേര, ഇവ അരച്ചുകലക്കി പശുവിൻനെയ്യും എരുമനെയ്യും സമമായി ചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച അതുകൊണ്ട കവിൾക്കൊൾവിക്ക. ഇത പല്ലുകുത്തലിന്നും പല്ല ഇളകുന്നതിന്നും പരമൌഷധമാകുന്നു.

(പല്ലുതേപ്പാൻ പൊടി)

൨൭. ഇംഗാലംനാളികെരസ്യകപ്പൂരെണകൃതംശുഭം ।
തിക്താഫലത്വചാചസ്താൎക്ഷ്യംവരാളഞ്ചകടുത്രയം ॥
൨൮. ജാത്യാഃഫലഞ്ചസിന്ധൂത്ഥംലവണഞ്ചസമുദ്രജം ।
ചൂൎണ്ണീകുൎയ്യാൽസമായൊജ്യതുലാംശാനിപരസ്പരം ॥
൨൯. അൎച്ചരെധാവനംതെനദന്താനാംകൊഷ്ണവാരിണാ ।
ശരപുംഖാരിമെദാഭ്യാംക്ഷാളയെൽകഥിതെനച ॥

ചിരട്ടച്ചുട്ടകരി, പുത്തരിച്ചുണ്ടയുടെ വിത്തുകളഞ്ഞകായ, മാക്കീരക്കല്ല്, കരയാമ്പൂവ, ചുക്ക, മുളക, തിപ്പലി, ജാതിക്ക, ഇന്തുപ്പ, കല്ലുപ്പ, ഇവസമം കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച അതുകൊണ്ട പല്ലുതേക്കയും കൊഴിഞ്ഞിലിൻവേര, കരുവേലപ്പട്ട, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച അതുകൊണ്ടു കവിൾക്കൊൾകയും നിത്യമായി ചെയ്യുന്നവൎക്ക പല്ലുകുത്ത, ഊനിന്മെൽനീര മുതലായ ദന്തരോഗങ്ങൾ ഒന്നും ഉണ്ടാകയുമില്ല.

ഊൻ തിന്നുന്നതിന്ന

൩൦. ലവണാംബുജയാകല്കപക്വഃകെരഫലൊൽഭവഃ ।
സ്നെഹൊനിഹന്തിഗണ്ഡൂഷാദ്ദന്തമാംസഭവംഗദം ॥

ഉപ്പ വെള്ളത്തിൽകലക്കിതെളിയിച്ച തെളിഊററിഎടുത്ത അതിൽകടുക്ക, അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച അതുകൊണ്ടുകവിൾക്കൊൾക. ഊൻ തിന്നുന്നതശമിക്കും.

(സൈരെയകാദി തൈലം)

൩൧. സൈരെയകശൃതെതൊയെസമമിശ്രൃപടൂദകെ ।
നാളികേരപയസ്തുല്യഭാഗാദ്ധ്യ്വചാവകല്കിതൈഃ ॥

൩൨. ബകുളാസ്ഥിജയായുഗ്മഖദിരൈഃപരിപാചിതം ।
തൈലംനിഘ്നന്തിഗണ്ഡൂഷാദാശ്രുതഞ്ചാതിദാരുണം ॥

കരിങ്കുറുഞ്ഞിവേരകൊണ്ട കഷായംവച്ച അതിൽ ഉപ്പു വ ള്ളവും തേങ്ങാപ്പാലും കഷായത്തോട സമമായിചേൎത്ത ഇര ഞ്ഞിക്കുരു, കടുക്ക, കുരുവില്ലാകടുക്ക, കരിങ്ങാലിക്കാതല, ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച അതുകൊണ്ട ക വിൾക്കൊൾവിക്ക ഊൻ തിന്നുന്നത ഏറെവും വൎദ്ധിച്ചതായാ ലും ഉടനെ ശമിക്കും.

ഊനിൽ പുണ്ണിന്ന

൩൩. ജാത്യാദിതൈലഗണ്ഡൂഷൊദന്തമാംസാരുഷാംപരം ।
ശമനസ്തിലചൂൎണ്ണീഭ്യാംസിദ്ധംതൈലഞ്ചതത്സമം ॥

ജാത്യാദിതൈലംകൊണ്ടൊ എള്ള, ചുക്ക, ഇവ വെള്ളത്തില രച്ചുകലക്കി അതോടുകൂടെ ചേൎത്ത കാച്ചി അരിച്ച എണ്ണകൊ ണ്ടൊ കവിൾക്കൊൾവിക്ക. ഊനിൽ ഉണ്ടാകുന്ന പുണ്ണ ശ മിക്കും.

(ബകുളാമലകാദി തൈലം)

൩൪. ബകുളാമലകാളക്ചിഞ്ചാത്വഗ്ഭിശ്ശ്രുതെജലെ ।
ധാന്യാമ്ലകെരജക്ഷീരതുല്യഭാഗസമന്വിതം ॥

൩൫. പക്വംമൃദ്വഗ്നിനാകല്കൈൎബ്ബകുളാമലകാദിഭിഃ ।
കൃഷ്ണാനാഗരനിൎഗ്ഗുണ്ഡീബാണപുംഖജയാദ്വയൈഃ ॥

൩൬. തൈലംസുസൃതംഗണ്ഡൂഷാദ്ദന്തമൂലസമാശ്രയാൽ ।
വ്രണാംശ്ചശതനംചാപിനിയച്ഛതിദിനൈസ്ത്രിഭിഃ ॥

ഇരഞ്ഞിത്തൊലി, നെല്ലിക്ക, വെള്ളെരുക്കിൻവേരിന്മേൽ തൊലി, പുളിവേരിന്മേൽതൊലി, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച ഇരഞ്ഞിക്കുരു, നെല്ലിക്ക, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ,തിപ്പലി, ചുക്ക, കരുനൊച്ചിവേര, കൊഴിഞ്ഞിലിൻവേര, കടുക്ക, കുരുവില്ലാക്ക ടുക്ക ഇവ അരച്ചുകലക്കി കാടിയും തേങ്ങാപ്പാലും എണ്ണയും സമമായി ചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച അതുകൊണ്ട കവിൾക്കൊൾ വിക്ക. ഊനിലെ പുണ്ണുകളും ഊൻ തിന്നുന്നതും മൂന്നുദിവസം കൊണ്ട ശമിക്കും.

ഊൻ വീങ്ങുന്നതിന്ന

൩൭. ആൎദ്രകസ്യരസെനംസ്യാംമൃരയെൽപ്രാതരുത്ഥിതഃ ।
സക്ഷൌദ്രേണാസകൃച്ഛൊഫെദന്തമാംസസമാശ്രയെ ॥

ഇഞ്ചിനീരിൽ തേൻചേൎത്ത അതുകൊണ്ടു കവിൾക്കൊൾവിക്ക. ഊനിന്മേൽ ഉണ്ടാകുന്ന നീരശമിക്കും.

(അരിമേദാദി ഗുളികാ)

൭൮. അരിമെദത്വചാസാരൈഃഖദിരസ്യചസാധിതം ।
നിഷ്കൃഹംവ്യൊഷസിന്ധൂത്ഥസൌവ്ർച്ചലസമന്വിതം॥

൭൯. പാകെനാഘനതാംനീത്വാഗുളികാംതേനകാരയേൽ ।
മധുയുക്താംപ്രയുഞ്ജീതദന്തമൂലെഷ്വതാംപ്രഗെ ॥

൮൦. ദന്തരോഗാഃപ്രശാമ്യെയുൎദ്ദന്തമൂലാശ്രയാസ്തഥാ । രോഗാ
ശ്ചസൎവ്വെഭ്രയൊഭിരപരൈഃകിംചികിത്സിതൈഃ ॥

കരുവേലപ്പട്ട, കരിങ്ങാലിക്കാതല, ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച അതിൽ ത്രികടു, ഇന്തുപ്പ, തുലൎച്ചിലക്കാരം ഇവപൊടിച്ചിട്ടു കുറുക്കി ഉരുട്ടെണ്ടു പാകമായാൽ ഉരുട്ടി ഉണക്കി ആ ഗുളിക പൊടിച്ച തേൻചേൎത്ത ഊനിന്മേൽ പുരട്ടുക. പല്ലുകുത്ത മുതലായ ദന്തരോഗങ്ങൾ ഒക്കെയും അപ്രകാരംതന്നെ ഊനിന്മേൽ ഉണ്ടാകുന്ന വ്യാധികൾ ഒക്കെയും ശമിക്കും.

വായിൽ പുണ്ണിന്നു

൮൧. വിരല്ലാമൂലവല്ക്കസ്യസ്വരസംമധുമിശ്രിതം ।
കൈശികീജാതിപാകാഭ്യാംസഹിതംധാരയെന്മുഖെ ॥

൮൨. പ്രാതഃപ്രാതസ്ത്രിഭിഃന്യാദ്ദിവസൈസ്സരാസ്യസംഭവം ।
വ്രണംപ്രഭ്രുതെവാത്രപായയെച്ചൈദമൌഷധം ॥

കഞ്ഞിക്കൊട്ടകത്തിൻവേരിന്മേൽതൊലിയുടെനീരിൽ അതിനോടുസമം തേൻചേൎത്ത മാശിക്ക, ജാതിക്ക, ഇവയും പൊടിച്ച കുറെചേൎത്ത അതുകൊണ്ടു കവിൾക്കൊൾവിക്ക. വായിലെ പുണ്ണു ശമിക്കും. അധികമായി വൎദ്ധിച്ചതായാൽ മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുതന്നെ സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക. മൂന്നുദിവസത്തിലധികം താമസംക്കൂടാതെ ശമിക്കുകയും ചെയ്യും.

താലുകണ്ടക ചികിത്സാ

൮൩. രേചകീനാഗരൊഗ്രാരുഗ്രജൊമാക്ഷികസംയുതം ।
ലേഹയെൽബാലകസ്സ്തനമുച്യതെതാലുകണ്ടകാൽ ॥

കടുക്ക, ചുക്ക, വയമ്പ, കൊട്ടം ഇവ പൊടിച്ച തേൻചേൎത്ത സേവിക്ക. എന്നാൽ ബാലന്മാൎക്ക ഉണ്ടാകുന്ന താലുകണ്ടകം ശമിക്കും. താലുകണ്ടകത്തിന്നു മലയാളികൾ വാമുള്ളെന്നു പറ

യുന്നു. അത ഉണ്ടായാൽ ജ്വരം, ഛർദ്ദി, മൂലകുടിക്കാസ്സ മൂർദ്ധാവി ന്നതാഴ്ച, ഇത്യാദികളായ ഉപദ്രവങ്ങൾ കാണ്കയും ചെയ്യും.

(യവക്ഷാരാദിപൊടി

൪൪. യവക്ഷാരൊപകുല്യാഭ്യാംജീരകദ്വിതയെനച।
കൈശിക്യാചകൃതശ്ചൂർണ്ണൊമധുയുക്തശ്ച്ഛന്തിതം॥

ചവക്കാരം, തിപ്പലി, ജീരകം, കരിഞ്ചീരകം, മാശിക്ക, ഇ വപൊടിച്ച തേനിൽ ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. താലുകണ്ടകം ശ മിക്കും.

൪൫. സ്വരസേനയുതംദദ്യാൽകൃഷ്ണായാവാതദൌഷധം।
തുളസ്യാസ്സശമംയായാൽപ്രരൊഹെന്നപുനഃക്വചിൽ॥

മേൽപറഞ്ഞപൊടി കരുന്തുളസിനീരിൽ സേവിപ്പിക്ക. എ ന്നാൽ ശമിക്കുമെന്നതന്നെ അല്ല പിന്നെ ഉണ്ടാകയുമില്ല.

൪൬. മുഖരോഗെഷ്വകെഷാഞ്ചിൽചികിത്സൈവമുദീരിതാ।
അന്യെഷാംസാസ്വബുദ്ധ്യാഹ്യായഥാസ്വന്തുവിചക്ഷണൈഃ॥

മുഖരോഗങ്ങളിൽവെച്ച ചില രോഗങ്ങളുടെ ചികിത്സ ഇ ങ്ങിനെ പറകപ്പെട്ടു. ശേഷങ്ങളുടെ ചികിൽസയെ ശാസ്ത്രപരി ചയത്തോടുകൂടിയ വൈദ്യൻ തന്റെ ബുദ്ധികൊണ്ട ഊഹി ച്ചചെയ്തുകൊൾക.

ഇതി വാദാസൊപനാമകരാമാനന്ദനാഥ പണ്ഡിത
പാരശവെന്ദ്രകൃതാ വാരൊഗ്യ കല്പദ്രുമെ ബാലചി
കിൽസായാം മേകൊനത്രിംശസ്തബകൊ നാമ

ഏകൊനത്രിംശൊദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിൽസായാം.

ത്രിംശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

ശിരൊരോഗപ്രകരണം

൧. അത്രാഭിധീയതെദ്ധ്യായെശിരൊരോഗചികിത്സിതം।
യദ്വിജ്ഞായനിവൎത്തെതപരതന്ത്രാവലോകനാൽ॥

ഈ അദ്ധ്യായത്തിങ്കൽ ശിരോരോഗങ്ങളുടെ ചികിത്സയെപ റയുന്നു. ഇതിൽപറകപ്പെടുന്നചികിൽസകളെഅറിഞ്ഞാൽഅ വ ശിരോരോഗ ചികിത്സയെ ഗ്രഹിപ്പാനായിക്കൊണ്ട ഇ തരശാസ്ത്രത്തെക്കൂടെനോക്കേണമെന്നുള്ളബുദ്ധിഉണ്ടാകയുമില്ല.

ശിരൊഭിതാപ ചികിത്സാ

൧. ശിരോഭിതാപെവാതോത്ഥെമഞ്ജിഷ്ഠാമധുകാംബുദൈഃ
സനായകബലാരാസ്നാദാരുഭിശ്ചൂൎണ്ണിതൈൎന്നിശി॥
൨. സസ്തന്ന്യെനവിപക്വെനസ്നേഹെനപരിമിശ്രിതൈഃ॥
തിലജെനൈവമൂൎദ്ധാനംലിപ്ത്വാസുസ്നിഗ്ദ്ധതാംനയെൽ॥

വാതകോപം ഹേതുവായിട്ടുണ്ടാകുന്ന തലവേദനക്ക ചെന്നികളിൽ അധികമായനോവ, പുരികങ്ങളുടെനട. നെററി ഇവ വേദനകൊണ്ടു പിളൎന്നുവീഴുമോ എന്ന തോന്നുക ഇത്യാദി ലക്ഷണമാകുന്നു. അതിന്ന ആദിയിൽ മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, ഇരട്ടിമധുരം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചെന്നിനായകം കുറുന്തോട്ടിവേര, അരത്ത, ദേവതാരം, ഇവപൊടിച്ച മുലപ്പാലും എണ്ണയും കൂട്ടി മൂപ്പിച്ച അതിൽ ചാലിച്ച രാത്രിനേരം മൂൎദ്ധാവിൽ കുഴമ്പിട്ടുതലക്കനെല്ലവണ്ണം സ്നിഗ്ദ്ധയെ ഉണ്ടാക്കുക.

(സമസ്തന്ന്യ തൈലം)

൩. സമസ്തന്ന്യെബലാപത്രൈസ്തദഷ്ടാംശസമൈഃപചെൽ।
പിഷ്ടാകല്ക്കീകൃതൈസ്തൈലമഥവാതത്രയൊജയേൽ॥

നാഴി മുലപ്പാലിൽ ആറകഴഞ്ച പച്ചക്കുറുന്തോട്ടിഇല അരച്ചുകലക്കി നാഴി എണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച അതിൽ ചാലിച്ച കുഴമ്പിടുകയുമാം.

(വിലാദിതൈലം)

൪. വിലാഭീരുബലാമൂലനിൎയ്യൂഹെപക്വമെവവാ।
ബലാപത്രെണകല്ക്കേനസമസ്തന്ന്യംപ്രയോജയെൽ॥

കൂവളത്തിൻവേര, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, കുറുന്തോട്ടിവേര ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച പച്ചക്കുറുന്തോട്ടിയില അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും മുലപ്പാലും സമമായി ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച അതിൽ ചാലിച്ചിട്ടും കുഴമ്പിടാം.

(സ്തന്ന്യാഷ്ടമ തൈലം)

൫. മുസ്താമധുകമഞ്ജിഷ്ഠാബലാത്രിതയശാരിബാഃ।
കുശമൂലജയാദന്ദന്ത്യഘതീദയജീരകൈഃ॥
൬. രാസ്നാഭീരുഹിമൊശീരകടുകാഗരുകുംകുമൈഃ।
ജടാതഗരരുഗ് ജാതിഫലശാല്മകവാരിഭിഃ॥
൭. ത്രിഫലാവിസദേവാഹ്വശശാംകമൃഗനാഭിഭിഃ।
ജീവന്തികദളീപക്വമാഷൈൎവ്വാപിഷ്ടകല്ക്കിതാഃ॥
൮. സ്തന്ന്യസപ്തഗുണെപക്വംനാമ്നാസ്തന്ന്യാഷ്ടമംമതം।

ശൌനകേനസമാഖ്യാതമഥവാതത്രയോജയെൽ॥

ഏഴ നാഴി മുലപ്പാലിൽ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഇരട്ടിമധുരം, മ ഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, കുറുന്തോട്ടിവേര, വെങ്കുറുന്തോട്ടിവേര, ഉൗരകത്തിൻവേര, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഒരം ഏഴ മരുന്നുകൾ. ദർഭവേര, കടുക്ക, കുരുവില്ലാക്കടുക്ക, ചെറുവഴുതിനവേര, വെൾവഴുതിനവേര, ജീരകം ഇവയോടൊ അരത്ത, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, രാമച്ചം, കടുകരോഹണി, അകില, കുംകുമം ഇവയോടോ മാഞ്ചി, തകരം, കൊട്ടം, ജാതിക്ക, ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ, നെയ്തൽക്കിഴങ്ങ, ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങ, കരിംകൂവളക്കിഴങ്ങ, താമരക്കിഴങ്ങ, ഇരുവേലി ഇവയോടൊ ത്രിഫല, താമരവളയം, ദേവതാരം, പച്ചക്കർപ്പൂരം, മെഴുകിൻചട്ട ഇവയോടൊ അടപതിയൻ കിഴങ്ങ, കദളിപ്പഴം, ഉഴുന്ന ഇവയോടൊ ദർഭവേര മുതൽ ഉഴുന്നു വരെയുള്ള എല്ലാമരുന്നുകളോടൊ ചേൎത്ത ആറ കഴഞ്ചഅരച്ച കലക്കി നാഴി എണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച അതിൽ ചാലിച്ച കുഴമ്പിടുകയുമാം മേൽപറഞ്ഞ തൈലങ്ങൾക്ക ക്രമേണ വീൎയ്യാധിക്യമുണ്ടെന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

൨൦. അമുനാഭ്യംഗസെകാദിസൎവ്വഞ്ചാത്രപരംഹിതം।
അതിപ്രവൃദ്ധെനസ്യന്തുവിശേഷേണപ്രശസ്യതെ॥

മേൽപറഞ്ഞ സ്വന്യാഷ്ടമ തൈലം തേപ്പിക്കയും അതുകൊണ്ട ധാര, പിചു, വസ്തി ഇവ ഒക്കെയും നല്ലതാകുന്നു. വ്യാധി നന്നെ വൎദ്ധിച്ചുപോയാൽഅതിന്ന മേൽപറഞ്ഞ തൈലംകൊണ്ട നസ്യംതന്നെ പ്രധാനമാകുന്നു.

൨൧. ആശയെച്ചാമൃതാചൂൎണ്ണംമാഷാണാംരജസാസഹ।
ബൃഹതീമൂലപകെന സൎപ്പിഷാനിശിഭോജിതം।

ചിററമൃതിൻെറ ഉൗറലുംഉഴുന്നിൻെറ പൊടിയും സമമായി ചേൎത്ത ചെറുവഴുതിനവേർകൊണ്ട കാച്ചിയ നെയ്യിൽ കുഴച്ച അത്താഴം കഴിഞ്ഞാൽ സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക.

൨൨. ബൃഹതീമൂലപക്വംവാകൊഷ്ണംദുഗ്ദ്ധംസശൎക്കരം।
പായയെദനുവാതസ്യദേഹാഗ്നിബലതത്ത്വവിൽ।

ചെറുവഴുതിനവേരിട്ട പാലുകുറുക്കി പഞ്ചസാരയുമിട്ട സഹിക്കത്തക്കതായ ചൂടോടെ സേവിപ്പിക്കയുമാം. മുൻപറഞ്ഞ മരുന്ന സേവിച്ചതിൻെറ മീതെയും ഒരം പാല സേവിപ്പിക്കാം. അഗ്നിബലത്തിൻെറ സ്ഥിതിപോലെ വഴിപോലെഅറിഞ്ഞ അതിനെ അനുസരിച്ചിട്ടല്ലാതെ അപ്രകാരം ചെയ്യിക്കരുത.

൨൩. ദശമൂലശൃതംക്ഷീരമഥവാസിതയാന്വിതം।

കൊഷ്ണംസശക്കരംതദ്വൽപായയെത്തൽപരംഹിതം॥
ദശമൂലമിട്ട പാലുകുറുക്കി പഞ്ചസാരചേൎത്ത സഹിക്കത്തക്കതായ ചൂടോടെ മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം സേവിപ്പിക്കാം. മുൻപറഞ്ഞതിനെക്കാൾ ഇതിന്ന വീൎയ്യാധിക്യമുണ്ട.

(മാഷ തൈലം)

൫൪. ഭാഗാന്മാഷകഷായസ്യചതുരഃപയസൊപിച।
ഗവ്യസ്യദ്വാവജായാസ്തുസ്തന്യസ്യത്രീന്നൃയൊഷിതഃ॥
൫൫. ഏകത്രവാത്രെസംയോജ്യപഞ്ചഗന്ധാൻസുചൂൎണ്ണിതാൻ।
തത്രാവാപ്യസമംദത്വാകദളീവകുജംരസം।
൫൬. കെരസ്നേഹസ്യതത്രൈകൊഭാഗസ്തൈലസ്യവാശ്രുതഃ॥
നിത്യാഭ്യംഗാൽസമീരൊത്ഥംശിരസ്താപംനിയച്ഛതി॥
ഉഴുന്നിൻകഷായം ഇടങ്ങഴി ൪, പശുവിൻപാല ഇടങ്ങഴി ൪, ആട്ടിൻപാല ഇടങ്ങഴി ൨, മുലപ്പാല ഇടങ്ങഴി ൩ ഇവ ഒരു പാത്രത്തിലാക്കി അതിൽ ഇരുവേലി,രാമച്ചം,ചന്ദനം, ഇരട്ടിമധുരം, കൊട്ടം ഇവ ഒക്കെക്കൂടി നാഴിക്ക ആറു കഴഞ്ച വീതം അരച്ചുകലക്കി നാനാഴി കദളപ്പഴത്തിൻെറനീരും നാനാഴിഎണ്ണയുംചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തലയിൽ നിത്യമായി തേച്ചാൽതന്നെ വാതകോപത്താൽ ഉത്ഭവിപ്പിക്കപ്പെട്ടതായ തലവേദന ശമിക്കും. ധാരമുതലായത ചെയ്താൽ ശമിക്കുമൊ എന്ന ഒരു അവസ്ഥയിൽ സംശയമുണ്ടാകയുമില്ലല്ലൊ.
൫൭. മാഷതൈലമിദംനാമ്നാപിത്തരജഘ്വത്രശസ്യതെ।
രക്തജെചശിരസ്താപെശിരഃകംപെചദാരുണെ॥

മാഷതൈലമെന്ന പേരോടുകൂടിയതായ മേൽപറഞ്ഞതൈലം വാതത്താൽ ഉത്ഭവിപ്പിക്കപ്പെട്ട തലവേദനക്ക മാത്രമെന്നല്ല പിത്തരക്തങ്ങളാൽ ഉത്ഭവിപ്പിക്കപ്പെട്ട തലവേദനകൾക്കും പാരിച്ചതായശിരഃകംപത്തിന്നും ശമനകരമാകുന്നു.

(ബൃഹതീസ്വരസാദി തൈലം)

൫൮. ബൃഹതീസ്വരസെശീതമുസ്താജീരകപാചിതഃ!
സമാനദുഗ്ദ്ധഃകെരസ്യസ്നേഹസ്തിലജഎവവാ॥
൫൯. നിയതാഭ്യംഗയൊഗെനശിരശ്ശൂലംനിയച്ഛതി॥
വാതജംപക്ഷമാത്രെണപ്രബലംപിചുരിഷ്യതെ॥
ചെറുവഴുതിനയിലനീരിൽ ചന്ദനം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ജീരകം ഇവഅരച്ചു കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയും അത്ര തേങ്ങാപ്പാലും ചേൎത്തിട്ടൊ എള്ളെണ്ണയും എണ്ണയോളം പശുവിൻപാലും ചെൎത്തിട്ടൊ കാച്ചിഅരിച്ച നിത്യമായിതേപ്പിക്ക.

(നെററിമേൽ തേപ്പാൻ.)

൨൦. ജീരകാംബുദവൈകുണ്ഠകുസുമോശീരദാരുഭിഃ । സ്തന്യപിഷ്ടൈസ്സമാലിംപെൽലലാടംപരിതൊസകൃൽ ॥

ജീരകം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, തുമ്പപ്പൂവ്വ, രാമച്ചം ദേവതാരം ഇവ മുലപ്പാലിൽ അരച്ച നെററിമേൽ എല്ലാടവും കൂടക്കൂടെ പുരട്ടുക.

൨൧. പിത്തോദിതെത്രമഞ്ജിഷ്ഠാമധുകൊശീരചന്ദനൈഃ । സനായകൈഃകൃതംചൂൎണ്ണംസ്തന്യപകെ്വനസൎപ്പിഷാ ॥

൨൨. മൂദ്ധ്നിനീതംപാൎദ്രതാംദദ്യാദഥവാകന്യകാരസെ । മഞ്ജിഷ്ഠാഞ്ജനമാംസീഭിഃപകെ്വനവരണൈനവാ॥

പിത്തകോപത്താൽ ഉത്ഭവിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന തലവേദനയ്ക്കുതലപുകച്ചിൽ, പനി, വിയൎപ്പ്, കണ്ണുചുട്ടുനീറുക, ഇത്യാദിലക്ഷണമാകുന്നു. അതിന്നു മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, ഇരട്ടിമധുരം, രാമച്ചം, ചന്ദനം, ചെന്നിനായകം, ഇവപൊടിച്ച മുലപ്പാലും നെയ്യും കൂട്ടിമൂപ്പിച്ച അതിൽചാലിച്ച ആറിയാൽ മൂദ്ധാവിലിടുക. അല്ലഎങ്കിൽ കററുവാഴനീരിൽ മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി അഞ്ജനക്കല്ല, മാഞ്ചി, ഇവയൊ നീൎമാതളത്തിൻതൊലിയൊ അരച്ചകലക്കി അതിൽനെയ്യുചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച അതിൽ ചാലിച്ച കുഴമ്പിടുകയുമാം.

(അഭീരുമുസ്താദി ഘൃതം)

൨൩. അഭീരുമുസ്താജീവന്തീബലാവരണവല്ക്കജെ । കഷായെതുല്യദുഗ്ദ്ധാദ്ധ്യെകുശശൈലൂഷചന്ദനൈഃ ॥

൨൪. കല്ക്കൈൎവ്വിപകൂംസസ്തന്യംസൎപ്പിൎവ്വാതത്രയൊജയേൽ ।

ശതാവരിക്കിഴങ്ങ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ അടപതിയൻകിഴങ്ങ, കുറുന്തോട്ടിവേര, നീൎമാതളത്തിൻതൊലി, ഇവകൊണ്ടുകഷായംവെച്ച ആ കഷായത്തോളം പാലുംചേൎത്ത ദൎഭവേര, കൂവളത്തിൻവേര, ചന്ദനം ഇവ അരച്ചുകലക്കി അതിൽനെയ്യും മുലപ്പാലും സമമായിചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച അതിൽമേൽപറഞ്ഞ പൊടി ചാലിച്ച കുഴമ്പിടുകയുമാം.

൨൫. എതദെവപിബെദ്രാത്രൌനാവനാദൌചയൊജയെൽ । അഥവാബൃഹതീദ്വന്ദ്വബലാഭീരുകുശൈൎഘൃതം ॥

മേൽപറഞ്ഞനെയ്യു രാത്രിയിൽ ഊണകഴിഞ്ഞതിന്റെശേഷം സേവിപ്പിക്ക. അതുകൊണ്ടുതന്നെനസ്യവുംചെയ്ക അല്ലഎങ്കിൽ ചെറുവഴുതിനവേര, വേൾവഴുതിനവേര, കുറുന്തൊട്ടിവേര, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ദൎഭവേര, ഇവകൊണ്ടുകാച്ചിയ നെയ്യു

മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്കയും അതുകൊണ്ടതന്നെ നസ്യവും ചെയ്ക.

(നെററിമേൽ പുരട്ടുവാൻ)

൫൩. മഞ്ജിഷ്ഠാലാജമൂർവ്വാബ്ദനളദെന്ദ്രമകൈസ്സമൈഃ । തെ
ഭ്യോദിഗുണതാംനീതൈശ്ശാരിബാഭീരുവാംശിഭിഃ ॥

൫൪. കന്യാസപരസസംപിഷ്ടൈസ്സകപ്പൂരശിലാമകൈഃ ।
ലിംപെല്ലലാടംസ്തന്യേനമൂദ്ധ്നിസേകഞ്ചകാരയെൽ ॥

മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, മലര, കറുക, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, രാമച്ചം, കന്നാരം ഇവ സമം. നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, കുവ്വപ്പൊടി, ഇവ മുൻപറഞ്ഞ മരുന്നുകളെക്കാൾ ഇരട്ടി ഇങ്ങിനെ ചെത്ത കററുവാഴനീരിൽ അരച്ച നെററിമേൽ പുരട്ടുക. മുലപ്പാലുകൊണ്ടമൂദ്ധാവിൽ ധാരചെയ്ക.

(മഞ്ജിഷ്ഠാദി തൈലം)

൫൫. മഞ്ജിഷ്ഠാപഞ്ചഗന്ധാബ്ദശാരിബാകടുകാഞ്ജനൈഃ ।
തക്കോലചോരജാതീന്ദുമൃഗനാഭിവിസോൽപലൈഃ ।।

൫൬. ചതുജ്ജാതവരാമാംസീതഗരാഗരു സംയുതൈഃ । പി
ഷ്ടൈർവ്വിപകപഃകന്യായാസപരസെനാളികേരജഃ ॥

൫൭. സ്നേഹസ്തിലഫലൊത്ഥൊവാതുല്യാംശക്ഷീരസംയുതഃ ।
മന്ദാഗ്നിനാതമഭ്യംഗാദക്ഷിരൊഗഞ്ചനാശയെൽ ॥

മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, ഇരുവേലി, രാമച്ചം, കൊട്ടം, ചന്ദനം, ഇരട്ടിമധുരം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, കടുകരോഹണി, അഞ്ജനക്കല്ല, തക്കൊലപ്പുട്ടൽ, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, ജാതിക്ക, പച്ചക്കപ്പൂരം, മെരുകിൻചട്ട, താമരവളയം, ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങ, ഏലത്തരി, ഇലവംഗത്തൊലി, പച്ചില, നാകപ്പൂവ്വ, ത്രിഫല, മാഞ്ചി, തകരം, അകില, ഇവ കററുവാഴനീരിൽ അരച്ച കലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയും തേങ്ങാപ്പാലും സമമായിചേത്തിട്ടൊ എണ്ണയും പശുവിൻപാലും സമമായി ചേത്തിട്ടൊ കാച്ചിഅരിച്ചതലയിൽ തേപ്പിക്ക. പിത്തത്താൽ ഉൽഭവിപ്പിക്കപ്പെട്ട തലവേദനയും നേത്രരോഗവും ശമിക്കും.

൫൮. കഫജെവിലപാമൂലാബ്ദഹാലാവരണവല്ക്കലൈഃ ।
തീക്ഷ്ണാക്ഷമൂലവഷാഭൂമൂർവ്വാസൈരെയകദപയൈഃ ॥

൫൯. തുല്യാംശൈശ്ചമിതെനസൈപഃകുന്ദുരുഷ്ണെണചാനപിതൈഃ । സവ്വതുൾമ്യാംശതുല്യെനനായകെനചചൂണ്ണിതൈഃ ॥

൬൦. സസ്തന്യപാചിതൈരണ്ഡസ്നേഹെനാദ്യൈഃ പ്രകല്പ

യെൽ। മൂദ്ധ്നിലെപംസനക്താഫ_രസപകെ_നതെനവാ"
കഫകോപത്താൽ ഉത്ഭവിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന തലവേദനയ്ക്ക അരുചി, ആലസ്യം, തണുപ്പ്,തലക്കനം ഇത്യാദി ലക്ഷണമാകുന്നു ചെവിചൊറിക, കണ്ണുവീങ്ങുക, ഛർദ്ദി, ഇവയുമുണ്ടാകും അതിന്ന കൂവളത്തിൻവേര, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, കുറുന്തോട്ടിവേര, നീർമാതളത്തിൻതൊലി,മുളകുതാന്നിവേര തമിഴാമവേര,പെരുംകുരുമ്പവേര, കരിംകുറിഞ്ഞിവേര, വെങ്കുറുഞ്ഞിവേര ഇവസമം ഇവ ഒക്കക്കൂടിയെടത്തോളം കുന്തുരുക്കം കുന്തുരുക്കവും മേൽപറഞ്ഞമരുന്നുകളും. കൂടിയതിന്റെ നാലിലൊരുഭാഗം ചെന്നിനായകം ഇങ്ങിനെചേത്ത്പൊടിച്ച മുലപ്പാലും അവണക്കെണ്ണയും സമമായി ചേത്ത് മൂപ്പിച്ച അതിൽ ചാലിച്ച മൂദ്ധാവിൽ കുഴമ്പിടുക ഉങ്ങിലനീരും അവണക്കെണ്ണയുംകൂട്ടി മൂപ്പിച്ച അതിലുംകുഴമ്പിടാം

൩൮. തീഷ്ണാക്ഷമൂലനിർഗ്ഗുണ്ഡീബൃഹതീദ_യസാധിതം।
ആജംപായഃപിബെദ്രാത്രൌളക്ഷൌദ്രസമധുശക്കരം॥

മുളകുതാന്നിവേര, കരുനൊച്ചിവേര, ചെറുവഴുതിനവേര, വെൾവഴുതിനവേര, ഇവയിട്ട ആട്ടിൻപാല കുറുക്കി തേനും പഞ്ചസാരയുംചേത്ത് അത്താഴം കഴിഞ്ഞതിന്റെശേഷം സേവിപ്പിക്ക.

൩൯. സകുംകുമശശാംകെനകുയ്യാൽസ്തന്യേനനാവനം॥
തൈലെനസ്തന്യസെരെയവരണത്വക്ഛൃതെനവാ॥

കുംകുമം, പച്ചക്കപ്പൂരം ഇവ മുലപ്പാലിൽ അരച്ചചേത്ത്നസ്യം ചെയ്ക. അല്ലായെങ്കിൽമുലപ്പാലിൽകരിംകുറുഞ്ഞിവേരനീർമാതളത്തിൻതൊലി ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചേത്ത് കാച്ചിയരിച്ച അതുകൊണ്ടു നസ്യം ചെയ്ക.

(നെററിമേൻ പുരട്ടുവാൻ)

൪൦. ലാജവില_ബലാചൊരമരിചൈചസ്തക്രപാചിതൈഃ।
പിഷ്ടൈഃപ്ലലാടംലിംപെച്ചസ്തന്യപിഷ്ടൈരഥാപിവാ॥

മലര, കൂവളത്തിൻവേര,കുറുന്തോട്ടിവേര, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, മുളക ഇവമോരിൽ പുഴുങ്ങിയരച്ച നെററിമേൽ പുരട്ടുക. മെൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ മുലപ്പാലിൽ അരച്ച നെററിമേൽ പുരട്ടുകയുമാം.

(പഞ്ചഗന്ധാദി തൈലം)

൪൧. പഞ്ചഗന്ധബലാദാരുചൊരകെഃഫണിവല്ലിജെ।
സ_രസെപാചിതംതൈലമഭ്യംഗാത്തംനിയച്ഛതി॥

ഇരുവേലി, രാമച്ചം, കൊട്ടം, ചന്ദനം, ഇരട്ടിമധുരം, കറുന്തോട്ടിവേര, ദേവതാരം, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ഇവ കൊടിഞാലിയുടെ നീരിൽ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചെത്തുകാച്ചിയരിച്ച തലയിൽ തേപ്പിക്ക. എന്നാൽ കഫജമായ തലനോവു ശമിക്കും.

(അമൃതാസനസാരാദി തൈലം)

൩൯. അമൃതാസനസാരാതിബലാവിലാശൃതെജലെ।
തിക്ഷ്ണാക്ഷമൂലകല്ക്കേനപകാംവാതനിയച്ഛതി॥

ചിററമൃത, വേങ്ങാക്കാതല, ഉൗരകത്തിൻവേര, കുവളത്തിൻവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച മുളകുതാന്നിവേര അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചേത്ത കാച്ചിയരിച്ച തലയിൽതേപ്പിക്ക. ഫലം മേൽപ്രകാരം തന്നെ.

൩൯. രക്തജെരക്തനിമ്മൊക്ഷംജളൌകൊഭിസ്സമാചരെൽ।
സിരാവേധെനവാപശ്ചാൽകുൎയ്യാൽപിത്തോദിതാഃക്രിയാഃ॥

രക്തകോപത്താൽ ഉൽഭവിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന തലവേദനപിത്തത്താൽ ഉത്ഭവിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതിനോടു തുല്യലക്ഷണമാകുന്നു. വേദനക്ക് ആധിക്യമുണ്ടാകും. ഇതത്രെവിശേഷമാകുന്നത അത്രയുമല്ല ശീതമായ ഔഷധംകൊണ്ടും ഉഷ്ണമായഔഷധംകൊണ്ടും സ്നിഗ്ദ്ധമായ ഔഷധംകൊണ്ടു രൂക്ഷമായ ഔഷധംകൊണ്ടും ശമിപ്പിപ്പാൻ എളുതല്ലാതെ ഇരിക്കയുംചെയ്യും അതിന്നഅട്ടയെ കടിപ്പിച്ചിട്ടൊസിരാവെധംകൊണ്ടൊരക്തംകളഞ്ഞതിന്റെശെഷംപിത്തജമായതിന്നപറഞ്ഞചികിത്സകളെചെയ്ക.എന്നാൽ ശമിക്കും പിത്തജമായതിന്നും ചോരകളയുന്നതു നല്ലതാകുന്നു. എന്നാലും ആയത ചോരകളയാതെയും ശമിക്കുന്നതാകയാൽ ആ വിധിയെ ഇവിടെ കാണിച്ചില്ലയെന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

൪൦. അസൃജാനാവനംകുൎയ്യാൽക്രിമിജെതസ്യഗന്ധതഃ।
ആപന്നമൂൎഛാനിൎയ്യാന്തിദ്വാരെഭ്യഃക്രിമയൊബഹിഃ॥

ക്രിമികളാൽ ഉൽഭവിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന തലവേദനക്ക ബുദ്ധിഭ്രമം, പനി, കുര, നീര, ബലക്ഷയം ഇത്യാദിലക്ഷണമാകുന്നു. അതിന്ന ചോരകൊണ്ടു നസ്യംചെയ്ക. എന്നാൽ ചൊരയുടെ ഗന്ധംനിമിത്തമായിട്ട ക്രിമികൾ മൂർഛിച്ച മൂക്ക, ചെവി മുതലായ ദ്വാരങ്ങളൂടെ പുറത്തുപോകയും അപ്പോൾ തലവേദന ശമിക്കുകയും ചെയ്യും.

(വിളംഗാദി തൈലം)

൪൧. വിളംഗമൂൎവ്വാഹിംഗുഗ്രാനികുംഭംക്ഷാസ്ഥിനാഗരൈഃ ।
ഗോമൂത്രകല്കിതൈഃപക്വംതൈലംവാനാവനേഹിതം ॥

വിഴാലരി, പെരുംകുരുമ്പവേര, കായം, വയമ്പ, നാഗദന്തിവേര, താന്നിക്കക്കുരു, ചുക്ക ഇവ ഗോമൂത്രത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച അതുകൊണ്ടും നസ്യംചെയ്യാം കൃമികൾ വീണുപോകും. തലനോവും ശമിക്കും.

(പലാശമൂലാദി തൈലം)

൪൨. പലാശമൂലനിംബാൎക്കകരഞ്ജത്വക്ഷൃതേജലെ ।
കൃഷ്ണകിംശുകനിൎഗ്ഗുണ്ഡീചതുസ്സ്വരസസംഭവാൻ ॥
൪൩. രസാൻസംയോജ്യതൈലേനതുല്യാംശാൻപിഷ്ടകല്കി
തൈഃ। വിളംഗോഗ്രാകണാഹിംഗുമൂൎവ്വാകോശാതകീദ്വയൈഃ॥
൪൪. മഞ്ജിഷ്ഠാഹരിതാലാക്ഷബീജതുത്ഥകടുത്രയൈഃ ।
തീക്ഷ്ണാക്ഷമൂലനിശ്വാസഖരകൎപ്പൂരകുംകുമൈഃ ॥
൪൫. പലാശകുസുമോശീരദാരുഭിശ്ചവിപാചിതം।
തുല്യാംശശശരക്തേനസാൎഷപംസ്നേഹമേവവാ ॥
൪൬. നാവനംകല്പയേത്തത്രദാരുണാഃക്രിമയോമുനാ ।
നിൎഗ്ഗച്ഛേയുരുപസ്പൃഷ്ടാസ്സൎവ്വേന്തശ്ശിരആശ്രിതാഃ

പ്ലാശിൻവേരിന്മേൽതൊലി, വേപ്പിൻതൊലി, എരുക്കിൻതൊലി, ഉങ്ങിൻതൊലി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച അതിൽ കരുമുരുക്കില, കരുനൊച്ചിയില, തുളസി, കരുന്തുളസി, രാമതുളസി, കൎപ്പൂരതുളസി, ഇവററിൻനീര എണ്ണയോടു സമംചേൎത്ത വിഴാലരി, വയമ്പ, അത്തിത്തിപ്പലി, കായം, പെരുംകുരുമ്പവേര, പുത്തൽപീരകത്തിൻവേര, ചെറുപീരകത്തിൻവേര, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, അരിതാരം, താന്നിക്കുരു, തുത്ത, ത്രികടു, മുളകുതാന്നിവേര, നറുമ്പശ, ഹൂടക്കൎപ്പൂരം, കുംകുമം, പ്ലാശിൻപൂവ, രാമച്ചം, ദേവതാരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി കടുകെണ്ണയും മൊയിലിൻെറ ചോരയും സമംചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച അതുകൊണ്ട നസ്യംചെയ്ക. ക്രിമികൾ നിശ്ശേഷമായി പുറത്തുപോകും തലനോവു ശമിക്കുകയും ചെയ്യും.

൪൭. അൎദ്ധാവഭേദകേകുൎയ്യാദ്വാതോക്താനിഖിലാഃക്രിയാഃ ।
തൈലേനശിരസസ്സേകംനാവനഞ്ചമുഹുൎമ്മുഹുഃ ॥

വാതത്താലുത്ഭവിപ്പിക്കപ്പെട്ട തലവേദന തന്നെ തലയുടെ പകുതിഭാഗത്തിങ്കൽ മാത്രമായാൽ അതിനെ അൎദ്ധാവഭേദക

മെന്ന പറയുന്നു. അത ഒരു മാസത്തിങ്കൽ ഒരിക്കലൊ ഒരു പക്ഷത്തിങ്കൽ ഒരിക്കലൊ ഉണ്ടകും വളരെ വൎദ്ധിച്ചാൽ കണ്ണിനൊ ചെവിക്കൊ നാശത്തെ ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യും. ചികിത്സകൾ ഒക്കയും വാതകോപത്താൽ ഉത്ഭവിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതിന്ന പറഞ്ഞപ്രകാരം തന്നെ എണ്ണകൊണ്ടും തലക്ക ധാരയും നസ്യവും അധികമായി പ്രവൃത്തിക്കണ്ടതാകുന്നു.

(അമൃതാജലദാദി തൈലം)

൪൮. അമൃതാജലദാഭീരുബലാകാരസ്കരൈശ്ശൃതെ। തൊയെ
സമാനക്ഷീരാഢ്യെമഞ്ജിഷ്ഠാകുഷ്ഠചന്ദനൈഃ ॥
൪൯. ശൈലെയസരളൊശീരലവംഗനതദാരുഭിഃ ॥
എലാമൃണാളതക്കൊലഘ്നസ്യണൈശ്ചവിപാചിതം ॥
൫൦. തൈലംപ്രശസ്തംസെകെത്രബലാതൈലംചനാവനെ।
അഥവാപയസിസ്തന്യെസിതാകുംകുമപാചിതം॥

ചിററമൃത, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, കുറുന്തോട്ടിവേര, കാഞ്ഞിരത്തിൻവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച കഷായത്തോളം പാലുംചേൎത്ത മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, കൊട്ടം, ചന്ദനം, കന്മതം, ചരളം, രാമച്ചം, ഇലവംഗത്തൊലി, തകരം, ദേവതാരം, ഏലത്തരി, താമരവളയം, തക്കോലപ്പുട്ടൽ, കുംകുമം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിഅരിക്കുക. ഈ എണ്ണ അൎദ്ധാവഭേദകത്തിങ്കൽ തലയ്ക്കു ധാരചെയ്യാൻഏററവും നല്ലതാകുന്നു. നസ്യത്തിന്ന ബലാതൈലവുമപ്രകാരംതന്നെ മുലപ്പാലിൽ പഞ്ചസാരയും കുംകുമവും അരച്ചുകലക്കി എണ്ണ ചേൎത്ത കാച്ചി അരിക്കുക. ഈ എണ്ണയും നസ്യത്തിന്ന വളരെ പ്രധാനമാകുന്നു.

൫൧. ബൃഹതീരസസംസെകഃപദാംഗുലിനഖെകൃതഃ।
പ്രാരംഭാൽപൂൎവ്വതസ്സദ്യഃസ്സൂൎയ്യാവൎത്തംശമംനയെൽ ॥

സൂൎയ്യോദയസമയത്തിങ്കൽ ആരംഭിച്ച മദ്ധ്യാഹ്നത്തോളം വൎദ്ധിക്കയും പിന്നെക്രമെണശമിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന തലവേദനയത്രെ സൂൎയ്യാവൎത്തമാകുന്നതു. അതിന്നതുടങ്ങുന്നതിന്നമുമ്പെചെറുവഴുതിനയുടെഇല തിരുമ്പിപ്പിഴിഞ്ഞെടുത്തനീർ കാലിന്റെ നഖങ്ങളിൽ പകരുക. എന്നാൽ അന്നുതന്നെ ശമിക്കും.

൫൨. ക്ഷുദ്രാതൊവ്യദ്ധിഗാമിത്വാത്തദാരംഭാൽപുരൈവവാ।
ഭോജയെൽഷഡ്രസൊപെതംശീതംസഘൃതമൊദനം ॥

സൂൎയ്യാവൎത്തമെന്ന രോഗം വിശപ്പൊടുകൂടി ഇരിക്കുന്നവന്ന ഏററവും വൎദ്ധിക്കുന്നതായാൽ ആയതു തുടങ്ങുന്നതിന്ന മുമ്പെ

തന്നെ ആറിയ ചോറ നെയ്യോടും മധുരാദി ആറുരസത്തോടും കൂടി ഭക്ഷിപ്പിക്കയും ചെയ്ക.

൨൭. തക്രേണപിഷ്ടാപത്രാണിപ്രപുന്നാടസ്യതൈമ്മൂൎദ്ധ്നഃ।
ആലിംപെൽഫാലമൎവ്വാരുകതകാംബുഭിരെവവാ।

പൊന്നാരൻതകരയില മോരിൽ അരച്ച നെററിമേൽ പുരട്ടുക. അല്ലഎങ്കിൽ വെള്ളരിവിത്ത, തേററാമ്പരല, ഇരുവേലി, ഇവ മോരിൽഅരച്ച പുരട്ടുക.

൨൮. അഥവാനിംബനിൎയ്യാസസംസ്ഥന്ന്യനിഷ്പിഷ്യയോജയെൽ।
സകൎപ്പൂരംസശൈലെയമഥവാനായകാന്വിതം।

വേപ്പിൻപശ മുലപ്പാലിൽ അരച്ചഅതിൽകൎപ്പൂരമൊ,കന്മതമൊ,ചെന്നിനായകമൊ,ചേൎത്ത നെററിമേൽ പുരട്ടുകയുമാം

൨൯. കാരസ്കരദളൊത്ഥെനരസെനസ്തനജംപയഃ॥
തുല്യാംശംയോജയിത്വാത്രജീരകംസെന്ദുചന്ദനം।

൩൦. പിഷ്ട്വാസംയോജ്യകുൎവ്വീതനാവനംതെനസിദ്ധിദഃ॥
പ്രയോഗൊയംഹിസൎവ്വത്രശിരശ്ശൂലേഷുദൃശ്യതെ।

കാഞ്ഞിരത്തിന്റെ തളിരപിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീരിൽ മുലപ്പാല സമംചേൎത്ത അതിൽജീരകവും കൎപ്പൂരവും ചന്ദനവും കുറേശ്ശെ അരച്ചുകലക്കി അതുകൊണ്ട നസ്യംചെയ്ക. ഒരം പ്രയോഗം എല്ലാതലവേദനകൾക്കും ശമനമായി കാണപ്പെടുന്നു.

(ബലാജലദാദി തൈലം)

൩൧. ബലാജലദശൈലൂഷഗുളൂചീഭിഃശൃതെജലെ.
ബലാമധുകകല്ക്കേനതൈലംസക്ഷീരപാചിതം।

൩൨. അഥവാജ്യതുൎയ്യാംശപാചിതംസന്നിയച്ഛതി।
വാതപിത്തകൃതാഃപീഡാമൂൎദ്ധ്നസ്സൎവ്വാവിശിഷ്യതം॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കൂവളത്തിൻവേര, ചിററമൃത ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച കറുന്തോട്ടിവേര, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും പാലും സമം ചേൎത്ത കാച്ചിയരിക്കുക. അല്ലായെങ്കിൽ എണ്ണയുടെ മൂന്നിൽ ഒരു ഭാഗത്തോട സമം നെയ്യുചേൎത്ത കാച്ചിയരിക്കുക. ഒരം എണ്ണ രണ്ടുവിധമായാലും വാതത്താലും പിത്തത്താലും ഉത്ഭവിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതലവേദനകൾക്ക ശമനകരമാകുന്നു. സൂൎയ്യാവൎത്തത്തിന്ന ഏററവും ശമനകരമാകുന്നു.

(പുകത്തിരി)

൩൩. വാരിവാരിദവാരാഹീവരീവരണവല്ക്കലൈഃ।
സജീരകൈഃപയഃപിഷ്ടൈഃക്ഷൌമലിപ്തൈഃപ്രകല്പിതാ।

൧൯. വത്തിഘൃതാദ്രാദ്ധൂമെനനിയച്ഛതിശിരൊരുജം॥
സൂൎയ്യാവൎത്താഘ്രയാംസദ്യഃപ്രാരംഭെസംപ്രയോജിത॥
ഇരുവേലി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, നീർമാതളത്തിൻതൊലി, ജീരകം ഇവ പാലിലരച്ച വെള്ളപ്പട്ടിൽ തേച്ചതിരച്ച തിരിയാക്കി ഉണക്കി നെയ്യിൽ നനച്ച കത്തിച്ച തലയ്ക്കൽ തീയ്യ നല്ലവണ്ണം പിടിച്ചാൽ ഊതിഅതിൻെറ പുക വലിപ്പിക്ക. ഠരം പ്രയോഗം ആരംഭത്തിങ്കൽചെയ്താൽ സൂൎയ്യാവൎത്തം ഉടനെ ശമിക്കും.

എല്ലാ തലനോവുകൾക്കും പററുന്നതായ ചികിത്സാ (ബലാബൃഹതികാദി കുഴമ്പ)

൩൦. ബലാബൃഹതികാമുസ്താസലിലൊശീരചന്ദനൈഃ॥
ശാരിബാകുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വഫലത്രയസുരദ്രുമൈഃ॥
൩൧. രാസ്നാകരിലതാകന്ദശിംശപാസാരജീരകൈഃ॥
മാംസീശൈലെയകടുകാനയകെന്ദ്രമദൈഃകൃതം॥
൩൨. രജഃകന്യാരസെപിഷ്ടൈസ്നവനീതെനമൎദ്ദിതം।
സസ്തന്യെനപരിക്ഷീണെജലെമൂദ്ധ്നിയോജയെൽ।
൩൩. എഷപ്രയോഗസ്സൎവ്വാസുശിരൊരുക്ഷ്വനിവാരിതഃ॥
നയെത്രിദൊഷസംഭൂതാമപിമൂൎദ്ധരുജാംശമം।
കുറുന്തോട്ടിവേര, ചെറുവഴുതിനവേര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഇരുവേലി, രാമച്ചം, ചന്ദനം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, കൊട്ടം, ഇരട്ടിമധുരം, ത്രിഫല, ദേവതാരം, അരത്ത, കരിക്കൊടിക്കിഴങ്ങ, ഇരുമുള്ളിൻകാതല, ജീരകം, മാഞ്ചി, കന്മതം. കടുകരോഹിണി, ചെന്നിനായകം, കന്നാരം ഇവ കററുവാഴ നീരിൽ അരച്ച ഉണക്കിപ്പൊടിച്ച അതിൽനിന്ന വേണ്ടതെടുത്ത മുലപ്പാലുംവെണ്ണനെയ്യുംകൂട്ടി ഉരസി നീരറുത്ത അതോടുകൂടെച്ചേൎത്ത കുഴമ്പിടുക. എല്ലാ തലനോവും ശമിക്കും.

൩൪. ലിംപെത്തൈനലലാടഞ്ചനിശിക്ഷൌദ്രസിതാന്വിതം।
വരീപുഷ്കരമൂലാഭ്യാംശൃതമാജംപയഃപിബേൽ।
മേൽപറഞ്ഞ മരുന്ന നെററിമേൽ പുരട്ടുകയും ചെയ്ക. ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, പുഷ്കരമൂലം ഇവയിട്ട കുറുക്കിയ ആട്ടിൻപാല തേനും പഞ്ചസാരയും ചേൎത്ത അത്താഴം കഴിഞ്ഞാൽ സെവിപ്പിക്ക.

൩൫. യദ്വാമൃൎവ്വാബ്ദശൈലൂഷബൃഹതീകുശസാധിതം॥ സ

ശക്കരംചസക്ഷീരംപിബെൽകഫാഥംസമാക്ഷികം॥

പെരുങ്കുരുമ്പവേര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കൂവളത്തിൻവേര, ചെറുവഴുതിനവേര, ദർഭവേര ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച പഞ്ചസാര, പാൽ, തേൻ ഇവ മെപ്പൊടിചേൎത്ത ആട്ടിൻപാലിന്നു പകരമായി സെവിപ്പിക്കയുമാം

(മൂദ്ധാമൃത തൈലം)

൬൬. ബലാശതാവരീദാരുമധുകൊശീരചന്ദനൈഃ।
കെതകീവിലപലോല്പലതഗമൃതാബ്ദഫലത്രയൈഃ॥
൬൭. ശാരിബാബൃഹതീഭ്യാഞ്ചനിൎയ്യൂഹെസംപ്രസാധിതെ।
ഭൃംഗാമലകവെത്രാഗ്രസൊഫളാരസസംയുതെ॥
൬൮. മൃഗനാഭിഹിമഭന്ദമഞ്ജിഷ്ഠാമധുകാഞ്ജനൈഃ।
മാലതീചംപകൊന്മത്തകുസുമാഗരുകുംകുമൈഃ॥
൬൯. മാംസീലവംഗതക്കോലവിസൈലാപത്മകോൽപലൈഃ।
കുഷ്ഠചോരത്തുരുഷ്ക്കശ്ചകല്ക്കിതൈന്നാളികേരജഃ॥
൭൦. സ്നേഹസ്തിലഫലൊത്ഥൊവാസമാനക്ഷീരമിശ്രിതഃ।
പകൊഭ്യംഗാജ്ജയത്യാശുസൎവ്വാഞ്ഛിരസആമയാൻ॥
൭൧. എതന്മൂദ്ധാമൃതംനാമതൈലംഫൈളെനഭാഷിതം॥ ഊൎദ്ധ്വാംഗസംശ്രയാൻവ്യാധീൻവിശേഷേണനിയച്ഛതി॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ദേവതാരം, ഇരട്ടിമധുരം, രാമച്ചം, ചന്ദനം, പൂക്കൈതവേട, കൂവളത്തിൻവേര, പാച്ചോററിത്തൊലി, ചിററമൃത, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ത്രിഫല, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ചെറുവഴുതിനവേര, ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച അതിൽ കഞ്ഞുണ്ണി, പച്ചനെല്ലിക്ക, ചൂരൽതല കൊഴപ്പ ഇവററിൻ നീരചേൎത്ത, മെരുകിൻചട്ട, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, ഇരട്ടിമധുരം, അഞ്ജനക്കല്ല, പിച്ചകപൂവ, ചമ്പകത്തിൻപൂവ, ഉമ്മത്തിൻപൂവ, അകില, കുങ്കുമം മാഞ്ചി, ഇലവംഗത്തൊലി, തക്കൊലപ്പുട്ടൽ, താമരവളയം, ഏലത്തരി, പതിമുകം, ചെങ്ങഴിനീർക്കിഴങ്ങ, കൊട്ടം, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, കുന്തുരുക്കം, ഇവഅരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയും തെങ്ങാപ്പാലും സമമായിചേൎത്തിട്ടൊ എണ്ണയും പശുവിൻപാലും സമമായിചേൎത്തിട്ടൊ കാച്ചിഅരിച്ച തേപ്പിക്കുക. തലനോവുകൾഎല്ലാം ശമിക്കുമെന്നുതന്നെ അല്ല കഴുത്തിങ്കൽനിന്ന മേൽഭാഗത്തിങ്കൽ ഉണ്ടാകുന്ന വ്യാധികൾ ഒക്കെയും ശമിക്കും. മെൽപറഞ്ഞ തൈലം മൂദ്ധാമൃതമെന്ന പേരോടുകൂടിയതും ഫൈളാചാൎയ്യനാൽ പറകപ്പെട്ടതുമാകുന്നു.

൬൬ *

(ഭാഗൊത്തര ഗുളിക.)

൬൨. ഏകംസഹസ്രവെധ്യംശമംശൌണ്ഡാവിന്ദ്രരെതസഃ ।
താംസ്ത്രീൻകളഭഗ്ലൌഘസ്യചത്വാരഃകതകസ്യച॥
൬൩. പഞ്ചനിരദസാരസ്യരജസശ്ചാന്ദനസ്യഷൾ ।
സപ്തധാത്രീഫലസ്യാഷ്ടാവംഭോദസ്യനവാംഭസഃ ॥
൬൪. നളദസ്യദശാപ്യെകാദശാംശാന്നായകസ്യച ।
ദ്വാദശാപിതുരുഷ്കസ്യഗൃഹീത്വാസംപ്രപെഷയെൽ ॥
൬൫. കുന്ത്യാമണ്ഡൂകപർണ്ണീന്ദ്രലതാബൃഹതികാദ്രവൈഃ।
സ്തന്യെനചതതഃകുൎയ്യാൽഗുളികാമംഗുലീനിഭാം ॥
൬൬. ഛായായാമഥസംശ്ലൊഷ്യസ്തന്യെനാഘൃഷ്യവാതജെ ।
സൎപ്പിഷാപിത്തജെകേരക്ഷീരേണകഫജെപിച ॥
൬൭. ശിരശ്ശൂലെലലാടഞ്ചപ്രലിംപെൽപരിതസ്തയാ ।
ഭാഗൊത്തരാഭിധാനാസൌഗുളികാതന്നിയച്ഛതി ॥

സഹസ്രവേധികഴഞ്ച ൧ കന്നാരം കഴഞ്ച ൨ കണ്ടിവെണ്ണ കഴഞ്ച ൩ തേററാമ്പരല കഴഞ്ച ൪ പച്ചക്കൎപ്പൂരംകഴഞ്ച ൫ ചന്ദനത്തിൻപൊടി കഴഞ്ച ൬ നെല്ലിക്ക കഴഞ്ച ൭ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങകഴഞ്ച ൮ ഇരുവേലി കഴഞ്ച ൯ രാമച്ചം കഴഞ്ച ൧൦ ചെന്നിനായകം കഴഞ്ച ൧൧ കുന്തുരുക്കം കഴഞ്ച ൧൨. ഇങ്ങിനെ ചേൎത്ത കററുവാഴനീരിലും മുത്തിളിന്റെ നീരിലും ഉഴിഞ്ഞനീരിലും മുലപ്പാലിലും അരച്ച കൈവിരലുപോലെ ഉരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി വേണ്ടപ്പോൾ എടുത്ത പ്രയോഗിക്ക. മുലപ്പാലിൽ അരച്ച നെററിമേൽ പുരട്ടിയാൽ വാതജമായ തലനോവു ശമിക്കും നെയ്യിൽ അരച്ചുപുരട്ടിയാൽ പിത്തജമായ തലനോവുശമിക്കും തേങ്ങാപ്പാലിലരച്ചുപുരട്ടിയാൽ കഫജമായ തലനോവുശമിക്കും. നെററിമേൽ പുരട്ടാം. എന്നുതന്നെയല്ല മൂൎദ്ധാവിലിടുകയുമാം ഈ ഗുളികക്കു ഭാഗോത്തര എന്ന പേരാകുന്നു. ഏററവും സാരമാകുന്നുഎന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

(ത്രിഫലാദി എണ്ണ)

൬൮. ത്രിഫലെന്ദ്രലതൈരണ്ഡബലാകെതകികാമൃതാഃ ।
സാരഞ്ചാസനവൃക്ഷസ്യച്ഛിത്വാസംക്ഷുദ്യവാരിണി॥
൬൯. പ്രക്ഷിപ്യാധിശ്രിതപാദ ശിഷ്ടെപിഷ്ട്വാത്രകല്കിതൈഃ। മുസ്തൈസ്ഥലാകുഷ്ഠവസ്തുപ്യാഹ്വപത്മകോശീരചന്ദനൈഃ ॥
൭൦. ഹയഗന്ധാമൃതാമാംസീബലാമൂലലവംഗകൈഃ ।
ശാരിബാപത്രദേവാഹ്വനതചൊരൊൽപലാദിഭിഃ ॥

വ്യ൫. നിലീമൂലാഞ്ജനാഭ്യാഞ്ചതൈലംഭ്രിംഗുണ്ടശുഡകം।
തുല്യേനഭൃംഗരാജസ്യരസേനാമലകസ്യച॥
വ്യ൬. യൊജിതംവിപചെദെതത്ത്രിഫലാദീതിവിശ്രുതം।
ശിരോരോഗപ്രതിശ്യായെഖലതിംപലിതംതഥാ॥
വ്യ൭.സൎവ്വാനൂൎദ്ധ്വാംഗസംഭൂതാൻ വ്യാധീൻഹരതിദാരുണാൻ
അഭ്യംഗാദഥവാസെകപിചുവസ്ത്യാദികൎമ്മണാ॥

ത്രിഫല, ഉഴിഞ്ഞ, അവണക്കിൻവേര, കുറുന്തോട്ടിവേര,പൃക്കെതവേട ചിററമൃത, വേങ്ങക്കാതല ഇവകൊണ്ടുകഷായംവച്ച മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഏലത്തരി, കൊട്ടം, ഇരട്ടിമധുരം, പതിമുകം, രാമച്ചം, ചന്ദനം,അമുക്കുരം, ചിററമൃത, മാഞ്ചി, കുറുന്തോട്ടിവേര, ഇലവംഗത്തൊലി, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പച്ചില,ദേവതാരം,തകരം, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങ,കരിംക്കുവളക്കിഴങ്ങ, ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ, നെയ്തൽക്കിഴങ്ങ,അമരിവെര, അഞ്ജനക്കല്ല ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും എണ്ണയൊടുസമം കഞ്ഞുണ്ണിനീരും പച്ചനെല്ലിക്കനീരും ഇരട്ടി പാലുംചെൎത്ത കാച്ചിയരിക്കുക. ഈ എണ്ണക്ക ത്രിഫലാദി എന്നപേരാകുന്നു. തലനോവ, പീനസം, തലയിലെ രോമംകൊഴിയുന്നത.നര ഇവ ശമിക്കും. അത്രയുമല്ല ഊൎദ്ധ്വാംഗരോഗങ്ങൾ ഒക്കെയും ശമിക്കും. അഭ്യംഗം ധാര മുതലായത ഒക്കെയും ചെയ്യാം.

(ബലാധാത്ര്യാദി എണ്ണ)

വ്യ൮. ബലാധാത്ര്യൊസ്സമൌഭാഗൌതദന്യതരസമ്മിതം।
ഋശ്ചാഭാഗമെതസ്യനൈമെനനളദംസമം॥
വ്യ൯. നളദാൎദ്ധമിതംവാരിയഷ്ടിംതസ്യാൎദ്ധസമ്മിതാ।
തദൎദ്ധേനസമംപുഷ്പംബകുളസ്യചതത്സമം॥
വ്യ൧൦. ചന്ദനഞ്ചസമാദായസംക്ഷുദ്യാവാപ്യപാചയേൽ। തൊയെചതുൎഗ്ഗുണെതത്രപാദശെഷെസുപെഷിതൈഃ॥
വ്യ൧൧. ചന്ദനദ്വയയഷ്ട്യാഹ്വകുഷ്ഠൊൽപലപയൊധരൈഃ।
ത്രിജാതശാരിബാജാതിഫലതക്കൊലകുംകുമൈഃ॥
വ്യ൧൨. ജീവകൎഷഭകാഭീരുമെദാദ്വിതയചൊരകൈഃ!
ദ്രാക്ഷാകൎപ്പൂരലാമജ്ജശാല്മകനഖപൃഷ്ണരൈഃ।
വ്യ൧൩. നാഗദ്ധാമകമഞ്ജിഷ്ഠാകടുകാസരളാഞ്ജനൈ।
സ്പൃക്കാദേവാഹ്വചാംപെയസുമനൊമൃഗനാഭിഭിഃ॥
൫൭൦. മധൂകപുഷ്പത്രിഫലാഫലിനീപത്മകെസരൈഃ।
മിസിജൊംഗകമാംസീഭിസ്തഗരെണചപാചയെൽ॥

൯൧. തൈലംതൈലസ്യഷഡ്ഭാംശൈഃ കഷായേണസമംപ
യഃ। ദത്വാധാത്ര്യാരസംതദ്വച്ചൂതാവഷ്യാശ്ചസംജ്ഞയാ॥
൯൨. ബലാധാത്ര്യാദിതൈലമഭ്യംഗാദിവിധാനതഃ।
ശിരശ്ശൂലശിരോനേത്രദാഹാംഗോഷ്മക്ഷതക്ഷയാൻ॥
൯൩. വിശിഷ്യോദ്ധ്വാംഗരോഗാംശ്ചസർവ്വാനപിശമന്നയെ
ൽ। രക്തമാംസബലാധായി പുഷ്ടിദംശുക്ലവർദ്ധനം।

കുറുന്തോട്ടിവേര, നെല്ലിക്ക ഇവ നാനാഴി എണ്ണയ്ക്കു നന്നാലു വലം, ചിററമൃത പലം ൪. രാമച്ചം പലം ൨. ഇരുവേലിപലം ൧. ഇരട്ടിമധുരം പലം അര, ഇരഞ്ഞിപ്പൂവു, ചന്ദനം ഇവ കാൽക്കാലിശ്ശെപലം ഇങ്ങിനെചെത്ത പതിനാറിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവച്ചു കുറുക്കി നാലിടങ്ങഴിയാക്കി പിഴിഞ്ഞരിച്ചു ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, ഇരട്ടിമധുരം, കൊട്ടം, ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങ, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഏലത്തരി, ഇലവംഗത്തൊലി,പച്ചില,നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ജാതിക്കതക്കോലപ്പുട്ടൽ,കുംകുമം ജീവകം,ഇടവകം,ശതാവരിക്കിഴങ്ങ,മേദ,മഹാമേദ, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ,മുന്തിരിങ്ങാപ്പഴം,പച്ചക്കപ്പൂരം,രാമച്ചം ആമ്പൽക്കിഴങ്ങ,നെയ്തൽക്കിഴങ്ങ,കരിംക്കൂവളക്കിഴങ്ങ,നാഗ്ഗണം പുഷ്കരമൂലം, നാകപ്പൂവു, നാന്മുഖപ്പുല്ല മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി,കടുകരോഹിണി ചരളം,അഞ്ജനക്കല്ലു, ചൊനകപ്പുല്ല, ദേവതാരം, ചംപകപ്പൂവു, മെരുകിൻചട്ട,ഇരിപ്പപ്പൂവു,ത്രിഫല,ഞാഴൽപ്പൂവു,താമരയല്ലി,ശതകുപ്പ,അകില,മാഞ്ചി,തകരം ഇവ ഒക്കക്കൂടി നാക്ക എട്ടുകഴഞ്ചു വീതം അരച്ചു കലക്കി നാലിടങ്ങഴി പാലും നാലിടങ്ങഴി നെല്ലിക്കനീരും നാലിടങ്ങഴി ശതാവരിക്കിഴങ്ങിൻനീരും നാനാഴി എണ്ണയും ചേൎത്തു കാച്ചിയരിക്കുക. ഈ എണ്ണയ്ക്കു ബലാധാത്ര്യാദി എന്ന പേരാകുന്നു. തലനോവു, തലചൂട, കണ്ണചൂട, സർവ്വാംഗങ്ങളിലും ചൂട, ക്ഷതം ക്ഷയം ഇവയും വിശേഷിച്ചു ഊൎദ്ധ്വാംഗത്തിങ്കൽ ഉണ്ടാകുന്ന രോഗങ്ങളും ഈ എണ്ണകൊണ്ടു ശമിക്കും. രക്തബലം, മാംസബലം പുഷ്ടി ഇവയെ ഉണ്ടാക്കും,ശുക്ലത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയുംചെയ്യും

തലയൊട്ടിലെ പുണ്ണിന്ന

(കാൎപ്പാസപത്രാദി വെളിച്ചെണ്ണ)

൯൪. കാൎപ്പാസപത്രവൈകുണ്ഠഗുളൂചീതുളസീരസൈ।
പഞ്ചഗന്ധവിളംഗോഗ്രാലാക്ഷാദാരുഫലത്രയൈഃ

൯൫. കല്ക്കിതൈഃപാചിതസ്സ്നേഹൊനാളികെരഫലൊൽഭവഃ।
നാളികേരപയൊയുക്തഃകപാലാരുർവ്വിനാശനഃ॥
പരത്തിയില, തുമ്പ, ചിററമൃത, തുളസി ഇവററിൻനീരിൽ ഇരുവേലി, രാമച്ചം, കൊട്ടം, ചന്ദനം, ഇരട്ടിമധുരം, വിഴാലരി, വയമ്പ, കോലരക്ക, ദേവതാരം, ത്രിഫല ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയും തേങ്ങാപ്പാലും സമമായിച്ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തേപ്പിക്ക തലയോട്ടിലെ പുണ്ണ ശമിക്കും.

(ധുർദ്ധൂരപത്രാദി വെളിച്ചെണ്ണ)

൯൬. ധുർദ്ധൂരപത്രഭൃംഗാമൃതാഗുളൂചീകിംശുകൊൽഭവൈ।
സ്വരസൈകുഷ്ടമൃസ്ഥൈലാമധുകൈഃപിഷ്ടകല്ക്കിതൈഃ॥
൯൭. നാളികെരഭവസ്നേഹൊനാളികെരപയൊയുതഃ।
പകൈാഭ്യംഗാൽകപാലാരുഃപക്ഷമാത്രെണനാശയേൽ॥
ഉമ്മത്തില, കറുകനാക്ക, ചിററമൃത, കരുമുരുക്കില ഇവററിൻനീരിൽ കൊട്ടം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഏലത്തരി, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയും തേങ്ങാപ്പാലും സമമായിചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തേപ്പിക്ക. പതിനഞ്ച ദിവസംകൊണ്ട തലയോട്ടിലെ പുണ്ണ ശമിക്കും.

ഇന്ദ്രലുപ്ത ചികിത്സാ

൯൮. ച്യുതരൊമംശിരൊദേശംവിലിഖ്യപരിതസ്സ്നൈഃ।
പ്രച്ഛായവാസൃക്സംസ്രാവ്യതുത്ഥകാസീസകോഷണൈഃ॥
൯൯. മനശ്ശിലായുതൈല്ലിംപെൽസക്ഷൌദ്രൈരിന്ദ്രലുപ്തകെ।
ഏഷപ്രയൊഗൊരോമാനുജനനസ്സപ്തഭിർദ്ദിനൈഃ॥
രോമക്കുപങ്ങളിലെ പിത്തം വാതത്തോടുകൂടെ കോപിച്ചിട്ട രോമങ്ങളെ കൊഴിയിക്കും. പിന്നെ അവിടെയുള്ള കഫംരക്തത്തോടുകൂടി രോമക്കുപങ്ങളിൽ തടവിനെ ഉണ്ടാക്കും. അത ഹേതുവായിട്ട പിന്നെ രോമങ്ങൾ വരികയുമില്ല. ഇങ്ങിനെ ഉണ്ടാകുന്ന വ്യാധിക്ക ഇന്ദ്രലുപ്തമെന്ന പേരാകുന്നു. അതിന്ന രോമമില്ലാത്തെടത്ത പാറകത്തില മുതലായതുകൊണ്ട ഉരസീട്ടൊ കത്തികൊണ്ട കൊത്തീട്ടൊ ചോര കളഞ്ഞതിൻെറ ശേഷം തുത്ത, കാരീയം, തിപ്പലി, മനയോല ഇവ പൊടിച്ച തേൻചേൎത്ത പുരട്ടുക. എന്നാൽ ഏഴദിവസംകൊണ്ട അവിടെ രോമങ്ങൾ മുളയ്ക്കും. പിന്നെ കൊഴികയുമില്ല.

൧൦൦. അഥവാഹസ്തിദന്തസ്യമഷിംതൈലെനസംയുതാം।

യോജയെത്തത്രസിദ്ധോയംപ്രയോഗഃപരിദൃശ്യതെ ॥

ആനക്കൊമ്പ ചുട്ടകരിച്ച നല്ല കരിയായാൽ പൊടിച്ച എണ്ണയിൽ ചാലിച്ച പുരട്ടുകയുമാം. ൟ പ്രയോഗം ഏററവും സിദ്ധമായി കാണപ്പെടുന്നു.

൫൦൫. അഥവാസ്രംജളൌകൊഭിർഹൃത്വാസെചനമാചരെൽ।
ശൂണ്ഠീപിണ്ഡികയാതപ്തകാഞ്ചികെനകവൊഷ്ണയാ ॥

മുൻപറഞ്ഞതുകൂടാതെ ആദിയിൽതന്നെ അട്ടയിട്ട ചൊര കളകയും ചുക്കിൻകിഴി കാടിയിൽ കാച്ചി വെച്ച വിയൎപ്പിക്കയും ചെയ്ക.

(ഭൃതാലകന്ദാദി തൈലം)

൫൦൬. ഭൃതാലകന്ദവൈകുണ്ഠനീലീപല്ലവജെരസെ।
കാരസ്കരെണകല്കെനപക്വംതൈലഞ്ചലെപയെൽ ॥

നിലപ്പന, തുമ്പ, അമരിയില ഇവററിൻനീരിൽ കാഞ്ഞിരത്തിൻവെര അരച്ചു കലക്കി എണ്ണചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പുരട്ടിക്കയും ചെയ്ക.

൫൦൭. മധുകംമഹിഷീക്ഷീരെപിഷ്ട്വാതെനവിലെപനം।
രോമപ്രരൊഹസ്ഥൈൎയ്യോപചയകാന്തികരംപരം ॥

ഇരട്ടിമധുരം എരുമപ്പാലിൽ അരച്ചുപുരട്ടുക. ൟ പ്രയോഗം രോമങ്ങൾ മുളയ്ക്കുവാനും മുളച്ച രോമങ്ങൾ ഉറപ്പോടുകൂടി നില്പാനും ഉറപ്പുള്ള രോമങ്ങൾ ഇടതൂൎന്നിരിപ്പാനും മേൽപ്രകാരമുള്ള രോമങ്ങൾക്ക കാന്തി ഉണ്ടാകുവാനും നല്ലതാകുന്നു.

(അക്ഷതാദി തൈലം)

൫൦൮. അക്ഷതൈഃസിദ്ധനിഷ്ക്വാഥെശല്ലകീഭൃംഗരാജയൊഃ।
നീല്യാശ്ചരസമാസിച്യക്ഷീരഞ്ചാവാപ്യപെഷിതം ॥

൫൦൯. ത്രിഫലാമധുകംതൈലംപചെൽകെശവിച്യുതിം।
നാശയെച്ശ്മശ്രുന്യക്കുപെഷുരോമാണിജനയെദപി ॥

താന്നിത്തൊലികൊണ്ടു കഷായംവെച്ച അതിൽ ചിററമൃത, കഞ്ഞുണ്ണി, അമരിയില ഇവററിൻനീരും പാലും എണ്ണയും സമമായിചേൎത്ത ത്രിഫല, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി കാച്ചിയരിച്ച തേപ്പിക്ക. രോമങ്ങൾ കൊഴിയുന്നത ശമിക്കും. രോമങ്ങൾ ഉണ്ടാകയും ചെയ്യും.

(അക്ഷാംഗതൈലം)

൫൧൦. അക്ഷാംഗൈഃപഞ്ചഭിസ്സിദ്ധെനിഷ്ക്വാഥെപ്രസ്ഥസമ്മിതെ। താവന്തംരസമാസിച്യസല്ലകീമഞ്ജരീഹൃതം ॥

൫൧൧. നീലീരസഞ്ചതാവന്തംമാഹിഷഞ്ചതഥാപയഃ।

തൈലപ്രസ്ഥംവരായഷ്ടിഗുഞ്ജാഗൊപാംഗനാഞ്ജനൈഃ ॥
൭൦൮. പചെന്നാമ്നാതദക്ഷാംഗംകെശാനാംച്യുതിനാശനം ।
വദ്ധനംകാർഷ്ണ്യജനനംകിഞ്ചനിദ്രാഞ്ചവദ്ധയെൽ॥

താന്നിവേര, താന്നിത്തൊലി, താന്നിയില താന്നിപ്പൂവ്വ, താന്നിക്ക ഇവകൊണ്ടു വെച്ച കഷായം ഇടങ്ങഴി ൧, അതിൽ ഒരെ ഇടങ്ങഴി പനംകുലനീരും അമരിയിലനീരും എരുമപ്പാലും ചെത്ത ത്രിഫല, ഇരട്ടിമധുരം, കുന്നിവെര, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, അഞ്ജനക്കല്ല ഇവ ഒക്കക്കൂടി നാഴിക്ക എട്ടൊ ആറൊ കഴഞ്ചവീതം അരച്ചുകലക്കി അതിൽ ഒരിടങ്ങഴി എണ്ണചേത്ത കാച്ചിയരിക്കുക. ഈ എണ്ണയ്ക്കു അക്ഷാംഗമെന്ന പെരാകുന്നു. ഇതു തേച്ചാൽ രോമങ്ങൾ കൊഴികയില്ല. വദ്ധിക്കയും കറപ്പുണ്ടാകയും ചെയ്യും. വിശേഷിച്ച ഉറക്കമില്ലാത്തവൎക്കും നന്നു.

(അമൃതാസ്വരസാദി തൈലം)

൭൦൯. അമൃതാസ്വരസെസപത്മാവടമൂലരജൊയുതെ ।
പക്വംചപയസാതൈലംഗവ്യെനകചവദ്ധനം ॥

ചിററമൃതിൻനീരിൽ ഒരിലത്താമര, പെരാലിൻവെട ഇവ ഉണക്കിപ്പൊടിച്ച കലക്കി എണ്ണയും പശുവിൻപാലും സമമായിച്ചേത്ത കാച്ചിയരിച്ച തേപ്പിക്ക. തലമുടി വർദ്ധിക്കും.

പലിത ചികിത്സാ

൭൧൦. ഭൃംഗരാജരസപ്രസ്ഥെനീലാഞ്ജനരജൊയുതെ ।
ആസിച്യലൊഹപാത്രസ്ഥെതൈലസ്യപ്രസ്ഥമാതപെ ॥
൭൧൧. അഷ്ടൌയാമാന്നിധായാഥയൊജയിത്വാവരൊദകം ।
തൈലാച്ചതുർഗ്ഗുണംതെനപചെന്മന്ദെനവഹ്നിനാ ॥
൭൧൨. തത്തൈലംനിയതാഭൃംഗാൻപക്ഷമാത്രെണപാണ്ഡുരാൻ। കെശാനഞ്ജനസങ്കാശാൻകുൎയ്യാദ്ദൃഢചിതാനപി॥

കഞ്ഞുണ്ണിനീര ഒരിടങ്ങഴി ഉണ്ടാക്കി ഇരുമ്പുപാത്രത്തിലാക്കി നീലം അഞ്ജനക്കല്ല ഇവ പന്ത്രണ്ടീത കഴഞ്ച പൊടിച്ച അതിൽ കലക്കി ഒരിടങ്ങഴി എണ്ണചെത്ത എട്ടുയാമം വെയിലത്തവെച്ച നാലിടങ്ങഴി ത്രിഫലകഷായം ആ പാത്രത്തിൽ വീഴ്ത്തി മന്ദാഗ്നികൊണ്ട കാച്ചിയരിച്ച ആ എണ്ണ തേപ്പിക്കുക. രോമങ്ങൾ വെളുത്തുപോയാലും കറക്കും. കറുത്തരോമങ്ങൾ അധികമായി കറക്കും. രോമങ്ങൾ വർദ്ധിക്കയും ചെയ്യും.

ഇതി വാശ്ദാസൊപ നാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിതപാരശവെന്ദ്രകൃതാ വാരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാംത്രിംശസ്തബകൊ നാമത്രിംശോദ്ധ്യായഃ.

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം
എകത്രിംശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ
ഉന്മാദ ചികിത്സാ

൧. ഉന്മാദസ്യമഹാവ്യാധെർദ്ദോഷജസ്യപ്രദശ്യതെ।
സാമാന്യെനൈവസാദ്ധ്യസ്യസാധനംപൂൎവ്വസമ്മതം॥

ഈ അദ്ധ്യായത്തിങ്കൽ ദോഷകോപമാത്രത്താൽ ഉത്ഭവിപ്പിക്കപ്പെട്ടതായും സാദ്ധ്യമായുമിരിക്കുന്ന ഉന്മാദത്തിന്ന ചെയ്യേണ്ട ചികിത്സയെ പറയുന്നു. ഉന്മാദമെന്നത ചിത്തഭ്രമമാകുന്നു. അതിന്ന ദോഷകോപാനുരോധേന വെവ്വേറെയുള്ള ചികിത്സകളെ വിട്ട സാമാന്യചികിത്സയെമാത്രം ഇവിടെ കാണിക്കുന്നു. അപ്രകാരമാക്കിയത പരപ്പുകൊണ്ട നൊക്കി ഗ്രഹിക്കുന്നവൎക്ക ഭാരംവരുമൊ എന്നു സംശയിച്ചിട്ടാകുന്നു.

൨. പഞ്ചാംഗാനിജലെപിഷ്ടാവിലസ്യദിവസാഗമെ।
ആശയെന്നവനീതെനസൎവ്വോന്മാദൊപശാന്തയെ॥
൩. എഷപ്രയൊഗൊവിച്ഛിന്നഷണ്ണവത്യാദിനൈഃഫലം।
കുൎയ്യാത്സമഗ്രമിത്യാഹഗിരിശഃപാൎവ്വതീംപ്രതി॥

കൂവളത്തിന്റെ പഞ്ചാംഗം പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ച വെണ്ണ ചെൎത്ത രാവിലെ സെവിപ്പിക്ക. തൊണ്ണൂററാറു ദിവസം മുടങ്ങാതെ ചെയ്താൽ സൎവ്വോന്മാദവും ശമിക്കുമെന്ന പരമെശ്വരവാക്യമുണ്ട. ശൈവാഗമ രഹസ്യത്തിങ്കൽ നൊക്കി അറിഞ്ഞുകൊൾക.

൪. ബ്രഹ്മീരസെനഹൈയംഗവീനംയദ്വാവചാരജഃ।
പാലാശപുഷ്പചൂൎണ്ണംവാമാസത്രയമഹൎമ്മുഖെ॥

ബ്രഹ്മിനീരും വെണ്ണയുംകൂട്ടി രാവിലെ സെവിപ്പിക്ക. അല്ലായെങ്കിൽ ബ്രഹ്മിനീരിൽ വയമ്പിൻപൊടി സെവിപ്പിക്ക. പ്ലാശിൻപൂവ്വ പൊടിച്ച ബ്രഹ്മിനീരിൽ സെവിപ്പിക്കയുമാം. ഈ പ്രയൊഗങ്ങൾ മൂന്നുമാസംകൊണ്ട സൎവ്വോന്മാദങ്ങളെയും ശമിപ്പിക്കും.

൫. ശംഖപുഷ്പീശിഫാംപിഷ്ട്വാഗൊക്ഷീരെണദിനാഗമെ।
പായയെൽഫലസിദ്ധിസ്സ്യാദ്ദശീത്യാദിവസൈൎദ്ധ്രുവം॥

ശംഖപുഷ്പത്തിൻവേര അരച്ച പശുവിൻപാലിൽ സേവിപ്പിക്ക. എണ്പതദിവസംകൊണ്ടു സർവ്വോന്മാദങ്ങളും ശമിക്കും.
൬൭. സർപ്പിഷാമധുയുക്തേനമധുകസ്യരജഃപ്രഗേ। ലെഹയെൽപഞ്ചഭിഃപക്ഷൈഃപ്രയോഗോയംചസിദ്ധിദഃ ॥
നെയ്യ, തേൻ, ഇരട്ടിമധുരത്തിൻപൊടി, ഇവതമ്മിൽ ചെൎത്ത രാവിലെസേവിപ്പിക്ക. എഴുപത്തഞ്ചു ദിവസംകൊണ്ട എല്ലാ ഉന്മാദവും ശമിക്കും.
൬൮. കൃഷ്ണാമധുകമൃദ്വീകാഘൃതക്ഷൌദ്രസിതായുതാഃ ।
പക്ഷൈശ്ചതുൎഭിരുന്മാദംശമയെദാശിതാഃപ്രഗേ ॥
തിപ്പലി, ഇരട്ടിമധുരം, മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, ഇവ നെയ്യും തെനും പഞ്ചസാരയുംകൂട്ടി അരച്ച രാവിലെ സേവിപ്പിക്ക. അറുപതദിവസംകൊണ്ട എല്ലാ ഉന്മാദങ്ങളും ശമിക്കും.

(ദ്രാക്ഷാസമംഗാദി കഷായം)

൬൯. ദ്രാക്ഷാസമംഗായഷ്ട്യാഹ്വശംഖപുഷ്പീവ്യോഷചന്ദനൈഃ।
ത്രായമാണായുതൈഃകാഥസ്ത്രിഭിഃപക്ഷൈസ്സമാക്ഷിപേൽ ॥
മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, പറച്ചുണ്ടവേര, ഇരട്ടിമധുരം, ശംഖപുഷ്പത്തിൻവെര, ചുക്ക, മുളക, തിപ്പലി, ബ്രഹ്മി, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച സേവിപ്പിക്ക നാല്പത്തഞ്ചദിവസംകൊണ്ട എല്ലാ ഉന്മാദവും ശമിക്കും.

(അഭീരുമൂലാദി കഷായം)

൭൦. അഭീരുകന്ദകാശ്മൎയ്യശംഖപുഷ്പീമൂലസാധിതഃ ।
കഷായസ്സൎപ്പിഷാപീതസ്ത്രിഭിഃപക്ഷൈസ്സമാക്ഷിപെൽ ॥
ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, കുമിഴിൻവേര, ശംഖപുഷ്പത്തിൻവേര, ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച നെയ്യമെപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. നാല്പത്തഞ്ചുദിവസംകൊണ്ട സൎവ്വോന്മാദങ്ങളും ശമിക്കും.

(സൊമവല്ല്യാദി കഷായം)

൭൧. സൊമവല്ല്യമൃതാദൂൎവ്വാകുശകാശശരെക്ഷുഭിഃ ।
ചന്ദനദ്വന്ദ്വമൃദ്വീകാപത്രുഷകസമന്വിതൈഃ ॥
൭൨. കൃതഃകഷായസ്സഘൃതഃപീതഃപക്ഷൈസ്ത്രിഭിസ്സമം ।
വിദധ്യാദ്ദാരുണസ്യാപിതസ്യേതിശിവഭാഷിതം ॥
സോമവള്ളി, ചിററമൃത, കറുക, ദൎഭവേര, ആററുദൎഭവേര, അമവേര, കരിമ്പിൻവേര, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, ചിററീന്തലിൻവേര, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച നെയ്യ മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. നാല്പത്തഞ്ചദിവസംകൊ

ന്നര *

ങ്ങ സൎവ്വോന്മാദങ്ങളും ശമിക്കും.

(ദ്രാക്ഷാമധൂകാദി കഷായം)

൧൨. ദ്രാക്ഷാമധുകലോദ്ധ്രത്രപഗപചാനന്താജലാഭയൈഃ।
ചന്ദനദ്വന്ദ്വകാഷ്മൎയ്യമധൂകകുസുമൊൽപലൈഃ॥

൧൩. പരൂഷകവിസാഭീരുഗോപികാഹെമപത്രകൈഃ।
വിഹിതസ്സൎപ്പിതഃകാഥസ്ത്രിഭിഃപക്ഷൈൎന്നിഹന്തിതം॥

മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, ഇരട്ടിമധുരം, പാച്ചോററിത്തൊലി, വയമ്പ, കറുക, ഇരുവേലി, രാമച്ചം, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, കുമിഴിൻവേര, ഇരിപ്പപ്പൂവ, ചെങ്ങഴിനീർകിഴങ്ങ, ചിററീന്തലിൻവെര, താമരവളയം, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പൊൻതകിട, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച നെയ്യ മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ഫലം മേൽപ്രകാരംതന്നെ.

(ബലാകനകപത്രാദി കഷായം)

൧൪. ബലാകനകപത്രാബ്ദപ്രവാളമധുകോൽപലൈഃ।
ഗവാക്ഷീഗോപികാനന്താവചാലൊദ്ധ്രപരൂഷകൈഃ॥

൧൫. വിലപവൈകുണ്ഠതാലീസപത്രാംഭൊരുഹകെസരൈഃ।
ത്രായമാണാപടൊലാക്കരാഗൈശ്ചവിഹിതസ്സൎപ്പിഃ॥

൧൬. കഷായസ്സൎപ്പിഷായുക്തസ്സായംപ്രാതഃപ്രയോജിതഃ।
ചിത്തഭ്രംശംസ്ത്രിഭിഃപക്ഷൈൎന്നിഹന്ത്യാദപിദാരുണാൻ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, പൊൻതകിട, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, പവിഴം, ഇരട്ടിമധുരം, ചെങ്ങഴിനീർകിഴങ്ങ, ശംഖപുഷ്പത്തിൻവേര, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, കറുക, വയമ്പ, പാച്ചോററിത്തൊലി, ചിററീന്തലിൻവേര, കൂവളത്തിൻവേര, തുമ്പപ്പൂവ, താലീസപത്രം, താമരയല്ലി, ബ്രഹ്മി, പടോലം, അക്കാരിതെങ്ങ ഇവകൊണ്ടുകഷായംവെച്ച നെയ്യമേപ്പൊടി ചേൎത്ത രണ്ടു നേരവും സേവിപ്പിക്ക മൂന്നുപക്ഷംകൊണ്ടു അതിപ്രബലങ്ങളായ ഉന്മാദങ്ങളും ശമിക്കും

(ബ്രഹ്മി ഘൃതം)

൧൭. ത്രായന്തീരസദുഗ്ദ്ധാഭ്യാംവ്യോഷൊഗ്രാകല്ക്കപാജിതം।
അശ്നൻസൎപ്പിസ്ത്രിഭിൎമ്മാസൈരുന്മത്തസ്സ്വാസ്ഥതാംപ്രജേൽ॥

ബ്രഹ്മിനീരിൽ പശുവിൻപാലചേൎത്ത ത്രികടു, വയമ്പ, ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യ ചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച സേവിപ്പിക്ക, മൂന്നുപക്ഷംകൊണ്ടു ഉന്മാദം ശമിക്കും.

(കല്യാണക ഘൃതം)

൧൮. ഫലത്രയവിശാലൈലാവാലുകാമരദാരുഭിഃ।
ഏലാദ്വയനിശാദ്വന്ദ്വസ്ഥിരാദ്വയവിളംഗകൈഃ॥

൧൯. മഞ്ജിഷ്ഠാഗോപികായുഗ്മബൃഹതീകുഷ്ഠഡാഡിമൈഃ ।
നികുംഭഫലിനീനാഗതഗരൈൽപലചന്ദനൈഃ ॥
൨൦. മാലതീമുകുളൈംപെതൈസ്സതാലീപത്രപത്മകൈഃ।
കർഷാംശൈസ്സർപ്പിഷഃപ്രസ്ഥംപചേൽ പിഷ്ട്വജ്ജലാ
നപിതൈഃ ॥
൨൧. ഏതൽകല്യാണകംനാമത്രിഭിഃപക്ഷൈന്നിയച്ഛതി।
ഉന്മാദഞ്ചാപ്യപസ്മാരംഘോരാൽഭൂതഗ്രഹാനപി ॥
൨൨. പാണ്ഡുകണ്ഡൂവിഷശ്വാസകാസശോഷഗരജ്വരാൻ ।
മേഹമോഹമദാലക്ഷ്മീവചസ്ഖലനനാശനം ॥
൨൩. അദഭ്രാജസാംസ്ത്രീണാംപുംസാമപ്യല്പരേതസാം। മേധാ
സ്മൃതിവിഹീനാനാംമന്ദാഗ്നീനാംചശസ്യതെ ॥
൨൪. ആയുഷ്കരഞ്ചബല്യഞ്ചകാന്തിസൌഭാഗ്യപുഷ്ടിദം ।
ആഹുഃപുംസവനാനാഞ്ചശ്രേഷ്ഠഞ്ചപരമർഷയഃ ॥

ത്രിഫല, കാട്ടവെള്ളരിവേര, ഏലാവാലുകം, ദേവതാരം, ഏ ലത്തരി, ചിറ്റേലം, വരട്ടമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, ഓരിലവേര, മൂവ്വിലവേര, വിഴാലരി, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പാവ്വള്ളിക്കിഴങ്ങ, ചെറുവഴുതിനവേര, കൊട്ടം, താളിമാതളങ്ങയുടെ ഓട, നാഗദന്തിഃവേര, ഞാഴൽപ്പൂവ, നാകപ്പൂവ, തകരം, ചെങ്ങഴിനീർക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, പിച്ചകമൊട്ട, താലീസപത്രം, പതിമുകം, ഇവ മുമ്മൂന്നുകഴഞ്ച പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി നാഴി നെയ്യുചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ചു സേവിപ്പിക്ക നാല്പത്തഞ്ചദിവസം സേവിച്ചാൽ ഉന്മാദവും അപസ്മാരവും ഘോരങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഭൂതഗ്രഹങ്ങളും ശമിക്കും. പാണ്ഡു, കണ്ഡു, വിഷം, ശ്വാസം, കാസം, ക്ഷയം, കൂട്ടവിഷം, പനി, പ്രമേഹം, ബോധക്കേട, മദം, അലക്ഷ്മി, കൊഞ്ഞൽ, വിക്കൽ, വാക്കപുറപ്പെടായ്ക. ഇവയുംശമിക്കും. രജഃക്ഷയത്തോടുകൂടിയ സ്ത്രീകൾക്കുംശുക്ലക്ഷയത്തൊടുകൂടിയപുരുഷന്മാൎക്കും ധാരണാശക്തി, ഓൎമ്മ, ഇവയൊടുകൂടാത്തവൎക്കും മന്ദാഗ്നികൾക്കും ഹിതമാകുന്നു. ആയുസ്സിനെയുംബലത്തെയും കാന്തിയെയുംസൌഭാഗ്യത്തെയും പുഷ്ടിയെയുമുണ്ടാക്കുന്നതാകുന്നു പുംസവനങ്ങളിൽ വെച്ചശ്രേഷ്ഠതയുമുണ്ട പുംസവനങ്ങൾ പുരുഷപ്രജയെ ജനിപ്പിക്കുന്ന ഔഷധങ്ങൾ എന്നറിക.

മഹാകല്യാണകഘൃതം

൨൫. ശാരിബാദ്വയദാൎവ്വീതഗ്രജനീഫലിനീനതൈഃ ।
സ്ഥിരാദ്വിതയമഞ്ജിഷ്ഠാബൃഹതികുഷ്ഠഡാഡിമൈഃ ॥
൨൬. നാഗാഹ്വവെല്ലതാലീസപത്രപത്മകചന്ദനൈഃ।

മാലതീമുകുളൈലാജ്യാംനികുംഭൈനോൽപലെനച ॥
൨൭. കച്ഛിതെംബുനിവീംദ്ധിമെദാകാകൊളികാ ദ്വയൈഃ ।
വിഷാണീസൂപ്യപർണ്ണ്യാത്മഗുപ്താഭിശ്ചപചേൽ ഘൃതം
ക്ഷീരംചതുർഗ്ഗുണംദത്വാമഹാകല്യാണകംഹിതൽ ॥

നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പാൎവ്വള്ളിക്കിഴങ്ങ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, ഞാഴൽപ്പൂവ, തകരം, ഓരിലവേര, മൂവിലവേര, മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, ചെറുവഴുതിനവേര, കൊട്ടം, താളിമാതളങ്ങയുടെഓട, നാകപ്പൂവ, വിഴാലരി, താലീസപത്രം, പതിമുകം, ചന്ദനം, പിച്ചകമൊട്ട. ഏലത്തരി, നാഗദന്തിവേര, ചെങ്ങഴിനീർക്കിഴങ്ങ, ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച കോവക്കിഴങ്ങ, കാട്ടുമുതിരവേര, മേദ, മഹാമേദ, കാകൊളി, ക്ഷീരകാകൊളിആട്ടുകൊട്ടപാലവേര കാട്ടുഴുന്നിൻവേര, കാട്ടുപയററിൻവേര, നാൽക്കുറണവേര, ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യും നെയ്യിൽ നാലിരട്ടിപാലുംചേൎത്ത കാച്ചിഅരിക്കുക. ഇതിന്ന മഹാകല്യാണകമെന്ന പേരാകുന്നു. ഇതിൻെറ ഫലവും മേൽപ്രകാരംതന്നെ ഓരൊ രോഗങ്ങൾ ശമിപ്പാൻ കാലതാമസം അത്രതന്നെ വേണ്ടിവരികയുമില്ല ൟഅഭിപ്രായം മഹാകല്യാണകമെന്നപേരിനാൽതന്നെ വ്യക്തമാക്കപ്പെട്ടിരിക്കയാൽ അതിനെകുറിച്ച ഒന്നും പ്രസംഗിച്ചില്ലെന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾകയുംവേണം.

൨൮. ബലാസൊഹളയൊഃപത്രംപഞ്ചഗന്ധസമന്വിതം ।
ചൂർണ്ണീകൃത്യാത്രഷഡ് ഭാഗംമുസ്താജീരകയൊരജഃ ॥
൨൯. യോജയിത്വാന്യകഷ്ണുനവനീതപലാന്വിതം ।
സന്ധന്യകുഡുംബംകൃത്വാകാംസ്യപാത്രെപിമർദ്ദയെൽ ॥
൩൦. ആദായനിജ്ജലീഭൂതംതൽപാണിതലസമ്മിതം ।
ആരഭ്യപക്ഷതെമൂദ്ധ് നാപൂൎവ്വസ്യാധാരയെന്നിശി ॥
൩൧. ഉദയാസ്തമയാവിന്ദൊരന്തരെണതതഃപരം ।
സന്ത്യജ്യമാൎജ്ജനംകുൎയ്യാദ്വാസസാകെവലെനച ॥
൩൨. അഹ്നിസ്നാനംബലാപത്രപഞ്ചഗന്ധശൃതാംഭസാ । കാരയെച്ചപ്രയോഗോയമെകോനത്രിംശതാദിനൈഃ ॥
൩൩. അച്ഛിന്നാനുഷ്ഠിതസ്സൎവ്വാനുന്മാദാൻവിനിവൎത്തയേൽ ।
അയംഫൈളെനനിദ്ദിഷ്ടോവിധിസ്സാരതമൊമതഃ ॥

പച്ചക്കുറുന്തോട്ടിയില, കൊഴപ്പയില, ഇവ വെവ്വേറെ അരച്ചുപൊടിച്ച ഇരുവേലി, രാമച്ചം, കൊട്ടം, ഇരട്ടിമധുരം, ചന്ദനം ഇവയും പൊടിച്ച അതോടുകൂടെ ചേൎത്ത മൂന്നകഴഞ്ച എടുത്ത ഒരു പലംവെണ്ണയുംനാഴിമുലപ്പാലുംഒരുഓട്ടുപാത്രത്തിലാ

ക്കി അതിലിട്ട ഉരസിനീരറുത്ത വെളുത്ത പ്രതിപദത്തിന്നാൾ ചന്ദ്രനുദിച്ചാൽ ഉടനെ മൂൎദ്ധാവിലിടുക ചന്ദ്രാസ്തമയത്തിങ്കൽ നിന്ന അല്പംമുമ്പെ വടിച്ചുകളഞ്ഞ വസ്ത്രംകൊണ്ടു തോൎത്തിവെടിപ്പുവരുത്തുക. ദ്വിതീയമുതൽക്കും മേൽപ്രകാരം ചെയ്യഎന്നാൽ ദിവസംപ്രതി കുഴമ്പിട്ട ഇരിക്കേണ്ടുന്നേരം കാലുനാഴിക ആറുനാഴിക ഇങ്ങിനെ വൎദ്ധിച്ച വെളുത്തവാവുവരെ എത്തിയാൽ പിന്നെക്രമേണചുരുങ്ങികറുത്ത പതിന്നാലുവരെ എത്തുന്നതാകയുംചെയ്യും. രോഗിയെ രാത്രിയിൽ കുളിപ്പിക്കരുത. പകൽപച്ചക്കറുന്തോട്ടിയിലയും പഞ്ചഗന്ധവുമിട്ട വെള്ളംവെച്ച അതുകൊണ്ടു കുളിപ്പിക്കയും വേണം. ഇങ്ങിനെ ഇരുപത്തൊമ്പത് ദിവസം ചെയ്താൽ എല്ലാഉന്മാദങ്ങളും ശമിക്കും. ഇത ധൌമ്യാചാൎയ്യനാൽ രഹസ്യമായി പറകപ്പെട്ട വിധിയാകുന്നു.

(മാനസമിത്രവടകം)

൩൪. ബലാനാഗബലാവില്വധാവനീമൂലവിദ്രുമൈഃ।
ശംഖപുഷ്പീതാമ്രചൂഡപാടികാഹൈമപുഷ്പകൈഃ॥
൩൫. മൃഗശൃംഗപചാതാപ്യചന്ദനദ്വയമൌക്തികൈഃ।
കാളലൊഹമധൂകത്വങ്മാഗധീഘനസാരകൈഃ॥
൩൬. ഐലെയകവിശാലാക്ഷ്വാഗനിൎഗ്ഗുണ്ഡികാപ്ലവൈഃ।
രാസ്നാരജതശൈലെയഗൊജിഹ്വാപത്മകെസരൈഃ
൩൭. ജീവകൎഷഭകാകൊളീബൃഹതീശ്രാവണീയുഗൈഃ।
ഭൂനിംബകൃതമാലത്വക്പത്രൂഷകഫലത്രയൈഃ॥
൩൮. അമൃതാഗോപികാദ്വന്ദ്വജീവന്തീസോമവല്ലിഭിഃ।
ഹയഗന്ധാനിശാശീരദ്രാക്ഷായഷ്ട്യാഹ്വയദ്ധിഭിഃ
ദൂൎവ്വാഹംസപദീഭദ്രാലവംഗതുളസീദളൈഃ॥
൩൯. കസ്തൂരികുങ്കുമാഭ്യാഞ്ചപിഷ്ടെസ്സ്യായത്തികാരസെ।
ശംഖപുഷ്പീകഷായെചതൊയെചവചയാശൃതെ॥
൪൦. അനന്താലക്ഷ്മണാവില്വബലാമൂലശൃതെപിച।
ഗോക്ഷീരെജീരകക്വാഥെസോമവല്ല്യാശ്ചവാരിണി॥
൪൧. സൂക്ഷ്യെചവടകാൻ കുൎയ്യാൽഭൂനിംബഫലസമ്മിതാൻ।
ഛായായാമഥസംശോഷ്യപ്രാപ്യെകാലെസുചൂൎണ്ണിതം॥
൪൨. തൈഷെ്വകൈകംസമാലോഡ്യഗവ്യെപയസിപായ
യെൽ। എതെമാനസമിത്രാഖ്യാവടകാഃപൂൎവ്വസമ്മതാഃ॥
൪൩. മനോദോഷഹരാഃപ്രജ്ഞാംമെധാഞ്ചപ്രതിഭാമപി।
വാഗ്മിതാം കവിതാഞ്ചാശുപ്രയച്ഛെയുരസംശയം॥
൪൪. നചൈനാനതിവൎത്തെരന്നുന്മാദാഃപ്രബലാഅപി।

നാപ്യസ്മൃതയൊഽഷൊരാമദമൂർച്ഛാദയൊപിച॥
൪൯. ഭൂതാവെശഗ്രഹാവെശവിഷൊചപരമംഹിതാഃ।
എനാൻസംസെവമാനസ്യതനൌമൂർച്ഛതിനാശനി॥
൫൦. സപ്പ്ണസനദഷ്ടസ്യ്യാദപിഷ്ഠൂച്യാസനബാധ്യതെ।
മസൂരികാനരൊഹന്തിശരീരെതസ്യജാതുചിൽ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, ഉൗരകത്തിൻവേര, ക്കുവളത്തിൻവേര, മൂവ്വിലവെര, പവിഴം, ശംഖപുഷ്പത്തിൻവേര, കൊഴിക്കാലിൻവേര, സ്വർണ്ണം, പുഷ്കരമൂലം, ഖണ്ടാമൃഗത്തിൻകൊമ്പ,വയമ്പ, മാക്കീരക്കല്ല, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, മുത്ത, ഉരുക്ക,ഇരിപ്പത്തൊലി, തിപ്പലി, പച്ചക്കപ്പൂരം, മുക്കാപ്പീരകത്തിൻവേര, കാട്ടവെള്ളരിവെര, അക്കാരിത്തെങ്ങ, കരുനൊച്ചിവെര, കുഴിമുത്തങ്ങ, അരത്ത, വെള്ളി, കന്മതം, മരമഞ്ഞത്തൊലി, താമരയല്ലി, ജീവകം, ഇടവകം, കാകോളി, ക്ഷീരകാകോളി, ചെറുവഴുതിനവേര, വെൾവഴുതിനവേര, ശ്രാവണി, മഹാശ്രാവണി, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, കൊന്നവെരുമ്മൽതൊലി, ചിററീന്തലിൻവേര, ത്രിഫല, ചിററമൃത നന്നാറിക്കിഴങ്ങ പാവ്വള്ളിക്കിഴങ്ങ, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, സൊമവള്ളി, അമുക്കുരം, മഞ്ഞൾ, രാമച്ചം, മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, ഇരട്ടിമധുരം, കാട്ടമുതിരവേര, കറുക, നിലംപരണ്ട, ചെറൂളവേര, ഇലവംഗത്തൊലി, തുളസിയില, കസ്തൂരി, കുംകുമം ഇവ ബ്രഹ്മിനീരിലും ശംഖപുഷ്പത്തിൻവേരുകൊണ്ടവച്ച കഷായത്തിലും വയമ്പുകൊണ്ടവച്ച കഷായത്തിലും കറുക തിരുതാളി ക്കുവളത്തിൻവേര കുറുന്തോട്ടിവേര, ഇവകൊണ്ടവച്ച കഷായത്തിലും പശുവിൻപാലിലും ജീരകക്കഷായത്തിലും സോമവള്ളിയുടെ നീരിലും മുലപ്പാലിലും അരച്ച പുത്തരിച്ചുണ്ടങ്ങപ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി പൊടിച്ച പശുവിൻപാലിൽ കലക്കി സേവിപ്പിക്ക. മനൊദൊഷം ശമിക്കും. പ്രജ്ഞയും മെധയും പ്രതിഭയമുണ്ടാകും വാക്കിന്ന മാധുര്യാദിഗുണങ്ങൾ ഉണ്ടാകും കാവ്യത്തെ നിമ്മിപ്പാനുള്ള ശക്തി ഉണ്ടാകും ഉന്മാദവും അപസ്മാരവും ശമിക്കും മദം മൂർഛാ സന്ന്യാസം ഇവകൾക്കും നന്ന ഭൂതബാധാ ഗ്രഹബാധാ വിഷം ഇവകൾ ശരീരത്തിങ്കൽ പററിയാൽ അവർ സേവിച്ചാൽ അതുകൾ ശമിക്കും ഈ ഗുളിക സേവിക്കുന്നവക്ക ഇടിവെട്ടപററുകയില്ല പാമ്പ കടിക്കയില്ല വിഷൂചിയും മസൂരിയും ഉണ്ടാകയില്ല ഈ ഗുളികയ്ക്കു മാനസമിത്രമെന്നു പേരാകുന്നു.

(നീലോൽപലാദിഎണ്ണ)

൨൭. നീലോൽപലബലാമൂലനിരദാസനചിത്രകൈഃ
നീലീമധുകശൈലൂഷകതകൈശ്ചശ്രുതെജലെ॥

൨൮. ഭൃംഗാമലകജീവന്തീവരീമുസലിജാൻരസാൻ।
തത്സമാൻപൃഥഗാസിച്യകുഷ്ഠചോരകചന്ദനൈഃ॥

൨൯. സൌശീരവാരിമഞ്ജിഷ്ഠായഷ്ടിഭിഃപിഷ്ടകല്കിതൈഃ॥
ക്ഷീരംചതുൎഗ്ഗുണംദത്വാപചെത്തൈലംവ്യൃതാന്വിതം॥

൩൦. തദഭ്യംഗാച്ശിരശ്ശൂലദാഹോന്മാദമദാത്യയാൻ।
നാശയെദചിരാദെവവയസസ്ഥാപനംമതം॥

ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങ കുറുന്തോട്ടിവേര മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ വെങ്ങക്കാതല അവണക്കിൻവേര അമരിവേര ഇരട്ടിമധുരം കൂവളത്തിൻ വേര തെറ്റാമ്പരല ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച കൊട്ടം കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ചന്ദനം രാമച്ചം ഇരുവേലി മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി ഇരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും എട്ടിലൊന്നൊ ആറിലൊന്നൊ നാലിലൊന്നൊ നെയ്യും ചേൎത്തുകാച്ചിയരിച്ച തെപ്പിക്ക തലവേദന തലചൂട ഉന്മാദം മദാത്യയം ഇവ ശമിക്കും ഈ എണ്ണ നിത്യമായിശീലിക്കുന്നവരുടെ യൌവനംക്ഷയിക്കില്ല.

൩൧. സമ്യക്ഫലപ്രദാന്യെതാന്യൌഷധാനിസമാസതഃ
ഉന്മാദസ്യാമയാഖ്യാതാന്യലമെതച്ചികിത്സിതം॥

ഉന്മാദത്തെ വഴിപോലെ ശമിക്കുന്നതുകളായ ഔഷധങ്ങൾ സംക്ഷേപിച്ച ഇങ്ങിനെ പറകപ്പെട്ടു. ഇനിയും വളരെ പറവാനുണ്ട എങ്കിലും ഇത്രമാത്രമുള്ള ചികിത്സ ഈ രോഗത്തിന്നമതിയാകുന്നതാണെന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

ഇതി വാദാസൊപനാമകരാമാനന്ദനാഥ പണ്ഡിതപാരശവെന്ദ്രകൃതാ വാരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം മെകത്രിംശസ്തബകൊനാമൈകത്രിംശൊദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം

ദ്വാത്രിംശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ.

അപസ്മാരചികിത്സാ

൧. അത്രാപസ്മൃതിസാമാന്യചികിത്സാസാഹ്യപസ്മൃ .ീഃ।
ബീഭത്സചെഷ്ടാസംയുക്തസ്മൃത്യപായൊയഉൽകടഃ॥

ഈ അദ്ധ്യായത്തിങ്കൽ അപസ്മാരസാമാന്യ ചികിത്സയെപ

റയുന്നു. അപസ്മാരമെന്നത ബീഭത്സചെഷ്ടകളോടുകൂടി ഉണ്ടാകുന്ന സ്മൃതിനാശമാകുന്നു. ബീഭത്സചെഷ്ടകൾ എന്നതുകൊണ്ടു പല്ലുകടിക്കുക, നുരയെച്ചുട്ടിക്കു, കൈകളെയും കാൽകളെയും ഉയൎത്തി നിലത്തടിക്കുക ഇത്യാദികളെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

൨. ആഹുൎന്നിദാനമെതസ്യാമനൊദെഹഗതാൻമലാൻ।
തസ്യാമുൽപത്സ്യമാനായാംഹൃൽകംപാദിവികാരവാൻ॥

൩. ഛിന്നമൂലഇവക്ഷിപ്രംഭൂമൌപതതിമൂഢധീഃ।
വിരതെദോഷവെഗെതുസ്വാസ്ഥ്യഞ്ചസ്വയമൃച്ഛതി॥

മേല്പറഞ്ഞ രോഗത്തിന്നു മനോദേഹങ്ങളിലുള്ള ദോഷങ്ങൾ തന്നെ കാരണമാകുന്നതു. ആ രോഗം ഉണ്ടാവാൻ സമയമടുത്തിരുന്നാൽ അപ്പോൾ ഹൃദയത്തിന്നു ഇളക്കം മുതലായ വികൃതികൾ ഉണ്ടാകും. കടയററ മരംപോലെ ഭൂമിയിൽ വീഴും ദോഷവേഗം ശമിച്ചാൽ സ്വാസ്ഥതയെ പ്രാപിക്കയും ചെയ്യും. പിന്നെയുമൊരുസമയം ഉണ്ടാകയും മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരംതാനെ ശമിക്കുകയുംചെയ്യും ഇങ്ങിനെ ചികിത്സ ചെയ്യാത്തവൎക്കു വിട്ടുപോകാതെ കൂടക്കൂടെ കാണപ്പെടുന്നു. അതിന്നു ചെയ്യേണ്ട ചികിത്സകൾ.

(വില്വഘൃതം.)

൪. അംഗൈഃപഞ്ചഭിരാഛിന്നെ ശ്രീഫലസ്യസുനിൎമ്മിതെ। ദ്രോണെകഷായെതൈരെവകല്ക്കൈൎഗ്ഗോമയവാരിണാ॥
൫. ഗോമൂത്രെണചഗവ്യെനദധ്നാചപയസായുതം।
പ്രസ്ഥംസൎപ്പിഃപചെൽപീതന്തദപസ്മൃതിനാശനം॥

കൂവളത്തിന്റെവേര, തൊലി, ഇല, പൂവ, കായ ഇവ അഞ്ചുംകൂടി പലം നൂറ, അറുപത്തുനാലിടങ്ങഴി വെള്ളത്തിൽ കഷായംവെച്ചു പതിനാറിടങ്ങഴിയാക്കി അരിച്ചു അതിൽ മേല്പറഞ്ഞ മരുന്നുകൾതന്നെ കണക്കപ്രകാരം അരച്ചുകലക്കി നാനാഴി പശുവിൻനെയ്യ, പശുവിൻചാണകത്തിന്റെനീര, ഗോമൂത്രം, പശുവിൻപാല, പശുവിൻപാലുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ തൈർ ഇവയൊടുകൂടെ ചേൎത്തു കാച്ചിയരിച്ചു സേവിപ്പിക്കുക. അപസ്മാരം ശമിക്കും.

ചാണകനീര മുതലായത ചേൎക്കേണ്ടതിന്റെ
കണക്കുകൾ

൬. ഗോമൂത്രംഘൃതതുല്യാംശസമ്മിതംഗൊമയൊദകം।
തദൎദ്ധെനമിതംപഞ്ചഗുണിതംദധിസൎപ്പിഷഃ॥

൧. ക്ഷീരമഷ്ടഗുണംതസ്മാദേഷസാൎവ്വത്രികഃക്രമഃ।
മെളനെസമ്മതസ്ത്വേഷാംയോഗെയമനുദ്ധ്യതാം॥

ചാണകനീര മുതലായതിനോടുകൂടെ ചേൎത്ത നെയ്യ കാച്ചു മ്പോൾ ഇതിന്നുതാഴെപറയുന്ന ക്രമത്തെ അനുസരിച്ചുകൊൾക. പഞ്ചഗവ്യങ്ങൾ തമ്മിൽചേൎക്കുമ്പോൾ എല്ലാടവും നെയ്യിന്റെ നാലിലൊരുഭാഗത്തോട സമം ഗോമൂത്രം ചേൎക്കേണമെന്നും ഗോമൂത്രത്തിൽപകുതിയോടുസമം ചാണകനീരചേൎക്കണമെന്നും നെയ്യിൽ അഞ്ചിരട്ടി തൈര ചേൎക്കേണമെന്നും നെയ്യിൽഎട്ടിരട്ടി പാല ചേൎക്കേണമെന്നും നിയമമുണ്ട അതുഹേതുവായിട്ട നാനാഴിനെയ്യിന്ന ചാണകനീര ഉരി, ഗോമൂത്രംനാഴി ഒന്ന തൈരനാഴി അഞ്ച, പാലനാഴിഎട്ട, ഇങ്ങിനെകൂട്ടി കാച്ചേണമെന്ന താല്പൎയ്യം.

(ബ്രഹ്മിഘൃതം)

൨. ബ്രഹ്മീരസെവചാശംഖപുഷ്പീകുഷ്ഠൈൎവ്വിപാചിതം॥
സൎപ്പിഃപുരാണമന്മാദമപസ്മാരഞ്ച നാശയെൽ॥

ബ്രഹ്മിനീരിൽ വയമ്പ, ശംഖപുഷ്പത്തിൻവേര, കൊട്ടം, ഇവ അരച്ചുകലക്കി പഴെനെയ്യ ചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച സേവിപ്പിക്ക, ഉന്മാദവും അപസ്മാരവും ശമിക്കും.

(ദശമൂലാദിഘൃതം)

൩. ദശമൂലവരാദാൎവ്വീരജനീകുടചത്വചഃ।
ത്രായന്തീസപ്തപൎണ്ണത്വങ്നികുംഭകടുരോഹിണീഃ।
൪൦. യാഷപുഷ്കരശമ്യാകവല്ലൂപാമാൎഗ്ഗനീലിനീഃ।
ബലാഗോപാംഗനായുഗമപാഠാഫംസപദീവചാഃ।
൪൧. മൂൎവ്വാപൂതീകഭൂനിംബമദയന്തിശ്ചസമ്മിതാഃ।
സൎവ്വസമ്മിതയാസോമവല്ല്യാസംക്ഷുദ്യനിക്ഷിപെൽ॥
൪൨. തൊയെനിശായാഃപ്രാരംഭെപ്രാതൎന്നിഷ്പീഡ്യശോധിതം।
തൊയംതൽപൃഥഗാദായതത്രപിഷ്ടാവകല്കിതൈഃ।
൪൩. വ്യോഷൈലാവാലുകൈലാബ്ദവെല്ലഭാൎങ്ഗീസുരദ്രുമൈഃ
ഗൊമയസ്വരസക്ഷീരദധിമൂത്രൈഃപചെൽഘൃതം।
൪൪. തൽപീതംശമയത്യാശുദാരുണാമപ്യപസ്മൃതിം।
ജ്വരഗുന്മഗ്രഹോന്മാദകാമിലാപാണ്ഡുശൊഫജിൽ।
൪൫. ഉദരശ്വാസകാസാംശ്ചഹന്യാദായുഷ്കരംപരം॥
മെദ്ധ്യംബല്യംചമംഗല്യമലക്ഷ്മീപാപനാശനം॥

ദശമൂലം, ത്രിഫല, മരമഞ്ഞത്തൊലി, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, കുടകപ്പാലവേരുമ്മെൽതൊലി, ബ്രഹ്മി, പാലത്തൊലി, നാഗദന്തി

വേര, കടരോഹണി, കൊടത്തൂവ്വവേര, പുഷ്ക്കരമൂലം, കൊന്ന വേരിന്മേൽതൊലി, കടലാടിവേര, വട്ടപ്പൃന്താളിവേര, കുറുന്തോട്ടിവേര, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പാവ്വള്ളിക്കിഴങ്ങ, പാടക്കിഴങ്ങ, നിലാപരണ്ട, വയമ്പ, പെരുംകുരുമ്പവേര, ആവൽതൊലി, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിന്മെൽതൊലി, മലംകാരക്ക ഇവസമം ഇവ എല്ലാം കൂടിയെടത്തോളം സോമവള്ളി ഇങ്ങിനെചേൎത്ത ഇടിച്ച വെള്ളത്തിൽ ഒരുരാത്രി മുഴവൻ ഇട്ടുവെച്ച പിററന്നാൾ രാവിലെ തിരുമ്പിപിഴിഞ്ഞരിച്ചചുക്ക, മുളക, തിപ്പലി, ഏലാവാലുകം, ഏലത്തരി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, വിഴാലരി ചെറുതേക്കിൻവേര, ദേവതാരം, ഇവ അരച്ചുകലക്കി ചാണകനീര, പാല, തൈര, ഗോമൂത്രം, ഇവയോടുകൂടെ നെയ്യചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച സേവിപ്പിക്ക. അതിപ്രബലമായ അപസ്മാരവും പനി, ഗ്ന്മം, ഗ്രഹബാധാ, ഉന്മാദം, കാമിലാ, പാണ്ഡുരോഗം, നീര, മഹോദരം, ശ്വാസം, കാസം ഇവയും ശമിക്കും. ആയുസ്സംധാരണാശക്തിയും ബലവുമുണ്ടാകും. ശുഭംവൎദ്ധിക്കും. അലക്ഷ്മിയും പാപവും ശമിക്കും.

(മഹേശ്വാരഘൃതം)

൬൩. ദശമൂലബലായുഗ്മനിൎഗ്ഗുണ്ഡീശിഗ്രുബബ്ബരൈഃ॥
യൂഥീശരളികാവൈരിനീലീനിംബകരഞ്ജകൈഃ।

൬൪. തീക്ഷ്ണാക്ഷമൂൎവ്വാവൈകുണ്ഠപാഠാപൃഥ്വികാംബുദൈഃ
അമൃതാഘോരികാളക്തണ്ഡുലീയകചൊരകൈഃ॥

൬൫. ത്രിഫലാപത്മകൊശിരശാരിബാചന്ദനദ്വയൈഃ।
വാളകാഗരുവെതാളബ്രഹതീമൂലഡാഡിമൈഃ॥

൬൬. ശ്രാവണീദ്വയജീവന്തിവീരാഭീരുപുനൎന്നവൈഃ॥
മധൂകമധുകാനന്താമൂലകൈശ്ചസമാംശകൈഃ॥

൬൭. സൎവ്വെഷാംസമയാസൊമവല്ല്യാചക്വഥിതെജലെ॥
വിപിനാൎദ്രകമാതംഗപദികാക്ഷവജാന്ദ്രസാൻ വിഷ്ണുക്രാന്തെന്ദ്രവല്ലെ്യാശ്ചശ്രീജടാപത്മയൊരപി।

൬൮. സല്ലകീവനമൂത്ര്യോശ്ചഭൃംഗാമലകയൊരപി।
നിൎഗ്ഗുണ്ഡീകാരവല്ല്യഗ്നിമന്ഥദ്വയഭ്ലൊത്ഭവാൻ॥

൬൯. ലശുനാരണ്യജാത്ര്യോശ്ചശ്വേതെക്ഷ്വാകുദളസ്യച॥
മുണ്ഡാഖദിരപത്രാംബുനീലീകന്യാരസാനപി।

൭൦. കാകമാചീശതാവൎയ്യൊവിദാൎയ്യാഃപുണ്ഡ്രകസ്യച।
സൎപ്പിഷൊമാത്രയാസിച്യപിഷ്ടൈൎവ്വെ്യാഷാബ്ദജാരകൈഃ॥

൭൧. വരാളജാതിദാൎവ്വഗ്നിജാതിപത്രകഫിംഗളിഃ।

ആസ്ഥാന്നിസ്ഥാസഹൈനൊഗ്രാകുന്ദുരുഷ്കഫലത്രയൈഃ
൨൬. തീക്ഷ്ണൈരണ്ഡകയക്ഷാക്ഷീബകുളൊത്ഥഫലാസ്ഥിഭി
ദാർവ്വീമനശ്ശിലാപൂതിശിഖിതുത്ഥാശ്വഗന്ധകൈഃ॥
൨൭. മുസ്താനായകശൈലെയമാഗധീമൂലസർഷപൈഃ।
വെല്ലതാലീസപത്രാക്കരാഗകൊശാതകീദ്വയൈഃ।
൨൮. ഹരിണീഖുരസാരംഗശൃംഗായസ്താമ്രകാഞ്ചനൈഃ।
പ്രവാളരജതാഭ്രാഞ്ചരുദ്രാക്ഷൈണ ചപാചയെൽ॥
൨൯. ഗൊമയസ്വരസക്ഷീർദധിമൂത്രൈസ്സമന്വിതം।
സർപ്പിർമ്മാഹേശ്വരംനാമതൽപ്രശസ്തതമംവിദുഃ॥
൩൦. സർവ്വേഷുഭൂതാപസ്മാരഗ്രഹൊന്മാദപ്രമാഹിഷു।
ഔഷധെഷ്വപ്രഭൂതൈഃകിമപരൈരിതിമന്മഹൈ॥

ദശമൂലം, കുറുന്തോട്ടിവേര, ഊരകത്തിൻവേര, കരുനൊച്ചിവേര, മുരിങ്ങവേരിന്മേൽതൊലി, ചെറുതെക്കിൻവേര, കാട്ടുമുല്ലവേര, കരളെകത്തിൻവേര, ഏകനായകത്തിൻവേര, അമരിവേര, വെപ്പിൻതൊലി, ഉങ്ങിൻതൊലി, മുളകുതാനിവേര, പെരുങ്കുരുമ്പവേര തുമ്പവേര, പാടക്കിഴങ്ങ, അവിൽപൊരിവെര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചിററമൃത, അകൊരിവേര വെള്ളെരുക്കിൻവേര, ചെറു ചീരവേര, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ, ത്രിഫല, പതിമുകം, രാമച്ചം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പാൎവ്വള്ളിക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, രക്തചന്ദനം, ഇരുവേലി, അകില, മയിർച്ചുണ്ടവേര, താളിമാതളങ്ങയുടെഓട, ശ്രാവണി, മഹാശ്രാവണി, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, കോവക്കിഴങ്ങ, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, തമിഴാമവേര, ഇരിപ്പക്കാതല, ഇരട്ടിമധുരം, കൊടുത്തൂവ്വവേര, ഇവ സമം ഇവഒക്കക്കൂടി!യെടത്തോളം സോമവള്ളി ഇങ്ങിനെ ചേൎത്ത കഷായം വെച്ച അതിൽ മലയിഞ്ചി, ആനടിയൻ, കരിന്തുമ്പ, വിഷ്ണുക്രാന്തി, ഉഴിഞ്ഞ, തൃച്ചട, ഓരിലത്താമര, ഈറമ്പനക്കുമ്പ, കാട്ടുപീനാറി, കഞ്ഞുണ്ണി, പച്ചനെല്ലിക്ക, കരുനൊച്ചിയില, കയ്യൂ, മുഞ്ഞയില, പുഴമുഞ്ഞയില, വെളുത്തുള്ളി, കാട്ടുപിച്ചകം, വെള്ളപ്പെച്ചൂരലിയ, കരുമുത്തിള, കരിങ്ങാലിയില, കുഴിതാളച്ചുണ്ടി കററുവാഴ, കരുന്താളി, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, മുതക്കിൻകിഴങ്ങ, പുണ്ഡരീകക്കരിമ്പ, ഇവ വെവ്വേറെ ഇടിച്ച പിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീരുകൾ നെയ്യോടു സമങ്ങളാക്കിചേൎത്ത ചുക്ക, മുളക, തിപ്പലി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ജീരകം, കരയാമ്പൂവ, ജാതിക്ക, ദേവതാരം, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ, ജാതിപത്രിക, കായം, കിരിയാത്ത നറുമ്പശ, കടൽനാക്ക, വയമ്പ, കുന്തുരുക്കം, ത്രിഫല കടലവണ

ക്കിൽകുരു,കഴഞ്ചിക്കുരു,ഇരഞ്ഞിക്കുരു,മരമഞ്ഞത്തൊലി, മനയോല, പീനാറി, തുരിശ, അമുക്കുരം, ആയ്യമുത്തങ്ങ, ചെന്നിനായകം, കന്മതംകാട്ടുതിപ്പലിവേര, കടുക, വിഴാലരി, താലീസപത്രം. അക്ലാരിത്തെങ്ങ, പുട്ടൽപീരകത്തിൽവേര, ചെറുപീരകത്തിൻവേര,മാൻപെടക്കുളംപ,കലംകൊമ്പു, ഇരിമ്പ,ചെമ്പ,സ്വൎണ്ണം, പവിഴം, വെള്ളി, രുദ്രാക്ഷം, ഇവ അരച്ചുകലക്കി ചാണകനീര, പാല, തൈര, ഗോമൂത്രം, ഇവയോടുകൂടെ നെയ്യ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പാൻ നസ്യാദികളെ ചെയ്യിക്ക ഈ നെയ്യിന്ന മാഹെശ്വരം എന്ന പേരാകുന്നു. ഭൂതബാധാ, അപസ്മാരം, ഗ്രഹബാധാ, ഉന്മാദം ഇതുകൾക്ക അത്യന്തശമനകരമാകുന്നു. ഇതിനെക്കാൾ അധികം നന്നായ്വരുന്നതല്ലായ്കയാൽ ഇനി വേറെയുള്ള പ്രയോഗങ്ങളെ പറയുന്നത നിഷ്ഫലമാകുന്നു എന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

അപസ്മാരവിഭാഗം

൩൦. അപസ്മാരശ്ചതുൎഭേദോവാതാദ്യൈൎന്നിചയെനച।
ഇത്യെകെന്യെപുനഃപ്രാഹുരഷ്ടാദശവിധഞ്ചതം॥

അപസ്മാരംവാതത്താലുംപിത്തത്താലുംകഫത്താലുംസന്നിപാതത്താലും ഉത്ഭവിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതാകയാൻ നാലുവിധമെന്ന ചിലർ പറയുന്നു. വേറെ ചിലർ പതിനെട്ടു വിധമെന്നും പറയുന്നു.

൩൧. ബാധൊൽഭവത്വാൽഭേദേനബാധകസ്യഗ്രഹസ്യച।
അഷ്ടാദശാസ്യയുജ്യന്തെഭേദാഇതിതദാശയഃ॥

അപസ്മാരമെന്നതബാധ ഹെതുവായിട്ടുണ്ടാകുന്നതാകയാലുംബാധകഗ്രഹങ്ങൾ പതിനെട്ടുപ്രകാരത്തിലാകയാലുംപതിനെട്ടുപ്രകാരേണ അപസ്മാരമുണ്ടെന്ന അവരുടെ ആശയമാകുന്നു.

൩൨. വിഭജ്യപ്രഥമാദ്യൈസ്തെമഷ്ടാദശധാവദൈഃ।
പൃഥക്ചിഹ്നംചികിത്സാഞ്ചവിസ്തരെണപ്രചക്ഷതെ॥

അവർ മേൽപറഞ്ഞവഴിയെ ഉള്ളിൽവച്ച പ്രഥമാദി ശബ്ദങ്ങളെക്കൊണ്ടു അപസ്മാരവിഭാഗത്തെചെയ്ത പ്രഥമാപസ്മാരംമുതൽ അഷ്ടാദശാപസ്മാരംവരെ പതിനെട്ടിന്നും വെറെ ലക്ഷണത്തെയും ചികിത്സയെയും പറയുന്നു. അത ഹേതുവായിട്ട അതുകളെയും ഗ്രഹിച്ചോട്ടെ എന്നുവിചാരിച്ചിട്ടഇതിന്നു താഴെ കാണിക്കുന്നു.

പ്രഥമാപസ്മാരലക്ഷണം

൩൩. സ്മൃത്യപായമപസ്മാരംപ്രഥമംസംപ്രചക്ഷതെ ।
പതനാനന്തരംയസ്തുപ്രബോധെജായതെന്നൃണാം ॥

സന്ധ്യാസമയത്തിങ്കൽ നടക്കുകയൊ ഇരിക്കുകയൊ ചെയ്യി രുന്നവർ അഹേതുവായി വല്ലെടവും വീണ ബോധത്തോടുകൂ ടാതെ കിടക്കുന്നവരായിക്കണ്ടാൽ ആയത ഒന്നാമത്തെ അപ സ്മാരമെന്നറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണമെന്ന താൽപര്യം.

പ്രഥമാപസ്മാര ചികിൽസാ

(നസ്യം)

൩൪. കിംശുകത്വഗ്ജയാപത്രശിഗ്രുവല്കലജംരസം ।
സസ്തന്യംനാവനംദദ്യാത്തദാത്തൊബോധമൃച്ഛതി ॥

മുരിക്കിൻതൊലി, മുഞ്ഞയില, മുരിങ്ങത്തൊലി ഇവററിൻ നീരിൽ മുലപ്പാലുചേൎത്ത നസ്യംചെയ്ക. ബോധമുണ്ടാകും.

(പത്മാദിതൈലം)

൩൫. പത്മാഹസ്തിപലീവിഷ്ണുക്രാന്താക്ഷവകരഞ്ജനാൽ ।
ശ്രീജടാവനമൃതിഭ്യാംക്ഷുണ്ണെഭ്യസ്സംഭൃതെരസെ ॥
൩൬. നിശ്വാസകുന്ദുരുഷ്ഠാശ്വഗന്ധാഗരുവചാഗ്നിഭിഃ ।
കല്കിതൈഃകെരജംസ്നെഹംതിലജഞ്ചതഥാഘൃതം ॥
൩൭. ത്രീണ്യെതാനിസമായൊജ്യപചെത്തല്ലേപനാദിനാ ।
പ്രഥമാപസ്മൃതിംഹന്യാൽപിഞ്ഛരാക്ഷാരസമന്വിതം ॥

ഓരിലത്താമര, ആനടിയൻ, വിഷ്ണുക്രാന്തി, കരിന്തുമ്പ, മയി ലാഞ്ചി, തൃച്ചട, കാട്ടുപീനാറി ഇവററിൻനീരിൽ നറുമ്പശ, കു ന്തുരുക്കം, അമുക്കുരം, അകില, വയമ്പ, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ ഇ വ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണ, എണ്ണ, നെയ്യ ഇവ മൂന്നും സ മമായിചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പീലിക്കണ്ണ കരിച്ച അതിലിട്ട ഇ ളക്കിച്ചേൎത്ത അതുമേൽപുരട്ടുക. നസ്യം മുതലായതും ചെയ്ക. എന്നാൽ ഒന്നാമത്തെ അപസ്മാരം ശമിക്കും.

൩൮. ലിംപേൽബകുളപത്രോത്ഥഭസ്മനാപരിതൊവപുഃ ।
വാരാഹീമന്ത്രവിദ്യാദിജപൊത്തെജിതശക്തിനാ ॥

ഇരഞ്ഞിയില ചുട്ടു ഭസ്മമാക്കി അതുതൊട്ടു വരാഹീമന്ത്രവി ദ്യമുതലായതു കഴിയുന്നേടത്തോളം ഉരു ജപിച്ച ആ ഭസ്മംകൊ ണ്ട ശരീരത്തിൽ തലൊടുക.

൩൯. താദൃഗ്വിധെനതൈനൈവതൈലെനയദിലേപനം ।
തതോപിശീഘ്രംശാന്തിസ്സ്യാദെതാവത്തച്ചികിൽസിതം ॥

മേല്പറഞ്ഞ തൈലംതൊട്ട മേല്പറഞ്ഞ മന്ത്രവിദ്യ ആവോളം ജപിച്ച അത മേൽതലോടിയാൽ അതിനെക്കാൾ അല്പമായ കാലംകൊണ്ട നല്ലവണ്ണം ശമിക്കുകയും ചെയ്യും. വാരാഹീമന്ത്ര വിദ്യയെ മന്ത്രഖണ്ഡത്തിൽനോക്കി അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

ദ്വിതീയാപസ്മാരലക്ഷണം

൮൦. സാദസ്നാനാഭിലാഷശ്ചസ്നാനാച്ചശ്വയഥുസ്തനൌ ।
ഉദരെവൈപഥുസ്സംജ്ഞാമൊഷശ്ചപതനംകചചിൽ ॥
൮൧. ആസ്യാൽഫെനസ്യസംസ്രാവൊനാഭെശ്ചാച് ശൂനതാപി
ച। ലക്ഷ്യന്തെയസ്യതംവിദ്യാദ്ദ്വിതീയാപസ്മൃതെഃപദം॥

ശരീരത്തിന്ന തളച്ച്, എല്ലാസമയവും കുളിക്കേണമെന്നുള്ള ആഗ്രഹം കുളിച്ചാൽ ശരീരം ചീക്കുക, വയറു വിറയ്ക്കുക, ബോധത്തോടുകൂടാതെ ചിലസമയം വല്ലേടവും വീഴുക, ആസമയം വായിൽനിന്ന നുരചാടുക, പൊക്കിൾവീക്കുക ഇവ യാതൊരുത്തന്ന കാണപ്പെടുന്നുവൊ അവനെ രണ്ടാമത്തെ അപസ്മാരത്തോടുകൂടിയവനാകുന്നു എന്ന അറിഞ്ഞു ചികിൽസിച്ചുകൊൾക.

ദ്വിതീയാപസ്മാര ചികിൽസാ

൮൨. ശായയിത്വാദ്രുതംഭൂമൌവാരാഹീമന്ത്രമുച്ചരൻ ।
വിധമെന്മൂൎദ്ധ്നിമദ്ധ്യെചഭ്രുവൊശ്രവണയൊരപി॥

രണ്ടാമത്തെ അപസ്മാരമുള്ളവൻ ബോധത്തോടുകൂടാതെ വീണാൽ ഉടനെ എടുത്തുനിലത്തുകിടത്തിവാരാഹീമന്ത്രംജപിച്ച മൂൎദ്ധാവിലുംപുരികങ്ങളുടെനടുവിലും ചെവികളിലും ഊതുക.

൮൩.മായൂരിംവാമഹാവിദ്യാംസദ്യൊബോധമവാപ്നുയാൽ ।
അനവാപ്തൌതുതസ്യാഥനാവനംപരമാഗതിഃ ॥

വാരാഹീമന്ത്രത്തിന്ന പകരമായി മായൂരി എന്ന മഹാവിദ്യയെജപിച്ചഊതുകയുമാം. എന്നാൽ ഉടനെ ബോധമുണ്ടാകും. ഉണ്ടായില്ലായെങ്കിൽ അപ്പോൾത്തന്നെ നസ്യം ചെയ്ക. എന്നാൽ ബോധമുണ്ടാകും. നസ്യംകൊണ്ടും ഉണ്ടായില്ലയെങ്കിൽ പിന്നെ ഉണ്ടാകയുമാം.

(നസ്യവിധി)

൮൪. ദ്രൂവ്വാംബകുളബീജെന്ദ്രസുരസശ്വദ്രന്തിഭിഃസംക്ഷുണ്ണൈഃ
പിണ്ഡികാംകൃത്വാപീഡയെൽഘ്രാണയൊൎദ്വയൊൽ॥
൮൫. ഘ്രാണമാൎഗ്ഗേണമൂൎദ്ധാനംഗച്ഛന്നെവഹുതദ്രസഃ ।
പ്രജ്ഞാമുല്പാദയെൽപശ്ചാന്മാത്രാമെതാഞ്ചസെവയെൽ ॥

കറുകനാക്ക, ഇരഞ്ഞിക്കുരു, കരുനൊച്ചിയില, കുഴിയാന ഇവ സമമായിചേൎത്ത ചതച്ച കിഴികെട്ടി മൂക്കിന്റെ രണ്ടുദ്വാരങ്ങളിൽ പിഴിയുക എന്നാലുടനെ ബോധമുണ്ടാകും പിന്നെ ഇതിന്നുതാഴെ വിവരിക്കപ്പെടുന്ന ഗുളികയേയും സേവിപ്പിക്ക.

(ഹസ്തിവിഷ്ഠാദിഗുളികാ)

൨൬. ഹസ്തിവിഷ്ഠാവചാപൂതിചാങ്ങ്ഗരീരോചനെന്ദുഭിഃ ।
ഗോമൂത്രെത്ത്രിദിനംപിഷ്ടൈർബ്ബദരീഫലസമ്മിതാഃ ॥
൨൭. നിൎമ്മിതാഗുളികാശ്ശുഷ്കാശ്ഛായായാംസ്തന്യമിശ്രിതാഃ ।
പീതാഃപക്ഷേണതംഹന്യുർദ്ദ്വിരഹസ്സപ്പിഷൈവവാ ॥

ആനപ്പിണ്ടി, വയമ്പ, പീനാറി, പുളിയാരില, ഗോരോചനം, പച്ചക്കപ്പൂരം ഇവ ഗോമൂത്രത്തിൽ മൂന്നുദിവസംമുഴുവൻ അരച്ച ലന്തക്കുരുപ്രമാണം ഗുളികഉരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി രാവിലെയും വയ്യുന്നേരവും ഓരോ ഗുളിക മുലപ്പാലിലൊ നെയ്യിലൊ ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. പതിനഞ്ചുദിവസംകൊണ്ടു മേല്പറഞ്ഞ രോഗം നല്ലവണ്ണം ശമിക്കും.

(ശശലൊഹിതാദിതൈലം)

൨൮. ശശലോഹിതഭാഗെനതുല്യഃകെരഫലൊൽഭവഃ।
സ്നേഹസ്തിലഫലൊത്ഥൊവാസപാദ്ധാംശസമയായുതഃ ॥
൨൯. വസയാജാലകുക്കുട്യാതാവതാകക്കടാസൃജാ ।
യുക്തശ്ചസലിലെപിഷ്ടൈർവ്വചാനിയ്യാസപൂതിഭിഃ ॥
൩൦. കുന്ദുരുഷ്ഠാശപഗന്ധാഭ്യാമപിപക്വഃപ്രലെപനാൽ ।
ജിഹ്വായാമഥവാപാനാന്നാവനാച്ചനിഹന്ത്യമും ॥

മുയൽച്ചോരയും അതിനോടുസമം വെളിച്ചെണ്ണയുംഅതിൽ പകുതി കുളക്കോഴിയുടെ നെയ്യുംകുളക്കോഴിയുടെ നെയ്യിനോടു സമംഞണ്ടിൻചോരയുംപച്ചവെള്ളത്തിൽചെൎത്ത വയമ്പ നറുമ്പശ, പീനാറി, കുന്തുരുക്കം, അമുക്കുരം, ഇവ അരച്ചുകലക്കി കാച്ചി അരിച്ച നാവിന്മേൽ പുരട്ടുകയൊ സേവിപ്പിക്കയൊ നസ്യമൊ ചെയ്ക. എന്നാൽ രണ്ടാമത്തെ അപസ്മാരംനല്ലവണ്ണം ശമിക്കും. ഈ യോഗത്തിൽ വെളിച്ചെണ്ണക്ക പകരം എണ്ണചേൎത്തിട്ടും കാച്ചാം എട്ടുവയസ്സു തികയാത്തവൎക്ക വെളിച്ചെണ്ണതന്നെ അധികം നല്ലതെന്ന ഇനി ഒരേടത്ത പറകയും ചെയ്യും.

തൃതീയാപസ്മാര ലക്ഷണം

൩൧. പതനംധ്വസ്തസംജ്ഞത്വംദന്തെർഭ്രുതലദാരണം ।
വിണ്മൂത്രനിൎഗ്ഗമശ്ചേതിചതുഷ്കംയെസ്യദൃശ്യതെ ॥

൭. തൃതീയാപസ്മൃതിഗ്രസ്തംതംവിദിത്വാശ്രുനാവനം।
കുൎയ്യാദുപസ്ഥിതൊവൈദ്യസ്സംപൎന്നൈന്നാവനൌഷധൈഃ॥

യാവനൊരുത്തന്ന നടക്കുകയൊ നില്ക്കുകയൊ ഇരിക്കുകയൊ ചെയ്യുന്നസമയം അഹേതുവായിട്ടുള്ള വീഴ്ച, ബോധക്കേട നിലംകാരുക മലമൂത്രങ്ങൾപോക ഇവനാലും അതാതുസമയങ്ങളിൽ കാണപ്പെടുന്നുവൊ അവന്ന മൂന്നാമത്തെ അപസ്മാരമാകുന്നു എന്നറിഞ്ഞ വൈദ്യൻ അവന്ന ബോധക്കേട കണ്ടാൽ ഉടനെ നസ്യത്തിന്നായിക്കൊണ്ട കാലെക്കൂട്ടി കരുതിവെച്ചിരിക്കുന്ന മരുന്നെടുത്ത നസ്യത്തെചെയ്ക.

തൃതിയാപസ്മാര ചികിത്സാ

(നസ്യത്തിന്ന ദൂൎവ്വാമരിചാദിഗുളികാ)

൮. ദൂൎവ്വാമരിചനിൎഗ്ഗുണ്ഡീകാള്ളെകജയാഹ്വയൈഃ।
കിംപാകതരുവന്ദാകകാരവല്ലീപലണ്ഡുഭിഃ॥

൯. നിൎഗ്ഗുണ്ഡീസ്വരസെപിഷ്ട്വൈൎഗ്ഗുളികാമാഷസമ്മിതാ।
നമ്മിതാസ്തന്യസംയുക്താശ്ശസ്യന്തെനസ്യകൎമ്മണി॥

കറുക, മുളക, കരുനൊച്ചിയില, കരുന്തകരയില, മുഞ്ഞയില, കാഞ്ഞിരത്തിന്മേൽ ഉണ്ടായ ഇത്തിക്കണ്ണി(വേപ്പിന്മേലുണ്ടായതെന്നുംപക്ഷമുണ്ട)കൈപ്പയില, വെളുത്ത ഉള്ളി ഇവ കരുനൊച്ചിനീരിലരച്ച ഉഴുന്നിൻമണിപ്രമാണം ഗുളികഉരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി മുലപ്പാലിൽചേൎത്ത അതുകൊണ്ടനസ്യംചെയ്ക. എന്നാൽ ബോധമുണ്ടാകും.

(ആയ്യാദി അവണക്കെണ്ണ)

൧൦. ആൎയ്യാരാമഠത്രുക്ഷോരുവൃഗബീജകവൃതിഭിഃ।
സൊഗ്രഗന്ധാത്രുടീദാരുകന്ദുരുക്ഷ്വൈസ്സപത്രകൈഃ॥

൧൧. പിഷ്ട്വൈരെരണ്ഡജസ്നേഹൊജിഫ്രാലെപാച്ചനാവനാൽ
ഹന്തിതംമഹിഷീമൂത്രയുക്തഃപക്വൊവരാംഭസി॥

കിരിയാത്ത, കായം,കടലവണക്കിൻകുരു,പീനാറി,വയമ്പ എലത്തരി, ദേവതാരം, കുന്തുരുക്കം, പച്ചില ഇവ ത്രിഫലാ കഷായത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി അവണക്കെണ്ണയും എരുമമൂത്രവും സമമായി ചേൎത്ത കാച്ചി അരിച്ച നാവിന്മേൽപുരട്ടുക നസ്യവും ചെയ്ക. എന്നാൽ മേൽപറഞ്ഞ രോഗം ശമിക്കും.

ചതുൎത്ഥാപസ്മാര ലക്ഷണം

൩൬. ദൃഷ്ടിപ്രമൊഷൊബാധിൎയ്യംപതനംബൊധവിപ്ലവഃ।
വക്രതചഞ്ചധനുസ്തുല്യംജായന്തെയസ്യദേഹിനഃ॥

൩൭. തുൎയ്യാപസ്മാരവന്തംതംജ്ഞാതപാനിസ്സംജ്ഞതാംഗതം॥
അഞ്ജനെനനയെൽസംജ്ഞാംസിദ്ധെനാനെനചാശ്രുതം॥

യാവനൊരുത്തന്ന ഓരൊരൊ വസ്തുക്കളെ കണ്ടുകണ്ടിരിക്കുന്നസമയം ഹേതുകൂടാതെ കണ്ണുകാണാതെയും അപ്രകാരം തന്നെ ചെവികേൾക്കാതെയുമായിത്തീരുക, വീഴുക,ബോധംനശിക്കുക, വില്ലുപോലെ ശരീരം വളയുക, ഇവകളെല്ലാം ചിലസമയങ്ങളിലുണ്ടാകുന്നുവൊ അവൻെറ ആ രോഗത്തെ വൈദ്യൻ നാലാമത്തെ അപസ്മാരമെന്നനിശ്ചയിച്ച അവൻ ബോധംകൂടാതെ കിടക്കുന്നസമയം ഇതിന്നുതാഴെപറയുന്ന ഔഷധം കണ്ണിൽ എഴുതി ബോധമുണ്ടാക്കുക.

ചതുൎത്ഥാപസ്മാര ചികിത്സാ
(ഭൃനാഗാദി ഗുളികാ)

൩൮. ഭൃനാഗശ്ചഭ്രമാതംഗഗുഞ്ജാപാകാസ്ഥിഭിസ്സമൈഃ।
കാരവല്ലിരസെപിഷ്ടൈൎഗ്ഗുളികാഃകൃതശൊഷിതാഃ॥

൩൯. വൈകുണ്ഠകുസുമൊൽപന്നെരസെസംഘൃഷ്യയെംജിതാഃ। ആതുരസ്യദൃശൊസ്സദ്യസ്തുൎയ്യാപസ്മാരനാശനാഃ॥

ഞാഞ്ഞൂള്ള,കുഴിയാന,കുന്നിക്കുരുപ്പരിപ്പ,ഇവസമംകയ്പയിലനീരിൽഅരച്ച ഗുളിക ഉരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി തുമ്പപൂവിൻനീരിൽ അരച്ച കണ്ണിൽ എഴുതുക എന്നാൽ നാലാമത്തെ അപസ്മാരം ഉടനെ ശമിക്കും.

(ദശപുഷ്പാദി ഘൃതം)

൩൯. ദശപുഷ്പരസെശൃംഗൈഃപഞ്ചഭിജ്ജീരകാനപിതൈഃ।
പിഷ്ടൈഃകല്ക്കീകൃതൈഃപകപംസൎപ്പിസ്തച്ഛമനംപരം॥

ദശപുഷ്പം ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞെടുത്തനീരിൽ കൊമ്പുകൾ അഞ്ച, ജീരകം ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യുചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക. എന്നാൽ മേൽപറഞ്ഞ രോഗം നല്ലവണ്ണം ശമിക്കും.

പഞ്ചമാപസ്മാര ലക്ഷണം

൪൦. ദാഹൊവപുഷിസൎവ്വത്രദൃശൊരുദ്ധൃത്തതാക്ഷതിഃ। സംജ്ഞായാഃപതനംപശ്ചാൽസൎവ്വാംഗെഷുചവെപഥുഃ॥

൪൧ *

൬൩. ഹസ്തയൊഃപാദയൊശ്ചാപിശ്യാമതാ ചല്ലഥാംഗതാ ।
ജായന്തെപഞ്ചമെനാപസ്മാരേണാൎത്തസ്യദേഹിനാഃ ॥

അഞ്ചാമത്തെ അപസ്മാരമുള്ളവന്ന സൎവ്വാംഗങ്ങളിലും ചുട്ടു നീറൽ, കണ്ണുകൾ അധികമായി വിടൎന്ന വട്ടമിടുക, ബോധക്കേടോടുകൂടെ വീഴുക, സൎവ്വാംഗങ്ങളും വിറെക്കുക, കയ്യുംകാലും കറക്കുക, ശരീരസന്ധികൾ അയഞ്ഞിരിക്ക ഇവ ഒക്കെയും ഉണ്ടാകും.

പഞ്ചമാപസ്മാര ചികിത്സാ

൬൪. നസ്യവ്യക്തവികാരസ്യശയാനസ്യശിരോരുഹാൻ ।
മൂൎദ്ധ്നഉന്മൂലയെദ്വൈദ്യസ്സ്തെഷുച്ഛിന്നെഷുശാന്തയെ ।

൬൫. യത്നെതമുക്തമൂലെഷുനൊയത്നെതയതഃപരം ।
സപ്താഹംപരമാസീമാതസ്യായുഷഉദീരിതാ ॥

അഞ്ചാമത്തെ അപസ്മാരത്തിന്ന പറകപ്പെട്ട ലക്ഷണങ്ങൾ വ്യക്തങ്ങളായിക്കണ്ടാൽ അതു ഹേതുവായിട്ട രോഗി ബോധത്തോടുകൂടാതെ കിടക്കുന്നസമയം അവന്റെ മൂൎദ്ധാവിൽനിന്ന രോമംപറിയുമൊ എന്ന പരീക്ഷിക്കുക. മുറിഞ്ഞുപോന്നാൽ അതിന്ന ചികിത്സചെയ്ത ശമിപ്പിപ്പാനായിക്കൊണ്ട യത്നത്തെ ചെയ്തുകൊൾക. പറിഞ്ഞുപോന്നു എങ്കിൽ അതിനായിക്കൊണ്ട യത്നത്തെ ചെയ്യരുത. അവൻഏഴദിവസത്തിലധികം ജീവിച്ചിരിക്കില്ല എന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾക. മേൽപറഞ്ഞ രോഗം ചിലൎക്ക സാദ്ധ്യമായിട്ടും ചിലൎക്ക അസാദ്ധ്യമായിട്ടും ഭവിക്കുന്നതാകയാൽ മേൽപറഞ്ഞ പരീക്ഷാപ്രകാരത്തെ ഇവിടെ വിശേഷിച്ച പറഞ്ഞു എന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾകയുംവേണം. ആയതിന്ന വേണ്ടുന്ന ചികിത്സകളെ താഴെ വിവരിക്കുന്നു.

(ധൂപത്തിന്ന നിംബത്വഗാദി ചൂൎണ്ണം)

൬൬. നിംബത്വഗ്വാരിലാമജ്ജകുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വചന്ദനൈഃ ।
കുന്ദുരുഷ്ണനിശാപൂതിലശുനത്വക്ഫലത്രയൈഃ ॥

൬൭. ശ്രീവെഷ്ടസൎജ്ജനിൎയ്യാസരാസ്നാഖുമലഗൊഖുരൈഃ ।
കൃകവാകുനഖൊലൂകപക്ഷഗണ്ഡകശൃംഗകൈഃ ॥

൬൮. കോലദംഷ്ട്രാമയൂരാസ്ഥികൌശികൈശ്ചസമാംശകൈഃ । ചൂൎണ്ണിതൈസ്സഘൃതൈൎദ്ധൂപസ്സ്യാതെശയനാലയെ ॥

വേപ്പിൻതൊലി,ഇരുവേലി,രാമച്ചം, കൊട്ടം,ഇരട്ടിമധുരം, ചന്ദനം, കുന്തുരുക്കം,വരട്ടമഞ്ഞൾ, പീനാറി, ഉള്ളിത്തൊലി,

ത്രിഫല,തിരുവട്ടപ്പശ,ചെഞ്ചല്യം, നറുമ്പശ, അരത്ത, എലിക്കാഷ്ഠം,പശുവിൻകുളമ്പ, കൊഴിനഖം,ഉഢമൻെറ ചിറക, ഘണ്ടാമൃഗത്തിൻകൊമ്പ,പന്നിത്തേററ, മയിലെല്ല, ഗുൽഗ്ഗലു ഇവ സമംപൊടിച്ച നെയ്യകൂട്ടി രോഗികിടക്കുന്ന അകത്തപുകക്കുക

(നസ്യത്തിന്ന ശിഗ്രുബീജാദി ഗുളിക)

൧൦. ശിഗ്രുബീജകരഞ്ജത്വക്കടംകണൈസ്തുളസീരസൈ।
പിഷ്ടൈവ്വൎത്തിഃകൃതാതത്രസസ്തന്യാനാവനെഹിതാ॥

മുരിങ്ങക്കുരു, ഉങ്ങിൻതൊലി, പൊങ്കാരം ഇവ തുളസിനീരിൽ അരച്ച ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി മുലപ്പാലിൽ അരച്ചചേൎത്ത നസ്യംചെയ്ക.

൧൧. ദ്രോണപുഷ്പരസെപിഷ്ടാബകുളാസ്ഥിദൃശൊസ്സമം।
യോജയെദ്വാപ്രയൊഗാസ്യ്രരെതെസംജ്ഞാപ്രദാഃക്ഷണാൽ।

തുമ്പപ്പൂവ്വിൻെറ നീരിൽ ഇരഞ്ഞിക്കുരുവിൻെറകാമ്പ അരച്ച രണ്ടുകണ്ണിലും സമമായി എഴുതുക. മേൽപറഞ്ഞ പ്രയോഗങ്ങൾ ഒക്കെയും ചെയ്താൽ ഉടനെതന്നെ ബോധക്കേടിനെ ശമിപ്പിക്കുന്നവയാകുന്നു.

(പാഠാദി ഘൃതം)

൧൨. പാഠാശൈലൂഷനിൎഗ്ഗുണ്ഡീശംഖപുഷ്പീശൃതെജലെ।
കാകമാചീവചാവ്യോഷലശുനൈഃപിഷ്ടകല്കിതൈഃ॥

൧൩. ഗൊമയസ്വരസക്ഷീരദധിമൂത്രസമന്വിതം
ഘൃതംവിപക്വംസംസ്പൃശ്യത്വരിതായാമന്ത്രംജപെൽ॥

൧൪. സഹസ്രകൃത്വസ്തൽപാനാത്തംസമ്യക്ശമനംനയെൽ।
പാഠാദിഘൃതമെതച്ചനാമ്നാനാസത്യഭാഷിതം॥

പാടക്കിഴങ്ങ, കൂവളത്തിൻവേര, കരുനൊച്ചിവേര, ശംഖപുഷ്പത്തിൻവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച കരന്താളി,വയമ്പ, ത്രികടു, വെളുത്തുള്ളി ഇവ അരച്ചുകലക്കി ചാണകത്തിൻനീര, പാല, തയിര ഗോമൂത്രം ഇവയോടുകൂടെ നെയ്യചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച ത്വരിതാമന്ത്രം ആയിരം ഉരു ജപിച്ച സെവിപ്പിക്ക. എന്നാൽ മേൽപറഞ്ഞ രോഗം നല്ലവണ്ണം ശമിക്കും ഒരം നെയ്യ പാഠാദിയെന്ന പേരോടുകൂടിയതും അശ്വിനീദെവന്മാരാൽ പറകപ്പെട്ടതുമാകുന്നു.

ഷഷ്ഠാപസ്മാര ലക്ഷണം

൧൫. യസ്യ്രജ്വരൊക്ഷ്ണൊസ്തബ്ധത്വംഹൃദയസ്യചനിമ്നതാ।
സംജ്ഞാനാശശ്ചതംവിദ്യാൽഷഷ്ഠാപസ്മാരപീഡിതം।

യാവനൊരുത്തന്ന പനി, കണ്ണുകൾസ്തംഭിക്ക ഹൃദയം കഴിയുക, ബോധക്കേട ഇവ ഉണ്ടാകുന്നുവൊ അവൻ ഷഷ്ഠാപസ്മാരത്താൽ പീഡിതനാകുന്നു എന്നഅറിഞ്ഞു ചികിത്സിക്കുക എന്ന താല്പൎയ്യം. ഷഷ്ഠാപസ്മാരം കൃച്ഛ്രസാദ്ധ്യമാകുന്നു.

ഷഷ്ഠാപസ്മാരചികിത്സാ

(സാദ്ധ്യാസാദ്ധ്യ പരീക്ഷാ)

൬൧. ദ്രോണപുഷ്പരസെനാക്ഷ്ണൊസ്സ്സെകെവിസ്തൃതതാതയോഃ
ഭ്രുവൊശ്ചകംപെ ഇത്യെതൈതസ്യസാദ്ധ്യത്വലക്ഷണെ।

തുമ്പപ്പൂവിൻനീര കണ്ണിൽപകരുക എന്നാൽ കണ്ണുരുട്ടിമിഴിക്കയും പുരികങ്ങൾ വിറകയും ചെയ്താൽ ആരോഗം ശമിക്കുമെന്നും മേൽപറഞ്ഞതുകൾ രണ്ടുമുണ്ടായില്ലായെങ്കിൽ സാദ്ധ്യമാകുന്നതല്ലെന്നും അറിഞ്ഞുകൊൾക. മേൽവിവരിച്ച പരീക്ഷകൊണ്ട സാദ്ധ്യമാകുന്നു എന്നു നിശ്ചയംവന്നാൽ പിന്നെ ചെയ്യേണ്ടതിനെ പറയുന്നു.

(കുടചത്വഗാദി ഘൃതം)

൬൨. കുടചത്വഗ്ജയാമൂലഫലത്രയശൃതെജലെ। സൈന്ധവീനദതക്കാരീഗ്രന്ഥികാക്ഷവകൊത്തവാൻ॥

൬൩. രസാൻസംയോജ്യസംപിഷ്ടൈഃകുന്ദുരുഷ്ണവചാഗ്നിഭിഃ।
കല്ക്കിതൈഃകൌമ്മവാരാഹഗവ്യാഭ്യാംസഹിതംഘൃതം।

൬൪. പക്വംനസ്യെനജിഹ്വായാംസന്ധിഷ്വപിചലെപനാൽ॥ പാനാച്ചതംനയെച്ഛാന്തിമുന്മാദഞ്ചനിയച്ഛതി।

കുടകപ്പാലവേരുമ്മൽതൊലി, മുഞ്ഞവേര, ത്രിഫലഇവകൊണ്ടകഷായംവച്ച കടലപ്പ, പുഴമുഞ്ഞയില, കാട്ടുതിപ്പലി, കരിന്തുമ്പഇവററിൻനീര അതിൽചേൎത്ത കുന്തുരുക്കം, വയമ്പ, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ ഇവ അരച്ചുകലക്കി ആമനെയ്യ, പന്നിനെയ്യ, പശുവിൻനെയ്യ ഇവ മൂന്നും ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച അതുകൊണ്ടനസ്യംചെയ്ക, നാവിന്മേലും സന്ധികളിലും പുരട്ടുക. സെവിപ്പിക്കയുംചെയ്ക. എന്നാൽ മേൽപറഞ്ഞ രോഗം ശമിക്കും.

സപ്തമാപസ്മാര ലക്ഷണം

൬൫. ഉച്ശ്ലൂനംജ്വരംയസ്യജിഹ്വാസ്തംഭബലക്ഷയൌ।
സംജ്ഞാമൊഷശ്ചതംവിദ്യാൽസപ്തമാപസ്മൃതെഃപദം।

യാവനൊരുത്തന്ന ആദിയിൽ വയറുവീൎത്തുതുടങ്ങുകയും നാവിന്ന സ്തബ്ധതയും ബലഹാനിയുമുണ്ടാകയും ഉടനെ ബോധ

ക്ഷയവുമുണ്ടാകുന്നുവൊ അവന്റെ ആ രോഗത്തെ ഏഴാമത്തെ അപസ്മാരമെന്ന അറിഞ്ഞു ചികിത്സിക്കുക.

സപ്തമാപസ്മാര ചികിത്സാ

വൃ൧. ശയാനംനഷ്ടസംജ്ഞന്തമഘോരമന്ത്രമുച്ചരൻ.
അദ്ഭിരുക്ഷെൽഗൃഹീതാഭിർഭാജനെഹൈമനിർമ്മിതെ॥

മേൽപറഞ്ഞ രോഗി ബോധത്തോടുകൂടാതെ കിടക്കുമ്പോൾ പൊന്നിൻപാത്രത്തിൽ വെള്ളമെടുത്ത അഘോരമന്ത്രം ജപിച്ചു തളിക്കുക.

വൃ൨. അലാഭെഹൈമപാത്രസ്യശുചൌപാത്രെകുശാക്ഷതൈഃ।
സാകംനിധായസൌവർണ്ണശകലംതദ്ധൃതാംഭസാ।

പൊന്നിൻപാത്രം ലഭിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലായെങ്കിൽ ശുദ്ധമായൊരു പാത്രത്തിൽ ദർഭപ്പുല്ലുമക്ഷതവും സ്വർണ്ണശകലവുമിട്ടു അതിൽ വെള്ളംനിറച്ചെടുത്ത ജപിച്ചു തളിക്കുക.

വൃ൩. സർപ്പിഷാവക്ഷ്യമാണെനലെപനംസർവ്വസന്ധിഷു।
ജിഹ്വായാഞ്ചതതഃകുർയ്യാന്നാവനംചതദാശയെൽ।

ജപിച്ചു തളിച്ചതിന്റെശേഷം ഇതിന്നുതാഴെ വിവരിക്കുന്ന നെയ്യു സന്ധികളിലൊക്കയും നാവിന്മേലും പുരട്ടുക, അതുകൊണ്ടു നസ്യംചെയ്ക, അതുതന്നെ സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക.

(മുസ്താപർപ്പടകാദി ഘൃതം)

വൃ൪. മുസ്താപർപ്പടകാഭീരുകന്ദരുസ്പൃശ്ശിഗ്രുഭിഃ। കഥിതെ
പഞ്ചകൊലാദ്യൈഢ്യസ്സലിലെപിഷ്ടകൽക്കിതൈഃ॥
വൃ൫. ഹിംഗുഗ്രഗന്ധാപൂത്യബ്ദധനദാക്ഷീഫലാസ്ഥിഭിഃ।
സക്ഷാരചേയനിർഗ്ഗുണ്ഡിപത്രുഗന്ധാജമൊജകൈഃ॥
വൃ൬. സർപ്പിർബ്രഹ്മീജയാദൂർവ്വാസൈന്ധവീരസസംയുതം,
പക്വംനിഹന്ത്യാദൂന്മാദമപസ്മാരഞ്ചദാരുണം॥

മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, പർപ്പടം, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, കൊടുത്തൂവ്വവേര,മുരിങ്ങത്തൊലി, കാട്ടുതിപ്പലിവേര, കാട്ടുമുളകിൻവേര, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ, തിപ്പലി, ചുക്ക ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ചു കായം, വയമ്പ, പീനാറി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കഴഞ്ചിക്കുരുവിൻപരിപ്പ, തുവർച്ചിലക്കാരം,ചവക്കാരം, കരുനൊച്ചിവേര, വെളുത്തവേളവേര, അയമോതകം ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യ, ബ്രഹ്മിനീര, മുഞ്ഞയിലനീര, കറുകനീര,കടലപ്പനീര ഇവ സമമായിച്ചേർത്ത കാച്ചിയരിച്ചു ലേപനം മുതലായത ചെയ്ക.എ

ന്നാൽ മേൽപറഞ്ഞ രോഗം ശമിക്കും.

അഷ്ടമാപസ്മാര ലക്ഷണം

൮൬. നെത്രയോസ്തബ്ധതാരാത്രൌജ്വരസ്സൎവ്വാംഗസന്നതാ।
ഭൎത്തുദ്വെഷഃപ്രലാപശ്ചസംജ്ഞാനാശൊപിചാന്തിമഃ

൮൭. ജായന്തെയോഷിതൊയസ്യാഃപുംസൊയസ്യചതെഗദാഃ
ജ്വരാദയൊതിസക്തിശ്ചസ്ത്രീഷ്വകസ്മാൽപ്രധാവതഃ॥

൮൮. പതനംബുദ്ധിനാശശ്ചതാവുഭൌചചികിത്സകഃ।
അഷ്ടമാപസ്മൃതീഗ്രസ്തൌജ്ഞാത്വാകുൎയ്യാച്ചികിത്സിതം॥

യാവളൊരുത്തിക്ക കണ്ണുകൾ ഇളകാതെനില്ക്ക, രാത്രിയിൽ പനി, സൎവ്വാംഗങ്ങളിലും തളൎച്ച്, ഭൎത്താവിനോട വൈരം, അസംബന്ധവചനങ്ങൾ, ചിലസമയങ്ങളിൽ ബോധക്കെട ഇവയൊക്കെയും ഉണ്ടാവ്വരുന്നുവൊ അവളെയും യാതൊരു പുരുഷന്ന രാത്രിയിൽ പനി മുതലായ മേൽപറഞ്ഞ രോഗങ്ങളും സ്ത്രീകളിൽ അതിതാൽപൎയ്യവുംഹേതുകൂടാതെ ഓടുകയും വീഴുകയും ബോധക്കെടും ഉണ്ടാവ്വരുമൊ അവനെയും എട്ടാമത്തെഅപസ്മാരത്താൽ പിടിപെട്ടിരിക്കുന്നുഎന്ന വൈദ്യൻ നിശ്ചയിച്ചഅതിന്ന വേണ്ടുന്ന ചികിത്സകളെ ചെയ്യ്ക.

അഷ്ടമാപസ്മാര ചികിത്സാ

൮൯. തയൊരസംജ്ഞയൊൎവ്വൈദ്യശ്ശൂലിനീമന്ത്രമുച്ചരൻ।
ധമെന്മൂൎദ്ധ്നിവാരാഹ്യാമന്ത്രംവാഘൊരമെവവാ॥

അവർ മേൽപറഞ്ഞരോഗം നിമിത്തമായി ബോധത്തൊടുകൂടാതെകിടക്കുമ്പോൾ വൈദ്യൻ ശൂലിനീമന്ത്രമൊ വാരാഹീമന്ത്രമൊ അഘോരമന്ത്രമൊ ജപിച്ച മൂൎദ്ധാവിൽ ഊതുക. എന്നാൽ ബോധമുണ്ടാകും.

൯൦. ധവളെക്ഷ്വാകുപത്രസ്യസ്വരസംസ്തന്യസംയുതം।
നാസാസുഷിരയൊസ്സിഞ്ചെദഥവാബുദ്ധിലബ്ധയെ।

വെള്ളപ്പെച്ചുരയിലനീരിൽ മുലപ്പാലചേൎത്ത നസ്യംചെയ്ക. എന്നാലും ബോധക്കെടശമിക്കും.

൯൧. ധവളെക്ഷ്വാകുപത്രസ്യസ്വരസെപിഷ്ടകല്ക്കിതൈഃ।
ശംഖപുഷ്പിവചാഹിംഗുലശുനൈസ്സത്രിജാതകൈഃ।

൯൨. പക്വംകൃഷ്ണഗവീസൎപ്പിസ്സന്ധിജിഘ്രാപ്രലെപനാൽ।
പാനാച്ചഹന്ത്യപസ്മാരമഷ്ടമംവിനിയച്ഛതി॥

വെള്ളപ്പെച്ചുരയിലനീരിൽ ശംഖപുഷ്പത്തിൻ വേര, വയ

മ്പ, കായം വെളുത്ത ഉള്ളി ഏലത്തരി, ഇലവംഗത്തൊലി പച്ചില ഇവ അരച്ചു കലക്കി കറുത്ത പശുവിൻെറനെയ്യചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സന്ധികളിലും നാവിന്മേലും പുരട്ടുക. സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക. എന്നാൽ മേൽപറഞ്ഞ രോഗം ശമിക്കും.

(ത്രിഫലാദിഘൃതം)

൯൩. ത്രിഫലാവിലാഭ്രനിംബഗവാക്ഷീഭിശ്ശൃതെജലെ॥
ധവളെക്ഷ്വാകപത്രസ്യസ്വരസെനസമന്വിതം॥
൯൪. ശ്വേതകുക്കുടസാരംഗഗൊധാലൊഹിതസംയുതം।
സതൈലംസൊരുപ്പഗോത്ഥസ്നേഹഞ്ചമഹിഷീഘൃതം॥
൯൫. സസ്തന്യംഹിംഗുമുസ്തൈലാതണ്ഡുലീയകനായകൈഃ।
ഹരിണീഖുരമായൂരപിഞ്ഛരജൊംഗകഗ്രഞ്ജനൈഃ॥
൯൬. എലാവാലുകശൈലെയമാഗധീഭിശ്ചസാധിതം ।നാ
വനാന്നാഭിജിഹ്വാംഗസന്ധിഷ്വപിചലെപനാൽ॥
൯൭. മൂദ്ധാക്ഷികൎണ്ണയൊഗാച്ചതമാശുവിനിയച്ഛതി । നിസ്സംജ്ഞൊലഭതെസംജ്ഞാംഗസ്ഥെനാപ്യസ്യബാലകഃ॥

ത്രിഫല,കുവളത്തിൻവേര, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിന്മേൽ തൊലി, ശംഖപുഷ്പത്തിൻവേര, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച അതിൽവെള്ളപ്പെച്ചുരയിലനീരും വെളുത്തകോഴിയുടെ ചോരയും വെളുത്തമാനിൻെറ ചോരയും ഉടുംപിൻെറ ചോരയും എണ്ണയും അവണക്കെണ്ണയും എരുമനെയ്യും സമമായിചേൎത്ത നെയ്യൊടുസമം മുലപ്പാലും ചേൎത്ത കായം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഏലത്തരി, ചെറുചീരവേര, ചെന്നിനായകം, മാൻപേടക്കുളമ്പ, മയില്പ്പീലി, അകില, വെളുത്തഉള്ളി, ഏലാവാലുകം കന്മതം, തിപ്പലി, ഇവ അരച്ചുകലക്കികാച്ചി, അരിച്ച നസ്യംചെയ്ക. പൊക്കിളിലും നാവിന്മേലും സന്ധികളിലും മൂൎദ്ധാവിലും പുരട്ടുക. കണ്ണിലെഴുതുക. ചെവിയിൽ നിറക്കുക. ഇവ ചെയ്താൽ മേൽപറഞ്ഞരോഗം ഉടനെ ശമിക്കും.

നവമാപസ്മാര ലക്ഷണം

൯൮. ജ്വരമൂൎച്ഛാശിരശ്ശൂലസാതത്യംനഷ്ടസംജ്ഞതാ।
കംപശ്ചദക്ഷിണെഹസ്തെശ്വയഥുൎവ്വാമതസ്തനൊഃ॥
൯൯. ഉദ്വൃത്തരക്തനെത്രത്വമാസ്യാൽഫെനാസ്രനിൎഗ്ഗമഃ
യസ്യസ്യുസ്തംവിജാനീയാന്നവമാപസ്മൃതെഃപദം॥
യാവനൊരുത്തന്നു പനി, ഇന്ദ്രിയസാദം, തലനൊവ ഇവകൾ വിടാതെയും ചിലസമയങ്ങളിൽ ബോധക്കേടും ആസമ

യങ്ങളിൽ വലത്തെകയ്യവിറക്കയും കാല ക്രമേണ ശരീരത്തിൽ ഇടത്തുഭാഗം വീങ്ങുകയും കണ്ണുകൾ ചുവന്ന വട്ടമിടുകയും വായിൽനിന്ന നുരയും ചോരയും വെവ്വേറയൊ ഒന്നായിട്ടൊ ചാട്ടുകയുമുണ്ടാവുന്നുവെങ്കിൽ അവനെ ഒമ്പതാമത്തെ അപസ്മാരമെന്നറിക.

നവമാപസ്മാര ചികിത്സാ

൫൦൦. നിരുദ്ധമലമൂത്രസ്സസ്തുനനാഭിർവ്വിനങ്ക്ഷ്യതി।
ദിവസൈസ്സപ്തഭിസ്തസ് മാത്തസ്യോപെക്ഷൈവഭേഷജം॥

മേൽപറഞ്ഞ ലക്ഷണങ്ങളുടെ തികവോടുകൂടി ആ രോഗമുണ്ടായാൽമലമൂത്രങ്ങളുടെ തടവ ഹേതുവായിട്ട ഏഴദിവസംതികയുന്നതിൻമുമ്പെ നാഭിവീൎത്തു മരിക്കുന്നതാകയാൽആ രോഗത്തെ വൈദ്യൻ ഉപേക്ഷിക്കുകയും വേണം.

൫൦൧. ചിഹ്നാനാമസമഗ്രത്വെ തുളസീപത്രവാരിണാ।
സടംകണപരാഗേണനാവനംശമനായച॥

ലക്ഷണങ്ങൾക്ക തികവില്ലഎങ്കിൽ തുളസിനീരിൽ പൊൻകാരം പൊടിച്ചചേൎത്ത നസ്യം ചെയ്താൽശമിക്കും.

(പാശുപതംനെയ്യ)

൫൦൨. ദശമൂലസ്യനിര്യൂഹെദശപുഷ്പരസാന്വിതെ।
ശൃംഗപഞ്ചകനിൎഗ്ഗുണ്ഡീപഞ്ചഗന്ധത്രിജാതകൈഃ
൫൦൩. ത്രികടുത്രിഫലാമുസ്താനികുംഭകടുകാന്വിതൈഃ।
കല്ക്കിതൈൎഗ്ഗോമയക്ഷീരദധിമൂത്രസമന്വിതം॥
൫൦൪. സൎവ്വസമ്മിതമുസ്താഢ്യംസൎപ്പിഃപക്വംശുഭെദിനെ।
ഉത്തെജിതമഘൊരെണനവമാവസ്മൃതിംജയെൽ॥
൫൦൫. ദുഷ്ടഗ്രഹസമാഘാതഎതൽപാശുപതംമതം।
പ്രോക്തത്യാപശുപതെൎദ്ദവാതെനപാശുപതംവിദുഃ॥

ദശമൂലംകൊണ്ടുകഷായംവെച്ച അതിൽ ദശപുഷ്പങ്ങളുടെ നീരുചേൎത്ത കൊമ്പുകൾഅഞ്ച, കരുനൊച്ചിവേര, ഗന്ധങ്ങളഞ്ച, ഏലത്തരി, ഇലവംഗത്തൊലി, പച്ചില, ത്രികടു, ത്രിഫല, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, നാഗദന്തിവേര, കടുകരോഹിണി, ഇവ അരച്ചുകലക്കി ചാണകനീര, പാല, തൈര, ഗോമൂത്രം,നെയ്യ, ഇവയും ഇവ ഒക്കെയ്ക്കൊപ്പടിയടത്തോളം തൈർവെള്ളവുംകൂട്ടി കാച്ചിഅരിച്ച അഘോരമന്ത്രം ജപിച്ചസേവിപ്പിക്ക. എന്നാൽ നല്ലവണ്ണം ശമിക്കും.

ദശമാപസ്മാരലക്ഷണം

൧൯. ദാഹൊഷ്ണജാഗരാലസ്യസാതത്യംനഷ്ടസംജ്ഞതാ।
ജായന്തെബുദ്ധിമാന്ദ്യഞ്ചദശമാപസ്മൃതെന്നൃണാം॥

ചുട്ടുനീറൽ, ശരീരത്തിന്നു ചൂട, ഉറക്കംവരായ്ക ഇവ എല്ലാം ഇടവിടാതെ നില്ക്കും. ചില സമയങ്ങളിൽ ബോധക്കേടുമുണ്ടാകും എന്നാൽ ആയ്ത പത്താമത്തെ അപസ്മാരമാകുന്നു എന്നറിഞ്ഞ ചികിത്സിക്കുക എന്ന താൽപൎയ്യം.

ദശമാപസ്മാര ചികിത്സാ

൨൦. തദാത്തെനഷ്ടസംജ്ഞതുസിഞ്ചെൽ സ്തന്യേനസംയുതം। ആരണ്യതുളസീപത്രസ്വരസംഘ്രാണയൊൎദ്വയൊഃ॥

പത്താമത്തെ അപസ്മാരം ഹേതുവായിട്ടു രോഗി ബോധത്തോടുകൂടാതെ കിടക്കുമ്പോൾ കാട്ടുതുളസിയില മുലപ്പാലുകൂട്ടി തിരുമ്പി മൂക്കിൻെറ രണ്ടു ദ്വാരങ്ങളിലും പിഴിയുക. ഉടനെ ബോധമുണ്ടാകും.

൨൧. ലബ്ധസംജ്ഞനതെനാഥപൈയംപാശുപതാഹ്വയം॥
മഹാകല്യാണകാഖ്യംവാഘൃതംതസ്യപ്രശാന്തയെ॥

മേല്പറഞ്ഞ നസ്യംകൊണ്ടു ബോധക്കേട നിവൎത്തിച്ചാൽ പാശുപതമൊ മഹാകല്യാണകമൊ സെവിപ്പിക്ക എന്നാൽ മേൽപറഞ്ഞ രോഗം നല്ലവണ്ണം ശമിക്കും.

എകാദശാപസ്മാരലക്ഷണം

൨൨. അവാച്യാനൎത്ഥകാദദ്ധവചനംശിരസൊഭ്രമഃ।
പതനംരസനാദംശശ്ശയനഞ്ചാപ്യവാഗ് ഭവേൽ॥

൨൩. വിരാവസ്സൂകരസ്യേവവദനൊർല്ലേഖനംഭുവി।
വെഗെതിതെംഗസാദശ്ചസുതരാംയസ്യതംനരം॥

൨൪. എകാദശെനാപസ്മാരെണാക്രാന്തമവധാൎയ്യതം।
നാവനാദ്യൈൎന്നയെച്ഛാന്തിംവൈദ്യസ്സൈസ്തൈരുപക്രമൈഃ॥

പറയരുതാത്തവയായും അൎത്ഥത്തോടു കൂടാത്തവയായുമുള്ള ബഹുവാക്കുകളെ പറയുക, തലതിരിയുക, വീഴുക, തൻെറ നാവുതാൻതന്നെ കടിക്കുക, അധൊമുഖമായി കിടക്കുക, പന്നിയുടെ ശബ്ദംപോലെഉള്ള ശബ്ദത്തെപുറപ്പെടിക്ക, മുഖംനിലത്തുരക്കുക ഇവയും ദോഷവെഗംശമിച്ചാൽ അധികമായ തളൎച്ചയും യാവനൊരുത്തന്ന ഉണ്ടായ്വരുമൊ അവന്ന പതിനൊന്നാമത്തെ അപസ്മാരമാകുന്നു എന്ന നിശ്ചയിച്ച നസ്യാദികളായ ചികിത്സകളെചെയ്തു ശമിപ്പിച്ചുകൊൾക എന്ന അഭിപ്രായം

എകാദശാപസ്മാര ചികിത്സാ
(നസ്യം)

൧൧൭. നിൎഗ്ഗുണ്ഡ്യാഃകാരവല്ല്യാവാരസെസ്സന്ന്യെനയൊജിതെ।
മാണിമന്ഥരജൊഗ്ഗഞ്ജാസാരകല്ല്യെനനാവനം॥

കരുനൊച്ചിയിലയൊ കയ്പയിലയൊ തിരുമ്പിപ്പിഴിഞ്ഞ നീരെടുത്ത അതിൽ മുലപ്പാലും ചേൎത്ത ഇന്തുപ്പും കുന്നിക്കുരുവിൻപരിപ്പും അരച്ചുകലക്കി അതുകൊണ്ട നസ്യംചെയ്ക

(അഞ്ജനം)

൧൧൮. മരിചംദ്രൊണപുഷ്പസ്യരസെപിഷ്ടാസമാക്ഷികം । അക്ഷ്ണൊരാരായൊജയെദ്വാദശസംജ്ഞാലാഭസ്തതൊഭവേൽ ॥

കുരുമുളക തുമ്പപ്പൂവിന്റെനീരിൽ അരച്ച കണ്ണിൽ എഴുതുകയുമാം എന്നാൽ ഉടനെ ബോധമുണ്ടാകയും ചെയ്യും.

൧൧൯. ഗ്രന്ഥികാവനതക്കാരീശ്രീജടാഖദിരൊൽഭവൈ ।
സ്വരസെകെരജസ്സ്നെഹൈസ്തൈലംവാസൎപ്പിരെവവാ ।

൧൨൦. പിഷ്ടൈഃകല്ക്കീകൃതൈഃപക്വംവചാലശുനമൂതിഭിഃ ।
പാനെനസന്ധിഷ്വാലെപാന്നാവനാച്ചനിഹന്തിതം॥

കാട്ടുതിപ്പലി, കാട്ടുമുഞ്ഞ, തൃച്ചട, കരിഞ്ഞാലിയില ഇവററിൻനീരിൽ വയമ്പ, വെളുത്ത ഉള്ളി, പിനാറി ഇവ അരച്ചുകലക്കി വെളിച്ചെണ്ണയൊ എണ്ണയൊ നെയ്യൊ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്കയും സന്ധികളിൽ പുരട്ടുകയും നസ്യവും ചെയ്ക എന്നാൽ മേൽപറഞ്ഞ രോഗം ശമിക്കും.

ദ്വാദശാപസ്മാരലക്ഷണം

൧൨൧. മദ്ധ്യാഹ്നെവാപ്രദൊഷെവാഹൃൽകംപശ്ശിരസൊഭ്രമഃ ।
പതനംനഷ്ടസംജ്ഞത്വമാസ്യാൽഫെനവിനിൎഗ്ഗമഃ ॥

൧൨൨. ദന്തെഷുദന്തൈരാഘാതൊദൊസ്തലാഭ്യാംക്ഷിതാവപി।
നഖൈരുല്ലെഖനംഭൂമെഃസ്വദെഹെവാഭവന്ത്യമീ ॥

൧൨൩. വികാരായസ്യരക്തത്വംനെത്രയൊശ്ചപ്രജായതെ ।
തംദ്വാദശാപസ്മാരെണവിജാനീയാന്നിപീഡിതം ॥

യാവനൊരുത്തന്ന മദ്ധ്യാഹ്നത്തിങ്കലൊ സന്ധ്യാസമയത്തിങ്കലൊ, ഹൃദയകംപവും തലതിരിച്ചിലും വീഴ്ചയും ബോധക്കേടും വായിൽനിന്ന നുരയുടെ പുറപ്പാടും പല്ലുകടിയും കയ്പടങ്ങൾ പരത്തി നിലത്ത അടിക്കുകയും നഖങ്ങൾകൊണ്ട നിലത്തൊ തന്റെ ശരീരത്തിങ്കലൊ മാന്തുകയും കണ്ണുകളിൽ ചുവപ്പും ഭവിക്കുന്നുവൊ അവനെ പന്ത്രണ്ടാമത്തെ അപസ്മാരത്താൽ ബാധിക്കപ്പെട്ടവനാകുന്നു എന്ന അറിഞ്ഞു ചികിത്സിക്കുക.

ദ്വാദശാപസ്മാര ചികിത്സാ

൨൰൭. ശൂലിന്യാഃകൊലമുഖ്യാവാതസ്യമന്ത്രേണകണ്ണയോഃ ।
വിധമെന്നഷ്ടസംജ്ഞസ്യത്വരിതാമന്ത്രെണവവാ ॥

മേൽപറഞ്ഞ രോഗമുള്ളവൻ ബോധത്തോടുകൂടാതെ കിടക്കുമ്പോൾ ശൂലിനീമന്ത്രമൊ വാരാഹീമന്ത്രമൊ ത്വരിതാമന്ത്രമൊ ജപിച്ച ചെവിയിൽ ഊതുക എന്നാലവന്ന ബോധമുണ്ടാകും.

൨൰൮. ശ്വേതാർക്കമൂലംഖാദൻവാവിധമെന്മൂർദ്ധ്നിഖാദിരം।
വല്ക്കംവാബദരീപത്രരസംവാന്നാസികാംനയെൽ ॥

വെളുത്ത എരിക്കിൻെറ വേരൊ കരിങ്ങാലിയുടെ തൊലിയൊ വായിലിട്ടുകടിച്ച മൂർദ്ധാവിൽ ഊതുക. എന്നാലും ബോധമുണ്ടാകും ലന്തയില തിരുമ്പിപ്പിഴിഞ്ഞ നീരെടുത്ത അതുകൊണ്ട നസ്യംചെയ്ക എന്നാലും ബോധമുണ്ടാകും.

൩൰. എതെന്നിവർത്തമാനൊപിഭൂയഃപ്രത്യവതിഷ്ഠതെ।
യാമെയാമെയതൊസ്മാജ്ജെതുംസിദ്ധൌഷധൈരമും ॥

മേൽപറഞ്ഞ പ്രയോഗങ്ങളിലെതെങ്കിലും ചെയ്താൽ തൽക്കാലം ശമിക്കും. പിന്നെ എഴുനാഴിക കഴിഞ്ഞാൽ ഉണ്ടാകും അപ്പോൾ മേൽപറഞ്ഞ പ്രയോഗങ്ങൾ ചെയ്താൽ ശമിക്കും. പിന്നെയും മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം ഉണ്ടാകും ഇങ്ങിനെ വിട്ടുപോകാതെനില്ക്കുന്നതാകയാൽ സിദ്ധൌഷധങ്ങളെക്കൊണ്ടനല്ലവണ്ണം ശമിപ്പിപ്പാനായിക്കൊണ്ട യത്നംചെയ്കയും വേണം.

(സിദ്ധൌഷധങ്ങൾ)

൩൰൧. പൌർണ്ണമാസ്യാംസമുദ്ധൃത്യക്ഷുണ്ണാംബ്രഹ്മസുവർച്ചലാം ।
നിഷ്പീഡ്യസംഭൃതെതസ്യാസ്സ്രൊധിതെരസആഢകെ॥

൩൰൨. താമെവപിഷ്ട്വാസംയൊജ്യയൊജിതംതത്രസർപ്പിഷഃ ।
പ്രസ്ഥംപചെത്തൽപാനെനസർവ്വാപസ്മാരനാശനം॥

ബ്രഹ്മസുവർച്ചലാ എന്ന ഒരു മരുന്നുണ്ട അതു ഓരിലത്താമരപോലെ ഇരിക്കും ചെന്താമരപ്പൂവ്വിൻെറ നിറംപോലെയുള്ള നിറത്തോടുകൂടിയിരിക്കുകയും ചെയ്യും വെളുത്ത വാവുന്നാൾ ആ മരുന്ന പറിച്ചെടുത്ത അതിൻെറ നീര നാലിടങ്ങഴി ഉണ്ടാക്കി അതിൽ മേൽപറഞ്ഞ മരുന്ന തന്നെ അരച്ചുകലക്കി നാനാഴി നെയ്യു ചേർത്ത കാച്ചിയരിക്കുക. ഈ നെയ്യു സർവ്വാപസ്മാരശമനമാകുന്നു.

(ഹരിതാലാദി ഗുളിക)

൨൰൩. ഹരിതാലവചാനാഭിരൊചനാശശികുംകുമൈഃ ।
താമ്രഗാംഗെയകസ്തൂരീസഹിതൈസ്തന്യപെഷിതൈഃ ॥
൨൰൪. സംവൎത്തിതാപിശുഷ്കാശ്ചഗുളികാമുൽഗസന്നിഭാഃ ।
സ്തന്യെനയുക്താഃപീതാശ്ചസൎവ്വാപസ്മാരനാശനാഃ ॥

പൊന്നരിതാരം, വയമ്പ, വത്സനാഭി. ഗോരോചനം, പച്ചക്കൎപ്പൂരം, കുംകുമം, ചെമ്പ, സ്വൎണ്ണം, കസ്തൂരി ഇവ മുലപ്പാലിൽ അരച്ച ചെറുപയററിൻമണി പ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി മുലപ്പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാ അപസ്മാരങ്ങളും ശമിക്കും.

൨൰൫. ഘൃതംപാശുപതാഖ്യംവാപായയെത്തെനസംയുതാം ।
താമെവഗുളികാംയദ്വാപ്രാശയെദരുണൊദയെ ॥

പാശുപതഘൃതം സേവിപ്പിക്ക. അല്ലായെങ്കിൽ പാശുപതഘൃതത്തിൽ ചെൎത്ത മേൽപറഞ്ഞ ഗുളികതന്നെ സെവിപ്പിക്ക എല്ലാ അപസ്മാരങ്ങളും ശമിക്കും ഗുളിക സേവിപ്പിക്കുന്നതു സൂൎയ്യോദയസമയത്തിങ്കലായിരിക്കയും വേണം.

൨൰൬. എവംയത്നെനസംസിദ്ധൈരൌഷധൈസ്സാധുയൊജിതൈഃ । ഉപക്രാന്തൊപിഹതൈവ്വൈഷ്വകം സശമംപ്രജെൽ ॥
൨൰൭. അഥവാജീവിതംഹന്യാനിഹനിഷ്കൃതിചാന്യഥാ ।
നിയമെനൈവതസ്മാൽമനിശ്ചിത്യൈവസംസ്പൃശേൽ ॥

മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം യത്നെന സിദ്ധങ്ങളായ അതാത ഔഷധങ്ങളെ വേണ്ടുംവണ്ണം പ്രയോഗിച്ച ശമിപ്പിപ്പാൻ ഉത്സാഹിച്ചാലും കണ്ണുമുതലായ ഇന്ദ്രിയങ്ങളിൽ ഒന്നിനെ ശമിപ്പിച്ചിട്ടല്ലാതെ മേൽപറഞ്ഞ രോഗം നല്ലവണ്ണംശമിക്കയില്ല ചിലത ജീവിതത്തെ തന്നെ നശിപ്പിച്ച എന്നുംവരും ഒന്നും ചെയ്യാതെയിരുന്നാൽ എല്ലാവരെയും കൊല്ലും. അത ഹേതുവായിട്ട ശമിക്കുമെന്ന നിശ്ചയിക്കാതെ അതിന്ന ചികിത്സ ചെയ്തുകൊൾക.

ത്രയൊദശാപസ്മാര ലക്ഷണം

൨൰൮. യസ്യസൎവ്വാഃപ്രണശ്യന്തിചെഷ്ടാസ്സൎവ്വാംഗസംശ്രയാഃ ।
സംജ്ഞാഹാനിശ്ചഫെനസ്യനിൎഗ്ഗമശ്ചപ്രജായതെ ॥
൨൰൯. ത്രയൊദശെനാപസ്മാരെണാൎദ്ദിതംതംവിനിൎദ്ദിശെൽ ।
നാഖാനാദ്യൈരൌഷധൈശ്ശാന്തിംനയെച്ചാശുതമാമയം ॥

യാവനൊത്തന്ന സൎവ്വാംഗങ്ങളുടെയും ചെഷ്ട നശിക്കയാൽ ചലനംകൂടാതെകണ്ടുള്ള കിടപ്പും ബോധക്കേടും വായിൽനിന്ന നരയുടെ പുറപ്പാടുമുണ്ടാകുന്നുവൊ അവനെപതിമൂന്നാമത്തെ അപസ്മാരം ബാധിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന വൈദ്യൻ അറിഞ്ഞ അതിന്ന നസ്യാദികളായ പ്രതിവിധികളെ ചെയ്തു ശമിപ്പിച്ചു കൊൾക എന്ന അഭിപ്രായം.

ത്രയോദശാപസ്മാരചികിത്സാ

൯൩൦ മത്സ്യാണ്ഡംസ്തന്യസംയുക്തംനിഷിഞ്ചെൽഘ്രാണയോൎദ്വയൊഃ സംജ്ഞാലാഭാൽപരംതസ്യപേയംപാശുപതംഘൃതം ॥

൯൩൧ ആസ്ഫോകഷായെകൃഷ്ണായാഃപൂതികല്ക്കേനപാചിതം ।
ധെനോൎഘൃതംവാസംജപ്യപായയെച്ഛാന്തിദുൎഗ്ഗയാ ॥

മത്സ്യത്തിന്റെമുട്ട മുലപ്പാലുകൂടി തിരുമ്പിമൂക്കിൽ പിഴിയുക എന്നാൽ ബോധമുണ്ടാകും. അതിന്റെ ശേഷം പാശുപതഘൃതമൊ കിരിയാത്തകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച പീനാറി അരച്ചുകലക്കി കറുത്തപശുവിന്റെ നെയ്യുചേൎത്തുകാച്ചിയരിച്ച ആ നെയ്യു തൊട്ടു ശാന്തിദുൎഗ്ഗാമന്ത്രം ജപിച്ച അതൊ സേവിപ്പിക്ക.

൯൩൨. ഹരിതാലാദിഭിസ്സിദ്ധാംഗുളികാംവാപ്രകല്പിതാം ।
ഗോക്ഷീരേണസമായോജ്യപായയേൽഭാസ്കരൊദയെ ॥

ഹരിതാലാദിഗുളിക സൂൎയ്യോദയ സമയത്തിങ്കൽ പശുവിൻ പാലിൽചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയുമാം ഇവ ചെയ്താൽ മേൽപറഞ്ഞ രോഗം നല്ലവണ്ണം ശമിക്കും.

ചതുൎദ്ദശാപസ്മാരലക്ഷണം

൯൩൩. പാശ്വേനപതനംയസ്യഗ്രീവായാശ്ചവിവൎത്തനം,
പരമസ്വരേണദന്താനാംസന്ദശെഃഫേനനിൎഗ്ഗമഃ ॥

൯൩൪. ഉദ്വൃത്തനെത്രതാംഗനാമാക്ഷേപശ്ചാന്തരാന്തരാ ।
ജായന്തെപസ്മൃതിംതസ്യവിജാനീയാച്ചതുൎദ്ദശീം ॥

യാവനൊരുത്തൻ ഒരു ഭാഗത്തേക്കു ചെരിഞ്ഞുവീഴുകയും അപ്രകാരംതന്നെ കിടക്കുകയും കഴുത്ത ഒരു ഭാഗത്തേക്കു തിരിക്കുകയും പല്ലുകൾതമ്മിൽ കോൎക്കുകയും നരയെ ഛൎദ്ദിക്കയുംകണ്ണുകളുരുട്ടിവട്ടമിടുകയും ഇടയിലിടയിൽ കയ്യുകളെയും കാൽകളെയും ഉയൎത്തി അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും ഇടുകയും ചെയ്യുന്നുവൊ അവന്ന പതിന്നാലാമത്തെ അപസ്മാരമാകുന്നു എന്നറിക.

ചതുൎദ്ദശാപസ്മാരചികിത്സാ

൬൩൫. തംസപ്തമാഹാൽപ്രാഗേവനാവനാദ്യൈരുപാചരേൽ।
സപ്തമെഹനിസംപ്രാപ്തെലോകാന്തരഗതിൎദ്ധ്രുവാ॥

അവനെ ഏഴദിവസംതികയുന്നതിന്നമുമ്പെ നസ്യാദികളെക്കൊണ്ട ഉപചരിക്കുക. അതിന്ന സംഗതിവന്നില്ലാ എങ്കിൽ ഏഴാംദിവസം മരിക്കുകയും ചെയ്യും.

(കന്യാശിഗ്രുരസാദിഘൃതം)

൬൩൬. കന്യാശിഗ്രുരസായുക്തൈൎമ്മത്സ്യാണ്ഡൈൎദ്ധ്വളെതരൈഃ। ഭൂനാഗൈഃക്ഷാരപൂതിഭ്യാമാൎയ്യാഗ്ഗുൽഗ്ഗുലുപിഞ്ജരകൈഃ।

൬൩൭. വചാനായകനിൎയ്യാസകുന്ദുരുഷ്ണൈണചൎമ്മഭിഃ।
വാശാകളഭഗ്ഗ്ധൈഭവക്രൂപല്ലവസൈന്ധവൈഃ॥

൬൩൮. കാരവല്യാശ്ചമൂലെനക്രാന്തയാവിഷ്ണുപൂൎവ്വയാ।
കല്കീകൃതൈശ്ശൃതംസൎപ്പിൎമ്മാഹിഷംസ്തന്യസംയുതം॥

൬൩൯. നാവനാൽസന്ധിലെപാച്ചപാനാച്ചവിനിയച്ഛതി।
അപസ്മൃതിമതീവോഗ്രാംവിശേഷേണചതുൎദ്ദശീം॥

കററുവാഴ മുരിങ്ങത്തൊലി ഇവററിൻനീരിൽ മീൻമുട്ട, കറുത്തഞൊഞ്ഞുള്ള, ചവക്കാരം,പീനാറി, കിരിയാത്ത,ഗുൽഗ്ഗുലു, മയില്പീലി, വയമ്പ, ചെന്നിനായകം, നറുമ്പശ, കുന്തുരുക്കം, മാന്തോല, ആടലോടകത്തിൻവേര, കണ്ടിവെണ്ണ, ഒരംഴചേമ്പിൻകൂമ്പ, ഇന്തുപ്പ, (സമുദ്രപച്ച എന്നും മതമുണ്ട) കയ്യവേര, വിഷ്ണുക്രാന്തി, ഇവഅരച്ചുകലക്കി എരുമനെയ്യുംമുലപ്പാലും സമമായിചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച അതുകൊണ്ട നസ്യംചെയ്ക, സന്ധികളിൽ പുരട്ടുക, സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക ഇങ്ങിനെ ആദിയിൽ തന്നെചെയ്വാൻ സംഗതിവന്നാൽ മേൽപറഞ്ഞഃരാഗം ശമിക്കുകയുംചെയ്യും.

പഞ്ചദശാപസ്മാരലക്ഷണം

൬൪൦. പാദാംഗുഷ്ഠാൽസമാരഭ്യദക്ഷിണാദ്യസൃജായതെ।
സൎവ്വാംഗവ്യാപിനീസുപ്തിഃപതനംചവിചിത്തതാ॥

൬൪൧. തസ്യപഞ്ചദശീംവിദ്യാദപസ്മൃതിമമുഷ്യതു।
നിസ്സംജ്ഞതൈധമെദൃഗ്ഗ്ലാമന്ത്രമുച്ചാൎയ്യകൎണ്ണയൊഃ॥

യാവനൊരുത്തന്ന വലത്തെകാലിന്റെ പെരുവിരലിന്മെൽനിന്ന തുടങ്ങുന്നതരിപ്പ ചുററും വ്യാപിച്ച മേൽപട്ടകരേറുകയും വീഴ്കയും ബോധക്കേടും ഭവിക്കുന്നുവൊ അവന്ന പതിനഞ്ചാമത്തെ അപസ്മാരമെന്നറികയും ബോധക്കേടുകണ്ടാൽക്ഷു

സ്ത്രാമന്ത്രംജപിച്ച ചെവിയിൽ ഊതിബോധമുണ്ടാക്കുകയും അനന്തരം ഇതിന്നതാഴെവിവരിക്കുന്ന പ്രകാരം ചികിത്സിക്കയും ചെയ്ക.

പഞ്ചദശാപസ്മാരചികിത്സാ

(ശൃംഗതൈലം)

൧൪൨. കൃഷ്ണസ്യൈാക്ഷ്ണഃകുരംഗസ്യവന്യസ്യ മഹിഷസ്യചl
ഗജസ്യസൈരിഭസ്യാപിവിഷാണൈരാഖുഭോജിനഃ॥
൧൪൩. കൃഷ്ണസ്യവിഷ്ഠയാസ്ഥ്നാചസൂകരസ്യചദംഷ്ട്റയാ।
ആയ്യായാകുന്ദുരുഷ്ക്ഷ്ണവചാനായകനാഗകൈഃ॥
൧൪൪. അഗ്രഗ്രാഹിഗവാക്ഷീഭ്യാംകുമാര്യ്യാതിന്ത്രിണീത്വചാl
മത്സ്യാണ്ഡൈരപിസംപിഷ്ടൈസ്തന്യൈതൈലാച്ചതുർഗ്ഗുണൈ॥
൧൪൫. തൈലംപചേൽസമാനേനലശുനസ്വരസേനചl
കപ്പൂരംമൃഗരേതശ്ചപാത്രകല്ക്കംപ്രയോജയെൽ॥
൧൪൬. തദിദംശൃംഗതൈലാഖ്യംലെപാൽസവ്വംഗസന്ധിഷുl
തമാശുശമയെദ്രോഗംനാവനെനാപിചകദാചിൽ॥

കറുത്തകാളയുടെകൊമ്പ,കലമാൻകൊമ്പ,കാട്ടുപോത്തിൻകൊമ്പ,ആനക്കൊമ്പ,പോത്തിൻകൊമ്പ കറുത്തപൂച്ചയുടെകാഷ്ഠം കറുത്തപൂച്ചയുടെഎല്ല പന്നിത്തേററ,കിരിയാത്ത, കുന്തുരുക്കം, വയമ്പ, ചെന്നിനായകം, നാകപ്പൂവ്വ അക്കിക്കറുക, ശംഖപുഷ്പത്തിൻവേര, കററുവാഴ, പുളിയുടെതൊലി, മീൻമുട്ട ഇവ അരച്ച എണ്ണയിൽനാലിരട്ടി മുലപ്പാലിൽകലക്കി എണ്ണ എണ്ണയോടുസമം ഉള്ളിനീരുംചേൎത്ത കാച്ചിഅരിക്കുക. പാത്രപാകത്തിന്ന പച്ചകപ്പൂരവും പച്ചപ്പുഴുവുംചേൎക്കുക. ഈ എണ്ണസന്ധികളിൽപുരട്ടുക. ഇതുകൊണ്ടനസ്യവുംചെയ്ക.

൧൪൭. ത്രീൻപക്ഷാൻപ്രത്യഹംസപ്പിഃപായയെന്മന്ത്രപാചിതം। മഹാകല്യാണകാഖ്യഞ്ചതദത്യന്തപ്രശാന്തയെ॥

നാല്പത്തഞ്ചദിവസംവരെ മഹാകല്യാണകംനെയ്യ,വാരാഹീമന്ത്രം,ശൂലിനീമന്ത്രംമുതലായമന്ത്രങ്ങൾ വളരെ സംഖ്യകഴിച്ച രാവിലെസേവിപ്പിക്കയുംചെയ്ക. എന്നാൽ മേൽപറഞ്ഞ രോഗം നല്ലവണ്ണം ശമിക്കും.

ഷോഡശാപസ്മാരലക്ഷണം

൧൪൮. നിദ്രായാംദന്തസംഘർഷോഭീഷ്മവസ്തുനിരീക്ഷണം।
വികൃതസ്യസ്വരസ്യോച്ചൈന്നിഗ്ഗമൊനഷ്ടസംജ്ഞതാ॥

൧൪൯. ദ്വശൊശ്ചരക്തതൈതാനിജായന്തെയസ്യദേഹിനഃ।
ഷൊഡശാപസ്മൃതിഗ്രസ്തംഭിഷക്തമവധാരയെൽ॥
യാവനൊരുത്തന്ന ഉറക്കത്തിൽ പല്ലുകടിയും ഭയംകരങ്ങളായിരിക്കുന്ന വസ്തുക്കളെ കാണുകയും അതഹെതുവായിട്ട ഭയപ്പെട്ട ഉറക്കെനിലവിളിക്കയും ബോധക്കെട്ടും കണ്ണുകളിൽ ചുവപ്പുമുണ്ടാകുന്നുവോ അവന്ന പതിനാറാമത്തെ അപസ്മാരമാകുന്നു എന്ന വൈദ്യൻ അറിഞ്ഞ ചികിത്സിക്കുക.

ഷോഡശാപസ്മാരചികിത്സാ

(നിർഗ്ഗുണ്ഡ്യാദിഗുളികാ)

൧൫൦. നിർഗ്ഗുണ്ഡീപത്രപൂത്യഗ്രഗന്ധാക്ഷവകപല്ലവൈഃ।
കന്ദുരുഷ്ണാഭയാക്ഷാസ്ഥിമരിചൈശ്ചസുപേഷിതൈഃ॥
൧൫൧. ക്ഷീരശുക്ലാരസെയുക്തൈഃകസ്തൂര്യാഗുളികാകൃതാഃ।
ഛായാശുഷ്കാഃപ്രയോക്തവ്യാമെഷമൂത്രെണനേത്രയോഃ
൧൫൨. മൂത്രെണകൃഷ്ണഗവ്യാവാപായയെച്ഛഘൃതംതതഃ।
മഹാകല്യാണകംപാശുപതംവാതൽപ്രശാന്തയെ॥

കരുനൊച്ചിയില, പീനാറി, വയമ്പ, കടുക്കക്കുരു, താനിക്കക്കുരു, കരിന്തുമ്പയില, മുളക, കസ്തൂരി, ഇവ മുതക്കിൻ കിഴങ്ങിന്റെനീരിൽ അരച്ചുഗുളികഉരുട്ടിനിഴലിലുണക്കി ആട്ടിൻമൂത്രത്തിലൊകറുത്തപശുവിൻ മൂത്രത്തിലൊ അരച്ചകണ്ണിൽ എഴുതുക. ബോധക്കെട ശമിക്കും. അതിന്റെശേഷംമഹാകല്യാണകമൊ പാശുപതമൊ സേവിപ്പിക്ക, എന്നാൽ മേൽപറഞ്ഞ രോഗംനെല്ലവണ്ണം ശമിക്കും.

സപ്തദശാപസ്മാരലക്ഷണം

൧൫൩. അതിതൃഷ്ണാംഗസാദശ്ചകർണ്ണയോഃക്ഷ്വേളനംതയോഃ। ഭ്രയസ്സമാവൃതതന്ദ്രാനിദ്രായാംമലനിർഗ്ഗമഃ॥
൧൫൪. ദ്രാഘിഷ്ഠാബോധഹാനിശ്ചവദനാച്ചകഫസ്രവഃ।
കുക്ഷെരാദ്ധ്മാനമംഗെഭ്യസ്സ്വെദൊദകസമുൽഗമഃ॥
൧൫൫. ശൊഫശ്ചഗണ്ഡയൊര്യസ്യജായന്തെതംവിനിർദ്ദി
ശെ। സപ്തദശ്യാസമാപിഷ്ടമപസ്മൃത്യാചികിത്സകഃ॥

യാവനൊരുത്തന്ന അധികമായതണ്ണീർദാഹവും ശരീരത്തിന്ന തളച്ചയും ചെവിമൂളുകയും അനന്തരം ചെവികൾക്ക അടവും ഉറക്കത്തിൽ അറിയാതെ മലമൂത്രങ്ങൾ പോകയും വളരെനേരം നില്ക്കുന്ന ബോധക്കേട്ടും വായിൽനിന്ന കഫം ചാടുക

യും വയറവീപ്പും എല്ലാഅംഗങ്ങളിലും കൂടിയൊ ഓരൊഅംഗങ്ങളിൽ പ്രത്യേകമായിട്ടൊ വിയപ്പുമുണ്ടാകുന്നവൊ അവന്ന പതിനേഴാമത്തെ അപസ്മാരമാകുന്നു എന്നവൈദ്യൻഅറിയുക.

സപ്തദശാപസ്മാര ചികിത്സാ

൧൭. അഹൊരാത്രേണയസ്മാൽസാനിയമെനമൃതിപ്രദാ ।
തസ്മാത്തസ്യാവിജാനീയാത്ത്യാഗമെവചികിത്സിതം ॥

മേൽപറഞ്ഞരോഗം മേൽവിവരിച്ച ലക്ഷണങ്ങളുടെ തികവോടുകൂടെ ഉണ്ടായാൽ അറുപതു നാഴികകൊണ്ടു ആ രോഗി മരിക്കുന്നതാകയാൽ ഉപേക്ഷതന്നെ ചികിത്സയാകുന്നു എന്ന വൈദ്യൻ അറികയും ലക്ഷണങ്ങൾക്കതികവില്ലെങ്കിൽ എതെങ്കിലുംപ്രവൃത്തിച്ച തൽക്കാലോപദ്രവശമനത്തെ ഉണ്ടാക്കുകയും വേണമെന്ന താൽപര്യം.

അഷ്ടാദശാപസ്മാര ലക്ഷണം

൧൮. ഗാത്രസാദൊവിവിക്തൊശാശയനഞ്ചാപ്യധൊമുഖം ।
ഭൂഭാഗാലേഖനംദന്തൈരകസ്മാദ്ധാസരോദനെ ॥
൧൯. നിസ്സംജ്ഞാതച്ചജായന്തെയസ്യതംസംപ്രപീഡിതം ।
അഷ്ടാദശ്യാവിജാനീയാദപസ്മൃത്യാചികിത്സകഃ ॥

യാവനൊരുത്തന്ന ശരീരംതളരുകയും ആരുമില്ലാത്തേടത്ത ഇരിപ്പാനുള്ള ആഗ്രഹവും അധോമുഖമായ കിടപ്പും പല്ലുകൾകൊണ്ടു നിലംകാരുകയും ചിലസമയങ്ങളിൽചിരിയും ചില സമയങ്ങളിൽ കരച്ചിലും ബോധക്കേടുമുണ്ടാകുന്നുവൊ അവന്ന പതിനെട്ടാമത്തെ അപസ്മാരമെന്നവൈദ്യൻ അറിഞ്ഞചികിത്സിക്കുക.

അഷ്ടാദശാപസ്മാര ചികിത്സാ

൨൦. ശാന്തിദുർഗ്ഗാമനുംതസ്യജപേദാലഭ്യമൂദ്ധ്നി । സഹസ്രകൃത്വൊബോധസ്യലാഭായാദൌസമാഹിതഃ ॥

മേൽപറഞ്ഞരോഗി ബോധക്കേടോടുകൂടെ കിടക്കുമ്പോൾ വൈദ്യൻ എകാഗ്രഹൃദയനായിട്ട അവൻെറ മൂദ്ധാവിൽതൊട്ട ശാന്തിദുർഗ്ഗാമന്ത്രം ആയിരം ഉരു ജപിക്കുക. എന്നാൽബോധമുണ്ടാകും.

(അപസ്മാര കുലാന്തകഘൃതം)

൨൧. ദശമൂലശൃതെതോയെശ്രീജടാഞ്ചപ്രസാരണീ ।
കന്യാഞ്ചലൊധ്രപത്രാണിചാർങ്ങ്ഗെരീംഗിരിമട്ടിനീം ।
മാതംഗപടികാംപത്മാംനീവാരജ്ജലനീലികാം ।

൨൨ *

൬൯൧. ജംബൂനിശാവിദാരീശ്ചനിൎഗ്ഗുണ്ഡ്യാഃപല്ലവാനിച ।
കൃഷ്ണാഞ്ചതുളസീംകൃഷ്ണാംമുണ്ഡാംഗരളികാമപി॥
൬൯൨. കൈഡൎയ്യഖദിരാഗൌരക്ഷവസൈന്ധവികാസ്തഥാ।
സൈരെയകഞ്ചമായൂരീംകൃഷ്ണശിഗ്രുദലാനിച॥
൬൯൩. കൃഷ്ണകിംശുകകൌശാംബീവന്ദ്യപൂതീകരൊടികാഃ ।
ആരണ്യതുളസീസീതാജാതിചംപകയൂഥികാഃ ॥
൬൯൪. തഥാജയന്ത്യാഃപത്രാണിതുംബീമപിവിശാലികാം ।
തിലാനാമപിപത്രാണിനാരംഗസ്യചപല്ലവാൻ ।
൬൯൫. സൂപ്യപൎണ്ണ്യാവരണ്യൊതഥതണ്ഡുലീയകപത്രകം ।
കപീതനസ്യവന്ദ്യസ്യപല്ലവാനിപടൊലികാം ॥
൬൯൬. വന്ധ്യപാരന്തികായയാശ്ചരുചകസ്യചപല്ലവാൻ ।
ഖൎജ്ജൂരധാത്രീകിംപാകവന്ദാകാനാംദളാന്യപി ॥
൬൯൭. ദശഭിഃകുസുമൈസ്സാകംസംക്ഷുദ്യജനിതാൻരസാൻ ।
യൊജയിത്വാസമാനാംശാൻസൎപ്പിഷാപിഷ്ടകല്കി (തൈഃ॥
൬൯൮ പൂതീന്ദ്രമദനാഗാഹ്വകന്ദുരുഷ്കാബ്ദജാതീഭിഃ
ആൎയ്യാകൌശികഗൊലൊമീവരാളഭ്രമരാലയൈഃ ।
൬൯൯.കന്യാപൃഥ്വികികാമൂലകൃഷ്ണാശ്മക്ഷൊദഹിംഗുഭിഃ ।
ഷഡ്മിശ്ചതണ്ഡുലൈശ്ശംഖപുഷ്പ്യാ വാജീരകൈസ്ത്രി (ഭിഃ
൭൦൦. ത്രികടുത്രിഫലാപിഞ്ചരശശപിഷ്ഠാഖരെന്ദുഭിഃ।
ത്രിവൃൽകളഭശ്ലേഥാഭ്യാംക്ഷാരൈശ്ചീനൊഷണെനച॥
൭൦൧. ശ്വെതാശ്മചൂൎണ്ണലശുനശ്വെതകൂൎമ്മാസ്ഥിഭിസ്തഥാ ।
ആജെനചകപാലെനവരാഹസ്യചദംഷ്ട്രയാ ॥
൭൦൨. ഗജവിഷ്ഠാസമുൽഭൂതഭസ്മനാചപചെൽഘൃതം ।
മാഹിഷംകരിണീധെനുബഡവാമൂത്രസംയുതം ॥
൭൦൩. നാവനാൽസന്ധിലെപാച്ചതത്സൎവ്വാപസ്മൃതിൎജ്ജയെൽ॥
ഉന്മാദാനപിവിദ്ധ്യത്തമപസ്മാരകുലാന്തകം ॥
൭൦൪. പായയെദ്വാഘൃതഞ്ചാദൌലബ്ധബൊധന്തമഞ്ജസാ।
ഇദംസൎവ്വെഷ്ടദാതവ്യമപസ്മാരെഷ്ടസിദ്ധയെ ॥

ദശമൂലംകൊണ്ട കഷായംവെച്ച അതിൽ തൃച്ചട, തലനീലി, കറുവാഴ, പാച്ചോററിയില പുളിയാരൽ, മലയമക്കി, ആനടിയൻ, ഓരിലത്താമര, വരിനെല്ലിൻവേര, കുഴിതാളച്ചണ്ടി, ഞാവൽത്തൊലി, പച്ചമഞ്ഞൾ, മുതക്കിൻകിഴങ്ങ, കരുനൊച്ചിയില, കരുന്തുളസി, കരുവിക്കിഴങ്ങ, കരുമുത്തിള, കർളെകത്തില, കരുവേപ്പില, കരിങ്ങാലിയില, കരുന്തുമ്പ, കടലപ്പ, കരിങ്കുറുഞ്ഞിയില, കടലാടിയില, കരുമരിങ്ങയില, കരുമുരുക്കില, കാട്ടപ്പയി

ല, കാട്ടപീനാറിയില, കാത്തൊട്ടിയില, കാട്ടതുളസിയില, കാട്ട തിപ്പലിയില, കാട്ടപിച്ചകത്തില, കാട്ടചെമ്പകത്തില, കാട്ടമല്ലി യില, കാട്ടമുഞ്ഞയില, കാട്ടചുരയില, കാട്ടവെള്ളരിയില, കാ ട്ടെള്ളിന്റെറയില, കാട്ടനാരകത്തില, കാട്ടഴന്നില, കാട്ടപയ റഠില, കാട്ടചിരയില, കാട്ടകല്ലാലില, പടോലം, പൂക്കാത്തെ ച്ചിയില, അവണക്കില, ഈന്ത നെല്ലി കാഞ്ഞിരം ഇവമെലി ത്തിക്കണ്ണി ദശപുഷ്പം ഇവ ഇടിച്ചപിഴിഞ്ഞ വെവ്വേറെ എട്ട ത്തനീരുകൾ നെയ്യോട സമമായിച്ചേൎത്ത പീനാറി, കന്നാരം, നാകപ്പൂവ്വ, കുന്തുരുക്കം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ജാതിക്ക, കിരിയാത്ത, ഗു ൽഗുലു, വയമ്പ, കരയാമ്പൂവ, വെട്ടാളൻകൂട, കററുവാഴ, അവി ൽപൊരിവെര, കരിങ്കൽപൊടി, കായം, കൊത്തമ്പാലയരി, കു ടകപ്പാലയരി, ചെറുപ്പുന്നയരി, കാൎക്കോകിലരി, ഏലത്തരി, വി ഴാലരി, ശംഖപുഷ്പത്തിൻവെര, ജീരകം, കരിഞ്ചീരകം, പെരു ഞ്ചീരകം, ത്രികടു, ത്രിഫല, മയില്പീലി, മുയലിൻകാഷ്ഠം, ചൂടക്ക പ്പൂരം, ത്രികോല്പകൊന്ന, കണ്ടിവെണ്ണ, തുവച്ചിലക്കാരം, ചവ ക്കാരം, പൊൻകാരം, വാലുമുളക, വെങ്കല്ലൊടി, വെളുത്തുള്ളി വെള്ളാമയോട, വെള്ളാട്ടിൻതലയോടെ, പന്നിത്തെററ, ആന പ്പിണ്ടിചുട്ടുണ്ടാക്കിയഭസ്മം, ഇവ അരച്ചുകലക്കി എരുമനെയ്യും അതിനോടസമമായി പിടിയാനമൂത്രം, പശുവിൻമൂത്രം, പെ ൺകുതിരമൂത്രം, ഇവയുംചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച നസ്യംചെയ്ക യൊ സന്ധികളിൽ പുരട്ടുകയൊചെയ്ക എന്നാൽ സൎവ്വാപസ്മാ രങ്ങളും തൽക്കാലംശമിക്കും പതിനെട്ടാമത്തെ അപസ്മാരമുള്ള വന ഏതപ്രകാരെണഎങ്കിലും ബോധമുണ്ടായാൽ ദോഷകോ പത്തിന്റെറ ശക്തിക്കതക്കവണ്ണം ഠരം നെയ്യസേവിപ്പിക്കയുമാം നസ്യാദികൾചെയ്താൽതന്നെ മിക്കതുംശമിക്കും ഇങ്ങിനെ എ ല്ലാ അപസ്മാരങ്ങൾക്കും കണ്ടുകൊൾക മേൽപറഞ്ഞ നെയ്യു അപസ്മാരകുലാന്തകമെന്ന പേരോടുകൂടിയതാകുന്നു.

ഇതി വാദ്ധ്യാസോപനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിത പാര ശവെന്ദ്രകൃതാവാരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം ദ്വാ ത്രിംശസ്തബകൊ നാമദ്വാത്രിംശൊദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം.

ത്രയസ്ത്രിംശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

ബാലഗ്രഹപ്രതിഷെധഃ

---

൧. അഥബാലഗ്രഹാണാംയഃപ്രതിഷെധഃപുരാതനൈഃ।

പ്രൊക്തസ്സകഥ്യതെതെചസ്കന്ദാദ്യാദ്വാദശസ്മൃതാഃ॥
൭൦ം അദ്ധ്യായത്തിങ്കൽബാലഗ്രഹങ്ങളുടെ പീഡകൾക്ക
വേണ്ടുംപ്രതിവിധികളെ പറയുന്നു. ബാലഗ്രഹങ്ങൾ
സ്കന്ദൻമുതൽ പന്ത്രണ്ട ദേവതകളാകുന്നു.

ബാലഗ്രഹ നാമധെയങ്ങൾ

൨. തെഷാംസ്കന്ദൊവിശാഖശ്ചമെഷാസ്യശ്ശ്വഗ്രഹസ്തഥാ।
പിതൃഗ്രഹശ്ചപഞ്ചെതിപുരുഷാഃപ്രാഗ്ഭിരീരിതാഃ॥
൩. ശകുനിഃപൂതനാശീതപൂതനാദൃഷ്ടിപൂതനാ।
മുഖമണ്ഡലികാരെവത്യന്തിമാശുഷ്കരെവതീ॥
൪. ഇതിസപ്തസ്ത്രിയസ്സർവ്വെശർവ്വെണൊൽപാദിതാഃ।
പുരാഷാണ്മാതുരസ്യരക്ഷാർത്ഥംനരബാലകബാധകാഃ॥

അവരിൽവെച്ച സ്കന്ദൻ, വിശാഖൻ, മെഷാസ്യൻ, ശ്വഗ്രഹം, പിതൃഗ്രഹം ഇങ്ങിനെ അഞ്ചുദേവതകൾ പുരുഷന്മാരാകുന്നു. ശകുനി, പൂതനാ, ശീതപൂതനാ, ദൃഷ്ടിപൂതനാ, മുഖമണ്ഡലികാ, രെവതീ, ശുഷ്കരേവതീ ഇങ്ങിനെ ഏഴ ദേവതകൾ സ്ത്രീകളാകുന്നുഎന്ന പൂർവ്വന്മാരായിരിക്കുന്ന വൈദ്യാചാര്യന്മാരാൽ പറകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മേൽവിവരിച്ചവര എല്ലാവരും ശിവനാൽ സുബ്രഹ്മണ്യന്റെ രക്ഷക്കായിക്കൊണ്ട സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടവരാകുന്നു മനുഷ്യശിശുക്കളെ അവർ ബാധിക്കുന്നവരുമാകുന്നു.

൫. തെഷാംബാധിഷ്യമാണാനാംസതതംരൊദനംജ്വരഃ।
പ്രാഗ്രൂപമാഥസാമാന്യലക്ഷണഞ്ചാഭിധീയതെ॥

മേൽപറഞ്ഞ ഗ്രഹങ്ങൾ ബാധിപ്പാനായി തുടങ്ങുമ്പോൾ ബാലന്മാൎക്ക എല്ലാസമയവും കരച്ചിലുംപനിയുമുണ്ടാകും ഇതുകൾകണ്ടാൽ ബാലഗ്രഹബാധയുടെ പുറപ്പാടായിരിക്കുമെന്ന ഊഹിച്ചുകൊൾക. ബാലഗ്രഹബാധാ സാമാന്യലക്ഷണത്തെ ഇതിന്നുതാഴെ വിവരിക്കുന്നു.

ബാലഗ്രഹബാധാസാമാന്യലക്ഷണം

൬. ഉത്ത്രാസജൃംഭാഭ്രൂക്ഷെപദീനതാഃഫെനനിർഗ്ഗമഃ।
ഊൎദ്ധ്വപ്രസാരിണീദൃഷ്ടിർദ്ദന്തൈരൊഷ്ഠനിപീഡനം॥
൭. രൊദനംകൂജനംസ്തന്യവിദ്വെഷശ്ചപ്രജാഗരഃ।
സ്വരസ്യവികൃതതാചഞ്ചനഖൈർദ്ധാത്ര്യംഗലെഖനം॥
൮. സാമാന്യലക്ഷണാന്യാഹുരെതാന്യെഷാംവിചക്ഷണാഃ॥
അസാധാരണലിംഗാനിനബ്രൂമൊവിസ്തരാൽഭിയാ॥

ഭയംഹേതുവായിട്ടു ഹൃദയംവിറക്കുക, കൊട്ടായിടുക,പുരികങ്ങളിളക്കുക, ശരീരേന്ദ്രിയമനസ്സുകൾക്കു അധികമായ തളൎച്ച വായിൽനിന്നുപതയോടുകൂടിയനീരൊഴുക, ദൃഷ്ടിമേൽപ്പട്ടാക, ചുണ്ടുകടിക്ക,കരയുക,മൂളുക,മുലപ്പാൽകുടിക്കായ്ക, ഉറക്കമില്ലായ്ക, സ്വരാപ്പകൎച്ച, നഖങ്ങൾകൊണ്ടു മാതാവിൻെറശരീരത്തിങ്കൽ മുറിഏല്പിക്കുക. ഇവകളെല്ലാം ബാലഗ്രഹബാധകളുടെ സാമാന്യലക്ഷണങ്ങളാകുന്നു. ഓരോന്നിന്ന പ്രത്യേകമുള്ള ലക്ഷണങ്ങളെ വിസ്തരഭയം ഹേതുവായിട്ടു ഇവിടെ വിവരിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ അതുകൾക്കു എങ്ങിനെ ചികിത്സിക്കുമെന്നുള്ള ആക്ഷേപത്തെ ഇതിന്നതാഴെ കാണിക്കുന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ടു പരിഹരിക്കുന്നു.

൯. കുൎയ്യാൽപ്രശാന്തയെതെഷാംഭിഷക്സാധാരണീഃ
ക്രിയാഃബലിദാനായവക്ഷ്യന്തെമന്ത്രഖണ്ഡെപൃഥഗ്വിധാഃ"

വൈദ്യൻ എല്ലാ ബാലഗ്രഹങ്ങൾക്കും പറരുന്നതായ ചികിത്സകളെചെയ്തു അവരുടെ ബാധകളെ നല്ലവണ്ണം ശമിപ്പിച്ചുകൊൾക. അതിന്ന സാമാന്യചികിത്സകളെ വിവരിച്ചുകാണിച്ചാൽ മതിയെല്ലൊ എന്നാൽ ഇനിമന്ത്രഖണ്ഡത്തിങ്കൽപ്രത്യേകംതന്നെ ലക്ഷണങ്ങൾ പ്രസംഗിപ്പാനുള്ള പുറപ്പാട എന്തിനായിക്കൊണ്ടാണ എന്നവിചാരിക്കേണ്ട ബലിദാനത്തിനായിക്കൊണ്ടു അവിടെ വെവ്വെറെ പറയുന്നതുകൂടാതെ കഴിയായ്കകൊണ്ടാകുന്നു. എന്ന ഇതിൻെറ അഭിപ്രായമാകുന്നു.

അസാധ്യലക്ഷണം

൧൦. ഗ്രന്ഥയൊവത്ത്രുളാഃകുക്ഷൌനാനാവൎണ്ണംചയസ്യവിരാ। ജിഹ്വാമദ്ധ്യെചനിമ്നത്വംതാലുശ്യാവഞ്ചജായതെ॥

൧൧. ത്യജെത്തമന്നംഭുഞ്ജാനൊബഹംഹിഷ്ഠംക്ഷീയതെചയഃ
തൃഷ്ണാൎത്തഃക്ഷാമനെത്രശ്ചതംഭിഷഗ്ദൂരതസ്ത്യജെൽ॥

യാവനൊരുത്തൻെറ വയററത്ത വട്ടത്തിലുള്ളമുഴകളും മലത്തിന്നപലതായനിറവും നാവിൻെനടുവിൽ താഴ്ചയും അണ്ണാക്കിൽ ശ്യാവവൎണ്ണവും കാണപ്പെടുന്നുവോ അവന്ന ചികിത്സിച്ചാൽ ഫലമില്ലായ്കകൊണ്ടു അവനെഉപേക്ഷിക്കണം അപ്രകാരംതന്നെ യാവനൊരുത്തൻ വളരെ അന്നത്തെ ഭക്ഷിച്ചുപൊരുന്നസമയം ദിവസംതോറുംകൃശനായിഭവിക്കയും ഏററവുംവൎദ്ധനയോടുകൂടിയ തണ്ണീർദാഹത്തോടുകൂടിയവനായ്യുംകണ്ണിൻെറമാംസത്തിന്നുകൂടെ ക്ഷയമുള്ളവനായുമാകയും ചെയ്യു

ന്നുവോ അവനെയും ഉപേക്ഷിക്കണം.

ഗ്രഹബാധാനിമിത്തങ്ങൾ

൧൨. ഹിംസാരത്യൎച്ചനാകാംക്ഷാസ്തെഷാംഗ്രഹണഹെതവഃ
തൽഭേദെനഗൃഹീതാനാംമിഥൊഭെദശ്ചജായതെ॥

ഹിംസിക്കെണമെന്നും രമിക്കെണമെന്നും ബലികിട്ടെണമെന്നുള്ള ആഗ്രഹങ്ങൾ ഗ്രഹബാധാകാരണങ്ങളാകുന്നു. അതുകളുടെ ഭേദം ഹേതുവായിട്ട ബാധിക്കപ്പെട്ട ബാലന്മാൎക്കും ലക്ഷണഭേദംഭവിക്കുന്നതാകുന്നു.

ഹിംസാകാമഗൃഹീതലക്ഷണം

൧൩. ഹിംസാകാമെനബാലാസ്സ്യുഗൃഹീതാസ്രുതനാസികാഃ।
ക്ഷതജിഹ്വാഃകൃണന്തശ്ചദുഃഖിനസ്സാസ്രലൊചനാ॥

൧൪. ഹീനവാചശ്ചദുൎഗ്ഗന്ധാഃക്ഷാമാമൂത്രമലാദിഷു।
ജുഗുപ്സാരഹിതാഹസ്താവുദ്യമ്യപ്രഹരന്തിച॥

൧൫. സ്വദെഹെഷ്വതിസംരബ്ധാഃകാഷ്ഠാദ്യൈശ്ചതഥെതരാൻ
പ്രവിശെയുജ്ജ്വലന്തംവാപാവകംഗതസാധ്വസാഃ॥

൧൬. നിമജ്ജെയുരഗാധെചസലിലെകൂപകാദിഷു।
പതെയുൎവ്വതഥാന്യച്ചകുൎയ്യുരത്യന്തസാഹസം॥

൧൭. തൃഡ്ദാഹമൊഹയുക്താശ്ചപൂയച്ഛൎദ്ദനകാരിണഃ।
സ്രവദ്രക്താശ്ചബൈദ്യൈസ്സൃൎവ്വൈൎവ്വൎജ്ജിതാസ്സ്യുശ്ചതാംസ്ത്യജെൽ

ഹിംസിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ആഗ്രഹത്തോടുകൂടിയ ബാലഗ്രഹത്താൽ ബാധിക്കപ്പെട്ടവരായ ബാലന്മാൎമൂക്കുകളിൽ നിന്നു നീരൊഴുക്കത്തൊടുകൂടിയവരായും നാവുകടിക്കുന്നവരായും ഉറക്കെശബ്ദിക്കുന്നവരായും എല്ലാസമയവും ദുഃഖത്തോടുകൂടിയവരായുംകണ്ണുകളിൽനിന്നനീരൊഴുക്കത്തൊടുകൂടിയവരായുംചുരുങ്ങിയവാക്കോടുകൂടിയവരായുംദുൎഗ്ഗന്ധത്തോടുകൂടിയവരായുംകൃശന്മാരായുംമലമൂത്രാദികളിൽഅറപ്പോടുകൂടാത്തവരായുമിരിക്കും കൈകളുയൎത്തിതന്റെശരീരത്തിങ്കൽഅടിക്കയും വിറകിന്റെ കൊള്ളിമുതലായതെടുത്തഅന്യന്മാരെപ്രഹരിക്കുകയുംചെയ്യും. ഏററവും കോപത്തോടുകൂടിയവരായുമിരിക്കും ജ്വലിക്കുന്ന അഗ്നിയിൽ വീഴുന്നവനായികാടിഅടുക്കും- അഗാധമായ ജലത്തിങ്കൽമുങ്ങും. കിണററിൽചാടുംഈവിധമായസാഹസംപലതുംചെയ്യും.തണ്ണീർദാഹം,ചുട്ടുനീറൽ,ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കതളൎച്ച ഇവയോടുകൂടിയിരിക്കയുംചെയ്യും. ചലത്തെച്ഛൎദ്ദിക്കും സൎവ്വദ്വാരങ്ങ

ളിൽനിന്നും രക്തസ്രാവത്തോടുകൂടിയവരായുമിരിക്കും. അവരിൽ ചിലൎക്ക് മരണമടുത്താൽ കാണപ്പെടുന്ന ചിഹ്നങ്ങളും കാണും. അതുകൾ കണ്ടാൽ ചികിത്സിക്കരുതു. അത്രയുമല്ല ശേഷം ലക്ഷണങ്ങളുടെ തികവുണ്ടായാലും ചികിത്സിക്കരുതു.

൮൮. അദൃഷ്ടരിഷ്ടാനന്യേഷാമസാമഗ്ര്യേ ചതാൻനയെൽ। സ്വ
സ്ഥതാംസിദ്ധമന്ത്രേണഹോമാദ്യൈസ്സംപ്രവൎത്തിതൈഃ॥

മരണമടുത്താൽ കാണപ്പെടുന്നവയായ ചിഹ്നങ്ങൾകാണുന്നതിന്നുമുമ്പെ മേല്പറഞ്ഞ ലക്ഷണങ്ങൾ തികയാതെ ഇരിക്കുന്നസമയംതന്നെ സിദ്ധമായിരിക്കുന്ന മന്ത്രംകൊണ്ടു ഹോമാദികളെ ചെയ്തു മേൽപറഞ്ഞ ബാലന്മാൎക്ക സ്വസ്ഥതയെ ഉണ്ടാക്കുക.

രതികാമഗൃഹീതലക്ഷണം

൮൯. ഗൃഹീതാരതികാമെനരഹൊദെശാഭിലാഷിണഃ ।
സ്ത്രീണാംദൎശനസല്ലാപസ്പൎശനാദിഷുലൊലുപാഃ॥
൯൦. സ്രഗ്ഗന്ധഭൂഷാസദ്വസ്ത്രതൽപരാഹൃഷ്ടചേതസഃ।
പ്രശാന്താശ്ചഭവെയുസ്താൻരതിദാനാദിഭിൎന്നയെൽ ॥
൯൧. സ്വാസ്ഥ്യംതൈൎമ്മനൊദൊഷശമനൈരൌഷ
ധൈരപി। സിദ്ധമന്ത്രവിധാനെനസമുത്തെജിതശക്തിഭിഃ॥

രതികാമനായിരിക്കുന്ന ബാലഗ്രഹത്താൽ ബാധിക്കപ്പെട്ട ബാലന്മാർ വിജനപ്രദേശത്തിങ്കൽ വസിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ആഗ്രഹിക്കുന്നവരായും സ്ത്രീകളെ കാണ്മാനും അവരൊടു സംഭാഷണത്തെ ചെയ്വാനും അവരെ തൊടുവാനും മററും കാംക്ഷയുള്ളവരായും സൌരഭ്യത്തോടുകൂടിയ പുഷ്പങ്ങൾകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ മാല, ചന്ദനാദിഗന്ധദ്രവ്യം, ആഭരണം, നല്ലവസ്ത്രം ഇവയിൽ താല്പൎയ്യത്തോടുകൂടിയവരായും സന്തോഷത്തോടും ശാന്തതയോടുംകൂടിയവരായുമിരിക്കും. അവൎക്ക രതിദാനാദികളെചെയ്തിട്ടും മനോദോഷഹരങ്ങളായും സിദ്ധമന്ത്രജപം കൊണ്ടു വൎദ്ധിപ്പിക്കപ്പെട്ട വീൎയ്യത്തോടുകൂടിയവയായുമിരിക്കുന്ന അതാത ഔഷധങ്ങളെ സേവിപ്പിച്ചിട്ടും സ്വസ്ഥതയെ ഉണ്ടാക്കുക.

ബലികാമഗൃഹീതലക്ഷണം

൯൨. ബലികാമഗൃഹീതാസ്സ്യുൎദ്ദീനാശ്ശങ്കിതവീക്ഷകാഃ।
ആസ്യംപരിമൃശന്തശ്ചഗളതാലൊഷ്ഠശൊഷിണഃ॥
൯൩. ധ്യായന്തഇവയൽകിഞ്ചിൽഭീതിമന്തശ്ചസൎവ്വദാ।
അന്നമന്നാഭിലാഷെപിനാശ്നീയുസ്സമുപവാദിതം॥

൨൪, ബലിദാനെനതാംസ്സ്വസ്ഥസ്സ്വസ്ഥരൌഷധൈശ്ചഭിഷങ്ന
    യെൽ । സ്വസ്ഥതാംതച്ചമൊമന്ത്രൈർദ്ദോഷാണാംശാ
    ന്തിരൌഷധൈഃ॥

ബലികാമനായ ബാലഗ്രഹത്താൽ ബാധിക്കപ്പെട്ടവരായ ബാലന്മാർ ദീനന്മാരായും ശങ്കയൊടുകൂടെ നോക്കുന്നവരായും തൻെറമുഖത്തെ താൻതന്നെ തപ്പിനൊക്കുന്നവരായും കഴുത്തിൻെറ ഉള്ള, അണ്ണാക്ക, ചുണ്ട ഈ പ്രദേശങ്ങളിൽ വരൾച്ചയൊടുകൂടിയവരായും എന്താനുമൊന്നിനെ ധ്യാനിക്കുന്നുവൊ എന്ന തോന്നത്തക്കവിധത്തിലായിരിക്കയും എല്ലാസമയവും ഭയത്തോടുകൂടിയവരായിരിക്കയും ഭക്ഷിക്കെണമെന്ന ആഗ്രഹമുള്ളപ്പോൾതന്നെ ഭക്ഷണസാധനങ്ങളെ വേണ്ടുംവണ്ണമുണ്ടാക്കിക്കൊടുത്താലും ഭക്ഷിക്കാത്തവരായിരിക്കയും ചെയ്യും. അവരെ ബലിദാനംകൊണ്ടും അതാത ഔഷധങ്ങളെക്കൊണ്ടും സ്വസ്ഥതയെ പ്രാപിപ്പിക്കണം. മന്ത്രങ്ങൾകൊണ്ട ബാധാശമനവും ഔഷധംകൊണ്ട വാതാദിദോഷകോപശമനവും ഭവിക്കുന്നതാകയാൽ ഉഭയവിധങ്ങളായ കർമ്മങ്ങളെ ഗ്രഹങ്ങളുടെബാധകൊണ്ട അസ്വസ്ഥന്മാരായ എല്ലാവൎക്കും ചെയ്യുകയും വെണം.

൨൫. മന്ത്രൈഃപ്രയോഗാവക്ഷ്യന്തെമന്ത്രഖണ്ഡെപൃഥഗ്വി
    ധാഃ ഔഷധൈഃപ്രതികൎത്തവ്യമെവമിത്യത്രകഥ്യതെ॥

മന്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടുള്ള പ്രയോഗങ്ങളെ അതാതിന്ന വെറെവേറെ മന്ത്രഖണ്ഡത്തിൽപറയും ഔഷധങ്ങൾകൊണ്ടു പ്രവൃത്തിക്കെണ്ടത ഇന്നപ്രകാരമെന്ന ഇതിന്നതാഴെ പറയുന്നു.

ബാലഗ്രഹസാമാന്യചികിത്സാ

൨൬. ബാലംസാദ്ധ്യഗ്രഹാവിഷ്ടംവിജനെവെശ്മനിസ്ഥിതം।
    കൃതപാസമ്മൃഷ്ടസംസിക്തെസദാസംരക്ഷിതാനലെ ॥
൨൭. ഭസ്മനാകുസുമൈഃപത്രൈർഗ്രഹപ്രശമകാരിഭിഃ।
    ബിജൈർദ്ദീപെനചാജസ്രംവിധിവൽസമലംകൃതെ ॥
൨൮. സ്ത്രീസെവാമദ്യമാംസാദിനിവൃത്തപരിചാരകെ।
    പ്രത്നെനസൎപ്പിഷാഭ്യജ്യസ്നപയെൽസുഖവാരിണാ॥
൨൯. കഥിതെനബലാരിഷ്ടവൈജയന്തീസുവൎണ്ണകൈഃ।
    മാൎജ്ജയെദ്ധൌതവസ്ത്രേണതതൊധൂപനമാചരെൽ॥

സാദ്ധ്യമായ ബാലഗ്രഹത്താൽബാധിക്കപ്പെട്ടവനായ ബാലനെജനബാഹുല്യത്തൊടുകൂടാത്തതായും അടിച്ചുതളിച്ചുശുദ്ധ

മാക്കപ്പെട്ടതായും എല്ലാസമയവും തിയ്യോടുകൂടിയതായും ഭസ്മം കൊണ്ടും ഗ്രഹബാധാ ശമനകരങ്ങളായിരിക്കുന്ന പുഷ്പങ്ങൾ, ഇലകൾ, വിത്തുകൾ, വിളക്ക ഇവകൊണ്ടും അലംകരിക്കപ്പെട്ടതായും, സ്ത്രീസേവാ, മദ്യപാനം, മാംസഭക്ഷണം ഇവകളെ ചെയ്യാത്തവരായ പരിചാരകന്മാരൊടു കൂടിയതായുമിരിക്കുന്ന ഗൃഹത്തിൽ ഇരുത്തി പഴയനെയ്യ തെപ്പിച്ച കുറുന്തോട്ടിവേര, വേപ്പില, പുഴമുഞ്ഞയില, കൊന്നയില ഇവയിട്ട തിളപ്പിച്ച ചൂടുപാകമാക്കിയ വെള്ളംകൊണ്ടു കുളിപ്പിക്കയും അലക്കിയവസ്ത്രംകൊണ്ടു തോൎത്തിക്കയും അനന്തരം ഇതിന്നുതാഴെ വിവരിക്കുന്ന പുകയെ ഏല്പിക്കുകയുംചെയ്യു.

൰. കുഷ്ഠദീപ്യകസിദ്ധാൎത്ഥവ്യാഘ്രത്വങ്നിംബപല്ലവൈഃ ।
പൂതിഗ്രഗന്ധാദേവാഹ്വാസൎപ്പകഞ്ചുകസംയുതൈഃ ॥

൰൧. ചൂൎണ്ണിതൈൎഘൃതസംമിശ്രൈൎദ്ധൂപോബാലഗ്രഹാൎത്തിഹൃൽ । ലശുനത്വഗ്വചാകുഷ്ഠഹിംഗുഭിഃകൃതഏവവാ ॥

കൊട്ടം, അയമോതകം, കടുക, പുലിത്തോല, വേപ്പില, പീനാറി, വയമ്പ, ദേവതാരം, പാമ്പിൻവള ഇവ പൊടിച്ച നെയ്യുകൂട്ടി പുകക്കുക. ബാലഗ്രഹപീഡശമിക്കും ഉള്ളിത്തൊലി, വയമ്പ, കൊട്ടം, കായംഇവപൊടിച്ചനെയ്യുകൂട്ടിപുകെക്കുകയുമാം

(ധൂപത്തിന്ന നിംബനിൎയ്യാസാദി ചൂൎണ്ണം)

൰൨. നിംബനിൎയ്യാസനിൎഗ്ഗുണ്ഡീപത്രാഗരുസുരാഹ്വയൈഃ ।
വൃഷസൈരിഭസാരംഗശൃംഗശാൎദ്ദൂലചൎമ്മഭിഃ ॥

൰൩. ഗോലോമീഹിംഗുസിദ്ധാൎത്ഥലശുനത്വങ്നിദേശാദ്വയൈഃ। സൎപ്പകഞ്ചുകമായൂരപിഞ്ഛസജ്ജകപിത്ഥകൈഃ॥

൰൪. സലിലോശീരയഷ്ട്യാഹ്വകുഷ്ഠചന്ദനകൌശികൈഃ ।
ശ്രീവേഷ്ടപൂതിശ്രീവൃക്ഷപല്ലവൈശ്ചവിചൂൎണ്ണിതൈഃ ।

൰൫. സൎഷപസ്നേഹഭല്ലൂകവസാഘൃതസമിന്വിതൈഃ। അംഗേഷ്വാവേശിതോധൂപോബാലാനാംഗ്രഹശാന്തികൃൽ॥

വേപ്പിൻപശ, കരുനൊച്ചിയില, അകില, ദേവതാരം, കാളക്കൊമ്പ, പോത്തിൻകൊമ്പ, കലകൊമ്പ, പുലിത്തോല, വയമ്പ, കായം, കടുക, ഉള്ളിത്തൊലി, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, പാമ്പിൻവള, മയില്പീലി, ചെഞ്ചല്യം, വ്ളാംപശ, ഇരുവേലി, രാമച്ചം, ഇരട്ടിമധുരം, കൊട്ടം, ചന്ദനം, ഗുൽഗുലു, തിരുവട്ടപ്പശ, പീനാറി കൂവളത്തില ഇവപൊടിച്ച കടുകെണ്ണ കരുത്തമുഖത്തോടുകൂടിയ മരംചാടിയുടെ നെയ്യ പശുവിൻെറ

നെയ്യ ഇവചേൎത്ത പുകക്കുക. ഈ ധൂപം ബാലഗ്രഹബാധക ൾക്ക ഏററവും ശമനകരമാകുന്നു.

(ഗ്രഹഭൈരവഘൃതം)

൯൩. ദശമൂലശൃതെതൊയെതുല്യെനപയസായുതെ । ദ്രവ്യാ ചൂതാസ്ഥിമുസ്തൈലാമരിചൈസ്സവചാനതൈഃ ॥

൯൪. സൃഗാലവിഷ്ടാസംയുക്തൈഃപിഷ്ടൈൎഗ്ഗവ്യംപചെൽഘൃതം । തച്ഛീലെസ്സാന്ധിലെപാദിവിധിഭിൎഗ്രഹസൂദനം ॥

൯൫. തദ്ദീപിതപ്രദീപാച്ചിൎയ്യത്രയത്രവിസപ്പതി । തന്തദ്ദെശമപാസ്യാശുധാവന്ത്യപശിശുഗ്രഹാഃ ॥

൯൬. തദിദംപ്രോക്തനൈൎദ്ദൃഷ്ട്വാസാക്ഷാൽകിലവിചക്ഷണൈഃ । ഗ്രഹഭൈരവമാചഖ്യുസ്തെചനാമ്നാദരാൽ ॥

ദശമൂലംകൊണ്ട കഷായംവെച്ച അതിൽ പാല സമമായി ചേൎത്ത കറുക, മാങ്ങയണ്ടിപ്പരിപ്പ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഏലത്തരി, മുളക, വയമ്പ, തകരം, കുറുക്കന്റെകാഷ്ഠം ഇവ അരച്ച കലക്കി നേയ്യചേൎത്ത കാച്ചിഅരിക്കുക. ഈ നെയ്യ സന്ധികളിൽ പുരട്ടുക. എന്നാൽബാലഗ്രഹബാധശമിക്കും.അത്രയുമല്ല മേൽപറഞ്ഞ നെയ്കൊണ്ട വിളക്കവെച്ചാൽഅതിന്റെ തേജസ്സ എത്തുന്നപ്രദേശത്തെ ഉപേക്ഷിച്ച ബാലഗ്രഹങ്ങൾ മററുവല്ലെടത്തെക്കുംപോകും. ഇതു പൂൎവ്വന്മാരായിരിക്കുന്ന ആചാൎയ്യന്മാർ കണ്ടറിഞ്ഞിട്ട മേല്പറഞ്ഞ നെയ്യിന്ന ഗ്രഹഭൈരവമെന്നുള്ളപേരിനെ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു.

(രാസ്നാദിഘൃതം)

൧൦൦. രാസ്നാകൈടൎയ്യശൈലുഷ്ശുകനാസാസ്ഥിരാദ്വയൈഃ ജയാപാടലികാഭ്യാഞ്ചമുസ്തയാബലയാപിച ॥

൧൦൧. നിൎയ്യൂഹെവിഹിതെപിഷ്ടൈൎശ്ശാരിബാവ്യോഷചിത്രകൈഃ । വെല്ലപാഠാപയസ്യാഭിദ്ദാരുണാമധുകെനച ॥

൧൦൨. ഗ്ര...കെന്ദ്രയവാഭ്യാംചഹിംഗുനാചപചെൽഘൃതം । ആയൂഷ്യമാണെസൊമെഹനിശുഭെസംസ്രാവയേച്ചതൽ ॥

൧൦൩. തച്ഛീശൊസ്സൎവ്വദാശസ്തംസൎവ്വരോഗഗ്രഹാൎത്തിജിൽ । പാനേനമേധ്യമായുഷ്യംദീപനംബലവൎണ്ണകൃൽ ॥

അരത്ത, കുമിഴിൻവേര,കൂവളത്തിൻവേര, പലകപ്പയ്യാനിവേര, ഓരിലവേര, മൂവിലവേര, മുഞ്ഞവേര, പൂപ്പാതിരിവേര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കുറുന്തോട്ടിവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവെച്ച നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ത്രികടു, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ, വിഴാലരി, പാടക്കിഴങ്ങ, കടുക്ക, ദേവതാരം, ഇരട്ടിമധുരം, കാട്ടുതിപ്പ

ലിവേര, കുടകപ്പാലയരി, കായം ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യു ചേൎത്ത വെളുത്തപക്ഷത്തിൽ നന്നായിട്ടുള്ളദിവസം കാച്ചിഅരിച്ചു സേവിപ്പിക്കുക. സൎവ്വരോഗവും സകലബാധകളും ശമിക്കും. ബുദ്ധിയുമായുസ്സും അഗ്നിബലവും വൎദ്ധിക്കും ബലവുംതെജസ്സുമുണ്ടാകും.

(ബാലപീഡയ്ക്കു ലേപനം)

൨൩. ജയന്തീതാലമൂലൊഗ്രഗന്ധാശൈലൂഷചന്ദനൈഃ॥
ശുദ്ധാംബുപിഷ്ടൈരാലെപൊബാലഗ്രഹനിവാരണഃ।

മുഞ്ഞവേര, കരിമ്പനവേര, വയമ്പ, കൂവളത്തിൻവേര, ചന്ദനം ഇവ പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ചു മേൽപുരട്ടുക. ബാലഗ്രഹബാധ ശമിക്കും.

(സിദ്ധൌഷധങ്ങൾ)

൨൪. പയസാപാടലാമൂലംപായയെദരുണൊദയെ।
ധാത്രീവല്കംശതാവൎയ്യാഃകന്ദംവാബ്രഹ്മിമെവവാ।

പാതിരിവേരോ നെല്ലിത്തൊലിയൊ ശതാവരിക്കിഴങ്ങൊബ്രഹ്മിയൊ അരച്ചു സൂൎയ്യോദയം നേരത്ത പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക. ബാലഗ്രഹബാധ ശമിക്കും.

(ബലാലാക്ഷാദി തൈലം)

൨൫. ബലാലാക്ഷാശതഗന്ധാനാംനിഷ്പാഥെനിംബപത്രജം॥
നിൎഗ്ഗുണ്ഡീപത്രജംചാപിസംയോജ്യദ്വിഗുണംരസം॥
൨൬. തൈലാച്ചതുൎഗ്ഗുണംമസ്തുതുല്യഞ്ചതുളസീരസം॥
തദൎദ്ധമിതമാജഞ്ചമൂത്രന്ദത്വാത്രകല്കിതൈഃ।
൨൭. ഗൊലൊമീകുഷ്ഠമഞ്ജിഷ്ഠാശാരിബാനതചന്ദനൈഃ।
തൈലംപചെൽസതുല്യെനനവനീതെനസംയുതം।
൨൮. ഐരണ്ഡംസ്നേഹമൎദ്ധേനതുല്യംദത്വാനിഹന്തിതൽ॥
അഭ്യംഗാദഖിലാൻബാലഗ്രഹാംസ്ത്രീചതുരൈൎദ്ദിനൈഃ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, കോലരക്ക, അമുക്കുരം ഇവകൊണ്ടുകഷായംവച്ചു വേപ്പില, കരുനൊച്ചിയില, ഇവററിൻനീര എണ്ണയിലിരട്ടിയും തൈർവെള്ളം നാലിരട്ടിയും തുളസിനീര എണ്ണയോളവും ആട്ടിൻമൂത്രം അതിൽ പകുതിയുമായി ചേൎത്ത വയമ്പ,കൊട്ടം, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി,നന്നാറിക്കിഴങ്ങ,തകരം, ചന്ദനം, ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണയും എണ്ണയോടുസമം വെണ്ണയുംഅതിൽപകുതി ആവണക്കെണ്ണയും ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ചു അതുകൊണ്ടു തേച്ചു കുളിപ്പിക്കുക. മൂന്നോ നാലോ ദിവസംകൊണ്ടു ബാലഗ്രഹബാധകൾ ഒക്കെയും ശമിക്കും.

(ഹബുഷാകുസുമാദി തൈലം)

൨൯. ഹബുഷാകുസുമാനന്താകരഞ്ജത്വക്ഫലത്രയൈഃ।
തൈലംശ്രുദ്ധോദകെപക്വമഭ്യംഗാൽഗ്രഹശാന്തികൃൽ॥

അടസ്സാമണിയൻപൂവ, കറുക, ഉങ്ങിൻതൊലി, ത്രിഫല ഇവ അരച്ച പച്ചവെള്ളത്തിൽ കലക്കി എണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച അതുകൊണ്ട തേച്ചുകുളിപ്പിക്കുക. ഫലം മേൽപ്രകാരം തന്നെ.

൩൦. കുൎയ്യാച്ചസ്നപനംമന്ത്രപൂതെനസരിദംബുനാ।
ബലിദാനംചഹോമംചയഥാത്രോപരിവക്ഷ്യതെ॥

മേൽപറഞ്ഞചികിത്സകൾക്കുപുറമെ ഇനി മന്ത്രഖണ്ഡത്തിങ്കൽ കാണപ്പെടുന്നപ്രകാരം പുഴയിലെ വെള്ളംജപിച്ച ഒഴിച്ച കുളിപ്പിക്കയും ബലിദാനം, ഹോമം ഇവയെ ചെയ്കയും വേണ്ടതാകുന്നു.

ഇതി വാഗ്ഭടാത്മജസോമനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിത പാരശവെന്ദ്രകൃതാ വാരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം ത്രയസ്ത്രിംശസ്തബകൊനാമ ത്രയസ്ത്രിംശൊദ്ധ്യായഃ॥

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം.

ചതുസ്ത്രിംശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

പക്ഷിപീഡാ പ്രതിഷെധഃ

൧. സ്കന്ദാദിഷുവിനിൎദ്ദിഷ്ടശ്ശകുനിഃകസ്യചിന്മതെ।
ഭിദ്യതെതൽപ്രകാരശ്ചസംക്ഷെപെണാഭിധീയതെ॥

സ്കന്ദാദികളാകുന്ന ബാലഗ്രഹങ്ങളിൽവെച്ച ശകുനിഗ്രഹം നാനാവിധമാകുന്നുഎന്ന ചിലരുടെപക്ഷം. എങ്ങിനെ നാനാവിധമായി എന്നും നാനാവിധമായതിനാൽ ഗ്രഹിക്കപ്പെടേണ്ട ലക്ഷണഭേദങ്ങൾ എന്തെല്ലാമാകുന്നു എന്നും ചികിത്സകൾ ഏതെല്ലാംവിധത്തിലാകുന്നുഎന്നും ഒരു അദ്ധ്യായംകൊണ്ട വിവരിക്കപ്പെടുന്നു.

൨. സഏഷശകുനിഃപക്ഷീചതുൎദ്ധാസൈൗചഭിദ്യതെ॥
വന്ധ്യാസ്ത്രീപുരുഷഃക്ലീബഇതിലക്ഷ്മചഭിദ്യതെ।

ശകുനി എന്നത പക്ഷിയാകുന്നു. വന്ധ്യയും സ്ത്രീയും പുരുഷനും നപുംസകവും ഇങ്ങിനെ പക്ഷിഗ്രഹം നാലുവിധമാകുന്നു. നാലിന്നും ലക്ഷണങ്ങൾ വെവ്വേറെതന്നെ അതുകളേയും അതാതിൻെറ ചികിത്സകളെയും ഇതിന്നുതാഴെ കാണിക്കുന്നു.

വന്ധ്യാപീഡിത ലക്ഷണം

൩. വന്ധ്യയാപീഡിതോബാലോജ്വരവാനതിസാരകീ।
പിപാസാസ്തന്യവിദ്വേഷശോഷഛൎദ്ദിസമന്വിതഃ॥
൪. കാതരോജാഗരൂകശ്ചബലിദാനാദിഭിശ്ശമം।
പ്രാപയേദൌഷധൈസ്സിദ്ധൈരപിതത്സംഭവാൻഗദാൻ

വന്ധ്യയാൽ ബാധിക്കപ്പെട്ട ബാലൻ പനി, അതിസാരം, തണ്ണീർദാഹം, മുലകുടിയായ്ക, ശോഷം, ഛൎദ്ദി, ഞെട്ടൽ, ഉറക്കമില്ലായ്ക ഇവയോടുകൂടിയവനായിരിക്കും. അതുകളെ ബലിദാനാദികൾകൊണ്ടും സിദ്ധങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഔഷധങ്ങൾകൊണ്ടും ശമിപ്പിക്കുക. ബലിദാനാദികളുടെ വിവരം മന്ത്രഖണ്ഡത്തിൽനോക്കി അറിഞ്ഞുകൊൾക. ഔഷധങ്ങളെ ഇതിന്നുതാഴെ കാണിക്കുന്നു.

വന്ധ്യാ ചികിൽസാ

൫. തൃണരാജശിഫാകഷായെദാശെരകശല്കച് ശൃതം।
തൈലംവന്ധ്യാപനോദായലിംപെൽസൎവ്വാംഗസന്ധിഷു

കരിമ്പനവേരുകൊണ്ട കഷായംവച്ച ഒട്ടകത്തിൻെറകാഷ്ഠം അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച ബാലൻെറ അംഗസന്ധികളിൽ പുരട്ടുക. വന്ധ്യാബാധ ശമിക്കും.

സ്ത്രീപീഡിത ലക്ഷണം

൬. സ്ത്രീയാഗൃഹീതൊബാലസ്സ്യാൽസ്കന്ധപൃഷ്ഠാവനാമവാൻ॥ നിമ്നമൂൎദ്ധാജ്വരഛൎദ്ദിതൃഷ്ണാതിസരണാന്വിതഃ।

സ്ത്രീയായിരിക്കുന്ന ശകുനിഗ്രഹത്താൽ ബാധിക്കപ്പെട്ടവനായ ബാലൻ സ്കന്ധപൃഷ്ഠങ്ങളിലും മൂൎദ്ധാവിങ്കലും താഴ്ചയോടുകൂടിയവനായും പനി, ഛൎദ്ദി, തണ്ണീർദാഹം, അതിസാരംഇവയോടുകൂടിയവനായും ഭവിക്കും.

സ്ത്രീ ചികിത്സാ

൭. ഖരമഞ്ജരികാമൂലകഷായെവചയാശൃതം॥
തൈലംസന്ധിഷുലേപെനസ്ത്രീശകുന്യാമയാൻജയേൽ।
൮. വിഷ്ണുപാദൊദകസ്നാനംതുളസീദളധാരണം॥
ബലിദാനഞ്ചഹൊമശ്ചമന്ത്രതന്ത്രവിദാകൃതഃ॥

വലിയകടലാടിവെർകൊണ്ട കഷായംവച്ച വയമ്പ അരച്ചു കലക്കി എണ്ണചേൎത്തകാച്ചിയരിച്ച സന്ധികളിൽ പുരട്ടുക. മെൽപറഞ്ഞ രോഗങ്ങൾ ശമിക്കും. വിഷ്ണുപാദതീൎത്ഥംകൊണ്ട കുളിപ്പിക്കയും തുളസിപത്രത്തെ ധരിപ്പിക്കയും ബലിദാനത്തെ

ചെയ്കയും ഹോമത്തെചെയ്കയും മേൽപറഞ്ഞ ബാധ ശമനകരങ്ങളാകുന്നു.

പുരുഷപീഡിത ലക്ഷണം

൯. പുരുഷേണഗൃഹീതസ്യ ഛർദ്ദിർമ്മൂൎദ്ധാക്ലമാന്വിതഃ।
ഛർദ്ദ്യതീസാരദാഹാഢ്യസ്തനദ്വേഷീചബാലകഃ।

പുരുഷനായിരിക്കുന്ന ശകുനിഗ്രഹത്താൽ ബാധിക്കപ്പെട്ടവനായ ബാലൻ മൂൎദ്ധാവിൽ താഴ്ചയോടും തളൎച്ചയോടും ഛർദ്ദി, അതിസാരം, ചുട്ടുനീറൽ ഇവയൊടും സ്തനദ്വേഷത്തോടുംകൂടിയവനായി ഭവിക്കും.

പുരുഷ ചികിത്സാ

൧൦. ബലിദാനെനഹോമൈശ്ചസിദ്ധമന്ത്രപ്രവൃത്തിഭിഃ।
തസ്യസംശമനംകൃത്വായോജയെദൌഷധംതതഃ॥

ബലിദാനാദികളെചെയ്തു മേൽപറഞ്ഞ ബാധയെ വേർപെടുത്തി അതിന്റെ ശേഷം അതാതുരോഗങ്ങൾക്ക മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം ചികിത്സകളെ ചെയ്ക.

൧൧. ഗൃദ്ധ്രപത്രസമീപത്രവചാസൎഷപചോരകൈഃ।
ചൂൎണ്ണിതൈർവിഹിതോധൂപഃപുംവിഹംഗമരോഗനുൽ।

കഴുകിന്റെ ചിറക, വന്നിയില, വയമ്പ, കടുക, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ഇവ പൊടിച്ച അതുകൊണ്ട പുകയ്ക്കുക. മേൽപറഞ്ഞ ബാധയും അതഹേതുവായിട്ട ഉണ്ടായ രോഗങ്ങളും ശമിക്കും.

ക്ലീബപീഡിത ലക്ഷണം

൧൨. ക്ലീബെനപീഡിതോബാലസ്കന്ധപൃഷ്ഠാവനാമവാൻ।
ശ്വയഥൂരഃകണ്ഠവക്ത്രശ്ചസ്യാച്ഛർദ്ദ്യതിസാരവാൻ।

നപുംസകമായിരിക്കുന്ന ശകുനിഗ്രഹത്താൽ ബാധിക്കപ്പെട്ടവനായ ബാലൻ സ്കന്ധപൃഷ്ഠങ്ങളിൽ താഴ്ചയോടും ഉരസ്സ്, കണ്ഠം, വക്ത്രം, ഇവ പ്രദേശങ്ങളിൽ ശോഫത്തൊടും ഛർദ്ദി, അതിസാരം ഇവയോടുംകൂടിയവനായി ഭവിക്കും.

ക്ലീബ ചികിത്സാ

൧൩. വൈജയന്തീരസെപക്വംവചാക്കൂൎമ്മാസ്ഥിപൂതിഭിഃ।
തൈലംസന്ധിഷുലെപെനക്ലീബാണ്ഡജഗദാൻജയെൽ

പുഴമുഞ്ഞയിലനീരിൽവയമ്പ,ആമയോട പീനാറി ഇവ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച അംഗസന്ധികളിൽ

പുരട്ടുക.മേൽപറഞ്ഞ പക്ഷിയുടെബാധയും അതഹെതുവായി ട്ടുണ്ടായരോഗങ്ങളും ശമിക്കും.

൧൪. ശസ്യതെബലിദാനാദി സൎവ്വമാത്രാപിബാധകെ।
ഗ്രഹനിവൃത്തെപൂൎവ്വൊക്താകുൎയ്യാദ്രോഗെനുബന്ധിനി॥

ബലിദാനംമുതലായ പ്രവൃത്തികളൊക്കയും ചെയ്യുകൊൾക. ഗ്രഹബാധ നിവൃത്തിച്ചതിൻെറശേഷം ചിലരോഗങ്ങൾ വിടാതെനിന്നാൽ അതാത രോഗങ്ങൾക്ക മേൽവിവരിച്ച പ്രകാരം ചികിത്സചെയ്യുകൊൾക.

പക്ഷിപീഡാസാമാന്യ ചികിത്സാ

(പാനലേപാദികൾക്ക തൈലം)

൧൫. ക്ഷുണ്ണാൽകുക്കടനിഷ്പാനാദാഹൃതെപടപീഡിതാൽ।
തൈലംപചെൽസെകതൈല്ല്യസ്തൽഫലൈലെരവെതജ്ജയെൽ॥

൧൬. പാനലെപാദിയൊഗെനപക്ഷിപീഡാകൃതാൻഗദാൻ।
നിയച്ഛത്യഖിലാനാശ്ശുതദ്രജൊൎയ്യപനാച്ചതാൻ॥

കോഴിപ്പയറ സമൂലം ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞ നീരെടുത്ത അതിൽ കോഴിപ്പയറിൻകായ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്കയും സന്ധികളിൽ പുരട്ടുകയും മൂൎദ്ധാവിൽ തേപ്പിക്കയും ചെയ്ക. പക്ഷിപീഡകളെല്ലാം ശമിക്കും. കോഴിപ്പയറ സമൂലം, പൊടിച്ച അതുകൊണ്ടുപുകക്കുക. എന്നാലും ശമിക്കും.

(നിംബപുഷ്പാദി തൈലം)

൧൭. നിംബപുഷ്പാളിമത്സ്യാക്ഷീദൂൎവ്വാഗരളികാരസെ।
വചാകല്ക്കശൃതംതൈലംതതൊഭ്രയസ്തരംഹ്രണെഃ॥

വേപ്പിൻപൂവ്വ, കഞ്ഞുണ്ണി, മീനങ്ങാണി, കറുക, കരളെകത്തില ഇവററിൻനീരിൽ വയമ്പ അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച അതുകൊണ്ടു പാനലെപാദികളെ ചെയ്യിപ്പിക്ക. പക്ഷിപീഡകൾ ഉടനെ ശമിക്കും.

(കുളിപ്പിപ്പാൻ വെള്ളം)

൧൮. വടപിപ്പലവിപ്രദ്രുവില്വൊദുംബരവല്ക്കലൈഃ।
സ്നാനാൎത്ഥെശൃതമംഭശ്ചശസ്യതെപക്ഷിയക്ഷ്മണി॥

പേരാലിൻതൊലി, അരയാലിൻതൊലി, പ്ലാശിൻതൊലി, കൂവളത്തിൻതൊലി, അത്തിത്തൊലി ഇവയിട്ട വെള്ളം വെച്ച കുളിപ്പിക്കുക.

(പക്ഷിപീഡിതനെ കിടത്തേണ്ടുംപ്രകാരം)

൧൮. അധൌതെവസനെപ്രാതിലൊമ്യെനാലിഖ്യമാതൃകാഃ।
ആർദ്രയാനിശയാതച്ചഹരിതാലെനധൂപയേൽ॥

൧൯. ആസ്തിൎയ്യസഷപാംസ്തത്രവികീൎയ്യധവളത്വിഷഃ
ആധായനിംബപത്രാണിപ്രാന്തെഷുപരിതൊന്യസ്യച॥

൨൦. ദീപംസഷപതൈലെനപ്രജ്വാല്യാന്തികസീമനി।
സംപ്രൊക്ഷ്യചവചാതൊയൈഃപരിതസ്തത്രവാസസി॥

൨൧. ശായയെൽബാലകംപക്ഷിഗ്രഹബാധാസമന്വിതം।
അരോഗഃപ്രഹരാൎദ്ധെനശായിതസ്സഭവെദ്ധ്രുവം॥

നിലത്ത കോടിവസ്ത്രം വിരിച്ച അതിൽ പച്ചമഞ്ഞൾകൊണ്ട അകാരാദ്യക്ഷരങ്ങളെ വിപരീതക്രമേണ എഴുതി പൊന്നരിതാരംകൊണ്ടു പുകച്ച വെളുത്ത കടുക ആവസ്ത്രത്തിൽവിതറി അതിന്റെ വക്കത്തു ചുററും വെപ്പിന്റെ ഇല വെച്ച സമീപത്തിങ്കൽ കടുകെണ്ണകൊണ്ടൊരു വിളക്കും വെച്ച വയമ്പ പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി വസ്ത്രത്തിലെല്ലാടവും തളിച്ച പക്ഷിബാധയോടുകൂടിയ ശിശുവിനെ ആ വസ്ത്രത്തിൽ കിടത്തുക. എന്നാൽ മൂന്നെമുക്കാൽനാഴികകൊണ്ട ആ ശിശുവിന്നപററിയ പക്ഷിബാധയും അതുനിമിത്തമായി ഉണ്ടായ സകല രോഗങ്ങളും ശമിക്കും.

൨൨. അജിനെദ്വീപിനൊബാലംശായയിത്വാശിഖാഞ്ച
ലെ। കൃഷ്ണമാൎജ്ജാരരൊമാണിബദ്ധ്നീയാദ്വാതദാതുരം।

പക്ഷിപീഡയൊടുകൂടിയ ശിശുവിനെ പുലിത്തൊലിൽ കിടത്തി കറുത്തപൂച്ചയുടെ രോമം കുടുമയുടെ തലയ്ക്കൽ കെട്ടുകയുമാം. എന്നാലും പക്ഷിപീഡ ശമിക്കും.

(മാതൃകാഭസ്മം)

൨൩. ദൂൎവ്വാസിദ്ധാൎത്ഥഗൊലൊമീസഹദെവീസ്ഥിരായുഗൈഃ॥
നിംബപത്രശമീസാരരുചമ്മഹിമദ്വയൈഃ॥

൨൪. ക്ഷീരിവൃക്ഷകദംബത്വക്പലാശകുസുമോൽപലൈഃ।
ബൃഹതിംജറീദ്വന്ദ്വവില്വമൂലകപീതനൈഃ॥

൨൫. ശാരിബാകുഷ്ഠയഷ്ട്യാഹ്വമഞ്ജിഷ്ഠാഗരുകുംകുമൈഃ।
ത്രിഫലാവെല്ലനിൎഗ്ഗുണ്ഡീസലിലൊശീരദാരുഭിഃ॥

൨൬. ഖരമഞ്ജിരികാമൂൎവ്വാതുളസീകാഷ്ഠബബ്ബരൈഃ।
ദൂൎവ്വാഹംസപദീശക്രലതാധാഡിമബീജകൈഃ॥

൨൭. പഞ്ചാനാംഭിന്നവൎണ്ണാനാംശകൃൽഭിശ്ചയുതൈൎഗ്ഗവാം।

ദശ്യൈധന്നിവൃത്തിതംഭസ്മസമ്യശ്ധവളതാംഗതം।
൨൭. സ്പൃഷ്ടാനാമികയാസീനൊബാലചന്ദ്രവതംസികാം॥
സൌവർണ്ണമകുടൊപെതാംലൊചനത്രയശോഭിനീം।
൨൮. അസിതാബ്ദപ്രഭാംസവ്യൈരവസവ്യൈശ്ചബാഹുഭിഃ।
അസിതശ്വെതപാലാശരക്തപീതെശഭസ്തിഭിഃ
൨൯. ചാപംബാണംഭുജംഗഞ്ചരണസ്ഥമരുകംസദാ।
പാനപാത്രംകൃപാണംചശൂലംഘണ്ടാംചസസ്വനാം॥
൩൦ മുഖരഞ്ചദരംശശ്വദ്ദീപ്രംചക്രഞ്ചബിഭ്രതീം।
സന്ധ്യാരക്തഗരുദ്ധന്ദാംശൊണൊരൊജഭരാതുരാം॥
൩൧. താമ്രചഞ്ചുപുടാംധ്യാത്വാപക്ഷിദുർഗ്ഗാഹ്വയാംശിവാം।
സഹസ്രകൃത്വസ്തന്മന്ത്രമാവർത്ത്യദ്ധമാനസ
൩൨. തൽഭസ്മധാരയെന്മൂദ്ധിഫാലെഷ്വപിചസന്ധിഷു।
സദ്യസ്സിദ്ധികരൊയോഗഃകശ്ചിദെഷപ്രദശിതഃ॥
൩൩.ആലംബ്യഃപക്ഷിപീഡാബ്ദ്യൌപതിതസ്യനസംശയഃ।
തദിദംമാതൃകാഭസ്മകെവലാദ്ധാരണാദപി॥
൩൪.സർവ്വഗ്രഹാമയോന്മാദഘോരാപസ്മൃതിനാശനം।
ദുസ്സ്വപ്നശമനംമൃത്യുഹരംചമുനയൊവിദുഃ॥

കറുക, വെണ്ണെകെട്ടക, വയമ്പ,പുവ്വാംകുറുന്തല, ഓരിലവേര, മുവ്വിലവേര, വെപ്പില, വന്നിക്കാതല, കൃഷ്ണമൃഗത്തിൻതൊല, ചന്ദനം,രക്തചന്ദനം,നാല്പാമരത്തിൻതൊലി,കടമ്പിൽതൊലി, പ്ലാശിൻപൂവ,ചെങ്ങഴിനീർകിഴങ്ങ, ചെറുവഴുതിനവേര, വെൾവഴുതിനവേര, വരട്ടമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, കൂവളത്തിൻവേര, കല്ലാലിൻതൊലി, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, കൊട്ടം,ഇരട്ടിമധുരം,മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി,അകില,കുംകുമം,ത്രിഫല,വിഴാലരി, കരുനൊച്ചിവേര, ഇരുവേലി, രാമച്ചം, ദേവതാരം, വലിയകടലാടിവേര,തുളസിത്തടി,ചെറുതേക്കിൻവേര, പെരുംകുരുമ്പവേര,നിലംപരണ്ട,ഉഴിഞ്ഞ,താളിമാതളവിത്ത, കറുത്തപശു, വെളുത്തപശു,ചുവന്നപശു, മഞ്ഞപ്പശു, പലനിറമായപ്പശു ഇവററിൻ ചാണകം ഇവകൾക്കുടെ ഇടിച്ചുരുട്ടി ഉണക്കി ചുട്ടനല്ലഭസ്മമാക്കി അതിൽനിന്ന കുറെ എടുത്തഒരുപാത്രത്തിലാക്കി മോതിരവിരൽകൊണ്ടുതൊട്ടിരുന്ന് ചന്ദ്രക്കല പൊൻകിരീടംമുതലായതകൊണ്ടശോഭിച്ചിരിക്കുന്നശിരസ്സൊടും മൂന്നതൃക്കണ്ണകളോടുംകാർമേഘമെന്നപോലെ കറുത്തനിറത്തോടും കറുപ്പ, വെളുപ്പ, പച്ച, ചുവപ്പ,മഞ്ഞ ഈ നിറത്തിൽ ഇടത്തുംവലത്തുമുള്ളഅയ്യഞ്ച തൃക്കൈകൾകൊണ്ട വില്ല,ശരം,പാമ്പതാ

നെ ശബ്ദിക്കും. ചെറുതുടി, പാനപാത്രം, വാള, ശൂലം, എല്ലാ സമയവും ശബ്ദത്തോടുകൂടിയമണി, മേൽപ്രകാരമിരിക്കുന്ന ശംഖഎറവും തേജസ്സോട കൂടിയായിരിക്കുന്ന ചക്രം, ഇവ യെ ധരിച്ചിയങ്ങുന്നവളായി ചുവന്ന ചിറകുകളോടും ചെന്താ മരമൊട്ടുപോലെ ചുവന്ന മുലകളോടും ചെമ്പിൻ നിറമായ കൊക്കോടുംകൂടിയവളായി പക്ഷിദുൎഗ്ഗാ എന്ന പ്രസിദ്ധയായ ദേവിയെ ദൃഢചിത്തനായി ധ്യാനിച്ച പക്ഷിദുൎഗ്ഗാമന്ത്രംആയി രം ഉരുജപിച്ച ആ ഭസ്മത്തെ മൂൎദ്ധാവിലും നെററിമേലും സ ന്ധികളിലും ധരിപ്പിക്കുക.

൩൭. സംക്ഷിപ്യപൃഥഗേവെത്ഥംശകുനിഗ്രഹസാധനം।
സമ്യങ്നിൎദ്ദിഷ്ടമസ്മാഭിർദ്രഷ്ടവ്യോന്യത്രവിസ്തരഃ॥

ശകുനിഗ്രഹചികിത്സയെ ഞാൻ സംക്ഷേപിച്ച ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു. ഇതിൻെറ വിസ്താരത്തെ അന്യഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനൊ ക്കിഅറിഞ്ഞുകൊൾക.

ഇതി വാശ്ദാസൊപനാമകരാമാനന്ദ നാഥപണ്ഡിത പാര ശവെന്ദ്രകൃതാ വാരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം ചതു സ്ത്രിംശസ്തബകൊനാമ ചതുസ്ത്രിംശൊദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം
പഞ്ചത്രിംശാദ്ധ്യായ പ്രാരംഭഃ
പ്രാകാരയൊഗപ്രകരണം

൧. അഖ്യാതബഹവൊരൊഗാദൊഷവൈഷമ്യഹെതവഃ।
പ്രാകാരയൊഗൈഃപ്രാഗേവപാലയെദെവവാശിശൂം॥

വാതാദിദോഷവൈഷമ്യം നിമിത്തമായിട്ട ഉണ്ടാകുന്ന അ നേകരോഗങ്ങൾ അതാതിൻെറ ചികിത്സകളോടുകൂടെ ഈശാ സ്ത്രത്തിൽ പറകപ്പെട്ട അതിനെ അനുസരിച്ച അതാതുരോഗ ങ്ങൾ ഉണ്ടായാൽ അതുകൾക്ക ചികിത്സിക്കുന്നതിനെക്കാൾമു മ്പെതന്നെ ജാതമാത്രാദികളായ ബാലന്മാൎക്ക ദോഷവൈഷമ്യ ത്തിന്നുള്ള അവസരങ്ങളുടെ പരിഹാരത്തെ ചെയ്യുന്നവയായ യോഗങ്ങളെക്കൊണ്ട രക്ഷിക്കുന്നത നല്ലതാകയാൽഅതുതന്നെ ചെയ്യേയുമാം. അതിന്ന വേണ്ടുന്ന യോഗങ്ങളെ പ്രാകാരയൊ ഗങ്ങളെന്ന പരിഭാഷകൊണ്ട പൂൎവ്വാചാൎയ്യന്മാർ വ്യവഹരിച്ചി രിക്കുന്നു.

൨. പ്രാകാരാഇവശത്രുഭ്യോയെരക്ഷന്തിവപുശ്ശിശൊ।
പ്രാകാരയൊഗാംസ്താനാഹുസ്താൻബ്രവീമിപൃഥഗ്വിധാൻ॥

മതിലുകൾ ശത്രുക്കളിൽനിന്ന ഗൃഹത്തെ രക്ഷിക്കുന്നതുപോലെ യാവ ചില സിദ്ധൌഷധങ്ങൾ രോഗങ്ങളിൽനിന്ന ദേഹത്തെ രക്ഷിക്കുന്നുവൊ ആ ഔഷധങ്ങളെ പ്രാകാരയോഗങ്ങൾ എന്ന പറയുന്നു. പ്രാകാരമെന്നത മതിലാകുന്നു. പ്രാകാരങ്ങൾപോലെ ഇരിക്കുന്ന യോഗങ്ങൾ എന്നൎത്ഥം. മേല്പറഞ്ഞ യോഗങ്ങൾ ജാതമാത്രാദികൾക്ക വെവ്വേറെയാകയാൽ ബഹുവിധങ്ങളാകുന്നു. അതുകളെ പ്രത്യേകം വിവരിച്ച ഇതിന്നു താഴെ കാണിക്കുന്നു.

ജാതമാത്രസ്യ

൩. ജാതമാത്രസ്യസപ്താഹംപ്രാതസ്സ്ഥിപടികാരസം ।
വിന്ദുത്രയമിതംസിഞ്ചെദ്വചയാസഹമൂൎദ്ധ്നി ॥

ജാതമാത്രനായ ബാലന്റെ മൂൎദ്ധാവിൽ ജനിച്ച ദിവസത്തിന്റെ പിറെറന്നാൾമുതൽ ഏഴദിവസം പുലൎച്ച സമയങ്ങളിൽ നിലമ്പരണ്ട നീരിൽ വയമ്പ അരച്ചുകലക്കി മുമ്മൂന്നു തുള്ളി കററിക്കുക.

൪. യഥാവദ്ദീപ്യമാനത്വമഗ്നെസ്വസ്ഥാനസംസ്ഥിതിഃ ।
ദൊഷാണാംമരുദാദീനാംഗ്രഹൈരുദ്ധൎഷതാപിച ॥

൫. ഏതാവന്തിഫലാന്യാഹുരെകസ്യാസ്യമഹൎഷയഃ ।
മണിമന്ത്രൌഷധാനാംയഃപ്രഭാവസ്സമഹാനിതി ॥

മേൽപറഞ്ഞ പ്രയോഗത്തിന്റെ ഫലങ്ങൾ അഗ്നിക്ക വെണ്ടുംവണ്ണമുള്ള ദീപ്തിസംഭവവും വാതാദിദോഷങ്ങളുടെ സ്വസ്ഥാനസ്ഥിതിയും ബാലഗ്രഹങ്ങൾക്കബാധിച്ചുകൂടായെന്നുള്ള അവസ്ഥയുമാകുന്നു. ജാതമാത്രന്ന ചെയ്യേണ്ടതാകയാൽ ഇതര യോഗങ്ങളെക്കാൾ മുഖ്യമായ മേൽപറഞ്ഞ പ്രയോഗത്തെ കുറിച്ച മഹൎഷിമാർ മണിമന്ത്രൌഷധങ്ങളുടെ ശക്തി വലുതായിട്ടുള്ളതാകുന്നു എന്ന പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അത ഹേതുവായിട്ട മേൽപറഞ്ഞ ഫലങ്ങൾ ഇതുകൊണ്ട സംഭവിക്കുമൊ എന്ന സംശയിക്കരുത.

പക്ഷാതിതസ്യ

൬. പക്ഷാതീതസ്യസപ്താഹംപ്രാതഃപാനായകല്പയെൽ ।
വില്വാംഗപഞ്ചകക്ഷൊദംധാത്രീസ്വാസഭാവിതം ॥

പക്ഷാതീതനായിരിക്കുന്ന ബാലനെ ഏഴദിവസം കൂവളത്തിന്റെ പഞ്ചാംഗങ്ങൾ പൊടിച്ച നെല്ലിക്കനീരിൽ സെവിപ്പിക്ക. ഫലം മെൽപ്രകാരംതന്നെ പതിനഞ്ചദിവസം തിക

ഞ്ഞ ബാലനെ പക്ഷാതീതനെന്ന പദംകൊണ്ടു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

മാസജാതസ്യ

൧. മാസജാതസ്യസപ്താഹംത്രായന്തീശൃതസർപ്പിഷാ ।
മുസ്താഹിംഗുവിളംഗാനാംരജഃപ്രാതഃപ്രശസ്യതെ ॥

ഒരു മാസം പ്രായമായ ബാലനെ ഏഴു ദിവസം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കായം, വിഴാലരി ഇവ പൊടിച്ച ബ്രഹ്മിനീരിൽ ചേൎത്തു കാച്ചിയ നെയ്യിൽ ചേൎത്ത രാവിലെ സേവിപ്പിക്ക.

ത്രൈമാസികസ്യ

൨. ത്രൈമാസികസ്യസപ്താഹംസവ്യോഷംശാരിബാരജഃ॥
പ്രാതഃപ്രശസ്തമാശായനവനീതസമന്വിതം॥

മൂന്നു മാസം പ്രായമായ ബാലനെ ഏഴു ദിവസം ത്രികടുവും നന്നാറിക്കിഴങ്ങിന്റെ ഉൗറലും കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച വെണ്ണ ചേൎത്ത രാവിലെ സേവിപ്പിക്ക.

ഷാണ്മാസികസ്യ

൩. ഷാണ്മാസികസ്യസപ്താഹംമുസലീകന്ദജംരജഃ।
സവ്യോഷംമധുസംയുക്തംപ്രാതരാശായദാപയെൽ ॥

ആറു മാസം പ്രായമായ ബാലനെ ഏഴു ദിവസം നിലപ്പനക്കിഴങ്ങിന്റെ ഉൗറലും ത്രികടുവും കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച തേൻ ചേൎത്തരാവിലെ സേവിപ്പിക്ക.

ഏകാബ്ദസ്യ

൪൦. ഏകാബ്ദംപ്രഥമെമാസിസപ്താഹമരുണൊദയെ ।
ധാത്രീമുസ്താരജൊവ്യോഷമധ്വാഢ്യംപ്രാതരാശയെൽ॥

൪൧. ദ്വിതീയെനവനീതെനസംയുക്തംതതൃതീയകെ ।
സസിതംകൊഷ്ണതൊയെനചതുൎത്ഥെമാക്ഷികാന്വിതം॥

൪൨. പഞ്ചമെപഞ്ചകൊലസ്യരജസാസഹസർപ്പിഷാ ।
ഷഷ്ഠെജീരകകൃഷ്ണാഭ്യാംസഹിതംമാക്ഷികെണച॥

൪൩. സപ്തമെഡാഡിമവ്യോഷസംയുക്തംദധിമസ്തുനാ ।
അഷ്ടമെഗ്രന്ഥികാമൂലകലിംഗശൃതസർപ്പിഷ ॥

൪൪. നവമെവെല്ലകൃഷ്ണാഭ്യാംസഹിതംമധുനാസഹ।
ദശമെജീരകവ്യോഷസഹിതംസിതയാസഹ॥

൪൫. ഏകാദശെജാക്ഷീരെണതഥൈവദ്വാദശെപുനഃ।
സിതാജീരകയുക്തംതൽഗവ്യെനപയസെഷ്യതെ ॥

ഒരു വയസ്സായ ബാലനെ രണ്ടാമത്തെ വയസ്സിന്റെ ആദ്യമായ മാസത്തിങ്കൽ ഏഴുദിവസം നെല്ലിക്കയുടെ ഊറലും മുത്തങ്ങയുടെ ഊറലും ത്രികടുവും കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച തേൻചേത്ത രാവിലെസേവിപ്പിക്ക. രണ്ടാമത്തെമാസത്തിങ്കൽമേൽപറഞ്ഞ ഊറലുകൾ രണ്ടും കൂട്ടി വെണ്ണ ചേത്ത മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക. മൂന്നാമത്തെമാസത്തിങ്കൽമേൽപറഞ്ഞ ഊറലുകൾ പഞ്ചസാര ഇവ ഒന്നിച്ച കാച്ചവെള്ളത്തിൽ കലക്കി മേൽപ്രകാരംസേവിപ്പിക്ക. നാലാമത്തെമാസത്തിങ്കൽ മേൽപറഞ്ഞ ഊറലുകൾ പഞ്ചസാര ഇവ ഒന്നിച്ച തേനിൽചാലിച്ച മേൽപ്രകാരംസേവിപ്പിക്ക. അഞ്ചാമത്തെമാസത്തിൽ മേല്പറഞ്ഞ ഊറലുകൾ രണ്ടും കാട്ടുതിപ്പലിവേര കാട്ടുമുളകിൻവേരകൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ, തിപ്പലി, ചുക്ക. ഉവററിൻപൊടിയുംകൂട്ടി നെയ്യിൽചാലിച്ച മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക. ആറാമത്തെമാസത്തിങ്കൽ മേൽപറഞ്ഞഊറലുകൾ രണ്ടും ജീരകം,തിപ്പലിഇവററിൻ പൊടിയുംകൂട്ടി തെനിൽചാലിച്ച മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക. ഏഴാമത്തെമാസത്തിങ്കൽ മേൽപറഞ്ഞ ഊറലുകൾരണ്ടും താളിമാതളങ്ങയുടെമൊട,ത്രികടുഇവററിൻപൊടിയും കൂട്ടി തയിർവെള്ളത്തിൽകലക്കി മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക. എട്ടാമത്തെ മാസത്തിങ്കൽമേൽപറഞ്ഞ ഊറലുകൾരണ്ടുംകൂട്ടികാട്ടുതിപ്പലിവേര, കുടകപ്പാലയരി ഇവകൊണ്ടുകാച്ചിയനെയ്യിൽ ചാലിച്ച മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക. ഒമ്പതാമത്തെമാസത്തിങ്കൽ മേൽപറഞ്ഞ ഊറലുകൾ രണ്ടും വിഴാലരി,തിപ്പലിഇവററിൻപൊടിയുംകൂട്ടി തേനിൽചാലിച്ച മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക. പത്താമത്തെമാസത്തിങ്കൽ മേൽപറഞ്ഞ ഊറലുകൾ രണ്ടും ജീരകം ത്രികടുഇവററിൻപൊടിയുംകൂട്ടി പഞ്ചസാരചേത്തമേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക. പതിനൊന്നാമത്തെമാസത്തിങ്കൽ മേൽപറഞ്ഞഊറലുകൾ രണ്ടുംകൂട്ടി ആട്ടിൻപാലിൽമെൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക. പന്ത്രണ്ടാമത്തെ മാസത്തിങ്കൽ മേല്പറഞ്ഞ ഊറലുകൾ രണ്ടുംപഞ്ചസാരയുംജീരകത്തിൻപൊടിയുംകൂട്ടി പശുവിൻപാലിൽകലക്കി മേൽപ്രകാരംസേവിപ്പിക്ക.

ത്ര്യബ്ദസ്യ

൧൭. ത്ര്യബ്ദസ്യപ്രഥമെമാസിഗ്ലുച്ചീപിപ്പലീവചാഃ
ചൂർണ്ണിതാസ്സപ്പിഷാദദ്യാത്സപ്താഹംസമശക്കരാഃ॥

൧൮. ദ്വിതീയെവ്യോഷയഷ്ട്യാഹ്വ വചാസിന്ധൂൽഭവാഃ

യാഃ। തൃതീയെവെല്ലമുസ്തൈലാവചാനാഗരപിപ്പലീഃ॥
൧൭. ചതുൎത്ഥെചാരിബാവ്യോഷവചാജീരകകൈശികീഃ।
പഞ്ചമെഡാഡിമാംഭോദവചാധാന്യകമാഗധീഃ॥
൧൮. ഷഷ്ഠെവൃശ്ചീവഭൃനിംബവചാക്ഷീരതരുത്വചഃ।
സപ്തമെസ്യൃപ്യപൎണ്ണ്യംബുവിരഢ്ഭിചപലാവചാഃ॥
൧൯. അഷ്ടമെദ്രോണപുഷ്പാബ്ദവചാദ്വിജതരുത്വചഃ।
നവമെത്രായമാണാബ്ദവചാകുടചമാഗധീഃ॥
൨൦. ദശമെമാലതീപുഷ്പവചാജീരകകൈശികീഃ।
ഏകാദശെശമീപത്രജീരകാഗ്നിവചാകണാഃ॥
൨൧. ദ്വാദശെജലദവ്യോഷഡാഡിമാമലകാന്വിതാഃ।
വെല്ലതാലീസപത്രാഗ്നിപത്ഥ്യഗന്ധാഭയാവചാഃ॥

മൂന്നുസംവത്സരംതികഞ്ഞബാലനെനാലാംസംവത്സരത്തിന്റെ ആദ്യമാസംമുതൽക്ക അതാതുമാസങ്ങളിൽ ഏഴെഴദിവസം ചിററമൃതിന്റെ ഉൗറൽ,തിപ്പലി, വയമ്പ, ഇവയും, ത്രികടു, ഇരട്ടിമധുരം, വയമ്പ, ഇന്തുപ്പ, കടുക്ക, ഇവയും വിഴാലരി മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഏലത്തരി, വയമ്പ, ചുക്ക, തിപ്പലി, ഇവയും നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ത്രികടു വയമ്പ, ജീരകം, മാശിക്ക, ഇവയും താളിമാതളങ്ങയുടെഓട,മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, വയമ്പ,കൊത്തംപാലയരി, തിപ്പലി, ഇവയും തമിഴാമവേര, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരിന്മേൽതൊലി, വയമ്പ, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ഇവയും കാട്ടുഴന്നിൻവേര, കാട്ടുപയററിൻവേര മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കൊവക്കിഴങ്ങ, കാട്ടുമുതിരവേര, തിപ്പലി, വയമ്പ, ഇവയും തുംപപ്പൂവ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, വയമ്പ, പ്ലാശിൻതൊലി, ഇവയും ബ്രഹ്മി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, വയമ്പ, കുടകപ്പാലയരി, തിപ്പലി, ഇവയും വിഷ്ണുകപ്പൂവ, വയമ്പ, ജീരകം, മാശിക്ക, ഇവയും. വന്നിയില, ജീരകം. കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ, വയമ്പതിപ്പലി, ഇവയും മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ത്രികടു,താളിമാതളങ്ങയുടെഓട, ഇവയും മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ ത്രികടു,താളിമാതളങ്ങയുടെ ഓട, നെല്ലിക്ക, വിഴാലരി, താലീസപത്രം, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ, വെളുത്തവേളവേര, കടുക്ക, വയമ്പ, ഇവയും പൊടിച്ച ക്രമത്താലെ അതാതപൊടികൾ പഞ്ചസാരയും നെയ്യുംചെൎത്തരാവിലെസേവിപ്പിക്ക.

പഞ്ചാബ്ദസ്യ

൨൨. യോജയെൽപൌഷ്കരംമൂലംപഞ്ചാബ്ദസ്യവചാപരെ।
ത്ര്യബ്ദസ്യൈകെതഷുയോഗേഷുശെഷംത്ര്യബ്ദവദാചരെൽ॥

അഞ്ചുവയസ്സ തികഞ്ഞബാലനെ മേൽപറഞ്ഞയോഗങ്ങളിൽവയമ്പിൻെറ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ പുഷ്കരമൂലത്തെ ചേൎത്തപൊടിച്ച അതാതുമാസങ്ങളിൽക്രമേണമേൽപ്രകാരംസേവിപ്പിക്ക.

അഷ്ടാബ്ദസ്യ

൨൨. അഷ്ടാബ്ദസ്യതുതൽസ്ഥാനെശംഖപുഷ്പീശിഫാംവിദുഃ।
സൎപ്പിസ്ത്രയോജ്യാമാജ്യസ്യസ്ഥാനെചഘൃതമാക്ഷികം॥

എട്ടുവയസ്സ തികഞ്ഞവന്ന മേൽപറഞ്ഞ യോഗങ്ങളിൽ വയമ്പിൻെറ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ ശംഖപുഷ്പത്തിൻവെര ചേൎക്കുക. പൊടികൾ നെയ്യുംതേനും ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കുകയും ചെയ്ക.

ദശാബ്ദസ്യ

൨൩. ദശാബ്ദസ്യഘൃതാന്യാഹുസ്സേവനീയാനിപൂൎവ്വവൽ।
പ്രതിമാസംപൃഥക്താനികഥ്യന്തെചാതഉത്തരം।

പത്തുവയസ്സ തികഞ്ഞവനെ മാസംതോറും ഏഴേഴദിവസം നെയ്യ സേവിപ്പിക്കുക. അതിൻെറയോഗങ്ങളെ ഇതിന്നുതാഴെ കാണിക്കുന്നു.

(അഭയാദി ഘൃതം)

൨൪. അഭയാവ്യോഷസിന്ധൂത്ഥവചാതാലീസപത്രകൈഃ।
ബ്രഹ്മീരസെശൃതംതസ്യമാസ്യാദ്യെശസ്യതെഘൃതം॥

കടുക്ക,ചുക്ക,മുളക,തിപ്പലി,ഇന്തുപ്പ,വയമ്പ,താലീസപത്രം ഇവ ബ്രഹ്മിനീരിൽ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച പതിനൊന്നാമത്തെ വയസ്സിൻെറ ആദ്യമാസത്തിങ്കൽ ഏഴദിവസം സേവിപ്പിക്ക.

(വിളംഗാദി ഘൃതം)

൨൫. വിളംഗാമലകവ്യോഷപാഠാഡാഡിമദീപ്യകൈഃ।
കൃഷ്ണമുണ്ഡാരസെപക്വംദ്വിതീയെമാസിശസ്യതെ॥

വിഴാലരി,നെല്ലിക്ക,ത്രികടു,പാടക്കിഴങ്ങ, താളിമാതളങ്ങയുടെഓട,അയമോതകം ഇവ കരുമുത്തിളിൻനീരിൽ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച രണ്ടാംമാസത്തിൽ ഏഴദിവസം സേവിപ്പിക്ക.

(ജീരകാദി ഘൃതം)

൨൬. ജീരകവ്യോഷസിന്ധൂത്ഥവചാജലദപുഷ്കരൈഃ॥
പെതസാല്മരസെപക്വംതൃതീയെമാസിശസ്യതെ।

ജീരകം, ത്രികടു,ഇന്തുപ്പ, വയമ്പ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ,പുഷ്കരമൂലം ഇവ ഞെരിഞ്ഞാംപുളിനീരിൽ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യചേ

ത്ത കാച്ചിയരിച്ച മൂന്നാംമാസത്തിൽ ഏഴുദിവസം സേവിപ്പിക്ക.

(ജീവനീയാദി ഘൃതം)

൨൭. ജീവനീയഗണാംഭോദജയന്തീമൂലചിത്രകൈഃ ।
സഗ്രന്ഥികൈരജാക്ഷീരൈഃ പക്വം മാസി ചതുർത്ഥകേ ।

അടപതിയൻകിഴങ്ങ, കാകൊളി, ക്ഷീരകാകൊളി, മേദ, മഹാമേദ, കാട്ടുഴുന്നിൻവേര, കാട്ടുപയററിൻവേര, ജീവകം, ഇടവകം, ഇരട്ടിമധുരം മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, മുഞ്ഞവെര കൊടുവെലിക്കിഴങ്ങ, കാട്ടുതിപ്പലിവെര ഇവ ആട്ടിൻപാലിൽ അരച്ചു കലക്കി നെയ്യുചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച നാലാംമാസത്തിൽ ഏഴുദിവസം സെവിപ്പിക്ക.

(ദ്രാക്ഷാദി ഘൃതം)

൨൮. ദ്രാക്ഷാവൃശ്ചീവപാഠാബ്ദഹബുഷാമൂലകൾഫലൈഃ।
സധാഡിമൈരജാക്ഷീരൈഃ പക്വം മാസി തു പഞ്ചമേ॥

മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, തമിഴാമവെര, പാടക്കിഴങ്ങ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, അടയ്ക്കാമണിയൻവേര, കുമിഴിൻവേര, താളിമാതളങ്ങയുടെതൊട ഇവ ആട്ടിൻപാലിൽ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യുചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച അഞ്ചാംമാസത്തിൽ ഏഴുദിവസം സെവിപ്പിക്ക.

(ശാരിബാദി നെയ്യ)

൨൯. ശാരിബാജലദൊശീരകടുത്രയസുരാഹ്വയൈഃ ॥
സജീരകൈരജാക്ഷീരൈഃ പക്വം ഷഷ്ഠേ തു ശസ്യതേ।

നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, രാമച്ചം, ത്രികടു, ദെവതാരം, ജീരകം ഇവ ആട്ടിൻപാലിൽ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യുചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച ആറാംമാസത്തിൽ ഏഴു ദിവസം സേവിപ്പിക്ക.

(നാഗരാദി നെയ്യ)

൩൦. നാഗരാമലകാനന്താവിളംഗൈന്ദ്രയവാംബുദൈഃ।
പിഷ്ടൈസ്സവിലപക്വം പഞ്ചാംഗൈരംഭസാ സപ്തമേ പിച॥

ചുക്കു, നെല്ലിക്ക, കൊടുത്തൂവ്വവേര, വിഴാലരി കുടകപ്പാലയരി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കൂവളത്തിന്റെ പഞ്ചാംഗങ്ങൾ, ഇവ പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യുചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച ഏഴാംമാസത്തിൽ ഏഴുദിവസം സെവിപ്പിക്ക.

(പിപ്പല്യാദി നെയ്യ)

൩൧. പിപ്പലീന്ദ്രയവദ്രാക്ഷാബൃഹത്യംശുമതീദ്വയൈഃ ।
തിക്താവൈകങ്കതപുഷ്പാംബുനളദാളക്ഷീദീപ്യകൈഃ॥

൩൨. ഡാഡിമാംഭോദപാഠാഗ്ര ശിഗ്രുഹിംഗുപുനൎന്നവൈഃ।
വില്വമൂലശമീവല്ലീമാലതീമുകുളൈൎപലൈഃ॥
൩൩. വിളംഗാമലകാഭ്യാംചസാധിതംദധിമസ്തുനാ।
പായയേദഷ്ടമെസൎപ്പിസ്സിതയാജീരകെണച॥

തിപ്പലി, കുടകപ്പാലയരി, മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, ചെറുവഴുതിനവേര, വെൾവഴുതിനവേര, ഓരിലവേര, മൂവിലവേര, പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരിന്മെൽതൊലി, തുമ്പപ്പൂവ, ഇരുവേലി, രാമച്ചം, വെളുത്തഎരുക്കിൻവേര, അയമോതകം, താളിമാതളങ്ങയുടെ ഓട, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, പാടക്കിഴങ്ങ, വയമ്പ, മുരിങ്ങവേര, കായം, തമിഴാമവെര, കൂവളത്തിൻവേര, വന്നിത്തൊലി, പിച്ചകമൊട്ട, ചെങ്ങഴിനീർക്കിഴങ്ങ, വിഴാലരി, നെല്ലിക്ക ഇവ തൈർവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യചേൎത്ത കാച്ചിഅരിക്കംപാത്രത്തിൽ പഞ്ചസാരയും ജീരകത്തിൻപൊടിയുമിട്ട അരിച്ച എട്ടാംമാസത്തിൽ ഏഴുദിവസം സെവിപ്പിക്ക.

(വില്വാദി നെയ്യ)

൩൪. വില്വാജമൊജനിൎഗ്ഗുണ്ഡീചപലാമൂലതൊയദൈഃ॥
സദ്ധാദ്ധിമൈശ്ശൃതേതോയെവ്യോഷൈലാഗ്നിവിളംഗകൈഃ।
൩൫. സക്ഷീരംസാധിതംസൎപ്പിന്നവമെമാസിപായയെൽ।
പാഠാവൈകുണ്ഡമസ്താഭിൎദ്ധിമസ്തുനിവാശൃതം।
൩൬. വ്യൊഷാദിഭിസ്സമംതാഭിഃകല്ക്കിതാഭിരഥാപിവാ।
യദ്വാവില്വാദിനിൎയ്യൂഹൈതൈശ്ചതാഭിശ്ചകല്ക്കിതൈഃ।

കൂവളത്തിൻവേര, അയമോതകം, കരുനൊച്ചിവേര, കാട്ടുതിപ്പലിവേര, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, താളിമാതളങ്ങയുടെഓട, ഇവ കൊണ്ടു കഷായംവെച്ച ചുക്ക, മുളക, തിപ്പലി, ഏലത്തരി, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ, വിഴാലരി, ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യും നെയ്യോളം പാലുംചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച ഒമ്പതാംമാസത്തിൽ ഏഴുദിവസംസേവിപ്പിക്ക. പാടക്കിഴങ്ങ, തുമ്പപ്പൂവ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഇവ തൈർവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച സേവിപ്പിക്കയുമാം. മുൻപറഞ്ഞനെയ്യിന്റെ കല്ക്കത്തിന്റെ മരുന്നുകളും പാടക്കിഴങ്ങും തുമ്പപ്പൂവും മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങുംകൂട്ടി തൈർവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യചേൎത്തകാച്ചിഅരിച്ച സേവിപ്പിക്കയുമാം മുൻപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ മേൽപറഞ്ഞ നെയ്യിന്റെ കഷായത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച സേവിപ്പിക്കയുമാം.

(ത്രായമാണാദി നെയ്യ്)

൩൭. ത്രായമാണാകലിംഗാബ്ദചപലാമൂലസാധിതെ ।
കഷായെതിവിഷാമുസ്താഭ്രനിംബകടകൈശ്ശൃതം॥
൩൮. പായയെദ്ദശമെമാസിഘൃതംവ്യോഷാഗ്നിഡാഡിമൈഃ।
സജീരകൈരജാക്ഷീരെസിദ്ധംവാമാക്ഷികാന്വിതം॥

ബ്രഹ്മി, കുടകപ്പാലയരി, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, കാട്ടുതിപ്പലിവെര ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച അതിവിടയം, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, പുത്തരിച്ചുണ്ടവെരിന്മെൽതൊലി, കുടകപ്പാലയരി ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യ ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പത്താംമാസത്തിൽ ഏഴദിവസം സെവിപ്പിക്ക. ചുക്ക, മുളക, തിപ്പലി, കൊടുവെലിക്കിഴങ്ങ താളിമാതളങ്ങയുടെഓട, ജീരകം ഇവ ആട്ടിൻപാലിൽ അരച്ചുംകലക്കി നെയ്യ ചെൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച തെൻചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയുമാം.

(ഡാഡിമാദി ഘൃതം)

൩൯. ഡാഡിമത്രിഫലാവെല്ലമാഗധീമൂലചിത്രകൈഃ ॥
ജീവന്തീരസമസ്താഭ്യാംസിദ്ധമെകാദശെപിബ॥

താളിമാതളങ്ങയുടെ ഓട, ത്രിഫല, വിഴാലരി, കാട്ടുതിപ്പലിവേര, കൊടുവെലിക്കിഴങ്ങ, ഇവ അടപതിയൻ കിഴങ്ങിൻെറനീരിൽ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യും നെയ്യോളം തയിർവെള്ളവും ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പതിനൊന്നാംമാസത്തിൽ ഏഴദിവസം സെവിപ്പിക്ക.

(പാഠാകുടചാദി ഘൃതം)

൪൦. പാഠാകുടചഭ്രനിംബവഷാഭ്രധാന്യകൈഃശൃതെ ।
തൊയെവെല്ലപലാശത്വങ്നിശാദ്വയപുനൎന്നവൈഃ ।
൪൧. സവ്യോഷദീപ്യകാനന്താമധുകൈസ്സാധിതംഘൃതം ॥
ദ്വാദശെപായയെന്മാസിമാക്ഷികെണസമന്വിതം ॥

പാടക്കിഴങ്ങ, കുടകപ്പാലയരി പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, തമിഴാമവെര, കൊത്തമ്പാലയരി ഇവകൊണ്ട കഷായം വച്ച വിഴാലരി, പ്ലാശിന്റതൊലി, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞതൊലി, തമിഴാമവേര, ചുക്ക, മുളക, തിപ്പലി, അയമോതകം, കൊടുത്തൂവ്വവേര, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യുചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച പന്ത്രണ്ടാം മാസത്തിൽ ഏഴദിവസം സേവിപ്പിക്ക.

ദ്വാദശാബ്ദസ്യ

൪൨. അനന്താരജസാസാദ്ധ്യംവചാംദ്വാദശഹായനം । സ
സിതാംക്ഷൌദ്രസപ്പിർഭ്യാംസപ്താഹംപ്രാതരാശയെൽ ॥

പന്ത്രണ്ടുവയസ്സായവനെ പതിമൂന്നാം വയസ്സിൻെറ ആദ്യ മാസത്തിൽ കറുകയുടെ ഊറൽ, വയമ്പ ഇവ സഞ്ചസാരയും തേനുംനെയ്യും ചേൎത്ത ഏഴദിവസം രാവിലെ സേവിപ്പിക്ക.

൪൩. ബ്രഹ്മീമുണ്ഡാശമിവല്കഭൃംഗാമലകമാഗധിഃ ।
വിശാലാവജ്രവല്ലീന്ദുരെഖാഭ്രനിംബഗൊപികാഃ ॥

൪൪. അനന്താരജസസ്ഥാനെദ്വിതീയാഭിഷുയോജയേൽ ।
മാസേഷ്വെദഎതാവാനന്യത്സൎവ്വംയഥോദിതം ॥

രണ്ടാംമാസംമുതൽക്ക ബ്രഹ്മി, മുത്തിള, വന്നിത്തൊലി, കഞ്ഞുണ്ണി നെല്ലിക്ക, തിപ്പലി, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, ചങ്ങലംപരണ്ട, കാർകൊകിലരി പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, നന്നാറിക്കിഴങ്ങിൻെറ ഊറൽ ഇവകറുകയുടെ ഊറലിന്ന പകരമായിഃച്ചേൎത്ത മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക.

൪൫. പ്രാകാരയോഗാഃപ്രത്യേകംഹെളെനബഹവഃകൃതാഃ ।
തെഷാംസാരാൻസമാഹൃത്യപ്രണീതൈഷാഹിപദ്ധതിഃ॥

ജാതമാത്രാദികളെഉദ്ദേശിച്ച ഹെളാചാൎയ്യനാൽവളരെപ്രാകാരയോഗങ്ങൾ നിൎമ്മിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു അതുകളിൽവെച്ച സാരങ്ങളായതുകളെ വേണ്ടുംവണ്ണം അറിഞ്ഞ യോജിപ്പിച്ച ഒരം മാൎഗ്ഗത്തെ കാണിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നഅറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

൪൬. സൎവ്വേഷാമപിരുദ്രാക്ഷപ്രവാളമണിധാരണം ।
ഭൂതപ്രേതപിശാചാദിനിവാരണകൃതെമതം॥

ഭൂതപ്രേതപിശാചാദികളുടെ ബാധ പററാതെയിരിപ്പാനായിക്കൊണ്ട രുദ്രാക്ഷം പവിഴംമുതലായ രത്നങ്ങൾ ഇത്യാദിയെ ധരിപ്പിക്കുന്നത ജാതമാത്രാദികൾക്ക ഒക്കെയും നല്ലതാകുന്നു.

൪൭. ബദ്ധ്നീയാൽപ്രത്യഹംപ്രാതരാംഗിരസ്യാ ചവിദ്യയാ ।
ചൂഡാകൎമ്മണിനിവൃത്തെചൂഡാംസ്നാതസ്യമന്ത്രവിൽ ॥

ചൌളംകഴിഞ്ഞാൽ ദിവസന്തോറും ആറുനാഴികപുലരുന്നതിന്നുമുമ്പെ കുളിപ്പിച്ച അംഗിരസ്സാകുന്ന മഹൎഷിജയന്തനെരക്ഷിപ്പാനായിക്കൊണ്ട ശചീദെവിക്കുഉപദേശിച്ചതായി ആഗമത്തിങ്കൽ പറകപ്പെടുന്ന ശിഖാബന്ധനമന്ത്രത്തെ അറിയുന്നവരെക്കൊണ്ടകുടുമജപിച്ച കെട്ടിക്കുകയും ചെയ്യുക,

൪൮. അനിർവൃത്തെത്രകൎവ്വീതവചാമൂലസ്യധാരണം।
ആപൂൎയ്യമാണെസൊമെക്ഷവാസരെപുഷ്യസംയുതെ॥
൪൯. ഉപോഷിതെനസ്നാതെനവാസസീബിഭ്രതാസിതെ।
ഉദ്ധൃതസ്യൊത്തരാമാശാംപ്രസ്ഥിതസ്യദ്വിജന്മനാം॥

ചൌളംകഴിയുന്നതിൻെറമുമ്പെ വയമ്പിൻെറ വേര ധരിപ്പിക്കുക. ആയതവെളുത്തപക്ഷത്തിൽ പൂയവും ഞായറാഴ്ചയും കൂടുന്നസമയം തലനാൾ ഉപവസിച്ച ശുചിയായിരുന്നബ്രാഹ്മണനെ സ്നാനാദികൾ കഴിപ്പിച്ചഅലക്കിയഇണപ്പുടവ ഉടുപ്പിച്ച അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ടു പറിപ്പിക്കയും വേണം. വടക്കോട്ടു പോയതായിരിക്കയും വേണം.

൫൦. ധാരയെൽപ്രത്യഹംഭസ്മഭൂതിംഭസിതമെവവാ।
ക്ഷാരംവായദിവാരക്ഷാംഫാലശ്രുന്യാനവൎത്തയെൽ॥

ദിവസന്തോറുംകുളിപ്പിച്ചാൽ ഭസ്മത്തെയൊ ഭൂതിയെയൊ ഭസിതത്തെയൊ ക്ഷാരത്തെയൊ രക്ഷയെയൊധരിപ്പിക്കണം. നെററിമേൽ ഭസ്മാദികളോടുകൂടാതെ ഇരുത്തരുത. മേൽപറഞ്ഞഭസ്മാദികളിൽവെച്ച ഒന്നിനെ നിയമെന ധരിപ്പിക്കുകയും വേണം. ഭസ്മാദിശബ്ദങ്ങൾ ഒക്കെയുംദഗ്ദ്ധഗൊമയത്തെപറയുന്നവയാകുന്നു. എങ്കിലും പ്രത്യേകമായി പശുവിൻ നിറഭേദം കൊണ്ട ഗോമയഭേദത്തെ കല്പിച്ച വിധിക്കപ്പെട്ട സംജ്ഞാശബ്ദങ്ങളാകുന്നു എന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾകയും ചെയ്ക. ഇതിന്നമൂലം വേദമത്രെ ആകുന്നത.

൫൧. ഹിതാഹാരവിഹാരാഭ്യാംസൎവ്വാൻസൎവ്വത്രയൊജയെൽ।
ഉപാചരെച്ചയത്തെനയഥാദൊഷമൃതാവൃതൌ॥

എല്ലാവരെയുംഎല്ലാക്കാലത്തിങ്കലും ഹിതമായിരിക്കുന്നആഹാരത്തോടുംപ്രവൃത്തിയൊടുംകൂടിയവരാക്കിചെയ്ക. ഋതുക്കളിൽഅതാതുദോഷത്തിൻെറഉപചയാദികളെ അനുസരിച്ച വെണ്ടതൊക്കെയും ചെയ്തുകൊൾക.

൫൨. യദ്യന്മാന്ത്രികനിൎദ്ദിഷ്ടംപ്രത്യേകംതച്ചകാരയെൽ।
യഥാകാലംസതാംവൃത്തെസ്ഥാപയെച്ചപ്രയത്നതഃ॥

ജാതമാത്രാദികളെഉദ്ദേശിച്ച മാന്ത്രികന്മാരാൽവിധിക്കപ്പെട്ടതുകളെയും അതാതുസമയത്തിങ്കൽ അനുഷ്ഠിച്ചുകൊൾക. വിശേഷിച്ച സജ്ജനധൎമ്മങ്ങളെ അനുസരിച്ച നടത്തിക്കൊൾകയും ചെയ്ക.

൫൩. ജീവത്സുതാഃപ്രവയസസ്ത്രീയശ്ശീലസമന്വിതാഃ।
യദ്ബ്രൂയുസ്സമസ്തംതദാദരെണാനുവൎത്തയെൽ॥

ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന പുത്രന്മാരോടുകൂടിയവരായി വയോധികകളായി സുശീലകളായിരിക്കുന്ന സ്ത്രീകൾ ചിലതുകളെ ചെയ്യാനും ചിലതുകളെ ഉപേക്ഷിപ്പാനും പറയും. അവരുടെ വാക്കുകളെയും ബാലന്മാരെക്കൊണ്ടു അനുസരിപ്പിച്ചുകൊൾക.

൩൪. ഏതാവതാപിദുഷ്ടാരൊഷാദിഃപരിശിഷ്യതെ।
തസ്മാദനന്തരാദ്ധ്യായെവക്ഷ്യതെതദുപക്രമഃ॥

മേൽപറഞ്ഞവ ഒക്കെ ചെയ്തിരുന്നാലും വിഷംമുതലായതുകൾ പരിഹാരശൂന്യങ്ങളായി ശേഷിക്കുന്നവ തന്നെ അതു ഹേതുവായിട്ടു അനന്തരാദ്ധ്യായത്തിങ്കൽവിഷംമുതലായതുകളുടെ ചികിത്സയെ പറകയും ചെയ്യും.

ഇതി വാശാസ്യൊപനാമകരാമാനന്ദ നാഥപണ്ഡിത പാരശവെന്ദ്രകൃതാ വാരൊഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം പഞ്ചത്രിംശസ്തബകൊനാമ പഞ്ചത്രിംശൊദ്ധ്യായഃ.

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം

ഷൾത്രിംശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

വിഷപ്രകരണം

മൂർഖാദിവിഷത്തിന്ന സേവിപ്പാൻ

(അശ്വഗന്ധാദി ഗുളിക)

൧. അശ്വഗന്ധാംസമാവെശ്യകരഞ്ജതരുകൊടരെ।
സദ്യഃകൃതെപിധായാസ്യമുഖംകീലെനകെനചിൽ
൨. കീലസന്ധൌസമായൊജ്യജതുദ്രുതമഥോപരി।
മാസാദാദായതാംനിംബകൊടരെചതഥാവിധെ॥
൩. തത്രൈവാവെശ്യചാദായകദംബസ്യചകൊടരെ।
ശെതാക്കരജനീദന്തീതണ്ഡുലീയകസംയുതാം॥
൪. സനാഭിംരജസാഹെമ്നസ്തമ്രാസ്യചസമന്വിതാം।
നാലീരസെനസപ്താഹംപഞ്ചാഹംചന്ദനാംബുനാ॥
൫. ത്രീണ്യഹാനികഷായേണനാഗരസ്യചപെഷയെൽ।
തതശ്ചഗുളികാംകുര്യാൽഗുഞ്ജാഫലസമാകൃതിം।
ഛായാശുഷ്കാഞ്ചതാംകൃത്വാപായയെച്ഛ്വിതവാരിണാ॥
൬. ഏഷപ്രയോഗൊമൂർഖസ്യവിഷംഹന്തിസുദാരുണം।
തഥാമണ്ഡലിനാഞ്ചാപിരാജിലാനാമപീദൃശം॥
൭. അന്തരപ്രഭവാണാഞ്ച സദ്യഏവനസംശയഃ।
അയംഹിസാധനായാലംസാദ്ധ്യാനാംകിംബഹൂക്തിഭി

ഉങ്ങുമരം തുരന്ന അതിന്റെ അകത്ത അമുക്കുരം വെച്ച ഉങ്ങിന്റെ ശകലംകൊണ്ടുതന്നെ പൊത്തടച്ച സന്ധിയിലരക്കിട്ട പഴുതടച്ച ഒരു മാസംകഴിഞ്ഞാൽഅതിൽനിന്ന മേല്പറഞ്ഞ മരുന്നെടുത്ത വെപ്പുതുരന്ന അതിന്റെ അകത്തും മേൽപ്രകാരം വെച്ചെടുത്ത കടമ്പ തുറന്ന അതിന്റെ അകത്തും മേൽപ്രകാരം വെച്ചെടുത്ത വെളുത്ത എരുക്കിൻവേര,വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി ചെറുചീരവേര,വത്സനാഭി, പൊന്നിൻപൊടി,ചെമ്പിൻപൊടി ഇവ സമമായിച്ചേൎത്ത അമരിയിലനീരിൽ എഴുദിവസം അരച്ച പിന്നെ ചന്ദനംകൊണ്ടുവെച്ച കഷായത്തിൽ അഞ്ചുദിവസം അരച്ച പിന്നെ ചുക്കുകൊണ്ടു വെച്ച കഷായത്തിൽ മൂന്നുദിവസം അരച്ച കന്നിക്കുരുപ്രമാണംഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി പച്ചവെള്ളത്തിൽഅരച്ചുകലക്കിസേവിപ്പിക്ക. മൂൎഖൻ, മണ്ഡലി, രാജിലം, വ്യന്തരൻ ഇവററിൻ വിഷം ശമിക്കും. മേൽപറഞ്ഞമൂൎഖാദികളുടെവിഷംഔഷധസാദ്ധ്യമാകുന്നുഎങ്കിൽ ഈ ഗുളികകൊണ്ടു ശമിക്കുമെന്നതിന സംശയമില്ല. അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പോൾ ഇതുകൂടാതെ സേവിപ്പാനായിക്കൊണ്ട വളരെ പറഞ്ഞതിനെക്കൊണ്ട ഫലവിശേഷമില്ലെന്ന വിചാരിച്ച ചുരുക്കുന്നു. ഈ യോഗത്തിൽ കടമ്പിന്നുപകരം പലകപ്പയ്യാനിയെ ചിലര അംഗീകരിച്ചുവരുന്നു. അതിനെ ഇതിന്നുതാഴെ വിവരിക്കുന്നു.

വ്യ. ദീൎഘവൃന്തംകദംബസ്യസ്ഥാനെകെചനമന്വതെ।
ഉഭയോരപിതുല്യത്വാദ്ഭൌമെസമ്മതാവിമൌ॥

മെല്പറഞ്ഞ ഗുളികയുടെ യോഗത്തിൽകടംപിന്റെസ്ഥാനത്തിങ്കൽ ചിലര പലകപ്പയ്യാനിയെസ്വീകരിക്കുന്നു രണ്ടുംവിഷശമനകരങ്ങളാകയാൽ ഇനിക്കു രണ്ടുപക്ഷവും സമ്മതമെത്രെ ആകുന്നത

(മൂൎഖാദിവിഷത്തിന്ന കടിക്കുഴയിൽ പുരട്ടുവാൻ)

൯. ഗിലീകരഞ്ജകടഭംഗനിംബത്വഗ്ഭിഃപ്രലെപനം।
കുഷ്ഠാദ്യന്തപദെതെഷാംപിഷ്ടാഭിസ്തണ്ഡുലാംബുനാ॥

അമരിവേര, ഉങ്ങിൻവേര, പലകപ്പയ്യാനിവേര, വെപ്പിൻതൊലി, ഇവ അരിക്കാടിയിൽ അരച്ച കടിക്കുഴയിൽ തേക്കുക. മൂൎഖാദിവിഷം ശമിക്കും.

(കടിക്കുഴയിൽതേപ്പാൻ രഹസ്യൌഷധം)

൧൦. കടുതുംബീഫലാസ്ഥീനിശിവരെതശ്ചഗന്ധകം
പിഷ്ട്വാശിരീഷപത്രാണാംരസെനദിവസത്രയം॥

൧൧. കടുതുംബീരസെദത്വാതൈഃകല്ലൈൎവ്വിലിപ്തചെൽക്ഷതം।

തൽപ്രലെപാദപിംഷാഹന്ത്യാന്തൃഖാദീനാംഭതഃപദെ"

കയ്യഞ്ഞുരവിത്ത തൊലിയോടകൂടാതെ എടുത്ത അതിനോട സമം രസവും ഗന്ധകവും ചേൎത്ത നെന്മനിവാകയിലനീരിൽ മൂന്നുദിവസം അരച്ച കയ്യഞ്ഞുര ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീരിൽ കലക്കി നെയ്യചെൎത്ത കാച്ചിഅരിക്കുക. ഒരം നെയ്യ രഹസ്യമായൊരു ഔഷധമാകുന്നു. കടിക്കുഴയിൽ പുരട്ടിയാൽ മൂഖാദിവിഷത്തെ ശമിപ്പിക്കും.

൧൨. ചൂൎണ്ണംഗണ്ഡകശൃംഗസ്യലെഹയെദ്മനാസഹ "
ജീവെത്തക്ഷകദഷ്ടോപിനിവൃത്യൈനാത്രസംശയഃ"

ഖണ്ഡാമൃഗത്തിൻെറ കൊമ്പുപൊടിച്ച മെൽപറഞ്ഞ നെയ്യ ചെൎത്ത സെവിപ്പിക്ക. തക്ഷകനാൽ കടിക്കപ്പെട്ടവനായാലും അവന്ന വിഷൊപദ്രവമുണ്ടാകയില്ല.

൧൩. നാവനംനഷ്ടസംജ്ഞസ്യകുൎയ്യാത്തെനൈവസൎപ്പിഷാ।
ലബ്ധസംജ്ഞൊവിഷംധൂനപന്നുത്തിഷ്ഠെൽകൃതനാവനഃ"

വിഷവീൎയ്യംഹെതുവായിട്ട ബൊധംനശിച്ചാൽ മെൽപറഞ്ഞ നെയ്യകൊണ്ടനസ്യംചെയ്ക. ഉടനെ ബോധമുണ്ടാകം. വിഷവും ശമിക്കും.

(അഞ്ജനത്തിന്ന സിദ്ധയാമളഗുളികാ)

൧൪. ഹരിതൊരഗമാദായതദപുസ്സമരെഖയാ।
ആച്ഛിദ്യമദ്ധ്യെഭാഗാഭ്യാംപൃഥഗ്ദ്വാഭ്യാംതുഷെദ്ധയാ"

൧൫. സഹതദ്രസപിഷ്ടാഭ്യാംസപ്താഹംതിലസമ്മിതാഃ:
വിദധ്യാൽഗുളികാസ്താസ്താശ്ഛായാശുഷ്കാഃപ്രയോജയേൽ

൧൬. വാമഭാഗകൃതാവാമെനയനെസവ്യഭംഗജാഃ।
സവ്യെചദ്രൊണപുഷ്പാണാംരസെനപരിമൎദ്ദിതാഃ।

൧൭. നിശ്ചെഷ്ടഃകാഷ്ഠതുല്യോപിസദ്യശ്ചെഷ്ടാമവാപ്നുയാൽ।
സിദ്ധയാമളസംജ്ഞാസ്താഗാരുഡെതന്ത്രംരംരിതാഃ।

പച്ചിലപ്പാമ്പിനെ പിടിച്ച നെരെനടുവിൽകീറി വാമദക്ഷിണഭാഗങ്ങളെ തിരിച്ച രണ്ടുഭാഗങ്ങളും വെവ്വേറെഎടുത്തഅതുകളോടുസമമായി കീരിക്കിഴങ്ങുചെൎത്ത കീരിക്കിഴങ്ങിൻെറഇലകുത്തിപ്പിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീരിൽ ഏഴുദിവസം അരച്ച രണ്ടുഭാഗങ്ങൾകൊണ്ടും വെവ്വേറെ തിലപ്രമാണമായി ഗുളിക ഉരുട്ടിനിഴലിലുണക്കി രണ്ടുപാത്രത്തിൽസംഗ്രഹിച്ച വാമഭാഗംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയഗുളികവാമനേത്രത്തിലും ദക്ഷിണഭാഗംകൊണ്ടുണ്ടാ

ക്കിയഗുളിക ദക്ഷിണനേത്രത്തിലും തുമ്പപൂവിൻ നീരിലരച്ച എഴുതുക. ചെഷ്ടാനാശംകൊണ്ട മരംപോലെ കിടക്കുന്നവനായാലും ഉടനെബോധചേഷ്ടാദികളെ ലഭിക്കും. വിഷവുംശമിക്കും ൧രം ഗുളികക്ക സിദ്ധയാമളമെന്നപേരാകുന്നു. ഗാരുഡതന്ത്രത്തിങ്കൽ വിധിക്കപ്പെട്ടതുമാകുന്നു.

(മൂർഖാദിവിഷത്തിന്ന സൎവ്വാംഗലെപനം)

൰൨. പിഷ്ടപാഗരളികാമൂലംലിംപെദാപാദമസ്തകം।
താമ്രചൂഡസ്യരക്തെനസപന്നാംഗൊവിഷനിൎഗ്ഗതഃ॥

൰൯. ജ്ഞെയൊദഷ്ടൊന്യഥാതസ്യപ്രത്യാഖ്യാനംഫിഭെഷജം।
മൃതമെവവിജാനീയാത്തംഭിഷഗ്ഗതസംശയഃ।

കരളെകത്തിൻവെര, ചാത്തൻകോഴിയുടെ ചോരയിൽ അരച്ച ബോധത്തോടുകൂടാതെ കിടക്കുന്നവന്റെ ശരീരത്തിങ്കൽ എല്ലാടവും പുരട്ടുക. ഉടനെ വിയൎപ്പുകണ്ടാൽ വിഷം ശമിച്ചു എന്നറിക. വിയൎപ്പു കണ്ടില്ലെങ്കിൽ മരിക്കുമെന്ന നിശ്ചയിച്ച ഉപെക്ഷിച്ചുകൊൾക.

൪൦. ഇതിസംക്ഷെപതഃപ്രോക്താമൂർഖാദിവിഷസാധനം।
അതുഷ്ടാഃപുനരന്യെഭ്യോവിജാനന്തപിഷ്ടവിസ്തരാഃ॥

മൂർഖാദിവിഷത്തിന്റെ ചികിത്സ ഇപ്രകാരം സംക്ഷെപെണപറകപ്പെട്ടു അതുകൊണ്ടു തൃപ്തിയെ പ്രാപിക്കാത്തവരായും ഗ്രന്ഥവിസ്തരത്തെ ഇച്ഛിക്കുന്നവരായുമിരിക്കുന്നവർ അന്യഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾക.

മൂഷികവിഷത്തിന്ന

൪൧. ആഖൂനാംനഖദന്താഭ്യാംതപഗ്ഭെദാദസൃഗ്ഗൽഗമെ।
ഭൃംഗപത്രരസംസദ്യോമൂൎദ്ധ്ന്യാസിച്യമദ്ദയെൽ।

എലിയുടെ നഖമൊ പല്ലോ ശരീരത്തിങ്കൽതട്ടുകനിമിത്തമായി ചോരപുറപ്പെട്ടാൽ അപ്പോൾതന്നെ കഞ്ഞുണ്ണിയുടെ ഇല കുത്തിപിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീരമൂൎദ്ധാവിൽ വീഴ്ത്തി തിരുമ്പുക. എന്നാൽ വിഷംശമിക്കും.

൪൨. ആകണ്ഠമവഗാഹ്യാപ്സുപായയെൽപയസായുതം।
ഗവ്യെനപൌഷ്കരംമൂലംതദ്വിഷസ്യപ്രശാന്തയെ॥

൪൩. എഷപ്രയോഗസ്സൎവ്വെഷാമാഖൂനാംവിഷനാശനഃ।
ദിവസൈസ്സപ്തഭിൎദ്ദൃഷ്ടെനവ്യെനവ്യെചസിദ്ധിദഃ॥

കഴുത്തോളംവെള്ളത്തിൽ ഇറക്കി നിറുത്തി പശുവിൻപാലിൽ

പുഷ്കരമൂലം അരച്ചുകലക്കി ഏഴുദിവസം സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാ എലിവിഷവും ശമിക്കും ഈ പ്രയോഗം നൂതനമായ വിഷത്തിന്നും പുരാണമായ വിഷത്തിന്നും പറയുന്നതാകുന്നു.

൨൩. കാൎപ്പാസപല്ലവൈസ്തുല്യമംകൊലതരുമൂലകം।
പിഷ്ട്വാക്ഷീരെണസംയുക്തംപൂൎവ്വവൽപായയെതവാ॥

പരത്തിത്തളിര, അംകൊലത്തിൻവേര, ഇവ സമമായി ചേൎത്തരച്ച പശുവിൻപാലിൽ കലക്കി മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്ക എല്ലാഎലിവിഷവും ശമിക്കും.

൨൪. ആഖൊൎദ്ദംശപദംസദ്യൊദഹെത്തപ്തശലാകയാ।
യദ്വാസ്ഫടികസംക്രാന്തസൂൎയ്യാംശുപ്രഭവാഗ്നിനാ॥

൨൫. ശിന്ദ്യാദ്വാഥപ്രലിംപെച്ചശിരീഷസ്യത്വഗാദിഭിഃ
തണ്ഡുലൊദകസംപിഷ്ടൈൎവ്വരംഗൈസ്സരജനീദ്വയൈഃ॥

എലികടിച്ചാൽ ഉടനെ ഇരുമ്പുകോൽപഴുപ്പിച്ച അതുകൊണ്ടൊ സ്ഫടികച്ചില്ല വെയിലത്തുകാട്ടി അതിന്മേൽതട്ടിയ സൂൎയ്യരശ്മിയുടെതേജസ്സ കടികൂഴയിൽ തട്ടിച്ച അപ്രകാരം തന്നെ കുറെനേരമിരുത്തീട്ടൊ കടികൂഴ പൊള്ളിച്ച വാകയുടെ പഞ്ചാംഗങ്ങൾവരട്ടുമഞ്ഞളും മരമഞ്ഞത്തൊലിയും ചേൎത്തഅരിക്കാടിയിൽ അരച്ച പുരട്ടുക.

൨൬. അഥവാരജനീദ്വന്ദ്വകുംകുമാമൃതവല്ലിഭിഃ।
ആകാശതാൎക്ഷ്യമഞ്ജിഷ്ഠാനിശാപടുഭിരെവവാ॥

വരട്ടുമഞ്ഞൾ,മരമഞ്ഞത്തൊലി, കുംകുമം, ചിററമൃത,ഇവയൊ അട്ടക്കരി, മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, വരട്ടുമഞ്ഞൾ ഇന്തുപ്പ ഇവയൊ അരിക്കാടിയിലരച്ച പുരട്ടുകയുമാം.

൨൭ യാമെതീതെല്ലതൊയെനപ്രക്ഷാള്യവിഷഹാരിഭിഃ
ശോഫാവനൊദനൈശ്ചാനുലിംപെത്തണ്ഡുലവാരിണാ॥

൨൮. പിഷ്ടൈശ്ശിരീഷപഞ്ചാംഗഗുളൂചീകടഭീമുഖൈഃ
സിരാവെധെനരക്തംവാഹരെച്ഛോഫെനുബന്ധിനി॥

മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നു തേച്ചതിന്റെ ശേഷം പുളിയിലമുതലായതിട്ട തിളപ്പിച്ച പുളിരസമാക്കിയ വെള്ളംകൊണ്ടു മരുന്ന കഴുകിക്കളഞ്ഞ വിഷശമനങ്ങളായും ശോഫശമനങ്ങളായുമിരിക്കുന്ന നെന്മെനിവാകയുടെ പഞ്ചാംഗങ്ങൾ, ചിററമൃത വെങ്കുന്നിവേര തുടങ്ങിയുള്ള മരുന്നുകൾ അരിക്കാടിയിൽഅരച്ചുപുരട്ടുക. നീര ശമിക്കാതെനിന്നാൽ ഞരമ്പുകൊത്തിരക്തം കളയുകയും ചെയ്യുക.

൨൯. മദനസ്യഫലംദദ്ധ്യാവചയാചസമന്വിതം।

മധുനാസഹിതംദത്വാവമനംകാരയെത്വാ"

മലംകാരക്ക ചുട്ട വയമ്പുകൂട്ടി പൊടിച്ച തേൻചേൎത്ത സെവിപ്പിച്ച ഛൎദ്ദിപ്പിക്കയുമാം.

൩൭. വരാകുംഭനികുംഭാനാംചൂൎണ്ണംമാക്ഷികസംയുതം।
അവലെഹ്യകൃതെപശ്ചാദ്വമനെചവിരെചയെൽ॥

ത്രിഫല, ത്രികൊല്പക്കൊന്ന, നാഗദന്തിവേര ഇവ പൊടിച്ചതേൻചേൎത്ത സേവിപ്പിച്ച വയറിളക്കുകയും ചെയ്ക

(നസ്യത്തിന്ന)

൩൮. കപിത്ഥൈശിരീഷസാരസ്യതൽഫലൈഃപിഷ്ടകല്കിതൈഃ।
തൈലെനനാവനംതത്രപകെപനചസമാചരേൽ"

നെന്മെനിവാകവെർ തൊലുകളഞ്ഞകഷായംവെച്ച നെന്മെനിവാകക്കുരു അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച അതുകൊണ്ട നസ്യംചെയ്ക.

(അഞ്ജനത്തിന്ന)

൩൯. വ്യോഷസൂക്ഷ്മരജശ്ശസ്തംഗോമയസ്വരസാന്വിതം।
അഞ്ജനെതത്രകൎത്തവ്യംജാനീയാൽസൎവ്വതൊപിച"

എലിവിഷമൂൎഛ ഹേതുവായിട്ട അഞ്ജനം വെണ്ടിവന്നാൽ ത്രികടു നല്ലവണ്ണം പൊടിച്ച ചാണകത്തിൻ നീരുചേൎത്ത കണ്ണിൽ എഴുതുക.

൩൧. ലെഹയെച്ചകപിത്ഥസ്യപല്ലവൈഭ്യാഹൃതംരസം।
മധുമ്മാക്ഷികശൈലെയഗൃഹധൂമസമന്വിതം॥

വിളാന്തളിര കുത്തിപ്പിഴിഞ്ഞനീരെടുത്ത തേനും കന്മതവും അട്ടക്കരിയും ചേൎത്ത പലപ്രാവശ്യം സേവിപ്പിക്ക.

൩൪. തണ്ഡുലീയകമൂലസ്യനിഷ്കാഥൈതെനപാചിതം।
തണ്ഡുലീയകപത്രസ്യരസെവാപ്രാശയെൽഘൃതം॥

ചെറുചീര വേരുകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച അതിലൊ ചെറുചീരയുടെയില കുത്തിപ്പിഴിഞ്ഞെടുത്തനീരിലൊ ചെറുചീരവേര അരച്ച കലക്കി നെയ്യചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച സേവിപ്പിക്ക.

൩൫. അഷ്ടാദശാനാമംഖുനാമെഷാസാധാരണീക്രിയാ।
നഖദന്താഭിഘാതെനപീഠിതെഷു സതാംമതാ

മൂഷികന്മാർലാളനൻ, ചപലൻ, പുത്രഘ്നൻ ഇങ്ങിനെതുടങ്ങി പതിനെട്ടുജാതിയോടുകൂടിയവയാകുന്നു.അതുകളിൽവെച്ച ഏതിൻെറനഖദന്തങ്ങൾകൊണ്ടുമുറിഞ്ഞ വിഷമേററാലും മെൽപറഞ്ഞ ക്രിയകൾ അവസ്ഥയെ അറിഞ്ഞ വേണ്ടപ്പോൾ ചെയ്താൽ അതാതിൻെറ വിഷം ശമിക്കുമെന്ന സദ്വൈദ്യന്മാ

രുടെ മതമാകുന്നു.

൩൬. നഖദന്താശ്രയാൽപ്രാഹുസ്തേഷാംശുക്ലാശ്രയംവിഷം।
അതിതീവ്രംതദത്ര്യൎത്ഥംപ്രതികുൎയ്യാദ്യഥാവിധി ॥

൩൭. ശുക്ലെവപുഷിനിഷ്ഠന്നെശുക്ലദിഗ്ധെനചാഹതെ।
അംഗൈരംഗെഷുചസ്പൃഷ്ടേഷ്വാഹുഃകേചിൽപ്രതിക്രിയാം॥

൩൮. തദ്ദെദൊനഖദന്താഭ്യാംനാംഗൈരിത്യപരേത്തുന।
ശുക്ലസ്ഥസ്യതുചിസ്സ്വംശ്കേവലെപിപ്രഭാവതഃ ॥

൩൯ പീഡാജനകതാതുസ്തിതദ്വിഷസ്യേതിതന്മതം।
അതൊഭിധീയതെതാവച്ഛുക്ലപാതചികിത്സിതം ॥

എലികളുടെ നഖങ്ങളിലും പല്ലിന്മേലുമുള്ള വിഷത്തേക്കാൾ ശുക്ലത്തിങ്കലുള്ള വിഷത്തിന്ന ശക്തിയേറും. അത ഹേതുവായിട്ട എലികളുടെ ശുക്ലം ശരീരത്തിങ്കൽ വീഴുകയൊ എലികളുടെ ശുക്ലം പററിയവസ്തുക്കൾ ശരീരത്തിങ്കൽ തട്ടുകയോചെയ്താൽനല്ലവണ്ണം പ്രതിവിധിയെ ചെയ്കയുംവേണം. എലികളുടെ വാല, കാല മുതലായ അംഗങ്ങൾ ശരീരത്തിങ്കൽ തട്ടിയാലും പ്രതിവിധിയെ ചെയ്യേണമെന്ന ചിലര് പറയുന്നു. അന്യന്മാർ നഖദന്തങ്ങൾ തട്ടിയാലും തൊലുമുറിഞ്ഞല്ലാതെ വിഷം പററുമാറില്ല എന്നുള്ള അനുഭവത്തെ ആലോചിച്ച വാലുമുതലായ അംഗങ്ങൾതട്ടിയാൽ തോലുമുറിവാൻ വഴിയില്ലായ്കയാൽ അതിന്ന ചികിത്സിക്കേണ്ട എന്നപറയുന്നു. ശുക്ലംവീണാൽ തൊലുമുറിയാതെതന്നെ ഉപദ്രവങ്ങൾ കാണ്കയാൽ അതിന്നു മാത്രം വിശേഷിച്ചൊരു ശക്തിയെ കല്പിക്കാമെന്നും ആയതുക്കൂടാതെ അംഗങ്ങൾക്ക അപ്രകാരം ദൃഢാനുഭവമില്ലായ്കയാൽ ആ ശക്തിയില്ല എന്ന വിശ്വസിക്കേണ്ടതാകുന്നു എന്നും അവരുടെ ആശയമാകുന്നു. ശുക്ലാശ്രയവിഷത്തിന്ന അട്ടത്തവണ്ണം പരിഹാരം വെണമെന്നുപരികയാൽ ഇനി ശുക്ലപാതചികിത്സയെ വിവരിച്ചുകാണിക്കുന്നു.

ശുക്ലപാതലക്ഷണം

൪൦. തച്ഛുക്ലെവപുഷിസ്സന്നെസദ്യോരക്തസ്യദൂഷണാൽ।
പാണ്ഡുതാഗ്രന്ഥയശ്ശോഫസ്തത്രസ്യുൎമ്മണ്ഡലാനിച॥

൪൧. ശീതജ്വരൊതിരുക്സാദൊവെപഥുശ്ഛൎദ്ദിമൊരുചിഃ
പൎവ്വഭെദശ്ചരോമാഞ്ചൊവമഥുശ്ചൊപജായതെ ॥

മൂഷികശുക്ലം ശരീരത്തിങ്കൽവീണാൽ അവിടെയുള്ള രക്തം ഉടനെ ദുഷിക്കനിമിത്തമായിട്ട വെളുപ്പനിറവും മുഴകളുംനീരും

വൃത്താകാരങ്ങളായി ചില നിറങ്ങളും ഭവിക്കും. അത്രയുമല്ല വിറച്ച പനിയും അധികമായവേദനയും തളച്ചയും പനിയോടുകൂടാതെയും ചില സമയം വിറയ്ക്കുകയും സന്ധികൾ പിളരുന്നുഎന്ന വേദന ഹേതുവായിട്ട തോന്നുകയും രോമാഞ്ചവും ഛർദ്ദിയുമുണ്ടാകും.

൪൨. വാന്തെബഹപാഖുപൊതാഭദോഷപിണ്ഡാവലോകനം।
സമ്യൿശ്ലൂസ്സദെതസെഫവിഷെസ്യാച്ചാത്രകസ്യചിൽ।

ഛർദ്ദിക്കപ്പെട്ടതിൽ എലിക്കുട്ടികൾപോലെ ദുഷിക്കപ്പെട്ട കഫത്തിൻെറ പിണ്ഡങ്ങൾ കാണുകയും ചെയ്യും. ഇത ശൂല്ക്കാശ്രയമായ വിഷം ശരീരത്തിങ്കൽ നല്ലവണ്ണം വ്യാപിച്ചാലല്ലാതെ കാണുകയുമില്ല. മേൽപറഞ്ഞ വിഷം നല്ലവണ്ണം വ്യാപിച്ചാലും ചിലൎക്ക കാണാതെയുമിരിക്കും അതുഹേതുവായിട്ട മറ്റുള്ള ലക്ഷണങ്ങളെക്കണ്ടാൽതന്നെ മൂഷികശൂക്കപാതം സംഭവിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന ഊഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം.

ശൂക്കപാത ചികിത്സാ

൪൩. വെഗെശൂക്കാശ്രയസ്യാദ്യെവിഷസ്യാത്രപ്രജായതെ।
തൊദഃകണ്ഡൂശ്ചതത്രാശുപ്രപാതാച്ശോണിതംഹരെൽ।

മൂഷികശൂക്കവിഷം ശരീരത്തിങ്കൽ ഒരെടത്ത പററിയാൽഅതിങ്കലുള്ള വിഷത്തിൻെറ ആദ്യവെഗത്തിങ്കൽ അവിടെ കുത്തലും ചൊറിച്ചിലുമുണ്ടാകും അതുകളിലേതെങ്കിലും തുടങ്ങി എന്ന അറിഞ്ഞാലുടനെ ശൂക്കം പതിച്ചെടത്തുനിന്ന രക്തത്തെ കളയുകയും വെണം.

൪൪. പിഷ്ട്വാശൈരീഷപഞ്ചാംഗംപയസാപായയെതച ।
അഥവാപൌഷ്കരംമൂലംഭൃംഗരാജസ്യവാദളം॥

രക്തംകളഞ്ഞതിൻെറ ശേഷം നെന്മേനിവാകയുടെ പഞ്ചാംഗങ്ങൾ പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി സേവിപ്പിക്കയുംചെയ്ക പുഷ്കരമൂലമൊ കഞ്ഞുണ്ണിയുടെ ഇലയൊ മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്കയുമാം.

൪൫. ദ്വിതീയെജായതെഗ്രന്ഥിർദ്ദാഹശ്ചാത്രഹൃതെസൃജി ।
തണ്ഡുലീയകമൂലഞ്ചക്ഷീരെപിഷ്ട്വാവലൊളിതം ।

മേൽപറഞ്ഞ വിഷത്തിൻെറ രണ്ടാമത്തെ വേഗത്തിങ്കൽ മുഴക്കുകയും ചുട്ടുനീറലുമുണ്ടാകും. എന്നാലുടനെ ചോരകളഞ്ഞ ചെറുചീരവേര പാലിലരച്ചു കലക്കി സേവിപ്പിക്ക.

൪൬. തൃതീയെജ്വരമൂൎദ്ധാൎത്തിപീതമൂത്രതപാണ്ഡുതാഃ ।

ജായന്തെപയസാതത്രദദ്യാദംകൊലമൂലകം॥

മേൽപറഞ്ഞ വിഷത്തിൻെറ മൂന്നാമത്തെ വേഗത്തിങ്കൽ പനി, തലവേദന, മൂത്രംമഞ്ഞൾനിറമാക,വിമ്മൽ്പ്പ്ഇവയുണ്ടാകും എന്നാൽ അംകോലത്തിൻവേര പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ചു കലക്കിസേവിപ്പിക്ക.

൨൧. ചതുൎത്ഥപവ്വണാംഭേദസ്സൎവ്വതൊമണ്ഡലാനിച ।

ശിരീഷരസസംയുക്തൈതമ്മക്കണൈസ്സത്രനാവനം॥

മേൽപറഞ്ഞ വിഷത്തിൻെറ നാലാമത്തെ വേഗത്തിങ്കൽ സന്ധികൾ വേദന ഹേതുവായിട്ട പൊളിയുന്നു എന്ന തോന്നുക ശരീരത്തിങ്കൽഎല്ലാടവും വൃത്താകാരങ്ങളായി തമ്മിൽതൊടാതെ ചില നിറംകാങ്ക ഇവ ഉണ്ടാകും എന്നാൽ നെന്മെനിവാകയുടെ ഇല കുത്തിപ്പിഴിഞ്ഞ നീരിൽ മൂട്ടയെ അരച്ചുകലക്കി അതുകൊണ്ട നസ്യം ചെയ്ക.

൨൨. അമൃതാരസമിശ്രൈൎവ്വാവിദദ്ധ്യാദഥവാതദാ ।

ജീമൂതപല്ലവൊത്ഥെനരസെനപിദധീതതൽ ॥

ചിററമൃതിൻ നീരിൽ മൂട്ടയെ അരച്ചുകലക്കി നസ്യം ചെയ്കയും അല്ലായെങ്കിൽദേവതാളിയിലകുത്തിപ്പിഴിഞ്ഞ നീരെടുത്ത അതുകൊണ്ടനസ്യം ചെയ്കയുമാം.

൨൩. പഞ്ചമെവമനംദാഹസ്സൎവ്വാംഗെഷ്ചാതിവേദനാ ।

തത്രാളിരസപക്വെനകുൎയ്യാത്തൈലനനാവനം॥

മേൽപറഞ്ഞ വിഷത്തിൻെറ അഞ്ചാമത്തെവേഗത്തിംകൽ ഛൎദ്ദി ചുട്ടനീറൽ, സൎവ്വാംഗങ്ങളിലും സഹിച്ചുകൂടാതെകണ്ടുള്ള വേദന ഇവഉണ്ടാകും എന്നാൽ കഞ്ഞുണ്ണിനീർ കൂട്ടികാച്ചിയ എണ്ണകൊണ്ടു നസ്യം ചെയ്ക.

൨൪. ഷഷ്ഠെമൂൎച്ഛാഹിതംതത്രനാവനംവിദധീതച।

രസെനദ്രോണപുഷ്പസ്യപത്തൂഗന്ധാരസെനവാ।

മേൽപറഞ്ഞ വിഷത്തിൻെറ ആറാമത്തെ വേഗത്തിംകൽ മോഹാലസ്യംമുണ്ടാകും എന്നാൽ തുംപപൂവിൻെറ നീരകൊണ്ടൊ വെളുത്ത വേളയുടെ നീരുകൊണ്ടൊ നസ്യംചെയ്ക.

൨൫. സപ്തമെമൃതിരെവസ്യാൽപ്രായശസ്സംപ്രയോജിതൈഃ।

ജീവേദ്വാസിദ്ധമന്ത്രൌഘശക്തിഭിഃകശ്ചിദൌഷധൈഃ ॥

മേൽപറഞ്ഞ വിഷത്തിൻെറ ഏഴാമത്തെ വേഗത്തിംകൽ മരിപ്പാനെളുപ്പമുണ്ട സിദ്ധമന്ത്രജപാദികൾ വേണ്ടുംവണ്ണം ചെയ്ത ബലപ്പെടുത്തിയ സിദ്ധൌഷധങ്ങൾ പലതും പ്രവൃത്തിച്ചാൽ ചിലർജീവിച്ചുഎന്നുവരും.

൩൨. ശ്വേതാർക്കമൂലംസംപിഷ്യക്ഷീരേണപരിമിശ്രിതം ।
മാർജ്ജാരദുർഗ്ഗാമന്ത്രേണസംജപ്തംതത്രപായയെൽ ॥

മേൽപറഞ്ഞ വിഷത്തിൻെറ ഏഴാമത്തെ വേഗത്തിംകൽ വെളുത്ത എരുക്കിൻവേര പാലിലരച്ചുകലക്കി അത വേണ്ടുംവണ്ണം തൊട്ടിരുന്ന മാർജ്ജാരദുർഗ്ഗാമന്ത്രം ജപിച്ചു സേവിപ്പിക്ക. എന്നാൽ എല്ലാം എലിവിഷവും ശമിക്കും.

൩൩. പിഷ്ട്വാശൈരീഷപഞ്ചാംഗംമാക്ഷികേണസമന്വിതം।
മാർജ്ജാരദുർഗ്ഗാമന്ത്രേണസഞ്ജപ്തമപിതാദൃശം ॥

നെന്മേനിവാകയുടെ പഞ്ചാംഗംതേൻകൂട്ടി അരച്ചു മാർജ്ജാരദുർഗ്ഗാമന്ത്രം ജപിച്ചു സേവിപ്പിക്ക എല്ലാം എലിവിഷവുംശമിക്കും.

൩൪. കാകമാചീദളംപിഷ്ട്വാനവനീതേനസംയുതം ।
മാർജ്ജാരദുർഗ്ഗാമന്ത്രേണസഞ്ജപ്തമപിതാദൃശം ॥

കരന്താളിയില അരച്ചു വെണ്ണചേർത്തു, മാർജ്ജാരദുർഗ്ഗാമന്ത്രം ജപിച്ചു സേവിപ്പിക്ക എല്ലാംഎലിവിഷവും ശമിക്കും.

൩൫. ത്ര്യക്ഷര്യാനീലകണ്ഠസ്യപഞ്ചാക്ഷര്യാഖഗേശിതുഃ।
ഹയഗ്രീവചതുഷ്ഷഷ്ട്യാസഞ്ജപ്തംതത്തദൌഷധം ॥

൩൬. തത്തദ്വിഷഹരംപ്രാഹുർന്നിയമേനമഹർഷയഃ ।
ഏതൈര്യത്തേതസദ്യോഗൈസ്തസ്യതസ്യനിവർത്തനെ ॥

നീലകണ്ഠത്ര്യക്ഷരി, ഗരുഡപഞ്ചാക്ഷരി, ഹയഗ്രീവചതുഷ്ഷഷ്ഠി, ഇവകൊണ്ട അതാതു വിഷത്തിന്ന പറഞ്ഞ ഔഷധങ്ങൾജപിച്ചുകൊടുത്താൽ അതാതു വിഷത്തെ അതുകൾനിയമെന ശമിപ്പിക്കുമെന്ന മഹത്തുക്കളായ ഋഷികളുടെ വചനമുണ്ട അതഹേതുവായിട്ട മേൽപറഞ്ഞ സദുപായങ്ങൾകൊണ്ട അതാതവിഷത്തെ ശമിപ്പിപ്പാനായിക്കൊണ്ട യത്നത്തെചെയ്ക. എന്നത. വൈദ്യൻെറകൃത്യമാകുന്നു.

മൂഷികവിഷങ്ങളിൽ വെച്ചു അസാദ്ധ്യത്തിൻെറ ലക്ഷണം

൩൭. ശിരോഗൌരവമംഗേഷുശോഫൊജ്വരത്തിർവിവർണ്ണതാ ।
ശബ്ദാശ്രുതിരസൃക്ഛർദ്ദിസ്തസ്യാസാദ്ധ്യസ്യലക്ഷണം ॥

൩൮. വിവർണ്ണോഷ്ഠംസമദ്ധ്മാനവസ്തിമാഖുനിഭൈശ്ചിതം ।
ഗ്രന്ഥിഭിശ്ചവിജാനീയാദസാദ്ധ്യാഖുവിഷാർദ്ദിതം ॥

തലകനക്കുക, സർവ്വാംഗംനീരുണ്ടാക, പനി, നിറപ്പകർച്ച, ശബ്ദംകേൾക്കായ്ക. ചോരച്ഛർദ്ദിക്ക, ഇവ ഒക്കെയും അസാദ്ധ്യ

മായ മൂഷികവിഷത്തിന്റെ ലക്ഷണമാകുന്നു. അത്രയുമല്ല ചു ണ്ടിന്മെൽ നിറപ്പകച്ച്, വസ്തിഭാഗംവീക്കക, എലിയുടെ ആ കൃതിയൊടുകൂടിയ മുഴകൾ ശരീരത്തിങ്കൽ വ്യാപിക്ക ഇത്യാദി യും അസാദ്ധ്യലക്ഷണമാകുന്നു. അസാദ്ധ്യലക്ഷണങ്ങൾ കണ്ടാ ൽപിന്നെ ചികിത്സിക്കരുതു. അസാദ്ധ്യലക്ഷണങ്ങൾ പരീ ക്ഷിച്ച ഇല്ല എന്ന നിശ്ചയത്തെ ലഭിച്ചാൽ മേൽവിവരിച്ച പ്രകാരം ചികിത്സയെചെയ്ക. എന്നാൽ കക്കെയും ശമിക്കും.

സാരമെയ വിഷത്തിന്ന

൫൯. പക്ഷിണ്യാഃപ്രാഗളക്സ്യദംശാദ്രക്തംവിനിർഹരെൽ।
ശൃംഗെണവാജളൈൗകൊഭിട്ട്ഥെദ‌പാതപ്തസപ്പിഷാ॥

നായകടിച്ചാൽ ഒന്നരദിവസത്തിന്റെ പരിമാണമായതൊ ണ്ണൂറു നാഴിക കഴിയുന്നതിന്റെമുമ്പെ കടിച്ചെടത്ത കൊമ്പു വെച്ചിട്ടൊ അട്ടയെ കടിപ്പിച്ചിട്ടൊ ചോരകളയുക നെയ്യു തി ളപ്പിച്ച കടിച്ചെടത്ത തടംപിടിച്ച പകന്ന പൊള്ളിക്കയുമാം.

൬൦. കരഞ്ജസ്യത്വചാംകൊലമൂലെനവചയാപിവാ।
ധാന്യാമ്ലയൊഗഭാജാഥകുര്യാത്തത്രചലെപനം॥

അനന്തരം ഉങ്ങിന്റെ തൊലിയെൊ അങ്കോലത്തിൻവേരൊ വയമ്പൊ കാടിയിൽ അരച്ചുപുരട്ടുക.

൬൧. പായയെച്ചത്വചംപിഷ്ട്വാക്ഷീരെണാംകൊലഭൂരുഹഃ।
പക്ഷിണ്യാംസമതീതായാമസ്രമെവവിനിർഹരെൽ॥

അങ്കോലത്തിൻ വേരുമ്മൽതൊലി പാലിലരച്ചു കലക്കി സേവിപ്പിക്കയുംചെയ്ക. എന്നാൽ വിഷം ശമിക്കും. തൊണ്ണൂറു നാഴിക കഴിഞ്ഞാൽ കടിച്ചെടത്തുനിന്ന ചോരകളയുന്നതല്ലാ തെ പൊള്ളിച്ചുപൊകയുമരുതു,

൬൨. ശംഖപുഷ്പീശിഫാംപിഷ്ട്വാവചയാസഹപായയെൽ।
ക്ഷീരെണൊഭയസംശുദ്ധിഃസ്യാത്തസ്യാദനന്തരം॥

ചോരകളഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം ശംഖപുഷ്പത്തിൻവെരുംവയ മ്പുംകൂട്ടിപാലിൽ അരച്ചുകലക്കി സേവിപ്പിക്ക. ഛർദ്ദിക്കും. വ യറിളകുകയുംചെയ്യും. അതുഹേതുവായിട്ടു കഫപിത്തങ്ങളുടെ ശുദ്ധിഈ പ്രയോഗത്തിന്റെ ഫലമാകുന്നു.

൬൩. യന്മൂഷികചികിത്സായാംപ്രൊക്തംവമനരെചനം।
തദെവവാപ്രയുഞ്ജീതപ്രാഗുക്താംപായയെത്തതഃ॥

മൂഷികവിഷത്തിന്റെ ചികിത്സയിൽ ഛർദ്ദിപ്പിപ്പാനും വയ റിളക്കുവാനും പറകപ്പെട്ട മരുന്നുകളെ പ്രയൊഗിക്കയുമാം മെ

ല്പറഞ്ഞ ഔഷധസെവകൊണ്ട വമനവിരേചനങ്ങളെ വേണ്ടും വണ്ണം സിദ്ധിപ്പിച്ചതിൻെറ ശേഷം അങ്കൊലത്തിൻ വെരുമ്മെൽതൊലിതന്നെ പാലിൽ അരച്ചുകലക്കി സേവിപ്പിക്ക. എന്നാൽ എല്ലാ നായ്ക്കളുടെയും വിഷവും ശമിക്കും.

൬൪. ത്യജെദ്ദഷ്ടംശ്ശുനാതസ്യതാസ്സ്താശ്ചേഷ്ടാരുതാനിച ।
അനുകുൎവ്വാണമംബപാദാവകസ്മാത്തസ്യവീക്ഷകം॥

൬൫. ത്രസ്യന്തഞ്ചജലംദൃഷ്ട്വാശബ്ദംശ്രുത്വാശുനൊപിച ।
തന്ദൃഷ്ട്വാചാമൃനാന്യെപിവെദിതവ്യാശ്ശിവാദയഃ॥

യാവനൊരുത്തൻ ശ്വാവിൻെറ വിഷവീൎയ്യത്താൽ മൊഹിപ്പിക്കപ്പെട്ടവനായിട്ട ശ്വാവിൻെറ പ്രവൃത്തികൾപൊലെയുള്ള പ്രവൃത്തികളെ ചെയ്കയും അതു ശബ്ദിക്കുന്നതുപോലെ ശബ്ദിക്കുകയും ജലം മുതലായതിൽനോക്കുമ്പോൾ നായയുടെ രൂപത്തെ കാണുന്നു എന്ന ഭ്രാന്തിവശാൽ വിചാരിക്കുകയും വെള്ളം കണ്ടാലും ശ്വാവിൻെറ ശബ്ദംകെട്ടാലും ശ്വാവിനെക്കണ്ടാലും ഭയത്തെ പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവൊ അവനെ ഉപേക്ഷിച്ചുകൊൾക.

൬൬. അന്യെഷാംദാരുണെപ്യത്രസാധനായയതെതച ।
ഔഷധൈസ്സിദ്ധമന്ത്രൈശ്ചയഥാവദുപപാദിതൈഃ॥

മററുള്ളവരുടെ വിഷത്തിന്ന വളരെ പ്രബലത ഉണ്ടായിരുന്നാലും ഔഷധങ്ങൾകൊണ്ടും സിദ്ധമന്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടും ശമിപ്പിപ്പാനായിക്കൊണ്ട യത്നത്തെ ചെയ്തുകൊൾകയും വേണം.

൬൭. നക്തമാലസ്യപഞ്ചാംഗംപകംധാന്യാമ്ലവാരിണാ ।
വിഷ്ടാപിലിപ്യതദ്ദെശമാതിപെസ്ഥാപയെച്ചതം॥

൬൮. ഈഷച്ശൊഷെപരിത്യജ്യപുനൎല്ലിപ്ത്വാത്രവാസയെൽ ।
എവാദിനത്രയെകുൎയ്യാദെഷസിദ്ധതമൊവിധിഃ॥

൬൯. ചെഷ്ടാരുതാനുകാരാംബുത്രാസാദിനിഖിലാവഹം ।
അതിതീവ്രമപിക്ഷിപ്രംശമയെൽശരളംശുനാം ॥

ഉങ്ങിൻെറ പഞ്ചാംഗം കാടിയിൽപുഴുങ്ങിഅരച്ച കടിച്ചെടത്തപുരട്ടി വെയിലത്തിരുത്തുക. പുരട്ടിയമരുന്ന ഉണങ്ങിതുടങ്ങിയാൽ അടൎത്തികളഞ്ഞ പിന്നെയും പുരട്ടി വെയിലത്തിരുത്തുക. ഇങ്ങിനെ മൂന്നുദിവസംചെയ്ക. ഈ പ്രയൊഗം ഏററവും സിദ്ധമാകുന്നു. ശ്വാവിനെപ്പൊലെ ചെഷ്ടിപ്പിക്കുകയും ശബ്ദിക്കുകയും ജലം കണ്ടാൽ ഭയംമുതലായതിനെ ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യുന്നതായും അതിപ്രബലമായുമിരിക്കുന്ന വിഷം ഇതുകൊണ്ടു ശമിക്കുകയും ചെയ്യും.

൨൦. ശ്വവൽഖാദിതുകാമസ്യദഷ്ടസന്ധീനമൂഷ്യച।
ഉഷ്ണാജ്യഗാഢൈർജ്ജംബീരഫലഖണ്ഡൈർമ്മുഖൈർമ്മുഹുഃ॥
ശ്വാവിനെപോലെ അടുത്തുചെന്നവരെ കടിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ഇച്ഛിക്കുന്നവൻെറ അംഗസന്ധികളിൽ ചെറുനാരങ്ങ മുറിച്ച കഠിനമായ ചൂടോടുകൂടിയനെയ്യിൽ മുറിഞ്ഞേടം മുക്കി അതുവെച്ചുകാച്ചുക. എന്നാൽ കടിപ്പാൻവരുന്നതും വിഷവും ശമിക്കും

൨൧. ദൂർവ്വായാവ്യാഘ്രപദ്യാവാസ്സ്വരസെനചനാവനം।
അഥവാത്രായമാണായാസ്സർവ്വാളക്ഷ്വിഷാപഹം॥
കറുകയുടെ നീരുകൊണ്ടൊ പുലിച്ചുവടിൻനീരുകൊണ്ടൊ ബ്രഹ്മിനീരുകൊണ്ടൊ നസ്യംചെയ്ക. ഈ പ്രയോഗവും നായ്ക്കളുടെ സകലവിഷത്തെയും ശമിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു.

(കടുത്രയാദി ഗുളിക)

൨൨. കടുത്രയരസൊനൊഗ്രഗന്ധാമധുകഹിംഗുഭിഃ।
സാശ്വഗന്ധാകരഞ്ജത്വങ്മാംസീബകുളകാസ്ഥിഭിഃ॥
൨൩. ധാന്യാമ്ലപിഷ്ടൈഃകൊലാഭാഗുളികാപിഹിതാഃപുനഃ।
ധാന്യാമ്ലയൊജിതാഃകൃത്വാപായയെൽപ്രാതരുത്ഥിതം॥
ചുക്കുമുളകുതിപ്പലി, വെളുത്തഉള്ളി, വയമ്പ, ഇരട്ടിമധുരം, കായം, അമുക്കുരം, ഉങ്ങിൻതൊലി, മാഞ്ചി, എരിഞ്ഞിക്കുരുവിൻകാമ്പ ഇവ കാടിയിലരച്ച ലന്തക്കുരുപ്രമാണം ഗുളിക ഉരുട്ടിനിഴലിലുണക്കി കാടിയിൽ അരച്ചുചേൎത്ത സെവിപ്പിക്ക നായയുടെ വിഷം ശമിക്കും.

(അമൃതാദി ചൂർണ്ണം)

൨൪. അമൃതാരജസാസാദ്ധംചൂർണ്ണയിത്വാകടുത്രയം।
സസിതംസൎപ്പിഷാദദ്യാൽകുൎയ്യഃദന്ത്യദപീഡശം॥
ചിററമൃതിൻെറ ഊറൽ ത്രികടു ഇവ കൂട്ടിപ്പൊടിച്ച പഞ്ചസാരചെൎത്ത നെയ്യിൽ കുഴച്ച സേവിപ്പിക്ക ഇതുപോലെ മററും പലപ്രയോഗങ്ങളും വേണ്ടിവരും എന്നാൽ മിക്കതും ശമിക്കുമെന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾക.

മാൎജ്ജാരവിഷത്തിന്ന

൨൫. നിംബത്വഗഞ്ജനാംഭൊജബീജെന്ദ്രയവചന്ദനൈഃ।
ശുദ്ധാംബുപിഷ്ടൈരാലെപൊമാൎജ്ജാരവിഷനാശനഃ॥
വേപ്പിൻതൊലി, അഞ്ജനക്കല്ല താമരക്കുരു, കുടകപ്പാലയരി, ചന്ദനം, ഇവ പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ച കടിച്ചേടത്തുപുരന്നെ *

ട്ടക വൃച്ഛയുടെ വിഷം ശമിക്കും.

൬൭. സക്ഷാരചിത്രാംപഥ്യംഞ്ചസഞ്ചൂർണ്ണ്യമധുനാശയെൽ। ഭൃംഗരാജരസൊപെതംഫംഗ്രച്ചൂർണ്ണമഥാപിവാ॥

൬൮. കടുത്രിതയസിന്ധൂത്ഥയവക്ഷാരാഗ്നിഭിഃകൃതം। ചൂർണ്ണംവാസപ്പിഷൈതാനിഹന്ത്യുരൊതുവിഷംമഹൽ॥

ചവക്കാരം, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ, കടുക്ക, ഇവ പൊടിച്ച തേനിൽ സേവിപ്പിക്ക. കഞ്ഞുണ്ണിനീരിൽ കായം പൊടിച്ച ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

ത്രികടും, ഇന്തുപ്പ, ചവക്കാരം, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങ, ഇവ പൊടിച്ച നെയ്യിൽ സേവിപ്പിക്ക. സകലമാൎജ്ജാരവിഷവും ശ മിക്കും.

അശ്വവിഷത്തിന്ന

൬൯. വചാശ്വഗന്ധാലൊദ്ധ്രാണാംചൂൎണ്ണംക്ഷീരെണപായയേൽ। തെനൈവദംശെലെപംചകാരയെദ്വാജിനൊവിഷെ॥

കുതിര കടിച്ചാൽ വയമ്പ, അമുക്കുരം, പാച്ചോററിത്തൊലി, ഇവ പൊടിച്ച പാലിൽ കലക്കി സേവിപ്പിക്ക. മേൽപറഞ്ഞ മരുന്നുകൾ പാലിലരച്ച കടിച്ചെടത്ത പുരട്ടുകയുംചെയ്ക. വിഷം ശമിക്കും.

മൎക്കടവിഷത്തിന്ന

൭൦. വിഷ്ണുക്രാന്തൈശിരീഷപഞ്ചാംഗംവാരിണാതെനലെപനം കുൎയ്യാത്തദ്ദെവശരളെമൎക്കടസ്യചപായയേൽ॥

മൎക്കടംകടിച്ചാൽ വാകയുടെപഞ്ചാംഗം പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ച കടിച്ചെടത്ത പുരട്ടുകയും സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക വി ഷം ശമിക്കും.

മനുഷ്യവിഷത്തിന്ന

൭൧. നീലീശരളികാമൂലംതണ്ഡുലീയകസംയുതം। ക്ഷീരെണ വിഷ്ണുക്രാലിംപെത്തൽപായയെച്ചനൃണാംവിഷെ॥

മനുഷ്യൻകടിച്ചാൽ അമരിവേര, കരളകത്തിൻവേര, ചെ റുചീരവേര ഇവ പാലിലരച്ച പുരട്ടുകയും സേവിപ്പിക്കയും ചെ യ്ക വിഷം ശമിക്കും.

മണ്ഡൂകവിഷത്തിന്ന

൭൨. രാമഠംത്ര്യൂഷണൊപെതമാരനാളെനമിശ്രിതം। മണ്ഡൂ കസ്യവിഷെലിംപെൽപായയെച്ചതദൌഷധം॥

തവളകടിച്ചാൽ കായവും ത്രികടുവും കൂടി കാടിയിലരച്ചുപു രട്ടുകയും സേവിപ്പിക്കുകയും ചെയ്ക. വിഷംശമിക്കും.

മത്സ്യവിഷത്തിന്ന

വൃ൮. കാരസ്കരകഷായെണസേകംകുര്യ്യാന്നിരന്തരം ।
മത്സ്യസ്യഗരളെതിവ്രരുജാദ്ദ്യാശുപ്രശാന്തയെ॥

കടുമത്സ്യം കുത്തിയാൽ കാഞ്ഞിരത്തിൻെറ വേരുംതളിരുമി ടിച്ചുകഷായംവെച്ച അതുകൊണ്ടു ധാരയിടുകഎന്നാൽകഠിന മായ നോവുംകടച്ചിലും ശമിക്കും.

വൃ൯. ആരണ്യസഷപകാഥബാഷ്പംവേധപദംനയെൽ।
എതെനതുക്ഷണെനൈവവേദനാദിശമോഭവേൽ ॥

കാട്ടുകടുക സമൂലമിടിച്ച കഷായംവച്ചു അതിൻെറപുക ഏ ല്പിക്ക. അല്പകാലംകൊണ്ടുതന്നെ വേദനയും കടച്ചിലും ശമി ക്കും.

വൃ൧൦. ഛിന്നാമൃതാദശപുഷ്പസ്സഹക്ഷീരേണപാചിതാം ।
പേഷയിത്വാന്വലിംപേച്ചൂതത്സദ്യശ്ശമയെദ്വിഷം ॥

ചിററമൃത, ദശപുഷ്പം ഇവ പാലിൽപുഴുങ്ങിയരച്ച പുരട്ടുക യും ചെയ്ക. മത്സ്യവിഷം ശമിക്കും.

നക്രവിഷത്തിന്ന

വൃ൧൧. ഗ്രന്ഥികാകുഷ്ഠമായൂരീബൃഹതീനതസഷപൈഃ । സാ
ശാഗസൈധരജാക്ഷീരെലേപൊനക്രവിഷംഹരെൽ॥

മുതലകടിച്ചാൽ കാട്ടുമുളകിൻവേര കൊട്ടം,ചെറുകടലാടി, ചെറുവഴുതിന്നവേര, തകരം, കടുക, അമുക്കുരം ഇവ ആട്ടിൻ പാലിൽ അരച്ചുപുരട്ടുക. വിഷം ശമിക്കും.

വൃശ്ചികവിഷത്തിന്ന

വൃ൧൨. സദ്യോവെധപദംസിഞ്ചെച്ചക്രതൈലേനവാർശ്ചികം।
കൊണ്ണേനാംശുമതീകാഥകല്കാഭ്യാംസാധിതേനവാ॥

വൃ൧൩. മാണിമന്ഥരജഃപകാസപ്പിഷാകാഞ്ചികെനവാ ।
സക്ഷാരലവണെനാഥലെപനാദികമാചരെൽ ॥

തേളുകുത്തിയാൽ ഉടനെ കണയെണ്ണ കുറഞ്ഞൊരു ചൂടുപി ടിപ്പിച്ച അതുകൊണ്ടു കുത്തിയെടത്ത ധാരയിടുക. ഓരിലവേര കൊണ്ടു കഷായംവച്ച ഓരിലവേര അരച്ചുകലക്കി എണ്ണചെ ത്തുകാച്ചിയരിച്ച അതുകൊണ്ടുമേൽപ്രകാരംധാരയിടുകയുമാം അല്ലായെങ്കിൽഇന്തുപ്പപൊടിച്ചിട്ടു നെയ്യമൂപ്പിച്ചഅതുകൊണ്ടു

മേൽപ്രകാരം ധാരയിടുക. കാടിയിൽ ചവക്കാരവും ഇന്തുപ്പും പൊടിച്ചചേൎത്ത അതുകൊണ്ടും ധാരയിടാം പിന്നെ ലേപനാദികളെ ചെയ്യൂ.

(ലേപനം)

വ്യ. പാരിണ്ണാനക്തമാലസ്യപിഷ്ടൈഃപത്രൈസ്സരാമഠൈഃ
കാഞ്ചികേനൈവവാലെപസ്സൎവ്വദ്രോണവിഷപ്രണുൽ॥

ഉങ്ങിൻെറ ഉല, കായം ഇവ പച്ചവെള്ളത്തിലൊ കാടിയിലൊ അരച്ചു പുരട്ടുക. ദ്രോണവിഷം ശമിക്കും. ദ്രോണമെന്നതതേളാകുന്നു. തേളുകൾ വായവ്യങ്ങളായിട്ടും ആഗ്നെയങ്ങളായിട്ടും സൌമ്യങ്ങളായിട്ടും സംകീൎണ്ണങ്ങളായിട്ടുമുണ്ട. വായവ്യങ്ങൾ വായുകോപത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നവയാകുന്നു. അതുകൾക്കും മീനസാദി പതിനെട്ട ജാതിയോടുകൂടിയവയുമാകുന്നു. ആഗ്നേയങ്ങൾ പിത്തകോപകരങ്ങളാകുന്നു അതുകൾ കൌണ്ഡിന്യാദി ഇരിപത്തുനാല ജാതിയൊടുകൂടിയവയുമാകുന്നു. സൌമ്യങ്ങൾ കഫകോപകരങ്ങളാകുന്നു. അതുകൾവിശ്വംഭരാദിപതിമൂന്നു ജാതിയൊടുകൂടിയവയുമാകുന്നു. സങ്കീൎണ്ണങ്ങൾ ദോഷത്രയകോപത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നവയാകുന്നു. അതുകൾ തുണ്ഡനാസാദി വന്ത്രണ്ടുജാതിയോടുകൂടിയവയുമാകുന്നു ഇങ്ങിനെ വാതാദിദോഷകോപകരങ്ങളായുംഅറുപത്തേഴജാതിയൊടുകൂടിയവയായുമിരിക്കുന്ന തേളുകളിൻവെച്ച ഏതെല്ലാം തേളുകളുടെവിഷം സാദ്ധ്യമാകുന്നു എന്ന ശാസ്ത്രസമ്മതികാണപ്പെടുന്നുവൊ അതുകളെ ഒക്കെയും ഗ്രഹിപ്പിപ്പാനായിക്കൊണ്ട സൎവ്വപദത്തെ പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം മെൽപറഞ്ഞ തേളുകളുടേയും അതാത തേളിൻെറ വിഷത്തിൻെറയും ലക്ഷണങ്ങൾ സാദ്ധ്യാസാദ്ധ്യലക്ഷണങ്ങൾ ഇവരണ്ടവകയും പുസ്തകത്തിൻെറ ചുരുക്കത്തിന്നുവേണ്ടി ഉപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു.

വ്൯. അൎക്കക്ഷീരേണസംപിഷ്ടൈൎമ്മരിചൈൎവ്വാവിലേപനം।
മാണിമന്ഥയുതെനാഹിവല്ലീപത്രേണവാഹിതം॥

എരുക്കിൻപാലിൽ മുളക അരച്ചുപുരട്ടുകയും ഇന്തുപ്പും വെററിലയുംകൂട്ടി അരച്ചുപുരട്ടുകയും തേൾവിഷത്തിന്ന പററുന്നതാകുന്നു.

൯൦. പാരാവതശകൃൽപഥ്യാനാഗരൈസ്തഗരാന്വിതൈഃ।
ബീജപൂരരസേപിഷ്ടൈൎല്ലേപൊസ്യപരമൌഷധം॥

മാടപ്രാവിൻെറ കാഷ്ഠം, കടുക്ക, ചുക്ക, തകരം ഇവതാളി

മാതളത്തിൻനീരിൽ അരച്ചുപുരട്ടുക. തേളിന്റെ വിഷത്തിന്ന ഇത പരമൌഷധമാകുന്നു.

൯൧. നാഗരംഹരിതാലംചസൈന്ധവെനസമന്വിതം।
ബീജപൂരരസെനൈതംതഥാസ്യപരമൌഷധം॥

ചുക്ക,പൊന്നരിതാലം,ഇന്തുപ്പ ഇവ താളിമാതളത്തിൻനീരിലരച്ചു പുരട്ടുക. ഈ പ്രയോഗവും മേൽപറഞ്ഞ പ്രയോഗം പോലെ ആകുന്നു.

(രാമഠാദിഗുളിക)

൯൨. രാമഠംഹരിതാലഞ്ചബീജപൂരകവാരിണാ।
പിഷ്ടാസ്തഥഗുളികാഃകുര്യാന്മുൽഗാഭാസ്താവിശോഷിതാഃ॥
൯൩. ബീജപൂരരസെനൈവപാനലെപാദിയോജിതാഃ।
നിയച്ഛന്ത്യഖിലംസദ്യോഗരളംശ്ചുകവെധിനാം॥

കായം,പൊന്നരിതാരം ഇവ താളിമാതളത്തിൻനിരിലരച്ച ചെറുപയററിന്മണിപ്രമാണംഗുളികയുരുട്ടിനിഴലിലുണക്കിതാളിമാതളത്തിൻനീരിൽ അരച്ചുചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയും പുരട്ടുകയും നസ്യവും ചെയ്ക. തേളിന്റെ വിഷം ശമിക്കും.

(കരഞ്ജബീജാദി ഗുളിക)

൯൪. കരഞ്ജബീജശ്വേതാൎക്കതണ്ഡുലീയകഡുണ്ഡുകൈ॥
മനൊഹ്വാഹരിതാലാൎക്കരാഗകുംകുമതുഗ്യകൈഃ॥
൯൫. കരഞ്ജസ്വരസെപിഷ്ട്വാസപ്താഹംമുൽഗസന്നിഭാഃ।
വിഹിതാഗുളികാശ്ഛ്ലഷ്ണാശ്ചുരാരായാംപാനലെപയൊഃ॥
൯൬.നാവനെചകരഞ്ജസ്യകഷായെണരസെനച।
ശ്വേതാൎക്കസ്വരസെനാപിയൊജ്യാഇതിജിനൊബ്രവീൻ

ഉങ്ങിൻകുരു,വെള്ളെരുക്കിൻവേര, ചെറുചീരവേര, പലകപ്പയ്യാനിവേര,മനയോല, പൊന്നരിതാരം, അക്കാരിത്തെങ്ങ, കുംകുമം, കൊട്ടം ഇവ ഉങ്ങിൻനീരിൽ ഏഴദിവസം അരച്ച ചെറുപയററിന്മണിപ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി ഉങ്ങിന്റെ വേരുമുതലായ പഞ്ചാംഗങ്ങൾകൊണ്ട കഷായംവച്ച അതിൽചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയും ഉങ്ങിൻതളിര ഇടിച്ചുപിഴിഞ്ഞനീരെടുത്ത അതിൽചേൎത്ത പുരട്ടുകയും വെളുത്തഎരുക്കിന്റെ തളിര വാട്ടിപ്പിഴിഞ്ഞനീരെടുത്ത അതിൽചേൎത്ത നസ്യം ചെയ്കയും ചെയ്ക. ഇത എല്ലാതേളുകളുടെവിഷത്തിന്നും ഉടനെ ഉപശമനത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതാകുന്നു എന്ന ബുദ്ധമുനിയാൽ പറകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ഊറാമ്പല്ലിവിഷത്തിന്ന

൯൭. പിഷ്ട്വാവ്യാഘ്രപദീമൂലംപയസാപായയെൽപ്രഗെ।
ക്ഷൈരെയീംവായവാഗ്ഗുംതൽസഹിതാംസിതയായുതാം॥
൯൮. പൃഥുകാൻസിതയൊപെതാൻപ്രാശയെദ്വാസിതായുതം।
നവനീതംവിനഷ്ടാംബുലാംഗലീഫലമെവവാ
൯൯. കുയ്യാച്ചക്ഷീരപിഷ്ടെനകദംബതരുചമ്മണാ।
മൂലെനവ്യാഘ്രപദ്യാവാലെപനംശിഗ്രുണൈവവാ॥
൧൦൦. മന്ത്രൈഃകുക്കുടരുദ്രസ്യസഞ്ജപ്തെനനിരന്തരം।
തൊയെനദംശെകുയ്യാച്ചധാരാമുരുവലെവ്വിഷെ॥

ഊറാമ്പല്ലികടിച്ചാൽ പുലിച്ചുവടിൻവേര പാലിലരച്ച രാവിലെസേവിപ്പിക്കയൊ മേല്പറഞ്ഞ മരുന്ന ചതച്ചിട്ട പാൽക്കഞ്ഞിവെച്ച പഞ്ചസാരചേൎത്ത രാവിലെ സേവിപ്പിക്കയൊ ചെയ്ക. അവിലും പഞ്ചസാരയും ചെൎത്ത ഭക്ഷിപ്പിക്ക. വെണ്ണയും പഞ്ചസാരയും ചേൎത്ത ഭക്ഷിപ്പിക്ക. വീൎവററിയനാളികെരത്തിൻപൂള പഞ്ചസാരക്കൂട്ടിഭക്ഷിപ്പിക്ക. കടമ്പിൻതൊലിയൊ പുലിച്ചുവടിൻവേരൊ പാലിലരച്ച കടിച്ചെടത്തപുരട്ടുക. കുക്കുടരുദ്രമന്ത്രങ്ങൾ ജപിച്ച പച്ചവെള്ളം കൊണ്ട കടിച്ചെടത്ത ധാരയും ചെയ്ക. എന്നാൽ വിഷംശമിക്കും.

അരണവിഷത്തിന്ന

൧൦൧. ശിഗ്രുനിംബശിരീഷാൎക്കക്ഷീരവൃക്ഷത്വചാഗാഢിതഃ।
സൎവ്വാംഗലെപൊദഷ്ടസ്യബ്രാഹ്മണ്യാവിഷനാശനഃ॥

അരണകടിച്ചാൽ മുരിങ്ങത്തൊലി, വേപ്പിൻതൊലി, നെന്മെനിവാകത്തൊലി എരുക്കിൻ വെരുമ്മൽതൊലി, പലകപ്പയ്യാനിവെരുമ്മൽതൊലി ഇവ പച്ചവെള്ളത്തിലരച്ച മെലൊക്കെതെക്കുക. വിഷം ശമിക്കും.

൧൦൨. നീലിമൂലകഷായെണസൎവ്വാംഗപരിഷെചനം।
ശ്രേഷ്ഠംതതൊപിദംശഞ്ചലിംപെല്ലവലിപല്ലവൈഃ॥

അമരിവേരുകൊണ്ട കഷായംവച്ച അതുകൊണ്ട സൎവ്വാംഗധാരചെയ്ക. ഇത മേൽപറഞ്ഞ സൎവ്വാംഗലേപനത്തെക്കാൾ അധികം നന്മയുള്ളതാകുന്നു. വെള്ളിലത്തളിര അരച്ചകടിച്ചെടത്ത പുരട്ടുകയും ചെയ്ക.

൧൦൩. ശംഖപുഷ്പീന്ദ്രവല്ലിഭ്യാംമൂലെനപനസച്ഛദം।
പ്രത്യഗ്രംവാരിണാപിഷ്ട്വാപായയെച്ചപ്രഗെതരാം॥

ശംഖപുഷ്പത്തിൻവേര, ഉഴിഞ്ഞവേര, പുലാവിൻകുരുന്ന

ഇവ പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി ഏറ്ററവും പുലച്ചെ സെവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക. എന്നാൽ വിഷം ശമിക്കും.

ഓന്തിൻവിഷത്തിന്ന

൫൪. അയമെവവിധിസ്സസ്തഃകൃകലാസവിഷെപിച।
തുല്യത്വാദ്ദ്വഭയൊരിത്ഥമാചാൎയ്യാണാംമതസ്ഥിതിഃ ॥

ഓന്തിൻെറ വിഷത്തിന്ന അരണയുടെ വിഷത്തൊടു സാമ്യമുണ്ടാകയാൽ അരണവിഷത്തിന്നു പറഞ്ഞ ചികിത്സകൾതന്നെ അതിന്നും മതി എന്ന വളരെ ആചാൎയ്യന്മാർ പറഞ്ഞിരിക്കയാൽ മേൽപറഞ്ഞ ചികിത്സകളെ ഓന്തുകടിച്ചാലും ചെയ്തുകൊൾക.

ഗൌളിവിഷത്തിന്ന

൫൫. ഗൃഹഗൊധികയാദഷ്ടെപിഷ്ട്വൈദ്ധംശെവിലെപനം।
നീലീഗരളികാഗൊപീമൂലൈഃകുൎയ്യാന്നിശാരസെ ॥

ഗൌളികടിച്ചാൽ അമരിവേര, കരളെകത്തിൻവേര, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഇവ മഞ്ഞൾനീരിലരച്ച പുരട്ടുക. കുപ്പമഞ്ഞളിൻനീരിലുമാം.

൫൬. താന്യെവപിഷ്ട്വാശ്ശുദ്ധാംബുലോളിതാനിചപായയേൽ। നിൎയ്യാസംവാകപിത്ഥസ്യകദംബസ്യത്വചൊപിവാ

അമരിവേര, കരളെകത്തിൻവേര, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഇവയൊ വിളാമ്പശയൊ കടമ്പിൻതൊലിയൊ പാലിലരച്ചു കലക്കി സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക. എന്നാൽ വിഷം ശമിക്കും.

കടന്നലിൻവിഷത്തിന്ന

൫൭. ഗോമതീപല്ലവാൻപിഷ്ട്വാനിശയാസഹലെപനം।
ദംശെവിദദ്ധ്യാത്തൈരാശ്ശുഗന്ധൊളീവിഷശാന്തയെ ॥

കടന്നൽ കുത്തിയാലുടനെ ക്ലുമുള്ളിൻകുരുന്ന പച്ചമഞ്ഞൾ ഇവ പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ച കടിച്ചെടത്ത തേക്കുക. വിഷം ശമിക്കും.

൫൮. വശിനീപല്ലവൈഃപിഷ്ട്വൈന്നവനീതെനസംയുതൈഃ।
സൎവ്വാംഗലെപനംകൃത്വാതാനെവപ്രാശയെച്ചവാ ॥

മുക്കുററിയുടെ തളിരരച്ച വെണ്ണചേൎത്ത സൎവ്വാംഗം പുരട്ടുകയും അതുതന്നെ സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക ഇങ്ങിനെയുമാം. എന്നാൽ വിഷം ഉടനെ ശമിക്കും.

൫൯. ദ്രോണപുഷ്പരസൊന്മിശ്രംമൎദ്ദിതംസഹസൎപ്പിഷാ।

ആശയെൽകദളീപക്വമധ്വവാതദ്വിഷാതുരം ॥

തുമ്പപ്പൂവ്വിൻെറനീരിൽ നെയ്യും കദളിപ്പഴവും ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയുമാം. ൦രം പ്രയോഗം ഏററവും സാരമാകുന്നു.

അട്ടയുടെ വിഷത്തിന്ന

൧൧൦. നിശാഗോപാംഗനാചൂൎണ്ണംസൎപ്പിഷാസഹഭക്ഷയെൽ।
തെനൈവദംശെലിംപെച്ചജളൌകൊവിഷശാന്തയെ॥

മഞ്ഞൾ, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ ഇവ പൊടിച്ച നെയ്യ ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയും കടിച്ചെടത്ത പുരട്ടുകയും ചെയ്ക. അട്ടയുടെ വിഷം ശമിക്കും.

പട്ടതാരയുടെ വിഷത്തിന്ന

൧൧൧. പിഷ്ട്വാകരിലതാകന്ദംപായയെച്ശുദ്ധവാരിണാ।
സാരസ്വതവിഷൊഛ്ശിത്യൈദംശെകുൎയ്യാച്ചലെപതം॥

പട്ടതാരയുടെ വിഷത്തിന്ന കരിക്കൊടിക്കിഴങ്ങ പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി സെവിപ്പിക്കയും പുരട്ടുകയുംചെയ്ക എന്നാൽ ഉടനെ ശമിക്കും.

൧൧൨. പത്രാണ്യുത്തമകന്യായാഃകടുത്രയസമന്വിതം।
ശിരീഷസ്വരസെപിഷ്ട്വാകുൎയ്യാദ്വാതൈൎവ്വിലെപനം।

വെലിപ്പരുത്തിയിലയും ത്രികടുവും കൂട്ടി നെന്മെനിവാകയിലനീരിൽ അരച്ചുപുരട്ടുകയുമാം.

൧൧൩. ക്ഷീരെണപായയെൽപിഷ്ട്വാംദഷ്ടംപൃഥുകികാശിഫാം।
തയൈവകുൎയ്യാല്ലെപംവായദ്വാശൈലെയസൎപ്പിഷാ।

അവിൽപൊരിവേര പാലിലരച്ചുകലക്കി സെവിപ്പിക്ക. പുരട്ടുകയുംചെയ്ക. നെയ്യിൽ കന്മതംചേൎത്ത പുരട്ടുകയുമാം. ഇവ ചെയ്താൽ പട്ടതാരയുടെ വിഷം നല്ലവണ്ണംശമിക്കും.

വിഷസാമാന്യ ചികിത്സാ

(കുഴയിൽതേപ്പാൻ പുനൎന്നവാദി)

൧൧൪. പുനൎന്നവനിശാദ്വന്ദ്വശിരീഷകരവീരകൈഃ ।
നീലീകദംബനിംബാൎക്കസൊമവല്ലൃമനിദ്ദ്രമൈഃ।

൧൧൫. നളീവെതസനിൎഗ്ഗുണ്ഡീകരഞ്ജകകുഭൈരപി।
പിഷ്ട്വൈസ്തണ്ഡുലതൊയെനലെപസ്സൎവ്വവിഷാത്തിനൽ

തമിഴാമവേര, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, നെന്മെനിവാകവേരിന്മേൽതൊലി, അലരിത്തൊലി,അമരിവേര, കടമ്പിൻതൊലി,വേപ്പിൻതൊലി,എരുക്കിൻവേരിന്മെൽതൊലി,

തോരായത്തിൻതൊലി, അഗസ്തിമരത്തിൻതൊലി, പുഴവഞ്ചി തൊലി, കരുനൊച്ചിവേര, ഉങ്ങിൻതൊലി, നീർമരുതിൻ തൊലി, ഇവ അരിക്കാടിയിൽ അരച്ച കടിച്ചെടത്തും കുത്തി യെടത്തും പുരട്ടുക എല്ലാവിഷവും ശമിക്കും.

(സേവിപ്പാൻഗുളിക ശ്വേതാൎക്കമൂലാദി)

൧൩. ശ്വേതാൎക്കമൂലശൈലേയശാരിബാകുഷ്ഠചന്ദനൈഃ।
തണ്ഡുലീയകരഞ്ജത്വഗശ്വഗന്ധാസ്ഥിരാദ്വയൈഃ॥
൧൪. പാഠാഗരളികാമൂലകോലദംഷ്ട്രാകടുത്രയൈഃ।
നിലീപൃഥ്വികികാഘോരവരകന്യാനിശാത്രയൈഃ।
൧൫. ജീമൂതമൂലഗോലോമീമൂൎവ്വാഗുഞ്ജാടരൂഷകൈഃ।
മാംസീകൂടചരോശീരനാഗരാമരദാരുഭിഃ।
൧൬. മായൂരീമധുകാഭീരുകന്ദഗണ്ഡകശൃംഗകൈഃ॥
ഹേമരൂപ്യരജോമുക്താഫലവിദ്രുമഹിംഗുളൈഃ।
൧൭. കസ്തൂരിശംഖപാഷാണഫലത്രിതയഗന്ധകൈഃ।
ഹരിതാലമനോഹ്വാചന്ദ്രമദകുംകുമചോരകൈഃ॥
൧൮. അയസ്കാന്തശിലാനാഭിശിവബീജൈശ്ച സമ്മിതൈഃ,
പിഷ്ട്വൈൎഗ്ഗിരീഷപത്രോത്ഥൈൎമ്മൎദ്ദിതൈൎഭ്ദ്രാഹ്ഗതൈരസൈ॥
൧൯. പത്രൈൎഭൃശ്ചകരഞ്ജസ്യകാഥേചാരിഷ്ടവല്ക്കജേ।
നീപത്വഗ്വിഫിതേചാഥനീലീമൂലകൃതേപിച।
൨൦. പഞ്ചഗന്ധാരസേബീജപൂരകാൎദ്രകവാരിണി। ജീരകേ
ണശൃതേവാരിണ്യപിയാമാൻപൃഥഗ്ബഹൂൻ॥
൨൧. കുസ്തുംബുരുനിഭാഃകൃത്വാഗുളികാസ്സംവിശോഷിതാഃ॥
കരഞ്ജനീലീനിംബാംബുപീതാസ്സൎവ്വവിഷാപഹാഃ॥

വെള്ളത്ത എരുക്കിൻവേര, കന്മതം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, കൊട്ടം, ചന്ദനം, ചെറുചീരവേര, ഉങ്ങിൻതൊലി, അമുക്കുരം ഓരിലവേര, മൂവ്വിലവേര, പാടക്കിഴങ്ങ, കരളെകത്തിൻവേര, പന്നിത്തേററ, ത്രികട്ടു, അമരിവെര, അവിൽപൊരിവേര, അകോരിവേര, വേലിപ്പരുത്തിവേര, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, കപ്പമഞ്ഞൾ, ദേവതാളിവെര, വയമ്പ, പെരുംകുരുമ്പവേര, വെള്ളത്തകുന്നിയുടെവേര, ആടലോടത്തിൻവേര, മാഞ്ചി, കൊടാചാരിസമൂലം, രാമച്ചം, ചുക്ക, ദേവതാരം, ചെറുകടലാടി, ഇരട്ടിമധുരം, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, ഫണ്ഡാമൃഗത്തിൻ കൊമ്പ, പൊന്നിൻപൊടി, വെള്ളിപ്പൊടി, മുത്ത, പവിഴം, ചായില്യം, കസ്തൂരി, ശംഖപാഷാണം, ത്രിഫല, നെല്ലിക്കാഗന്ധകം, പൊന്നരിതാരം, മനയോല, കന്നാരം, കുംകുമം, കച്ചൂരിക്കി

ഴങ്ങ, അയസ്കാന്തം, വത്സനാഭി, രസം ഇവ നെന്മെനിവാകയി ലനീരിലും ഉങ്ങിലനീരിലും വേപ്പിൻതൊലികൊണ്ടുവെച്ച കഷായത്തിലും കടമ്പിൻതൊലികൊണ്ടുവെച്ച കഷായത്തിലും അമരിവേരുകൊണ്ടുവച്ച കഷായത്തിലും വെള്ളത്ത വേളയുടെ നീരിലും താളിമാതളത്തിലനീരിലും ഇഞ്ചിനീരിലും ജീരകകഷായത്തിലും മുമ്മൂന്നുയാമം അരച്ച കൊത്തമ്പാലരിപ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി ഉങ്ങിന്റെതൊലി, അമരിവേര, വേപ്പിന്റെതൊലി ഇവകൊണ്ടുവച്ച കഷായത്തിൽ ചെൎത്തസേവിക്ക. എല്ലാ വിഷവും ശമിക്കും.

(നസ്യത്തിന്നഗുളിക ദ്രോണപുഷ്പാദി)

൫൨൫. ദ്രോണപുഷ്പകദംബത്വങ്നീലീമൂലാക്കപല്ലവൈഃ।
മൂൎവ്വാമൂലകരഞ്ജാസ്ഥിനീലിനീബീജസംയുതൈഃ।
൫൨൬. യുക്തൈതൎന്നകുലികാകന്ദതുല്യഭാഗേനപെഷിതൈഃ॥
ബസ്തസ്യമൂത്രെഭൃനിംബഫലതുല്യാകൃതിഃകൃതാ।
൫൨൭. ഗുളികാനാവനെശസ്താസൎവ്വെഷാംഘ്യഷ്ടമിശ്രിതാ।
രസെഗരളികാപത്രസംഭൂതെക്കരസെപിവാ॥

തുമ്പപ്പൂവ്വ. കടമ്പിൻതൊലി, അമരിവേര, വെള്ളെരുക്കില പെരുംകുരുമ്പവേര, ഉങ്ങിൻകുരു, താളിയരി ഇവ സമം ഇവ ഒക്കക്കൂടിയെടത്തോളം കീരിക്കിഴങ്ങ ഇഞ്ചിനെ ചേൎത്ത ആട്ടിൻ മൂത്രത്തിലരച്ച പുത്തരിച്ചുണ്ടങ്ങ പ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കികരളെകത്തിലനീരിലൊ വെള്ളെരുക്കിലനീരിലൊ അരച്ചചേൎത്ത നസ്യംചെയ്ക എല്ലാവിഷവും ശമിക്കും. നസ്യം വെണ്ടസമയത്തിങ്കലല്ലാതെ പ്രവൃത്തിക്കരുത. അഞ്ജനവുമപ്രകാരം തന്നെ. ബോധക്കെട, അസംബന്ധപ്രലാപം ഇത്യാദികൾ ഒക്കെയും നസ്യാഞ്ജനാദികൾകൊണ്ട ശമിക്കുന്നതായാൽ അതുകൾ കാണുമ്പോൾ ചെയ്തുകൊൾക.

(അഞ്ജനത്തിന്നഗുളിക വില്വബീജാദി)

൫൨൮. വില്വബീജകണാതുത്ഥമരിചൈൎദ്രോണപത്രജൈ।
രസെസൈന്ധവൈഃപിഷ്ടൈൎഗ്ഗുളികാമാഷസമ്മിതാ
൫൨൯. ഛായാശുഷ്കാഞ്ജനെയോജ്യാനീലീപത്രരസാന്വിതാ।
നിംബപുഷ്പരസെപെതായദ്വാസൎവ്വവിഷാൎത്തിഷു॥

കൂവളത്തിൻകുരു, തിപ്പലി, തുത്ത, മുളക, ഇന്തുപ്പ ഇവ തുമ്പനീരിലരച്ച ഉഴുന്നിൻമണിപ്രമാണം ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി അമരിയിലനീരിലൊ വേപ്പിൻപൂവിന്റെ നീരിലൊ അരച്ചചേൎത്ത കണ്ണിൽ എഴുതുക. എല്ലാവിഷവും ശമിക്കും.

(തലയിൽ കുഴമ്പിടുവാൻ മഞ്ജിഷ്ഠാദിപൊടി)

൧൩൦. മഞ്ജിഷ്ഠാമധുകൊശീരശാരിബാതണ്ഡുലീയകൈഃ ।
രജനീദ്വയമുസ്തൈലാമാംസീനാഗാഹ്വചന്ദനൈഃ ॥

൧൩൧. കടുത്രയവരാകുഷ്ഠനായകാംഭോജകെസരൈഃ ।
ശ്വെതാക്കനീലീനിർഗ്ഗുണ്ഡീരാസ്നാഭിശ്ചകൃതംരജഃ ॥

൧൩൨. ശിഗ്രുവല്ക്കരസെപാഠാമൂലകല്ക്കസമന്വിതെ ।
സസ്തന്യ്വപകെ്വനൈരണ്ഡതൈലെനസഹമൂദ്ധ്നി ॥

൧൩൩. യൊജയെതചസൎവ്വെഷാംശിരശ്ശൂലഭ്രമാദിഷു । സ്രൊ
തൊരോധെചസംജ്ഞായാഃപ്രമൊഷെചഹിതംചതൽ ॥

മഞ്ചെട്ടിപ്പൊടി, ഇരട്ടിമധുരം, രാമച്ചം, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ചെറുചീരവേര, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, ഏലത്തരി, മാഞ്ചി, നാകപ്പൂവ്വ, ചന്ദനം, ത്രികടു, ത്രിഫല, കൊട്ടം, ചെന്നിനായകം, താമരയല്ലി, വെള്ളെരുക്കിൻവേര, അമരിവേര, കരുനൊച്ചിവേര, അരത്ത ഇവ പൊടിച്ച മുരിങ്ങത്തൊലി കുത്തിപ്പിഴിഞ്ഞെടുത്തനീരിൽ പാടക്കിഴങ്ങ അരച്ചുകലക്കി അവണക്കെണ്ണയും മുലപ്പാലും ചേൎത്ത കാച്ചിയരിച്ച അതിൽ ചാലിച്ച മൂദ്ധാവിൽ കുഴമ്പിടുക. വിഷംനിമിത്തമായി ഉണ്ടാകുന്നതലവേദന, തലതിരിച്ചിൽ, കഫരോധം, ബോധക്കേട, ഇവ ശമിക്കും സകലവിഷത്തിന്നും നന്നു.

(പ്രാണരാജ ഘൃതം)

൧൩൪. അമൃതാലവലീമൂലമുസ്താഗരളികാംബുഭിഃ ।
അഭയാശാരിബൊശീരവഷാഭ്രുകുഷ്ഠയഷ്ടിഭിഃ ॥

൧൩൫. വിലംഗധുണ്ഡുകനിൎഗ്ഗുണ്ഡീപാഠാനിംബകരഞ്ജകൈഃ ।
ശ്വെതാക്കനീപബ്രഹതീവിശാലാഭിശ്ചസാധിതെ ॥

൧൩൬. നിശ്മൃഷെഡധാഡിമാനന്താമധൂകസുരദാരുഭിഃ । അ
ക്കരാഗാശ്വഗന്ധാബ്ദനീലീശൈലെയഹിംഗുഭിഃ ॥

൧൩൭. നിംബപുഷ്പകദംബത്വക്ത്രിഫലാഭിശ്ചകല്ക്കിതൈഃ ।
സ്വരസംദ്വിഗുണംദത്വാസൊമവല്ല്യാശ്ശൃതംഘൃതം ॥

൧൩൮. പ്രാണരാജാഹ്വയംപാനനസ്യാഭ്യഞ്ജനകൎമ്മണാ ।
വിഷംഹരതിസൎവ്വെഷാമപദാഞ്ചചതുഷ്പദാം ॥

൧൩൯. ഏതദ്വാപ്രാണരക്ഷാൎത്ഥംമരിചെനസമന്വിതം । സ
ൎവ്വത്രപ്രാശയെദാദാവിതിനാസത്യയൊൎമ്മതം ॥

ചിററമൃത, വെള്ളിലവേര, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, കരളകത്തിൻവേര, ഇരുവേലി, കടുക്ക, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, രാമച്ചം, തമിഴാമ

വേര, കൊട്ടം, ഇരട്ടിമധുരം, കൂവളത്തിൻവേര, പലകപ്പയ്യാ നിവേര, കരുനൊച്ചിവേര, പാടക്കിഴങ്ങ, വേപ്പിൻതൊലി, ഉ ങ്ങിൻതൊലി, വെളുത്തഎരുക്കിൻവേര, കടമ്പിൻതൊലി, ചെ റുവഴുതിനവേര, കാട്ടുവെള്ളരിവേര ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച താളിമാതളങ്ങയുടെ ഓട കുറുക, ഇരുപ്പക്കാതല, ദേവതാരം, അ ക്ലാരിത്തങ്ങ, അമുക്കുരം, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങ, അമരിവേര, കന്മ തം, കായം, വേപ്പിൻപൂവ്വ, കടമ്പിൻതൊലി, ത്രിഫല ഇവഅ രച്ചുകലക്കി നെയ്യും നെയ്യിലിട്ടി സോമവള്ളിയുടെ നീരുംചേ ൎത്ത കാച്ചിയരിക്കുക. ഈ നെയ്യ പ്രാണരാജമെന്ന പേരോടകൂ ടിയതാകുന്നു. ഇതുകൊണ്ടപാനമൊ നസ്യമൊലേപനമൊചെ യ്താൽ കാലൊടകൂടാതെയിരിക്കുന്ന ജന്തുക്കളുടെവിഷവും നാലു കാലുകളോടകൂടിയ ജന്തുക്കളുടെവിഷവും ശമിക്കും. മേൽപറ ഞ്ഞ നെയ്യുതന്നെ മുളകിൻപൊടിചേൎത്തഎല്ലാവിഷങ്ങൾക്കും ആദിയിൽ ജീവരക്ഷയ്ക്കായിക്കൊണ്ട സേവിപ്പിക്കെണമെന്ന അശ്വിനീദേവന്മാരുടെ മതമാകുന്നു.

(കഷായം പാഠാകരഞ്ജാദി)

൫൭൦. പാഠാകരഞ്ജശെലുതാൎക്കനിംബദാൎവ്വീപ്രിയംഗുഭിഃ ।
സതണ്ഡുലീയകൈസ്സിദ്ധഃകഷായസ്സൎവ്വത്രശസ്യതെ ॥

പാടക്കിഴങ്ങ, ഉങ്ങിൻതൊലി, വെള്ളെരുക്കിൻവേര, വേപ്പി ൻതൊലി, മരമഞ്ഞത്തൊലി, ഞാഴൽപൂവ, ചെറുചീരവേര, ഇവകൊണ്ട കഷായം വെച്ച സേവിപ്പിക്ക. എല്ലാവിഷവും ശ മിക്കും.

൫൭൧. അനുക്താനാന്തുസൎവ്വെഷാമെഭിരെവപ്രതിക്രിയാം ।
യഥായൊഗ്യംപ്രയുഞ്ജീതസമുക്തെഷുവികല്പതഃ ॥

മേൽപറകപ്പെട്ടവയിൽ അന്തൎഭവിക്കാത്ത വിഷങ്ങൾക്ക ഒ ക്കെയും മേൽപറഞ്ഞ സാമാന്യചികിത്സയെചെയ്ക. മേൽപറ കപ്പെട്ടതുകൾക്ക അതാതിന്ന പറകപ്പെട്ടചികിത്സയൊസാമാ ന്യചികിത്സയൊ ചെയ്തുകൊൾക. എന്നാൽകടിക്കുകയൊ കു ത്തുകയൊ നിമിത്തമായിട്ടുണ്ടാകുന്ന വിഷൊപദ്രവങ്ങൾഒക്കെ യും ശമിക്കും.

൫൭൨. ദംശവെധൊപസംക്രാന്തഗരളസ്യപ്രതിക്രിയാ।
ഇയതീതദഹിനിൎജ്ജിതുംജയ്യമെഷാതപലന്തരാം ॥

കടികൊണ്ടും കുത്തുകൊണ്ടുമേല്പിക്കുന്ന വിഷത്തിൻെറ ചി കിത്സഇത്രമാത്രമാകുന്നു. മേല്പറഞ്ഞചികിത്സ അസാദ്ധ്യമായ തിനെകുറിച്ച ചെയ്താൽ ഫലസിദ്ധിയെ ഉണ്ടാക്കുവാനായി

ക്കൊണ്ട മതിയാകുന്നതാകുന്നു എന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

കൈവിഷ ചികിത്സാ

൪൯. ശ്വേതപാരന്തികാമൂലംക്ഷീരെപിഷ്ട്വാവലൊളിതം।
ത്ര്യക്ഷയ്യാനീലകണ്ഠസ്യസഞ്ജപ്തംഗരനാശനം॥

വെളുത്തതെച്ചിവേര പാലിലരച്ചുകലക്കി നീലകണ്ഠത്ര്യക്ഷരിജപിച്ച സേവിപ്പിക്ക. ഗരംശമിക്കും. ഗരമെന്നത മരണാന്തങ്ങളായ അനൎത്ഥങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കുന്നതായി ഓരൊരൊവിധമായ ഔഷധത്തിങ്കൽ ഇരിക്കുന്ന ശക്തിയാകുന്നു. അന്ന്യപ്രയുക്തമായി അകത്തുപ്പെട്ട മരുന്നിൽമേൽപ്രകാരമിരിക്കുന്ന ശക്തിയത്രെ കൈവിഷമാകുന്നത. മേൽപറഞ്ഞ മരുന്ന അന്ന്യപ്രയുക്തമായതിന എന്നല്ല സകലത്തിന്നും നന്നായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അതുപ്രകാരം അന്ന്യപ്രയുക്തങ്ങൾക്കും സാമാന്ന്യേനഹിതമാകുന്നു.

൫൦. വമനംശസ്യതെപ്രായസ്തസ്മിന്നാമാശയസ്ഥിതെ।
പക്വാശയഗതെതസ്മിൻകൎത്തവ്യംചവിരെചനം॥

അകത്തുപെട്ട മരുന്ന ആമാശയത്തികൽനിൽക്കുന്നു എങ്കിൽ ഛൎദ്ദിപ്പിക്കുകയും പക്വാശയത്തിങ്കൽ നിൽക്കുന്നു എങ്കിൽ വിരെചിപ്പിക്കയും ചെയ്ക.

൫൧. ക്ഷീരെണനീലിപത്രാണിപിഷ്ട്വാലിംപെൽസമന്തതഃ
ഉദരംതൈരശുഷ്ക്വെത്രഭാഗെതച്ചവിനിൎദ്ദിശെൽ॥

അമരിയില പാലിൽഅരച്ച വയററത്തൊക്കെതേക്കുക. എന്നാൽ ശേഷംഭാഗം ഉണങ്ങുന്നസമയവും ഒരു ഭാഗം ഉണങ്ങാതെകാണാം. അവിടെ വിഷത്തിൻെറ സ്ഥിതിയാകുന്നു എന്നറിക. ആയത പൊക്കിളിൻെറ മെൽഭാഗത്തായാൽ ഛൎദ്ദിപ്പിക്കേണമെന്നും താഴെആയാൽ വിരെചിപ്പിക്കണമെന്നും താൽപൎയ്യം.

൫൨. പ്രായേണസുകുമാരത്വാദ്ദുഷ്കരംവമനംശിശൊഃ
വിരേകശ്ചതഥാപ്രായസ്തസ്മാൽസംശമനംപരം॥

ബാലന്മാര മൃദുശരീരന്മാരാകയാൽ വമനക്രിയ വേണ്ടുംവണ്ണമാക്കുവാൻ പ്രയാസമുണ്ട. വിരേചനവുമപ്രകാരംതന്നെ. അതുഹേതുവായിട്ട അകത്തുപെട്ട ഔഷധങ്ങളുടെ ശക്തിയെ നശിപ്പിക്കുന്നതായ പ്രവൃത്തികൾതന്നെ ഏററവും പ്രധാനങ്ങളാകുന്നു.

൫൪൧. ഹിംസാമൃത്തീശ്യയച്ഛന്തിരിപവഃകെചിദൌഷധം ।
ഗരവൽസ്വവശീഭാവമന്ന്യെചേതിദ്വിധൈവതൽ ॥

ചിലർ വൈരം ഹേതുവായിട്ട ഹിംസിപ്പാനായിക്കൊണ്ട മേൽവിവരിക്കപ്പെട്ട ശക്തിയോടുകൂടിയ ഔഷധത്തെ അന്നാദികളിൽചേർത്ത അറിയാതെ കൊടുക്കുന്നു. ചിലര തനിക്ക അധീനനായി ഭവിക്കെണമെന്ന വിചാരിച്ചിട്ടും കൊടുക്കുന്നു. അതഹേതുവായിട്ട കൈവിഷം രണ്ടുവിധമാകുന്നു. ഏതുവിധമായാലും ആദിയിൽ പറകപ്പെട്ട മരുന്ന അതിൻെറശക്തിയെശമിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു എന്നതാൽപൎയ്യം അതിനെസ്പഷ്ടമാക്കുന്നു.

൫൪൨ ഉഭയൊശ്ചതയൊരുക്തമാഹുഃപ്രശമനൌഷധം ।
സിദ്ധിസ്സാധനബാഹുല്യാന്നിയതെത്യന്ന്യദുച്യതെ ॥

ഹിംസാൎത്ഥമായാലും വശീകരണാൎത്ഥമായാലും മുൻപറകപ്പെട്ട മരുന്ന അതിൻെറ ശക്തിയെ കൊടുക്കുന്നതാകുന്നുഎന്ന പലരും പറയുന്നു. എന്നാലും സാധനബാഹുല്യംകൊണ്ട നിയമേന സിദ്ധി ഭവിക്കുമെന്ന വിചാരിച്ച വേറെയും ചില മരുന്നുകളെ ഇതിന്നുതാഴെ കാണിക്കുന്നു.

൫൪൩. പാഠാമൂലംസമുദ്ധൃത്യപുഷ്യസ്ഥെശീതതെജസി ।
ക്ഷീരേണപിഷ്ടമാലൊഡ്യപായയെത്തച്ചതാദൃശം॥

പാടക്കിഴങ്ങ പൂയത്തുന്നാൾ പറിച്ച പാലിൽ അരച്ചുകലക്കി സേവിപ്പിക്ക. കൈവിഷം ശമിക്കും.

(വചാദി ഗുളിക)

൫൪൪. വചാചന്ദനഗാംഗെയഗുഞ്ജാരുദ്രാക്ഷയഷ്ടിഭിഃ ।
ജയന്തിരസപിഷ്ടാഭിൎഗ്ഗുളികാഗരനാശനീ ॥

൫൪൫. ഹിംസൊദ്ദെശ്യസ്യനാശായതക്രെവില്വദളൈശ്ശൃതെ ।
ക്ഷീരഘൃതസ്യമൂലെനാശൃതെവാനാഗരെണവാ ॥

൫൪൬. സ്തംഭനൊദ്ദെശ്യനാശായശരപുംഖശിഫാശൃതെ ।
ഉച്ചാടനായദത്തസ്യനാശായബൃഹതീശൃതെ ॥

൫൪൭. വിദ്വേഷണായദത്തസ്യനാശായാനന്തയാശൃതെ ।
മാരണായപ്രയുക്തസ്യാനാശായഗ്രന്ഥികാശൃതെ ॥

൫൪൮. വശീകരണസിദ്ധ്യൎത്ഥംദത്തസ്യാകൎഷണായച ।
പാതവ്യാസ്താവിശാലായാമൂലപക്വേനവാരിണാ ॥

വയമ്പ, ചന്ദനം, സ്വൎണ്ണം, വെള്ളത്തകുന്നിക്കുരുവിൻപരിപ്പ, രുദ്രാക്ഷം, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ മുഞ്ഞനീരിലരച്ച ഗുളികയുരുട്ടി നിഴലിലുണക്കി സേവിപ്പിക്കുക. കൈവിഷം ശമിക്കും. ഹിംസക്കായിക്കൊണ്ട കൊടുത്ത മരുന്നിൻെറശക്തി നശിക്കെ

ന്നമെങ്കിൽ മേൽപറഞ്ഞ ഗുളികകളുവഌത്തിലയെപലകപ്പയ്യാ നിവേരൊ ചുക്കൊ ചതച്ചിട്ട മോരുകാച്ചി അതിൽചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കുകയും വേണം. ഹിംസാ എന്ന ശബ്ദംകൊണ്ട സ്തംഭനം, ഉച്ചാടനം, വിദ്വെഷണം, മാരണം ഇവയെ സംഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. ശത്രുകളിൽവച്ച സ്തംഭനത്തിന്നായിക്കൊണ്ട കൊടുത്ത മരുന്നിൻെറശക്തി നശിപ്പാൻ കൊഴിഞ്ഞിലിൻവേരിട്ട മോരുകാച്ചി അതിൽചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയുമാം. ഉച്ചാടനത്തിന്നായിക്കൊണ്ടകൊടുത്ത മരുന്നിൻെറ ശക്തി നശിപ്പാൻ ചെറുവഴുതിനവേരിട്ട കാച്ചിയ മോരിൽ ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയുമാം. വിദ്വേഷണത്തിന്നായിക്കൊണ്ട കൊടുത്ത മരുന്നിൻെറ ശക്തി നശിപ്പാൻ കൊടുത്തൂവ്വവേര ചതച്ചിട്ട കാച്ചിയമോരിൽചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയുമാം മാരണത്തിന്നായിക്കൊണ്ട കൊടുത്ത മരുന്നിൻെറശക്തി നശിപ്പാൻ കാട്ടുതിപ്പലിവേര ചതച്ചിട്ട കാച്ചിയമോരിൽചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയുമാം. വശീകരണത്തിന്നായിക്കൊണ്ടൊ ആകൎഷണത്തിന്നായിക്കൊണ്ടോ കൊടുത്തതാകുന്നു എങ്കിൽ കാട്ടുവെള്ളരിവേരിട്ട കാച്ചിയമോരിൽ ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയും വേണം.

൬൭. ഔഷധസ്യസമന്ത്രസ്യവീൎയ്യംനിൎവ്വാപ്യമന്ത്രവിൽ॥
സമന്ത്രണൌഷധെനാഥമോചയെന്മന്ത്രദേവതാഃ॥

അതാത മന്ത്രങ്ങൾ ജപിച്ചുകൊടുത്ത മരുന്നിൻെറ ശക്തിയെ മന്ത്രജപംകൊണ്ട വൎദ്ധിപ്പിക്കപ്പെട്ട വീൎയ്യത്തോടുകൂടിയ മേൽപറഞ്ഞ ഗുളികമുതലായ ഔഷധംകൊടുത്ത നശിപ്പിച്ചതിൻെറ ശേഷം അകത്തുപെട്ട ഔഷധത്തെ ആശ്രയിച്ചുനിന്നിരുന്ന മന്ത്രദേവതകളെ ശരീരത്തിങ്കൽനിന്ന വേർപെടുത്തുകയും വേണം.

൬൮. ദുഷ്ടവ്യൊമന്ത്രഖണ്ഡസ്യവിധിന്നോചെത്തഭീരിതാഃ।
ദോഷാവാതാദയോരോഗാൻകുൎയ്യുരെവജ്വരാദികാൻ॥

൬൯. തൊയാഗ്നിഗൎത്തപാതാദീനഥവാപരിചാരകൈഃ।
യത്നെനരക്ഷിതസ്യാപിപ്രതികൂലെസ്വകൎമ്മണി॥

മന്ത്രദേവതകളുടെ വേർപാടിനെ ചെയ്യാൻ വേണ്ടുന്നത മന്ത്രഖണ്ഡത്തിൽനോക്കി അറിഞ്ഞുകൊൾക. മന്ത്രദേവതകളെ വേർപെടുത്തീല എങ്കിൽ അവരാൽ ക്ഷോഭിപ്പിക്കപ്പെട്ട വാതാദിദോഷങ്ങൾ പനിമുതലായ രോഗങ്ങളെ പിന്നെയുമുണ്ടാക്കും. വെള്ളത്തിലോ അഗ്നിയിലൊ ഉയൎന്നപ്രദേശത്തിങ്കൽ നിന്ന താഴത്തെക്കൊ വീഴിച്ചു എന്നും വരാം ഇത പരിചാരകന്മാർ ൮

ഷ്ടിവെച്ചാലും സംഭവിക്കുന്നതുമാകുന്നു. ദൈവംതന്നെ അനുകൂലമായിരിക്കുമ്പോൾ ഉപദ്രവിച്ചില്ലയെന്നും വരും-എങ്കിലും ദൈവം പ്രതികൂലമായിവരുമ്പോൾ മേല്പറഞ്ഞതിനെ അവർ ചെയ്യുമെന്നതിന്നു സംശയവുമില്ല.

൬൫൨. രക്ഷേജ്ജാഗരിതാരശ്ചബാലകാൻപരിചാരകാഃ।
ദംഷ്ട്രാശൃംഗാഗ്നിനിഷ്പാതപ്രഭൃതിഭ്യോനിരന്തരം॥

പരിചാരകന്മാർ വഴിപോലെ മനസ്സുവെച്ച ദംഷ്ട്രയുള്ള ജന്തുക്കളിൽനിന്നും കൊമ്പുള്ള ജന്തുക്കളിൽനിന്നും തിയ്യിൽനിന്നും ഇടിമുതലായ സർവ്വങ്ങളിൽനിന്നും ബാലന്മാരെസർവ്വകാലവും രക്ഷിക്കുകയുാ വേണം.

ചെവിയിൽ മുളകുമണിമുതലായതു പൊ
യാൽ ചെയ്യേണ്ടത

൬൫൩. കർണ്ണനാസാദിരന്ധ്രേഷുമഗ്നേഷുചരിചാദിഷു।
നിഷ്കരെച്ചഭിഷഗ്യുക്ത്യാനാളീതീക്ഷ്ണരജോമുഖൈഃ॥

ചെവി,മൂക്കു മുതലായ ദ്വാരങ്ങളിൽമുളക,കുന്നിക്കുരുമുതലായതുകൾ പോയകത്തുപെട്ടാൽ യുക്തിയോടുകൂടിയ വൈദ്യൻ നാളികൊണ്ടോ തീക്ഷ്ണമായപൊടികൊണ്ടോ അപ്രകാരമിരിക്കുന്ന ഉപായാന്തരംകൊണ്ടോ പുറത്താക്കുകയും ചെയ്ക. ചെവിയിൽപോയാൽ കുഴൽവെച്ച മുഖവായുകൊണ്ടു വലിച്ചെടുക്കുക. മൂക്കിൽപോയാൽ തീക്ഷ്ണമായപൊടി വലിപ്പിക്കുക. എന്നാൽ തുമ്പലുണ്ടാകും. അപ്പോൾഅകത്തുപെട്ടത പുറത്തുപോകയും ചെയ്യും.

൬൫൪. പ്രാണിപ്രവെശെകർണ്ണാന്തഃപൂരയെല്ലവണാംഭസാ॥
തൈലെനവായഥായോഗ്യംജംബീരസ്യരസെനവാ।

ചെവിയിൽ ചെറുതായ ജന്തുക്കൾ പോയകത്തുപെട്ടാൽ ഉപ്പുവെള്ളമൊ എണ്ണയോ ചെറുനാരങ്ങനീരൊ നിറയ്ക്കുക. കൊട്ടെരുമപോയകത്തുപെട്ടാൽ ഉപ്പുവെള്ളമത്രെ നല്ലത. കുഴിയാനക്കഎണ്ണയത്രെ നല്ലത. തൊട്ടാരട്ടിക്കു ചെറുനാരങ്ങനീരത്രേ നല്ലത. ഉറുമ്പുമുതലായതിന്നു മേൽപറഞ്ഞതുകളിൽ ഏതെങ്കിലും കൊള്ളാം.

തേരട്ടമുതലായത മേൽതട്ടി പൊള്ളിയാൽ
ചെയ്യേണ്ടത

൬൫൫. ഭൂനിംബപത്രൈഃകേരാജ്യൈകെതകീദളസംയുതൈഃ॥
ഭൃഷ്ടൈഃപിഷ്ടൈർവ്വിമിശ്രൈശ്ചലിംപെച്ഛൂതപദഃക്ഷതൌ।

൬൩൨. പഞ്ചാംഗാനിശിരീഷസ്യപിഷ്ടാതത്രവിസൎപ്പിണി।
പായയേൽകൊഷ്ണതോയെനസിഞ്ചെച്ചാമലകാംഭസാ॥

പൂത്തരിച്ചുണ്ടയിലയും കൈതക്കുമ്പും വെളിച്ചെണ്ണയിൽവറുത്തരച്ചുചേൎത്ത കുഴമ്പാക്കിപുരട്ടുക. തോട്ടുതട്ടി പൊള്ളുകയാൽ ഉണ്ടായവ്രണംശമിക്കും. ചിലത ശമിക്കാതെഇരുന്നാൽനെന്മെനിവാകയുടെ പഞ്ചാംഗമരച്ച സുഖോഷ്ണമാക്കിയജലത്തിൽകലക്കിസേവിപ്പിക്കുകയും നെല്ലിക്കവെള്ളംകൊണ്ടു ധാരയിടുകയും മേല്പറഞ്ഞ മരുന്ന പുരട്ടുകയുംചെയ്ക എന്നാൽ ശമിക്കും.

(കരിമ്പടപ്പുഴുവിന്ന)

൬൩൩. ക്ഷതംകമ്പളകീടസ്യരജസൊദുംബരത്വചഃ। സകെരഫലദ്ധദധനലിംപേൽഗോക്ഷുരകെണവാ॥

കരിമ്പടപ്പുഴ മേൽപററി അവിടെ പൊള്ളിപ്പോയാൽ അത്തിത്തൊലി തേങ്ങാപ്പാലിലരച്ചു തേക്കുക.

(തൊട്ടാരട്ടിക്ക)

൬൩൪. സ്വരസേനശൃതംലിംപേൽക്ഷതെകണ്ടകവാസ്തൂനഃ।
നക്തംപ്രഭായാസ്ഥൽകല്കംപായയെതചതംഛിഷക്॥

തൊട്ടാരട്ടി മേൽപററി അവിടെ വ്രണപ്പെട്ടാൽ മുള്ളഞ്ചീരയുടെനീരിൽ മുള്ളഞ്ചീരയുടെവേര അരച്ചുകലക്കിവെളിച്ചെണ്ണചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച പുരട്ടുകയും സേവിക്കയുംചെയ്ക. അന്നാദികളിൽ ചേൎന്ന അറിയാതെ അകത്തുപെട്ടാലും സൎവ്വാംഗം വ്രണമുണ്ടാകും. എന്നാലും മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം ചെയ്തുകൊൾക

(കുറണപ്പൊടി മേലായാൽ വേണ്ടത)

൬൩൫. മൎക്കടീചൂൎണ്ണകണ്ഡൂതിംസൎപ്പിഷാഭ്യജ്യസൎവ്വതഃ।
സ്നവയിത്വാസുഖൊഷ്ണേനതൊയെനപ്രശമംനയെൽ॥

കുറണപ്പൊടി മേലായാൽ നെയ്യുതേപ്പിച്ചു സുഖോഷ്ണമായ ജലംകൊണ്ടു കുളിപ്പിക്ക. ചൊറിച്ചിൽ ശമിക്കും.

(തുവ്വകടിച്ചാൽ ചെയ്യേണ്ടത)

൬൩൬. ആഹതെയാഷപത്രെണലിംപേൽഗാലവചൎമ്മണാ।
തക്രപിഷ്ടേനതത്തുല്യേഷ്വന്യേഷ്വപ്യേതദിഷ്യതെ॥

കൊട്ടത്തുവ്വകടിച്ചാൽ പാച്ചോററിത്തൊലി മൊരിലരച്ചുപുരട്ടുക. ഈ പ്രയോഗം കൊട്ടത്തുവ്വപോലെ കടിക്കുന്നതായ മററുള്ളതിനും പററുമെന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾകയുംവേണം.

വൃ *

൧൩൩. സംക്ഷേപെണവിഷാദീനാംചികിത്സെത്ഥമുദാഹൃതാ।
പരിശിഷ്ടംപ്രവക്ഷ്യാമിസൎവ്വമധ്യായഉത്തരെ ॥

വിഷാദികളുടെ ചികിത്സകളെ സംക്ഷേപേണ ഇപ്രകാരം ഇവിടെ പറഞ്ഞു ഇനി പറയേണ്ടത ഒക്കെയും ഇതിൻെറ ശേഷമായ അധ്യായത്തിൽ പറകപ്പെടുകയും ചെയ്യും.

ഇതി വാശാമസോപനാമകരാ മാനന്ദനാഥ പണ്ഡിത പാരശവെന്ദ്രകൃതാ വാരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം ഷൾത്രിംശസ്തബകൊനാമ ഷൾത്രിംശൊധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം

സപ്തത്രിംശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

പ്രത്യൌഷധവിധി

൧. അയഥാഗ്നിബലംഭുക്തൈൎത്താഹാരൈൎവ്വിവിധാഗദാ ।
അജീൎണ്ണൈരുപജായന്തെതെഷാമെഷവിധിഹിതഃ ॥

അഗ്നിബലത്തിന്ന തക്കതല്ലാതെ ആഹാരപദാൎത്ഥങ്ങൾചെന്നുപോയാൽ പലരോഗങ്ങൾ അജീൎണ്ണങ്ങളായ ആഹൃതപദാൎത്ഥങ്ങൾ നിമിത്തമായി ഉണ്ടാകുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ട അതുകൾ ദഹിപ്പാൻ നല്ലതായ പ്രവൃത്തികളെ പറയുന്നു.

൨. മത്സ്യസ്യവിശിതെജീൎണ്ണെനിൎഗ്ഗുണ്ഡീപത്രസംഭവം ।
പായയെതരസംവൈദ്യസ്തക്രംഘാലവണാന്വിതം ॥

മത്സ്യമാംസം ദഹിക്കാതെ ഇരുന്നാൽ കരുനൊച്ചിയില നീരസേവിപ്പിക്ക മോരിൽ ഉപ്പുപൊടിച്ചിട്ടസേവിപ്പിക്കയുമാം.

൩. മാംസെജീൎണ്ണെവരാഹസ്യവെതസാമ്ലരസൊഹിതഃ ।
കൊഷ്ണാംബുനൈലാചൂൎണ്ണന്തുപായയെദ്ഛരണസ്യചാ ॥

പന്നിമാംസം ദഹിക്കാതെഇരുന്നാൽ ഞെരിഞ്ഞാംപുളിക്കിഴങ്ങിൻനീർസേവിപ്പിക്ക ആട്ടിന്മാംസം ദഹിക്കാതെഇരുന്നാൽ ഏലത്തരി പൊടിച്ച കാച്ചവെള്ളത്തിൽ സേവിപ്പിക്ക.

൪. മദ്യെജീൎണ്ണെതുജംബീരസ്വരസംമദ്യമെവവാ । തൈലെജീൎണ്ണെതുപിണ്യാകംപായയെൽകൊഷ്ണവാരിണാ ॥

മദ്യംദഹിക്കാഞ്ഞാൽ ചെറുനാരങ്ങനീര സേവിപ്പിക്ക. മദ്യം സേവിപ്പിക്കയുമാം എണ്ണദഹിക്കാഞ്ഞാൽപിണ്ണാക്ക കാച്ചവെള്ളത്തിൽ സേവിപ്പിക്ക.

൫. സീതാംദദ്ധ്യാന്നിതഥാക്ഷീരെകേവലംവയഏവവാ ।
ചൂൎണ്ണീകൃതകഷായംവാമാക്ഷികെതുജലംഹിതം॥

തൈരദഹിക്കാഞ്ഞാൽ പഞ്ചസാരസേവിപ്പിക്ക. പാലിനു

മപ്രകാരംതന്നെ പാലിന്ന പച്ചവെള്ളം കുടിപ്പിക്കയുമാം. ചുക്കകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച അതുസേവിപ്പിക്കയുമാം. തേൻദഹിക്കാഞ്ഞാൽ പച്ചവെള്ളം കുടിപ്പിക്കുക.

൬൭. സിതായാംപിപ്പലീചൂൎണ്ണംപായസേൽകൊഷ്ണവാരിണാ।
ലാജെജ്യേഷ്ഠധാന്യകരജസ്തക്രംതൂശ്ശളജഷ്യതെ ॥

പഞ്ചസാര ദഹിക്കാഞ്ഞാൽ തിപ്പലി പൊടിച്ച കാച്ചവെള്ളത്തിൽ സേവിപ്പിക്ക. മലരദഹിക്കാഞ്ഞാൽ കൊത്തമ്പാലയരി പൊടിച്ച കാച്ചവെള്ളത്തിൽ സേവിപ്പിക്ക. ശൎക്കര ദഹിക്കാഞ്ഞാൽ മോരസേവിപ്പിക്ക.

൬. പൈഷ്ടെകൊഷ്ണജലംതക്രെനാഗരെണശൃതംജലം।
പൃഥുകെഷുജലംപെയംനാളികെരഫലൊൽഭവം ॥

അരിപ്പിട്ടുകൊണ്ട നിൎമ്മിക്കപ്പെടുന്നഅപ്പംമുതലായതദഹിക്കാഞ്ഞാൽ ചൂടോടുകൂടിയവെള്ളം കുടിപ്പിക്ക. മോര ദഹിക്കാഞ്ഞാൽ ചുക്കിട്ടു കുറുക്കിയ വെള്ളംകുടിപ്പിക്ക അവുല ദഹിക്കാഞ്ഞാൽ തെങ്ങാവെള്ളം കുടിപ്പിക്ക.

൯. മോചാഫലെഷു സിന്ധൂത്ഥ സഹിതംജീരകംരജഃ।
പായയെദുഷ്ണതൊയെനാഢാഢിമസ്യരജൊഥവാ ॥

വാഴപ്പഴങ്ങളിലെതെങ്കിലും ദഹിക്കാഞ്ഞാൽ ഇന്തുപ്പ, ജീരകം ഇവ പൊടിച്ച ഉഷ്ണജലത്തിൽസേവിപ്പിക്ക. താളിമാതളങ്ങയുടെ ഓട, ഇന്തുപ്പുകൂട്ടിപ്പൊടിച്ച മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്കയുമാം.

൰. വൃശ്ചീകാള്യാശൃതംതൊയംശുണ്ഠീകചാഥംസസൈന്ധവം।
യവക്ഷാരരജൊയദ്വാപനസെകൊഷ്ണവാരിണാ ॥

ചക്കദഹിക്കാഞ്ഞാൽ തേക്കടവേരുകൊണ്ട കഷായംവെച്ച സേവിപ്പിക്കയൊ ചുക്കുകൊണ്ടു കഷായംവച്ച ഇന്തുപ്പുമേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയൊ ചവക്കാരംപൊടിച്ച കാച്ചവെള്ളത്തിൽ സേവിപ്പിക്കയൊ ചെയ്ക.

൰൧. നാളികേരംസസിന്ധൂത്ഥംതക്രെണാമ്രഫലാദിഷു।
കുലസ്ഥെഷ്വഭയാധാത്രീഫലാഭ്യാംശൃതമംബുച ॥

മാങ്ങ, പുളിങ്ങ, നെല്ലിക്ക മുതലായത ദഹിക്കാഞ്ഞാൽ വരട്ടുനാളികേരവുമിന്തുപ്പുംകൂട്ടി അരച്ച മോരിൽ സേവിപ്പിക്ക. മുതിര ദഹിക്കാഞ്ഞാൽ കടുക്ക, നെല്ലിക്ക ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ച സേവിപ്പിക്ക. മാങ്ങമുതലായതിന്ന പറഞ്ഞതുമാം.

൰൨. നിഷ്പാവെഷുകണാശുണ്ഠീ സിന്ധൂത്ഥവരജൊംഭസാ।
ശൃതശീതളിതെനൈതച്ചണകാദിഷചെഷ്യതെ ॥

അമരസ്സു ദഹിക്കാഞ്ഞാൽ തിപ്പലി, ചുക്കു, ഇന്തുപ്പ ഇവ പൊടിച്ച കാച്ചിതണുപ്പിച്ച വെള്ളത്തിൽ സേവിപ്പിക്ക. ഇതു തന്നെ ചണമ്പയറ മുതലായതുകൾക്കും കൊള്ളാം.

൧൨. മാഷെഷ്വശ്ശുണ്ഠീവിഷ്ണുപാഥം മുദ്ഗെഷുചസസൈന്ധവം ।
പടുജീരകശ്ശുണ്ഠിനാം സൎവ്വധാന്യെഷപലംരജഃ ॥

ഉഴുന്നും ചെറുപയറും ദഹിക്കാഞ്ഞാൽ ചുക്കുകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച ഇന്തുപ്പു മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ധാന്യങ്ങളിലേതെങ്കിലും ദഹിക്കാഞ്ഞാൽ ഇന്തുപ്പ, ജീരകം, ചുക്ക, ഇവപൊടിച്ച കാച്ചവെള്ളം, മോര മുതലായതിൽ സേവിപ്പിക്ക.

൧൩. അന്നൈകെഡയ്യസിന്ധൂത്ഥവിശ്വഭേഷജജംരജഃ ।
കപാഥെനശരപുംഖസ്യപെയംകൊഷ്ണജലെനവാ ॥

ചോറുദഹിക്കാഞ്ഞാൽ കരുവേപ്പില, ഇന്തുപ്പ, ചുക്ക ഇവ പൊടിച്ച കൊഴിഞ്ഞിലിൻ വേർകൊണ്ടവെച്ച കഷായത്തിലൊ സുഖൊഷ്ണമായ ജലത്തിലൊ ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

൧൪. സൎവ്വകന്ദെഷുതൈലെവഹിംഗുത്രികടുജംരജഃ ।
ഇക്ഷോശ്ശുണ്ഠീകൃതംകപാഥംമരിചെനയുതംരസെ ॥

൧൫. തൈലെവപിപ്പലീശ്ശുണ്ഠീമരിചാനാംരജൊപിവാ ।
എലാജീരകകൃഷ്ണാനാമഥവാപായയെദ്രജഃ ॥

കിഴങ്ങുകളിലെതെങ്കിലും ദഹിക്കാഞ്ഞാൽ കായം, ത്രികടു ഇവ പൊടിച്ച സുഖൊഷ്ണമായ ജലത്തിൽ സേവിപ്പിക്ക. കരിമ്പിൻനീരദഹിക്കാഞ്ഞാൽ ചുക്ക കഷായംവെച്ചമുളകിൻപൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ഏലത്തരി, ജീരകം, തിപ്പലി ഇവ കരിമ്പിൻനീരിലുമാം.

൧൬. അമ്ലദ്രവ്യെഷു സൎവ്വെഷു വിശൈലാഫലയൊരജഃ ।
ആശയെത്സിതയായുക്തംഗുളംകടുഷു സൎപ്പിഷാ ॥

പുളിരസമായത ഏതെങ്കിലും ദഹിക്കാഞ്ഞാൽ ചുക്ക, ഏലത്തരി ഇവപൊടിച്ച പഞ്ചസാരചേൎത്തുസേവിപ്പിക്ക. എരുരസമായതിൽ ഏതെങ്കിലും ദഹിക്കാഞ്ഞാൽ ശൎക്കര നെയ്യ ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

൧൭. തിക്തദ്രവ്യെഷു മൃദ്വീകാംക്ഷാരെഷു ക്ഷീരശൎക്കരെ ।
മധുരേഷ്വ കണാശ്ശുണ്ഠീമരിചൈൎവ്വിഹിതംരജഃ ॥

കയ്പുരസമായത ഏതെങ്കിലും ദഹിക്കാഞ്ഞാൽ മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം ഭക്ഷിപ്പിക്ക. ക്ഷാരങ്ങളിലേതെങ്കിലും ദഹിക്കാഞ്ഞാൽപാലുകുടിപ്പിക്കയൊ പഞ്ചസാര ഭക്ഷിപ്പിക്കയൊ പാലിൽ പഞ്ച

സാരചേൎത്ത കുടിപ്പിക്കയൊചെയ്ക. മധുരദ്രവ്യങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലും ദഹിക്കാഞ്ഞാൽ ത്രികടു പൊടിച്ചു സേവിപ്പിക്ക.

൭൪. കഷായേഷ്വയവക്ഷാരരജഃപരമമുച്യതെ।
ഹിംഗുസൈന്ധവശുണ്ഠീനാംരജശ്ശാകാരിദൊഷഹൃൽ।

ചവൎപ്പുരസമായത ഏതെങ്കിലും ദഹിക്കാഞ്ഞാൽ ചവൎക്കാരം പൊടിച്ചു സേവിപ്പിക്ക. ഇലക്കറിമുതലായത ദഹിക്കാഞ്ഞാൽ കായം, ഇന്തുപ്പ, ചുക്ക ഇവ പൊടിച്ചു സേവിപ്പിക്ക.

അശുദ്ധങ്ങളായ രസാദികൾ ഭക്ഷിച്ചാൽ ചെയ്യേണ്ടത

൭൫. സൂദെശുദ്ധെതുകുശ്മാണ്ഡരസംശൎക്കരയാസഹ।
പായയെദഥജംബീരസ്വരസംവാതദനാശിതം॥

രസം ശുദ്ധിചെയ്യാതെ ഭക്ഷിച്ചാൽ കുമ്പളങ്ങയുടെ നീരോ ചെറുനാരങ്ങനീരൊ പഞ്ചസാരചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

൭൬. ഗന്ധകെചന്ദനൊപെതംതക്രംലാമജ്ജകാന്വിതം।
ധാത്രീരസംവാനാരൌതുപകംത്രിഫലയാജലം॥

ഗന്ധകം ഭക്ഷിച്ചാൽ മോരിൽ ചന്ദനം അരച്ചുകലക്കി സെവിപ്പിക്ക. നെല്ലിക്കനീരിൽ രാമച്ചം അരച്ചുകലക്കി സെവിപ്പിക്കയുമാം. വത്സനാഭിഭക്ഷിച്ചാൽ ത്രിഫലകൊണ്ടുവെച്ച കഷായം സെവിപ്പിക്ക.

൭൭. അൎക്കക്ഷീരെതിലകാഥംപായയെൽഗുളസംയുതം॥
സ്നുഹീക്ഷീരെതിലംകുല്ത്ഥ്യോഃകാഥംശൎക്കരയാന്വിതം।

എരുക്കിൻപാൽകുടിച്ചാൽ എള്ളുകൊണ്ട കഷായംവെച്ചു ശൎക്കര മേല്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. കള്ളിപ്പാൽകുടിച്ചാൽ എള്ളആവിരത്തിൻകുരു ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു പഞ്ചസാര മേല്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

൭൮. ഖൎജ്ജൂരമധുകദ്രാക്ഷാനിഷ്കാഥംസിതയാന്വിതം॥
പായയെത്തിലകക്ഷീരെമധുവാസാജ്യശൎക്കരം॥

കമ്മട്ടിപ്പാൽകുടിച്ചാൽ ഒരന്തപ്പഴം,ഇരട്ടിമധുരം,മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം ഇവകൊണ്ടുകഷായംവെച്ചു പഞ്ചസാര മേല്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. തേനുംനെയ്യും പഞ്ചസാരയുംകൂട്ടി സേവിപ്പിക്കയുമാം.

൭൯. തക്രംമകുഷ്ഠകെജ്യൊതിഷ്മത്യാംസാജ്യംവിസൊദകം।
ഇഞ്ജാമൂലെശൃതംതൊയംമുസ്തയാമൂലവൽഫലെ।

മംകുട്ടപ്പയറ ഭക്ഷിച്ചാൽ മൊരുകുടിപ്പിക്കുക. ചെറുപ്പന്നയരി ഭക്ഷിച്ചാൽ താമരവളയംകൊണ്ടു കഷായംവച്ച നെയ്യുചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. കുന്ദിവെര ശുദ്ധിചെയ്യാതെ അരച്ചുസെവിപ്പിക്കയൊ അതുകൊണ്ടുവെച്ച കഷായം സേവിപ്പിക്കയൊചെയ്ക. മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങുകൊണ്ടും കഷായംവച്ച സേവിപ്പിക്കാം. കുന്ദിക്കുരുവാകിലുമപ്രകാരംതന്നെ.

൨൪. കാരസ്കരാസ്ഥ്നിപാതവ്യൊഭൃജംബൂപത്രജൊരസഃ।
കന്യായാംസപടുഃക്ഷാരസ്സൎഹികാണ്ഡഭവൊഹിതഃ।

കാഞ്ഞിരത്തിൻകുരു തിന്നാൽ ഞാറയിലനീര സേവിപ്പിക്ക. കററുവാഴ തിന്നാൽ കള്ളിത്തണ്ട ചുട്ട ഭസ്മമാക്കി ഇന്തുപ്പു ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

൨൫. അരുഷ്കരെതിലൊപെതമാശയെൽപ്രാക്തനംഗുളം।
അക്ഷവല്കകഷായംവാമഹിഷീനവനീതവൽ।

ചേരിൻകുരു തിന്നാൽ എള്ളും പഴയശൎക്കരയുംകൂട്ടി ഭക്ഷിപ്പിക്ക. താന്നിവെർമെൽതൊലികൊണ്ട കഷായംവച്ച എരുമവെണ്ണചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയുമാം.

൨൬. അഗ്നിമൂലെതിലൊപെതംപ്രാശയെതനവംഗുളം।
ഉന്മത്തെവിസഖണ്ഡസ്യരസംകഥാമഥാപിവാ॥

കൊട്ടവേലിക്കിഴങ്ങ തിന്നാൽ എള്ളും പുതിയശൎക്കരയുംകൂട്ടി ഭക്ഷിപ്പിക്ക. ഉന്മത്തിൻകായ തിന്നാൽ താമരവളയത്തിൻനീരൊ കഷായമൊ സെവിപ്പിക്ക.

൨൭. വനസൂരണകന്ദെതുതിന്ത്രിണീപത്രജംരസം।
കാകതുണ്ഡഫലാതക്രംസഗുളംചന്ദനാംബുവാ।

കാട്ടുചേനതിന്നാൽ പുളിയിലനീര സേവിപ്പിക്ക. കാക്കത്തൊണ്ടിപ്പഴംതിന്നാൽ മൊരുസേവിപ്പിക്ക. ചന്ദനംകൊണ്ട കഷായംവച്ച ശൎക്കരചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയുമാം.

൨൮. ഭുക്തെജാതിഫലെദ്രാക്ഷാഖൎജ്ജൂരബദരീഫലൈഃ।
ശൃതമംഭസ്സിതൊപെതംപായയെൽസാജ്യമെവവാ।

ജാതിക്കതിന്നാൽ മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം. ഇരന്തപ്പഴം, ലന്തക്കുരു, ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച പഞ്ചസാരയൊ നെയ്യൊ ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

൨൯. ആകുലീഫലഭുക്തൌതുഫലത്രയശൃതംജലം।
ഫലെതുരുവകസ്യെഷ്ടംപടോലത്രിഫലാശൃതം॥

ആവിരത്തിൻകുരു തിന്നാൽ ത്രിഫലകൊണ്ടുകഷായം വച്ച സേവിപ്പിക്ക. നീരട്ടിക്കുരുതിന്നാൽ പടോലം ത്രിഫല ഇവ

കൊണ്ടുകഷായംവെച്ച സേവിപ്പിക്ക

൩൦. സുതായാംരുചകസ്സ്നേഹംപായയെൽസ്തന്യസംയുതം।
പാഷാണെസ്തന്യസംയുക്താംകാരവല്ലീദളോദകം

കുമ്മായമോ നൂറൊ തിന്നാൽ അവണക്കെണ്ണയും മുലപ്പാലും കൂട്ടി സേവിപ്പിക്ക പാഷാണം തിന്നാൽ കയ്പയിലനീരും മുല പ്പാലും കൂട്ടി സേവിപ്പിക്ക.

൩൧. ഹരിതാലെമധൂകത്വക്ത്രിഫലാശൃംഗിവെരജം।
ക്വാഥംരസംവാക്ലശ്മാണ്ഡീജംബീരഫലയൊസ്സഹ।

അരിതാരംതിന്നാൽ ഇരിപ്പതൊലി,ത്രിഫല ഇഞ്ചി ഇവ കൊണ്ടുവെച്ച കഷായമോ കുമ്പളങ്ങ ചെറുനാരങ്ങഇവററിൻ നീരൊ സേവിപ്പിക്ക.

൩൨. ഹിംഗുളെസ്തന്യസംയുക്തംശൃംഗിവെരപടൊലയൊഃ।
നിർഗ്ഗുണ്ഡീപത്രസംഭൂതമഥവാപായയെദ്രസം॥

ചായില്യംതിന്നാൽ ഇഞ്ചി, പടോലം ഇവററിൻനിരിൽ മു ലപ്പാൽചേർത്തിട്ടൊ കരുനൊച്ചിയിലനിരിൽമുലപ്പാൽചേർത്തി ട്ടൊ സേവിപ്പിക്ക.

൩൩. മനൊഹ്വായാമജാമൂത്രംപായയെത്ത്രിഫലായുതം।
സർവ്വത്രമുനിവൃക്ഷത്വക്ത്രിഫലാശൃതമംബുച॥

മനയോലതിന്നാൽപിടയാടിൻമൂത്രത്തിൽ ത്രിഫല അരച്ച കലക്കി സേവിപ്പിക്ക. മേൽപറഞ്ഞതുകൾ ഭക്ഷിച്ചാലും അ തുകളിൽ അന്തർഭവിക്കാതെ ഉള്ളതുകൾ ഭക്ഷിച്ചാലും അഗസ്തി മരത്തിൻതൊലി, ത്രിഫല ഇവകൊണ്ടു വെച്ച കഷായം സെ വിപ്പിക്കയുമാം.

൩൪. അഥവാവിലാമൂലാംബുസെവ്യചന്ദനനാഗരൈഃ॥
ത്രിഫലാതണ്ഡുലീയാക്കരാഗന്ദീലീസുരാഹ്വയൈഃ॥

൩൫. ശാരിബാപൌഷ്കരാനന്താവിശാലാനിംബവല്കലൈഃ।
മുനിദ്രുത്വങ്നികുംഭാഭ്യാംഡാഡിമേനചസാധിതം॥

൩൬, കഷായമുക്താനുക്തെഷുസസിതാഘൃതജീരകം
പായയെൽസൊമവല്യാവാരസംതേഷ്വഖിലെഷ്വപി॥

കുവളത്തിൻവേര, ഇരുവേലി,രാമച്ചം, ചന്ദനം, ചുക്ക, ത്രി ഫല, ചെറുചീരവേര, അക്കാരിത്തെങ്ങ,അമരിവേര, ദേവതാ രം,നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പുഷ്കരമൂലം കറുക, കാട്ടുവെള്ളരിവേര, വേപ്പിൻതൊലി, അഗസ്തിമരത്തിൻതൊലി, നാഗദന്തിവേര, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച പഞ്ചസാര, നെയ്യ, ജീരകം ഇവ മേപ്പൊടിചെർത്ത സേവിപ്പിക്ക. ഇതുതന്നെ സകലത്തിന്നും

കൊള്ളാം. സോമവള്ളിയുടെ രസവുമപ്രകാരംതന്ന.

ഇതി വാടാംസൊപനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിത പാരശവെന്ദ്രകൃതാ വാരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം സപ്തത്രിംശസ്തബകൊനാമ സപ്തത്രിംശൊദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം
അഷ്ടത്രിംശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ
ദ്രവ്യശുദ്ധിവിധിഃ

൧. ദ്രവ്യാണിയുഞ്ജ്യാച്ശുദ്ധാനിവൈദ്യസൎവ്വാണികാനിചിൽ।
തത്രസ്വഭാവശുദ്ധാനിതൈൎദ്ദാരൊനാപികശ്ചന
൨. ക്രിയയാശുദ്ധിമൎഹന്തികാനിചിത്താനിസൎവ്വദാ।
ശോധയിത്വൈവയുഞ്ജീതതൽപ്രകാരൊത്രകഥ്യതെ॥

വൈദ്യൻ സൎവ്വപ്രവൃത്തികളേയും ശുദ്ധങ്ങളായ മരുന്നുകൾകൊണ്ടല്ലാതെ ചെയ്യരുത ചിലമരുന്നുകൾ സ്വഭാവെനശുദ്ധങ്ങളായിട്ടുമുണ്ട. അതുകൾ യാതൊരു ഭാരത്തെയും ഉണ്ടാക്കുകയില്ല ചിലത ശുദ്ധിചെയ്താൽ ശുദ്ധമായി ഭവിക്കുന്നതായിട്ടുമുണ്ട. അതിനെ എല്ലാനാളും ശുദ്ധിചെയ്തിട്ടുതന്നെ ഉപയൊഗപ്പെടുത്തുകയുംവേണം. അതുഹേതുവായിട്ട ശോദ്ധ്യൌഷധങ്ങളുടെ ശുദ്ധി ഇന്നപ്രകാരമാകുന്നു എന്നഈ അദ്ധ്യായംകൊണ്ട വിവരിക്കുന്നു.

(രസശുദ്ധി)

൩. സൂദംചിത്രകതൊയെനത്രിഫലാശൃതവാരിണാ
സപ്തകൃത്വഃകുമാരാശ്വാരസെനസഹമൎദ്ദയെൽ॥
൪. രാജവൃക്ഷകഷായെണചിത്രകക്വഥിതാംബുനാ।
കൃഷ്ണധത്തൂരസാരെണയദിവാത്രിഫലാംബുനാ
൫. കടുത്രയകഷായേണഗൊക്ഷുരകക്വഥിതെനവാ।
ജലെനയാമമാത്രന്തവൈദ്യകൎമ്മണിശസ്യതെ॥

രസം കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങിന്റെ നീരിലൊകഷായത്തിലൊ ഒരുമാസം അരച്ച വെയിലത്തുവെച്ചുണക്കുക. ഇങ്ങിനെ ഏഴപ്രാവശ്യംചെയ്യു. പിന്നെ ത്രിഫലകൊണ്ടുവെച്ച കഷായത്തിലും കററുവാഴയുടെനീരിലും മേൽപ്രകാരം ചെയ്യു.എന്നാൽശുദ്ധമായിഎന്ന ചിലർപറയുന്നു. വേറെചിലർ കൊന്നവെരിന്മെൽതൊലികൊണ്ടു വെച്ചകഷായത്തിലും കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങിൻകഷായത്തിലും കറുത്ത ഉന്മത്തിലനീരിലുംത്രിഫലകൊണ്ടുവെച്ചകഷായത്തിലും മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം ചെയ്യേണ

മെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ത്രികടുകഷായത്തിൽ ഒരു യാമം അരച്ചുണക്കുക. ഇങ്ങിനെഎഴുപ്രാവശ്യംചെയ്താൽ മതിഎന്നും ചിലരുടെപക്ഷമുണ്ട. ഞെരിഞ്ഞിലുകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചുഅതിൽ മേൽപ്രകാരം ചെയ്താൽ മതിയെന്നും ചിലർപറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. മേൽപറഞ്ഞതുകളിലേതെങ്കിലും ചെയ്താൽ രസത്തിൻെറ ദോഷങ്ങൾ ശമിക്കുകയുംചെയ്യും.

(ഗന്ധക ശുദ്ധി)

ന്ന. ആസിച്യപാത്രെഗൊക്ഷീരംമുന്മയെഘൃതസംസ്കൃതെ।
വസ്ത്രേണതന്മുഖംബദ്ധ്വാതത്രനിക്ഷിപ്യഗന്ധകം॥
൧. വിധായാന്യേനപാത്രേണതാദൃശേനവിപാചയെൽ।
പാതാളയന്ത്രന്യായെനസപ്തകൃത്വൊവിശുദ്ധയെ।

നെയ്യാക്കിമയങ്ങിയ മണ്പാത്രത്തിൽ പാലുവീഴ്ത്തിഅതിൻെറ വായകൊടിവസ്ത്രംകൊണ്ടുമൂടികെട്ടിവായക്കകെട്ടിയ വസ്ത്രത്തിൻെറമീതെ ഗന്ധകംപൊടിച്ചിട്ടു വക്ക ഒത്തുവരുന്നതായ ഒരു മണ്പാത്രംകൊണ്ടടച്ചു പുററുമണ്ണ,ചാണകം,തിരിത്തുണിഇവകൾകൊണ്ട സന്ധിബന്ധംചെയ്തു നിലം കുഴിച്ചു അതിൽവെച്ചുമണ്ണിട്ടു മൂടിഅടച്ചപാത്രത്തിൻെറ മൂട്ടിൽതീക്കത്തിക്കുക. എന്നാൽ ഗന്ധകംഉരുകി അടിയിൽവെച്ചപാത്രത്തിലുള്ളപാലിൽവീഴും. പിന്നെയും ഗന്ധകംഉണക്കിപ്പൊടിച്ചുമേൽപ്രകാരം ചെയ്ക. ഇങ്ങിനെ എഴുപ്രാവിശ്യമായാൽ ഗന്ധകത്തിൻെറദോഷങ്ങൾ ശമിക്കും.

(ചായില്യ ശുദ്ധി)

വ്യ. ജംബീരസ്യചനിംബസ്യശൃംഗിവെരസ്യചാംബുനി। പ്രത്യെകമാതപെന്യസ്യദൈൗമുഹൂത്തൌവിശെഷയെൽ॥
ൻ. ഹിംഗുളംപുനരുദ്ധൃത്യയാമംസ്തന്യെനമദ്ദയെൽ।
സവ്വദൊഷവിനിമ്മുക്തംതാവതാതൽഭവെദ്ധ്രുവം॥

ചായില്യം ചെറുനാരങ്ങനീരിലും വേപ്പിൻെറ തൊലികൊണ്ടുവെച്ച കഷായത്തിലും ഇഞ്ചിനീരിലുമിട്ടു നന്നാലു നാഴിക വെയിലത്തുവെക്കുക. പിന്നെയെടുത്ത എഴരനാഴികമുലപ്പാലിൽ അരക്കുക എന്നാൽ അതിൻെറ ദോഷങ്ങൾശമിക്കും.

(വത്സനാഭി ശുദ്ധി)

൧൦. വിഷംഗോമൂത്രനിമ്മഗ്നമാതപെശൊഷയെത്ത്ര്യഹം।
അഥവാച്ഛാഗമൂത്രെണതെനതച് ശുദ്ധിമെഷ്യതി॥

വത്സനാഭിഗോമൂത്രത്തിലോ ആട്ടിന്മൂത്രത്തിലൊഇട്ടുമൂന്നുദിവസംവെയിലത്തുവെക്കുക എന്നാലതിൻെറ ദോഷംശമിക്കും.

ൻെ *

(ഹരിതാലശ്ശുദ്ധി)

൧൧. താളകന്തംാരനാളെനക്കൂശ്മാണ്ഡസ്വരസെനച।
തൈലെനത്രിഫലായാശ്ചകഷായെനചപചെത്സഹ॥
൧൨. സ്വരസെനാപ്യഗസ്ത്യസ്യശൃംഗിവെരരസെനച।
യാമഃകാലൊമതസ്സൈ്വഃപൃഥഗെവവിശുദ്ധയെ॥
൧൩. ആമനന്തിചഡൊളാഖ്യംയന്ത്രമത്രവിപശ്ചിതഃ।
ഏവംപകംതെതസ്മച്ചവൈദ്യഃകൎമ്മസുയൊജയെൽ॥

അരിതാലം കാടികുടത്തിലാക്കിഅതിൻെറമീതെകെട്ടിത്തൂക്കി കുടത്തിൻെറവായ പുകപോകാത്തവിധത്തിൽ ബന്ധിച്ച അടുപ്പത്തുവെച്ച ഒരു യാമം വെവിക്കുക. പിന്നെഎടുത്ത കുംവളങ്ങനീരിലും എണ്ണയുംത്രിഫലകൊണ്ടുവെച്ചകഷായവുമൊരുമിച്ച കുടത്തിലാക്കി അതിലും അഗസ്തിമരത്തിൻെറ ഇലയുടെനീരിലും ഇഞ്ചിനീരിലും മേൽപ്രകാരം വെവിക്കുക എന്നാൽ അതിൻെറദോഷം ശമിക്കും.

(കന്മത ശുദ്ധി)

൧൪. ഗോമൂത്രെത്രിഫലാകഷായെഭൃംഗരാജരസെപിച।
പിഷ്ടംാമൃൽപാത്രസംശുഷ്ക്കംശുദ്ധംവിദ്യാച്ഛിലാജതു॥

കന്മതം ഗോമൂത്രത്തിലരച്ച മണ്പാത്രത്തിലാക്കിവെയിലത്തവെച്ചുണക്കുക. പിന്നെ ത്രിഫല കഷായത്തിലരച്ചിട്ടും കഞ്ഞുണ്ണിനീരിലരച്ചിട്ടും മേൽപ്രകാരമുണക്കുക. എന്നാലതിൻെറദോഷം ശമിക്കും.

(പൊൻകാര ശുദ്ധി)

൧൫. അഗ്നൌസന്താപ്യനിക്ഷിപ്തംഗൊക്ഷീരെടംകണംവിദുഃ।
വിശുദ്ധംബദരീമൂലശൃതെംബുനിചതദ്വിധം॥

പൊങ്കാരം തിയ്യിൽ കാട്ടിപൊരിച്ച പശുവിൻപാലിലൊലന്തവേർകൊണ്ടു വെച്ച കഷായത്തിലൊ ഇടുക. എന്നാലതിൻെറ ദോഷം ശമിക്കും.

(ഗൌരിപാഷാണ ശുദ്ധി)

൧൬. ജംബീരസ്വരസെയാമംപാചയെച്ചൂൎണ്ണവാരിണി।
കാഞ്ചികെചഭിഷഗ്ഗൌരീപാഷാണംദൊഷശാന്തയെ॥

ഗൌരിപാഷാണംചെറുനാരങ്ങനീരിലും ചുണ്ണാമ്പിന്നീരിലും കാടിയിലുംഓരോയാമംവെക്കുക എന്നാലതിൻദോഷംശമിക്കും.

(കപിടി ശുദ്ധി)

൧൭. പകംാഗൊമൂത്രതക്രാഭ്യാംശുദ്ധാവൈദ്യാവരാടികാ।
ഏഷാശംഖസ്യശുക്തെശ്ചക്രിയാസാധാരണീമതാ॥

കവിടി ഗോമൂത്രത്തിലും മോരിലുമിട്ട വേവിക്ക. എന്നാലതിന്റെ ദോഷം ശമിക്കും. ശംഖശുക്തികാൾക്കും ശുദ്ധി മേൽപ്രകാരംതന്നെ.

(എലിപ്പാഷാണ ശുദ്ധി)

൧൭. നരമൂത്രെചഗോമൂത്രെഡോളായന്ത്രേണപാചയെൽ ।
യാമമാഖൊവിഷംശുദ്ധ്യെപ്രത്യേകമഥഃശാഷയെൽ ॥

എലിപ്പാഷാണം നരമൂത്രത്തിലുംഗോമൂത്രത്തിലും ഡോളായന്ത്രത്തിലാക്കി ഓരെയാമം വേവിച്ചുണക്കുക. എന്നാലതിന്റെദോഷംശമിക്കും. ഡോളായന്ത്രത്തിന്റെ സ്വരൂപം അരിതാരശുദ്ധിപറഞ്ഞേടത്ത സ്പഷ്ടമാക്കിയിരിക്കുന്നു.

(ശംഖപാഷാണ ശുദ്ധി)

൧൮. കാരവല്ലീഫലെരുദ്ധ്വാവേഷ്ടിതംമൃത്സ്നയാബഹിഃ ।
യാമത്രയംപചെച്ചുംഖപാഷാണംതുഷവഹ്നിനാ ॥

ശംഖപാഷാണം കയ്പക്കയുടെ ഉള്ളിലാക്കിനല്ലമണ്ണുകൊണ്ടു പൊതിഞ്ഞ ഉമിത്തിയ്യിൽവെച്ചു മൂടിമൂന്നുയാമം വേവിക്കുക. എന്നാൽ അതിന്റെ ദോഷംശമിക്കും.

(മനശ്ശിലാ ശുദ്ധി)

൧൯. അജമൂത്രെത്ര്യഹംപക്വാഡോളായന്ത്രെമനശ്ശിലാം ।
സപ്തവാരമജാപിത്തെഭാവയിത്വാവിശോഷ്യച ॥

൨൦. അന്തർനിരുദ്ധ്യമൂഷായാമഗ്നൌനിക്ഷിപ്യഭസ്ത്രയാ ।
യാമാർദ്ധംവിധമേദിത്ഥംമനോഹ്വാശോധനക്രമഃ

മനയോല ആട്ടിൻമൂത്രത്തിൽ മൂന്നുദിവസംവേവിച്ചു ആട്ടിന്റെ കയ്പനീരിൽ അരച്ചു മൂശയിലാക്കി തിയ്യിൽവച്ചു മൂന്നെമുക്കാൽനാഴികഉലയിൽവച്ചഊതിക്കുക. പിന്നെ എടുത്ത ആട്ടിന്റെ കയ്പനീരിൽ അരച്ചു പിന്നെയും മേൽപ്രകാരം ചെയ്യിക്ക. ഇങ്ങിനെ ഏഴുപ്രാവശ്യമായാൽ അതിന്റെ ദോഷം ശമിക്കും.

(താമ്രശുദ്ധി)

൨൦. അർക്കവജ്ജുലതാനീലീസ്നുഹ്യഗ്നിദ്രാവിജസ്വരണൈഃ ।
ശുദ്ധികാമഃക്രമാത്താമ്രമെകൈകംമദ്ദയെദ്ദഹഃ ॥

ചെമ്പുരായിപ്പൊടിച്ചു എരുക്കിൻപാലിലും ചങ്ങലമ്പരണ്ട നീരിലും അമരിയിലനീരിലുംകള്ളിപ്പാലിലും കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങിൻകഷായത്തിലും പ്ലാശിൻതൊലികൊണ്ടുവെച്ച കഷായത്തിലും കാട്ടുചേനയുടെനീരിലും ഓരേദിവസം അരക്കുക. എന്നാൽ അതിന്റെ ദോഷങ്ങൾ ശമിക്കും.

(നാഗ ശുദ്ധി)

൭൧. ഇയമേവക്രിയാനാഗെവിഹിതാശുദ്ധിസിദ്ധയെ ।
പ്രായസ്സവ്വെഷുലോഹേഷുസൂദെചെഷാപ്രശസ്യതെ॥

തുത്തനാകത്തിൻെറ ശുദ്ധി ചെമ്പിൻെറ ശുദ്ധിപോലെ തന്നെ അത്രയുമല്ല ചെമ്പിന്ന പറഞ്ഞത ലോഹങ്ങളിൽമിക്കതിനും രസത്തിന്നും നല്ലതാകുന്നു

(വംഗ ശുദ്ധി)

൭൨. കാപ്പാസാക്കരഞ്ജാനാമുന്മത്താഗസ്ത്യയൊരപി।
സ്വരസൈഃകലശീഗുഞ്ജാമൂലഭല്ലാതകാസ്ഥിഭിഃ ॥

൭൩. ഹയഗന്ധികയാചാപിശൃതൈവ്വിധിവദംബുഭിഃ ।
വനസൂരണകുന്ദസ്സ്നുഗജ്വല്ലീരസൈരപി॥

൭൪. നിർഗ്ഗുണ്ഡീരസനിംബതഗജമൊജശൃതാംബുഭിഃ ।
തക്രെണചമുഹുസ്തപ്തംവംഗംസിഞ്ചെദ്വിശുദ്ധയെ॥

വെള്ളീയം മണ്പാത്രത്തിലാക്കി അടപ്പത്തുവെച്ചഉരുക്കിനല്ലവണ്ണം ഉരുകിയാൽ പരുത്തിയിലനീര ആ പാത്രത്തിൽ ഒഴിക്കുക. രണ്ടാമത ഉരുക്കിഎരുക്കിലനീരഒഴിക്കുക. മൂന്നാമത ഉങ്ങിലനീരൊഴിക്കുക. നാലാമത ഉന്മത്തിലനീർരൊഴിക്കുക. അഞ്ചാമത അഗസ്തിമരത്തിൻെറ ഇലയുടെ നീരൊഴിക്കുക. ആറാമത മുവ്വിലവേരുകൊണ്ടു വെച്ച കഷായവും ഏഴാമത കുന്നിവേർകൊണ്ടുവെച്ച കഷായവും ൮-ാമത ചെറിങ്കുരുപ്പരിപ്പുകൊണ്ടുവെച്ച കഷായവും ൯-ാമത അമുക്കുരംകൊണ്ടുവെച്ച കഷായവും ൧൦-ാമത കാട്ടുചേനയുടെനീരും ൧൧-ാമത കള്ളിയിലനീരും ൧൨-ാമത ചങ്ങലമ്പരണ്ട നീരും ൧൩-ാമത കരുനൊച്ചിനീരും ൧൪-ാമത വേപ്പിൻതൊലികൊണ്ടുവെച്ച കഷായവും ൧൫-ാമത അയമോതകകഷായവും പിന്നെ മോരും ഒഴിക്കുക. എന്നാൽ സവ്വദോഷങ്ങളും ശമിക്കും.

(കാരീയ ശുദ്ധി)

൭൫. ദ്വിജപത്രരസെസപ്തകൃതസ്സിഞ്ചെദ്രുതംദ്രുതം । നിർഗ്ഗുണ്ഡ്യാശ്ചരസെതദ്വൽകൃഷ്ണസീസംവിശുദ്ധയെ ॥

കാരീയം പ്ലാശിൻെറ ഇല കുത്തിപ്പിഴിഞ്ഞെടുത്തനീരിൽഏഴുപ്രാവശ്യം ഉരുക്കി ഒഴിക്കുക. കരുനൊച്ചിനീരിലും മേൽപ്രകാരംചെയ്യു. എന്നാൽ അതിൻെറദോഷങ്ങൾ ശമിക്കും.

(അഭ്രക ശുദ്ധി)

൭൬. അഭ്രകന്തപ്തരനാളെനഡൊളായന്ത്രെവിപാചിതം ।
തിന്ത്രിണീപുഷ്പസാരെണമദ്ദയിതപാദിനത്രയം ॥

൨൬. കാരീഷാനലമദ്ധ്യസ്ഥംകൃത്വാമൂഷാവകുണ്ഠിതം ।
പഞ്ചാഹംപാചയെൽപശ്ചാത്സൎവ്വകൎമ്മസുയൊജയെൽ॥

അഭ്രകം ഡൊളായന്ത്രത്തിലാക്കി ക്കാടിയുടെ ആവികൊണ്ട മാൎദ്ദവംവരുന്നതുവരെ വെവിച്ച പുളിയുടെ പൂവു പിഴിഞ്ഞെടു ത്തനീരിൽ ൩ ദിവസം അരച്ച മൂശയിലാക്കിബന്ധിച്ച ചാണ കത്തിയ്യിൽവെച്ച ൫ ദിവസം വേവിക്കുക. എന്നാലതിൻെറ ദോഷങ്ങൾ ശമിക്കും.

(ത്ത്ഥശുദ്ധി)

൨൭. ഗൊമൂത്രെതിന്ത്രിണീപത്രരസെകാഞ്ചികവാരിണി ।
സ്തന്യെഘൃതെചനീരെചമാക്ഷികെചനിമഞ്ജയെൽ ॥
൨൮. അഗ്നിനാജ്വലിതംത്ത്ഥംസൎപ്പിഷാഭ്യജ്യപൂൎവ്വതഃ ।
എഷാമുഖ്യതമാശുദ്ധിസ്ത്ഥസ്യാത്രനിദൎശിതാ ॥

ത്ത്ഥ നെയ്യുപുരട്ടി തിയ്യിൽവെച്ച പഴുപ്പിച്ച ഗോമൂത്രത്തിൽ മുക്കുക. പിന്നെയും നെയ്യ പുരട്ടുകയും പഴുപ്പിക്കയും ഗോമൂത്ര ത്തിൽ മുക്കുകയുംചെയ്യു. ഇങ്ങിനെ പലപ്രാവശ്യം വെണമെ ന്ന വിധിയുണ്ട. ഏഴപ്രാവശ്യമായിട്ടാണ ഇപ്പൊൾ നടന്നുവ രുന്നത. പിന്നെ പുളിയിലനീരിലും മേൽപ്രകാരം മുക്കുക. ഠരം ക്രമെണ കാടിയിലും മുലപ്പാലിലും നെയ്യിലും വെള്ളത്തിലും തെനിലും മുക്കുക. എന്നാൽ അതിൻെറ ദോഷം ശമിക്കും.

(ലോഹശുദ്ധി)

൨൯. സന്തപ്തമഗ്നൌഗോമൂത്രെജ്വലിതംമജ്ജയെദയഃ ।
എകവിംശതികൃത്വസ്തച്ശുദ്ധംസൎവ്വത്രയൊജയെൽ ॥

ഇരുമ്പ തിയ്യിൽവെച്ച പഴുപ്പിച്ച തീക്കനൽപോലെ ആയാ ൽ എടുത്തഗോമൂത്രത്തിൽമുക്കുക. എന്നാൽ അതിൻെറ ദോഷം ശമിക്കും. മേൽപ്രകാരം ൨൧ പ്രാവശ്യം ചെയ്യുകയും വെണം.

(മണ്ഡൂരശുദ്ധി)

൩൦. അയസൊയാദൃശംകൎമ്മംശുദ്ധയെഭിഹിതംബുധൈഃ ।
തദെവയൊഗ്യംജാനീയാന്മണ്ഡൂരസിചശുദ്ധയെ॥

ഇരിമ്പിന്ന ശുദ്ധിഭവിപ്പാനായിക്കൊണ്ട യാതൊരു കൎമ്മ ത്തെ അറിവുള്ളവർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നുവൊ അതുതന്നെ പുരാ ണകിട്ടത്തിൻെറ ശുദ്ധിക്കായിക്കൊണ്ട യൊഗ്യമാകുന്നു എന്ന അറികയും വെണം.

(കാന്തശുദ്ധി)

൩൧. കാന്തകേന്ത്യാരസെനാശുഡൊളായന്ത്രെവിപാചിതഃ।
സൎവ്വദൊഷവിനിൎമ്മുക്തശ്ശുദ്ധിംപ്രാപ്നൊതിനാന്യഥാ॥

അയസ്കാന്തം ഡോളായന്ത്രത്തിലാക്കി കറുവാഴനീരിൻെറ ആവികൊണ്ട വെവിച്ചാൽ വേഗേന ശുദ്ധമാകയും ചെയ്യും. സൂചികാന്തത്തിന്നും സൂൎയ്യകാന്തത്തിന്നും ചന്ദ്രകാന്തത്തിന്നും ശുദ്ധി മേൽപ്രകാരംതന്നെ.

(പ്രവാളശുദ്ധി)

൩൩. പ്രവാളംപയസിക്ഷിപ്ത്വാചന്ദ്രാതപനിവേശിതം ।
ത്രിദിനാച്ശുദ്ധിമാപ്നോതിശശലോഹിതഏവവാ ॥

പവിഴം പാലിലിട്ട ചന്ദ്രരശ്മി തട്ടുമാറ ഒരെടത്ത വെക്കുക. ഇങ്ങിനെ ൩ ദിവസംചെയ്താൽ ശുദ്ധമാകും. മൊയലിൻെറ ചോരയിലുമാം.

൩൪. തദുദ്ധൃത്യാരനാളേനനാളികേരോദകേനച ।
പ്രക്ഷാള്യവൈദ്യസ്സൎവ്വത്രയോജയേൽപരിമാൎജ്ജിതം ॥

മേൽപ്രകാരം വെച്ച പവിഴത്തെ വൈദ്യൻ എടുത്ത കാടി കൊണ്ടും ഇളനീർവെള്ളംകൊണ്ടും കഴുകിതോൎത്തി ഓരോരോ പ്രവൃത്തികളിൽ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുക.

(മൌക്തികശുദ്ധി)

൩൫. മൌക്തികംത്രിദിനംക്ഷിപ്ത്വാരസെവിലാശലാഡുജെ ।
തിന്ത്രിണീപത്രജെക്ഷിപ്തംത്രിദിനാച്ശുദ്ധിമൃച്ഛതി ॥

മുത്ത മൂന്നദിവസം കൂവളത്തിൻെറ ഇളയകായയുടെ നീരിലിട്ടുവെച്ച പിന്നെ മൂന്നദിവസം പുളിയില നീരിലിട്ടുവെക്കുക എന്നാൽ ശുദ്ധമാകും.

(ഹിംഗു ശുദ്ധി)

൩൬. പത്മപത്രരസെഹിംഗുയാമാൎദ്ധംപരിമൎദ്ദിതം ।
തീവ്രാതപെപുനന്ന്യസ്യശൊഷയെച്ചവിശുദ്ധയെ ॥

കായം താമരയിലനീരിൽ മൂന്നെമുക്കാൽ നാഴിക അരച്ച കഠിനമായ വെയിലത്ത വെച്ചുണക്കുക എന്നാൽ ശുദ്ധമാകും.

(പിപ്പലീ ശുദ്ധി)

൩൭. ചൂൎണ്ണതൊയവിനിക്ഷിപ്ത്വായാമാൎദ്ധംമഗധോൽഭവാഃ ।
ആരനാളകജംബീരനീരാഭ്യാംക്ഷാളിതാശ്ശുഭാഃ ॥

തിപ്പലി മൂന്നെമുക്കാൽനാഴിക ചുണ്ണാമ്പിൻ നീരിലിട്ടുവെച്ച പിന്നെ കാടികൊണ്ടും ചെറുനാരങ്ങാനീരുകൊണ്ടും കഴുകി എടുക്കുക എന്നാൽ ശുദ്ധമാകും.

(മരിച ശുദ്ധി)

൩൮. മരിചാന്ന്യമ്ലതക്രെണമൎജ്ജിതാന്ന്യതിവാഹയെൽ ।
യാമാൎദ്ധംപുനരുദ്ധൃത്യശൊഷയെച്ചവിശുദ്ധയെ ।

മുളക പുളിച്ചമോരിൽ മൂന്നെമുക്കാൽനാഴിക ഇട്ടുവെച്ച പിന്നെ അതിൽനിന്നെടുത്ത ഉണക്കുക. എന്നാൽ ശുദ്ധമാകും.

(നാഗരശുദ്ധി)

൬൯. നാഗരംചൂർണ്ണതൊയെനയാമാർദ്ധംപരിഭാവിതം ।
ക്ഷാളിതംകാഞ്ചികെനാഥശൊഷയെച്ചഖരാതപെ॥

ചുക്ക ചുണ്ണാംപിൻനീരിൽ മൂന്നെമുക്കാൽനാഴിക ഇട്ടുവെച്ച പിന്നെ അതിൽനിന്നെടുത്ത കാടികൊണ്ടുകഴകി കഠിനമായ വെയിലത്തവെച്ചുണക്കുക. എന്നാൽശുദ്ധമാകും.

(അജമൊജശുദ്ധി)

൭൦. അജമൊജമജാക്ഷീരെയാമമേകംസമാപ്ലുതം ।
ഉദ്ധൃത്യശുദ്ധതൊയെനക്ഷാളയിത്വാവിശൊഷയെൽ ॥

അയമോതകം ആട്ടിൻപാലിലിട്ടുവെച്ച ഏഴരനാഴിക കഴിഞ്ഞാൽ അതിൽനിന്ന എടുത്ത പച്ചവെള്ളംകൊണ്ടുകഴകി ഉണക്കുക എന്നാൽ ശുദ്ധമാകും.

(കൊടുവെലിയുടെശുദ്ധി)

൭൧. ചൂർണ്ണോദകെനസംശുദ്ധിശ്ചിത്രകസ്യവിധീയതെ ।
മഹിഷീഗൊമയസ്യാസൌരസെനാന്ന്യെസ്തുപാചനം॥

൭൨. ക്ഷാളനംശുദ്ധതൊയെനശൊഷണഞ്ചൊഭയൊരപി ।
പരിശിഷ്ടംവിജാനീയാൽഗ്രാഹ്യംതച്ചയഥാരുചി ॥

കൊടുവെലിക്കിഴങ്ങ ചുണ്ണാമ്പിൻനീരിലിടെണമെന്ന ചിലരുടെപക്ഷം. എരുമച്ചാണകനീരിൽ പുഴുങ്ങെണമെന്നന്ന്യന്മാരുടെപക്ഷം. മേൽപറഞ്ഞതുകളിലെതെങ്കിലും ചെയ്താൽ പച്ചവെള്ളംകൊണ്ട കഴകി ഉണക്കികൊൾക എന്നാൽ അതിൻെറ ദോഷങ്ങൾ ശമിക്കും.

(ചെരിൻകുരുവിൻെറ ശുദ്ധി)

൭൩. അരുഷ്കരാണിഗൊമൂത്രെജർജ്ജരാംഗാണിവാസയെൽ ।
നിശായാംശൊഷയെച്ചാഹ്നിനൈവംദിവസത്രയം॥

൭൪. പശ്ചാദക്ഷതചഃകൃത്വാഥെപാചയിത്വാവിശൊഷയെൽ।
മഹിഷീഗൊമയസ്യാപിസ്വരസെനതതഃപരം॥

൭൫. പ്രക്ഷാള്യകാഞ്ചികെനാഥശുഷ്കാണ്യാധായകർമ്മസു।
യൊജയെദിതിസംശുദ്ധിരുത്തമാഭിഹിതാമയാ ॥

ചേരിൻകുരു ചതച്ച രാത്രിനേരം ഗോമൂത്രത്തിലിട്ടുവെക്കുക പകൽ വെയിലത്തുവച്ച ഉണക്കുകയും ചെയ്ക ഇങ്ങിനെ മൂന്നു

ദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ താന്നിവേരിന്മേൽതൊലികൊണ്ടു വെച്ച ഷായത്തിൽ പുഴുങ്ങി ഉണക്കുകയും എരുമച്ചാണകനീരിൽ പുഴുങ്ങി ഉണക്കുകയുംചെയ്ക. പിന്നെ കാടികൊണ്ടു കഴുകി ഉണക്കി സംഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. മേൽപ്രകാരംചെയ്താൽ അതിന്റെ ദോഷങ്ങൾ ഒക്കെയും ശമിക്കും. വീൎയ്യംനശിക്കയുമില്ല. വറുത്ത എണ്ണകളഞ്ഞിട്ട ചിലർ യൊഗങ്ങളിൽചെൎത്തുവരുന്നു. ആ വിധമായാൽ വീൎയ്യത്തിന്ന വളരെ കുറവവരുന്നതാകയാൽ മെൽ പറഞ്ഞപ്രകാരംതന്നെ ചെയ്തുകൊൾക.

(ഗ്ഗുല്ഗുലുശുദ്ധി)

൮൩. നിൎഗ്ഗുണ്ഡീത്രിവൃദംഭൊദവാശാരിഷ്ടകുലസ്ഥജൈഃ ।
കഷായൈൎദ്ദൊളായവിപാകെന ഗ്ഗുല്ഗുലുശുദ്ധിമൃച്ഛതി॥

ഗ്ഗുല്ഗുലു ഡൊളായന്ത്രത്തിലാക്കി കരുനൊച്ചിവെർകൊണ്ടും ത്രികൊല്പക്കൊന്നകൊണ്ടും മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങുകൊണ്ടുംആടലോടകത്തിൻവേരുകൊണ്ടും വേപ്പിൻതൊലികൊണ്ടും മുതിര കൊണ്ടുംവെച്ച കഷായങ്ങളുടെ ആവികൾകൊണ്ട വെവിച്ചാൽ ശുദ്ധമാകും.

(ആവീരക്കുരുവിന്റെ ശുദ്ധി)

൮൪. ഔദുംബരത്വങ്നിഷ്ക്വാഥെ ഗൊമയസ്വരസാന്വിതെ॥
വിപചെദാകുലീബീജംതീക്ഷ്ണൈരണ്ഡാദികാനി ച॥

ആവീരത്തിൻകുരു അത്തിത്തൊലുകൊണ്ടുവെച്ച കഷായത്തിൽ ചാണകത്തിൻനീർചേൎത്ത അതിൽപുഴുങ്ങുക–എന്നാൽ ശുദ്ധമാകും കടലവണക്കിൻകുരു, നീർവാളത്തിൻകുരു, നീരട്ടിക്കുരു ഇതുകൾക്കും ശുദ്ധി മേൽപ്രകാരംതന്നെ.

(പാവിന്റെ ശുദ്ധി)

൮൫. ക്ഷീരപക്വാഥശുഷ്ഠാ ചശുദ്ധിമെതിമധുസ്രവീ,
വിശാലാരസപക്വാവാപക്വാവാവില്വവാരിണാ॥

പാവ പാലിലൊ കാട്ടുവെള്ളരിനീരിലൊ കൂവളത്തിൻവെർ കൊണ്ടവച്ച കഷായത്തിലൊ വെവിച്ചുണക്കുക. എന്നാൽ ശുദ്ധമാകും.

(പശുവിൻപാലിന്റെ ശുദ്ധി)

൮൬. സമാനജലസംയുക്താ പാകെന ജലവൎജ്ജിതം॥
ക്ഷീരംവിശുദ്ധംജാനീയാദ്വധാരൊഷ്ണംസൎവ്വമുച്യതെ॥

പശുവിൻപാലിൽ പാലൊളം വെള്ളം ചേൎത്ത കുറുക്കി വെള്ളം വററിക്കുക. എന്നാൽ ശുദ്ധമാകയും ചെയ്യും.

ധാരൊഷ്ണമായത ഒക്കെയും സ്വഭാവെന ശുദ്ധമാകുന്നു. പാലിൽ സേവിപ്പാനായിക്കൊണ്ട വിധിക്കപ്പെട്ടമരുന്നുകൾ പച്ചപ്പാലിൽ സേവിക്കുമ്പോൾ ധാരോഷ്ണമായതിനെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ആയത ലഭിക്കാതെ വരുന്നസമയം മേൽപ്രകാരം കുറുക്കിയ പാലിൽ സേവിപ്പിക്ക.

൭൦, ലേപാദിഷുതദന്യച്ചസ്വഭാവെനൈവശുദ്ധിമൽ ।
പ്രാഗ്വൽപാകോനകത്തവ്യസ്തസ്മാദിതിമതസ്ഥിതിഃ ॥

മരുന്നുകളരച്ചു തേപ്പാനൊ ധാരക്കൊ എണ്ണ മുതലായതിൽ ചേൎപ്പാനൊ വേണ്ടുന്നതായാൽ ആയത ധാരോഷ്ണമല്ലെങ്കിലും ശുദ്ധംതന്നെ ആകയാൽ അത മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം പചിക്കുകയുംവെണ്ട.

(ആട്ടിൻപാലിന്റെ ശുദ്ധി)

൭൧. ചതുർഗ്ഗുണജലൊപെതംപക്വപാതന്മാത്രശെഷിതം ।
ശുദ്ധംവിദ്യാദജാക്ഷീരംമാഹിഷഞ്ചതഥാപയഃ ॥

ആട്ടിൻപാലിൽ നാലിരട്ടിവെള്ളം ചേൎത്ത കുറുക്കി വെള്ളം വററിക്കുക. എന്നാൽ ശുദ്ധമാകും. എരുമപ്പാലുമപ്രകാരം തന്നെ മുൻപറഞ്ഞ വിശേഷംഇവിടെയുമുണ്ടെന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾകയുംവേണം.

(എരുക്കിൻപാലിന്റെ ശുദ്ധി)

൭൨. അൎക്കക്ഷീരസ്യസംശുദ്ധ്യൈഭജ്ജിതാനാവപെത്തിലാൻ ।
എലാമരിചനാഗാഹ്വപിപ്പലീൎവ്വാദ്വിശസ്ത്രിശഃ ॥

എരുക്കിൻപാലിൽ എള്ള വറുത്തിടുക. ഏലത്തരി, മുളക, നാഗപ്പൂവ്വ, തിപ്പലി ഇതുകളിൽവെച്ച ഈരണ്ടുകൂട്ടമൊ മുമ്മൂന്നുകൂട്ടമൊ വറുത്തിടുകയുമാം. എന്നാൽ എരുക്കിൻപാലിന്റെ ദോഷം ശമിക്കും.

(കള്ളിപ്പാലിന്റെ ശുദ്ധി)

൭൩. സതിലൈഃകുടപൈചെൎഗ്ഗവ്യഘൃതലിപ്തൈശ്ചഭജ്ജിതൈഃ ।
സമുപൈതിശുദ്ധിമാപ്നോതിസ്നുഹീക്ഷീരംനചാന്യഥാ ॥

കള്ളിപ്പാലിൽ എള്ള, കുടകപ്പാലയരി ഇവപശുവിൻനെയ്യ പുരട്ടി വറുത്തിടുക. എന്നാൽ അതിന്റെദോഷം ശമിക്കും ആയത ചെയ്യില്ല എങ്കിൽ അതിന്ന ശുദ്ധിയില്ല എന്ന അറിഞ്ഞ ഉപേക്ഷിക്കുകയും വേണം.

(കമ്മട്ടിപ്പാലിന്റെ ശുദ്ധി)

൭൪. അയമെവവിധിഃകാൎയ്യസ്തിലപകസ്യപയസ്യപി ।
യദ്വാമധുകതാലീസപത്രാണ്യാവാപയെത്തഥാ ॥

വ്വാ *

കമ്മിട്ടിപ്പാലും മേൽപ്രകാരം ശുദ്ധമാക്കുക. അല്ലായെങ്കിൽ ഇരട്ടിമധുരമൊ താലീസപത്രമൊ പച്ചിലയൊ ഇരട്ടിമധുരം, താലീസപത്രം, പച്ചില ഇവയൊ മേൽപ്രകാരം വറുത്തിടുക. എന്നാലും ശുദ്ധമാകും.

(മംകുട്ടപ്പയറിൻെറ ശുദ്ധി)

൩൫. തുഷൊദകെമകുഷ്ഠാനിപക്ഷ്വാസംശൊഷയെൽപുനഃ।
നിക്ഷിപെദമ്ലതക്രെംബ്വക്ഷാളിതാനിചശൊഷയെൽ ॥

മംകുട്ടപ്പയറ ഉമിയിട്ട വെച്ച വെള്ളത്തിൽ പുഴങ്ങി നല്ലവണ്ണം ഉണക്കുകയും പിന്നെ പുളിച്ച മോരിലിട്ടുവെച്ച അതിൽനിന്നെടുത്ത വെള്ളംകൊണ്ടു കഴുകിതോൎത്തുകയും ചെയ്ക.

(ചെറുപ്പുന്നയരിയുടെ ശുദ്ധി)

൩൬. ജ്യോതിഷ്മതീഫലാന്യംഭൊരുഫകാണ്ഡഭവെരസെ ।
നിക്ഷിപേൽഘൃതലിപ്താനിയാമംപശ്ചാച്ചശോഷയേൽ ॥

ചെറുപ്പുന്നയരി താമരവളയത്തിൻനീരിൽ നെയ്യുപുരട്ടി ഒരുയാമം ഇട്ടുവെച്ച പിന്നെ അതിൽനിന്നെടുത്ത ഉണക്കുക.

(കാഞ്ഞിരത്തിൻവേരിൻെറ ശുദ്ധി)

൩൭. മൂലംകാരസ്കാരസ്യാഗ്നൌമല്ലിപ്തംജാംബവെപചേൽ ।
യാമാൎദ്ധംപുനരുദ്ധൃത്യവാരാപ്രക്ഷാളശോഷയെൽ ॥

കാഞ്ഞിരത്തിൻവേര മണ്ണിൽപൊതിഞ്ഞ ഞാവലിൻെറവിറകു കത്തിച്ച കനലുണ്ടാക്കി അതിൽവെച്ച മൂന്നെമുക്കാൽ നാഴിക വേവിച്ച എടുത്ത മണ്ണുകളഞ്ഞ വെള്ളംകൊണ്ട കഴുകി ഉണക്കുക.

൩൮. മൂലാദീനസമസ്താനിഭ്രജംബൂപല്ലവൊദിതെ। രസെ
പചെൽഫലാനാന്തുതക്പ്രരൊഹൈൗത്ഥ്യജെദപി ॥

൩൯. ഇതിസാധാരണശ്ശുദ്ധിവിധിസ്തസ്യപ്രദൎശിതഃ ।
ജംബൂപത്രരസെനാപികൎത്തവ്യഉദിതൊവിധിഃ ॥

കാഞ്ഞിരത്തിൻെറവേര മുതലായത ഒക്കയും ഞാറയില കുത്തിപ്പിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീരിൽപുഴങ്ങുക. കാഞ്ഞിരത്തിൻെറകുരു മേൽപ്രകാരം പുഴങ്ങി മൊരികളഞ്ഞ നടുവിൽ പൊളിച്ച മുള കളഞ്ഞുകൊൾകയുംചെയ്ക. ഇത എല്ലാററിന്നും സാധാരണമായ ശുദ്ധിവിധിയാകുന്നു. ഞാവലിൻെറ ഇല കുത്തിപ്പിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീരിലും മേൽപ്രകാരം ചെയ്യാം.

(ഗുഞ്ജാമൂലശുദ്ധി)

ന്നാ൦. ഗുഞ്ജാമൂലന്തുമസ്ഥായാഃകപാഥെനിക്ഷിപ്യശൊഷയെൽ
തീവ്രാതപെനിധായൈഷാഫലസാധാരണീക്രിയാ ॥

കുന്നിവേര മുത്തങ്ങക്കഷായത്തിലിട്ട കഠിനമായ വെയിലത്തുവെച്ച കഷായം വററിക്കുക. കുന്നിക്കുരുവിനും ശുദ്ധി മേൽപ്രകാരംതന്നെ.

(വനസൂരണ ശുദ്ധി)

ന്നഫ. വനസൂരണകന്ദസ്യതിന്ത്രിണീപത്രജെരസെ ।
പാകൊവിശുദ്ധിരാഖ്യാതൊഗൊമയസ്യരസെപിവാ ॥

കാട്ടുചേന പുളിയിലനീരിലൊ ചാണകത്തിൻനീരിലൊ പുഴുങ്ങുക.

(ജാതിക്കയുടെ ശുദ്ധി)

ന്നവ. സ്തന്യെജാതിഫലംക്ഷിപ്ത്വായാമംതൽപാത്രമാതപെ ।
നിധായതസ്മാദുദ്ധൃത്യശൊഷയെതച്ചശുദ്ധയെ ॥

ജാതിക്ക മുലപ്പാലിലിട്ട വെയിലത്തുവെക്കുക. ഒരുയാമം കഴിഞ്ഞാൽ അതിൽനിന്ന എടുത്ത ഉണക്കുക.

(സൌവച്ചല ശുദ്ധി)

ന്നമ്പ. വജ്രവല്ലീരസെപിഷ്ടായാമംയാമാദ്ധമെവവാ ।
ആതപെശൊഷയെച്ശുദ്ധമെവംസൌവച്ചലംഭവെൽ ॥

തുവർച്ചിലക്കാരം ചങ്ങലമ്പരണ്ടു നീരിൽ ഒരു യാമമൊ കുറഞ്ഞപക്ഷമായാൽ യാമാദ്ധമൊ അരച്ച വെയിലത്തു വെച്ചുണക്കുക.

(യവക്ഷാര ശുദ്ധി)

ന്നര്. ഡാഡിമീപുഷ്പസംഭൃതെയവക്ഷാരംവിമർദ്ദയെൽ ।
യാമമാത്രംതതശ്ശുഷ്ക്യശൊഷയെത്തിവ്രആതപെ ॥

ചവക്കാരം താളിമാതളത്തിൻെറ പൂവ്വ പിഴിഞ്ഞെടുത്തനീരിൽ ഒരു യാമം അരച്ചുണക്കുക.

(ഇഞ്ചിനീരിൻെറ ശുദ്ധി)

ന്നമ. നിവാതെശൃംഗിവെരസ്യരസ്യരസമാസിച്യഭാജനെ ।
യാതെമുഹൂത്തെതസ്യാധൊലഗ്നംഹിതാഹരജൊബഹിഃ ॥
ന്നന്നൂ. സന്തപ്തെലൊഹപാത്രെതൽസിഞ്ചെദഥചശീതളം ।
തദാശുദ്ധംവിജാനീയാന്നാന്യഥാതൽപരിത്യജെൽ ॥

ഇഞ്ചിനീര ഒരു പാത്രത്തിലാക്കി കാററില്ലാത്തേടത്തുവച്ചരണ്ടുനാഴിക കഴിഞ്ഞാൽ അതിൻെറ അടിയിൽ ഊറിയപൊടി

കൂടാതെ ഊററി എടുത്ത ഇരുമ്പുപാത്രംപഴുപ്പിച്ച അതിൽവീഴ്ത്തുക എന്നാൽശുദ്ധമാകും ഊറലിൻെറസംബന്ധമുണ്ടായാൽകൊള്ളരുത ഇരുമ്പുപാത്രം പഴുപ്പിച്ച അതിൽ വീഴ്ത്തുക ഉണ്ടായിട്ടില്ല എങ്കിലും കൊള്ളരുത.

(ചെറുനാരങ്ങനീരിൻെറ ശുദ്ധി)

൬൭. കല്പ്പരെകടുഭിസ്സപ്പെത്സിഞ്ചെജ്ജംബീരജംരസം।
നചെദപിദചാഹകാരീസവിജ്ഞെയഃപിത്തകൃദ്ദ്രുതം॥

ത്രികടു മണ്ണ്പാത്രത്തിലിട്ട വറുത്തപാത്രംനല്ലവണ്ണംപഴുത്താൽ അതിൽനിന്ന ത്രികടുകളഞ്ഞ അതിൽ ഒഴിക്കുക. എന്നാൽ ചെറുനാരങ്ങനീരിൻെറ ദോഷംശമിക്കും ആയതചെയ്യാതെയിരുന്നാൽ ഉദരാഗ്നികൊണ്ടുള്ളപാകത്തിങ്കൻ ഉള്ളിൽ പുകച്ചിലുണ്ടാകയും ഉടനെപിത്തകോപത്തെ ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യും.

(ഉന്മത്തിൽനീരിൻെറ ശുദ്ധി)

൬൮. സംക്ഷുദ്യവിസിനീകന്ദമാവാപ്യൊന്മത്തജെരസെ।
പ്രവാതെനിക്ഷിപെദ്യാമമെഷാതച് ശുദ്ധിരുച്യതെ॥

ഉന്മത്തിൻനീരിൽ താമരക്കിഴങ്ങ ചതച്ചിട്ടഏഴരനാഴികകാററുള്ളെടത്ത വെക്കുക എന്നാൽ ശുദ്ധമാകും.

(കററുവാഴനീരിൻെറ ശുദ്ധി)

൬൯. കന്യാരസമയൊയുക്താനിവാതെഘടികാദ്വയം।
സ്ഥാപയെദഥവാശുദ്ധ്യെല്ലൊഹകാന്തശിലായുതം॥

കററുവാഴനീരിൽ ഇരിമ്പൊ അയസ്കാന്തമൊ ഇട്ടരണ്ടുനാഴിക കാററില്ലാത്തെടത്ത വെക്കുക എന്നാൽ ശുദ്ധമാകും.

(കഞ്ചാവിൻെറ ശുദ്ധി)

൭൦. അഹൊരാത്രംപ്രവാഹേണസംശുദ്ധെനസമാഹതാം।
വിജയാംപരിപീഡ്യാഥനാളികേരജലെപചേൽ॥

൭൧. വീരാരസെചക്ഷീരെചശോഷയെച്ഛാന്തരാന്തരാ।
അന്യഥാമദമോഹാദീൻകുര്യാന്മരണമേവവാ॥

കഞ്ചാവ അറുപതുനാഴിക ശുദ്ധജലത്തിൻെറ ഒലിവുതട്ടിച്ച പിഴിഞ്ഞ വെള്ളംകളഞ്ഞ ഇളനീർവെള്ളത്തിലും കോവനീരിലുംപാലിലും ക്രമത്താലെ പുഴുങ്ങുകയും ഉണക്കുകയും ചെയ്ക എന്നാൽ ശുദ്ധമാകും കഞ്ചാവ ശുദ്ധിചെയ്യാതെ തിന്നാൽമദമോഹങ്ങളെയൊ മരണത്തെയൊ അത ഉണ്ടാക്കും.

(കറപ്പിൻെറശുദ്ധി)

൭൨. ദ്രാവയെന്നവനീതെനനാഗഫെനംസമന്വിതം.
അന്യഥാമദമൊഹാദീൻകുൎയ്യാച് ശുദ്ധിരിതീരിതാ॥

കറപ്പ വെണ്ണചേൎത്ത ഉരുക്കുക. എന്നാൽ ശുദ്ധമാകും ശുദ്ധിചെയ്യാതെയിരുന്നാൽ മദമോഹാദികളെ ഉണ്ടാക്കും. ഇങ്ങിനെ ദ്രവ്യശുദ്ധി ഇവിടെ പറകപ്പെട്ടു. ആയതുപ്രകാരം മേല്പറഞ്ഞ ഔഷധങ്ങളെ ശുദ്ധിചെയ്തു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾ്ക.

൭൩. അത്രാനുക്താനിസൎവ്വാണിബോദ്ധവ്യാനിബുധൈസ്സുധിഃ।
വാഹടാദിപ്രണീതെഭ്യസ്തന്ത്രേഭ്യഃപ്രണയാദപി॥

ഇവിടെ പറയാതെയും പലവിഷയങ്ങൾ ഗ്രഹിക്കപ്പെടുവാൻയോഗ്യങ്ങളായി പരിശേഷിച്ചിരിക്കുന്നു. അതുകൾ ഒക്കെയും വാഹടാചാൎയ്യര മുതലായവരാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടഅഷ്ടാംഗഹൃദയാദി ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ നിന്ന ആവശ്യമായി അറിയപ്പെടേണ്ടതുകളാകുന്നു. വൈദ്യൻെറ അറിവ ശാസ്ത്രംകൊണ്ടുതന്നെ പൂൎണ്ണമായിത്തീരാത്തതാകയാൽ ചിലത പരിചയംകൊണ്ടും അറിയേണ്ടതായിവരും. അതിനെ പരിചയംകൊണ്ടും അറിഞ്ഞുകൊൾ്ക.

ഇതി വാദ്ധ്യാസൊപനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിതപാരശവെന്ദ്രകൃതാവാരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം അഷ്ടത്രിംശസ്തബകോനാമാഷ്ടത്രിംശൊദ്ധ്യായഃ,

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം

ഏകൊനചത്വാരിംശാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

പരിശിഷ്ട ചികിത്സാ പ്രകരണം

൧। പരിശിഷ്ടാംപ്രവക്ഷ്യാമിസ്ത്രീണാംപുംസാഞ്ചസമ്മതാം।
ചികിത്സാമഖിലാംദ്വാഭ്യാമദ്ധ്യായാഭ്യാമതഃപരം॥

ഇനി രണ്ടദ്ധ്യായങ്ങൾകൊണ്ടു സ്ത്രീകൾക്കും പുരുഷന്മാൎക്കും വെവ്വേറെയുള്ളപരിശിഷ്ട ചികിത്സയെ സൽസമ്മതി ഉണ്ടാവത്തക്കവിധത്തിലാക്കി പറവാൻ തുടങ്ങുന്നു.

൨. വിജ്ഞായകാലവിദ്വൈദ്യൊദ്വാദശാബ്ദസ്ഥിതാംസ്ത്രിയ।
രജൊദോഷഹരംസത്യാവിദധീതസ്വയംവിധിം

വൈദ്യൻ കാലപരീക്ഷയെ ചെയ്യുന്നവനായിരുന്ന പന്ത്രണ്ടാമത്തെ വയസ്സിൻെറ ആരംഭമായി എന്നറിഞ്ഞാൽ പെണ്ണിന്ന രജോദോഷംകൂടാതെ ഇരിപ്പാൻ വേണ്ടുന്നതിനെ ചെയ്തുകൊൾ്ക.

൩. യദ്വാചതുൎദ്ദശെകുൎയ്യാദബ്ദെപഞ്ചദശെപിവാ।
തതഊൎദ്ധ്വംതുകുൎയ്യാത്തംദൃഷ്ടെദൊഷെപുരാതുന॥

പന്ത്രണ്ടാമത്തെവയസ്സിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ചെയ്വാൻകഴിവവന്നില്ലഎംകിൽപതിമൂന്നാമത്തെവയസ്സിലൊ പതിനഞ്ചാമത്തെവയസ്സിലൊചെയ്ക. മേൽപറഞ്ഞത വ്യക്തമായദോഷത്തിന്റെ പരിഹാരത്തിന്നായിക്കൊണ്ടല്ല എന്നും ദോഷംസംഭവിക്കാതെഇരിപ്പാൻ വേണ്ടിയാകുന്നു. മേൽപറഞ്ഞകാലങ്ങളിലെന്നുംചെയ്തില്ല. എംകിൽ പിന്നെ രജസ്സ ദൂഷിച്ചു കണ്ടു എംകിൽ പ്രതിവിധിയെ ചെയ്തുകൊൾക എന്നല്ലാതെ മുൻകൂട്ടിക്കരുതുകകൊണ്ടു വിശേഷമുണ്ടാകയുമില്ല.

൪. പ്രക്രാന്തഷൊഡശാബ്ദസ്യശുക്ലദൊഷനിവാരണം।
പുംസൊഷ്ടംദശവഷ്വാകുൎയ്യാദ്വിംശെപിവാതഥാ॥

പുരുഷന്നപതിനാറാമത്തെ വയസ്സിന്റെ ആരംഭത്തിങ്കൽ ശുക്ലദോഷംവരാതെ കഴിവാൻ വെണ്ടുന്നതിനെ ചെയ്തുകൊൾക. അന്നകഴിഞ്ഞില്ല എംകിൽപതിനെട്ടാംവയസ്സിലൊ ഇരിപതാംവയസ്സിലൊചെയ്ക അന്നും കഴിഞ്ഞില്ല എംകിൽ പിന്നെ എന്നെങ്കിലുംശുക്ലദോഷംകണ്ടാൽപ്രതിവിധിയെചെയ്ക.

രജൊദോഷ ചികിത്സാ

(രജക്ഷയത്തിന്ന കഷായം)

൧. മുസലീകന്ദലാക്ഷെലാബലാത്രയഫലത്രയൈഃ।
സക്ഷീരംപാദപത്വഡ്ഭിഃകഥാഥഃപെയൊരജഃക്ഷയെ॥

൨. കല്യാണകഘൃതോപേതഃപ്രാതസ്സഘൃതശക്കരം।
വിദാൎയ്യാദിഗണൊപെതതിലക്ഷീരിണകാംബുവാ॥

നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ, കോലരക്ക ഏലത്തരി, കുറുന്തോട്ടിവേര വെങ്കുറുന്തോട്ടിവേര, ഊരകത്തിൻവേര, ത്രിഫല, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, ഇവകൊണ്ടുകഷായംവച്ച കല്യാണകഘൃതം മേപ്പൊടിചേൎത്ത രാവിലെസേവിപ്പിക്ക. രജഃക്ഷയമുണ്ടെംകിൽ ആയത ശമിക്കും. വിധിച്ച കാലങ്ങളിൽ വെണ്ടുംവണ്ണം സേവിച്ചാല്പിന്നെ ഒരിക്കലും രജഃക്ഷയമുണ്ടകയുമില്ല. വിദാൎയ്യാദിഗണത്തിൽ തിലക്ഷീരിണികവെർചേൎത്ത കഷായംവെച്ച നെയ്യും പഞ്ചസാരയും ചേൎത്ത രാവിലെസേവിപ്പിക്കയുമാം.

(രജസ്തംഭത്തിന്ന)

൧. പുനൎന്നവബലാദാരുരാസ്നാതിലകരഞ്ജകൈഃ।
തിലക്ഷീരിണികാമൂലസഹിതൈഃകഥിതംജലം॥

൨. സിതാജീരകസംയുക്തംരജസ്സ്തംഭംനിയച്ഛതി॥
ബലാതിലരസൊനൈശ്വസതാഘൃതസമന്വിതം॥
തമിഴാമവേര, കുറുന്തോട്ടിവേര, ദേവതാരം,അരത്ത, എള്ള, ഉങ്ങിൻതൊലി, തിലക്ഷീരിണികവേര ഇവകൊണ്ടു കഷായം വച്ച പഞ്ചസാരയും ജീരകവുംമേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. തീണ്ടാരിവേണ്ടുംവണ്ണമുണ്ടാകും. കുറുന്തോട്ടിവേര, എള്ള, വെളുത്തുള്ളി ഇവകൊണ്ടുകഷായംവച്ച പഞ്ചസാരയും നെയ്യും മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയുമാം.

(രജൊവൈവൎണ്ണ്യത്തിന്ന)

൩. നിംബത്വക്ത്രിഫലാദാൎവ്വീപടൊലമധുകൈശ്ശൃതം॥
സബലാത്രയദെവാഹ്വൈഃ പരംപ്രരക്തവിശൊധനം।
വേപ്പിൻതൊലി, ത്രിഫല, മരമഞ്ഞത്തൊലി, പടോലം, ഇരട്ടിമധുരം, കുറുന്തോട്ടിവേര, വെങ്കുറുന്തോട്ടിവേര, ഊരകത്തിൻവേര, ദേവതാരം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ച സെവിപ്പിക്ക. രജസ്സിന്റെ നിറക്കുറവു ശമിക്കും.

(പൂതിരജസ്സിന്ന)

൪. ത്രിഫലാശാരിബാപാഠാന്ദ്വബലാക്ഷീരിദ്രുവല്കലൈഃ।
കൃതഃകഷായൈൎഘൃതൊപെതഃപീതഃപൂതിരജൊനുദേൽ।
ത്രിഫല, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, പാവ്വള്ളിക്കിഴങ്ങ, കുറുന്തോട്ടിവേര, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച നെയ്യുമേപ്പൊടിചേൎത്ത സെവിപ്പിക്ക. രജസ്സിന്റെ ദുൎഗ്ഗന്ധം ശമിക്കും.

(മഞ്ജിഷ്ഠാദിഘൃതം)

൫. മഞ്ജിഷ്ഠാമധുകാഭീരുപയസ്യാരജനീദ്വയൈഃ।
കാകൊളീവാജിഗന്ധാരുഗന്ധാതഗരദീപ്യകൈഃ।
൬. ത്രിഫലാശക്കരാമെദാരൊഹിണിഭിശ്ചഹിംഗുനാ।
൭. ക്ഷീരംചതുൎഗ്ഗുണംദത്വാകല്കൈരെൎവ്വിപചെൽഘൃതം।
ദശമൂലശൃതെതൊയെതദ്രുപരമൌഷധം।
൮. ആയുഷ്യംബൃംഹണംമെദ്ധ്യംബാലഗ്രഹവിനാശനം।
മ്രിയമാണശിശൂനാഞ്ചഗൎഭിണീനാഞ്ചശസ്യതെ॥
൯. ഏതച്ശുക്ലാശ്രയാൻദോഷാനഖിലാൻപുംഭിരാദൃതം॥
നിവാരയതിസന്താനംജനയെച്ചഗുണൊത്തരം॥
മഞ്ചട്ടിപ്പൊടി, ഇരട്ടിമധുരം, ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, അടപതിയൻകിഴങ്ങ, വരട്ടുമഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞത്തൊലി,കാകൊളി,അമുക്കുരം,കൊട്ടം,വയമ്പ,തകരം,അയമോതകം, ത്രിഫല, പഞ്ച

സാര, മേദ, കടുകരോഹിണി, കായം ഇവ ദശമൂലകഷായത്തിൽ അരച്ചു കലക്കി നെയ്യും നെയ്യിൽ നാലിരട്ടി പാലുംചേൎത്തു കാച്ചിയരിക്കുക ഈ നെയ്യ സകലരജോദോഷങ്ങളെയും ശമിപ്പിക്കും. ആയുസ്സിന്നു നല്ലതാകുന്നു. പുഷ്ടിയെ ഉണ്ടാക്കും. ബുദ്ധിക്കു നല്ലതാകുന്നു. ബാലഗ്രഹങ്ങളുടെ ബാധയെ ശമിപ്പിക്കും. യാവളൊരുത്തിക്കുജനിച്ച ശിശുക്കൾ ഉടനെ മരിച്ചുപോകുന്നുവൊ അവൾക്കും ഗൎഭിണികളായ എല്ലാവൎക്കും നല്ലതാകുന്നു. പുരുഷന്മാർ ഈ നെയ്യ ശീലിച്ചാൽ അവൎക്കു ശുക്ലദോഷമുണ്ടാകയുമില്ല. ഗുണത്തോടുകൂടിയ സന്തതി ഉണ്ടാകയും ചെയ്യും.

൫൩. ഏകൈകമെനനയെദേഷു ദിവസാനെകവിംശതിം॥

പ്രൊക്തെകാലെക്രമേണൈവപ്രാഗുക്തഫലസിദ്ധയെ।

മേൽപറഞ്ഞ പ്രയോഗങ്ങളിലോരോന്ന വിഹിതകാലത്തിങ്കൽ ഇരിപത്തൊന്നീതെ ദിവസം ക്രമേണ ചെയ്താൽ പിന്നെ ഒരു കാലവും രജോദോഷമുണ്ടാകയുമില്ല.

ശുക്ലദോഷ ചികിത്സാ

(ശുക്ലക്ഷയത്തിന്ന)

൫൪. ആത്മഗുപ്താകഷായെണകുക്കുടസ്യരസെനവാ।

ക്ഷീരംസമാംശംസസിതംപായയെദ്രെതസഃക്ഷയെ॥

നായ്ക്കുരണവേരുകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു അതിൽ അത്ര പാൽചേൎത്തു പഞ്ചസാരയിട്ടു സേവിപ്പിക്ക. ശുക്ലം വൎദ്ധിക്കും. കുക്കുടമാസംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ രസത്തിൽ അത്രപാൽചേൎത്തു പഞ്ചസാരയിട്ടു സേവിപ്പിക്കയുമാം.

(ശുക്ലസ്തംഭത്തിന്ന മൃദ്വീകാദിഘൃതം)

൫൫. മൃദ്വീകാഗൊക്ഷുരാനന്താപുനൎന്നവശൃതെജലെ॥

മാഷൈലാജീരകൈഃപകപംഘൃതംശുക്ലസ്യവൎദ്ധനം॥

൫൬. വിരെചനഞ്ചമാഷാണാംവികൃതിശ്ശ്ലി ... പല്ലവാഃ॥

ഗോധൂമശ്ചതഥാഭീരുസിദ്ധഞ്ചസസിതംപയഃ॥

മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, ഞെരിഞ്ഞില, കൊട്ടത്തുവ്വവേര, തമിഴാമവേര, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു ഉഴുന്ന ഏലത്തരി, ജീരകം ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യചേൎത്തു കാച്ചിഅരിച്ചു സേവിപ്പിക്ക—ശു...ക്ഷയവുംശുക്ലസ്തംഭനവും ശമിക്കും. ഉഴുന്നുകൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന ഭക്ഷ്യങ്ങളും മുരിങ്ങയിലയും കോതമ്പും ശതാവരിക്കിഴങ്ങിട്ടുകുറുക്കിപഞ്ചസാരചേൎത്തപാലുംമെൽപ്രകാരമാകുന്നു.

൨൦. അന്യത്രരജസിപ്രോക്തൌകഷായയൌസപയഃശൃതൌ॥
പാതവ്യൌസിതയൊപെതാവിയത്ര്യാവിഭിദാദ്വയൊഃ॥
ശുക്ലവൈവണ്ണ്യത്തിന്ന രജൊവൈവണ്ണ്യത്തിന്നപറഞ്ഞ കഷായംതന്നെ പാൽചേൎത്ത കുറുക്കി പഞ്ചസാരയിട്ടസേവിപ്പിക്ക. പൂതിശുക്ലത്തിന്ന പൂതിരജസ്സിന്ന പറഞ്ഞകഷായംതന്നെ പാൽചേൎത്ത കുറുക്കി പഞ്ചസാരയിട്ട സേവിപ്പിക്ക. മഞ്ജിഷ്ഠാദിഘൃതം സൎവ്വദോഷശമനമാകയാൽ അതുംസേവിപ്പിക്ക. ദിവസസംഖ്യയും ക്രമവും രജൊദോഷചികിത്സയിൽ പറഞ്ഞ പ്രകാരം തന്നെ എന്നറിഞ്ഞുകൊൾകയുംവേണം.
൨൧. പൂൎണ്ണവിംശതിവൎഷസ്യപുംസസ്സംശുദ്ധരെതസഃ।
ഊനഷൊഡശവൎഷാസ്ത്രീശുദ്ധാസ്രായൊഗമൎഹതി॥
൧൬-ാമത്തെ വയസ്സിന്റെ തികവോടടുത്തവളായും ശുദ്ധമായ രജസ്സോടുകൂടിയവളായുമിരിക്കുന്ന സ്ത്രീ ഇരിപതവയസ്സ തികഞ്ഞവനായി ശുദ്ധമായ ശുക്ലത്തൊടുകൂടിയവനായിരിക്കുന്നപുരുഷന്റെ സംയോഗത്തിന്ന യോഗ്യയാകുന്നു
൨൨. തയൊന്ന്യൂനാബ്ദയോൎയ്യോഗൊ യദ്വാദുഷ്ടാസ്രരെതസൊഃ॥ ഗൎഭായനസ്യാൽസ്യാച്ചെത്സ്യാദ്രൊഗ്യല്പായുരുതപ്രജാ।
മേൽപറഞ്ഞ വയസ്സ തികയാത്തവരുടെ സംയോഗവും ദുഷ്ടാൎത്തവ ശുക്ലന്മാരായിരിക്കുന്ന സ്ത്രീപുരുഷന്മാരുടെ സംയൊഗവും ഗൎഭത്തിന്ന കാരണമാകയുമില്ല. ചിലക്ക് അതുഗൎഭത്തിന്ന കാരണമായി എന്നവന്നാൽ അതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ശിശു അല്പായുസ്സായിട്ടൊ രോഗിയായിട്ടൊ ഭവിക്കയുംചെയ്യും.
൨൩. ദുഷ്ടാൎത്തവായാഃപൂൎവ്വോക്തവിധിനാദൊഷമുദ്ധരേൽ।
ആൎത്തവസ്യാഗ്ഥവായൊജ്യോവക്ഷ്യമാണഉപക്രമഃ।
രജോദോഷത്തൊടു കൂടിയവൾക്ക മേൽപറഞ്ഞ ചികിത്സകൾ ചെയ്ക. അല്ലഎങ്കിൽ ഇതിന്ന താഴെപറയുന്ന ചികിത്സയെചെയ്ക.

(ഗൎഭാശയശുദ്ധിക്ക ദശമൂലാദികഷായം)

൨൪. ദശമൂലബലൊശീരസ്പൃക്കാതഗരസാധിതം॥
പായയെൽസപയഃകാഥംഗൎഭാശയവിശുദ്ധയെ॥
൨൫. കുഷ്ഠമൽപലമെരണ്ഡമൂലംവാക്ഷീരസംയുതം॥
അമ്ലികാതരുമൂലസ്യത്വചംവാപായയെത്തഥാ।
ദശമൂലം, കുറുന്തോട്ടിവേര,രാമച്ചം, ചൊനകപ്പുല്ല, തകരം ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച അതിൽ പാൽചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. കൊട്ടമൊ ചെങ്ങഴിനീൎക്കിഴങ്ങൊ അവണക്കിൻ വേരൊ

പാലിൽ അരച്ചുകലക്കി സേവിപ്പിക്കയുമാം പുളിവേരിന്മെൽ തൊലി മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്കയുമാം.

(ഗൎഭകാരണങ്ങളായ സിദ്ധൌഷധങ്ങൾ)

൨൩. ന്യഗ്രോധകുഗ്മളാനഷ്ടൌപിഷ്ടാക്ഷീരെണയോജിതാൻ
കുഡുമ്പാദ്ധ്മിതെനാഥദൃഷ്ടപുഷ്പാന്ദിനത്ര്യയം॥

൨൧. പായയെദേഷസപ്താനാംരജസാംയോജിതൊവിധിഃ।
ഗൎഭമൂൽപാദയെദെവംവിദ്യാത്തുരഗഗന്ധികാം।

൨൨. അശ്വത്ഥാശൊകസംഭൃതവന്ദാകനവപല്ലവാൻ॥
മാതുളുംഗസ്യബീജാനിപകാനിപയസാപിച।

തീണ്ടായിരുന്നാൽ മൂന്നു ദിവസം എട്ടെട്ട പെരാൽമൊട്ടഉരിസ്സൂരിശ്ശ പാലിൽ അരച്ചുകലക്കി സേവിപ്പിക്ക. ഇങ്ങിനെ ഏഴ തീണ്ടാരിക്ക ചെയ്ക. എന്നാൽ ഗൎഭമുണ്ടാകും. അമുക്കരവുംഅരയാലിന്മെലൊ അശോകത്തിന്മേലൊ ഉണ്ടായ ഇത്തിക്കണ്ണിയുടെ ഇലയും പാലിൽപുഴുങ്ങി ഉണക്കിയ വള്ളിനാരകവിത്തും മേൽപ്രകാരം സെവിപ്പിക്കാം.

ഗൎഭ ചികിത്സാ

൨൯. ജാതഗൎഭാപിബെന്മാസിപ്രഥമെബലയാശൃതം॥
പയൊലക്ഷ്മണയാപകാംദ്വിതീയെപൌഷ്കരെണവാ।

൩൦. തൃതീയെബൃഹതീപകാംതാഡ്വിവ്വാക്ഷീരിഭ്രുരുഹാം॥
അംശുമത്യാശൃതംതുൎയ്യെപഞ്ചമെമൃതയാപിച।

൩൧. ഷഷ്ഠെകിരാതതിക്തെനസപ്തമെതുയവൈഃശൃതം।
അഷ്ടമെമൂൎവ്വയാഭീരുബലാജീരകനാഗരൈഃ॥

൩൨. നവമാദിഷുസൎവ്വേഷുസൎവ്വേഷുബലയൈവവാ।

ഗൎഭിണിയായ സ്ത്രീ ഒന്നാംമാസത്തിൽ കുറുന്തോട്ടിവേരും രണ്ടാംമാസത്തിൽ തിരുതാളി, പുഷ്കരമൂലം, ഇതുകളിലൊന്നുംമൂന്നാം മാസത്തിൽ ചെറുവഴുതിനവേരും അല്ലായെങ്കിൽ നാല്പാമരത്തിൻതൊലിയുംനാലാംമാസത്തിൽ ഓരിലവേരുംഅഞ്ചാംമാസത്തിൽ ചിററമൃതും ആറാം മാസത്തിൽ പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലിയും ഏഴാം മാസത്തിൽ യവവും എട്ടാംമാസത്തിൽ പെരുങ്കരുമ്പവേരും ഒമ്പതാംമാസം മുതൽക്ക ശതാവരിക്കിഴങ്ങ, കുറുന്തോട്ടിവേര, ജീരകം, ചുക്ക ഇവയുമിട്ട പാൽകുറുക്കി സെവിപ്പിക്കുക. എല്ലാമാസങ്ങളിലും കുറുന്തോട്ടിവേരുതന്നെയുമാം.

(ഗൎഭിണിക്ക പനിക്ക)

൬൩. മുസ്താചന്ദനഭൂനിംബഗുളൂചീഭിഃശൃതംജലം॥
ജ്വരാൎത്താതുസദായുക്തംസിതയാജീരകെണച॥

ഗൎഭിണിക്ക എന്നെങ്കിലും പനിയുണ്ടായാൽ മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, പുത്തരിച്ചുണ്ടവേരുമ്മൽതൊലി, ചിററമൃത ഇവകൊണ്ടു കഷായംവച്ചു പഞ്ചസാര, ജീരകം ഇവ മേപ്പൊടി ചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. എന്നാൽ ശമിക്കും.

(ഛൎദ്ദിക്ക)

൬൪. വമഥൌധാന്യകംപിഷ്ട്വാപിബെത്തണ്ഡുലവാരിണാ।
ധാന്യജംബ്വാസ്ഥിലാജാനാമദ്യാദ്വാസിതയാരജഃ॥

ഗൎഭമുള്ളവൎക്ക ഛൎദ്ദിയുണ്ടായാൽ കൊത്തമ്പാലയരി അരിക്കാടിയിൽ അരച്ചുകലക്കിസേവിപ്പിക്ക. അല്ലായെങ്കിൽ കൊത്തമ്പാലയരി, ഞാവൽക്കുരു, മലര ഇവ പൊടിച്ചു പഞ്ചസാരചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. എന്നാൽ ശമിക്കും.

(രക്താതിസാരത്തിന്ന)

൬൫. പ്ലക്ഷജംബൂംവടാശ്വത്ഥപത്രചൂൎണ്ണംസമാക്ഷികം।
രക്താതിസാരെസാഗ്രാതരദ്യാച്ചകുടചാനിവാ।

ഇത്തിയില,ഞാവലില, പെരാലില,അരയാലില ഇവപൊടിച്ചു തെൻചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ഗൎഭിണിയുടെരക്താതിസാരം ശമിക്കും കുടകപ്പാലയരി പൊടിച്ചു മേൽപ്രകാരം സേവിപ്പിക്കയുമാം.

(തലവേദനയ്ക്കു)

൬൬. മുസ്താചന്ദനലാമജ്ജകുഷ്ഠോൽപലബലാഷഡീഃ।
ക്ഷീരെണപിഷ്ട്വാലിംപെച്ചഫാലാന്തസ്യാശ്ശിരോരുജി॥

മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം, രാമച്ചം, കൊട്ടം, ചെങ്ങഴിനീർകിഴങ്ങ, കുറുന്തോട്ടിവേര, കച്ചൂരിക്കിഴങ്ങ ഇവപാലിൽ അരച്ചു നെററിത്തടത്തിൽ പുരട്ടുക. ഗൎഭിണിയുടെ തലവേദന ശമിക്കും.

(നീരിന്ന)

൬൭. യവാഗ്ഗുംദശമൂലെനസവൃശ്ചീവെനസാധിതാം।
പിബെച്ഛോഫാതുരായദ്വാവൃശ്ചീവെക്ഷുരഗൊക്ഷുരൈഃ॥

ദശമൂലം, തമിഴാമവേര ഇവകൊണ്ടുവെച്ചു കഷായത്തിൽ കഞ്ഞിവെച്ചു കുടിപ്പിക്കുക. ഗൎഭിണിയുടെനീര ശമിക്കും: തമിഴാമവേര, വയൽച്ചുള്ളിവേര, ഞെരിഞ്ഞില ഇവകൊണ്ടുവെച്ചകഷായത്തിലുമാം.

(ഗർഭസ്രാവത്തിന്ന)

൩൭. ദ്രാക്ഷാലൊദ്ധ്രോൽപലാംഭൊദശാരിബാചന്ദനൈശ്ശൃതഃ। സപയസ്സസിതഃകഷായൊഗർഭസ്രവനിവാരണഃ।

മുന്തിരിങ്ങപ്പഴം, പാച്ചോററിത്തൊലി, ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങ, മുത്തങ്ങക്കിഴങ്ങ, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, ചന്ദനം ഇവകൊണ്ട പാൽക്കഷായംവച്ച പഞ്ചസാര മേപ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ഗർഭസ്രാവം ശമിക്കും.

(സിദ്ധൌഷധങ്ങൾ)

൩൯. പയസാലക്ഷ്മണാമൂലംവിസിനീകന്ദമെവവാ।
രാത്രൌപീതന്തുഗർഭിണ്യാഗർഭസ്രാവനിവാരണം।

തിരുതാളിവേരോ താമരക്കിഴങ്ങൊ പാലിൽഅരച്ച കലക്കി രാത്രിയിൽ സേവിപ്പിക്ക. ഗർഭസ്രാവമുണ്ടാകയില്ല.

൪൦. എതാന്യെതെഷുയുഞ്ജീതവൈദ്യസ്തസ്യാസ്സുധാബഹിഃ॥
അന്തശ്ചജീവനീയാനിനവനീതമുഖാനിച।

മേൽപറഞ്ഞ രോഗങ്ങൾക്ക വൈദ്യൻ മേൽപറഞ്ഞചികിത്സകളെചെയ്ക. പറയാത്തതുകൾക്ക അതാതിൻെറ ചികിത്സകളിൽവെച്ച ഗർഭിണിക്ക വിരോധമില്ലാത്തതിനെ ചെയ്ക. അതിന്നുംപുറമെ ഓജസ്സിന്ന നന്നായിട്ടുള്ള മരുന്നുകളെ തൈലാദികളിൽചേൎത്ത പുറമെയും ഘൃതാദികളിൽ ചെൎത്ത അകമെയുംകൊണ്ടു ചെല്ലുക. വിശേഷിച്ച വെണ്ണമുതലായതിനെശീലിപ്പിക്ക ഇവയും വേണ്ടതാകുന്നു.

(ഗർഭിണിക്ക അരുതാത്തവ)

൪൧. ഉപവാസാധ്വസെവാഭ്യാംതീക്ഷ്ണാച്ചൊഷ്ണാച്ചഭോജനാൽ। അതിവ്യവായാദായാസജനകാച്ചതഥാന്യതഃ।

൪൨. വ്യാപാരാദ്ഭാരയെൽഭാരാൽഗുരുപ്രാവരണാദപി।
ശൊകക്രോധഭയെഭ്യശ്ചവെഗൊദീരണധാരണാൽ।

൪൩. ശഷ്കുലെക്ഷണാന്മദ്യാന്മാംസാദപിചതാംസദാ।
യച്ചാനിഷ്ടംസ്ത്രിയഃപ്രാഹുസ്തസ്മാച്ചവിനിവൎത്തയേൽ॥

പട്ടിണി, അധികമായവഴി കാൽകൊണ്ടുനടന്നുപോക, തീക്ഷ്ണമായും ഉഷ്ണമായുമിരിക്കുന്ന അന്നത്തെഭക്ഷിക്ക, അതിമൈഥുനത്തെചെയ്ക. അപ്രകാരംതളൎച്ചയെ ഉണ്ടാക്കുന്ന പ്രവൃത്തികളിലേതെങ്കിലുംചെയ്ക. ഭാരത്തെവഹിക്കകനത്ത പുതപ്പുകൊണ്ടുപുതയ്ക്കുക. ഇവകളിൽനിന്ന ഗർഭിണിയെ പിൻവാങ്ങി

ക്കുകയുംവേണം. അത്രതന്നെഅല്ല അവൎക്ക ശോകത്തിന്നും ക്രോധത്തിന്നും ഭയത്തിന്നും അവസരമില്ലാത്തവിധത്തിൽ ഉപചരിപ്പിക്കുകയും മലമൂത്രാദികളുടെ വേഗത്തെതനെൎറയത്നംകൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കാതെയും ഉണ്ടായതിനെ തടുക്കാതെയുംകഴിയത്തക്കവിധത്തിൽ അതാതിന്റെ ദോഷങ്ങളെ പറഞ്ഞു ഗ്രഹിപ്പിക്കയും വളരെ താഴ്ച്ചയോടുകൂടിയ പ്രദേശത്തെ നോക്കിക്കാണാതെയുംകിണററിലെക്കനോക്കാതെയും മദ്യത്തെപാനംചെയ്യാതെയും മാംസത്തെ ഭക്ഷിക്കാതെയുംഇതുകൾക്കുംപുറമെയാതൊന്നിനെ ഗൎഭിണിചെയ്യരുതെന്നു സ്ത്രീകൾ അതാതുസമയം പറയുന്നുവൊ അതിനെ ചെയ്യാതെയുമിരുത്തിക്കൊൾക.

൭൭. ആമാസതൊഷ്ടമാദ്രക്തംനേഹരെണവിരെചയെൽ।
നവസ്ഥിംയൊജയെദേഭിരാമൊഗൎഭസ്രവെദ്ധ്രുവം॥

൭൮. യദ്വാശുഷ്യെന്മൃതിംയയാദഥവാമൂഢഭിസ്സുഖൈഃ।
ഓഷധൈരെവസൎവ്വാംശ്ചവ്യാധീനസ്യാശ്ശമംനയെൽ॥

ഗൎഭിണിക്കു എട്ടുമാസംതികയുന്നവരെ രക്തം കളകയുംവയറിളക്കുകയും വസ്തിവെക്കുകയും അരുത.അതുകളിലെതെങ്കിലും ചെയ്താൽ. ഗൎഭംസ്രവിക്കുകയൊശോഷിക്കുകയൊ ശിശുമരിച്ചുപോകയൊ ഉണ്ടാകുമെന്നതിന്ന സംശയമില്ല ഗൎഭിണിയുടെ സകലരോഗങ്ങളെയും മൃദുക്കളും സുഖകരങ്ങളായുമിരിക്കുന്ന ഔഷധങ്ങൾകൊണ്ടുതന്നെ നല്ലവണ്ണം ശമിപ്പിക്കയുംവേണം.

൭൯. ആരഭ്യനവമാംമാസാദസ്നിഗ്ദ്ധാംതാംനവത്തയെൽ।
പായയെൽസുഖസൂത്യൎത്ഥമൎവ്വാരുകഘൃതാദിച॥

ഒമ്പതാമത്തെ മാസംമുതൽക്ക ഗൎഭിണിയെ നിത്യവും എണ്ണതേപ്പിക്കുകയും സുഖപ്രസവത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു ഉൎവ്വാരുകഘൃതം മുതലായതിനെ സേവിപ്പിക്കയും ചെയ്ക.

(ഉൎവ്വാരുകഘൃതം)

൮൦. പക്വമൎവ്വാരുകഞ്ചൊപൊദകാംവംശസ്യപല്ലവാൻ॥
ക്ഷൊദയിത്വാഹൃതെതേഷാംരസെതുല്യപയൊയുതം॥

൮൧. ഭദ്രാമധുകകല്കേനപക്വമൎവ്വാരുകാഹ്വയം।
ഘൃതംപുരാണൈരാഖ്യാതംസേവിതംസുഖസൂതികൃൽ॥

പഴുത്തവെള്ളരിക്ക, വശള, മുളംകൂമ്പ ഇവററിൻ നീരിൽചെറുളവേര, ഇരട്ടിമധുരം ഇവ അരച്ചുകലക്കി നെയ്യുംനെയ്യോളം പാലുംചേൎത്തു കാച്ചിയരിക്കുക. ഇതിന്ന ഉൎവ്വാരുകഘൃതമെന്നപേരാകുന്നു. മേൽപറഞ്ഞനെയ്യു ഒരു പുരാവില എടുത്തു ഉഷ്ണജലത്തിൽ വെച്ചുരുക്കി എതിരെ സേവിപ്പിക്ക.

൪൯. ആസന്നപ്രസവാംനിത്യംസ്നപയെൽകൊഷ്ണവാരിണാ।
ബലാതൈലാദിനാസമ്യഗഭ്യക്താംഗാംഗളാദധഃ॥

പ്രസവകാലം ഒട്ടൊട്ട അടുത്താൽ ബലാതൈലം മുതലായത നല്ലവണ്ണംതേപ്പിച്ച നിത്യമായി കഴുത്തിന്നുകീഴ സുഖൊഷ്ണമായ വെള്ളം വീഴ്ത്തി കുളിപ്പിക്കയും ചെയ്ക.

൫൦. ക്ഷൈരെയിംഭദ്രികാകഛായയവാഗ്ഗംചതതഃപരം।
പായയെന്നവനീതസ്യസഹിതാംലഘുമാത്രയാ॥

മേൽപ്രകാരം കുളിപ്പിച്ചതിന്റെശേഷം ചെറുവ്വളക്കഷായത്തിൽ പാൽവിഴ്ത്തിവെച്ച കഞ്ഞി കുറെവെണ്ണയുംചേൎത്ത കുടിപ്പിക്ക.

൫൧. സൎവ്വദാനവനീതെനലിംപന്തീയോനിമണ്ഡലം।
വൎത്തെതചസുഖെനൈവസൂതിരെവംഭവെദ്ധ്രുവം॥

യോനിപ്രദേശത്തിങ്കൽ വെണ്ണപുരട്ടി എല്ലാസമയവും തലോടിക്കൊണ്ടിരുത്തുക. ഇവചെയ്താൽ കഠിനമായ വേദനകൂടാതെ പ്രസവിക്കയും ചെയ്യും.

ഇതി വാദാസൊപനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിതപാരശവെന്ദ്രകൃതാ വാരൊഗ്യകല്പദ്രുമെബാലചികിത്സായാമെകൊനചത്വാരിംശസ്തബകൊനാമൈകൊനചത്വാരിംശൊദ്ധ്യായഃ

ആരോഗ്യകല്പദ്രുമെ ബാലചികിത്സായാം
ചത്വാരിംശാദ്ധ്യായ പ്രാരംഭഃ
തലകണ്ടാൽ ചെയ്യേണ്ട പ്രവൃത്തികൾ

൧. ദൃഷ്ടെശിരസിബാലസ്യസംക്ഷുണ്ണാംകാകലക്ഷ്മണാം।
നിഷ്പീഡ്യരസമാദായപായയെത്തൈലമിശ്രിതം॥

കുട്ടിയുടെതലകണ്ടാൽ കാക്കത്തുതാളി കുത്തിപ്പിഴിഞ്ഞെടുത്ത നീരിൽ കുറെ എണ്ണചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക.

൨. ശന്മലീരസസൎപ്പിൎഭ്യാംലിപ്ത്വാഫസ്തലംശനൈഃ।
യോനിംസംവാഹയെത്തെനസുസ്സൂശ്നയഥാസുഖം॥

പൂളത്തൊലി ചതച്ചുപിഴിഞ്ഞെടുത്തനീര അരിച്ച അതിൽ നെയ്യുചേൎത്ത ഉള്ളംകയ്യിൽപുരട്ടി യോനിപ്രദേശത്തിങ്കൽപതുക്കെ തലോടിക്കുക എന്നാൽയോനിമാൎഗ്ഗത്തിന്നഅയവുവരും

൩. പ്രസാരണ്യാരസംതൈലമിശ്രംവാപായയെത്തദാ
ഉൎവ്വാരുകരസെവാശാശ്വതംതൈലമഥാപിവാ॥

തലകണ്ടാൽ തലനീല നീരിൽ എണ്ണചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയും പഴുത്ത വെള്ളരിക്കയുടെ നീരിൽ എടലോടത്തിൻവേരഅ

രച്ചുകലക്കി അതിൽചേൎത്ത കാച്ചിഅരിച്ച എണ്ണസേവിപ്പിക്കയുമാം.

൪. ചരണസ്യതലംലിമ്പേൽപിപ്പൈല്ലാംഗലികാരസൈ ।
മക്കണ്ണൈസ്സുഖസ്സൂത്യ്യത്ഥെയൊഗൊയമതിവീൎയ്യവാൻ ॥

മെത്തോന്നിക്കിഴങ്ങിൻനീരിൽ മുട്ടയെ അരച്ച ഉള്ളൻകാലിൽ പുരട്ടുക. ദുഃഖംകൂടാതെ പ്രസവിക്കും. ഈ പ്രയോഗം ഏററവും വീൎയ്യത്തോടുകൂടിയതാകുന്നു.

൫. സാഖ്യ്യായപഞ്ചപവ്വാണിത്യ്യക്തപാഷഷ്ഠാൽസമുദ്ധൃതം ।
വെണോശ്ചൂൎണ്ണംതപചസ്സൈലയോജിതംപായയെതവാ ॥

ഒരുമുളയുടെ അഞ്ചുകമ്പുമെണ്ണിത്തള്ളി ആറാംകമ്പിലെ മൊരി ചുരണ്ടി എടുത്തു പൊടിച്ച എണ്ണിയിൽചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയുമാം.

൬. ന്യഗ്രോധസ്യതപചംശാണെപെഷയെൽകപചിദന്യതഃ।
എലാഞ്ചപെഷണഗ്രാവ്ണിതെഘൃതെനാശയെതവാ ॥

പേരാലിൻെറതൊലി ഒരേടത്ത ചാണമേലരപ്പിക്ക. അപ്പോൾതന്നെ എലത്തരി മറെറാരേടത്ത അമ്മിമേലരപ്പിക്ക ഇങ്ങിനെ അരപ്പിച്ച ഇവരണ്ടും ഒരുമിച്ച ചേൎത്ത നെയ്യുകൂട്ടി സേവിപ്പിക്കയുമാം.

൭. ശുദ്ധാംബുനാവിശല്യായാഃപിഷ്ടപാമൂലമധൊമുഖം ।
ലിംപേന്നാഭെരധൊയദപാതെനസ്യാൽസൂതിരഞ്ജസാ ॥

മേത്തോന്നിക്കിഴങ്ങ അധോമുഖമായത വെള്ളത്തിലരച്ച പൊക്കിളിന്നുതാഴെ കീഴ്പ്പെട്ടു തേക്ക. ഉടനെ പ്രസവിക്കും.

൮. പശ്ചാമൂൎദ്ധപാമുഖെനാത്രപ്രാതിലൊമ്യെനലേപനം ।
കുൎവ്വീതചനചെദ്യൊനിഭ്രംശസ്സ്യാദിതിഹിസ്മൃതിഃ ॥

മേൽപറഞ്ഞ ലേപനംചെയ്താൽ പ്രസവാനന്തരം ഒട്ടുംതാമസംകൂടാതെ ആ മരുന്ന കഴുകിക്കളകയും മെത്തോന്നിയുടെ ഊൎദ്ധപമുഖമായ കിഴങ്ങ വെള്ളത്തിലരച്ച യോനിമുഖത്തിങ്കൽനിന്ന പൊക്കിൾവരെ തേക്കുകയുംവേണം ആയത ചെയ്തില എങ്കിൽ യോനിഭ്രംശാദികളായ അനേകദോഷങ്ങൾ സംഭവിക്കുമെന്ന പൂൎവ്വാചാൎയ്യന്മാരുടെ സ്മൃതികാണപ്പെടുന്നു.

(വിലപതപഗാദിഘൃതം)

൯. വിലപതപക്രുത്രിഫലാവാശാപത്രൂഷകകുടന്നടൈഃ॥
ഹൈമവുഷ്പകയഷ്ട്യാഹപബലാചന്ദനസംയുതൈഃ।।

൧൦. തോയെശൃതെരസൈനെക്ഷോഃകാകമാചീവിശല്യയൊഃ ।
ഉൎവ്വാരുകഫലാനന്താശന്മലീശതപൎവ്വണാം ।।

൧൧. ഉപോദകാപ്രസാരണ്യോരിന്ദ്രവല്യാശ്ചസംയുതൈ।
നന്ദ്യാവത്തവടാശ്വത്ഥതുളസീമൂലഹിംഗുഭിഃ ॥
ലശുനാമൃതവല്ലീന്ദ്രയവാംകൊലസുരാഹ്വയൈഃ ॥
൧൨. മൂൎവ്വാപാമാൎഗ്ഗനിൎഗ്ഗുണ്ഡീബൃഹതീദ്വയഗൊക്ഷുരൈഃ ।
ലക്ഷ്മണാലവലീശിഗ്രുകരഞ്ജബകുളാസ്ഥിഭിഃ॥
൧൩. വരാകപിത്ഥസൈരെയശാകൊടകപുനൎന്നവൈഃ ।
കാൎപ്പാസമൂലകാകാംഗാകടഭീമൂലപൌഷ്കരൈഃ ॥
൧൪. മുസലീശാരിബാകന്ദരാസ്നാഭിശ്ചപ്പചെൽഘൃതം ।
പയശ്ചതുൎഗ്ഗുണംദത്വാസുമുഹൂൎത്തെശുഭെഗൃഹെ ॥
൧൫. ഗീതമംഗലവാദിത്രമുഖരീകൃതദിങ്മുഖെ ।
പൂതഞ്ചസമയെകുൎയ്യാത്തദെതൽസുപ്രയൊജിതം ॥
൧൬. സുഖസൂതികരംപ്രാഹുൎന്നിയമെനമഹൎഷയഃ ।
പാനെചാഭ്യഞ്ജനെചാദസ്തദയുഞ്ജീതവാസ്ഥിതം ॥

കൂളത്തിൻവെരിന്മേൽതൊലി, ത്രിഫല, ആടലേടകത്തിൻ വേര, ചിററീന്തൽവേര, പലകപ്പയ്യാനിവേര, ചെമ്പകത്തിൻ വേര, ഇരട്ടിമധുരം, കുറുന്തോട്ടിവേര, ചന്ദനം, ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ച കരിമ്പു, കരന്താളി, മേത്തോന്നിക്കിഴങ്ങ, പഴുത്ത വെള്ളരിക്ക, കറുക, പൂളത്തൊലി, മുളയില, വശളു, തലനീളി, ഉഴിഞ്ഞ, ഇവററിൻനീർ ചെൎത്ത നന്ത്യാൎവ്വട്ടത്തിൻ വേര, പേരാലിൻവേര, അരയാലിൻവേര, തുളസിവേര, കായം, വെളുത്തുള്ളി, ചിററമൃത, കുടകപ്പാലയരി, അങ്കോലത്തിൻവേര, ദേവതാരം, പെരുംകുരുമ്പവേര, കടലാടിവേര, കരുനൊച്ചിവേര, ചെറുവഴുതിനവേര, വെൾവഴുതിനവേര, ഞെരിഞ്ഞില, തിരുതാളിവേര, വെള്ളീലവെര, മുരിങ്ങക്കുരു ഉങ്ങിൻകുരു, ഇരഞ്ഞിക്കുരു, ത്രിഫല, വിളാമ്പശ, കരിംകുറുഞ്ഞിവേര, പരുവുവേര, തമിഴാമവേര, പരുത്തിവേര, കാക്കത്തിരുതാളിവേര, വെളുത്തകുന്ദിവെര, പുഷ്കരമൂലം, നിലപ്പനക്കിഴങ്ങ, നന്നാറിക്കിഴങ്ങ, അരത്ത ഇവ അരച്ചുകലക്കി അതിൽശുഭമായ കാലത്തിങ്കൽ നെയ്യും നെയ്യിൽ നാലിരട്ടിപ്പാലുംചേൎത്തകാച്ചിയരിക്കുക. അരിക്കുന്ന സമയവും നന്നായിരിക്കണം. അപ്പോൾ പാട്ടുപാടിക്ക,മംഗലവാദ്യങ്ങൾ കൊട്ടി മുഴക്കുക ഇവയുംവേണം. മേൽപറഞ്ഞ നെയ്യു സിദ്ധമായിഉണ്ടായിരുന്നാൽ സേവിപ്പാനും പുരട്ടുവാനും അതുതന്നെ മുഖ്യമായി സ്വീകരിക്കപ്പെടുകയുമാം. അതു വേണ്ടുംവിധത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചാൽ പ്രസവിക്കാതെ ഇരിക്കയുമില്ല.

൬൭. വിഷ്ണ്വാവിലസ്യപഞ്ചാംഗംനവനീതേനമിശ്രിതം ।
ആത്മയോന്ര്യാദിനാമാനിയദ്വാസഞ്ജപ്യഭക്ഷയേൽ ॥

കൂവളത്തിൻെറ പഞ്ചാംഗം പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ച വെണ്ണചേൎത്തവൈഷ്ണവസഹസ്രനാമത്തെ അറിയുന്നവരെക്കൊണ്ടു ആത്മയോനിസ്സ്വയം ജാതഇത്യാദികളായ നാമങ്ങളെ ജപിപ്പിച്ച അതസേവിപ്പിക്കയുമാം. എന്നാൽ പ്രസവിക്കും നിശ്ചയം തന്നെ

൬൮. വിശല്യാരസസംപിഷ്ടാംവത്സനാഭിംപ്രലേപയേൽ ।
കരപാദതലേസൂതേഃക്ഷാളയേദ്രാക്‌പരഞ്ചതാംഃ।

മെത്തോന്നിക്കിഴങ്ങിൻ നീരിൽ വത്സനാഭിഅരച്ചഉള്ളംകയ്യിലുമുള്ളങ്കാലിലുംതേക്കുക. ഉടനെപ്രസവിക്കും. പ്രസവിച്ചാൽ ഉടനെ പച്ചവെള്ളംകൊണ്ടു കഴുകിക്കളകയുംവേണം.

൬൯. വിശല്യാമൂസലീകല്ക്കംസ്നുഹിക്ഷീരസമന്വിതം ।
താമ്രപാത്രേശൃതംലിംപെന്നവനീതമുദൊദരെ ॥

മെത്തോന്നിക്കിഴങ്ങു,നിലപ്പനക്കിഴങ്ങു, ഇവ കള്ളിപ്പാലിലരച്ചകലക്കി വെണ്ണചേൎത്തകാച്ചി ചെമ്പുപാത്രത്തിൽ അരിച്ച വയിററത്ത കിഴപ്പട്ടപുരട്ടുകയുമാം പ്രസവിച്ചാൽ മറുളപൊരുന്നതുവരെപാൎത്ത അതുപോന്നാൽ ഉടനെ കഴുകിക്കളകയുംവേണം. ൟ പ്രയോഗം ഏററവും രഹസ്യമാകുന്നു.

൭൦. ഏഭിസ്സർവ്വൈരസിദ്ധൌതുസൂതേസ്നുഹ്യൽഭവംപയഃ ।
വിന്ദുത്രയമിതംമൂൎദ്ധ്നിസിഞ്ചെസംപ്രാൎത്ഥ്യദേവതാ ॥

മേൽപറഞ്ഞ പ്രയോഗങ്ങൾ മിക്കതും ചെയ്തിട്ടും പ്രസവിച്ചില്ല എങ്കിൽ തൻെറ ഇഷ്ടദേവതകളെ നല്ലവണ്ണം പ്രാൎത്ഥിച്ച.മൂന്നുതുള്ളിക്കള്ളിപ്പാൽ മൂൎദ്ധാവിൽവീത്തുക. ഉടനെ പ്രസവിക്കും ഇതവളരെ നിരൂപിച്ചെചെയ്യാവൂ. കണ്ണിന്നകേടുവരാതെ കഴിയണമെങ്കിൽ തണുപ്പായിട്ടുള്ളത പലതും ചെയ്യേണ്ടിവരും.

൭൧. ജാതെചപ്രസവെപിഷ്ട്വാചന്ദനംകതകാസ്ഥിചഃ।
ക്ഷീരേണമൂൎദ്ധ്നിലിംപെച്ചയാവച്ഛീതളതാഭവെൽ ॥

പ്രസവിച്ചാലുടനെ കള്ളിപ്പാൽ തുടച്ചുകളഞ്ഞ ചന്ദനം,തേററാംപരൽ ഇവ പാലിലരച്ചമൂൎദ്ധാവിടുക. ഒരിക്കലിട്ട മരുന്ന വലിഞ്ഞാൽ കളഞ്ഞ പിന്നെയുമിടുക. തൊട്ടുനോക്കിയാൽ നല്ലതണുപ്പുതോന്നുന്നതുവരെ മേൽപ്രകാരംചെയ്കയും വേണം.

(ചത്തപിള്ള പിറപ്പാൻ)

൭൨. ഭക്ഷയെൽഗുളസംയുക്തംയഷ്ട്യാഹ്വയരജസ്സകൃൽ ।
മൃതപ്രജായാസ്സമ്മതിസ്സ്യാദ്രഹസ്യമിദമൌഷധം ॥

ഇരട്ടിമധുരം പൊടിച്ച ശക്കരചേൎത്ത സേവിപ്പിക്ക. ചത്ത പിള്ളപുറത്താകും നിശ്ചയം.

൨൩. യൂഥിസിന്ധൂത്ഥഹിംഗ്ഗുനാംചൂൎണ്ണംകാഞ്ചികവാരിണാ।
ഭാൎങ്ഗീസിന്ധൂത്ഥശുണ്ഠീനാമഥവാപായയെദ്രുജഃ॥

കാട്ടുമുല്ലവേര, ഇന്തുപ്പ, കായം ഇവ പൊടിച്ച കാടിയിൽ സേവിപ്പിക്കയുമാം. അല്ല എങ്കിൽ ചെറുതേക്കിൻ വേര, ഇന്തുപ്പ, ചുക്ക ഇവ പൊടിച്ച കാടിയിൽ സേവിപ്പിക്കാം.

൨൪. തക്രെണപായയെൽപിഷ്ടംഭദ്രികാമൂലമെവവാ।
ത്രീണ്യെതാനിപ്രശസ്യന്തെതന്തുമത്യാശ്ചപാതനെ॥

ചെറുളവേര, അരച്ച മോരിൽകലക്കി സേവിപ്പിക്കയുമാം യൂഥിസിന്ധൂത്ഥഹിംഗ്ഗുനാ മെന്നതുമുതൽ മൂന്ന പ്രയോഗങ്ങൾ മറുളവീഴുവാനും നന്നായിട്ടുള്ളവയാകുന്നു.

സൂതികാ ചികിത്സാ

൨൫. സൂതികായാഃക്ഷതാംയൊനിമംബഷ്ഠക്ഷീരിവല്ക്കലൈഃ।
പക്വെനസൎപ്പിഷാലിംപെത്സദ്യസ്തൈലെനവാസ്ത്രിയാഃ।

പ്രസവിച്ചവളുടെ യോനിമുറിഞ്ഞാൽ അമ്പഴത്തിൻതൊലി, നാല്പാമരത്തിൻതൊലി, ഇവകൊണ്ടുകഷായവുംകല്ക്കവുമായി കാച്ചിയനെയ്യൊ എണ്ണയൊ ഉടനെപുരട്ടിക്കുക. യോനിവ്രണം ശമിക്കും.

പ്രസവിച്ചാൽ ഉടനെവേണ്ടത)

൨൬. പായയെൽപതിതെഗൎഭെതീക്ഷ്ണമദ്യംചശക്തിതഃ।
കൊഷ്ഠസ്യശുദ്ധയെക്ഷിപ്രമാൎത്തിവിസ്മരണായച॥

പ്രസവിച്ചാൽ ഉടനെ ശക്തിക്കുതക്കവണ്ണം തീക്ഷ്ണമായ മദ്യത്തെ സേവിപ്പിക്ക എന്നാൽ വയററിന്ന ശുദ്ധിയുണ്ടാകയുംവേദന അറിയാതെ ഇരിക്കയും ചെയ്യും.

(കൊഷ്ഠ ശുദ്ധിക്ക)

൨൭. ബലാനാഗരകൈൎണ്ഡനിൎയ്യൂഹംഘൃതമിശ്രിതം।
പ്രഥമെഹനികൊഷ്ഠസ്യശുദ്ധ്യൈതാംപായയെതവാ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, ചുക്ക, അവണക്കിൻവേര, ഇവകൊണ്ട കഷായംവച്ച പ്രസവിച്ച ദിവസംതന്നെ നെയ്യു മെമ്പ്പൊടിചേൎത്ത സേവിപ്പിക്കയുമാം. ഒരം കഷായവും വയററിന്ന ശുദ്ധിയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതാകുന്നു. വേദനയെ നശിപ്പിക്കയും ചെയ്യും

(സൂതികാമൃതകഷായം)

൨൭. ബലാവില്വകൃതഃകാഥോഘൃതതൈലഗുളാന്വിതഃ ।
സൂതികാമൃതസംജ്ഞസ്തംദ്വാദശാഹേ ചപായയേൽ ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, കൂവളത്തിൻവേര ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ചു നെയ്യു, എണ്ണ, ശക്കര ഇവ മേപ്പൊടിചേത്തു സേവിപ്പിക്ക. പ്രസവിച്ചവളുടെ എല്ലാ രോഗങ്ങളും ശമിക്കും.

(സൂതികാജ്വരാതിസാരങ്ങൾക്കു)

൨൮. ദ്വിപഞ്ചമൂലദുസ്പൃശ്ശുണ്ഠീഭിഃകാഥിതംജലം ।
താഞ്ചജ്വരാദിസാരാത്താംപായയെജ്ജീരകാന്വിതം ॥

ദശമൂലം, കൊടുത്തൂവ്വവേര, ചുക്കു ഇവകൊണ്ടു കഷായം വെച്ചു ജീരകം മേപ്പൊടി ചേത്തു സേവിപ്പിക്ക. ജ്വരാതിസാരങ്ങൾ ശമിക്കും.

(ഉന്മാദികൾക്കു)

൨൯. ദശമൂലസനാഥേനപഞ്ചകോലേനസാധിതം ।
നിഷ്ക്വാഥംപീതവത്യേഷാഉന്മാദിഭ്യഃപ്രമുച്യതെ ॥

ദശമൂലം, കാട്ടുതിപ്പലിവേര, കാട്ടുമുളകിൻവേര, കൊടുവേലിക്കിഴങ്ങു, തിപ്പലി, ചുക്കു ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു സേവിപ്പിക്ക. ഉന്മാദികൾശമിക്കും മേപ്പടി ശക്കരമുതലായത യഥോചിതമായി ചേത്തുകൊൾക.

(ജ്വരത്തിന്നു)

൩൦. ബലാദുസ്പൃശ്മുദ്ഗാബ്ദശൃംഗിവെരകപപ്പടൈഃ ।
ബൃഹത്യംശുമതീദ്വന്ദ്വഗോക്ഷുരൈരശ്വസധാന്യകൈഃ ॥

൩൧. ശൃതമംബുപ്രഗെപീതംസൂതികാജ്വരനാശനം ।
ജ്വരാത്ത്യൌപായയെത്തദ്വാസൎവ്വമന്യന്യഥോദിതം ॥

കുറുന്തോട്ടിവേര, കൊടുത്തൂവ്വവേര, ചെറുപയററിൻപരിപ്പു, മുത്തെങ്ങക്കിഴങ്ങു, ഇഞ്ചി, പപ്പടം, ചെറുവഴുതിനവെര, വെൾവഴുതിനവേര, ഓരിലവേര, മൂവ്വിലവേര, ഞെരിഞ്ഞില, കൊത്തമ്പാലയരി ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചു സേവിപ്പിക്ക. പനി ശമിക്കും. ജ്വരത്തിന്നും അതിസാരത്തിന്നുംകൂടി മേൽപറഞ്ഞ കഷായവും സേവിപ്പിക്കാം. ശേഷങ്ങളായ അരുചി മുതലായ രോഗങ്ങൾക്കു അതാതു രോഗങ്ങൾക്കു പറഞ്ഞ പ്രകാരം ചികിത്സിച്ചുകൊൾക.

൨൩. പത്ഥ്യാപത്ഥ്യവിധാനെഷുസൂതികായാഹിസവ്വതഃ ।
സ്ത്രീയഃപ്രമാണംതാസ്തസ്മാദനുവൎത്തെതചാന്യദാ ॥

ജ്വരാദിരോഗങ്ങളോടുകൂടാതെ സ്വാസ്ഥതയിൽ ഇരിക്കുന്നവരാക്കു പ്രസവശേഷം വേണ്ടുന്ന പത്ഥ്യാപത്ഥ്യവിധികളിൽ എല്ലാദേശങ്ങളിലും സ്ത്രീകൾ പ്രമാണമാകയാൽ പ്രസവചികിത്സകളിൽ അവരെ അനുസരിച്ചിരിക്കയും ചെയ്യണം.

൨൪. ഇതിപ്രായെണനിദ്ദിഷ്ടംസമ്യഗാരോഗ്യസാധനം ।
അന്യച്ഛാസ്ത്രാന്തരാൽകിഞ്ചിൽപ്രണയാച്ചൊപദേശതഃ

ആരോഗ്യസാധനമായ അതാത രോഗപ്രതിവിധി ഇവിടെ ഇപ്രകാരം പറകപ്പെട്ടു എന്നതുകൊണ്ടു വേണ്ടുന്നതുകളെല്ലാം ഇതിലടങ്ങിയെന്ന വിചാരിക്കുന്നില്ല. ഇനിയും ആവശ്യമായിപ്പറയെണ്ടതുകൾ ഉണ്ട. അതുകളിൽ ചിലത അന്യശാസ്ത്രത്തിങ്കൽനിന്നും ചിലത പരിചയംകൊണ്ടും ചിലത ഗുരൂപദേശംകൊണ്ടും അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

൨൫. വിസ്തരെണവിപദ്യെതബ്രുഭുത്സാമിതചേതസാം ।
ഇതിസംക്ഷിപ്യസംക്ഷിപ്യകഥിതംനത്വനാദരാൽ ॥

ബാലന്മാരായിരിക്കുന്നവരുടെ ബോധത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഇച്ഛ അധികമായ പരപ്പുകണ്ടാൽ നശിച്ചുപോകുമെന്ന വിചാരിച്ചിട്ടു വളരെ സംക്ഷേപിച്ചിട്ടു ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു. വിസ്തരിപ്പാൻ ശ്രദ്ധയില്ലായ്കനിമിത്തമായിട്ടല്ല.

൨൬. ആയുൎവ്വെദരഹസ്യാൎത്ഥപ്രദൎശനപടീയസാ ।
നവൈദ്യനാപിനിബന്ധെനതുഷ്യന്തുസുധിയൊമനാ ॥

ഈ ശാസ്ത്രം ഇന്നുള്ളവരിൽ ഒരുത്തനാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു എങ്കിലും ഇതിൽ ആയുൎവ്വെദരഹസ്യാൎത്ഥങ്ങൾ വളരെഅകപ്പെട്ടിരിക്കയാൽ വിദ്വാന്മാർ ഇതിനെ കണ്ടു സന്തോഷിക്കുമെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

൨൭. അത്രബാലാൎത്ഥഉദ്ദിഷ്ടായൊഗായൊജ്യാശ്ചയൂന്യപി ।
ഇത്യെകെനൊഭയംസിദ്ധംഗൃഹ്യതാംതെനമദ്വചഃ ॥

ഈ ശാസ്ത്രത്തിങ്കൽ ബാലനെക്കുറിച്ചു പറകപ്പെട്ട പ്രയോഗങ്ങൾ മിക്കതും അന്യന്മാൎക്കുമാവാമെന്നുള്ളതുനിമിത്തമായിട്ടു ബാലന്മാൎക്കായിക്കൊണ്ടു ആരംഭിക്കപ്പെട്ടതുകൊണ്ടു തന്നെ ഉഭയപ്രയോജനം സിദ്ധമായിരിക്കയാൽ ഈശാസ്ത്രത്തെ എല്ലാവരും സ്വീകരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

൩൭. യെത്രമത്സരമുജ്ഝിത്യവചൊഗൃഹ്ണന്തിവാഗ്മിനാം ।
അക്ലിഷ്ടമവിഗീതാൎത്ഥംതെഭ്യൊഭവതുമംഗളം ॥

ഈ ലോകത്തിങ്കൽ യാവചിലര മത്സരത്തെ സ്വീകരിയാതെ നല്ലവണ്ണം പറഞ്ഞുവരുന്നവരായ ജനങ്ങളുടെ അക്ലിഷ്ടമായും അനിന്ദ്യാൎത്ഥമായുമിരിക്കുന്ന വചനത്തെ സ്വീകരിക്കുന്നുവൊ അവൎക്കായിക്കൊണ്ട മംഗളംഭവിപ്പുതാക.

ഇതി വാഗ്ഭാസൊപനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിതപാരശവെന്ദ്രകൃതാവാരൊഗ്യകല്പദ്രുമെബാലചികിത്സായാം ചത്വാരിംശസ്തബതൊനാമചത്വാരിംശൊദ്ധ്യായഃ

(സമാപ്തം)

